

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

I UDDRAG

UDGIVNE VED

L. LAURSEN

AF

RIGSARKIVET.

1596—1602.

KØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKJØR)

1913.

FORORD.

I den Plan, der ved Paabegyndelsen af Udgaven af »Kanceliets Brevbøger« opstilledes for denne Udgave, blev det for at spare Plads bestemt, at de stadig tilbagevendende Formularvendinger ved Forleningsbreve paa Len og Kannikedømmer, ved Bestallinger og enkelte andre Arter af aabne Breve skulde indskrænkes til det mindst mulige, egentlig til en Angivelse af, at Formularvendingerne fandtes. Ofte vare disse ikke en Gang medtagne ved Brevenes Indførelse i Registranten, men kun antydede ved et: »Cum clausulis consuetis« eller et »etc.«. Før 1597 vare de for alle Lensbreve almindelige Bestemmelser ikke særlig mange, som Regel kun Bestemmelser om, at Lensmændene skulde holde Godset ved god Hævd og Magt, ikke maatte besvære Bønderne med nye og usædvanlige Paalæg og Besværinger og skulde frede Skovene og Jagten; i de sjællandske og møenske Lensbreve fandtes tillige en Bestemmelse om, at Lensmanden ikke maatte sælge vordnede Bøndersønner. Man nøjedes saa med her at anføre: Med de sædvanlige Bestemmelser angaaende Gods, Bønder, Jagt og Skove (og vordnede Sønner). Ved Forleningsbreve paa Kannikedømmer, der som Regel indeholdt de samme Bestemmelser om Gods, Bønder og Skove og tillige Bestemmelse om, at Kanniken skulde holde Residensen i god Stand og holde sig Ordinansen efterrettelig, anførtes: Med de sædvanlige Bestemmelser angaaende Gods, Bønder, Skove, Residens og Ordians. Ved enkelte andre Breve som Bestallinger udelodes en Del Formularvendinger uden Omtale af Udeladelsen. Fra 1561 ophørte man ogsaa med de ovenfor nævnte Anførsler ved Lensbreve og Forleningsbreve paa Kannikedømmer.

I 1597 indførtes imidlertid helt nye Formularer for Lensbrevene, der bleve langt mere detaillerede, og den 12. April s. A. udstedtes nye Lensbreve for alle Lensmænd i de større Len. Lenene deltes i 3 Kategorier: 1. De Len, hvorpaa Kongen sædvanlig opholdt sig; 2. Len, der indehavdes af Rigsraader og 3. Len, der indehavdes af almindelige Adelsmænd. I de første var Lensmanden som Regel en yngre Adelsmand, der lønnedes med en bestemt Pengeløn; de to sidste Kategorier vare enten Len paa Genant eller Len paa Afgift, men Rigsraaderne havde deres Len paa gunstigere Betingelser end de almindelige Adelsmænd. De almindelige Bestemmelser vare de samme i dem alle, forsaavidt de da kunde finde Anvendelse paa dem; i nogle Lensbreve mangle saaledes Bestemmelserne om Jagt og Skove, da der ingen Skove fandtes i Lenet, i andre Bestemmelserne om Forvaltningen af den gejstlige Jurisdiktion, da Lensmanden i det paagældende Len ikke havde den. I Lensbrevene paa Smaalen findes som Regel kun Bestemmelserne om Behandlingen af Bønderne og Fredningen af Skovene.

Da der ikke kunde være Tale om at aftrykke alle disse Bestemmelser ved de enkelte Lensbreve, har man ment det rigtigst her i Forordet at give en Model (A) paa et fuldstændigt Lensbrev, indeholdende alle de almindelige Bestemmelser, der forekomme, inddelte i Artikler, og ved de enkelte Lensbreve at angive Tallene paa de Artikler, der findes i dette. De oprindelige Lensbreve indeholdt kun de første 20 Artikler¹; siden føjede man 2 nye Artikler til, men disse findes kun ved et mindre Antal Len og faldt efterhaanden helt bort.

Ligeledes har man ment, at det kunde være hensigtsmæssigt samtidig at aftrykke in extenso en Del andre, ret hyppigt forekommende Breve, hvis Formularvendinger hidtil ere og fremdeles ville blive udeladte, saaledes: B. Forleningsbrev paa Kannikedømme. C. Bestalling for Tolder i en Købstad. D. Bestalling for Skovrider. E. Bestalling for Salpetersyder. F. Stadfæstelse af Privilegier for Købstad. G. Søpas for Kongens Skibe. H. Søpas for Købmand til at sejle til Narva eller andenstedshen. I. Aabent Brev om Afholdelse af Herredag. J. Ordre til at besigte Gods i Anledning af Mageskifte. K. Kgl. Beskærmelsesbrev. L. Oprejsningsbrev for en

¹ Artikelinddelingen er baade her og ved de andre Breve foretaget af Udgiveren.

Person, som er dømt nederfældig. M. Fredebrev for en Person, som er dømt fredløs. N. Skøvlingsbrev. Den gengivne Lensbrevs-formular er sammenstillet af Udgiveren, medens de øvrige aftrykte Brevformularer ere gengivne efter den ældste af Kancelliets Formularbøger¹. Af saadanne findes bevaret to fra Tiden før 1660. Den ældste synes at være anlagt i 1580'erne. Det først indførte Brev er fra 1583, men der findes senere i Bindet enkelte Breve af ældre Dato. Det sidst indførte daterede Brev er af 1635. Foran i denne Formularbog findes nu indbundet nogle Blade med Titulaturer. Disse ere af noget nyere Datum. Paa et af de første Blade staar: Kopibog 1639, og de første indførte Titulaturer er: De svenske Raadstitler 1636. Den yngre Formularbog indeholder kun Formularer og synes at være anlagt 1646. Det sidst indførte Brev er fra 1667. Der er i dette Bind ofte rettet i Brevene med senere Hænder, naar der foretoges Ændringer i Formularerne. Formularbøgerne indeholde uden nogen systematisk Ordning en hel Række Breve, baade aabne Breve og Missiver, som kunde tænkes at komme oftere igen, og som det derfor kunde være ønskeligt at have bestemte Formularer for. Naar et saadant Brev forekom, blev det indført i Formularbogen, som oftest med Udeladelse af Datoen og med N. N. i Stedet for Navnene, men ikke saa sjældent skrev man ligefrem Brevet af baade med Navne og Datum, og man kan derefter nogenlunde beregne, hvornaar de ikke daterede Breve ere indførte.

I de nedenfor givne Aftryk er moderne Retskrivning anvendt.

A. Lensbrev.

Gøre alle vitterligt, at vi af vor synderlige Gunst og Naade, saa og for Troskab og villig Tjeneste, som os elskelige N. N., vor Mand og Tjener, os og Riget gjort og bevist haver og herefter troligen gøre og bevise maa og skal, have undt og forlenet og nu med dette vort aabne Brev unde og forlene forskrevne N. N. med vort og Kronens Len N samt des tilliggende Bønder og Tjenere, vist og uvist, aldeles intet undertaget i nogen Maade, at skulle have, nyde, bruge og beholde, indtil saa længe vi anderledes derom tilsigendes vorder.

1 a. I Lensbreve paa Afgift: Dog saa at forskrevne N. N. skal give til os og Kronen af forskrevne Len og des visse aarlige Rente og Indkomst efter Jordebogens Lydelse, som der nu tilligger, denne efterskrevne aarlige Afgift uden Afkortelse i

¹ En Formular for Lensbrevet er ikke optaget heri.

alle Maader, og skal han samme Afgift aarligen paa hans egen Omkostning lade levere her paa vor Slot København. Og hvis vor og Kronens Jordebog ydermere der af Lenet kan inddrage, skal han sig selv til Bedste nyde, bruge og beholde til at underholde sig, sine Svende og Gaardens daglige Folk og Tjenere med.

1 b. I Lensbreve paa Genant: Og have vi naadigst bevilget hannem til at underholde sig, sine Svende, Slottets og Ladegaardens daglige Folk og Tjenere med efterskrevne Genant: Og hvis Indkomsten sig af samme Len over forskrevne Genant kan inddrage efter Slottets Jordebogs Lydelse skal forskrevne N. N. os alene til Bedste til godt og klart Regnskab føre.

2. Sammeledes maa han, sig selv til Bedste, nyde, bruge og beholde al Avlen. Affødningen og hvis anden Fordel paa Slottets underliggende Ladegaard falde kan og derimod paa samme Ladegaard og Avl aldeles ingen Omkostning os udi nogen Maade tilskrive.

3. Han skal være forpligtet, naar vor Rejse der fremfalder, at holde vore medhavende Heste fri med Hø og Rufoder paa en Nats Tid to eller tre, eftersom sig des Lejlighed begiver.

4. Meden hvis den uviste Rente og Indkomst anlanger, som sig der i Lenet tildrage kan, som er Stedsmaal, Sagefald, Husbondhold, Drift, Førlov, Rønningsgods og Vindfælder, deraf have vi naadigt bevilget hannem den tiende (i Forleningsbrevene for Rigsraader: den halve) Part, og for den øvrige Part af samme uviste Rente, saa vel som og for al Told, Sise, Vrag og hvis som oppebæres for rodhuggen Skov, ville vi os efter godt og klart Regnskab selv til Bedste forbeholdet have.

5. Dog have vi naadigst bevilget hannem at maa paa vore og Kronens Skove aarligen, naar Olden er, bekomme fri Olden paa hans Genantsvin og hjemmefødte Svin paa Slottets underliggende Ladegaard, og samme Svin skal i Oldenregistret aarligen indskrives, hvor mange de ere (i Forleningsbrevene for Rigsraader: dog have vi naadigst bevilget N. N. at maa beholde den tiende Part af Oldengæld, saa og paa vore og Kronens Skove aarligen, naar Olden er, bekomme fri Olden til hans Genantsvin og hjemmefødte Svin paa Slottes underliggende Ladegaard, og samme Svin skal udi Oldenregistret aarligen indskrives, hvor mange de ere).

6. Og hvad Oldengælden anlanger, skal dermed saaledes i Regnskabet forholdes, at hos hver Mands Navn, som Svin paa Kronens Skove indslaar til Olden, skal antegnes, hvor mange Svin hannem til Olden af Lensmanden bevilget bliver, og hvis Svin paa Kronens Vegne til Oldengæld i saa Maade annammes, skal Skriveren i Regnskabet antegne, hvilke deraf ere gamle og hvilke unge Svin, og have Indseende med, at os sker derudinden Skel og Ret, saa vel som og særdeles tage Bevis paa Flæsket af de gamle og

særdeles af de unge Svin, naar de hid til Slottet til vort Behov fremskikkede vorder.

7. Sammeledes skal forskrevne N. N. det saa forordne og udi Agt have, at udi al hvis Sagefald og Gaardfæstning, som han paa vore Vegne der i Lenet aftinger, skal aftinges og annammes de tvende Parter udi Pendinge og den tredie Part udi Øksne, eftersom Stedsmaalet eller Sagefaldet sig højt eller lidet beløbe kan.

8. Skal ogsaa forskrevne N. N. selv lønne, klæde og besolde Fogden, Skrивeren og andre Slottets, Ladegaardens og hans egne Folk og os deraf intet udi nogen Maade tilskrive, ej heller tilstede dennem at have nogen Genant der i Lenet, undtagen Fogden sine Tiendependinge og Skrивeren sin Skriverskæppe.

9. Skal ej heller tilskrive os nogen Fortæring paa hans Folk og Tjenere. hvor han dennem her i Riget paa vore Vegne forskikkendes vorder, saa vel som og være pligtig at fordre vore Brevdragere og andre, som have vore fri Pas, igennem hans Len med god Fordrelse og forsørge dennem med fri nødtørfdig Underholdning til Mad og Øl og Husly paa en Nats Tid og ikke forvise dennem til Borgerne udi Købstæderne om Fordringskab i nogen Maade.

10. Sammeledes skal forskrevne N. N. være pligtig at have godt Tilsyn til vor og Kronens Jord og Ejendom der i Lenet, at den ikke med Urette derfra hævdes eller forventes, og dersom han kan formærke nogen Jord eller Ejendom, lidet eller meget, at være kommen derfra med Urette, da skal forskrevne N. N. tale det ind igen med Loven, Dom og Ret. saafremt han ikke selv vil stande os derfor til Rette.

11. Desligeste skal han tjene os og Riget af forskrevne Len med N geruste Heste, inden Riget paa hans egen og uden Riget paa vor Bekostning, og ingen Fortæring eller Omkostning tilskrive os, hvor han eller hans Folk her udi Riget udi vor Ærinde og Bestilling forrejsendes vorder, udi nogen Maade.

12. Ej heller os i Regnskabet tilskrive eller anmode nogen Flikkeri med Tag, Døre, Laase, Vinduer eller andet sligt mere færdigt at holde der paa Slottet, og aldeles ingen Bygning foretage der paa Huset eller Ladegaarden, uden vi det selv naadigst bevilger og befaler.

13. Skal han og have den gejstlige Jurisdiktion og Præsterne der udi Lenet i Befaling og Forsvar og Præsterne, naar behov gøres, til al Rette fordedige og forsvarer; og hvis den gejstlige Rente og Stiftets Indkomst der af Lenet anlanger, skal forskrevne N. N. gøre os aarligen gode Rede og Regnskab for Stedsmaal af Tien-derne, Sagefald af Præster og Degne og ellers anden visse og uvisse Indkomst, aldeles intet undertaget, os alene til Bedste.

14. Skal han og have Indseende med Kirkernes Rente og Indkomst, at den til Kirkernes Bedste, Nytte og Fremtarv nytteligen og gavnligen anlagt og anvendt bliver, og Kirkernes Korn aarligen

at lade ved Kirkevægerne til hver Kirke sælges og afhændes til formuende Borgere udi Købstæderne og til ingen anden.

15. Skal ej heller forskrevne N. N. maa bortfæste nogle Tien-der, enten Kronens eller Kirkernes Parter, herefter længere end paa 3 Aars Tid og dog tilforn opbyde dennem til Tingø, dennem til Bedste, der mest der af ville give og ere formuende til at betale os og Kirken samme Afgift.

16. Han skal og frede Skovene der udi Lenet og aldeles intet der udi lade hugge til Upligt eller Skovskade i nogen Maade.

17. Desligeste skal han have godt Opsyn med vor og Kronens Vildtbane og der udi aldeles intet jage eller jage lade, skyde eller skyde lade, undertagen hvor han paa vort og Kronens har Lod og Del og er Fællede med Adelen og er Adelens eget Arvegods.

18. Og holde Bønderne til Lenet liggendes ere ved Lov, Skel og Ret og dennem aldeles intet uforrette imod Loven og Jordebogen eller med nogen nye Paalæg besvære i nogen Maade.

19. Og aldeles ingen af vore og Kronens vordnede Bøndersøn-ner maa fri og løs give eller uden vores egen naadigste Bevilling sælge eller afhænde.

20. Og haver vi det saa for godt anset og herefter det saa-ledes med Udgiften i vore Regnskaber ville forholdet have, at Skri-veren paa al Udgiften skal tage nøjagtige Kvittanser og Beviser af dennem, som samme Udgift paalyder, hvilken Kvittanse forskrevne N. N. til ydermere Bevis skal med egen Haand undertegne, at samme Udgift og Køb hannem vitterligt er og af hannem paa vore Vegne samtykt, saafremt samme Udgift udi Regnskabet paa vore Vegne ellers skal passere og blive godtgjort.

21. Og skal ikke heller maa bruge vores Navn til noget Køb hos Bønderne, det være sig i hvad Maade det kan være, uden han derpaa haver vort Brev og Befaling, sligt at skulle gøre os alene til Bedste, og da at gøre dennem Fyldest derfor efter Recessen. Der-som han og gør noget herimod, som Almuen kunde med besvæ-res, da at stande os derfor til Rette. Dersom han sig og noget paa sine egne Vegne vil sig af Almuen tilforhandle eller købe, da skal han gøre dennem derfor Skel og Fyldest, som det kan være værd, og som en anden fremmed dennem derfor give vil.

22. Skal og forskrevne N. N. tilholde Slotsskriveren, at han hvert Aar indfører næst efter Summarum paa Jordebogen, han med sit Regnskab aarligen lader her udi vort Rentekammer indlægge, hvis Skriverkorn eller Pendinge, som Skriveren bekommer aarligen der udi Lenet, samt hvis anden Fordel, som Skriveren sig for nogen Rettighed for sin Tjeneste og Umage der af Lenet og Skriverstuen tilholde kan, at vi deraf kan forfare, hvad vores Bønder og Tjenere der udi Lenet udi de Maade aarligen tilholdes at udgive.

VII

B. Forleningsbrev paa Kannikedømme.

Gøre alle vitterligt, at efterdi der nu vacerer og ledigt er et Kannikedømme udi Roskilde Domkirke efter afgangne N. N., da have vi af vor synderlige Gunst og Naade undt, bevilget og tilladt og nu med dette vort aabne Brev unde, bevilge og tillade, at os elskelige N. N. maa efter Kapitlets Statuter igen bekomme samme Kannikedømme, som nu efter N. N.'s dødelige Afgang vacerer og ledigt er, og det med Bønder og Tjenere og des Rente og rette Tilliggelse, aldeles intet undtagen, at have, nyde, bruge og beholde ad gratiam.

1. Dog saa, at naar han ikke er udi vor daglige Tjeneste og Bestilling her til Hove forhindret, da skal han bo og residere hos forskrevne Roskilde Domkirke og gøre slig Tyngge og Tjeneste inden og uden Kirken som andre residerende Kanniker der sammesteds og være den gejstlige Ordinans, som om Religionen er udgangen, og Kapitlets Statuter aldeles undergiven.

2. Skal han og holde den Gaard og Residens, han dertil bekommandes vorder, ved god Hævd og Bygning, saa og Bønderne dertil liggendes ved Lov, Skel og Ret og ingen af dennem uforrette imod Loven eller med nogen usædvanlig Paalæg besvære, og ikke heller forhugge eller forhugge lade nogen de Skove, der tilligger, til Upligt udi nogen Maade.

C. Bestalling for Tolder i en Købstad.

Gøre alle vitterligt, at vi nu naadigst haver antaget og betroet os elskelige N. N. at skulle være vor Tolder og Sisemester udi vor Købstad N.

1. Og der sammesteds paa vore Vegne at oppebære og indkræve hvis Told, Sise og anden Rettighed, som os og Kronen tilkommer af Tystøl, Pryssing, Vin og anden fremmed Drik eller hvis andre Varer, som der indføres for Byen, opskibes, sælges eller derfra igen udskibes, desligeste af Heste, Øksne og andet Kvæg, som derfra udskibes, eftersom sædvanligt er og andre Toldere før hannem oppebaaret haver.

2. Og skal han aarligen gøre vore Rentemestre derfor paa vore Vegne god Rede og Regnskab, og skal han med al Troskab og Flittighed lade sig samme Bestilling være anliggende og vide og ramme vor Gavn og Bedste, som en tro Tjener egner og bør at gøre.

3. Og for slig hans villig og tro Tjeneste have vi naadigst bevilget aarligen at ville lade give hannem til Løn og Besolding, saa og til Fortæring og Vognleje, naar han aarligen sine Regnskaber forklarer, N Daler, hvilke vore Rentemestre hannem udi hans Regnskab paa vore Vegne skal godtgøre¹.

¹ Denne Artikel fandtes ikke i alle Bestallinger, da ikke alle Toldere løn-

4. Thi bede vi og byde alle indlændiske og udlændiske Købmænd og andre, som forskrevne vor Købstad N med noget Gods, Varer, Øl og anden fremmed Drik, Heste, Øksne og Kvæg besøgendes vorder, at I retter eder efter paa vore Vegne at fornøje forskrevne N. N. hvis Told, Sise og Rettighed, som os med Rette deraf tilkommer.

5. Forbydendés alle indlændiske og udlændiske, som forskrevne vor Købstad N med nogen Vare besøgendes vorder, noget der for Byen at opskibe eller andensteds deres Bunke at bryde, førend I det forskrevne vor Tolder paa vore Vegne, eftersom sædvanligt haver været, fortoldet og forsiet haver.

6. Findes nogen herimod at gøre eller vor og Kronens Rettighed udi saa Maade at fordølge, skal han have forbrudt til os og Kronen, hvis han haver med at fare, hvorefter hver kan vide sig at rette og for Skade at tage Vare.

D. Bestalling for Skovrider.

Gøre alle vitterligt, at vi nu haver bestillet og antaget denne Brevviser N. N. udi vor Tjeneste, at skulle med største Flid og Vindskibelighed vare paa vore og Kronens Skove udi N Len, at der aldeles ingen Dyr, lidet eller stort, skydes eller ødelægges.

1. Og dersom han nogen kan betræde og overkomme, som sig understaar at skyde og ødelægge Dyr paa vore og Kronens Skove og Ejendom, som de ikke haver Lod eller Del i, eller og befindes nogen med lange Rør gaaendes udenfor alfare Veje udi forskrevne Skove, da skal han gøre sit Bedste, at han kan blive dennem mægtig og føre dennem til forskrevne vort Slot N.; og dersom han ikke ellers kan blive deres Overmand, da skal han dennem efterfølge og med Flid udspørge, hvem de ere og tilhøre, og det siden vor Lensmand tilkendegive og med aldeles ingen se igennem Fingre.

2. Findes og nogen Krybskytter af Almuesfolk, som fordrister dennem til paa forskrevne vore og Kronens Skove at skyde og ødelægge Dyr eller at gaa i Kronens Skove med lange Rør udenfor alfare Veje, og han ikke kan blive dennem mægtig og de ej vil følges med hannem og give Besked, hvem de tilhøre, da skal han Fuldmagt have at skyde et Lod i dennem og ingen Skade eller Tiltale derfor at skulle lide.

3. Og skal han sig efter den Ed og Forpligt, med hvilken han os forpligtet er, herudinden troligen og flitteligen forholde og ingen Forsømmelse herfor tage, hvormed forskrevne vor Lensmand

nedes med en bestemt Løn. Ved hver enkelt Tolderudnævnelse anføres Lønnen. Naar der i Uddraget ikke nævnes noget om Lønnen, findes denne Artikel ikke i Bestallingen.

paa forskrevne vort Slot N, den som nu er eller herefter kommandes vorder, ogsaa skal have flittig Indseende og hannem befale og undervise, hvor vidt han paa Skovene skal have Tilsyn og Befaling. Og skal han udi alle Maade være vor Lensmand paa vore Vegne hørig og lydlig udi hvis Maade, han hannem tilsiger og befaler.

4. Skal han sig og under højeste Straf lade være forment selv at skyde noget Dyr, lidet eller stort, eller forurette nogen vore og Kronens Bønder og Tjenere; og dersom nogen slig Brøde og Forseelse hos hannem befindes, skal vor Lensmand paa vore Vegne her over lade straffe uden al Naade, som vedbør.

5. Sammeledes efterdi vi forfare, at en Part af vore og Kronens Bønder imod Forbud understaar dennem at holde Geder, Skovene til Skade, da dersom han kan nogen Geder fornemme paa forskrevne vore og Kronens Skove, skal han forfare, hvem samme Geder tilhøre, og udi lige Maade give det Lensmanden tilkende.

6. Og for saadan hans Umage, villige og tro Tjeneste have vi naadigst bevilget at ville lade give hannem aarligen til Pension og Besolding 16 Daler og hver Maaned til Kostpenge 4 Daler, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa en Hest. Bedendes og bydendes vor Lensmand paa forskrevne vort Slot N, den som nu er eller herefter kommandes vorder, at han aarligen til rette Tid giver og fornøjer forskrevne N. N. forskrevne Kostpenge, Pension og Besoldning, saa og Foder og Maal paa en Hest, eftersom forskrevet staar, ej gørendes hannem der paa nogen Forhindring eller Forfang udi nogen Maade.

E. Bestalling for Salpetersyder.

Gøre alle vitterligt, at vi nu have bestillet denne Brevviser N. N. udi vor Tjeneste for en Salpetersyder, saa han herefter, til saa længe vi anderledes derom tilsigendes vorder, maa og skal paa vore og Kronens Gaarde, Gods og Grund her udi vort Land N udi N Len samme sit Haandværk bruge og der sammesteds lade grave og søge Materie at syde Salpeter af, saa meget han mest kan bekomme.

1. Og samme Salpeter skal han lade levere her udi vort Tøjhus her paa vort Slot København vor Arkelimester til Hænde, det meste hannem muligt er, og have vi lovet og tilsagt at ville lade give og fornøje hannem af vort Rentekammer her sammesteds for hvert Centner, han udi saa Maade leverer, 14 gamle Daler.

2. Og skal forskrevne N. N. udi samme sin Bestilling skikke sig tilbørligen imod vore og Kronens Tjenere og Undersaatter og ikke ubeskedeligen kaste udi deres Huse eller paa nogen deres Grund og Ejendom, dennem til største Skade og Besværing, ikke heller dermed aftvinge dennem nogen Skænk eller Gave, som vel tilforn er beklaget at være sket, men hvor han nogensteds opgraver eller opkaster nogen Jord og Materie, skal han igen gøre Grunden

og Pladsen saa jævn, som den tilforn var, før han derfra skilles, saa at ingen sig med Billighed kan have derover at beklage.

3. Og skal han, naar han sig udi forskrevne vort Len vil begive, sit Haandværk efter denne vor Bestilling at bruge, vise vor Embedsmand der sammesteds denne vor Bestilling, og han da skal hannem ved sine Fogeder og Befalingsmænd være beforderligen og Bønderne lade tilsige, hvor han maa og skal bruge sit Haandværk, saa vel som have Indseende, at han sig ikke anderledes end tilbørligen imod vore Undersaatter forholder, saa og at han aarligen fra sig leverer saa meget Salpeter hannem muligt er at kunne bekomme.

4. Og skal forskrevne N. N. under højeste Straf være forbuden at lade udføre noget Salpeter her af Riget, uden han den tilforn haver præsenteret udi vort Tøjhus her sammesteds, saafremt han ikke derfor vil straffes uden al Naade.

5. Thi bede vi og byde vore Rentemestre, de som nu ere eller herefter kommandes vorder, at de paa vore Vegne betaler og fornøjer forskrevne N. N. for hvert Centner Salpeter, han udi vort Tøjhus leverer, 14 Daler, eftersom forskrevet staar.

F. Stadfæstelse af Privilegier for Købstad.

Gøre alle vitterligt, at vi af vor synderlige Gunst og Naade have taget, annammet og undfanget og nu med dette vort aabne Brev tage, annamme og undfange vor Købstad N med os elskelige Borgemestre, Raad og menige Borgere der sammesteds udinden vor kongelige Hegn, Værn, Fred og Beskærmelse, besynderligen at ville beskærme, forsvare og fordagtinge til alle Rette. Sammeledes have vi af samme Gunst og Naade fuldbyrdet, samtykt og stadfæstet og nu med dette vort aabne Brev fuldbyrde, samtykke og stadfæste alle de Privilegier og Friheder, som dennem af vor kære Her Fader, salig og højlovlig Ihukommelse, saa vel som og af alle andre vore Forfædre, Konger udi Danmark, naadeligen undt og givne ere, ved deres fulde Magt at blive ved alle deres Ord, Punkter og Artikler, som de udi alle Maade udviser og indeholder. Forbyndendes alle, hvo de ere eller være kunne, særdeles vore Fogeder, Embedsmænd og alle andre, forskrevne vor Købstad N med Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere der sammesteds, eftersom forskrevet staar, at hindre eller udi nogen Maade Forfang at gøre under vor Hyldest og Naade.

G. Søpas for Kongens Skibe.

Gøre alle vitterligt, at vi haver affærdiget denne Brevviser N. N. med nærværende vort Skib N, at skulle begive sig udi Thi bede vi kærligt vore kære Venner, Naboer og Forvandre, saa og strængeligen byder vores Undersaatter, som forskrevne N. N. med Skib og Folk paa samme Rejse hænder for at komme, at I

fordre og fremme hannem til det Bedste; og dersom de af Storm eller Uvejr indtrænges udi nogen eders Havne, I da ville undsætte hannem med Anker, Tov, Folk, Fetalje og hvis anden Del, han behøver og Eder paa vore Vegne tilsigendes vorder; det ville vi med forbemeldte vore kære Venner, Naboer og Forvandte udi lige og større Maade forskylde og bekende og af vore egne Undersaatter det saa alvorligen haft have.

H. Søpas for Købmænd til at sejle til Narva eller andenstedshen.

Gøre alle vitterligt, at eftersom os elskelige N. N., Borgere her udi vor Købstad N, haver nu affærdiget deres Tjener, nærværende Brevviser ved Navn N. N., med et deres Skib, ungeferlig paa N Læster stort, at begive sig udi Østersøen til Narva, eller om Vinden hannem ikke did vil føje, andensteds, som hans Lejlighed sig bedst begive kan, der til forskrevne Narva saa vel som paa Russerne (efter det stetinske Fordrag) at handle og forvandle hvis Gods og Varer, han medfører, og sig igen tilforhandle hvis Varer der er at bekomme og dermed fremdeles at søge sit Gavn og Bedste, hvor hannem selv bedst synes. Thi bede vi venligen vore kære Venner, Naboer og Forvandte, saa og strængeligen byde vore Fogeder, Embedsmænd og alle andre vore egne Undersaatter, som han paa samme Rejse hænder for at komme, at de hannem ubehindret med Skib og Gods lader passere, ej gørendes hannem derpaa nogen Forhindring; og dersom han af Storm og Uvejr indtrænges udi nogen eders Havne, I da for billig Betaling undsætter hannem med Folk, Fetalje, Anker, Tov og andet hvis han behøver og han Eder derom tilsigendes vorder; det ville vi med forbemeldte vore kære Venner, Naboer og Forvandte udi slige og større Maade igen forskylde og bekende og af vores egne Undersaatter det saa alvorligen haft have.

I. Aabent Brev om Herredags Afholdelse.

Hilse eder alle vore kære tro Undersaatter, Riddersmændsmænd, Fruer og Jomfruer, Prælater, Kanniker, Provster, Præster, Købstadsmænd, Bønder og menige Almue, som bygge og bo over alt vort Rige Danmark, kærligen og evindeligen med Gud og vor Naade. Vider eftersom af os og vore elskelige Danmarks Riges Raad er for raadeligt og godt anset og forordnet, dette Aar at skulle holdes almindelig Herredag her udi forskrevne vort Rige Danmark, da have vi nu, paa det at alle vore Undersaatter, som nogen Sager haver at udrette, maa dermed komme til Rettens Udførelse og Ende, besluttet og ere til Sinds, Gud til Lov og Ære, vore kære tro Undersaatter til Trøst og Glæde, Gavn og Gode, at ville næst Guds Hjælp udi vor egen Nærværelse lade holde almindelig Herredag her udi vor Købstad hellig Trefoldigheds Søndag, som er den N Dag

førstkommende, og da med vore elskelige Danmarks Riges Raad samtligen selv at sidde Retterting og forhjælpe hver til Lov og Ret udi de Sager, som for os enten allerede er stævnet eller og her forinden lovligen indstævnet vorder, og for os bør at ordeles. Bedendes og bydendes alle dennem, som nogen Sager haver til den Tid for os og forskrevne vor elskelige Rigens Raad at sætte udi Rette og ikke allerede haver taget Stævninger, at I med det første kommer udi vort Kancelli, der skal Eder Stævninger meddeles, dog skal der ingen Sager indstævnes til samme Herredag, uden de tilforn haver været til Herredsting og Landsting og der er gaaet Dom udi Sagen, som det sig bør, eller og det er de Sager, som for os og vore elskelige Danmarks Riges Raad endeligen bør at ordeles, hvorefter sig hver kan vide at forholde.

J. Ordre til at besigte Gods i Anledning af Mageskifte.

Hilse Eder os elskelige N. N. kærligen med Gud og vor Naade. Vider, at os elskelige N. N., vor Mand og Tjener, haver underdanigst bevilget os og Kronen til Magelæg at maatte bekomme dette efterskrevne Gods af hans Arvegods, liggendes udi N udi N, som er først etc., hvorimod han underdanigst haver været begærendes at maatte igen bekomme til Magelæg dette efterskrevne vort og Kronens Gods, liggendes udi N etc. (eller: haver underdanigst været begærendes at maatte bekomme til Magelæg og evig Ejendom dette efterskrevne vort og Kronens Gods, hvorimod han underdanigst til os og Kronen vil udlægge Skel og Fyldest af hans Arvegods udi vort Land N udi N Len, Sogn og By, eftersom han Eder selv ydermere ved at berette). Thi bede vi Eder, befale og nu med dette vort aabne Brev Fuldmagt give, at I med det første begiver Eder til begge forskrevne Godser, saa vel paa det, N. N. haver været begærendes, som paa det, han derimod vil udlægge, granske og grangiveligen forfare samme Godsens Ejendom, Skove, Landgilde, Herlighed, Rente og anden Tilliggelse og siden ligner og lægger det ene Gods imod det andet, saa at os og Kronen saa vel som hannem udi alle Maade udi samme Skifte kan ske Skel og Fyldest (beregrende Ejendommen saavel af det jordegne Gods som udi andet Gods, dog haver vi naadigst bevilget, at forskrevne N. N. alene skal gøre Skel og Fyldest for Halvparten af forskrevne jordegne Bøndergods's Ejendom og ikke videre)¹. Og hvis I udi saa Maade granskendes, forfarendes, saa og det ene Gods imod det andet liggendes og læggendes vorder, at I det under Eders Signeter giver

¹ Denne Passus fandtes kun, naar der var jordegent Bøndergods blandt Mageskiftegodset.

fra Eder beskrevet, som I ville ansvare og være bekendt for os, og samme Besigtelse siden indskikker udi vores Kancelli, at vi deraf al Lejlighed noksom kan forfare, os saavel som hannem udi forskrevne Skifte at ske Skel og Fyldest. Saafremt os og Kronen derudinden udi nogen Maade for Eders Forsømmelses Skyld sker forkort, I da ikke derfor ville stande os til Rette. Dermed sker vor Vilje og Befaling, thi lader det ingenlunde.

K. Kgl. Beskærmelsesbrev.

Gøre alle vitterligt, at eftersom N. N., os elselige Eske Bilde, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vort Slot Helsingborg, hans Ridefoged udi Giøng Herred, underdanigst for os haver ladet berette, hvorledes Falk Most for nogen Tid siden forleden udi hans Hus af nogle Bønder skal være dræbt og ihjelslaaet, og efter at han af den dødes Slægt og Venner er mistænkt at være Aarsag udi samme dødes Drab, er han befrygtendes af hans Venner og Anhængere at skulle overfaldes, efterdi han af dennem trues og undsiges og dertil er langt bosiddendes fra Øvrigheden, han sig skulde have at beklage for, om hannem imod Retten noget kunde vederfares, underdanigst begærendes, for ulovlig Overfald at haandhæves og forsvares; — da have vi af vor synderlige Gunst og Naade, saa og af Øvrigheds Magt taget og annammet og nu med dette vort aabne Brev tage og annamme forskrevne N. N. udinden vor kongelige Hegn, Værn, Fred og Beskærmelse, besynderligen at ville haandhæve, forsvare og fordagtinge til alle Rette, saa at hvo hannem haver noget til at tale, de skulle det gøre med Lov og Ret for sin tilbørlige Dommer og ikke anderledes, og skal han imod alle udi lige Maade holde sig fredelig, tilbørlig og lovlig. Forbyndes derfor alle, hvo de helst ere eller være kunne, forskrevne N. N. at hindre, true, undsige, fejde eller fejde lade eller nogen Overfald at gøre udi nogen Maade under vor kongelige Hævn, Straf og Vrede.

L. Oprejsningsbrev for en Person, som er dømt nederfældig.

Gøre alle vitterligt, at eftersom denne Brevviser N. N. for nogen Tid siden forleden skal være kommen for Skadø at ihjelslaa en ved Navn N. N., født i N Herred i N By, og 15 Mand til skaane Landsting derfor skal have sagt hannem fra sin Fred, og han nu ved nogen vore gode Mænd for nogen Tid siden forleden underdanigst haver anlanget at maatte komme til sin Fred og Bod igen, vi og det naadigst for forskrevne vore gode Mænds Forbøns Skyld have bevilget, dog han sig tilforn med den dødes Slægt og Venner skal forlige; — da have vi af vor synderlige Gunst og Naade undt og givet og nu med dette vort aabne Brev unde og give forskrevne N. N. sin Fred igen, saa han herefter og naar samme For-

ligning med Slægt og Venner sket er, som tilforn maa være og blive herudi Riget fri, felig og sikker, staa og gaa udi Lov og Tov og søge Lav og Gildeshus med gilde Mænd og gæve og ej være Mand des værre for den Sag udi nogen Maade. Thi forbyde vi vore Fogeder, Embedsmænd og alle andre forskrevne N. N. herimod, eftersom forskrevet staar, at hindre eller udi nogen Maade Forfang at gøre, under vor Hyldest og Naade.

M. Fredebrev for en Person, som er dømt fredløs.

Gøre alle vitterligt, at eftersom denne Brevviser N. N. nogen Tid forleden er kommen for Skade og udi vor Købstad N haver dræbt og ihjelslaaet en ved Navn N. N., og han siden for samme Sag er svoren fra sin Fred, og efter at han nu haver tilfredsstillet sit Herskab saa vel som den døde Slægt og Venner, saa de haver hændet Bod af hannem efter deres Nøje; — da have vi af vor synderlige Gunst og Naade, saa og af Øvrigheds Magt (saa og for højbaarne Fyrstindes Dronning Sophia vor elskelige kære Frue Moders hendes flittige Forbøns Skyld) naadigst undt og givet og nu med dette vort aabne Brev unde og give hannem sin Fred igen, saa han her efter, som tilforn, ubehindret maa blive og bosætte sig her udi Riget, hvor hannem lyster, sin Næring og Bjærgning til Lands og Vands, hvor han kan, med Rette og lige ubehindret at bruge og bruge hans Næring som andre vore Undersaatter her sammesteds og være fri, felig og sikker og ikke være Mand des værre for denne Sag udi nogen Maade. Thi forbyde vi alle, hvo de helst ere eller være kunne, særdeles vore Fogeder, Embedsmænd og alle andre, forskrevne N. N. herimod, eftersom forskrevet staar, at true, undsige, fejde eller fejde lade eller nogen Hinder eller Forfang at gøre efter denne Dag udi nogen Maade, dog at forskrevne N. N. sig og fredeligen og tilbørligen skal forholde. Under vor Hyldest og Naade.

N. Skøvlingsbrev.

Gøre alle vitterligt, at eftersom denne Brevviser, N. N. udi N. haver underdanigst ladet give tilkende, hvorledes han efter Loven skal have forfulgt og fredløs gjort en, ved Navn N. N., for han haver dræbt og ihjelslaaet en hans Slægtning, ved Navn N. N., og forskrevne N. N. nu modvilligen skal forholde sig her udi Riget imod forskrevne N. N. og en Part hans Slægtninges Vilje og Tilladelse; — da paa det Retten maa have sin Gang og saadanne Misgerninger tilbørligen maa blive straffet, bede vi og byde vore Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Byfogder og alle andre, hvo som helst de ere eller være kunne, som med dette vort aabne Brev besøges, at dersom forskrevne N. N. ikke udi samme Sag haver nogen Oprejsning eller Lejdebrev, I da ere for-

skrevne N. N. eller hans Fuldmægtige behjælpelig, hvor han forskrevne N. N. kan lade udsørge, at lade eftertragte, paagribe, fængsligen at anholde og siden for hans Gerninger at maa stande hans Ret. Forbydendes alle, hvo de ere eller være kunne, forskrevne N. N. herimod efter denne Dag at huse eller herberge, saafremt de ikke derfor vil stande til Rette og straffes, som vedbør.

Rigsarkivet, i Maj 1913.

L. Laursen.

1596.

3. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sten Matsen, Anders Hvitfeldt, Niels Bild og Jørgen Brahe. Denne Brevviser, Carsten Kjøeller, Borger i Kolberg, har berettet, at hans Skib for nogen Tid siden er stødt paa et Rev under Anholt og er blevet slaaget i Stykker af Storm og Uvejr; en Del af det i Skibet værende Gods og Vraget er drevet ind for Halland og er strandet dér, hvor deres Fogder have taget noget af det og lagt det i Forvaring. Da han har anmodet om, at han i Betragtning af sine ølendige Vilkaar igen maa faa det bjærgede Gods og Vraget, befales det dem at drage Omsorg for, at Carsten Kjøeller for en rimelig Bjærgeløn faar det Gods og Vrag, som han nøjagtigt kan bevise tilhører ham, og som deres Fogder have i Forvaring, og passe godt paa, at han ikke besværes med urimelig Bjærgeløn, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sk. T. 3, 4¹.

4. Sept. (—). Miss. til Christian Friis. Da en Del af de fremmede Fyrster og Herrer agte at rejse over Andvorskouf Slot, skal han give Kongens egne Tjenere der i Lenet Ordre til at skyde saa mange Stykker Vildt, som behøves til de fremmedes Traktation. Udt. i Sj. T. 19, 1².

— Aab. Brev om, at Hendrik Belov, Embedsmand paa Trane-kier, har berettet, at en Kvinde, ved Navn Kierstine Andersdatter, lovligen er bleven forfulgt, fordi hun i Forening med Jens Thomissen i Gludsted har myrdet dennes Hustru, og er bleven svoret til Aaraad derfor; hun er derefter rømt for Gerningen, men opholder sig dog her i Riget. For at saadan Misgerning kan

¹ Udenfor er skrevet: Jens Sparres Skrift.

² Udenfor er skrevet: Jørgen Brockenhuus's Skrift.

blive tilbørligt straffet, befaler Kongen sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Byfogder, Herredsfogder, Birkefogder og alle andre, at de, saafremt Kierstine Andersdatter ikke har Oprejsningsbrev eller Lejdebrev, skulle være Hendrik Belov behjælpelige med at paagribe hende, hvor han kan opspørge hende, saa hun kan komme til at staa sin Ret. Det forbydes alle at huse eller herberge hende, saafremt de ikke ville straffes derfor. Sm. R. 5, 1¹. K.

4. Sept. (Kbhvn.). Kgl. Beskærmelsesbrev for Anders Hansen i Galhus; denne har berettet, at der er nogen Trætte mellem ham og Chasten Rosenkrantz til Koxbølle om nogle Skældsord, som skulde gælde hans Ære og Lempe paa, og han er bange for, at han skal blive overfaldet af Chasten Rosenkrantz og hans Folk, skønt han agter at forfølge Sagen til Ende med Retten og Loven. Det paabydes alle, der have Tiltale til Anders Hansen, at tiltale ham for hans tilbørlige Dommere og ikke anderledes, og det forbydes Chasten Rosenkrantz og hans Folk at undsige, true eller øve Vold mod Anders Hansen. J. R. 6, 1².

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Madtsen paa menige Ørum Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korn-tienden af Ørum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Tdr. Byg og 1 Td. Rug til Kronen. Udt. i Tb. S. 70.

5. Sept. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Hansen Kolding paa Kirkens Part af Korntienden af Væby³ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug og 7 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 6 b.

6. Sept. (—). Miss. til Roskilde Kapitel. Herluf Daa har berettet, at den engelske Kvinde, Vennike Villomdsdatter, som i Kongens Faders Tid af Kongens Fader, Danmarks Riges Raad og nogle af de højlærde ved Universitetet er dømt at være hans ægte Hustru, siden den Tid ikke har holdt sin Ægteskabspligt saa ærligt, som hun burde, men har ladet sig beligge og faaet Barn med en anden, hvilket han siger, at han skelligens kan overbevise hende om. Da han nu har ansøgt om, at han maa blive hjulpen til Ret, skal Kapitlet, naar han henvender sig til det, indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og inden 6 Uger afsige endelig

¹ Udenfor er skrevet: Niels Krag's Skrift.
Dyres Skrift.

³ Vejby, Holbo H.

² Udenfor er skrevet: Claus

Dom om, hvorvidt hun ved sin Løstgighed og grovelige Forseelse har forbrudt sit Ægteskab og hvorvidt han med Rette bør være hende kvit eller ej, og give Dommen beskreven, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for videre Overløb. Sj. T. 19, 1¹. K.

6. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Anmodning af Fru Giørrel Fadersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, bevilger, at Niels Mogensen og hans Hustru for Livstid maa besidde den Gaard i Skreblinge under Byrringe Kloster, som de nu bo i, og være fri for Dagsværk, Ægt. Arbejde og anden saadan Besværing, derimod skulle de svare sædvanlig Landgilde af Gaarden og holde den ved god Bygning. Sk. R. 3, 1².

8. Sept. (—). Kvittans til Christoffer Valkendorf til Glorup, Hofmester, der for nogen Tid siden i Overværelse af Manderup Parsberg til Hagisholm, Henrik Belov til Spøterup, Chresten Skeel til Fussing og Albrit Friis til Harridtskeer har gjort Kongen Regnskab for hans Indtægt og Udgift som Rentemester fra Nytaarsdag 1585, til hvilken Tid han sidst gjorde Kongens Fader Regnskab, til 1. Juli 1589, da Kongen forskaaned ham for Rentemesterbefalingen. Han blev ialt skyldig 2859 gl. Dlr. 12¹/₂ Sk. 5 Pend. lybsk, 8 nye Dlr. og 186¹/₂ Lod 1¹/₂ Kvintin Sølv. Heraf har han den 17. Aug. 1589 og 4. og 26. April 1590 betalt Rentemester Envold Kruse 1804 Dlr.; endvidere afkortes heri 802 Dlr., som er Christoffer Valkendorfs Maanedsbesolding og Kostpenge for 13 Maaneder 11 Dage, nemlig fra 5. Juli 1589 til 9. Aug. 1590, for hver Maaned 60 Dlr., og 150 Dlr. for 2 Stykker gement Engelst, 6 Stykker Foderdug, 4 Stykker Bommese og 4 Stykker Boltelærred, som er Hofklædning til ham selv og hans Folk i samme Tid. Til Rest bliver 103 Dlr. 12¹/₂ Sk. 5 Pend. lybsk, 8 nye Dlr. og 186¹/₂ Lod 1¹/₂ Kvintin Sølv, som han nu har betalt Rentemester Envold Kruse. Sj. R. 14, 4³.

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. 6. R. I, 129 f. Skrift.

² Udenfor er skrevet: Jens Sparis ³ Paa det forreste Blad er skrevet: Anno 1596 er dette register begyndt paa Skanderborg slot udi den stormechtige och høigborne førstis och herris konning Christian den fierde, Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis konning, hertug udi Slesvig, Holstein, Stoermarn och Dymersken, grefve udi Oldenborg och Delmenhorst, hans Maietz. regierings begyndelse och blef hans Maiet. krøenit udi Kiøpnehaufn den 29. daug Augusti udi samme Aar. Gudt almechtigste gifve hans Maiet. et freddeligt och lyksalligt regimente.

8. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christen Bernekov om i sit Len [Lundegaard] efter nærmere Anvisning af denne Brevviser, Kongens Stenhugger, at lade hugge saa mange Sten, som behøves til Boldhuset ved Kronborg, og lade dem føre ned til Lødestedet, hvor de kunne indtages og føres til Kronborg. Sk. T. 3, 4 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Caspar Markdaner. Da en Del af de fremmede Herrer og Fyrster, som nu ere hos Kongen, agter at rejse tilbage over Kolding, skal han, for at Rigets Højhed kan blive holdt i Agt og de fremmede blive aftakkede paa de sædvanlige Steder, alvorligt foreholde og undervise dem, som ledsage de fremmede, saaledes, at de fremmede som sædvanligt blive aftakkede paa Bjærgene syd for Kolding, hvor de Herrer af Lyneborg bleve modtagne og hvor ogsaa Hertuginde af Holsten blev modtaget og igen aftakket, da hun drog her igennem Riget, saaledes som den Skrivelse, Kongen den Gang skrev til Caspar Markdaner, nærmere udviser. Han og de tilfornordnede Gelejdsmænd maa ikke tillade, at de fremmede fyrstelige Personer blive modtagne¹ ved Kolding, men de skulle modtage¹ dem paa de ovennævnte Steder og flittigt paase, at Rigets Højhed nu ligesaa vel som tidligere holdes i tilbørlig Agt. J. T. 5, 1².

13. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske, Else Jens Lauritsens i Rørum i Froste Herred, paa hendes Søns Vegne, der beskyldes for et Mandslæt, efter hendes Formening med Urette. Det befales ham nøje at undersøge Sagen og siden hjælpe hende paa hendes Søns Vegne, saa vidt han med Lov og Ret kan gøre, for at den uskyldige kan blive tilbørligt forsvaret og den skyldige blive straffet. Sk. T. 3, 4 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Forstanderen for Hospitalet i Slagelse om at indtage en, ved Navn Hans Jensen, der paa Grund af en farlig Sygdom er bleven ødelagt paa Hænder og Fødder, i Hospitalet og lade ham faa nødtørftig Underholdning, saafremt han da er ret Hospitalslem og der er Plads ledig; hvis der ingen Plads er ledig, skal han optages fremfor andre, saasnart der bliver nogen ledig. Udt. i Sj. T. 19, 1 b.

¹ »Modtage» er vistnok en Fejl for »aftakke». ² Udenfor er skrevet: Ifver Friises Skrift.

15. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Stege Købstads Privilegier. Sj. R. 14, 6¹.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Da der behøves nogle Læster Brød, Gryn og andet til Udspisningen paa Holmen ved Københavns Slot, skulle de lade bage og male N Læster Brød og N Læster Gryn og af Slottets Indkomst hidsende N Læster Rug og N Læster Malt, saa alt sikkert kan leveres til Jul (i Brevene til de jydskes Len: kan være rede til Foraaret. Hvis Kongen for anden Lejligheds Skyld ikke kan sende sine egne Skibe efter det, skulle de selv fragte Skuder og sende det hid, saa det sikkert er her til 1. Maj). — Københavns Len 60 Læster Brød og 8 Læster Gryn; Roskildegaaards Len 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn²; Trøgevelde Len af Tienden 10 Læster Brød; Vordingborg Len 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Andtvorskouf Len 60 Læster Brød og 30 Læster Malt; Draxholm Len 50 Læster Brød, 5 Læster Gryn, 40 Læster Malt og 15 Læster Rug; Kallundborg Len 60 Læster Brød, 50 Læster Malt og 6 Læster Gryn; Aarhusgaards Len 40 Læster Brød, 4 Læster Gryn og 20 Læster Malt; Silkeborg Len 40 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Aakier Len 20 Læster Rug; Skanderborg Len 60 Læster Brød; Drotningborg Len 20 Læster Rug, 20 Læster Malt og 40 Læster Brød; Aalborghus Len 4 Læster Gryn. — Summarum 40 Læster Rug, 460 Læster Brød, 166 Læster Malt og 38 Læster Gryn. K. Sj. T. 19, 1 b.

— Miss. til Carl Bryske og Johan Bernekov. Da de tidligere³ have faaet Skrivelse om at lade male og bage N⁴ Læster Brød af deres Lens Indkomst, som skulde være her inden den 12 Sept., men der endnu ikke er fremkommet noget af Brødet, befales det dem herved at gøre sig al mulig Flid for, at Brødet ufortøvet bliver bagt og leveret. Endvidere skulle de sende nogle Læster Byg, som de have liggende over, og som ikke dur til at lave Malt af, til Bønderne i deres Len, lade dem male det i Gryn og levere Grynene inden Allehelgens Dag i det allerseneste. Udt. i Sj. T. 19, 2.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Lykaa Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 1.

¹ Tr.: Paludan, Beskrivelse over Møen II, 297 (i moderne Gengivelse og med urigtigt Aarstal: 1590). ² For Københavns og Roskilde Lens Vedkommende jvfr. det følgende Brev. ³ 23. Aug. 1596; her anføres for Carl Bryske 50 og for Johan Bernekov 23 Læster Brød. ⁴ Jævnfør det foranstaaende Brev.

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser Jørgen Pedersen, hvori han beretter, at hans Fader er blevet slaaet ihjel i Jørgen Pedersens umyndige Aar og at en, ved Navn Jørgen Volder, har gjort hans Moder Uret. Hermand Jul skal nøje undersøge Jørgen Pedersens Klager og sørge for, at der vederfares ham Lov og Ret, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for videre Overløb af ham. Sk. T. 3, 5.

— Miss. til Frederik Hobe. Thiard Dirichsen, Borger i Frannicker i Vestfrisland, har berettet, at en, ved Navn M. Johannes Carisius, i nogen Tid har studeret ved Universitetet i Frannicker og af ham er bleven forstrakt med Penge, Kost, Klæder og andet, hvad han har haft behov, saa han ialt er kommen til at skyldte ham over 350 Dlr., saaledes som hans Haandskrifter og Regnskab udvise. Skønt Thiard Dirichsen med stor Bekostning to Gange er rejst her ind i Riget og har krævet sin Betaling hos M. Johannes Carisius's Fader, har han dog intet kunnet opnaa, men er bleven spotteligen afvist, og han har derfor nu anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret. Frederik Hobe skal undersøge Sagen og give M. Johannes Carisius's Stedfader Pouel Abramsen, Borgemester i Nykøbing, Tilhold om paa sin Søns Vegne at betale Thiard Dirichsen de Penge, som Sønnen skylder ham, saafremt Kongen ikke skal meddele Thiard Dirichsen de Midler, hvorved han kan komme til sin Betaling, da denne Sag kan komme til at skade andre danske, der kunde komme til Frannicker for at studere. K. Sm. T. 6, 1¹.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christoffer Vulf paa Kronens Part af Korntienden af Laugholm Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 enkede Dlr. til Laugholms Slot. Udt. i Tb. S. 191.

16. Sept. (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt om, at Kongen har bevilget, at Brede Rantzau maa faa 8000 Mursten ved Vordingborg Teglovn. Udt. i Sj. T. 19, 2.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Kong Frederik II's Privilegium af 6. Dec. 1568² for Ronneby Købstad. Sk. R. 3, 1 b.

¹ Udenfor er skrevet: Niels Krag's Skrift.
er indført Sk. R. 3, 2 b.

² Frederik II's Privilegiebrev

17. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck, Jørgen Daa, Oluf Daa og Eske Krausse om til den Tid, Mogens Gjøe begærer, at begive sig til Gunderslefholt, optage Brevkammeret og forsegle alle de Kister og Skrin, som findes der; hvis der findes løse Breve udenfor Kisterne og Skrinene, skulle de lægge dem i Kister eller Skrin og forsegle disse. Derefter skulle de indsætte alle Kister og Skrin i god Forvaring i Sakristiet i Kirken. Udt. i Sj. T. 19, 2.

— Aab. Brev om, at Knudt Nielsen, Kongens Kusk, maa have Seestedt¹ Mølle under Koldinghus uden Afgift i de næste 3 Aar, dog skal han holde Møllen vedlige med Bygning. Naar de 3 Aar ere udløbne, skal han paany søge Kongen om Be-naadning. J. R. 6, 1 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livtid for Ulrik Sandberg til Qvelstrup paa Kronens Part af Korntienden af Tved Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 6 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Lensmanden paa Kalløe Slot. Udt. i Tb. S. 70.

18. Sept. (—). Miss. til Envoldt Kruse. Da Kongen har eftergivet Inger, forhenværende Byfoged i Ysted Simen Mik-kelsens Hustru, 330 [Dir.], som hendes Husbonde er bleven skyl-dig paa sit Regnskab, skal han give hende Kvittans derfor og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 2.

— Aab. Brev om, at Cornelius von Hamsfort i Odense har berettet, at han agter at forandre sig og at begive sig i Ægte-skab med en Pige² udenlands, som er beslægtet med ham i 3 Led, og har ansøgt Kongen om Tilladelse til dette Ægteskab. Da dette Ægteskab synes at være imod Kongens Ordinans, har Kongen paa hans Begæring nu bevilget, at han maa tage denne Pige til Ægte og bosætte sig i Odense eller andensteds her i Riget³. F. R. 3, 4⁴.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Denne Brevviserske, Kir-stine Jensdatter, har klaget over, at hans Foged Knud Abramsen skal være Aarsag i, at hendes Husbonde, som har været lovsøgt, imod al Ret og Billighed og imod hendes egen Vilje har afhændet hendes Part i en Gaard, og at Fogden, uagtet Laurits Brockenhuus paa hendes flittige Anfordring har givet Ordre til, at

¹ Sest. Anst H. ² Elisabeth Jers. ³ Udenfor er skrevet: Niels Krags Skrift. ⁴ Tr.: Vedel Simonsen, Bidrag t. Odense Bys Hist. 3. Bd. 1. H. S. 59.

der ikke maa gøres hende Uret, forholder sig anderledes mod hende. Da hun nu har anmodet om, at hun maa faa sin Part i Gaarden igen eller nøjagtig Fyldest derfor, og Kongen ikke kan anse denne Begæring for ubillig, befales det herved Laurits Brockenhuus at hjælpe hende til Ret, saa hun ikke yderligere skal have noget at klage over og Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. F. T. 3, 1¹. K.

18. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen, til hvem Jomfruerne i Maribo Kloster have henstillet Valget af en ny Abbedisse efter Jomfru Sophie Gyldenstjerne, som Kongen har forskaanet for Bestillingen, nu har forordnet Jomfru Søster Mergrete Norby til at være Abbedisse i Maribo Kloster. Hun skal have de tilliggende Bønder i Forsvar, skaffe Jomfruerne den dem tillagte aarlige Genant og i alle Maader, inden og uden Klosteret, rette sig efter den af Kongen gjorte Skik og Forordning. Hun skal i aarlig Genant have dobbelt saa meget som en af de andre Jomfruer. Hun skal aarlig gøre klart Regnskab, og hvad der bliver til overs skal komme Klosteret alene til Bedste. Hun skal holde Klosteret tillukket og føre flittigt Tilsyn med, at Jomfruernes Piger føre et kristeligt og ærligt Levnet. Hun skal holde Klosteret og Kirken i Stand. Sm. R. 5, 1 b. K.

— Forleningsbrev for Peder Munk til Estvadgaard paa Asmildt Kloster i Nørrejylland med tilliggende Gods, saaledes som han nu selv har det i Værge. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, svare 150 gl. Dlr., fri Penge uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Klosters Ladegaards Avl og Affødning og aarlig gøre Regnskab for den uvisse Rente, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. Han skal paa egen Bekostning holde Klosteret og Ladegaarden i Stand, holde Bønderne ved Lov og Ret og ikke forurette dem, og han maa ikke forhugge Skovene. Udt. i J. R. 6, 2.

— ² Miss. til Otte Christoffer Rosenkrantz. Johan Rud til Møgelkier, der har en af Otte Christoffer Rosenkrantz's Tjenerinder, Kiersten Jenses i Seid, Fostermoder, mistænkt for ved Trølddom at have forgjort hans Hustru³ og vil forfølge hende med Retten for den Sag, har nu anmodet om, at Kiersten Jenses maa blive holdt

¹ Udenfor er skrevet: Niels Krag's Skrift. Registranten.

³ Anne Hardenberg.

² Dateringsstedet er glemt i

til Stede og komme til at svare til hans Tiltale. Otte Christoffer Rosenkrantz skal straks lade Kiersten Jenses fængsle og sørge for, at hun bliver holdt i Forvaring til Sagens Uddrag og kommer til at lide, hvad Lov og Ret vil give hende. J. T. 5, 1 b.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len og til nogle Byfogder, Toldere og Sisemestre. Da der til Udspisningen paa Slottet og paa Bremerholm behøves en hel Hob Fetalje foruden den Fetalje, som tidligere er forskrevet og fremsendt og forspist, skulle de købe eller paa anden Maade skaffe den nedennævnte Fetalje og straks sende den hid, da det er meget magtpaaliggende, eftersom det Forraad, der var af Fetalje, nu er fortæret. Hvis Kongen ved deres Forsømmelighed kommer til at lide Mangel paa Fetalje til Udspisningen, ville de komme til at staa til Rette derfor. — Københavns Len 22 Øksne, 500 Lam og 500 Gæs; Roskildegaaards Len 25 Øksne, 100 Lam og 100 Gæs; Trøgevelle Len 100 Lam og 100 Gæs; Vordingborg Len 33 Øksne, 100 Lam, 100 Gæs og 100 Svin; Antvorskouf Len 35 Øksne, 150 Lam og 20 Skippd. Flæsk; Draxholm Len 35 Øksne, 150 Lam, 200 Kroppe røget Gaasekød og 10 Skippd. Flæsk; Kallundborg Len 36 Øksne, 300 Lam, 200 Kroppe røget Gaasekød og 20 Skippd. Flæsk; Trannekier Len 32 Øksne og 20 Skippd. Flæsk; Nyborg Len 32 Øksne, 20 Skippd. Flæsk og 1 Læst Torsk; Dallom Len 32 Øksne og 10 Skippd. Flæsk; Aarhusgaards Len 35 Øksne og 10 Skippd. Flæsk; Silkeborg Len 35 Øksne og 20 Skippd. Flæsk; Aakier Len 35 Øksne og 20 Skippd. Flæsk; Skanderborg Len 36 Øksne og 20 Skippd. Flæsk; Drotningborg Len 36 Øksne og 20 Skippd. Flæsk; Aalborg Len 20 Skippd. Flæsk og 6 Læster Nødkød; Malmøhus Len 35 Øksne, 300 Lam og 20 Skippd. Flæsk; Helsingborg Len 35 Øksne, 150 Kør, 300 Svin og 300 Faar og Lam; Sølvitsborg Len 20 Skippd. Flæsk og 30 Læster Kød; Varberg Len 46 Øksne, 20 Skippd. Flæsk og 10 Skippd. Talg; Laugholms Len 45 Øksne, 10 Skippd. Flæsk og 10 Skippd. Talg; Gladtsaxe Len 10 Skippd. Flæsk og 1½ Læst Aal; Herridtsvadst Klosters Len 10 Skippd. Flæsk; Bornholm 6 Læster Nødkød, 10 Skippd. Flæsk og 10 Skippd. Talg; Baahus Len 6 Læster Kød, 6 Skippd. Talg og noget Tømmer, som resterer af det tidligere bestilte, nemlig 7 store Hundreder Knapholt, 14½ smalt Hundrede Baandholt og 11,000 Baandstager, hvilket nu skal være rede, da Kongen med det første vil sende Skib efter det; Bergenhus Len ½ Læst skruet

Bergefisk og $\frac{1}{2}$ Læst Sælspæk; Mandals Len 1 Læst saltet Laks, som tjener at spises ved Kongens eget Bord, at nedsende snarest muligt til Foraaret; Nedenes Len at fuldgøre 1 Læst Laks, som 1595 blev forskrevet til Kongens eget Bord. — Byfogder, Toldere og Sisemestre at skaffe Nødkød, Flæsk og Talg, saa det kan være til Stede inden Mortensdag i det allerseneste: Helsingborg 2 Læster Nødkød; Landskrone 2 Læster Nødkød og 2 Skippd. Talg; Malmø 10 Læster Kød, 10 Skippd. Flæsk og 5 Skippd. Talg; Ysted 4 Læster Kød, 5 Skippd. Flæsk og 4 Skippd. Talg; Køge 3 Læster Kød og 4 Skippd. Talg; Helsingør 110 Skippd. Humle; Rødby 20 Læster Ærter; Nakskov 15 Læster Ærter; Tolderen her for Slottet [Kbhvn.] 3 Læster Hvedemel. — Summarum 540 Øksne, 1950 Lam, 800 Gæs, 400 Kroppe røget Gaasekød, 150 Kør, 325 Skippd. Flæsk, 69 Læster Nødkød, 1 Læst Torsk, $1\frac{1}{2}$ Læst Aal, 2 Læster Laks, $\frac{1}{2}$ Læst skruet Bergefisk, $\frac{1}{2}$ Læst Sælspæk, 35 Læster Ærter, 51 Skippd. Talg, 3 Læster Hvedemel, 7 store Hundreder Knap-holt, $14\frac{1}{2}$ smalt Hundrede Baandholt og 11,000 Baandstager. Sj. T. 19, 2.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jurgen Qvitzov, Erik Bilde til Kiersgaard og Henning Bilde om med det første at betale den Gæld, henholdsvis 195 Dir., 182 Dir. og 203 Dir., som de efter deres Haandskrifters Lydelse skyldte Claus Grabbe, Borger i Brunsvig, for adskillige brunsvigske og andre Varer, som de have faaet af ham, men ikke have villet betale, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. K. Udt. i F. T. 3, 2.

— Miss. til Hans Lange. Peder Munk, Danmarks Riges Marsk og Embedsmand paa Vestervig Kloster, har berettet, at der paa Lundenes Slot findes nogle Ejendomsbreve, der angaa Semmelkierde Gaarde og Gods og det Gods i Hammerum og Genning Herreder, som afgangne Jacop Rostrup har faaet¹ af Kongens Fader. Da han har begæret, at disse Breve for nogen nødvendig Lejligheds Skyld maa blive ham tilstillede, befales det Hans Lange at levere ham alle de Breve, der angaa det ovennævnte Gods, mod nøjagtig Reversal for dem. J. T. 5, 2.

21. Sept. (Kronborg). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Aarhus Kapitels og Domkirkes Privilegier, særlig det af

¹ 24. Maj 1576 og 21. Febr. 1577.

1560¹ og det almindelige Privilegium for Kapitlerne af 1571². J. R. 6, 3.

21. Sept. (Kronborg). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Madts Pouelsen, Borger i Præstø, har berettet. at Eiller Jacobsen, som var Slotsfoged paa Slottet [Vordingborg], for nogen Tid siden har fæstet en Have, som han og hans Hustru med hendes 2 tidligere Husbonder har haft i Brug og altid i rette Tid svaret tilbørlig Landgilde af til Slottet, til Hr. Lauridts³, Sognepræst i Præstø, og at Hr. Lauridts har ladet hans Gærde omkring Haven opgrave og i hans Fraværelse gjort ham Skade paa hans Sæd, ligesom Hr. Lauridts ogsaa i Forening med Byfogden har sat Laas udenfor Madts Pouelsens Laas for Haven. Da han nu har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret, paalægges det Arrildt Hvitfeldt at undersøge Sagen og siden hjælpe Madts Pouelsen til Ret, saa han ikke mere skal have noget at klage over. Sj. T. 19, 5. K.

— Miss. til Mandrup Parsberg [Skanderborg], Knud Brahe [Aarhusgaard], Frands Rantzau [Silkeborg], Niels Skram [Bygholm], Henrik Lykke [Kallø] og Eske Brock [Dronningborg]. Da Kongen, der for nogen Tid siden⁴ gav dem Ordre til paa Kronens Vegne at tilholde sig al den Rettighed med Gæsteri og Sagefald af Aarhus Kapitels Tjenere og Gods, som fandtes i deres Len, nu har bevilget, at de Prælater og Kanniker i Aarhus Kapitel, der for nogen synderlig Respekts Skyld i Kongens Faders Tid og siden have faaet Brev paa at maatte nyde Gæsteriet af deres Kannike-tjenere, fremdeles maa nyde det, forbydes det dem herefter at befatte sig med det Gæsteri, der før Udstedelsen af den ovennævnte Ordre til dem, har fulgt Kannikerne og Kapitlet. De maa heller ikke herefter befatte sig med nogen anden Herlighed, som Stedsmaal, Sagefald, Brændesvin, Oldengæld, Ægt, Arbejde eller andet, af ovennævnte Prælaters og Kannikers Tjenere eller Gods, men skulle lade disse uhindret nyde den efter deres Breves og Kapitlets Privilegiers Lydelse. J. T. 5, 2 b.

22. Sept. (—). Aab. Brev om, at Prælater og Kanniker i Aarhus Kapitel igen maa faa og uhindret nyde al den Rettighed med Gæsteri, Sagefald, Ægt, Arbejde og anden Herlighed, som i nogen Tid har været frataget dem, saaledes som de have

¹ 2. Maj 1560.

² Fundats 11. Sept. 1571.

³ Lavrids Rasmussen.

⁴ Jvfr. 10. Maj, 8. Juli og 3. Aug. 1595.

haft den i Kongens Faders Tid efter deres Privilegiers Lydelse. De have nemlig klaget over, at deres Rettighed med Gæsteri og Sagesfald siden Kongens Faders Død og i Kongens umyndige Aar er blevet frataget dem eller formindsket imod Kapitlets Privilegier og imod de Breve og Benaadninger, som de have faaet af Kongens Fader og efter dennes Død. Hvad der er sket i Kongens umyndige Aar skal ikke komme dem til Skade paa Kapitlets Privilegier og deres Benaadninger. J. R. 6, 3 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

22. Sept. (Kronborg). Aab. Brev om, at Kisten Mortensdatter, Fadeburskvinde paa Kronborg, for Livstid maa beholde den Bolig i Kongens Gade i Helsingør, som hun allerede nu har til Bolig. Sj. R. 14, 25.

— (Kbhvn.). Miss. til Sten Matsen. Da Arild Urup til Vognegaard har begæret at faa en Gaard, kaldet Hollegaard, som er tillagt Sognepræsten i Vogne¹ Sogn, til Mageskifte for to ham tilhørende Gaarde i Syndrom Sogn, den ene kaldet Egetomgaard², den anden Beckegaard, skal Sten Matsen straks undersøge den Sag og erklære sig til Kongen, om Kronen kan være tjent med det Vederlag, Arild Urup byder. Sk. T. 3, 5.

24. Sept. (—). Miss. til Jørgen Brahe, Embedsmand paa Varberg Slot, og Sten Matsen, Befalingsmand i Halmsted Herred. Da Axel Urup til Vognegaard har begæret en Kronens Gaard, kaldet Hollegaard, i Halland, som er tillagt Sognepræsten i Vogne Sogn, til Mageskifte for to ham tilhørende Gaarde i Syndrom Sogn i Halland, den ene kaldet Egetag³, den anden Benegaard⁴, skulle de med det allerførste besigte alt Mageskiftegodset, ligne det ene mod det andet og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 5 b.

— Aab. Brev om, at Lyder Otssen, Kongens Faktor i Lybæk, der vil sende et Skib til Italien i sit Købmandskab og til Udspisning paa Skibet har Brug for nogen Fetalje, for denne ene Gang maa lade købe og udføre af Riget 6 Læster saltet Kød, dog skal han svare sædvanlig Told af Køddet og lade notere paa dette Brev, hvor han udfører Køddet, for at der ikke under det Skin skal blive udført mere Kød. Sj. R. 14, 6 b.

— Bestalling for Mathies Losmandt og hans 4

¹ Vapnø, Halmstad H. ² Eketonga, samme H. ³ Eketonga. ⁴ Bækkegaard.

Svende som Taarnmænd paa Københavns Slot. De skulle lade sig bruge med deres Instrumenter og Spil Aften og Morgen til bestemt Tid, ligeledes ved Middagsmaaltidet og Aftensmaaltidet og ellers, naar Kongen lader dem tilsige, saaledes som rette og gode Taarnmænd bør. Mesteren for Taarnmændene Mathies Losmandt skal aarlig have 30 Dlr. i Løn, 10 Dlr. for en sædvanlig Hofklædning og 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. De andre 4 Personer skulle hver aarlig have 20 Dlr. i Løn, 10 Dlr. for en sædvanlig Hofklædning og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Tolden i Helsingør. Bestallingen skal regnes fra 20. Aug. 1596. Sj. R. 14, 7. Jvfr. 18. Nov. 1596.

24. Sept. (Kbhvn.). Kvittans til Henrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Kalløe, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Vordingborg Len og Lækkingegaard fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1596, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i samme Tid, for Pengeskatten til 1. Maj 1596 og for det af Rigens Hofmester Christoffer Valkendorf modtagne og til Arrildt Hvitfeldt til Odersberg, Rigens Kansler, overleverede Inventarium. Han blev i alt skyldig 336 $\frac{1}{2}$ Dlr. $\frac{1}{2}$ Mk. 2 Sk. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. 1 Pend., som han nu har indbetalt til Rentemester Envold Kruse. Sj. R. 14, 7 b.

— Miss. til Detløf Holck. Da Henning Lauridtsen i Kronborg Len har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er brændt ved en ulykkelig Ildebrand og at han derved er kommen i stor Armod, skal Detløf Holck undersøge, om det forholder sig rigtigt, og, hvis saa er, lade ham være fri for dette Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 5 b.

— Følgebrev for Niels Skram til Bønderne under Bygholms Slot. Udt. i J. R. 6, 4.

— Følgebrev for Eske Brock til Bønderne under Drotningborg Slot. Udt. i J. R. 6, 4.

25. Sept. (—). Aab. Brev om, at Volf Rymand i de næste 2 Aar aarlig maa oppebære 50 Dlr. af Andvorskouf Slot til hans Studeringer og Ophold udenlands. Sj. R. 14, 8 b.

— Aab. Brev om, at Lauridts Nielsen, Byfoged i Slangerup, maa oppebære 10 Dlr. for sin Bestilling, enten af Skatten, som oppebæres i Slangerup, eller paa anden Maade. Udt. i Sj. R. 14, 8 b.

— Miss. til Detløf Holck om at give Elisabet Karlessein,

hvis Husbonde for nogen Tid siden blev dræbt der paa Slottet [Kronborg] af en Bjørn, 1 Pd. Malt og 1 Pd. Rug, hvormed hun saa skal lade sig nøje og ikke ansøge Kongen om yderligere Benaadning. Udt. i Sj. T. 19, 5 b.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Børge Trolle. Da Kongen vil lade et Skib bygge ved Haderslevhus, skal han paa Kongens Vegne forhandle med den skotske Skibsbygger om straks at begive sig did og bygge Skibet. Han skal aftale med Skibsbyggeren, hvor stort Skibet skal være, og hvad han paa det nøjeste skal have for at bygge Skibet, saaledes at han selv udreder Kost og Løn til sig selv og sine Folk, give Skibsbyggeren nogle Penge paa Haanden og føre alt det, han lover eller giver Skibsbyggeren paa Haanden, til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 5 b.

— Miss. til Christian Holck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Tryggevelde Bro, som kaldes Trolleheten, er meget ilde bygget og opsat, saa det kan befrygtes, at den skal blive borttaget af Vand og Møllen derved blive standset, hvis Broen ikke sættes i Stand inden Vinteren, befales det ham straks, inden Vinteren begynder, at lade lave en Dæmning og Tørvevold ovenfor Broen ved Tryggevelde med 2 Stibord, indtil man til Foraaret kan træffe anden Ordning, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 6.

— Aab. Brev om, at Oluf Sjællandsfar, der i lang Tid har tjent Kongens Fader og siden Kongen selv som Krigsmand paa Visborg Slot og ogsaa i sidste svenske Føjde har ladet sig bruge mod Rigets Fjender og i Betragtning heraf har ansøgt om at faa sin Besolding forbedret, indtil videre herefter skal have 4 Dir. i Løn om Maaneden i Stedet for de 4 Gylden, han hidtil har haft. Sk. R. 3, 2.

— Miss. til Hermand Jul. Denne Brevviser, Oluf Bendtsen i Visby, har berettet, at hans Fader for nogle Aar siden er blevet dræbt og at et Stykke Jordsmon er blevet frataget ham, og klaget over, at han ingen Ret kan faa i disse Sager. Det befales Hermand Jul at undersøge Sagen og hjælpe Oluf Bendtsen til Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sk. T. 3, 6 b.

— Miss. til Niels Bild. Da Kongen [ikke længere]¹ vil lade ham beholde Laugholm Slot og Len for den Afgift, han nu

¹ Ordene »ikke længere« maa være oversprungne i Registranten.

giver, og har givet Hofmester Christoffer Valkendorf Ordre til at sætte Lenet for en rimelig Afgift, som Kongen kan være tjent med, skal Niels Bild med det første begive sig til Christoffer Valkendorf for af ham nærmere at erfare Kongens Vilje. Sk. T. 3, 6 b.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Kongen har bevilget, at Jomfru Sophie Gyldenstjerne, forhen Abbedisse i Maribo Kloster, aarlig maa faa dobbelt saa meget til Underholdning som en af de andre Jomfruer i Klosteret, men hun skal saa ogsaa forholde sig tilbørligt mod Abbedissen og Jomfruerne og i andre Maader rette sig efter den Forordning, som er gjort til Bedste for Klosteret. Sm. T. 6, 2. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Villadtsen i Østergaard i Jegstrup i Synderhaa Sogn paa Kronens Part af Korntienden af Synderhaa Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 70 b.

26. Sept. (—). Bestalling for Las Jæger som Skovrider i Kronens Skove i Andtvorskouf Len. Han skal nøje paase, at ingen Dyr, store eller smaa, skydes eller ødelægges i disse Skove, og hvis han kan gribe nogen i at skyde eller ødelægge Dyr i Skovene eller at gaa med langt Rør udenfor de alfare Veje, skal han gøre sit bedste for at faa fat i dem og føre dem til Andtvorskouf Slot; kan han ikke blive deres Overmand, skal han følge efter dem, med Flid udspørge, hvem de ere eller hvem de tilhøre, meddele Lensmanden det og ikke se gennem Fingre med nogen. Hvis Krybskytter af Almuesfolk driste sig til at skyde eller ødelægge Dyr i Skovene eller gaa med langt Rør i dem udenfor de alfare Veje, og han ikke kan blive dem mægtig og de ikke ville følge med ham eller give Besked om, hvem de tilhøre, skal han have Lov til at skyde et Lod i dem uden derfor at lide nogen Tiltale eller Skade. Det skal under den højeste Straf være ham forbudt selv at skyde Dyr i Skovene. Han skal føre flittigt Tilsyn med, at der ikke hugges noget i Skovene uden Lensmandens Samtykke, og at der ingen Geder holdes, som kunne løbe ind paa Kronens Skove og ødelægge Underskoven; hvis han træffer Geder i Skovene, efterat de ere aflyste og forbudte, maa han skyde dem ihjel eller lade dem drive til Andtvorskouf. Træffer han Hunde i Skovene, skal han skyde dem ihjel, uanset hvem de tilhøre. Han maa ingen Forsømmelighed vise og skal være Lensmanden paa Andtvorskouf lydige.

Han skal have 15 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning aarlig og Foder og Maal paa 1 Hest, 4 Pd. Havre, 10 Læs Hø og 10 Læs Strøelse. Sj. R. 14, 9.

26. Sept. (Kbhvn.). Lignende Bestallinger for Christoffer Pandeknægt i Roskildegaaards Len, Nickel Pandeknægt i Kallundborg Len og Johan Vildtskytte i Vordingborg Len. Udt. i Sj. R. 14, 10.

— Miss. til Erik Hardenberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Frants Lang paa Hindsholm, hvori denne klager over en ham af Erik Hardenbergs Foged Niels Bang tilføjet Uret. Han skal undersøge Sagen og, hvis Frants Lang er bleven ubillig besværet, hjælpe ham til Ret, saa han ikke mere skal have noget at klage over, eller i modsat Fald med det allerførste erklære sig til Kongen, saa denne derefter kan give Frants Lang tilbørlig Besked, hvis han gør videre Anfordring. F. T. 3, 2. K.

27. Sept. (—). Oprejsningsbrev for Laurits Grønnehaufve, Borger i Nykøbing i Aadts Herred, der, medens Hendrik Vind til Grundet var forlenet med Dragsholm Slot, har været med til at bjærge en Hvalfisk og af den Grund er bleven dømt til at bøde sine 3 Mk. for uhjemlet. Sj. R. 14, 10.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i København, om, at han, saasart der bliver et Kald ledigt, skal hjælpe M. Niels Lætus til fremfor nogen anden at faa det, da han i mange Aar har ladet sig bruge som Hører i Roskilde Skole og siden i 8 Aar har studeret udenlands og derved fortæret sine fattige Midler, og da Kongen af Hensyn hertil med det første vil have ham befordret, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. K. Udt. i Sj. T. 19, 6.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i København. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Person, ved Navn Oluf Mikkelsen, har erhvervet sig Kaldsbrev af nogle af Sognemændene i Tostrup og Ugerløsse Sogne, men at dette Kaldsbrev ikke skal være saa lovligt, som det burde være, skal Dr. Peder til Dionysii Dag [9. Okt.] begive sig til de nævnte Sogne, tiltage nogle Provster og Præster og i Forening med dem dømme om Kaldsbrevets Lovlighed, for at alt kan komme til at gaa tilbørligt til efter Ordinansen. De skulle give beskrevet, hvad de gøre. Sj. T. 19, 6¹. K.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 462 f.

27. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peter Redtz og Christian Machabeus om. at de skulle være til Stede, naar Andvorskouf Slots Inventarium skal overleveres til Ebbe Munk, og besøgte Bygningerne paa Slottet og Skovene. Det skal ske inden førstkommende Søndag¹. Udt. i Sj. T. 19, 6 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Hofmester Christoffer Valkendorf om at give Børge Trolle Kvittans for det, som han er bleven Kongen skyldig paa dette Aars Regnskab², da Kongen har eftergivet ham det. Udt. i Sj. T. 19, 6 b.

— Miss. til Preben Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Niels Knudtsen i Kiøblinge³, hvori han klager over, at han ved Underfundighed er kommen fra den Gaard, han i langsommelig Tid har boet paa. Preben Gyldenstjerne skal undersøge Sagen og, hvis Niels Knudtsen med Urette er bleven trængt fra sit Gods, hjælpe ham til Ret, saa han ikke med Billighed skal kunne have noget at klage over. Sk. T. 3, 7.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske Sidtse Peder Bendtsens angaaende nogen Rettighed, som hun og hendes Børn mene at have til en Gaard i Landskrone Len. Da hun er en fattig vankundig Enke, der ikke kan udføre sin Ret, som hendes Nødtørft kræver, skal Oluf Rosensparre undersøge Sagen og hjælpe hende til Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af hende. Sk. T. 3, 7 b.

— Kongeligt Beskærmelsesbrev for Jens Nielsen. Denne har berettet, at medens han var Kapellan i Stubbekøbing paa Falster, have nogle af Kongens Undersaatter overdømt ham, løgnagtig paatalt og i andre Maader forurettet ham, hvilket har medført, at han er kommen fra sit Kald og al sin Velfærd og har maattet forpligte sig til aldrig mere at komme i Fyens Stift, og han nærer nu Frygt for, at han af den Grund skal blive overfalden paa Tinge af sine Modparter, naar han vil udføre sin Sag mod dem. Kongen lover at beskytte ham, indtil han har udført sin Sag mod sine Modparter, og paabyder alle, der have nogen Tiltale til ham, at tiltale ham for hans tilbørlige Dommere og ikke overfalde eller undsige ham. Sm. R. 5, 2 b. K.

¹ 3. Okt. Børge Trolle var Befalingsmand paa Bremerholm.

³ Kef-

linge, Haragers H. (?).

28. Sept. (Frederiksborg). Livsbrev for Staffen Nielsen Bonde og hans tilkommende Hustru Mette Søfrensdatter paa Kronens Gaard Ibstrup i Københavns Len med dens rette Tilliggende, Skov, Mark, Fiskeri og den Eng, som er lagt til Gaarden til Fodring af Kongens Jagtheste, saaledes som afdøde Lauridts Knudsen tidligere har haft den. De skulle ingen Afgift svare af Gaarden, men holde den i god Stand. De maa ikke forhugge de til Gaarden liggende Skove, men skulle faa den Ildebrændsel og det Bygningstømmer, som de behøve, anvist af Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 32.

— (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske. Jørgen Jensen i Farum under Københavns Slot deles og tiltales for 2 Pd. Korn og 2 Tdr. Havre, som han resterer med af sin Landgilde, og man har i den Anledning fravurderet ham en af hans bedste Stude. Da han for nogen Tid siden er kommen i Armod ved en skadelig Ildebrand og derfor har søgt om Eftergivelse af det, han skylder, har Kongen, hvis hans Foregivende findes at være rigtigt, eftergivet ham det ovennævnte Korn og Havre og den Stud, som er bleven fravurderet ham. K. Udt. i Sj. T. 19, 6 b.

— Miss. til Købstæderne over alt Riget om Udredelsen af en almindelig Landeskat til Brudeskat for en af Kongens kære Søstre¹, som nu nylig er udgivet i et fornemme Hus og Stamme, da Rigsraadet i Kong Frederik II's Tid har bevilget, at naar nogen af Kongens Døtre blive gifte, skal der medgives dem en mærkelig Sum Penge til Brudeskat. Sj. T. 19, 8. K. (Tr.: Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør S. 423—26. Jvfr. CCD. III. 37 f.).

— Miss. til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling, om, at Kongen i det til Købstæderne udgaaede Brev om Brudeskat har paalagt Købstæderne at tilsende Lensmændene klart Mandtal over, hvorledes enhver Borger er bleven takseret. Det paalægges Lensmændene at føre nøje Tilsyn med, at enhver Borger bliver takseret efter sin Handel, Vandel og Formue, saa den rige hjælper den fattige, og at der ikke bliver handlet efter Vild, Venskab eller Anseelse. Disse Mandtalsregistre tillige med Mandtalsregistrene over Bønderne skulle de siden indsende til Rentøret, for at man deraf kan forfare al Lejligheden. Hoslagt sendes dem en Seddel om,

¹ Augusta, g. m. Hertug Johan Adolf af Gottorp.

hvor højt de Købstæder, som de have i Befaling, ere takserede. — Jylland: Valdemar Parsberg for Ribe og Varde; Casper Markdanner for Kolding og Vejle; Axel Gyldenstjerne for Ringkøbing og Holstebro; Johan Rud for Lemvig; Henrik Lykke for Grenaa og Æbeltoft; Jørgen Friis for Viborg, Hobro og Nykøbing p. Mors; Erik Lykke for Thisted; Jacob Høg for Skive; Eske Brock for Randers; Mandrup Parsberg for Horsens; Jacob Seefeldt for Mariager; Ofve Lunge for Aalborg, Sæby, Skagen og Hjørring; Knud Brahe for Aarhus. — Fyen: Christoffer Valkendorf for Odense, Assens og Bogense; Lauridts Brockenhuus for Nyborg, Kerteminde, Svendborg og Faaborg; Fru Margrete Rosenkrantz for Middelfart; Hendrik Belov for Rudkøbing. — Sjælland: Peder Mund for Slangerup; Carl Bryske for København og Køge; Detløf Holck for Helsingør; Johan Bernekov for Roskilde; Christoffer Pax for Holbæk; Christoffer Parsberg for Nykøbing i Ots Herred; Steen Brahe for Kallundborg; Ebbe Munk for Slagelse; Knudt Rud for Korsør og Skelskør; Arrildt Hvitfeldt for Næstved, Vordingborg og Præstø; Detløf Holck for Heddinge; Lauge Beck for Ringsted; Brede Rantzau for Stege. — Laaland og Falster: Peder Grubbe for Nakskov, Nysted, Sakskøbing og Stubbekøbing; Frederik Hobe for Nykøbing. — Skaane, Halland og Blekinge: Christian Bernekov for Lund; Prebiørn Gyldenstjerne for Malmø, Ysted, Trelleborg, Falsterbo og Skanør; Oluf Rosenparre for Landskrone; Arrildt Hvitfeldt for Væ; Axel Brahe for Helsingborg; Peder Brahe for Sølvitsborg, Ronneby og Elleholm; Knudt Grubbe for Lykåa og Auskier; Hendrik Ramel for Aabus; Jørgen Brahe for Varberg og Falkenberg; Sten Madtsen for Halmsted; Niels Bild for Laugholm; Hans Spegel for Sømmershavn. — Norge: Sten Maltissen for Kongelf, Marstrand og Oddevald; Axel Gyldenstjerne for Frederiksstad, Tønsberg, Skien og Oslo; Laurids Kruse for Bergen og Stavanger; Jacop Trolle for Trondhjem. Sj. T. 19, 7. K.

28. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne over alt Riget, hvem de end tjene, om Udredelse af en almindelig Landehjælp til Brudeskæt for en af Kongens Søstre. Sj. T. 19, 10. K. (Tr.: Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør S. 427 ff. Jvfr. CCD. III. 37).

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Riget om straks at lade

¹ De opregnes alle med deres Len.

det udgaaede Skattebrev forkynde for Bønderne i deres Len, lade Skatten skrive og lægge saa hurtig som muligt og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige, og at ingen, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive Skat, blive fritagne derfor. Ligeledes skulle de paase, at Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller i andre Maader, komme til at svare Skat efter deres Handel og Formue. De skulle fremsende Skatten, ledsaget af klare Mandtal, til Kolding inden den 13. Dec. Sj. T. 19, 11 b.

28. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hertug Hans af Slesvig og Holsten, Kongens Farbroder, i Aar maa købe 200 Øksne her i Riget og uddrive dem toldfrit. J. R. 6, 4 b.

— Forleningsbrev for Eskie Brock til Estrup paa Drotningborg Slo't og Len. Han skal til at underholde sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk med have følgende aarlige Genant: 600 Dlr., 12 Læster Rug og Mel, 14 Læster Byg og Malt, 10 Læster Havre, 1 Læst Smør, 18 Kør, 150 Brændsvin, 100 Gæs, 200 Faar og Lam, 200 Høns, 18½ Ol Æg, 3 Tdr. Baysalt, 2 Fisk Laks, 2 Fisk Ørred, 60 Fisk Helt og saa meget Kul, Ved, Lysegarn, Humlestænger og Bark, som Jordebogen indeholder. Endvidere maa han beholde Halvparten af Sagefald, Stedsmaal og Oldengæld. Deraf skal han afholde al Bekostningen paa Slottet og tjene Riget med 8 geruste Heste. For Resten af den visse og uvisse Indtægt skal han aarlig gøre Regnskab. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Forsvar, oppebære Kronens Tiender og anden Rettighed, bortfæste Tienderne, naar nogle blive ledige, og gøre Regnskab for al Indkomsten, som skal tilfalde Kongen alene. Da Kongen undertiden selv vil holde Hoflejr paa Drotningborg, forbeholder han sig den ene Ladegaard, Biellerup Ladegaard, med al Fordel og Affødning samt Mølleskylden og Lakséfiskeriet for Slottet og alle Fiskegaarde i Lenet. Den anden Ladegaard, Torup Ladegaard, maa Eskie Brock bruge til eget Bedste, men maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift til dens Drift. Han maa kun om Sommeren, beregnet til 6 Maaneder, paa Kongens Bekostning holde Pramkarle til Slottets og Ladegaardens Behov. Han skal holde Slottet i Stand og paa egen Bekostning istandsætte, hvad Smaamangler der maatte findes, men skal der bygges noget mærkeligt og nyt derpaa, skal han meddele Kongen det, der saa vil give Ordre derom og bekoste det. J. R. 6, 4 b.

29. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Niels Wincke, Hospitalsforstander i København, om at optage Niels Villomsen og hans Hustru Marine i Hospitalet. Sj. T. 19, 13. K. (Tr.: KD. IV. 747).

— Miss. til Borgemestre og Raad i nedennævnte Købstæder om at lægge nogle Bøsseskytter i Borgeleje i Byen og skaffe dem tilbørlig Underholdning med Mad og Øl eller give dem Kostpenge i Stedet. De skulle med Hensyn til Bøsseskytterne rette sig efter de Breve, som ere udgaaede i de foregaaende Aaringer. — Jylland: Aalborg 50; Ribe 48; Randers 18; Aarhus og Viborg hver 14; Nykøbing p. Mors, Horsens og Thisted hver 12; Ringkøbing og Kolding hver 10; Æbeltoft¹ og Grenaa hver 8; Hjørring 7; Hobro, Holstebro, Lemvig og Sæby hver 6; Vejle 5 og Skive 4. — Sjælland: Næstved 16; Skelskør 10; Slagelse, Køge og Kallundborg hver 8; Nykøbing i Ots Herred 7; Roskilde og Vordingborg hver 6; Præstø, Stege og Holbæk hver 4; Heddinge og Ringsted hver 3. — Skaane: Malmø 44; Trelleborg, Landskrone og Væ hver 14; Ronneby 12; Lund og Halmsted hver 10; Varberg 8; Skanør, Laugholm og Sømmershavn hver 6; Falkenberg 4; Engelholm 3. — Fyen: Odense 44; Svendborg 22; Kerteminde 20; Assens 16; Faaborg 12; Børgense og Nyborg hver 9; Middelfart og Rudkøbing hver 8. — Laaland og Falster: Nakskov 18; Stubbekøbing 8; Maribo 5; Nysted og Saksøbing hver 4. — Summa 730 Mand. Sj. T. 19, 13 b. K. (dat. 28. Sept.).

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Tyge Heningsen, Borger i Kolding, i Aar maa uddrive 60 Øksne af Riget, dog skal han svare sædvanlig Told deraf. J. R. 6, 6.

30. Sept. (Kbhvn.). Endelig Kvittans til Christoffer Valkendorf til Glorup, Hofmester, paa hans Regnskaber som Rentemester fra Nytaarsdag 1574, da han af Kongens Fader blev forordnet til at være Rentemester, til 1. Juli 1589, da han igen frasagde sig Rentemesterbestillingen; i Indtægten er ogsaa beregnet, hvad afdøde Otto Brockenhuus og Peder Hansen bleve skyldige paa deres Regnskab til Nytaarsdag 1574. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 10 b.

2. Okt. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hans Feger i Betragtning af sin lange og tro Tjeneste skal være Huskok for

¹ I Konc. staar Æbeltoft kun for: 6, men 6 er i Registranten rettet til: 8.

Livstid paa Frederiksborg Slot og for sin Tjeneste nyde den Løn og den Gaard og Bolig i Hillerødt, kvit og frit, som Melchuur Rubbe har haft før ham. Sj. R. 14, 12.

2. Okt. (Frederiksborg). Kgl. Beskærmelsesbrev for Ifver Heggelundt, der har berettet, at der har været nogen Trætte mellem ham og Oluf Bilde til Valløe, hvori han mener at være bleven forurettet; han vil nu forfølge Sagen mod Oluf Bilde med Retten, men er bange for, at han imidlertid skal blive overfalden og overilet. Det forbydes alle at true eller paa nogen Maade overfalde Ifver Heggelundt. Sj. R. 14, 12.

— Brev ad gratiam for Chresten Brock paa en Kroens Gaard, kaldet Mossegaard, fri for Indfæstning, Tynge og Besværing, naar undtages, at han aarlig skal svare 2 Pd. Korn til Frederiksborg Slot. Han skal holde Gaarden i god Stand og være Lensmanden paa Frederiksborg lydige baade med at fange Oddere og Grævlinge i Lenet og med at udføre andet Arbejde. Sj. R. 14, 13.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lade Knudtsbye Jagt- hus i Vordingborg Len istandsætte, hvor det er mest forfaldent, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 14 b.

— Miss. til Detløf Holck om, at Kongen har eftergivet Gertruedt Jeppis i Grestedt i Kronborg Len den Landgilde, hun resterer med, nemlig 1 Otting Smør og 5 Skpr. Rug, af Hensyn til hendes Fattigdom. Detløf Holck skal undersøge hendes Forhold og lade hende være fri for Landgilden. Udt. i Sj. T. 19, 14 b.

3. Okt. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf, Hofmester og Embedsmand paa Odensegaard, eller hans Foged i hans Fraværelse. Da Kongen er til Sinds at lade sine Heste staa paa Frederiksborg endnu i en 14 Dage og der er Mangel paa Havre til dem, skal han sørge for, at der straks bliver sendt 250 Tdr. Havre did. Han skal, til Forbedring af det forfaldne Plankeværk omkring Dyrehaven ved Frederiksborg Slot, i Norge, hvor han anser det mest belejligt, bestille 2 Skibsladninger Tømmør, 12, 14 og 16 Alens Træer og 1 Fod i Kanten, og sørge for, at det i Tide bliver hugget og ført ned til Ladestederne, saa det kan ligge

rede til Foraaret, naar Kongen sender Skibe efter det. Orig.¹ Udt. i Sj. T. 19, 15.

3. Okt. (Frøderiksborg). Miss. til Peder Munk. Da Kongen vil lade sit Turnertøj og sine Rustninger opbevare og ophænge i den Gaard paa Holmen, som Peder Munk hidtil har haft, skal Peder Munk levere Mikkell Plattenslager Nøglerne til Gaarden og de deri værende Kamre, for at Mikkell med det første kan ophænge Turnertøjet og Rustningerne. Udt. i Sj. T. 19, 15.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen tillige med sin Moder, sine Brødre og Søstre og de andre unge Herrer den 18. Okt. vil rejse herfra til Nørrejylland, skulle de lade istandsætte Gemakker paa Slottet (Gaarden) og skaffe sig, hvad der behøves til fyrstelig Traktation en Nats Tid. Endvidere skulle de til den Tid, da Kongen kommer did, bestille Vogne til at fremføre Kongens, hans Moders, hans Brødres og Søstres og de unge Herrers medhavende gode Mænd, Folk og Gods. — Johan Bernekov [Roskildegård], Lav Beck [Ringsted Kloster], Ebbe Munk [Antvorskov], Knudt Rud [Korsør] og Lauridts Brockenhuus [Nyborg], der begge tillige skulle bestille Skuder og Færger til at møde i Korsør, Christoffer Valkendorf [Odensegaard], Christen Munk [Rugaard], Fru Margrete Hans Johansens [Hindsgavl], Casper Markdanner [Koldinghus]. Sj. T. 19, 15. Orig. (t. Kasper Markdanner).

— Miss. til Peder Mund om, at Kongen har eftergivet Brendstrup Mænd i Frøderiksborg Len Halvdelen af dette Aars Landgilde, da deres Huse og Gaarde ere brændte. Udt. i Sj. T. 19, 15 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe 30 Læster Stenkul til Kongen og at føre de 20 Skippd. Bly til Regnskab, som ere komne hid til at tække Apoteket med udover de 14 Skippd., som tidligere vare komne hid. Udt. i Sj. T. 19, 15 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Dronning Sophia, Kongens Moder, da hun overtog sit Livgedingsgods i Laaland og Falster, er bleven indvist i Bønninggaard og tilliggende Gods ligesaa vel som i det andet Livgeding og ogsaa en Tid har haft Bønninggaard, indtil den for kort Tid siden² efter Rigsraadets Forordning igen blev lagt under Kronen. Da Kongen nok kan eragte, for hvad synderlig

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. I. 177 f.

² 29. Maj 1594.

Aarsags Skyld hans Fader har tilskiftet sig Bønninggaard og Gods¹, og da Gaarden ogsaa én Gang er indrømmet Dronningen og ikke for dens store Belejligheids Skyld kan skilles fra Livgedinget, har Kongen af sønlig Kærlighed bestemt, at Bønninggaard og tilliggende Gods fra førstkommende 1. Maj af uhindret skal følge Dronningens Livgeding paa de Vilkaar, som Livgedingsforskrivningen udviser. Sm. R. 5, 3. K.

4. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Privilegierne for Hollænderne i Store Magleby paa Amager. Sj. R. 14, 13.

— Aab. Brev om, at Biefverskouf Herredsting skal holdes om Torsdagen, Stefn's Herredsting om Tirsdagen og Faxe Herredsting om Fredagen. Sj. R. 14, 13 b. (Se CCD. III. 38).

— Miss. til Absolon Gjõe om at møde i Odense den 24. Okt. med saa mange Heste, som han er takseret for af sit Len, for at følge Kongen paa Rejsen til Holsten. Udt. i F. T. 3, 3.

— Ligelydende Miss. til Hændrik Lykke om at møde i Odense den 26. Okt. Udt. i F. T. 3, 3.

— Miss. til Frands Rantzau til Drobye og Knud Brahe til Engelsthollum om at være til Stede, naar Niels Skram til Urup overleverer Drotningborg Slot og Len til Eske Brock til Estrup, overlevere denne Inventarium, Registre, Breve, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 3.

— Miss. til Jacop Vind til Grundet og Detløf Holck til Hjøgaard om at være til Stede, naar Jacop Trolle, Embedsmand paa Trondhjemgaard, overleverer Frederiksborg Slot og Len og Abramstrup Gaard til Peder Mund, Køgemester, levere denne Inventarium, Jordebøger, Registre, Breve og hvad andet, der bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet, Gaarden og Ladegaardene og give alt beskrevet til Peder Mund. Sj. T. 19, 15 b². K.

5. Okt. (—). Forleningsbrev for Peder Mund paa Frederiksborg Slot og Len, saaledes som Jacob Trolle nu sidst har haft det i Værge. Han skal i alle Maader vide og ramme Kongens Gavn med Slottets og Lenets Indtægt og Udgift og føre

¹ 12. Aug. 1585.

² Tr.: Annaler f. nord. Oldkynd. 1855, S. 105 f.

flittigt Tilsyn med alt, baade den daglige Udspisning paa Slottet og andet paa Ladegaardene og i Lenet, saa alt gaar ordentligt til og medfører saa ringe Bekostning som muligt. Han skal aarlig til 1. Maj gøre Regnskab for Slottets visse og uvisse Indkomst og for den gejstlige Rente i Lenet. Han skal selv have 700 gl. Dlr. i aarlig Løn, 9 Dlr. om Aaret til hver af de 3 Karle, Underholdning og Klædning til 6 Personer, frit Foder og Maal til de 4 geruste Heste, hvormed han skal tjene Riget, og frit Foder og Maal til 2 Vogneheste. Med Hensyn til Slottets og Ladegaardenes daglige Folks og Tjeneres Løn og Aarsbesoldning skal han forholde sig ligesom Jacob Trolle. Han maa selv beholde Halvparten af den uvisse Rente, som er Sagefald, Gaardfæstning, Husbondhold, Vindfælder, Drift, Førlov og Rømningsgods, men Oldengæld, Told, Sise og Vrag forbeholder Kongen sig alene. Sj. R. 14, 16 b¹.

5. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Caspar Paslig til Rønnebecksholm, Hofraad, der hidtil har været forlenet med Sneaards Len i Sjælland med den Besked, at han, naar Kongen tiltraadte Regimentet, skulde henvende sig til Kongen om de Betingelser, paa hvilke han fremdeles maatte beholde Lenet, og nu har henvendt sig til Kongen derom, indtil videre maa beholde Lenet, uden Afgift eller Regnskab. Sj. R. 14, 15.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Københavns Universitets Fundatser, Privilegier og Friheder. Sj. R. 14, 16. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 2. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 424 ff.).

— Bestalling for Mikkell Plattenslager som Rustmester. Han skal lade sig bruge som saadan, hvor det befales og hvor hans Arbejde kan gøres behov, og han skal tage Vare paa Kongens Rustkamre i København og for Slottet og paa det ny Rustkammer, som Kongen er til Sinds at lade anrette, at intet af Kongens Tøj der rustes eller fordærves. Han skal i aarlig Løn og Underhold til sig selv have 26 gl. Dlr., 1 Hofklædning, 1 Okse, 2 Lam, 2 Svin, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 1 Td. Gryn, 1 Td. Ærter, 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt og 1 Td. groft Salt samt fri Bolig og desuden 16 Dlr. til at holde en Svend for, alt at betaales og leveres ham af Rentemesteren. Hans Løn skal regnes fra sidste Mikkelsdag. Sj. R. 14, 18.

¹ Tr.: *Annaler f. nord. Oldkynd.* 1855, S. 106 f.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Tryggevelde Len findes mange jordegne Bøndergaard og Jorder, som tidligere have været bebyggede, og hvoraf Lensmanden paa Kongens Vegne har haft Ægt, Arbejde og anden Herlighed, men nu ere disse Gaarde og Jorder øde og ubebyggede, saa Kronen ingen Ægt, Arbejde eller Herlighed kan faa af dem. Han skal ved første Lejlighed paa Tinge lade opnævne uvildige Dannemænd til at besigte disse øde Gaardes og Jorders Ejendom og Lejlighed, saa 2 eller 3 af dem kunne blive lagte sammen og gjorte til én god Gaard. De skulle derefter sætte Gaardene for en rimelig Skyld og Landgilde, saa de igen kunne blive opbyggede og holdte ved Magt og Kronen igen kan faa Ægt, Arbejde og Herlighed af dem. Han skal indsende klar Besked til Kancelliet om Dannemændenes Undersøgelse og Ansættelse, saa Kongen kan rette sig derefter. Sj. T. 19, 16. K.

— Miss. til samme. Kongen har bragt i Erfaring, at de Ugedagsmænd under Tryggeveldegaard, som bo i Kariis, Store Linnedt¹, Harløf² og Lille Lindet³, besværes meget med Ugedagsarbejde saa vel som med Pløjning, Høstarbejde og anden daglig Ægt og Arbejde, medens de andre Kronens Tjenere til Gaarden, der bo noget langt derfra, gøre enten saa godt som intet eller kun meget lidt Arbejde til Gaarden. Christian Holck skal kalde alle Bønderne under Tryggevelde for sig, skifte Arbejdet mellem dem, saa enhver kan vide, hvad Pløjning, Høstarbejde og anden daglig Ægt og Arbejde han skal gøre, og saa alt kan gaa ligeligt til og Bønderne i de ovennævnte Byer ikke skulle blive helt ødelagte. Sj. T. 19, 16 b. K.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Da Slotsbroen og Porthuset ved Malmøhus Slot ere meget forfaldne og nødvendigvis maa gøres i Stand med det første, skal han lade det der til nødvendige Tømmer hugge i Malmøhus's Skove, saa Arbejdet kan blive udført en Gang til Foraaret. Han skal passe godt paa, at Tømmeret bliver hugget paa de Steder, hvor der sker mindst Skovskade, og lade Bekostningen med Istandsættelsen af Slotsbroen og Porthuset føre til Udgift i Regnskabet. Sk. T. 3, 8 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Grubbe paa Kir-

¹ Store Linde, Fakse H. samme H.

² Haarlev, Bjevskov H.

³ Lille Linde,

kens Part af Korntienden af Torslundtmagle Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 6 b.

5. Okt. (Kbhvn.). Lignende Brev for Jens Grubbe paa Kirkens Part af Korntienden af Vallendtsvidt Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 7.

— Lignende Brev for Jens Grubbe paa Kirkens Part af Korntienden af Haasløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares tilbørlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 7.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Blasius Furniehies, Kongens Smed ved Frederiksborg Slot, fra sidste Mikkelsdag at regne skal have 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge af Slottet foruden den Løn og Hofklædning, han hidtil har haft. Sj. R. 14, 14 b.

6. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Glambek, Kronens Tjener i Udleyer, der har en øde Gaards Jord, som ligger op til den Gaard, han bor paa, i Fæste og deraf svarer den Landgilde, som fra Arilds Tid er udgivet deraf, har ansøgt om Tilladelse til at afbryde de forfaldne Huse, der staa paa den øde Gaard, og dermed forbedre den Gaard, han bor i. Da Niels Glambeks Gaard er et af Kongens Jagthuse og ligger paa en alfar Vej, har Kongen bevilget, at Niels Glambek maa afbryde de forfaldne Huse paa den øde Gaard mod igen at opsætte dem paa den Gaard, han bor i, saa Kongen, naar han maatte komme did paa Jagten, kan faa nødtørftig Værelse og Staldrum til sine Jagtheste deri. Sj. R. 14, 19.

— Miss. til Hendrik Lykke. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Jacob Mann i Dundi i Skotland, hvori denne klager over, at Indbyggerne paa Anholt have besværet ham med en ukristelig og utilbørlig Bjærgeløn. Da Kongen paa ingen Maade vil tillade, at saadant sker lige over for fattige skibbrudne Folk, skal Hendrik Lykke nøje undersøge denne Sag og sørge for, at Jacob Mann faar de Varer tilbage, som Indbyggerne paa Anholt have taget for meget af ham i Bjærgeløn. Han skal endvidere lade dem, der i saa Maade have forholdt sig utilbørligt mod Jacob Mann, tiltale paa det yderste, tage Dom over dem, indsende denne til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare al Lejligheden,

og sørge for, at de, der have forset sig, blive tilbørligt straffede. J. T. 5, 4.

6. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund om, at Kongen har eftergivet Hans Jørgensen i Lønholdt under Frederiksborg Slot 2 Tdr. Korn af hans resterende Landgilde paa Grund af hans store Armod. Udt. i Sj. T. 19, 17.

— Miss. til Casper Markdaner. Denne Brevviserske Inger Andersdatter har berettet, at hun har boet i Kolding i 40 Aar, men for nogle Aar siden er bleven svag paa Syn og Hørelse og derfor ikke mere kan fortjene sin Føde. Da hun i den Anledning nu har ansøgt om at maatte blive optaget i Hospitalet i Kolding, skal Casper Markdaner undersøge hendes Forhold og, hvis der er nogen Plads ledig i Hospitalet, sørge for, at hun straks bliver optaget deri, og ellers, saasnart der bliver en Plads ledig. J. T. 5, 4.

7. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hans Støer von Dresden, der er forordnet til Kromand i Lundegaarden for Kronborg Slot, maa, saa ofte Kongen kommer til Sjælland og opholder sig der, sise frit lade indføre eller købe 30 Amer Vin og 8 Læster Rostockerøl til Udtapning i Kroen, men han maa ikke sælge Vin i Amer eller Rostockerøl i Tøndetal udenfor Kroen, for at ikke Kronens Sise derved skal blive forkortet. Naar Kongen ikke er her i Landet, skal han aldeles ikke nyde denne Sisefrihed, men skal give Sise ligesom andre Undersaatter. Sj. R. 14, 19 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Anders Lauritsen, Sognepræst til Strøe Kirke, har berettet, at en Fjerding Jord for nogen Tid siden med Urette er taget fra hans Præstegaard og bortfæstet til en Bondegaard, men siden igen er overdraget til ham mod at svare Landgilde deraf til Slottet¹. Da han nu har ansøgt om at maatte blive fri for denne Landgilde, fordi han svarer aarlig Afgift af Præstegaarden til Roskilde Kapitel, bevilger Kongen herved, at han og hans Efterfølgere som Sognepræster herefter uhindret maa nyde den fra Præstegaarden bortfæstede Fjerding Jord uden Afgift. Sj. R. 14, 20 b.

— Aab. Brev om, at Rasmus Pedersen, Herredsfoged

¹ Der maa paa dette Sted være faldet noget ud i Teksten; denne lyder i Sj. R. saaledes: »bondegaard och siden saa for landgilde och gifve her tiil slottet«.

i Stefvens Herred, for hans Besværing indtil videre maa nyde den Gaard i Skiørping, som han nu bor i, fri for al kongelig Tyngde og Besværing, Stud og Leding. Sj. R. 14, 20 b.

7. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Detløf Holck. Kronens Bønder i Tybeck¹ under Kronborg Slot have berettet, at Sandet har taget meget Overhaand hos dem, saa en stor Del af deres Mark er bleven overføget og ødelagt deraf, og de have anmodet om, at de af den Grund maa faa eftergivet noget af deres Landgilde. Detløf Holck skal undersøge Sagen og, hvis deres Forebringende er rigtigt, opkræve 13 Oldinge og uvildige Mænd til at besigte den Skade, Sandet har gjort paa Tybecks Mark, og derefter taksere Kronens Bønder for en passende Landgilde, eftersom de have lidt Skade til, og lade denne indskrive i Jordebogen. Sj. T. 19, 17.

— Miss. til Carl Bryske om, at Kongen har eftergivet Peder Aagaardt i Farum i Københavns Len dette Aars Landgilde, da han er kommen til en øde Gaard og hans Heste og Hopper ere døde for ham af den besmittelige Sygdom, hvorved han er kommen meget til Agters. K. Udt. i Sj. T. 19, 17 b.

— Miss. til Peder Mund om, at Kongen har eftergivet Oluf Jensen i Alsønderup, hvis Gaard for nogen Tid siden skal være brændt tillige med den Fattigdom, han har haft deri, Halvparten af dette Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 17 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at beskikke nogle uvildige Dannemænd til at bilægge Striden mellem Gertrudt Johan Koks og hendes Svigersøn Hans Holst. Sj. T. 19, 17 b. (Tr.: KD. IV. 747).

— Miss. til Fru Talle Ulfstand. Mester Mikkel Bartskeer, Borger i København, har berettet, at hendes afdøde Broder Hack Ulfstand kort før sin Død i sine sidste Dage har givet ham 100 Dlr. for den Tjeneste, han beviste ham i hans Sygdom og Skrøbelighed, idet han var hos ham baade Dag og Nat og hjalp ham efter sin yderste Evne. Disse 100 Dlr. skulle ogsaa være indførte i Hack Ulfstands Testamente, men alligevel har hun, da Mikkel Bartskeer gentagne Gange har krævet dem af hende, holdt ham hen under forskellige Paaskud, og han har derfor nu anmodet Kongen om en Forskrift til hende om at betale ham disse Penge, da han nu har Brug for dem. Kongen beder hende om i Betragtning

¹ Tibirke, Holbo H.

af ovennævnte Forhold og denne Kongens Forskrift at betale Mester Mikkel de 100 Dlr. Sk. T. 3, 7 b.

7. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christian Barnekov. Fru Gørrel Faddersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, har berettet, at der paaføres hende forskellige Trætter paa Børringe Klosters Gods og Ejendom, som hun er forlenet med. Da hun er Enke og er en fremmed Kvinde, der ingen Slægt eller Blodsforvandre har her i Riget, som kunne tage sig af hende, og da hun ogsaa helst ønsker at være uden Trætte, har hun anmodet Kongen om at tilforordne en god Mand, som kan hjælpe til med at forsvare Børringe Kloster og dets Tilliggende. Kongen vil have ham betroet dertil og giver ham herved Fuldmagt til at føre Tilsyn med alle Sager, der vedrøre Børringe Kloster og dets Gods, udføre dem til Ting og andensteds, hvor Retten falder, og tage endelig Dom i dem, saa Kronen ikke skal lide noget Tab paa sin Ejendom. Sk. T. 3, 9.

— (Kbhvn.). Pasbrev for Oluf Mønbo, Kongens Skipper, der med Skibet Rosen, som Hans Bille er Købmand paa, skal begive sig til Danzig med nogen Vin for at forhandle den der og tilbage igen. Kongen anmoder sine Venner, Naboer og Forvandre og befaler sine Fogder, Embedsmænd og Undersaatter at befordre Oluf Mønbo paa det bedste og, hvis han af Storm eller Uvejr trænges ind i deres Havne eller Strømme, at undsætte ham med Folk, Fetalje, Ankere, Tov og andet fornødent. Sj. R. 14, 21.

— Ligelydende Pasbrev for Erik N., Skipper paa Kongens Skib Uglen, som Svend Kuld er Købmand paa. Udt. i Sj. R. 14, 21 b.

8. Okt. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Hans Pedersen, Slotsskriver paa Frederiksborg Slot, paa Kronens Part af Korntienden af Jørdlund¹ Sogn, som han nu selv har i Fæste, uden Afgift. Sj. R. 14, 21 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Axel Gyldenstjerne og Fru Karen Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at de endnu restere med Besked og Erklæring om deres afdøde Broder Peder Gyldenstjernes Afgift og Regnskab af Vestervig Kloster for al den Tid, han har haft det i Forlening, skønt Kongen gentagne Gange har skrevet til dem om at forklare Afgiften og Regnskabet

¹ Hjørlande, Lyng-Frederiksborg H.

og betale, hvad de maatte blive skyldige. Da Kongen ser, at disse hans Skrivelser have frugtet meget lidt hos dem, idet baade han og hans Søster nu ere skiltes fra hinanden her i Byen uden i Forvejen at have gjort deres Broders Regnskab klart, befales det dem herved, at de med det allerførste en Gang for alle skulle gøre Regnskabet klart paa Rentekammeret og betale, hvad de blive skyldige, i Betragtning af, at deres Broder i saa lang Tid har haft Le-net til sin store Fordel. Vise de sig stadig forsømmelige, vil Kongen se sig forarsaget til at kræve sit Tilgodehavende hos dem med Retten, og han agter ikke yderligere at skrive til dem herom, hvorefter de aldeles kunne vide sig at rette. J. T. 5, 5.

9. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre. Henning Nielsen, Kronens Tjener i Qvitstofte, har berettet, at hans Korn for største Delen er blevet borte paa Grund af den langvarige Regn, saa han kun har beholdt en ganske ringe Ting til at underholde sig selv, sin Hustru, sine Børn og sit Tyende med og til at svare sin Landgilde af, og han har derfor anmodet Kongen om at forstrække ham med 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg. Oluf Rosensparre skal, naar han har det nødtigt, forstrække ham med det ovennævnte Korn mod nøjagtig Borgen for, at han vil levere det tilbage til Mikkelsdag. Sk. T. 3, 9 b.

10. Okt. (—). Aab. Brev om, at Gesse Mortensdatter, der en Tid lang har været Fadeburskvinde paa Frederiksborg Slot, indtil videre skal have fri Bolig i København og følgende aarlige Underholdning af Københavns Slot: 1 Pd. Mel, 1 Pd. Malt, 5 Skpr. Humle, $\frac{1}{2}$ Okse, 1 fedt Svin, 3 Lam, 3 Gæs, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 3 Lispd. Bergefisk og $\frac{1}{2}$ Td. Byggryn. Lensmanden paa Københavns Slot skal levere hende denne Underholdning og skaffe hende den fri Bolig eller give hende Penge til Husleje i Stedet. Sj. R. 14, 22.

— Livsbrev for Hans Løckov, Kongens Tømmermand paa Frederiksborg Slot, paa at maatte oppebære af Frederiksborg Slot den aarlige Genant af Penge og Fetalje, som han efter Kongens Faders Bestallings Lydelse hidtil har oppebaaret af Københavns Slot. Sj. R. 14, 22 b.

— Aab. Brev om, at Marcus Dorn, Borgemester i Slangerup, fra den Tid af, da han aftakker fra Borgemesterbestillingen, og indtil videre maa være fri for al kongelig og borgerlig Tyngelse i Slangerup. Sj. R. 14, 23.

10. Okt. (Frederiksborg). Ekspektancebrev for M. Christen Stub. Slotsprædikant paa Frederiksborg Slot, paa det første ledige Vikarie i Roskilde Domkirke. Naar et saadant bliver ledigt, skal han henvende sig til Kongen, der saa vil give ham yderligere Brev derpaa. Tidligere udgivne Ekspektancebreve hermed dog uforkrænkede. Sj. R. 14, 23 b.

— Miss. til Detløf Holck. Da Kongen af hans Erklæring har bragt i Erfaring, at den Bonde, som for kort Tid siden har klaget til Kongen over at være bleven forurettet af Detløf Holck, har stjaalet Jærn af Smedjen ved Kronborg uden at have nogensomhelst Hjemmel derfor, for hvilken Sag nogle af hans Slægt have optinget og udlovet en Sum Penge, som dog endnu ikke er betalt, ligesom han selv ogsaa tidligere har optinget for anden Utroskab, skal Detløf Holck frigive dem, der have optinget for Bonden, for deres Løfte, og siden tiltale denne for Tyveriet og Utroskaben, forfølge ham med Retten, lade gaa Dom i Sagen og straffe Bonden derefter. K. Sj. T. 19, 18.

— Miss. til samme. Denne Brevviser, Oluf Hansen i Torpen i Kronborg Len, har berettet, at Hendrik i Kaggerup¹ og hans Søn Peder Hendriksen have forurettet ham meget, tilføjet ham megen Vold og Overlast og tilsidst trængt ham fra hans Gaard, i hvilken Anledning han har begæret at blive hjulpen til Ret. Detløf Holck skal undersøge Sagen og enten hjælpe Oluf Hansen til Ret eller straks erklære sig til Kongen om Sagen, saa Kongen kan give Oluf Hansen Besked, hvis han gør yderligere Anfordring. Sj. T. 19, 18 b. K.

— Miss. til Axel Brahe om hos Byfogden i Helsingborg at lade anstille Undersøgelse om noget brudt Sølv, som er kommet fra Sølvkammeret. Udt. i Sk. T. 3, 10.

11. Okt. (—). Aab. Brev om, at Borgemestre, Raad og Borgere i Slangerup indtil videre kvit og frit maa bruge en Jord ved Slangerup, kaldet Giestegaards Jord, som de hidtil have haft mod at svare Afgift deraf. Enhver især skal beholde den Del af Jorden, som han nu har i Brug, og de maa ikke omskifte Stykkerne mellem hverandre. De skulle ogsaa være forpligtede til at forbedre deres Gaarde, saa Kongens Hofsinder kunne faa gode

¹ Sj. T.: Krogerup.

Værelser og Staldrum til deres Heste, naar de komme til Byen og skulle ligge i Hoflejr der. Sj. R. 14, 24.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i Helsingør. Niels Hendriksen, Toldskriver i Helsingør, har berettet, at en Skipper, ved Navn Romert Cornelessen, for kort Tid siden er kommet i hans Hus, har brugt mange Ukvemsord imod ham og har understaaet sig til at tilføje ham Vold og Overlast i hans eget Hus, saaledes som han nøjagtigt vil bevise med de da til Stede værende Godtfolk. Da saadan Modvillighed uden nogensomhelst Grund er udvist mod ham af hans egen Skipper og Tjener, ser han sig højlig forarsaget til at tiltale denne med Retten og har nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. De skulle derfor indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og siden dømme Parterne imellem, saa Skipperen, til advarende Eksempel for andre, kan blive tilbørligt straffet, hvis han har forsét sig. Sj. T. 19, 18 b. K.

12. Okt. (Frederiksborg). Bestalling for Anders von Dressen, Kongens Rustvognssvend, at skulle passe paa Kongens Vogne, Vogntøj og andet Tilbehør, som findes i Vogngaarden ved Frederiksborg Slot, at intet deraf ødelægges eller bortkommer. Han skal have 13 $\frac{1}{2}$ Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn samt 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge af Rentekammeret. Sj. R. 14, 24 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Johan Bernekov. Da de Læster Brød, som han for nogen Tid siden¹ fik Ordre til at lade bage i Roskilde-gaards Len, endnu ikke ere fremkomne, befales det ham med det allerførste at fremsende det Brød, som han har faaet Skrivelse om, saafremt Kongen ikke skal drage ham til Ansvar, hvis han har vist sig forsømmelig. K. Udt. i Sj. T. 19, 19.

— Oprejsningsbrev for Jens Nielsen i Tøring, der har berettet, at han paa Giersluf Herredsting har tiltalt Jens Lauridsen i Tødtløf², fordi han skal have ihjelslaaet Christen Nielsen i Isløf³, og at Sandemænd ogsaa have svoret denne Manddød over og fra hans Fred, hvilket Tov og Ed dog paa Viborg Landsting er dømt usvoret, fordi Manddraberen ikke selv har været til Stede, da Sandemændene svor ham fra hans Fred. Da Jens Nielsen nu paany vil forfølge Sagen med Retten, fornyer Kongen herved Sagen, saa Jens

¹ 15. Sept. 1596.

² Ø. Tørslev, Gerlev H.

³ Ilshøj, samme H.

Nielsen maa lade den forfølge med Sandemænd efter Loven, som om den nylig var sket. J. R. 6, 6 b.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Valdemar Parsberg. For nogen Tid siden skrev Kongen til ham om at føre Tilsyn med Kirker-nes Regnskaber i Riberhus Len¹, men der klages nu til Kongen over, at det strider mod Ribe Kapitels gamle Privilegier og særlig mod Kong Frederik II's to Breve af 1580² og 1582³. Da Kongen ingenlunde har til Hensigt at krænke Kapitlets Privilegier og Rettigheder eller at formindske de med Kirkerne forlenede Provsters Rente og Indkomst, maa Valdemar Parsberg herefter aldeles ikke befatte sig med Kirkernes Regnskaber eller nogen anden Rettighed, som Kapitlet efter dets Privilegiens Lydelse er berettiget til, men skal lade alt blive som i hans Formænds Tid. Dog skal han, hvis nogen af Provsterne besvære Kirkerne ubilligt, indberette det til Kongen, der saa selv vil have Indseende dermed. J. T. 5, 5 b.

13. Okt. (—). Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev af 5. Aug. 1596 om, at Stemme flerhed skal gøre Udslaget, naar et ulige Antal Kommissærer skulle paadømme en Sag, og Formandens Stemme, naar Stemmerne ere lige, forkynde paa Landstinget og holde det i god Forvaring ved Landstinget. — Jørgen Friis og Mouridts Stygge i Jylland, Lav Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen, Lav Urne i Skaane, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Peder Madsen i Halland og Gregers Juel paa Langeland. Sj. T. 19, 19 b. K.

— Miss. til nedennævnte Undersaatter angaaende nogle Restancer, som de skulle klarere i Rentekammeret, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at kræve sin Rettighed ved andre Midler. — Fru Karren Bjørn Andersens og hendes Medarvinger, der paa Bjørn Andersens Vegne restere med Kvittansiarum paa Aarhusgaards Len, skulle inden 6 Uger sende deres Fuldmægtige til Rentekammeret for at gøre alting klart og tage Kvittansiarum; Hans Lange og andre Arvinger efter Fru Abel Hr. Niels Langes skulle inden 6 Uger sende deres Fuldmægtige til Rentekammeret for at gøre Regnskab for de Penge- og Madskatter, som hun har oppebaaret i Lundenes Len, medens hun har været forlenet dermed, og kræve Kvittansiarum; Ludvig Munk Olufsens Arvinger skulle inden 6 Uger sende deres Skriver til Rentekammeret for at forklare deres

¹ Dette Brev er ikke paatruffet. ² 14. Juli. ³ 19. Juni.

Regnskab af Ørum Len, betale, hvad de maatte blive skyldige, og kræve Kvittansiarum, da de for længe siden burde have gjort Regnskabet klart; Gregers Ulfstands Arvinger skulle inden 6 Uger sende deres Skriver til Rentekammeret for at betale, hvad deres Fader er bleven skyldig af Skivehus Len, og kræve Kvittansiarum; Johan Urne skal inden 6 Uger begive sig til Rentekammeret for at gøre Rede for og betale, hvad han bliver skyldig paa sit Regnskab af Lykaa Len og Bornholm, og kræve Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal søge sin Opretning hos ham; Fru Lehene, Hendrik Brahes Enke, skal inden 6 Uger sende sin Skriver til Rentekammeret for at gøre Rede for og betale, hvad hendes Husbonde blev skyldig paa sit Regnskab af Halmsted Herred, og kræve Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal søge sin Opretning hos hende; Johan Venstermands Arvinger skulle ligeledes gøre hans Regnskab af Ring Kloster klart; Niels Mikkelsens Arvinger til Kye ligeledes hans Regnskab af Hedemarkens Len i Norge; Claus Skeels Arvinger og Enke skulle inden 6 Uger sende deres Skriver til Rentekammeret for at gøre Rede for og betale, hvad de maatte blive skyldige af Vardehus Len, og kræve Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal søge sin Skade hos dem; Emmike Kaas's Arvinger skulle inden 6 Uger betale, hvad de maatte blive skyldige paa Regnskabet af Gulland, og kræve Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal søge sin Opretning hos dem; Johan Buckholt skal med det første begive sig til Rentekammeret for at gøre Rede for og betale, hvad han maatte blive skyldig af sit Regnskab af Island, og kræve Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal vide sin Opretning hos ham; Peder Brahe og andre Holger Brahes og Tygge Brahes Arvinger skulle snarest og senest inden 6 Uger gøre Rede for og betale, hvad de maatte blive skyldige paa Holger Brahes og Tygge Brahes Vegne, og kræve Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal søge sin Skade hos dem, da de for længe siden burde have betalt; Fru Magdalene Mouridts Podebuskes og hendes Medarvinger skulle inden 6 Uger sende deres Skriver til Rentekammeret for at gøre Rede for og betale, hvad Mouridts Podebusk maatte blive skyldig af Tranekier Len. og kræve Kvittansiarum, saa Kongen ikke skal have Besvær med at skrive mere derom. Sj. T. 19, 20.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Johan Bernekov om at være til Stede i Roskilde Kapitel paa førstkommende Fredag [15. Okt.], naar Sagen mellem Hørluf Daa og Vennike Villomsdatter

skal forhøres, og dømme i Sagen sammen med Medlemmerne at Kapitlet. K. Udt. i Sj. T. 19, 21 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd. Kongen har bragt i Erfaring, at naar han rejsør med sit Hof fra et Sted til et andet, understaa mange løse Kumpaner, der ingen Tjeneste have, sig til at kræve Vogne, ja undertiden løbe de ud paa Landsbyerne og tage selv Vogne, saa mange de lyste; ligeledes tager en Del af Hoftjenernes Folk ubilligt Vogne og begiver sig efter deres gode Behag ud paa Landsbyerne efter Vogne, hvilket altsammen medfører, at Kronens Bønder besværes haardt. For at saadant kan blive forekommet, skulle de herefter rette sig efter det Register, som hermed sendes dem, og ikke lade nogen af de derpaa opførte faa flere Vogne, end der er angivet i Registret, medmindre der kommer nogen, som særlig er affærdiget med Kongens eget Pasbord. Hvis herefter løse Kumpaner understaa sig til selv at tage Vogne paa Landsbyerne eller i andre Maader at kræve saadanne, skulle de straks sende dem til Københavns Slot, hvor de skulle blive tilbørligt straffede for deres Modvillighed. Hvis nogle af Hoftjenernes Folk gøre sig skyldige i saadant, skulle de lade dem fængsle og med god Forvaring sende dem til Hofmarskallen, der saa skal forholde sig med dem efter Kongens Forordning. — Følgende Lensmænd fik dette Brev og den efterfølgende Vognseddel: Johan Bernekov [Roskildegaard], Lauge Beck [Ringsted], Ebbe Munk [Antvorskov], Lauridts Brockenhuus [Nyborg], Christoffer Valkendorf [Odensegaard], Chresten Munk [Rugaard], Fru Margrete Hans Johansens [Hindsgavl] og Caspar Markdanner [Koldinghus]. — Vognseddel: Ulrik, Hertug af Slesvig Holsten, 16 Vogne; Magnus, Hertug af Lyneborg, 12; Christian Friis, Kansler, 12; Hendrik Rammel 12. — Danske Kancelli: Sivert Grubbe 4; Jens Monsen, Jørgen Brockenhuus, Hans Olufsen, Ifver Friis, Niels Krag og Lauridts Mule hver 3; Jens Sparre og Hans Stygge hver 2; Kancellikister og Fyrbødere 12. — Hofjunkere: Henning Gjøe, Hofmarskal, 6; Frederik Rosenkrantz, Kammerjunker, 4; Jacop Rosenkrantz, Hofskænk, Hans Bylov, Køgemester, Fromholt Berg, Styrring Boel, Alexander Rabe von Papenheim, Peter Basse, Jacop Beck, Anders Sinklar, Jacop Lykke, Christian Hardenberg, Lauridts Kruse, Fredrik Rausch, Henning Karberg, Erik Urne, Jørgen Kaas, Jochim Bylov, Claus Urne, Hans v. Neukirch, Marquardt Pentz, Otho Lindenov, Knudt Gyldenstjerne, Wolf Jochim Birekholtz, Alberdt Gøtze, Hennig Walstorp, Bartel v.

Wulfven, Envoldt Seefeldt, Erik Banner, Henrik Julius Marenholt og Frandts Juel hver 3 Vogne. — Tyske Kancelli: Augustus Erich, Secretarius, 2, Baltzar Fuchs og Ludvig Weiner hver 3; Jurgen Heidenreich 4; Carsten Voget og Ludvig Heidtmandt hver 2; Calixtus Schein 4; Hans Otsen 3; Kancellikister og Fyrbødere 12. — Mester Anders Hofprædikant og Casper Apoteker hver 10; Mester Baldtzer Skrædder 6; Dr. Hassenbardt 5; Mester Jacop Pommer og Mester Daniel Hogenwoldt hver 3; Isaac Kontrafejer 2. — Drabant-hauptman Valtin Schwerin 2; Hans Meckelburg, Mønsterskriver, 4; til 12 Drabanter 6. — Enspændere: Davidt v. Schwerin, Rytterprofos, Claus v. Ahnen, Fodermarskal, Jochim Spigelberg, Vognmester, Cordt Sepelin, Furer, og Bertram Smiterlov hver 2; Anders Fredriksen, Wendtzel Boel, Michael Stolle, Claus Adlof, Johan Gerdis, Wessendt Buter, Lorentz v. Hadelen, Henrik Dreier, Hans Reckenberg, Jurgen N. og Hans Beyerstorff hver 1. — Trommetere: Peder Stercke, Melcker Skreiber, Jacob Jurgen, Hermen Ernst, Nickel Fischer, Baltzer Schuarm, Jochim Møller, Vælske Jacop, Fridrich Moet, Paul Lindow, Jacop Fuchs, Magnus Tonnissen, Anders Mortensen, Henrik Lubbeke, Paul Paucker og Davidt Paucker hver 1. — Instrumentisterne havde Hans Majestæts Pas og vare forhen paa Vejen. — Kongens Mundkokke 40; Køkkenskriveren, Ridderkokken og Leonhardt Kok hver 2; Vinkældereren 24; Spisekældereren 2; Sølvkammeret 16; Bageren 7; Tvættersken 7; Davidt Fyrbøder 4; Sejermageren 2; 2 Skræddere 4; Hjulmanden 4; Kongens Dreng 4; »Lackeyen Jungen« 2; Vildtskytten 3; Jægere (»Weidtleut«) og Fuglefængere 2; Dugsvend 1; Iskasser (»Eiskasten«) 2. — Dronningen med hendes »Frauzimmer«: Dronningens »Frauzimmer« 20; Dronningens Hofjunker 20; Edelknaberne 4; Hofmedicus og Kancelliet 10; Dronningens Bartskeer 4; Dronningens Skrædder 6. — Desforuden skal der bestilles 6 Vogne i Forraad. — Summa Summarum 516 Vogne. Sj. T. 19, 21 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hans Spegel. Jacob Nielsen, Borger i Sølvitsborg, har berettet, at han for nogen Tid siden har tjent Hans Spegels Datter, Fru Mette Spegel, som Foged paa hendes Gaard Ørtofte, og at Hans Spegel har antaget ham til denne Tjeneste og tilsagt ham hans aarlige Løn og Klædning. Han har tjent Fru Mette i 6 Aar og gjort hende Regnskab efter hans Kvittanses Lydelse, men har endnu 109 Dlr. til gode for Løn og Udlæg i hendes Tjeneste, hvilke han har anmodet Kon-

gen om at hjælpe ham til at faa betalt. Da Hans Spegel paa Datterens Vegne har antaget Jacob Nielsen og lovet ham Løn og Klædning, skal han hjælpe ham til at faa, hvad han har til gode hos Datteren, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 3, 10.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Da Christian Friis, Kansler, har berettet, at der er gaaet meget med paa Antvorskouf Slot, medens de fremmede Fyrster have ligget der og ere dragne til og fra, hvilket endnu staar ubetalt hos en Del af Kongens Undersaatte, skal Ebbe Munk undersøge, hvad Kongen er bleven skyldig hos sine Undersaatte, og betale det af Lenets Indkomst. K. Udt. i Sj. T. 19, 24 b.

14. Okt. (—). Miss. til samme. Da Christian Friis til Borrebye, Kansler, medens han var Lensmand paa Antvorskouf Slot, paa Kongens Vegne har faaet forskellige Slags Varer hos Mickel Vibe, Borger i København, fra den 25. Maj 1596, da Christian Friis sidst gjorde Regnskab, til 3. Okt., da han blev Lenet kvit, hvilket ialt beløber sig til 1150 Dlr. 2 Mk. 6 Sk., skal Ebbe Munk af Loftet levere Mickel Vibe 20 Læster Byg derfor og skaffe ham fri Vogne til at føre Kornet til Korsør. Sj. T. 19, 24 b. K.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Københavns Bys Privilegier. Sj. R. 14, 25. (Tr.: KD. I. 561).

— Aab. Brev om, at Mogens Ulfeld til Sielsø indtil videre aarlig maa faa saa meget Brændeved i Kronens Skov Hornsved, som han har Brug for paa sin Gaard Sielsø, og at hans Bønder og Tjenere til Sielsø ligeledes indtil videre maa faa deres Ildebrændsel i Abramstrupgaards Skove for en rimelig Betaling, saaledes som de have haft det i afdøde Borckort von Papeheims Tid. Det befales Lensmanden paa Abramstrupgaard at rette sig herefter. Sj. R. 14, 25 b.

— Bestalling for Tomes Madtsen som Vognmager. Han skal altid følge Kongen, istandsætte hvad der maatte blive brøstholdent paa Kongens Vogne og med Flid udføre det ny Arbejde, som Kongen bestiller hos ham. Han skal i aarlig Løn have 16 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning, at udrede af Rentemesteren, og 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selv og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til en Svend, at udrede af Mønsterskriveren. Sj. R. 14, 26.

— Miss. til Peder Mund om indtil videre at give Søfren Kok i Hillerød, der i 24 Aar har tjent paa Frederiksborg Slot som

Skolekok og Slagter, nødtørftig Underholdning med Mad og Øl. Udt. i Sj. T. 19, 25.

15. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christen Marqvorsen, der i langsommelig Tid har tjent Kongens Fader og siden Kongen selv som Bøsseskytte, baade i den sidste svenske Fejde og andensteds, og har ansøgt om at maatte nyde noget godt af denne Tjeneste, maa bosætte sig i en af Købstæderne i Danmark, bruge sin Næring og Bjærgning ligesom andre Undersaatter i Byen og indtil videre være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig og borgerlig Tyng. Sj. R. 14, 27.

— Ligelydende Breve for Laurits Jessen, Anders Kok og Rasmus Norby. Udt. i Sj. R. 14, 27 b.

— Skøde til Simen Lang, Kongens Mundkok — der har købt sig et Hus i Hillerødt ved Frederiksborg Slot, hvorpaa han har anvendt stor Bekostning, og, da Huset ligger paa Kronens Grund, har anmodet om for sig og Arvinger at maatte faa Stadfæstelse paa Grunden med en derved liggende Kaalhave, som er 24 Favne lang og 15 Favne bred — og hans Arvinger paa nævnte Grund og Kaalhave, som han nu har ladet den indhegne og indlukke. Simen Lang skal være forpligtet til at holde Huset i god Stand og maa ikke uden Kongens Tilladelse lade andre bo i det, naar han er fraværende. Sj. R. 14, 27 b.

— Forleningsbrev for Holger Gagge, Rentemester, paa Provstiet i Roskilde, som Christen Holck, Embedsmand paa Tryggevelde, har været forlenet med siden Elias Eyssenbergs Død. Naar han ikke længere er i Kongens Tjeneste i Rentekammeret, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sj. R. 14, 28 b.

— Miss. til Knudt Rud. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Martin Hagedorn¹, Borger i Segeberg, hvori han beretter, at Knudt Rud paa sin afdøde Faders² Vegne endnu skylder ham nogle Penge. Da han i langsommelig Tid ikke har kunnet komme til sin fulde Betaling, men efter Knudt Ruds Brevs Lydelse endnu har en Del Penge til gode, har han anmodet Kongen om at hjælpe ham til hans Betaling. Det befales Knudt Rudt at betale de resterende Penge med det første, da Morten Hagedorn til ikke ringe

¹ Bagpaa K: Hachendorn; Sj. T.: Morten Hochendorn.

² Erik Rud.

Skade for sig selv har maattet undvære dem saa længe. K. Udt. i Sj. T. 19, 25.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen har Brug for forskelligt Tømmer til Skibsbygningen paa Bremerholm, skulle de i Skovene i deres Len lade hugge noget Tømmer og lade det føre ned til Ladestederne tillige med det Tømmer, som for nogen Tid siden er forskrevet fra dem, men endnu ikke fremkommet. De skulle med det første sende Børge Trolle, Embedsmand paa Holmen, klar Besked derom, saa han kan rette sig derefter og til Foraaret sende Skibe efter Tømmeret. De maa ikke vise sig forsømmelige, da det er meget magtpaaliggende. — Ofve Juel [Bratsberg Len] 5 Tylter Master og 10 Tylter Spir, de største¹ der er at faa; Preben Bild af Lister Len 50 Tylter Planker; Peter Redtz [Saltø Len] 100 Stykker Knæer, hvilke Tømmermanden skal udvise; fra Gulland 22 Tylter »stakket« Træer og 50 Tylter gullandske Bord; Peder Brahe [Sølvitsborg Len] 30 Tylter blekingske Planker og 30 Tylter blekingske Bord; Lauridts Kruse (Bergenhus Len) 5 Tylter Bjelker, 5 Tylter Barkholt (»Bernholt«) og 5 Tylter Slagtømmer. Sj. T. 19, 25.

— Miss. til Rentemesteren. Da han nu har leveret Kongen Staldmester Eustachius von Thumens Forskrivning paa de 5000 Dlr., som denne skyldte Kongen, og som Kongen har eftergivet ham, og har leveret Hertug Ulrik af Slesvig Holsten, Kongens Broder, anden² Tusinde Dlr., som Hertugen er bleven forstrakt med af Rentekammeret, skal han føre disse Summer til Udgift i sit Regnskab, hvor de skulle blive godtgjorte ham. Sj. T. 19, 25 b.

— Miss. til Sten Brahe om af Hr. Søfren Hiorts Supplikats at forfare, hvad han har at klage over Hr. Jørgen³, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Kallundborg, og hvis hans Beretning er rigtig, hjælpe ham til Ret. K. Udt. i Sj. T. 19, 26.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Kongen har eftergivet Fru Lisebet Rosenkrantz, Anders Thotts Enke, alt hvad hendes Husbonde er bleven skyldig af Laugholm Slot og Len og den gejstlige Jurisdiktion i Lenet, paa 1000 Dlr. nær, skal Christoffer Valkendorf tage nøjagtigt Bevis af hende for de 1000 Dlr.

¹ Registranten har sikkert urigtigt: første. ² Teksten er her korrumpet, sandsynligvis menes der: halvandet. ³ Jørgen Jakobsen.

og sørge for, at Resten bliver godtgjort hende i Regnskabet, saa hun kan faa Kvittansiarum paa hendes Husbondes Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 26 b.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til samme om, at Kongen har bevilget Galle Vindt, der er beskikket til Foged paa Hørsholm, Foder og Maal paa 1 Hest, hvorfor Christoffer Valkendorf skal sørge for, at det bliver godtgjort Detløf Holck, Embedsmand paa Kronborg, i hans Regnskab, baade for det foregaaende og de følgende Aar. Udt. i Sj. T. 19, 26.

— Miss. til Detløf Holck. Da Kongen har bevilget, at afdøde Hans Kirckman, Arkelimester, maatte faa Foder og Maal paa 1 Hest fra sidste 1. Maj at regne, skal Detløf Holck i sit Regnskab indskrive, hvad Foder og Maal Hans Kirckman siden den Tid har faaet, hvilket saa siden skal blive godtgjort ham. Udt. i Sj. T. 19, 26 b.

— Miss. til Carl Bryske. Da Kongen vil have den Jord, der ligger til Kronens Gaard i Toerdrup i Københavns Len, som Rasmus Nielsen bor paa og svarer 5 Mk. 4 Sk. og 1½ Td. Havre i Landgilde af, lagt til de nærmest liggende Byer, skal Carl Bryske straks foretage denne Udlægning, saaledes som det synes ham bedst og belejligst, tage Indfæstning af Jorden, sørge for, at der bliver givet lige saa meget i Landgilde af Jorden som tidligere, og lade Slotsskriveren indføre Landgilden i Jordebogen og føre den til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 19, 26. K.

— Miss. til Envoldt Kruse om at betale Kromanden i Køge Kro den Fortæring, som de fremmede Folk have gjort dér, hvilket ialt beløber sig til 10 Dlr. 2½ Mk. Udt. i Sj. T. 19, 26 b.

— Miss. til [Preben]¹ Gyldenstjerne. Da der til den Bygning, som Kongen til Foraaret vil lade foretage, behøves et stort Antal Mursten, skal han lade brænde saa mange Mursten som muligt, paase, at de blive brændte godt, lade dem føre til Malmøhus og føre Bekostningerne til Udgift i Regnskabet. Sk. T. 3, 10 b.

— Miss. til nogle Lensmænd i Skaane. Da der behøves en hel Del Havre til Foder til Kongens Heste, hvor Kongen holder Hoflejr, og til Københavns Slots Behov, skulle de holde N. Tdr.

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Peder.

Havre i Forraad, saa den kan være til Stede, naar Kongen sender Bud efter den, da det er magtpaaliggende. Sk. T. 3, 11.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus. For nogen Tid siden har han paa Kongens Vegne ladet sig indvurdere i en Rasmus Skriver¹ tilhørende Gaard i Svendborg for den Sum, som Rasmus Skriver er bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab. Saafremt Gaarden ikke allerede er solgt, skal Laurits Brockenhuus sælge den til den højstbydende og ufortøvet indsende de Kongen tilkommende Penge til Rentekammeret. F. T. 3, 3. K.

— Kongeligt Beskærmelsesbrev for Hans Rasmussen, forhenværende Hører i Nakskov Skole, der har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Ulykke, idet han er kommen til, ham selv uafvidende og aldeles imod, at skyde en Dreng, ved Navn Hermand Brun, som han sad i Vognen og kørte for ham; 16 Mænd, der have været opkrævede til at sværge om Drabet, have ogsaa efter de i Sagen aflagte Vidnesbyrd kendt for Ret, at Drabet er sket af Vaade, og dømt ham til at stille den dødes Slægt Vaadebod efter Loven. Skønt han ikke alene har tilbudt den dødes Slægt denne Bod, men ogsaa yderligere har tilbudt dem af sin Formue, ville de dog ikke lade sig nøje dermed, men true og undsige ham. Da Hans Rasmussen, som anført, er dømt fri af de 16 Mænd, tager Kongen ham i sin Beskærmelse og paabyder alle, der have Tiltale til ham, at tiltale ham for hans tilbørlige Dommere og ikke anderledes. Endvidere bevilger Kongen, at denne Drabssag ikke skal være ham til Hinder for at opnaa hvilket Præste- eller Skolekald, han kan kendes duelig til og kan blive lovlig kaldet til efter Ordiansen, saalænge de 16 Mænds Kendelse ikke er bleven dømt magtesløs. Det forbydes alle, særlig den dødes Slægt og Venner, at true og undsige ham eller i nogen Maade tilføje ham nogen Overlast. Sm. R. 5, 4. K.

— Forleningsbrev for Jøns Mogensen til Sindinggaard, Sekretær, paa 1 Gaard og 1 Bol i Ørum By og Sogn og 1 Gaard i Belle i Stoufbye Sogn, uden Afgift. J. R. 6, 7.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Pedersen i Boderup paa Kirkens Part af Korntienden af Boderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 191 b.

¹ Borgemester og Tolder i Svendborg.

15. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev for Hr. Christoffer Lilde i Birkerød paa Kirkens Part af Korntienden af Birkerød Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 7.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Peder Brahe. Da Kongen har forlenet Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, med Kronens Bønder i Milste¹ Herred, der hidtil have ligget under Sølvitsborg, skal Peder Brahe straks overlevere Knud Grubbe eller hans Fuldmægtige en klar Jordebog over alt Kronens Gods i Milste Herred, underskrevet og beseglet af ham selv. Sk. T. 3, 10 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, paa Medelsted Herred i Blekinge, saaledes som Peder Brahe, Embedsmand paa Sølvitsborg, hidtil har haft det i Forlening, uden Afgift indtil 1. Maj 1598, dog forbeholder Kongen sig al Told, Sise og Vrag. Fra 1. Maj 1598 skal han svare 300 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Rente og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjedelen, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal aarlig gøre Regnskab for Stiftets visse og uvisse Indkomst, der alt sammen skal komme Kongen til Bedste, og tjene Riget med 2 geruste Heste. Sk. R. 3, 3 b.

— Aab. Brev om, at M. Christoffer Knoff, der i langsomelig Tid havde tjent Kongens Fader og dennes Moder som Hofprædikant, for nogen Tid siden², da han paa Grund af Alderdom ikke længere kunde udstaa den daglige Besværing og idelige Opvartning og ej heller kunde følge med paa lange Rejser, af Kongens Moder og Regeringsraadet er bleven forløvet fra den daglige Hof-tjeneste og idelige Opvartning og har faaet Tilladelse til at bosætte sig i København eller Roskilde, dog saaledes at han skulde være villig til at gøre Tjeneste, naar han tilsagdes af Kongens Moder eller af Kongen, hermed dog ikke ment lange Rejser fra det ene Land til det andet. Kongen bevilger nu, at M. Christoffer Knoff fremdeles kvit og frit maa beholde de gejstlige Len, som han er bleven forlenet med af Kongens Fader, og Kronens Part af Tienden af Assindrup³ Sogn ved Frederiksborg, som han med Kongens Faders Bevilling hidtil har oppebaaret. Endvidere vil Kongen i Stedet

¹ Medelstad.² 23. Aug. 1588.³ Alsønderup, Strø H.

for Kostpenge, sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal aarlig give ham 251 Dlr. Han maa være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig og borgerlig Tynge i København eller Roskilde eller hvor han vil bosætte sig. Kongen vil desuden lade ham fordagtinge og haandhæve til alle Rette. Sj. R. 14, 29.

16. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christoffer Valkendorf, Hofmester, der nu daglig har Besvær med Kongens og Rigens Bestilling, for denne sin Umage skal have 120 gl. Dlr. hver Maaned i Løn, sædvanlig Hofklædning til sig selv tolvte og Foder og Maal paa 12 Heste, Løn og Hofklædning at udrede af Rentekammeret og Foder og Maal af Københavns Slot. Sj. R. 14, 30¹.

— Bestalling for Siverdt Beck, kgl. Sekretær, som Rentemester. Han skal have 200 gl. Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selv tredje i aarlig Løn og 30 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 14, 30 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Helsingør. Da Kongen har bevilget, at Peder Faurholm paa Grund af hans Alderdom og Skrøbelighed maa blive optaget i Helsingør Hospital, skal Hospitalsforstanderen optage ham straks, hvis der er Plads ledig, og ellers, saasart der bliver Plads ledig, og give ham samme Underholdning, som andre Hospitalslemmer faa. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 19, 27.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om at give Borgemestre og Raad i København Ordre om, at ingen i Byen maa holde Kvæg, som om Dagen drives ud og ind ad Portene. Sj. T. 19, 27. (Tr.: KD. IV. 749).

— Miss. til samme om at sørge for, at Dr. Christophorus Strutz², Professor ved Universitetet i Rostock, faar de 40 Dlr., som Kongen har skænket ham for en Oration, som han har dediceret til Kongen. Orig. i Bil. t. Rentemesterregnsk. K. Udt. i Sj. T. 19, 27 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har givet Ordre til, at Rustningerne, Værgerne og hvad andet i Rustkammeret, som er ødelagt af Rust, skal poleres, skulle de, naar Poleringen er tilendebragt, betale hvad den kommer til at koste. Ligeledes skulle de betale Arkelimester Hans Kirckmans Arvinger 24 Dlr.,

¹ Tr.: C. P. Rothe, Christ. Walkendorffs Levnet S. 62 f. ² Fejlskrift for: Sturtz.

som Kongen har skænket dem til Hans Kirckmans Begravelse. Udt. i Sj. T. 19, 27 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til de samme. Da Kongen har bevilget, at Theodorus Martius paa Grund af sin Armod maa faa noget af de Penge, som svares til fattige Folk af fremmede Købmandsskibe, skulle de sørge for, at han aarlig faar Del i denne Almisse. Udt. i Sj. T. 19, 27 b.

— Miss. til Christian Holck. Da Dr. Jørgen Skomager har bedt Kongen til sit Bryllup, skal Christian Holck møde i København den 23. Okt. og repræsentere Kongen ved Brylluppet, hvor han skal paase, at Kongens Reputation bliver tilbørlig holden i Agt. Han skal hos Christoffer Valkendorf faa Besked om den Foræring, som Kongen vil give. Udt. i Sj. T. 19, 27 b.

— Miss. til Peder Brahe og Knud Grubbe. Da der til Arkeliet paa Kronborg behøves nogle Ladestykker og andre Ting, skulle de med det første i Skovene i Sølvitsborg og Lykaa Len lade hugge nogle dertil brugelige lange Træer og lade dem føre ned til Ladestederne, saa de kunne være til Stede dér, naar Kongen til Foraaret sender Skib efter dem. Sk. T. 3, 11 b.

— Miss. til Jørgen Friis til Krastrup om at oppebære nogen Hjælp af de formuende Kirker i Viborg Stift og anvende den til Durup Kirkes Bygning. Udt. i J. T. 5, 6 b.

— Miss. til Peder Munk, Jørgen Friis, Niels Skram og Erik Lunge. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem om ved første Lejlighed at stævne Morids Stygge til Holbekgaard, Landsdommer i Nørrejylland, og hans Broder, Niels Stygge til Søgaard, i Rette for sig i Viborg, skifte deres Jordebøger [? Jordebreve] mellem dem og afgøre de Trætter, der kunde være dem imellem om disse. De have indstævnet begge Parter for sig, men Niels Stygge er ikke kommen til Byen før om Aftenen, da en Del af Dommerne vare rejste bort derfra, og de have derfor opsat Sagen til den 26. Okt. Da Morids Stygge imidlertid er bange for, at hans Broder heller ikke denne Gang skal møde, har han ansøgt Kongen om at maatte blive hjulpen til Ret og mod nøjagtig Reversal at maatte faa de Breve ud af Brevkisten, som tilkomme ham og hans Søster, Jomfru Inger Stygge, og angaa deres Gods. Det befales dem derfor, at de, saafremt Niels Stygge heller ikke møder denne Gang, skulle optage Kisten, hvori Jordebøgerne staa, levere Morids Stygge og hans Søster de Breve, der angaa det Gods,

som de nu have i Værge, og som har tilhørt dem efter deres Afkalds, Mageskifters og Skødebreves Lydelse, give dem beskrevet, hvilke Breve de levere dem, indlægge en Genpart af denne Fortegnelse i Brevkisten, igen forsegle denne og indsætte den i Forvaring i Sakristiet i Domkirken. J. T. 5, 6 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jep Skouf i Snickerup¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Vierstedt² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 7.

— Lignende Brev for Hr. Domianus Albritsen i Herlof³ paa Kirkens Part af Korntienden af Gefninge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 7.

17. Okt. (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Kongen har bragt i Erfaring, at det Kald, som nogle af Sognemændene i Tostrup og Uggerløsse Sogne have givet en Person, ved Navn Oluf Mickelsen, ikke skal være erhvervet eller givet paa lovlig Vis efter Ordinansen, særlig fordi Lensmanden⁴ paa Holbæk Slot paa Kongens Vegne ikke har givet sin Tilladelse dertil og ej heller som bedste Sognemand har samtykket deri, hvorfor ogsaa Dr. Peder i Forening med flere andre har dømt Kaldet ulovligt. Da Sognemændene have understaaet sig til at handle mod Ordinansen, vil Kongen ikke bevilge dem Ret til at udvælge en anden Sognepræst, men de skulle paa Grund af deres grove Forseelse for denne Gang have forbrudt denne Ret. Det befales ham derfor uden noget Kald fra Tostrup og Uggerløsse Sognemænds Side at indsætte en Person, ved Navn Christoffer Pedersen, som er barnefødt i Holbæk, til Præst i Sognene, dog skal han flittig overhøre ham, om han er duelig og bekvem til at tjene som Præst; hvis han findes at være upaaklagelig baade med Hensyn til Levnet og Lærdom, skal han endelig indsætte ham og foreholde ham, at han skal skikke sig tilbørligt efter Ordinansen. Sj. T. 19, 28⁵.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge og Helsingborg om, at de ikke maa besvære nogen af deres Medborgere med Vognægter, og at de aldeles ikke maa lade nogen faa Vogne, medmindre disse have Pas enten af Kongen eller Christoffer Valken-

¹ Snekkerup, Ringsted H. ² Vigersted, samme H. ³ Herslev, Sømme H. ⁴ Kristoffer Pax. ⁵ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 463 f.

dorf. Hvis de, uden at dette er Tilfældet, tvinge nogen af deres Medborgere til at begive sig paa Rejse med deres Vogne, vil Kongen drage dem til Ansvar derfor. Udt. i Sj. T. 19, 28 b.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf om at give Borgemestre og Raad i København Ordre til at vaage over Overholdelsen af Kongens Faders Forbud¹ mod at holde Svin indenfor Portene. Sj. T. 19, 28 b. Orig. (Tr.: KD. IV. 749. Nye dsk. Mag. I. 178).

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Da Kongen nu til Sommer vil foretage adskillig Bygning, hvortil der vil behøves et stort Antal Sten, skal han sørge for, at Teglovenen ved Nyborg Slot med det allerførste bliver gjort i Stand saa godt som muligt, saa der til Foraaret kan brændes saa mange Sten som muligt deri, da det er meget magtpaaliggende. F. T. 3, 4. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Talle Ulfstand paa Kirkens Part af Korntienden af Høybye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 191 b.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Hendrik von Luneborg, der for nogen Tid siden² af Kongens Fader er bleven forlenet med Kronens Gaard Borrebye i Malmøhus Len med et Gadehus sammesteds, kvit og frit, men siden er bleven forkortet paa Gaardens Herlighed, fordi han i nogen Maade har forurettet den paa Gaarden boende Bonde³, igen maa faa Borrebye Gaard og Gadehuset og beholde dem, kvit og frit, i Overensstemmelse med Kongens Faders Brev. Sk. R. 3, 4 b.

18. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Munk, Marsk. der har ansøgt Kongen om Tilladelse til at handle med afdøde Skipper Chresten Pedersens Arvinger om 2 Gaarde ved Østervold i København, som Kongens Fader har tilskødet Chresten Pedersen med den Betingelse, at han skulde opføre Købstadsbygninger derpaa og i Tilfælde af, at han eller hans Arvinger vilde sælge disse, først skulde tilbyde Kronen dem, frit maa handle med Christen Pedersens rette Arvinger om disse Gaarde. Sj. R. 14, 31.

21. Okt. (Antvorskov). Miss. til Johan Bernekov. Da Bor-

¹ 17. Juni 1587. ² 10. Sept. 1567. ³ Jvfr. 15. Aug. 1588, 5. Sept. 1589 og 12. Dec. 1593.

gerne i Roskilde have klaget over, at de have mistet noget af det Boskab, som de havde udlaant til Brug paa Gaarden, medens de fremmede vare der, skal han lade undersøge, hvem der have mistet noget, og ved første Lejlighed betale dem, hvad de bevisligt have mistet. Udt. i Sj. T. 19, 29.

21. Okt. (Antvorskov). Miss. til Detløf Holck. Da Kongen har eftergivet Maren Pedersdatter paa Gilleleie 2 Tdr. Fisk, som hun resterede med for forrige Aar, skal Detløf Holck lade sin Foged, der har taget hendes Kaabe fra hende for den resterende Landgilde, tilstille hende Kaaben igen og lade hende være utiltalt for de 2 Tdr. Fisk. Udt. i Sj. T. 19, 29.

22. Okt. (—). Miss. til Ebbe Munk om, at Kongen har eftergivet Peder Jensen i Landtsgraf dette Aars Landgilde, da hans Gaard^e er brændt. Udt. i Sj. T. 19, 29 b.

— (**Korsør**). Aab. Brev om, at Christen Lauritsen i Bierby i Andvorskouf Len for Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i. Sj. R. 14, 32 b.

24. Okt. (Nyborg). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongens Moder straks efter Mortensdag vil rejse fra Koldinghus over til hendes Livgeding og da hendes Natteleje vil falde i Næstved og paa Vordingborg Slot, skal han til den Tid sørge for, at hun kan faa bekvemt Losement og Værelse i Næstved, og baade i Næstved og paa Vordingborg Slot skaffe alt hvad der behøves til hendes fyrstelige Underholdning i Forraad. Hvad der gaar med skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Han skal endvidere sørge for, at det nødvendige Antal Skuder og Færger ligge rede til at overføre hendes Tjenere og Følge, og bestille Vogne, der skulle holde rede i Næstved til at køre hendes Følge og Gods til Vordingborg Slot. Sj. T. 19, 29 b. K.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at bestille Skuder og Færger henimod Dronningens Ankomst. Udt. i F. T. 3, 5.

— Miss. til Fru Mergrete Hans Johansens om at bestille Natteleje til Dronningen i Middelfart og Vogne til at fremføre hende og hendes Folk og Gods. Udt. i F. T. 3, 5.

25. Okt. (Odense). Miss. til Christopher Valkendorf. Disse Brevvisere, Las Andersen, Peder Madsen, Peder Thomissen og Las Andersen i Birkinge Sogn i Odensegaards Len, have berettet, at deres Gaarde ere brændte og at de derved ere komne til agters, og de have ansøgt om i den Anledning at blive

forskaaned for den sidst paabudte Pengeskat. Kongen har bevilget deres Begæring og befaler Christopher Valkendorf at lade dem være fri for den Skat, de ere takserede for, og indføre det i sit Regnskab. F. T. 3, 5. K.

25. Okt. (Odense). Lignende Miss. om, at Anders Lauritsen i Korup, som det ogsaa er brændt for, maa være fri for at svare Landgilde. Udt. i F. T. 3, 6. K. (i Udt.).

28. Okt ((Koldinghus). Miss. til Peder Mund. Da Jacop Trolle, medens han har været forlenet med Frederiksborg Slot, til Kongens Behov har udtaget forskellige Varer hos Kongens Undersaatter i København og andensteds, hvilke Varer endnu ikke ere betalte, skal Peder Mund af Slottets Indkomst efterhaanden betale disse Varer; endvidere skal han efterhaanden betale Borgerne i Slangstrup og Kromændene ved Frederiksborg Slot det, som de fremmede nu sidst have fortæret hos dem, og føre alt til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 30. K.

— Miss. til Gabriel Knudsen og Niels Skinkel. Da Kansler Christian Friis har berettet, at der paaføres ham Trætte paa noget St. Knuds Klosters Gods, og at de Breve, hvormed Klosterets Gods skal forsvares, staa forseglede i Klosteret, og har begæret at maatte faa de Breve ud, som angaa Klosterets Gods, befales det dem straks at begive sig til St. Knuds Kloster, hvor de i Overværelse af Christian Friis's Fuldmægtig skulle optage Brevkisten, opsøge de Breve, der angaa St. Knuds Klosters Gods, levere Christian Friis's Fuldmægtig dem og siden igen forsegle Brevkisten. F. T. 3, 6. K.

— Miss. til Voldemar Parsberg om i Provstens og Kirkeværgernes Nærværelse at udvise Peder Jul og hans Hustru et Stolestand i Føulinge Kirke i [Malt]¹ Herred til dem selv og deres Folk, dog saaledes som sædvanligt er med andre Adelspersoner og Kongens Undersaatters Ret hermed i alle Maader uforkrænket. Udt. i J. T. 5, 7 b.

2. Nov. (Flensborghus). Følg brev for Niels Skram til Urup til alle Kron- og Kirketjenere i Bygholms Len. Det befales dem at betale den sidst paabudte Landeskat til ham. J. R. 6, 7 b.

— Miss. til Jørgen Friis og Morids Stygge om at overlevere

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Møllinge.

Niels Skram Bygholm Slot og Len med Inventarium, Fæ, Kvæg, den indhøstede Avl og hvad andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og paa Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove, kræve en klar og forsegleet Jordebog over Bygholm Lens Indkomst af Erik Langes Moder¹ og levere den til Niels Skram. J. T. 5, 7 b.

11. Nov. (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Mogens Andersens i Snekkerup i Ringsted Herred, der er barnefødt paa Kronens Stavn i Roskildegaaards Len, men for nogen Tid siden har fæstet en Gaard i Svenstrupgaards Len, hvorpaa han har givet en stor Sum Penge i Stedsmaal, og nu tiltales for sit Fødested af Johan Bernekov, Embedsmand paa Roskildeggaard, maa være fri for al Tiltale for sit Fødested i de næste 2 Aar, da det Gods, han har bosat sig paa, er Kronens Gods og han har udgivet store Stedsmaalspenge. Efter de 2 Aars Forløb skal han forholde sig efter Landets vedtagne Ret og Sædvane. Sj. R. 14, 33.

— Miss. til Johan Bernekov. Jens Møller i Køls Mølle, Niels Møller i Nye Mølle og Christen Møller i Jøestrup² Mølle i Roskildegaaards Len have berettet, at de ikke ere i Stand til at svare deres sædvanlige Landgilde, fordi nogle Bønder have bygget nogle nye Møller lige der omkring, nemlig Ebberup Mølle og Allerslef Mølle, der betage dem deres Meltiende baade af Bønder og andre, og de have ansøgt om, at de enten maa faa deres Landgilde nedsat eller faa de nye Møller afskaffede. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de nye Møller ikke ere blevne indskrevne i Jordebogen, efterat de ere blevne byggede af Bønderne, saa Kronen ingen Rettighed eller Landgilde faar af dem, befales det Johan Bernekov straks at afskaffe de nye Møller og forbyde dem at male noget for Bønder eller andre, hvorved Kronens Møller kunne blive berøvede deres Meltiende, saavidt han kan gøre det med Lov og Ret. Sj. T. 19, 30 b.

— Lignende Miss. til Lauge Beck [Ringsted Kloster] angaaende Afskaffelsen af den nye Mølle i Qverkeby. Udt. i Sj. T. 19, 30 b.

— Lignende Miss. til Eufstachius von Thumen [Svenstrup] om Afskaffelsen af Møllen i Basterup. Udt. i Sj. T. 19, 30 b.

¹ Fru Anne Gjordsen.

² Jydstrup, Ringsted H.

11. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Manderup Parsberg. Der skal være megen Strid mellem Kapitlet i Bremen Stift paa den ene og Stænderne og det gemene Landskab i Stiftet paa den anden Side angaaende Kapitlets Election af Hertug Johan Friderich til Ærkebiskop. Stænderne mene nemlig, at det nu forholder sig ganske anderledes med Ærkebiskoppens Election end tidligere, da Ærkebisperne kun vare gejstlige Personer og ikke befattede sig med verdslig Handel og Lejlighed; nu ere Ærkebisperne baade gejstlige og verdslige Fyrster, der tiltage sig baade de verdslige og gejstlige Forretninger, og Stænderne have derfor protesteret mod Kapitlets Valg, da de mene, at de ligesaa vel som de gejstlige i Kapitlet bør have Stemme ved Valget. Da Kongen er bleven enig med Hertug Ulrik af Meklenborg og Hertug Hans Adolf af Slesvig og Holsten om, at de i Fællesskab skulle sende Gesandter til Bremen Stift, hvilke skulle samles i Stade eller Ferden den 20. Dec. for at tage Trætten for sig og forlige de stridende Parter, har han bestemt, at Manderup Parsberg i Forening med Henrik Ramel til Bekeskof skulle møde paa hans Vegne og i Forening med de andre Fyrsters Gesandter bilægge Striden. Manderup Parsberg skal indrette sin Lejlighed saaledes, at han nogen Tid i Forvejen kan være til Stede i Kolding og siden begive sig til Stade eller Ferden, hvor Mødet nu bliver berammet, sammen med Henrik Ramel for i Overensstemmelse med den Instruks, der bliver medgivet dem, i Forening med de andre Fyrsters Gesandter at bilægge Striden. J. T. 5, 8.

12. Nov. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf, Hofmester, om med det allerførste at bestille 9 Smaafade (»Lagel») Rheinfal hos Kongens Faktor, der skal passe paa, at Fadene ere fulde og ikke blive fremsendte omtrent fulde, saaledes som det tidligere er sket. Derefter skal Christoffer Valkendorf sende Rheinfallen til Kongens Hoflejr. Udt. i Sj. T. 19, 31.

— Miss. til Godtslef Budde til Rødslet¹, Mickel Nielsen til Kye og Friderik Munk til Oxevange om at skifte mellem Jørgen Friis til Krastrup og hans Børn efter Fru Else Bjørn. Udt. i J. T. 5, 9.

14. Nov. (Koldinghus). Miss. til Laurits Brockenhuus om at lægge nogle Kirkebol i Nyborg Len i Fyen, som Niels Bild,

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Rødslef.

Embedsmand paa Laugholm, for nogen Tid siden¹ er bleven forlenet med, nemlig 2 Bol, der svare Afgift til Langaa Kirke, og 1 Bol, der svarer Afgift til Øxendrup Kirke, ind under Nyborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og føre Herligheden og Rettigheden af dem til Indtægt for Kronen. F. T. 3, 7.

15. Nov. (Koldinghus). Miss. til Holger Gagge. Kongen har bevilget, at Christian Holck i Aar, fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597, maa oppebære den visse Landgilde af det Provsti i Roskilde Kapitel, som Holger Gagge nylig blev forlenet med, men heller ikke mere end den blotte Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 31.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Casper Meisner, Hertuginde Augusta af Slesvig og Holstens Tjener, har berettet, at han, kort før Kongen rejste fra Københavns Slot, har leveret Kongens Skipper Søfren noget Gods, som denne skulde føre med til Kolding paa det Skib, der var forordnet til at føre Kongens og hans Hoftjeneres Gods did. Da Skipperen kom hid med Skibet, har han leveret Godset til en Mand i Kolding, men siden igen borttaget det, saaledes som Casper Meisner selv nærmere kan berette ham. Christoffer Valkendorf skal kalde Skipperen for sig og give ham Ordre til enten at tilbagelevere Casper Meisner Godset eller give ham rigtig Anvisning om, hvor og til hvem han har leveret Godset, saa Casper Meisner kan komme til sit Gods igen. Sj. T. 19, 31.

— Aab. Brev om Forbud mod, at nogen færdes paa den ny Vej mellem Antvorskouf Slot og Ringsted Kloster. Sj. T. 19, 32. (Tr.: CCD. III. 39 f.).

— Miss. til Lensmændene paa Andvorskouf, Sorø og Ringsted om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde paa alle Herredsting i deres Len, paa Sorø og Andvorskouf Birketing og paa Slagelse og Ringsted Byting, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter, og paase dets Overholdelse. De skulle forbyde alle Klejnsmede i deres Len og i Birkerne at lave Nøgler til de Led og Porte, som findes paa den ny Vej; hvis nogen gør det, vil han blive draget til Ansvar derfor. Sj. T. 19, 31 b.

16. Nov. (—). Miss. til Envoldt Kruse. Da Kongen har bevilget Jens Mogensen 30 Dlr. om Maaneden i Løn paa 3

¹ 16. Juli 1593.

Heste fra den 18. Okt. af, da han fulgte med Kongen paa Rejsen til Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, skal Envoldt Kruse hver Maaned betale ham disse Penge. Udt. i Sj. T. 19, 33.

16. Nov. (Koldinghus). Sj. T. 19, 32 b., se 26. Nov.

— Miss. til Fru Mergrete Hans Johansens. Hoslagt sendes hende en Supplikats fra Jurgen Hendriksen i Baaring i Hints-gaufvels Len. Da de andre Bønder i Byen ikke have nedlagt deres Enghaver og det ikke er mere end billigt, at de ogsaa nedlægge deres Haver, naar han skal nedlægge sin, befales det hende ogsaa at give de andre Bønder i Byen Tilhold om at nedlægge de Enghaver, som de have indhegnet af Fælleden. F. T. 3, 8. K.

— Miss. til Kield Jul. Jomfru Edel Rytter har berettet, at det nu er 37 Aar siden hendes Fader Olof Rytter døde, og at hendes fædrene Arv og Gods siden den Tid har staaet hos hendes Moder¹ og Broder²; hun har kun faaet lidet eller saa godt som intet deraf, idet hendes Broder, der er hendes rette Lavværge, ikke har ført noget Tilsyn dermed, men han og Moderen have oppebaaret al den Indkomst af Godset, der med Rette tilkom hende, og som hun skulde have sit Underhold af, ja hendes Moder har endog solgt hendes fædrene Gods til Thamis Maltessen til Gunderup. Hendes Broder har nok siden i Viborg i Godtfolks Nærværelse lovet, at hun med det første skulde faa sin fædrene Arv og Gods, men han har ikke holdt dette Løfte. Da hendes Broder saaledes ikke har skikket sig som en kristelig Værge mod hende, har hun anmodet Kongen om at tilforordne hende en anden Værge. Da Kongen af Øvrigheds Embede bør tage sig af faderløse og hjælpeløse Børn og Folk, befaler han herved Kield Jul at overtage Værgemaalet for Jomfru Edel Rytter og det hende efter Faderen tilfaldne Gods, da han er hendes Slægting og derfor billigvis ikke kan vægre sig derved, og forsvare hende baade mod hendes Moder, Broder og andre, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret. J. T. 5, 9.

17. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at hjælpe Diderich Rademin eller hans Tjener til Betaaling hos deres Medborger Bartel Bernhuldt for nogle engelske Tøjer (»Lacken«), som denne har købt af Diderich Rademins Faders Tjener Mathias Caluer for 864 Dlr., saaledes som hans egen Haandskrift viser. Saafremt Bartel Bernhuldt ikke uden videre For-

¹ Fru Ide Munk, g. m. Oluf Rytter. ² Anders Rytter.

haling og Rettergang betaler Pengene, vil Kongen se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe Diderich Rademin til hans Betaling. Udt. i Sj. T. 19, 33.

17. Nov. (Koldinghus). Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i København om at hjælpe Diderich Rademin til Betaling hos Hendrik Althof, der har købt engelske Tøjer (»Lacken«) af Mathias Caluer for 200 Dlr. Udt. i Sj. T. 19, 33.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at fremsende Havre til Koldinghus og selv fragte en Skude dertil. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. T. 3, 9.

18. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for de 5 Taarnmænd paa Kronborg. De skulle være forpligtede til at lade sig høre og bruge med deres Instrumenter og Spil, som rette Taarnmænd bør, Morgen og Aften til bestemt Tid, før Middagsmaaltidet og Aftensmaaltidet og ellers, naar Kongen lader dem tilsige. Mesteren for Taarnmændene skal have 30 Dlr. og 10 Dlr. for en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og de andre 4 tilsammen 80 Dlr. og 40 Dlr. for Hofklædninger; endvidere skal Mesteren have 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og de andre 4 hver 4 Dlr. om Maaneden, alt at udrede af Tolden i Helsingør. Bestallingen skal regnes fra 14. Maj 1596. De skulle være Lensmanden paa Kronborg lydige. Hvis de forse sig eller vise sig uvillige, skulle de være Krigsretten paa Kronborg undergivne. Sj. R. 14, 33 b. Jvfr. 22. Sept. 1596.

— (**Koldinghus**). Miss. til Casper Markdaner. Hans Nielsen i Store Velling har berettet, at han i Sommer har fæstet en Krongaard i Velling af Casper Markdaner; hans Stiffader, der tidligere boede paa Gaarden, men er bleven forvist fra Landet paa Grund af sit slemme og løstige Levnet, har dog siden sat Ild paa Gaarden, der er brændt helt ned, og Hans Nielsen har nu ansøgt om at maatte faa eftergivet 3 Aars Landgilde, for at han bedre kan genopbygge Gaarden. Det befales Casper Markdaner at lade ham være fri for 3 Aars Landgilde. J. T. 5, 10.

19. Nov. (—). Bestalling for Peder Aarloug som Svinesnider paa Haderslevhus, Flensborghus, Koldinghus, København, Kronborg og Frederiksborg Slotte og Ringsted Kloster med underliggende Ladegaarde. Han skal 2 Gange aarlig, henimod Paaske og henimod Mikkelsdag, begive sig til ovennævnte Slotte, det ene efter det andet, og der skære de Heste, Føler, Hunde og Svin, som Lensmændene give ham Ordre til. Han skal i aarlig Løn have 40

Dir. og sædvanlig Hofklædning, at udrede af Lensmanden paa Koldinghus. Naar han med sine Svende begiver sig til de ovennævnte Slotte, skulle Lensmændene befordre ham med Heste og Vogn og give ham nødtørftig Underholdning. Hvor han færdes i Riget eller Fyrstendømmet, skal han være sikker, og han maa ikke uskyldig overfaldes af nogen, men han skal saa ogsaa selv forholde sig tilbørligt. Han maa ingen Betaling tage for at skære de Heste, Foler, Svin og Hunde, der skulle skæres paa Slottene, og skal, som nævnt, besøge Slottene to Gange om Aaret, saafremt han ikke vil tiltales og straffes. Sj. R. 14, 34 b.

19. Nov. (Koldinghus). Miss. til Peder Mund om, at Kongen har bevilget, at den, som er Skovfoged i Horns Herred, maa være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. Udt. i Sj. T. 19, 33 b.

— Livsbrev for Lutter Over i Ølstedgaard i Eldt Herred paa Ølstedgaard¹, som han for nogen Tid siden har fæstet af Lensmanden paa Koldinghus. Han skal svare sædvanlig Landgilde og anden Rettighed af Gaarden og holde den i god Stand. J. R. 6, 8.

— Miss. til Niels Skram om med det første af Drotningborg Lens Indkomst at levere Eske Brock til Estrup følgende Genant, som efter dennes Forleningsbrev² paa Drotningborg Slot var bevilget ham, men som for anden Lejligheds Skyld ikke blev til noget, nemlig 600 Dir., 12 Læster Rug og Mel, 14 Læster Byg og Malt, 10 Læster Havre, 1 Læst Smør, 18 Kør, 150 Brændsvin, 100 Gæs, 200 Faar og Lam, 200 Høns, 19¹/₂ Ol Æg, 3 Tdr. Bajsalt, 2 Fisk Laks, 2 Fisk Ørred og 60 Helt, hvilket han skal føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 10 b.

20. Nov. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Middelfart Købstads Privilegier. F. R. 3, 4 b. K.

— Miss. til Christen Munk. Søstrene Lisebet og Leonora Svave have berettet, at deres fædrene Gods er frakommet dem, idet det af deres Brødre er solgt til Brede Rantzau, uden at de have faaet deres Arvepart deri. Da hverken de selv eller deres lovlige Værge have forseglet og underskrevet noget Skøde eller Adkomstbrev paa Godset, mene de, at der er sket dem Uret heri, og at de ikke bør miste deres Part af Godset, fordi deres Brødre, som

¹ Ødstedgaard, Elbo H. ² 28. Sept. 1596.

ikke ere deres rette Værger, have overleveret deres Gods til Brede Rantzau. Da deres lovlige Værge en Tid lang har været og endnu er udenlands og det er med deres egne Brødre, at de have Trætte, have de anmodet Kongen om, at der maa blive beskikket en god Mand til at forestaa deres Værgemaal og forsvare dem i Trætten. Da Kongen af Øvrigheds Embede bør tage sig af faderløse og hjælpeløse Børn og Folk og de have ønsket, at Christen Munk fremfor nogen anden maa blive beskikket til Værge for dem, befales det ham herved at antage sig Værgemaallet for dem og hjælpe dem til Rette i Trætten med deres Brødre, saa vidt han med Lov og Ret kan gøre. F. T. 3, 9. K.

20. Nov. (Koldinghus). Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage i Danmark og Norge den 16., 17. og 18. Marts, skal han skrive til alle Bisperne i begge Lande om at sørge for, at disse Bededage blive holdte i deres Stift, ligesom han ogsaa skal forordne en bekvem Tekst af den hellige Skrift til Behandling paa disse Bededage. Brevene til Bisperne i Norge skal han tilstille Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, til videre Fremsendelse. Sj. T. 19, 33 b.

21. Nov. (—). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om, at der skal holdes Bededage den 16., 17. og 18. Marts, hvorfor de skulle paase, at der paa disse Dage ikke holdes Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling, og at Bededagene holdes med tilbørlig Reverens og kristelig Andagt og Alvor. Sj. T. 19, 34. Orig. (t. Lavrids Brockenhuus) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne: Jørgen Friis og Mouridts Stygge i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Peder Madtsen i Sønder og Nørre Halland og Jens Koefodt paa Bornholm om at lade Bededagene forkynde paa Landstinget, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 34 b og 35 b.

— Aab. Brev om, at Pouel Vonsen, Kongens Mundkok, indtil videre skal have følgende aarlige Genant af Lensmanden paa Københavns Slot: 1 Okse, 4 Svin, 4 Lam, 4 Gæs, 2 Pd. Rug,

¹ De opregnes alle med deres Len.

3 Pd. Malt, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild og 1 Fjerd. Gryn. Sj. R. 14, 36.

21. Nov. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Johan von Etvig, der i langsommelig Tid har tjent som Kældersvend i Kongens egen Kælder og forholdt sig tilbørligt i sin Tjeneste, men nu er bleven forløvet af Tjenesten og vil bosætte sig i Helsingør, maa være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden borgerlig Tyngge og fremdeles nyde den aarlige Besolding og Hofklædning, som han hidtil har haft, nemlig 30 Dlr., 10 Al. Engelst, 8 Al. Foderdug, 8 Al. Sardug og 8 Al. Lærred; endvidere skal han aarlig have 20 Dlr. til Husleje. Lønningen og Huslejen skal betales ham af Tolderne i Helsingør og Hofklædningen af Rentekammeret. Til Gengæld skal Johan von Etvig være forpligtet til at have Tilsyn med Kongens Vinkælder paa Kronborg og paase, at Vinen bliver forvaret godt; desuden skal han lade sig bruge indenlands og udenlands, hvor Kongen behøver hans Tjeneste. Sj. R. 14, 36 b.

— Miss. til Detløf Holck. Da Kongen har givet Johan von Etvig en god fed Okse til hans Bryllup, skal Detløf Holck enten levere ham den af Ladegaarden eller købe den til ham i Lenet. Udt. i Sj. T. 19, 34.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe og tilstille Johan von Etvig 2 Læster Rostockerøl, som Kongen har skænket ham til hans Bryllup. K. Udt. i Sj. T. 19, 34.

— Miss. til Peder Mund om, at Kongen har bevilget, at Jesper Skomager, der bor ved Frederiksborg, maa faa de Oksehuder, som Peder Mund har at afhænde af Lenets Indkomst, for saa vidt han kan betale dem. Udt. i Sj. T. 19, 33 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Som det husker, er der et Vikarie i Lunde Domkirke, som Peder Brahe, Embedsmand paa Sølvitsborg, tilholder sig, og som Kongens Fader har forlenet¹ Hans Dreiger, Toldskriver i Helsingør, med. Da Peder Brahe endnu ikke nøjagtig har bevist, med hvad Ret han tilholder sig Vikariegodset, udover at han paastaar, at Vikariatet er stiftet af hans Forfædre, og da han uden Dom og lovlig Forfølgning imod Kongens Faders Brev har understaet sig til at tage Vikariegodset til sig og endnu nyder det, mener Kongen, at baade Kronens og Ka-

¹ 8. Marts 1587.

pitlets Rettighed krænkes. Det befales derfor nu strengelig Kapitlet i Overensstemmelse med Kongens tidligere Befaling¹ i den Sag med det allerførste at tiltale Peder Brahe for Vikariegodset og forfølge Sagen, saa vidt det kan gøres med Lov og Ret, og tage Dom for, om ikke Peder Brahe er pligtig til at staa Kronen til Rette for den Oppebørsel, han har taget af Vikariegodset i den Tid, han imod Forleningsbrevet til Hans Dreiger har besiddet det. Hvis andet af Kapitlets Gods ligeledes uden Dom og Ret er kommet fra Kapitlet, skal Kapitlet ogsaa tale paa det, saa baade Kronens og Kapitlets Rettighed kan blive haandhævet, og det med Urette fra Kapitlet bortkomne Gods ved lovlige Midler igen kan komme tilbage dertil. Hvis Kapitlet viser sig forsømmelig, vil det komme til at staa til Rette derfor. Det forekommer Kongen bedst, at Kapitlet bruger Vilhelm Dresselberg til at gaa i Rette baade med Peder Brahe og om det andet Gods, som maatte være kommet fra Kapitlet. Sk. T. 3, 11 b.

21. Nov. (Koldinghus). Miss. til Christen Munk til Giessinggaard og Casper Markdaner til Søegaard. Da Fru Helvig Ulfeldt, Stehen Bildes Enke, har begæret noget Krongods i Fyen, nemlig 4 Gaarde og 2 Bol i Brenderup By og Sogn i Vendts Herred, til Mageskifte for noget af hendes Arvegods, nemlig 3 Gaarde i Elbylund² i Skoufbye Herred, 1 Gaard i Serslef By og Sogn og 1 Gaard i Vede³ i Fyen og 1 Gaard og 2 Bol i Skartved i Sønderjylland i Koldinghus Len, skulle de med det første besigte alt Mageskiftagodset, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 11. K.

22. Nov. (—). Aab. Brev om, at Las Jæger, der er beskikket til Skovrider og Dyrevogter i Andvorskouf Len, skal være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, saalænge han er i denne Bestilling og indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 37.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Hr. Jacob Joensen, Sognepræst i Landskrone, har anmodet om, at han paa egen Bekostning maa holde en Kapellan, da han nu er beladet med Alderdom og Skrøbelighed og ikke kan udholde den Tjeneste inden- og udenfor Kirken, som han hidtil har gjort. Oluf Rosensparre skal forhandle med Borgerne om i Betragtning af Hr. Jacobs lange

¹ 19. Jan. 1590.

² Ejlby-Lunde.

³ Væde, Skovby H.

og tro Tjeneste godvillig at tillade ham at holde en Kapellan, der kan gøre tilbørlig Tjeneste inden- og udenfor Kirken, naar Hr. Jacob er forhindret ved Skrøbelighed. Sk. T. 3, 12 b.

22. Nov. (Koldinghus). Miss. til Anker Mogensen [Tolder i Kolding] om at levere Dr. Nicolaus Theophilus 400 Dlr. til Tærepenge paa den engelske Rejse, han er forordnet paa. Udt. i J. T. 5, 11.

— Fortegnelse paa det, som Nels Skram paa Kongens Vegne skal opbyde til, tilbyde og igen udæske af Erik Lange paa Tinge; Opbydelsen skal ske lovligen, og Nels Skram skal begive sig til Kongen, hvis der behøves videre Erklæring. Hvad der bliver beskrevet, skal han indsende til Kancelliet. Fortegnelsen lyder saaledes: 1. Nels Skram opbyder og tilbyder Erik Lange de Penge, som denne har faaet Tilladelse til at have Bygholms Len i Forlening for, at betale straks i Rentekammeret i København efter Danmarks Riges Raads Doms Lydelse. 2. Derimod udæsker Nels Skram af Erik Lange Regnskab, Forklaring og Betaling for de i Aarene 1585 og 1587 paabudte Penge- og Madskatter, der endnu ikke tilfulde ere afbetalte, og Fyldest for Skade, Kost og Tæring, som Kongen kan have lidt derpaa, idet han saa længe har maattet undvære sit eget. 3. Endvidere æsker Nels Skram den gejstlige Rente og den uvisse Rente af Bygholms Len i al den Tid, Erik Lange har haft det, som er Korntiende, Landgilde, Gæsteri, Sagefald, Gaardfæstning, Oldengæld, Vindfælder, Skovhugst og andet mere, samt Kost, Tæring og Skadegæld, fordi Erik Lange har beholdt det saa længe hos sig og brugt det til eget Bedste; Nels Skram æsker godt og klart Regnskab herfor. 4. Ligeledes æsker Nels Skram klart Regnskab for den visse og uvisse Indkomst, som Erik Lange har oppebaaret af Kronens Bønder i Slags Herred i den Tid, han har haft Herredet, samt Kost og Tæring og for den uvisse Rente af Horsens By. 5. Endelig æsker Nels Skram Regnskab for og Betaling af alt det, som paa Erik Langes Vegne er oppebaaret af Bygholm Len og Slottets Avl fra sidste 21. Sept., da Dommen afsagdes i København, til den Dag, da Lenet blev overleveret, og af hvad andet Erik Lange maatte have oppebaaret i Lenet, uden at hans Forleningsbrev hjemlede ham Ret dertil. J. T. 5, 11.

23. Nov. (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Kapitlet i Lunde Domkirke har klaget over, at han har ladet forordne, at de to Sogne, Barsebek og Karlebye, skulle tage deres Sognedegn fra

Landskrone. hvilken Degnetjeneste hidtil har været besørget af Skolepersoner i Lunde Skole, og det har ansøgt om, at det med denne Degnetjeneste maa forblive som fra Arilds Tid af. Da Sognene i saa langsommelig Tid have haft deres Degne fra Lunde Skole, og da denne Skole altid har været holdt blandt de fornemste her i Riget, skal han fremdeles lade Sognene betjene af Skolepersoner i Lunde Skole. Sk. T. 3, 13.

24. Nov. (Koldinghus). Bestalling for Knudt Nielsen som Ismester. Han skal passe Kongens Isgruber for Københavns, Kronborg, Frederiksborg, Andvorskouf, Skanderborg og Koldinghus Slotte og hvilke andre Isgruber, Kongen maatte have ved sine Slotte og Gaarde her i Riget, og skal aarlig i tilbørlig Tid om Vinteren lade samle og indlægge saa megen Is i Isgruberne, som der kan blive Brug for om Sommeren. Han skal have 20 gl. Dlr. i aarlig Løn, 4 gl. Dlr. om Maaneden i Kostpenge og sædvanlig Hofklædning, som er 9 Al. Engelst, 7 Al. Foderdug, 4½ Al. Sardug, 4½ Al. Boltelærred og 10 Al. Arrask, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 14, 37 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Holbæk. Da Hertug Ulrich af Meklenborg har meddelt Henning Smidt, Borger i Rostock, en Skrivelse til Kongen angaaende 28 Dlr., som deres Medborger Peder Rasmussen efter sin egen Haandskrifts Lydelse er bleven Henning Smidt skyldig for noget Rostockerøl, skulle de hjælpe Henning Smidt til uden vidtløftig Rettergang at faa, hvad han med Rette kan kræve, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe ham til hans Betaling. Udt. i Sj. T. 19, 35 b.

— Miss. til Jurgen Qvitzov og hans Medarvinger om at betale Greger von Pretin, Kongens Drabant, en Sum Penge, som han udenlands har forstrakt deres afdøde Broder Diderich Qvitzov med. K. Udt. i F. T. 3, 13.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jurgen Christopheren i Store Hiegaard paa Kronens Part af Korntienden af Homelum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 17 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 70 b.

25. Nov. (—). Miss. til Jørgen Friis om, at han, da Dr. Bentius døde saa kort før Mortensdag, skal lade hans Enke faa Landgilden for det Aar, han døde, og Halvdelen af den for 1596 udgivne Landgilde, medens den anden Halvdel skal leveres til Uni-

versitetet. Hvad Dr. Peder Iversen har oppebaaret, skal han levere tilbage, og han skal saa nyde sit Benaadningsbrev¹ (»det igien at legge til hannem efter hans Benaadningsbref at ske«). Udt. i J. T. 5, 12 b.

26. Nov.² (**Koldinghus**). Miss. til Christoffer Valkendorf, Christian Friis og Manderup Parsberg. Da Kongen til Betaling af nogen Gæld, som han og Riget har paadraget sig i Anledning af Kroningen, har maattet optage et Laan paa 15,000 Dlr. hos sin Moder og stille dem som Forlovere derfor, saaledes som de nærmere kunne se af det medfølgende Hovedbrev, anmodes de om at underskrive og besegle Hovedbrevet som Forlovere. Kongen lover for sig og Arvinger og Efterfølgere at holde dem skadesløse derfor i alle Maader. Orig. (t. Kristoffer Valkendorf). Sj. T. 19, 32 b.

— Miss. til Casper Markdaner om at forskaane Jens Bertilsen i Starup for ét Aars Landgilde, hvis det er rigtigt, at hans Gaard er brændt. Udt. i J. T. 5, 12 b.

27. Nov. (—). Miss. til Hospitalsforstanderen i Slagelse. Da Anders Tyggessen og Christoffer Pouelsen, der i den sidste svenske Fejde havde mistet, den ene Armen og den anden Benet, ikke længere kunne underholdes her paa Holmen, har Kongen bevilget, at de maa optages i Slagelse Hospital, hvis der er Plads ledig og de befindes at være rette Hospitalslemmer. Hvis der ikke er Plads ledig nu, skal han optage dem fremfor nogen anden, naar der bliver Plads ledig, og give dem nødtørftig Underholdning ligesom andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 36.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Kolding Købstads Privilegier og paa alle de Breve, som ere givne Borgerne paa den Ejendom sønden og norden for Kolding By, som de selv have i Brug og Værge. J. R. 6, 8 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Manderup Parsberg om, at Kongen vil komme til Skanderborg, hvorfor han skal forordne det fornødne, dog hans Rejse til Tyskland uforhindret. Udt. i J. T. 5, 12 b.

28. Nov. (—). Miss. til Hans Spegel og Johan Urne. Da Mogens Gjøre til Gundersløf har anmodet om at faa Kronens Gods i Sønder Rørum i Alboe Herred i Skaane til Mageskifte for Fyldest af sit Arvegods, skulle de med det første besigte Godset i Rø-

¹ 26. Jan. 1593. ² Orig. er dat. 26. Nov., medens Sj. T. har 16. Nov.

rum og indsende Besigtelsen til Kancelliet, saa Mogens Gjøre derefter kan vide, hvor han kan gøre Kronen Fyldest. Sk. T. 3, 13 b.

28. Nov. (Koldinghus). Miss. til Bertram Pogwisch og hans Søstre, Fru Mergrete, Fru Ide og Jomfru Magdalene. Erik Bilde til Kiersgaard har berettet, at han er bleven dømt til at betale dem en stor Sum Penge nu paa førstkommende Lørdag [4. Dec.], og han har, da han er bange for, at han i saa kort Tid ikke kan skaffe saa stor en Sum til Veje, anmodet Kongen om Forskrift til dem om at bevilge ham Henstand en kort Tid. Hvis Erik Bilde ikke kan betale hele Summen nu paa Lørdag, beder Kongen dem modtage de Penge, han kan skaffe, og give ham Henstand med Resten til den 20. Dag efter Jul, til hvilken Tid han nøjagtig vil betale dem. F. T. 3, 13. K.

— Livsbrev for Hans Lambridtsen, Borger i Ribe, og hans Hustru paa den Mølle udenfor Nørreport i Ribe, som hans Moder Elsebe Lambrittis efter Kongens Farfaders Benaadning nu har i Værge, dog først at tiltræde efter Elsebes Død. Efter hendes Død skulle de fæste Møllen af Lensmanden paa Riberhus, aarlig svare 17 gl. Dlr. i Afgift af Møllen og holde den i god Stand. J. R. 6, 9.

— Miss. til Albrecht Friis om at bestille Natteleje til de unge Herrer i Jellinge og at give Bønderne i Tørd Herred Ordre til at møde med Heste og Vogne for at fremføre de unge Herrer Folk og Gods; de Vogne, der bliver tilovers, skal han sende til Vejle for at fremføre Hoftjenerne. Udt. i J. T. 5, 13.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori Lauge Christensen, Borger i Varde, klager over, at han har ladet ham sætte i Fængsel og Jærn, indtil han stillede Borgen for 100 Dlr. i Anledning af en Trætte, han var kommen i med en Bonde om 20 Dlr. Det befales Valdemar Parsberg igen at tilstille Lauge Christensen hans og hans Forlovers Forpligtelsesbrev, siden tiltale ham, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret, lade gaa Dom over ham og lade ham straffe derefter. Han skal tage nøjagtig Borgen af ham for, at han vil blive til Stede, indtil Sagen er sluttet, og hvis han ikke kan stille saadan Borgen, lade ham sætte i Fængsel, indtil Sagen er endt. J. T. 5, 13.

29. Nov.¹ (—). Miss. til Casper Markdaner og Valdemar Pars-

¹ I Reglstranten er Brevet, sikkert fejlagtigt, dateret 29. Febr.

berg. Kongen har bragt i Erfaring, at der tildrager sig megen Underfundighed og Bedrag med Heste, Øksne, Foler og andet, som der bør svares Told af, men som hemmelig udføres af Riget ind i Fyrstendømmet over forbudte Vadesteder, hvorved Kronens Told formindskes meget. For at saadant i Tide kan blive forhindret, skulle de med Flid undersøge, hvad toldpligtigt, Heste, Øksne, Foler eller andet, der i saa Maade hemmelig uddrives, og hvis de kunne faa at vide, hvor det drives hen, skulle de lade det forfølge efter de derom udgaaede Mandater og Forordninger. De skulle i saa Henseende arbejde i Fællesskab, og de skulle tilforordne nogle paalidelige Personer til at have Opsyn paa de forbudte Vadesteder. Disse skulle for deres Umage have Fjerdeparten af det, som ulovligt uddrives af Riget ind i Hertugdømmet, og som de kunne opspore, hvilken Fjerdepart skal blive Casper Markdaner og Valdemar Parsberg godtgjort i deres Regnskaber. Hvis nogle, indlændiske eller udlændiske, understaa sig til at fordrive Kronens Told paa ulovlige og forbudte Steder, skulle de efter tidligere kongelige Mandater og gammel Skik lade dem tiltale i Ribe og Kolding og ingen andre Steder som for Tyveri. J. T. 5, 13 b.

29. Nov. (Koldinghus). Miss. til Voldemar Parsberg, Embedsmand paa Riberhus, om at lade Diderik Suef¹ paa Grund af hans lange Tjeneste komme ind i Hospitalet i Ribe eller, hvis der ikke er Plads dér, lade ham faa sin Føde paa Slottet, indtil der bliver Plads i Hospitalet. Udt. i J. T. 5, 14. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Erik Høg til Klarupgaard har berettet, at der er Trætte om Ejendom og Markeskel mellem K[l]arrup og Romdrup Marker, og at han mener, at Markeskellet er forvildet. Da Brevene om nævnte Ejendom og Markeskel efter hans Beretning findes blandt Kapitlets Breve i Viborg Domkirke, skal Kapitlet opsøge disse Breve og, som han har begæret, levere ham dem mod nøjagtig Reversal. J. T. 5, 14.

30. Nov. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Ribe Købstads Privilegier. J. R. 6, 9 b.

— Aab. Brev om, at Mickil Søfrinsen indtil videre aarlig maa oppebære 1 Pd. Korn af Loftet paa Koldinghus til sin

¹ Efter en Paaskrift bag paa Orig. var han en gammel Kokkeknægt og blev optaget i Hospitalet 7. Dec. 1596.

Underholdning og for Livstid maa være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde. J. R. 6, 10.

30. Nov. (Koldinghus). Miss. til Tolderen i Kolding om af Tolden at levere Mandrup Parsberg og Hendrik Ramel, der have Ordre til med det første at begive sig paa en Rejse til Stade eller Ferden, 500 Dlr. til Brug paa Rejsen og tage Kvittans af dem derfor. J. T. 5, 14 b.

1. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hans Jacobsen, hvis Haandværk er Skomager eller Tøffelmager, altid maa følge Kongens Hof, naar denne opholder sig i Nørrejylland, og bruge sit Haandværk, hvor Kongen holder Hoflejr, men han maa ikke opholde sig længere i nogen Købstad, end Kongens Hof ligger der, medmindre han vil tage Borgerskab i Byen og vinde Skomagerlavet efter gammel Vis. Sj. R. 14, 38 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa en af Borgemestre og Raad i Ribe efter Kongens Befaling for nogen Tid siden affattet Skraa og Lavret for Skomagere og Tøffelmagere i Ribe; dog forbeholder Kongen sig at kunne forandre den i Fremtiden efter Tidens Lejlighed. J. R. 6, 10 b.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Kronens Bønder i Koldinghus Len lade male hos andre end Kronens Møllere i Lenet. J. R. 6, 11. (Tr.: CCD. III, 41).

— Miss. til Casper Markdaner. Anne Jacob Skriveres, Borgerske i Kolding, har berettet, at hendes afdøde Mand som Skriver paa Koldinghus har forstrakt Slottet med nogle Læster Rug, hvoraf endnu 3 Læster ikke er tilbagebetalt. Da hun har begæret nu at faa dem betalt, har Kongen bevilget hende 90 Dlr. for dem, hvilke Casper Markdaner skal lade hende betale af Skriverstuen mod Kvittans. J. T. 5, 15.

— Miss. til Casper Markdaner. Da Kongen har givet Lensmændene Ordre til at levere den sidst paabudte Pengeskat i Kolding, skal Casper Markdaner modtage den af dem, opbevare den indtil videre og give dem Kvittans for den; derimod skulle Lensmændene forklare Mandtalsregistre i Rentekammeret. J. T. 5, 15 b. Orig.¹. Jvfr. 14. Dec. 1596.

— Miss. til Anker Mogensen. Da Hans Otsen, tysk Kancelliforvandt, der skal rejse til Nederlandene med nogle Breve for Kongen, vil faa Brug for nogle Tærepengge paa denne Rejse,

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 153 f.

skal Anker Mogensen af Tolden tilstille ham 100 Dlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 15 b.

1. Dec. (Koldinghus). Miss. til Valdemar Parsberg. Da Borgemestre og Raad i Ribe have begæret, at der maa blive gjort Forordning om, at de maa give de Bøsseskytter og Baadsmænd, der ere forskrevne i Borgeleje hos dem, Kostpenge, og at der maa blive fastsat, hvor meget enhver skal have, skal han gøre den alvorlige Forordning, at enhver Bøsseskytte og Baadsmænd, som paa denne Tid skal blive liggende i Ribe, daglig skal have 8 Sk. danske for sin Underholdning, hvormed de skulle lade sig nøje; de tidligere udgaaede Forordninger og Mandater om Bøsseskytters og Baadsmænds Underhold hermed dog uforkrænkede. J. T. 5, 16.

5. Dec. (Skanderborg). Miss. til Jørgen Svave om at følge Manderup Parsberg og Hendrik Ramel paa den dem befalede Rejse til Tyskland, gøre Tjeneste hos dem og rette sig efter deres Ordre. Udt. i Sj. T. 19, 36.

7. Dec. (—). Miss. til Peder Munk, Jacop Seefeldt, Hendrik Lykke, Albrit Friis og Jørgen Friis om at være Forlovere for Kongen til Kongens Farbroder Hertug Hans af Slesvig og Holsten for de 28,000 Dlr., som Kongen har laant af denne [lige lydende med Brevet af 26. Nov. til Kristoffer Valkendorf, Kristian Friis og Manderup Parsberg]. Sj. T. 19, 36 b.

— Aab. Brev om Forbud mod Skytteri og Jagt af Adelen i dens og Kronens fælles Skove i Laaland og Falster. Sm. R. 5, 5. K. (Tr.: CCD. III. 41 ff.).

8. Dec. (—). Aab. Brev om, at Albridt Vind til Ullerupgaard maa give Penge i Stedet for Kornafgiften af Alstedt Sognetiende, som han har fæstet, 1 gl. Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre, at betale aarlig inden Fastelavn til Lensmanden paa Hald, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. Udt. i J. R. 6, 11 b.

— Miss. til Anders Jørgensen, Tolder i Horsens. Disse Brevvisere, Hans Wollessen¹, Atser Nielsen, Jens Søfrensen, Søfren Lassen, Rasmus Krog og Peder Jensen, Borgere i Horsens, have berettet, at de forrige Sommer, da de vare tilsagte til med deres Skuder at overføre de fremmede og deres Folk frem og tilbage

¹ J. T.: Ullofsen.

mellem Korsør og Nyborg, have været fra deres Hjem i nogle Uger og i den Tid baade gjort stor Bekostning og forsømt deres egen Næring og Bjærgning. Da de nu have ansøgt om, at det maa blive betænkt, skal han nøje undersøge enhvers Lejlighed og den Bekostning, han gjort, og siden stille dem tilfreds derfor, som billigt og ret er, og føre det, han giver dem, til Udgift i sit Regnskab. Orig. J. T. 5, 16 b.

9. Dec. (Skanderborg). Miss. til Ebbe Munk. Villum Hesselsen i Skelskør har berettet, at der, medens de fremmede opholdt sig paa Antvorskouf Slot og Christian Friis, Kansler, var forlenet med Slottet, er blevet udtaget forskellige Slags Urter, Sukker og Vin til de fremmede hos ham til et Beløb af 473 Dlr. 3 Mk., saaledes som Ebbe Munk nærmere kan se af hoslagte Seddel. Ebbe Munk skal betale Villum Hesselsen det, Kongen skylder ham, med Rug eller Byg til den Pris, han har aftalt med Indbyggerne i Slagelse, der ogsaa faa Korn i Betaling. Sj. T. 19, 36 b.

-- Aab. Brev om Indkaldelse af kongelige Panteforskrivninger eller Gældsbreve og Præklusion af de ikke inden Paaskedag [27. Marts] anmeldte samt om Indsendelse til samme Tid af Jordebøger over det Krongods, nogen har i Forlening uden aarlig at gøre Regnskab deraf. Sj. T. 19, 37 b. (Se CCD. III. 43).

— Miss. til de Lensmænd i Danmark og Norge¹, der have Herreder i Befaling, om straks at lade ovenstaaende aabne Brev forkynde paa alle Herredsting i deres Len, saa alle Kongens Undersaatter lige saa vel som de selv kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 19, 37.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde paa Landstingene. — Mouridts Stygge og Jørgen Friis i Nørrejylland, Lauge Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane og Peder Madtsen i Sønder og Nørre Halland. Udt. i Sj. T. 19, 39 b.

— Aab. Brev om, at Albrit Skeel til Fussinge, Hofjunker, skal have 300 Dlr. i Løn for det kommende Aar fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598. J. R. 6, 12.

10. Dec. (—). Aab. Brev om de Vilkaar, paa hvilke

¹ De opregnes alle med deres Len.

Købstæderne skulle yde Vognægter. Sj. T. 19, 40. Orig. (t. Viborg) i Landsark. i Viborg. Orig. (t. Odense) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. III. 43 f. P. Adler, Efterretn. ang. Ribe. 10. Saml. 1847. S. 28 f.).

10. Dec. (Skanderborg). Miss. til Købstæderne¹ over alt Riget om at rette sig efter ovenstaaende aabne Brev. Sj. T. 19, 40. Orig. (t. Aalborg) i Landsark. i Viborg. Orig. (t. Odense) i Landsark. i Odense.

11. Dec. (—). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Fru Christense Viffert, Hendrik Bildes Enke, har anmodet om Tilladelse til at nedbryde de Sten, som findes i en Mur af et gammelt forfaldent Slot ved Falsterbo, der dog ikke bruges til noget, og anvende disse Sten til hendes Sognekirkes Forbedring, og hun har tilbudt at ville gøre Fyldest for Stenene. Prebiørn Gyldenstjerne skal for en rimelig Betaling lade hende faa de ovennævnte Mursten og hvad andet af Slottet, som hun kan have Brug for til sin Bygning, og føre Betalingen til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 3, 14 b.

— Miss. til Casper Markdaner. Da Kongen tidligere har ladet ham forstaa, at han vil have et Boldhus opbygget paa Koldinghus Slot, skal han nu saa hurtigt som muligt lade Boldhuset opsætte paa det Sted, Kongen selv har angivet ham, og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 17.

— Miss. til Manderup Parsberg. Mikkelt Søfrensen i Svenstrup under Skanderborg Slot har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er brændt ved en uforvarende Ildebrand, og at han allerede er begyndt paa at genopbygge den og har anvendt den Fattigdom, han havde, derpaa, men derved er kommen i stor Armod, og han har i den Anledning ansøgt om at faa et Aars Landgilde eftergivet. Manderup Parsberg skal undersøge hans Forhold og, hvis han har lidt saadan Skade, eftergive ham et Aars Landgilde og af Kronens Skove lade ham faa Hjælp til Bygnings-tømmer. J. T. 5, 17. Orig.

12. Dec. (—). Miss. til Rigsraaderne: Christoffer Valkendorf, Peder Munk, Sten Brahe, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Absolon Gjøe, Brede Rantzau, Arrildt Hvitfeldt, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Christian Holck, Jørgen Friis og Eske

¹ De opregnes alle.

Brock. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Rugen næsten alle Vegne her i Riget saa vel som ogsaa mange Steder i Udlandet stiger stærkt og bliver dyr, saa det kan se ud til, at der vil blive Dyrtid her i Riget, hvis der ikke i Tide søges Raad og Midler derimod, har han, der som kristen Øvrighed bør have sine Landes og Undersaatters nødvendige Lejlighed i Agt, bestemt i Februar Maaned eller med det første, inden Vandet bliver aabent, at lade udgaa Forbud over hele Riget mod Udskibning af Rug indtil videre. Kongen har talt med nogle af sine Raader og gode Mænd derom, der have billiget hans Hensigt; da det vil falde de langt borte boende Raader besværligt alene af den Grund at begive sig til Kongen, har han anset det for unødvendigt at forskrive dem, men beder dem enten med deres eget Bud eller med dette Kongens Bud at tilskrive Kongen deres Betænkning om Forbuddets Udstedelse, for at Kongen i Tide kan lade Brev udgaa. Sj. T. 19, 42¹.

14. Dec. (Skanderborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard. Kongen har erfaret, at Knud Gyldenstjernes afdøde Fader² ikke har betalt Fru Vibeke Podebusk de 2000 Dlr., som Kongen skyldte hende, og som Knud Gyldenstjernes afdøde Fader efter sit Brevs Lydelse skulde betale paa Kongens Vegne³, da Kongen nu selv har maattet betale Fru Vibekes Arvinger dem, og ligeledes at hans afdøde Moder⁴ efter sit udgivne Brev er bleven 310 Dlr. 3 Mk. 4 Sk. skyldig paa Rentekammeret, hvilke endnu staa ubetalt. Det befales Knud Gyldenstjerne inden 6 Uger at betale Pengene i Kolding til Mønsterskriver Hans Meckelborg; han vil komme til at staa Kongen tilbørligt til Rette, hvis han viser sig forsømmelig. J. T. 5, 17 b.

— Miss. til Casper Markdaner. Da Kongen har sendt nogle Skibstømmermænd for at hugge noget Tømmer i Koldinghus Lens Skove til et Skib paa omtrent 140 Læster, som Kongen vil have bygget, skal han anvise dem at hugge dette Tømmer i Skovene mod Middelfart nærmest ved Stranden, hvor det er mest belejligt, og paase, at det sker, hvor der sker mindst Skovskade. Han skal give enhver af Skibstømmermændene 12 Sk. danske om Dagen til Underholdning og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 18.

¹ Tr.: Erslev, Aktst. og Oplysn. til Rigsraadets og Stændermødernes Hist. I. 83 f. ² Henrik Knudsen Gyldenstjerne. ³ Jvfr. 21. Sept. 1587. ⁴ Mette Rud.

14. Dec. (Skanderborg). Miss. til Casper Markdaner. Da Kongen nu har givet Mønsterskriver Hans Meckelborg Ordre til at tage den sidst paabudte Pengeskat, som skal leveres i Kolding, til sig, skal Casper Markdaner, hvis han i Henhold til Kongens tidligere Befaling¹ har taget noget af Pengeskatten til sig, levere det til Hans Meckelborg, der skal forholde sig dermed efter Kongens Ordre. J. T. 5, 18 b.

15. Dec. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf om Udnævnelsen af Jacob Brun, Raadmand i København, til Borge-mester sammesteds. Sj. T. 19, 43. (Tr.: KD. IV. 750).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da der til Udspisningen paa Københavns Slot og til Bremerholms Behov endnu behøves en hel Hob Fetalje, skulle de foruden den Fetalje, som de allerede have faaet Skrivelse om, desuden fremsende efterskrevne Korn og Fetalje, saa det kan være paa Københavns Slot straks paa Foraaret, da det er storligen magtpaaliggende; saafremt de vise sig forsømmelige, ville de komme til at staa til Ansvar derfor. — Sten Brahe [Kallundborg] 30 Læster Brød, 20 Læster Malt og 1 Læst Gryn; det Rug og Malt, som han derudover har i Forraad paa Slottet, maa han ikke sælge, førend han faar nærmere Ordre; det Smør, som han tidligere har faaet Skrivelse om, skal han fremsende med det første; Christoffer Parsberg [Dragsholm] 6 Læster Malt; det Smør, som han tidligere har faaet Skrivelse om, skal han fremsende saaledes, at det kan være i København inden Fastelavn; Johan Bernekov [Roskildegård] skal af Gaardens Indkomst lade bage 20 Læster Brød og lade male 1 Læst Gryn og med det allerførste sende det til København tillige med 10 Læster Byg; Ofve Lunge [Aalborghus] 30 Læster Brød og 20 Læster Malt; det Smør, som han tidligere har faaet Skrivelse om, skal ogsaa sendes til København til Foraaret; Frandts Rantzau [Silkeborg] 1 Læst Gryn; det Smør, som han tidligere har faaet Skrivelse om, skal ogsaa sendes til København til Foraaret. Sj. T. 19, 43.

18. Dec. (—). Miss. til Peder Brahe. Disse to Brevvisere, Oluf Troelsen i Krogsemagle og Erik Bringk i Dyffrii², have paa Eskild i Krogsemagles Vegne henvendt sig til Kongen og berettet, at Eskild for nogen Tid siden i Elleholm uforvarende er kommen til at ihjelslaa en, ved Navn Anders Gris; 15

¹ 1. Dec. 1596.

² Dufveryd, Lister H.

Mænd have været opkrævede til at dømme om Drabet, og de have dømt Eskild til hans Fred, til at gøre Bod og Bedring, være i hans Husbondes Minde og give den dødes Slægtninge fuld Bod og stille dem tilfreds. Eskild har ogsaa efter denne Dom betalt Prebiørn Gyldenstjerne paa Kongens Vegne 100 Dlr. og lovet at betale den dødes Slægt 220 Dlr., hvoraf de 20 Dlr. ere betalte, medens de 200 Dlr. endnu restere. Skønt Sagen saaledes er bleven forligt, ere de 15 Mænd paany blevne opkrævede til at dømme om denne Drabssag, og de have nu dømt ham fra hans Fred, skønt han i Henhold til den første Dom har udlagt baade Fredkøbet og en Del af Bøderne til den dødes Slægtninge, saa han nu baade er kommen af med sin Fred og en stor Sum Penge. De have derfor paa Eskilds Vegne begæret, at han maa blive hjulpen til Ret. Det befales Prebiørn Gyldenstjerne i Betragtning af de ovenanførte Forhold at drage Omsorg for, at Eskild enten nyder sin Fred efter den første Doms Lydelse eller faar sine udlagte Penge tilbage, hvis Freden efter den anden 15 Mands Dom skal forholdes ham. Sk. T. 3, 14 b.

20. Dec. (Skanderborg). Miss. til Lensmændene¹ om at indsende Registre over den Kronen tilkommende gejstlige Rente og Rettighed i deres Len til Rentekammeret. Sj. T. 19, 45. (Tr.: Dsk. KL. III. 2).

23. Dec. (—). Miss. til Hospitalsforstanderen i Helsingør. Da denne Brevviser Niels Christensen, der er bleven skudt og lemlæstet, medens han var blandt Knægtene paa Aarrensborg paa Øssel, og siden har haft sin Underholdning paa Holmen, nu for Lejligheds Skyld har mistet denne, skal Hospitalsforstanderen optage ham i Hospitalet, hvis der er Plads ledig og han er ret Hospitalslem, og ellers, saasnart der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 46 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Jørgen Friis. Da Kongen har bevilget at ville give Jørgen Urne 3 Stykker Vildt til hans Bryllup, skal Jørgen Friis lade disse 3 Stykker Vildt skyde i Hald Lens Skove, saa Jørgen Urne sikkert kan faa dem til den Tid, Brylluppet skal staa. J. T. 5, 18 b.

— Miss. til Niels Skram. Da Kongen straks efter Helligdagene vil sende sine egne Rideheste til Drotningborg

¹ De opregnes alle med deres Len.

Slot, hvor de skulle blive staaende en Tid lang, skal han sørge for, at der paa Slottet er godt Forraad paa det, som gøres behov til dem, og rette sig efter Kongens tidligere Skrivelse til ham herom. J. T. 5, 19.

23. Dec. (Skanderborg). Miss. til Niels Pedersen, Borgemeister og Tolder i Aarhus, angaaende Godtgørelse til Hans Roussing¹, Søfren Rasmussen, Peder Offersen, Mads Muosæ², Rasmus Samsing, Søfren Bendissen, Anders Jensen, Laurids Rasmussen og Søfren Lesøe, Borgere i Aarhus, for deres Bekostning med Overførselen af de fremmede og deres Folk i Sommer fra Korsør til Nyborg [ligelydende med Miss. af 8. Dec. 1596 til Tolderen i Horsens]. Orig. J. T. 5, 19.

24. Dec. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf. Denne Brevviser, Bartolomeus von Wulp, har berettet, at Knudt Rud, Embedsmand paa Korsør, sidste Sommer, da de fremmede vare her i Riget, til Kongens Behov har ladet udtage Vin og Urter hos ham til et Beløb af omtrent 350 Dlr., hvilke han nu har anmodet om at faa betalt. Christoffer Valkendorf skal undersøge, hvor højt Bartolomeus von Wulp har anslaaet Varerne, og siden sørge for, at han med det forderligste bliver betalt, saaledes som ret og billigt kan være. Sj. T. 19, 47.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Kongen har bestemt, at den Person, ved Navn Taliano, som Johan von Marieborg har taget med sig her ind i Riget, med det første skal begive sig til Hamborg efter nogle Fjedre til den Vogn, som Kongens Søster³, Hertuginde af Holsten, skal have, skal Christoffer Valkendorf sørge for, at Taliano med det første bliver sendt afsted efter Fjedrene; siden skal Christoffer Valkendorf lade disse tilfly, som det bedst passer sig til Vognen. Sj. T. 19, 47 b.

— Mageskifte mellem Axel Ugerup til Allerup og Kronen. Sk. R. 3, 5. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Rasmus Ifversen i Halmsted i denne Sommer sise frit maa indføre $\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl her i Riget. Udt. i Sk. R. 3, 8.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Borgemestre og Raad i Lybæk have henvendt sig til Kongen med en Intercessionsskrivelse, hvori de berette, at nogle af deres Medborgere, nemlig Lyder Otsen,

¹ J. T.: Rossing.

² J. T.: Mads Offersen.

³ Augusta.

Kongens Faktor i Lybæk, Pouel Kierkrinck og deres Konsorter, for kort Tid siden have sendt et Skib, som Hermand von Bremen var Skipper paa, til Reval, og paa dette Skib har der været en anselig Sum Penge og forskellige mærkelige Slags Varer med Kister, Pakker og andet mere, hvormed de agtede at søge deres Nærings og Bjærgnings Forbedring. I stor Storm og Uvejr er Skibet ikke alene stødt og strandet ved Sandhammeren i Skaane, men Nøden har ogsaa været saa stor, at Skipperen og Folkene, med Undtagelse af 3 Personer, ere ynkelig omkomne og druknede. De Bønder, der boede ved Søsiden, hvor Skibet strandede, have nu understaaet sig til paa utilbørlig Vis at plyndre de døde Mennesker, der vare drevne i Land, opslaa og opbryde Kister og Skrin, udtage de Penge, som fandtes deri, og bortføre alle de Varer, som vare komne i Land, saaledes som han nærmere kan se af hoslagte skriftlige Bevis. Borgemestre og Raad i Lybæk have derhos anmodet Kongen om at drage Omsorg for, at hans Undersaatter blive tilbørligt straffede for deres ugudelige og ukristelige Gerninger, og at deres Medborgere igen faa det Gods og de Varer, som endnu ere i Behold. Da Kongen ikke vil lade saadant gaa ustraffet hen, befales det strengelig Prebiørn Gyldenstjerne nøje at undersøge denne Sag, paa det yderste tiltale og forfølge alle dem, som have været med i denne ukristelige Handel, tage Dom over dem og lade denne eksekvere, saa der ikke bliver set gennem Fingre med nogen, andre til Eksempel og Advarsel, for at Kongen kan beholde en kristelig Øvrigheds Navn baade uden- og indenlands. Endvidere skal han alvorligt drage Omsorg for, at Supplikanterne og deres Konsorter igen faa de dem fratagne Varer med Skibsredskaber og andet, som er i Behold, saa de ikke skulle have noget at klage over. Han skal indsende Besked til Kancelliet om, hvad han udretter og hvad Dom han faar. Sk. T. 3, 15 b.

24. Dec. (Skanderborg). Miss. til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane. Kongen har for kort Tid siden¹ skrevet til ham om at stævne Borgemestre og Raad i Ysted og en Borger sammesteds, ved Navn Niels Pedersen, i Rette for sig og afsige Dom i alle Stridighederne mellem dem. Niels Pedersen har nu berettet, at Sagen ogsaa har været i Rette for Lauge Urne, men er bleven hjemsat til Byfogden i Ysted, der igen, da den indkom for ham,

¹ 23. Juli 1596.

har indsat den til Landstinget, og han har derfor begæret at maatte blive hjulpen til Ret, saa han en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag. Det har forundret Kongen ikke saa lidt, at Lauge Urne ikke efter Kongens første Skrivelse har dømt endeligt i Sagen, og det befales ham nu paany ved første Lejlighed at indstævne Borgemestre og Raad i Ysted og Niels Pedersen for sig, undersøge Sagen og inden 6 Uger afsige Dom om, hvem af Parterne der har forset sig og hvad Straf den, der har forset sig, bør have, saa de en Gang for alle kunne blive skilte ad og Kongen blive fri for videre Overløb. Sker det ikke, vil han komme til at staa til Ansvar derfor. Sk. T. 3, 17.

24. Dec. (Skanderborg). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Niels Pedersen, Borger i Ysted, om den mellem ham og Borgemestre og Raad værende Trætte, ligeledes en Skrivelse til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane, om at dømme i Sagen, med Ordre til at være Niels Pedersen behjælpelig med at faa Sagen paadømt af Landsdommeren og lade Borgemestre og Raad erklære sig paa de i Niels Pedersens Supplikats rettede Anklager mod dem. Hvis der findes at være Ulempe og Modvillighed hos Niels Pedersen, skal han sørge for, at han bliver tilbørligt straffet. Sk. T. 3, 18.

— Aab. Brev om Stadfæstelse for Kapitlet i Viborg paa Kong Frederik II's Brev af 22. Nov. 1578 om, at Lensmanden paa Aalborghus altid skal holde 2 gode Søtønder rede til Udlægning paa Trindelen. J. R. 6, 13. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Viborg Kapitels Privilegier, baade dets særlige¹ og det almindelige Privilegium for Kapitlerne af 1571². J. R. 6, 14.

— Aab. Brev om Stadfæstelse for Viborg Kapitel paa Kongerne Christian III's³ og Frederik II's⁴ aabne Breve om, at Underaatterne paa Læsø maa købe Korn til deres eget Behov alle Steder i Riget. J. R. 6, 14 b.

— Aab. Brev om, at Karine Jørgensdatter, Borger i Aarhus Knudt Oelsens Hustru, saafremt hun overlever sin Husbonde, uden Stedsmaal maa faa og for Livstid oppebære Kronens Part af Korntienden af Astrup Sogn i Ning Herred, som hendes

¹ 27. April 1560. ² 11. Sept. 1571. ³ 5. Juli 1541 (Dipl. Vibergense S. 225). ⁴ 9. Maj 1573.

Husbonde for nogen Tid siden har faaet Livsbrev paa, og hvoraf han ved Kongens Faders Brev har faaet Tilladelse til at svare Penge i Stedet for Korn. Hun skal svare den sædvanlige Kornafgift af Tienden, men med Hensyn til at give Penge i Stedet for Korn, vil Kongen forordne, som det behager ham. J. R. 6, 13 b.

24. Dec. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Horsens og Vejle. Da Kongen med det første venter nogle fremmede Gesandter til sig, skulle de, naar disse Gesandter komme til deres By, befordre dem tilbørligt med Vogne, saa de kunne komme velbefordrede afsted. J. T. 5, 19 b.

— Miss. til Albregt Friis. Denne Brevviserske, Anne Søfrens i Olstrup¹ i Aakier Len, har berettet, at hun for nogen Tid siden har lidt stor Skade af uforvarende Ildebrand, og ansøgt om i den Anledning at faa dette Aars Landgilde eftergivet, for at hun igen kan komme til Bygning og Bjærgning. Albregt Friis skal undersøge hendes Forhold og, hvis hendes Beretning er rigtig, lade hende være fri for dette Aars Landgilde og hjælpe hende med Bygningstømmer af Lenets Skove. J. T. 5, 20.

— Miss. til Johan Rud² og Fru Karen Gyldenstjerne³. Da Kongen har erfaret, at der er nogen Misforstaaelse og Uenighed mellem dem, og ugerne ser, at der er saadan Tvedragt mellem hans kære og tro Undersaatter af Adelen, hvoraf der i Fremtiden kan opstaa stor Ulejlighed mellem Slægterne paa begge Sider, har han befalet sine Raader og gode Mænd, som nu forsamles til Snapsting i Viborg, at de med Flid skulle søge at forlige denne Uenighed, for at der ikke skal opstaa vidtløftig Trætte med anden Vidtløftighed deraf. Kongen beder dem betænke Kongens Vilje og møde i Viborg førstkommende 15. Jan. og gaa ind paa de billige Forslag, som Kongens Raader og gode Mænd gøre dem, saa Trætten mellem dem kan blive bilagt. J. T. 5, 20 b.

— Miss. til Jacob Lykke. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Pouel Munk, hvorpaa Kongen begærer hans Erklæring. Det befales ham at møde hos Kongen paa Skanderborg Slot 2. Jan. og medtage det, som han har at erklære sig med paa den nævnte Supplikats. Denne selv skal han levere tilbage til Kancelliet. J. T. 5, 21.

25. Dec. (—). Miss. til Lauge Beck om at befordre Hans

¹ Aalstrup, Hads H. ² Det indførte Brev er stilet til Johan Rud. ³ Enke efter Holger Rosenkrantz.

Jacobsen, der har tjent i Kongens Sangeri, til Skoletjenesten i Ringsted efter den Person¹, som blev Sognepræst sammesteds, og lade ham faa den Løn, som den forrige Skolemester har oppebaaret. Udt. i Sj. T. 19, 47 b.

25. Dec. (Skanderborg). Opvejsningsbrev for Søfrin Pofvilsen i Mesing, der for nogen Tid siden er bleven fordelt til Tinge af Tomis Fasti til Katholm for nogen Pengeskat, som han skal have oppebaaret, og er bleven dømt fra sin Ære og Mandhælg, da Manderup Parsberg siden har taget hans Boslod og paa Kongens Vegne er bleven tilfredsstillet for den Sag. J. R. 6, 12 b.

27. Dec. (—). Miss. til Anker Mogensen [Tolder i Kolding] om at købe 1 Læst Rostockerøl, som Kongen har lovet at forære sin Enspænder Venssel N² til hans Bryllup, levere Venssel den, betale den af Tolden og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 21 b.

— Miss. til Casper Markdaner om at sørge for, at Kongens Enspænder Vendsel N² straks faar en fed Okse, som Kongen har foræret ham til hans Bryllup. J. T. 5, 21 b.

29. Dec. (—). Miss. til Albregt Friis. Hans Jensen i Filderup i Aakier Len har berettet, at han for nogen Tid siden har lidt stor Skade ved en uforvarende Ildebrand, og i den Anledning anmodet om at blive forskaanet for dette Aars Landgilde, for at han igen kan komme til Bygning og Bjærgning. Albregt Friis skal lade ham være fri for dette Aars Landgilde, hjælpe ham med Bygningstømmer og i andre Maader være ham behjælpelig, saa han igen kan komme til Bygning og Bjærgning. J. T. 5, 22.

— Miss. til Jacob Seefeldt, Albregt Friis og Henrik Lykke. Da Kongen en af de første Dage venter nogle fremmede Gesandter til sig paa Skanderborg Slot og i den Anledning gerne vilde have nogle af sine Raader og gode Mænd hos sig, befales det dem at møde bestemt hos Kongen den 31. Dec. for at raadslaa med Kongen om det, som kan forefalde. J. T. 5, 22.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Ribe. Hr. Nels Pedersen, forhen Sognepræst i Vorbasse, har berettet, at han har en fattig vanfør Datter, omtrent 14 Aar gammel, som han paa Grund af Armod og Alderdom ikke kan forsørge, og han har derfor ansøgt om, at hun maa blive indtaget i Hospitalet i Ribe.

¹ Peder Krage. ² Wenzel Bohl.

Hospitalsforstanderen skal undersøge hendes Forhold og, hvis hun er saa elendig, indtage hende i Hospitalet, hvis der er Plads ledig, og lade hende faa samme Underholdning som andre fattige Personer. J. T. 5, 22 b.

1597.

1. Jan. (Skanderborg). Miss. til Mogens Gjõe om at møde hos Kongen i Kolding den 20. Jan. for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 47 b.

— Aab. Brev om, at Erik Skram til Rammergaard maa give Penge i Stedet for Kornafgiften af Kronens Part af Korntienden af Dybye og Ramme Sogne, som han for nogen Tid siden har fæstet, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre, at betale i tilbørlig Tid. J. R. 6, 15.

3. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Søfren Høg til Stuurupgaard paa Kronens Parter af Korntienden af Øster Assels og Vester Assels Sogne, hvoraf der aarlig skal svares til Kronen: af Øster Assels Sogn 6 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 6 Tdr. Havre og af Vester Assels Sogn 1 Td. Rug, 18 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 71.

4. Jan. (—). Miss. til Manderup Parsberg og Casper Markdaner. Da den østrigske Gesandt fra Kejseren, som har været hos Kongen, nu er paa Tilbagerejsen ud af Landet, skulle de sørge for, at den Fortæring, som han og hans Følge gøre paa Hjemrejsen i Horsens [og Kolding], bliver betalt paa Kongens Vegne, og føre det til Udgift i deres Regnskab. J. T. 5, 23 b.

— Miss. til Henrik Lykke. Kongen har bragt i Erfaring, at hans Undersaatter paa Anholt skikke sig meget utilbørligt mod de skibbrudne Folk, som af Storm og Uvejr blive trængte ind der under Landet, idet de tvinge disse til at give Tredje-, Fjerde- og Femteparten af deres Gods og Varer i Bjærgeløn, alt efter deres egen modvillige Begæring, opslaa de skibbrudnes Kister, Skrin, Laase, Tønder og hvad andet, de finde, og begaa anden Utilbørlighed. Da Kongen paa ingen Maade vil tilstede, at der i hans

Riger vederfares de søfarende Folk, det være sig indlændiske eller udlændiske, noget utilbørligt af hans Undersaatter imod Loven, Recessen og Sørretten, skal Henrik Lykke med Flid undersøge, hvem af Undersaatterne paa Anholt der have været Principalanstiftere og største Aarsag til saadan modvillig Handel, lade disse sætte i Fængsel paa Kalløe, lade dem tiltale og forfølge paa Viborg Landsting, da der ikke er noget Herredsting paa Anholt, hvortil de jo ellers burde svare, og lade dem straffe efter den paa Landstinget afsagte Dom. Der sendes ham Befaling til Landsdommerne om at dømme i Sagen, naar den bliver indstævnet for dem. J. T. 5, 23 b.

4. Jan. (Skanderborg). Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland om, at de, naar Henrik Lykke lader Undersaatterne paa Anholt føre i Rette for dem paa Grund af deres Utilbørlighed mod skibbrudne Folk, skulle afsige Dom over dem, saa de kunne blive straffede tilbørligt og fattige Folk, der blive trængte ind under Anholt, ikke skulle blive besværede over Billighed. De skulle give Dommen beskreven. J. T. 5, 23.

— Miss. til Niels Skram. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Peder Jørgensen, der en Tid lang har tjent Jomfru Ingeborg Bilde som Foged paa Bistrup, hvori han klager over, at Ingeborg Bilde har ladet ham sætte i Fængsel, da hun har ladet hans Regnskab forhøre, og begaaet andet utilbørligt mod ham. Ligeledes sendes ham en Supplikats fra en Pige, ved Navn Inger Christensdatter, hvori hun klager over, at Ingeborg Bilde har ladet hende sætte i Jærn og Fængsel og siden ladet hende ulovforvunden pine og forhøre af Rettermanden. Da Peder Jørgensen og Inger Christensdatter nu have deres Tilhold paa Kronens Gods og Kongen paa ingen Maade vil tilstede, at fattige Folk blive saaledes behandlede mod al Lov og Ret, skal Niels Skram ved første Lejlighed lade Jomfru Ingeborg Bilde tiltale og forfølge til Herredsting og Landsting, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret, tage Dommen beskreven og ikke tilstede nogen Forligelse, men indsende den afsagte Dom til Kancelliet, for at Kongen kan vide at rette sig derefter og som en kristen Øvrighed lade hende straffe. J. T. 5, 24.

5. Jan. (—). Miss. til Valdemar Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at Peder Rantzau til Trøiborg gør Ærkedegnen i Ribe Domkirke megen Forfang og Hinder paa hans og Kapitlets Frihed og Rettighed til 4 Kirker i Lye Herred med Høring af Kirkeregnskaber, Bortfæstning af Tiender og Oppebørsel

af Indfæstning og Sagefald af Kirkernes Gaarde og Jorder og anden medfølgende Rettighed af Kirkernes Gods, som Peder Rantzau i langsommelig Tid har tilholdt sig imod Ribe Kapitels gamle og af tidligere Konger stadfæstede Privilegier og imod Kongens Faders Skødebrev til Peder Rantzau paa Trøiborg Slot og Len. Skønt Kongens Fader for nogle Aar siden, da der klagedes til ham over denne Sag, har ladet sit Skødebrev¹ fortolke saaledes, at Ribe Kapitel skal nyde og beholde al den Rettighed til at høre Kirkeregnskaber og bortfæste Kirkernes Tiender og Jorder, som det har haft, førend Trøiborg og Mygeltynder ere komne fra Kronen, saaledes som Kongens Faders Brev² nærmere udviser, saa har dog Peder Rantzau hverken villet agte dette Brev eller de Breve³, som Kongen siden sin Faders Død har skrevet til ham om den Sag, men Ærkedegnen maa endnu stadig savne sin Rettighed. Da Kongen paa ingen Maade vil tilstede, at Kapitlet kommer til kort paa sin Herlighed og Rettighed imod dets gamle Privilegier, og ikke vil finde sig i, at hans Faders og hans egne Breve agtes saa lidt af Peder Rantzau, vil Kongen have Valdemar Parsberg tilforordnet og tilbetroet til at tage sig af Kapitlets Rettighed og tiltale Peder Rantzau med Retten for den Sag. Det befales ham derfor med det første at stævne Peder Rantzau for Retten, tiltale og forfølge ham paa det yderste for Kapitlets Herlighed og Rettighed, som han har tilholdt sig imod hans Skødebrevs Lydelse og imod Kongens Faders Fortolkning af dette Skødebrev, og fordi han hverken har villet rette sig efter Kongens Faders eller Kongens Breve. Valdemar Parsberg skal med Flid tage sig af denne Sag, indtil den er udført baade paa Herredsting og Landsting, og tage Dommen beskreven, da han selv vil komme til at staa til Rette, hvis han viser sig forsømmelig. J. T. 5, 24 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Peder Mund. Da Lauridts Møller i Straalille⁴ Mølle har berettet, at Møllen for nogen Tid siden er afbrændt, skal han undersøge denne Sag og, hvis det forholder sig rigtigt, lade Mølleren være fri for dette Aars Landgilde og skaffe ham noget Bygningstømmer af Skovene. Udt. i Sj. T. 19, 48.

— ⁵ Miss. til Peder Munk, Manderup Parsberg og Albregt

¹ 17. Okt. 1579. ² 16. Juni 1586. ³ 6. Juni 1596. ⁴ Strøllille Mølle, Strø H. ⁵ I J. T. er Brevet, sikkert ved en Fejlskrift, dateret: Koldinghus.

Friis om at møde Kongen i Kolding 23. Jan. og der nærmere erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 5, 25 b.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Fru Margrete Brahe. Peder Søfrensen i Ferinsholdt¹ har berettet, at nogle Folk for nogen Tid siden ere komne i Trætte ved Stillinge og at en af dem derved er omkommen; da han har været med i Selskabet, have hendes afdøde Husbondes Fogder forfulgt ham for den Sag, saa han har maattet betale hendes Husbonde 12 Dlr., hvoraf han dog siden har faaet de 3 Dlr. tilbage. Da han bestemt hævder, at han ikke har været med i Gærningen, hvilket han mener at kunne bevise med Tingsvidner og Dom, har han begæret at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales hende at rette sig selv heri og tilbagebetale ham de 9 Dlr., da han har været uskyldig. J. T. 5, 26.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har eftergivet Anne Iversdatter i Sorring i Giern Herred 6 Tdr. Gæsterimalt paa 2 Skpr. nær, som hun resterer med af forrige Aars Landgilde, skal han lade hende være fri derfor og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 26.

— Miss. til Albregt Friis [Aakær], Jørgen Friis [Hald] og Ofve Lunge [Aalborghus]. Da der til Udfodringen af Kongens Rideheste, som nu staa paa Drotningborg, vil blive Brug for en hel Hob Havre, skulle de sende al den Havre, som de kunne undvære og have i Forraad, til Drotningborg. J. T. 5, 26 b.

7. Jan. (—). Aab. Brev om, at Peder Stercke, Kongens Trommeter, der nu er bleven forløvet af Kongens Tjeneste, paa Grund af sin lange Tjeneste maa oppebære en aarlig Løn af 30 Dlr., 5 Dlr. Maanedspenge og en sædvanlig Hofklædning, samt beholde det Hus i Kongensgade, som han nu har, saalænge han lever. Sj. R. 14, 40.

— Miss. til Albregt Friis. Da de unge Herrer paa førstkommende Mandag [10. Jan.] agte at rejse herfra til Koldinghus og ville have deres Natteleje i Jelling, skal han sørge for, at de der kunne faa bekvemme Losementer og Værelser, og skaffe hvad de behøve til deres Underholdning og det nødvendige Antal Vogne til at køre deres Folk og Gods til Koldinghus. J. T. 5, 26 b.

— Miss. til Morits Stygge. Jørgen Christoffersen i Hede-

¹ Fensholt, Hads H.

gaard har berettet, at der inde i hans Gaards Mark ligger et Bol, kaldet Ratteborre, der ligger under Gudom Kloster, som Morits Stygge er forlenet med. Da dette Bol ligger ham til megen Trængsel, har han begæret at maatte faa dette Bol og tilbudt at ville svare sædvanlig Landgilde og anden Rettighed deraf til Klosteret samt betale de Mænd, der bo paa Bolet, deres Stedsmaal tilbage og en billig Mindelighed. Kongen befaler Morits Stygge at gøre sig den yderste Flid for, at de paa Bolet boende Mænd godvillig afstaa dette, mod at Jørgen Christoffersen tilbagebetaler dem deres udgivne Stedsmaal og en billig Penge til Mindelighed, og siden skaffe disse Mænd Bolig paa andet Kronens Gods under Klosteret, hvor de kunne faa ligesaa gode eller bedre Vilkaar. Siden skal han lade Jørgen Christoffersen faa Bolet, mod at han svarer sædvanlig Landgilde og anden Rettighed deraf til Klosteret. J. T. 5, 27.

14. Jan. (Silkeborg). Miss. til Niels Skram. Da Kronens Bønder i Hellested under Drotningborg Slot have ansøgt om at faa Forskaansel med Ruglandgilde, fordi de forleden Sommer have lidt stor Skade paa deres Rugsæd af Storm og Uvejr, skal han for denne ene Gang lade dem være fri for Ruglandgilde. J. T. 5, 27 b.

— Miss. til Pouel Munk til Krogsdal om at møde i Kolding 22. Jan. for at erklære sig mod Jacob Lykke, saa at begge Parter billigen kunne blive forhørte. Udt. i J. T. 5, 28.

17. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Rug. Sj. T. 19, 48. Orig. (Tr.: CCD. III. 45 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ om straks at lade ovenstaaende Forbud forkynde i de Købstæder, de have i Befaling, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og alvorligt paase dets Overholdelse. Sj. T. 19, 48.

— Miss. til Landsdommerne² om at lade Forbuddet forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 19, 49 b.

— (Koldinghus). Aab. Brev om, at Peder Hansen i Ladbye, Niels Andersen i Birkinde, Rasmus Søfrensen i Frauide, Hans Olsen i Kappidruppe, Oluf Andersen i Hundsløf og Jorgen Pedersen i Marsløf, Sandemænd i Aasum og Bierge Herreder i

¹ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling. ² De samme som ved Brevet af 9. Dec. 1596.

Fyen, der have klaget over, at de besværes meget med Sandemændsbefaling paa begge Herredsting og paa Landsting, og at de tilmed besværes mere med Holds- og Vedægt til Odensegaard end deres Formænd ere blevne, heræfter indtil videre maa være fri for Holdsægt, derimod skulle de som hidtil være pligtige at hjælpé til med Pløjning, Høstning og andet Arbejde saa vel som med at befordre Kongens Hofsinders Folk og Gods, naar Kongen rejser der igennem Landet. F. R. 3, 5. K.

17. Jan. (Koldinghus). Miss. til Knud Brahe. Kongen har erfaret, at han paa Kronens Vegne har indløst 4 til Aarhus Hospital hørende Gaarde fra Hans Munk til Visselborg for 213 Dlr. 1 Mk. og lagt dem under Aarhusgaard. Da Hospitalet skal være meget forarmet og ikke kan indfri Gaardene, har Kongen eftergivet det Pengene og bevilget, at Gaardene igen maa lægges under Hospitalet, hvorfor han straks skal overdrage Hospitalet Gaardene og slette dem i Aarhusgaards Jordebog. J. T. 5, 28.

18. Jan. (—). Aab. Brev om, at Peder Stercke, Kongens Trommeter, der nu er forløvet af Kongens daglige Hoftjeneste og vil bosætte sig i København, maa bosætte sig i København og paa Grund af sin lange Tjeneste indtil videre være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig og borgerlig Tynge. Sj. R. 14, 40 b. (Tr.: KD. II. 492).

— Miss. til Peder Rantzau og Benedichts Rantzau om at erklære sig paa det, som Casper Markdaner paa Kongens Vegne foreholder dem. Udt. i J. T. 5, 28.

— Miss. til Jacob Seefeldt om, at han maa være fri for den Rejse til Kolding, som Kongen har befalet ham at foretage. Udt. i J. T. 5, 28 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Erik Jensen i Vedhouf paa Kirkens Part af Korntienden af Daubiørg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 11 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 70 b.

19. Jan. (—). Miss. til Laug Beck. I Anledning af Kongens Ordre til at befordre Hans Jacobsen i Kongens Kantor til Skoletjenesten i Ringsted, har han indberettet, at der, før han modtog Kongens Skrivelse, er blevet antaget en Person til denne Tjeneste, og forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed. Da Kongen vil have Hans Jacobsen befordret for hans Tjenestes Skyld, skal Lauge Beck drage alvorlig Omsorg for, at

ingen anden end han bliver admitteret til Skoletjenesten, og at han faar den Løn og Underholdning, som Skolemesteren i Skolen tidligere har haft. Sj. T. 19, 49 b.

19. Jan. (Koldinghus). Miss. til M. Jacop Matsen, Superintendent i Fyen. Da Kongen har bevilget, at denne Brevviser, Niels Envoldsen, maa indtages og faa sin Underholdning blandt de 30 Skolepersoner, der underholdes i Almindeligt Hospital i Odense, skal M. Jacop optage ham i Hospitalet. F. T. 3, 14. K. Orig. i Landsark. i Odense.

— Forordning om, at den Underskov, som Bønderne paa Langeland hugge til deres Gærdsel, kun maa hugges om Vinteren og inden Paaske i det allersæneste. Sm. T. 6, 4. K. (Tr.: CCD. III. 46 f. med Dato: 20. Jan.).

— Miss. til Frands Rantzau. Peder Kielsen, boende under Silkeborg Slot, har berettet, at han er bleven meget forarmet og ikke kan udrede den Landgilde, som han resterer med, hvilket beløber sig til 22 Skpr. Malt, 1 Fjerd. Smør og 1 Ørt. Rug; tilmed har han mange smaa og uopfødte Børn. Frands Rantzau skal for denne ene Gang lade Peder Kielsen være fri for den ovennævnte Restance. J. T. 5, 28 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at haandhæve Jens Tamissen i Synderbye for Bennedix Rantzau, hvis han mod Retten forfølges af denne. Udt. i J. T. 5, 28 b.

20. Jan. (—). Bestalling for Thomis Liflænder, der skal passe paa Kronens Enemærkeskove i Silkeborg Len, at der aldeles ingen Dyr, store eller smaa, skydes eller ødelægges deri. Han skal i aarlig Løn have 40 Dlr. af Silkeborg Slot. [Iøvrigt med de samme Bestemmelser som i Bestalling af 26. Sept. 1596 for Las Jæger]. J. R. 6, 15 b. K.

— Miss. til Manderup Parsberg. Niels Nielsen i Dørrup i Vor Sogn har berettet, at han bor paa et Bol, hvortil der er ringe Brug, men alligevel er det sat for en meget høj Landgilde, hvilket har medført, at han er bleven meget forarmet og ikke kan udrede Landgilden. Manderup Parsberg skal for denne ene Gang i Aar lade Niels Nielsen være fri for Halvparten af hans Landgilde. J. T. 5, 29.

— Miss. til Manderup Parsberg om at forskaane Dinnies Nielsen og Simen Pedersen for dette Aars Landgilde og hjælpe dem med Bygningstømmer. Udt. i J. T. 5, 29.

20. Jan. (Koldinghus). Miss. til samme om at forskaane Jens Rasmussen for dette Aars Landgilde og hjælpe ham med Bygningstømmer, da hans Hus og al hans Ejendom er brændt. Udt. i J. T. 5, 29.

21. Jan. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf. Borgemestre og Raad i Horsens have berettet, at de i nogle Aar have underholdt nogle af Kongens Folk og Tjenere, der have besøgt dem med Kongens egne Pasbord, og forsynet nogle af Kongens egne Heste med Havre og Rufoder, og de have anmodet om at faa denne Fortæring afkvittet i deres aarlige Byskat. Christoffer Valkendorf skal undersøge Sagen og drage Omsorg for, at det, som Kongens Folk og Heste til Nødtørft have fortæret hos Borgerne i Horsens, bliver afkvittet i den aarlige Byskat. Sj. T. 19, 50. Orig.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Godtslef Budde, Embedsmand i Børglum Kloster, har klaget over, at Arrildt Hvitfeldt har nægtet ham Kopi af et Laasebrev, som Fru Ermegaardt Gyldenstjerne til Biørnsholm, Trud Bjørnsens Enke, for nogen Tid siden har erhvervet paa Biørnsholms Gaard og Gods, og han har anmodet om at maatte faa Kopi af dette Laasebrev, da han har Gods i Biørnsholms Birk og det derfor er ham meget magtpaaliggende at faa den. Det befales Arrildt Hvitfeldt at lade ham faa den begærede Kopi under Arrildt Hvitfeldts Haand og Signet, da det i sig selv er billigt og ret. Sj. T. 19, 50 b.

— Miss. til Mogens Gjõe til Bremmersvold. Ifver Venstermand har berettet, at der er Trætte mellem ham og hans Fader Knud Venstermand angaaende hans Mødrenegods, som Knud Venstermand skal have afhændet, og at nogle gode Mænd efter Kongens Befaling have dømt i den Sag, at Knud Venstermand var pligtig at staa sin Søn til Rette, og at Ifver Venstermand skulde have Skel og Fyldest for Godset i Pederstrup Gaard og Gods. Da Ifver Venstermand, der nu vil lade sin Fader tiltale med lovlig Forfølgning, er bange for, at Erik Mogensen, Landsdommer paa Laaland, naar Sagen kommer for paa Laalandsfar Landsting, skal være vildig i Sagen paa Grund af nogen Forhandling, som han har indgaaet med Knud Venstermand, har han begæret, at der maa blive tilforordnet en anden Dommer i Erik Mogensens Sted. Det befales Mogens Gjõe, at han den Dag, da den ovennævnte Sag kommer for paa Landstinget, skal sidde i Landsdommers Sted for denne Sags Vedkommende, hjælpe Ifver Venstermand

til Lov og Ret og give den af ham afsagte Dom beskreven. Sm. T. 6, 5. K.

21. Jan. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Thomis Jepsen i Noes, der er beskikket til Herredsfoged i Anst Herred og til at tage Vare paa, at ingen Øksne uddrives over ulovlige Vadesteder mellem Koldinghus og Skodborg, maa beholde den Kronens Gaard i Noes, som han nu selv bor i, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tynge, saalænge han er Herredsfoged i Anst Herred og lader sig bruge i samme Bestilling eller indtil Kongen giver anden Ordre. Han skal være Lensmanden paa Koldinghus lydige og holde Gaarden i god Stand. J. R. 6, 16 b. K.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Horsens Købstads Privilegier. J. R. 6, 17. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen vil have Kakkelovne opsat i alle Gemakkerne paa Koldinghus undtagen i de Kamre, som ere Herregemakker, skal han ved første Lejlighed bestille det nødvendige Antal Kakkelovne, lade dem opsætte i Gemakkerne og holde ved Magt og føre Tilsyn med, at de maa blive tilflyede med Flid. Bekostningen dermed skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 29 b.

— Miss. til Byfogden i Vejle om Godtgørelse til Niels Clemidtsen og Peder Madsen, Borgere i Vejle, for deres Bekostning med Overførselen af de fremmede og deres Folk i Sommer mellem Korsør og Nyborg [ligelydende med Miss. af 8. Dec. 1596 til Tolderen i Horsens]. J. T. 5, 29 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pofvel Olufsen og Claus Pedersen, Kirkeværger til Ringsted Kirke, paa Kirkens Part af Korntienden af Ringsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 11 Pd. Rug, 11 Pd. Byg, 10 Tdr. Havre og 2 Skpr. Boghvedegryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 7 b.

22. Jan. (—). Bestalling for Kiort Jøerdan som Bødker. Han skal udføre det Arbejde, der paalægges ham, og derfor have 20 Dlr. i aarlig Løn, at udrede af Rentekammeret, samt Underholdning med Mad og Øl paa de Slotte og Huse, hvor han lader sig bruge med sit Haandværk. Sj. R. 14, 41.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Aarhus Købstads Privilegier. J. R. 6, 17 b. K.

— Livsbrev for Jens Hansen, der en Tid lang har ført Kongens Kældervogn, paa aarlig at maatte oppebære 8 Dlr. og 1

sædvanlig Hofklædning samt have fri Underholdning med Mad og Øl paa Koldinghus. Han skal være Lensmanden lydige, naar denne befaler ham noget. J. R. 6, 18. K.

22. Jan. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdanner. Denne Brevviser, unge Laurids Christensen i Dollerup¹ under Skanderborg Slot, har klaget over, at hans Broder, Las Christensen i Kanderup, forholder ham det ham efter hans afdøde Forældre arvelig tilfaldne Gods, forhugger Skovene paa Godset og i andre Maader forholder sig ubilligt mod ham. Da han imidlertid ikke gerne vil indlade sig i nogen vidtløftig Trætte med sin Broder, men meget hellere vil lade sig forlige med ham i Venlighed, skal Casper Markdanner ved første Lejlighed kalde begge Parter for sig og forhandle dem imellem til Billighed og Ret, saa Kongen kan blive forskaaet for videre Overløb. J. T. 5, 30.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da der i Ladegaarden ved Skanderborg Slot er Mangel paa skønne store Tyre, skal han til Foraaret lade købe og hente 2 Tyre til Ladegaarden i Frissegland og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 30 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Borgemestre og Raad i Horsens have paa Byens og Borgerskabets Vegne berettet, at Fru Karrene, Holger Rosenkrantz's Enke, har tilforhandlet sig omtrent den ottende Part af Byens Grund og Ejendom, hvoraf der tidligere er gjort kongelig og Byens Tynge, og at hun nu forholder dem saadan Rettighed imod Byens Privilegier og ikke vil tillade, at der gaar Skyld og Skat af nævnte Grund, hvilket har medført, at Byen geraader i den største Armod og Fordærv og i en kort Tid har maattet udgive over 3000 Dlr., som hun ellers var pligtig til at udgive af hendes Grund. Endvidere har hun mange Boder i Byen, og de Folk, hun har boende i disse, vil hun holde fri for Skat, skønt de drive borgerlig Handel og Næring. Da Borgemestre og Raad have anmodet Kongen om at tage sig af denne Sag, skal Manderup Parsberg, for at Borgerne i Horsens kunne blive ved Magt og Byen ikke komme til kort paa sine gamle Friheder og Privilegier, med største Flid lade Fru Karrene tiltale og forfølge, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret, og lade Byfogden i Byen dømme, om ikke Fru Karrene Holgers er pligtig at betale

¹ Dallerup, Gern H.

Borgemestre og Raad de Penge, som de kunne bevise at have udlagt for de Gaarde og Ejendomme, hun bruger, og om hun ikke er pligtig til herefter aarlig at forskaffe dem de Penge, som fra Arilds Tid er gaaet af ovennævnte Gaarde og Ejendomme. Han skal sørge for, at Byfogden ikke undskylder sig for at dømme i Sagen, under Paaskud af, at Sagen angaar ham som en svoren Borger, men dømmer deri efter den Dommered, han har aflagt til Kongen, og giver Dommen beskreven. J. T. 5, 30 b.

23. Jan. (Koldinghus). Miss. til nogle Lensmænd. Da Kongen daglig har store Pengeudgifter og erfarer, at de restere med Regnskab og Afgift af deres Len, befales det dem med det allerførste at gøre deres Regnskab klart i Rentekammeret og betale, hvad de maatte blive skyldige, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal se sig foraarsaget til at gøre Forandring med Lenet eller kræve sin Ret ved andre Midler. Sj. T. 19, 50 b.

— Miss. til de Lensmænd, der have Købstæder i Forlening. Da Byfogden (Tolderen) i N. Købstad resterer med uforklaret Regnskab, skulle de give ham (eller hans Arvinger, hvis han er død) alvorligt Tilhold om med det allerførste at gøre hans Regnskab klart paa Rentekammeret og afbetale, hvad han maatte blive skyldig, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til at kræve sit Tilgodehavende hos ham med Retten. Hvis Lensmændene vise sig forsømmelige med at give Tilhold, vil Kongen drage dem til Ansvar derfor. Sj. T. 19, 51. Orig. til Kristoffer Valkendorf.

— Register over Restancer hos Lensmænd, Toldere, Byfogder og Sisemestre til 1. Maj 1596. — Restancer hos Lensmænd: Christoffer Pax (Holbæk Len) har gjort Regnskab af Holbæk Len den 20. Jan. 1597, men resterer med Afgiften af den visse og uvisse Indkomst af Ielse¹ Len fra 1. Maj 1589 til 1. Maj 1596, aarlig 86 Dlr., ialt 602 Dlr.; Oluf Bilde (Abramstrup Len) resterer med Regnskab siden 16. Juli 1588, da han først fik Lenet efter Borkort von Papenheim; for Jungshofvit Len er gjort Regnskab i Rentekammeret 3. Marts 1597²; Johan Bernekov (Svenstrup Len) resterer med Afgiften, 200 Dlr., af den visse Indkomst fra 1.

¹ Igelso, Merløse H. ² Baade her og i det følgende findes enkelte Notitser, som ere yngre end 23. Jan. Det maa være senere Tilføjelser i det fra Rentekammeret til Kancelliet sendte Register, hvorefter Brevene ere blevne udfærdigede, hvilke ere tagne med, da Registret siden indførtes i Registranten.

Maj 1593 til 1. Maj 1594 og med Regnskabet for det uvisse; Knudt Rud (Korsør Len) resterer med Regnskab fra den Dag af, da Lenet blev sat paa Afgift og Regnskab, til 1. Maj 1596; Absolon Gjõe (Dalum Kloster) resterer med Afgiften, aarlig 400 Dlr., af den visse Indkomst fra 1. Maj 1591 og med Regnskabet for den uvisse Indkomst i samme Tid; Henning Gjõe (Nykøbing Len) resterer med 2266 Dlr. 3 Sk. 1 Alb. til 1. Maj 1586, da han blev Lenet kvit; Frederik Hobe (Nykøbing Len) resterer med Regnskab for Told og Sise fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596; Peder Grubbe (Bønnidtsgaard) resterer med Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj. 1596; Breide Rantzau (Tranekier Len) resterer med $77\frac{1}{2}$ Dlr. $13\frac{1}{2}$ Sk. 5 Pend. paa Regnskabet fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595 og med Afgiften af Lenet til 1. Maj 1596; Knudt Brahe (Aarhusgaard Len) resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Frands Rantzau (Silkeborg Len) ligesaa med Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Fru Margrete Brahe, Christen Skeels Enke, (Aakier Len) resterer med $127\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Sk. paa hendes Husbondes Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Fru Margrete Brahe (Synderliung Herred) resterer med Afgiften, aarlig 150 Dlr., af den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596, ialt 450 Dlr.; Hendrik Belov (Hald Len) hans Regnskab er overgivet¹ at forklares i Rentekammeret den 15. Marts 1597, han resterer med Afgiften af Sund- og Brokornet, aarlig 100 Dlr., fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596, ialt 300 Dlr.; Hendrik Belov (Asmild Kloster og det tiloversblevne Øsløf Klosters Gods) resterer med 400 Dlr. paa Regnskabet til 7. Aug. 1595, da Peder Munk blev forlenet med det; Lodvig Munks Arvinger (Ørum Len) restere med Afgiften, 850 Dlr., af den visse Indkomst fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596 og med Regnskabet for den uvisse Indkomst i samme Tid; Erik Lykke til Eskier (Ørum Len) resterer med Regnskabet fra den Tid af, da han fik Lenet efter Lodvig Munk Olufsen, indtil 1. Maj 1596; Erik Lykke (Krongods i Henstedt Herred) resterer med Afgiften fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596, ialt 78 Dlr.; Erik Lykke (Skivehus Len) resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1595; Erik Lykke (Dueholm Klosters Len) resterer med Regnskabet for det uvisse fra 1. Maj 1585 til 1. Maj 1587; Johan Rud (Beufing Len) resterer med $1280\frac{1}{2}$ Dlr. $8\frac{1}{2}$ Sk. paa Regnskabet fra 1. Maj 1594

¹ Sj. T. har, sikkert urigtigt: eftergiven.

til 1. Maj 1595 og med Afgift og Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Hans Lange (Lundenes Len) resterer med Regnskabet for Stiftets Indkomst fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1596; Prebiørn Gyldenstjerne (Aastrup Len) resterer med Afgift, 200 Dlr., fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595 og med Regnskabet for det uvisse for samme Tid; Peder Gyldenstjernes Arvinger (Vestervig Klosters Len) restere med $291\frac{1}{2}$ Dlr. 7 Sk. 1 Alb. til 1. Maj 1594; de samme (Hing og Ulbor Herreder) restere med $5642\frac{1}{2}$ Dlr. 3 Sk. 2 Alb. paa hans Regnskab; Jørgen Friis (Lyesegaardts Herred og Vindersløfgaard) resterer med Regnskab for nogen uvis Indkomst fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Jørgen Friis (det tiloversblevne Seber Klosters Gods) resterer med Afgift og Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Bertel Holck (Vilstedt By) resterer med Afgiften, 80 Dlr., fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596 og med Regnskabet for den uvisse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596; Hendrik Gyldenstjernes Arvinger restere med 2000 Dlr. af Baahus Len og Han Herred, hvormed det forholder sig saaledes, at Kong Frederik II efter sit Gælds brev 30. Marts 1580 var bleven afdøde Fru Vibbicke Podebusk, Evert Bildts Enke, 1000 gl. Dlr. og 1000 ny Dlr. skyldig; disse 2000 Dlr. har afdøde Hendrik Gyldenstjerne til Aagardt 1587 tilbudt Kongens Fader at ville betale Fru Vibbicke Podebusk inden St. Hans Dag Midsommer 1588 og indfri Kongens Faders Gælds brev, hvorefter Kongen ved Miss. af 21. Sept. 1587 til Rentemester Christoffer Valkendorf har givet Ordre til, at de 2000 Dlr. skulde godtgøres Hendrik Gyldenstjerne i hans Regnskab af Baahus Len og Han Herred, hvilket ogsaa er sket, men endnu har hverken Hendrik Gyldenstjerne eller hans Arvinger betalt Fru Vibbicke Podebusk de 2000 Dlr., derimod har Jacop Trolle til Brøddager 16. Okt. 1596 paa Kongens Vegne betalt Prebiørn Bildt de 1000 gl. Dlr. og 1000 nye Dlr. og indleveret Gælds brevet i Rentekammeret; Christian Bernekov (Lundegaard og St. Peders Klosters Len) resterer med Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Axel Gyldenstjerne (Vil-landts Herred) resterer med 1727 Dlr. 15 Sk. $5\frac{1}{2}$ Pend. paa Regn- skabet til 1. Maj 1592 og med Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1593; Sten Madsen (Halmsted Herred) resterer med $721\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort 3 Sk. paa Afgiften og Regnskabet af Herredet og af den gejstlige Indkomst deri fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596; Anders Thotts Arvinger (Laugholms Len) restere med 2653 Dlr. $2\frac{1}{2}$ Alb., som før gik, paa Afgiften og Regnskabet af Lenet og den gejstlige

Indkomst til 1. Maj 1595; Peder Brahe (Sølvitsborg Len) reterer med 505 Dlr. $3\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb. paa Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Gabriel Sparre (Dalby Kloster) reterer med Afgiften af den visse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596, ialt 300 Dlr., og med Regnskabet for den uvisse Indkomst i de samme 3 Aar; Jacop Krabbe (noget Krongods i Skaane) reterer med Afgiften, 100 Dlr. aarlig, af den uvisse Indkomst fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1596 og med Regnskabet for den uvisse Indkomst fra 1. Maj 1596 efter Raadets sidste Forandring; Hans Lindenov (Bornholm) reterer med $249\frac{1}{2}$ Dlr. $12\frac{1}{2}$ Sk. $\frac{1}{2}$ Alb. paa Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Hermandt Juel (Gulland) reterer med 335 Dlr. $3\frac{1}{2}$ Sk. 1 Pend. paa Regnskabet fra 6. Juli 1595 til 1. Maj 1596; Johan Svaves Arvinger (Arnsborg paa Øsel i Lifland) reterer med Afgiften af Lenet fra 26. April 1592 til den Dag, da Claus Maltissen fik Slottet i Forlening, dog er der den 19. Juni 1594 betalt 1500 Dlr. paa Regnskab; Sten Maltissen (Baahus Len) reterer med $3062\frac{1}{2}$ Dlr. 12 Sk. 3 Pend. paa Regnskabet fra Pinsedag 1595 til 1. Maj 1596; Axel Gyldenstjerne (Aggershus Len) reterer med 6628 Dlr. $13\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. paa Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1596 og med $921\frac{1}{2}$ Dlr. $6\frac{1}{2}$ Sk. $5\frac{1}{2}$ Pend. paa Frøkenskatten til Pinsedag 1589 af Aggershus og andre omliggende Len i Norge; Børge Trolle (Nedenes Len) reterer med Afgiften, aarlig 250 Dlr., af den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596, ialt 500 Dlr., og med Regnskabet for Told, Sise og Vrag i samme Tid; Fredrik Lange (Tønsberg Len) bliver 909 Dlr. 13 Sk. lybsk skyldig paa Regnskabet for Told og Sise fra St. Hans Dag Midsommer 1592 til 31. Aug. 1595, og er der 14. Marts 1597 betalt 508 Dlr. paa Regnskab i Rentekammeret; Morten Venstermand (Helgelands Len) reterer med Afgiften, 350 Dlr., for den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Ølrik Sandberg (Senien Len) reterer med Afgiften, 400 Dlr., for den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596 og med Regnskabet for Told, Sise og Vrag; Henning Gjøe (Rings Klosters Len) reterer med Afgiften, aarlig 300 Dlr., fra den Tid af, da han først blev forlenet med Klosteret, til 1. Maj 1593, da Lenet blev takseret anderledes, med Afgiften, aarlig 450 Dlr., fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596, ialt 1350 Dlr., og med Regnskabet for Told, Sise og Vrag; Detløf Holck (Udsten Kloster) reterer med Afgiften,

aarlig 250¹ Dlr., for den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596, ialt 750 Dlr.; Jørgen Daa (Andenes Len) reterer med 140 Dlr. af Afgiften af den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596 foruden de 100 Dlr., som han har betalt paa Regnskab den 15. Maj 1596; Gabriel Skinkel (Lyusse Klosters Len) reterer med Afgiften, 200 Dlr., af den visse Indkomst fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596 og med Regnskabet for det uvisse; Madts Sandberg (Romsdallens Len) reterer med 97 $\frac{1}{2}$ Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb. lybsk paa Afgiften og Regnskabet fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596; Jørgen Kaas (Vardøhus Len og Finmarken) reterer med Regnskabet fra Mikkelsdag 1594 til Mikkelsdag 1596; Hendrik Krag (Island) reterer med 446 $\frac{1}{2}$ Dlr. 11 Sk. lybsk paa Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1595; Brostrup Gjedde (Island) Regnskabet for 1595 er forklaret og rigtig gjort den 2. Marts 1597 i Rentekammeret. — Restancer hos Toldere, Byfogeder og Sisemestre: Rasmus Sørensen, Tolder og Borgemester i Køge, har indgivet sit Regnskab i Rentekammeret, men det er endnu ukvitteret; afdøde Jens Nielsen, Byfoged i Køge, reterer med 22 $\frac{1}{2}$ Dlr. 15 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 $\frac{1}{2}$ Pend., som nu gaa, paa Regnskabet til 14. Jan. 1590 og med Regnskabet fra 14. Jan. 1590 til Mikkelsdag 1593, da han blev Befalingen kvit; Jens Christensen, nu Byfoged i Køge, reterer med Regnskab fra Mikkelsdag 1594, da han sidst gjorde Regnskab, til Mikkelsdag 1596; Lauridts Gaadicke, Byfoged i Storehedinge, reterer med Regnskabet fra Paaskedag 1591 til Paaskedag 1596; Niels Jensen, Byfoged i Præstø, reterer med Regnskabet fra 28. Dec. 1594 til 28. Dec. 1596; Søfren Madtsen, Byfoged i Vordingborg, reterer med Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Hans Søfrensen, forhen Byfoged i Næstved, reterer med 22 Dlr. 6 Sk. lybsk paa Regnskabet fra 22. Sept. 1589, da han først fik Befalingen, til 15. Marts 1591, da han igen blev den kvit; Jørgen Hansen Guldsmid, nu Byfoged i Næstved, reterer med Regnskabet siden 15. Marts 1591, da han først fik Befalingen; Herman Lubertsen, Sisemester i Skelskør, reterer med Regnskab siden 11. April 1595, da han først fik Befalingen efter afdøde Hans Jacobsen; Jørgen Rasmussen, Byfoged i Skelskør, reterer med Regnskabet fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596; Anders Bertelsen, Byfoged i Slagelse, reterer med Regnskabet fra Nytaarsdag 1595, da han sidst gjorde

¹ Sj. T. har urigtigt: 300.

Regnskab; Peder Tønnessen, Byfoged i Kallundborg, resterer med Regnskabet fra Fastelavn 1594 til Fastelavn 1596; Hyeronimus Hansen, Byfoged i Nykøbing i Ods Herred, resterer med 10 Dlr. paa Regnskabet til Paaskedag 1595 og med Regnskabet fra Paaskedag 1595 til Paaskedag 1596; Claus Pedersen, forhen Byfoged i Ringsted, resterer med 24 Dlr. 1 Sk. lybsk paa Regnskabet fra Paaskedag 1592 til Mikkelsdag 1594, da han blev Befalingen kvit; Lauridts Jensen, Byfoged i Ringsted, resterer med Regnskabet fra Mikkelsdag 1594 til Mikkelsdag 1596; Peder Eskildsen, Tolder og Borgemester i Holbæk, resterer med Regnskabet fra Trinitatis Søndag 1594 til Aarsdagen 1596; Jørgen Hansen, forhen Tolder og Byfoged i Slangerup, resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 8. Sept. 1595, da han blev Befalingen kvit; Lauridts Nielsen, Byfoged i Slangerup, resterer med Regnskabet fra 8. Sept. 1595 til 8 Sept. 1596; Jørgen Rewaldt, Borger i Helsingør, paa hans Hustrus forrige Husbondes, afdøde Rasmus Langs Vegne resterer med 840 $\frac{1}{2}$ Dlr. 3 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 Pend. paa Rasmus Langs Regnskab som Byfoged til Paaskedag 1594, da han afgik ved Døden; Madts Knudsen, Tolder i Stege, har nu indleveret sit Regnskab fra Nytaarsdag 1594 til Nytaarsdag 1597 i Rentekammeret; Chresten Nielsen, Byfoged i Stege, resterer med Regnskabet fra Nytaarsdag 1592; Peder Skonning, Byfoged i Nyborg, resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596; Peder Steer, Tolder og Borgemester i Svendborg, resterer med Regnskabet fra 23. Okt. 1595 til 23. Okt. 1596; Niels Jacobsen, Byfoged i Odense, resterer med Regnskabet fra Palmesøndag 1595 til Palmesøndag 1596; forhenværende Tolder i Kerteminde Niels Søfrensens Arvinger restere med Regnskabet fra St. Knuds Dag 1593 til St. Knuds Dag 1594, da han blev Befalingen kvit; Eggert Hansen, Tolder i Kerteminde, resterer med 46 Dlr. paa Regnskabet til St. Knuds Dag 1595 og med Regnskabet fra St. Knuds Dag 1595 til St. Knuds Dag 1596; Jens Brag, forhen Byfoged i Kerteminde, resterer med Regnskabet fra Mikkelsdag 1593 til 8. Sept. før Pinse 1595; Hans Pedersen, Byfoged i Kerteminde, resterer med Regnskabet fra Pinsedag 1595, da han først fik Befalingen, til Pinsedag 1596; Anders Borre, Byfoged i Faaborg, resterer med Regnskabet fra 12. Sept. 1594 til 12. Sept. 1596; Hans Lauridtsen, Byfoged i Bogense, resterer med 41 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort. paa Regnskabet til 1. Maj 1596; Hans Nielsen, Tolder i Middelfart, resterer med 280 Dlr. paa Regnskabet til 1. Maj 1594 og med

Regnskabet fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596; Jep Pedersen, Byfoged i Middelfart, reterer med $1\frac{1}{2}$ Dlr. 2 Sk. $4\frac{1}{2}$ Pend., som før gik, paa Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1595 og med Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Jens Bang, Tolder i Assens, reterer med 3 Rosenobler, 447 Dlr. 10 Sk. 1 Alb. paa Regnskabet fra 12. Aug. 1594 til 12. Aug. 1595 og med Regnskabet fra 12. Aug. 1595 til 12. Aug. 1596; Lauridts Andersen, Byfoged i Assens, reterer med 89 Dlr. 1 Ort 2 Sk. paa Regnskabet til Nytaarsdag 1594 og med Regnskabet fra Nytaarsdag 1594 til Nytaarsdag 1596; Lauridts Lauridtsen, Byfoged i Nykøbing, reterer med Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Hans Søfrensen, forhen Byfoged i Stubbekøbing, reterer med 5 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort 2 Alb. paa Regnskabet til 10. Maj 1593, da han blev Befalingen kvit; Christoffer Pedersen, Byfoged i Stubbekøbing, reterer med $13\frac{1}{2}$ Dlr. $\frac{1}{2}$ Sk. paa Regnskabet fra 1. Maj 1595, da han sidst gjorde Regnskab, til 1. Maj 1596; Jacop Lauridtsen, Byfoged i Saksøbing, reterer med Regnskabet fra 14. Juni 1595 til 14. Juni 1596; Anders Hansen, Indvaaner i Nakskov, paa sin afdøde Broder Peder Hansens Vegne reterer med $394\frac{1}{2}$ Dlr. $15\frac{1}{2}$ Sk. 1 Pend. lybsk paa dennes Regnskab som Byfoged i Nakskov fra 20. Okt. 1592, da han først fik Befalingen, til 20. Okt. 1594, da han døde; Christen Skriver, Tolder og Byfoged i Nakskov, reterer med Regnskabet fra 20. Okt. 1594 til 20. Okt. 1596; Mikkell Hansen, Tolder i Rudkøbing, reterer med 50 Dlr. paa Regnskabet fra Mortensdag 1595 til Mortensdag 1596; Arvingerne efter afdøde Hans Bergen, Tolder i Rødby, restere med Regnskabet for den af ham oppebaarne kongelige Rettighed der i Byen fra 1. Maj 1594 til 24. Sept. 1594, da han døde; Rasmus Ludtvigsen, Tolder og Borgemester i Malmø, reterer med $1222\frac{1}{2}$ Dlr. $3\frac{1}{2}$ Sk. 5 Pend. paa hans Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Hinrik Dubbeltsten, Byfoged i Malmø, reterer med $76\frac{1}{3}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ort $1\frac{1}{2}$ Sk. paa Regnskabet fra Dionysii Dag 1589 til Nytaarsdag 1596; Niels Nielsen, Byfoged i Lund, reterer med hans Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Madts Jacobsen, Byfoged i Landskrone, reterer med $11\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort 6 Sk. paa Regnskabet til 1. Maj 1592 og med Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1596; Arvingerne efter Lauridts Skriver, forhen Byfoged i Landskrone, restere med 54 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ort paa Regnskabet fra 1. Maj 1580 til 1. Maj 1589; Jacop Hansen, Byfoged i Falsterbo, reterer med $163\frac{1}{2}$ Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort paa Regnskabet

fra Mortensdag 1586 til Vor Frue Dag assumptionis [15. Aug.] 1596; Peder Holst, Tolder og Byfoged i Skanør, resterer med Regnskabet siden Pinsedag 1592; Rasmus Jacobsen, Høsttolder i Sømmershavn, resterer med Regnskabet siden St. Hans Dag Midsommer; Thomis Thomissen, Byfoged i Trelleborg, resterer med Regnskabet fra 16. Dec. 1595 til 16. Dec. 1596; Jochim Fischer, forhen Byfoged i Helsingborg, resterer med 213¹/₂ Dlr. 8¹/₂ Sk., som før gik, paa hans Regnskab til 1. Maj 1592 og derefter med Regnskabet indtil den Dag, da han blev Befalingen kvit; Christen Friis, Tolder og Byfoged i Ysted, resterer med 107¹/₂ Dlr. 4¹/₂ Sk. 2 Pend. paa Regnskabet fra Dyonisii Dag [9. Okt.] 1594 til Dyonisii Dag 1595 og med Regnskabet fra Dyonisii Dag 1595 til Dyonisii Dag 1596; Christen Lundt, Tolder i Aarhus, resterer med Regnskabet siden 15. Juli 1592, da han først fik Befalingen; Aage Eriksen, Byfoged i Aarhus, resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1596; Pouel Madtsen, forhen Byfoged i Væ, resterer med 148¹/₂ Dlr. 8¹/₂ Sk. 2 Alb. paa Regnskabet til Bartholomei Dag 1587, da han blev Befalingen kvit; Anders Pouelsen, Byfoged i Væ, resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596; Niels Holst, Sisemester i Varberg, resterer med Regnskabet fra Mortensdag 1594 til Mortensdag 1596; Mathias Pathent, Byfoged i Varberg, resterer med Regnskab fra 7. Jan. 1594, da han først fik Befalingen efter afdøde Børge Andersen; Jens Brun, Byfoged i Ronneby, resterer med 127¹/₂ Dlr. 11¹/₂ Sk., som før gik, paa Regnskabet fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596; Niels Bendsen, forhen Sisemester og Byfoged i Auskier, resterer med Regnskab fra Mikkelsdag 1588 til 1. Maj 1591, da han blev Befalingen kvit; Byfogden i Lykaa resterer med Regnskab for nogle Aar; Jørgen Simmensens, Sisemester og Byfoged i Auskier, resterer med Regnskab fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1596; Peder Brun, Byfoged i Halmsted, resterer med Regnskab fra 8. Aug. 1594; Oluf Ibsen, Byfoged i Sømmershavn, resterer med Regnskab siden St. Hans Dag 1592; Mogens Pedersen, Tolder og Borgemester i Marstrand, resterer med 20 Rosenobler, 8 Goltgylden, 818 Dlr. 4 Sk. 7¹/₂ Pend. lybsk paa Regnskabet fra Kyndelmisse 1592 til Kyndelmisse 1594 og med Regnskabet fra Kyndelmisse 1594 til Kyndelmisse 1596. — Restancer af Penge- og Madskatter fra tidligere Aaringer: Christoffer von Festenberg resterer med 475 Dlr. 2 Sk. af Madskatten af Holbæks Len til Paaske 1587 og med 60 Dlr. af Penge-

skatten til Midfaste 1589. — Restancer af Landeskatten til 1. Maj 1596: Breide Rantzau (Tranekier Len), Caspar Markdanner (Koldinghus Len), Frandts Rantzau (Silkeborg Len), Knudt Brahe (Bygholm og Aarhusgaard Len), Johan Rud (Beufling Len), Christen Bernekov (Lundegaards Len) og Knudt Grubbe (Lykaa Len) restere alle med Mandtalsregistre. — Restancer af Købstædernes Skat til 1. Maj 1596: København resterer med 2750 Dlr., Nykøbing p. Falster med 100 Dlr., Lemvig med 25 Dlr. og Marstrand med 200 Dlr. — Restance af adskillig Indtægt og Oppebørsel: Jochim Møller, Borgemester i Malmø, resterer med 1518 Dlr. 13 Sk. lybsk paa Regnskabet mellem ham og Kongen fra 22. Juni 1583 til 4. Marts 1588. — Summarum: 22 Rosenobler, 8 Goltgylden og 49,869 Dlr. Udt. i Sj. T. 19, 51.

23. Jan. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Elline Jensdatter, Las Lettis Hustru i Endtslef, saafremt hun overlever sin Husbonde, maa beholde den Selvejrbondegaard i Endtslef, som de nu bo i, saalænge hun lever, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tynge. Hun skal holde Gaarden i god Stand, saaledes som den nu er, og underholde Kongens Folk og Tjenere, der komme did, saaledes som hidtil har været sædvanligt. Hvis hendes Husbondes Arvinger formene at have nogen Arveret til Gaarden efter hendes Husbondes Død, skal deres Ret i alle Maader være ukrænket. J. R. 6, 18 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ellene Jensdatter i Ensløf paa Kirkens Part af Korntienden af Velløuf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 70 b.

— Lignende Brev for samme paa Kirkens Part af Korn-tienden af Gierning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 70 b.

— Lignende Brev for samme paa Kirkens Part af Korn-tienden af Gulløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 71.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Ane Lykke, Lodvig Munks Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Hersom Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1/2 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 71.

24. Jan. (—). Miss. til Rigsraaderne Arrildt Hvitfeldt, Brede Rantzau, Jørgen Friis og Christian Holck. Da

Kongen til Foraaret vil bruge dem uden Riget i nogen Rigens Bestilling, skulle de indrette sig paa at kunne være rede, naar de faa nærmere Ordre, og siden rette sig efter den dem medgivne Instruks. Sj. T. 19, 51.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Henning Gjøe, Marskal, om at lade deres Vidnesbyrd forhøre, der vare til Stede, da Kongens Karl blev saaret og stukket i Kolding, tage det beskrevet og siden indsende det til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 19, 63 b.

14. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Brockenhuus til Røkieide paa Kirkens Part af Korntienden af Ulbølle Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 149. (Overstreget).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jep Svendsen i Store Slogerup paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Slogerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 191 b. (Overstreget).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Kietzinge i Lille Alsted paa Kirkens Part af Korntienden af Vester Alsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 191 b. (Overstreget).

15. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacop Vind paa Kirkens Part af Korntienden af Hverstrup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 7 b.

— Miss. til Ebbe Munk om at indtage Jens Lauridsen og Arrildt Mikkelsen, der i sidste svenske Fejde have mistet deres Førlighed paa Orlogsskibene mod Rigets Fjender, i Slagelse Hospital og lade dem faa samme Underholdning som andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 63 b.

16. Marts (—). Aab. Brev om, at Jens Lauritsen og Arrild Mikkelsen, der i sidste svenske Fejde have ladet sig bruge paa Orlogsskibene mod Rigets Fjender og der mistet deres Helbred og Førlighed, saa de ikke kunne fortjene deres Føde, men lide stor Armod, hvorfor de nu have ansøgt om at faa fri Underholdning for Livstid, maa blive indtagne i Almindeligt Hospital i Slagelse og der nyde samme Underholdning som andre Hospitalslemmer. De skulle være Hospitalsforstanderen lydige og i

¹ Hvedstrup, Sømme H.

alle Maader rette sig efter Hospitalsfundatsen, saafremt de ikke ville have denne Benaadning forbrudt. Sj. R. 14, 41 b.

16. **Marts** (Kbhvn.). Ligelydende Brev for Christofver Pofvelsen og Anders Tygessen. Udt. i Sj. R. 14, 42 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Friderik Leil, Tolder i Helsingør, om med det første at købe 10 eller 12 Par engelske Handsker, af samme Slags som de hermed sendte, til Kongen og føre Betalingen derfor til Udgift i sit Regnskab. Orig.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om med det allerførste at købe 100,000 Mursten i Sundet til Kongen og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 63 b.

— Miss. til Detløf Holck om at give Bønderne i Kronborg Len Ordre til at køre de 100,000 Mursten, som Tolderne have faaet Ordre til at købe i Sundet til nogen Bygning her paa Slottet, hid, saa de kunne komme her snarest. Udt. i Sj. T. 19, 63 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Engelbrecht Bagge. Da denne er dømt fredløs for sine Misgerninger, men alligevel pludselig er gaaet Kongen under Øjne, og Kongen vil have ham tilbørlig straffet for hans Misgerninger, skal Jørgen Brahe ved første Lejlighed lade ham stille for Retten, tage Dom over ham og lade ham staa sin Ret derefter. Sk. T. 3, 18 b.

17. **Marts** (—). Miss. til M. Hans Mickelsen om med det allerførste at møde hos Kongen, da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med ham om. Sk. T. 3, 19.

— Forleningsbrev for Peder Tøgersen paa det Vikarie, kaldet Erasmi Vikarie, i Aarhus Domkirke, som hans Fader M. Tøger Lauridtsen, Sognepræst i Randers, har opladt til ham. Naar han ikke længere studerer eller er forhindret i nogen anden Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 19. K.

— Miss. til Henrik Belov, Jacob Seefeldt, Albregt Friis, Niels Skram, Knud Brahe og Albregt Skeel. Kongen har for nogen Tid siden ladet aaben Befaling udgaa til dem om nogen Trætte mellem Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, paa Kronens Vegne paa den ene og Olof Brockenhuus til Siberkloster paa den anden Side om et Sandemændstov, som Sandemænd i Slet Herred have gjort og svoret mellem Allegotz Grund, Ny Hallums Grund og Nørllaa, da begge Parter havde tiltaget og tilbetroet dem til enten

at forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad med Retten. Da denne Befaling endnu ikke er bleven udført, hvilket Kongen ellers havde ventet, befales det dem herved med det første at samles paa de omtrættede Aasteder, uden videre Opsættelse og Forhaling udføre Befalingen og give deres Afgørelse beskreven, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 31 b.

18. **Marts (Kbhvn.).** Kvittansiarum til Fru Magdelene Sehested, Mouridts Podebusk's Enke, der nu har gjort Regnskab for Indtægt og Udgift af Jungshofvid Len fra 22. Juli 1589, da hendes afdøde Husbonde først blev forlenet med Lenet, til 1. Maj 1594, da hun blev det kvit, og for det modtagne og til Mandrup Parsberg igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 42 b. K.

— Kvittansiarum til Fru Madelene Sehested, Morits Podebusk's Enke, paa Regnskabet af Tranekier Len for al den Tid, Morits Podebusk har været forlenet med det; hun har nu været paa Rentekammeret for at forklare de Restancer, der kunde restere, og det har vist sig, at hun efter den mellem Kongens Fader og Morits Podebusk for nogen Tid siden gjorde Afsked og efter det i Rentekammeret indlagte Restanceregister aldeles intet skylder. Sm. R. 5, 6.

— Aab. Brev, hvorved Kongen befaler sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og andre Undersaatter at lade Fru Elisabet, indfødt i Sverrig, Hertuginde af Meklenborg, der har meddelt, at hun paa Tilbagerejsen fra Sverrig til Tyskland vil rejse gennem Danmark, og har anmodet om, at hun og hendes Folk og Gods uhindret maa passere, passere frit og uhindret med Folk og Gods og befordre hende paa det bedste, dog skal hun og hendes Folk, hvad Kongen heller ikke venter andet, forholde sig venligt og lideligt. Herefter have alle Kongens Undersaatter at rette sig under Kongens højeste Straf og Unaade. Sj. R. 14, 43 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf, Hofmester, om, at de 500 Dlr., som Tygge Brahe hidtil aarlig har faaet af Rentekammeret, ikke mere maa gives ham, hvilket han skal lade Tygge Brahe vide. Udt. i Sj. T. 19, 64.

— Miss. til Knud Grubbe om at møde hos Kongen først-kommende Paaskedag [27. Marts], da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med ham om. Sk. T. 3, 19.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da en Del af Lenene her i

Riget ikke har den Indkomst, at Kongen kan have nogen synderlig Fordel af dem, og da Kongen nu efter sin Kroning har overtaget Rigets Regimente, behæftet med stor Gæld, ser han sig, for at komme ud af denne Gæld, foraarsaget til at gøre Forandringer med Lenene. Axel Gyldenstjerne har hidtil været forlenet med Villandts Herred i Skaane og 4 Gaarde, som tidligere have ligget under Aahusgaard, og med Hing og Uldborg Herreder i Nørrejylland, men Kongen vil nu til 1. Maj have disse Herreder henlagt under de nærmestliggende Slotte og anvende al Indkomsten deraf til sit eget Bedste, hvilket Kongen i Tide vil lade ham vide, for at han kan vide, at han efter den Tid ikke skal befatte sig med disse Herreder, og for at han ikke skal tro, at Kongen er ham ugunstig. Der vil ogsaa ske Forandringer og Omsætninger med andre Kronens Len i Riget. Sk. T. 3, 19.

18. Marts (Kbhvn.). Miss. til Detløf Holck om at give den Murmester, der opsatte Boldhuset paa Kronborg, Ordre til straks at begive sig til København eller Frederiksborg, hvor Kongen først er at træffe, for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 64.

— Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen ved første Lejlighed vil lade bygge 2 Boldhuse, det ene ved Københavns Slot og det andet ved Frederiksborg Slot, skal han med det allerførste ved Fulsang lade bryde saa mange Sten, som behøves til Boldhusene, af den samme Slags, som blev brudt til Boldhuset ved Kronborg, og lade dem føre ned til et Ladested, hvor de kunne indtages. Sk. T. 3, 20.

— Miss. til Jørgen Brahe. Denne Brevviserske, Anne Peders i Valdby, har klaget over, at hendes Gaard er sat for højt i Landgilde, og at hun i disse dyre Aaringer, hvor Kornet har slaget sig meget der i Landet, er bleven forarmet. Jørgen Brahe skal, hvis hun saaledes er kommen til Agters, lade hende blive fri for et Aars Landgilde. Sk. T. 3, 20.

— Miss. til Christen Knudsen. Søstrene Kierstine og Ermegaard Svale have berettet, at der er sket dem for kort paa den Arv og det Gods, som er tilfaldet dem efter deres afdøde Forældre og Søsken, fordi de ikke have haft nogen Værge til at forsvare sig, og de have anmodet om at faa beskikket en Værge. Da Kongen af Øvrigheds Embede bør antage sig faderløse og hjælpeløse Børn og Folk, befales det ham at paa tage sig Værgemaalet

for Jomfruerne Kierstine og Ermegaard Svale og forsvare dem, saa vidt de kunne have nogen Tiltale til deres Broder for, at der ikke ved Skiftet efter deres afdøde Forældre og Søskende er sket dem Skel og Fyldest. F. T. 3, 14.

18. **Marts (Kbhvn.)**. Miss. til Christen Munk om at begive sig til København med sit Pantebrev paa Rudgaard for at modtage de Penge, han har udlagt derfor. Udt. i F. T. 3, 16.

— Miss. til Lodvig Munk. Da Kongen nu vil indløse de 2 Gaarde i Aalborghus Len, som han hidtil har haft i Pant¹, og afkvikte Pantessummen i hans Restance af Trondhjems Len, skal han ved første Lejlighed indsende Pantebrevet til Kanceliet og maa herefter ikke befatte sig med Gaardene. J. T. 5, 32.

— Miss. til Ofve Lunge om til 1. Maj at annamme disse 2 Gaarde under Aalborghus Slot og føre Indkomsten af dem til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 5, 32.

— Miss. til Manderup Parsberg, Albrecht Friis, Sten Brahe og Voldemar Parsberg om med det allerførste at begive sig til Kongen for at erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 5, 32.

21. **Marts (—)**. Aab. Brev om, at Henrich Wichmann og Paridus van Lampe have berettet, at de have noget Tilgodehavende hos Kongens Undersaatter i Danmark og Norge, som de nu ville indkræve, men at de ere bange for, at der, da de ere fremmede, skal blive tilføjet dem Overlast af nogle ubesindige og ubeskedne Folk, og at de ikke let skulle kunne faa deres Tilgodehavende, medmindre de blive befordrede og forsvarede mod al Vold af Kongen. Kongen tager dem herved i sin Beskærmelse og paabyder alle, der have nogen Tiltale til dem, at tiltale dem med Lov og Ret for deres tilbørlige Dommere, dog skulle de saa ogsaa selv forholde sig fredeligt og tilbørligt mod alle. Endvidere paabyder Kongen alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og andre, at de paa Embeds Vegne skulle befordre Henrich Wichmann og Paridus van Lampe paa det bedste, hjælpe dem til at faa den Betaling, som bevisligt tilkommer dem, og sørge for, at der i Dom og Ret vederfares dem hvad Lov og Ret er mod deres Modpart. Sj. R. 14, 44 b.

— Miss. til Bispen i Skaane om sikkert at møde hos Kon-

¹ Jvfr. 21. Juni 1582.

gen i København den 1. April, da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med ham om. Sk. T. 3, 20 b.

21. Marts (Kbhvn). Stadfæstelse paa Maribo Klosters Privilegier, dog forbeholder Kongen sig sin kongelige Øvrighed med Natteleje i Klosteret, naar hans Vej falder der forbi, saaledes som de tidligere Konger i Danmark have haft. Sm. R. 5, 6 b. K.

22. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om ved første Lejlighed at skaffe Kongen 100 Hestedækker af samme Slags som dem, de tidligere have købt til Kongen, og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 64.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift. M. Jens Hansen, Søn af forhenværende Borgemester Hans Nielsen i Helsingør, har berettet, at han i langsommelig Tid har studeret udenlands og dertil forbrugt sin Arv, og at han for nogen Tid siden har komponeret en Bog og dediceret den til Kongen i det Haab, at han i Fremtiden kunde blive befordret til et Kald. Da Ramløse Sogn i Kronborg Len nu er ledigt, skal Dr. Peder hjælpe ham til at faa dette Kald, hvis han er duelig til Præsteembede, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Kongen har det Haab, at M. Jens har forfremmet sig saaledes i sine Studier og skikket sig saaledes, at han ikke er uværdig til denne Kongens Befordring. Sj. T. 19, 64 b¹.

— Miss. til Peder Brahe, Ofve Lunge og Niels Bild. Da Kongen til førstkommende 1. Maj vil forlene deres Len [henholdsvis Sølvietsborg, Aalborgshus og Laugholm] til andre, skulle de rette sig efter til den Tid at overlevere Lenene med Inventarium og andet til dem, der blive forlenede med dem. Sk. T. 3, 21.

— Miss. til Johan Rud om, at Kongen er til Sinds at give Bøuling Len en anden Lensherre. Udt. i J. T. 5, 32 b.

— Miss. til Gregers Ulfstands Arvinger. Søfren Mortensen Hegelund og Simen Skrifer, Borgere i Viborg, have berettet, at Gregers Ulfstand efter de Regnskabsbøgers, Haandskrifters og Sedlers Lydelse, som de have derom, er bleven afdøde Mikkell Mortensen en Sum Penge skyldig for Klæde og for andre Købmandsvarer og for rede laante Penge og Guld. Da det vil falde dem meget besværligt at søge hver enkelt af Arvingerne om Beta-

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 464 f.

ling eller kræve Pengene hos dem med langsommelig Rettergang, have de ansøgt Kongen om Befordringssskrivelse til dem. Det befales derfor Arvingerne godvilligt at rette sig selv heri og uden videre Forhaling betale, hvad de paa deres Faders Vegne ere Søfren Mortensen og Simen Skriver skyldig, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 32 b.

22. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Thomis Seefeld, der en Tid lang har tjent Kongen som Instrumentist, men nu er bleven forløvet af Tjenesten, herefter maa oppebære følgende aarlige Genant af Københavns Slot: 1 Pd. Rug, 1 Pd. Malt, 1 Okse, 1 Td. Sild, 1 Fjerd. Smør, 2 Lispd. Bergefisk og 2 fede Svin til Hjælp til sin Underholdning. Sj. R. 14, 47.

— Bestalling for Christoffer von Dressen som Skovrider paa Kronens Skove i Vordingborg Len, som han nu selv har i Befaling [iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 26. Sept. 1596 for Las Jæger]. Han skal have 16 gl. Dlr. i aarlig Løn, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest af Vordingborg Slot. Sj. R. 14, 46.

— Miss. til Detløf Holck. Denne Brevviser, Morten Oelsen, der tjente Jørgen Andersen i Høfvildt, er for nogen Tid siden kommen for Skade at dræbe Madts Christensen i Isterødt, for hvilket Drab han paa Landstinget er bleven svoren til Fred og Bod, da det var sket af Nødværge. Da han nu har ansøgt om, at han paa Grund af sin Armod maa blive fritaget for det Fredkøb, som han er forfalden i til Kronen, befales det Detløf Holck at lade ham være fri derfor. Sj. T. 19, 64. K.

— Følgebrev for Hans Dreir, Toldskriver i Helsingør, til de Kronens og Lunde Kapitels Bønder, der ligge til St. Laurentii Vikarie i Lunde Domkirke, som Peder Brahe, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, hidtil har tilholdt sig og i nogen Tid har haft i Værge og Forsvar, at de straks skulle svare ham efter det Forleningsbrev¹, som Kongens Fader har givet ham. Sk. T. 3, 21.

— Miss. til Jørgen Brahe. Kronens Bønder i Himble, Farris og Viske Herreder have klaget over, at de besværes haardt med at gøre Kørsler og Voldarbejde til den foretagne Befæstning paa Varberg Slot, medens andre af Bønderne i Lenet blive forskaanede og ikke saa stærkt besværede som

¹ 8. Marts 1587.

de. Da Kongen gaar ud fra, at der er gjort en rigtig Forordning om, hvad Arbejde til Befæstningen enhver Bonde i Lenet er pligtig at gøre, befales det ham at rette sig efter denne Forordning, saa ingen af Bønderne kunne klage over at blive besværede over Evne og Kongen blive fri for videre Overløb af dem. Sk. T. 3, 21 b.

22. Marts (Frederiksborg). Miss. til Manderup Parsberg om at lade Badstuen paa Skanderborg flytte hen paa det Sted, Kongen tidligere selv har givet ham Ordre om, og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Han skal lade Bygningen paa Ladegaarden bero, indtil Kongen selv kommer did, og ligesom tidligere lade brygge (»bygge«) hvad Ladegaardens Folk have behov. J. T. 5, 32 b.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. fra Rigsraadet til Arrildt Hvitfeldt. Da Niels Skram paa Kongens Vegne har faaet en Landstingsæsknings over Erik Lange og Sagen nu skal forfølges videre med Rigens Breve, anmoder Raadet paa Kongens Vegne Arrildt Hvitfeldt om med dette Bud at sende det Lavdagsbreve over Erik Lange. Landstingsæskningsen sendes ham, for at han deraf kan erfare al Lejligheden. Udt. i Sj. T. 19, 65.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Detløf Holck om i Hørsholms Skove at lade hugge saa meget Tømmer, som behøves til en Stald til 5 Heste, hvilken Kongen vil have opsat mellem Frederiksborg og Kronborg, og siden lade det føre til en Mand i Hørsholm ved Navn Niels, hvor Stalden skal sammenhugges for siden at kunne blive ført til det Sted, hvor Kongen vil have den opsat. Stalden skal kun opslaaes med Lervægge. K. Udt. i Sj. T. 19, 65.

— Miss. til Peder Mund. Kongen har eftergivet Hendrik Madsen, Anders Jensen, Hans Jespersen, Lauridts Svendsen og Peder Ipsen i Herluf under Frederiksborg Slot et Aars Landgilde, da de have mistet baade Huse og Korn ved en skadelig Ildebrand. Udt. i Sj. T. 19, 65 b.

— Miss. til Detløf Holck om straks at skaffe Jørgen Bøsemager en bekvem Bolig i Kongens Huse og Boder ved Kronborg, saa han straks kan faa en af disse, hvor han kan bo og udføre det Arbejde, som han har under Hænder eller faar Ordre til at udføre for Kongen. Detløf Holck skal lade opsætte et Skur og deri en Esse og andet til Jørgen Bøsemagers Haandværk nødvendigt. Udt. i Sj. T. 19, 65 b.

23. Marts (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe nogle gode indsyltede Kirsebær til Kongen, saaledes som de altid pleje, og indføre Betalingen derfor i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 66.

— Livsbrev for Hendrik Verner, Kok, paa den Bod i Lund med Gaardsrum og rette Tilliggende, som afdøde Martin Kok tidligere har haft, kvit og frit, dog skal han saa være forpligtet til at lade sig bruge i Kongens Køkken og andensteds, naar det behøves. Udt. i Sk. R. 3, 8¹.

24. Marts (—). Aab. Brev om, at Chatrin, Hans Lyc-kous Enke, i Betragtning af hendes Mands lange Tjeneste maa beholde den aarlige Genant, han har haft, saalænge hun lever, nemlig 4 Pd. Rug, 8 Pd. Malt, 1 Okse, 4 Svin, 1 Td. Smør og 5 Lam, alt at udrede af Frederiksborg Slot; endvidere skal hun for Livstid have fri Bolig ved Slottet. Sj. R. 14, 47 b.

— Miss. til Peder Mund om at holde 2 Postvogne paa Frederiksborg Slot foruden de 2, der allerede holdes, saa der ialt holdes 4 Postvogne, saalænge Kongen har sin Hoflejr her i Landet. Udgiften til Køb af Heste og hvad der ellers medgaar skal han indskrive i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 66.

— Miss. til Peder Mund. Da der blandt det Inventarium, som han har modtaget paa Frederiksborg Slot, findes meget, der efter de gode Mænds Bevis, som efter Kongens Ordre have overleveret Inventariet til ham, er baade gammelt, fordærvet og aldeles ubrugeligt, skal han lade dette gamle og ubrugelige Inventarium uddele blandt fattige Folk, dog ikke det ubrugelige Tin-, Kobber-, Messing- og Jærntøj; dette skal han ved første Lejlighed lade omstøbe og lave nyt Tøj af, hvilket saa skal indskrives i Slottets Inventarium; Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Hvis der blandt det brugelige Inventarium findes noget, som er forslidt, men alligevel for Trangs Skyld ikke kan mistes, skal han efterhaanden ogsaa lade det lave om til nyt og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 66.

— Miss. til Detløf Holck om at lade de Sten, som ikke blev brugt til Boldhuset paa Kronborg, tilhugge og gøre i Stand (»tilfly«) og sende dem hid til det Boldhus, som skal opsættes her. Da Kongen har givet Christian Bernekov Ordre til at lade hugge

¹ Udenfor er skrevet: Claus Dyres Skrift.

Sten i sit Len [Lundegaard] til Boldhuset, skal Detløf Holck, naar disse Sten komme til Kronborg, ogsaa lade dem tilhugge og gøre i Stand, som de bør være, saa de kunne føres hid til Boldhuset. Udt. i Sj. T. 19, 66.

24. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hofmester Christoffer Valkendorf. Da Kongen har forlenet Jørgen Urne til Viffersholt med Han Herred, skal han give Rentemester Envoldt Kruse Ordre til at sørge for, at Jørgen Urne til 1. Maj kan faa Herredet. Udt. i Sj. T. 19, 66 b.

— Miss. til Jørgen Urne om, at Kongen til 1. Maj vil forlene ham med Han Herred, og at han skal begive sig her over efter Forleningsbrevet. Udt. i J. T. 5, 33.

25. Marts (—). Bestalling for Casper von Brandenburg som Tømmermand paa Frederiksborg Slot og Møller i Møllen ved Slottet. Han skal i aarlig Løn have 60 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning og Maanedskost hver Maaned til sig selv og en Møllersvend af Frederiksborg Slot. Sj. R. 14, 48.

— Miss. til Lav Beck. Da han har delt Kongens Tjener Madts Andersen i Udsundbye til Stavns, fordi han er født paa Lav Becks Gods, anmodes han om for Kongens Skyld at lade Tiltalen falde, saa Madts Andersen kan blive boende, hvor han nu bor. Udt. i Sj. T. 19, 66 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus. Da Vester Skierning Sognetiende er ledig efter afdøde Fru Madelen Banner og Marcor Bilde til Hvidkiødt har anmodet om at maatte faa den i Fæste for en aarlig Afgift, skal han bortfæste den til Marcor Bilde for den højest mulige Afgift. F. T. 3, 16.

— Aab. Brev om, at Jacob Høg, Embedsmand paa Skivehus, til Slottet maa oppebære Kronens Parter af Korntienden af Dalbye¹ og Hemb Sogne, som afdøde Fru Magdalene Banner hidtil har haft i Fæste, saalænge han er forlenet med Skivehus; dog skal han svare Kronen den sædvanlige Afgift af disse Tiender. J. R. 6, 19 b. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Lensmanden paa Frederiksborg vide, naar der med de hollandske Skibe kommer hollandske Træer af alle Slags til Sundet, for at Kongens Gartner paa Frederiksborg kan komme did og

¹ Dølby. Hindborg H.

udsøge nogle af de bedste Træer til at sætte i Frederiksborg og Abramstrup Haver. De skulle betale Træerne og føre det til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 67.

26. Marts (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om ved første Lejlighed at købe nogle unge hollandske Træer i Sundet til at sætte i Haven ved Kronborg; de skulle lade Gartneren det vide, for at han kan udsøge saa mange gode Træer, som han behøver, og siden føre Betalingen for Træerne til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 67 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at handle med afdøde Hendrik Smidts Arvinger om den Gaard, som er tilfalden dem i Arv efter Hendrik Smidt, og købe den saa billigt som muligt. De skulle derefter med saa ringe Bekostning som muligt lade Gaarden istandsætte, saa to Personer, hver for sig, kunne have bekvem Bolig deri, saaledes som Detløf Holck nærmere skal give dem Anvisning om. Udt. i Sj. T. 19, 67.

— Miss. til Peder Mund. Kongen har ansat Christen Graver til at tage Vare paa begge de nye Veje fra Frederiksborg Slot til Københavns Slot og Kronborg, saa vidt Frederiksborg Len strækker sig, og i aarlig Løn bevilget ham 12 gl. Dlr. og en sædvanlig Klædning eller 8 Dlr. i Stedet samt Maanedskost og Fetalje paa 1 Person. Christen Graver skal være forpligtet til at tage Vare paa de nye Veje og skal aarlig gaa omkring i Dyrehaven ved Slottet og passe paa, at Ræve og Grævlinger ikke grave sig ned. Peder Mund skal levere Christen Graver ovennævnte Løn, Klædning og Maanedskost og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 67.

— Miss. til Peder Mund. Da Kongen har eftergivet Laurits i Strøelille Mølle endnu et Aars Landgilde foruden det, Kongen tidligere¹ har eftergivet ham, paa Betingelse af, at han selv lader Møllen opbygge, skal Peder Mund lade ham være utiltalt for yderligere et Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 67 b.

— Miss. til Detløf Holck. Kongen har eftergivet ham den Mangel, som var gjort i hans Regnskab, fordi Gartneren paa Kronborg havde holdt en Svend paa Kongens Bekostning, og bevilget, at Gartneren ogsaa i Aar maa holde en Svend paa Kongens Bekostning. Detløf Holck skal lade Gartneren holde Sven-

¹ 6. Jan. 1597.

den og betale denne den Besolding, der endnu staar ubetalt. Udt. i Sj. T. 19, 68.

26. **Marts (Frøderiksborg)**. Miss. til Sten Brahe om ved første Lejlighed og med saa ringe Bekostning som muligt at lade Afvensiøe Jagthus istandsætte, hvor det gøres mest behov, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 68.

— Miss. til Christian Machabeus. Da Kongen er til Sinds at gøre Forandring med Sorø Kloster, skal han indrette sin Lejlighed efter, at han til førstkommande 1. Maj kan levere Inventarium og hvad andet, som bør overleveres til den ny Forstander, til Klosteret og Skolen. Udt. i Sj. T. 19, 68 b.

— Aab. Brev om, at Hans Adrian, Jørgen Meyer, Carl Carlsen og Marine Claussis for denne ene Gang maa udskibe 108 Staldøksne fra Ysted, dog skulle de svare Tolderen sædvanlig Told. Sk. R. 3, 8 b.

— Ligelydende Tilladelse for Tomis Folmersen til at udskibe 60 Staldøksne. Udt. i Sk. R. 3, 8 b.

— Lignende Tilladelse for Peder Tommissen, Byfoged i Kallundborg, til at udskibe 20 Staldøksne fra Kallundborg. Udt. i Sk. R. 3, 8 b.

— Miss. til Axel Brahe og Oluf Rosensparre. Da de smaa Kampesten, som de tidligere¹ have faaet Ordre til at sende til Kronborg til Brug ved Befæstningen der, endnu ikke ere fremkomne, befales det dem at drage alvorlig Omsorg for, at de fremkomme med det forderligste. Sk. T. 3, 22.

— Miss. til Peder Mund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Gemakkerne og Kamrene baade i den ny og i den gamle Kro her ved Slottet ere brøstholdne paa Skiver, Bænke, Vinduer, Døre, Sengesteder og i andre Maader, skal Peder Mund ved første Lejlighed lade alt hvad der er brøstholdent i Gemakkerne og Kamrene og hvad der er bygfældigt paa Kroerne og i Staldene gøre i Stand, saa Kongens Hoftjenere, der daglig skulle gøre Tjeneste hos Kongen, kunne have bekvem Losement og Bolig deri. Da der i den gamle Kro findes en Kælder, som Kromanden kunde bruge, skal han lade opføre et Halvhus eller Skur over Kælderen, muret mellem Stolper, og lade det forsyne med Vinduer, Skiver, Bænke,

¹ 10. Febr. 1596.

Døre og andet nødvendigt. Endvidere skal han i Gaarden lade opsætte et Vognskjul, som kan bruges. Bekostningen ved alt dette skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 68.

27. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen — i Anledning af Klager fra Kromændene i den gamle og ny Kro ved Frederiksborg over, at Kongens Undersaatter ved Frederiksborg og i Hillerødt og Ølskiøb udsælge og udtappe Vin og Tyskøl i Pottetal, naar Kongen holder Hoflejr dér, hvilket skader Kromændenes Næring — bevilger, at Kromændene her ved Slottet og Kromanden i Hillerødt skulle være eneberettigede til at udsælge og udtappe Vin, Tyskøl og anden fremmed Drik i Pottetal, dog skulle de saa ogsaa holde ustraffelig Vin og Tyskøl, saa baade Kongens Hoftjenere, naar Kongen er paa Slottet, og de fremmede, der gæste Kroerne, kunne faa Tyskøl og Vin til Købs hos dem til en rimelig Pris. Hvis nogen af Undersaatterne her ved Slottet eller i Hillerødt og Ølskiøb herefter driste sig til at udtappe Vin eller Tyskøl i Pottetal, skulle de have forbrudt det Fad («Stykke») Vin eller Tyskøl, de udtappe af, og desuden staa til Rette derfor. Hermed skal det dog ikke være forment nogen at indlægge Vin eller Tyskøl til Brug i sit eget Hus. Sj. R. 14, 48 b.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt, Breide Rantzau, Jørgen Friis og Chresten Holck. Kongen har tidligere¹ skrevet til dem, at han til Sommer vilde bruge dem i Rigets Bestilling² udenlands, og paalagt dem at indrette sig saaledes, at de kunde være rede, naar de fik nærmere Ordre. Det befales dem nu at indrette sig paa at møde hos Kongen i København sidst i April Maaned for at faa deres Afsked, saa de den 1. Maj kunne gaa ombord paa det Skib, Kongen vil medgive dem, og udrette Kongens Vilje efter den Instruks, der skal blive dem givet. Sj. T. 19, 68 b.

29. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse for Indbyggerne i Engelholm paa Kong Frederik II's Forleningsbrev af 11. Juli 1582 til dem paa en Kronens Laksegaard sammesteds. Sk. R. 3, 9.

— Miss. til Peder Grubbe om med det første at indstævne Præsten Hr. Otte³ i Horsløes⁴ paa Laaland og hans Broder⁵ for Knud Urne, Embedsmand i Haldstedt Kloster, og Dr. Jacop

¹ 24. Jan. 1597.

² Arild Hvitfeldt og Jørgen Friis sendtes til Norge, Breide Rantzau og Kristen Holck til Øsel for at sidde Retterting.

³ Otte Christensen.

⁴ Horslunde, Nørre H., Laaland.

⁵ Albert Christensen.

Madsen, Superintendent i Fyens Stift, tiltale ham for hans dristige Forseelse og tage den Dom, der bliver afsagt over ham, beskreven. Sm. T. 6, 6.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne og Bispen i Fyen. Kongen har erfaret, at en Præst i Laaland, Hr. Otte i Horsløes, har dristet sig til at drage fra Fyens Stift ind i Sjællands Stift i Kierrebeck¹ Sogn, hvor Sognepræsten var død; han har der modvillig anstillet sig, som om han var Provst, og derved ved utilbørlige Midler bevæget Bønderne i Sognet til imod Ordinansen at kalde en Person til Præst, som skal være hans Broder; endvidere skal han have brugt utilbørlige Ord mod Peter Redtz, Embedsmand paa Solte, der er den bedste Mand i Sognet, og ladet sig forlyste med anden Uskellighed. Da Kongen paa ingen Maade vil lade saadan Modvillighed gaa ustraffet hen, har Kongen skrevet til Peder Grubbe, Embedsmand paa Bønnet, om at forfølge Præsten med Retten. De skulle indstævne Hr. Otte og hans Broder for sig, undersøge Sagen, afsige Dom deri og give den beskreven under deres Signeter. F. T. 3, 16.

— Miss. til Niels Skram. Kongen tilbagesender ham hermed de Æskningsbreve over Erik Lange, som han har taget beskrevet over denne paa Herredsting, Byting og Landsting, og som han havde indsendt til Kancelliet; ligeledes sendes ham 3 Lavdagsbreve, som Kongen vil have brudt og læst over Erik Lange paa de Steder, hvor Æskningen er tagen beskreven, med Ordre til at lade dem lovlig bryde og læse paa de Steder, hvor Æskningen er tagen beskreven. J. T. 5, 33.

30. Marts (—). Miss. til Lav Beck. Degnetjenesten i Tersløf og Ørslef Sogne har en Tid lang været besørget af en Skoleperson fra Køge, men nu have Sognemændene i Sognene klaget over, at den Person, der udskikkes af Køge Skole, ikke kan varetage Tjenesten saa flittigt, som han burde, fordi Sognene ligge noget langt fra Køge, og de have derfor begæret, at de enten maa faa en bosiddende Degn eller faa Kirketjenesten administreret paa en anden tilbørlig Maade. Da Sognene ligge nærmere ved Ringsted, skal Lav Beck drage Omsorg for, at Degnetjenesten bliver besørget af en Person fra Ringsted Skole, som er duelig dertil, i

¹ Karrebæk, Ø. Flakkebjærg H.

Overenstemmelse med den om saadanne Degnekald gjorde Forordning¹. Sj. T. 19, 69.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Hertug Johan Frederich af Stettin-Pommerns Tjener Schweder Hanthin passere toldfrit gennem Sundet med 12 Fuder Rinskvin. Udt. i Sj. T. 19, 69 b.

— Miss. til Peder Madtsen. Denne Brevviser Peder Smed, Borger i Helsingborg, har klaget over, at Peder Madtsen, der havde bevilget ham nogle Stævninger over Borgemestre og Raad i Halmsted, at de til en bestemt Tid, paa hvilken han vilde holde Lands-ting, skulde møde i Rette for ham med Peder Smed, ikke har efterkommet de af ham selv udgivne Stævninger, idet hverken han selv eller Borgemestre og Raad ere mødte. Da Peder Smed saaledes ikke har kunnet komme til nogen Ende med Sagen og nu har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, befales det Peder Madtsen paany at meddele Peder Smed Stævninger over hans Modparter og siden uden videre Forhaling dømme dem endeligt imellem. Sk. T. 3, 22 b.

31. Marts (—). Aab. Brev om, at Petter Redtz, Embedsmand paa Solte, herefter skal have den gejstlige Jurisdiktion over Fuodbye og Karbek Sogne, der hidtil har ligget til Korsør Slot, i Befaling. Han skal aarlig oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af de to Sogne og gøre Regnskab derfor, høre Kirkernes Regnskab, paase, at Kirkernes Tiende og Indkomst anvendes tilbørligt til Kirkernes Bygning, og have Præsterne i Forsvar og paase, at de forholde sig tilbørligt. Sj. R. 14, 49 b.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup om Kassation af Karebek Sognemænds Valg af Sognepræst og Indsættelsen af Hans Blasius, Kapellan i Næstved, til Sognepræst i Sognet. Sj. T. 19, 69 b. (Tr.: Dsk. KL. III. 4 f. Ny kirkehist. Saml. V. 465 f.).

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Denne Brevviserske, Mette Knudsdatter, har berettet, at der for nogen Tid siden er tilfalden hende en Arv i Randers efter hendes Broder, og at der, da hendes Husbonde er kommen til Randers for at kræve Arven, er blevet betalt ham nogle Penge af Boet for et Slegfredbarns Kost, som hun havde opfødt; han har givet Kvit-

¹ 28. Jan. 1574.

tans derfor, og det er blevet indskrevet, at han har kvitteret for Pengene som Arv; ligeledes er der nogle Vidnesbyrd, som have vidnet, at der var Barn efter den døde, men disse Vidnesbyrd stemme dog ikke overens. Efter disse Vidnesbyrd og Kvittansen er Arven fradømt ham af Borgemestre og Raad i Randers, hvilken Dom siden er bleven fundet ved Magt paa Landstinget, saalænge Vidnesbyrdene og Kvittansen staa ved Magt. Da han formener, at Borgemestre og Raad bør vise ham fra Arv ved Skiftebreve og Afkald, og ikke med nogen Kvittans, og da Landstingsdommen ikke er endelig, har han begæret at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales dem derfor paany at indstævne Sagen for sig paa Landstinget, nøje undersøge, om han med Rette kan afvises fra Arven med ovennævnte Kvittans og Vidnesbyrd eller ej, dømme endeligt derom og give Dommen beskreven. J. T. 5, 33 b.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland om nøje at undersøge en Sag mellem Thomis Fasti til Katteholm og Frederik Busk, Borgemester i Ringkøbing, angaaende nogle Ord, som Frederik Busk skal have sagt inden Ting, og dømme endeligt i Sagen. Udt. i J. T. 5, 34.

1. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har Jus patronatus til Asmindtorp og Tofte Sogne i Rønneberg Herred, kalder Hr. Hans Andersen, der en Tid lang har tjent som Kapellan i disse Sogne, til Sognepræst sammesteds, da den gamle Sognepræst nu er død og Hr. Hans Andersen har ansøgt om at maatte faa Embedet. Han skal søge om Collation derpaa hos Lensmanden paa Landskrone Slot. Sk. R. 3, 9 b.

— Miss. til Tolderen i Ysted. Denne Brevviser, Hans Tromer, har indført nogen Rug til Ysted og for den tilforhandlet sig nogen Havre, som det dog nu i Henhold til Kongens udstedte Udførselsforbud¹ forbydes ham at udføre. Kongen har nu bevilget, at Hans Tromer maa sælge denne Havre i Ysted og andensteds der i Landet og uhindret udføre det Byg og Malt, som han har tilforhandlet sig; ligeledes maa han nu udføre 12 Øksne fra Ysted mod at svare sædvanlig Told af dem. Tolderen skal paase, at Havren ikke udføres. Sk. T. 3, 23.

— Miss. til Axel Brahe om til førstkommende 1. Maj at lægge følgende Gods ind under Helsingborg Slot: [Glimagger]² Ork-

¹ 2. Jan. 1596. ² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Glanagger.

nes¹ og Himblinge i Giønge Herred, som Tagge Krabbe til Jordbiørg hidtil har haft i Forlening², 8 Gaarde i samme Herred, som Torben Madtsen til Hesselholm hidtil har været forlenet med³, det Gods i samme Herred, som hidtil har ligget under Malmøhus, 2 Gaarde i samme Herred, der hidtil have ligget under Laugholm, og det Gods, som Holger Ulfeldt for nogen Tid siden⁴ er bleven forlenet med, med Undtagelse af 1 Gaard i Halland. Han skal indskrive det i Jordebogen og siden forholde sig med det efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Sk. T. 3, 23 b.

1. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hertvig Madtsen, der er beskikket til Foged paa Kallø Slot og skal bruges i Lenet i Kongens Bestilling, naar det gøres behov, indtil videre skal have Broen ved Grenaa i Befaling og oppebære det Brokorn, som svares dertil, mod at holde Broen saaledes i Stand, at ingen med Billighed kan have noget at klage over. J. R. 6, 20. K.

— Miss. til Bispem i Aalborg om at hjælpe Hr. Niels Ulofsen til hans Faders Kald som Sognepræst, da menige Sognemænd godvillig have samtykt ham det, og ikke tilstede, at der gøres Hr. Niels Ulofsen nogen Hinder derpaa paa Grund af hans forrige Forseelse og Ukyskhed; dog skal Hr. Niels gøre Sognemændene tilbørlig Tjeneste inden og uden Kirken. Udt. i J. T. 5, 34.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Lafvertsen i Lindtsgaard paa Kronens Part af Korntienden af Karbeck Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. hart Korn og 4 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 7 b.

2. April (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa de af Kong Frederik II den 18. Febr. 1585 til Bønderne paa Amager givne Privilegier, dog forbeholder Kongen sig og sine Efterfølgere at forandre dem og forordne anderledes herom, eftersom Rigets og Kongens Undersaatters Lejlighed kan fordre det. Sj. R. 14, 50 b.

— Miss. til Christian Holck. Da der i Tryggevelde Len har været mange øde Jorder, hvoraf der hidtil ingen Ægt og Arbejde har været gjort til Gaarden, har han til Tinge ladet opkræve nogle uvildige Dannemænd, som have undersøgt disse øde Jorder og lagt to eller tre sammen til én, saa der kan gives

¹ Glimager Ørken, Gyngø H. ² Se 2. Dec. 1588. ³ Se 21. Juli 1584.
Disse 8 Gaarde laa i Broby, Gyngø H. ⁴ 9. Juli 1592 og 26. April 1594.

og gøres Skat og Tynge deraf. Han skal lade disse Jorder indskrive i Jordebogen, saaledes som de ere lagte sammen af de opkrævede Mænd, og opbevare disses Afsigt godt ved Lenet, saa den ikke bortkommer. Sj. T. 19, 70. Jvfr. 5. Okt. 1596.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund om til førstkommende 1. Maj at lægge Hesselberg Gods med Kongsmarken, som fra Arilds Tid har ligget til Lunde Kapitel, men i Kongens Faders Tid er bebrevet¹ afdøde Hack Ulfstand og hans ægte Livsarvinger, og som siden Hack Ulfstands Død har været forlenet² hans Søster Fru Tale Ulfstand, ind under Kapitlet igen til det Præbende, som det er kommet fra, og lade det indskrive i Kapitlets Jordebog. Sk. T. 3, 24.

3. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Ysted. Denne Brevviser Christoffer Jørgensen, Borger i Ysted, har berettet, at han af Mogens Gjød til Gundersløf har købt en Part i Borger i Ysted Jørgen Sommers Gaard, hvorpaa der nu gøres ham Hinder af Jørgen Sommer, og at han ligeledes har sluttet Kontrakt og Køb med en, ved Navn Madts Jacobsen, Borger i Ysted, om samme Gaard efter dennes eget Brevs, Segls og Haandskrifts Lydelse, og han har nu begæret, at han maa blive hjulpen til Ret. Det befales Borgemestre og Raad straks at indstævne Jørgen Sommer og Madts Jacobsen i Rette for sig og uden videre Forhaling dømme dem og Christoffer Jørgensen imellem, saa denne sidste ikke skal have noget at klage over. Endvidere skulle de give Madts Jacobsen alvorligt Tilhold om at efterkomme den Kontrakt, som han efter sin egen Haandskrifts Lydelse har sluttet med Christoffer Jørgensen, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af denne. Sker det ikke, vil Kongen se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe Christoffer Jørgensen til hans Ret. Sk. T. 3, 24.

— Miss. til Christen Bernekov. Disse Brevvisere, Anders Holgersen og Peder Jørgensen, have paa menige Sognemænds Vegne i Klagstrup Sogn i Oxe Herred berettet, at afdøde Helmeke Ottessen i Malmø hidtil har oppebaaret Kirkens Part af Korntienden af Klagstrup Sogn, og anmodet om, at de herefter maa oppebære den; de ville forhøje Afgiften af Tienden med 2 Pd. Korn og svare 24 Dlr. i Indfæstning. Kongen er gaaet ind herpaa og befaler ham at bortfæste Tienden til dem,

¹ 24. Nov. 1565. (Se Kr. Sk.). ² 10. Maj 1595.

paase, at Afgiften bliver forhøjet med 2 Pd. Korn og lade dette indskrive i Kirkens Bog. Sk. T. 3, 25.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da en Adelsmand der i Lenet [Laugholm], Hendrik Ogessen, for nogen Tid siden har ihjelskudt en af sine egne Tjenere, hvilket Kongen ikke vil lade hengaa ustraffet og uden lovlig Forfølgning og Dom, skal Brostrup Gjedde med Flid lade undersøge, hvorledes det er gaaet til med dette Drab, forhøre de Vidner, der ved noget om det, og indsende skriftlig Beretning derom til Kancelliet. Sk. T. 3, 25.

— Miss. til Fru Anne Pedersdatter. Hans Stenwinckel, Kongens Bygmester, har berettet, at han efter hendes Begæring har udført forskelligt Arbejde for hende, baade Monumenter og andet, men da han nu kræver sin Betaling derfor, forholder hun ham den, og han har derfor anmodet Kongen om at hjælpe ham til den. Da han har udført Arbejdet efter hendes egen Begæring, befales det hende at rette sig selv heri og uden videre Forhaling betale ham. Hvis hun mener, at han har anslaaet sit Arbejde for højt, kan hun i Forening med ham betro nogle gode Mænd til at forlige dem i Mindelighed eller taksere, hvor meget hun skal give for Arbejdet, og derefter betale det, saa Hans Stenwinckel ikke yderligere skal have noget at beklage sig over. Sk. T. 3, 25 b.

4. April (—). Miss. til Kansleren og Axel Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Undersaatterne paa Hven i høj Grad besværes med at gøre Ægt og Arbejde baade til Lands og til Vands udover deres Evne og Formue af Tygge Brahe, Befalingsmand paa Øen, hvorved de komme i den største Armod og Elendighed, og da Tygge Brahe tillige skal have handlet mod Ordinansen ved at ind- og afsætte Præster og i andre Maader har gjort det, som ikke vel kan skikke sig, skulle de indrette sig paa at kunne være paa Hven nu paa Lørdag den 9. April for om Søndagen nøje at undersøge Bøndernes Klager, bese de Jorder, som ere lagte under Avlen til Skade og Trældom for Bønderne, undersøge, hvad Tygge Brahe har handlet imod Ordinansen, saaledes som Christian Friis nærmere ved omstændelig Besked med, og give alt, hvad de erfare, ordentlig og vel specificeret beskrevet fra sig. Sj. T. 19, 70 b.

¹ Tr.: Dsk. Mag. II. 315 f.

4. April (Kbhvn.). FølgEBrev for Vilhelm Dresselberg til Hiullerød, Ærkedegn i Lunde Domkirke, til Kronens og Lunde Kapitels Bønder i Hesselberg, som Fru Talle Ulfstand sidst har haft i Værge, at de fra 1. Maj af skulle svare ham til Kapitlet. Sk. T. 3, 26.

— Miss. til Christian Bernekov. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Hack Ulfstand skal have oppebaaret Kirkens Part af Korntienden af Høybye Sogn i Skaane, og at efter hans Død hans Søster Fru Tale Ulfstand til Skabersøe har fæstet denne Tiende af Predbiørn Gyldenstjerne, medens han var forlenet med Malmøhus, og faaet Kongens Stadfæstelsesbrev derpaa. Siden har hun tilladt Holger Ulfstand til Hickeberg at oppebære Tjenden og saaledes gjort Fremlaan af den. Bønderne i Høybye Sogn have ydet Tjenden paa de Steder, som Holger Ulfstand eller hans Fuldmægtige have paabudt dem, men en af Bønderne, Hans Svendsen, har ikke gjort det og er derfor bleven forfulgt til Tinge og er gjort fredløs til Landstinget. Da Hans Svendsen nu har begæret at blive hjulpen til Ret, skal Christian Bernekov med Flid undersøge, hvad Breve og Besked Holger Ulfstand har haft paa Tjenden, da Hans Svendsen blev forfulgt til Tinge, og ved første Lejlighed sende Kongen Besked derom. Sk. T. 3, 26 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde om til 1. Maj at lægge en Kronens Gaard i Halland, som Kongen for nogen Tid siden har forlenet afdøde Holger Ulfeldt med, ind under Laugholms Slot, indskrive den i Slottets Jordebog og forholde sig med den efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Sk. T. 3, 27.

— Miss. til Bispen i Ribe om at ordinere Christen Pouelsen til at forestaa Hospitalet i Ribe, da Kapitlet kender ham duelig dertil, uanset om han har været ved Universitetet eller ej. Udt. i J. T. 5, 34.

— Miss. til Knud Brahe. Peder Christensen Vegle har nu, ligesom ofte tidligere, klaget over, at han i mange Maader er bleven forurettet af en Døl af Kannikerne i Aarhus, af Byfogden og af Tingfogden Jens Jensen, saaledes som hans Supplikats nærmere udviser. Da Kongen nok kan mærke, at hans Klagemaal og Beretning er falsk og urigtig, har han bestemt at lade ham fængsle paa en Ret. Knud Brahe skal med det første lade ham anholde og til Kancelliet indsende de Domme, Breve og Besked, som er

dømt og givet beskrevet over ham, saa Kongen kan rette sig derefter og lade ham straffe. J. T. 5, 34 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bestemt, at Morten Ødemark, Byfoged i Varberg, tillige skal være Tolder sammesteds, skal Jørgen Brahe indsætte ham til Tolder. Tolderbestillingen skal herefter forrettes af den, som er Byfoged. Sk. T. 3, 27 b.

— Miss. til Kronens Bønder under Varberg Slot. Da Jørgen Brahe for nogen Tid siden efter Kongens Befaling har gjort den Forordning i Lenet, at nogle af dem skulle give Penge i Stedet for det Arbejde, de skulde gøre paa Befæstningen der paa Slottet, medens andre skulle gøre Arbejde, befales det herved strengelig alle og enhver at rette sig efter den af Jørgen Brahe gjorte Forordning, saaledes at de, der hidtil have givet Penge i Stedet for Arbejde, fremdeles aarlig udrede disse Penge i betimelig Tid, og de, der have gjort Arbejde, fremdeles gøre Arbejde. Disse sidste skulle arbejde, naar de tilsiges, saa Bygningen paa Befæstningen uden Forsømmelse kan gaa for sig. De, der sidde overhørige, ville blive tiltalte. Sk. T. 3, 27 b. Orig.

— Miss. til Jørgen Brahe. I Anledning af hans Forespørgsel om, hvorledes han skal forholde sig med Besoldingen til Vagtmesteren og Arkelimesteren paa Varberg Slot, befales det ham at give dem samme Løn som tilforn og føre den til Udgift i Regnskabet, hvor det skal blive ham godtgjort. Sk. T. 3, 28.

— Miss. til Jørgen Brahe om Anholdelse af Landløbere og Løsgængere i Varberg Len. Sk. T. 3, 28 b. (Tr.: CCD. III. 47 f.).

— Miss. til Knud Brahe og Frands Rantzau om at overlevere Inventarium, Breve, Registre og Jordebøger paa Dronningborg til Eske Brock, besigte Bygningerne og de i Lenet liggende Skove, indsætte Jordebrevene i god Forvaring og give alt beskrevet. Udt. i J. T. 5, 35.

— Miss. til Peder Munk. For nogen Tid siden er der udgaaet kongelig Befaling til ham og nogle andre Raader og gode Mænd om enten i Mindelighed eller med Retten at afgøre Trætten mellem Tyge Brahe til Knudstrup og Dr. Gellius Sascerides. Begge Parter have været i Rette for dem, men da Tyge Brahe har foreslaaet nogle Vilkaar (»Middel«), have de opsat Sagen til den næstkommende Herredag. Da der imidlertid ikke bliver holdt nogen al-

mindelig Herredag her i Riget i Aar, vil det falde Dr. Gellius meget besværligt at se Sagen opsat, indtil der til næste Aar bliver holdt en almindelig Herredag, hvilket vil blive mere end $1\frac{1}{2}$ Aar fra den Dag regnet, da Kongens Befaling er dateret. Da ingen Dommer maa opsætte nogen Sag mere end 6 Uger, har Kongen forundret sig ikke saa lidt over, at de Sager, der efter hans Befaling skulle paadømmes, blive forhalede saa længe. Dr. Gellius har nu ansøgt om, at han en Gang for alle maa komme til Ende med den Sag, og da flere af de Raader og gode Mænd, der vare med i Befalingen, paa Grund af andre Rigens Bestillinger ikke for det første kunne møde for at paadømme Sagen til Ende, har man paany tilbudt Tyge Brahe at tiltage to andre gode Mænd i deres Sted, som han har bevilget, men Tyge Brahe har vægret sig derved og han vil have nogle af hans Slægt og Venner, som fra hans Side vare tiltagne i den første Befaling, til Stede, og Sagen forhales derved til stor Skade for Dr. Gellius. Da Kongen ikke vil tilstede, at nogets Sag saaledes forhales udover den rette og tilbørlige Tid, skal Peder Munk inden 6 Uger efter Modtagelsen af dette Brev møde i København, tiltage nogle andre gode Mænd i deres Sted, som oprindelig vare tiltagne i Befalingen, men nu ikke kunne møde, indstævne Tyge Brahe og Dr. Gellius i Rette for sig og i Forening med de tiltagne gode Mænd enten dømme Tyge Brahe og Dr. Gellius endeligt imellem eller forlige dem i Mindelighed, saa Dr. Gellius en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag. De skulle give deres Afgørelse klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 35.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at lade Oluf Lauridsen i Brorup under Andtvorskouf Slot være fri for den Landgilde, som han refterer med for forrige Aar, da han har lidt stor Skade ved Ildebrand. Udt. i Sj. T. 19, 71.

— Miss. til Henrik Belov om til 1. Maj at modtage noget Gods, som Jacob Seefeldt fik 1596¹, under Kalløe Slot og indskrive det i Jordebogen. Udt. i J. T. 5, 36.

7. April (—). Miss. til Rasmus Lodvigsen, Tolder i Malmø. Da en Del af Borgerne i Malmø og andre have begæret Tilladelse til at udføre nogle Staldøksne, som de have tilforhandlet sig, til Skibs her af Riget, befales det ham i Aar at lade dem udføre

¹ 6. Juli 1596.

de Staldøksne, de ville, mod at svare ham sædvanlig Told af dem. Sk. T. 3, 29.

9. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, paa Ringsted Kloster med samme Løn og Underholdning til sig selv og Klosterets daglige Folk, som tidligere er bevilget ham. Af den uviste Rente maa han selv beholde Tiendeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Oldengælden og alt hvad der kommer ind for rodhuggen Skov. [Løvrigt med Artiklerne 6—7, 10, 16—20]¹. Sj. R. 14, 51.

10. April (—). Kvittans til Christoffer Parsberg til Sødal, Embedsmand paa Draxholm, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskildegaard's Len fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1595, for den gejstlige Jurisdiktion i Lenet, for den til Mortensdag 1594 oppebaarne Skat af Præsterne til Bygningen paa Universitetet i København og for det modtagne og til Johan Bernekov overleverede Inventarium. Han blev ialt skyldig 302 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Mk. 2 Sk. 1 Alb., som Mønten før gik, hvilke han nu har betalt til Rentemester Envoldt Kruse. Sj. R. 14, 53.

12. April (—). Forleningsbrev for Christoffer Valkendorf til Glorup, Hofmester, paa Jungshofvit Slot og Len og Kronens Bønder i Guldtbierg og Gisle Sogne i Gudme Herred i Fyen, uden Afgift, dog forbeholder Kongen sig al Told, Sise og Vrag. Sj. R. 14, 57.

— Følgrebrev for Christoffer Valkendorf til Kronens Bønder under Jungshofvit Slot. Udt. i Sj. R. 14, 98 b.

— Miss. til Peiter Redtz og Albret Beck om at overlevere Jungshofvit til Christoffer Valkendorf. Udt. i Sj. T. 19, 71.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Børge Trolle til Trollisholm paa Københavns Slot og Len. Han maa aarlig af Lenets Indkomst oppebære 500 Dlr. til sig selv og til at lønne sine Svende med, gemen Hofklædning til sig selvsjette og fri Underholdning til sig selvottende, men heller ikke mere. Han skal aarlig gøre Regnskab for al Slottets og dets underliggende Avls-

¹ Med Hensyn til de ved dette og de følgende Lensbreve af 12. April 1597 og senere anførte Artikler henvises til Fortalen til nærværende Bind, hvor der er aftrykt et Lensbrev, indeholdende alle 20 Artikler.

gaardes visse og uvisse Indkomst og føre Tilsyn med, at Udgiften og Udspisningen paa Slottet og Avlsgaardene blive saa ringe som muligt, og at der ingen unyttig Udspisning og Folkeløn indskrives i Regnskabet. Han skal i enhver Henseende rette sig efter den Instruks, som Kongen har ladet gøre angaaende Udspisningen, Folkelønnen og andet mere paa Slottet, og i alle Maader vide og ramme Kongens Gavn og Fordel baade paa Slottet, paa Avlsgaardene og i Lenet videre end Kongen kan foreskrive ham. Han maa ikke tillade Fogden eller Skrивeren, endsige Slottets andre Folk eller hans egne Tjenere at have nogen Genant i Lenet, naar undtages, at Fogden som sædvanligt maa faa sine Tiendepenge og Skrивeren sin Skrивerskæppe. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Rente. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste, inden Riget paa hans egen og uden Riget paa Kongens Bekostning, og han skal have Foder og Maal paa disse 4 Heste og paa 2 Vognheste af Lenet. [Iøvrigt med Artiklerne 4, 6—7, 10, 13—20]. Sj. R. 14, 54.

12. April (Kbhvn.). Følgrebrev for Børge Trolle til Kronens Bønder under Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 14, 98 b.

— Miss. til Detløf Holck og Peder Mund om at overlevere Københavns Slot til Børge Trolle. Udt. i Sj. T. 19, 71 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Peder Mund paa Frederiksborg Slot og Len [aldeles ligelydende med Forleningsbrevet af 12. April 1597 for Børge Trolle paa Københavns Slot]. Sj. R. 14, 58.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Ebbe Munk til Fielbro paa Andtvorskouf Slot og Len [aldeles ligelydende med Forleningsbrevet af 12. April 1597 for Børge Trolle paa Københavns Slot]. Sj. R. 14, 68.

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge Bønderne i Løfve Herred og under Vinstrupgaard, der tidligere have ligget under Kallundborg Slot, ind under Andtvorskouf Slot og forholde sig med dem efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Udt. i Sj. T. 19, 71.

— Følgrebrev for Ebbe Munk til Kronens Bønder under Vinstrupgaard og i Løfve Herred. Udt. i Sj. R. 14, 98 b.

— Miss. til Peiter Redtz og Knudt Rud til Vedbye om at overlevere Sebygaard til Ebbe Munk. Udt. i Sj. T. 19, 71.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Detlef Holck til Hiøgaard paa Kronborg Slot og Len. Han skal holde

Slottet i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal aarlig have 500 Dlr. til Løn til sig selv og sine Svende, gemen Hofklædning til sig selvstjette og fri Underholdning til sig selv, sin Hustru og sine Folk selvtolvte, men ikke mere. [Iøvrigt ganske enslydende med Forleningsbrevet af 12. April 1597 for Børge Trolle paa Københavns Slot]. Sj. R. 14, 94.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Caspar Markdaner til Søegaard paa Koldinghus Slot og Len. Han maa til Løn for sig selv og sine egne Svende og Folk aarlig oppebære 500 Dlr. og desuden gemen Hofklædning til sig selvstjette samt nødtørfdig Underhold til sig selv, sin Hustru og sine Svende og Folk, ialt 12 Personer, men heller ikke mere. Med Hensyn til Folkelønnen paa Slottet og Ladegaardene skal han forholde sig som i de foregaaende Regnskaber. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste og have frit Foder og Maal til dem samt til 2 Vognheste. [Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 12. April 1597 for Børge Trolle paa Københavns Slot, naar undtages, at Bestemmelserne (Artikl. 19) om de vordnede Sønner ere udeladte]. J. R. 6, 23. K.

— Miss. til Casper Markdaner om at lægge Tørrild Herred og Jelling Birk, hvormed Albret Friis til Harridtskier har været forlenet, og Nørrevongs Herred, hvormed Erik Lunge til Stougaard har været forlenet, ind under Koldinghus og gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Orig.¹ Udt. i J. T. 5, 36 b.

— Forleningsbrev for Valdemar Parsberg, Embedsmand paa Riberhus, paa Skanderborg og Aakier Slotte og Len. Han skal i aarlig Genant have 500 Dlr., gemen Hofklædning til sig selvstjette og fri Underholdning til sig selv, sin Hustru, sine egne Svende og Folk, ialt 14 Personer, men heller ikke mere. [Iøvrigt ligelydende med Lensbrevet af samme Dag for Casper Markdaner paa Koldinghus Len]. J. R. 6, 26.

— Følgrebrev for Valdemar Parsberg til Kronens Bønder i Skanderborg og Aakier Len og Saugbro Herred. Udt. i J. T. 5, 36 b.

— Miss. til Uldrik Sandberg og Mads Sandberg om at overlevere Inventariet paa Skanderborg og Aakier Slotte til

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 154.

Valdemar Parsberg og besigte Bygningerne paa Slottet og Skovene. Udt. i J. T. 5, 36 b.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Breide Rantzau til Randtzousholm, Rigsraad, paa Stege Slot og Elmelundtgaard. Han skal i aarlig Afgift af Lenenes visse Indkomst og al Avlen med Affødning og anden Fordel til Stege Slots Ladegaard svare 258 Dlr., 1 Læst Rug, 9 Læster 5 Pd. Byg og 200 Tdr. Havre og af Avlen og al Fordelen til Ladegaarden til Elmelundtgaard 150 Dlr., og han maa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa Ladegaardene og deres Avl. Han maa selv beholde Halvdelen af den uvise Rente og Tiendeparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—20]. Sj. R. 14, 89.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Christian Holck til Høgggaard, Rigsraad, paa Tryggevelde Gaard og Len. Han skal i aarlig Afgift af Lenets visse Indkomst og al Avlen med Affødning og anden Fordel til Ladegaarden svare 4 Læster Byg, 4 Tdr. Smør og 24 Faar og Lam, og han maa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa Ladegaarden og dens Avl. Han maa selv beholde Halvdelen af den uvise Rente og Tiendeparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—20]. Sj. R. 14, 85 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Hendrik Lykke til Ofvergaard, Rigsraad, paa Vordingborg Slot og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 7 Læster Rug og $\frac{1}{2}$ Læst til de Personer, som pleje at underholdes paa Slottet, 9 Læster Byg og $\frac{1}{2}$ Læst Byg til Skolens Personer, 511 Tdr. Havre, 12 Tdr. Smør, 30 Køer, 200 Faar og Lam, 500 Gæs, 470 Høns, 14 Bolsvin, 1 Td. Bergesk, 200 magre Svin, $\frac{1}{2}$ Td. Aal og 342 Dlr. samt al Avlen med Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaarde. Han maa selv beholde Halvdelen af den uvise Rente og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 7 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—20]. Sj. R. 14, 75 b.

— Følgebrev for Hendrik Lykke til Ofvergaard til Kronens Bønder under Vordingborg Slot og Lekkingegaard, at de fra 1. Maj af skulle svare ham. Sj. R. 14, 98.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Sten

Brahe til Knudstrup, Rigsraad, paa Kallundborg Slot og Len. Han skal til Underhold for sig, sine Svende, Slottets og Ladegaardens daglige Folk og det sædvanlige Antal Skolepersoner, som pleje at underholdes paa Slottet, have følgende aarlige Genant: 673 Dlr., 9 Læster Rug, 14 Læster Byg, 700 Tdr. Havre, 14 Tdr. Smør, 14 Bolsvin, 78 fede Svin af Jordebogen til 2 Dlr. Stykket, $25\frac{1}{2}$ Ko, 316 Lam, 300 Gæs, 1194 Høns, $12\frac{1}{2}$ Ol Æg, 1 Fjerd. og 60 Snese Aal, 5 Skpr. Gryn og 5 Tdr. Ost samt al Avlen med Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaarde. Han maa selv beholde Halvdelen af den uvisse Rente og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—20]. Sj. R. 14, 71 b.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Arrild Hvitfeldt til Oddersbjerg, Rigsraad, Rigens Kansler, paa Draxholms Slot og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 342 Dlr., $7\frac{1}{2}$ Læst Rug, $9\frac{1}{2}$ Læst Byg, 511 Tdr. Havre, 12 Tdr. Smør, 30 Køer og Stude, 200 Faar og Lam, 500 Gæs, 470 Høns, 14 Bolsvin, 200 magre Svin, 1 Td. Bergefisk og $\frac{1}{2}$ Td. Aal, endvidere al Avlen med Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaarde. Han maa selv beholde Halvdelen af den uvisse Rente og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 7 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—20]. Sj. R. 14, 64 b.

— Følgebrev for Arrildt Hvitfeldt til Kronens Bønder i Draxholm Len. Udt. i Sj. R. 14, 98 b.

— Miss. til Anders Dresselberg og Vilhelm Dresselberg om at være til Stede, naar Christoffer Parsberg overleverer Draxholm Slot og Len til Arrild Hvitfeldt, overlevere denne Inventarium, Jordebøger, Breve og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give deres Besigtelse beskrevet. Udt. i Sj. R. 14, 99.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Hendrik Rammel, Rigsraad og Embedsmand paa Aarhusgaard, paa Aarhusgaard og Villandts Herred og de 4 Gaarde og 2 Fæster, som sidst blev lagte under Villandts Herred, og som Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, havde i Forlening sammen med Villandts Herred. Han maa selv beholde al den visse Indkomst og Halvdelen af den uvisse, dog forbeholder

Kongen sig alene al Told, Sise, Vrag, Laksefiskeri og Indtægt ved Salg af rodhuggen Skov. Han maa endvidere selv oppebære Tiendedelen af Oldengælden i Lenet og Herredet. [Iøvrigt med Artiklerne 2—10, 12—18, 20]. Sk. R. 3, 10.

12. April (Kbhvn.). Følgebrev for Hendrik Rammel til Bønderne i Villandts Herred. Udt. i Sk. R. 3, 44.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Axel Brahe til Ellevedt, Rigsraad, paa Helsingborg Slot og Len. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk skal han have følgende aarlige Genant: 500 Dlr., 7 Læster Rug og Mel, hver Læst paa 40 Tdr., 13 Læster Byg og Malt, hver Læst paa 48 Tdr., 929 $\frac{1}{2}$ Tdr. Havre, 20 Tdr. Smør, 21 Bolsvin, 52 Sider Flæsk, 31 Køer, 250 Faar og Lam, 200 Gæs, 500 Høns og 388 Hestes Gæsteri. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 16 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Oluf Rosensparre til Skarholt, Rigsraad, paa Landskrone Slot og Len samt Østerstadt og Vesterstadt Len. Han skal i aarlig Afgift af den visse Rente svare 3 Læster Byg, 10 Fedekøer, 30 Bolsvin, 1 Td. Smør og 50 Faar og Lam. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 19 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Absolon Gjøe til Kielstrup, Rigsraad, paa Dalum Kloster. Han skal svare 174 Dlr., 5 Læster Rug, 6 Læster Byg og 2 Læster Havre i aarlig Afgift af den visse Indkomst. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. F. R. 3, 11 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Erik Hardenberg til Matterup, Rigsraad, paa Eskibiørg Gaard med tilliggende Bønder. Han maa selv oppebære al den visse Indkomst og Avlen, uden Afgift, Halvdelen af den uvisse Indkomst, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag samt Indtægten ved Salget af rodhuggen Skov, og Tiendedelen af Oldengælden.

Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 6—7, 10, 13—18]. F. R. 3, 19 b.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Albrit Friis til Harritskier, Rigsraad, paa Riberhus Slot og Len. Han skal holde Slottet i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til at underholde sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk med maa han aarlig oppebære følgende Genant: 692 Dlr., 4 Læster 6 Ørt. Rug, hver Læst regnet til 30 smalle Tønder, 12 Læster 6 Ørt. Byg, hver Læst regnet til 36 smalle Tønder, 12 Læster Havre, hver Læst regnet til 48 smalle Tønder, 14 Tdr. Smør, 267 Brændsvin, 75 Faar, 75 Lam, 100 Gæs, 10,000 tørre Hvillinger og 10,000 tørre Skullere samt al Avlen med Affødning og anden Fordel paa Ladegaardene i Lenet, men han maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift til disses Drift. Han maa oppebære Halvdelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—16, 18, 20]. J. R. 6, 20 b. K. Orig.

— Miss. til Hans Lange og Fredrik Munk om at overlevere Riberhus til Albret Friis. Udt. i Sj. T. 19, 71 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Hendrik Belov til Spøttrup, Rigsraad, paa Kallø Len, Hassens Birk og hvad andet Gods, som afdøde Kønne Qvitzov har haft i Forlening dertil. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens Folk have følgende aarlige Genant: 9 Læster Rug, 12 Læster Byg, 10 Læster Havre, 14 Tdr. Smør, 150 Brændsvin, 150 Faar, 200 Lam, 230 Gæs, 1000 Høns, 4 Tdr. Aal, 2 Læster Gryn, 25 Køer og 400 Dlr. Han maa selv beholde Halvdelen af den uvisse Rente og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. J. R. 6, 30. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Jørgen Friis til Krastrup, Rigsraad og Landsdommer i Nørrejylland, paa Hald Slot og Len og Medelsom Herred. Han skal svare 621 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Hald Len, heri iberegnet Sten Bildes Gods og det Gods, som Slottets Jordebog er bleven formeret med, derimod forbeholder Kongen sig al Kronens og Stiftets visse Indkomst af Medelsom Herred. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst af Hald Len og Medelsom Herred samt Tiendedelen af Oldengælden. Han skal

tjene Riget med 8 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. J. R. 6, 40. K.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis til Krastrup om at lægge det Gods, som Peder Munk havde i Forlening i Finds Herred, ind under Hald Slot, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Udt. i J. T. 5, 37.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Prebium Gyldenstjerne til Vosborg, Rigsraad, paa Bøuling Slot og Len samt Hing og Uldborg Herreder. Han skal svare 1300 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst, maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—4, 7—15, 20]. J. R. 6, 43 b.

— Følgrebrev for Prebian Gyldenstjerne til Kronens Bønder i Bøuling Len, Hing og Uldeborg Herreder. Udt. i J. T. 5, 36 b.

— Miss. til Morids Stygge og Mogens Jul om at overlevere Inventariet paa Bøuling Slot til Prebian Gyldenstjerne, besigte [Bygningen paa Slottet] og Skovene og give det beskrevet. Udt. i J. T. 5, 36.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Peder Munk til Estvadgaard, Rigsraad og Marsk, paa Vestervig Kloster. Han skal svare 1000 Dlr. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst til Klosteret og af Avlen til Klosteret og paa egen Omkostning og Risiko levere dem paa Rentekammeret. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste og skal paa egen Bekostning holde Klosteret og Ladegaarden i god Stand. Kongen forbeholder sig alene al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. [Med Artiklerne 10 og 18]. J. R. 6, 45 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Eskie Brock til Vemmetofte, Rigsraad, paa Dronningborg Slot og Len. Han skal i aarlig Genant have: 600 Dlr., 12 Læster Rug, 14 Læster Byg, 10 Læster Havre, 1 Læst Smør, 18 Køer, 200 Brændsvin, 100 Gæs, 200 Faar og Lam, 200 Høns, 19½ Ol Æg, 3 Tdr. Bajsalt, 2 Laks, 2 Ørreder, 60 Helt og saa meget Kul, Ved, Humlestænger og Bark, som Jordebogen formelder. Han maa selv oppebære al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Torup Ladegaard, hvorimod Kongen forbeholder sig al Fordelen og Nyttten af Laksefiskerierne og Aalefiskerierne i Lenet og al Indkom-

sten af Bielderup Ladegaard. Eskie Brock maa selv beholde Halvdelen af den uvisse Rente og Tiendedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 9 geruste Heste. [Med Artiklerne 1—18, 20]. J. R. 6, 47 b¹. K.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock om at lægge det Gods i Randerup² og 1 Gaard i Dyrbye i Gassom Sogn, som Peder Munk havde i Forlening³, ind under Drotningborg Slot, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Udt. i J. T. 5, 37.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Manderup Parsberg til Haggisholm, Rigsraad, paa Aalborghus Slot og Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 500 Dlr., 17 Læster Rug, 28 Læster Byg, hver Læst Rug eller Byg regnet til 24 Tdr., 12 Læster Havre, hver Læst regnet til 48 Tdr., 2 Læster 2 Tdr. Smør, 6 Tdr. Honning, 300 Brændsvin, 300 Faar og Lam, 250 Gæs, 500 Høns, 81 Ol røgede Sild, 500 Flyndere, 1 Læst Gryn, 20 Køer, 3 Tdr. saltede Fisk, 3 Tdr. saltede Aal og 1 Læst saltede Sild af Jordebogen. Han maa selv beholde Halvdelen af den uvisse Indkomst og Tredjeparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artiklerne 1—18, 20]. J. R. 6, 53 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Jacop Seefeldt til Visborg, Rigsraad, paa Mariager Kloster og Len. Han skal svare 1100 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst, maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Tredjeparten af Oldengælden og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artiklerne 1—12, 16—18, 20]. J. R. 6, 56 b. K. Orig.⁴

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Christoffer Parsberg til Sødal paa Roskildegaaards Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Bispegaardens og dens Ladegaards Folk have følgende aarlige Genant: 205 $\frac{1}{2}$ Dlr., 3 $\frac{1}{2}$ Læst Rug, 6 $\frac{1}{2}$ Læst Byg, 200 Tdr. Havre, 5 Tdr. Smør, 40 Lam og 100 Gæs, endvidere al Avlen med Affødning og anden Fordel til Ladegaarden, dog maa han saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift til Ladegaarden og skal være forpligtet til om

¹ Tr.: Stadfeldt, Beskrivelse over Randers S. 108—13.
en Fejlskrift: Nanderup. ³ Jvfr. 20. Febr. 1593.

² J. T. har ved ⁴ Tr.: Dsk. Mag. VI.

202—05.

Vinteren at stalde 24 Øksne for Kongen i Ladegaarden og fodre dem godt. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—20]. Sj. R. 14, 61.

12. April (Kbhvn.). Følgebrev for Christoffer Parsberg til Kronens Bønder i Roskildegaaards Len. Udt. i Sj. R. 14, 98 b.

— Følgebrev for M. Hans Mikkelsen til Kronens Bønder under Sorø Kloster. Udt. i Sj. R. 14, 98 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Sten Bilde til Bildisholm paa Tureby Gaard og Len. Han skal af Gaardens visse Indkomst og al Avlen med Affødning og anden Fordel til Ladegaarden svare 104 Dlr. og 2 Læster Byg i aarlig Afgift, men maa saa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa Ladegaarden og dens Avl, og han skal være forpligtet til om Vinteren at stalde 16 Øksne for Kongen paa Ladegaarden og sørge for, at de blive godt fodrede. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—12, 16—20]. Sj. R. 14, 79.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Corfidts Ulfeldt til Bavelse paa Korsør Slot og Len. Han skal i aarlig Afgift af Lenets visse Indkomst og al Avlen med Affødning og anden Fordel til Ladegaardene svare 252 Dlr., 1 Læst Rug, 3 Læster Byg, 9 Tdr. Smør og 20 Bolsvin, men maa saa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa Ladegaardene og deres Avl. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—20]. Sj. R. 14, 82. Orig.

— Følgebrev for Corfvits Ulfeldt til Bønderne i Korsør Len. Udt. i Sj. R. 14, 98 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Hans Lindenov til Øesløf paa Hammershus Slot og Len paa Bornholm. Han skal holde Slottet i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk skal han have følgende aarlige Genant: 394½ Dlr. 1 Ort, 150 Tdr. Rug, 350 Tdr. Byg, 14 Tdr. Smør, 20 Øksne, 30 Svin, 200 Faar, 150 Lam, 200 Gæs, 400 Høns og 416 Tdr. Havre. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 8

geruste Heste. Han skal holde 30 Krigsfolk paa Slottet, 20 Knægte og 10 Bøsseskytter, som ere duelige og væragtige. Vagtmesteren, der skal udtages af Knægtene, og Bøsseskytterne skulle hver have 6 Gylden om Maaneden til Løn og Underholdning, Knægtene skulle hver have 5 Gylden om Maaneden, hver Gylden regnet til 3 Orsdaler. Hans Lindenov maa ikke bruge disse Folk i Lenet, enten i hans egen eller Slottets Bestilling; de skulle altid blive paa Slottet, undtagen naar han bruger dem mod Rigets Fjender. Han maa holde en Præst, en Bartskeer og en Rettermand paa Slottet; Præsten skal have 24 Dlr., Bartskeeren 20 Dlr. og Rettermanden 6 Dlr. om Aaret i Løn; for hvers Underholdning maa der godtgøres aarlig 26 Dlr. i Regnskabet. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 13 b.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Christen Bernekov til Birkholm paa Malmøhus og Lundegaards Len. Han skal holde Malmøhus Slot i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Malmøhus's og Lundegaards og underliggende Ladegaardes daglige Folk skal han have følgende aarlige Genant: 5 Læster 3 Pd. Rug, $9\frac{1}{2}$ Læst $4\frac{1}{2}$ Pd. Byg, hver Læst Rug regnet til 40 Tdr. og hver Læst Byg til 48 Tdr., 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, $30\frac{1}{2}$ Ko, 266 Faar og Lam, 257 Gæs, $42\frac{1}{3}$ Bolsvin, $145\frac{1}{3}$ magre Svin, 318 Par Høns, 9 Spejelaks eller 9 Dlr. i Stedet, 1 Td. Aal og $347\frac{1}{2}$ Dlr. Han skal stalde 12 Øksne for Kongen paa Ladegaarden om Vinteren. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 22.

— Følgebrev for Christen Bernekov til Bønderne i Malmøhus Len. Udt. i Sk. R. 3, 44.

— Følgebrev for Christen Bernekov til Bønderne i Hørbye Len. Udt. i Sk. R. 3, 44.

— Miss. til Christian Bernekov om at lægge Hørbye Len, som Holger Ulfstand til Hickeberg hidtil har været forlenet med, og Hellestedgaard¹, som Gabriel Sparre har haft i Forlening, ind under Malmøhus og føre al Indkomsten deraf til Indtægt for Kronen. Sk. T. 3, 30.

¹ Kaldes senere i Brevet: Hyllestedgaard.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Tage Krabbe til Jordbiørg paa St. Peders Kloster i Lund og Øvidts Kloster. Han maa selv beholde al den visse Indkomst og Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 2, 4—12, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 25.

— Følgebrev for Tage Krabbe til Bønderne under St. Peders Kloster i Lund. Udt. i Sk. R. 3, 44.

— Miss. til Tage Krabbe om straks at lægge 5 Gaarde i Fillie og 1 Gaard i Stefver, der tidligere have ligget til St. Peders Kloster i Lund, men som Fru Beate Bilde, Otte Brahes Enke, en Tid har været forlenet med¹, ind under St. Peders Kloster og forholde sig med dem efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Sk. T. 3, 29.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Knudt Grubbe til Torup, Embedsmand paa Lykaa, paa Sølvitsborg Len og Medelstedt Herred. Han skal svare 685 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Kongen forbeholder sig al Fordelen af Laksefiskeriet og Aalefiskeriet i Lenet, hvilket han skal drive med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 27. K.

— Følgebrev for Knudt Grubbe til Bønderne i Sølvitsborg Len. Udt. i Sk. R. 3, 44.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Jørgen Brahe til Tostrup paa Varberg Slot og Len. Han skal holde Slottet i en tryk og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til Underhold for sig selv, sine Svende, Slottets og Ladegaardens daglige Folk og Bøsseskytterne paa Slottet skal han aarlig oppebære 350 Dlr., 5 Læster 3 Pd. Rug, 9¹/₂ Læst 3 Pd. Byg, 1¹/₂ Pd. Byg til Gryn, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, 40 Bolsvin, 13 magre Svin, 30 Køer, 266 Faar og Lam, 257 Gæs, 318 Par Høns, 9 Spegelaks og 1 Td. Aal, hver Læst Rug maa han regne til 40 Tdr., hver Læst Byg til 48 Tdr. For Avlen og anden Fordel til Aas Kloster skal han aarlig svare 150 Dlr., fri Penge. Kongen forbeholder sig al Fordelen af Laksefiskeriet og Aalefiskeriet i Lenet og al Indkomsten og Fordelen af Slottets Teg-

¹ Jvfr. 7. Maj 1595.

ovn, og han skal drive Fiskeriet og Teglovnene med saa ringe Bekostning som muligt. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. De 3 Roder Knægte, som ligge i Befæstningen, skal han lønne paa sædvanlig Vis, hver Knægt skal om Maanedene have 5 Gylden, hver regnet til 3 Mk. danske, som Mønten før gik, og han maa ingen Commis give dem deri. Med Hensyn til Befalingshaveren, Arkelimesteren og Bøsseskytterne skal han forholde sig ligesom Anders Bing. Knægtene og Bøsseskytterne skulle altid være til Stede paa Slottet, og han maa ikke sende dem ud i Lenet i hans eget eller Slottets Ærinde. Da Kongen lader bekoste stor Bygning der paa Slottet og Udgiften dertil løber højt op i Regnskabet, skal Lensmanden eller i hans Fraværelse Skrивeren i Nærværelse af Bygmesteren eller, naar han er borte, af Mestersvenden hver Lørdag Aften gøre Afregning med Arbejds- og Pligtsfolkene for det, som de have fortjent i den forløbne Uge, og paa denne Afregning, der skal være klarlig udskrevet med Dage og Mandtal, skal han tage Beviser, som ere underskrevne af Bygmesteren eller hans Mestersvend, og aarlig vedlægge dem sit Regnskab. Hans Regnskab skal regnes fra 1. Maj 1597. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 30. K. Orig.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Brostrup Gjedde til Tomerup paa Laugholm Slot og Len. Han skal svare 200 Dlr., 3 Læster Smør og 2 Tdr. Honning i aarlig Afgift af den visse Indkomst. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og Halvdelen af den Fordel, der kan falde af de under Slottet liggende Laksefiskerier, men han skal saa selv afholde alle Bekostninger paa disse Laksefiskerier og maa ikke tilskrive Kongen noget deraf. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 33 b. K.

— Følgebrev for Brostrup Gjedde til Bønderne i Laugholms Len. Udt. i Sk. R. 3, 44.

— Miss. til Peder Matsen. Kongen har for nogen Tid siden givet Sten Matsen, Befalingsmand i Halmsted Herred, og afdøde Jacob Krabbe til Rydtseholm Ordre til at være til Stede, naar Niels Bild til Raufnholt overleverer Brostrup Gjedde til Tommerup Laugholm Slot og Len, og overlevere Inventarium og andet til denne. Da Jacob Krabbe siden har berettet, at han paa Grund af Sygdom

ikke kan møde, og har anmodet om at faa en anden beskikket i sit Sted, befales det Peder Matsen sammen med Steen Matsen til 1. Maj at overlevere Brostrup Gjedde Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet paa Laugholm Slot, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 3, 29 b.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Hans Spegel paa Gladsaxe Len. Han skal svare 300 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indtægt. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sk. R. 3, 36 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Steen Madsen til Rønneholm paa Halmsted Herred. Han skal svare 450 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Herredet og af den gejstlige Jurisdiktion. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den visse Indkomst. [Iøvrigt med Artiklerne 1—10, 13—18, 20]. Sk. R. 3, 39. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Gabriel Sparre paa Dalbye Kloster. Han skal svare 100 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Rente. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—12, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 41 b. K.

— Forleningsbrev for Knudt Grubbe paa Kronens Gods i Høigbye By, saaledes som han nu selv har det i Værge; han maa til Byen nyde den Skov, som fra Arilds Tid har ligget dertil, og som for Bøndernes Skyld ikke kan undværes derfra. Han skal svare 86 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, der altsammen skal tilfalde Kronen. [Iøvrigt med Artiklerne 16—18]. Sk. R. 3, 43 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Laurits Brockenhuus til Brangstrup paa Nyborg Slot og Len. Han skal have følgende aarlige Genant: 100 Dlr., 10 Læster Rug, 16 Læster Byg, 9 Læster Havre, 1 Læst 6½ Td. Smør, 40 Bolgalte, 30 Øksne, 150 Faar og Lam, 152 Gæs og 12 Tdr. Gryn. Han skal paa Ladegaarden stalde 20 Øksne for Kongen om Vintren og sørge for, at de blive godt fodrede. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget

med 10 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. F. R. 3, 5 b. Orig.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus om med det første at lægge 4 Gaarde i Lørup i Gudme Herred, 1 Gaard i Roslinge¹ og 1 Gaard i Sandagger, som Ebbe Munk til Fiellebro har været forlenet med², 9 Gaarde og 1 Gadehus, kaldet Rynkibye Gods, i Saling Herred, som Niels Kaas til Damsgaard har været forlenet med³, og Kierckebye Gods, som Eiler Qvitzov til Sandagger har været forlenet med⁴, ind under Nyborg Slot, indskrive det i Jordebogen blandt Kronens Gods og gøre Regnskab for Indtægten deraf. F. T. 3, 17.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Knudt Rud til Sandholt paa Odensegaard og Len. Han skal have følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 8 Læster Rug, 12 Læster Byg, 600 Tdr. Havre, 1 Læst 1½ Td. Smør, 16 Bolsvin, 15 Køer, 221 Faar og Lam, 300 Gæs og 320 Høns. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. F. R. 3, 8 b.

— Følgebrev for Knudt Rud til Bønderne i Odensegaards Len. Udt. i F. R. 3, 8 b.

— Miss. til Absolon Gjøe og Laurits Brockenhuus om at overlevere Knudt Rud Inventariet paa Odensegaard. Udt. i F. R. 3, 8 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Predbiørn Bild til Lindholm paa Hindtsgaufvel Slot og Len. Han skal i aarlig Afgift svare 158 Dlr., 2 Læster Rug, 3 Læster Byg og 2 Tdr. Smør. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. F. R. 3, 14.

— Følgebrev for Predbiørn Bild til Bønderne i Hindtsgaufvel Len. Udt. i F. R. 3, 8 b.

— Miss. til Hindrik Gyldenstjerne og Casper Markdaner om at overlevere Predbiørn Bild Inventariet paa Hindtsgaufvel Slot. Udt. i F. R. 3, 8 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Carl Bryske til Margaard paa Rugaard Slot og Len. Han skal i

¹ Ryslinge. ² Jvfr. 20. Juli 1591. ³ Jvfr. 21. Aug. 1571. ⁴ Jvfr. 5. Juni 1596.

aarlig Afgift svare 200 Dlr. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvise Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. F. R. 3, 16 b.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Niels Friis til Hesselagger paa Tranekier Slot og Len. Han skal i aarlig Afgift af den visse Rente svare 450 Dlr., 6 Læster Byg, 12 Bolgalte og 8 Køer, hvilken Afgift han paa egen Bekostning skal levere paa Københavns Slot. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvise Rente og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. Sm. R. 5, 7.

— Følgebrev for Niels Friis til Bønderne i Tranekier Len. Udt. i F. R. 3, 8.

— Miss. til Gregers Jul og Kieldt Baad om at overlevere Niels Friis Inventariet paa Tranekier Slot. Udt. i F. R. 3, 8 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Tomis Fasti til Katholm paa Kronens Gaard Lund paa Mors. Han skal ingen Afgift svare af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendeparten af det uvise. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 7, 10—11, 18]. J. R. 6, 28. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Tygge Kruse til Vimgaard paa Pandum Gaard og Gods samt Snorupgaard og en derved liggende Mølle, som Christopher Mikkelsen til Lundtbeck hidtil har haft i Værge. Han skal ingen Afgift svare af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af det uvise. Han skal tjene Riget med 1 gerust Hest. [Iøvrigt med Artiklerne 7, 10—11, 18]. J. R. 6, 29. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Jacob Høg til Trudtsholm paa Skivehus Slot og Len. Han skal svare 400 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af den uvise Indkomst. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—4, 7—15, 20]. J. R. 6, 32. K.

— Miss. til Jacob Høg om at lægge det Gods i Salling, som Peder Munk havde i Forlening, ind under Skivehus, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Udt. i J. T. 5, 37.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Frandts Rantzau til Droebye paa Silkeborg Slot og Len. Han skal have

følgende aarlige Genant: 412 Dlr., 9 Læster Rug, 10 Læster Byg, 8 $\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr. Havre, 14 Tdr. Smør, 24 Nødkroppe, 100 Faarekroppe, 100 Gæs, 350 Høns, 3 Tdr. Aal, 200 Brændsvin, 8 Tdr. Gryn, 3 Tdr. Honning og 3 Fedekøer. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 10 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. J. R. 6, 34 b. K.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Knud Brahe til Engelstholm paa Aarhus Gaard og Len. Han skal have følgende aarlige Genant til Underhold for sig selv, sine Svende, Slottets daglige Folk og 12 Skolepersoner: 450 Dlr., 7 Læster Rug, 8 Læster Byg, 450 Tdr. Havre, 10 Tdr. Smør, 30 Brændsvin, 150 Faar og Lam, 100 Gæs og 200 Høns. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 2—18, 20]. J. R. 6, 37. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Christen Munk til Giessinggaard paa Skarpenbergs Gods paa Mors. Han skal svare 300 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af det uvisse. [Iøvrigt med Artiklerne 7, 10 og 18]. J. R. 6. 46 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Niels Skram til Urup paa Biugholm Slot og Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 100 Dlr., 8 Læster Rug, 12 Læster Byg, 600 Tdr. Havre, 1 Læst Smør, 100 Brændsvin, 205 Faar og Lam, 152 Gæs og 400 Høns. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20]. J. R. 6, 50 b. K.

— Følgrebrev for Niels Skram til Borgerne i Horsens. Udt. i J. T. 5, 37.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Rente-mester Envoldt Kruse til Hiermidtslefgaard paa Aastrup Slot og Len. Han maa have den visse Indkomst af Lenet, Stiftets visse Indkomst, Slottets Avl og den Afgift, der svares af Hjørring By, kvit og frit, og maa selv oppebære Tiendedelen af det uvisse, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag, Stedsmaal af bortfæstede Krontiender og Sagefaldet af Præster og Degne. Han skal have Hjørring By i Forsvar og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 7, 10—15, 18]. J. R. 6, 59 b. K.

— Følgrebrev for Envold Kruse til Borgemestre og Raad

og menige Borgere i Hjørring, at de skulle være ham hørige og lydige. Udt. i J. T. 5, 37.

12. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Johan Rud til Møgelkier paa Ørum Slot og Len. Han skal svare 900 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—4, 7—15, 20]. J. R. 6, 61. K.

— Miss. til Johan Rud om at overtage Thisted Bispegaard med tilliggende Bønder og Vigs Gods, som Niels Krabbe tidligere har haft i Forsvar. Udt. i J. T. 5, 36 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Jørgen Urne paa Han Herred, som Rentemester Envoldt Kruse sidst har haft det i Væрге. Han skal svare 100 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendeparten af det uvisse. Han skal gøre Riget tilbørlig Tjeneste deraf, naar han bliver tilsagt. [Iøvrigt med Artiklerne 1, 4, 7—8, 10, 13—15, 18, 20]. J. R. 6, 63 b. K.

— Forleningsbrev for Eustachius von Thummen, der tidligere har faaet Forleningsbrev paa Svenstrupgaard uden Afgift i 3 Aar, paa samme Gaard afgiftsfri i 7 Aar efter de 3 Aars Udløb. [Iøvrigt med Artiklerne 16—19]. Sj. R. 14, 93.

— Miss. til Mogens Jul om med det allerførste at begive sig over til Kongen for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 5, 36 b.

13. April (—). Miss. til Lav Beck om at dømme i en Drabssag paa Møen, da Dommeren sammesteds skal være vilddig i Sagen og selv have ført Vidnesbyrd; han skal give den af ham afsagte Dom beskreven. Udt. i Sj. T. 19, 71 b.

— Mageskifte mellem Fru Helvig Ulfeldt til Damsgaard, Sten Bildes Enke, og Kronen. F. R. 3, 21. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Manderup Parsberg. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at hjælpe Borgemestre og Raad i Horsens til Rette i deres Trætte med Fru Karenne Gyldenstjerne til Stiernholm, Holger Rosenkrantz's Enke. Da der endnu ingen endelig Dom er falden i den Sag og han maaske, da imidlertid en anden Lensmand har faaet Horsens i Forsvar, kunde nære

¹ 22. Jan. 1597.

Betænkølighed ved at procedere videre i Sagen, befales det ham fremdeles at tage sig af denne Sag, eftersom den jo er begyndt, medens han havde Horsens i Befaling, og Kongen nu engang har tilbetroet ham til at føre den til en endelig Ende. Han skal hjælpe Borgemestre og Raad til Rette, saa Parterne med det allerførste kunne blive endeligt skilte ad, og indsende den afsagte Dom til Kancelliet. J. T. 5, 37.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at lade Oluf Pedersen i Tystrup, der har lidt stor Skade ved Ildebrand, være fri for et Aars Landgilde, som er $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 30 Sk. Penge. Udt. i Sj. T. 19, 71 b.

— Miss. til Detløf Holck. En Præst paa Hven, ved Navn Jens Jensen, har understaaet sig til i Kirketjenesten at handle mod Ordinansen og skal for dette sit dristige Forsæt møde i Rette for Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, den 22. April. Detløf Holck skal til samme Tid være til Stede her i Byen og i Forening med Dr. Peder dømme i Sagen. Sj. T. 19, 71 b¹.

— Miss. til Christoffer Valkendorf, Hofmester, om, at Kongen har bevilget, at Borgerne i København for adskillig Lejligheds Skyld maa være fri for at svare den sidst paabudte Skat. K. Udt. i Sj. T. 19, 72.

— Miss. til Christoffer Valkendorf [Odensegaard] og Lauridts Brockenhuus [Nyborg]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Fyen findes mange Tatere til stor Besværing og Skade for fattige Folk, skulle de, da Kongen ikke vil taale disse Tatere, lade alle de Tatere, der findes i deres Len, paagribe, holde dem i god Forvaring, tage Dom over dem, saa vidt de kunne gøre det med Lov og Ret, og lade dem straffe efter Dommens Lydelse. Udt. i Sj. T. 19, 72. Orig. (til Lavrids Brockenhuus).

15. April (—). Miss. til Christian Machabeus om, at Kongen har eftergivet Niels Clemmensen og Jep Skænk i Fuldbye under Sorø Kloster, der have lidt stor Skade ved Ildebrand, dette Aars Landgilde; endvidere skal han hjælpe dem med Bygnings-tømmer, saa de des snarere kunne komme til deres Næring og Bjærgning. Udt. i Sj. T. 19, 72.

— Miss. til Axel Brahe. Han har i nogen Tid haft Kronens Gaard, Ryegaard², i Pant og for Afgift, og i Pantebrevet formel-

¹ Tr.: Dsk. Mag. II. 316 f.

² Rugaard. Skovby H.

des udtrykkelig, at han skal holde Gaarden ved god Hævd og Magt. Af de gode Mænds Besigtelse, der have besigtet Gaarden, da den blev overleveret til Christen Munk til Gissinggaard, ses det imidlertid, at den er meget forfalden paa Bygningerne. Det befales ham herved godvillig at rette sig selv heri og gøre den Forordning, at Ryegaard bliver forbedret med nødtørfdig Bygning, saa Kongens Lensmand kan have bekvem Bolig deri saavel til sig selv som til andet Husets Behov, i Betragtning af den Fordel, han har haft af Kronens Gods, medens han har haft Ryegaard i Pant og Brug. Besværer han sig herved, vil Kongen se sig forarsaget til ved billige Midler at kræve saadant af ham og lade ham tilbørligt tiltale derfor. Sk. T. 3, 30 b.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Høg. Da Henrik Belov til Spytterup, Embedsmand paa Kaløe Slot, har begæret $2\frac{1}{2}$ Gaard i Vinum By i Rydding Herred under Skivehus til Mage-skifte, skal Jacob Høg med det første undersøge, om dette Gods uden Skade kan undværes fra Skivehus, og erklære sig til Kongen derom, for at Kongen derefter kan give Henrik Belov Besked. J. T. 5, 37 b.

16. April (—). Miss. til Erik Vasbyrd om at betale Simon von Sallingen, Borger i København, de Penge, som han skylder denne for Varer, saa Simon von Sallingen ikke skal have behov videre at klage til Kongen. Udt. i Sj. T. 19, 73.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Skipper Peter Volders, der nu er løben gennem Sundet til Danzig, har forholdt sig utro og utilbørlig mod Simon von Sallingen og Hans von Brunsvig, skulle Tolderne lade ham og hans Gods arrestere, naar han kommer tilbage, saa han kan komme til at staa Simon von Sallingen og Hans von Brunsvig tilbørlig til Rette. Udt. i Sj. T. 19, 73 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Malmø Købstads Privilegier med Forbehold af, at den Fæstning, som Kong Christian III har lagt der i Byen, al Tid skal blive ved Magt. Sk. R. 3, 44 b. K.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Karine M. Anders's i Oufre i Fyen har berettet, at hendes afdøde Husbonde for nogen Tid siden har tilforhandlet sig en meget bygfældig Gaard i Oufre By og Sogn, hvilken Gaard han siden paa egen Bekostning har ladet opbygge, og paa denne Gaards Grund har ladet opsætte en

Teglgaard, der ikke skader nogen Mand, men som Laurits Brockenhuus alligevel imod en paa Fyens Landsting den 25. Jan. 1595 afsagt Dom vil hindre hende i at bruge til Gavn for hende selv og hendes fattige Børn. Da hun har anmodet Kongen om at hjælpe hende til at maatte beholde det, som hun har lovlig Adkomst paa og er berettiget til efter ovennævnte Doms, Brevs og Segls Lydelse, skal Laurits Brockenhuus med det allerførste udførligt erklære sig til Kongen om Grunden til, at han imod Dommen gør hende Hinder paa Teglgaarden, saa Kongen derefter kan give hende Besked, hvis hun gør videre Anfordring, og imidlertid ikke befatte sig med den Rettighed, som Landsdommerens Dom tilkender hende. F. T. 3, 18.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Johan Rud og alle andre Arvinger efter Eskildt og Albrit Oxe. Denne Brevviser, Niels Busk, har berettet, at han i 1594 paa sin Morbroders, Borger i Odense Oluf Baggers Vegne har erhvervet Kongens og Danmarks Riges Raads Dom for, at de skulde betale hans Morbroder 363 Dir. paa 9 Sk. nær. Frederik Hobe, Embedsmand paa Nykøbing, har ogsaa betalt sin Part, som beløber sig til $72\frac{1}{2}$ Dir. 5 Sk., men Resten er endnu ikke betalt, og skønt Niels Busk ofte har krævet Betaling, har han dog ikke opnaaet noget, men er bleven holdt hen til ikke ringe Skade og Omkostning for ham. Da Niels Busk nu har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret, befales det dem, enhver for sin Person, at betale ham den resterende Sum, saaledes som Dommen paabyder, og ikke gøre ham nogen Hinder derpaa, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sm. T. 6, 8.

— (Kronborg). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Gaarden Vedsøhe i Andtvorskouf Len skal være øde, befales det ham at lade den genopbygge og sørge for, at der kommer til at bo en Mand paa den, der kan svare Kronen den Landgilde og anden Herlighed, som der svaredes af Gaarden, førend den blev nedbrudt. Han skal derefter lade Gaarden indskrive i Jordebogen og føre den paa Bygningen anvendte Bekostning til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 72 b.

— Miss. til Detløf Holck [Kronborg], Børge Trolle [København] og Peder Mund [Frederiksborg]. Det aabne Brev [24. April 1597] om Forbuddet mod at fiske i de Søer i deres Len, som Kongen vil have forbeholdt sig selv, sendes dem med Or-

dre til at rette sig derefter, saafremt de ikke ville staa til Ansvar, hvis de forse sig derimod. Sj. T. 19, 72 b.

17. April (Kbhvn.). Miss. til Claus Bilde. Thruen Andersdatter, Thomis Tenneckers Enke, har berettet, at han efter sine underskrevne Bevisers Lydelse skylder hende 324 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort for Fløj, Klæde og andre Kramvarer, som han til forskellige Tider har udtaget hos hendes afdøde Husbonde. Da hun trods forskellige Anfordringer endnu ingen Betaling har kunnet faa, men stadig holdes hen, har hun nu anmodet om at blive hjulpen til sin Betaling. Det befales ham at rette sig selv heri og uden videre Forhaling betale hende, hvad han med Rette skylder hende. saa hun ikke skal have noget at klage over. Sk. T. 3, 31.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bevilget, at Fru Anna, Hertuginde i Lifland og Kurland, for denne ene Gang maa føre 20 Fade (*Stykker*) Rinskvin, som hun har købt til hendes Hoflejrs Behov, toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 19, 73 b.

18. April (—). Miss. til Ebbe Munk. Kirkevægerne for Gierløf, Lundtforlundt, Hemesø¹, Vemmerløf og Tornborrig Kirker have henvendt sig til Kongen angaaende de Penge, som Knudt Rud, Embedsmand paa Odensegaard, er bleven Kirkerne skyldig for det Kirkekorn, han har oppebaaret. og anmodet om at faa disse Penge betalt, da de ellers ikke kunne istandsætte Kirkerne, der ere bygfældige. Ebbe Munk skal derfor med det allerførste i Provstens Nærværelse gøre Afregning med Knudt Rud for, hvad han bliver Kirkerne skyldig, og sørge for, at han enten betaler det straks eller, hvis han ikke kan stille Kirkerne tilfreds med rede Penge, giver Bevis for at ville betale Pengene til en bestemt Tid. Sj. T. 19, 73 b. K.

— Miss. til Ebbe Munk. For kort Tid siden har han faaet Befaling til at lægge Vinstrup Gaard og Gods, som Predbiørn Bild hidtil har været forlenet med, ind under Antvorskouf Slot. Det befales ham nu ved første Lejlighed at lade Husene paa Vinstrupgaard nedbryde, føre det af dem, der kan bruges, til Antvorskov og siden anvende det til Bedste for Kongen; Resten skal han for en rimelig Pris lade Bønderne faa til at forbedre deres Gaarde med. Bekostningen med Nedbrydningen af Husene skal han

¹ Hemmershøj. Slagelse H.

føre til Udgift i sit Regnskab. Jorderne til Gaarden skal han fordele mellem Kronens Bønder for en rimelig aarlig Afgift og lade 8 uvildige Dannemænd sætte Jorderne for en passende Landgilde, som skal indskrives i Jordebogen. Han skal lade Bønderne faa Jorderne uden Indfæstning. Sj. T. 19, 74. K.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen, der i sidste Oktober Maaned forlenede Ebbe Munk med Antvorskouf Slot, ikke den Gang gav ham noget Forleningsbrev derpaa, hvorefter han kunde rette sig, har han nu bevilget, at Ebbe Munk fra Okt. 1596 til 1. Maj 1597 maa have Lenet paa de samme Betingelser, som Kansler Christian Friis havde det. Hofmesteren skal drage Omsorg for, at dette iagttages ved Ebbe Munks Regnskabs Aflæggelse paa Rentekammeret. Sj. T. 19, 74 b. K.

— Miss. til Jørgen Brahe. Bestallingen for Mester Hans Stenwinckel, Kongens Bygmester, sendes ham med Ordre til at levere Mester Hans den og paase, at han i alle Maader retter sig efter den. Mester Hans skal paase, at der bliver lavet godt Arbejde og at der føres nøje Registre over, hvad der bruges til Bygningen, hvilke Registre skulle underskrives af ham selv eller Mestersvenden. Sk. T. 3, 31 b.

20. April (—). Miss. til Fru Talle Ulfstand og Fru Margrete Hardenberg, Palle Grubbes Enke. Forstanderne for Skolen i Ringsted have berettet, at afdøde Fru Anne Hardenberg, saaledes som hendes Testamente udviser, for sit Lejersted har skænket 300 Dlr. til fattige Skolebørn i Ringsted Skole. Disse Penge har i sin Tid afdøde Corvidts Grubbe faaet, og de staa endnu hos dem tilligemed $2\frac{1}{2}$ Aars paaløbne Renter. Kirkeværgerne have tidligere [14. Sept. 1595] faaet Skrivelse til dem om at betale, men alligevel forholdes Pengene Kirkeværgerne til stor Bekostning og Skade for de fattige Skolebørn, og de have derfor nu paany anmodet om at blive hjulpne til Ret. Det befales Fru Talle og Fru Margrete godvillig at rette sig selv heri og uden videre Forhaling betale de 300 Dlr. med paaløbne Renter til Skolens Forstandere, da Fru Anne Hardenberg af et kristeligt Hjærte og Forsæt har skænket Pengene til de fattige Skolebørn. Sj. T. 19, 75.

— Miss. til Knud Grubbe. Hr. Thorsten Mogensen, Sognepræst til Mørum og Elleholm i Liister og Provst sammesteds, har berettet, at i sidste svenske Fejde ere Bønderne og hans Formand i disse Sogne af Hensyn til den Besværing, der

da paahængte Bønderne, indbyrdes blevne enige om, at nogle skulde give Korn i Skæppetal, nogle Smør, nogle Tømmer og nogle Penge for den Rettighed, de skulde svare til Præsten, og at denne Ordning skulde vedvare, indtil Besværingen hørte op og Gaardene igen blev ved Magt og Bønderne kunde bruge deres Jorder, saaledes som de fra Arilds Tid havde gjort. Efter at Hr. Thorsten er kommen til Kaldet, har han ogsaa en Tid haft Taalmodighed med Bønderne, men da disse nu ere komne til Rette igen og bruge deres Jorder som fra Arilds Tid af, formene de ham hans Tiende og ville gøre den Medlidenhed, han og hans Formand have vist mod dem, til en Ret for sig, skønt der ikke er sluttet nogen Kontrakt mellem dem og Præsten og Kongens Fader ej heller har udstedt noget Brev derom. Han har derfor nu begæret at blive hjulpen til Ret, saa han kan faa den Rettighed, som Bønderne fra Arilds Tid af have svaret og efter Ordinansen ere pligtige at svare. Endvidere har han berettet, at Præstegaarden var meget forfalden, da han kom til Kaldet, og at det er paalagt ham at genopbygge og forbedre den, hvilket han ogsaa har gjort; med Lensmandens Samtykke har han ogsaa forbedret Præstegaarden med Ager og Eng, saa vidt hans Anpart kunde taale, og opsat en lille Mølle til Hjælp for Præstegaarden, men der gøres ham nu Hinder saavel paa Tiende, Ager og Eng som paa Møllen. Knud Grubbe skal undersøge Sagen og siden hjælpe Hr. Thorsten til at faa den Rettighed, som Præsterne fra Arilds Tid have haft, give Sognemændene Tilhold om at svare Præsten deres Tiende efter Ordinansen og sørge for, at der ikke gøres ham nogen Hinder paa den til Præstegaarden liggende Ager, Eng og Mølle. Sk. T. 3, 32.

21. April (Kbhvn.). Kvittans til Christian Friis til Borrebye, Kansler, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Andtvorskof Len fra 16. Juli 1589, da han først blev forlenet dermed, til 7. Okt. 1596, da han overleverede det til Ebbe Munk, for den i Andtvorskof Birk til 1. Maj 1596 oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 97 b.

— Miss. til Rigsraaderne Peder Munk, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Absolon Gjøe, Jacop Seefeldt, Albret Friis, Hendrik Ramel, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre og Eske Brock om sikkert at møde hos Kongen i

København den 12. Maj for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 75 b.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe og Manderup Parsberg om at møde i København den 12. Maj. Da Kongen til Sommer vil sende dem og nogle andre af Raadet paa en Rejse uden Riget, skulle de indrette sig paa, at de med saa mange Heste, som de ere pligtige at tjene med af deres Len, kunne være rede til at begive sig paa Rejsen, naar de faa nærmere Tilsigelse. De skulle staffere sig selv og deres Folk saaledes, at de kunne være baade deres fædrene Rige og sig selv til Ære. Udt. i Sj. T. 19, 76.

— Miss. til Hans Olufsen om paa Kongens Vegne at tiltale Hr. Jens Jensen, Præst paa Hven, der har tilladt sig at forandre noget i de sædvanlige Ceremonier ved Kirketjenesten. Sj. T. 19, 75 b. (Tr.: Dsk. KL. III. 5).

— Bestalling for Strange Madtsen, Borger i København, som Foged paa Ferøe. Han skal oppebære al Landskyld, Leding, Gaardfæstning, Sagefald og al anden Kronens Rente, baade vis og uvis. Han skal deraf levere de fattige Skolebørn saa meget, som de pleje at faa, og tage Bevis af Skolemesteren derfor. Ligeledes skal han levere Hospitalet paa Ferøe og andre der paa Landet det, som Kongens Fader har forskrevet dem, og afholde hvilke andre Udgifter, der ere fornødne. Hvad der bliver tilovers skal han straks levere til Søfren Andersen, Raadmand i København, og hans Medredere, Købmænd sammesteds, efter Købmandsvægten, saaledes som det har været gammel Brug. Hvad Landets Vægt beløber sig højere end Købmandsvægten skal han gøre Kongen særskilt Regnskab for. Han skal tage nøjagtig Kvittans af Søfren Andersen og hans Konsorter for det, som han leverer dem. Han skal føre godt Tilsyn med, at Kongens Købmænd paa Ferøe forsyne Landet med nødtørftig Tilførsel og gode uforfalskede Købmandsvarer, som Almuen kan være tjent med, handle oprigtigt med Kongens Undersaatter der paa Landet og bruge retfærdig Alen, Maade og Vægt. Endvidere skal han paase, at Kongens Købmænd, deres Fuldmægtige og Folk skikke sig sagtomdigt og venligt mod Almuen paa Ferøe, saa der ingen Klager kommer over dem. N. R. 3, 43 b¹.

¹ Tr.: Norske Rigsregistr. III. 484 f.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske om med det allerførste at lade Laden paa Rudgaard, der skal være aldeles bygfældig, nedbryde og opsætte en anden i dens Sted af det Tømmer, som allerede ligger hugget paa Skovene dertil. Hvis det ikke forslaar, skal han lade det manglende Tømmer hugge der i Skovene, dog hvor der ikke sker for stor Skovskade. Han skal paase, at der medgaar saa ringe Bekostning som muligt til Bygningen. F. T. 3, 20. Orig.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe og Ringkøbing. Helmerich Leusker, Grev Johan af Oldenborgs Tjener, har berettet, at han af deres Medborgere, Jens Lauridsen og Hans Hermansen, paa sin Herres Vegne har købt henholdsvis 6 og 20 $\frac{1}{2}$ Læst Rug, paa hvilket Køb han har betalt dem henholdsvis 100 og 506 Dlr. Da han nu paa Grund af Kongens Forbudsbrev¹ ikke kan faa Tilladelse til at udføre Rugen af Riget, har han anmodet Kongen om at hjælpe ham til at faa de Penge tilbage, som han har betalt paa Rugen. Det befales dem at give de to ovennævnte Borgere Tilhold om uden langsommeligt Ophold at tilbagebetale de af Helmerich Leusker oppebaarne Penge, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 38.

— (Frederiksborg). Miss. til Detløf Holck. Da Kongen har eftergivet Jørgen Møller i Skierre Mølle de 4 [Pd.] Mel, som han resterer med af sin Landgilde, skal Detløf Holck føre dem til Udgift i sit Regnskab. Han skal derefter forvise Mølleren af Møllen og i hans Sted sætte en anden, som vil og kan svare sin Mølleskyld i rette Tid. Udt. i Sj. T. 19, 76 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale de 830 Dlr., som de skulle give for den Gaard i Helsingør, som de paa Kongens Vegne have købt af Hendrik Klemensens² Hustru og hendes Søn. Udt. i Sj. T. 19, 76 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale de 530³ Pd. Kanarisukker, som de for kort Tid siden have faaet Ordre til at købe til Kongen i Sundet og indsende til Kongens eget Kammer. Udt. i Sj. T. 19, 76 b.

23. April (—). Miss. til Detløf Holck. Da Kongens og Dronningens Møller under Kronborg Slot skulle være satte

¹ 17. Jan. 1597. ² »Klemensens« er efter Toldregnskabet for 1597 en Fejl-skrift for: Klejnsmeds, jvfr. ogsaa ovfr. S. 105. ³ Senere i Brevet staar: 130 Pd.

for højt i Landgilde, saa Møllerne ikke kunne udrede den, skal Detløf Holck paa Tinge lade opkræve Syn og uvildige Dannemænd til at undersøge, om de to Møller ere satte for højt i Landgilde, og, hvis det er Tilfældet, taksere dem for en passende Landgilde, hvilken saa skal indskrives i Jordebogen. Udt. i Sj. T. 19, 77.

23. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christofver Pofvelsen og Anders Tygessen, der i sidste svenske Fejde have ladet sig bruge paa Orlogsskibene mod Rigets Fjender og dér mistet deres Helbred og Førlighed, saa de nu ikke kunne fortjene deres Føde, hvorfor de have ansøgt om at maatte faa Underholdning for Livstid, maa blive optagne i Almindeligt Hospital i Slagelse, naar der bliver Plads ledig, og for Livstid faa Underholdning med Mad, Øl og anden Nødtørft ligesom andre Hospitalslemmer. De skulle være Hospitalsforstanderen lydige og rette sig efter Hospitalsfundatsen, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. Sj. R. 14, 99.

— Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Gabriel Svale har særlig Benaadning¹ paa den Gaard i Hellestedt, som Kongen for kort Tid siden har givet Christian Bernekov Ordre til at lægge ind under Malmøhus, skal Christian Bernekov uhindret lade Gabriel Svale beholde Gaarden. Sk. T. 3, 33.

— Miss. til Hans Oldeland. Fru Karine Bryske til Slumstrup, Ifver Lunges Enke, har berettet, at hun for nogen Tid siden har købt en Gaard af ham, som paa den sidste Herredag er bleven fradømt hende af Kongen og Rigsraadet, og hun har nu anmodet om at maatte blive hjulpen til at faa de Penge tilbage, som hun har givet for Gaarden. Det befales Hans Oldeland med det første at tilbagebetale hende de Penge, han har faaet af hende for Gaarden efter hans eget Brevs Lydelse, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. T. 3, 21.

— Miss. til Hans Lange om at lægge de 9 Gaarde i Assing Sogn i Hammerum Herred, som Peder Munk tidligere har haft i Værge, ind under Lundenes Slot. Udt. i J. T. 5, 38.

— Miss. til Knud Grubbe, Brostrup Gjedde, Vilhelm Dresselberg og Christian Bernekov. Hendrik Rammel, Embedsmand paa Aahusgaard, har nu, som ofte tidligere, berettet, at der paa hans

¹ 25. April 1580.

Gaard Beckeskouf findes nogle Breve, som i langsommelig Tid have staaet forseglede i et Kammer. Da Kongen formodede, at der blandt disse Breve kunde være nogle, som angik Beckeskouf Gaard og Gods eller angik Kronen, gav han for nogen Tid siden nogle gode Mænd Ordre¹ til at optage disse Breve, men denne Befaling har paa Grund af forskellige indtrufne Forhindringer ikke kunnet efterkommes. Da Kongen paa ingen Maade vil have disse Breve staaende forseglede der længere til Skade for Kronen og for Hendrik Rammel, befales det dem herved at møde paa Beckeskouf den 4. Juli og uden videre Forhaling oplukke Kamret og Brevkisterne, nøje paase, at ingen af Brevene bortkomme, men at de alle blive rigtig registrerede, og siden levere alle dem, der vedkomme Kronen eller Hendrik Rammel, til Hendrik Rammel eller hans Fuldmægtige. Da Gabriel Sparre til Svanholm formener, at en Del af Brevene tilkommer ham paa hans Hustrus² Vegne og hendes Medarvinger, har Kongen skrevet til Gabriel Sparre om at give Møde paa Beckeskouf til ovennævnte Tid for at modtage de Breve og andet, som maatte tilkomme ham paa hans Hustrus Vegne og hendes Medarvinger. Sk. T. 3, 33 b.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Sparre om at møde paa Beckeskouf den 4. Juli, naar det dér forseglede Kammer med Breve skal oplukkes, og modtage de Breve og andet, som kan tilkomme ham paa hans Hustrus Vegne og hendes Medarvinger. Sk. T. 3, 34.

— Søpas for Madts Hellessen, der med Kongens Livskib Michael skal ligge i Bæltet i Sommer for at paase, at ingen forløbe Kronens Told og at ingen fordægtige eller forbudne Varer føres igennem Bæltet. Han skal enten ligge under Sprue eller paa det mest belejlige Sted under Sjælland eller Fyen, saa han paa begge Sider kan have Tilsyn med de Skibe, der løbe igennem, og han maa ikke stedse blive liggende under Fyens Side under Knuidts-hofvid, saaledes som det hidtil Dags er sket. Han skal paase, at ingen fremmede Nationers Skibe, franske eller engelske, løbe gennem Bæltet uden at have rigtig Besked og Bevis, og henvise dem til at sejle gennem Øresund som sædvanligt, medmindre de da ville besøge nogle Steder i Nørrejylland. Det skal være ham forbudt at tvinge Kongens egne Undersaatter i Fyen og Jylland til at

¹ Se 5. Jan., 3. Marts og 1. Maj 1593, 10. Juli 1596.

² Lisbet Trolle.

løbe ned til Toldstedet ved Nyborg, naar de have vist deres Søbrev; ligeledes forbydes det ham at forurette Kongens Undersaatter eller berøve dem noget. Hvis han og hans Folk ikke rette sig herefter, skulle de være i Kongens Unaade og ville blive tilbørligt straffede. Hvis han af Storm og Uvejr trænges ind i nogen Havn, skulle Kongens Undersaatter undsætte ham med Folk, Fetalje, Tov, Aakere og andet nødvendigt. Sj. R. 14, 100.

24. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Lang, der har faaet Tilladelse til i 1595 at indføre 10 Læster Rostockerøl sise-frit i Riget, men ikke har kunnet indføre Øllet dette Aar, nu maa indføre de 10 Læster Rostockerøl sise-frit i Aar paa de Ladesteder, han synes, dog skal han lade Sisemesteren notere Indførelsen paa Brevet, for at der ikke skal indføres mere Øl sise-frit. Sj. R. 14, 102.

— Miss. til Bispem i Fyen. Denne Brevviser, Niels Jensen, har en Tid lang tjent i Kongens Kantori og forholdt sig godt, men er nu bleven forløvet af Kongens daglige Tjeneste. Da Kongen nærer den Forhaabning om ham, at han skal være dygtig enten til Skole- eller Kirketjeneste, og gerne for hans tro Tjenestes Skyld vil have ham befordret paa det bedste, befales det Bispen at befordre ham fremfor nogen anden til det første ledige Kald i Fyens Stift, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. F. T. 3, 21. Orig. i Landsark. i Odense.

— (**Frederiksborg**). Følgrebrev for Tage Krabbe til Kronens Bønder i Østre Ebberup, Borup, Holdtsholt¹, Stafversholt, Brekielle², Busholm³, Perskiøb. Suinkemose⁴, Langeskou⁵, Hillerup, Axtorp, Munckeliungby og Rifstøft⁶, som afdøde Jacob Krabbe sidst har haft i Befaling. Udt. i Sk. T. 3, 35.

— Forordning om, at Lensmændene paa Kronborg, Frederiksborg og Københavns Slotte ikke maa fiske i Søerne i deres Len. Sj. R. 14, 101. (Tr.: CCD. III. 48 ff. Tidsskr. for Fiskeri III. 205 f.).

25. April (—). Miss. til Peder Mund, om, at Kongen har eftergivet Las Svendsen i Udsundbye 1 Pd. 9 Skpr. Korn og 2 Tdr. Havre, som han resterer med, da han ikke formaar at udrede Restancen i denne dyre Tid. Udt. i Sj. T. 19, 77.

¹ Hulshult, N. Asbo H. ² Brekielle, samme H. ³ Busholm, samme H.
⁴ Sjunkamossa, samme H. ⁵ Ljungaskog, samme H. ⁶ Råfvetofta, samme H.

25. April (Frederiksborg). Miss. til Detløf Holck. Jørgen Nielsen i Ludtsrødt i Blausterødts Sogn har berettet, at han er kommen til at restere med 1 Td. Rug, 1 Td. Byg, $1\frac{1}{2}$ Td. Havre og $1\frac{1}{2}$ Mk. Penge af hans Landgilde, for hvilken Restance Sognefogden og 4 Mænd have udvurderet 1 Ko, 1 Kvie og 4 Fjorkalve af hans Bo. Da han har anmodet om, at han i Betragtning af sin Fattigdom maa faa det ham fratagne tilbage, skal Detløf Holck igen lade ham faa det, hvis hans Beretning er rigtig. Udt. i Sj. T. 19, 77.

— Miss. til Detløf Holck om, at Kongen har givet Lauridts Olsen, Hans Andersen, Niels Hansen og Peder Lessøe i Annenes¹ Henstand med Udredelsen af dette Aars Landgilde til et andet Aar, dog skulle de saa udrede det, de restere med. Udt. i Sj. T. 19, 77 b.

— Miss. til Peder Mund. Kronens Tjenere i Gierløf og Tørsløf og nogle i Øvre Drøbye under Abramstrupgaard have klaget over, at de ikke kunne udrede deres Landgilde, fordi deres Jord er beløben med Sand, og i den Anledning anmodet om, at deres Gaarde maa blive omsatte for en rimelig Landgilde. Peder Mund skal undersøge Sagen og paa Tinge lade opkræve Syn til at granske, om deres Jorder ere saaledes beløbne med og ødelagte af Sand, som de berette. Hvis det er Tilfældet, skal han lade opkræve Oldinge til at taksere Jorderne og Gaardene for en passende Landgilde og siden lade denne indskrive i Jordebogen. Sj. T. 19, 77 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale de Stænger og Mundstykker, som Kongens Beridere paa Frederiksborg og Hørsholm efter deres udgivne Sedlers Lydelse have faaet af Peder Sporemager. Da der er bestilt 41 Stænger og Mundstykker hos ham til Kongens egne Heste, hvilke han ogsaa har leveret, men Kongen ikke vil beholde dem allesammen, skulle de kun betale dem, som Kongen beholder. Udt. i Sj. T. 19, 77 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Da Kronens Tjenere i Langerydts Sogn og en Del af Kronens Tjenere i Freninge Sogn i Fers Herred have klaget over, at de i denne dyre Tid ikke have Sædekorn nok, og have anmodet om at faa 3 Læster Korn til Laans til Mortensdag, befales det ham, hvis han har noget Korn

¹ Annisse. Holbo H.

i Forraad, at forstrække dem med det mest mulige, for at de kunne faa Sæden i Jorden, dog skulle de betale Kornet tilbage til Mortensdag. Sk. T. 3, 35.

26. April (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at han til Dr. Anders Christensen, Professor ved Københavns Universitet, paa de 100 Studenters Vegne resterer med Afgiften af en Tiende, som han har i Fæste, og som er henlagt til de 100 Studenters Underholdning, og at han stadig ikke har villet betale den, skønt Dr. Anders nogle Gange har krævet den af ham. Det befales ham med det allerførste at betale Dr. Anders Christensen den resterende Afgift, saafremt Kongen ikke skal tiltænke anderledes derom og ad Rettens Vej søge sin Ret hos ham. Sj. T. 19, 78.

— Miss. til Dr. Anders Christensen, Professor ved Københavns Universitet. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af de Undersaatter, der have fæstet de til de 100 Studenters Underhold henlagte Tiender, ikke i rette Tid svare tilbørlig Afgift deraf, skal Dr. Anders tiltale og forfølge dem med Retten derfor, om de ikke bør have forbrudt deres Fæstebreve og han have Ret til at bortfæste Tienderne til andre, der ville svare deres Afgift i rette Tid. Han maa ikke sælge det Korn, som er bevilget til de 100 Studenters Underhold, efter Kapitelskøbet, men skal lade det føre ind til København og der afhænde og bruge det til de 100 Studenters Gavn; dog skal han, hvis nogle have særlige Breve paa at maatte give Penge i Stedet for Korn, forholde sig tilbørligt med dem. Sj. T. 19, 78 b.

— Miss. til Axel Brahe og Olluf Rosensparre. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra Kronens Bønder i Øster Herred i Blekinge, der ligge under Lykaa Slot, hvori de klage over Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, og hans Foged. Da Kongen ikke ved andet om deres Klager, end hvad de selv foregive, og Knud Grubbe ogsaa skal have Grund til at beklage sig over Modvillighed fra Bøndernes Side, idet disse, ligesom i tidligere Lensmænds Tid, vise sig modvillige baade mod ham selv og hans Foged, skulle Axel Brahe og Olluf Rosensparre den 1. Juni begive sig til Auskær, forhøre Bøndernes Klager over Knud Grubbe og hans Foged og Knud Grubbes Klager over Bønderne, enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem og sørge for, at deres Dom bliver eksekveret, og at Bønderne, hvis de have forset

sig, blive tilbørligt straffede. De skulle give beskreven under deres Signeter, hvad de forhandle eller dømme Parterne imellem. Kongen vil siden tilforordne dem en af sine Sekretærer, som skal sidde til Doms med dem, forfatte Dommen skriftlig og tage den med sig til Kancelliet. Sk. T. 3, 35 b.

26. April (Frederiksborg). Miss. til Kronens Bønder i Øster Herred i Blekinge. Da Kongen, i Anledning af deres Klager over Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa og Sølvitsborg Slotte, og hans Foged i Herredet, har beskikket nogle Raader og gode Mænd til at forhøre dem og Knud Grubbe og hans Foged den 1. Juni og siden forhandle dem imellem til Minde eller Rette, befales det dem herved strengeligen at møde i Auskær den 1. Juni for de tilforordnede Raader og gode Mænd for at faa Besked paa deres Klager. Sk. T. 3, 35 b.

28. April (Kbhvn.). Bestalling for Herluf Daa til Sneddinge som Skibshøvedsmand paa Orlogsskibene med en aarlig Løn af 200 Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger til sig selvanden. Sj. R. 14, 103.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Væ Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 45. K. Orig.

— Miss. til Peder Madtsen, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland. Denne Brevviserske, Margrette Ollufsdatter paa Hammerø, har klaget over, at en Henning Andersen, der af 15 Mænd paa Fierre Herredsting er dømt til inden 6 Uger at gaa sin Lov med 36 Mænd, at han ikke har ihjelslaaet hendes Mand, hvilket hun har sigtet ham for, nu entholder sig Retten og ikke i rette Tid har gaaet sin Lov, hvorved hun mener, at der gøres hende Uret. Det befales Peder Madtsen at lade Henning Andersen fængsle. dømme hvad kristeligt og ret er over ham og lade Retten have sin Gang, saa Henning Andersen kan komme til at lide sin tilbørlige Straf, hvis han findes skyldig i saadan Misgerning. Sk. T. 3, 36 b.

— Miss. til Absolon Gjøre og Morten Skinkel. Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, har faaet Ordre til efter Skellighed at forbedre Rudgaard, som han i nogen Tid har haft i Befaling, med Bygning, og Christen Munk til Giessinggaard, der har forbedret Gaarden noget med Bygning, vil nu have Erstatning derfor af Axel Brahe; da de have anmodet om, at Absolon Gjøre og Morten Skinkel, der have besigtet Bygningen, da Christen Munk overtog Rudgaard, maa forlige dem derom, skulle disse to med det allerførste

begive sig til Rudgaard, undersøge, hvad Bygning Christen Munk har opsat der, og forlige ham og Axel Brahe derom. F. T. 3, 22.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske om straks at lægge 3 Gaarde i Elbyelundt¹, 1 Gaard i Sersløf By og Sogn og 1 Gaard i Vedde², alt i Skoufby Herred, som Fru Helvig Ulfeldt til Damsgaard, Steen Bildes Enke, har tilmageskiftet Kronen af hendes Arvegods, ind under Rudgaard, indskrive dem i Jordebogen og forholde sig med dem efter sit Forleningsbrevs Lydelse. F. T. 3, 23.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Viborg Købstads Privilegier. J. R. 6, 65 b. K.

— Miss. til Casper Markdaner om at lægge 1 Gaard og 2 paa samme Gaards Grund byggede Bolshuse i Bierte Sogn i Tystrup Herred ind under Koldinghus. Udt. i J. T. 5, 38 b.

— Miss. til Johan Rud om at overtage Egenø³, som Tygge Krabbe til Bustrup hidtil har haft i Forsvar, og indskrive Bønderne derpaa i [Ørum] Slots Jordebog. Udt. i J. T. 5, 38 b.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Jomfru Sophi Gyldenstjerne, hvem hun 25. Sept. 1596 fik Ordre til at give dobbelt saa meget i aarlig Underholdning, som en af de andre Jomfruer faar, lader sine Tjenere ligge indenfor Klosterets Porte om Nattetid og optræder usømmeligt med sine Hunde i Kirken, skal Abbedissen give Ordre til, at denne Underholdning skal afkortes Jomfru Sophi Gyldenstjerne, og ikke mere tilstede hende at faa nogen Underholdning i Klosteret. Sm. T. 6, 9.

29. April (—). Miss. til Hendrik Lykke. Kongen har bragt i Erfaring, at Jomfru Sophia Gyldenstjerne, forhen Abbedisse i Maribo Kloster, paa forskellige Steder skylder Penge bort, hvilket ialt beløber sig til en 1500 Dlr. Skønt Kongen billigvis kunde være betænkt paa at lade hende betale denne Gæld af hendes eget, da hun maaske har faaet Pengene til sit eget Behov og ikke til Klosterets, vil han dog have de fattige Folk, der have Penge at kræve, befordre til det bedste, og befaler derfor Hendrik Lykke at sørge for, at enhver faar sin Betaling af Kloste-

¹ Ejlby-Lunde. ² Vedde. ³ Jegindø.

rets Indkomst, og føre det til Udgift i Klosterets Regnskab. Sj. T. 19, 79.

29. April (Kbhvn.). Søpas for Jacob Tregaard, Kongens Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Duen skal følge Kongens tilforordnede Raader og gode Mænd til Øsel. Kongen beder sine Naboer og Venner og byder sine Undersaatter at undsætte Jacob Tregaard med Folk, Fetalje, Tov, Ankere og andet nødvendigt, hvis han af Storm og Uvejr indtrænges i deres Havne. Sj. R. 14, 103 b.

— Bestalling for Jens Sparre, Kongens Sekretær, der har lovet at følge Kongens Broder Hertug Hans af Slesvig og Holsten ind i Tyskland. Han skal i aarlig Løn have 100 gl. Dlr., hvilke skulle betales ham paa de Steder, hvor han er med Kongens Broder. Naar han kommer tilbage til Riget med Kongens Broder, skal hans Tjeneste i Kancelliet igen staa ham aaben. Sj. R. 14, 103 b.

— Miss. til Knudt Grubbe om med det allerførste at lade hugge 50 Tytter blekingske Bord i Blekinge, da Kongen har Brug for saadanne til sine Skibe, og lade dem føre ned til bekvemme Ladesteder, saa de kunne ligge rede, naar Kongen sender Skibe efter dem. Sk. T. 3, 37.

-- Miss. til Christen Munk. Da Jørgen Friis, Embedsmand paa Hald, har berettet, at der paa Kronens Gods i Finds Herred (!) i Mors ikke findes nogen Bonde, som er duelig til Herredsfogdens Bestilling, men at der paa det Skarpenbergs Gods, som Chresten Munk er forlenet med, vel findes en dygtig Mand dertil, skal Chresten Munk, hvis der paa Skarpenbergs Gods findes en Bonde, som Jørgen Friis kan bruge til Herredsfogedbestillingen, gøre sin mueligste Flid for, at denne Bonde kan blive tilforordnet til Herredsfoged, og ikke gøre Jørgen Friis nogen Forhindring derpaa. J. T. 5, 38 b.

1. Maj (—). Miss. til nogle Lensmænd. Kongen, der daglig har store Pengeudgifter, har tidligere¹ skrevet til dem om at indbetale deres Restancer, men erfarer nu, at denne Ordre ikke er bleven efterkommet. Kongen havde rigtignok ventet, at de havde taget mere Hensyn til hans Ordre, og han befaler dem nu uden videre Forhaling og Undskyldning inden N Dag (i Brevene til de

¹ 23. Jan. 1597.

sjællandske Lensmænd: inden 14 Dage, i Brevene til de fynske, laalandske, falsterske og skaanske Lensmænd: inden 1 Maaned, i Brevene til de jydskes Lensmænd: inden 6 Uger, i Brevene til de norske Lensmænd: med det allerførste) enten selv at møde eller sende deres Fuldmægtige til Rentekammeret for at gøre deres Regnskab klart og betale, hvad de maatte blive skyldige til 1. Maj 1596, samt fremsende deres Regnskab og Afgift til 1. Maj 1597. Hvis de paany vise sig forsømmelige og ikke gøre alting klart og betale, hvad de blive skyldige, til den nu fastsatte Tid, vil Kongen se sig forarsaget til ved andre Midler at søge sin Ret og Skadegæld hos dem, hvilket Kongen dog ikke gerne vil gøre. De skulle med dette Bud tilskrive Kongen, hvorledes de agte at forholde sig. — Jørgen Kaas (Vardøhus Len); Hendrik Krag (Island); Oluf Bilde (Abramstrup Len); Knudt Rud (Korsør Len); Henning Gjøre (Nykøbing Len) til 1586, da han blev det kvit, og af Reins Klosters Len i Norge til 1. Maj 1597; Fredrik Hube med Regnskabet for Told og Sise i Nykøbing fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1597; Knudt Brahe (Aarhusgaard); Fru Margrete Brahe paa hendes afdøde Husbondes [Kristen Skeels] Vegne (Aakier Len); Lodvig Munks Arvinger (Ørum Len); Erik Lykke til Eskier (Dueholms Len, Skivehus Len og Ørum Len); Hans Lange (Lundenes Len); Prebiørn Gyldenstjerne (Aastrup Len); Bertel Holck (Vildtstedt By og Gods); Hendrik Gyldenstjernes Arvinger med 2000 Dlr.; Christen Bernekov (Lundegaard og St. Peders Kloster); Sten Madsen (Halmsted Herred); Fru Lissebet, Anders Thotts Enke (Laugholm Len); Peder Brahe (Sølvitsborg Len); Gabriel Sparre (Dalbye Kloster); Tage Krabbe paa hans afdøde Broders [Jakob Krabbes] Vegne; Fredrik Lange (Told og Sise af Tønsberg Len); Ølrik Sandberg (Senien Len); Madts Sandberg (Romsdalens Len). — I disse Breve skulle tillige indføres de Mandtalsregistre, der endnu restere; Frandts Rantzau [Silkeborg] og Johan Rud [Ørum Len] skulle have særskilt Brev herom. Sj. T. 19, 79 b, 81, 82.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling. Kongen har for nogen Tid siden¹ paalagt dem at give Toldere, Sisemestre og Byfogder i de Købstæder, de have i Befaling. Tilhold om at forklare deres Regnskaber paa Rentekammeret og betale, hvad de maatte blive skyldige, og havde ventet, at

¹ 23. Jan. 1597.

hans Ordre var bleven efterkommet, og at Toldere, Sisemestre og Byfogder havde rettet sig derefter, men erfarer nu, at det ikke er sket. Det befales dem paany at give alvorlig Ordre til, at alle Toldere, Sisemestre og Byfogder, der endnu restere med Regnskab og Penge, inden (i Sjælland: 14 Dage, i Skaane, Fyen, Laaland og Falster: 1 Maaned og i Jylland: 6 Uger) skulle møde paa Rentekammeret for at forklare deres Regnskab og betale hvad de maatte blive skyldige, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at søge sin Ret og Skadegæld hos dem ved andre Midler. Sj. T. 19, 80 og 81 b.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til nogle Købstæder. For nogen Tid siden have de faaet Skrivelse om med det første at indbetale de Penge, som de restere med af den til Fastelavn 1596 paabudte Pengeskat, men det er endnu ikke sket. Det befales dem derfor nu at betale Pengene inden 1 Maaned, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til ved andre Midler at kræve sin Ret og Skadegæld hos dem. Sj. T. 19, 80 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Pouel Madtsen, Byfoged i Væ, har berettet, at han i 15 Aar ingen Løn har haft og derfor er kommen i Armod, saa han nu ikke kan udrede den Restance, han staar tilbage med. Kongen har i den Anledning bevilget, at han for sin Bestilling maa nyde samme Løn, som de andre Byfogder i Væ have faaet, nemlig 10 Dlr. om Aaret, eller hvad der billigvis kan gives ham, og at det maa blive afkortet ham i hans Restance, hvilket Rentemesteren skal iagttage i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 82 b.

— Miss. til Christen Holck om at lægge 1 Gaard i Ørsløf¹ By i Karrisø Sogn i Faxe Herred, som Peder Munk hidtil har været forlenet med², ind under Tryggeveldegaard, lade den indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den efter hans Forleningsbrevs Lydelse. Udt. i Sj. T. 19, 82 b.

— Miss. til Frands Rantzau om at overtage en Kirkegaard, kaldet Tranum³, i Giedding Herred, som Peder Munk til Estvadgaard har haft i Forsvar⁴. Udt. i J. T. 5, 39.

— Miss. til Envold Kruse om at lægge noget Gods i Jerslef Herred, som Peder Munk tidligere har haft i Værge⁵,

¹ Jørslev, Karise S., Fakse H.
ding H. ⁴ Jvfr. 6. Juni 1569.

² Jvfr. 1. Febr. 1592.

³ Trandum, Gin-

⁵ Jvfr. 23. Maj 1589, 20. Aug. 1590 og

30. Juni 1593.

nemlig Øster Kuornumgaard, som Jens Kierul bor paa, 2 Bol, kaldede Vibesig, og 1 Gaard i Vester Brøndersløf, ind under Astrup Slot og indskrive dem i Jordebogen. Udt. i J. T. 5, 39.

1. **Maj** (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg om at lægge 1 Gaard i Alstrup i Hvetbo Herred, 1 Gaard i Foeshaufven¹, 1 Gaard, kaldet Bispgaard, 1 Gaard, kaldet Bleggraf, samt Kronens Bønder i Vilsted By og Sogn i Slet Herred ind under Aalborghus og indskrive dem i Jordebogen. Udt. i J. T. 5, 40.

— Miss. til Eske Brock om at overtage 5 Gaarde og 1 Bol i Eigdrup By, 4 Gaarde i Knestedt og 1 Gaard i Skielderup i Onsild Herred og alle de Kirke- og Præstetjenere, som Peder Munk fik i Forlening² efter afdøde Fru Anne Lykke og hidtil har haft i Forlening, og indskrive dem i Drotningborg Slots Jordebog. Udt. i J. T. 5, 39 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Olufsen i Todbiereg paa Kirkens Part af Korntienden af Todbiereg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8½ Ørt. 3½ Skp. Rug, 7½ Ørt. 5 Skpr. Byg, 6½ Ørt. 7 Skpr. Havre og 2 Skpr. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 71.

-- Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Pedersen i Todbiereg paa Kronens Part af Korntienden af Todbiereg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8½ Ørt. 3½ Skp. Rug, 7½ Ørt. 5 Skpr. Byg, 6½ Ørt. 7 Skpr. Havre og 2 Skpr. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 71 b.

2. **Maj** (—). Miss. til Tage Krabbe. Fru Giørrel Faddersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har berettet, at nogle gode Mænd efter Kongens Befaling for nogen Tid siden have afsagt en Dom mellem hende og ham, hvorved de have tildømt Tage Krabbe en Ø fra Børringe Kloster, som hun er forlenet med, men trods gentagne Henvendelser til de gode Mænd har hun dog endnu ikke kunnet faa en Genpart af Dommen. Da det gælder Kronens Ejendom og det ikke er mere end billigt, at man faar at vide, hvorledes Dommen i sig selv lyder, og da hun formoder, at han har Dommen i sin Forvaring, befales det ham at lade hende faa en rigtig Genpart af den. Sk. T. 3, 37 b.

3. **Maj** (—). Miss. til Bispen i Ribe Stift. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Hr. Jens Madsen, forhen Sognepræst

¹ Farshave.

² Jvfr. 28. April 1575 og 30. Juni 1593.

til Giemsøe¹ og Vernør² Sogne i Thy, hvori denne beretter, at han paa Grund af nogen Trætte med Lodvig Munk til Kvistrup og dennes Uvenskab er kommen fra sine Sogne, dog har han selv forpligtet sig til at afstaa dem, men er ikke bleven dømt fra Kaldet. Hvis Hr. Jens ikke er dømt fra Kaldet for nogen Forseelses Skyld og det med Lempe kan ske og ikke strider mod Ordinansen, skal Bispnen hjælpe Hr. Jens til et Kald i Stiftet, naar der bliver noget ledigt, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. J. T. 5, 39 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Munk om at lade Hals Birk følge Manderup Parsberg under Aalborghus. Udt. i J. T. 5, 40.

4. Maj (—). Miss. til Herman Juel. Denne Brevviser, Thomes Vendelboe, har berettet, at han i nogle Aar har været Havnefoged i Bursvig paa Gotland og forholdt sig saaledes i denne Tjeneste, at ingen med Billighed har kunnet beklage sig over ham, men alligevel er han, da Niels Bild kom af med Gotland, uden billig Aarsag bleven afskediget fra Bestillingen af Niels Bild, der i hans Sted har indsat en af sine Tjenere. Da han nu har anmodet om at maatte faa sin forrige Bestilling, men Kongen ikke ved andet om Thomes Vendelboe, end hvad han selv beretter, skal Herman Juel undersøge, hvorledes han har forholdt sig i Bestillingen, og hvis han uden Skyld er afskediget derfra, lade ham faa den igen, hvis det kan ske med Lempe og han er duelig dertil. Sk. T. 3, 38.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om med det første at lægge det Gods i Nyborg Len, som Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, i nogen Tid har været forlenet med, ind under Nyborg Slot, indskrive det i Slottets Jordebog og forholde sig med det efter sit Forleningsbrevs Lydelse. F. T. 3, 24. K.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster om at optage Jomfru Itte Thest i Maribo Kloster og give hende samme aarlige Underholdning, som de andre Jomfruer faa, samt paase, at hun forholder sig tilbørligt mod hende og de andre Jomfruer og ogsaa i andre Maader retter sig efter den Forordning, som er gjort til Bedste for Klosteret. Sm. T. 6, 10.

— Miss. til Johan Rud. Da han har indberettet, at det

¹ Gelsing, Hjerm H.

² Venø, Skodborg H.

Færgehus ved Odssunds Færge, som i nogen Tid har ligget under Vestervig Kloster, for den daglige Brugs og Førsels Skyld ikke kan undværes fra Ørum Slot, befales det ham igen at lægge Færgehuset under Ørum Slot og indskrive det i Slottets Jordebog. J. T. 5, 40.

4. Maj (Kbhvn.). Kvittansiarum til Henrik Krag til Trenderup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Island fra St. Hans Dag Midsommer 1591 til samme Dag 1595 og for det paa Gaardene Bessested og Arnestappen modtagne og til Brostrup Gjedde overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. N. R. 3, 52 b.

6. Maj (—). Bestalling for Mogens Juel til Pallisbjerg som Landsdommer i Nørrejylland, da han nu har været hos Kongen og aflagt Ed som saadan. J. T. 5, 40 b.

— Forleningsbrev for Mogens Juel til Pallisberg, der er beskikket til at være Landsdommer i Nørrejylland, paa Asmindt Kloster, saaledes som Peder Munk, Marsk, hidtil har haft det i Væрге, uden Afgift. [Med Artiklerne 16 og 18]. J. R. 6, 66. K.

— Følgebrev for samme til Bønderne under Asmindt Kloster. Udt. i J. R. 6, 66 b.

— Miss. til Morids Stygge og Hermandt Kaas om at overlevere Mogens Jul til Palisberg Inventarium, Breve, Registre og Jordebøger paa Asmind Kloster og besigte Bygningerne paa Klosteret og Klosterets Skove. Udt. i J. T. 5, 40 b.

7. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Kerteminde. Der er Trætte mellem Jens Viborg, Ridefoged til Nyborg Slot, og Grete, Christopher Guldsmeds Enke, angaaende nogle Ord, som en Kvinde skal have sagt, hvilke Ord skulle berøre Jens Viborgs Ære og Lempe med nogen Trolddomshandel, som Jens Viborg angives at have ville lade bruge med Grete Christoffers og hendes Datter. Da den nævnte Kvinde skal være fængslet i Kerteminde, skulle de tage Sagen for, dømme deri og give Dommen beskrevet. K. Udt. i F. T. 3, 25.

9. Maj (—). Aab. Brev om, at Augustus Erich, tysk Sekretær, der har foretaget sig at beskrive Kongens Kroning, maa lade en Bog herom trykke paa Dansk og paa Tysk. Det forbydes alle andre at eftertrykke Bogen her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget uden Augustus Erichs Til-

ladelse, saafremt de ikke ville have forbrudt de Eksemplarer, de have med at fare, og staa tilbørligt til Rette. Sj. R. 14, 104.

9. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Knudt Rud, Embedsmand paa Odensegaard, har, medens han var Lensmand paa Korsør Slot, oppebaaret Kirkens Part af Korntienden af Lundtforlundt, Gierløf, Hemishøy og Vemmeløf Sogne i Negene og har nu gjort Kirkeværgerne i Sognene Regnskab for det, han er bleven Kirkerne skyldig. Da disse Kirketiender nu igen skulle bortfæstes, skal Ebbe Munk bortfæste dem til Kirkeværgerne i Sognene paa egne og menige Sognemænds Vegne. Hvis nogle af Kirkeværgerne ikke ville fæste Tienderne, maa han bortfæste dem til Bønderne. Der skal svares $\frac{1}{2}$ Dlr. i Stedsmaal af hvert Pd. Korn, og hver 2 Bønder i Sognene skulle aarlig levere 1 Læs Halm paa Ladegaarden ved Korsør Slot. Sj. T. 19, 83.

— Kvittansiarum til Breide Rantzau til Rantzouholm paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Tranekier Len fra 1. Maj 1582 til 1. Maj 1596, for Indkomsten af den gejstlige Jurisdiktion, for de i Lenet oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 10.

10. Maj (—). Bestalling for Gert Gyllig som Salpetersyder i Abramstrup, Roskilde og Svenstrup Len. Han skal aarlig levere mindst 4 Tdr. lutret Salpeter paa Tøjhuset ved Københavns Slot. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sj. R. 14, 104 b.

— Aab. Brev om, at Hans Simensen, Kongens Skibskaptejn, der for nogen Tid siden er antaget i Kongens Tjeneste og har forholdt sig saaledes, at Kongen er vel tilfreds med hans Tjeneste, fra 1. Maj 1597 at regne skal have 300 gl. Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Sj. R. 14, 106.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Kongen har eftergivet Claus Grønning, Borger i Lund, 6 Dlr. af de Penge, som han skyldte Marcus Skomager, der for nogen Tid siden blev rettet for sine Misgerninger, og hvis halve Boslod derfor er forfalden til Kronen. Naar Byfogden forklarer sit Regnskab paa Rentekammeret, skulle de 6 Dlr. godtgøres ham deri. Udt. i Sj. T. 19, 83 b.

— Forleningsbrev, fra St. Hans Dag 1597 at regne, for Johan Buckholt paa Island. Han skal svare 3200 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og levere dem paa egen Bekostning

og Risiko og uden nogen Afkortning i Rentekammeret i København; men hvis Klostrenes, Syslernes og Jordernes Afgift kan forhøjes eller Skibene sættes for højere Told eller Landets Indkomst i nogen Maade forbedres, skal Fordelen derved alene komme Kongen til Bedste. For denne ene Gang maa han faa et af Kongens Skibe til at føre ham til Island. Han skal aarlig gøre Regnskab for Stedsmaal og Sagefald baade i gejstlige og verdslige Sager, hvoraf han selv maa beholde den ene Tredjedel. Saasart han kommer tilbage fra Island, skal han levere de rede Penge fra sig, som ere faldne der paa Landet, og som han har med sig, og indbetale Resten til Fastelavn eller Paaske i det seneste. Han skal i rette Tid hvert Aar betale Præsterne og de fattige der paa Landet den dem tillagte Rente og intet deraf tilskrive Kongen i Regnskabet. Han maa ikke tillade Skibe eller Skibsfolk at besøge eller besejle Havnene der under Landet, medmindre de have Kongens Faders eller Kongens eget Benaadningsbrev derpaa. Naar han betaler sin aarlige Afgift, skal han indlevere et Register paa alle de Mænds Navne, der have Tilladelse til at besejle Havnene. Ligeledes skal han til Rentekammeret indlevere en klar Jordebog over Landets visse Indkomst saavel af det gejstlige Gods som af det andet. Han skal føre Tilsyn med, at Præsterne skikke sig tilbørligt efter Ordinansen, baade hvad Levnet og Lærdom angaar, og hvis nogen lever uskikkeligt, i Forening med Superintendenten i vedkommende Stift lade ham straffe. Han skal paase, at Kirkerne paa Island blive holdte i god Stand, og hvis de, der forestaa Kirkerne, vise sig forsømmelige, lade dem tiltale derfor. Hvis Kongen til sine Skibsfolk paa Holmen ved Københavns Slot faar Brug for Fisk eller Vadmel, forbeholder han sig at forlange saa meget, han har Brug for, hvilket saa skal blive afkortet i Johan Buckholts Afgift, for 1 Læst Fisk 35 Dlr. og for en Vorde Vadmel 2 Dlr. Kongen forbeholder sig alene alt Vrag samt alle Bjørnehuder, Hvaltænder, Hvalrav og andet saadant, som kan faas paa Island. Han skal holde Almuen ved Lov og Ret, og hverken han selv eller hans Fogder og Folk maa drive noget Købmandskab mod Loven, som kan være den menige Mand til Skade. Han skal med Flid skaffe sig Underretning om, hvorledes Kongens Skibsfolk, der sendes til Vespene og for Norden paa Island efter Svovl, forholde sig, og paase, at Købmændene skikke sig saaledes mod Almuen, at der ingen Klager kommer over dem, og at Skipperne og Skibsfolkene ikke gøre nogen

Overlast, medens de ligge i Havnene. Hvis nogen Jord eller Jordparter med Urette ere komne fra Kronen i tidligere Lensmænds Tid, skal han igen indtale dem med Lov og Ret og ikke se gennem Fingre med nogen. N. R. 3, 53 b.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Parsberg. Jep Lauridsen i Allersløf i Valborts Herred har klaget over, at Johan Bernekovs Foged Jens Skriver har forvist ham fra hans Gaard under Paaskud af, at den er forfalden, skønt Jep Lauridsen har tilbudt med Dannemænd at sætte Borgen for, at den med det første skal blive opbygget og forbedret. Christoffer Parsberg skal undersøge Sagen og, hvis Jep Lauridsen har lidt Uret, lade ham faa Gaarden igen og lade ham faa Lov og Ret mod Jens Skriver. Udt. i Sj. T. 19, 83 b.

— Miss. til Jacop Høg og Albret Vind om at besigte Ørum Slot og levere det til Johan Rud. Udt. i Sj. T. 19, 83 b.

— Bestalling for N. N. som Salpetersyder paa Kronens Gods i N. Herred. Han skal aarlig levere N. Tdr. godt lutret Salpeter og om muligt mere til Arkelimesteren paa Københavns Slot og have 14 gl. Dlr. for hver Tønde Salpeter. [Iøvrigt lige lydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. — Disse efterskrevne begære Bestallinger som Salpetersydere: Olluf Svendsen, Borger i Væ, i Gierse og Gyng Herreder, lover aarlig at levere 6 Tdr. Salpeter; Peder Skrædder, Borger i Væ, i Alboe og Ferse Herreder, lover aarlig at levere 5 Tdr. Salpeter; Jens Chrestensen, Borger i Væ, i Froste, Torne, Venshofvidts¹ og Skiødts Herreder, lover aarlig at levere 5 Tdr. Salpeter; Hans Francke, Borger i Landskrone, i Frederiksborg og Københavns Len, lover aarlig at levere 4 Tdr. Salpeter; Hans Jørgensen, Borger i Væ, i Vildens² Herred, lover aarlig at levere 2 Tdr. Salpeter; Lauris Hansen, Borger i Lund, i Baare og Harager Herreder, lover aarlig at levere 2 Tdr. Salpeter; Hans Brun, Borger i Ysted, i Engelsted, Herrestedt og Liufvens³ Herreder, lover aarlig at levere 2¹/₂ Td. Salpeter; Mikkell Lange i Anderskouf og Sorø Len, lover aarlig at levere 4 Tdr. Salpeter; Hans Albersen i Kronborg og Dragsholm Len, lover aarlig at levere 4 Tdr. Salpeter; Petter von Gyllig i Tryggevælde, Torebye, Ringsted og Salte Len, lover aarlig at levere 6 Tdr. Salpeter; Klaus Lydersen i Kallundborg og Holbæk Len, lover aarlig

¹ Vemmenhøgs.

² Villands.

³ Ljunits.

at levere 3 Tdr. Salpeter; Gerdt von Gyllig i Austørp¹, Roskilde og Svendstrup Len, lover aarlig at levere 4 Tdr. Salpeter; Zacharias Jørgensen i Helsingborg Len, lover aarlig at levere 2 Tdr. Salpeter; Olluf Trudsen i Halmsted Len, lover aarlig at levere 2 Tdr. Salpeter. Sj. R. 14, 106 b.

12. Maj [Kbhvn.]². Miss. til Albregt Skeel til Jungergaard om at lade Trætten mellem ham og Fru Margrette Brahe, Christen Skeels Enke, staa hen, indtil Christen Skeels Søn kommer i Landet igen. Udt. i J. T. 5, 41.

13. Maj (--). Bestalling for Hans Kirckhoff og hans 4 Svende som Taarnmænd paa Københavns Slot. De skulle lade sig bruge med deres Instrumenter og Spil og daglig gøre følgende Tjeneste: om Morgenen Klokken 5 skulle de blæse i deres Instrumenter, Klokken 10 slet skulle de blæse i Trompeterne og straks efter lege paa Instrumenterne; til Aftensmaaltidet, naar Klokken er 5, skulle de blæse og lege paa Trompeterne og Instrumenterne, men naar Kongen selv er her til Stede og Kongens egne Trompeter blæse til Bords, skulle de alene opvarte med deres Instrumenter, men ikke bruge Trompeterne. Naar Klokken er 7 om Aftenen, skulle de vare paa med deres Instrumenter til Godnat. Iøvrigt skulle de lade sig bruge, naar Kongen befaler. Hans Kirckhoff skal i aarlig Løn have 30 Dlr., 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og 10 Dlr. aarlig til en sædvanlig Hofklædning; de 4 Svende skulle hver have 20 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og 10 Dlr. til en sædvanlig Hofklædning, alt at udrede af Rentekammeret. Bestallingen skal regnes fra 1. Maj 1597. Sj. R. 14, 109 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Kongen har bevilget, at Apitz von Grunenbergh, Hertug Hans's forhenværende Hofmester, fra 1. Marts til 23. Maj maa faa Maanedspenge paa 3 Heste, hvormed han har opvartet Kongens Broder Hertug Hans. Ligeledes skal han have 31 Dlr., som han har fortæret paa den Rejse, han efter Kongens Befaling har foretaget fra Gustrow til Kolding. Udt. i Sj. T. 19, 83 b.

14. Maj (—). Miss. til Kronens Bønder i Øster Herred i Blekinge, der have faaet Ordre³ til at møde i Rette for

¹ Abrahamstrup.
April 1597.

² I J. T. er Brevet uden Dateringssted.

³ 26.

Kongens Raader i Auskær den 1. Juni med deres Klager over Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa og Sølvitsborg, og hans Foged, om i Stedet at møde i Lykaa til den samme Tid. Sk. T. 3, 38 b.

14. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at ingen maa paaføre Manderup Parsberg, Rigsraad og Embedsmand paa Aalborghus, Trætte eller Forfølgning paa hans Gods i Danmark, saalænge han er forhindret i Rigets Bestilling udenlands og 6 Uger efter hans Hjemkomst, dog maa han saa heller ikke paaføre andre Trætte. J. R. 6, 66 b. K.

15. Maj (—). Miss. til Manderup Parsberg om at lade bygge en Pram, som kan bruges til at føre Brændevad paa fra Halse Skov og andensteds. Udt. i J. T. 5, 41.

16. Maj (—). Miss. til Christian Bernekov. Prebiørn Gyldestjerne, Embedsmand paa Beufing, der for nogen Tid siden¹ har faaet alvorlig Befaling til at hjælpe nogle fattige Folk til Rette, som vare strandede med Skib og Gods under Skaane og vare blevne forurettede af Undersaatterne i Malmøhus Len, har berettet, at han ikke saa hurtigt har kunnet komme til Ende med den Sag. Da Christian Bernekov nu er bleven forlenet med Malmø Len, befales det ham strengeligen flittigt at tage sig af denne Sag, forfølge dem, der have forset sig, tage Dom over dem og lade dem straffe derefter uden at se gennem Fingre med nogen, andre til advarende Eksempel, saa Kongen baade udenlands og i sine egne Lande kan beholde Navn af en kristen Øvrighed og Supplikanterne faa, hvad der endnu er i Behold af deres Gods. Hvis han viser sig forsømmelig og Supplikanterne yderligere beklage sig, vil han selv komme til at staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 39.

— Miss. til Absolon Gjõe og Carl Bryske, Embedsmænd i Dalum Kloster og paa Rudgaard. Da Christopher Valkendorf til Glorup, Hofmester, har begæret noget Krongods i Fyen, nemlig 3 Gaarde i Elderup og 1 Gaard i Gisle, til Mageskifte for noget af hans Arvegods, nemlig 1 Gaard i Skalkendrup, 1 Gaard i Ølsted og 1 Gaard i Jordløse i Nyborg Len samt 1 Gaard i Dramstrup i Merløse Herred, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegods, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 25. K.

¹ 24. Dec. 1596.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Henrik Belov. Naar Knud Brahe og Mads Sandberg have skaffet ham rigtig Besked om, hvad afdøde Kiøn Qvitzov har bekostet paa Bygningen paa Lundsbe¹ og givet for den Bønderejendom, han har tilforhandlet sig der omkring, skal han betale Kiøn Qvitzovs Arvinger, hvad det kan beløbe sig til, og føre det til Udgift i sit Regnskab [af Kallø]. J. T. 5, 41.

— Miss. til Knud Brahe og Mads Sandberg. Afdøde Kiøn Qvitzov, der har været forlenet med Kronens Gaard Lundsbe² og noget andet Gods i Kalø Len², har forbedret Lundsbe² med Bygning og tilforhandlet sig Bønderejendommen i Lundsbe²gaard og noget andet Selvejergods i Lenet med Kongens Faders Tilladelse³ og paa den Betingelse, at denne Bønderejendom og Rettighed skulde tilfalde Kronen til den Pris, han havde givet for den, saafremt han døde uden ægte Livsarvinger. De skulde med det første begive sig til Lundsbe², nøje besigtige og taksere Bygningen, undersøge, hvad for Bønderejendom Kiøn Qvitzov har tilforhandlet sig deromkring og hvad han har givet derfor, og give det klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 41 b.

— Miss. til Bispen i Aarhus. Fru Karrenne Krabbe, Falk Gjoes Enke, har berettet, at hendes Sognepræst, Hr. Jens i Drobye, for nogen Tid siden er bleven indsat i Kaldet imod hendes Husbondes og menige Sognemænds Vilje, hvilket er imod Ordinansen og har givet Anledning til stor Uenighed. For at saadant kan blive afskaffet og al anden Forargelse dæmpet, skal Bispen i Forening med Lensmanden alvorligt drage Omsorg for, at der i Hr. Jens's Sted bliver tilforordnet en anden Præst i Drobye og Æbeltoft Sogne, nemlig Hr. Jacob i Grundfør, og at Hr. Jens igen bliver befordret til Grundfør Præstekald. Kongen har tidligere skrevet til hans Formand herom, men der er for Lejligheds Skyld endnu ikke blevet gjort noget ved Sagen. Det befales ham nu at rette sig efter denne Befaling. J. T. 5, 42.

17. Maj (—). Miss. til Albregt Friis. Da Valdemar Parsberg, hvem Kongen for nogen Tid siden⁴ har givet Ordre til at tiltale og forfølge Peder Rantzau til Trøgeborg for det, som han har foretaget sig imod Ribe Kapitels Privilegier og Kongens Faders

¹ Lyngsbæk, Mols H. ² Jvfr. 17. Okt. 1578. ³ 2. Nov. 1578. ⁴ 5. Jan. 1597.

og Kongens egne Breve, nu er kommen af med Riberhus Slot og derfor ikke kan forfølge Sagen mod Peder Rantzau til Ende, skal Albregt Friis tage sig af Sagen, forfølge Peder Rantzau paa det yderste, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret, saa Sagen kan blive endelig udført og paadømt af Dommerne. De Breve, som Valdemar Parsberg maatte have angaaende Sagen, skal Albregt Friis tage til sig, og han skal tage sig saaledes af Sagen, at der ikke kan findes at være udvist nogen Forsømmelse fra hans Side; viser det sig at være Tilfældet, vil Kongen kræve ham tilbørligt til Regnskab. J. T. 5, 42 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

18. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Lauge Vaaben, Borger i Kolding, indtil videre aarlig maa oppebære 3 Pd. Korn af Koldinghus til sin Underholdning. K. Udt. i J. R. 6, 67.

— Miss. til Stehen Madtsen. Da Kongen med det første vil sende ham til Storfyrsten af Muskouf for at udrette Kongens Ærinde, skal han indrette sig paa at møde i København den 20. Juni for at tiltræde Rejsen og staffere sig selvfernte, saaledes som den Lejlighed kræver. Sk. T. 3, 40.

— Miss. til Lauge Urne. Da Kongen vil sende ham i Rigets Ærinde til Kongen af Polen, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han bestemt kan være i København den 16. Juni og derefter begive sig paa Rejsen. Han skal staffere sig selv-tredje saaledes, at han kan være baade Kongen og sig selv til Ære. F. T. 3, 27.

— Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen til Sommer vil sende ham til Dronningen af England, Grev Moufrits af Nassau og de Stater af Holland og vil bruge ham som Orator paa denne Legation, befales det ham at indrette sig paa at kunne tiltræde Rejsen, naar han faar nærmere Ordre, og staffere sig selv og sine Folk saaledes, som han kan tænke Lejligheden kræver. Han skal være betænkt paa at foredrage Kongens Hverv til Dronningen af England paa Latin og Hvervene til de Stater paa Tysk, saaledes som Kongen vil have det henstillet til hans egen velbegavede Forstand. Sk. T. 3, 39 b.

— (**Raphael**). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen vil sende ham i Rigets Bestilling til Dronningen af England, Grev Morids af Nassau og Staterne, skal han staffere sig selv og sine Folk saaledes, at de kunne være ham selv og hans fædrene Rige til Ære, og være færdig, saa han kan rejse, saasart

han faar nærmere Ordre; Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. Udt. i Sj. T. 19, 84.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe om fra Kallundborg Slot at sende 2 Læster Rug til Ringsted Kloster, da der er Mangel paa Rug i Klosteret. Udt. i Sj. T. 19, 84.

— Miss. til Ebbe Munk om at sende 1 $\frac{1}{2}$ Læst Rug fra Andtvorskouf til Ringsted Kloster til Kongens Behov. Udt. i Sj. T. 19, 85.

— Miss. til Byfogden i Ringsted. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Ringsted hidtil have oppebaaret den Markedstold, der aarlig er falden i Byen, befales det ham herefter aarlig at oppebære den og gøre Kongen Regnskab for den. Udt. i Sj. T. 19, 84.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ringsted. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de hidtil have dristet sig til at oppebære Markedstolden i Ringsted uden at gøre rigtig Besked eller Regnskab derfor, befales det dem med det allerførste enten selv at møde hos Kongen eller sende deres Fuldmægtige til ham med de kongelige Breve, som de have paa at maatte oppebære Markedstolden. De maa herefter ikke befatte sig med den. Sj. T. 19, 84 b.

— Miss. til Dr. Thomas Fincke og M. Iver Stub, Professorer i København. Da det er berettet Kongen, at Bønderne paa Hven have gjort Skade paa de astronomiske Instrumenter, der findes paa Uraniborg, skulle de begive sig til Hven, undersøge, om der er gjort nogen Skade paa Instrumenterne, og gøre Indberetning til Kongen derom. Udt. i Sj. T. 19, 84 b¹.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har af Hensyn til en Intercessionsskrivelse fra Borgemestre og Raad i Amsterdam eftergivet den Tiltale og Aktion, som han kunde have til deres Medborger Iper Clausen, fordi han har forløbet Kronens Told. Hvis Skipperen siden kommer i Sundet, skulle de derfor lade ham passere frit og uhindret, saafremt han da har forholdt sig efter den Kondition, som Kongen har tilskrevet Borgemestre og Raad i Amsterdam, og som Isac Peitersen skal give dem nærmere Besked om. Udt. i Sj. T. 19, 84 b.

— Kvittansiarum til Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøvling Slot, paa hans Regnskab for

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 430.

Indtægt og Udgift af Malmøhus Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597, for Indtægten og Udgiften af den gejstlige Jurisdiktion i Lenet, for de oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 45 b. K.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Lehene Thott. Da hun ejer en Gaard paa Bornholm i Kongens Vildtbane og derfor har god Lejlighed til at skyde saa mange Stykker Vildt, hun vil, hvilket kan medføre, at Vildtbanen paa Bornholm med Tiden bliver helt ødelagt, anmodes hun om godvillig at bevilge, at hun i en 2—3 Aar ikke vil skyde eller fange noget Vildt paa Bornholm, hvor hun har sin Gaard. Hvis hun vil have noget Vederlag derfor i sit Køkken, anmodes hun om at lade Kongen det vide. Sk. T. 3, 40 b.

— Aab. Brev om, at Pouel Brodersen i Stubbekøbing, der paa Kongens Rejse til Norge har ladet sig bruge som Mærskræmmer paa Kongens Skib Raphael, maa være fri for kongelig og borgerlig Tyngde, saalænge han lader sig bruge i Kongens Tjeneste til Skibs og indtil Kongen giver anden Ordre. Sm. R. 5, 11.

— Miss. til Niels Skram. Denne Brevviser, Jens Møller, har berettet, at han paa Grund af nogen Forhandling, som er gaaet mellem ham og Erik Lange, har faaet dennes Brev paa Hatting Mølle, at beholde sin Livstid kvit og frit. Da han nu imidlertid ikke længere maa nyde dette Brev, fordi Erik Lange er kommen af med Bygholm Len, og Forandringen med Lenet er sket midt om Sommeren, har han begæret at maatte blive fri for den Skyld og Afgift, der forrige Aar skulde svares af Møllen. Niels Skram skal i Betragtning af det anførte Forhold lade ham være fri for Halvdelen af forrige Aars Landgilde, men derefter tage fuld Landgilde af ham. J. T. 5, 43.

3. Juni (—). Oprejsningsbrev for Martin Søfrinsen i Nøtrup, Niels Jensen i Gludt, Lauridts Jørgensen i Gram, Niels Brunsen og Rasmus Brunsen i Kiels¹, Hans Søfrensen i Rarrup, Søfren Krog i Astrup² og Pofvel Jensen i Assens i Bierge Herred, der ere blevne dømt nederfældige paa Landstinget for deres Tov, men nu have stillet baade Lensmanden paa Kongens Vegne og Sagvolderen tilfreds for den Sag. J. R. 6, 67.

¹ Klejs. ² Aastrup.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Simensen, Kaptejn, om, at Kongen har bevilget, at Kongens Skrædder Peter Eckers Søn, maa blive indtaget paa det Skib, hvormed Hans Simensen skal løbe til Spanien. Udt. i Sj. T. 19, 85.

-- Miss. til Niels Skram. Mandrup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, har berettet, at medens han havde Horsens i Forsvar, har han ladet to Karle sammesteds fængsle, fordi de i en Drabssag havde aflagt falsk Vidnesbyrd for at hjælpe Manddraberen til hans Fred. Ved nogle gode Mænds Granskning er Manddraberen svoren fredløs og de to Karle blevne fældede, saa længe denne Granskning staar ved Magt. Da de siden have erhvervet Kongens Stævning over de gode Mænd for deres Granskning og Kongen er til Sinds at lade dem straffe for deres falske Ed, men det kan befrygtes, at de ville rømme, hvis de komme paa fri Fod, skal Niels Skram med det første sende dem velforvaret til Københavns Slot, da det vil blive besværligt at holde dem fængslede i Horsens i saa langsommelig Tid, indtil der bliver berammet en Herredag her i Riget. De skulle saa holdes fængslede i København, indtil Herredagen bliver holdt og de kunne blive straffede efter den Dom, som der bliver afsagt. J. T. 5, 43 b.

5. Juni (—). Miss. til Johan Urne. Da Oufve Juel har berettet, at han har en stor Restance udestaaende i Bradtsbiørg Len, som Johan Urne nu er forlenet med, og har anmodet om Kongens Befordring til at faa Restancen indkrævet, paalægges det herved Johan Urne at hjælpe Oufve Juel og hans Fuldmægtige til Rette og baade hos Lagmanden og Borgemestre og Raad i Skien drage Omsorg for, at han bliver hjulpet til at faa Restancen indkrævet. Sk. T. 3, 41.

6. Juni (—). Miss. til nedennævnte Købstæder om at modtage N. Baadsmænd, der i nogen Tid skulle ligge i Borgeleje hos dem, forlægge dem i Borgeleje, skaffe dem tilbørlig Underhold med Mad og Øl eller Kostpenge i Stedet og forholde sig med dem efter de i Kongens Faders Tid udstedte Breve¹. De skulle paase, at hverken Baadsmændene vise sig modvillige mod Borgerne eller disse i nogen Maade besvære Baadsmændene, saa Kongen kan blive forskaanet for Klager fra begge Parter. — Register: Jylland: Aalborg 50; Ribe 48; Randers 18; Aarhus og Vi-

¹ 24. Okt. 1587.

borg hver 14; Nykøbing p. Mors, Horsens og Thisted hver 12; Skagen, Ringkøbing og Kolding hver 10; Grenaa 8; Hjørring 7; Æbeltoft, Hobro, Holstebro, Lemvig og Sæby hver 6; Vejle 5 og Skive 4. — Sjælland: Næstved 16; Skelskør 10; Slagelse og Køge hver 8; Nykøbing i Ots Herred 7; Roskilde og Vordingborg hver 6; Præstø, Stege og Holbæk hver 4; Heddinge og Ringsted hver 3. — Skaane: Malmø 44; Ysted 22; Landskrone og Væ hver 14; Trelleborg, Aarhus og Ronneby hver 12; Helsingborg, Lund og Halmsted hver 10; Varberg 8; Auskær 7; Falsterbo med Skanør, Sølvietsborg, Lykaa, Laugholm og Sømmershavn hver 6; Falkenberg 4 og Elleholm 3. — Fyen: Odense 44; Svendborg 22; Kerteminde 20; Assens 16; Faaborg 12; Bogense 9; Middelfart og Rudkøbing hver 8; Nyborg 6. — Laaland og Falster: Nakskov 18; Stubbekøbing 8; Nysted og Sakskøbing hver 4. Sj. T. 19, 85.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lav Beck om at forsvare Peder Jørgensen mod Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg, der først har bortfæstet en Gaard til Peder Jørgensen for Sølv og Penge, men nu vil tvinge ham til at drage ind paa sit Gods, og sørge for, at der ikke sker ham nogen Uret. Udt. i Sj. T. 19, 86 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Isaac Peitersen i Amsterdam en Sum Penge, som han paa Kongens Vegne har erlagt til Hendrich Kaltenhof, Borger i Luneborg, efter dennes Kvittanses Lydelse, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 86 b.

— Miss. til Jacop Ulfeld. Denne Brevviser, Simen Pedersen under Nyborg Slot, har berettet, at der er nogen Trætte mellem ham og Jacop Ulfeld angaaende en Okse, som Jacop Ulfeld tiltaler ham for, og at Jacop Ulfeld eftertragter ham med Retten paa det yderste. Skønt han mener at kunne bevise sin Uskyldighed i Sagen, vil han dog hellere være fri for vidtløftig Trætte og leve i Rolighed og har derfor anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret hos Jacop Ulfeld. Kongen anmoder Jacop Ulfeld om at lade Tiltalen mod Simen Pedersen falde og mere optage hans Undskyldning i en god Mening end eftertragte ham paa det yderste for en ringe Forseelse, selv om han ogsaa med Retten kunde faa noget over ham. F. T. 3, 28.

— Miss. til Eske Brock. Kongen har erfaret, at han af

Bierge¹ Herredsting i Skaane har ladet opkræve nogle simple og vankundige Mænd til at gøre Markeskel mellem Tagerup, Burløf og Alestrup Byer, hvilket Markeskel han vil have drevet, fordi han har en Gaard i Tagerup, medens ingen af Lodsejerne gøre Fordring paa Markeskellet. Da det vil falde disse simple og vankundige Mænd meget besværligt at gøre Markeskellet retfærdigt og uden Skade for dem selv, fordi der aldrig har været noget Markeskel mellem Byerne, saa de ikke have noget at rette sig efter, naar de skulle gøre deres Tov, og det vil medføre adskillig Vidtløftighed, hvis Markeskellet skal gaa for sig, anmoder Kongen ham om for hans Skyld at lade den Forfølgning, som han allerede har begyndt paa Markeskellet, falde eller lade den bero, indtil han kommer til Kongen, saa denne kan tale nærmere med ham derom. J. T. 5, 44.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram. For nogen Tid siden² har Kongen givet ham alvorlig Befaling til med Retten at tiltale Jomfru Ingeborg Bilde for de Klager, som en af hendes Fogder³ og en Pige⁴ have ført over hende. Pigen har nu igen klaget til Kongen over, at hun ingen Ret har kunnet faa over Jomfru Ingeborg Bilde, og Kongen ved heller ikke, hvad Niels Skram har gjort ved Sagen, eftersom der ingen Besked er kommen fra ham derom. Det har undret Kongen ikke saa lidt, at hans alvorlige Befaling ikke agtes mere af Niels Skram, og det befales denne ufortøvet at indsende Besked til Kancelliet om, hvor vidt han er kommen med denne Sag, for at Kongen deraf kan erfare al Lejlighed og, hvis Niels Skram ikke har forlangt Dom i Sagen eller ikke har procederet dermed, som det burde sig, kan forordne en anden til at udføre Sagen mod Ingeborg Bilde med Retten. J. T. 5, 44 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Karenne Jørgensdatter, Knud Olufsens Enke, i Aarhus paa Kirkens Part af Korntienden af Aastrup⁵ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 71 b.

8. Juni (—). Bestalling for Peder Andersen, Borger i København, som Byfoged i København. Sj. R. 14, 110 b. (Tr.: KD. II. 493 ff.).

¹ Bierge er vistnok en Fejlskrift for: Bare. ² 4. Jan. 1597.

³ Peder Jørgensen. ⁴ Inger Kristensdatter. ⁵ Astrup, Ning H.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Holger Ulfeldt. Da Peder Knudt-
sen har berettet, at han paa Grund af sin høje Alder ikke kan
paatage sig Værgemaalet for sin afdøde Broder Biørn Knudtsens
umyndige Børn, og tilmed bor langt borte fra Børnenes Gods, saa
han ikke kan føre saa flittigt Tilsyn med det, som han burde, har
han anmodet om, at der maa blive beskikket en anden til Værge i
hans Sted. Da Holger Ulfeldt er Morbroder til Børnene, befales
det ham at være til Stede, naar der skal skiftes mellem
Biørn Knudtsens Børn, paatage sig Værgemaalet for de
umyndige Børn og varetage deres Tarv. Sk. T. 3, 41.

9. Juni (—). Miss. til Bønderne i Borse Herred, hvem de
end tilhøre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den ved Turre-
becks¹ Mølle værende Dæmning, der skal være en ret Landevej der
i Herredet, er meget forfalden, saa den vejfarende Mand kun med
Besvær kan komme derover, og at det derfor vil være nødvendigt,
at den bliver sat i Stand, befales det dem strengelig hver især at
møde med Heste og Vogn ved Turrebecks Mølle, saasnart
de blive tilsagte, og siden hjælpe til med at istandsætte
Dæmningen, saa den med det allerførste kan blive sat i Stand.
Hvis nogen viser sig modvillig og sidder overhørig, vil han blive
tiltalt og straffet for Ulydighed. Sj. T. 19, 87.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard om at betale
Sven Hald de 73 Dlr., som denne har forstrakt hans afdøde Fa-
der Henrik Gyldenstjerne med. Udt. i J. T. 5, 45.

10. Juni (—). Aab. Brev til Kronens Bønder og Tjenere
under Hellig 3 Kongers Kapel i Roskilde Domkirke, hvor-
ved det strengelig forbydes dem herefter at svare til Tyge Brahe til
Knudstrup, der hidtil har haft dem i Forlening. De skulle her-
efter svare til Christen Friis til Borrebye, Kongens Kansler.
Sj. R. 14, 113 b².

— Livsbrev for Hening von Garleben, Kongens En-
spænder, i Betragtning af hans lange Tjeneste, paa 20 Dlr. i aar-
lig Løn, en sædvanlig Hofklædning og Fetalje for et halvt
Hundrede Daler, Løn og Hofklædning at udrede af Rentekammeret
og Fetaljen af Fetaljeskriveren paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 114.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Varberg i de næste 5
Aar maa være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig

¹ Tubæk Mølle, Skibbinge S., Baarse H.

² Tr.: Dsk. Mag. II. 325 f.

Tynge, da største Delen af Byen nylig er brændt ved en hastig opkommen Ildebrand. Sk. R. 3, 46. K.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock og Jacob Høg om at begive sig til Beulin Slot og Len og tiltage nogle uvildige Dannemænd, der i Lensmandens Nærværelse kunne taksere det Gods, som har lidt Skade af Sand og Vand, for en rimelig Landgilde, saa alt kan gaa ret til. Udt. i J. T. 5, 45.

— Miss. til Johan Rud om at anvende 100 Dlr. paa Istandsættelsen af Tagene paa Ørum Slot. Udt. i J. T. 5, 45 b.

11. Juni (—). Miss. til Christoffer Parsberg. Da Peder Nielsen i Udleire har klaget over, at han er bleven forurettet af Johan Bernekov, medens denne var forlenet med Roskildegård, skal Christoffer Parsberg undersøge denne Sag og, hvis Peder Nielsen har lidt Uret, hjælpe ham til Ret, men i modsætning lade ham tilbørligt straffe. Udt. i Sj. T. 19, 87 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om at lade Eustachius von Thümen faa endnu et Aars Pension, da Kongen har bevilget ham det, og lade Rentemesteren føre den til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 87 b.

— Miss. til Ofve Ugerup. Denne Brevviserske, Karine [Jacob] Bartskærs i Væ, har berettet, at Præsten Hr. Axel i Aasum, som havde slaaet sine Ben itu, for nogen Tid siden har givet sig under hendes Husbondes Haand, men da han ikke saa hurtig er bleven hjulpen, har han betalt hendes Husbonde for hans Umage og har derefter begivet sig under en anden Bartskær, under hvis Haand han siden er død. Ofve Ugerup har derefter ladet hendes Mand forfølge, saa han har maattet udgive en Forpligtelse om, at han vilde rømme Byen og Skaane og ikke komme paa de Steder, hvor Ofve Ugerup var. Karine har nu ansøgt om, at hendes Husbonde igen maa komme til Væ og bruge sit Haandværk der, for at hun ikke i sin Alderdom skal blive landflygtig med sine smaa Børn og komme til at lide Armod. Kongen anmoder Ofve Ugerup om for Kongens Forbøns Skyld at lade Forfølgningen over Mester Jacob falde og ikke eftertrægte ham paa det højeste, da Præsten jo er død under en anden Bartskærs Haand, men lade ham komme tilbage til Væ igen. Sk. T. 3, 41 b.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Stubbekøbing, der have klaget over, at de ere satte for højt i aarlig Skat og Baads-

mandshold, da Byen nu ikke er ved den Formue og Evne, som den i gammel Tid har været, og tilmed for kort Tid siden har lidt stor Skade ved Ildebrand, idet 14 Gaarde ere brændte, i de næste 5 Aar maa være fri for Halvparten af Byskatten og for det halve Baadsmanshold. Den anden Halvpart af Byskatten skal uddeles blandt de fattige Folk, der have lidt Skade af Ildebranden, [med hvilken Uddeling Borgemestre og Raad skulle føre Tilsyn. Sm. R. 5, 11. Orig.

12. Juni (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund om at give Bønderne under Frederiksborg Ordre til efter Lejligheden at tilføre saa mange Kampesten, som behøves til at opsætte det hele Rønnevang med, lade Engene der omkring, der ere overløbne med Vand, udskære og føre den Bekostning, der medgaar hertil, til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 87 b.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Absolon Gjõe, Jacop Seefeldt, Breide Rantzau, Albret Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Christian Holck. Kongen agter at udstede Forbud mod Udførsel af Salpeter og Krudt af Riget og har talt med en Del af Rigsraaderne derom, hvilke have anset Udstedelsen af et saadant Forbud for gavnligt. De anmodes om at meddele Kongen deres Betænkning om Udstedelsen af Forbuddet. med dette Bud. Sj. T. 19, 87 b.

14. Juni (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Køge Købstads Privilegier. Sj. R. 14, 114 b.

— Forleningsbrev for Christen Friis til Borrebye, Kongens Kansler, paa Hellig 3 Kongers Kapel i Roskilde Domkirke, saaledes som Tyge Brahe til Knudstrup hidtil har haft det i Værge, uden Afgift. Han skal rette sig efter den af Roskilde Kapitel gjorte Fundats, hvorefter han skal holde en Hører og betale hans Kost hos en ærlig Mand samt give 7 Peblinge hver 1 Sk. om Dagen, hvilken Fundats er konfirmeret af Kongens Fader 10. Sept. 1572 og siden af Kongen selv¹. Han skal holde Kapellet og Residensen i god Stand. Sj. R. 14, 115.

— Miss. til Lensmændene² over alt Riget om Bøndernes

¹ Disse Konfirmationer ses ikke at være indførte. med deres Len.

² De opregnes alle

Pligt til at yde Vognnægter. Sj. T. 19, 88. (Tr.: CCD. III. 52 ff.).

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Christian Bernekov, Detløf Holck, Peder Mund, Christoffer Parsberg og Eustachius von Thumen om at møde med deres Heste og Folk i København den 23. Juni for at følge Kongen i Marken mod hans Søster, Hertuginde Elisabet af Brunsvig og Lyneborg; de skulle staffere sig saaledes, at de kunne være Kongen og sig selv til Ære. Udt. i Sj. T. 19, 90.

— Miss. til Hermand Juel [Visborg] og Hans Lindenov [Hammershus]. Kongen har bragt i Erfaring, at der forsamles en hel Hob Krigsfolk i Sverrig, hvoraf en Del har ladet sig se ved Elfsborg og en Del allerede har været ved Kalmar; ligeledes skal der være udrustet nogle Skibe. Kongen ved ikke, hvad saadan Krigsforsamling skal betyde eller hvad den gælder, og ved heller ikke, at han staar i aabenbar Krig eller Fjendskab med nogen, men da Verden paa denne Tid er fuld af allehaande Praktikker og Underfundighed, vil det dog være nødvendigt at tage sig i Agt, og det befales dem derfor med Flid at passe paa Husene Visborg og Hammershus med Gotland og Bornholm, saa intet bliver forsømt og videre Skade i Tide forekommet. Sk. T. 3, 42.

21. Juni (—). Aab. Brev om, at Kongen har eftergivet Hr. Lauridts Lauridtsen, Sognepræst i Vridtstedt og Flye Sogne i Fiends Herred, der forgangen Pinsedag har forset sig groft i Kirketjenesten, idet han ved Uddelingen af Sakramentet har givet Vinen før Brødet, hvilket strider mod den sædvanlige og vedtagne Skik her i Riget, denne hans Forseelse, da den ikke er sket med Forsæt og han baade af Superintendenten og andre Godtfolk har godt Skudsmaal for at have forestaaet sit Embede vel og at have ført et kristeligt og uforargeligt Levnet. Han skal dog passe paa ikke mere at gøre sig skyldig i saadan Forseelse. J. R. 6, 67 b. K.

22. Juni (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Peder Breving, Borger i København, har berettet, at Borgemester i Landskrone Jens Ennertsens Skipper 1594 har forfragtet sit Skib Gribben paa omtrent 32 Læster til Johan Hermansen, Borger i Amsterdam; Skibet skulde sejle fra Amsterdam til Norge og derfra tilbage til Amsterdam og Skipperen skulde have 205 Dlr. i Fragt. Uagtet kun den halve Rejse er bleven udført,

har Skipperen dog imod Sørenten oppebaaret hele Fragten; ligeledes har han udgivet Bodmeribrev til Johan Hermandsen paa 79 Dlr. og oppebaaret 35 Dlr. 3 Mk. af Johan Hermandsens Tjener i Norge til Skibsfolkenes Underhold. Peder Breving har nu paa Johan Hermandsens Vegne begæret, at denne igen maa faa, hvad Skipperen har oppebaaret udover den halve Fragt, som Sørenten tilkender ham. Det befales Oluf Rosensparre at give Jens Ennertsen Tilhold om at betale Peder Breving paa Johan Hermandsens Vegne, hvad hans Skipper har oppebaaret mere, end Sørenten hjemlede ham Ret til, ligesaa den i Bodmeribrevet omhandlede Sum og de Penge, som Skipperen har faaet til Skibsfolkenes Underhold. Sk. T. 3, 43.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Abel Skeels Arvinger om inden 6 Uger at fordre Kvittansiarum i Rentekammeret paa alt det, som Fru Abel Skéel paa Kongens Vegne har oppebaaret af Lundenes Len fra den Tid, da hun efter sin Husbondes Død fik Lenet, indtil hendes egen Død. Udt. i J. T. 5, 45 b.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland om at dømme paa en Herredsfoged, der har dømt mellem Peder Rantzau og Riber Kapitel, og uden al Forhaling give Dommen klarlig beskreven. Udt. i J. T. 5, 45 b.

23. Juni (—). Miss. til Albrit Friis og Prebiørn Gyldenstjerne om fra deres Len at hidsende: Albrit Friis 20,000 Flyndere og 50 Vorder Rokker, Prebiørn Gyldenstjerne 15,000 Hvilinger, 6000 Flyndere og 30 Vorder Rokker. K. Orig. (til Predbjørn Gyldenstjerne). Udt. i J. T. 5, 47.

— Miss. til Laurits Friis, Tolder paa Skagen, om inden Mikkelsdag at sende 4000 Flyndere hid. Hvis Tolden ikke beløber sig til saa meget, skal han købe hvad der kommer til at mangle. K.

25. Juni (—). Miss. til Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, og Gabriel Sparre til Svansholm. Da Kongen har forlenet Knud Grubbe til Alslef, Embedsmand paa Lykaa og Sølviitsborg Slotte, med Høibye Gods og tilliggende Skove, som er Vesterskov og Gammelhonet og de Skove, der fra Arilds Tid have ligget til Høibye, befales det dem at besigte disse Skove og give Besigtelsen beskreven under deres Signeter. Sk. T. 3, 43 b.

27. Juni (—). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Da Kongen behøver en hel Hob Fetalje til Udspisningen paa Københavns Slot og til Holmens Behov, skulle de inden Bartholomæi

Dag [24. Aug.] fremsende N. Øksne og N. Lam. — Lensmanden paa Københavns Slot skal foruden den visse Indkomst af Lenet efter Jordebogens Lydelse skaffe 300 Lam, endvidere 20 Øksne, hvilke han skal købe, hvis han ikke kan faa dem af den uvisse Indkomst; Roskildegaaards Len 20 Øksne og 400 Lam; Tryggevelde Len 20 Øksne og 100 Lam; Andtvorskouf Len 30 Øksne og 400 Lam; Vordingborg Len 30 Øksne og 300 Lam; Draxholms Len 20 Øksne og 300 Lam; Kallundborg Len 30 Øksne og 350 Lam; Trannekier Len 24 Øksne; Nyborg Len 35 Øksne; Odense Len 30 Øksne; Dallom Len 30 Øksne; Aarhusgaards Len 32 Øksne; Silkeborg Len 32 Øksne; Skanderborg Len 60 Øksne; Dronningborg Len 32 Øksne; Malmøhus Len 33 Øksne og 400 Lam; Landskrone Len 12 Øksne og 200 Lam; Helsingborg Len 34 Øksne og 350 Lam; Varberg Len 40 Øksne. Sj. T. 19, 90.

27. Juni (Kbhvn.). Instruks for Niels Paasche som Proviantskriver paa Bremerholm: Han skal vise sig som en tro Tjener og i alle Maader ramme Kongens Gavn og Bedste. Han skal tage al den Proviant, som forskrives fra Kronens Slotte og Gaarde til Holmens og Skibenes Behov, i god Forvaring, give dem, der fremsende den, Kvittans, indføre den i sit Regnskab paa Holmen og udgive den til Skibenes og Skibsfolkenes Behov og ikke til andet. Der skal hver Lørdag Morgen holdes Mønstring paa Holmen, hvor alle Holmens Folk, der bør bespises paa Holmen den kommende Uge, skulle lade sig mønstre ved deres Navn; derefter skal Renteskriver Hans Mikkelsen i Forening med Befalingsmanden paa Holmen give Niels Paasche en rigtig og underskreven Seddel over de Personer, som i den kommende Uge skulle bespises paa Holmen. Kommer der i Ugens Løb flere Folk paa Holmen, end der var til Stede om Lørdagen, og de skulle bespises der, skal der optegnes, paa hvilken Dag og paa hvilken Tid af Dagen de ere komne, og hvor mange de ere; ligeledes skal man optegne dem af de mønstrede, som i Ugens Løb maatte komme fra Holmen, saa Kosten, som billigt er, spares til Fordel for Kongen. Naar Skibe skulle sejle ud enten til Orlogs eller i Koffardifart, skal Niels Paasche forsyne dem med Fetalje, saaledes som han faar Ordre om, dog skal han have en Seddel fra Hans Mikkelsen og Befalingsmanden paa Holmen om, hvor mange Personer han skal bespise paa hvert Skib og for hvor lang Tid han skal udfetalje hvert Skib. Med Hensyn til Skibsfolkenes Vinterfetalje skal Niels Paasche give enhver

især, som følger: Skipper Niels Malmø skal fra Mortensdag til Faste-lavn eller til den Tid, Kongen igen lader bespise Folkene paa Holmen, hver Uge have Fetalje for 9 Mk., dog skal han alligevel hver Dag gaa paa Holmen og se, hvorledes det gaar til under Maaltidet med Kost og Spisning, at den ikke spildes eller med Urette for-agtes, og paase, at Kongens Arbejde gaar for sig. Skipper Mikkel Neb skal hver Maaned, naar han ikke sejler, have Fetalje i Korn, Smør, Flæsk og andet for 4 Dlr., beregnet paa samme Maade, som der regnes ved Udspisningen paa Holmen, nemlig 1 Td. Brød til 1 Dlr., 1 Td. Øl til 3 Ort, 1 Nødkrop til 4 Dlr., 1 Lammekrop til 1½ Ort, 1 Lisd. Flæsk til 2½ Ort, 1 Gaasekrop til ½ Ort, 1 Lisd. Tørfisk til 2 Ort, 1 Td. Sild til 3 Dlr., 1 Td. Torsk til 3 Dlr., 1 Td. Gryn til 2 Dlr. og 1 Fjerd. Smør til 3 Dlr.; paa 1 Maanedes Fetalje skal ikke regnes mere end 2½ Dalers Fetalje og der skal ikke i Maanedsfetalje gives levende Kvæg, Rug eller Byg. Skipper Hans Hindtsen skal i Vinterkost hver Uge have Fetalje for 7 Mk.; Skibsbygger Hans Madtsen ligesaa; Hans Tysk skal hver Uge fra Mortensdag til Fastelavn have Fetalje for 5 Mk.; Skipperne Brønnild Olsen, Oluf Jensen, Otte Bagge, Svendt Borgessen og Oluf Mønbo hver Fetalje for 6½ Mk. om Ugen fra Mortensdag til Faste-lavn; Lauridts Hallandsfar, Hans Thomessen, Jep Henningsen, Christoffer Gulliechsen, Lauridts Guldsmed, Jens Hals, Hans Køge, Jens Aalborg, Thomis Kerteminde, Søfren Henriksen, Anders Søfrensen, Thoer Biørensen, Rasmus Bendsen, Niels Korsør, Erik Bagge, Christen Nielsen, Peder Søfrensen, Oluf Hallandsfar, Jens Juel, Joen Læsø, Oluf Bagge, Niels Mønbo, Christen Madtsen, Lauridts Friis, Oluf Mønbo, Peder Vragel, Niels Fynbo, Ib Olsen, Pofvel Broersen og Bendt Lauridtsen, Skippere, skulle hver have for 6 Mk. Fetalje om Ugen. Af Styrændene skulle Amund Bagge og Henrik Baddi hver have Fetalje for 5½ Mk. om Ugen, Gregers Nielsen, Rasmus Grøn, Anders Jensen og Hans Mikkelsen hver for 4½ Mk., Anders Hallandsfar, Thomes Lindegaardt, Lauridts Pedersen, Peder Jensen Holdst, Christen Rasmussen, Svend Oelsen, Hans Sjællandsfar, Joen Færø, Jørgen Hansen, Christoffer von Rostock, Sifvor Laurtsen, Anders Frandtsen, Søfren Thamissen og Jørgen Christensen hver for 4 Mk. 4 Sk. Jørgen Maler skal have ½ Pd. Rug og ½ Pd. Byg i Fetalje og desuden Borgeleje, naar han ikke sejler. Der maa underholdes 2 Skibspræster, men ikke flere, og disse skulle hver have følgende aarlige Fetalje: 1 Okse, 1 Svin, naar der er Olden,

4 Lam, 6 Gæs, 4 Lispd. Flæsk, 1 Krop Nødkød, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Nibesild, 1 Td. Torsk, 3 Lispd. Bergefisk, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Td. Ærter, $1\frac{1}{2}$ Pd. 6 Skpr. Rug, 3 Pd. Malt, 8 Skpr. Humle og 1 Fjerd. groft Salt, hvilket skal leveres dem 2 Gange om Aaret, den ene Halvpart til Mikkelsdag, den anden Halvpart til Paaskedag. Mester Mikkel Bartskeer skal have følgende Aarsfetalje: 1 Okse, 8 Lispd. Flæsk, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt; Jacob Trægaardt 1 Nødkrop, 1 Pd. Rug og 2 Pd. Byg. Andreis Ankersmed skal have Fetalje efter sin Bestallings Lydelse, og han skal hver Lørdag paa Rentekammeret forklare, hvad Arbejde han har gjort af det Jærn, som han den Uge har indtaget; Niels Paasche skal hver Maaned gøre op med Smedene i den store Smedje og ved enhver af dem afkorte de Dage, hele eller halve, de have forsømt deres Arbejde; hvad Kongen saa efter ret Regning bliver dem skyldig, skal betales dem, halvt i Penge af Rentemesteren og halvt i Fetalje af Niels Paasche. Jørgen Sejllægger skal hver Maaned have Fetalje til sig selv for 4 Dlr., og de Folk, som han behøver til at hjælpe sig med Arbejdet, skulle bispises paa Holmen; Jørgen Sejllægger skal være pligtig til at udføre Kongens Arbejde paa Holmen. Peder Rebslager skal foruden den Underholdning, han har paa Holmen, have for 16 Dlr. Fetalje om Aaret. Naar Svovlmesteren bruges i Kongens Arbejde, skal Proviantskriveren give ham og hans Folk nødtørftig Underholdning og Fetalje. Niels Paasche skal hver Lørdag af Holmens Kokke indkræve det Køkkenfedt, som er falden den foregaaende Uge, og ligesaa af Skibskokkene, naar de komme hjem fra en Rejse. Alle Kældersvendene saa vel paa Skibene som paa Holmen skulle levere den Bærme, der falder hos dem, fra sig. Niels Paasche skal i alle Maader ramme Kongens Gavn og Bedste og, hvis noget i denne Instruks kan misbruges til Kongens Skade eller hvis der kan være noget at forandre i den til Bedste for Kongen, skal han ved den Ed, han har svoret, være pligtig til at melde det, saa Kongen kan faa det at vide. Han skal til hver 1. Maj have sine Regnskaber klare, men han skal desuden holde et klart Ugeregister over sin Indtægt og Udgift i Ugen og hver Lørdag Eftermiddag lade Rentemesteren gennemse det, for at han kan meddele Hofmesteren, om der skulde fattes noget derpaa. Da han ikke alene kan forestaa denne Bestilling, har Kongen bevilget, at han daglig maa have følgende Personer hos sig: Underskriver Claus Meckelborg, der i aarlig Løn skal have 50 Dlr. $6\frac{1}{2}$ Al. Engelst, 6 Al.

Foderdug, 5 Al. Sardug og 5 Al. Lærred og 6 Dlr. om Maaneden i Kostpenge; Peder Thomissen, Skriverdreng, der i aarlig Løn skal have 5 Dlr. og 5 Al. Engelst og $\frac{1}{2}$ Dlr. om Ugen i Kostpenge; Steen Lauridsen, Kældersvend, der i aarlig Løn skal have 8 Dlr., 6 Al. Engelst, 6 Al. Foderdug og 3 Mk. til 2 Par Sko; Jørgen Andersen, Bødker, der i aarlig Løn skal have 16 Dlr., 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; Mogens Oelsen, Bødkersvend, der skal have 4 Sk. om Dagen, naar han gør en fuld Dags Arbejde paa Bindeværk, og have Betaling stykkevis, naar han laver nye Tønder; 2 Arbejdskarle, der i aarlig Løn hver skal have 7 Dlr., 3 Mk. til Sko og 6 Al. islandsk Vadmél; 3 Vognsvende, der i aarlig Løn hver skal have 6 Dlr., 3 Mk. til Sko og 6 Al. Foderdug; 1 Kornmaaler, der i aarlig Løn skal have 8 Dlr., 3 Mk. til 2 Par Sko, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; de 7 Personer af disse Folk skulle søge deres Mad og Øl paa Holmen, medens de 2 Bødkere skulle have Fetalje ligesom Baadsmænd, hver for $2\frac{1}{2}$ Mk. om Ugen. Hvis der gøres flere Bødkere fornøden til at forbinde og sammenslaa Fetalje, som skal opskibes eller udskibes, skal Proviantskriveren melde det, for at der kan lejes flere; ligesaa skal der forholdes med Pligtsfolk, naar der behøves saadanne. Til de 6 Arbejdsvognsheste skal han have 6 Tdr. Havre om Ugen, og naar de 3 Arbejdsvogne ikke behøves til Holmens Behov, skulle de bruges til Slottets Behov. Hvis der i en Fart skal bruges flere Vogne til Opskibning eller Udskibning af Fetalje, skal Lensmanden hjælpe ham med Slottets Vogne eller skaffe ham Bøndervogne til Hjælp, saa det ikke skal være nødvendigt at leje Vogne for Kongens Penge. Hvis der mangler noget til Holmens eller Skibenes Behov, skal Niels Paasche i Tide melde det, for at det kan blive forskrevet fra Kongens Lensmænd, men skal der købes noget hos Købmænd, Bødkere eller andre Haandværksfolk, skal Rentemesteren skaffe ham Penge til Nødtørft dertil. Hvad Huder, Skind, Køkkenfedt og Bærme, som Niels Paasche oppebærer, skal han gøre i Penge saa dyrt som muligt og bruge Pengene til Holmens Udgift; det Talg, der falder, skal han lade støbe i Lys til Holmens og Skibenes Behov. — Niels Paasche skal i aarlig Løn have 100 Dlr., 7 Al. Engelst, 7 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug, 5 Al. Lærred og 10 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Rentemesteren. Sj. R. 14, 115 b.

27. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Lemvig Købstads Privilegier. Udt. i J. R. 6, 68.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Albret Friis om endelig at betale Tomis Jørgensen for det, han har ladet udskibe fra Ribe, da denne »med mindre Skel« ej kan forklare sit resterende Regnskab for Tolden. Udt. i J. T. 5, 48.

28. Juni (—). Aab. Brev om Stadfæstelse af Adelen's Privilegier paa Bornholm. Sk. R. 3, 46 b. K. Orig.

— Aab. Brev om, at Hr. Anders fremdeles maa blive boende i St. Jørgensgaard, hvori han nu bor, og ikke skal besværes med at flytte ind i Præstegaarden, dog skal han gøre tilbørlig Tjeneste i Kirken. J. R. 6, 68 b.

29. Juni (—). Forordning om Skorstene, Ildsteder og Esser i København. Sj. R. 14, 120 b. (Tr.: CCD. III. 54 f.).

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da de fattige her i Byen lide stor Mangel paa Fetalje og ikke have noget i Forraad til den daglige Udspisning, vil Kongen give dem deres Underholdning, indtil dette Aars Grøde og Indkomst kan komme ind. Christoffer Valkendorf skal derfor sørge for, at Forstanderen for de fattige faar den nødvendige Fetalje. Udt. i Sj. T. 19, 91 b.

— Miss. til Niels Krag og Claus Dyre. Da det er bevilget Hendrik Ramel til Beckeskouf, at nogle gode Mænd skulle begive sig til Beckeskouf Gaard angaaende nogle Breve, som findes der, og hvoraf en Del tilkomme Gabriel Sparre til Svansholm paa hans Hustrus¹ Vegne og hendes Medarvinger, og Kongen formener, at der blandt disse Breve findes nogle, som angaa Beckeskouf Gaard og tilliggende Gods og Kronen, skulle de med det allerførste begive sig til Beckeskouf, saa de kunne være der paa Mandag den 4. Juli i det seneste. De skulle paase, at ingen af de Breve, der angaa enten Kronen eller Beckeskouf Gaard og tilliggende Gods, blive forrykkede eller bortkomne, registrere dem og siden overlevere dem i god Forvaring til Hendrik Ramel eller hans Fuldmægtige, saa at de Breve, der vedkomme Gabriel Sparre eller hans Medarvinger, kunne blive ham og dem tilstillede. K.

30. Juni (—). Miss. til Christian Bernekov og Bispen i Skaane. Denne Brevviser, Hr. Jens Smed, der har forset sig grovelig med et Kvindfolk, som han har beligget, hvorfor ogsaa Prædikeembedet i nogen Tid har været forbudt ham, har nu berettet, at hans Forseelse er sket af menneskelig Skrøbelighed, da hans Hu-

¹ Lisbet Trolle.

stru er en gammel bedaget Kvinde og tillige syg og vanfør, og derhos anmodet om, at hans Forseelse maa blive ham eftergivet. Kongen har for Guds og for Godtfolks Forbøns Skyld eftergivet ham hans Forseelse og befaler dem igen at lade ham faa sine Sogne. Sk. T. 3, 44.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund om at sende den Degn, som paa Grund af sin Forseelse er dømt fra sit Kald og sidder fængslet paa Frederiksborg, til København, for at han kan blive tilbørlig straffet. Udt. i Sj. T. 19, 91 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg [Skanderborg] og Caspar Markdanner [Koldinghus] om at holde godt Forraad paa alt, da Kongen agter at holde Vinterlejr i Nørrejylland. Udt. i J. T. 5, 48 b.

— Miss. til Mogens Jul til Pallisberg, Landsdommer i Nørrejylland, og Niels Skram til Ugerup. Da Christoffer Parsberg til Siøgaard¹, Embedsmand paa Roskildegård, har begæret 1 Kronens Gaard i Risom i Hierrum Herred i Nørrejylland til Mageskifte for 1 Gaard i Fousing By og Sogn i Hierrum Herred af hans Arvegods, skulle de med det første besigtige begge Gaardene, og hvis den Gaard, som Christoffer Parsberg vil udlægge, ikke er saa god som Kronens Gaard, sørge for, at Christoffer Parsberg af sit Arvegods udlægger tilbørlig Fyldest for det, der mangler, ligne Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 49.

1. Juli (—). Miss. til Børge Trolle om paa Kongens Vegne at handle med en skotsk Skibstømmermand om Bygningen og Opsætningen af en Gallej. Naar Aftingningen er sket, skal Skibstømmermanden straks indstille sig for at tage fat paa Arbejdet og gøre det færdigt med det allerførste. Udt. i Sj. T. 19, 91 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om at give alvorlig Ordre til, at Valter Elsendorf frit og uhindret maa udføre den Krejert paa 20 Læster, som han har ladet bygge i Christoffer Valkendorfs Len² i Norge, og som Christoffer Valkendorfs Foged har ladet arrestere. K. Orig.³ Udt. i Sj. T. 19, 91 b.

2. Juli (—). Miss. til Jørgen Friis. For kort Tid siden har Kongen faaet Skrivelse fra Dronningen af England om, at nogle af

¹ S: Sødal.
I. 179 f.

² Ryfylke, Jæderen og Dalerne.

³ Tr.: Nye dsk. Mag.

hendes Undersaatte have beklaget sig til hende over, at afdøde Mogens Henningsen, der har staaet sin Ret efter den over ham afsagte Dom, efter Begravelsen med uvanlig Proces igen er bleven taget op af Graven og begravet et andet Sted, ligesom der ogsaa over hans Lig er oprejst et Epitafium og sat en Gravskrift, der formelder om hans Uskyldighed og Endeligt, saaledes som vedlagte Seddel viser. Da de ovennævnte Englændere mene, at denne Gravskrift angaar deres Ære og Lempe, og da Dronningen af den Grund har begæret Dom over dem, som have ladet Gravskriften sætte, vil Kongen vide rigtig Besked om denne Sag. Jørgen Friis skal derfor give Mogens Henningsens efterladte Hustru¹ Tilhold om, at hun og hendes Husbonde straks skulle lade denne Gravskrift tage ned og begge begive sig til Kongen med den for nærmere at erklære sig, saa Kongen kan vide at give Dronning Elisabeth tilbørligt Svar, naar hun paa sine Undersaatters Vegne gør videre Anfordring. Mogens Henningsens efterladte Hustru og hendes nuværende Husbonde skulle tage Stævning over dem, som de beskyldte i Gravskriften, men alligevel straks begive sig til Kongen. J. T. 5, 46².

3. Juli (Kronborg). Miss. til Christoffer Parsberg, Christian Holck og Hendrik Lykke om at skaffe hvad der behøves til Dronning Sophias og Hertuginde³ af Brunsvig-Lyneborgs Underhold og Logering (Christoffer Parsberg paa Roskildegård 13. Juli, Christian Holck paa Tryggevelde 14. Juli, Hendrik Lykke paa Vordingborg 15. Juli). Hvis Dronningen og Hertuginde ikke komme til den angivne Tid, skal det blive meddelt dem af Kongens Furér. Dronningens og Hertugindens Folk skulle bespises paa Slottet (Gaarden). Udt. i Sj. T. 19, 92.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Knud Urne om, at han skal bestille Skuder og Færger til den 16. Juli til at føre Fyrstinden af Brunsvigs Folk og Gods over fra Gedsøer. Udt. i Sm. T. 6, 10.

4. Juli (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Tage Krabbe paa noget Kronens Gods i Skaane, som hans afdøde Broder Jacob Krabbe sidst har haft i Forlening. Han skal svare 200 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendedelen af den uviste Rente og af Oldengælden.

¹ Sofie Gyntersberg, ² Tr.: Dsk. Mag. 3. R. I. 254 f.

³ Hertuginde

Elisabeth g. m. Hertug Henrik Julius.

Han maa ikke tillade sin Foged at oppebære anden Fordel af Lenet end hans Tiendepenge. [Med Artiklerne 4, 6, 7, 10, 16, 18]. Sk. R. 3, 46 b. K.

4. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Gerdt Rantzau, Rigsraad, paa Aasum Len og By, saaledes som han nu selv har det i Væрге. Han skal svare 50 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Tiendeparten af Oldengælden. Han maa ikke tillade sin Foged at oppebære anden Genant af Lenet end hans Tiendepenge. [Med Artiklerne 4, 6, 7, 10, 16, 18]. Sk. R. 3, 48. K.

5. Juli (—). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Salpeter og Krudt af Riget. Sj. T. 19, 92 b. Orig. (Se CCD. III. 55 f.).

— Miss. til Lensmændene om at lade Forbuddet mod Udførsel af Salpeter og Krudt forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne, saa alle indlændiske og udlændiske kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 19, 92 b.

— Miss. til Landsdommerne i Jylland, Sjælland, Fyen, Laaland, Langeland, Skaane, Halland og Bornholm om at lade Forbuddet mod Udførsel af Salpeter og Krudt forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 19, 94.

— (Kronborg). Miss. til Sten Brahe og Manderup Parsberg. der for kort Tid siden¹ have faaet Skrivelse om, at de skulle paa en Rejse til Tyskland, om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde i Vordingborg den 14. Aug. med 9 af deres Heste og Folk, hvoriblandt der skal være 3 Spidsdreng, for Dagen efter at gaa med Skib til Werneminde og derfra videre til Hertug Jachim Fredrich, Administrator til Magdeburg, for at udrette Kongens Ærinde. De skulle møde i egen Person i København den 9. Aug. for at faa deres Instruks og nærmere erfare Kongens Vilje angaaende deres Legation. Udt. i Sj. T. 19, 92.

— Miss. til Jørgen Brahe. Jacob von Minden har berettet, at han paa Grund af sin høje Alder ikke mere kan lade sig bruge til den daglige Tjeneste (»Opvaring«) blandt Knægtene paa Slottet, og derhos anmodet om, at han paa Grund af sin lange Tjeneste

¹ 21. April 1597.

maa faa sin Livsføde der paa Slottet [Varberg] og beholde sin Besolding. Kongen har bevilget dette. Sk. T. 3, 44 b.

7. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse af Auskær Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 49. K.

— Miss. til Ofve Jul til Palstrup om at erklære sig paa de Klager, som de Bønder, han har i Pant af Kronen. have fremført over ham, fordi de imod al Ret og Billighed forurettes af ham. Udt. i J. T. 5, 45 b.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har bevilget, at Mikkell Lodde, der er hos Kongens Berider, maa faa lige saa mange Maanedspenge, som de andre Drengene, der ere hos Berideren, faa, skulle de gøre Afregning med ham fra sidste 12. Dec., da han først kom til Berideren, indtil denne Dag, betale ham og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 94.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Bogense Købstads Privilegier og om, at Borgerne i Bogense maa bruge og beholde al den Ejendom og Overdrift, der hører til deres By, og som de dertil have haft, undtagen den Jord, der ligger til Harritsløfgaard, og som Kongens Fader har tilskødet¹ Jørgen Svab og hans Arvinger. F. R. 3, 24 b.

— Miss. til Mikkell Snedker, Byfoged i Helsingør, om at lade Søfren af Aarhus faa 2 Læster Rostockerøl, som Kongen har bevilget ham til hans Bryllupshøjtid, sise frit og indføre det saaledes i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 94.

9. Juli (—). Miss. til Børge Trolle. Jens Adtsersen i Søssum i Ølstukke Herred har klaget over, at han er bleven sat fra sin Gaard, fordi han paa Grund af Armod ikke har kunnet udrede den Landgilde, 3 Pd. 3 Skpr. Rug og Byg, som han resterer med. Børge Trolle skal undersøge Sagen og, hvis Jens Adtsersens Beretning er rigtig, lade ham være fri og utiltalt. Udt. i Sj. T. 19, 94 b.

— Miss. til Caspar von Miltnitz, Hovedsmand paa Kronborg. Da Kongen har antaget Axel Bertilsen til Bøsseskytte paa Kronborg og til Drejer paa Tøjhuset, ligesom han ogsaa ellers skal lade sig bruge, hvor Kongen behøver hans Tjeneste, skal Caspar von Miltnitz sørge for, at Axel Bertilsen bliver indskrevet

¹ 1. Jan. 1560. (Se Kr. Sk.).

blandt Bøsseskytterne paa Kronborg og faar samme Besolding som de andre Bøsseskytter. Udt. i Sj. T. 19, 94 b.

9. Juli (Frøderiksborg). Miss. til Jørgen Brahe og Sten Madsen, Embedsmænd paa Varberg Slot og i Halmsted Herred. Da Corvits Thott til Sannerup har begæret noget Krongods i Aarsted Herred i Halland, nemlig 4 Gaarde i Fillelunde og 1 Gaard i Aarsted i Aarsted Sogn og 1 Gaard, kaldet Byssegaard, i Abel Sogn, til Mageskifte for noget af sit Arvegods, nemlig 1 Gaard i Holte i Idalle Sogn, 1 Gaard i Bortorp i Frillesaas Sogn, 1 Gaard i Ynsteraaars¹ i Limene Sogn og 1 Gaard i Øsløe i Fireaas Sogn i Fiere Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 45.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Faaborg Købstads Privilegier. F. R. 3, 25. Orig.² i Landsark. i Odense.

10. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Hvis de ikke have nogle Læster Salt og Stenkul i Forraad, skulle de, da Kongen behøver Salt og Stenkul her til Slottet, ved første Lejlighed købe 30 Læster Salt og 30 Læster Stenkul, saa de kunne være til Stede, naar Peder Mund, Embedsmand paa Frederiksborg, sender Bud efter dem. Udt. i Sj. T. 19, 94 b.

11. Juli (—). Miss. til Knud Rud om at svare Hr. Hans Nielsen, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, den Rente af Odensegaard, som Kongens Fader og Farfader have tillagt Sognepræsten ved St. Hans Kirke. F. T. 3, 29. (Tr.: Dsk. KL. III. 6 f.).

13. Juli (Kbhvn.). Kgl. Beskærmelsesbrev for Niels Skade i Hillerød ved Frederiksborg Slot, der for nogen Tid siden, da han boede paa Møen, er bleven forfulgt og dømt fra sin Fred; da han mente, at der herved var sket ham Uret, indstævnedes han Sagen til Sjællandsfar Landsting, men her er Sagen bleven forhalet og opsat paa Grund af Lensmanden paa Møen Marsk Peder Munks Skudsmaal. Niels Skade agter nu paany at indstævne Sagen for sine tilbørlige Dommere, men da han er dømt fra sin Fred, er han bange for, at han skal blive overfaldet. Kongen lover at forsvare ham, saalænge Sagen er i sin lovlige Forfølgning, og paabyder alle, der have nogen Tiltale til ham, at udføre Sagen med Retten for de tilbørlige Dommere og at afholde sig fra Trusler, Fejde og Vold

¹ Inserås, Lindome S., Fjære H. lit. Selskab. 2. Saml. S. 12.

² Tr.: Aktstykker etc., udg. af Fyens

mod ham; til Gengæld skal Niels Skade ogsaa forholde sig fredeligt og udføre Sagen for sine tilbørlige Dommere og i lovlig Tid. Sj. R. 14, 121.

13. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Anders Bendtsen, Kongens Hofprædikant, maa lade trykke en Forklaring over alle Søndagsepistler, i Spørgsmaal kortelig forfattet, dog skal han gøre sig den største Flid for, at den kan blive trykt korrekt og paa det sirligste. For at han kan faa nogen Erstatning for den Omkostning, han anvender derpaa, og for at ikke andre med mindre Umage skulle betage ham den, bevilger Kongen, at ingen andre i de næste 10 Aar maa eftertrykke Bogen her i Riget eller lade den trykke andre Steder og indføre her i Riget under Fortabelse af de Eksemplarer, de have med at fare, den ene Halvpart til Kongen og den anden Halvpart til M. Anders Bendtsen. Sj. R. 14, 122.

14. Juli (---). Kvittansiarum til Ofve Lunge til Odden paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aalborghus Slot og Len, for Stiftets Indkomst og for de oppebaarne Penge- og Madskatter fra 1. Maj 1584 til 1. Maj 1597 og for det af Biørn Andersen modtagne og til Manderup Parsberg overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. J. R. 6. 68 b. K.

21. Juli (---). Miss. til Ebbe Munk om at lægge Afgiften af Alstedt og Fennidtsløfmagle Tiender, som Dr. Niels Krag, Professor ved Københavns Universitet, hidtil har været forlenet med, ind under Andtvorskouf Slot, oppebære den sammen med den gejstlige Jurisdiktions Indkomst og gøre Regnskab for den. Udt. i Sj. T. 19, 95.

— Miss. til Fru Talle Ulfstand. Kongen har bragt i Erfaring, at hendes Broder Hack Ulfstand, da han leverede Aaleholm Slot og Len fra sig, aldeles ingen Breve har ladet blive ved Slottet, hverken de Breve, der have været ved Lenet før hans Tid, eller de Tingsvidner, Domme og andre Breve, som ere erhvervede i hans Tid. Det befales hende derfor, at hun med det allerførste blandt hendes afdøde Broders Breve skal opsøge dem, der angaa Aaleholm Slot og Len, og indlevere dem paa Rentekammeret. Sk. T. 3, 46.

22. Juli (---). Miss. til Knudt Grubbe om med dette Skib at fremsende 15 Tylter Egeplanker til Holmens Behov, den ene Halvpart 2 Tommer tykke og den anden Halvpart 2¹/₂ Tomme

tykke, og saa lange, som de pleje at være. Hvis han ikke har saa mange i Forraad, skal han købe dem, han mangler, saa de alle kunne komme tilbage med Skibet, da det er magtpaaliggende. Sk. T. 3, 46 b.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Gert Rantzau om aarlig at give den Skovrider, som Kongen har antaget til at passe Vildtbanen der i Lenet [Haderslev], den ham i hans Bestalling forskrevne Løn og sende de 3 Mynder, som han selv har foræret Kongen, til denæ. J. T. 5, 45 b.

23. Juli (---). Bestalling for Cornelius Jæger som Skovrider i Ringsted Klosters Len og Sorø Birk [med de samme Bestemmelser angaaende Krybskytter som i Bestallingen for Las Jæger af 26. Sept. 1596]. Lensmanden skal anwise ham, hvor vidt han skal have Tilsyn i Skovene. Det forbydes ham under den højeste Straf selv at skyde Dyr i Skovene eller at forurette Kronens Bønder, og det paalægges Lensmanden at straffe ham, hvis han forser sig. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Kronens Bønder imod Forbuddet holde Geder i Skovene til Skade for disse, skal han, hvor han træffer saadanne, se at faa at vide, hvem de tilhøre, og tilkendegive Lensmanden det. Han skal i aarlig Løn have 16 gl. Dlr., en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest, alt at udrede af Lensmanden paa Ringsted Kloster. Sj. R. 14, 123.

— Ligelydende Bestalling for Thommis Pandesvend som Skovrider i Skovene i Haderslevhus Len. Udt. i Sj. R. 14, 124.

— Miss til Tolderen paa Skagen. Da der baade til Kongens eget Behov og til Udspisningen her paa Slottet behøves Tørfisk, skal han inden Mikkelsdag af Tolden hidsende 4000 Flyndere; hvis Tolden ikke beløber sig til saa meget, skal han købe de manglende og føre de Penge, han giver for dem, til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 46. Jvfr. 23. Juni.

24. Juli (---). Aab. Brev om, at Niels Ibsen, Kronens Bonde, der er født i Ramsøe By i Ramsøe Herred i Roskildegaaards Len, herefter maa være fri for sit Fødested og maa bosætte sig, hvor han vil, da han nu efter Kongens Befaling har tilfredsstillet Lensmanden paa Frederiksborg paa Kronens Vegne for sit Fødested og givet ham 2 Øksne derfor. Sj. R. 14, 124 b.

— Miss. til Christoffer Parsberg. Pouel Jensen, Jens

Nielsen og Peder Pedersen i Jøstrup¹ under Roskilde Bispegaard have berettet, at de ved en skadelig Ildebrand have mistet deres Huse, Gaarde, Korn, Kvæg, Fetalje, Bo og Boskab og ere komne i stor Armod. Kongen har af Hensyn hertil eftergivet dem 1 Aars Landgilde og bevilget, at de maa faa Hjælp til Bygningstømmer af Kronens Skove. Udt. i Sj. T. 19, 95.

24. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Mergrete Rosenkrantz til Hundslund, Hans Johansens Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Hindsgaufvel Slot og Len fra 1. Maj 1580, da det indløstes fra ham og han fik det i Forlening, til 1. Maj 1597 og for de fra 1. Maj 1575 til 1. Maj 1597 oppebaarne Penge og Madskatter. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 25.

— Miss. til Erik Hardenberg og Absolon Gjøe. Hoslagt sendes dem Kopi af en Supplikats fra Fru Helvig Ulfeldt, Sten Bildes Enke, hvori hun klager over, at Claus Brockenhuus til Søndergaard har ligget i Vej og Sti for hendes Søn, Erik Bilde til Kiersgaard, og har efterstillet og eftertragtet ham sammen med forskellige lovforvundne og uærlige Partier. De skulle med det allerførste undersøge Sagen og, hvis Fru Helvigs Beretning er rigtig, kalde Claus Brockenhuus for sig og tage Haanden af ham paa, at han vil være Erik Bilde i alle Maader ubevaret og ikke foretage sig videre mod ham, end han kan gøre med Lov og Ret, og at han vil blive til Stede til Sagens og Rettens Udføring. F. T. 3, 30.

— Miss. til Absolon Gjøe om at være til Stede i København den 9. Aug. og afgive rigtig Erklæring for de Penge, som han paa Kongens Vegne skal betale til næstkommende Omslag. Udt. i F. T. 3, 31.

— Følgebrev for Knud Urne til Borgerskabet i Nakskov, Nysted og Saksøbing paa Laaland og Stubbekøbing paa Falster. Udt. i Sm. R. 5, 11 b.

— Miss. til Knud Urne. Kongen har bestemt, at han skal have Købstæderne paa Laaland og Falster, med Undtagelse af Nykøbing, i Befaling, og sender ham Følgebrev til dem. Han skal lade sig disse Købstæder være befalet og, naar Lejligheden kræver det, tilforordne Borgemestre, Toldere, Sisemestre og Byfogder i Købstæderne af de Borgere, som han finder mest

¹ Jydstrup, Ringsted H.

brugelige dertil. Han skal i Forening med Tolderne og Sisemestrene paase, at hvad Told, Sise og Vrag, som kan falde enten under Laaland eller Falster eller i Købstæderne, bliver oppebaaret og ført til Regnskab til Bedste for Kongen, og føre Tilsyn med, at Byfogderne ikke aftinge Sager i Købstæderne uden hans Vidende og Vilje, saaledes som de derom udgaaede Breve¹ videre medføre. Nykøbing skal han uhindret lade følge Kongens Moder efter hendes Livgedingsbrevs Lydelse, dog skal Tolderen i Nykøbing oppebære den Told og Sise, som falder i Byen, og som Kongen har forbeholdt sig frit, og gøre Regnskab for den. Sm. T. 6, 11.

24. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Mikkelsen i Ormitsløf paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Vømmeløf Sogn i de følgende 3 Aar, hvoraf der aarlig skal svares 9 Pd. Rug, 9 Pd. Byg, 12 Tdr. Havre og 1 Skp. Boghvedegryn til Kirken og 1 Læs Halm til Korsør Slot. Naar de 3 Aar ere forløbne, skal han fæste Tienden paany, hvis han vil beholde den. Udt. i Tb. S. 7 b.

— Lignende Brev for Oluf Hiul i Lundtforlundet paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Lundtforlundet Sogn i de næste 3 Aar, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3¹/₂ Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 1 Skp. Boghvedegryn til Kirken og 1 Læs Halm til Korsør Slot. Naar de 3 Aar ere forløbne, skal han fæste Tienden paany, hvis han vil beholde den. Udt. i Tb. S. 7 b.

—² Lignende Brev for Niels Hansen i Gierløf Sogn paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Gierløf Sogn i de næste 3 Aar, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Pd. Rug, 3¹/₂ Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 1 Skp. Boghvedegryn til Kirken og 1 Læs Halm til Korsør Slot. Naar de 3 Aar ere forløbne, skal han fæste Tienden paany, hvis han vil beholde den. Udt. i Tb. S. 8.

25. Juli (—). Miss. til nogle Lensmænd om at lægge Afgiften af nogle Krontiender ind under Slottet og gøre Regnskab for den sammen med den øvrige gejstlige Indkomst. — Peder Mund skal lægge Kronens Part af Korntienden af Mielbye Sogn, som Niels Pedersen, forhen Skriver paa Frederiksborg, er

¹ 31. Aug. 1593.
24. Juni.

² Brevet er i Registranten ved en Fejlskrift dateret

forlenet med¹, ind under Frederiksborg; Hendrik Lykke skal lægge Kronens Part af Korntienden af Vester Egeborge Sogn, som Christiern Skriver i Brobye² er forlenet med³, ind under Vordingborg Slot; Breide Rantzau skal lægge Kronens Part af Korntienden af Maglebye Sogn, som Jens Jul er forlenet med, og Kronens Part af Korntienden af [Borre Sogn]⁴, som Madts Knudsen, Borgemester i Stege, er forlenet med, ind under Stege Slot. Udt. i Sj. T. 19, 95.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Parsberg. Niels Ibsen i Ny Jørdrup⁵ Mølle under Roskylde Len har berettet, at Møllen er sat for højt i Landgilde, og at han af den Grund ikke kan udrede denne. Christoffer Parsberg skal undersøge Sagen og, hvis Niels Ibsens Beretning er rigtig, til Tinge lade opkræve 13 Oldinge til at omsætte og taksere Møllen for Landgilde, lade den ny Landgilde indskrive i Jordebogen og passe godt paa, at Kronen ikke kommer til kort paa sin Rettighed. Udt. i Sj. T. 19, 95 b.

— Oprejsningsbrev for Morten Andersen i Nørre Spiudstrup, forhen Tingfoged i Ingelsted Herred, der for kort Tid siden paa Skaaning Landsting er bleven gjort nederfældig for en Dom, som han havde afsagt mellem Helmer Hochgrefve, Fuldmægtig for nogle Købmænd i Lybæk, paa den ene og Morten Persen, Lensmand i Sandbye, og hans Medfølgere paa den anden Side om noget Vraggods, som var blevet forrykket, men nu har tilfredsstillet baade Lensmanden paa Kongens Vegne og Sagvolderen. K. Sk. R. 3, 49 b.

— Miss. til Niels Bild til Rafnholt om inden 6 Uger enten selv at møde eller lade sine Fuldmægtige møde i København for at forklare hans Regnskaber af Gulland og Laugholms Len, betale hvad han kommer til at restere med og kræve endelig Kvittansiarum. Udt. i F. T. 3, 31.

26. Juli (—). Miss. til Hans Lindenov. Da Jørgen Bilde til Ellinge har klaget over, at Hans Lindenov har ladet en af hans Skytter anholde, fordi han har skudt paa Fællesejendommen der paa Landet [Bornholm], skal Hans Lindenov med det første erklære sig om, hvorledes det har sig med denne Skytte, om

¹ Jvfr. 5. Aug. 1579.

² Braaby, Ringsted H.

³ Jvfr. 21. Maj 1586.

⁴ I Sj. T. er Navnet paa Sognet glemmt. Det er Borre Sogn, jvfr. 31. Aug. 1585.

⁵ Ny Jydstrup, Ringsted H.

han har fordristet sig til at skyde paa Kronens Enemærke og i saa Fald efter hvis Befaling han har gjort det, og sende Kongen Besked om alt, saa Kongen kan give rigtig Besked, hvis der gøres videre Anfordring. Sk. T. 3, 46 b.

26. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram. Der sendes ham Straksbrev og Ridebrev over Erik Lange med Ordre til at lade dem lovligen læse og forkynde og med det første igen sende dem til Kongen. Udt. i J. T. 5, 47.

— Miss. til Niels Skram. Af hans indsendte Erklæring og Undskyldning i Anledning af den Tiltale og Forfølgning, som han efter Kongens Ordre¹ har haft at udføre mod Jomfru Ingeborg Bilde, har Kongen set, at Forhalingen ikke skyldes Forsømmelighed fra hans Side, men Jomfru Ingeborg Bildes mangfoldige Skudsmaal og andre Forhindringer saavel som adskillige Landstingsopsættelser. Da Kongen endvidere ser, at der for nylig er gaaet endelig Dom i Sagen paa Landstinget, har Kongen optaget hans Erklæring i den bedste Mening og til naadigst Behag. Da Jomfru Ingeborg Bilde har ladet Pigen Inger Christensdatter pinlig forhøre, skønt hun var lovuforvunden og det strider mod Recessen, hvorfor hun bør staa til Rette, og da hun ogsaa har gjort Pigen ikke ringe Afbræk paa hendes Helbred og Førlighed, idet hun har ført hende i Bøddelens Hænder, skønt hun ikke var overbevist om nogen uærlig Sag, og saaledes har besmittet hende paa hendes Ære og Lempe, og da Kongen paa ingen Maade vil tilstede, at saadant skal vederfares fattige Folk i hans Riger og Lande, skal Niels Skram paa Kongens Vegne fremdeles tage sig af denne Sag, med Æskning forfølge og tiltale Jomfru Ingeborg Bilde for den Oprejsning, hun efter Dommens Lydelse og ellers efter Retten kan være falden i til Pigen baade for hendes Helbred og for hendes Æres og Lempes Forkrænkelse, og fremdeles bringe Sagen i Orden («Sagen afstiller») med nøjagtigt Brev og Segl, saaledes at Jomfru Ingeborg Bilde efter Pigens Begæring inden Tinge giver hende et ærligt Skudsmaal, hvormed hun i Fremtiden kan forsvare sin Ære og Lempe, betaler hende 1500 Dlr., som Pigen vurderer sit Helbred og sin Førlighed til, og tilbagegiver hende hendes Gods og Klæder, som hun har taget fra hende. Niels Skram skal forfølge Sagen til det yderste med Æskning, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret, indtil Jom-

¹ 4. Jan. 1597.

fru Ingeborg Bilde opfylder de ovennævnte Betingelser, og han skal forbeholde Kongen den Tiltale, denne kan have til Jomfru Ingeborg Bilde, fordi hun imod Retten har begaaet en saadan tyrannisk Gerning. Da fem Mænd have udgivet deres Breve og vidnet med Jomfru Ingeborg Bilde i denne Sag og deres Vidnesbyrd er blevet underkendt og dømt unøjagtigt paa Landstinget, skal han forfølge dem derfor paa deres 3 Mark eller saavidt han med Retten kan gøre. Hvis han kan opdage, at de af noget Menneske, det være sig adelig eller ufri, ere blevne bevægede til for Vild eller anden Lejligheds Skyld at udgive deres Vidnesbyrd, skal han lade den skyldige tiltale, saa vidt han lovligt kan gøre det. Da Hvorbierre¹ Herredsting ligger noget langt fra ham og han derfor maa bruge en anden til paa sine Vegne at fulddrive Forfølgningen, maa han anvende den nødvendige Bekostning dertil, hvilket skal blive ham betalt, naar Sagen er endt. Han skal fremdeles med Flid tage sig, af Sagen. J. T. 5, 47.

27. Juli (Kbhvn.). Kvittans til Preben Bild paa hans Regnskab for hans Afgift og for den uvisse Indkomst af Vinstrup Gaard og Len fra 1. Maj 1593, da han først fik Lenet efter afdøde Hendrik Bilde, til 1. Maj 1597, da det blev lagt under Andtvorskouf Slot. Han blev intet skyldig. Sj. R. 14, 125.

28. Juli (—). Kvittans til Frederik Legel og Davit Hansen, Toldere, og Morten Jensen, Niels Henriksen og Hans Dreier, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden fra Nytaarsdag 1596 til Nytaarsdag 1597. De bleve 85^{1/2} Dlr. 1 Sk. skyldige, som de betalte til Rentemester Envold Kruse. Sj. R. 14, 125 b.

— Miss. til Corvidts Ulfeldt. Bønderne under Korsør Slot have klaget over, at de ikke maa føre de Træer bort, som de have købt af deres forrige Lensmand Knudt Rud, og at de ikke for Betaling maa faa Træ til Bygningstømmer, Hjultømmer og Ildebrændsel. Det befales ham at lade Bønderne føre de Træer bort, de have købt, og lade dem faa Bygnings- og Hjultømmer og Ildebrændsel for Betaling. Endvidere skal han undersøge Sagen angaaende Hr. Hans² i Tornborg, som for Offer har illet paa sine Tilhørere; hvis det forholder sig rigtigt, skal han tage

¹ Hovlbjærg.

² Hans Povlsen.

Herredsprovsten til sig, forhøre Vidnesbyrden derom og siden lade Hr. Hans tiltale og straffe. Udt. i Sj. T. 19, 96.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sten Bilde om til Holmens Behov at lade brænde $1\frac{1}{2}$ Læst Kul i Turebye Skove og efterhaanden sende dem til København. Udt. i Sj. T. 19, 96.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om at gøre den Forordning hos Rentemester Envoldt Kruse, at Christoffer Erlandtsen faar de 70 Dlr. betalt, som han har til gode, fordi han har ladet sig bruge som Styrmand paa Kongens Skib til Lapland og Norland. Udt. i Sj. T. 19, 96 b.

— Miss. til Envoldt Kruse. For nogen Tid siden¹ har Kongen ladet gøre Forordning om, hvorledes der skal forholdes med Proviantskriver paa Bremerholm Niels Paaskes Regnskab for Indtægt og Udgift, og hvorledes der skal forholdes med Husholdningen og Udspisningen paa Københavns Slot. Envoldt Kruse skal derfor en Gang hver Maaned kalde Børge Trolle, Embedsmand her, og Slotsskriveren for sig med rigtig Fortegnelse og Register paa Slottets Udspisning og gennemlægge det; endvidere skal han hver Lørdag kalde Niels Paaske for sig med Regnskabet for hans Indtægt og Udgift og ligeledes gennemlægge det. Hvis der findes at være givet mere ud, end der til Nødtørft gøres behov, skal han optegne det og tilkendegive Hofmester Christoffer Valkendorf det, for at denne paa Kongens Vegne kan give Ordre om, hvorledes der i Tide kan raades Bod derpaa. Sj. T. 19, 96 b.

— Miss. til Rigsraaderne Breide Rantzau, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre og Christen Holck om at møde i København 8. Aug. og nærmere erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 97.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Da der gøres en hel Hob Fetalje fornøden til Holmens Behov og til Udspisningen paa Københavns Slot, skulle de inden N Dag fremsende nedennævnte Fetalje. De Oldensvin, der kunne tilkomme Kongen af Skovene, skulle de selv lade slagte; saasnart Svinene ere tagne af Skovene, skulle de til Rentekammeret indsende klar Fortegnelse over, hvor mange Svin der ere tilfaldne Kronen, saa Kongen deraf kan se, om han har behov at købe Flæsk i den kommende Vinter. De skulle paase, at den Fetalje, der fremsendes, er

¹ 27. Juni 1597.

god og ustraffelig, og fremsende den i rette Tid, saafremt de ikke ville staa Kongen til Rette, hvis de vise sig forsømmelige og Kongen lider nogen Skade derved. — Register: Roskildeggaard Len 10 Læster Rug, 20 Læster Byg, 300 Tdr. Havre, 4 Læster Gryn og 20 Læster Brød til Mikkelsdag, 1 Læst Smør til St. Olufs Dag [29. Juli], 400 Gæs og 50 Kapuner inden St. Bartholomæi Dag [24. Aug.] og saa mange Oldensvin, der kunne tilkomme Kongen; Frederiksborg Len 5 Læster Rug, 10 Læster Byg, 30 Læster Brød og 4 Læster Gryn inden Jul, 200 Oldensvin inden Mortensdag; Kronborg Len 25 Læster Brød og 3 Læster Gryn inden Jul og 200 Oldensvin; Trøgevelde Len 100 Gæs til Vor Frue Dag nativitatis [8. Sept.], saa mange Oldensvin, der kunne tilkomme Kongen, og 10 Læster Brød inden Jul; han skal lade Brødet bage i Lenet og Lensmanden paa Kallundborg skal levere ham Rugen dertil; Vordingborg Len 5 Læster Gryn, 20 Læster Brød og 15 Læster Byg inden Jul, 2 Læster Smør til St. Olufs Dag, 200 Gæs inden Vor Frue Dag nativitatis og saa mange Oldensvin, der tilkomme Kongen; Andtvorskouf Len 2 Læster Smør inden Mikkelsdag, 5 Læster Gryn, 50 Læster Brød og 20 Læster Byg inden Jul, 200 Gæs inden Mikkelsdag og 200 Oldensvin; Draugholm Len 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn, 5 Læster Rug, 20 Læster Byg og 500 Tdr. Havre inden Jul, 2 Læster Smør og 300 Gaasekroppe inden Mikkelsdag og saa mange Oldensvin, der kunne tilkomme Kongen; Kallundborg Len 2 Læster Smør til Laurentii Dag [10. Aug.], 6 Læster Gryn, 50 Læster Brød, 20 Læster Rug, 50 Læster Byg og 1000 Tdr. Havre inden Kyndelmisse [2. Febr.], 400 Gaasekroppe og saa mange Oldensvin, der kunne tilfalde Kongen; endvidere skal han forstrække Lensmanden paa Trøgevelde med 2 Læster 3 Pd. Rug til at bage i Brød; Turrebye Len skal lade brænde $1\frac{1}{2}$ Læst Kul og med det første efterhaanden sende dem til København; Trannekier Len 1 Læst Torsk til Foraaret, hvorhos Kronens Part af Oldensvinene skal slagtes og til Foraaret sendes til København; Nyborg Len 1 Læst Torsk til Foraaret, 500 Tdr. Havre til Kongens Vinterlejr, $\frac{1}{2}$ Læst Boghvedegryn, Oldensvinene skulle slagtes og Flæsket sendes til København straks til Foraaret; Odensegaards Len $\frac{1}{2}$ Læst Boghvedegryn, Oldensvinene skulle slagtes og Flæsket straks til Foraaret sendes til København; Dallum Klosters Len Oldensvinene skulle slagtes og Flæsket straks til Foraaret sendes til København; Aarhusgaards Len 2 Læster Smør, 4 Læster Gryn og 30 Læster

Brød straks til Foraaret, 1000 Tdr. Havre til Kongens Vinterlejr; Oldensvinene skulle slagtes og Flæsket straks til Foraaret sendes til København; Silkeborg Len 1000 Tdr. Havre til Kongens Vinterlejr, 4 Læster Gryn og 30 Læster Brød til Foraaret, Oldensvinene skulle slagtes og Flæsket straks til Foraaret sendes til København; Skanderborg Len 40 Læster Brød og 2000 Tdr. Havre til Kongens Vinterlejr, Oldensvinene skulle slagtes og der skal til Foraaret sendes 40 Skippd. Flæsk til København; Drotningborg Len $2\frac{1}{2}$ Læst Smør, 25 Læster Brød til Pinsedag, 1003 Tdr. Havre til Kongens Vinterlejr, Kronens Oldensvin skulle slagtes og Flæsket til Foraaret sendes til København; Aalborg Len 10 Læster Nødkød, 20 Læster Brød, 3 Læster Smør og 1500 Tdr. Havre til Kongens Vinterlejr, Kronens Oldensvin skulle slagtes og Flæsket sendes til København til Foraaret; Malmøhus Len 400 Gæs, 2500 Tdr. Havre, der skulle sendes her over inden Jul, Kronens Oldensvin skulle sendes levende til København; Landskrone Len 200 Gæs til Mikkelsdag og 500 Tdr. Havre inden Jul, Kronens Oldensvin skulle sendes levende til København; Helsingborg Len 150 Køer og 500 Gæs til Mikkelsdag, 700 Tdr. Havre, 150 gode Bolsvin inden Jul og alle de Oldensvin, der tilkomme Kongen; Gladsaxe Len 1 Læst Aal inden Foraaret og alt det Flæsk, som kan faas af Kongens Oldensvin; Herridtsvad Kloster alt Flæsket af Kongens Oldensvin; Laugholm Len 6 Læster Nødkød og 500 Tdr. Havre inden Jul, Kronens Oldensvin skulle slagtes og Flæsket skal til Foraaret sendes til København; Varberg Len 12 Læster godt og velforvaret Nødkød og 10 Skippd. smeltet Talg til Foraaret, 15 Læster Smør straks, Kronens Oldensvin skulle slagtes og Flæsket sendes til København til Foraaret; Sølvitsborg Len 30 Læster Nød-, Faare- og Gedekød til Foraaret og 10,000 Baandstager inden Vinteren; Bornholm 12 Læster Nødkød til Foraaret og 6 Skippd. smeltet Talg; Visborg Len 1000 Kroppe Faarekød og 10 Skippd. smeltet Talg til Foraaret, ligesaa 5 Læster Oksekød; hvad han køber af Borgerne og Bønderne paa Gulland, skal han betale dem, som ret og billigt kan være og som en Borger køber af en anden; Baahus Len 12 Læster godt og velforvaret Nød-, Faare- og Gedekød, 10 Skippd. smeltet Talg, $1\frac{1}{2}$ Læst Makrel og 10000 Baandstager inden Vinter; Mandals Len $1\frac{1}{2}$ Læst saltet Laks inden Vinter; Nedenes Len 2 Læster saltet Laks inden Vinter; Bergenhus Len $\frac{1}{2}$ Læst Sælspek og 20 Fisk Rav og Rækling inden Vinter. Udt. i Sj. T. 19, 97.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Toldere og Sisemestre i nedennævnte Byer. Da der til Holmens Behov og til Udspisningen paa Københavns Slot behøves megen forskellig Fetalje, skulle de for Tolden købe følgende Fetalje og sende den til Københavns Slot inden N. Dag. Pengene, som de give ud derfor, skulle de indføre i deres Regnskab. Hvis Fetaljen ikke fremkommer i rette Tid og Kongen lider nogen Skade ved deres Forsømmelighed, ville de komme til at staa til Rette derfor. — Helsingør 80 Skippd. Humle, den ene Halvpart inden Vinter og den anden henimod Pinse, og 6 Skippd. Voks straks; Køge 6 Læster Nødkød og 5 Skippd. smeltet Talg inden Jul; Helsingborg 4 Læster Nødkød, 2 Skippd. smeltet Talg og 3 Fjerd. Tantej inden Jul; Landskrone 3 Læster Nødkød, 2 Skippd. smeltet Talg og 3 Fjerd. Tantej inden Jul; Malmø 10 Skippd. Flæsk til Foraaret, 10 Læster Nødkød, 5 Skippd. smeltet Talg og 1000 Tdr. Havre inden Jul; Ysted 5 Skippd. Flæsk til Foraaret, 12 Læster Nødkød, 5 Skippd. smeltet Talg og 2000 Tdr. Havre inden Jul; Falsterbo 5 Læster Nødkød inden Jul; Skagen 4000 Flyndere af Tolden, hvis denne ikke kan slaa til, skal Resten købes; Rødby 15 Læster Ærter til Jul, hvilke Tolderen skal købe; Nakskov 15 Læster Ærter til Foraaret; Tolderen ved København skal foruden det, som behøves til den islandske Handel, efterhaanden købe 6 Læster Hvedemel, 8 Læster sigtet (»bylet«)¹ tysk Rugmel og 2 Læster usigtet (»ubydelet«) tysk Rugmel. Sj. T. 19, 97 b. og 101 b. Origg. (t. Rasmus Ludvigsen, Tolder i Malmø, og Kristen Friis, Tolder i Ysted).

— Bestalling for M. Pofvel Andersen som Superintendent paa Gotland efter afdøde M. Davidt Hansen. Han skal nyde den Superintendentembedet tillagte Rente paa Gotland og det, som Kongens Fader har henlagt til Superintendentens Underholdning. Tillige beskikkes han til Sognepræst i Visby paa Gotland med den til Embedet henlagte Indkomst, som de tidligere Sognepræster have haft. Sk. R. 3, 49 b².

— Aab. Brev om, at M. Pofvel Andersen, der nu er beskikket til Superintendent paa Gotland og Sognepræst i Visby, foruden den til Superintendentens og Præstens Underholdning henlagte Rente og det, som Kongens Fader har funderet dertil, indtil

¹ Plattysk: budelen; højtyisk beuteln. ² Tr.: J. Wallin, Gothländska Saml. I. 164 f. Bloch, Fyens Geistligheds Hist. I. 753 ff.

videre aarlig maa oppebære 100 Dlr. og 1 Læst Rug af Visborg Slot. Sk. R. 3, 50 b. K.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram om at give Jens Pors Tilhold om at betale Daniel Brandis's Fuldmægtige hvad han med Rette skylder denne, saa Daniel Brandis ikke mere skal have noget at beklage sig over. Udt. i J. T. 5, 48 b.

29. Juli (—). Aab. Brev om, at Herman Ernst, Kongens Trommeter, der har klaget over ingen Bolig at have, maa faa det Hus paa Østergade i København, som afdøde Hans Lyckov boede i, og beholde det kvit og frit indtil videre. Sj. R. 14, 128 b. (Tr.: KD. II. 496).

— Bestallinger for Laurentius Petri, Martinus Widemani, Petrus Andreas, Andreas Ansen, Christianus Joannis og Wilhelmus Egberti, der skulle lade sig bruge i Kongens Kantori blandt Kongens Cantores og ellers gøre Tjeneste med deres Instrumenter, hvor Kongen befaler. De skulle hver have 40 Dlr. i aarlig Løn, 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og aarlig 7½ Al. Engelst, 7½ Al. Foderdug, 4½ Al. Sardug og 4½ Al. Lærred af Rentekammeret. Sj. R. 14, 129.

30. Juli (—). Aab. Brev om, at Hans Fisker i Varto indtil videre aarlig maa købe eller indføre her i Riget 4 Læster Rostockerøl og være fri for at svare Sise af dem. Sj. R. 14, 129 b.

— Miss. til Breide Rantzau til Randzovholm og Hendrik Lykke til Ofvergaard. Mogens Gjøre til Gundersløf har begæret at maatte faa noget Kronens Gods i Sønder Rørum i Albo Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Kastrup i [Hammer] Herred, 1 Gaard i Dalbye By og Sogn i Faxe Herred, 1 Gaard i Jenidtsløf¹, 1 Gaard i Haufnløf og 1 Gaard i Rygit² samt 1 Gaard i Nybo paa Møen. Kongen har ladet nogle gode Mænd besigte det Krongods i Sønder Rørum, som Mogens Gjøre begærer til Mageskifte, og sender dem hermed Besigtelsen derover med Ordre til med det første at besigte det Gods, Mogens Gjøre vil udlægge til Kronen, ligne det ene Gods imod det andet og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 102 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Simon von Sallingen, Kongens Købmand, har lidt stor Skade til Søs og ogsaa i

¹ Enderslev, Bjæverskov H. ² Rye, Løve H.

andre Maader, ved forskellige ulykkelige Tilfælde, er kommen meget til Agters med sin Næring og Bjærgning og er kommen i stor Gæld, har Kongen, for at han igen kan komme nogenlunde paa Fode, foræret ham 1000 Dlr. og Skibet Musen med dertil hørende Ankere og Tov. Christoffer Valkendorf skal sørge for, at de 1000 Dlr. straks blive betalte ham af Rentekammeret, og give Børge Trolle, Befalingsmand paa Holmen, Ordre til at lade ham faa Skibet. Sj. T. 19, 103 b. K.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacob Høg. Hoslagt sendes ham Kopi af den Skrivelse, som Kongen for kort Tid siden har sendt Jørgen Friis, Embedsmand paa Hald, angaaende den Gravskrift, som er sat over Mogens Henningsens Lig. Da Jørgen Friis endnu ikke er kommen hjem til Landet og den Engelskmand, der har faaet Dronningen af Englands Skrivelse til Kongen, endnu ligger her og daglig kræver Besked paa denne Skrivelse, og da Kongens Gesandter, der skulle rejse til England, ligeledes skulle vide rigtig Besked om Sagen, inden de rejse, skal Jacob Høg ufortøvet kalde Mogens Henningsens efterladte Hustru¹ og hendes nuværende Husbonde for sig, med Flid undersøge Forholdet med denne Gravskrift og give dem Ordre til ufortøvet at begive sig over til København til Kongen, saa de sikkert kunne være her i det allerseneste den 9. Aug., for at give nøjagtig Besked om Gravskriften, saa Engelskmanden kan faa tilbørligt Svar og blive affærdiget og Kongens Gesandter faa Besked, inden de afrejse. J. T. 5, 48 b.

31. Juli (—). Miss. til Knud Urne om at bestille 30 Skuder til de Gesandter, der skulle sendes til Tyskland; Skuderne skulle være til Stede den 13. eller 14. Aug. Udt. i Sm. T. 6, 11.

1. Aug. (—). Miss. til Børge Trolle og Peder Mund. Da Kongen har givet Fiskemester Joachim von der Lip Ordre til at lade de Fiskediger i Københavns og Frederiksborg Len, som ere forfaldne, istandsætte, skulle de skaffe ham Tømmer og Deler dertil, Ege og Bøge til Pæle og Brædder og de nødvendige Vogne til at age Tørv og Ris og andet til Arbejdet nødvendigt. Udt. i Sj. T. 19, 104.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Lund Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 50 b. K.

¹ Sofie Gyntersberg.

1. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Dorite Lange, Jørgen Rosenkrantz's Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Mørke¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 8. Udt. i Tb. S. 71 b. (overstreget).

3. Aug. (—). Miss. til Detløf Holck om ikke mere at lade Hr. Christoffer Lille, Sognepræst til Birkerødts Sogn, faa de 8 Pd. Korn, som han hidtil har faaet af Hørsholm Slot, men føre dem til Indtægt for Kronen. Udt. i Sj. T. 19, 104.

4. Aug. (—). Miss. til Manderup Parsberg om straks at lægge noget Gods i Helmstedt² Herred i Nørrejylland, som Erik Lykke til Eskier hidtil har været forlenet med³, nemlig 2 Gaarde i True i Vibestrup Sogn, 4 Gaarde i Dons⁴, 1 Gaard i Hidtse⁵ i Velsegaard Sogn, 2 Gaarde i Rostrup By og Sogn, Gaarden Røgdrup⁶ og Halvparten af Røgdrup Mølle, ind under Aalborghus, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt deraf. J. T. 5, 50.

— Lignende Miss. til Jacob Høg om at lægge 1 Gaard, kaldet Ballum⁷, i Hierke Sogn i Salling, som Erik Lykke har haft i Forlening, ind under Skivehus. Udt. i J. T. 5, 50 b.

5. Aug. (—). Kvittans til Arildt Hvitfeldt til Oddersbjerg, Rigens Kansler og Embedsmand paa Draxholm Slot, paa hans Regnskab for hans Afgift og den uvisse Indkomst af Trygevelde Len fra 1. Maj 1586 til 1. Maj 1596, for Stiftets Indkomst og for de i Lenet oppebaarne Penge- og Madskatter. Ligeledes har han gjort Regnskab for hans Afgift af 2 Byer, Solrødt og Moessede, paa Heden i Københavns Len fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1596, da de igen bleve henlagte under Københavns Slot. Han blev ialt 12 Dir. skyldig, som han betalte til Rentemester Envoldt Kruse. Sj. R. 14, 129 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Rudkøbing Køb-

¹ Udenfor Ekstrakten paa begge Steder i Tb. staar: Henrik Lykke. Vordingborg Len; der findes dog ikke noget Mørke Sogn i Vordingborg Len; Henrik Lykke er vistnok en Fejlskrift for Henrik Belov, der ikke havde Vordingborg, men Kallø Len; der menes vistnok Mørke Sogn i Øster Lisbjerg H., som hørte under Kallø Len og ligger ved Siden af Hornslet Sogn, hvori Jørgen Rosenkrantz's Gaard Rosenholm ligger. ² Hindsted. ³ Jvfr. 6. Sept. 1577 og 23. Juni 1593. ⁴ Doense, Vebbestrup S. ⁵ Hjedsgaard, Valsgaard S. ⁶ Røjdrup, Gislum H. ⁷ Bajlunggaard, Harre H.

stads Privilegier, dog hermed uforkrænket de Privilegier, som ere givne Bønderne paa Langeland. Sj. R. 14, 131¹.

5. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Søfren Ingemand som Tolder i Toldboden for Københavns Slot. Han skal oppebære den Told og anden Rettighed, som kan tilfalde Kronen af de Skibe og Skuder, der losses og lades her for Byen, og af Gods, som enten indføres i eller udføres af Riget her for Byen, ligesaa al Sise af Rostocker og anden fremmed Drik, dog hermed uforkrænket den Frihed paa Vinsise, som Kongen har bevilget² Borgemestre og Raad at maatte oppebære for deres Umage. Endvidere skal han oppebære den store og lille Told af de Øksne og andet Fæmon, som med Kongens Tilladelse udføres af Riget her for Byen, og al anden Told af hvad nævnes kan. Han skal aarlig til 1. Maj gøre Regnskab for al Indtægt og Udgift, og hans Regnskab skal regnes fra N. Dag³, da han overtog Bestillingen efter Gregers Bang. Han skal passe godt paa, at Bommen ved Toldboden hver Aften bliver lukket, saa der hverken om Dagen eller om Natten kan ind- eller udføres Gods uførtoldet eller uforsiset. Han skal i aarlig Løn have 60 Dlr. til sig selv og 12 Dlr. til sin Dreng, sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, 8 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selv og 26 Dlr. om Aaret til Mad og Øl til sin Dreng, alt at udrede af Rentekammeret. Endvidere skal han være fri for al kgl. og borgerlig Tynge. Sj. R. 14, 131 b.

— Miss. til Christian Holck om med det første at skaffe 3 Møllestene til Møllen ved Tryggevelde, lade dem indlægge i Møllen og lade Møllen istandsætte, hvor det gøres fornødent, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal passe paa, at det Tømmer, som hugges i Skovene til Møllens Istandsættelse, bliver hugget, hvor det kan ske uden Skade for Skoven. Hvad der anvendes til Møllens Istandsættelse, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 104.

— Miss. til Gregers Juel og Kield Baad. For nogen Tid siden⁴ have de faaet skriftlig Befaling til at besøgte Bygningen paa Tranekier Slot og Slottets Ladegaard. Da Kongen nu erfarer, at de ikke have givet Besigtelsen saa klarligen beskrevet, at

¹ Tr.: Rasmussen, Oplysninger betreffende Rudkjøbing S. 63 f. ² 29. Maj 1573. ³ Der er i Registranten ladt Plads aaben til Dagen. Efter Rentemesterregnskabet overtog Søren Ingemann Tolderbestillingen den 27. Juni 1597. ⁴ 12. April 1597.

man deraf kan erfare al omstændelig Lejlighed angaaende Bygningen, men at de kun have givet beskrevet, at Bygningen ikke er forfalden i den Tid, Hendrik Belov har været forlenet med Slottet, paalægges det dem i Besigtelsen udtrykkelig at angive, hvorledes hvert Hus paa Slottet og i Ladegaarden er holdt ved Magt, og give det saaledes beskrevet. Sm. T. 3, 13.

5. Aug. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1597 at regne, for Søfren Andersen, Claus Liudt, Johan Wendelcke og Jacob Jacobsen, Borgere i Bergen, paa Færø i 3 Aar De skulle svare 1 Vog Fisk for hver Gyldens Værdi af den visse Indkomst og paa egen Bekostning levere Fiskene paa Københavns Slot saa tidlig som muligt paa Aaret, dog maa de afkorte saa meget, som skal gives til Skolen. Den uvisse Rente maa de ligeledes beholde mod at svare 1 Vog Fisk for hver Gyldens Værdi, ligesaa at levere paa Københavns Slot paa egen Bekostning. De skulle forsørge Landet med gode uforfalskede Købmandsvarer, særlig Mel og Malt, saa Almuen paa Landet kan faa, hvad den til Nødtørft behøver; hvis de vise sig forsømmelige hermed, skal dette Brev være forbrudt. De maa ikke forhøje Prisen paa deres Varer i Køb eller Salg mod Almuen anderledes, end som gammelt har været, og saaledes som Kongens Købmænd have brugt der paa Landet efter Landets gamle Vis og Brug, som har været befalet den Stund, de have været Købmænd der paa Landet. De maa ikke tilføre Landet andet end gode uforfalskede Købmandsvarer, hvis de ikke ville staa til Rette derfor efter Loven. De maa ikke bruge anden Alen og Vægt end den rette færøiske Alen og Vægt, som de skulle lade Lagmanden bese, og som skal godkendes af ham og Lagrettesmændene. Hvis de have Tiltale til nogen paa Færø, enten for Gæld eller andet, skulle de tiltale dem med Lov og Ret for Lagmanden og Lagrettesmændene, lade sig dømme imellem af disse og ikke selv tage sig til Rette, under deres Faldsmaal. Hvis nogen vil drage fra Færø til Kongen for at beklage sig, skulle Købmændene være forpligtede til at tage dem med fra Landet paa deres Skib for en rimelig Fragt. De skulle forholde sig venligt og sagtomdigt baade mod de gejstlige og verdslige, saa ingen af Landets Indbyggere med Rette kunne have noget at klage over Købmændene. De skulle, samtlige og en for alle, forpligte sig til Kongen med Brev og Segl, at de ville betale ham hans Rettighed i betimelig Tid. De skulle holde Kongens Foged i Agt og Ære i alle der paa

Landet forefaldende Sager og i Bud og Forbud være ham lydige i alle Kongen vedrørende Sager. De skulle være pligtige til hvert Aar paa deres Skib at føre Kongens Foged fra Bergen til Færø og tilbage til Bergen igen, dog paa Kongens Underholdning med Mad og Øl. N. R. 3, 66¹.

6. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelse for Carl Bryske til Margaard paa Regeringsraadets Skødebrev af 19. Juni 1588 til ham paa Kronens Rettighed i en jordegen Bondegaard i Vislef². F. R. 3, 26.

— Miss. til Fru Karrene Bryske. Hr. Jens Christensen, Sognepræst til Boris og Faster Sogne, har klaget til Kongen over, at hun af hans Annekspræstegaard, som hendes afdøde Husbonde³ har tilskiftet sig Herligheden af⁴, vil tilholde sig nogen Rettighed, som altid, baade i hans Formænds og hans egen Tid, har fulgt Præsterne, og har ladet ham forfølge til Herredsting og Landsting og faaet Dom paa samme Rettighed. Da hun nu desuden tiltaler ham for Kost og Tæring, har han ansøgt Kongen om at blive hjulpen til Ret og faa Lov til at blive i Rolighed. Kongen anmoder hende om for hans Skyld at lade Forfølgningen mod Hr. Jens for Kost og Tæring falde, saa han maa blive i Rolighed og vare sit Kald, og ikke tilholde sig mere end Kongens Fader har tilskiftet hendes afdøde Husbonde, men uhindret lade Præsten nyde den Landgilde og anden Rettighed, som Præsterne fra Arilds Tid have nydt, da jo Kongens Fader ikke har tilskiftet hendes Husbonde mere, end Kronen fra Arilds Tid har haft. J. T. 5, 50 b.

7. Aug. (—). Aab. Brev til Kronens Bønder under Lykaa Slot. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem vise sig meget ulydige, naar Knudt Grubbe eller hans Fogder tilsige dem til at fremføre Tømmer og andet, og ogsaa i andre Maader sidde disses Befalinger overhørige, og at en Del af dem ikke svare deres Landgilde og anden Rettighed til Kronen i rette Tid. Det befales dem herved strengelig at møde med Heste og Vogne, naar Knud Grubbe eller hans Fogder tilsige dem til at age Tømmer eller andet, føre Tømmeret til de Steder, de faa Ordre om, og i alle Maader gøre deres Ægt og Arbejde til Slottet, saaledes som de ere pligtige til. Ligeledes paabydes det dem at yde

¹ Tr.: Norske Rigsregistr. III. 507 ff.
Ovesen Lunge.

² Vigerslev, Skovby H.

³ Iver

⁴ 16. Juli 1579.

deres Landgilde og anden Rettighed til Kronen i rette Tid og efter Recessen. Hvis nogle herefter sidde overhørige i disse Henseender, ville de blive tiltalte og straffede efter Recessen. Sk. T. 3, 47.

8. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Kongen har skænket Jørgen Svabe, der skal sendes paa en Rejse til Rusland, 100 Dlr. til en Æresklædning, skal Christoffer Valkendorf sørge for, at Jørgen Svabe faar disse 100 Dlr., og lade Rentemesteren føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 104 b.

— Aab. Brev om, at Bønderne i Bregne og Medelste Herreder i Blekinge maa udføre Brændeved af El og Birk, men ikke af anden Slags Træ. Sk. R. 3, 51. K. (Se CCD. III. 57).

— Mageskifte mellem Christopher Valkendorf til Glorup, Hofmester, og Kronen. F. R. 3, 27. K. (Se Kr. Sk.).

— Kvittansiarum til Christopher Valkendorf til Glorup, Hofmester, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Odensegaards Len og St. Knuds Kloster fra 5. Juli 1595 til 11. Juli 1596, da han overleverede St. Knuds Kloster til Christian Friis til Borreby, Kansler, og til 1. Maj 1597, da han overleverede Odensegaard til Knud Rud til Sandholt, for de til 1. Maj og St. Lucia Dag [13. Dec.] 1596 oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. F. R. 3, 30 b.

— Miss. til Niels Friis om, at han maa anvende 300 Dlr. paa Tranekier Slots og Ladegaards Bygning, der er meget bygfalden, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sm. T. 6, 13.

— Miss. til Niels Friis. Han har indberettet, at Avlen til Tranekier Slot kan forbedres med Ejendommen til 2 Krongaard, den ene i Hagenborg¹, der bebos af Jørgen Mikkelsen og skylder 18 Skpr. Byg, 1 Skp. Smør og af et Vænge 2 Skpr. Byg, den anden i Snegebuek, der bebos af Christen Lauritsen og svarer 6¹/₂ Mk. 2 Sk. 2 Alb. Det befales ham at udminde de to Bønder af Gaardene og skaffe dem god Lejlighed paa et andet Sted, saa de ikke skulle have noget at klage over, lægge Jorderne ind under Slottet og lade dem indskrive i Slottets Jordebog. Sm. T. 6, 14.

¹ Vistnok Hagenby.

8. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om at forordne Olof Thomsen i Ringkøbing til Væрге og For-mynder for hans Broders Børn. Udt. i J. T. 5, 51.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Nielsen i Stret paa Kronens Part af Korntienden af Lundbye Sogn i Slet Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 71 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Smed i Svenstrup paa Kronens Part af Korntienden af Ellishøf Sogn i Hvorrum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 71 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Ibsen i Svenstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Hyllebjerg Sogn i Aars Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 72.

9. Aug. (—). Søpas for Peder Veile, Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Hector skal følge de Raader og gode Mænd, som ere affærdigede til England. Udt. i Sj. R. 14, 133.

--- Aab. Brev om, at Peder Nielsen i Bierdrnodt¹ i Frederiksborg Len, der har haft Kongens Faders Benaadning² paa at være fri for at svare Skyld og Landgilde af den Gaard, han bor i, men for nogen Tid siden³ har faaet denne Benaadning opskreven, for Livstid maa nyde denne Frihed, da han nu i sin høje Alder ikke kan søge sin Næring og Bjærgning og hans Skrøbelighed daglig tager mere og mere til. Sj. R. 14, 133.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Ribe Kapitels Privilegier, baade det særlige af 1560⁴ og det almindelige Privilegium for alle Kapitler af 1571⁵. J. R. 6, 69 b. Orig.

— Miss. til Albregt Friis om at købe 10,000 Hvillinger, 10,000 Flyndere, 30 Vorder Rokker, 30 Vorder Kabliav og 24 Vorder Langer til Kongen, og med det allerførste sende dem til København, Udt. i J. T. 5, 51.

— Miss. til Eske Brock og Morids Stygge. Hr. Laurids Pedersen, Sognepræst til Ørum, Verum og Viskom Sogne i Synderliung Herred, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Hr. Niels⁶ i Borring⁷ om nogen Præsterente, der svares

¹ Brederød. Strø H. ² 20. Marts 1574. ³ 31. Aug. 1593. ⁴ 19. Febr. 1561. ⁵ 11. Sept. ⁶ Niels Kristensen Lee. ⁷ Bjerring, Middelsom H.

af nogle Huse, Boder og Torper, som ligge over Verum Bro i Mel-som Herred, hvilken Rente fra Arilds Tid ulast og ukæret har fulgt den Præst, som har boet i Ørum. Sagen har hængt i Trætte i nogen Tid, uden at der er dømt noget endeligt deri, men er nu indkommen for Viborg Kapitel, hvor den skal paadømmes, og Hr. Laurids har derfor anmodet om, at der til Rettens bedre Befordring maa blive tilforordnet nogle gode Mænd til at dømme i Sagen sammen med Kapitlet. Det befales Eske Brock og Morids Stygge at være til Stede, naar Sagen kommer for Kapitlet, afsige Dom i den sammen med Kannikerne og give Dommen beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 51 b.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen vil sende nogle Daadyr her fra Riget til Tyskland, skal han lade lave nogle Kister, hvori Dyrene bekvemt kunne sendes, og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 104 b.

— Miss. til nogle af Raadet. Da der her i Riget er meget ringe Forraad paa al Slags Korn og Fetalje, har Kongen i For-ening med de Rigsraader, der i nærværende August Maaned have været til Stede hos ham, overvejet denne Sag og efter deres gode Betænkning bestemt, at det sidst udstedte Forbud¹ mod Udførsel af Rug, Havre, Flæsk og Fedesvin fremdeles skal staa ved Magt, og at der endvidere skal udstedes Forbud mod Udførsel af magre Svin fra hele Riget og mod Udførsel af Byg fra Skaane, Halland, Blekinge, Laaland og Falster, da disse Lande for største Delen ligge saa nær ved Tyskland med Sejlads, at de ikke kunne taale denne Udførsel, og ligeledes Forbud mod Udførsel af samme Varer fra Norge. De anmodes om med det første, inden 14. Sept., at indsende deres Betænkning herom til Kancelliet, saa Kongen kan vide at rette sig derefter og i Tide forekomme Udførselen med et Udførselsforbud. Sj. T. 19, 104 b.

— Kvittansiarum til Christen Bernekov til Birkholm, Embedsmand paa Malmøhus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Lundegaard og St. Peders Kloster i Lund fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597, for Indtægt og Udgift af den gejstlige Jurisdiktion, for de til 1. Maj og St. Lucia Dag [13. Dec.] 1596 oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede

¹ 2. Jan. 1596.

Inventarium. Han blev ialt skyldig 772¹/₂ Dlr. 4 Sk., som før gik, hvilke han nu har indbetalt til Rentemester Envold Kruse. Sk. R. 3, 51 b. K¹.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Byfogden i Odense om at tiltale Oluf Bagger og hans Medarvinger for deres Gæld til Kronen. Hvis de ikke straks betale, skal han forfølge dem ind for Rigens Kansler, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret. Udt. i F. T. 3, 31.

— Miss. til Mandrup Parsberg om at lægge 1 Gaard, kaldet [Hedegaard]² i Jedsmark Sogn i Hvedbo Herred, som Peder Munk hidtil har været forlenet med³, ind under Aalborghus. Udt. i J. T. 5, 50 b.

14. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige en ny Dom over Jacob Slagter. Sj. T. 19, 105. (Tr.: KD. IV. 751).

20. Sept. (—). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af levende magre Svin. Sj. T. 19, 105 b. (Tr.: CCD. III. 60 f.).

— Miss. til Landsdommerne i Jylland, Sjælland, Fyen og Langeland om at lade Forbuddet mod Udførsel af levende magre Svin læse og forkynde paa Landstinget, saa alle, baade indlændiske og udlændiske, kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 19, 106.

— Aab. Brev om Paagribelse af Løsgængere i Sjælland, Skaane, Halland og Blekinge. Sj. T. 19, 106. Sk. R. 3, 52 b. K. (Tr.: CCD. III. 57 f.).

— Aab. Brev om Opretholdelse af aab. Brev af 2. Jan. 1596 om Forbud mod Udførsel af Rug, Havre, Flæsk og fede Svin samt om Forbud mod Udførsel af Byg, Malt og magre Svin fra Skaane, Halland, Blekinge, Laaland og Falster. Sk. R. 3, 53 b. K. (Tr.: CCD. III. 58 ff.).

— Miss. til de Lensmænd i Skaane, Halland og Blekinge, [Laaland og Falster], som have Købstæder i Befaling, om Forkyndelse af Forbuddet mod Udførsel af Byg, Malt og magre Svin. — Christen Bernekov for Malmø, Ysted, Trelleborg, Falsterbo,

¹ Tr.: Bring. Handlingar och Påminnelser i Svänksa Hist. III. 180—83.

² I Registranten maa Navnet nærmest læses: Gedegaard.

³ Jvfr. 30. Juni

1593.

Skanør og Lund; Oluf Rosensparre for Landskrone; Arrildt Hvitfeldt for Væ; Hans Speigel for Sømmershavn; Axel Brahe for Helsingborg; Hendrik Rammel for Aarhus; Jørgen Brahe for Varberg og Falkenberg; Sten Madtsen for Halmsted; Brostrup Gjedde for Laugholm; Knudt Grubbe for Sølvitsborg og Lykaa; Knudt Urne for [Laaland og Falster]. K. (til selve Brevet). Udt. i Sk. R. 3, 53 b.

20. Sept. (Kbhvn.). Opvejsningsbrev for Tygge Kruse til Viomgaard til, som om Gerningen for nylig var sket, med Sandemænd paa Herreds- og Landsting at lade forfølge hans Tjener Peder Madtsen i Krogelundts Enke, da hun er mistænkt for at have været skyldig i hendes Mands hastige Død, men Sagen hidtil er bleven fortiet. J. R. 6, 70. K.

21. Sept. (—). Kvittansiarum til Hendrik Lykke til Ofvergaard, Rigsraad og Embedsmand paa Vordingborg, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kalløe Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597, for Indkomsten af den gejstlige Jurisdiktion, for den oppebaarne Pengeskat og for det efter afdøde Jørgen Rosenkrantz modtagne og til Hendrik Belov overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 70 b. K.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland om uden al Opsættelse at dømme paa en af Herredsfoged i Jernslef Herred Jens Kierulff mellem Peder Munk og Envold Kruse til Hiermslefgaard afsagt Dom angaaende en Grøft mellem Torsmark og Agdrup. Udt. i J. T. 5, 51 b.

— Miss. til Hannibal Gyldenstjerne. Da der føres adskillige Trætter paa Kronens Gods og Ejendom til Astrup Slot, som Kongen har forlenet Envold Kruse til Hiermslefgaard, Rentemester, med, og da Kongen har erfaret, at de Breve og Tingbøger, som i de forløbne Aar ere udgaaede eller skrevne paa Herredstinget, hverken findes indlagte i Fjerdingskirken eller paa Slottet, saaledes som de burde have været, skal Hannibal Gyldenstjerne straks levere Envold Kruse alle de Tingbøger, som i hans Tid som Lensmand paa Astrup ere skrevne paa Herredstinget, og som han har modtaget paa Slottet, og ligesaa alle de Breve, han maatte have angaaende Kronens Gods under Astrup Slot, samt en klar underskreven Jordebog over Lenets visse Indkomst. J. T. 5, 52.

22. Sept. (Frederiksborg). Søpas for Peder Kiildsen,

Skipper, der med Kongens Skib Papegøjen skal følge Kongens Gesandter fra København til Narven og derefter sejle tilbage igen. Kongen beder sine Naboer [osv. som i Pasbrev af 7. Okt. 1596 for Oluf Mønbo]. Sj. R. 14, 133 b.

22. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Fredrik Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at en, ved Navn Thommis Kien, som hidtil har haft noget Kronens Gods paa Hietland, kaldet Valløegods, der ligger til Gidske Gods, som Fredrik Rosenkrantz er forlenet med, i Befaling, har understaaet sig til at vise sig meget modvillig, idet han ikke vil adlyde Fredrik Rosenkrantz's Fuldmægtige og ikke vil svare den Rettighed, han bør svare. Kongen billiger, at Fredrik Rosenkrantz afskediger ham og beskikker en anden i hans Sted, som vil skikke sig tilbørligt. Hvis Thommis Kien har gjort noget, som han bør straffes for, skal han lade ham tiltale og forfølge, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. Sj. T. 19, 107.

— Miss. til Henrik Belov om at tilbagebetale Jens Jensen i Grønstel¹ 46 Dlr., som han havde givet Henrik Lykke i Fæste af et Bol under Kalø, der nu bliver brugt under Slottet. Udt. i J. T. 5, 52 b.

— Forleningsbrev for M. Niels Gludt, Sognepræst til Sortebrødre Sogn i Ribe, paa det efter afdøde M. Laurits Egidii ledige Kannikedomme i Ribe Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. J. R. 6, 71. K.

23. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen — der har skænket sin Svoger Kong Jacob af Skotland nogle Falke og har erfaret, at en Falkefænger Arian Jansen for kort Tid siden har været i Helsingør med de Falke, han har fanget i Aar — giver Kongen af Skotlands Tjener, denne Brevviser, Pitrich Gray, Fuldmagt til at tage 12 af de Falke, som Arian Jansen har fanget, hvor han kan træffe denne. Arian Jansen skal saa henvende sig til Kongen om Betaling for Falkene. Kongen befaler alle at være ham behjælpelige med at faa Falkene af Arian Jansen. Sj. R. 14, 134.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Kongen har faaet 24 Trommeter af Pouel Richter og har lovet ham 7 Dlr. for Stykket, hvilket beløber sig til 168 Dlr., desuden har han foræret Pouel Richter 40 Dlr. for hans lange Rejse og Fortæring. Chri-

¹ Grønfeld. Mols H.

stoffer Valkendorf skal sørge for, at Pouel Richter faar disse Penge betalt. Udt. i Sj. T. 19, 107 b.

23. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Envoldt Kruse om at lade Fridts og Jochim Møller, Trommetere, hver faa 50 Dlr. til Laans paa deres Besolding, hvilke siden skulle afkortes dem i denne. Udt. i Sj. T. 19, 107 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om ved første Lejlighed at bestille 300 Tinfade, 300 Tintallerkener og 12 Kakkellovne, 6 store og 6 smaa, til Frederiksborg Slot og føre det, som de give ud derfor, til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 107 b.

— Miss. til Peder Mund. Han har tidligere¹ faaet kongelig Befaling til indtil videre at holde 2 Postvogne foruden de 2, som altid holdes; Kongen bevilger nu, at Peder Mund altid hele Aaret igennem maa holde 2 Postvogne foruden de 2, der stadig holdes, hvad enten Kongen er her i Landet eller ej, for at Bønderne i nogen Maade kunne blive forskaandede for Vognægt. Hvad der gaar med hertil, skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 108.

— (Kbhvn.). Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Da Jomfru Else Hvitfeldt, Peder Hvitfeldts Datter, efter sin Slægts og sine Venners Raad har begæret at maatte komme ind i Maribo Kloster, har Kongen bevilget dette og fritaget hende for at besværes med Korsang. Abbedissen skal optage hende i Klosteret, give hende samme Underholdning som de andre Jomfruer, lade hende være fri for Korsang og lade hende faa det Liberi og Karnap med det lille Kammer der næst, som nu er ledigt. Hun skal paase, at Jomfru Else skikker sig tilbørligt mod hende og de andre Jomfruer og ellers i andre Maader retter sig efter den Forordning, som er gjort til Bedste for Klosteret. Sm. T. 6, 12.

25. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Olluf Jensen i Skienckelse, Tingfoged paa Frederiksborg Birketing, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Birkefoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 134 b.

— Miss. til Peder Mund. Bønderne i Mieløsse i Lynby Sogn i Frederiksborg Len have klaget over, at de have lidt

¹ 24. Marts 1597.

stor Skade og Afbræk paa deres Enge og Græsgang ved de høje Volde og Dæmninger (»Damme«), som Kongens Fader har ladet opkaste ved Ebbelholdts Kloster og Systerbro Mølle, saa de ikke have Fyldest i Ager og Eng for den Landgilde, som de ere indskrevne for, og de have anmodet om, at deres Gaarde maa blive satte for en rimelig Landgilde. Det befales ham at lade denne Sag undersøge og siden til Tinge lade opkræve 13 Oldinge til at undersøge Gaardenes Ejendom og Lejlighed; hvis Gaardene vise sig at være satte for højt, skal han give Oldingene Ordre til at taksere dem for en rimelig Landgilde og siden lade denne indskrive i Jordebogen. Sj. T. 19, 108.

25. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Fredrik Leil om at skaffe Kongen af Skotlands Tjener 12 Falke, som Kongen har foræret Kongen af Skotland, og føre Betalingen for dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 108 b.

— Miss. til Detløf Holck om ved første Lejlighed og med et paalideligt Bud at sende hid til Brylluppet 300 eller 400 Tinfade og Tintallerkener eller saa mange, der ere i Forraad paa Kronborg, og saa mange Silkeomhæng til Senge, som kunne undværes fra Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 108 b.

— Miss. til Detløf Holck og Caspar Miltnitz, Hauptmand paa Kronborg, om at forordne Jørgen von der Schweinitz til at ligge i Slotsloven paa Kronborg og have Opsigt med alt, medens de ere her til Bryllup. Udt. i Sj. T. 19, 108 b.

26. Sept. (—). Aab. Brev om, at Hr. Mogens Persen, Sognepræst i Tierebye Sogn i Frederiksborg Len, har berettet, at hans Præstegaard er bleven forringet med 24 Læs Hø, fordi Kongen har ladet opstøve en Sø og Dam der paa Marken og støvet den over hans Engjord; i den Anledning har han anmodet om for en rimelig Afgift at maatte faa en Ejendom, kaldet Ormmuose, som Kongens Fader tidligere har tilladt Bønderne i Tierebye at bruge for en aarlig Afgift af 1 Td. Smør, men som Bønderne nu have opladt til Præsten, da Landgilden er for høj og de ikke kunne høste paa Ejendommen, naar det er Regn og vaade Somre. Kongen bevilger, at Hr. Mogens indtil videre maa beholde Ormmuose i Stedet for den Engjord, han har mistet, dog skal han aarlig svare $\frac{1}{2}$ Td. Smør deraf til Frederiksborg Slot. Sj. R. 14, 135.

— Miss. til Peder Mund om at eftergive Peder Nielsen

i Sundbye, der ved en skadelig Ildebrand har mistet Gaard. Korn og Kvæg, ét Aars Landgilde og forskaane ham noget for Ægt og Arbejde, medens han bygger og istandsætter paa Gaarden. Udt. i Sj. T. 19, 108 b.

26. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund. Kongen har bevilget Lauridts Jørgensen, Møller i Strøelille Mølle, der tidligere paa Grund af Møllens Brand har faaet eftergivet 2 Aars Landgilde, nogle Møllestene, da den ham eftergivne Landgilde ikke kan strække til til Køb af Møllestenene. Peder Mund skal skaffe ham disse Møllestene, saa Møllen kan komme i Gang igen og Kronen faa sin Rettighed af den, og føre Betalingen for dem til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 109.

— Miss. til Erik Hardenberg, Laurids Brockenhuus, Knud Rud, Karl Bryske, Preben Bild, Eske Brock, Niels Skram, Frans Rantzau og Knud Brahe om at sætte de Øksne og Lam, som Hofmesteren paa Kongens Vegne havde bestilt hos dem, paa Foder, fodre dem vel og føre godt Tilsyn med dem. Udt. i J. T. 5, 52 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Hermandt Jul om at lade Hr. Søfren Grommessen faa 12 Dlr. efter Kongens Tilsagn. Udt. i J. T. 5, 54.

—¹ Aab. Brev om, at Hermand Juel, Embedsmand paa Visborg, for denne ene Gang maa udføre fra Gotland alle de Staldøksne, som han kan stalde paa Ladegaardene under Visborg Slot, dog skal han lade notere paa dette Brev, hvor han vil udføre Staldøksnene, for at der ikke under det Skin paa en anden Tid skal udføres flere Staldøksne, end det nu er tilladt ham at udføre. Sk. R. 3, 54 b. K.

27. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Karen Caspers, Kongens Vaskerske, herefter skal have følgende aarlige Genant af Københavns Slot: 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Okse, 6 Lam, 6 Gæs, 1 Td. Sild, 2 Voger Bergefisk og $\frac{1}{2}$ Td. Gryn. Sj. R. 14, 136. (Tr.: KD. IV. 751f.).

— Aab. Brev om, at Anne Caspersdatter efter sin Moder Karren Caspers Død maa faa det Hus i Kongensgade i København, som Kongen har bevilget Karren Caspers. Sj. R. 14, 136 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. For 3 Aar siden har Kongen antaget Marcus Villitz som Jagtsølvpop og i aarlig Løn

¹ Sk. R. har: 28. Sept.

lovet ham 12 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning. Da han heraf kun har faaet Hofklædningen, hvilken Hofskrædderen aarlig har leveret ham, skal Christoffer Valkendorf sørge for, at han faar de resterende 3 Aars Pengeløn betalt og bliver optegnet blandt Kongens Hoftjenere, saa han herefter faar den Løn, der er bevilget ham. Udt. i Sj. T. 19, 109.

28. Sept. (Frederiksborg). Miss. til nogle Herremænd og Fruer. Da Kongen har Brug for nogle Jomfruer af Adel til at opvarte Frøken Anna Catrinne, Markgrevinde af Brandenburg, i hendes Jomfrukammer og har tænkt at ville have deres Datter dertil, anmodes de om at give deres Samtykke dertil og sørge for, at deres Datter møder den sidste Oktober hos Kongens Moder paa hendes Livgedingsslot Nykøbing, hvor hun skal blive klædt, optugtet og undervist indtil Foraaret, da hun skal indstilles i Frøken Anna Catrinnes Jomfrukammer. — Oluf Daa (Datter Hilleborre Daa), Niels Friis (Datter Berthe Friis), Fru Anne Grubbe (Datter Vivicke Griis), Knudt Grubbe (Datter Hilleborre Grubbe), Christoffer Pax (Døtre Lissebet og Karren Pax), Oluf Rosensparre (Pernille Gyldenstjerne), Fru Anne Anders Bings (Jomfru Kirsten Kaas), Fru Lissebet Friisdatter (Jomfru Øllegaardt Hvitfeldt), Fru Dorete Ahlefeldtsdatter (Datter Klarre Sparre), Lauridts Brockenhuus (Datter Rigborre Brockenhuus). Sj. T. 19, 109. K.

— Sk. R. 3, 54 b se 26. Sept.

— (**Kbhvn.**). Miss. til nogle gode Mænd i Jylland. For nogen Tid siden have de efter Kong Frederik II's Befaling været forsamlede angaaende en Trætte mellem afdøde Otte Banner og Henrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg, paa den ene og Ofve Lunge til Odden, da Embedsmand paa Aalborg-hus, paa Kronens Vegne og afdøde Albregt Maltesen, Anders Maltesen og Jens Nielsen paa egne Vegne paa den anden Side om et Skel og Sandemændstov, som Sandemænd i Hvor-num Herred for nogen Tid siden have svoret og gjort om et øde Bygge, kaldet Pouelstrup, mellem Albeck, Grofløf og Opløf Bæk [osv. som i Miss. af 25. Febr. 1592 til Jørgen Friis til Krastrup, Ludvig Munk til Kvistrup, Niels Movridsen til Tustrup, Niels Stygge til Nørager, Jakob Høg til Trudsholm og Mikkel Nielsen til Kyø]. Da Ludvig Munk til Qvistrup, som oprindelig var med i Befalingen, nu er død, har Kongen beskikket Jacob Seefeldt til at deltage i Befalingens Udførelse i hans Sted. J. T. 5, 52 b.

1. Okt. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Bartel Harriick, Kongens Drabant, fremfor nogen anden aarlig maa købe de Skind, der falde paa Kronens Slotte, Klostre, Avlsgaarde og Ladegaarde her i Sjælland, dog skal han betale samme Pris for dem, som der gives andensteds. Sj. R. 14, 136 b.

— Miss. til Frederik Busk, Tolder i Ringkøbing. Kongen har tidligere ladet udgaa aabent Brev om, at ingen Staldøksne maa udføres af Riget paa andre end de lovlige og sædvanlige Toldsteder. Da mange Undersaatter i Ringkøbing nu have anmodet om Tilladelse til at maatte udføre Staldøksne til Skibs, maa han tillade dem at udføre Staldøksne til Skibs til førstkommende 1. Maj, men ikke længere, og han skal paase, at Kronen faar sin sædvanlige Told. J. T. 5, 54.

— Miss. til Christen Vind. Denne Brevviser, Jørgen Jensen, har berettet, at han for nogen Tid siden har erhvervet kongelig Stævning over Christen Vind, at møde til førstkommende Herredag, og har overleveret denne Stævning til Christen Vind i hans Sognekirke med Anmodning om at læse den og siden levere ham den tilbage; Christen Vind har dog beholdt Stævningen og nægtet at levere den tilbage. Det forekommer Kongen meget sælsomt, at han har gjort det og saaledes vil hindre Jørgen Jensen i hans retfærdige Sag, og det befales ham med det allerførste at erklære sig til Kongen om Grunden til, at han har forholdt Jørgen Jensen Kongens Stævning, for at Kongen kan give Jørgen Jensen tilbørlig Besked, hvis han paany gør Anfordring. J. T. 5, 54 b.

3. Okt. (—). Aab. Brev om, at Borgemestrene i København indtil videre maa beholde Vandmøllen i København for en aarlig Afgift af 50 Dlr. Sj. R. 14, 137 b. (Tr.: KD. II. 496 f.).

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har bevilget, at Hellebardmageren der ved Slottet maa faa 4 Dlr. om Maaneden paa en Svend, skulle de betale Svenden de 4 Dlr. og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 110.

— Miss. til de samme om af Tolden at betale 5 Stykker lybsk graat, som Detløf Holck har udtaget til Vagtens Behov der paa Slottet, sørge for, at de efter vedlagte Register bestilte Kugler til Arkeliet blive betalte, naar de komme, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 110.

4. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Kongen har bevilget, at Peder Mund, Embedsmand paa Frederiksborg, aarlig maa faa 500 Dlr. mere, end hans Forleningsbrev formelder, skal Christoffer Valkendorf sørge for, at disse 500 Dlr. blive betalte ham af Rentekammeret fra 1. Maj 1597 af, da Peder Mund først fik Slottet i Forlening. Udt. i Sj. T. 19, 110.

— Miss. til Fru Beatte Hvitfeldt. Da Kongen har forskrevet nogle Adelsjomfruer i Frøken Anna Catharinas Jomfrukammer og vil have hende betroet til at være Hofmesterinde hos Frøken Anna Catharina, anmodes hun om at gaa ind herpaa og møde den 24. Okt. hos Kongens Moder paa hendes Livgedingshus Nykøbing, til hvilken Tid de forskrevne Adelsjomfruer ogsaa skulle indstille sig. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. Sk. T. 3, 48.

— Miss. til Christen Bernekov. Denne Brevviser, Peder Sander, har berettet, at han forfølges paa det yderste paa Liv, Ære og Velfærd af en lybsk Prokurator, ved Navn Helmer Hogrefve, og har maattet stille denne en streng Borgen for, at han vil blive til Stede til Sagens Uddrag, og han har nu anmodet om, at det ogsaa maa blive paalagt Helmer Hogrefve at stille nøjagtig Borgen til Sagens Uddrag, for at han, der er en fremmed her i Riget, ikke skal undvige Retten, hvis Sagen gaar ham imod. Christen Bernekov skal tage nøjagtig Borgen af Helmer Hogrefve for, at han vil blive til Stede, indtil Sagen er endt, og ikke undvige Retten. Sk. T. 3, 48.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Da Kongen har bragt i Erfareng, at der i Byfoged i Kerteminde Hans Pedersens Regnskab er for de sidste 2 Aar kun er indført en ringe Del af den uvisse Indkomst af Sagefald, skal Laurits Brockenhuus straks beskikke en anden til Byfoged i hans Sted, og en Person, som ikke er forsømmelig, men flittig i Kongens Sager. Han skal give Hans Pedersen Ordre til straks at begive sig til København og hos Hofmesteren give klar Beretning om de Sager, der ere faldne i Byen, siden han blev Byfoged, og hvoraf Kongen burde have haft sin Rettighed. F. T. 3, 31.

5. Okt. (—). Miss. til Laurits Brockenhuus. Kongen har eftergivet Christen Skriver i Kerteminde, hvem Laurits Brockenhuus forfølger for 1 $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk, som han har udført mod

Forbuddet, denne Sag, mod at han giver 3 Skippd. Flæsk for de 1^{1/2} Skippd. Flæsk. Udt. i F. T. 3, 32.

5. Okt. (Frøderiksborg). Miss. til Bispen i Fyen. Da Præsten Hr. Morten i Skiellerup skal vide Besked om Trætten mellem Jens Viborg, Ridefoged til Nyborg Slot, og Christen [Skriver] i Kerteminde, skal han med det første indstævne Hr. Morten for sig, forhøre hvad han ved om Trætten og give det beskrevet. Udt. i F. T. 3, 32.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Da der er Trætte mellem hans Ridefoged Jens Viborg og Christen Skriver, Borger i Kerteminde, og Christen Skriver er bange for, at Laurits Brockenhuus skal lade sig denne Trætte være anliggende, befales det Laurits Brockenhuus at paase, at der sker begge Parter Skel og Fyldest. K. Udt. i F. T. 3, 32.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kerteminde. Naar Trætten mellem Jens Viborg og Christen Skriver kommer i Rette for dem, skulle de nøje undersøge den og hjælpe begge Parter saa meget, som Lov og Ret er. Udt. i F. T. 3, 33.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Henrik Lykke til Ofvergaard og Knudt Urne til Aasmærk, Embedsmænd paa Vordingborg Slot og i Halstedt Kloster. Da Lauge Beck, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand i Ringsted Kloster, har begæret 8 Maribo Klosters Gaarde i Hafverlykke til Mageskifte for følgende af hans Gods: 1 Gaard i Borsø², 2 Gaarde i Hyllested³ og 1 Gaard i Vester Ulleslef i Fulsø Herred, Østerbyegaard og 1 Gaard i Døllefeldt i Mouse Herred, og hvis det ikke forslaar, tillige noget andet Gods der i Landet, og Kongen har givet sit Samtykke til dette Mageskifte, skulle de besigte alt Mageskiftagodset, ligne det og give Besigtelsen beskrevet, saa baade Abbedissen og Lauge Beck kunne rette sig derefter. Sm. T. 3, 14.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster om, saasnaart Henrik Lykke og Knudt Urne have besigtet Mageskiftagodset og lignet det, at lade Mageskiftet gaa for sig i deres Nærværelse og udfærdige et Mageskiftetbrev, som Kongen saa siden kan stadfæste. Sm. T. 3, 16. K.

7. Okt. (—). Miss. til Hendrik Lykke og Knud Urne om ved Besigtelsen i Anledning af Lauge Becks Mageskifte med

¹ Havløkke, Fuglse H.

² Bursø, samme H.

³ Hillested, samme H.

Maribo Kloster nøje at paase, at Klosteret faar Skel og Fyldest baade i Landgilde og Ejendom, saa der ikke i Fremtiden kan ske det nogen Skade formedelst »Graft«. Inden de rejse derfra, skulle de sørge for, at Mageskiftebrevene fra begge Sider blive udfærdigede, saa Kongen siden kan stadfæste dem. Sm. T. 3, 17. K.

7. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Gotthart Rhanni som Smed paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, Gaardene Hørsholm, Esserom, Fafverholm og Tegelstrup og de 2 Møller for Kronborg Slot og Huallere¹ Mølle. Han skal holde det Jærnfang, som nu findes paa Slottene, Gaardene og Møllerne, i Stand med hans eget Kul og Jærn og selv betale Svendelønningen dertil, men det nye Arbejde, som han laver, skal han have en rimelig Betaling for. Det Arbejde, som nu findes gjort til Arkeliet paa Kronborg, skal han med eget Kul og Jærn og paa egen Bekostning gøre i Stand, naar det bliver fordærvet eller sønderskudt. Naar han med sine Svende og egen Hest og Vogn rejser til Kongens Slotte og Gaarde for at arbejde, skal han have fri Underholdning til sig selv og Svendene og Hø, Havre og Strøfoder til Hestene, saa længe han arbejder dér. Han skal ogsaa lade sig bruge, hvor Kongen ellers behøver hans Tjeneste. Han skal, fra sidste St. Hans Dag at regne, have 100 gl. Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og sædvanlig Hofklædning, alt at udrede af Tolden i Helsingør. Sj. R. 14, 138.

— Aab. Brev om, at Peder Skouf, der har fæstet Kronens Gaard, Gisløfgaard i Skaane, for en Indfæstning af 200 Dlr. og for en aarlig Afgift af 6 Pd. Korn til Kronen, maa beholde Gaarden, saalænge han lever, og være fri for at gøre Ægt og Arbejde af den, da hans Formand i Gaarden Hans Holst har haft Kongens Faders Livsbrev² paa Gaarden med samme Frihed. Han skal være villig til at lade sig bruge i Kongens Tjeneste, hvor det befales, og han skal holde Gaarden i god Stand og maa ikke forhugge Skovene til Upligt i nogen Maade. Sk. R. 3, 55. K.

— Miss. til Knud Grubbe. Kongen har nu selv erfaret, at de Øster Herreds Mænd i Blekinge, der paany have været hos Kongen med deres Klager, have misbrugt deres Herredssegl. Skønt Kongen kunde have haft god Grund til at straffe dem tilbørligt for deres Modvillighed, han han dog for denne Gang set gennem Fingre med dem, men paa Grund af deres udviste Modvillig-

¹ Hulerød Mølle, Holbo H. ² 5. Dec. 1581.

hed har han forordnet, at Herredsmændene i Øster Herred herefter intet Herredssegl skulle have. Knud Grubbe skal straks tage Herredsseglet til sig, sende det til Kongen og give Ordre til, at det, som herefter forhandles inden Tinge, skal forsegles med Herredsfogdens og Herredsskriverens Segl, saaledes som det er sædvanligt andensteds i Riget. Hvis Øster Herreds Mænd herefter lade sig forlyste med Modvillighed og anden Utilbørlighed, saaledes som hidtil, skal han lade dem tiltale og straffe. Det er Kongens alvorlige Befaling, hvorefter han har sig aldeles at rette. Sk. T. 3, 48 b.

7. Okt. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Laurits Mule, Sekretær, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Asperup Sogn i Vendts Herred, kvit og frit. F. R. 3, 31 b.

8. Okt. (—). Miss. til Fredrik Godske og Holger Gagge om at undersøge, hvorledes Kongens Kapel i Roskilde, som Kansler Christian Friis er bleven forlenet med, er holden ved Magt, registrere det Inventarium og Boskab, som findes, og give det klarlig beskrevet. Udt. i Sj. T. 19, 110.

— Miss. til Børge Trolle. Da der maa bygges en Pram ved Sundbye Færge, skal han med det første sende Tømmere mænd ud i Skovene for at hugge Tømmer til Prammen, siden sende fire Karle did for at bygge Prammen, skaffe dem det nødvendige Beg, Tjære, Værk, Søm, Tavl og andet og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 110 b.

10. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. De have for nogen Tid siden faaet Ordre til at anholde nogle svenske Skibe i Sundet. Pouel Pop, Indbygger i Aalborg, har nu berettet, at der i Henhold hertil gøres ham Forhindring i Sundet paa et Skib, som han har faaet i Betaling for sit Tilgodehavende af Hertug Karl i Stokholm. Da Pouel Pop har Hertug Karls Pas og Bevis for, at han har faaet Skibet i Betaling for sit Tilgodehavende, ser Kongen ikke, med hvad Grund de kunne formene Pouel Pop som Rigets Indbygger at søge sin Næring og Bjærgning med Skibet, og befaler dem derfor at lade Skibet passere frit gennem Sundet og lade Pouel Pop søge sin Næring og Bjærgning med det, hvor han lyster. Sj. T. 19, 110 b.

— Bestalling for Jacop Bay som Tolder og Sisemester paa Gotland. Sk. R. 3, 55 b. K.

— Miss. til Hermand Juel om at tage Jacob Bay, Borger i Visby, der er udnævnt til Tolder og Sisemester paa Gotland. i

Ed og levere ham hoslagte Bestalling. Niels Skabo, Borgemester i Visby, der hidtil har haft nogen Fetalje af Visborg Slot, maa han herefter aldeles ingen Fetalje give. Sk. T. 3, 50.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Da Kongen har Brug for noget Tømmer til Bygning paa Koldinghus, skal han i Vinter paa Gotland lade hugge 12 Tylter Bjælker, 21 Al. lange, 12 Tylter Sparrer, 21 Al. lange, godt, stort og fuldsomt Tømmer, og 600 gode Stenlægter og lade det nedføre til en af Havnene, saa det kan ligge rede, naar der kommer Skib efter det. Han skal med det første meddele, til hvilken Havn Kongen skal sende Skibet. Han skal med det allerførste muligt er fremsende den Talg, som han tidligere har faaet Ordre om, til København. Sk. T. 3, 49.

— Miss. til Hans Lindenov. Da der i Aar ikke kan ventes synderlig Olden paa Skovene nogensteds i Riget og der derfor ikke vil kunne faas Flæsk nok til Bispisningen af Kongens Skibsfolk, men maa bruges saltet Kød, skal han i alle Havne der under Landet [Bornholm] give Ordre til, at der ikke maa udføres saltet Kød til Tyskland, og at alle, der have saltet Kød at udføre, skulle føre det til Københavns Slot, hvor Rentemesteren skal betale en rimelig Pris for det. Sk. T. 3, 49 b.

— Miss. til Tolderen i Rønne om, at han ikke maa fortolde noget saltet Kød eller tillade, at det udføres der fra Landet til Tyskland; det skal føres til Københavns Slot, hvor det skal blive betalt af Rentemesteren, og det maa udføres toldfrit fra Bornholm. Sk. T. 3, 50 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sende den Havre, som de have faaet Ordre af Hofmesteren til at købe i Fyen til Kongens Ankomst, til Haderslevhus, tage Kvittans af Lensmanden paa Haderslevhus derfor og indføre Udgiften i deres Regnskab. (I Brevet til Erik Hardenberg: Tolderen i Assens skal betale ham hvad Havren kommer til at koste). — Erik Hardenberg [Hagenskov] og Knud Rud [Odensegaard] hver 1000 Tdr. Havre; Laurits Brockenhuus [Nyborg] og Predbiørn Bild [Hindsgavl] hver 500 Tdr. Havre; Carl Bryske [Rugaard] 300 Tdr. Havre. Udt. i F. T. 3, 33. K. Orig. (t. Karl Bryske).

— Miss. til Tolderen i Assens om at betale Erik Hardenberg 1000 Tdr. Havre. Udt. i F. T. 3, 33.

11. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Valkendorf om af Tøjhuset for København at levere Arkelimesteren paa

Kronborg 13 Stykker og et hollandsk Stykke samt 2 Tdr. Salpeter og nogle Kædekugler, saa Arkelimesteren uhindret kan faa det til Befæstningens Behov. Udt. i Sj. T. 19, 111.

11. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe saa mange Lysestager, som efter Peder Munds Mening behøves til Frederiksborg Slot, og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 111.

— Miss. til de samme om at skaffe Caspar Mildtnidtz, Hauptmand paa Kronborg, alt hvad han efter sit Registers Lydelse har Brug for til Arkeliet og Fyrværkeren; hvad saadant Caspar Mildtnidtz udtager og skaffer sig i Byen, skulle de betale. Udt. i Sj. T. 19, 111 b.

— Miss. til de samme om at skaffe Jochim von der Lip saa mange Fiskeredskaber og saa megen Fuglespise, som han har Brug for i Aar, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 111.

— Miss. til de samme om i Herridtsvadts Klosters Skove at lade hugge forskellige Slags Tømmer, baade Egetømmer og andet, til Render og andet til Befæstningens Behov, saaledes som de skulle faa nærmere Beretning om, saa det med det første kan blive ført ned. Udt. i Sj. T. 19, 111.

— Miss. til Knudt Grubbe. Da der behøves nogle Render til Vandkunsten paa Kronborg, skal han i Skovene i Blekinge lade hugge 1000 Render af Elmetræ, lade dem føre ned til Ladestedet og til Foraaret fragte Skuder, som kunne føre dem til Kronborg. Hvad han udgiver i Fragt, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Kongen sender hermed en Tømmermand, som har Forstand paa Render, for at udvise og lade disse hugge. Sk. T. 3, 50 b.

— Miss. til Peder Mund. Da Kongen har bevilget, at Hans Skriver, forhen Slotsskriver paa Frederiksborg Slot, maa faa Kirkens Part af Korntienden af Slingerup Sogn i Fæste paa 3 Aar, skal Peder Mund bortfæste Tienden til ham for den sædvanlige Afgift til Kirken. Udt. i Sj. T. 19, 111.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Fredrik Skriver paa Roskildeggaard har begæret at maatte blive Forstander for Duebrødre, anmoder Kongen Kapitlet om at befordre ham fremfor nogen anden dertil, hvis Christoffer Skriver, der nu er Forstander, kommer derfra eller Pladsen bliver ledig. Udt. i Sj. T. 19, 111.

11. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Caspar Paslig. Kongen har tidligere begæret nogle Svaner af ham, men kunde da ikke faa dem. Han anmodes nu om ved første Lejlighed at sende Kongen 2 eller 3 Par Elmter til Haderslevhus. Udt. i Sj. T. 19, 111 b.

19. Okt. (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Borgerne i Haderslev og Bønderne i Haderslev og Tystrup Herreder, der have klaget over, at de ikke kunne faa den Sæderug, de have Brug for til Mortensdag, da de have været vante til at faa deres Sæderug i Bog og Vendts Herreder i Fyen, men det nu formenes dem paa Grund af det udstedte Forbud mod Udførsel af Rug af Riget, maa tilbytte sig Rug til Sæderug af Bønderne i Bog og Vendts Herreder og give disse Rug for Rug, saa der indføres lige saa meget Rug, som der udføres, da det kun er en saare ringe Ting paa at gøre og de ikke kunne undvære det, med mindre deres Jorder skulle blive utilsaaede. Dog maa ingen tilkøbe sig Rug for Penge og saaledes misbruge denne Benaadning. J. R. 6, 72. K.

21. Okt. (—). Miss. til Tolderen i Assens. Da Kongen til sin Hofholdning paa Haderslevhus har købt 10 Skippd. Flæsk af Brede Rantzau, skal Tolderen uhindret lade dette Flæsk passere, naar det kommer til Assens. Udt. i F. T. 3, 33.

22. Okt. (—). Miss. til nogle Lensmænd. For nogen Tid siden have de faaet Skrivelse fra Hofmesteren om at bestille N. Øksne og N Lam til Kongen og have dem i Forraad, og siden¹ have de faaet Skrivelse fra Kongen selv om at sætte disse Øksne og Lam paa Foder indtil videre. Det befales dem nu at sende Øksnene og Lammene til Haderslevhus, saa de sikkert ere der den 18. Nov. — Lauridts Brockenhuus [Nyborg] 20 Øksne og 200 Lam; Erik Hardenberg [Hagenskov] 20 Øksne og 150 Lam, som Tolderen i Assens skal betale; Carl Bryske [Rugaard] 6 Øksne og 50 Lam; Preben Bild [Hindsgavl] 10 Øksne og 50 Lam; Knudt Rud [Odensegaard] 20 Øksne og 200 Lam; Eske Brock [Dronningborg] 30 Øksne og 100 Lam; Niels Skram [Bygholm] 15 Øksne og 100 Lam; Frandts Rantzau [Silkeborg] 20 Øksne og 150 Lam; Knudt Brahe [Aarhusgaard] 20 Øksne og 200 Lam. Sj. T. 19, 111 b. Origg. (til Erik Hardenberg og Karl Bryske).

¹ 26. Sept. 1597.

22. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Jens Bang, Tolder i Assens, om at betale Erik Hardenberg 20 Øksne og 150 Lam, som denne efter Hofmesterens Ordre har købt til Kongen. Udt. i F. T. 3, 34.

25. Okt. (—). Miss. til Arrild Hvitfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Kirkerne i hans Provsti ere meget bygfældige, og at det, hvis de ikke i Tide blive forbedrede med Bygning, kan befrygtes, at en Del af dem skal falde helt ned og blive øde. Da det er at formode, at Kirkerne ere ved det Forraad, at de kunne holdes ved Magt med Bygning af deres egen Indkomst, skal han inden Fastelavn med største Flid indkræve alt hvad Kirkerne i Provstiet have i Forraad og sørge for, at det bliver anvendt til Kirkernes Forbedring. Hvis nogle af Kirkeværgerne eller andre, der have eller bruge Kirkernes Penge, ikke ville udlevere disse, skal han inden Fastelavn til Kancelliet indsende en klar Fortegnelse over dem med Angivelse af, hvad de skyldte Kirkerne, for at Kirkernes Rente og Indkomst kan blive indkrævet ved tilbørlige Midler. Han skal med største Flid tage sig af Sagen, da Kongen ikke vil tillade, at Kirker, der ere ved Forraad og Formue, saaledes forfalde. F. T. 3, 34.

— Miss. til Albregt Friis om at skaffe Philip Hofman sine Penge igen, som han har givet for 78 Svin, hvilke han har tilforhandlet sig i Varde, og Sælgerne deres Svin igen. Udt. i J. T. 5, 54 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og Jacob Seefeldt om at sidde til Doms sammen med Landsdommerne i Jylland om et Vidnesbyrd mellem Jørgen Friis til Krastrup og nogle Rinds Herreds Bønder og give Dommen beskreven. Udt. i J. T. 5, 55.

26. Okt. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse af Nyborg Købstads Privilegier efter det Stadfæstelsesbrev, som Kong Christian III har givet Byen 1538. F. R. 3, 32. (Se CCD. III. 61).

— Miss. til Valdemar Parsberg om i Henhold til Hofmesterens forrige Skrivelse at fremsende 30,000 Bennikeglas til Haderslevhus. Udt. i J. T. 5, 55.

27. Okt. (—). Miss. til Hendrik Lykke (Vordingborg og Næstved), Corvidts Ulfeld [Korsør], Lauridts Brockenhuus [Nyborg], Knudt Rud [Odensegaard], Prebiørn Bild [Hindsgavl] og Caspar

Markdaner [Koldinghus]. Da Kongens Moder ved første Lejlighed vil rejse fra hendes Livgedingshus Nykøbing over til Haderslevhus, skulle de henimod hendes Ankomst bestille og have i Forraad, hvad der behøves til hendes fyrstelige Underholdning og Traktation, saa der ikke skal mangle noget til hendes og hendes Folks og Tjeneres Underhold og i andre Maader. De skulle bestille Vogne til at fremføre Dronningens Folk og Gods. (I Brevene til Corvidts Ulfeld og Lauridts Brockenhuus tillige: de skulle bestille Skuder og Færger til at overføre Dronningen og hendes Folk og Gods). De herved forårsagede Udgifter skulle de indføre i deres Regnskab. Sj. T. 19, 112.

27. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Tolderen i Middelfart om frit at lade den Havre passere, som Hofsinderne have købt i Byen og ville udføre der fra Byen til Kongens Hoflejr, dog skal han passe paa, at der ikke udføres mere Havre, end der tilhører Hofsinderne, og han skal tage Bevis af disse for den Havre, de overføre. Udt. i F. T. 3, 35.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Privilegierne for Nykøbing Købstad paa Mors. K. Udt. i J. R. 6, 72 b.

28. Okt. (—) Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale 3 Buske Hejrefjer, for hver Busk 30 Dlr., som Morten Jensen, Toldskriver, paa Kongens Vegne har købt af en Købmand. Udt. i Sj. T. 19, 112 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om at sørge for, at der fra Arkeliet med det første bliver hidsendt 2 Tdr. Krudt og 30 Kugler af hver Slags, og at Taarnmændene paa Kronborg og København med det første begive sig herover. Udt. i Sj. T. 19, 112 b.

29. Okt. (—). Aab. Brev om, at Peder Galle, Kok, der for sin lange Tjenestes Skyld 1590 er bleven benaadet med følgende aarlige Genant af Odensegaard: 1 Okse, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 3 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 6 Lam og 6 Gæs samt 10 Dlr. om Aaret til Husleje, fremdeles, indtil Kongen giver anden Ordre, maa oppebære denne Genant og Husleje af Odensegaard; dog skal han saa være forpligtet til at lade sig bruge i sin Bestilling, hvor Kongen har Brug for ham. F. R. 3, 32 b. K.

— Miss. til Borgemesteren i Assens om at give en Maler der i Byen, ved Navn Claus de Vent, Ordre til at begive sig til Haderslevhus for at udføre noget Arbejde her. K. Udt. i F. T. 3, 35.

29. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Knud Rud. Da Kongen har købt 10 Skippd. Flæsk af nogle Borgere i Odense, skal Knud Rud paa nærmere Rekvisition af Jens Bang, Tolder i Assens, skaffe denne saa mange Vogne, som han behøver til at transportere Flæsket til Assens paa. K.

— Miss. til Carsten Rosenkrantz. Jens Bang, Tolder i Assens, har berettet, at Carsten Rosenkrantz skylder ham 200 Dlr. i Told af nogle Øksne, som han har udført af Riget fra Assens, og ikke har villet betale, skønt Jens Bang nogle Gange paa sin Bekostning har henvendt sig til ham om Betaling. Da Jens Bang ikke kan forklare sit Regnskab i Rentekammeret og betale hvad han bliver skyldig, medmindre han hos Carsten Rosenkrantz og andre, som han mod Brev og Segl har betroet Kronens Rettighed, kan faa sin Betaling, befales det Carsten Rosenkrantz med det allerførste uden videre Forhaling at betale Jens Bang, hvad han i Følge sit udgivne Brev skylder denne og hvad Omkostning denne har anvendt, saafremt Kongen ikke skal meddele Jens Bang Stævning over ham og ved tilbørlige Midler hjælpe denne til Betaling. J. T. 5, 55.

30. Okt. (—). Miss. til Tage Krabbe. Da Fru Giørvel Faddersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, har klaget over, at hun ikke kan faa Genpart af en Dom, som nogle gode Mænd have afsagt mellem ham og hende angaaende en Ø, der er bleven til-dømt ham, befales det ham at tilstille hende en klar og rigtig Kopi af Dommen under hans Haand og Segl. Sk. T. 3, 51.

4. Nov. (—). Miss. til Corvidts Ulfeldt. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at tiltale Hr. Hans i Tornborg, der har ladet ille paa sine Tilhørere for Offer. Da Hr. Hans nu har anmodet om, at der ingen Dom maa overgaa ham for den Sag, har Kongen bevilget, at Sagen for denne Gang maa eftergives ham, mod at han udgiver en Forpligtelse om, at han herefter vil skikke sig tilbørligt baade inden- og udenfor Kirken og ikke gøre sig skyldig i nogen Forseelse; gør han det, skal han have forbrudt sit Kald. Udt. i Sj. T. 19, 112 b.

— Miss. til Knud Urne og Bispen i Fyen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Otte Christensen, som var Sognepræst til Hoslunde Kirke, har dristet sig til at gøre Kirketje-

¹ 28. Juli 1597.

neste i denne Kirke, efter at de paa Grund af hans Forseelse havde dømt ham fra Embedet, og det skønt Kirketjenesten paa samme Tid har været tilbørligt bestilt af en anden Præst, skulle de indstævne Hr. Otte for sig og afsige Dom, om han ikke paa Grund af sin Egensindighed og Modvillighed mod Ordinansen bør straffes tilbørligt af Kongen, give Dommen beskreven og indsende den til Kancelliet. Sm. T. 3, 18.

4. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Albrect Friis om at lade Philip Hofmand faa de Svin, denne har tilforhandlet sig i Varde, og lade ham føre dem til Haderslevhus, hvor de skulle blive ham betalte. Udt. i J. T. 5, 55 b.

5. Nov. (—). Miss. til Mogens Hendriksen, Hospitalsforstander i Odense, om at indtage Claus Hansen, Borger i Odense, i Hospitalet. Udt. i F. T. 3, 35.

6. Nov. (—). Følgebrev for Hendrik Lykke til Kronens Bønder i Snegaards Len, som afdøde Caspar Paslig hidtil har haft i Værge, at de skulle svare ham til Vordingborg. Sj. T. 19, 113.

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge Snegaards Len under Vordingborg Slot og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Udt. i Sj. T. 19, 113 b.

— Miss. til Landsdommerne: Mouridts Stygge og Mogens Juel i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Lav Urne i Skaane, Gabriel Knudtsen i Fyen, Erik Mogensen i Laaland og Gregers Juel paa Langeland om, at Dommene paa Landstinget kun maa udfærdiges i Landsdommerens og Landstingsskriverens Navn. Sj. T. 19, 113. (Tr.: CCD. III. 61 f.).

— Mageskifte mellem Corvits Thott til Sanderup og Kronen. Sk. R. 3, 56. K. (Se Kronens Skøder).

— Følgebrev for Corvits Thott til Sanderup til 4 Bønder i Fendtsen¹ i Aastedt Sogn, 1 Bonde i Aastedt og 1 Bonde i Byssegaard i Abel Sogn i Nørrehalland, at de straks skulle svare ham. Sk. T. 3, 52.

— Miss. til Jørgen Brahe om at lægge noget Gods i Nørrehalland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Corvits Thott til Sanderup, nemlig 1 Gaard i Idelholt i Idel Sogn, 1 Gaard i Boetorp i Fridlistaas Sogn, 1 Gaard i Indtseroes i Lyndom

¹ Fjellelunde, Aarstad H.

Sogn og 1 Gaard i Øslef i Fieraas Sogn i Fierre Herred, 1 Gaard i Lundbye i Hvollinge Sogn i Hemmel Herred og 1 Gaard i Boer i Faraas Sogn og Herred, ind under Varberg Slot, lade dem indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 51.

6. Nov. (Haderslevhus). Miss. til nogle Adelsmænd om at møde og vare paa Tjenesten den 23. Nov. paa Haderslevhus ved nogle fremmede Fyrsters Ankomst til Haderslev. — Peder Munk, Knud Brahe, Valdemar Parsberg, Jørgen Urne, Peter Redtz og Eustachus v. Teumen. — Casper Markdaner, Preben Bild, Carl Bryske, Knud Rud, Absalon Gjoe og Albregt Friis med Heste og Spidsdrenge. Udt. i J. T. 5, 55 b.

— Miss. til Casper Markdaner om at istandsætte nogle af Kongens Rustvogné, skaffe Jærn og andet til Istandsættelsen og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 56.

7. Nov. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Varde Købstads Privilegier. K. Udt. i J. R. 6, 72 b.

14. Nov. (—). Miss. til M. Christoffer Knopf i Roskilde om at indrette sig saaledes, at han ufortøvet kan begive sig hid for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 114.

16. Nov. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Kongen har bevilget, at Jomfru Sophie Gyldenstjerne, forhen Abbedisse i Maribo Kloster, maa begive sig ud af Klosteret og alligevel beholde den hende bevilgede Genant, hvilket Hendrik Lykke skal iagttage. Udt. i Sj. T. 19, 114.

— Miss. til Tolderen i Malmø. En Skotte, ved Navn Jacob Verner, har berettet, at han har købt 740 Tdr. Havre i Skaane, men han kan nu paa Grund af Kongens Forbud ikke faa Lov at udføre Havren og heller ikke blive af med den til den Værdi, han har givet for den, og han har derfor begæret at maatte udføre den til København og der søge sin Fordel med den. Det befales Tolderen at lade Jacob Verner udføre Havren fra Malmø, men forinden tage nøjagtig Forpligtelse af ham om, at han vil føre Havren til København og sælge den der. Sk. T. 3, 52.

— Miss. til Predbiørn Bild. Han har indberettet, at Skovene under Hindsgaafvel Slot ere takserede til nogle Hundrede Svins Olden, men at de Bønder, der have indslaaet Svin i Skovene, have klaget over, at deres Svin ingen Hjælp have faaet af Skovene, og han har derfor forespurgt, om han skal tage Oldengæld for Svinene

eller ej. Det befales ham under disse Forhold ikke at besvære Bønderne med nogen Oldengæld. F. T. 3, 35.

16. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Albregt Friis om at give Borgemestre og Borgere [i Ribe (?)] Tilhold om at fremskikke Boskab og saa mange Østerling, de kunne faa. Udt. i J. T. 5, 56.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe om at sende 500 Tinfade, 1000 Tintallerkenner, 50 Par Messinglysestager, 50 Drejlsduge til firkantede (>4 dante<) Borde og 30 Herresenge med Lagner, Pudevaar, Hoveddyner, Dundyner og Sengeklaeder til Haderslevhus, saa alt kan være til Stede førstkomende Tirsdag. Udt. i J. T. 5, 56 b.

[**16. Nov.**]. Fortegnelse paa de Kokke, som bleve forskrevne at gøre Tjeneste ved Kongens Bilager. — Jacob Seefeldts Kok Peder N., Jens Kok fra Ringsted, Jacob Postejbager, Christen Slagter og Henrik Vidom i Helsingør, Henrik Werner fra Lund, Hans Rødhofvit i Nyborg, Niels Kok i Odense, Gert Rosenkrantz's Kok Knud N., Mogens Kok i Korsør, Carl Bryskes Kok Hans N., Johan Kok fra Flensborg, Henning Valkendorfs Kok Hans Knagstrup, Hans Piber fra Køge, Hans Kok fra Viborg med 4 Svende, Peder Mundkok, Hans Feger, Knud Grubbes Kok Adolf, Henrik Lykkes Kok N. N. og Manderup Parsbergs Kok Petter. Udt. i J. T. 5, 56.

19. Nov. (Haderslevhus). Miss. til M. Jens Giødsen, Biskop i Aarhus, om at handle mellem Apelonne, Hr. Ofvis i Katdrup, og en Præst, som er kommen i disse Sogne efter Hr. Laurids Olofsens Død, til hendes Underholdning, dog saaledes at intet sker mod Ordinansen. Udt. i J. T. 5, 56 b.

22. Nov. (—). Bestalling for Niels Jacobsen som Byfoged i Odense med en aarlig Løn af 30 gl. Dlr. og 6 Al. Engelst samt 10 Dlr. til Kost for en Fodsvend. F. R. 3, 33.

25. Nov. (—). Fortegnelse paa Herremænd, som bleve forskrevne: Marten Skinkel, Niels Skinkel, Gabriel Skinkel. Henrik Gyldenstjerne, Gabriel Gyldenstjerne, Erik Bilde, Otte Urne, Laug Urne, Christen Knudsen, Bendix Rantzau, Christoffer Rosenkrantz, Frederik Munk, Hans Munk og Hans v. Melen. Udt. i J. T. 5, 56 b.

30. Nov. (—). Aab. Brev om, at Christoffer Parsberg, Embedsmand paa Roskildegård, af den Genant, som tid-

ligere var bevilget ham i hans Forleningsbrev, maa oppebære følgende Fetalje: 12 Sider Flæsk, 100 Lam, 100 Gæs, 12 Kør, 200 Høns, 1 Læst Rug, 1 Læst Byg og 100 Tdr. Havre til Forbedring af hans Underholdning, hvorfor Rentemesteren skal godtgøre ham den i Regnskabet. Sj. R. 14, 139 b.

1. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Knudt Rud om at lade Peder Tomessen i Birkinde under Odensegaard være fri for et Aars Landgilde og for Ægt og Arbejde, saa meget som det synes ham muligt; han har nemlig berettet, at der for 2 Aar siden er paakommen ham en skadelig Ildebrand fra hans Nabo, hvorved hans Gaard med alt hvad der var i den aldeles er brændt, og at han nu igen har opført 5 Huse paa Gaardens Grund, hvorved han er kommen i den største Armod. Orig. Udt. i F. T. 3, 36.

2. Dec. (—). Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Da en Troldkvinde i Haderslev, som for nogen Tid siden for sine Misgerningers Skyld blev dømt til Ilden, har udlagt en Kvinde, som hun kaldte Kirsten Fostermoder, og sagt, at denne Kvinde skulde være Aarsag til Fru Anne¹ Johan Ruds langvarige Sygdom, har Johan Rud i Henhold til denne Bekendelse sigtet en Kvinde, der boede paa Otte Christoffer Rosenkrantz's Gods ved Bolver, og erhvervet kongelig Skrivelse² til Otte Christoffer Rosenkrantz om at fængsle denne Kvinde, hvilket ogsaa er sket. Da imidlertid Otte Christoffer Rosenkrantz formener, at intet udædisk Menneske bør vidne nogen til Skade, og da Kvinden ved Bolver heller ikke har haft det Navn, som den dømte Troldkvinde nævnede, mener han, at Troldkvindens Vidnesbyrd ikke er saa nøjagtigt, som det bør være. De skulle ved første Lejlighed indstævne Troldkvindens Vidnesbyrd i Rette for sig paa Landstinget, nøje undersøge Sagen, dømme, om Vidnesbyrdet bør staa ved Magt og komme Kvinden ved Bolver til Hinder og Skade eller ej, og give Dommen klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 57³.

3. Dec. (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø. Da Kongen har affærdiget Osvaldt Drejer for at hugge noget synderligt Tømmer til Forarbejdning i Drejerkammeret paa Københavns Slot i Skovene under

¹ Anne Hardenberg. ² 18. Sept. 1596. ³ Tr.: Vedel Simonsen, Efterretn. om de danske Ruder 2. H. S. 269.

Sorø Kloster, skal han tillade Osvaldt at hugge det Tømmer, som denne kan finde tjenligt, i Skovene og skaffe ham nødtørftig Befordring. K. Udt. i Sj. T. 19, 114.

4. Dec. (Haderslevhus). Kvittansiarum til Peder Munk, Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Stege Slot og Len fra 1. Maj 1568 til 1. Maj 1596 og af Elmelundgaard paa Møen fra 1. Maj 1571 til 1. Maj 1596, for Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Maaned-, Kvæg-, Mad- og Øksenskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 139 b.

— Kvittansiarum til Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Asmildt Kloster fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597 og for det af Hendrik Belov modtagne og til Mogens Juul overleverede Inventarium samt for Indtægt og Udgift af 3 Gaarde i Hvidberge i Salling og 7 Gaarde og 1 Gadehus i Fiends Herred fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597. Han blev intet skyldig. J. R. 6, 73.

— Miss. til Kronens Bønder under Københavns Slot. Da de alfare Veje og Stenbroer i Københavns Len skulle være meget forkørte og fordærvede, saa den vejfarende Mand, naar det er daarligt Vejr, vanskeligt kan komme frem der, har Kongen givet Børge Trolle, Embedsmand paa Københavns Slot, Ordre til at istandsætte Vejene og Broerne. Det befales dem derfor alvorligt at møde med deres Heste og Vogne, naar og hvor Børge Trolle tilsiger dem, og hjælpe hinanden med at gøre Vejene i Lenet i Stand med Stenbroer. Fjællebroer og andet. Børge Trolle har faaet Ordre til i Skovene at udvise dem det til Broerne nødvendige Tømmer. Hvis nogen undlader at møde, vil han blive tiltalt for Ulydighed. Sj. T. 19, 114¹.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Svendt Nielsen i Rude² under Draxholm Slot har klaget over, at han er bleven forurettet af Friderik Folckenar, medens denne var Foged og Skriver paa Draxholm Slot. Arrildt Hvitfeldt skal undersøge Sagen og siden hjælpe Svendt Nielsen til Lov og Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Udt. i Sj. T. 19, 114 b.

¹ Tr.: Kbhvns. Dipl. IV. 752.

² Rode, Ods H.

4. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Børge Trolle. Da Kongen har bestemt at ville lade bygge endnu 2 Gallejer, saa lange, at de kunne ros med 15 Aarer paa hver Side, skal Børge Trolle akkordere med Skibsbyggeren om, hvad han skal have i Arbejds løn for at bygge disse Gallejer, og siden sende ham til Blekinge for i Skovene der at hugge Tømmer til de 2 Gallejer. Udt. i Sj. T. 19. 115.

— Miss. til Knudt Grubbe. Da Kongen vil lade 2 smaa Gallejer bygge i København, skal Knudt Grubbe lade disse Tømmermænd komme paa Skovene i Blekinge for at udse Tømmer til Gallejerne og siden give Bønderne Ordre til at føre Tømmeret ned til Ladestederne. Han skal i Vinter lade hugge 20 Tylter Planker, saa lange han kan faa dem, lade dem skære, en Del 3 stive Tommer tykke og en Del $3\frac{1}{2}$ Tomme tykke, og siden lade dem føre ned til Ladestederne. Sk. T. 3, 52 b.

— Miss. til Børge Trolle om ved første Lejlighed at lade Esløf¹ Mark omsætte med Sten og give Bønderne i Lenet Ordre til at køre Sten til Marken. Han skal bestille en Stensætter til at omsætte Marken med Sten og betale ham for hans Arbejde. Endvidere skal han sørge for, at den alfare Vej, som nu gaar gennem Esløf Mark, bliver lagt uden om denne, hvor det er mest bejligt. Udt. i Sj. T. 19, 115.

5. Dec. (—). Miss. til Knud Urne om at hjælpe to Borgere i Kolding, Niels Eriksen og Laurits Jensen, til at faa de Penge tilbage, som de have givet Hermand Brun, Borger i Nakskov, for 4 Læster Byg, som de have købt af ham, da de nu paa Grund af Kongens Forbud ikke maa udføre Bygget af Landet. Udt. i Sm. T. 3, 18.

— Miss. til Albregt Friis. Kongens Undersaatter paa Rømmer have berettet, at de ere nødte til at købe det Korn, som de behøve til deres Underholdning, i Danmark, da der paa Øen ikke er saadan Lejlighed med rigelig Sæd, at de kunne have deres nødtørfte Føde og Underholdning deraf. Da dette Køb nu formenes dem paa Grund af de udstedte Forbudsbreve, have de ansøgt Kongen om at tage Hensyn til deres arme Lejlighed. Da Undersaatterne paa Rømmer for største Parten høre under Danmarks Rige og Forbuddet er udstedt til Bedste for Kongens Undersaatter her i Riget,

¹ Vistnok Isle Mark, Rødovre S., Sokkelunds H.

skal Albrecht Friis i sit Len gøre den Forordning, at Undersaatterne paa Rømmer uhindret maa købe og udføre det Korn, som de selv have behov, dog skal han paase, at de ikke under det Skin købe Korn, som de saa siden føre uden Riget og drive Handel med. J. T. 5, 57.

6. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Caspar von Mildnitz. Da han har indberettet, at en Person har angivet sig hos ham og tilbudt at ville anlægge en Hammermølle ved Kronborg, hvis han maa faa Redskaber og hvad andet, der gøres nødvendigt, skal han henvise denne Person til Hofmesteren, der har faaet Ordre til at lade en Mølle opsætte, og give ham Ordre til at begive sig til de Steder, hvor han kan faa de nødvendige Redskaber. Udt. i Sj. T. 19, 115.

7. Dec. (—). Miss. til Hofmesteren. Da Caspar von Mildnitz har indberettet, at en Person har tilbudt ham at ville anrette en Hammermølle ved Kronborg, skal Christoffer Valkendorf sørge for, at der ved første Lejlighed paa et belejligt Sted bliver opført en Mølle med de nødtørftige Bygninger. Udt. i Sj. T. 19, 115 b.

— Bestalling for Morten Jensen, Toldskriver i Helsingør, som Tolder sammesteds efter den nu afdøde Davidt Hansen. Han skal nyde den samme Løn og Frihed, som der 1583¹ bevilgedes Davidt Hansen, og skal i alle Maader rette sig efter den Bestalling, som da gaves Friderik Leigel og Davidt Hansen. Sj. R. 14, 140 b.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har beskikket Morten Jensen til Tolder i Helsingør i afdøde Davidt Hansens Sted, skal Hofmesteren tage ham i Ed og levere ham vedlagte aabne Brev. Udt. i Sj. T. 19, 115 b.

— Miss. til Børge Trolle om med det allerførste at lade forfærdige de Redskaber, som behøves til det Skib, der bliver bygget her, og snarest muligt skaffe dem hid. Udt. i Sj. T. 19, 115 b.

— Aab. Brev om, at Knud Nielsen har berettet, at han for 14 Aar siden er kommen i Uenighed med en Mand og i Nødværge er kommen til at saare ham; 7 Uger efter er Manden med Hustru og Børn død af Pestilens, men da Baardaget ikke var forligt mellem dem, er Knud Nielsen siden paa Tinge bleven dømt til at give sædvanlig Landebod; denne Bod har han ogsaa udgivet og tilmed

¹ 28. April.

stillet den dødes Slægt og Venner tilfreds. Efter den Tid har han fortsat sine Studier baade i Skolen og ved Universitetet i København, og han er nogle Gange lovligen bleven kaldet baade til Skole- og Præstekald, men Kaldet er af ovennævnte Grund blevet nægtet ham. Da han nu har anmodet om, at Forseelsen maa blive eftergivet ham, og at han maa faa det Kald, han lovlig kaldes til, bevilger Kongen herved, at Knud Nielsen maa faa det Præste- eller Skolekald, som han efter Ordinansen lovligt bliver kaldet til, og paabyder Superintendenten i det paagældende Stift at ordinere ham dertil. F. R. 3, 33.

7. Dec. (Haderslevhus). Fredebrev for Claus Ketzling, Borger i Horsens, der for nogen Tid siden er bleven forfulgt med Rigens Ret af Daniel Brandes, Borger i Hamborg, for en Gældssag og, da han ikke i Tide rettede for sig, er bleven gjort fredløs derfor. Han har nu med Sagvolderens Kvittans bevist, at han har tilfredsstillet denne for Gælden, og derfor ansøgt om igen at maatte komme til sin Fred. J. R. 6, 73 b.

— Fredebrev for Frandts Jensen, Klejnsmed, der har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen for Skade at skyde til en Mand, ved Navn Hans Hvidt, i dennes eget Hus, dog fik denne ikke Banesaar deraf, og er bleven gjort fredløs derfor, da han ikke i rette Tid har rettet for sig for Voldssag. Han har dog nu bevist, at han har tilfredsstillet saavel Lensmanden paa Kongens Vegne som Sagvolderen. J. R. 6, 74.

— Miss. til Bendix Rantzau. Hans Bønder i Møgeltønder Birk have klaget over, at han har forhøjet deres Skyld og Landgilde udover det, som de fra Arilds Tid have svaret, og besværer dem med Arbejde til 5 eller 6 Avlsgaarde, foruden at de have Diger at holde i Stand. Da de derved komme i stor Armod og Fordærv og ikke ville kunne blive ved deres Næring og Bjærgning, have de anmodet Kongen om at tage sig af dem. Da det er Bendix Rantzaus egne Bønder, formoder Kongen, at han handler saaledes med dem, som han vil forsvare for Gud og vil være bekendt, men anmoder ham dog tillige, hvis han hidtil har besværet dem ubilligt, om at rette sig selv heri, for at Kongen ikke skal foraarsages til at hjælpe dem til Ret, hvis de yderligere klage. J. T. 5, 57 b.

— Miss. til Niels Skram. Da det er blevet berettet Kongen, at det gaar meget urigtigt til i Hospitalet i Horsens, og at

særlig Fru Karrene Gyldenstjerne til Stiernholm, Holger Rosenkrantz's Enke, besværer Hospitalet med flere Senge og Personer, end hun med Rette kan have derinde og Fundatsen lyder paa, sendes der Niels Skram en rigtig Kopi af Fundatsen med Ordre til at paase dens Overholdelse, baade med Høring af Regnskab, Indsættelse af Forstander og i andre Maader. Hvis der er sket noget imod Fundatsen, skal han ved billige Midler bringe det i Orden, saa Hospitalet bliver ved Magt og ikke besværes mere af nogen, end Fundatsen tilsteder. J. T. 5, 58.

7. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Kansleren. Da Kongen af de gode Mænds Besigtelse, der have besigtet noget Gods i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Mogens Gjøre til Gundersløf, har set, at Mogens Gjøres Gods beløber sig til 23 Tdr. 3 Skpr. Korn mere end Kronens Gods, skal Kansleren af Besigtelsen udtage Gaarden i Haufnløf i Stefns Herred og i Kancelliet give Ordre til, at Mageskiftet derefter bliver udfærdiget. Udt. i Sj. T. 19, 115 b.

8. Dec. (—). Mageskifte mellem Mogens Gjøre til Gundersløf og Kronen. Sk. R. 3, 59. K. (Se Kronens Skøder).

— Følgeløf for Mogens Gjøre til Gundersløf og hans Arvinger til 11 Bønder i Rørum Sogn i Albo Herred, at de straks skulle svare ham. Sk. T. 3, 53.

9. Dec. (—). Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Kastrup i Hammers Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Gjøre til Gundersløf, ind under Vordingborg Slot, indskrive den blandt Kronens Gods og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 19, 116.

— Lignende Miss. til Christen Holck om at lægge 1 Gaard i Ennisløf i Biefverskouf Herred og 1 Gaard i Dalbye i Faxe Herred ind under Tryggevelde og lade dem indskrive i Jordebogen. Udt. i Sj. T. 19, 116.

— Lignende Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard i Ryde i Løfve Herred ind under Andtvorskouf. Udt. i Sj. T. 19, 116 b.

— Lignende Miss. til Breide Rantzau om at lægge 1 Gaard i Nyborg i Øster Herred paa Møen ind under Slottet [Stege]. Udt. i Sj. T. 19, 116 b.

10. Dec. (—). Miss. til Rigsraaderne: Christoffer Valkendorf, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg,

Hendrik Belov, Axel Gyldenstjerne, Jacop Seefeldt, Breide Rantzau, Absolon Gjøe, Albridt Friis, Arrildt Hvitfeldt, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Christian Holck. Kongen har for nogen Tid siden¹ udstedt Forbud mod Udførsel af Byg og Malt fra Skaane, Halland, Laaland og Falster. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Bygget allevegne her i Riget stadig bliver dyrere og mange Steder slet ikke er til at faa, anmodes de om med dette Bud at tilsende Kongen deres Betænkning, om ikke saadan Stigning bør forekommes ved Udstedelse af Forbud mod Udførsel af Byg og Malt fra hele Riget, for at Dyrtiden i nogen Maade kan aflade, og for at der ikke med Tiden skal blive stor Mangel paa saadant Korn. Sj. T. 19, 116 b. K.

10. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Niels Skram. Hr. Joachim Friderich, Administrator til Magdeburg, Kongens Fader², er paa Anmodning af Gabriel Sparre til Svanholm gaaet i Forbøn for Jomfru Ingeborg Bilde, som Niels Skram efter Kongens Ordre har tiltalt og forfulgt, fordi hun ulovligt har ladet sin Pige Inger Chrestensdatter pine. Kongen har for Administratorens Forbøns Skyld ladet Tiltalen mod Jomfru Ingeborg Bilde falde paa den Betingelse, at Gabriel Sparre skal betale Niels Skram 500 Dlr., som denne saa siden skal sende til København til ovennævnte Pige til Hjælp i hendes elendige Tilstand, ligesom Gabriel Sparre ogsaa skal tilfredsstille Niels Skram for den lovlige Kost og Tæring, som denne har anvendt i Sagen. J. T. 5, 58.

12. Dec. (—). Miss. til Dr. Niels Krag. Da Kongen med det første vil bruge ham paa en Rejse til Polen, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han den 1. Jan. kan være til Stede hos Kongen i Haderslev for nærmere at erfare Kongens Vilje. Da det kan hænde sig, at han kommer til at begive sig paa Rejsen herfra, skal han indrette sig paa at kunne gøre det. Sj. T. 19, 117 b.

— Miss. til Knud Rud. Jomfru Pernelli Lykke har berettet, at der paaføres hende Trætte paa hendes Gods og Ejendom, og at hendes Broder³, som efter Loven er hendes rette Værge, ikke kan forestaa Værgemaalet for hende, saaledes som han burde. Da hun derhos har anmodet om, at der maa blive beskikket en Værge

¹ 20. Sept. 1597.

² o: Svigerfader.

³ Lage Lykke.

for hende til at forsvare hende i hendes Sager, befaler Kongen herved Knud Rud at overtage Værgemaaliet for hende, forsvare hende, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, og i alle Maader ramme hendes Gavn og Fordel. F. T. 3, 36. K.

12. Dec. (Haderslevhus). Lignende Miss. til Niels Bild om at overtage Værgemaaliet for Jomfru Giertrudt Lykke. Udt. i F. T. 3, 37.

— Miss. til Anders Dresselberg. Ifver Venstermand til Perstrup har berettet, at hans Fader med hans Samtykke har solgt et Stykke Jord, som tidligere har ligget til hans Gaard Perstrup, til Erik Mogensen til Bramsløkke, Landsdommer paa Laaland og Falster, over hvilket Stykke Jord hans og andre Mænds rette Kirkevej har gaaet. Da Erik Mogensen nu har forment ham denne Kirkevej, har han paa Tinge ladet opkræve Oldinge, der skulde udlægge ham en Kirkevej over Jorden, men Herredsfogden har ikke villet tilstede ham Oldinge, da Landsdommeren havde hans Faders Skøde paa Jorden. Da han mener, at Landsdommeren har gjort ham Uret heri, og Sagen angaar Landsdommeren selv, har han begæret at blive hjulpen til Ret. Det befales Anders Dresselberg at sidde i Landsdommers Sted i den Sag, med det første at stævne Herredsfogden i Rette for sig, nøje undersøge, om Herredsfogden har gjort Ifver Venstermand Uret eller ej, afsige Dom om, hvorvidt Erik Mogensen med Rette kan formene Ifver Venstermand hans rette Kirkevej, der fra Arilds Tid har gaaet over ovennævnte Jord, og give Dommen beskreven. Sm. T. 3, 20.

13. Dec. (—). Miss. til Hofmesteren. Der er hidtil aarlig gaaet en mærkelig stor Bekostning med paa Holmen for Københavns Slot baade til Skibsfolkenes Løn og Underhold og til Udrustning af Skibene. Da Kongen lige til denne Dag i adskillige Maader har haft store Udgifter og det ser ud til en mærkelig Dyrtid, kan man ikke vide, hvorledes Kongens og Rigets Lejlighed kan begive sig, hvis der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget uforvarende paa. Hofmesteren skal derfor føre flittigt Tilsyn med, at den store Bekostning paa Holmen saa vidt muligt bliver afskaffet, og at ingen paa Holmen bliver tilforordnet i nogen Bestilling eller faar nogen Underholdning der uden hans Vilje og Vidende. Endvidere skal han drage Omsorg for, at Skibene Samson, Josafat, Dragen og Gullands Grib til Foraaret blive godt istandsatte, saa de kunne være i Stand til den Tid

og med bedre Fordel for Riget kunne sælges, hvis Kongen vil afhænde dem. Kongen vil erkende hans Flid og Umage med al kongelig Gunst og Naade. Sj. T. 19, 117.

13. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Madts Eriksen om en Gang for alle at tiltænke at betale Michael Blum, Borger i Wittenberg, den Gæld, som hans Sønner Erik og Jost Vasbyrdt efter deres udgivne Kvittansers Lydelse have gjort hos denne, saafremt Kongen ikke, hvis det ikke sker, skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe Michael Blum til hans Betaling. Udt. i Sj. T. 19, 118.

14. Dec. (—). Miss. til Christen Harboe om at betale Michel Blum den Gæld, han skylder denne. Udt. i J. T. 5, 58 b.

15. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hertug Hans af Slesvig og Holsten, Kongens Farbroder, for denne ene Gang og paa ét Sted her i Riget, hvor det er Hertugen mest belejligt, maa købe 10 Læster Korn og uanset Kongens Forbud udføre dem af Riget, dog Kronens Told og Rettighed hermed uforkrænket. Sj. R. 14, 141.

— Aab. Brev om Stadfæstelse af Ystad Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 63. K.

23. Dec. (—). Miss. til Laurits Brockenhuus om at eftergive Jens Rasmussen i Afvendsløf og Rasmus Lauritsen i Flødstrup et Aars Landgilde, da de paa Grund af Ildebrand ere komne i stor Armod, og af Skovene lade dem faa noget Tømmer til deres Gaardes Genopbyggelse. F. T. 3, 37. K. Orig.

24. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hr. Jacop Olufsen, Provst i Villandts Herred og Sognepræst i Aarhus, har indberettet, at han, efter at have tjent i langsommelig Tid som Præst, nu i sin højtbedagede Alder paa Grund af Svaghed ikke mere kan forestaa Bestillingen, og derfor har begæret, at han og hans Hustru Karine maa blive indtagne i Hospitalet i Aarhus og nyde deres Underholdning der for Livstid. Kongen bevilger dette og befaler Hospitalsforstanderen i Aarhus at indtage dem i Hospitalet og give dem nødtørftig Underholdning der, saalænge de leve. Sk. R. 3, 63. K.

— Miss. til Jacob Seefeldt. Fru Birgitte Rosenkrantz, Niels Kaas til Starupgaards Enke, har berettet, at der efter hendes Husbondes Død paaføres hende forskellige Trætter saavel paa hendes egne som paa hendes umyndige Barns Vegne af hendes Husbondes

Moder og nogle af dennes Børn. Da hun ikke har nogen af hendes egen Slægt og Venner, der vil paatage sig Værgemaalet for hende, og Gabriel Kaas, der efter Loven burde være hendes umyndige Barns Værg, ikke kan forestaa Værgemaalet, som det sig bør, og da i det hele de Folk, der burde varetage hendes umyndige Barns Bedste, mest besvære hende og Barnet med Trætter og Lovmaal, hvorfor ingen af hendes Husbondes Brødre billigen bør have Værgemaalet for Barnet, har hun ansøgt Kongen om at tage sig af hende og beskikke en Værg for hende og Barnet. Kongen befaler Jacob Seefeldt at overtage Værgemaalet for Fru Birgitte Rosenkrantz og hendes Barn, forsvare dem i alle Sager, saavidt han med Lov og Ret kan gøre, og ramme deres Gavn og Bedste. J. T. 5, 58 b.

24. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdaner om paa Kongens Vegne at sælge den Gaard i Kolding, som afdøde Tolder i Kolding Jens Pouelsen tidligere ejede. Udt. i J. T. 5, 59 b.

26. Dec. (—). Miss. til Bispen i Ribe om at hjælpe Hr. Jens N. enten til de Sogne, han tidligere havde, eller til nogle andre, hvilke der først blive ledige, da han uden Grund er kommen fra sine Sogne; dog skal alt gaa til paa lovlig Vis. Udt. i J. T. 5, 59 b.

1598.

4. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Dr. Niels Krag. Sidste Sommer sendte Kongen Lauge Urne til Sellebjerg til Kongeriget Polen i Anledning af nogle Tvistigheder mellem Kongen og Kongen af Sverrig og Polen og begærede ved den Lejlighed, at der ved Rigernes Grænse maatte blive afholdt et Møde af begge Rigers Raader i Maj Maaned for at undersøge og forhandle om disse Tvistigheder. Kongen af Sverrig og Polen samtykkede ogsaa i Mødets Afholdelse, men kunde den Gang ikke beslutte noget endeligt om Tiden for det, da han ikke havde nogen af Sverrigs Riges Raad hos sig; han meddelte dog med Lauge Urne,

at han i denne Vinter enten ved Bud eller Skrivelse vilde erklære sig om Tiden. Da Kongen nu har sendt Dr. Niels Krag til Kongen af Polen angaaende Hendrik Rammel til Beckeskoufs Sag, skal Niels Krag, naar han har forrettet Hendrik Rammels Ærinde, med største Flid hos Kongen af Sverrig og Polen anholde om, at denne vil give Kongen endelig Besked om, naar Mødet paa Grænsen kan holdes, og hvor mange af Sverrigs Riges Raad og gode Mænd han vil sende, for at Kongen kan rette sig derefter. Han skal tage sig alvorligt af Sagen, saa Kongen kan faa bestemt Besked med ham. Sj. T. 19, 120.

10. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Kapitlet i Ribe. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Jørgen¹, Sognepræst i Høyen, skal have paaført nogle af Kongens Undersaatter i Koldinghus Len adskillig modvillig Handel, understaaet sig til at gøre falske Breve og, medens han har været fordelt, alligevel prædiket og gjort Tjeneste i Kirken, indsat Løbeprester til at prædike og i nogle Aars Tid begaaet andre Utilbørligheder, saaledes som Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, nærmere skal berette Kapitlet. Kapitlet skal indstævne Hr. Jørgen i Rette for sig, nøje undersøge Beskyldningerne mod ham og hans Erklæring derpaa, afsige endelig Dom om, hvorvidt en Guds Ords Tjener bør bruge saadanne modvillige Stykker, og om han er en saadan Mand, at han bør og kan forestaa det hellige Prædikeembede, og siden give Dommen klarlig beskrevet. J. T. 5, 59 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

14. Jan. (—). Fredebrev for Jep Pedersen, Clemmedt Pedersen og Mortin Jensen, at de herefter maa søge deres Næring og Bjærgning her i Riget, hvor de lyste, maa søge Lav og Gildeshus med gilde Mænd og gæve og ikke i nogen Maade være Mænd des værre for den Sag. De have berettet, at da de for nogen Tid siden rejste fra Viborg hjem til deres Hus, have de været i Selskab med en Mand, som har været drukken og undervejs er omkommen og bleven fundet død i en Aa, i hvilken Anledning de ere blevne forfulgte med Lovmaal, og Sandemænd have siden svoret Jep Pedersen til Banemand og fra hans Fred og svoret Clemmedt Pedersen og Mortin Jensen Aaraad over. Da de imidlertid have berettet, at det ikke skal kunne bevises, at de med

¹ Jørgen Nielsen.

Haandgerning have foraarsaget den druknes Død, og da de have stillet baade Sagvolderen og Lensmanden paa Kongens Vegne tilfreds for Sagen, har Kongen nu paa deres Begæring givet dem deres Fred igen. J. R. 6, 74 b.

16. Jan. (Haderslevhus). Kgl. Beskærmelsesbrev for Christoffer Guldsmed i Amsterdam, der har berettet, at han er til Sinds at ville indstævne for Kongen og Danmarks Riges Raad Poufvel Hellessen, Lagmand i Bergen, for en Dom, som denne for nogen Tid siden har dømt over ham, og hvorved han er bleven dømt fra Liv og Gods, og nu begærer at blive haandhævet og forsvaret mod alt ulovligt Overfald, medens han forfølger sin Sag paa lovlig Vis med Retten. Christoffer Guldsmed skal være forpligtet til med det første at indstævne Sagen og skal i Mellemtiden ogsaa selv forholde sig fredeligt og tilbørligt. Sj. R. 14, 143.

17. Jan. (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen om at optage Christiørnus Johannes, der i nogle Aar har været i Kongens Kantori og har Lyst til at forfølge sin Bog, i Sorø Skole og skaffe ham den Benaadning og Underholdning, som andre Skolepersoner faa. Udt. i Sj. T. 19, 120 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da han for nogen Tid siden har anmodet om at blive fritaget for Varberg Len til førstkommende 1. Maj, bevilger Kongen herved hans Begæring og er ham iøvrigt bevaagen med al kongelig Gunst og Naade. Sk. T. 3, 55.

— Forleningsbrev for Pofvel Skriver, Kongens Bestiller paa Vespenø og Raadmand i Aarhus, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Norbye Kirketiende paa Samsø. Afgiften skal aarlig leveres ham i hans Hus af den, som har Tienden i Fæste. J. R. 6, 75.

— Miss. til Prebiør[n] Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestrene i Ringkøbing have givet en Person, ved Navn Mogens Grefve, der ingenting har haft at stille som Sikkerhed (»intet hafver haft vid at hæfte«), Borgerskab i Byen, skønt han hverken med Hus eller Gaard eller i andre billige Maader har været saaledes stillet, at han burde have Borgerskab, men har opført sig som en anden Løsgænger. Efterat han har faaet Borgerskab, har han saa under det Paaskud, at han er Borger i Ringkøbing, brugt stort Købmandskab og Handel til stor Skade og Afbræk for Borgerne i de omkringliggende Købstæder. Endvidere

have Borgemestrene givet Mogens Grefve adskillige Breve, Vidnesbyrd og Skudsmaal, hvormed han vil forsvare sin vidtløftige Handel og Købmandskab, ligesom ogsaa Sognepræsten i Ringkøbing skal have givet Mogens Grefve Skudsmaal og Vidnesbyrd i værdselig Handel, hvilket er hans præstelige Embede aldeles uvedkommende. Da Kongen af den Grund vil lade baade Borgemestrene og Sognepræsten i Ringkøbing tiltale, skal Prebør[n] Gyldenstjerne paa Kongens Vegne udføre Tiltalen og Forfølgningen mod dem, saa vidt han gøre det med Lov og Ret, tage alt klarlig beskrevet og indsende det til Kancelliet. J. T. 5, 60.

17. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdanner om at anvende (»forholle«) Taterne til dagligt Arbejde paa Koldinghus. Udt. i J. T. 5, 60 b.

— Miss. til Knud Brahe om at sende nogle Tater til Koldinghus og lade de Kvindfolk, der i Aar og Dag have været i Selskab med dem, hudstryge og give dem Ordre til inden trede Solemærker at vige af Landet. Udt. i J. T. 5, 60 b.

— Miss. til Peder Jul til Alstedt og Niels Villomsen om at bekende deres Sandhed om den Forligelse og Aftingning, som blev gjort mellem Casper Markdanner og Hr. Jørgen Nielsen i Høyen. Udt. i J. T. 5, 60 b.

18. Jan. (—). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen med det allerførste vil have det nye Skib, som han har ladet bygge her, udtaklet og udflyet, saa det straks til Foraaret kan blive sejlferdigt, skal Christoffer Valkendorf bestille de nødvendige Redskaber, føre Tilsyn med, at Sejlet bliver gjort af det bedste Lærred, der er at faa og er bedst tjenligt dertil, og ved allerførste Lejlighed sende Redskaberne hid. — Postscriptum: Han skal give den Person i København, som slaar det Malerguld (»Maalleguld«), Ordre til med det første at begive sig hid, da Kongen vil bruge hans Arbejde ved Udstafferingen af det nye Skib. Sj. T. 19, 120 b.

19. Jan. (—). Aab. Brev til Sjælland, Fyen og Jylland om Forbud mod Udførsel af Byg og Malt. Sj. T. 19, 121. (Tr.: CCD. III, 62 ff.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland, Fyen og Nørrejylland om med det allerførste at lade Forbuddet mod Udførsel af Byg og Malt forkynde i de Købstæder, de have i Befaling, og

¹ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling.

alvorligt paase dets Overholdelse, saafremt de ikke selv ville staa Kongen til Rette. Sj. T. 19, 121 b.

19. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Landsdommerne: Mourids Stygge og Mogens Juel i Jylland, Lav Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen og Gregers Juel paa Langeland om at lade Forbuddet forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 19, 122 b.

20. Jan. (Bolderslev). Miss. til Peder Mund. Han har indberettet, at han paa Frederiksborg har en Person siddende i Fængsel, som vitterlig har aflagt falsk Vidnesbyrd i en Drabssag og derfor paa Landstinget er dømt til at straffes for Løgn efter Recessen, og han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med ham. Da Kongen af Peder Munds Beretning ser, at vedkommende Person ikke alene selv har vidnet Løgn, men har købt to andre til at gøre det samme, maa Peder Mund ikke lade Sagen aftinge for Penge eller lade den nævnte Person straffe paa anden Maade end paa Fingrene efter Dommens Lydelse og Recessen. Sj. T. 19, 122 b.

26. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Caspar Markdanner [Koldinghus] om at have flittigt Tilsyn med Dronningens¹ Traktation og Logering i hendes Natteleje, bestille Færger og Vogne til at fremføre hende til de forordnede Steder og føre hendes Fortæring til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 122 b.

— Lignende Miss. til Preben Bild [Hindsgavl]. Han skal tilsende Erik Bilde hoslagte Brev om, at han skal give Bønderne i VissenbiERG Birk Ordre til at møde med deres Heste og Vogne halvvejs mellem Middelfart og Odense for at hjælpe til med at fremføre Dronningens Tjenere og Gods. Sj. T. 19, 123.

— Miss. til Knud Rud [Odensegaard], Laurids Brockenhus [Nyborg], Corvidts Ulfeldt [Korsør] og Hendrik Lykke [Vordingborg] om at bestille Færger til at overføre Dronningen. Udt. i Sj. T. 19, 123.

27. Jan. (—). Miss. til Albregt Friis om at skaffe Hans Pedersen, Niels Simensen, Svend Hansen og Hans Pedersen »deres Bodt (? Baad) og Korn« igen, som de have tilhandlet sig i Lenet, og herefter lade dem købe saa meget, som de behøve til deres egen Underholdning. Udt. i J. T. 5, 60 b.

—² Miss. til Valdemar Parsberg om at sende den ved

¹ Formentlig Enkedronning Sofie. ² Brevet er i Registranten ved en Fejlskrift dateret: 1597.

Skanderborg boende Snedker til Haderslevhus. Udt. i J. T. 5, 61.

28. Jan. (Haderslevhus). Forleningsbrev for Dr. Jacob Hassebart, Kongens Medicus, paa det efter afdøde M. Peder Jacobsen ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sj. R. 14, 143 b.

— Miss. til Bisperne over alt Riget om Kirkebønnen for Kongehuset. Sj. T. 19, 123. Orig. (til Superintendenten i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til Superintenderne i Aalborg, Aarhus og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III, 64. Dsk. KL. III. 10 f.).

— Miss. til Oluf Rosensparre. Niels Henriksen, Toldskriver i Helsingør, har berettet, at han paa nogle Aar har sluttet en Handel med M. Hans Mikkelsen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, og M. Lodtvig, Kongens Broder Hertug Hans's Skolemester, om det Landgildekorn, som de kunde have at sælge i Skaane, men da han lod det Korn, omtrent 4 Læster Korn og nogle Tønder Havre, som han i forrige Aar havde købt af dem, føre ned til Landskrone, har Oluf Rosensparre ladet det arrestere. Det befales denne at lade Niels Henriksen frit udføre Kornet. Sk. T. 3, 55.

— Aab. Brev om, at Jomfru Sophie Gyldenstjerne, forhen Abbedisse i Maribo Kloster, der har faaet Tilladelse til at begive sig ud af Klosteret og opholde sig paa de Steder, der ere hende bedst bejlelige, indtil videre alligevel maa nyde den Genant af Klosteret, som hun har haft, siden hun blev Abbedissestillingen kvit. Sm. R. 5, 12.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen straks til Foraaret vil lade foretage nogen synderlig Bygning paa Koldinghus og har bragt i Erfaring, at der allevegne i Nørrejylland findes en hel Hob Løsgængere, der strejfe omkring fra et Sted til et andet og bedrive stor Modvillighed og Bedrageri, dels under Paaskud af, at de ere Krigsfolk, der søge sig en Herre, dels under Paaskud af, at de ere Studenter eller Præster eller ere tjenesteløse, har han bestemt at lade disse Dagdrivere og Løsgængere, der ere hans Undersaatter til stort Besvær, paagribe og bruge dem ved Arbejdet paa Bygningen paa Koldinghus og ved anden

forefaldende Lejlighed. De skulle derfor den 22. Febr., men ikke før, med største Flid lade søge i deres Len, baade paa Landet og i Købstæderne, efter saadanne Dagdrivere og Løsgængere og fra deres Len fremsende N Personer fængslede til Koldinghus enten af disse Dagdrivere og Løsgængere eller af andre, der have begaaet nogen Skalkhed, som de bør straffes for. De skulle fremsende disse Personer til 1. Marts, men paase, at der kun fremsendes føre og stærke Folk, der kunne bruges til saadant groft Arbejde. — Manderup Parsberg [Aalborghus] 20; Voldemar Parsberg [Skanderborg] og Eske Brock [Dronningborg] hver 15; Albregt Friis [Riberhus], Frandts Rantzau [Silkeborg] og Hans Lange [Lundenæs] hver 8; Casper Markdanner [Koldinghus] og Knudt Brahe [Aarhusgaard] hver 6; Niels Skram [Bygholm], Jacob Seefeldt [Mariager Kloster], Jørgen Friis [Hald] og Henrik Belov [Kalø] hver 5. J. T. 5, 61. •

28. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdanner. Da der ved allerførste Lejlighed skal begyndes paa den Bygning, som Kongen vil have foretaget paa Koldinghus, skal han bestille Sten, Kalk, Tømmer, Jærn og andet i Forraad til Bygningen. Hvad det kan beløbe sig til og hvad anden Udgift der maatte gaa med til Lønning af Pligtsfolk og Pligtsfogder, til Arbejdsheste og Arbejdsvogne eller paa anden Maade, skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. Han skal have flittigt Tilsyn med Bygmesteren, at denne antager duelige Mestersvende, Murkarle og Pligtskarle, og blive enig med ham om, hvad disse skulle have i Løn og Kostpenge, hvilket ogsaa skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. J. T. 5, 61 b.

29. Jan. (—). Miss. til Hofmesteren. Hoslagt sendes ham et af den til Bygningen paa Koldinghus antagne Bygmester affattet Overslag over det, som vil gøres fornøden til denne Bygning, med Ordre til at sørge for, at det i Tide bliver bestilt. Sj. T. 19, 123 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har antaget Hercules Bygmester til at udføre det Byggearbejde, som skal foretages paa Koldinghus. Han skal med synderlig Flid paase, at Fundamentet til Bygningen bliver sat og lagt til Gavns, som det sig bør, og han skal til Arbejdet bruge gode og dygtige Murkarle. Lensmanden paa Koldinghus skal være til Stede, naar der skal tinges med disse, for at dermed kan rammes Kongens Gavn og Bedste, og skal betale Murkarlene, hvad der bliver lovet dem. Han skal med synderlig Flid ordinere og »formere« Huset, Taarnet og Bygnin-

gen, saa at Kapellet, Gemakkerne og Kælderne blive »formerede«, som det sig bør og er angivet ham, og efter den Skabelon, som Kongen selv har forordnet. Han skal i Forening med Slotsskrivere optegne, hvad Sten, Kalk, Tømmer, Jærn og andet der bruges til Bygningen, saa Kongens Gavn og Bedste i alle Maader kan blive rammet. Han skal, fra 4. Marts dette Aar at regne, have 300 Dlr. i aarlig Løn, saalænge Arbejdet staar paa, hvilke Lensmanden paa Koldinghus skal betale ham. J. R. 6, 75 b.

29. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Jørgen Friis. Da Kongen selv personlig har set, at det Gods i Nørrejylland, som Fru Kiersten Juel, Henrik Sandbergs Enke, har faaet til Mage-skifte¹ af Kronen i Kongens umyndige Aar, ikke kan undværes fra Kronen uden stor Ulejlighed for denne, skal Jørgen Friis begive sig til Fru Kiersten Juel og i Venlighed forhandle med hende om godvillig at afstaa det Krongods, hun har faaet, og tage sit eget Gods igen. For Gaarden i Egeholt i Koldinghus Len, der er blevet taget i Kongens Faders Tid, vil Kongen udlægge hende andet Gods, saa hun i alle Maader skal faa Fyldest for den. Han skal med det første indsende Besked om, hvad han udretter, til Kancelliet. J. T. 5, 62.

30. Jan. (—). Miss. til Carl Bryske. Han har indberettet, at han har ladet to Personer fængsle, der beskyldes for Tyveri og for nogle falske Breve, som de skulle have, samt for at føre uskikkeligt Væsen og Levnet med nogle løse Kvindfolk, som de have hos sig, og han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med dem. Carl Bryske skal lade dem forfølge med Retten for deres Gerninger og uskikkelige Væsen, tage Dom over dem og lade dem straffe derefter. F. T. 3, 39. Orig.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Disse Brevvisere, Peder Skriver, Gierdt Thorberg, Borckert von Haslunde og Hermand Trøiel, Borgere i Nyborg, have berettet, at de for nogen Tid siden have købt noget Korn, som de igen have udskibet for at sælge det paa andre Steder. De ere ogsaa løbne ud med det, men ere blevne tvungne tilbage igen af Storm og Uvejr og ere da blevne arresterede med Kornet, fordi Kongens Forbudsbreve² mod Udførsel af Korn imidlertid vare blevne læste. De have nu ansøgt Kongen om, at de i Betragtning af disse Forhold maa passere frit med Kornet, da

¹ 30. Aug. 1589. ² 19. Jan. 1598.

de have været paa Rejsen med det, førend Kongens Forbudsbrev blev læst. Da det vil falde dem meget besværligt igen at lade deres Korn opskibe, har Kongen bevilget, at de frit maa passere med det Korn, som de have indskibet og ere løbne ud med før Forkyndelsen af Forbuddet, og dermed søge deres Næring, hvor de bedst kunne. F. T. 3, 39.

1. **Føbr.** (**Haderslevhus**). Miss. til Hofmesteren om at lade Jacop Brun, Borgemester i København, tiltale for nogle utilbørlige Ord, som han skal have sagt om Kong Frederik II. Sj. T. 19, 123 b. (Tr.: KD. IV. 752 f.).

2. **Føbr.** (—). Miss. til Ebbe Munk om at lade 60 Knæer hugge i Andtvorskouf og Vinstrup Skove og lade dem føre ned til Hørsløes Havn¹. Udt. i Sj. T. 19, 124.

— Miss. til Corfidts Ulfeldt om at lade 50 Knæer hugge i Høsløf² Skov i hans Len [Kørsør] og lade dem føre ned til Hørsløes Havn¹. Udt. i Sj. T. 19, 124.

3. **Føbr.** (—). Miss. til Hofmesteren om aarlig af Rentekammeret at lade tilstille Dronning Anna Catharina, Kongens Gemalinde, 2000 Dlr., naar hun gør Anfordring derom, lade levere Dronningens daglige Opvartere det paa vedlagte Seddel opførte og lade Rentemesteren føre det hele til Udgift i sit Regnskab. — Seddel: Den ældste Kammerjomfru 50 Dlr., den anden 30 Dlr. og den tredje 30 Dlr.; 1 Kammerkvinde 12 Dlr. og 1 Klædning; 1 Kammerpige 8 Dlr. og 1 Klædning; 1 Vaskerinde 10 Dlr. og 1 Klædning; 1 Skrædder 40 Dlr. og 1 Klædning; 1 Perlestikkerkvinde 25 Dlr. og 1 Klædning; 2 Fyrbødere hver 8 Dlr.; 1 Kok 24 Dlr., 1 Sommerklædning og 1 Vinterklædning; 1 Lakej 10 Dlr., 1 Sommerklædning og 1 Vinterklædning; 3 Adelsdrenges Klæder og Penge ligesom Kongens egne Drenges; Staldfolkene lige saa meget, som Kongens Staldfolk faa. Sj. T. 19, 124.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa alle de Privilegier, som Kongerne Christian III og Frederik II have givet og stadfæstet Vejle Købstad. J. R. 6, 76 b.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding. Borgemestre og Raad i Vejle have paa egne og Medbrødres Vegne ansøgt om Betaling for den Fortæring, som nogle af Kongens Folk, der have rejst frem og tilbage, have gjort hos dem, ligesaa for den

¹ Hørshavn (nu Bisserup), V. Flakkebjærg H. ² Haarslev, samme H.

Fortæring, Kejserens Gesandter, der have haft Kongens Pas, have gjort i Byen, og for den Udgift, de have haft med Kongens Rustheste og Kudsheste, der i nogen Tid have været i Byen. Anker Mogensen skal af Tolden betale den Fortæring, som Indbyggerne i Vejle med nøjagtige Registre kunne bevise er bekostet af dem, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 62 b.

4. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Morids Stygge og alle Morten Krabbes Arvinger om mod nøjagtig Reversal at levere Stygge Høg og Christian Krabbe et af Marquort Jensen¹ udstedt Brev. Udt. i J. T. 5, 62 b.

— Søpas for Johan Bocholt, Befalingsmand paa Island, der til Sommer skal rejse til Island med sit Skib og tilbage igen. N. R. 3, 77 b.

5. Febr. (—). Aab. Brev om, at Fru Anne Skovgaard, Morten Brocks Enke, der for nogle Aar siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Barløse Sogn, hvoraf der skal svares en aarlig Afgift af 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1½ Pd. Havre, paa Grund af hendes Husbondes lange Tjeneste indtil videre maa være fri for at svare Afgiften. F. R. 3, 34.

— Miss. til Albregt Friis. Paa hans Forespørgsel, om de af Kongens Undersaatte, der bo i Fyrstendømmet, men tjene til Riberhus Slot, maa købe Korn til deres eget Behov i Ribe, meddeles, at alle de Undersaatte, der høre til Riget og ligge under Riberhus, frit maa købe det Korn, som de selv nødvendigvis behøve, i Danmark. Det befales ham med det første at lade den Bygning, som han har indberettet er nødvendig, udføre paa Riberhus paa Vinduerne, Broen, Brønden og Laden; han skal sørge for, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i Slottets Regnskab. J. T. 5, 63.

— Miss. til Niels Skram om at lade Frands Søfrensen i Lindue² være fri for et Aars Landgilde, da hans Gaard er brændt. Udt. i J. T. 5, 63.

7. Febr. (—). Miss. til alt Raadet om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde hos Kongen i Kolding den sidste Februar, da Kongen har noget synderligt magtpaaliggende at tale med dem om. Sj. T. 19, 124 b.

8. Febr. (—). Miss. til alt Raadet: Christoffer Valkendorf,

¹ Markvard Jensen Rodsten.

² Lindved, Bjærge H., Jylland.

Christian Friis, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Jacob Seefeldt, Axel Gyldenstjerne, Absolon Gjøe, Breide Rantzau, Albrit Friis, Arrildt Hvitfeldt, Hendrik Rammel, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Hendrik Lykke, Eske Brock og Christian Holck. Da Kongen har bestemt at holde almindelig Herredag i København Hellig Trefoldigheds Søndag den 11. Juni i Aar, hvor han selv personlig vil sidde Retterting sammen med Rigsraadet, anmodes de om uden al Undskyldning at møde hos Kongen i København til den nævnte Tid for at sidde Dom og høre Sager og raadslaa om Rigets magtpaaliggende Ærinder. Sj. T. 19, 124 b.

8. Febr. (Haderslevhus). Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmarks Rige om, at Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelig Herredag i Aar i København Hellig Trefoldigheds Søndag den 11. Juni, hvor Kongen selv og hele Rigsraadet ville sidde Retterting og hjælpe enhver til Lov og Ret i de Sager, der allerede ere eller forinden lovlig blive indstævnedes for dem. Det befales alle, der til den Tid ville have Sager i Rette for Kongen og Rigsraadet og ikke allerede have udtaget Stævninger, med det første at henvende sig til Kancelliet, hvor Stævninger skulle meddeles dem; dog maa ingen Sager indstævnes for Herredagen, medmindre de i Forvejen have været paa Herredsting og Landsting og ere blevne paadømte der eller det er Sager, som bør paadømmes af Kongen og Danmarks Riges Raad. Sj. T. 19, 125.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i Stiftet, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter og i Tide udtage Stævninger. — Albrit Friis i Ribe Stift, Knudt Brahe i Aarhus Stift, Jørgen Friis i Viborg Stift, Manderup Parsberg i Vendelbo Stift, Caspar Markdaner i Koldinghus Len og Valdemar Parsberg i Skanderborg Len; Christoffer Parsberg i Sjællands Stift, Detløf Holck i Kronborg Len og Peder Mund i Frederiksborg Len; Knudt Rud i Odensegaards Len og Lauridts Brockenhuus i Nyborg Len og paa Taasinge; Christian Bernekov i Skaane Stift og Hans Lindenov paa Bornholm; Anders Dresselberg paa Laaland og Falster. Sj. T. 19, 125 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter, og passe paa, at det ikke bort-

kommer. -- Mouridts Stygge og Mogens Jul i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Peder Madsen i Nørre og Sønder Halland, Jens Koefoedt paa Bornholm. Sj. T. 19, 126.

8. Febr. (Haderslevhus). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da de endnu restere med uforklaret Regnskab af deres Len, paabydes det dem herved alvorligt, at de inden 6 Uger efter dette Brevs Datum skulle sende deres Skriver til Rentekammeret for at gøre alting klart og betale, hvad de maatte blive skyldige. Vise de sig forsømmelige, vil Kongen ved andre Midler kræve sin Rettighed hos dem. — Christoffer Pax med Regnskabet for Stiftets Indkomst af Holbæk Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597; Knudt Rud med Regnskabet af Korsør Len; Henning Gjøe med Regnskabet af Nykøbing Len og Reins Kloster i Norge; Axel Brahe med Regnskabet af Rudgaards Len; Hans Johansens Arvinger med Regnskabet af Hindsgaulls Len; Fru Sidtsel Urne, Frederik Hobbes Enke, med Regnskabet for Told og Sise af Nykøbing og Aalleholms Len fra den Dag, da hun sidst gjorde Regnskab, til 1. Maj 1597 og med Mandtalsregistret paa Pengeskatten 1596 af Nykøbing og Aalleholms Len; Erik Lykke til Eskier med hans Regnskab af Ørum Len og med Mandtalsregistret paa Pengeskatten 1596 af samme Len samt med Regnskabet af Skivehus Len og med Afgiften af det Gods, han har i Hinsted Herred; Lodvig Munk Olufsens Arvinger med Regnskabet af Ørum Len og med Regnskabet for Stiftets Indkomst og for Penge- og Madskatter i samme Len; Gregers Ulfstand Holgersens Arvinger med Regnskabet af Skivehus Len; Erik Ruds Arvinger med deres Faders Regnskab af Aalborghus Len; Johan Rud med Regnskabet af Beufling Len og Mandtalsregister paa Pengeskatten; Axel Gyldenstjerne og Fru Karen Gyldenstjerne, Peder Gyldenstjernes Arvinger, med Peder Gyldenstjernes Regnskab af Vestervig Kloster og Hing og Uldbørrig Herreder, hvorom Kongen flere Gange har paamindet dem; Eyller Bryske med Afgiften af Skarpenberg Gods fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597; Knudt Gyldenstjerne Hendriksen med de 2000 Dlr., som han efter sin Faders Brev og Segl skylder Kongen; Biørn Andersens Arvinger med deres Faders Regnskab af Aarhusgaard; Arvingerne efter Fru Abel Hr. Niels Langes, der tidligere ofte have faaet Skrivelse om at forklare og betale, hvad de maatte blive Kongen skyldige af Lundenes Len, men endnu

ikke have gjort det, skulle nu inden 6 Uger fremsende deres Skrivelser for at betale, hvad de skyldte, og tage Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal tænke et andet Sind dertil; Hans Lange med Mandtalsregister paa Pengeskatten 1596 af Lundenes Len; Axel Gyldenstjerne med uforklaret Inventarium paa Landskrone Slot og med Mandtalsregister paa Pengeskatten 1584 af Landskrone Len og Fers Herred; Fru Talle Ulfstand med Afgiften af Helnekirke Gods fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597; Jacop Krabbes Arvinger med Afgiften af det Kronens Gods i Skaane, som Jacop Krabbe har haft i Forlening, fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1597; Gabriel Sparre med Afgiften af den visse Indkomst af Dalbye Kloster fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597; Emmike Kaas's Børn og Arvinger med uforklaret Inventarium paa Visborg Slot; Ofve Juel med Regnskabet af Bradsberre Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597; Frederik Lange med Regnskabet for Told, Sise og Vrag af Tønsbjerg Len fra 31. Aug. 1595; Madts Sandbergs Arvinger med Regnskabet for Told, Sise og Vrag af Romsdals Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597; Jørgen Daas Arvinger med Afgiften af Andernes Len fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1597; Johan Venstermands Arvinger med Regnskabet af Reins Klosters Len; Claus Skeels Arvinger med Regnskabet af Vardøhus Len; Jørgen Kaas med Regnskabet af Vardøhus Len for 2 Aar til Mikkelsdag 1596; Niels Mikkelsen til Kyes Arvinger med Regnskabet af Heemarkens Len; Johan Buckholt med Regnskabet af Island. Sj. T. 19, 126 b.

8. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Lauridts Brockenhuus om at sælge den Gaard i Svendborg, som han paa Kongens Vegne har ladet sig tilvurdere fra Rasmus Skriver, forhen Tolder sammesteds, for dennes Gæld til Kronen. Han skal lade den lovbyde, tage for den, hvad han kan faa, og ikke længere lade den staa og blive fordærvet og forfalden. De Penge, han faar for Gaarden, skal han indsende til Rentekammeret. Udt. i Sj. T. 19, 130.

— Miss. til Caspar Markdaner om inden 6 Uger at indkræve de 38 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ort, som Anders Brun, forhen Byfoged i Kolding, skylder Kronen paa sit Regnskab 1588, og hvorfor der er 4 Forlovare, nemlig Anders Bøgevad, Othe Gregersen, Jacop Tønder og Morten Andersen. Udt. i Sj. T. 19, 130 b.

— Miss. til Albrit Friis om at indkræve de 49 Dlr $4\frac{1}{2}$ Sk. lybsk, som Christen Clemidtsen, forhen Byfoged i Varde,

blev Kongen skyldig paa sit Regnskab 1586; hvis han ikke er i Stand til at betale, ere Oluf Ølandt og Jens Christensen Forlovere for ham. Udt. i Sj. T. 19, 130 b.

8. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Christiern Bernekov. Han har tidligere faaet Ordre til at indkræve det, som Jacop Møller, Borgemester i Malmø, kunde være Kronen skyldig, men da det endnu ikke er sket, hvilket Kongen dog havde ventet, befales det ham nu paany at indkræve det uden Forsømmelse. Udt. i Sj. T. 19, 130 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund om inden 6 Uger at forklare og afbetale, hvad det er skyldig paa den Skat, som det skulde udgive 1576. Udt. i Sj. T. 19, 130 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Trelleborg om inden 6 Uger at forklare og afbetale, hvad de skylde af Skatten 1576. Udt. i Sj. T. 19, 131.

— Miss. til Casper Markdanner. Da de Fanger, som Kongen allevegne har ladet paagribe for deres Skalkheds og Modvilligheds Skyld, skulle arbejde paa Bygningen paa Koldinghus, skal han holde nogle Pligtsfolk til at have Opsigt med, at Fangerne udføre det Arbejde, der bliver paalagt dem. Han skal lade Fangerne faa Underholdning efter Skibsbrugs Spisning og, hvis nogle af dem blive syge og ikke kunne arbejde, afskedige dem og lade dem drage deres Kaas. J. T. 5, 63.

9. Febr. (—). Miss. til Laurits Brockenhuus. Da Hans von Melen til Lundsgaard skal have skudt et Dyr paa Hindsholm og beraaber sig paa, at han har skudt det paa Fællig, skal Laurits Brockenhuus erklære sig til Kongen om, hvorvidt nogen af Adelen, som har Gods der paa Landet, i hans eller hans Formænds Tid har haft nogen Rettighed eller Brug, at maatte lade skyde der paa Landet, hvor der er Fællig, saa Kongen med det første kan faa Besked derom. F. T. 3, 40.

— Miss. til Knudt Rud og M. Jacop Madsen, Superintendent i Fyens Stift. Otte Christopher Rosenkrantz til Boller har berettet, at han har henvendt sig til dem begge og begæret Stævning af dem over nogle Præster for at faa disse til at bekende deres Sandhed i en Sag, som er ham meget magtpaaliggende, men Knudt Rud har undslaaet sig for at udgive nogen Stævning i Sagen, da den er begyndt, førend han fik Odensegaards Len, og M. Jacop Madsen har vægret sig ved alene at udgive Stævningen, da Stifts-

lensmanden ikke vil være med dertil. Da Otte Christopher Rosenkrantz's Ret derved forhales, har han begæret kongelig Befordrings-skrivelse til dem om at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales dem begge i Forening at udgive Stævning over Præsterne og siden dømme kristeligt og ret i Sagen. F. T. 3, 41.

10. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Børge Trolle. Kongen har nu sendt Skibsbyggeren for det nye Skib, som Kongen har ladet opsætte her, over til ham for at tilkendegive ham, hvad Deler, Master, Stænger, Skibsredskaber og andet, der behøves til Skibet. Børge Trolle skal efter Skibsbyggerens Fortegnelse sende det hid med det allerførste. Udt. i Sj. T. 19, 131.

11. Febr. (—). Oprejsningsbrev for Hans Dynissen, Borger i København, der for nogen Tid siden er bleven fordelt af Hans Byskriver, Borger sammesteds, og er bleven dømt til sine 3 Mark for nogle Ord, der ere faldne imellem dem, og som han ikke kunde bevise; han har nu optinget for denne Sag og har enten allerede tilfredsstillet Hans Byskriver eller skal med det allerførste gøre det, og nogle af Adelen ere flittigt gaaede i Forbøn for ham. Sj. R. 13, 144 b.

— Aab. Brev om, at Lauge Vaaben, Borger i Kolding, uden Hinder af nogen maa bruge sit Haandværk i København og andensteds, hvor Kongen holder Hoflejr; dog skal han saa være forpligtet til for en rimelig Betaling at udføre det Arbejde, Kongen paalægger ham, og ligesaa det Arbejde for Kongens Hoftjenere, der bliver betinget hos ham. J. R. 6, 77.

13. Febr. (—). Miss. til Hendrik Lykke [Vordingborg], Valdemar Parsberg [Skanderborg] og Lauridts Brockenhuus [Nyborg]. Da Kongen har Brug for et stort Antal Mursten til Byggeri paa sine Slotte og Gaarde, skulle de til Sommer lade brænde saa mange Mursten som muligt, saa de kunne ligge rede at føre til de forordnede Steder. Udt. i Sj. T. 19, 131.

— Miss. til Herman Juel. Da Kongen behøver forskellige Slags Tømmer til Bygning paa sine Slotte og Huse, skal Herman Juel med det allerførste paa Gulland lade hugge: 200 Bjælker, 22 Al. lange og saa tykke som muligt paa hver Kant, 200 Bjælker, 24 Al. lange og saa tykke som muligt paa hver Kant, 200 Hanebjælker, 16 Al. lange, 1 Fod paa Kanten og $1\frac{1}{2}$ Fod brede, 200 Sparrer, 20 Al. lange og 1 Fod paa Kanten, og siden lade Tømmeret føre ned til Ladestedet, hvor det skal ligge rede, naar Kon-

gen sender Skibe efter det. Han skal med det allerførste lade bryde 4 Skibsladninger Bloksten, de allerstørste han kan faa, hver Skibsladning paa 60 Læster eller mere, og særlig saadanne Bloksten, der kunne bruges til smukke store Trappesten. Disse Bloksten skulle ligge rede til den Tid, der kommer Skibe efter dem. Sk. T. 3, 56.

16. Febr. (Haderslevhus). Oprejsningsbrev for Niels Mikkelsen i Arskouf¹, Peder Christensen i Holdstedt, Peder Hansen i Vogen² og Niels Madtsen i Tobel, Sandemænd i Molt Herred, der for nogen Tid siden ere blevne gjort nederfældige paa Viborg Landsting for deres Ed og Tov, som de have svoret og gjort paa et Markeskel mellem Sønderskov Mark og Nørbølling Mark, da baade de selv og deres Husbonder, Eggert Abildgaard til Skodborg og Thomis Juul til Estrup, have begæret, at de igen maa faa deres Oprejsning. J. R. 6, 77 b.

17. Febr. (—). Bestalling for Hans von Lynneborg, fremdeles at være Dyrevogter paa Kronens Enemærkeskove i Silkeborg Len. Han skal have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest, alt at udrede af Lensmanden paa Silkeborg Slot. [Iøvrigt ligelydende med Bestalling af 26. Sept. 1596 for Las Jæger, naar undtages, at der ikke nævnes noget om Geder]. J. R. 6, 78.

— Ligelydende Bestalling for Claus von Hoggeborn. J. R. 6, 78.

18. Febr. (—). Kvittansiarum til Niels Bild til Rafnholt paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Visborg Slot og Len paa Gotland fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1595, da han overleverede det med klart Inventarium til Hermandt Juel. Han blev i alt skyldig 184 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort 4 $\frac{1}{2}$ Sk., som før gik, hvilke han nu har indbetalt til Rentemester Envoldt Kruse. Sk. R. 3, 64. K.

—³ Kvittansiarum til Niels Bild til Rafnholt paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Laholm Slot og Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597, da han overleverede Lenet med klart Inventarium til Brostrup Gjedde, og for de to til 1. Maj og St. Lucia Dag [13. Dec.] 1596 oppebaarne Pengeskatter. Han blev ialt

¹ Askov, Malt H.

² Vejen, samme H.

³ Registranten har ved en

Fejlskrift som Dateringssted: København.

skyldig 96 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort, som han indbetalte til Rentemester Envoldt Kruse. Sk. R. 3, 64 b.

19. Febr. (Hådørløvhus). Aab. Brev om, at Villum Hesselsen, Borger i Skelskør, der har tilforhandlet sig 200 Staldøksne hos Kongens Undersaatter i Danmark, nu til Foraaret og for denne ene Gang maa udføre disse 200 Øksne til Skibs fra Korsør, da det vil blive ham meget besværligt at lade dem uddrive til Lands. Han skal svare sædvanlig Told af Øksnene. Sj. R. 14, 145.

— Aab. Brev om Stadfæstelse for Skagen Købstad paa alle de Privilegier, som Kong Frederik II har givet og stadfæstet Byen. J. R. 6, 79.

22. Febr. (—). Miss. til Lauge Urne om at dømme i en Sag mellem Gabriel Knudsen, Landsdommer i Fyen, og nogle Bønder sammesteds angaaende en Bonde, som er død i Gabriel Knudsens Fængsel, og give Dommen beskreven. Udt. i F. T. 3, 42.

24. Febr. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. Frederik Sporemager har berettet, at han for nogen Tid siden har betroet en Skipper, ved Navn Jens Kruse, noget Gods, som denne skulde føre til Skibs til Assens; men da Skipperen kom til Landskrone, blev han greben for Tyveri og rettet og hans Gods anholdt og beskrevet, deriblandt ogsaa det Gods, som Frederik Sporemager havde leveret ham. Da Frederik Sporemager nu har begæret at blive hjulpen til Ret, for at han ikke skal komme til at miste sit Gods ved en andens Forseelse, befales det Olluf Rosensparre nøje at undersøge Sagen og drage alvorlig Omsorg for, at Frederik Sporemager faar det Gods udleveret, som han nøjagtigt kan bevise at have overleveret Jens Kruse til troer Hænde. Sk. T. 3, 56 b.

— Miss. til Christopher Valkendorf, Hofmester, om at indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være hos Kongen i Morgen Aften, da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med ham om. Orig.¹.

25. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk. Jens Hansen i Skoufsøhe har berettet, at han i denne dyre Tid er kommen til Agters og er kommen til at restere med 2 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Td. Havre af sin Landgilde, hvorfor man har fravurderet

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. I, 180.

ham hans Fæmon. Da han nu har ansøgt om Henstand til Mikelsdag, anmoder Kongen Ebbe Munk om at handle lideligt med ham, give ham den begærede Henstand, hvis han kan stille Forlovere, og igen lade ham faa det fravurderede Fæmon. Udt. i Sj. T. 19, 131.

25. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Voldemar Parsberg om at forskaane en Bonde, ved Navn Marqvort Christensen, i Yding i Vor Herred for 3 Aars Landgilde, da han er bleven ødelagt ved Ildebrand. Udt. i J. T. 5, 63 b.

2. Marts (Koldinghus). Miss. til Børge Trolle. Da Kongen ved første Lejlighed agter at begive sig over til Sjælland med hele sin Hoflejr, skal Børge Trolle sørge for, at den ny Gallej bliver sendt til Bæltet til Nyborg for der at afvente Kongens Ankomst. Hvis den ikke er færdig, skal han sende Raphael. Sj. T. 19, 131 b.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Malmø til Foraaret maa udskibe de Øksne, som de have tilforhandlet sig i Skaane, der fra Byen, dog Kronens Told og Rettighed hermed ukrænket. Udt. i Sk. T. 3, 57.

3. Marts (—). Forleningsbrev for Hr. Jørgen N., Kapellan i Kallundborg, paa Kronens Part af Korntienden af Svollerup¹ Sogn. Sj. R. 14, 145 b.

— Forleningsbrev for Peder Hammer paa Kronens Hospital St. Jørgensgaard udenfor Kallundborg, saaledes som Hans Laufritsen sidst har haft det i Værge. Han skal være forpligtet til at underholde 5 fattige og syge Personer i Hospitalet med Klæder og Føde og skaffe dem Senge. Naar nogen af Hospitalslemmerne dør, skal der straks indlægges en anden, som er Guds Almisse værdig, saa han altid har 5 Personer. Han skal holde Gaarden i god Stand og maa ikke forurette Bønderne til Gaarden eller forhugge Skovene. Lensmanden paa Kallundborg skal føre Tilsyn med, at de fattige blive underholdte til Nødtørf og at Gaarden og Bønderne blive holdte ved Magt. Sj. R. 14, 146.

— Miss. til Hofmesteren om at forfølge Sagen mod Borgemester i København Jacop Brun for de Ukvemsord, han skal have brugt om Kongens Fader, til Ende og tage Dommen beskrevet, dog tillades det ham at lade Sagen blive bilagt i Minde-

¹ Svallerup, Arts H.

lighed, men Jacop Brun maa ikke vedblive at være Borge-
mester. Kongen har eftergivet Dirik Møller, Borger i Kø-
benhavn, Sagen angaaende de Skinker, han har villet
udføre mod Kongens Forbud. Sj. T. 19, 131 b. (Tr.: KD.
IV. 753).

3. **Marts (Koldinghus)**. Miss. til Peiter Redtz om at lægge
Fodbyegaard, der nu er ledig, ind under Solte Slot og bort-
fæste den, yde den Landgilde, der hidtil er svaret af den, »til« Køben-
havn, indskrive Gaarden i Jordebogen og føre den uvisse Indkomst
af den til Indtægt for Kronen i sit Regnskab. Udt. i Sj. T.
19, 132.

— Miss. til Sten Brahe om at lade en Eng ved Asnes ind-
hegne, bruge den til Kallundborg Slot og lade Bønderne
under Kallundborg Slot indhegne og afhøste Engen. Udt. i Sj. T.
19, 132.

— Miss. til Tage Krabbe, der tidligere¹ har faaet Ordre til at
lægge noget Krongods, som Fru Beatte Bilde, Otte Brahes
Enke, havde i Forlening, ind under St. Peders Kloster, om
ikke at befatte sig med dette Gods, da Kongen har bevilget
hende, at hun indtil videre maa beholde det. Sk. T. 3, 57.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Sønder Herred
paa Langeland, der tjene til Tranekier Slot, hvorved det strenge-
lig paalægges dem at gøre Ægt og Arbejde med Pløjning og
anden Hovning til Tranekier Slot ligesom andre Kronens Bønder
der paa Landet og at opage Ved og Vand til Slottet, da
Vejen til Slottet nu er bleven saaledes forbedret, at de uden Besvær
kunne gøre det. Endvidere paabydes det dem aarlig i rette Tid at
yde de Bolgalte, som de efter Jordebogen skulle yde, medmindre
de kunne faa Lensmandens Tilladelse til at give Penge i Stedet, og
i alle andre Maader at være Lensmanden lydige, saafremt de ikke
ville tiltales og straffes for Ulydighed. Sm. T. 6, 21.

— Oprejsningsbrev for Jens Kiildsen, Borger i
Aalborg, som er bleven fordelt af Byfogden i Aalborg for en
falsk Tønde, der for 10 Aar siden blev funden i hans Hus med et
falsk Brænde paa, men som nu har optinget for den Sag og stillet
Byfogden paa Kongens Vegne tilfreds. J. R. 6, 79 b.

— Miss. til Bispen i Viborg om at forholde Hr. Peder Si-

¹ 12. April 1597.

mensen i Hvorum fra Tjenesten et Aars Tid, da han har forset sig med et Kvindfolk, men efter den Tid igen lade ham komme til Kaldet. Udt. i J. T. 5, 63 b.

3. Marts (Koldinghus). Miss. til Jørgen Friis. Jens Skofve, Borgemester i Nykøbing¹, har været tiltalt af Henning Reventlov, Embedsmand paa Dueholms Kloster, fordi han har understaaet sig til at opsætte en Vejrmølle, skønt Kongen paa hans Ansøgning derom ikke har villet tillade ham det. Skønt Landsdommeren siden har paalagt Jens Skofve at henvende sig til Kongen derom, har han dog ikke rettet sig efter den Besked, der er givet ham, men vil paa Trods beholde Møllen. Jørgen Friis skal derfor lade ham tiltale og forfølge og lade ham staa til Rette derfor. J. T. 5, 63 b.

— Miss. til Henning Reventlov om at lade den Vejrmølle nedtage, som Borgemesteren i Nykøbing mod Kongens Mandat har ladet opsætte til Skade for andre Møller. Udt. i J. T. 5, 64 b.

— Forleningsbrev for Hr. Anders Pedersen i Strandtbye paa Kronens Part af Tienden af Farstrup Sogn i Nørrejylland, kvit og frit. J. R. 6, 84.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om at lade den Tiltale falde, som han paa Kongens Vegne kan have til Borgemestre og Raad i Ringkøbing², fordi de have givet Mogens Grefve Borgerskab i Ringkøbing. Udt. i J. T. 5, 64.

— Miss. til Kapitlet i Viborg om blandt Kapitlets Breve at opsøge alle de Breve, der lyde paa Skellet mellem Tofte og Kongisleflundt³ og mellem Moo Birk og Nørkongsløf By, og levere dem til Jacob Seefeldt til Visborg mod nøjagtig Reversal for, at han vil levere dem tilbage, naar han har brugt dem. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 5, 64 b.

4. Marts (—). Aab. Brev om, at denne Brevviser Peder Øggersen Skytte, der er født paa Vordingborg Gods, maa bosætte sig i Draxholms Len eller andensteds i Sjælland og være fri og utiltalt for sit Fødested. Sj. R. 14, 146 b.

— Miss. til Arrildt Hvidtfeldt. Paa hans Anmodning om at maatte opsætte et »Værelse« paa Draxholms Slot, hvori

¹ Registranten har her ved en Fejlskrift: Ringkøbing. ² Registranten har ved en Fejlskrift: Nykøbing. ³ Kongstedlund, Hellum H.

Lensmændene for Fremtiden kunne have deres Bolig, til-lades det ham at lade bygge et lille Hus, muret mellem Stolper, paa 10 Bindinger, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i Sj. T. 19, 132.

4. **Marts (Koldinghus).** Aab. Brev om, at Peder Munk, Marsk i Danmark og Embedsmand i Vestervig Kloster, der for no-gen Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Tiis, Vrenstedt og Haldt Sogne for en aarlig Afgift, maa svare Penge i Stedet for den Kornafgift, han skal give, efter den Pris, som Kornet hvert Aar staar i, og hvortil Lensman-den sælger Stiftets Korn. Hvis han vil levere Korn, skal det staa ham frit for. J. R. 6, 79 b.

— Ligelydende Brev for Jørgen Christophersen i Store Heedegaard, der for kort Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Hommelom Sogn for en aarlig Afgift. J. R. 6, 80 b.

— Aab. Brev om, at Christoffer Holgersen i Nim, der af Lensmanden paa Skanderborg Slot er tilforordnet at være Foged i Nim Birk og desuden besværes meget af Kongens Folk og Tjenere, som stedse komme til ham, indtil videre maa være fri for at svare Landgilde af sin Gaard. J. R. 6, 80.

— Aab. Brev om, at Jonas Husfoged, der en Tid lang har været i Tjenesten paa Koldinghus, for Livstid eller indtil Kon-gen giver anden Ordre, aarlig maa oppebære 10 Dlr. af Kol-dinghus. J. R. 6, 80 b.

— Mageskifte mellem Christen Munk til Ornehoudt og Kronen. J. R. 6, 81. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jens Mogensen om, at alle de Kirker i Refs Herred, der ere ved Forraad og Formue, efter deres Evne skulle komme Agger Kirke til Hjælp med noget af deres Indkomst. Han skal paase, at dette sker, naar Kirkernes Regnskaber blive hørte, og levere Pengene til Kirkeværgerne for Agger Kirke. Udt. i J. T. 5, 64 b.

5. **Marts (—).** Miss. til de Lensmænd¹, der have Købstæder i Befaling, om, at det trods Forbuddene mod Udførsel af Korn af Riget skal være Kongens Undersaatter her i Riget til-ladt at udføre Korn til Norge og Kongens Undersaatter

¹ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling.

i Norge at købe Korn her i Riget til egen Nødtørft. Sj. T. 19, 132. (Se CCD. III. 64 f.).

5. Marts (Koldinghus). Miss. til Jacob Seefeldt om at købe 600 Læster Kalk til Bygningen paa Koldinghus og fragte Skuder til at føre Kalken til Koldinghus. Fragten skal blive betalt af Caspar Markdanner. Udt. i J. T. 5, 65.

— Miss. til Jacob Seefeldt om at købe 500 Læster Kalk til Bygningen paa Baahus og fragte Skuder til at føre Kalken til Baahus. Fragten skal blive betalt af Lensmanden paa Baahus. Udt. i J. T. 5, 65.

— Miss. til samme om at købe 500 Læster Kalk til Bygningen paa Varberg Slot og fragte Skuder til at føre Kalken til Varberg, hvor Lensmanden skal betale Fragten. Hvis nogle af de ovennævnte Lensmænd behøve mere Kalk, skal han sende dem den. Udt. i J. T. 5, 65.

— Miss. til Lensmændene paa Koldinghus, Baahus og Varberg om, hvorledes de skulle forholde sig med Kalken. Udt. i J. T. 5, 65.

— Miss. til Casper Markdanner om i de næste 3 Aar at give Knudt Nielsen, Kongens forhenværende Kusk, 12 Ørt. Mel, 4 Ørt. Malt og 1 Dir. af Koldinghus Slot i Stedet for den Landgilde, som han aarlig skulde have haft af den Mølle, Kongen havde bevilget ham, men som nu er brændt. Han skal lade den afbrændte Mølle genopbygge. J. T. 5, 65.

— Miss. til Manderup Parsberg om, at Kongen har eftergivet Mogens Grefve de 21 Øksne, der kunne tilkomme Kongen af de Øksne, der endnu staa i Arrest hos Manderup Parsberg, foruden de 100 Øksne, som Kongen allerede har faaet. Han skal tilbagelevere Mogens Grefve det af denne udgivne Forpligtelsesbrev paa Øksnene. Udt. i J. T. 5, 64 b.

6. Marts (Haderslevhus). Miss. til Voldemar Parsberg om i Betragtning af Liissebet Munksdatters elendige Vilkaar at lade hende være fri for de to Aars Landgilde, som hun resterer med. Udt. i J. T. 5, 65 b.

— Miss. til Frands Rantzau om at lade Barbra Munksdatter i Voldbye være fri for forrige Aars Landgilde. Udt. i J. T. 5, 65.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, eller Tolderen i Ribe om, at Kongen har tilladt Mogens Grefve, der i nogen

Maade har forset sig mod Kongen, og hvis Øksne derfor ere blevne arresterede af Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, paa Kronens Vegne, at maatte udføre 21 af disse Øksne toldfrit. Orig. Udt. i J. T. 5, 65 b.

6. **Marts (Haderslevhus)**. Aab. Brev om, at Mogens Grefve maa bosætte sig i Ribe, uhindret bruge sit Købmandskab dér og nyde de samme Privilegier og Friheder som andre Borgere i Byen, dog skal han saa ogsaa være forpligtet til at gøre kongelig og borgerlig Tyngte ligesom andre Borgere og være Borge-mestre og Raad lydig. J. R. 6, 82 b.

— Aab. Brev om, at Seyer Andersen, Ridefoged i nogle Herreder under Skanderborg Slot, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Afgift af den Gaard i Estrup. han bor i, saalænge han er Ridefoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. Han skal holde Gaarden ved Magt og maa ikke forhugge de til Gaarden liggende Skove. J. R. 6, 83.

— Miss. til Valdemar Parsberg om i Glashytten at bestille saa mange Vinduesglas og Bennikeglas, som kunne blive brændte der inden Mikkelsdag, til Kongen, da denne har Brug for dem til sit eget Behov. Til Mikkelsdagstid, naar Glasbrænderen ikke mere kan brænde Glas, skal han lade Glashytten nedbryde og ødelægge, for at Skoven ikke mere skal forhugges og ødelægges. J. T. 5, 65 b¹.

— Miss. til Hans Lange. Kongen har tilskiftet Christian Munk til Orenhoudt² Kronens Rettighed i Orenhoudt, hvorfor Christian Munk har udlagt Kronen en Halvgaard, kaldet Skibildt, i Nøfling Sogn, der svarer 1½ Ørt. Korn i aarlig Landgilde, og et halvt Møllested sammesteds, og Kongen har eftergivet Christian Munk, hvad Kronens Rettighed i Orenhoudt maatte være mere værd end Gaarden og Møllestedet i Skibildt. Da Orenhoudt har ligget til Lundenes Slot, som Hans Lange har i brugeligt Pant, og Kongen ikke i nogen Maade vil gaa ham for nær, har Christian Munk forpligtet sig til, saalænge Hans Lange har Lundenes Len i Pant, at betale denne, hvad Kronens Rettighed af Orenhoudt beløber sig højere end det Gods, han har

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 150. Hammerum H.

² Ørnehovedgaard.

udlagt. Denne Forpligtelse sendes hermed Hans Lange med Ordre til at rette sig derefter og lægge den ovennævnte Halvgaard og Møllestedet ind under Lundenes Slot og indskrive dem i Jordebogen. J. T. 5, 65 b.

7. Marts (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Kongen, paa Begæring af Kong Henrik af Frankrig og Navarra, har bevilget, at dennes Tjener Hyeronimus Sciocco maa købe 60 Heste her i Riget til Kong Henrik og frit udføre dem paa de Steder, som han finder mest belejlige. Kongen paabyder sine Embedsmænd ikke at hindre Hyeronimus Sciocco i at købe Hestene og sine Toldere at lade de 60 Heste passere toldfrit ud, men paase, at der ikke udføres flere Heste toldfrit. Sj. R. 14, 147.

— Aab. Brev om, at Fru Karine Gyldenstjerne, Holger Rosenkrantz's Enke, maa være fri for den Tiltale, som Borgemestre og Raad i Horsens paa Menighedens Vegne havde til hende for de Jorder og Ejendomme, som hun efter nogen synderlig Benaadning har holdt fri for Skat og for al kongelig og borgerlig Tyngge, skønt Borgemestre og Raad paa Byens Vegne have maattet svare Skat og gøre Tyngge til Kronen af dem. J. R. 6, 83 b.

— Aab. Brev om, at Gerdt Rantzau, Embedsmand paa Haderslevhus, maa købe 200 Tdr. Havre i Fyen og udføre dem her til Slottet. J. R. 6, 83 b.

— Aab. Brev om, at nogle Borgere i Haderslev maa købe 15 Læster Byg i Fyen til deres Husholdnings Behov og udføre dem her til Byen, dog mod at svare sædvanlig Told deraf. J. R. 6, 84.

— Aab. Brev om, at Søfren Bertilsen i Duns i Koldinghus Len efter sin Fader Bertil Søfrensens Død for en billig Indfæstning maa faa den Gaard i Duns, som Faderen bor i, da hans Fader har anvendt stor Bekostning paa Gaardens Bygning og anden Nødtørfit, dog skal han aarlig svare sædvanlig Landgilde og anden Rettighed deraf. J. R. 6, 84.

— Miss. til Ofve Lunge til Odden om, hvis det er muligt, for Kongens Forbøns Skyld igen at lade Otte Hvitfeldt faa hans Gaard, som er forfalden i et Pant. Udt. i J. T. 5, 66.

8. Marts (—). Miss. til Casper Markdanner. Da de unge Herrer og nogle af Kongens Folk og Tjenere have gjort nogen For-

tæring hos Hr. Anders¹ i Jelling, skal han betale Hr. Anders den Fortæring, der endnu staar ubetalt, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 66.

27. Marts (Haderslevhus). Miss. til Hendrik Lykke [Vordingborg] og Voldemar Parsberg [Skanderborg], der tidligere² have faaet Ordre til at lade brænde saa mange Mursten som muligt ved Slottene, om nu at fragte Skuder til Murstenene og ved første Lejlighed og efterhaanden sende dem til Koldinghus, for at Bygningen dér ufortøvet kan gaa for sig. Udt. i Sj. T. 19, 133 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med en Rostocker Skipper, som han har ladet arrestere i Aalborg, fordi der i hans Skib er fundet 2 Tønder saltet Kød og 1 Skippd. Flæsk, hvormed han imod Kongens Udførselsforbud har villet begive sig ud af Riget, befales det ham for denne Gangs Skyld at lade Skipperen passere, da det jo kun drejer sig om en ringe Ting og Skipperen maaske har købt Kødet og Flæsket til sit eget og sine Skibsfolks Fornødenhed paa Rejsen, dog skal Skipperen udstede en Forpligtelse om, at han ikke mere vil handle mod Kongens Forbud. J. T. 5, 66 b.

28. Marts (—). Miss. til Lauridts Brockenhuus. Da Kongen den 3. April vil rejse herfra med sin Gemalinde, de unge Herrer og hele Hoflejren og vil have Natteleje paa Nyborg Slot den 6. April, skal Lauridts Brockenhuus bestille Skuder og Færger til at overføre Kongens Folk og Gods til Korsør og have alt i Forraad, som behøves til Kongens fyrstelige Underholdning. Udt. i Sj. T. 19, 133 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen med sin Gemalinde og de unge Herrer agter at rejse over til Sjælland til Frederiksborg Slot og, hvis Lejligheden ikke begiver sig anderledes, vil have Natteleje paa N. Slot den N. Dag April, skulle de sørge for at have Forraad paa alt, hvad der behøves til fyrstelig Traktation, og bestille Vogne, der kunne holde rede til at fremføre Kongens Folk og Gods. De skulle paase, at ingen faa Vogne undtagen de, der have Kongens Pasbord, eller efter den Vognseddel, der bliver leveret dem, skulle have Befordring. Da mange understaa sig til at løbe ud paa Vejene eller gaa ind i Bøndernes Gaarde og selv tage Vogne, skulle de give Ordre til, at Bøn-

¹ Anders Nielsen. ² 13. Febr. 1598.

derne i saa Tilfælde skulle forlade deres Vogne, og at den, hvem Vognen tilhører, eller som har Vognen i Befaling, ufortøvet skal begive sig til Lensmændene for at angive den Person, som har taget Vognen; ligeledes skulle de passe godt paa, naar nogen kommer med en Vogn, som han selv har taget, og den rette Ejermand eller den, der har Vognen i Befaling, ikke er med, at saadanne blive fængslede og sendte til Københavns Slot, saa der kan blive gjort en Ende paa den Utilbørlighed med selv at tage Vogne og Kongens Undersaatter blive forskaanede for saadan Besværing. — Caspar Markdaner [Koldinghus] 3. April; Knudt Rud [Odensegaard] 5. April; Nyborg Slot 6. April; Corvidts Ulfeldt [Korsør] 8. April; Ebbe Munk [Antvorskov] 8. April; Lav Beck [Ringsted] 8. April; Christoffer Parsberg [Roskildegård] 8. April. Sj. T. 19, 133 b. Orig. (til Kasper Markdanner).

28. Marts (Haderslevhus). Miss. til Peder Mund. Da Kongen med Gemalinde og de unge Herrer med Guds Hjælp, og hvis Vinden ellers vil føje sig, den 8. April vil begive sig over til Sjælland paa Rejsen til Frederiksborg, skal Peder Mund sørge for at have alt, hvad der behøves til Kongens daglige Hoflejr, i Forraad. Udt. i Sj. T. 19, 134 b.

— Miss. til Peder Bilde. Fru Anne Hvitfeldt, Mogens Bildes Enke, har tilbudt ham som hendes Børns Værge en kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at være til Stede ved Arveskiftet mellem hende og hendes Børn; han har ikke villet bevilge denne Befaling, men givet til Svar, at han gerne vilde hjælpe Børnene, saa vidt han med Lov og Ret kunde gøre det, hvorefter hun alene har forhvervet Befalingen. Da han er Fru Annes Børns lovlige Værge og som saadan bør paase deres Tarv, befales det ham at møde paa den første almindelige Herredag i København, være til Stede ved Arveskiftet og paa Børnenes Vegne have tilbørlig Indseende med alt. F. T. 3, 42.

— Miss. til Erik Bilde om at give Bønderne i Vissenbjerg Birk Ordre til at møde med Heste og Vogn den 4. April ved St. Knuds Sten for at føre Kongens Følge og Gods til Odense. Han skal passe paa, at kun de faa Vogne, der have Kongens Pasbord eller staa paa Vognseddelen. Udt. i F. T. 3, 43.

— Søpas for Gerdt Rantzau til at lade et Skib paa omtrent 40 Læster, hvorpaa Woeck Nickelsen er Skipper, løbe nor-

den omkring Vardtøehus i den tilkommende Sommer. Udt. i J. R. 6, 85.

28. Marts (Haderslevhus). Søpas for Birgitte, Enke efter Hermandt Lange, Borgemester i Flensborg, til at lade 2 af hendes Skibe, hvorpaa Matthias Hiøe og Hans Kallissen ere Skippere, løbe til Nordlandene. Udt. i J. R. 6, 85.

— Miss. til Rasmus Nielsen om at efterkomme den mellem ham og Laurids Fuel afsagte Dom, saafremt Kongen ikke skal gribe til andre Midler. Udt. i J. T. 5, 66 b.

— Miss. til Albregt Friis. Da Kongen førstkommande Torsdag [30. Marts] vil komme til Riberhus for at mønstre Borgerne i Ribe, skal han indrette sig derpaa og have hvad der behøves til Kongens fyrstelige Underholdning i Forraad. J. T. 5, 67.

29. Marts (—). Miss. til Tolderen i Assens. Da Hendrik Ramel til Beckiskouf har købt en Læst Byg i Fyen, som han vil bruge til Sæd ved Kronens Gaard Fobidslet, skal Tolderen uhindret lade hans Fuldmægtige udskibe Bygget fra Assens. F. T. 3, 43.

— Miss. til Christoffer Pax om at give baade Kronens og Adelens Tjenere i Mierløsse Herred Ordre til at møde med Heste og Vogne, naar de blive tilsagte af Lensmanden paa Ringsted Kloster Lav Becks Fuldmægtige, for at fremføre Kongens Folk og Gods til Roskilde. De, der ikke møde, ville blive tiltalte og straffede. Udt. i Sj. T. 19, 134 b.

— Miss. til Erik Hardenberg om at bestille Vogne til at møde i Assens for at føre begge Kongens Kancelliers Forvandre og andre af Kongens Hoftjenere fra Assens til Odense. F. T. 3, 44.

— Aab. Brev om, at Anders Caspersen, der for nogen Tid siden har faaet Brev paa at holde Apothek i Aarhus, tillige maa holde aaben Vinkælder i Byen og udsælge Vin i Amer- og Pottetal til en rimelig Pris, da saadan Drik bør findes paa et Apothek. Han skal være forpligtet til at holde god ustraffelig Vin. J. R. 6, 85.

— Miss. til Jacob Seefeldt og Albregt Friis. Da de ere tilforordnede i en Kommissionssag angaaende nogle Stridigheder mellem Gottrup og Svabestedt Len og da det gælder Fyrstendømmet Slesvig og er magtpaaliggende, at denne Lejlighed haves synderlig i Agt, befales det dem sikkert at møde til den

i Kommissionen fastsatte Tid og i alle Maader at udføre og efterkomme den. J. T. 5, 68.

1. April (Haderslevhus). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Fru Anna af Meklenborgs Fuldmægtige passere toldfrit gennem Sundet med 10 Stykker Vin, som hun har ladet indkøbe til hendes Hofholdnings Behov. Udt. i Sj. T. 19, 134 b.

— Miss. til Voldemar Parsberg, Embedsmand paa Skanderborg. Da Peder Jensen, Kronens Tjener under Skanderborg Slot, har berettiget, at hans Gaard to Gange er afbrændt, skal Voldemar Parsberg undersøge, om det forholder sig rigtigt, og hvis saa er, lade ham være fri for et Aars Landgilde. Orig.

3. April (Koldinghus). Miss. til Albrecht Friis. Da han i Anledning af Kongens Befaling til ham om med Retten at tiltale og forfølge Peder Rantzau til Trøggeborg for det, han har understaaet sig til at gøre mod Kongens Faders Brev og Ribe Kapitels Friheder og Privilegier, har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed, befales det ham herved af Peder Rantzau at æske, hvad denne har oppebaaret af Kirkernes Indkomst, uden at have nogen Ret til det, fra den første Tid af, da han befattede sig med Indkomsten, indtil denne Tid, saa han lægger det fra sig, saaledes som han har modtaget det, og saaledes, at Kirkernes Indkomst og den Skade, de have lidt ved i saa lang Tid at have mistet deres Rettighed, bliver dem erstattet. Ligeledes skal Peder Rantzau staa Kapitlet og Provsten til Rette for det, som de med Billighed kunne have at kræve hos ham. Hvad angaar den Fortæring, Umage og Besværing, Albrecht Friis selv har haft i denne Sag mod Peder Rantzau, henstiller Kongen det til hans eget gode Behag, dog forbeholder Kongen sig den Tiltale, som han for sin egen Person kan have til Peder Rantzau. J. T. 5, 67.

4. April (Middelfart). Miss. til Casper Markdanner om at skaffe Albrecht Friis Befordring med 4 Vogne, naar han rejser til og fra Landstinget. Udt. i J. T. 5, 67 b.

— Miss. til Preben Bild om at betale baade Kronens og Adelens Tjenere i Skrefling¹ og Kaudtslund, hvad Hertug Hans Adolf af Holstens Tjenere have fortæret hos dem, da de sidst vare her i Riget, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. T. 3, 44.

¹ Skrillinge, Vends H.

4. April (Middelfart). Aab. Brev, hvorved Kongen tager Niels Rødt og Christen Søfrinsen, der ere beskikkede til, saa vidt muligt, at passe paa, at Kronens Told og Rettighed ikke fordrives i ulovlige Havne mellem Riget og Fyrstendømmet, i sin Beskærmelse og lover at forsvare dem til al Rette. De, der have nogen Tiltale til dem, skulle udføre den med Lov og Ret for deres tilbørlige Dommere og ikke anderledes, og de skulle ogsaa selv være forpligtede til at forholde sig fredeligt og tilbørligt mod alle. J. R. 6, 85 b.

— Miss. til Jørgen Friis og Niels Skram om at overlevere Valdemar Parsberg en Brevkiste, der tidligere har været overleveret Albregt Friis paa Aakier Slot. Da Seglene ere ødelagte af Rotter og Ukræ, skulle de overlevere Brevene efter det i Kisten værende Register. De Breve, der ere ulæselige, skulle de overlevere talvis. Udt. i J. T. 5, 67 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at modtage ovennævnte Brevkiste. Udt. i J. T. 5, 67 b.

— Følg brev for Carl Bryske til Bønderne i Vissenbiørg Birk. Udt. i F. R. 3, 34.

6. April (Nyborg). Miss. til Predbiørn Bild og Lauge Urne om at besigte Skovene og Bygningerne i Vissenbiørg Birk, levere Carl Bryske det Inventarium, der bør overleveres, og give alt beskrevet under deres Signeter. Udt. i F. T. 3, 44.

9. April (Antvorskov). Aab. Brev om Stadfæstelse, efter Ansøgning fra Bønderne paa Samsø, paa Kongens Faders Brev¹ om, at de med de i Brevet nævnte Indskrænkninger maa købe Bygningstømmer, Ved og Kul til Ildebrændsel, Vender, Hjul og andre saadanne Bøndervarer, som de kunne have Behov til deres Huses Ophold, i Aarhus og de andre Købstæder samt paa Landet i Nørrejylland og føre det til Samsø. Sj. R. 14, 147 b. Orig.².

— Forleningsbrev for Hr. Jørgen N., Kapellan i Kallundborg, paa 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 4 Tdr. Havre aarlig af Kronens Part af Korntienden af Svollerup³ Sogn. Sj. R. 14, 148.

— Miss. til Ebbe Munk om at indlægge nye Møllestene i

¹ 22. Juli 1582. Aarstal: 1590).

² Tr.: Hofman, Fundationer III. 193 f. (med urigtigt

³ Svallerup, Arts H.

Vejrmøllen ved Andvorskouf Slot og føre Betalingen for dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 134 b.

9. April (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Broerne i Andvorskouf Len ere forkørte og ødelagte, skal Ebbe Munk i Skovene lade udvise Tømmer til deres Istandsættelse. Da Bønderne i Lenet have klaget over, at naar de laane Sengeklæder til Slottet, blive de tit borte, skal han udvise dem, der miste noget, Skov i Stedet. Udt. i Sj. T. 19, 135.

— Miss. til Lav Beck og Knudt Rud til Vidbye. Kongen har bragt i Erfaring, at Hafrebierg Bro skal være meget brøsthølden og øde. Da det skal være det rette Herredsskel mellem Løfve og Slagelse Herreder, har Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskouf Slot, ladet kalde de Sognemænd i Rette, som vare takserede til at holde Broen i Stand. Herredsfogderne i Slagelse og Løfve Herreder have ogsaa dømt i Sagen, men man kan dog af deres Domme ikke bestemt se, hvem der skal holde Broen i Stand. Det befales derfor Lav Beck og Knudt Rud ved første Lejlighed at begive sig til Broen, nøje undersøge al Lejligheden, siden afsige Dom om, hvem og hvilket af Herrederne der bør holde Broen i Stand, og give Dommen beskrevet under deres Segl. Sj. T. 19, 135.

— Miss. til Ebbe Munk. Menige Sognemænd i Forderup Sogn have berettet, at deres Sognepræst for kort Tid siden er død, og at Hr. Jacob, Sognepræst i Skelskør, nu vil tilholde sig Forderup Sogn som Anneks i Henhold til Kong Christian III's Fundats¹, der formelder, at Forderup Kirke skal være Anneks til Sognekirken i Skelskør, naar den Præst, som da har Forderup Sogn, dør eller bliver forsørget paa anden Maade. Hr. Jacob vil nu holde en Kapellan i Skelskør, der skal rejse ud og gøre Tjeneste i Forderup Kirke, og vil selv bruge Præstegaarden, hvortil Sognemændene i den forrige Præsts Tid have lagt 80 Skpr. Sæd og 8 Læs Eng af bolskiftet Jord, da Præstegaarden var ringe og de selv vilde have en Præst i Byen. De have derhos ansøgt om, at de fremdeles maa have en Præst i Byen hos sig. Da Forderup Sogn i den ovennævnte Fundats er annekeret til Skelskør Kirke, mod at Sognepræsten ved denne holder en Kapellan i Forderup, skal Ebbe Munk med Superintendent i Sjællands Stift Dr. Peder Vinstrups Samtykke beskikke

¹ I Klemmebrevet af 9. Maj 1555 for Sjællands Stift. (Dsk. KL. I. 435).

Hr. Jacob en god skikkelig Person til at være hans Kapellan i Forderup Sogn, men denne Kapellan skal bo i Forderup Sogn og nyde Præstegaarden med Tilliggende, mod aarlig at svare Præsten i Skelskør den samme Afgift, som hans Formand har svaret. Sj. T. 19, 135 b.

9. April (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Krongaarde i Antvorskouf Len ere satte for højt i Landgilde, saa de derpaa boende Bønder ikke kunne udrede denne, og at en Del af Gaardene endog staa øde, nemlig 1 Gaard i Hersløf, 1 øde Gaard i Giesløf¹, 1 Gaard i Lille Valdbye og Skafteløf By, skal Ebbe Munk med det første paa Tinge lade opkræve Oldinge til at sætte ovennævnte Gaarde og By for en rimelig Landgilde og lade den forandrede Landgilde indskrive i Jordebogen. Sj. T. 19, 136.

10. April (—). Kgl. Stadfæstelse for Hr. Thomis Mouritsen, Slotspræst paa Andvorskouf Slot, paa et af Peter Redtz som Embedsmand paa Andvorskouf til Hr. Thomis udgivet Fæstebrev paa et Vænge øst for Slagelse, østen fra Niels Suers Abildhave og næst vesten til Slottets Vænge, kaldet Syburdts Lykke, af hvilket Vænge der aarlig svares 4 Sk. danske i Jordskyld til Andvorskouf Slot. Da endvidere Christian Friis til Borrebye, Kansler, som Lensmand paa Andvorskouf har bortlejet til Hr. Thomis Mouritsen, hans Hustru, Børn og deres Arvinger et Jordsmon, kaldet St. Jørgens Kirkegaard, liggende vest for Adelgaden, som løber til Slottet, nord op til Vithor Skrædders Gaard og sønden op til det Stræde, som strækker sig fra Slotsgaden til Bierbyegade, og hvoraf der aarlig skal svares 4 Sk. danske i Jordskyld til Hospitalet, bevilger Kongen herved, at Hr. Thomis Mouritsen, hans Hustru, Børn og deres Arvinger maa beholde nævnte St. Jørgens Kirkegaard til Ejendom med Ret til frit at pante og sælge den til hvem de lyste efter det Brevs Lydelse, som Kongens Fader har givet Borgerne i Slagelse paa saadanne Jorder og Byggesteder, dog skal der altid aarlig svares den ovennævnte Jordskyld til Hospitalet. Sj. R. 14, 148 b.

— Aab. Brev om, at Lyttich von Minden, der i lang Tid har tjent Kongen som Berider og nu, da han er beladen med Alderdom og Skrøbelighed, har ansøgt om, at denne hans lange Tje-

¹ Gørlev, Løve H.

neste maa blive betænkt, maa, naar han paa Grund af Alderdom ikke længere kan forestaa sin Tjeneste, for Livstid nyde følgende Genant af Andtvorskouf Slot: 180 Dlr., som hidtil har været hans Pension og Klædning, 50 gode Læs Ved af Skovene, 20 Læs Hø, saa gode, som han kan føre dem af Engene med hans egne Heste og Vogn, og fri Græsgang til 10 Fæhøveder i Esberg eller Lammehaven. Endvidere maa han blive boende i Slagelse og være fri for Skat, Hold, Vagt og anden kongelig og borgerlig Tyng. Sj. R. 14, 149.

10. April (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk om der ved Vangeleddet at lade opbygge et lille Hus paa 3 Fag, hvori Vangegemmeren kan bo, saa at Kongens Foler, der skulle gaa i Vangen, ikke skulle tilslaa nogen Skade af Harridtsløf¹ Mænds Øg og Kvæg, som kunde slippe ind i Vangen, ved at vejfarende Mænd lod Leddet staa aabent. Bekostningen skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 136 b.

— Miss. til Ebbe Munk om af Loftet paa Andvorskouf at levere Peder Olsen i Sønderup i Boesløf Sogn 2 Pd. Byg, som Kongen har givet ham for hans Armods Skyld. Udt. i Sj. T. 19, 136 b.

— Miss. til Sten Brahe om at lade den gamle Tegllade ved Kallundborg Slot, der skal være aldeles ubrugelig, nedbryde og igen lade den opsætte i Slottets Ladegaard, hvor den kan gøre mest Nytte. Han skal anvende saa ringe Bekostning som muligt derpaa og føre den til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 136 b.

— Miss. til Knud Rud. Kirkeværgerne for Vemmeløf, Hemessøe, Lunfurlund og Gerløf Sogne i Anderskouf Len have berettet, at han endnu skylder dem paa Kirkernes Vegne en Sum Penge for de Kirketiender, som han har oppebaaret, da han var forlenet med Korsør Slot. De have gentagne Gange erhvervet kongelig Befaling til ham om at betale dem, men Kongens Skrivelser have kun baaret meget ringe Frugt hos ham. Da Kongen ikke vil tilstede, at Kirkerne saaledes komme til kort, befales det ham inden førstkommende 1. Maj at betale Kirkeværgerne, hvad han skylder Kirkerne, saafremt Kongen ikke skal foraaarsages til at kræve Gælden af ham med Rigens Dele. F. T. 3, 44.

¹ Harrested, Slagelse H.

14. April (Kronborg). Miss. til nedennævnte Raader og Landsaatter. Da Kongen har bragt i Erfaring, at to af hans Undersaatter af Adelen agte at ville holde Ringrenden ved den første almindelige Herredag i København, og han ikke tvivler om, at de jo ogsaa have synderlig Lyst og Gefallen til sligt Ridderspil, anmodes de om til samme Tid ogsaa at ville lade sig bruge i samme Ringrenden med Invention og anden Tilbehøring. — Rigsraaderne: Peder Munk, Sten Brahe, Jacop Seefeldt, Brede Rantzau, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosen-sparre og Eske Brock. — Landsaatterne: Knudt Grubbe, Knudt Rud, Otho Christoffer Rosenkrantz, Godtsløf Budde, Prebiørn Bild, Carl Bryske, Lauridts Brockenhuus, Ebbe Munk, Christoffer Parsberg, Detløf Holck, Børge Trolle, Christen Bernekov, Jørgen Brahe og Claus Podebusk. Sj. T. 19, 137.

— Miss. til Hans Lindenov [Hammershus]. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, en Skotte, med Ordre til at hjælpe ham til Rette, saa der vederfares ham, hvad Lov og Ret er. Sk. T. 3, 57.

— Miss. til Hans Lindenov og Hermand Juel. Da Kongen af Sverrig og Polen nu i Maj Maaned vil begive sig ind i Sverrig med en hel Hob Krigsfolk, saaledes som de vel selv have hørt, paalægges det dem at have flittigt Tilsyn med alt der paa Landet [Bornholm og Gulland] og, hvis Kongen selv kommer dertil og vil blive liggende der under Landet i nogen Tid, til-lade ham det og for tilbørlig Betaling lade ham faa, hvad han be-høver, samt iøvrigt bevise ham tilbørlig Ære og Tjeneste. Det maa tilstedes Kongens Krigsfolk uhindret at besøge Havnene og drage i Land for at købe, hvad de have Brug for, af Kongens Undersaatter for en tilbørlig Betaling, men det maa ikke tillades dem at gaa op i Landet. Hvis de tilføje Kongens Undersaatter nogen Skade eller vise sig modvillige, skulle de saa vidt muligt modsætte sig (»vider-gøre«) det. De skulle med det allerførste meddele Kongen, hvad der videre maatte begive sig. Sk. T. 3, 57 b.

— Lignende Miss. til [Claus]¹ Maltessen [Arnsborg] og Knud Grubbe [Sølvitsborg]. Udt. i Sk. T. 3, 58.

¹ Registranten har Sten Maltessen. Dette kan dog næppe være rigtigt, da han var Lensmand paa Baahus. Der skal vistnok læses Claus Maltessen, der var Lensmand paa Arnsborg paa Øsel.

15. April (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om ved første Lejlighed i Sundet at købe 30 Læster Stenkul til Frederiksborg Slot, saa de kunne være til Stede, naar der sendes Bud efter dem. Udt. i Sj. T. 19, 137 b.

16. April (—). Aab. Brev om, at Anders Lauridsen, der har overtaget en øde Gaard i Sonnerup i Frederiksborg Len, maa, for bedre at kunne forsyne den med Bygning, indtil videre være fri for at gøre Ægt og Arbejde af den; dog skal han aarlig svare den sædvanlige Landgilde af Gaarden. Sj. R. 14, 150.

17. April (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Christoffer Skriver, Forstander for Duebrødre Hospital i Roskilde, vil sige sig denne Bestilling fra og ikke kan forestaa den længere paa Grund af hans forskellige Besværinger, anmodes Kapitlet om i hans Sted at beskikke Fredrik Folckner, Skriver paa Roskildeggaard, til Forstander. Kongen tvivler ikke paa, at Fredrik Folckner er duelig til Bestillingen og vil forestaa den med Troskab, ligesom han heller ikke tvivler om, at Kapitlet flittigt vil paase, at alt gaar rigtigt til efter Fundatsen. Sj. T. 19, 137 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Hofmesteren om, at Kongen har eftergivet Byen København 2750 Dlr. af Byskatten til 1. Maj 1596 og 1375 Dlr. af Skatten til Fastelavn 1597, hvilke Byen resterer med. Sj. T. 19, 137 b. (Tr.: KD. IV. 753 f.).

19. April (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Svendborg Købstads Privilegier. F. R. 3, 34 b.

— Miss. til Kansleren om at annamme en Gaard, som afdøde Fru Madelene Emmiksdatter har haft Livsbrev paa, under St. Knuds Kloster, og lade den indskrive i Jordebogen. Udt. i F. T. 3, 45.

— Kvittansiarum til Christofer Parsberg til Søedal, Embedsmand paa Roskildeggaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Draxholm Len fra 16. Juni 1595, da han overtog Lenet efter Herman Juel til Aabierregaard, til 1. Maj 1597, da han overleverede det til Rigens Kansler Arrildt Hvitfeldt, for den gejstlige Jurisdiktions Indkomst, for de oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev skyldig 130 Dlr., som han nu har indbetalt til Rentemester Envoldt Kruse. Sj. R. 14, 150.

20. April (—). Mageskifte mellem Christoffer Pars-

berg til Sødal, Embedsmand paa Roskildeggaard, og Kronen. Sj. R. 14, 151 b. (Se Kr. Sk.).

20. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Søfren Inge-
mand, Tolder for Københavns Slot, paa det Vikarie i Ros-
kilde Domkirke, som Jacob Brun, Borger i København, hidtil har
været forlenet med; dog skal der saa i hans Besolding afkvittes saa
meget, som Vikariets visse Indkomst efter Jordebogen kan beløbe
sig til, regnet 1 Dlr. for 1 Td. Korn, $\frac{1}{2}$ Dlr. for 1 Td. Havre,
3 Dlr. for 1 Fjerd. Smør og 2 Dlr. for en Bolgalt. Sj. R.
14, 151.

21. April (—). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har bragt
i Erfaring, at der her paa Toldboden findes noget gammelt ubruge-
ligt Klæde, befales det ham herved at lade dette Klæde uddele
blandt de fattige. Udt. i Sj. T. 19, 138.

— Miss. til Carl Bryske om at dømme mellem Oluf Daa
og Gabriel Knudsen om en Mølle, som Gabriel Knudsen har
ladet bygge, og hvis Vand støver paa Oluf Daas under hans Gaard
Pallishafve liggende Tjeneres Jord. Udt. i F. T. 3, 45.

— Miss. til Manderup Parsberg om at fragte Skuder til at
føre de Sten, Kongen har købt af Fru Ingeborg Skeel, til Kol-
dinghus. Udt. i J. T. 5, 67 b.

— Bestalling for Søfren Islænder som Landfoged
paa Færø. N. R. 3, 81 b. (Se Norske Rigsregistr. III. 529).

22. April (—). Aab. Brev om, at Søfren Andersen,
Christen Vibbe, Mikkell Vibbe, Søfren Ingemand, Jacob
Brender, Johan Egendorf og Peder Andersen, Borgere i
København, i de næste 4 Aar maa besejle Ødefior Havn paa
Island med de dertil liggende Havne, som Kongen selv hidtil har
ladet besejle. De skulle i aarlig Afgift svare 100 Dlr. i Penge eller
i godt Svovl til den Pris, det koster der paa Landet, dog skal
Kongen godtgøre dem Fragten herved. De skulle være forpligtede
til at gøre Almuen ved disse Havne Tilførsel med gode uforfalskede
Købmandsvarer, og de maa ikke bruge anden Alen og Vægt, end
der med Rette bør bruges paa Island. De maa ikke sætte deres
Varer højere, end Kongens Købmand tidligere have gjort, eller de
Købmænd, der ellers have Tilladelse til at sejle paa Island, gøre,
eller Islands Lov og Ret medfører. De og deres Folk skulle op-
træde venligt mod Almuen paa Island, og kommer der Strid mel-

lem dem eller deres Folk og Almuen, skulle de, medens de ere paa Island, være Islands Lov og Ret undergIVEN og rette sig efter Lagmandens og Lagrettesmændenes Dom. De skulle iøvrigt være Lensmanden paa Island lydige. N. R. 3, 82 b.

24. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Johan Vogit, Borger i Bremen, i de næste 3 Aar maa besejle Flattøe Havn i Bardstrand Syssel paa Island og gøre de der omkringboende Undersaatter Tilførsel med Mel, Malt, Salt, Klæde og andet og igen tilforhandle sig Fisk og andre Varer, som kunne falde dér, og som Undersaatterne godvillig ville sælge. Han maa ved Kulleboder eller Barenstrandt have en af sine Tjenere liggende med det Gods, han har til overs, og drive Handel dermed, saavidt det kan være Undersaatterne paa Island til Gavn og ingen til Forhindring. Han skal være forpligtet til at gøre Almuen ved Flattøe Havn Tilførsel med gode uforfalskede Købmandsvarer, som han skal sælge til en rimelig Pris, og han skal bruge retfærdig Alen, Maal og Vægt baade i Køb og Salg. Han skal svare sædvanlig Told og Rettighed ligesom andre, der have forpagtet Havne paa Island. N. R. 3, 83 b.

— Miss. til Peder Madsen, Landsdommer i Halland. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Baadsmand Brynel Jacobsen, hvori denne klager over, at Svend Thorsen i Falkenberg, Anders Olsen i Galtebek og Hans Jørgensen og Jens Christophersen i Varberg forangent Aar voldeligen mod Lov og Ret have arresteret hans Skude, uden Dom bortsolgt den og fra Tid til anden forholdt ham Retten. Det befales ham med det første at indstævne begge Parter for sig paa Landstinget, nøje undersøge Sagen og dømme endeligt deri, saa Brynel Jacobsen en Gang for alle kan komme til Ende med Sagen og Kongen blive fri for videre Overløb. Sk. T. 3, 58.

— Miss. til Johan Buchholt, Bisperne og Lagmændene paa Island. Da den gejstlige Stand paa Island har berettet, at der finder megen Urigtighed Sted baade med Kirkerne og i andre Maader, fordi den om Religionen udgaaede Ordinans ikke kan overholdes tilbørligt i alle sine Punkter og Artikler for Landets Ubejlejligheds Skyld, skulle de tage nogle af de bedste og »vildeste« Mænd paa Landet til sig og i Forening med dem optegne de Punkter, hvori den gejstlige Stand kan finde sig besværet, og opsætte en Forordning om, hvorledes der bedst kan forholdes hermed.

Forordningen skulle de sende til Kongen, for at han kan lade den gennemse og derefter forandre, hvad der kan være hans Under-saatter paa Island gavnligt og tjenligt. N. T. 3, 47 b¹.

25. April (Kbhvn.). Bestalling for Hans Cortsen, Borgemester i Næstved, som Tolder i Næstved. Hans Regnskab skal regnes fra 5. April 1598 til 1. Maj 1599 og fremdeles fra 1. Maj til 1. Maj. Hvis der kommer nogle, der have kongelige Breve paa Frihed for Sise eller Told, skal han lade dem være fri, men tage Bevis af dem for, hvor meget de til enhver Tid blive fritagne for, og han skal i alle Maader paase, at Kronens Told eller Sise ikke bliver formindsket ved hans Forsømmelighed. Han skal i aarlig Løn have 30 Dlr. og maa desuden føre hans Vognleje og Fortæring paa Rejsen til og fra København med hans Regnskab til Udgift i sit Regnskab. Sj. R. 14, 153 b.

26. April (—). Aab. Brev om, at Anders Thide, Kongens Instrumentist, og hans Hustru for Livstid maa beholde det Hus i Kongensgade i København, som de nu bo i, kvit og frit. Sj. R. 14, 154.

— Aab. Brev om, at Oluf Rosensparre, Embedsmand paa Landskrone Slot, fra 1. Maj 1598 af og indtil videre selv maa oppebære den visse Indkomst af den gejstlige Jurisdiktion i Lenet, uden Afgift, derimod skal han aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst af den gejstlige Jurisdiktion. Sk. R. 3, 65 b.

— Forleningsbrev for Dr. Gellius Sarserides, hvem Kongen for nogen Tid siden har antaget som Medicus i Skaane, paa et Kannikedømme og 2 Vikarier, det ene kaldet Altare St. Chatarinæ og det andet Altare [Johannis] Baptistæ et Chatarinæ, i Lunde Domkirke, der ere ledige efter afdøde Jørgen Mikkelsen; dog skal han saa afstaa det Ekspektancebrev², som han for nogen Tid siden har faaet paa det Kannikedømme, der kunde blive ledigt efter M. Mogens Madtsen, Superintendent i Skaane Stift, og ligesaa den aarlige Pension, der tidligere³ er bevilget ham for hans Bestilling. Han skal residere ved Lunde Domkirke og holde Residensen i Stand. Sk. R. 3, 66.

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. Eccl. Isl. III. 56. M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 209 f. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 136 f. ² 29. Marts 1595. ³ 24. Marts 1595.

27. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Malmø maa oppebære Sise af det tyske Øl, som indføres og sælges der i Byen. Sk. R. 3, 66 b. (Tr.: CCD. III. 65 f.).

— Følgebrev for Jacop Beck til Bønderne i Varberg Len. Udt. i Sk. R. 3, 66 b.

— Miss. til Peder Madtsen til Gaassevadt, Landsdommer i Halland, og Brostrup Gjedde til Tommerup om at være til Stede, naar Jørgen Brahe til 1. Maj overleverer Varberg Slot og Len til Jacob Beck, Kongens Hofsinde, føre Tilsyn med, hvad Krigsmunition, Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger, Kvæg, Bo og Boskab der overleveres, besigte, om det er nyt eller gammelt, og hvorledes Bygningen paa Befæstningen er, og give alt beskrevet paa klare Registre under deres Signeter. Sk. T. 3, 58 b.

— Miss. til Jørgen Brahe om til 1. Maj at overlevere Varberg Slot med Krigsmunition og Inventarium til Jacob Beck, Hofsinde. Sk. T. 3, 58 b.

— Mageskifte mellem Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, og Maribo Kloster. Sm. R. 5, 12. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at de 12 Skolepersoner, som Knudt Brahe, Embedsmand paa Aarhusgaard, hidtil har underholdt af sin Genant, fra 1. Maj 1597 og indtil videre maa underholdes af Lenets Indkomst. J. R. 6, 86.

28. April (—). Bestalling for Hans von Gylich som Salpetersyder i Vordingborg Len. Han skal levere saa meget Salpeter som muligt til Arkelimesteren i Tøjhuset paa Københavns Slot og have 14 gl. Dlr. for hvert Centner lutret Salpeter. [Iøvrigt ligelydende med Bestalling af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sj. R. 14, 154 b.

— Lignende Bestalling for Jens Nielsen, Borger i Væ, som Salpetersyder i Villands Herred. Udt. i Sj. R. 14, 155.

1. Maj (—). Miss. til Ebbe Munk. Bønderne i Hollensløf¹ have for nogen Tid siden fæstet en Del af Lundens Eng, som tidligere har ligget til Sebyegaard. Det befales ham nu igen at lægge Engen ind under Sebyegaard og tilbagebetale Bønderne den Indfæstning, som de have udgivet. Udt. i Sj. T. 19, 138.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Horsens. Rasmus Holst

¹ Hallenslev, Løve H.

har berettet, at afdøde Las Persen er bleven ham 19 $\frac{1}{2}$ Dlr. skyldig, som han har udlagt for denne i sit Regnskab for Told og Sise i Rentekammeret, men at han endnu ikke har kunnet faa disse Penge, skønt han har fordelt Las Persens Arvinger for Gælden paa Bytinget i Horsens; endvidere har han indløst en Haandskrift fra Peder Skiel, Borger i Rostock, til hvem han havde sagt god for Las Persen, og denne Gæld staar ogsaa ubetalt. Dernæst har han i sit Siseregnskab 1593 udlagt 9 $\frac{1}{2}$ Dlr. for Jens Pors, Borgemester i Horsens, for Sise af Tyskøl, som Jens Pors havde indført mere, end han havde overleveret Sisesedler for af Adelen. Det befales Borgemestre og Raad at hjælpe Rasmus Holst til hans Betaling. K. Udt. i J. T. 5, 68.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen, der med Rigens Dele har ladet Oluf Bager, Borger i Odense, forfølge for den Gæld, som han dels paa egne dels paa afdøde Mikkell Bagers Vegne skyldte Kongen, nu har eftergivet Oluf Bager 500 Dlr. af denne Gæld, skal Hofmesteren sørge for, at disse 500 Dlr. blive afkortede deri. Udt. i Sj. T. 19, 138 b.

6. Maj (Kronborg). Forleningsbrev for Sivert Grubbe, Sekretær, paa det efter afdøde Casper Parslich ledige Degnedømme i Roskilde Domkirke, uden Afgift. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sj. R. 14, 155 b.

7. Maj (Kbhvn.). Miss. til Detløf Holck. Nogle af Kronens Tjenere i Kronborg Len ere paa Grund af de dyre Aaringer komne til Agters, saa de ikke have kunnet udrede det sidste Aars Landgilde, og en Del af dem har derfor ansøgt om nogen Forskaansel. Da det kan formodes, at der vil komme endnu flere med saadanne Klager, har Kongen bevilget, at alle, der restere med Landgilde og klage over, at de ikke kunne udrede den, maa faa Henstand til førstkommende Mikkelsdag, til hvilken Tid de skulle udrede den resterende Landgilde af dette Aars Grøde. Sj. T. 19, 138 b.

8. Maj (Kronborg). Aab. Brev om, at Kongen, da Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, har bevilget, at en af hans Bøndersønner, boende i Sundbylille i Frederiksborg Len, maa være utiltalt af ham og hans Arvinger for sit Fødested, til Gengæld har bevilget, at Anders Hansen i Arløse, der er født paa Kronens Gods i Andvorskouf Len, maa være fri for sit

Fødested, saa han uhindret maa bosætte sig paa Lauge Becks Gods. Sj. R. 14, 156.

8. Maj (Kronborg). Miss. til de jyske Rigsraader: Peder Munk, Manderup Parsberg, Jacob Seefeldt, Hendrik Belov, Albret Friis, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Eske Brock, Hendrik Ramel og Axel Gyldenstjerne. Da Kongen har bestemt, at Dronningens Kroning skal finde Sted Trinitatis Søndag den 11. Juni, anmodes de om at møde til denne Tid og i Forening med de andre Rigsraader hjælpe til med, at Kroningen kan blive forrettet med kristelige Ceremonier og med tilbørlig Opvartning, saa vidt Rigens Raad bør gøre det, og saaledes som det fra Arilds Tid har været sædvanligt. Sj. T. 19, 139.

— Miss. til de fynske Rigsraader: Erik Hardenberg og Absolon Gjøe; de skaanske Rigsraader: Axel Brahe og Oluf Rosensparre og de sjællandske Rigsraader: Sten Brahe, Arrildt Hvitfeldt, Hendrik Lykke, Breide Rantzau og Christian Holck om ogsaa at møde til Kroningen. De skulle være til Stede i København Onsdagen før, den 7. Juni, og medtage saa mange Heste, som de ere takserede for af deres Len. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. Udt. i Sj. T. 19, 139 b.

— Miss. til nedennævnte Landsaatter om at møde i København Onsdagen før Trinitatis Søndag, den 7. Juni, med de Folk og Heste, vel stafferede, som de ere takserede for af deres Len, for nærmere at erfare Kongens Vilje. — Peder Mund, Detløf Holck, Christoffer Parsberg, Ebbe Munk, Sten Bilde, Corvidts Ulfeldt, Peiter Redtz, Christen Bernekov, Tagge Krabbe og Gabriel Sparre. Udt. i Sj. T. 19, 139 b. Orig. til Korfits Ulfeldt (dat. 7. Maj).

9. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør, Køge, Roskilde, Næstved, Malmø og Landskrone om hver at sende 2 Dannekvinder til København den 23. Maj for at hjælpe til med at drage paa Københavns Slot og brede Dug. De skulle i Byen laane saa mange flamske Sengeklæder, som de kunne faa, og 12 flamske Skiveduge og levere dem til de ovennævnte Kvinder. Udt. i Sj. T. 19, 140.

10. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at de Engelske trods Forbuddet mod at fiske under Vespenø paa deres egen Profit og Fordel ligge mellem Øen og Fastlandet (»Menlandet«), giver Pouel Skriver, kgl. Købmand paa Vespenø, Fuldmagt til at bemægtige sig de engelske

Skibe, der findes mellem Vespenø og Island eller 2 Uge søs nordost for Vespenø, og føre dem til København. J. R. 6, 86 b.

12. Maj (Kronborg). Miss. til M. Hans Mikkelsen. Kongen, der har bragt i Erfaring, at der i Sorø Skole skal være Plads til nogle Herremænds Børn, har bevilget, at Johan Taube, Kiel Brockenhuus og Axel Rosenkrantz hver maa faa 2 af deres Sønner i Skolen. M. Hans Mikkelsen skal sørge for, at disse faa nødtørftigt Underhold og andet, ligesom andre Adelsbørn i Skolen faa. Udt. i Sj. T. 19, 140.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til de Købstæder, der tidligere¹ fik Ordre til at sende Dragekvinder til København og laane flamske Sengeklæder og Duge, om ogsaa at laane Silkeomhæng til Senge og Silkeoverslag over Borde, saa mange de kunne faa, og tilstille Kvinderne dem. Udt. i Sj. T. 19, 140.

15. Maj (—). Miss. til Laurits Brockenhuus om hos dem i Lenet [Nyborg], der brænde Mursten, at bestille saa mange Mursten, han kan faa, og betale dem af Lenets Indkomst. Hvis der gaar endnu flere Penge med, skal han kræve dem i Rentekammeret. Udt. i F. T. 3, 46.

17. Maj (Frøderiksborg). Miss. til M. Hans Mikkelsen. Kongen har bevilget, at Fru Rigisse Rosenkrantz, Giordt Persens Enke, og Las Munk hver maa faa en af deres Sønner ind i Sorø Skole. Han skal sørge for, at disse faa nødtørftigt Underhold og andet, ligesom andre Adelsbørn i Skolen faa. Udt. i Sj. T. 19, 140 b.

— Miss. til Detløf Holck. Da afdøde Hendrik Klejnsmed skylder Kongen 300 Dlr., skal Detløf Holck straks lade Byfogden i Helsingør tiltale hans Arvinger, saa Kongen enten kan faa de 300 Dlr. eller Fyldest for dem i Hendrik Klejnsmeds Arvegoods. Udt. i Sj. T. 19, 140 b.

— Miss. til Dronning Sophia. Kongen har sendt Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, til hende for at meddele hende nogle Ærinder og beder hende have ham betroet i det, han meddeler hende. Kongen tvivler ikke om, at hun vil stille sig imødekommende lige overfor hans Begæring, og vil altid være villig til igen at vise hende sønlig Vilje og Velbehag. Sj. T. 19, 140 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen har fastsat Dron-

¹ 9. Maj.

ningens Kroning til den 11. Juni og gerne vil have sin Moder til Stede ved denne Lejlighed, skal Hendrik Lykke straks begive sig til hende, meddele hende, at Kroningen skal foregaa til den ovennævnte Tid og at Kongen sønlig begærer, at hun vil komme til Stede ved denne, hvilket han vil forskyldte med sønlig Villighed. Han skal anmode Dronning Sophia om at begive sig herover i god Tid, saa hun kan være i København noget før Kroningen. Det Svar, han faar af Dronning Sophia, skal han med det første indsende til Kancelliet. Der sendes ham hermed et Kreditiv til Dronningen. Sj. T. 19, 141 b.

19. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Sten Madtsen til Rønneholms aarlige Afgift af den visse Indkomst af Halmstedt Herred og af den visse Indkomst af Stiftets Jurisdiktion og den gejstlige Rente i Herredet fra 1. Maj 1597 at regne og indtil videre nedsættes fra 450 Dlr. til 250 Dlr. Sk. R. 3, 67.

21. Maj (—). Miss. til Jacop Vind og Holger Gagge. Residensen til det Degnedømme i Roskilde, som afdøde Caspar Paslig var forlenet med, skal være noget bygfældig og forfalden, skønt Forleningsbrevet tilholdt Caspar Paslig at holde den ved god Magt. Da Sivort Grubbe til Hofdal, Sekretær, der nu er bleven forlenet med samme Prælatur, efter sit Forleningsbrev ogsaa skal holde Residensen i Stand, hvilket vil falde ham noget besværligt, eftersom det kan formodes, at Residensen er saa forfalden og bygfældig, at den ikke kan istandsættes med en ringe eller rimelig Bekostning, skulle de med det første undersøge Residensens Tilstand, men i Forvejen give Caspar Pasligs Arvinger Underretning om, naar dette skal ske, saa Besigtelsen kan finde Sted i deres eller deres Fuldmægtiges Nærværelse. De skulle give Besigtelsen klarlig beskrevet under deres Signeter og indsende den til Kancelliet, saa Kongen deraf kan forfare Lejligheden og drage Om-sorg for, at saadan Forsømmelse ved andre billige Midler kan blive forekommet og Residensen igen blive sat i Stand. Sj. T. 19, 141 b.

22. Maj (—). Søpas for Lauridts Friis, Kongens Skipper, der med Kongens Jagt Karudsen skal løbe til Norge efter Østers og tilbage til Kongens Hoflejr med dem. Sj. R. 14, 156 b.

23. Maj (—). Aab. Brev om, at Villom Hendriksen i Helsingør, der for nogen Tid siden er takseret til at holde en gerust Hest til Rigets Tjeneste, til Gengæld maa være fri for Møn-

string, naar Borgerne i Helsingør tilsiges til saadan, og for at udgøre Folk dertil. Sj. R. 14, 158.

24. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse af Skelskør Købstads Privilegier. Sj. R. 14, 156 b¹.

— Aab. Brev om, at Mickel Viibe, Christen Viibe og Hans Renholtsen, Borgere i København, i Sommer maa besøge Kongens og Norges Krones Strømme i Finmarken med deres Pinke paa omtrent 20 Læster, som Rolandt Bagge er Skipper paa. Udt. i Sj. R. 14, 157 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Isach Mortens af Antwerpen, Guldsmed, har klaget over, at Guldsmedlavet her i Byen gør ham Forhindringer og ikke vil antage ham i Lavet, skønt han begærer at vinde det, som det sig bør, og det ikke ved noget at beskyldte ham for. Kongen befaler Borgemestre og Raad at lade ham komme i Lavet og ikke gøre ham nogen Forhindring. Udt. i Sj. T. 19, 142 b.

— Miss. til Christian Bernekov. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Anders Lauridtsen, hvori denne klager over, at han paa Grund af Fejltagelse (»Mistegt«) og vrang Kendelse (»Kende«) er bleven forfulgt, fængslet og hudstrøgen og siden har maattet betale en Sum Penge, førend han er bleven given fri. Christian Bernekov skal forhandle med dem, der have Tiltale til ham, om igen at lade ham faa, hvad han tidligere har udgivet for sit Faldsmaal, og selv igen lade ham faa, hvad der maatte være ført til Regnskab for Kronen. Derefter skal han lade ham tiltale for hans Gerning med Retten, tage Dommen over ham beskrevet og siden lade ham undgælde, hvad Lov og Ret er. Sk. T. 3, 59.

— Bestalling for Villem Valtersen som Salpetersyder paa Langeland. Udt. i Sm. R. 5. 15.

27. Maj (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Poufvel Kok, der i lang Tid har tjent Kongen og forholdt sig tilbørligt, for Livstid eller indtil Kongen giver anden Ordre maa have den Kronens Grund ved Frederiksborg Slot, 36 Al. i Bredden og 47 Al. i Længden, som Simon Jæger har opført Bygning paa og hidtil har haft sin Bolig i, kvit og frit. Sj. R. 14, 157 b.

— Miss. til Peder Mund. Jørgen Jensen i Siersløfoster i Frederiksborg Len har berettet, at han staar tilbage med en hel

¹ Tr.: P. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør, S. 396 f.

Hob Landgilde, som han paa Grund af Armod ikke kan udrede. Kongen har i Betragtning af hans arme Vilkaar eftergivet ham 1 Pd. Korn, men for den øvrige Restance skal Peder Mund tage nøjagtig Borgen af ham. Udt. i Sj. T. 19, 142 b.

27. Maj (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund om igen at lade Teglovnens ved Abramstrup opsætte, ramme Kongens Gavn deri i alle Maader og føre Bekostningerne ved Teglovnens Opsættelse og Vedligeholdelse til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 143.

— (Kbhvn.). Miss. til Detløf Holck om at lade Jagthuset i Ofverup ved Seeborg Sø istandsætte paa Fodstykker, Tag, Vinduer og andet, som maatte være brøsthøldent, lade Aalekisten paa Gildeleje forbedre, saa den igen kun blive brugelig, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Endvidere skal han skaffe Fiskemester Jochim von der Lip det Tømmer og de Brædder, som han behøver til Istandsættelsen af Søen ved Hirsholm og Digerne sammesteds. Udt. i Sj. T. 19, 142 b.

30. Maj (Frederiksborg). Miss. til Johan Svabes Arvinger. Da deres afdøde Broder Johan Svabe i Følge sit Brev, dateret 1586, skylder Kongen 300 Dlr., befales det dem at betale disse 300 Dlr. Hovedstol med paaløbne Renter til Kongens Fuldmægtige paa Omslaget i Kiel Helligtrekongersdag 1599, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal se sig foraarsaget til ved andre billige Midler at kræve sit Tilgodehavende. Sj. T. 19, 143.

— Lignende Miss. til Jacob Krabbes Arvinger, der efter Gældsnavn af 1587 skylder Kongen 300 Dlr., at betale med det første, og til Børge Trolle, der efter sit eget Brev skylder Kongen N Dlr.¹, hvorfor Arrildt Hvittfeldt, Niels Friis, Hendrik Gyldenstjerne og Jacop Trolle ere Forlovere, at betale, naar de opsiges med et halvt Aars Varsel; Pengene skulle nu betales til Omslaget 1599. Sj. T. 19, 143.

— Miss. til Hans Lange, der hidtil har haft den gejstlige Rente i Lundenes Len for en vis Afgift, om herefter, saa vidt muligt, ikke at sælge noget af den gejstlige Rente, og aarlig gøre Kongen Regnskab derfor. J. T. 5, 68. K.

1. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa He-

¹ Summen er ikke anført.

dinge Købstads Privilegier, dog forbeholder Kongen sig Ret til at forandre dem. Sj. R. 14, 158 b.

3. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Malt af Riget. Sj. T. 19, 144. (Se CCD. III. 66).

— Miss. til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling. Det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Malt sendes dem med Ordre til at lade det forkynde i de Købstæder, de have i Befaling, saa indlændiske og udlændiske kunne vide at rette sig derefter. — Jylland: Albrit Friis for Ribe og Varde; Caspar Markdaner for Kolding og Vejle; Johan Rud for Thisted; Knud Brahe for Aarhus; Jørgen Friis for Viborg, Hobro og Nykøbing p. Mors; Eske Brock for Randers; Jacop Høg for Skive; Niels Skram for Horsens; Manderup Parsberg for Aalborg, Sæby, Skagen og Hjørring; Hendrik Belov for Grenaa og Æbeltoft. — Fyen: Knudt Rud for Odense, Assens og Bogense; Preben Bild for Middelfart; Lauridts Brockenhuus for Nyborg, Kerteminde, Faaborg og Svendborg; Niels Friis for Rudkøbing. — Sjælland: Børge Trolle for Køge; Peder Mund for Slangerup; Detløf Holck for Helsingør; Christoffer Parsberg for Roskilde; Christoffer Pax for Holbæk; Arrildt Hvitfeldt for Nykøbing i Odts Herred; Sten Brahe for Kallundborg; Ebbe Munk for Slagelse; Corvidts Ulfeldt for Korsør og Skelskør; Hendrik Lykke for Vordingborg. — Laaland og Falster: Knudt Urne for Nakskov, Nysted, Saksøbing og Stubbe-købing. — Skaane, Halland og Blekinge: Christian Bernekov for Malmø, Lund, Ysted, Trelleborg, Falsterbo og Skanør; Oluf Rosen-sparre for Landskrone; Axel Brahe for Helsingborg; Knudt Grubbe for Lykaa, Auskær, Sølvidtsborg, Ronneby og Elleholm; Hendrik Ramel for Aahus; Jacop Beck for Varberg og Falkenberg; Sten Madt-sen for Halmsted; Brostrup Gjedde for Laugholm; Hans Spiegel for Sømmershavn. — Norge: Sten Maltissen for Kongelvv, Marstrand og Uddevalla; Axel Gyldenstjerne for Frederiksstad, Tønsberg, Skien og Oslo; Laurids Kruse for Bergen og Stavanger; Jacop Trolle for Trondhjem. Sj. T. 19, 143 b.

— Miss. til Landsdommerne Mogens Juel og Ifver Juel i Jyl-land, Lav Beck i Sjælland, Eyller Qvitzov i Fyen, Gregers Juel paa Langeland og Erik Mogensen paa Laaland om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Malt for-

kynde paa Landstingene og holde det i god Forvaring, saa det ikke bortkommer. Udt. i Sj. T. 19, 144.

3. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Ditlef von Qvalen til Søboe, der i Forening med Eiler Bryske til Dallund har noget Kronens Gods i Sunds Herred i Fyen og i Elle Herred i Nørrejylland, som deres Hustruers Fader afdøde Ifver Lunge havde faaet i Pant af Kongens Fader, og som ved Skiftet efter ham er tilfalden dem, i Pant, maa indløse Eiler Bryskes Part af dette Pantegods til sig, da Bønderne besvære sig over at skulle svare to Herskaber. Det befales Eiler Bryske ikke at gøre Ditlef von Qvalen nogen Hinder paa dette Gods. F. R. 3, 34 b.

4. Juni (—). Miss. til Knud Grubbe. Da Kongen, der tidligere¹ har givet ham Ordre til at passe paa i Blekinge, om Kongen af Polen skulde komme did under Landet, har erfaret, at Kongen af Polens Rejse ikke kommer til at gaa for sig saa snart, saa Knud Grubbe ikke har nødvendig nu at vente paa ham, befales det denne at begive sig til København og rette sig efter Kongens Skrivelse til ham om Ringrønden. Sk. T. 3, 59 b.

5. Juni (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Slangerup Købstads Privilegier, dog forbeholder Kongen sig Ret til at forandre dem. Sj. R. 14, 159.

7. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Korsør Købstads Privilegier. Sj. R. 14, 160 b.

— Kvittansiarum til Jørgen Brahe til Tostrup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Varberg Len fra 1. Maj 1590 til 1. Maj 1598, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det efter afdøde Anders Bing modtagne Inventarium. Han blev intet skyldig. Sk. R. 3, 68.

9. Juni (—). Optegnelse om de Ceremonier, der skulle bruges ved Dronningens Kroning. Sj. R. 14, 161.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Visby Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 68 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Sæby Købstads Privilegier. J. R. 6, 86 b.

10. Juni (—). Miss. til Voldemar Parsberg om i Aar at

¹ 14. April 1598.

lade Hr. Jens Jensen, Sognepræst i Elbek¹ Sogn i Skanderborg Len, oppebære Kronens Korntiende af Elbek¹ Sogn og hjælpe ham til noget Bygningstømmer, da hans Præstegaard er brændt, hvorved han er kommen i stor Armod. K. Udt. i J. T. 5, 68 b. Orig.

10. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Alexander Raabe von Papenheim, Hofsinde, fra sidste Mikkelsdag at regne aarlig skal have 200 Dlr. i Løn af Rentekammeret. Sj. R. 14, 161 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Kallundborg Købstads Privilegier. Sj. R. 14, 161 b.

— Miss. til Hofmesteren om at sørge for, at M. Anders Bendtsen, Hofprædikant, af Rentekammeret faar de 150 Dlr., som Kongen vil give ham for den Bog, som han har dediceret til Kongens Gemalinde. Udt. i Sj. T. 19, 145 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Stubbekøbing Købstads af Kong Frederik II stadfæstede Privilegier. Sm. R. 5, 15 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Nysted Købstads Privilegier. Sm. R. 5, 15 b.

13. Juni (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Skive Købstads Privilegier. Udt. i J. R. 6, 87.

14. Juni (—). Miss. til Ofve Juel. Da Kongen straks vil indløse det Krongods i Nørrejylland² og Kronens Part af Korntienden af Glesborg og Ørum Sogne i Nør Herred, som han har i Pant, skal han ufortøvet enten selv begive sig hid eller sende sin Fuldmægtig til Rentekammeret for at modtage Pantessummen og indlevere Forskrivningen paa Pengene. J. T. 5, 70 b.

15. Juni (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Næstved Købstads Privilegier. Sj. R. 14, 161 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Rødby Købstads Privilegier. Udt. i Sm. R. 5, 16.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Grenaa Købstads Privilegier, dog forbeholder Kongen sig at forandre dem, hvis

¹ Orig. har nu Øridsløf, men Radering viser, at der oprindeligt har staaet noget andet. ² Jvfr. 27. Aug. 1563, da Faderen Aksel Juul fik det i Pant.

der i de gamle Breve skulde findes nogle Artikler, der kunne være Kronen til Skade. Udt. i J. R. 6, 87.

15. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Thisted Købstads Privilegier. Udt. i J. R. 6, 87 b.

— Aab. Brev om, at Oluf Knudtsen, Herredsfoged i Slagelse Herred, maa være fri for at svare Landgilde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i Sj. R. 14, 162 b.

— Aab. Brev om, at Mats Isaachsen i Heninge¹, der er beskikket til Herredsfoged i Fers Herred og har klaget over, at han i denne Bestilling besværes meget baade med at holde Ting og med Fortæring til Landstinget, naar han stævnes did, uden at faa noget for sin Tjeneste, skal være fri for at svare Landgilde, saalænge han er Herredsfoged og indtil videre. Sk. R. 3, 69 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kronens Bønder i Feers Herred have berettet, at de for adskillig Lejligheds Skyld, der nu har begivet sig i nogle Aar, ikke godt kunne svare Honning i Landgilde, og have begæret at maatte svare Smør i Stedet, befales det ham at give dem Tilladelse dertil, hvis de ikke kunne udrede deres Honninglandgilde. Sk. T. 3, 59 b.

— Miss. til Breide Rantzau og Carl Bryske. Niels Friis, Embedsmand paa Tranekier, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Christoffer Bang i Odense angaaende noget Kirkekorn, som Christopher Bang efter Kirkebøgernes Lydelse skal skylde 6 Kirker paa Langeland. Da Christopher Bang paa sin Side har tiltaget Hendrik Mogensen, Borgemester i Odense, og Peder Skriver, Borgemester i Nyborg, til i Forening med Breide Rantzau og Carl Bryske enten at forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad med Dom og Ret, gives der herved disse to Fuldmagt til med det første paa et belejligt Sted at indstævne Christopher Bang og de to Borgemestre for sig, hvorefter de i Forening med Borgemestrene nøje skulle undersøge Sagen og enten i Mindelighed bilægge den eller dømme Parterne imellem. De skulle give deres Afgørelse klarlig beskreven. Sm. T. 6, 22.

— Kvittansiarum til Erik Lykke til Eskier paa hans Regnskab for Afgiften og den uvisse Indkomst af Ørum Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597, for Stiftets Indkomst, for de til 1. Maj og St. Lucie Dag [13. Dec.] 1596 oppebaarne Pengeskatter og for

¹ Heinge, Fars H.

det af Fru Anne Lykke, Lodvig Munks Enke, modtagne og til Johan Rud overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 87 b.

15. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Erik Lykke til Eskier paa hans Regnskab for Afgiften og den uvisse Indkomst af Dueholms Kloster i Nørrejylland fra 1. Maj 1585 til 1. Maj 1587 og for det af Fru Abbel Skeel modtagne og til Henning Reventlov overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 88.

16. Juni (—). Miss. til Børge Trolle. Kongen har bevilget Robert Petersen 150 Dlr. mere, end den udskaarne Skrift. som er gjort mellem ham og Kongen angaaende Bygningen af det nye Skib ved Haderslev, formelder, og mere, end der er indført i Giert Rantzaus Regnskab, og endvidere 20 Dlr. til Tærepenge. Børge Trolle skal betale Robert Petersen disse 170 Dlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 145 b.

— Miss. til Fredrik Leil og Morten Jensen. Da de efter Ordre af Kongens Gemalinde have købt 1160 Pd. Kanarisukker, hvorfor de have givet 292 Dlr. 10 Sk. lybsk, og desuden 200 Citroner til hendes Behov, befales det dem at føre Pengene til Udgift i deres Regnskab, hvor de skulle blive dem godtgjorte. Sj. T. 19, 145 b.

— Miss. til Hofmesteren. Hr. Jacop Christensen, Sognepræst i Gisle, har berettet, at hans Præstegaard er meget ringe paa Avling og at han vil forbedre den ved et Mageskifte med Bønderne, hvortil han har begæret Kongens Tilladelse. Det befales Hofmesteren at sørge for, at Mageskiftet gaar for sig og at Brevene blive udfærdigede, og at paase, at Kronens Bønder faa Skel og Fyldest derved. Naar de Bønder, der nu bo paa de Gaarde, som Præsten vil mageskifte med, dø eller komme fra Gaardene og deres Efterfølgere i Gaardene maatte finde sig brøstholdne ved Mageskiftet, skal Præsten eller hans Efterfølgere stille dem nøjagtig tilfreds derfor. F. T. 3, 47.

— Miss. til M. Niels Lauridsen, Biskop i Viborg, om at hjælpe Hr. Gert Knudsen, der i nogle Aar har været Hospitalsforstander i Viborg og tilmed Kapellan til de Sogne, der ere henlagte til Hospitalsforstanderens Underhold, men nu er kommen fra denne Bestilling, til det første ledige Kald i Viborg Stift, da han skal

have forestaaet sit Embede troligt og vel; dog skal alt gaa til efter Ordinansen. K. Udt. i J. T. 5, 68 b.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderen i Ysted. Anne Oluf Biørnsens i Ysted har ansøgt Kongen om, at hun paa Grund af hendes Armod maa faa de 15 Dlr. eftergivet, som hun skylder i Hestetold. Kongen har bevilget dette. Sk. T. 3, 60.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Sakskeøbing Købstads Privilegier. Udt. i Sm. R. 5, 16.

19. Juni (—). Aab. Brev om, at Bønderne i Turebye Len skulle gøre Tyngte til Gaarden med Ægt, Arbejde, Pløjning, Kørsel af Møg og ellers i andre Maader, saaledes som de ere pligtige til, naar de tilsiges af Lensmanden eller hans Fuldmægtige, uden i nogen Maade at besvære sig derved. Udt. i Sj. R. 14, 162.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen har Brug for nogle Læster Rug til Sæderug ved Frederiksborg Slot, skal Arrildt Hvitfeldt paa Kongens Vegne tilforhandle sig 3½ Læst Rug i Gers Herred og sende dem til Frederiksborg Slot. For at han bedre kan faa Rugen til Købs i Herredet, maa han takserer enhver af Bønderne i Herredet for, hvor mange Skæpper Rug han skal sælge til Kongen, dog skal han tage tilbørligt Hensyn til hver Mands gode Lejlighed og Formue. Der sendes ham Pاسبrev, for at Rugen desbedre kan fremkomme med de nødvendige Vogne. De Penge, som han giver for Rugen, maa han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 146.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Landskrone Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 69.

— Aab. Brev om, at der i lang Tid har været Trætte mellem Johan Rud til Møgelkier og Fru Carin Gyldenstjerne, Holger Rosenkrantz's Enke, til Stiernholm om Bekendelse efter uædiske Menneskers Ord, Beskikkelse og anden Uvilje, som deraf er opvokset mellem dem, hvilken Trætte i lang Tid har været forfulgt til Herredsting og Landsting og nu har været indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den almindelige Herredag i København Hellig Trefoldigheds Søndag 1598. Da Kongen som kristen Øvrighed ikke gerne ser nogen Unighed mellem sine Undersaatter og gode Mænd og deres Venner, har han ladet det være sig magtpaaliggende at forlige dem og har ogsaa i Dag faaet dem forligt om al deres Unighed, saaledes at de i Kongens og nogle Raaders

Nærværelse have givet hinanden Haanden paa, at de ikke vidste andet end Ære og godt om hinanden. Hvad Kirstine Fostermoder angaar, da skal hun overleveres til Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, der skal lade opkræve nyt Kirkenævn til at tyge og kende over hende, hvad de mene at være rettest og kristeligst; ingen af Parterne skal have at svare for hende hemmeligt eller aabenbart eller i nogen Maade at befatte sig med Sagen, og efter den afsagte Dom skal der forholdes med hende til Liv eller Død. De af begge Parter i Sagen tagne Bekendelser, Tingsvidner, Landstings- og Herredstingsdomme skulle overleveres til Kongen tillige med deres Stævninger. Hermed ere de og deres Venner forligte i alle Maader, og der skal ikke mere tales paa denne Sag. J. R. 6, 88 b.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdanner. Kongen har nu forligt Johan Rud til Møgelkier og Fru Karenne Gyldenstjerne, Holger Rosenkrantz's Enke, om den vidtløftige Trætte, som har været mellem dem, paa det Vilkaar, at Kiersten Fostermoder af Otte Christoffer Rosenkrantz til Boller skal overleveres Caspar Markdanner paa Koldinghus for der videre at tiltales. Naar hun kommer til Koldinghus, skal Caspar Markdanner tage hænde i god Forvaring og straks opkræve Kirkenævn i Herredet til at dømme over hende, om hun er skyldig eller ej; der skal ingen Varsel gives for Opkrævelsen, og ingen af Parterne skal svare for hende. Hvis hun dømmes fra Livet, skal Sagen siden behandles paa Landstinget, hvorefter hun skal staa sin Ret. Hun maa ikke pinlig forhøres, og ingen af Parterne eller deres Folk eller Tjenere maa tale med hende. Caspar Markdanner skal i alle Maader forholde sig upartisk med denne Forfølgning, saaledes som han vil forsvare for Gud og være bekendt for Kongen. De Landstingsdomme og Breve, som kunne bruges i Sagen, sendes ham. J. T. 5, 68 b. K.

— Miss. til Kronens Tjenere under Vestervig Kloster. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem besvære sig ved at gøre Ægt og Arbejde med Pløjning, Kørsel af Møg og andet, befales det dem herved strengelig at gøre det Ægt og Arbejde, som de ere pligtige til at gøre af deres Gaarde, og i øvrigt være Lensmanden lydige. saafremt de ikke ville tiltales for Ulydighed. J. R. 6, 89 b.

— Forleningsbrev for Lauridts Friis, Tolder i Skagen,

paa Kronens Gaard Rønholt¹ i Skefve Sogn i Børglum Herred, der svarer 1 Td. Torsk i aarlig Afgift. Han skal holde Bonden paa Gaarden ved Lov og Ret og holde Gaarden i god Stand. J. R. 6, 90.

21. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen — i Anledning af Hertug Carls publicerede offentlige Mandat om, at alle, der have noget at kræve hos Sverrigs Krone, skulle melde sig i Stockholm inden St. Hans Dag dette Aar og kræve deres Betaling, da Sverrigs Krone i modsat Fald intet skal være dem skyldig — nedlægger offentlig Protest herimod, da Hertug Carls Mandat først er bleven sendt her ind i Riget i Maj Maaned og det vil falde Kongens Undersaatter besværligt at møde til den ovennævnte Tid baade for deres eget Forfalds Skyld og for den korte Fristes Skyld, og forbeholder sig, at det nævnte Mandat ikke skal komme dem til Præjudicium paa deres Fordring, der af ovennævnte Grunde ikke kunne møde, dog skal enhver gøre sig den største Flid for at møde til den fastsatte Tid. Sj. R. 14, 162 b².

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Denne Brevviser, Frandts Lauridtsen, har berettet, at hans afdøde Broder Erik Lauridtsen i Forening med en Borger i Marstrand, ved Navn Peder Colling, har haft en fælles Skude, hvormed de have ligget og fisket i Vestersøen; et Hollænderskib, hvorpaa Herman af Embden var Skipper og Mikkel von Bremen Købmand, har da løbet Skuden i Sænk, saa en Del af dem med Nød og næppe have reddet Livet, og Frandts Lauridtsen har ved den Lejlighed mistet Broderen Erik Lauridtsen, der havde en Part i Skuden. Da han nu har anmodet om at blive hjulpen til Ret mod saadan Vold og Uret, befales det Tolderne, at de, saafremt Herman af Embden eller Mikkel von Bremen komme i Sundet, skulle lade dem arrestere paa en Ret indtil Sagens Udførelse, saa de kunne komme til at svare til Frandts Lauridtsens Beskyldninger. Sj. T. 19, 146.

— Miss. til Tolderen i Nyborg om at tilbagebetale Tobias Valtersen de 10 Dlr. Lastepenge, som han paa Kongens Vegne har oppebaaret af denne. Udt. i F. T. 3, 47.

22. Juni (—). Miss. til Hermand Juel. Da Kongen har givet sin Moder det paa vedlagte Seddel opførte Tømmer til hendes Bygnings Behov, skal han ved første Lejlighed lade Tømmeret hugge i Kronens Skove paa Gulland og lade det føre ned til Ladestederne,

¹ Raaholt, Skæve S., Børglum H. eller Rønholt, Volstrup Sogn, Dronninglund H. ² Udenfor er skrevet: Dette Bref er ikke udgangen for synderlig Aarsags Skyld.

saa det kan ligge rede, naar der til Foraaret sendes Skibe efter det. — Seddel: Til Kornladen paa Aaleholms Ladegaard, der skal være 34 Bindinger lang og med Luder paa begge Sider, efterskrevne Fyrretømmer: 32 Bjælker øverst i Huset, 16 Al. lange, 18 Bjælker neden i Huset, 13 Al. lange, 68 Ludebjælker, 10 Al. lange, 46 Vindbjælker, 9 Al. lange, 68 Sparrer til Hovedhuset, 14 Al. lange, 68 Ludesparrer, 20 Al. lange, og 1000 Latter. — Til et Fæhus paa 33 Vægrum med en Lude, efterskrevne Fyrretømmer: 33 Bjælker, 16 Al. lange, 33 Bjælker, 18 Al. lange, 100 Sparrer, 16 Al. lange, og 800 Latter. Sk. T. 3, 60.

22. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Valdemar Parsberg til Jernidt, Embedsmand paa Skanderborg, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Riberhus Len fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1597, for Stiftets Indkomst, for de oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. J. R. 6, 90 b.

23. Juni (—). Miss. til Gabriel Sparre til Svanholm og Christen Gyldenstjerne til Stiernholm. Da Fru Beatte Brahe, Hr. Jørgen Lykkes Enke, vil lade Bygningen paa Halvdelen af Hageløse Hovedgaard og Mølle taksere og ønsker dem til at foretage Taksationen, befales det dem herved ved allerførste Lejlighed at begive sig til Hageløse Hovedgaard og Mølle, besigte Bygningen paa Gaarden og Møllen, taksere den, som billigt og ret kan være, og give Taksationen beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 3, 61.

— Miss. til Jacob Høg. Kongens Fader har henlagt Kronens Part af nogle Sognetiender til Underhold for nogle Skolepersoner i Viborg, deriblandt Kronens Bygtiende af Selde Sogn i Saling, som beløber sig til 12 Tdr. Byg. Nogen Tid efter¹ har Kongens Fader for nogen Lejligheds Skyld forlenet Ofve Jul til Kieldgaard med Kronens Korntiende af Selde Sogn, og Lensmanden paa Hald har saa aarlig udredet de 12 Tdr. Byg til Skolepersonerne². Kapitlet har nu berettet, at da Lensmændene for nogen Tid siden efter Kongens Ordre³ lagde de bortforleuede Tiender ind under Lenene, blev ogsaa Byg-, Rug- og Havretienden af Selde Sogn lagt ind under Slottet, og siden har Lensmanden paa Hald besværet sig ved at lade Skolepersonerne faa de 12 Tdr. Byg. Da Kongen i ingen Henseende vil krænke sin Faders Fundats eller forringe det, som

¹ 16. Marts 1579.² Jvfr. 28. Febr. 1580.³ 2. Sept. 1594.

derefter skal ydes Skolepersonerne, maa Jacob Høg herefter ikke befatte sig med Bygttienden af Sælde Sogn, men skal lade Kapitlet oppebære den. Ligeledes skal han levere Kapitlet den Læst Korn, som det i de sidste 2 Aar ikke har faaet. J. T. 5, 69. K.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram. Jens Skrivers, Borger i Randers, har berettet, at han for nogen Tid siden, da Niels Skram var forlenet med Dronningborg, er bleven Hospitalsforstander i Randers, hvilken Bestilling han blev kvit nogen Tid efter, førend Niels Skram kom fra Lenet. Da hans Regnskab endnu ikke er hørt, skønt han nogle Gange har henvendt sig til Niels Skram om at faa det forhørt, og da han har været Hospitalsforstander i Randers i Niels Skrams Tid som Lensmand paa Dronningborg, skal denne i Forening med M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift, med det allerførste forhøre Jens Skrivers Regnskab og paase, at de fattige paa ingen Maade komme til kort, saa at Jens Skrivers kan faa tilbørlig Kvittans. K. Udt. i J. T. 5, 70.

— Miss. til Niels Stygge. Da der paaføres Kronen Trætte paa det Gods, som han har tilskiftet Kongens Fader for Thisted By i Gislum Herred¹, og Brevene, hvormed Godset skal forsvares, findes i hans Forvaring, befales det ham at opsøge de Breve, der angaa det ovennævnte Gods, og levere dem til Fru Beatte Brahe, Hr. Jørgen Lykkes Enke, for at hun ved forefaldende Lejlighed kan bruge dem. J. T. 5, 70.

— Miss. til Jacob Høg. I Kongens Faders Tid² have Sandemændene i Henborg, Raading³, Nørre og Harre Herreder i Skivehus Len faaet Brev paa at maatte være fri for Ægt og Arbejde, medens de vare Sandemænd, men Kongen har nu bragt i Erfaring, at en Del af dem, som nu ere Sandemænd, have forfalsket dette Brev saaledes, at de og deres Efterkommere fremdeles kunne nyde denne Benaadning. Da Kongen ikke vil, at saadant skal gaa ustraffet hen, skal Jacob Høg tiltale og forfølge Sandemændene, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, tage 25 Dlr. i Sagefald af dem, der ikke kunne lovværge sig for denne Gerning, og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 5, 70 b.

24. Juni (—). Aab. Brev om, at Arrildt Hvitfeldt til Odersbjerg, Rigens Kansler og Embedsmand paa Draxholm, har berettet.

¹ 30. Juni 1582.

² 26. Nov. 1578.

³ Rødding.

at han har sendt sin Brodersøn Christopher Hvitfeldt udenlands for ved Universiteterne at forfremme sig i boglige Kunster og anden Forfarenhed. og er til Sinds at overdrage sin Brodersøn det Provsti og Præbende i Aarhus Domkirke. som Kongens Fader har forlenet ham med, saafremt Kongen vil give sin Tilladelse dertil. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Christopher Hvitfeldt, saavidt man af hans Ungdom kan dømme, har forfremmet sig i boglige Kunster og anden Forfarenhed og vakt Haab om, at han med Tiden kan blive Kongen og sit Fædrenerige tjenlig, har han, for at Christopher Hvitfeldt kan have des mere Aarsag til med Flid at virkeliggøre dette Haab, bevilget, at han straks efter sin Farbroders Opladelse maa faa ovennævnte Provsti og Præbende i Aarhus Kapitel med det Kommungods. som Arrildt Hvitfeldt har opteret dertil. Christopher Hvitfeldt skal indtræde i sin Farbroders Sted med Hensyn til Option og andet, og han skal, naar han har fuldendt sine Studier, være forpligtet til at lade sig bruge i Kongens Tjeneste enten i Kancelliet eller andensteds. Naar han ikke længere er udenlands eller i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 91.

26. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mogens Gjøe til Gundersløf har indstævnet Peter Rødtz, Embedsmand paa Solte, for Kongen og Rigsraadet paa nærværende Herredag for nogen Tiende, som 2 Kronbønder under Solte Slot i lang-sommelig Tid have forholdt Gundersløf Kirke, hvilket han mener strider mod Kong Frederik II's Juspatronatsbrev¹. Kongen har nu i Forening med Rigsraadet overvejet Sagen og bevilget, at de 2 Bønder herefter altid skulle yde deres Tiende efter Ordinan-sen til Gundersløf Kirke og ikke til nogen anden, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt. Sj. R. 14, 163.

— Kvittansiarum til Predbiørn Gyldenstjerne, Em-bedsmand paa Bøvling, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aastrup Len fra 11. Maj 1576 til 1. Maj 1595, for Stiftets Indkomst, for de oppebaarne Penge- og Madskatter og for det af afdøde Hendrik Gyldenstjerne modtagne og til Hannibal Gylden-stjerne til Restrup overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. J. R. 6, 92.

— Aab. Brev om, at det Marked, som hidtil har været holdt

¹ Se 10. April 1580.

ved Børglum Kloster i Børglum By, herefter skal holdes ved Aarslahøj paa Børglum Klosters Mark. J. R. 6, 93. (Se CCD. III. 68).

27. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse for Ulfeldt Christophersen til Refninge paa et af ham fremlagt aabent Pergamentsbrev, ustunget, uskrabet og i alle Maader uforfalsket, dateret 1527¹, Mandagen efter Vor Frue Dag assumptionis [19. Aug.] paa vort Retterting paa Biskopsgaarden i Odense, hvorved Kong Frederik I gør vitterligt, at den nævnte Dag i Nærværelse af Hr. Tyge Krabbe, Danmarks Riges Marsk, Hr. Mads Eriksen, Hr. Ofve Lunge, Hr. Axel Brahe og Mogens Munk, Rigsraader, Jørgen Henningsen, Landsdommer i Fyen, og Jens Hvas tiltalte Hans von Melen Christopher Pallisen for nogen Skov, Eng og Ejendom i Refninge Mark og fremlagde et Købebrev, lydende, at Niels Sten har tilskødet Hans von Melen al den Del og Rettighed, som var tilfalden hans Hustru, Fru Agatha, i Lundsgaard og Lyndsogaard med alt deres Tilliggende, som Palli Andersen havde i Værge, og sagde selv at have Arvedel deri paa hans Hustrus Vegne, hvorfor han har tilkøbt sig flere Dele i disse Gaarde, saa han mente, at han burde nyde al den Ejendom, som brugtes til Lundsgaard og Lyndsogaard, da Palli Andersen havde baade Lundsgaard, Lyndsogaard og Refninge. Dertil svarede Christopher Pallisen, at den Ejendom, de førte Trætte om, laa i Refninge Mark og altid havde været brugt til Refninge By, indtil Hr. Hogenskildt fik tilvendt sig det Gods i Refninge By, og at hans Fader Palli Andersen i sin Tid til eget Behov brugte nogle Ejendomme og Enge i Refninge Mark og lagde nogen Skov i Marken i Fred, for at den kunde blive forbedret; derhos fremlagde han et Skiftebrev, lydende, at der er tilskiftet ham noget Gods i Refninge By, og en Dom, at Hr. Peder Lykke med flere gode Mænd efter Kongens Befaling have gransket Lejligheden om samme Ejendom og ingen synderlige Enemærker kunnet forfare, som Hans von Melen burde have i Refninge Mark, undtagen den Agerjord, som han bruger til Lundsgaaard, og som tidligere laa til Linde, og den Eng, som ligger paa samme Jord. Christopher Pallisen mente derfor, at den Ejendom, som laa til Refninge By, før end Hr. Hogenskildt sammendrog alt Godset under et Herskab, bør nu igen at blive til samme Gods, da det er delt og skiftet i flere

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: 1526.

Parter mellem alle Palli Andersens Arvinger. Efter Tiltale, Gen-svar og Sagens Lejlighed blev der saaledes paasagt for Rette og dennem talet imellem til Mindelighed, at Hans von Melen skal beholde alle de Lunde, Skove og Ejendomme, der ligge i Lundsgaards Mark inden alle fire Markeskel, og Lindsgaard med alt dens Til-liggende, Linds Fjerdning over al Refninge Mark med alt dens Til-behør, saaledes som han nu bruger den med Plov og Le, Grøne-becks Skov i Refninge Mark, Ossebeck Mad, som løber paa Ossebæk, og Kops Eng, medens alle Lodsejerne i Refninge skulle beholde Skov, Ager og Eng i Refninge Mark hver til sit Gods, eftersom de have Lod og Del i Byen, medmindre Hans von Melen med de mellem Palli Andersens Arvinger gjorde Skiftebreve kan bevise, at der er udlagt ham noget særligt i nogen Mark at skulle have til Lundsgaard og Lindsgaard. F. R. 3, 35.

27. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Indbyggerne i Skagen. Da Tolderen i Skagen paa Kongens Vegne altid til en rimelig Pris har faaet saa megen Tran der i Byen, som han behøver til at holde Lygten paa Skagen vedlige med, men Kongen nu har bragt i Erfar-ing, at Tolderen ikke mere kan faa Tran til den gamle Pris, men skal betale den dyrere, befales det dem strengelig herefter, ligesom fra Arilds Tid af, at sælge Tolderen den Tran, han behøver til Lygten, og ikke tage mere end 8 Sk. dansk for Kan-den under den Straf, som vedbør. J. R. 6, 93.

— Miss. til Christoffer Kruse, Eggert Abildgaard, Tomis Jul og Frederik Munk. Afdøde Anders Søfrensen, forhen Raad-mand i Ribe, er bleven dræbt af Søfren Jensen i Bramming, og Tovsmændene i Ribe, der have svoret om Drabet, have svoret Søfren Jensen fredløs derfor, skønt Albret Friis, Embedsmand paa Riberhus, nu beretter, at Drabet er sket af Vaade og Ulykke, da Anders Søfrensen og Søfren Jensen hverken dengang eller tidligere have haft nogen Uenighed med hinanden i nogen Maade, og mener, at Vidnesbyrdene ikke ere saa nøjagtige og rette, at de bør komme Søfren Jensen til Skade i nogen Maade. Da Albret Friis endvidere mener, at Raadmændene i Ribe, der for Størstedelen ere Anders Søfrensens Slægtninge, ere vildige i Sagen, har han begæret kongelig Befaling til de ovennævnte om nøje at undersøge, om Vidnes-byrdene ere saa nøjagtige, at de bør blive ved Magt, eller ej, og siden i Forening med Borgemestre og Raad i Ribe dømme derom. Det befales dem herved at begive sig til Ribe, naar Albret Friis

henvender sig til dem, og i Forening med Borgemestre og Raad stævne Vidnesbyrdene for sig, undersøge, om de bør blive ved Magt eller ej, afsige Dom derom, ej anseende nogen af Parternes Vild eller Venskab, og alle give Dommen klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 71.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Svave. Der har været nogen Trætte og Uenighed mellem hans Broder Johan Svave og nogle Borgere paa Øsel, hvilken Sag nu har været i Rette for Kongen paa denne Herredag. Kongen har ladet det være sig magtpaaliggende at forlige Sagen saaledes, at den Dom, der er gaaet deri, ikke skal komme nogen af Parterne til Hinder eller Skade. Det befales Mogens Svave at indsende Dommen til Tyske Kancelli. Kongen har hans afdøde Broder undskyldt; denne har forholdt sig som en ærlig Riddersmandsmand i sin betroede Bestilling, og de Beskyldninger, som Borgerne paa Øsel kunne have haft mod ham, og de i Sagen gaaede Domme skulle ikke komme ham til Hinder eller Eftertale paa hans gode Navn, Ære, Lempe og ærlige Rygte. Sk. T. 3, 61.

— Aab. Brev om Stadfæstelse for Randers Købstad paa de af Kong Frederik II stadfæstede Privilegier. J. R. 6, 93 b¹.

— Miss. til Caspar Markdanner. Han har tidligere² faaet Skrivelse om, at Otte Christoffer Rosenkrantz til Boller skulde tilstille ham Kiersten Fostermoder, men Kongen har nu bevilget, at Caspar Markdanner skal kræve denne Kvinde hos Otte Christoffer Rosenkrantz og selv føre hende fængslet til Koldinghus. Iøvrigt skal han rette sig efter Kongens tidligere Skrivelse. J. T. 5, 71 b.

29. Juni (—). Oprejsningsbrev for Hans Madsen i Flintinge, forhen Herredsfoged i Mosse Herred, der er bleven gjort nederfældig for nogen Forseelse med Opsættelser, Domme og i andre Maader, men nu har tilfredsstillet baade sit Herskab og Sagvolderen for denne Forseelse. F. R. 3, 37.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1598 at regne, for Carl Bryske til Margaard paa Vissenbiørg Birk i Fyen med de dertil liggende Bønder. Han skal i aarlig Afgift af den visse Indkomst svare 250 Dlr. uden al Afkortning og paa egen Bekostning

¹ Tr.: S. A. Stadfeldt, Beskriv. over Randers S. 37. ² 19. Juni 1598.

levere dem paa Københavns Slot. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst. [Iøvrigt med Artiklerne 4, 6—7, 10—11, 13—18]. F. R. 3, 37 b.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Lange om at lægge en Gaard, kaldet Fogelsang, i Lundenes Len, som Kongen for nogen Tid siden har faaet til Mageskifte af afdøde Ifver Lunges Arvinger, ind under Lundenes Slot og indskrive den i Jordebogen. Hvis Brugerne af Gaarden restere med nogen Landgilde, skal han lade dem gøre Rede derfor og føre al Gaardens Indkomst til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 5, 71 b.

— Miss. til Mogens Juel. For nogen Tid siden har han i Forening med daværende Landsdommer Mourits Stygge til Holbekgaard afsagt en Dom mellem Jacob Seefeldt til Visborg, Embedsmand paa Mariager Kloster, og Erik Lykke til Eskier angaaende Vold, hvorfor Jacob Seefeldt har ladet Erik Lykkes Tjenere forfølge, fordi de have hugget i Skiollum Fællesskov, og i denne Dom have de ikke vidst at kunne dømme om denne Vold, førend Kongen og Rigsraadet have gjort en anden Forordning derpaa. Sagen har nu været indstævnet for Kongen og Rigsraadet paa Herredagen, og Kongen har for Retten befalet dem at skulle dømme endeligt i Sagen her i Byen, men de have alligevel kun udgivet en uendelig Dom. Det befales ham nu, naar Sagen lovlig bliver indstævnet for ham. straks at dømme endeligt, om Birkefogden og Sandemændene ikke have gjort Uret og bør staa Erik Lykke til Rette for den Skade, Kost og Tæring, han har lidt og gjort derpaa, og om hans Tjenere ikke bør være fri for samme Vold og Tiltale. Han skal give Dommen klarlig beskrevet. J. T. 5, 72.

1. Juli (—). Aab. Brev om, at Mouridts Stygge til Holbekgaard, der i længere Tid har været Landsdommer i Nørrejylland, og hvem Bestillingen nu falder meget besværlig i hans tilstundende Alderdom, har bægæret at blive forløvet derfra. Da han altid har forestaaet sit Embede flittigt, har Kongen nu efter Rigsraadets Betænkning og Bevilling bevilget ham Afsked derfra og vil for hans Tjenestes Skyld altid være ham en naadig Herre og være ham bevaagen med al Gunst og Naade. J. R. 6, 94.

— Bestalling for Lauridts Friis som Tolder paa Skagen, hvor han skal oppebære den Told, som skal gives af de Fiskere, der fiske paa Revet og Vigen, ligesaa vel som Sise af Rostockerøl, Sandtold og hvad anden Rettighed, der kan tilkomme

Kongen. Hans Regnskab skal regnes fra 1. Maj 1598. Han skal i aarlig Løn have 25 Dir. af Tolden og til Underhold 6 Tdr. Rug, 12 Tdr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 8 Sider Flæsk, 2 Øksne, 6 levende Lam, 3 Tdr. Humle og 2 Tdr. Salt af Aalborghus. J. R. 6, 94 b.

2. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Arrildt Hvitfeldt til Oddersberg, Rigens Kansler, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Vordingborg og Lekkinge Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597, for den gejstlige Jurisdiktions Indkomst, for de i Lenene oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. Sj. R. 14, 163 b.

— Forleningsbrev for Steen Bilde, Embedsmand paa Turebyegaard, paa Turebyegaard, uden Afgift af den visse Indkomst; derimod skal han, hvad den uvisse Indkomst angaar, forholde sig efter sit forrige Forleningsbrevs¹ Lydelse. Sj. R. 14, 164.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Fru Karren Friis, Biørn Andersens Enke, endnu ikke har faaet endelig Kvittans af Rentekammeret for Aalborghus og Aarhusgaard, fordi en Del Breve og Kvittanser, hvormed hun skulde forklare sin Husbondes Regnskaber, ere brændte, befales det ham endeligt at kvittere hende paa hendes Husbondes Regnskaber, saa hun kan faa Kvittansiarum. Udt. i Sj. T. 19, 146 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Forbøn af Fru Giørel Fadersdatter til [Børringe]², Hr. Lauge Brabes Enke, bevilger, at hendes Tjener, Christen Marquardsen, og hans Arvinger herefter uden Jordskyld maa besidde den Gaard i Lund mellem Byfoged Christen Nielsens Gaard og Christopher Kocks Gaard, hvoraf han hidtil har svaret 7 Mk. 4 Sk. 1 Alb. i Jordskyld til Skriverstuen paa Malmøhus. Han og hans Arvinger skulle være forpligtede til at holde god Købstadsbygning paa Gaarden, saa der kan gaa tilbørlig Tyngde deraf til Kronen og Byen. Sk. R. 3, 69 b.

— Forleningsbrev for Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, paa Kirckebye Gods i Sunds Herred i Fyen, uden Afgift. [Iøvrigt med Artiklerne 16 og 18]. F. R. 3, 39 b.

— Følgebrev for samme til Bønderne paa Kirckibye-gaard og Gods. Udt. i F. R. 3, 40.

— Forleningsbrev for Eiler Qvitzov til Lykkisholm,

¹ 12. April 1597.

² Registranten har ved en Fejlskrift: Gierninge.

som Landsdommer i Fyen, paa Kronens Ø, Lyø, med derpaa boende Bønder, 2 Gaarde i Nerrutorp¹, 1 Gaard i Nesruf², 1 Gaard i Ladbye, 1 Gaard i Brobye, 1 Gaard i Langsted, 1 Gaard i Bregne-moese, 3 Gaarde i Glamsberg, Hørligheden i et Kirkebol, der ligger til Øxendrup Kirke, 3 Gaarde i Sandagger By og Sogn, 2 Gaarde i Stubberup, 1 Gaard i Skoufby Herred, 5 Gaarde i Rue, 2 Gaarde i Esterbølle, 3 Gaarde i Togerødt, 1 Gaard i Blaustrup³ i Bog Herred, 1 Gaard i Grumerup⁴, 2 Gaarde i Sandagger i Bog Herred, 1 Gaard i Stuberup, 1 Gaard i Glomerup⁴, 1 Gaard i Orte, 1 Gaard i Arsberg⁵, 2 Gaarde i Esterbølle, 4 Gaarde i Hasløf⁶, 1 Gaard i Melbye, 3 Gaarde i Krogsbølle og 2 Gaarde i Bordesøe, uden Afgift. [Løvrigt med Artiklerne 16 og 18]. F. R. 3, 40.

2. Juli (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Peder Munk til Estvadgaard, Marsk og Embedsmand paa Vestervig Kloster, til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd Sagen om en Dreng, ved Navn Niels Lauridsen, der ved sidste Mikkelsdagstid blev ihjelløbet af Heltborregaards Vejrmølle, hvilken Sag hidtil er bleven fortiet. J. R. 6, 95.

— Aab. Brev om, at enhver Kirke i Aalborghus Len skal bidrage 1½ Dlr. til Aalborg Vor Frue Kirkes Bygning, da Kirken har saa ringe Indkomst, at den ikke alene deraf kan forbedres med Bygning. Pengene skulle betaales af Kirkeværgene til Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, der skal have flittigt Tilsyn med, at Pengene blive anvendte til Kirkens Bygning. J. R. 6, 95 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne, Oluf Rosensparre, Johan Rud og Frederik Qvitzov. Der er Trætte mellem Knud Gyldenstjerne til Aagaard og hans Søstre, Jomfruerne Pernelle og Jutte Gyldenstjerne, angaaende Gæld og Gods, som bør skiftes mellem dem efter deres afdøde Fader og Moder⁷. Da Knud Gyldenstjerne er sine Søstres Værges og de af den Grund ikke kunne komme til nogen endelig Ende med Skiftet, have de allesammen tilbetroet dem som deres fælles Venner at ligne, lægge og skifte Godset og Gælden mellem dem og enten i Mindelighed bilægge de

¹ Næraatorp, Odense H.

² N. Næraa, samme H.

³ Blangstrup.

⁴ Begge disse Steder maa vistnok menes: Gummerup, Baag H.

⁵ Ørsbjærg.

Baag H. ⁶ Haarslev, Skovby H.

⁷ Henrik Knudsen Gyldenstjerne og

Mette Rud.

Stridigheder, der kunne opstaa mellem dem angaaende Skiftet, eller afgøre dem med Dom og Ret. Det befales dem derfor en Gang med det allerførste, inden de rejse her fra Byen, at mødes, skifte Godset og Gælden mellem Knud Gyldenstjerne og hans Søstre og enten i Mindelighed bilægge de opkomne Stridigheder eller afgøre dem ved Dom. De skulle give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og uden Opsættelse udføre denne Befaling. J. T. 5, 72 b.

3. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Koefoedt har berettet, at han for rum Tid siden har begivet sig i Ægteskab med en fri Kvinde¹ med hendes Slægts og Venners Samtykke og sammen med sine Børn har arvet noget Jordegods efter hende, hvorefter han for anden Gang har arvet Børnene. Da hans afdøde Hustrus Broder senere har krævet dette Jordegods af ham, er der blevet sluttet den Kontrakt mellem dem, at Peder Koefoedt skal beholde Jordegodset, hvis det kan ske med Kongens Samtykke. Paa hans Begæring bevilger Kongen nu, at han og hans Arvinger maa beholde det Gods, der saaledes er tilfalden ham, saa frit, som andre der paa Landet [Bornholm] friest have deres Gods, og at der skal forholdes dermed saaledes som fra Arilds Tid af; dog Kronens Rettighed deraf i alle Maader uforkrænket. Sk. R. 3, 70.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Borgemestre og Raad i Stettin have berettet, at en af deres Medborgere, ved Navn Michel Tyleeken, for nogen Tid siden er død i Landskrone, hvor han har drevet Købmandskab, og at Borgemestre og Raad her, da hans Hustru kom for at kræve det Gods og de Varer, han havde efterladt sig i Landskrone, have nægtet at udlevere hende hendes Husbondes efterladte Gods, fordi de paa Byens Vegne mene at burde have Tiendedelen deraf. Da en saadan Fordring strider mod den mellem Kongen og Søstæderne oprettede Reces i Odense², befales det dem uhindret at lade Michel Tyleekens Enke eller hendes Fuldmægtige faa det Gods, hendes Husbonde har efterladt sig. Sk. T. 5, 61 b.

— Aab. Brev om, at Kongen efter Rigens Raads Betænkning og Bevilling har fritaget Gabriel Knudsen til Nordskouf, der

¹ Elsebet Gagge.

² Odensetraktaten 25. Juli 1560.

en Tid lang har været Landsdommer i Fyen, men har klaget over, at Bestillingen falder ham meget hesværlig og derfor har anmodet om sin Afsked, for Landsdommerbestillingen, da han har forholdt sig tro og flittig i denne Bestilling. Kongen vil for hans beviste Tjeneste være ham en naadig Konge og være ham bevaagen med al Gunst og Naade. F. R. 3, 41.

3. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Fru Anne Grøn har beklaget sig over, at hendes Husbonde Anders Rytter til Kabbel understaar sig til at forpante, sælge og afhænde hendes Arvegods til fremmede for dermed at tilfredsstille sine egne Kreditorer. Da det er imod Loven, at Bonde afhænder sin Hustrus Gods, medmindre han har ligesaa godt Gods at stille som Sikkerhed (•ved at hætte•), forbydes det alle herefter at pante, købe eller tilforhandle sig noget af Fru Anne Grøns Arvegods af Anders Rytter; understaar nogen sig til at handle herimod og lider han nogen Skade derved, skal han ikke have noget at klage over til Kongen, men Købet være ugyldigt. J. R. 6, 96.

— Miss. til Peder Munk. Fru Anne Grøn har beklaget sig højlig over, at hendes Husbonde, Anders Rytter til Kabbel, forholder sig meget uskikkeligt mod hende med Slag, Trudsel og anden Utilbørlighed. Da saadant uskikkeligt Levned kan være til daarligt Eksempel for andre, kan Kongen ikke finde sig i Anders Rytters ugudelige Væsen og befaler derfor Peder Munk at kalde Anders Rytter til sig i den ved hans Gaard nærmest liggende Købstad, tage Haanden af ham paa, at han ved sin adelige Ære vil blive i Byen og ikke undvige derfra, førend han har givet Peder Munk paa Kongens Vegne en streng Forpligtelse om, at han herefter vil sky og undfly et saadant ukristeligt og uskikkeligt Levned, som kan være til daarligt Eksempel for andre, og herefter føre et ærligt og gudfrygtigt Levned med venlig og kærlig Omgængelse med sin Hustru, saaledes som det en ærlig Adelsmand vel anstaar. Vil Anders Rytter ikke gøre det, men vedbliver med sin Ondskab, vil Kongen se sig nødt til at lade ham tilbørligt straffe. J. T. 5, 73.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Beboerne paa Løgstør drive Handel. J. R. 6, 96. (Tr.: CCD. III. 69 f. Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VII. 295 f.).

4. Juli (—). Miss. til Envoldt Kruse. Johan Brockenhuus har berettet, at afdøde Jens Freiberg har forstrakt Kongens Fader med 20 Dlr. til Rigets Behov. Da Johan Brockenhuus

nu har indleveret Brevet i Rentekammeret, skal Envoldt Kruse betale ham de 20 Dlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 147.

4. Juli (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Rasmus Olufsen i Broholmb i Dallum Klosters Len, der var bleven gjort nederfældig paa Dallum Klosters Birketing, fordi han paa Fynbo Lands-ting skal have fortalt sig mod Erik Bilde til Kiersgaard. Udt. i F. R. 3, 39 b.

— Aab. Brev om, at Oluf Meckelborg, Borger i Flensborg, i Sommer maa uddrive nogle Græsøksne, som han har købt i Sverrig, gennem Riget til Fyrstendømmet, dog skal han svare sædvanlig Told af dem. J. R. 6, 97.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Thisted. De have klaget over, at Borgerne i Byen besværes meget med at holde 2 Hørere i Skolen, der daglig skulle have deres Kost og Tæring hos Borgerne, og anmodet om, at Hørerne maa blive afskaffede. Da det er deres egne Børn, der undervises af Hørerne, og det falder dem besværligt at underholde disse, tillader Kongen dem at afskaffe Hørerne, saafremt de paa anden Maade med ringere Bekostning kunne lade Børnene undervise, da jo deres egne Børns Nytte og Bedste maa være dem selv mest magtpaaliggende. J. T. 5, 74.

— Miss. til Hendrik Belov. Da Kongen har bevilget, at alle Herredsfogder i Kalløe Len maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Herredsfogder, skal han rette sig herefter og indføre det i sit Regnskab. J. T. 5, 74.

5. Juli (—). Aab. Brev om, at Christen Hansen til Nørgaard for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa Peder Rud til Fulsang, af hvilken Grund han i nogle Aar har opholdt sig udenfor Riget, fordi han ikke trodsigt har villet gaa den dødes Slægt og Venner under Øjne. I den Tid har hans Slægt og Venner, endog ved fyrstelige Personer, ofte ydmygeligen og venligen henvendt sig til den dødes Venner om Forsoning og Tilgivelse, da Drabet formentlig er sket af Nødværge, men alt forgæves, indtil nu hans Slægt og Venner have indstævnet Sagen for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den Herredag, der nu Helligtrefoldigheds Søndag har været holdt i København, for efter de Vidnesbyrd, som Kongen straks, da Gerningen var sket, ved sin Marskalk lod tage, at faa paadømt, om Drabet var sket af Nødværge eller ej. Kongen

henvendte sig saa for tredje Gang efter Chresten Hansens Slægt og Venners Bøn til den dræbtes Slægt og Venner for at faa Sagen forligt, og Knudt Rud til Sandtholdt, Embedsmand paa Odensegaard, der er den rette Eftermaalsmand, og hans Søster Jomfru Soffia Rud have for Kongens og hans Moders Forbøns Skyld ladet den Vrede og Ugunst falde, som de havde til Chresten Hansen for deres Broders Drab, men erklæret, at de ikke kunde bevilge noget paa deres i Udlandet værende Broder Corfvits Ruds Vegne. Da Corfvits Rud var stævnet med Aars og Dags Varsel til at møde og han snart ventes ind i Riget, har Kongen, for at ikke Chresten Hansen stedse skal blive i Elende og Landflygtighed, paataget sig ogsaa at forlige Sagen hos Corfvits Rud og tager herved Chresten Hansen i sin Beskærmelse og giver ham frit Løjde til at komme herind i Riget og blive her, hvor og naar han lyster. Det forbydes alle og enhver, særlig Peder Ruds Slægt og Venner, at true, undsige eller overfalde Chresten Hansen for den Sag eller gøre ham nogen Overlast under Trudsel om Kongens Vrede og Straf. Hvis Kongen ikke kan afhandle Sagen hos Corfvits Rud, skal Retten staa dem begge frit for. Naar Sagen bliver endelig bilagt, skal Chresten Hansen og hans Slægt, som det sig bør, gøre de Ruder en tilbørlig Undskyldning (»Afbeding«), og han skal til Gengæld have en sikker og tryk Orfejde. Sj. R. 14, 164 b.

5. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Johan Bernekov til Nielstrup, der nu har gjort Kongen endeligt Regnskab for hans Afgift af den visse Indkomst af Svenstrup Gaard og Len fra 1. Maj 1592, da han fik Lenet efter afdøde Jørgen Rosenkrantz, til 1. Maj 1594, da han overleverede det til Christen Holck, for hans Afgift af den visse Indkomst til Bønnidtsgaard paa Falster fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595, da han overleverede den til Peder Grubbe, og for hans Indtægt og Udgift af Roskildegaard's Len fra 1. Maj 1595, da han overtog Lenet efter Christoffer Parsberg, til 1. Maj 1597, da han igen overleverede det til Christoffer Parsberg, for Stiftets Indkomst i Lenet og for de oppebaarne Penge-skatte. Han blev skyldig $22\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ort, som han nu har indbetalt i Rentekammeret. Sj. R. 14, 166.

— Kvittansiarum til Hendrik Belov til Spøttrup, Embedsmand paa Kalø, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Hald Len fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1596, for Stiftets Indkomst og for en oppebaaren Pengeskat samt paa hans Regnskab for Ind-

tægt og Udgift af Asmildt Kloster og det tiloversblevne Øsløf Klosters Gods og for Asmildt Klosters Avl og Inventarium fra 9. Aug. 1594, da han først fik Klosteret efter Kansler Niels Kaas, til 17. Aug. 1595, da han overleverede det til Peder Munk. Han blev ialt skyldig 60 $\frac{1}{2}$ Dlr. 26 Sk., som før gik, hvilke han nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 97.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Malmø, Ribe, Aalborg, Aarhus, Randers, Horsens, Nyborg og Kolding. Nogle af Søstæderne have klaget over, at deres Medborgere i nogle Købstæder her i Riget blive besværede med adskillige usædvanlige Paalæg imod den mellem Riget og Søstæderne oprettede Odensereces¹. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af hans Undersaatte i Købstæderne her i Riget ligeledes blive besværede med ny og usædvanlige Paalæg i Søstæderne, og da han ikke vil have, at hans Undersaatte i nogen Maade skulle komme tilkort paa deres gamle Privilegier og de Friheder, som de ere berettigede til at nyde i Søstæderne, men vil haandhæve dem derved, skulle de til førstkommende 7. Sept. sende 2 af deres Medborgere til København med de Besværinger og Paalæg, som maatte være paalagt dem mod gammel Skik og Brug i Søstæderne, for at Kongen ved ordentlige og billige Midler kan drage Omsorg for, at hans Undersaatte i Købstæderne her i Riget kunne blive haandhævede ved deres Friheder og Rettigheder. Sj. T. 19, 147. Orig. (til Horsens) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Hendrik Belov om at lægge noget Gods i Kalløe Len og Kronens Part af Korntienden af Glesborg og Ørum Sogne i Nørre Herred, som Oufve Jul til Meilgaard har haft i Pant, men som Kongen nu har indløst fra ham, ind under Kalløe Slot, indskrive det i Jordebogen og føre Indkomsten deraf til Indtægt i Regnskabet. J. T. 5, 74 b.

6. Juli (—). Kvittansiarum til Frederik Rosenkrantz til Rosenvold, Kongens Kammerjunker, der nu har gjort Regnskab for de Penge, som han fra 28. Jan. 1594 til 22. Juni 1598 har oppebaaret dels af Kongen, dels af Rentemester Envold Kruse paa Kongens Vegne, og for 500 Dlr. og 130 Dlr., som henholdsvis Jochim von der Lippe, Kongens Fiskemester, og M. Hans Mikkelsen have leveret ham til at udgive til Kongens Behov. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 167.

¹ Traktaten 25. Juli 1560.

6. Juli (Kbhvn.). Miss. til Detløf Holck om at bekoste Begravelsen i Helsingør af en af Kongens Karle, hvilket vil beløbe sig til omtrent 14 (? 24) Dlr., og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 147 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Kongens Undersaatter paa Bornholm have berettet, at det, særlig i denne dyre Tid, falder dem meget besværligt at give 4 Dlr. for et Sommernød, befales det ham i en 3 Aars Tid ikke at tage mere end 3 Dlr. for hvert Sommernød. Sk. T. 3, 62.

7. Juli (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Holbæk Købstads Privilegier, dog forbeholder Kongen sig at forandre dem. Sj. R. 14, 167 b.

— Aab. Brev om, hvorledes der skal forholdes med Krigsfolket paa Varberg Slot. Sk. R. 3, 71. (Se CCD. III. 70).

— Kvittansiarum til Fru Carinne Friis til Varde, Biørn Andersens Enke, paa hendes Mands Regnskaber for Indtægt og Udgift af Aalborghus og Aarhusgaards Len og for Registre, Regnskaber, Inventarium, Mandtal, Kvittanser og Beviser. Hun har nemlig berettet, at hun for nogle Aar siden ved en Ildebrand paa hendes Gaard Varde¹ har lidt stor Skade saavel paa Boscab som paa Kvittanser, Breve og Regnskaber for Aalborghus og Aarhusgaards Len, saa hun af den Grund ikke kan levere det Inventarium og de Kvittanser og andet, som hun burde, til Rentekammeret og faa endelig Kvittansiarum. Kongen har dog bragt i Erfaring, at det, som Biørn Andersen efter sine Regnskaber er bleven skyldig. til forskellige Tider er blevet betalt. J. R. 6, 98.

— Mageskifte mellem Godtske Krabbe til Ferringgaard og Kronen. J. R. 6, 99. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der ikke kan svares den Landgilde som hidtil af Kronens Mølle ved Aalborg, har Kongen, for at Møllen bedre kan blive ved Magt, bevilget, at den aarlige Landgilde herefter maa nedsættes med 1½ Læst Mel. Manderup Parsberg skal sørge for, at dette sker, og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse dermed. J. T. 5, 74 b.

— Miss. til Albret Friis. Da den Trætte, der hidtil har

¹ Vaar. Slet H.

været mellem ham paa Ribe Kapitels Vegne og Peder Rantzau til Troiborg, nu er bleven {forligt saaledes, at Peder Rantzau skal betale 3300 Dlr. for Kapitlets Rettighed til de 4 Kirker i Lye Herred, som han har tilholdt sig, skal Albret Friis, naar Pengene ere blevne betalte til ham, tilstille M. Rasmus Heidmand, Ærkedegn i Ribe Domkirke, 1100 Dlr., som han skal have for den Skade, han har lidt, og sætte de andre 2200 Dlr. paa Rente til Bedste for Kirkerne i Lye Herred, men passe paa, at de blive satte hos vederhæftige Folk, saa Kirkerne ikke i Fremtiden skulle komme til at lide nogen Skade. J. T. 5, 75 b.

7. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis. Afdøde Biørn Andersen har faaet Findstrupgaard i Aalborghus Len til Mageskifte¹ af Kongens Fader, og denne Gaard er tilfalden Jørgen Friis paa hans afdøde Hustrus² Vegne. Da Gaarden imidlertid ligger meget belejligt for Aalborghus, anmoder Kongen om igen at faa den til Mageskifte og beder Jørgen Friis med det første erklære sig om, hvor han vil have Vederlag af Kronen for den. J. T. 5, 75 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Der har været Trætte mellem ham paa Kronens Vegne og Oluf Brockenhuus til Seber Kloster om det Fiskeri, som ligger til Seber Kloster, og som Kongens Fader har tilskiftet³ Oluf Brockenhuus. Da Kongen nu har erfaret, at Kronen ingen Rettighed har til dette Fiskeri, har han ladet Trætten falde. Manderup Parsberg skal derfor nu lade al den Tiltale falde, som han paa Kronens Vegne kunde have til Fiskeriet, og kassere alle de i Sagen erhvervede Breve, saa de heretter ikke i nogen Maade skulle komme Oluf Brockenhuus eller hans Arvinger til Skade paa det nævnte Fiskeri. J. T. 5, 75.

8. Juli (—). Aab. Brev om, at der har været nogen Trætte mellem Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, paa Kronens Vegne og Oluf Brockenhuus til Sebergaard angaaende noget Fiskeri, som bruges med Bundgarnsstader og paa anden Maade i Limfjorden vest for Sejldybet i Nørlehe videre end i Oluf Brockenhuus's Mageskiftet³ formeldt, hvilket Fiskeri efter Manderup Parsbergs Formening med Rette hører til Aalborghus, medens Oluf Brockenhuus hævder, at Sebergaards Fiskeri, intet undtaget, er tilskiftet ham med Sebergaard af Kongens

¹ 10. Juni 1583.

² Else Bjørn.

³ 10. April 1581.

Fader, og at Kronen derfor ingen Rettighed har til noget Fiskeri i Nørølahe for hans Grund. Efter den Undervisning, som nogle Rigsraader, der efter Kongens Befaling omstændelig have undersøgt Sagen, have gjort Kongen om de Breve, som Oluf Brockenhuus skal have paa Fiskeriet, har Kongen bevilget, at det ovennævnte omtrættede Fiskeri herefter skal følge Oluf Brockenhuus og hans Arvinger, og at Kronen herefter ingensomhelst Rettighed skal have dertil. J. R. 6, 102 b.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har bevilget Danmarks Riges Raader, at de herefter maa beholde Femtedelen af den Oldengæld, som falder i deres Len, skal Hofmesteren tilkendegive Rentemesteren det, for at han kan godtgøre dem denne Femtedel i deres Regnskaber. Udt. i Sj. T. 19, 147 b.

— Aab. Brev, hvorved nogle Rigsraader i Sjælland indtil videre faa den dem i deres sidste Forleningsbrev¹ tillagte Genant forbedret og faa Tilladelse til at oppebære Femteparten af Oldengælden i Lenet. — Steen Brahe (Kallundborg Len) faar Genanten forbedret med 150 Dlr. og 4 Køer; Arild Hvitfeldt (Dragsholm Len) med 200 Dlr.; Henrik Lykke (Vordingborg Len) med 2 Læster Rug, 2 Læster Byg, $\frac{1}{2}$ Læst Havre og 2 Tdr. Smør. Sj. R. 14, 168.

— Aab. Brev, hvorved nogle Rigsraader indtil videre faa Afgiften af deres Len nedsat og faa Tilladelse til at oppebære Femteparten af Oldengælden i Lenet. — Breide Rantzau (Stegehus og Elmelundgaard paa Møen) faar Afgiften nedsat med 150 Dlr. og maa beholde Avlen til Elmelundgaard uden Afgift; Christian Holck (Tryggeveldegaard) faar Afgiften nedsat med 2 Læster Byg, 4 Tdr. Smør og 24 Faar og Lam. Sj. R. 14, 168 b.

— Aab. Brev om, at Axel Brahe, Rigsraad og Embedsmand paa Helsingborg Slot, herefter skal have den ham i hans sidste Forleningsbrev tillagte aarlige Genant forbedret med 250 Dlr., 20 Bolsvin, 6 Køer, 50 Faar og Lam, 100 Gæs, 7 Tdr. saltede Fisk og alle de Høns, som Jordebogen formelder om; endvidere maa han herefter oppebære Femteparten af Oldengælden. Sk. R. 3, 74.

— Aab. Brev om, at Hendrik Rammel, Rigsraad og

¹ 12. April 1597.

Embedsmand i Aarhus Len og Villandts Herred, herefter skal have den ham i hans sidste Forleningsbrev tillagte aarlige Genant forbedret med Laksefiskeriet og de andre Fiskerier, der bruges i Aarhus Len og Villandts Herred, Kronens Part af Tienden i Villandts Herred og 12 Dlr., 18 Pd. 6 Skpr. Rug, 24 Pd. 6 Skpr. Byg, 75 Tdr. Havre og 2 Skpr. Humle. Udt. i Sk. R. 3, 74 b.

8. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der indtil videre aarlig maa afkortes 3 Læster Rug, 3 Læster Byg og $\frac{1}{2}$ Læst Havre i Rigsraad Absolon Gjões Afgift af Dallum Kloster, og at han selv maa oppebære Femteparten af Oldengælden. Iøvrigt skal han i alle Maader rette sig efter det forrige Lensbrev. F. R. 3, 41 b.

— Aab. Brev om, at Erik Hardenberg, Rigsraad og Embedsmand paa Eskieberggaard, maa faa sin Indkomst af Gaarden forbedret med Halvparten af det uvisse, saaledes at han herefter uden Regnskab maa beholde al den visse og uvisse Indkomst med Undtagelse af Told, Sise og Vrag, der skal tilfalde Kongen. Endvidere maa han herefter selv oppebære Femteparten af Oldengælden. Iøvrigt skal han i alle Maader rette sig efter det forrige Lensbrev. F. R. 3, 42.

— Aab. Brev, hvorved forskellige Rigsraader indtil videre faa følgende Forbedring af den dem i deres Forleningsbreve tillagte aarlige Genant. — Hendrik Belov (Kalø Len) 200 Dlr. og Femteparten af Oldengælden; Manderup Parsberg (Aalborghus Len) 4 Læster Rug, 5 Læster Byg, 4 Tdr. Smør, 14 Køer, 100 Faar og Lam, 150 Gæs, 3 Læster Havre og Femteparten af Oldengælden; Eskie Brock (Dronningborg Len) 300 Dlr., 2 Tdr. Smør, 8 Bolgalte og Femteparten af Oldengælden; Albrit Friis (Riberhus Len) 200 Dlr., hvad Høns, Æg, Kul og Ved, som Jordebogen formaar, og Femteparten af Oldengælden. J. R. 6, 101. Orig. (ang. Albert Friis).

— Aab. Brev om, at nedennævnte Rigsraader indtil videre maa faa Afgiften af deres Len nedsat og maa oppebære Femteparten af Oldengælden: — Jacop Seefeldt (Mariager Kloster) skal herefter kun svare 300 Dlr. i Afgift; Jørgen Friis (Hald Len) faar eftergivet Halvparten af Afgiften af Medelsom Herred, dog skal han gøre Regnskab for det uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvdelen; Peder Munks Afgift af Vestervig Kloster

nedsættes med 500 Dlr.; Predbiørn Gyldenstjernes Afgift af Bøfling Len med 400 Dlr. J. R. 6, 102. Orig. (ang. Jakob Seefeldt).

8. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Odts Herreds Ting straks maa flyttes fra Nykøbing og lægges paa det gamle eller et andet bekvemt Sted. Sj. R. 14, 169. (Tr.: CCD. III. 70 f. Dsk. Saml. 2. R. II. 235 f.).

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bevilget, at Søfren Persen Bierrig, Kirketjener paa Frederiksborg, maa blive Slotspræst paa Antvorskouf i den nuværende Sognepræst Hr. Thomis N.'s Sted, skal Ebbe Munk befordre Søfren Persen Bierrig fremfor nogen anden dertil og lade ham nyde den Rente og Indkomst, som Hr. Thomis har haft. Udt. i Sj. T. 19, 148.

— Miss. til Christoffer Parsberg. Da det Monument, som skal opsættes i Roskilde Domkirke over Kongens Faders Grav, nu er færdigt og med det første skal føres did og opsættes, skal Christoffer Parsberg skaffe Mesteren det Jærn, Bly og Kalk, som han har Brug for dertil, føre Betalingen derfor til Udgift i sit Regnskab og skaffe Mesteren den Folkehjælp, han behøver. Udt. i Sj. T. 19, 148.

— Aab. Brev om, at Jørgen Friis maa indfri Løfdal¹ og Skals Tiender og bruge dem under Slottets [Hald] Avl, dog kun saafremt de Breve, som de nuværende Indhavere have paa dem, lyde paa, at de maa indfris, hvis Kongen begærer det. Hvis Jørgen Friis indfrieder Tienderne, skal han være pligtig til at svare Kongen og Kirkerne, hvad de aarlig pleje at faa. Udt. i J. R. 6, 102.

— Miss. til Jørgen Friis. Da Kongen har bevilget, at han maa indfri Løfvel og Skals Tiender under Hald Slot og bruge dem under Slottets Avl, skal han undersøge, paa hvilke Vilkaar Tienderne ere bortforlenede, og om Brevene give Kongen Ret til at indløse dem, naar han begærer det. Hvis han derefter indløser dem, skal han indtil videre svare Kronen og Kirken den Retlighed, som hidtil aarlig er svaret af dem. J. T. 5, 76.

— Miss. til Jørgen Friis og Predbiørn Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Kronens Gods til Vestervig Kloster skal være meget ødelagt og overløbet af Sand, saa de derpaa boende Bønder ikke formaa at udrede den sædvan-

¹ Lovel, Nørlyng H.

lige Landgilde, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til det af Sand ødelagte Gods, undersøge dettes Tilstand og, hvis Bøndernes Ejendom er bleven saaledes ødelagt af Sand, at de ikke kunne udrede deres sædvanlige Landgilde, omsætte Gaardene til en rimelig Landgilde, saa Bønderne kunne blive ved Gaardene; dog skulle de nøje passe paa, at Kronen ikke kommer tilkort paa den Rettighed, der med Rette bør ydes den, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. De skulle give deres Ansættelse beskreven under deres Signeter. J. T. 5, 64.

9. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Niels Knudsen, Sognepræst i Synderup i Andtvorskouf Len, der har mistet det meste af det, han ejede, ved en Ildebrand, for bedre igen at kunne komme paa Fode maa oppebære $\frac{1}{2}$ Dlr. af hver Kirkes Indkomst i Slagelse, Løfve og Flakkebjerg Herreder. Det befales Kirkeværgerne at betale ham disse Penge. Sj. R. 14, 169 b.

— Aab. Brev om, at Peder Munk, Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, skal være kvit og kravsløs for noget gammelt og ubrugeligt Inventarium, som han modtog paa Stege Slot, da han i Kong Frederik II's Tid blev forlenet med Møen, hvorfor det befales Rentemesteren at godtgøre ham det i hans Regnskab. Sj. R. 14, 170.

— Miss. til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane. Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, har efter Kongens Ordre tiltalt og forfulgt nogle Bønder i Blekinge, fordi de have siddet Kongens Mandat og Befaling overhørige, og for nogle andre Ting, han har haft at beskyldte dem for. Sagen er nu indkommen for Landsdommeren i Blekinge, men da denne for kort Tid siden er død og der endnu ikke er udnævnt nogen ny i den afdødes Sted, skal Lauge Urne med det allerførste indstævne Knud Grubbe, Herredsfogden og Bønderne i Blekinge i Rette for sig paa Lunde Landsting, undersøge Sagerne, afsige Dom i dem og give den beskreven. Sk. T. 3, 62.

— Kvittansiarum til Niels Skram til Urup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Drotningborg Len fra 1. Maj 1585 til 1. Maj 1597, for Stiftets Indkomst, for de i Lenet oppebaarne Penge- og Madskatter og for det efter afdøde Jørgen Skram modtagne og til Eskie Brock overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 104.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christopher Kruse. Jomfru Helvig Kaas har berettet, at der er tilfalden hende nogen Arv efter hans afdøde Hustru¹, men denne Arv er hidtil forholdt hende, fordi hendes Medarvinger samtlige have givet Christopher Kruse Brev paa at maatte beholde deres Parter, saalænge han levede. Da hun imidlertid ikke har forsegleet og underskrevet denne Forskrivning, mener hun, at den Part af Arven, der er tilfalden hende, med Rette bør følge hende, og hun har nu erhvervet kongelig Skrivelse til hendes Medarvinger om at skifte den dem tilfaldne Arv mellem sig, saa hun kan vide, hvor meget hun skal have. Det befales ham at være til Stede ved Skiftet og siden at overlevere Jomfru Helvig Kaas hendes Part baade i Løsøre og i Jordegods. J. T. 5, 76 b.

— Miss. til Erik Kaas, Jens Kaas og Ifver Kaas. Da deres Søster Jomfru Helvig Kaas har anmodet om at faa den Arvepart, der er tilfalden hende efter hendes Søster, som var gift med Christoffer Kruse til Sønderrøis, skulle de ved første Lejlighed skifte den dem tilfaldne Arv mellem sig, saa hun kan vide, hvor meget hun skal have baade i Jordegods og Løsøre. J. T. 5, 77.

— Miss. til Thomis Juel. Jomfru Helvig Kaas til Lønsgaard har berettet, at der paaføres hende vidtløftig Trætte paa det Arvegods, som er tilfalden hende, og at hendes Brødre, der med Rette burde være hendes Værger, for adskillige Aarsagers Skyld besvære sig ved at overtage Værgemaalet og ere noksom undskyldte deri. Da hun derhos har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værg, beder Kongen ham som hendes nære Slægtning at overtage Værgemaalet for hende og forsvare hende, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. J. T. 5, 77.

— Miss. til Indbyggerne i Nørrejylland om, at Kongen har beskikket Ifver Juel til Villestrup til at være Landsdommer i Nørrejylland, hvorfor det befales alle at søge deres Røt hos ham. J. T. 5, 78.

— Forleningsbrev for Ifver Juul til Villestrup, der nu skal være Landsdommer i Nørrejylland, paa Guddom Kloster, som Mouridts Stygge hidtil har haft i Forlening, uden Afgift. Dog har Kongen bevilget, at Mouridts Stygge maa indhøste dette Aars Avl til Klosteret og lade den indlægge og udtærskes i Klosteret, og

¹ Mette Kaas.

at Bønderne til Klosteret maa indhøste Avlen, men derefter maa Ifver Juul gøre sig Klosteret saa nyttigt som han kan. [Med Art. 16 og 18]. J. R. 6, 103.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bøufing, og Mogens Juel til Pallisberg, Landsdommer i Nørrejylland, om at være til Stede, naar Morits Stygge til Holbekgaard overleverer Gudom Kloster til Ifver Juel til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, overlevere denne Breve, Registre, Jordebøger, Bo og Boskab, Fæ og Kvæg og hvad andet Inventarium, der skal overleveres, besigte Bygningen og give alt beskrevet fra sig. J. T. 5, 77 b.

10. Juli (—). Bestallinger for Hans Bagster og Anders Mortensen som Trompetere med en aarlig Løn af 24 gl. Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning, at udrede af Rentekammeret. Udt. i Sj. R. 14, 170 b.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Skelskør indtil videre maa hente deres nødtørftige Brændeved i Nørrejylland, Fyen og Langeland. Sj. R. 14, 170 b. (Se CCD. III. 71).

— Miss. til Christian Holck om at lægge den Gaard i Herløsse¹, som Knudt Jude hidtil har haft kvit og frit, ind under Trøgeveldegaard og herefter lade Knudt Jude svare sædvanlig Landgilde og anden Rettighed deraf. Udt. i Sj. T. 19, 148 b.

— Miss. til Hofmesteren. Knudt Rud har berettet, at da hans Gaard² brændte, brændte ogsaa de Breve og Beviser, hvormed han skal forklare sin afdøde Faders³ Regnskaber af Aalborghus Len, saa han nu ikke kan faa Kvittansiarum. Hofmesteren skål give Rentemesteren Ordre til at lade Knudt Rud faa endeligt Kvittansiarum. Udt. i Sj. T. 19, 148 b.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Hospitalsforstanderne i Slagelse faa nødtørftig Ildebrændsel til de fattige i Skovene for Betaling, saaledes som de have faaet i de tidligere Lensmænds Tid. Udt. i Sj. T. 19, 148 b.

— Miss. til Jacob Beck. Lodvig Munk til Nørlund har indstævnet Hendrik Jørgensen, Lagmand i Trondhjem, til Oslo tredje Søgne næst efter St. Hans Dag for Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge, og menige Lagret sammesteds i An-

¹ Vistnok Værløse. Fakse H : jvfr. 6. Maj 1591.
² Erik Rud.

³ Sandholt. Salling H.

ledning af en Dom, som Hendrik Jørgensen benægter at have afsagt over en ved Navn Jørgen Jensen, skønt den var indskreven i Byens Bog. Da han samtidig har berettet, at en ved Navn Peder Skram, der tjener Kongens Bygmester paa Varberg, skal have været til Stede i Trondhjem den Dag, da Dommen gik, og derfor ved Besked om den Sags Lejlighed, skal Jacob Beck give Peder Skram Tilhold om enten selv at møde i Oslo til den ovennævnte Tid for at bekende sin Sandhed eller ved Brev og Segl give beskrevet, hvad han ved om Sagen. Sk. T. 3, 62 b.

10. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Jørgen Ploug i Rødby som Tolder og Sisemester i Rødby. Han skal aarlig have 30 Dlr. i Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han skal forklare sit Regnskab, hvilke 30 Dlr. Rentemesteren skal godtgøre ham i hans Regnskab. Sm. R. 5, 16 b.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen har erfaret, at Ejendommen og Bønderrettigheden i en Selvejrbondegaard, kaldet Skellerupgaard, i Dronningborg Len, hvori Kronen har Herligheden, skal sælges for 800 Dlr., skal Eske Brock paa Kongens Vegne betale de 800 Dlr., føre dem til Udgift i sit Regnskab og siden lade Skellerupgaard med al sin Landgilde indskrive i Jordebogen. J. T. 5, 78.

— Forleningsbrev for Fru Anne Hvitfeldt, Mogens Billes Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Nørre Lungelse¹ Sogn, uden Afgift. Udt. i Tb. S. 149.

12. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Landskrone, Ystad, Aarhus, Helsingborg, Sømmershavn, Halmstad, Varberg, Laholm, Auskær, Sølvitsborg, Ronneby og Lykaa. Da Kongen ved første Lejlighed vil lade Borgerne i Byen mønstre, skulle de give disse Ordre til med det allerførste at møde for dem vel stafferede med Vaaben og Værger og paase, at Borgerne ere rede med Rustning og Værger til Rigets Tjeneste, saa de kunne møde vel stafferede, naar Kongen vil foretage Mønstringen. Sk. T. 3, 63.

— Miss. til nogle af Lensmændene i Skaane. Da Kongen ved første Lejlighed vil lade Bønderne i deres Len mønstre, skulle de med det allerførste give disse Ordre til at møde for dem paa belejlige Steder og lade sig mønstre, for at de kunne møde vel stafferede med deres Rustning, naar Kongen vil lade dem mønstre,

¹ N. Lyndelse. Aasum H.

og siden ved forefaldende Lejlighed kunne lade sig bruge til Bedste for Kongen og deres fædrene Rige. Sk. T. 3, 63 b.

12. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Skanderborg Len fra 16. Aug. 1589 til 1. Maj 1597 og af Jungshofvidt Len fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1597, for Stiftets Indkomst af Skanderborg Len, for de i begge Len oppebaarne Pengeskatter og for det paa begge Len modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 104 b.

— Miss. til Predbør Gyldenstjerne og Bispen i Ribe Stift. Da Hr. Mats Bertelsen, Sognepræst i Ringkøbing, der er dømt fra sit Kald for det Skudsmaal og det Stokkenævn, han i Forening med Borgerne i Ringkøbing inden Tinge har givet Mogens Grefve, har anmodet om, at hans Forseelse maa blive eftergivet ham, da den er sket af Alderdoms Enfoldighed, har Kongen af Hensyn hertil og for nogle gode Mænds Forbøns Skyld eftergivet ham hans Forseelse og tilladt ham at blive ved hans Kald, dog maa han ikke længere være Provst. Predbør Gyldenstjerne skal ordne det saaledes, sørge for, at der bliver indsat en anden Provst i Herredet, og foreholde Hr. Mats, at han herefter maa afholde sig fra al saadan verdslig Bestilling, som ikke vedkommer hans Embede. J. T. 5, 78 b.

— (**Skibet Victoria**). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen vil sende Claus von Ahnen til Tyskland i sit Ærinde, skal han give Rentemesteren Ordre til at medgive Claus von Ahnen de nødvendige Tærepenge og føre dem til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 148.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Friis [Tranekær]. Da Fru Anne Hvitfeldt har berettet, at hun har nogle Agre, der ligge belejligt for Kronens Bønder, og disse igen nogle Agre, der ligge belejligt for hende, og har begæret at faa et Mageskifte i Stand, befales det ham at lade Mageskiftet gaa for sig og paase, at Kronens Bønder faa Skel og Fyldest. F. T. 3, 46.

31. Juli (—). Miss. til Jørgen Friis og Casper Markdanner. Da der i adskillige Aar ikke er holdt Kirkeregnskab i Møgeltønder og Daler Kirker, hvilket skyldes den Trætte, som nu i lang Tid har været mellem Bendix Rantzau til Møgeltønder og M. Erasmus Heidmand, Ærkedegn i Ribe Domkirke, og da baade Ben-

dix Rantzau og andre af Sognemændene ere blevne Kirkerne meget skyldige baade for Tiendekorn og for de Kirkejorder, de have brugt, skulle Jørgen Friis og Casper Markdanner den 2. Okt., til hvilken Tid Kirkernes Regnskaber skulle forhøres, begive sig til Møgeltønder Kirke og siden til Daler Kirke, indstævne Bendix Rantzau og Bønderne for sig og paase, at Kirkernes Regnskab bliver tilbørlig forhørt, saa Provsten og Kirkerne ikke mere skulle komme til kort paa deres Rettighed. Hvis de finde, at Bendix Rantzau vil være Kirkerne og Provsten for nær og vil krænke dem paa deres Rettighed, skulle de raade og formane ham til at betænke sig heri og uhindret lade Kirkerne og Provsten faa den Rettighed, der tilkommer dem. J. T. 5, 79.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Albrit Friis om at være til Stede og deltage med Jørgen Friis og Casper Markdanner i Høringen af Møgeltønder og Daler Kirkers Regnskaber (enslydende med Brevet til Jørgen Friis og Kasper Markdanner). J. T. 5, 79 b.

— Miss. til Christian Holck. Fru Elsebe Svave til Giorsløf er paa sidste Herredag bleven dømt til at udlægge Hr. Anders Hansen i Maglebye Fyldest for hans Part i en Ejendom, kaldet Skiepelundt, som hun har indhegnet som et Enemærke, og Christian Holck har begæret kongelig Befaling til at være til Stede, naar Udlægget skal ske, for at paase, at Præsten faar Skel og Fyldest. Præsten har nu indberettet, at Fru Elsebe Svave for kort Tid siden har tilbudt at ville udlægge ham et Stykke Eng for hans Part i Skiepelundt, hvormed han dog mener, at han ikke faar tilbørlig Fyldest for det, som han har mistet fra Præstegaarden. Christian Holck skal undersøge, om Præsten kan faa noksom Fyldest i det nævnte Stykke Eng, eller hvad der videre bør udlægges ham, og siden erklære sig til Kongen derom, saa Kongen kan forholde sig derefter. Sj. T. 19, 149.

— Miss. til Eske Brock [Dronningborg]. Da der behøves en hel Del Havre til Fodring af Kongens Heste, skal han med det allerførste sende al den Havre, han blev skyldig paa sit Regnskab til sidste 1. Maj, til Frederiksborg og fragte en Skude til at løbe til Sundby Færge med Havren. Fragten skal blive betalt Skipperen i Rentekammeret. J. T. 5, 80.

2. Aug. (—). Forleningsbrev for Jørgen Jørgensen, Renteskriver, paa Afgiften af Kronens Part af Korn-

tienden af Stege Sogn paa Møen, kvit og frit. Sj. R. 14, 171.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til de Lensmænd i Jylland, Fyen, Sjælland, Laaland, Falster, Skaane, Halland og Blekinge, der have Købstæder i Befaling. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgerne i Købstæderne her i Riget ikke ere saaledes stafferede med Vaaben og Værger, som de burde være, ej heller rigtig takserede for, hvad Slags Vaaben og Værger de skulle holde og have i Forraad, og det af den Grund, at man hidtil kun har brudt sig lidet derom og at enhver næsten har raadet sig selv og holdt de Vaaben, han lystede. For at Kongen for al forefaldende Lejligheds Skyld kan vide Borgerne i Købstæderne tilbørligt stafferede med Vaaben og Værger, saa de kunne være rede, om det gøres behov, skulle de med det første kalde Borgerne i de Købstæder, de have i Befaling, for sig og taksere dem saaledes, at enhver holder de Vaaben og Værger, som han af yderste Formue kan afstedkomme. saa vidt muligt ordnende det saaledes, at hvor der er 100 Mand, udgøres der 60 Skytter, hver med Stormhue, 20 med lange Spidser og fuld Rustning, som dertil hører, og 20 med Hellebarder. Naar Borgerne saaledes ere takserede, skulle Lensmændene mønstre dem og inden Mikkelsdag indsende rigtigt Register over dem til Kancelliet. De skulle ligeledes lade optegne, hvor mange Harnisker, Bøsser, lange Spidser og Hellebarder der mangle, og give alle dem, der mangle Vaaben, Ordre til inden Paaske at skaffe sig Penge til de Vaaben, de mangle; Kongen vil saa siden for en billig Betaling skaffe dem disse Vaaben, da han har bestilt adskillige Slags Vaaben udenlands, som ved første Lejlighed ville blive ham sendte. De skulle nøje paase, at Borgerne blive takserede efter deres yderste Formue, og at der ikke bliver set gennem Fingre med nogen. — Jylland: Albret Friis for Ribe og Varde; Casper Markdanner for Kolding og Vejle; Johan Rud for Thisted; Knud Brahe for Aarhus; Jørgen Friis for Viborg, Hobro og Nykøbing p. Mors; Jacob Høg for Skive; Preben Gyldenstjerne for Ringkøbing, Holstebro og Lemvig; Eske Brock for Randers; Jacob Seefeldt for Mariager; Niels Skram for Horsens; Manderup Parsberg for Aalborg, Sæby og Skagen; Envold Kruse for Hjørring; Hendrik Belov for Grenaa og Æbeltoft. — Fyen: Knudt Rud for Odense, Assens og Bogense; Preben Bild for Middelfart; Lauridts Brockenhuus for Nyborg, Kerteminde, Faaborg og Svendborg; Niels Friis for Rudkøbing. — Sjæl-

land: Lav Beck for Ringsted; Børge Trolle for Køge; Christoffer Pax for Holbæk; Christoffer Parsberg for Roskilde; Arrildt Hvitfeldt for Nykøbing i Odts Herred; Sten Brahe for Kallundborg; Ebbe Munk for Slagelse; Corvidts Ulfeldt for Korsør og Skelskør; Hendrik Lykke for Vordingborg, Næstved og Præstø; Brede Rantzau for Stege; Christian Holck for Heddinge. — Laaland og Falster: Knudt Urne for Nakskov, Nysted, Saksøbing og Stubbekøbing. — Skaane. Halland og Blekinge: Christen Bernekov for Malmø, Lund, Ystad, Trelleborg, Falsterbo og Skanør; Oluf Rosensparre for Landskrone; Arrildt Hvitfeldt for Væ; Axel Brahe for Helsingborg; Knudt Grubbe for Sølvitsborg, Ronneby, Lykaa og Auskær; Hendrik Rammel for Aahus; Jacop Beck for Varberg og Falkenberg; Sten Madtsen for Halmstad; Brostrup Gjedde for Laugholm og Hans Spegel for Sømmershavn. Sj. T. 19, 149 b. Orig. (til Niels Skram for Horsens) i Landsark. i Viborg.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Parsberg [Roskildegaard]. Da han er bleven Kongen en stor Restance skyldig til 1. Maj 1598, som endnu ikke er betalt, og der tillige skal være gjort Antegnelser («Mangel») i hans Regnskab, som heller ikke ere forklarede, befales det ham ved første Lejlighed at begive sig til Rentekammeret. afbetale det Rug, Byg og Malt, som han er bleven skyldig. og tage sin Skriver med sig for at retiggøre de i Regnskabet optegnede Mangler, saa Kongen ikke skal lide nogen Skade for hans Forsømmeligheds Skyld. Udt. i Sj. T. 19, 149 b.

— Miss. til Frandts Rantzau [Silkeborg]. Kongen har erfaret, at han paa sit Regnskab til 1. Maj 1598 er bleven en stor Beholdning skyldig, særlig Rug, Malt, Havre, Flæsk og Øksne, og har derfor givet nogle Købmænd Brev paa, at de skulde faa Korn i Betaling hos ham. Ikke destomindre erfarer Kongen nu af Købmændenes Klager. at de forgæves med stor Bekostning ere rejste derover uden at kunne faa noget Korn, og af hans Slotskrivers Skrivelse ses ogsaa, at der ikke er noget Korn i Forraad ved Slottet. Det befales ham derfor, senest inden Mikkelsdag, at sende saa mange Penge til Rentekammeret, som det Rug, Byg og Malt, der skulde være i Forraad, kunde have været solgt for omkring 1. Maj der i Lenet. Endvidere skal han fragte et Skib og straks fremsende her til Slottet de 16 Læster Havre, 600 Sider Flæsk og saa meget Smør, baade af det gamle og det ny, som han har i Forraad. Naar Skipperen kommer, skal han faa sin Fragt betalt i Rentekammeret efter det Bevis, han har med. Han skal

tillige ufortøvet fremsende de 112 Øksne, han blev skyldig, da de ere bestemte til Kongens eget Køkken. Han skal med dette Bud sende Kongen endelig Besked om hele Beholdningen og maa ikke vise nogen Forsømmelighed, saafremt Kongen ikke skal tiltænke anderledes derom. J. T. 5, 80.

3. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Lodvig Lodvigsen aarlig af Rentekammeret maa oppebære de 100 Dlr., han hidtil har haft, indtil han kan blive forsørget paa anden Maade. Sj. R. 14, 171 b.

— Miss. til Ebbe Munk om i [Antvorskov] Len at købe 100 Stykker Slagtekvæg, lade dem opsætte paa Slottet og give dem godt at æde. Naar han faar nærmere Besked, skal han sende dem til Frederiksborg. Hvad han giver ud for dem, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 151.

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge Nestelsøhe Sognetiende, som Anders Nielsen, Borgemester i Næstved, hidtil har været forlenet med, ind under [Vordingborg]¹ Slot og aarlig gøre Kongen Regnskab for den. Udt. i Sj. T. 19, 151 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at sende de 1000 Dlr., som de skyldte Kongen, til Rentekammeret. Udt. i Sk. T. 3, 63 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. Da Frederik Busch, Tolder i Ringkøbing, skal blive Kongen en Sum Penge skyldig paa sit Regnskab, som han ikke har gjort klart i Rentekammeret, skal Predbiørn Gyldenstjerne give ham Ordre til ufortøvet at begive sig til Rentekammeret med Regnskabet og betale, hvad han maatte blive skyldig. Hvis han ikke gør det, skal Predbiørn Gyldenstjerne lade ham tiltale baade for Hovedstol og Kost og Tæring, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, og tage Dommen over ham beskreven. J. T. 5, 81.

4. Aug. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. Da han paa sit Regnskab [af Landskrone Slot] til sidste 1. Maj er bleven skyldig 3 Læster 4 $\frac{1}{2}$ Pd. 8 Skpr. Rug, 3 $\frac{1}{2}$ Læst 3 Pd. 5 Skpr. Byg og Malt og 268 Tdr. Havre, befales det ham straks at sende Rug, Byg og Malt til Københavns Slot, da det gøres storligen fornøden til Skibsfolkenes Underholdning, og Havren til Kronborg, da der er Brug for den dér til Kongens egne Hestes og Folders Udfod-

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Kallundborg.

ring. Hvis det resterende Rug, Byg, Malt og Havre ikke fremsendes med det allerførste, maa han inden 1 Maaned betale det med rede Penge, ligesom andre Lensmænd i Riget gøre, saa det kan være Kongen uden Skade. Sk. T. 3, 63 b.

7. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Privilegierne for Nykøbing Købstad i Ods Herred. Sj. R. 14, 171 b.

— Aab. Brev om, at Albret Sandersen, Byfoged i Nykøbing i Ots Herred, og hans Efterfølgere som Byfogder maa være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig og Bys Tyngde, saalænge de ere Byfogder. Sj. R. 14, 172.

9. Aug. (—). Aab. Brev om, at Jens Monssen i Stenstrup, der for nogen Tid siden har tilskødet Kong Frederik II sin Bondeejendom i en Selvejrbondegaard i Gudmindrup i Ots Herred og til Gengæld for Livstid har faaet en Gaard i Hønsing, kvit og fri for Ægt og Arbejde¹, nu da han er flyttet fra Hønsing til Stenstrup, for Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af den Gaard i Stenstrup, som han bor paa; dog skal han svare sædvanlig Landgilde af Gaarden i rette Tid, være Lensmanden paa Draxholm lydige, holde Gaarden i Stand og ikke forhugge Skoven til Gaarden. Sj. R. 14, 172 b. K.

10. Aug. (—). Kvittansiarum til Knudt Rud til Sandholt, Embedsmand paa Odensegaard, og hans Medarvinger paa deres Fader Erik Ruds Regnskab af Aalborghus Len og for Registre, Regnskaber, Inventarium, Mandtal, Kvittanser og Beviser. Knudt Rud har nemlig berettet, at han for nogle Aar siden ved en Ildebrand paa hans Gaard Sandholt har lidt stor Skade saavel paa Indbo som paa Kvittanser, Breve og Regnskaber for Aalborghus Len, hvormed hans Fader en Tid har været forlenet, saa han af den Grund ikke kan levere det Inventarium, de Kvittanser og andet fra sig til Rentekammeret, som han burde, og faa endelig Kvittansiarum paa Lenet. J. R. 6, 106.

— Miss. til Manderup Parsberg. Fru Margrette Rosenkrantz til Gaufnøe, Hans Johansens Enke, har berettet, at der paaføres hende Trætte paa noget Hundslund Klosters Gods, som hendes Husbonde har faaet til Mageskifte² af Kongens Fader, og at de Breve, hvormed Godset skal forsvares, ere indlagte blandt Aalborghus

¹ Se 20. Juni 1579. ² 6. Maj 1581.

Slots Breve. Da hun derhos har begæret at faa disse Breve udliveredede og Kongens Fader i Mageskiftebrevet har forpligtet sig til at udlægge Hans Johansen og hans Arvinger Fyldest for det Gods, som maatte blive dem afvunden for Kongens Vanhjemmels Skyld, skal Manderup Parsberg blandt Slottets Breve opsøge alle de Breve, der angaa Hundslund Kloster og det Gods, Hans Johansen har faaet til Mageskifte, og tilstille Fru Margrette dem, for at hun dermed kan forsvare Godset. Dog skal han paase, at der ikke tilstilles hende nogle fælles Breve, der kunne lyde paa Gods, som er fælles med Kronens Tjenere, eller Breve, der angaa andet Gods end det, som Hans Johansen har faaet til Mageskifte, hvorved Kongen kunde komme til at lide nogen Skade paa Kronens Rettighed. Han skal tage nøjagtig Reversal af hende for, at hun har modtaget Brevene J. T. 5, 81 b.

12. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf, Breide Rantzau, Arrildt Hvitfeldt, Hendrik Lykke, Eske Brock og Oluf Daa. For kort Tid siden er der udgaaet kongelig Befaling til dem angaaende en Trætte mellem Oluf Bilde til Valløhe paa hans Broder Eske Bilde til Svanholms Vegne paa den ene og Kapitlet i Roskilde Domkirke og flere Lodsejere paa den anden Side angaaende Fiskeriet i Skibye Sø. Kapitlet i Roskilde har nu begæret kongelig Skrivelse til dem om, at de skulle have tilbørlig Indseende med Kapitlets Sag. Det befales dem derfor, naar de komme paa Aastederne, nøje at passe paa, at Kapitlet ikke kommer til kort paa sin Rettighed, men vederfares hvad Lov og Ret er i denne Sag. Sj. T. 19, 151 b.

— Miss. til Knudt Rud [Odensegaard] om at lade Predbiørn Bild [Hindsgavl] faa det Gods, som han har tilholdt sig i Vends Herred som Stiftsgods, og som ligger under Hindsgaufvel Slot, og ligesaa den Indkomst, som han maatte have oppebaaret af Godset. Udt. i F. T. 3, 48.

18. Aug. (—). Aab. Brev om, at Johan Schritzmeier, Kongens Instrumentist, der i lang Tid har været og endnu daglig lader sig bruge i Kongens Tjeneste og har klaget over, at han ingen Bolig har, maa faa det Hus paa Østergade i København, som afdøde Herman Trompeter boede i, og beholde det kvit og frit, saalænge han er i Kongens Tjeneste eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 173. (Tr.: KD. II. 497 f.).

— Miss. til Breide Rantzau. Da Kongen har bragt i Erfaring,

at den Kirke, som kaldes Spingelbye¹ Kloster, skal være meget forfalden, skal Breide Rantzau lade den nedbryde og sørge for, at der af de Sten, som kunne bruges, paa et bekvemt Sted i Stege bliver bygget et Hus (»Værelse«), hvori de fattige kunne underholdes. Udt. i Sj. T. 19, 152.

19. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Anders Jessen Schrøder, Borger i Haderslev, for denne ene Gang maa uddrive 50 Græsøksne her af Riget, dog skal han svare sædvanlig Told af dem og lade notere paa dette Brev, paa hvilket Toldsted han uddriver Øksnene. J. R. 6, 106 b.

20. Aug. (—). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen har Brug for en Del Øksne til sit eget Behov og til Udspisningen ved sit eget Bord, sendes der ham hermed 300 Dlr. til at købe 60 Øksne for i Lenet [Koldinghus]. Han skal lade Øksnene opsætte paa Ladegaarden, give dem nok at æde, dog ikke andet end god Halm og godt Hø med Avner og Oprystning, som kan falde hos Tærskemændene i Laden, naar Kornet aftærskes. Han skal beholde Øksnene og føre godt Tilsyn med dem, indtil han faar nærmere Ordre. J. T. 5, 82.

— Lignende Miss. til Valdemar Parsberg om at købe 100 Øksne i Skanderborg Len for de 500 Dlr., der sendes ham. Udt. i J. T. 5, 82.

21. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved det — i Anledning af Klager over, at en Del af det Mumme, Tyskøl, Pryssing og andet Gods, som indføres til Kerteminde, ofte opskibes og føres i Land, førend det er opskrevet hos Tolderen og denne har faaet Told deraf, — forbydes alle indlændiske og udlændiske Købmænd at opskibe Vin, Tyskøl, Mumme, Pryssing eller andet Købmandsgods i Kerteminde, førend det er blevet opskrevet hos Tolderen Eggert Hansen og denne har faaet den Rettighed deraf, som tilkommer Kronen, og ligeledes at udskibe noget, førend han har faaet Underretning derom. Tolderen skal være forpligtet til at udgive nøjagtige Toldsedler derpaa. Hvis nogen drister sig til at opskibe eller udføre noget eller at bryde Bunken, førend Godset er blevet opskrevet af Tolderen og denne har faaet Underretning derom, skal alt deres Gods være forfaldet til Kronen. F. R. 3, 42.

— Miss. til Peder Oxes Arvinger: Hendrik Lykke, Jørgen Due,

¹ Spejlsby Kloster, Møen.

Johan Bernekov, Christian Bernekov, Johan Rud, Fredrik Qvitzov, Knudt Gyldenstjerne, Otho Banner, Eske Krausse, Christoffer Krausse, Niels Kaas og Erik Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Peder Oxe, forhen Rigens Hofmester, ved sin Fratrædelse af de Len, han har haft i Laaland og Falster, ikke har leveret fra sig de Breve, Domme, Kongebreve, Tingbøger og Tingsvidner, baade dem, der hørte til Lenene før hans Tid, og dem, som ere erhvervede i den Tid, han havde Lenene, som burde efterlades ved Lenene. Da der nu paaføres Kronen adskillig Trætte paa det under Lenene hørende Gods og der ingen Breve findes ved Lenene til at forsvare Godset med, paa-bydes det dem, at de blandt Peder Oxes efterladte Breve skulle opsøge alle de Breve, der angaa Lenene og deres Tilliggende, og til 1. Dec. fremsende dem til Lensmanden paa Aalleholm, ledsaget af klare Registre. Vise de sig forsømmelige, vil Kongen se sig forarsaget til at æske Brevene af dem med Rigens Dele og drage dem til Ansvar, hvis han lider nogen Skade Sj. T. 19, 152.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss til Ebbe Munk. Da Jørgen Friis, Embedsmand paa Hald, har begæret $1\frac{1}{2}$ Gaard i Kragerup i Ørsløf Sogn i Løfve Herred, som er tilskiftet¹ Kongens Fader af Fru Lissebet Urne, og et Stykke Skov af Rersløf Skov, som er tilskiftet² Kongen af Marsk Peder Munk, til Mageskifte for en af sine Gaarde i Nørrejylland, skal Ebbe Munk med det første erklære sig om, hvorvidt de $1\frac{1}{2}$ Gaard i Kragerup og Skoven kunne undværes fra Andtvorskouf Slot eller ej. Sj. T. 19, 153 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Fru Talle Ulfstand. Kongen, der tidligere har skrevet til hende om at levere de Breve, Aalleholm Slot vedkommende, der maatte findes i hendes afdøde Broder Hack Ulfstands Væрге, fra sig, beder hende paa ny om at opsøge alle de Breve, Domme, Kongebreve, Tingsvidner og Tingbøger, som maatte høre til Aalleholm Slot og dets tilliggende Gods, og til førstkommende 1. Dec. sende dem til Lensmanden paa Aalleholm Slot, saafremt Kongen ikke, hvis hun viser sig forsømmelig, skal se sig forarsaget til at æske dem af hende med Rigens Dele og lade hende staa til Rette, hvis han lider nogen Skade ved hendes Forsømmelighed. Sk. T. 3, 64.

¹ 8. April 1577. ² 13. Juli 1593.

22. Aug. (Frøderiksborg). Miss. til Fru Sidsel Frederik Hobes. Da der paaføres Kronen Trætte paa Aaleholm Slot og dets tilliggende Gods, skal hun blandt afdøde Albrit Oxis og Frederik Hobes Breve opsøge alle de Breve, Domme, Kongebreve, Tingsvidner og Tingbøger, der maatte angaa Aaleholm Slot og tilliggende Gods, og med et klart Register over dem fremsende dem til Lensmanden paa Aaleholm. Sm. T. 6, 23.

— Miss. til Hofmesteren om af Rentekammeret at tilstille Gerlof Nettelhorst 200 Dlr., som Kongen har givet denne, og lade Rentemesteren føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 153.

— Miss. til Hofmesteren om ved første Lejlighed at sende 2 Skibe til Gotland efter gotlandske Sten, saa de kunne faa fuld Ladning, og bestille 300 Stykker Kanevas hos Tolderne i Helsingør. Udt. i Sj. T. 19, 153.

— Miss. til Hofmesteren. Af Hensyn til nogle adeliges Forbøn har Kongen eftergivet den Tiltale, han kunde have til Fredrik Falckener, Skriver paa Roskildegård, paa det Vilkaar, at denne for sin Forseelse og Utroskab skal betale Kongen 3000 Dlr., den ene Halvdel til førstkommende Paaske og den anden til den paafølgende Mikkelsdag, saaledes som Christoffer Parsberg, Embedsmand paa Roskildegård, har sagt god for ham. Desuden skal Fredrik Falckener forpligte sig til at forsværge og undvige Kongens Riger og Lande og ikke mere lade sig finde der under den Straf, som vedbør. Naar Hofmesteren har faaet nøjagtig Loven og Vissen for de 3000 Dlr. og Fredrik Falckener har afgivet den nævnte Forpligtelse, maa han paa Kongens Vegne lade Tiltalen falde, skønt Retten egentlig havde krævet, at Fredrik Falckener var bleven anderledes straffet. Sj. T. 19, 153.

24. Aug. (—). Aab. Brev om, at Antonius Gasmar, der for sin tro Tjeneste har været forlenet med Hiortholms Mølle med tilliggende Hestehave paa et vist Antal Aar¹, hvilke nu ere udløbne, fremdeles, indtil videre, maa beholde Møllen og Hestehaven paa de samme Betingelser som før; dog skal han svare sædvanlig Landgilde af den til Møllen liggende Aalegaard. Sj. R. 14, 173 b.

¹ Jvfr. 18. Juli 1588, hvor der dog ikke nævnes noget Aaremaal.

24. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Peder Galle, Borger i Odense, har berettet, at afdøde Knud Bilde og Fru Birite Banner efter forskellige udgivne Breves Lydelse ere ham en Sum Penge skyldige, og at den Gaard, hvori han nu bor, er tilfalden deres Arvinger, hvoraf en Del have bevilget, at han for deres Part af Gælden maa faa deres Part i Gaarden. Det befales derfor Borgemestre og Raad, saasnart Peder Galle gør lovlig Anfordring hos dem og giver dem, der have Interesse i Gaarden, lovligt Varsel, at vurdere Gaarden og give deres Vurdering beskreven, saa Peder Galle enten kan komme til sin tilbørlige Betaling eller faa Lov til at beholde Gaarden for dens Værdi. F. T. 3, 48.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Tosten Andersen i Løffel fremdeles maa beholde Kronens Korntiende af Løffel Sogn, som han hidtil har haft i Fæste, men som for kort Tid siden¹ er bleven lagt ind under Hald Slot, da han bor paa en alfar Vej, saa mange tage ind hos ham og have deres Natteleje hos ham, hvorfor han ikke godt for Foderets Skyld kan undvære Tienden. Han skal svare sædvanlig Afgift af Tienden. J. R. 6, 106 b. Jvfr. 30. Aug. 1598.

— Miss. til Manderup Parsberg. Denne Brevviser, Villum Adriansen fra Amsterdam, har berettet, at der i forrige Uge i stor Storm og Uvejrr er stødt og bleven 12 hollandske Skibe under Skagen. Da han har faaet Fuldmagt til at begive sig did for at lade de Ankere, Tov og andet Gods, som muligvis kan bjærges, bjærge og tage det strandede Gods til sig, har han ansøgt Kongen om en Befordringsskrivelse, for at han des bedre kan faa, hvad der findes at være bjærget. Da der ofte er klaget til Kongen over, at der handles meget uhjærteligt og utilbørligt, naar saadant Tilfælde hændes, paalægges det Manderup Parsberg at føre flittigt Tilsyn med, at Kongens Undersaatte forholde sig tilbørligt baade med Bjærgningen og med det strandede Gods, som kommer ind, og at lade de af Kongens Undersaatte, der gøre sig skyldige i Modvillighed og Ukristelighed, straffe tilbørligt. Han skal sørge for, at Villum Adriansen for en billig Bjærgeløn faar bjærget det, som kan bjærges, og ligesaa faar det Gods, som kan være strandet. J. T. 5, 82 b.

28. Aug. (—). Aab. Brev om, at Jægermester Joachim

¹ 8. Juli 1598.

Bylov, fra Paaske 1598 at regne, skal have 300 Dlr. i aarlig Løn, at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 14, 174.

28. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Friderik Leil og Morten Jensen, Toldere, og Niels Hendriksen og Hans Meier, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden fra Nytaarsdag 1597 til Nytaarsdag 1598. De blev skyldige 181 $\frac{1}{2}$ Dlr. 2 Sk., som de den 30. Juni have indbetalt i Rentekammeret. Sj. R. 14, 174.

— Miss. til Christian Holck, Embedsmand paa Trøgevelde, Lav Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, Peter Redtz, Embedsmand paa Solte, og Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskouf. Eustachius von Thümen, Embedsmand paa Svenstrupgaard, har berettet, at 4 Bønder nærmest op til Gaarden tilholde sig nogle Jorder og Enge, der efter hans Formening høre til Ladegaardens Jord, men alligevel bruge Bønderne dem under Foregivende af, at de ere bevilgede dem af de tidligere Lensmænd paa Svenstrupgaard. Da han nu selv har Gaarden med tilliggende Bønder i Forsvar, vil han nødig besvære disse med nogen Trætte paa Herredsting eller Landssting, og har derfor begæret Befaling til nogle gode Mænd om at undersøge Sagen. Det befales dem derfor, at de ved allerførste Lejlighed skulle begive sig til Svenstrupgaard, nøje undersøge, om Bønderne bruge nogen Ager eller Eng, som hører til Ladegaardens Jord og med Rette bør bruges til Ladegaarden, og i saa Fald med hvis Bevilling de have faaet Jorden i Brug. afsige Dom og Kendelse mellem Eustachius von Thümen og Bønderne og give den beskreven. Bønderne skulle siden aldeles rette sig efter den afsagte Dom og Kendelse. Sj. T. 19, 154.

29. Aug. (—). Aab. Brev om, at Anders Søfrensen, Borger i Roskilde, der er beskikket til Herredsfoged i Sømme Herred efter afdøde Peder Olsen i Himmeløf, for sin Umage i denne Bestilling maa have den Kronens Gaard i Himmeløf, som Peder Olsen boede i, og som aarlig skylder 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 3 Høns, uden Afgift, saalænge han er Herredsfoged eller indtil Kongen bestemmer anderledes; dog skal han holde Gaarden i Stand, gøre sædvanlig Ægt og Arbejde deraf og maa ikke forhugge de til Gaarden liggende Skove til Upligt. Sj. R. 14, 176 b.

— Miss. til Eske Brock [Dronningborg]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Havre, som han tidligere har faaet Ordre til at sende til Frederiksborg, endnu ikke er kommen, hvilket har med-

ført, at Kongen har lidt ikke ringe Mangel paa Foder til sine Heste, befales det ham ufortøvet at sende al den Havre, han har i Behold, og som tilkommer Kongen, til Frederiksborg og erklære sig om, af hvad Grund Havren ikke tidligere er sendt. J. T. 5, 83.

30. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Margrette Brahe til Fussingøe, Christian Skeels Enke, paa hendes Husbondes Regnskab for Indtægt og Udgift af Aakier Len fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1596 og for hans Afgift af Sønderliung Herred fra 1593 til 1. Maj 1596, for Stiftets Indkomst i Aakier Len, for de i Aakier Len og Sønderliung Herred oppebaarne Pengeskatter og for det paa Aakier Slot modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev skyldig 354 Dlr., som hun nu har indbetalt til Rentemester Envoldt Kruse. J. R. 6, 107.

— Miss. til Jørgen Friis. Hendrik Belov, Embedsmand paa Kalløe, har for nogle Aar siden, da han var Lensmand paa Hald, paa Kongens Vegne bortfæstet Kronens Part af Korntienden af Løfvel Sogn i Nørreløng Herred til Thøste Andersen i Løfvel, og Kongen har derefter givet denne Stadfæstelseskort¹ derpaa, dog med det Vilkaar, at hvis Kongen siden vilde bruge Tienden til noget af sine Slotte, Gaarde eller Klostre, skulde han have Lov til at tage den tilbage mod at tilbagebetale Thøste Andersen det Stedsmaal, han havde udgivet. Da Kongen nu har erfaret, at Tienden i Kærven kan bruges til Hald Slot, skal Jørgen Friis straks lægge Tienden under Slottet, tilbagebetale Thøste Andersen Stedsmaalet, føre dette til Udgift i sit Regnskab og tage Kongens Stadfæstelseskort til sig. J. T. 5, 83. Jvfr. 24. Aug. 1598.

— Miss. til Manderup Parsberg. For kort Tid siden har Kongen givet Jørgen Friis Ordre til at lægge Kronens Part af Korn-tienden af Biørnsholm og Malli Sogne ind under Hald Slot, men har nu, da han siden har erfaret, at disse Tiender ligge i Aalborg- og Slot Len, givet Jørgen Friis Ordre til ikke at befatte sig med dem. Manderup Parsberg skal nu lægge Afgiften af disse Tiender ind under Aalborg- og Slot Len og gøre Regnskab for den, dog tidligere udgivne Livsbreve paa disse Tiender hermed uforkrænkede. J. T. 5, 84.

31. Aug. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Renholt von Bommelberg paa Kronens Rettighed og Herlighed i

¹ 30. Nov. 1592.

følgende Krongaarde i Skaane: 1 Gaard, kaldet Rosbøl, 1 Gaard, kaldet Kronegaard, 1 Gaard, kaldet Agerup, 1 Gaard i Birkerod, 1 Gaard, kaldet Rye, og 1 Gaard, kaldet Kieldstrup, dog skal han svare sædvanlig Landgilde af Gaardene til Lensmanden paa Helsingborg, for at Jordebogen ikke skal blive forringet. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 3, 75.

1. Sept. (Frederiksborg). Forleningsbrev for M. Hermand Lipper, Sognepræst til Kregomme og Vinderød Sogne, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Strøe Sogn, kvit og frit. Sj. R. 14, 177.

— Miss. til Detløf Holck om at hidsende 10 eller 20 Stykker Pipholt af det, han har i Forraad ved Slottet [Kronborg], og skaffe Vogne til at føre det hid. Udt. i Sj. T. 19, 155.

— Bestalling for Lauridts Fønboe, Borgemester i Ronneby, som Landsdommer i Blekinge. Udt. i Sk. R. 3, 75 b.

— Miss. til Knud Grubbe om at give Laurits Fønboe, Borgemester i Ronneby, som Kongen har beskikket til at være Landsdommer i Blekinge, Ordre til straks at begive sig til Kongen i København for at aflægge Ed og siden overtage sit Embede. Knud Grubbe skal aarlig af Sølvißborg Slot levere ham 2 Læster Korn, som Kongen har bevilget ham som Landsdommer. Sk. T. 3, 64 b.

— Aab. Brev om, at Lauridts Fønboe, Borgemester i Ronneby, der har lovet at ville være Landsdommer i Blekinge, aarlig maa oppebære 2 Læster Korn af Sølvißborg Slot, saalænge han er Landsdommer. Sk. R. 3, 75 b¹. Jvfr. 9. Okt. 1598.

— Miss. til Axel Brahe og Olluf Rosensparre. For nogen Tid siden have nogle Bønder i Blekinge, nemlig Sønuf Persen, Madts Indvoldsen, Hans Smed og Gunner Nielsen i Emeyr i Medelsted Herred, ved Nattetid myrdet en, ved Navn Olluf Prydtz af Segetorp. 15 Mænd ere blevne opkrævede paa Drabet og have dømt, at Madts Indvoldsen efter hans Medfølgeres Vidnesbyrd har været Olluf Prydtzes Banemand; Madts Indvoldsen er derefter bleven gjort fredløs, og de 15 Mænds Dom er bleven dømt ved Magt af Landsdommeren i Blekinge. Da Madts Indvoldsen, der

¹ Udenfor er skrevet: Denne copie er blefven casset og forandret, findis udi efterfølgende maanidt Octobri.

siden er bleven henrettet for nogle andre Misgerninger, paa sit sidste har bekendt, at han ikke har været Olluf Prydtzes Bane-
mand, skønt han har paataget sig Skylden, men at det har været
Sønuf Persen, har den dræbtes Eftermaalsmand begæret, at Sagen
paany maa blive taget for og 15 Mænd igen blive opkrævede, for
at man kan faa den rette Sandhed frem. Da Landsdommerens
Dom, der har fundet de 15 Mænds Tov ved Magt, endnu staar ved
sin fulde Kraft, skulle de ved første Lejlighed indstævne Lands-
dommerens Dom for sig, nøje undersøge hele Sagen, afsige Dom
om, hvorvidt Landsdommerens Dom bør staa ved Magt eller ej, og
give Dommen beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 3, 64 b.

12. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe og Arrild Hvit-
feldt. Da Kongen har ladet aaben Befaling udgaa til dem og nogle
flere gode Mænd angaaende en Trætte mellem Knud Urne,
Embedsmand i Haldstedt Kloster, paa Kongens Moders og
Kronens Vegne paa den ene Side og Peder Grubbe til Aal-
strup paa den anden Side, befales det dem herved endelig at møde
i egen Person paa Aastederne, naar Befalingen skal udføres, for i
Forening med de andre gode Mænd at udføre Befalingen, saa
Parterne en Gang for alle kunne blive endeligt skilte ad. Sm.
T. 6, 23.

13. Sept. (—). Aab. Brev om, at Pouel Pedersen, Bor-
ger i Køge, der i nogle Aar har forladt sin Hustru og er dragen
fra hende, hvorefter de ere blevne lovligent skilte for Roskilde Ka-
pitel, nu, da han har betalt Kongen 1000 Dlr. for sin Boslod, her-
efter maa være tiltalt for denne Sag og have Tilladelse til
igen at gifte sig. Sj. R. 14, 177.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Niels Friis om at lade den
Dyreskytte, ved Navn Oluf Hansen, der har skudt paa Kro-
nens Skove og nu er bleven dømt, straffe paa Livet, men lade
den anden, ved Navn Svend Nielsen, der er dømt i Kongens
Naade og Unaade, fordi han har været i Følge med Oluf Hansen,
frit passere, da han findes uskyldig i den andens Gerning. Han
skal med Retten tiltale Kield Baads Dyreskytte, da han
efter Oluf Hansens Bekendelse har været med til at skyde et Dyr
paa Thoredt. Udt. i Sm. T. 6, 24.

[**Omtr. 13. Sept.**]. Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring
af Oluf Madtsen, Borgemester i København, hvis Gaard paa
Vestergade for nogen Tid siden er brændt med Bo og Boskab og

deriblandt et Brev, som Kong Frederik II har givet afdøde Hans Dornitzer, Plattenslager, paa en Gaard paa Vestergade, der siden er bleven solgt, har givet Oluf Madtsen en Vidisse af dette i Kancelliregistranten indførte Brev af 6. Febr. 1565¹. Sj. R. 14, 177 b.

14. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lav Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, og Jacop Vind til Grundet om at være til Stede, naar Christoffer Parsberg overleverer Roskildeggaard til Peder Basse, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør efterlades ved Gaarden, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de til Gaarden liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 19, 155.

— Miss. til Hofmesteren om at sørge for, at Hospitalet i København af Rentekammeret faar betalt de 700 Dlr., som Kongen har skænket det. Sj. T. 19, 155 b. (Tr.: KD. IV. 754).

— Miss. til Envoldt Kruse. Afdøde Claus Skeels Arvinger ere bleve Kongen en Sum Penge skyldige af Vardøhus Len, som Claus Skeel har haft i Forlening, og Jacop Vind skal for sin Part heraf betale 58¹/₂ Dlr. Da Jacop Vind nu har ladet sig bruge paa 2 Rejser i Rigets Ærinde, har Kongen eftergivet ham disse 58¹/₂ Dlr., hvorfor Rentemesteren skal give ham Kvittans derfor og indføre det i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 155 b.

— Miss. til Casper Markdanner. Da den Hob Løsgængere, der have været brugte ved Bygningen paa Koldinghus, efter Bygmesterens Angivende ikke mere gøres behov og da de efter Casper Markdanners Beretning have oplidt de Klæder, de have haft, idet de hverken Nat eller Dag have haft andet at hjælpe sig med, saa de ere helt nøgne, har Kongen bevilget hver af disse Personer Klæder for 3 Dlr. Casper Markdanner skal købe Klæder for disse Penge til dem og til belejlig Tid give dem deres Afsked. J. T. 5, 84 b.

15. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen giver de gamle forfaldne Boder i Kattesundet i København, som forhenværende Skibshovedsmand Christen Olborg havde Livsbrev paa, med paastaaende Bygninger til Børneskolens Bygnings Behov, dog maa Skolens Forstander ingen Hinder gøre de fattige

¹ Brevet af 6. Febr. 1565 findes indført.

i Helligejsthus Hospital paa den Jordskyld, der svares dertil af Boderne. Sj. R. 14, 178 b. (Tr.: KD. II. 498).

16. Sept. (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Lodvig Lodvigsen paa det Prælatur i Lunde Domkirke, som efter Kapitlets Statuter er ledigt efter afdøde Christian Machabæus. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 76.

17. Sept. (—). Aab. Brev om, at Lauridts Hansen, Borger i Lund, der i nogen Tid har ladet sig bruge som Salpetersyder i Skaane, fremdeles maa være Salpetersyder i Baare, Haraggers, Onse og Rønnebergs Herreder i Skaane, saafremt ingen anden har særlig Bevilling paa at syde Salpeter der. Han skal være forpligtet til aarlig at levere 6 Tdr. godt lutret Salpeter og mere, hvis han kan skaffe det, til Arkelimesteren paa Københavns Slot; der skal betales ham 14 gl. Dlr. for hvert Centner af Rentemesteren. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sk. R. 3, 76 b.

18. Sept. (—). Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Kongen vil indløse fra dem det Krongods, som de hidtil have haft i Pant, og befaler dem at møde i København førstkommende 1. Nov. med de Pantebreve og Forskrivninger, som de have paa Godset. Hofmester Christoffer Valkendorf har faaet Ordre til at betale dem de Penge, som de have Godset i Pant for. — Jørgen Brahe, Jacop Trolle, Mogens Gyldenstjerne, Fru Beate Hvitfeldt, Melchior Ulfstand, Tage Krabbe, Frederik Skovgaard og Holger Ulfstand, Fru Birgitte Skave, Niels Kaas til Starupgaard, Mogens Juel til Strandet, Ofve Juel til Kielgaard, Tammis Maltissen, Palle Griis til Slette, Christen Munk, Hans Lange, Albret Skeel, Lauris Christensen i Aarup og Niels Christensen i Udst¹ i Han Herred. Sj. T. 19, 156.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da der endnu resterer en Del Rug og Byg i deres Len, paalægges det dem ufortøvet at indkræve de Restancer af Rug og Byg, som endnu henstaa hos Bønderne, ligesaa dette Aars Landgilde og anden Rettighed, som Bønderne ere pligtige at udgive nu, da de have faaet deres Korn indhøstet, og holde Kornet til Stede, saa de Købmænd, som Kongen har solgt Kornet til, kunne faa det, naar de komme med Skib efter det, og ikke skulle gøre nogen forgæves Bekostning der-

¹ Vust, V. Han H.

paa med deres Skib til Skade baade for dem og Kronen. Købmændene regne sikkert paa at faa Kornet, saaledes som Kongen har lovet, og hvis de gøre nogen forgæves Bekostning derpaa, agte de at søge Erstatning hos Kongen. Den Havre, der kan tilkomme Kongen af Lenene, skulle Lensmændene ved første Lejlighed sende til Frederiksborg. — Manderup Parsberg (Aalborghus), Jørgen Friis (Hald), Knud Brahe (Aarhusgaard), Hendrik Belov (Kallø), Eske Brock (Dronningborg), Frandts Rantzau (Silkeborg), Valdemar Parsberg (Skanderborg), Caspar Markdaner (Koldinghus), Niels Skram (Bygholm), Knud Rud (Odensegaard), Laurids Brockenhuus (Nyborg), Sten Brahe (Kallundborg), Ebbe Munk (Antvorskov), Peder Basse (Roskildegaard), Peder Mund (Frederiksborg), Børge Trolle (København), Detløf Holck (Kronborg), Hendrik Lykke (Vordingborg), Axel Brahe (Helsingborg), Christen Bernekov (Malmøhus), Jacop Beck (Varberg) og Arrildt Hvitfeldt (Draxholm). Sj. T. 19, 157.

18. Sept. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Herremænd, Fruer og Jomfruer, der have Gods i Halmsted og Aarsted Herreder. Da det er Kongen og Kronen meget magtpaaliggende, at Halmsted Købstad for alle Tilfældes Skyld bliver befæstet, og Kronens Tjenere i Halmsted Herred og nærmest deromkring ikke kunne udføre dette Arbejde, medmindre Adelens Tjenere komme dem til Hjælp, og da Befæstningen er til Gavn og Ære for Kongen og Riget, ligesom den ogsaa er til Bedste for Kongens Undersaatter baade i Byen og deromkring, anmodes de om i en 3 Aars Tid at lade deres Tjenere i Halmsted og Aarsted Herreder hjælpe til med Arbejdet paa Befæstningen paa Halmsted Købstad og lade hver aarlig køre 24 Læs Sten, 24 Læs Tørv, 8 Tørv i hvert Læs, 200 Læs Jord, et Træ, 14 Al. langt, til Brotømmer, 2 Bøgepæle, 16 Al. lange, og 1 Læs Enebærris, saa ofte de komme did. De skulle give deres Bønder Ordre til at rette sig efter Lensmandens eller hans Fuldmægtigs Tilsigelse om at møde med Heste og Vogn. — Unge Lauge Urne, Baltser Leffel, Claus Podebusk, Fru Hilleborg Jørgen Skrams, Fru Giørveld, Axel Ugerup, Peder Madtsen, Niels Skram, Frandts Brockenhuus, Peder Brahe, Frederik Lange, Jens Bildes Frue, Fru Sidtsel Urne, Corfits Thott, Lauge Beck, Brostrup Gjedde, Fru Anne Grubbe Erik Griis's, Jørgen Brahe, Eiller Krafse, Fru Hilleborg til Assendrup, Hendrik Lykke, Johan Bernekov, Peder Thott, Fru Inger Corfidts Lauritsens, Fru Biergette Niels

Krabbes, Unge Eske Bilde til Svanholm, Eiller Grubbes Frue¹, Hendrik Belov, Olluf Daa, Eske Brock, Anders Dresselberg, Fru Christendts Viffert, Claus Maltessen, Søfren Axelsen, Aage Lauridsen, Oluf Bilde, Gabriel Sparre, Fru Lissebet Anders Thotts, Sten Maltessen, Giert Rantzau, Børre Rosenkrantz, Niels Brun, Hans Lange, Jørgen Bilde, Truid Axelsen, Johan Due, Fru Anne Anders Bings, Fru Dorrette Hans Sparres, Anders Hvitfeldt, Sten Madtsen, Johan Urne, Vilhelm Dresselberg, Melchior Ulfstand, Knud Urne, Morten Mogensen, Thommis Sidtzwidtz, Erik Thotts Børn, Fru Marine Lauridts Skrams, Fru Christendts Steen Bildes, Fru Beate Hr. Jørgen Lykkes, Fru Beate Otte Lindenovs, Fru Aggeta v. Melden, Fru Margrette Skram, Fru Berrette Thott, Fru Berrette Bilde, Fru Berrette Skave, Jacob Trolle og Fru Beate Hvitfeldt. Sk. T. 3, 65 b.

18. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe. Da Kongen har tilsagt Christen Albrechtsen, Raadmand i København, Johan Egendorf, Diderik Møller og Baltzer Berentsen, Borgere i København, 30 Læster Byg af Aarhusgaards Indkomst, skal han inden 3 Uger efter dette Brevs Datum levere dem Bygget i Aarhus, saa de ikke skulle gøre nogen forgæves Omkostning paa Fragtning af Skibe eller andet til Skade for Kongen, da Kongen har lovet at holde dem skadesløs derfor. J. T. 5, 84 b.

— Lignende Miss. til Eske Brock om at skaffe de ovennævnte 4 Købmænd 75 Læster Byg af Dronningborgs Indkomst. Udt. i J. T. 5, 85.

19. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev til Indbyggerne i København om, at Kongen har beskikket Christen Albrechtsen til Borgemester i København. Sj. T. 19, 157 b. (Tr.: KD. IV. 754 f.).

— Miss. til Peder Mund [Frederiksborg], Detløf Holck [Kronborg] og Peder Basse [Roskildegaard]. Da Kongens Lademager behøver forskellige Slags Tømmer, skulle de uhindret lade ham faa det Tømmer i Skovene, som er tjenligt til det Arbejde, Kongen har befaleet ham at udføre, og skaffe ham de nødvendige Folk til at hugge det og Vogne til at køre det hid til Slottet. Sj. T. 19, 158.

— Miss. til Detløf Holck. Da Kongen har bevilget, at de dan-

¹ Kirstine Lykke.

zigske Gesandter maa bese Kronborg Slot og Befæstning, skal han, naar de henvende sig til ham derom, lade dem bese Slottet og Befæstningen, lade dem traktere paa det bedste og føre det, der medgaar hertil, til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 158.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau [Silkeborg]. Kongen har tidligere¹ givet ham Ordre til at hidsende Øksne, Havre og andet, som han er bleven skyldig paa sit Regnskab, men erfarer, at der endnu ikke er fremkommet meget deraf. Det befales ham nu straks at fremsende til København alle de Øksne, han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1598, og alle de Øksne, han siden 1. Maj har oppebaaret i Stedsmaal og Sagefald, saafremt han ikke vil staa til Rette, hvis han viser sig forsømmelig. J. T. 5, 85.

22. Sept. (—). Kvittansiarum til Hans Dalhusen, forhen Møntmester og nu Borger i København, paa hans Regnskab for det Sølv, Dalere og anden Pagament, som han har modtaget af Rentekammeret og ellers i andre Maader oppebaaret fra 22. Febr. 1571, da han sidst fik Kvittans, til 21. Febr. 1576, da han ophørte med Mønteriet. Han blev aldeles intet skyldig, og han eller hans Arvinger skulle efter denne Dag heller ikke have noget-somhelst at fordre hos Kongen. Sj. R. 14, 179.

24. Sept. (—). Aab. Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Byg. Sj. T. 19, 158 b. (Se CCD. III. 72).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge, der have Købstæder i Befaling, om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Byg forkynde i de Købstæder, de have i Befaling, og i Havnene. Sj. T. 19, 158 b. Orig. (til Lavrids Brockenhuus paa Nyborg).

— Miss. til Landsdommerne: Mogens Juel og Ifver Juel i Jylland, Lav Beck i Sjælland, Eyller Qvitzov i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lav Urne i Skaane og Peder Madtsen i Sønder og Nørre Halland om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Byg forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 19, 159.

— Miss. til Hermand Juel, Lensmand paa Visborg, om For-

¹ 2. Aug. 1598.

² De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling.

bud imod Udførsel af huggede Sten fra Gulland. Sk. T. 3, 66 b. (Tr.: CCD. III. 66).

25. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Anne Hr. Jenses i Frederiksborg Len, nu gift med Rasmus Claussen i Gressegaard, for Livstid maa beholde Gressegaard, saafremt hun overlever sin Husbonde Rasmus Claussen, dog skal hun svare sædvanlig Landgilde af Gaarden og holde den i god Stand. Sj. R. 14, 179 b.

— Miss. til nogle Lensmænd. Da der behøves en hel Hob Fetalje til Udspisningen paa Holmen ved Københavns Slot og til Skibenes Behov, skulle de med det første fremsende N Læster Rug og Byg, lade bage N. Læster Kavringbrød og fremsende det samt anden Fetalje. — Børge Trolle [Københavns Len] skal straks levere Klavs Meckelborg, Proviantskriver paa Bremerholm, 2 Læster Rug og 10 Læster Byg til at brygge Øl af og lade bage 70 Læster Kavringbrød af den Mølleskyld, som falder i Lenet, saavidt den kan strække til; hvad der kommer til at mangle, skal tages af Landgilderugen; til hver Tønde Brød skal der beregnes $4\frac{1}{2}$ Skp. Rug eller Mel; Peder Basse [Roskildegaaards Len] skal sende 7 Læster Rug og 30 Læster Byg, lade bage 30 Læster Kavringbrød af $6\frac{1}{2}$ Læst 3 Pd. Rug og levere Christian Holck $4\frac{1}{2}$ Læst Rug til at bage Brød af; Christian Holck [Tryggevelde Len] skal lade de $4\frac{1}{2}$ Læst Rug, som han faar af Peder Basse paa Roskildeggaard, bage i Kavringbrød og straks sende de 2 Læster Byg, som tilkommer Kongen af Tryggevelde, til Proviantskriveren; Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm Len] skal sende 5 Læster Byg til København, lade bage 20 Læster Kavringbrød og levere Christoffer Pax 5 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Rug til at bage Brød af, endvidere skal han, efterhaanden som Peder Mund, Embedsmand paa Frederiksborg, tilsiger ham, sende de Lam, Gæs, Høns og Æg, som Jordebogen formelder udover hans Genant, til Frederiksborg; Christoffer Pax [Holbæk Len] skal lade de 5 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Rug, som han modtager af Arrildt Hvitfeldt, bage i Kavringbrød; Hendrik Lykke [Vordingborg Len] skal lade bage 16 Læster Brød af Slottets og Stiftets Indkomst i Lenet og sende 10 Læster Byg eller Malt til København, naar han tilsiges; Detløf Holck [Kronborg] skal straks sende 6 Læster Rug og 10 Læster Byg til København, lade bage 24 Læster Brød og sende 300 Lam, 250 Gæs, 1200 Høns, 60 Ol Æg og 3 Tdr. Aal til Frederiksborg; Jørgen Ploug, Tolder i Rødby, skal købe og med det første hidsende

12 Læster Ærter. Sj. T. 19, 160¹. Udt. i Sm. T. 6, 24 (Brevet til Jørgen Ploug).

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Knud Grubbe. Da Kongen har Brug for adskillige Slags Tømmer til Holmens Behov, skal han med det allerførste fremsende 4 store Hundreder Knapholt, 4 store Hundreder Baandholt og 15000 Baandstænger, saa det med det første kan være her til Stede. Sk. T. 3, 67.

— Miss. til Valdemar Parsberg om med det allerførste at sende 70 af de Øksne, han har oppebaaret i Sagefald og Gaardfæstning i Skanderborg Len, og 4 Læster Smør til Frederiksborg Slot til Kongens eget Behov. Endvidere skal han sende 1500 Tdr. Havre til Frederiksborg, fragte Skibe til at føre Havren til Sundby Færge og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 85 b.

26. Sept. (—). Miss. til Peder Mund. Kongen har eftergivet Mikkell Andersen i Meilbye under Frederiksborg Slot, der er kommen meget til Agters, fordi hans Fæ og Kvæg i de foregaaende Aaringer helt er faldet ham fra, 2 Pd. Korn af de 3 Aars Landgilde, som han resterer med, hvorfor Peder Mund skal lade ham være utiltalt derfor. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 162 b.

— Miss. til Steen Madtsen. Kongen har bragt i Erfaring, at Christoffer Ul, der for nogen Tid siden har været Ridefoged i Laugholms Len, har bevilget at lade bygge nogle Bygger i Knerød Sogn og oppebaaret Penge af dem, hvilke Penge han dog har underslaaet og ikke ført til Regnskab. Steen Madtsen skal tiltale Christoffer Ul med Retten for denne Sag, tage Dom over ham, hvorvidt han bør staa Kongen til Rette for Sagen, og indsende Dommen til Kancelliet. Sk. T. 3, 67.

— Miss. til Knud Rud om at lade Reckert Knudsen, Borger i Odense, faa 30 Læster Byg, godt Landgildekorn og Maal, og levere ham det i den Købstad i Fyen, som er ham mest belejlig. Udt. i F. T. 3, 49.

— Miss. til samme om ikke at afhænde det Rug, Byg, Havre og Smør, som han endnu har hos sig af Gaardens [Odensegaard] eller Stiftets Indkomst, til nogen, førend han faar nærmere Ordre. Udt. i F. T. 3, 49.

27. Sept. (—). Aab. Brev til Kronens Bønder i Halm-

¹ Brevene til Christian Holck og Børge Trolle ere indførte in extenso Sj. T. 19. 160 b.

stad Len og de Kronbønder i Aarstad Herred, der ligge under Laholm Slot, om at udføre Arbejde paa Halmstads Befæstning. Sk. T. 3, 67 b. (Tr.: CCD. III. 72 f.).

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Detløf Holck. Jens Eskildsen, der en Tid lang har tjent i Kantoriet, men for nogen Tid siden er bleven aftakket, har begæret, at han paa Grund af sin lange Tjeneste maa blive forsørget med et Degnekald her i Landet og ansøgt om at maatte faa Degnekaldet i Kallebo Sogn, hvilket Degnen paa Grund af Sygdom og Skrøbelighed ikke mere kan forestaa. Detløf Holck skal undersøge Forholdene og, hvis den nuværende Degn paa Grund af Sygdom og Skrøbelighed ikke mere kan forestaa Kaldet, befordre Jens Eskildsen fremfor nogen anden til det efter den andens Død eller hjælpe ham til et andet Kald i Lenet, hvis der bliver et ledigt, som han kan være tjent med. Sj. T. 19, 162 b.

— Miss. til Hermand Jul om at give Niels Skauboe, Borge-mester i Visby og forhen Tolder, Ordre til med det allerførste at betale ham de 614 $\frac{1}{2}$ Dlr., som han er bleven skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1597, og derefter indsende Pengene til Rentekammeret. Udt. i Sk. T. 3, 68.

1. Okt. (—). Miss. til Hofmesteren. Da afdøde Erik Munks Søn har anmodet Kongen om at give ham noget af det af Erik Munks efterladte Gods, som endnu maatte findes hos Jørgen Bendsen, Raadmand i København, har Kongen bevilget, at han maa faa en Sølvkande og Klæder til et Beløb af 80 Dlr. Hvad Erik Munks Gods, der opbevares hos Jørgen Bendsen, maatte beløbe sig til mere, har Kongen skænket til Skolen i København. Hofmesteren skal sørge for, at Kongens Vilje bliver bragt til Udførelse, og paase, at det Gods, som Skolens Forstandere faa, bliver anvendt til Skolens Bedste. Sj. T. 19, 163.

— Aab. Brev om, at Hermandt Juul denne ene Gang maa lade uddrive 60 Staldøksne fra Gotland, dog skal han lade notere paa Brevet, hvor og naar han uddriver Øksnene. Udt. i Sk. R. 3, 78 b.

2. Okt. (—). Miss. til Hermand Juel om at lade bryde saa mange hugne Sten, at der altid kan være Forraad af dem, naar Kongens Skibe komme efter Sten; der skal deriblandt være nogle gode store Bloksten, der ere tjenlige til Trin til Vindeltrapper. Kongen vil i den tilkommende Sommer lade hente en 30 Skibs-

ladninger hugne Sten eller mere. Han skal efterhaanden lade de hugne Sten føre ned til Havnen, saa Skibene des snarere kunne faa Ladning og ikke skulle ligge og forsømme Rejsen, naar de komme did. Udt. i Sk. T. 3, 68.

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Kongen har eftergivet Jørgen Nielsen i Lourup¹, der har mistet Hus og Gaard og al den Fattigdom, han ejede, dette Aars Landgilde og bevilget ham 2 Pd. Korn af Loftet. Desuden skal Ebbe Munk udvise ham Bygningstømmer i Skovene til at genopbygge hans Gaard med. Udt. i Sj. T. 19, 163 b.

— Miss. til Erik Bilde til Kiersgaard om at levere Carl Bryske en klar Jordebog over Vissenbiørg Birks Gods og Indkomst, som hans afdøde Hustru² var forlenet med, og ligesaa de Breve, baade Kongebreve og andre, som maatte angaa Vissenbiørg Birk og de dertil liggende Tjenere, og som han maatte have i sin Forvaring. Endvidere skal han levere Carl Bryske de Tingbøger, der i hans Hustrus og hans Tid er udgaaede paa Birke-tinget, for at de siden, som sædvanligt, kunne blive indlagte i Landekisten. Udt. i F. T. 3, 49.

3. Okt. (—). Nyt Forleningsbrev, fra 31. Okt. 1598 at regne, for Detlef Holck til Høigaard paa Kronborg Len, som han nu selv har det i Væрге. Han skal holde Slottet og Befæstningen i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal aarlig have 500 Dlr. til Løn for sig og sine Svende, gemen Hofklædning til sig selvsjette samt følgende Genant: 8 Læster Mel, 10 Læster Malt, 6 Skippd. Humle eller 13 Dlr. for hvert Skippd., 1 Læst 2 Tdr. Byggryn, 5 Skpr. Havregryn, 3 Skpr. Boghvedegryn, 14 Tdr. Smør, 8 Skippd. Flæsk eller 13 Dlr. for hvert Skippd., 50 levende Øksne eller 6 Dlr. for hver Okse, 4 Køer, 250 Gæs, 250 Lam, 400 Høns, 24 Ol Æg, 9 Tdr. saltet Sild af Jordebogen, 4 Læster 3 Tdr. Nibesild eller 4 Dlr. i Stedet for hver Td. Sild, 7 Læster saltet Torsk af Jordebogen, 6 Tdr. Aal af Aalekisten, naar de kunne faas, eller 6 Tdr. saltet Fisk i Stedet, 3 Tdr. Makrel eller 4 Dlr. for hver Td., 4 Skippd. Bergeskild eller 10 Dlr. for hvert Skippd., 400 Flyndere, 1000 Hvilinger, 6 Tdr. Eddike eller 1½ Dlr. for hver Td., 1000 tørre Kullere af Jordebogen, 2 Skpr. Sennep, 3 Tdr. Lyneburgersalt, 3 smalle

¹ Lorup, V. Flakkebjærg H.

² Magdalene Emmiksen.

Læster Baisalt og 1 Skippd. smeltet Talg. Han skal af denne Genant underholde sig selv, sin Hustru og sine Svende selvtolvte efter det forrige Forleningsbrevs Lydelse samt følgende Personer: Slotsfogden og hans Dreng, Skriveren, Underskriveren og en Dreng, 1 Kornmaaler, 1 Redesvend, 1 Grovsmed og hans Svend, 1 Person til at stille Sejerværket, 1 Tømmermand, 1 Bødker, Gregers Snedker, 1 Hjulmand, 1 Glarmester, 1 Bundgarnsfisker, 1 Fisker til at passe Aalekisten og til at fiske i de ferske Søer, 2 Portnere, hvis Kongen har forordnet det saaledes, 1 Færøgter, 1 Postrider, 1 Postvognssvend, 3 Arbejdsvognssvende, 2 Øksenvognsdrivere, 1 Taarngemmer, som ogsaa kan være Vægter, 1 Fadeburskvinde med 2 Piger, 12 daglige Arbejdskarle, 1 Urtegaardsmand med 1 Svend om Vinteren og om Sommeren saa mange, som behøves, 1 Vintapper, 3 Jægerdreng og 6 Trommeslager- og Piberdreng. Detlef Holck maa ikke i Regnskabet indskrive nogensomhelst yderligere Udgift til Udspisning, hverken til Kongens Folk, naar de komme til Slottet og faa et Maaltid Mad eller to en Nat eller to, eller til Bønder, som arbejde til Slottet, eller til Embedsfolk. Hvis nogle af de ovennævnte Slottets Folk ikke ere til Stede eller blive afskedigede, skal det antegnes i Regnskabet, saa den Fetalje, der skulde medgaa til dem, kan blive bespart for Kongen. Han skal gøre Kongen Regnskab for al Slottets og dets Avlsgaardens visse og uvisse Indkomst og paase, at Avlsgaardene blive vel drevne, saa Kongen kan have Gavn og ikke Skade af dem, og at der medgaa saa ringe Bekostning som muligt til dem. Han skal endvidere paase, at der ingen unyttig Folkeløn indskrives i Regnskabet, og at der intet Korn, Smør, levende Kvæg, Hø, Halm eller andet kommer ud af Ladegaardene, uden at det bliver indført i Regnskabet til Bedste for Kongen. Med Hensyn til Folkelønnen paa Slottet og paa Ladegaardene skal han forholde sig, som hidtil sket er og som det findes indført i Regnskabet. Paa Ladegaardene maa holdes følgende Folk: Paa Esserumb 1 Ladegaardsfoged, 1 Kældersvend, 1 Vangevogter om Sommeren, der om Vinteren kan røgte Foler, 1 Studevogter om Sommeren, der om Vinteren kan røgte Studene, 1 Kogvogter om Sommeren, der om Vinteren kan røgte dem, 1 Svinerøgter, 1 Ungfærøgter, 1 Mælkedeje og 3 Piger, 1 Maltgører om Vinteren, der i Løn skal have 5 Dlr. — Paa Hørsholm: 1 Gaardsfoged, 1 Portner, 1 Svinemand, 1 Vangevogter om Sommeren, der om Vinteren kan røgte Studene, 1 Komand, 1 Folerøgter, 1 Mælkedeje og

2 Piger. Disse Folk skulle hver have for 2 Dlr. Fetalje i Maanedskost med Undtagelse af Gaardsfogden paa Esserumb, der skal have Fetalje for $3\frac{1}{2}$ Dlr. Detlef Holck skal gøre Regnskab for den uvisse Rente, hvoraf han selv maa beholde Tiendedelen, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag og de Penge og det Korn, som kommer ind ved Salget af rodhuggen Skov og Vindfælder. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste og skal have frit Foder og Maal til dem og til 2 Vognheste; der skal herefter kun holdes 2 Postheste paa Slottet, og Skriveren skal intet Foder og Maal have paa sine Heste, men 25 Dlr. i Stedet. I Stiftets Regnskab skal han indføre hver Kirkes Rente og Rettighed særskilt med Angivelse af, hvorledes den sælges og afhændes, saa man deraf kan se, om Kirkeværgerne skikke sig tilbørligt med Kirkens Indkomst. Han maa ikke besvære Bønderne med at plukke eller samle Nødder. [Iøvrigt med Artiklerne 6—8, 10, 13, 15—22]. Sj. R. 14, 180.

3. Okt. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1598 at regne, for Peder Basse til Sørup paa Roskildegaaards Len. Han skal til Underhold af sig selv, sine Svende og Gaardens Folk have følgende aarlige Genant: $205\frac{1}{2}$ Dlr., $4\frac{1}{2}$ Læst Rug, $7\frac{1}{2}$ Læst Byg, 300 Tdr. Havre, 5 Tønder Smør, 12 Sider Flæsk, 140 Lam, 200 Gæs, 200 Høns, 12 Køer samt al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden. Han skal om Vinteren stalde 24 Øksne for Kongen paa Ladegaarden og paase, at de blive fodrede godt. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han maa kun holde 2 Postheste paa Roskildegård, medens Kongen er her i Landet. Med St. Jørgens Hospital, der hidtil har ligget under Roskildegård, maa han herefter ikke befatte sig, da det fra nu af skal ligge under Ringsted Kloster, saaledes at Lensmanden paa Ringsted Kloster og Borgemestre og Raad i Ringsted kunne have dagligt Tilsyn med Hospitalsforstanderen og de fattige, saa alt kan gaa rigtigt til i Hospitalet. [Med Artiklerne 1—22]. Sj. R. 14, 185.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lade Osvaldt Drejer faa det Tømmer i Herlof[sholms Skove, som kan tjene til Brug i Kongens Drejerkammer. Udt. i Sj. T. 19, 163 b.

— Lignende Miss. til Hendrik Lykke om at lade Osvaldt Drejer faa det Tømmer i Vordingborg Lens Skove, som han kan bruge. Udt. i Sj. T. 19, 163 b.

3. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster om at lade Osvaldt Drejer faa det Tømmer i Klosters Skove, som han kan bruge. Udt. i Sj. T. 19, 164.

— Miss. til Knud Rud om i Rentekammeret at betale de Penge, som han maatte blive skyldig for Korn og andre Varer baade af Odensegaards og Stiftets Indkomst. — Postscriptum: Han skal ogsaa straks ved sin Skriver betale det, som han endnu resterer med af sin Afgift af Korsør Slot og Len. Udt. i F. T. 3, 50.

— Miss. til Valdemar Parsberg og Knud Brahe, Embedsmænd paa Skanderborg Slot og Aarhusgaard. Da Kongen har bevilget, at Claus Mund til Serridtslefgaard maa faa noget Maribo Klosters Gods i Serridtslef By i Nebel Sogn i Vor Herred, nemlig Serridtslefgaard, som han selv bor paa, nogle paa denne Gaards Grund byggede Gadehuse og 1 Gaard sammesteds, til Mageskifte for Vorninggaard i Hillersløf Herred i Thy, 1 Gaard i Vorning og hans Part i 1 Gaard i Nors, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 86 b.

7. Okt. (—). Bestalling, fra Mikkelsdag 1598 at regne, for Boe Pedersen som Krudtmager i Krudtmøllen i Københavns Len. Han skal berede det Krudt, som han er antaget til at forfærdige, paa den bedst mulige Maade og i alle Maader vise sig tro og flittig. Han skal holde Arbejdet i Gang og skal daglig holde 2 Svende. Han skal aarlig have 150 Dlr. i Løn til sig selv og maanedlig 12 Dlr. i Kostpenge til sig selv og de 2 Svende, alt at udrede af Rentekammeret. Hvad han ellers behøver til at holde Arbejdet i Gang med, vil Kongen skaffe ham. Sj. R. 14, 188 b.

9. Okt. (—). Skøde til Mikkal Neb, Kongens Skipper, og hans Arvinger paa det Hus med Gaardsrum ved Holmen for Københavns Slot, som han nu selv bor i, 38 Al. i Længden fra øst til vest og 28 Al. i Bredden fra syd til nord. Hvis Mikkal Neb eller hans Arvinger siden ville sælge Huset, skulle de først tilbyde Kronen det, men hvis denne ikke vil købe det, maa de sælge det til hvem de ville. Hvis Kongen faar Brug for Huset, skal han have Ret til at købe det tilbage for en rimelig Pris. Sj. R. 14, 189. (Tr.: KD. II. 498 f.).

— Aab. Brev om, at Lauridts Fønboe, Borgemester i

Ronneby, der har lovet at ville være Landsdommer i Blekinge, aarlig maa oppebære 100 gl. Dlr. i Løn af Sølvitsborg Slot, saalænge han er Landsdommer eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sk. R. 3, 78 b.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Kronens Bønder i Antvørskouf Len have højliggen klaget over, at de ikke formaa at udrede deres Ruglandgilde for i Aar, da Rugen i Aar skal være meget vog og uren, og de have derfor begæret at maatte give Byg i Stedet for Halvdelen af Ruglandgilden. Kongen har, i Betragtning af deres arme Vilkaar, bevilget, at alle de Bønder i Lenet, der ikke formaa at udgive fuld Ruglandgilde, i Stedet for hvert Pund Rug maa give et Pund Byg, hvilket skal blive ham godtgjort i hans Regnskab. Han skal dog passe godt paa, at de, der ere i Stand til at udrede godt og ustraffeligt Rug, komme til at gøre det, og lade dem yde det i rette Tid, saa Kongen ikke kommer til at lide nogen Skade. Sj. T. 19, 164.

11. Okt. (—). Aab. Brev om, at Fru Talle Thott, Arrildt Ugerups Enke, der siden hendes Husbondes Død tilbørligt har forestaaet Almindeligt Hospital i Aarhus, fremdeles indtil videre maa have dette Hospital med tilliggende Bønder i Forsvar og oppebære den til Hospitalet liggende Rente, dog skal hun anvende den tilbørligt til Hospitalets Gavn og Bedste. Sk. R. 3, 79.

12. Okt. (—). Miss. til Laurits Brockenhuus om at levere Peder Skriver, Borgemester i Nyborg, 33 Læster Byg, godt Landgildekorn og Maal, og al den Kongen tilkommende Melmølleskyld, som han endnu har i Beholdning, da Kongen har solgt det til Peder Skriver. Han skal levere det paa de Steder i Byen, som er Peder Skriver mest belejlige, og tage Bevis af ham derfor. Udt. i F. T. 3, 50.

13. Okt. (—). Aab. Brev om, at Gert Rantzau, Embedsmand paa Hadørslevhus, for denne ene Gang maa uddrive her af Riget 22 Græsøksne, som han vil lade sætte paa Foder i Fyrstendømmet Slesvig; dog skal han svare sædvanlig Told af dem og lade notere paa dette Brev, paa hvilket Toldsted han lader Øksnene overføre. J. R. 6, 108 b.

14. Okt. (—). Aab. Brev om, at Lennert Ballen, Kongens Mundkok, indtil videre maa oppebære den aarlige Genant, som han hidtil har haft af Københavns Slot, nemlig 1 Okse, 4 Lam,

4 Svin, 4 Gæs, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Malt og 16 Skpr. Humle. Sj. R. 14, 190.

14. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Strange Nielsen, Borger i København, som Kongens Købmand. Han skal tage Kongens Gods og Varer til sig, forhandle og forvandle dem i Østersøen og Vestersøen i den Købstad, han faar Ordre til, og straks ved sin Hjemkomst gøre Regnskab for dem. Han skal i aarlig Løn have 30 Dlr. og til Underholdning følgende Genant: 2 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 1 Fjerd. Smør, 1 Okse, 6 Lam og $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk, Løn- nen at udrede af Rentekammeret og Genanten af Proviantskriveren paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 190 b.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Da Kongen behøver megen Havre til sine Hestes Udfodring, skulle de, inden Frosten falder paa, sende N Tønder Havre til N Slot og fremsende den med deres egen Tjener, der skal levere Havren fra sig med godt Fuldmaal uden Undermaal og Skade for Kongen. Kongen vil sørge for, at der, hvis deres Bud besværer sig over Maalet, naar han leverer Havren fra sig, bliver ført billig Indseende med, at det kan gaa ligeligt til, som det sig bør, men Kongen vil ikke, at det, der fattes paa Maalet, skal være hans Skade. De skulle selv fragte Skibe til at fremføre Havren og indskrive Udgiften dertil i deres Regnskab. Det Kongen tilkommende Smør, som de have hos sig, og de Øksne af Stedsmaalet og Sagefaldet, som kunne være faldne efter 1. Maj, skulle de med det allerførste fremsende til Københavns Slot, saa alt sikkert og uden Forsømmelse kan fremkomme. De skulle sende Hofmester Christoffer Valkendorf til Glorup bestemt Svar tilbage om, naar Havren, Smørret og Øksnene kunne fremkomme, og hvor meget af hver Slags han kan vente at faa. — Roskildøgaards Len 150 Tdr. Havre til København; Vordingborg og Lekkinge Len 550 Tdr. Havre til Antvorskov; Kallundborg Len 1000 Tdr. Havre og det Smør, der haves, til Frederiksborg, Øks- nene til København; Nyborg Len 300 Tdr. Havre til Antvorskov og Øksnene til København; Aarhusgaards Len 1400 Tdr. Havre til Ant- vorskov, Smør og Øksne til København; Drotningborg Len 1550 Tdr. Havre til Frederiksborg, Øksne og Smør til København; Kallø Len 300 Tdr. Havre til Kronborg, Øksne og Smør til København; Biugholms Len 300 Tdr. Havre til Kronborg. Øksnene til Køben- havn; Silkeborg Len 1500 Tdr. Havre, Øksne og Smør til Køben- havn; Aalborghus Len 1400 Tdr. Havre til Frederiksborg og Øksnene

til København; Halds Len 300 Tdr. Havre til Kronborg, Øksnene til København; Skivehus Len 300 Tdr. Havre til Kronborg; Ørum Len 400 Tdr. Havre til Kronborg, Øksnene til København; Koldinghus Len 1000 Tdr. Havre til Antvorskouf; Helsingborg Len 300 Tdr. Havre til Kronborg; Landskrone Len 268 Tdr. Havre til Frederiksborg. Sj. T. 19, 164 b.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. De have indberettet, at der for 2 Dage siden til Sundet er kommet en Engelskmand, som har angivet det Gods og de Varer, han har haft med sig, falsk. Det befales dem med det allerførste at lade denne Engelskmand tiltale med Retten, tage det beskrevet, som Retten giver, og forholde sig derefter, da Kongen ikke vil have ham skaanet mere end de andre Englændere, der i den forløbne Sommer ogsaa angav deres Gods og Varer falsk. Sj. T. 19, 166.

— Miss. til Ifver Juel. Mourits Stygge til Holbekgaard har klaget over, at der gøres ham Hinder paa Smørlandgilden af Gudom Klosters Gods til sidste St. Hans Dag og paa det i dette Aar til Klosteret indhøstede Hø, fordi det i Ifver Juels Forleningsbrev ikke specielt er nævnet, at disse to Ting skulle følge ham. Da imidlertid Ifver Juels Følgrebrev og Forleningsbrev paa Klosteret først ere daterede 9. Juli og Smørlandgilden jo var forfalden til St. Hans Dag, og da Kongen har bevilget, at Mourits Stygge maa oppebære baade Høavlen og Kornavlen, skønt det ikke specielt er nævnet i Ifver Juels Forleningsbrev, befales det Ifver Juel at lade Mourits Stygge oppebære baade Smørlandgilden og Høavlen i Aar og ikke gøre ham Hinder derpaa. J. T. 5, 86.

— Miss. til Manderup Parsberg. Envoldt Kruse til Hiermidtsløfgaard, Rentemester, har berettet, at der føres Trætte paa noget til Aastrup Slot liggende Gods, og at de Breve, hvormed Godset skal forsvares, formentlig findes paa Aalborghus. Manderup Parsberg skal mod nøjagtig Reversal levere Envoldt Kruse disse Breve, naar han begærer dem; naar de ere brugte, skal Envoldt Kruse levere dem tilbage. J. T. 5, 87 b.

15. Okt. (—). Aab. Brev om, at Mester Villom Pasche, der i nogen Tid har været i Kongens Tjeneste som Bygmester og hidtil forholdt sig tro og flittigt, fra 1. Maj 1598 at regne, skal have sin Løn forbedret, saaledes at han herefter, indtil Kongen giver anden Ordre, aarlig skal have 130 Dlr., 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 1 Td. Smør, 1 Td. Gryn og 2 Svin, Pengene at udrede af

Rentekammeret og Fetaljen af Provianskriveren paa Københavns Slot. Hvis han fremdeles viser sig flittig i Kongens Tjeneste, vil Kongen yderligere betænke hans Kunst og Dygtighed og efter Lejligheden igen forbedre hans Løn. Sj. R. 14, 191.

16. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jacob Trolle til Brødager, Embedsmand paa Trondhjemsgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Frederiksborg Len og Hafverholm Ladegaard fra 11. Juni 1592 til 2. Jan. 1597 og af Abramstrupgaard fra 1. Maj 1596 til 2. Jan. 1597, for den i Frederiksborg Len til 1. Maj 1596 oppebaarne Pengeskat og for det paa Frederiksborg og Abramstrupgaard modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 191 b.

21. Okt. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at M. Desiderius Foss, der en Tid lang har været Sognepræst ved Vor Frue Kirke i København, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed er bleven forløvet fra Embedet, aarlig maa oppebære 200 Dlr. af Rentekammeret, indtil han kan blive forsørgt med noget gejstligt Gods. Sj. R. 14, 192 b¹.

— Forleningsbrev for M. Anders Bendtsen, Kongens Hofprædikant, paa det efter afdøde Christiernus Machabæus ledige Kannikedømme i Lunde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 79 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Fru Beate Hvitfeldt til Svenstrup, Dronningens Hofmesterinde, har berettet, at der er Trætte mellem hende og Roskilde Kapitel angaaende et Markeskel i Gjønge Herred mellem Byerne Tøeringe² og Fenni³. Da Fenni Gods skal være af det Stiftets Gods, som hendes afdøde Husbonde⁴ har faaet til Mageskifte i Kongens Faders Tid, mener hun, at der maa findes Oplysning om det i Stiftets Bog Palte, og det befales derfor Kapitlet, naar hun henvender sig til det, straks at give hende en rigtig Udskrift under Kapitlets Segl af det, der maatte findes angaaende Markeskelstrætten i ovennævnte Stiftsbog. Sk. T. 3, 68 b.

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 710. ² Tyrringe, Gyngø H. ³ Finje, samme H. ⁴ Knud Ulfeldt. Det var dog vistnok ikke denne, men Arild Hvitfeldt, der paa egne og Søkendes Vegne fik Godset i Finje til Mageskifte; jvfr. 22. Febr. 1578.

23. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Detløf Holck om ved første Lejlighed at sende 20 Stykker Pipholt til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 19, 167.

— Miss. til Hermand Juel om at lade hugge en ganske Hob Pipholt, saa meget han kan faa, og ved allerførste Lejlighed lade det føre ned til Ladestederne. Udt. i Sk. T. 3, 68 b.

— (Kbhvn.). Forleningsbrev for Christoffer Diriksen, Renteskriver, paa Afgiften af Kronens Part af Korn-tienden af Stege Sogn, kvit og frit. Sj. R. 14, 192 b.

— Forleningsbrev for Gunde Jensen, Renteriskriver, paa det efter afdøde Jørgen Jørgensen ledige Kannikedømme i Lunde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Udt. i Sk. R. 3, 80.

24. Okt. (—). Miss. til Peder Basse. Kongen har bragt i Erfaring, at Morten Pedersen i Kirkehvalsøhe i Volborg Herred for nogen Tid siden, da han var Herredsfoged i Herredet, har erhvervet kgl. Benaadningsbrev¹ paa at maatte være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde af den Gaard, han boede i, saalænge han var Herredsfoged og ad gratiam. Da han fremdeles vil tilholde sig denne Frihed, skønt han i nogen Tid har været af med Herredsfogedbestillingen, tilbagekalder Kongen herved Benaadningen og befaler Peder Basse at kræve Benaadningsbrevet tilbage af ham, indsende det til Kancelliet og give Morten Pedersen Tilhold om at svare sædvanlig Landgilde af Gaarden og gøre samme Ægt og Arbejde deraf som andre Kronens Tjenere under Roskildeggaard. Hvis Morten Pedersen viser sig modvillig, skal Peder Basse lade ham tiltale med Retten. Sj. T. 19, 167.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelige Bededage baade her i Riget og i Norge den 7., 8. og 9. Febr., skal han med det første skrive til Bisperne baade her i Riget og i Norge om at drage Omsorg for, at Bededagene blive holdte, og forordne en bekvem Tekst af den hellige Skrift til Behandling paa disse Dage. Brevene til Bisperne i Norge skal han tilstille Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge, til videre Besørgelse. Sj. T. 19, 167 b.

— Miss. til Bispen i Fyen. Kiøld Baad har for nogle Aar

¹ 15. Febr. 1586.

siden af Vaade og Ulykke dræbt en af sine egne Drenge, og skønt han siden har stillet den dødes Slægt og Venner tilfreds og tilbørlig afsonet Sagen, formenes det højværdige Sakramente ham dog, medmindre Kongen vil tillade ham at nyde det. Bispens skal sørge for, at Kield Baad bliver offentlig absolveret i sin Sognekirke og derefter bliver admmitteret til det hellige og højværdige Sakramente. F. T. 3, 51. Orig.¹ i Landsark. i Odense.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Juel. Kongen skrev for kort Tid siden² til ham om ikke at tilstede Udførsel af Sten fra Gulland undtagen til Kongens eget Behov. Dette skal dog ikke forstaas saaledes, at Kongens egne Undersaatter ikke maa tilhandle sig de Sten, de kunne faa, og som sædvanligt udføre dem, men kun, at fremmede og udenlandske ikke maa udføre Sten. Der sendes ham en Fortegnelse paa det Tømmer, som skal hugges paa Gulland til Kongens eget Behov, med Ordre til at sørge for, at Tømmeret i Tide bliver hugget og ført ned til Ladestederne. Sk. T. 3, 69.

30. Okt. (—). Miss. til Knudt Grubbe. Da han for menige Øster Herreds Mænd i Blekinge har gjort Forbøn hos Kongen om, at de igen maa faa deres Herredssegl, som de for deres synderlige Forseelsers og Modvilligheds Skyld have forbrudt, har Kongen af Hensyn til hans Forbøn bevilget, at Øster Herreds Mænd igen maa faa deres Herredssegl, i den Forhaabning, at de ikke mere ville misbruge det og at de herefter ville vise sig som tro og lydige Undersaatter. Det befales ham derfor ved allerførste Løjlighed igen at lade dem faa Herredsseglet. Sk. T. 3, 69.

1. Nov. (—). Miss. til Rigsraaderne: Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Jacop Seefeldt, Breide Rantzau, Absolon Gjøe, Albret Friis, Arrildt Hvitfeldt, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Eske Brock, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre og Christian Holck. Da der baade her i Riget og udenlands er stor Mangel paa Rug, saa den stiger højt i Pris, og det kan befrygtes, at den Byg, som er at faa, af Fattigfolk vil blive brugt baade til Brød og Øl, har Kongen anset det for raadeligt en Gang i December Maaned at tilbagekalde Tiladelsen til at udføre Byg og Malt af Riget. Det befales dem straks at erklære sig om Udstedelsen af et Forbud mod Udfør-

¹ Tr.: Rørdam, Dsk. Kirkelove III. 11 f. ² 24. Sept. 1598.

sel af Byg og Malt og indsende deres **Betænkning** til Kancelliet, for at Forbudsbrevene i Tide kunne blive forkyndte. Sj. T. 19, 168.

2. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse af Helsingør Købstads Privilegier. Sj. R. 14, 193.

4. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om ikke at gøre de højlærde i Universitetet nogen Hinder paa deres Kald af en Person til Sognepræst ved Vor Frue Kirke, men hvis de mene, at der derved sker dem for kort paa deres Friheder, indstævne Sagen for Kongen og Rigens Raad paa den første almindelige Herredag. Sj. T. 19, 168 b. (Tr.: KD. IV. 755 f. Kirkehist. Saml. 3. R. I. 467 f.).

— Livsbrev for Christen Munk til Giessinggaard paa et i Hald Herred til Hald Herredskirke liggende Stykke Skov, kaldet **Kiøbeskouf**, som han hidtil har haft i Pant, men som Kongen nu har indløst til afvigte 1. Nov. Han skal blive enig med Lensmanden paa Drotningborg om, hvad aarlig Afgift han skal svare til Kirken af Skoven, og i rette Tid svare den til Kirkeværgerne. J. R. 6, 108 b.

— Kvittansiarum til Albrit Skeel til Fussingoe, Kongens Hof tjener, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift som Hofmester for Kongens Broder Hertug Ulrik paa dennes Rejse i Frankrig, England og Skotland. Han fik 34 Kroner til gode, som betaltes ham af Rentekammeret. Sj. R. 14, 193 b.

6. Nov. (Kronborg). Miss. til Envoldt Kruse om paa Kongens Vegne at betale Albret Skeel til Fussingoe hans Løn, 150 Dlr., og desuden 34 Kroner, som denne, da han var udenlands med Hertug Ulrik, har lagt mere ud, end han har oppebaaret til Indtægt, og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 169.

8. Nov. (—). Miss. til Detløf Holck. Kongen har eftergivet Villum Nielsen i Søeborg 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg, som han resterer med af sin Landgilde, og Lauridts Simensen sammesteds 1 Pd. Rug, da de have lidt stor Skade ved Ildebrand. Udt. i Sj. T. 19, 169.

— (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Pofvel Mogensen og Las Jensen i Frer, Mourits Jensen i Gierding, Christen Pedersen i Trenderup¹ og Søfren Jellissen i Skiørping, Sandemænd i Hel-

¹ Terndrup, Hellum H. eller muligvis Trinnerup, Hindsted H.

lum Herred, der have gjort og svoret et ulovligt Markeskel. Udt. i J. R. 6, 109.

9. Nov. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1598 at regne, for Jacob Beck til Førsløf paa Varberg Slot og Len. Han skal holde Slottet i en tryk og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til Underholdning af sine Svende, Slottets og Ladegaardens daglige Folk og de Bøsseskytter, der pleje at underholdes paa Slottet, maa han oppebære følgende aarlige Genant: 350 Dlr., 5 Læster 3 Pd. Rug, 10 $\frac{1}{2}$ Læst 6 Pd. Byg, 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Gryn, 760 Tdr. Havre, 18 Tdr. 5 Pd. Smør, 70 Bolsvin, 13 magre Svin, 30 Køer, 266 Faar og Lam, 307 Gæs, 318 Par Høns, 9 Spegelaks, 1 Td. Aal, 78 Dlr. til Kost paa 2 Vogndreng, der drive Slottets Arbejdsvogne, som bruges til Bygningen, og 16 Dlr. til Løn og Klædning til dem begge; hver Læst Rug skal regnes til 40 Tdr. og hver Læst Byg til 48 Tdr. Endvidere maa han selv oppebære al Avlen og Affødningen og hvad anden Fordel der kan falde paa Slottets Ladegaard, ligesaa al Avlen til Aas Kloster, men af de Laksefiskerier og Aalefiskerier, som findes i Lenet og tilhøre Kronen, skal han svare 1 Td. Laks i aarlig Afgift. Kongen forbeholder sig al den Fordel, der kan falde af Slottets Teglovn, dog skal Jacob Beck paase, at der medgaar saa ringe Bekostning som muligt til den. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. De 3 Roder Knægte paa Slottet skal han lønne som sædvanligt, 5 Gylden til hver Knægt, regnet 3 Mk. danske paa hver Gylden, derimod skulle de ingen Kommis have. Med Hensyn til Befalingsmændene, Arkelimesteren og Bøsseskytterne skal han forholde sig ligesom Jørgen Brahe har gjort. Knægtene og Bøsseskytterne skulle daglig holdes til Stede paa Slottet, og Jacob Beck maa ikke sende dem ud i Lenet, enten i Slottets eller i hans egen Bestilling, og ej heller paa anden Maade bruge dem til noget, som de ikke ere bestilte til. Da Kongen lader bekoste stor Bygning paa Slottet og Udgiften dertil løber højt op, skal Lensmanden eller i hans Fraværelse Skrивeren hver Lørdag Aften i Nærværelse af Bygmesteren, eller i hans Fraværelse Mestersvenden, gøre op med Arbejdsfolkene og Pligtsfolkene, hvad de have fortjent i den forløbne Uge, tage Bevis, underskrevne af Bygmesteren eller Mestersvenden, paa disse Afregninger og aarlig lægge dem ved Regnskabet. [Iøvrigt med Artiklerne 1—22]. Sk. R. 3, 80 b.

11. Nov. (Frederiksborg). Livsbrev for Niels Jacobsen paa den Kronens Gaard i Haldt i Torup Sogn, som Henning Nielsen boede i, og som skylder aarlig 9 Mk. danske, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Rettighed; han skal holde Gaarden i god Stand. J. R. 6, 109 b.

14. Nov. (Kbhvn.). Bestalling, fra Mortensdag 1598 at regne, for Jesper Baugaardt som Murmester og Stenhugger paa Kronborg Slot. Han skal udføre det Arbejde, som Lensmanden paalægger ham, og skal i aarlig Løn have 36 Dr., hvorhos han, naar han arbejder, daglig skal have 1 Ortsdlr., alt at udrede af Tolden i Helsingør. Da han i nogle Aar har været i Kongens Tjeneste, skal han, hvis han har nogen Løn eller Betaling for Arbejde til gode, kræve det hos Tolderen efter denne Bestalling. Han skal føre godt Tilsyn med de Sten, der komme fra Gotland, og tage rigtigt Maal af dem. Han skal være fri for Skat, Hold og anden borgerlig Tyngde, saalænge han er i denne Bestilling. Sj. R. 14, 194.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bevilget, at Moysses Stubs Søn. Oluf Stub, maa indtages i Slagelse Skole, selv om der ikke er nogen Plads ledig, og blive behandlet efter Fundatsens Lydelse. Udt. i Sj. T. 19, 170.

— Forleningsbrev for Jørgen Brahe til Tostrup, fra hvem Kongen nu til 1. Nov. har indløst noget Gods i Skaane, som han hidtil har haft i Pant¹, paa følgende Gods i Skaane: 3 Gaarde og 1 Gadehus i Vellerød² i Rødinge Sogn i Fers Herred, 1 Gaard, kaldet Hørrødt, 1 Gaard, kaldet Siirødt³, og 1 Gaard, kaldet Poulstrup. Han skal aarlig svare den sædvanlige Landgilde af Gaardene til Landskrone Slot, men maa selv beholde den uvisse Indkomst. [Med Artikl. 16 og 18]. Sk. R. 3, 84.

— Forleningsbrev for Tage Krabbe, Befalingsmand i Øvids Kloster, fra hvem Kongen til 1. Nov. har indløst noget Krongods i Skaane, paa følgende Krongods i Skaane: 7 Gaarde, Thue Fisker og 2 Gadehuse i Lemmedstrø Sogn i Vemmindehøjs Herred og 1 Gaard i Birkisagger. Han skal svare sædvanlig Landgilde af Gaardene til Malmøhus Slot, men den uvisse Rente maa han selv beholde. [Med Artikl. 16 og 18]. Sk. R. 3, 85.

¹ Jvfr. 28. Juli 1563 og 10. Juni 1592. ² Vællerød, Færs H. ³ Styrød, samme H.

14. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har bevilget, at Jacob Møllers Enke i Malmø i dette Aar maa beholde den Genant, som var bevilget¹ hendes Husbonde af Malmøhus Slot, fordi han er død kun en stakket Tid, før hele Genanten er forfalden, maa han ingen Hinder gøre hende derpaa. Sk. T. 3, 69 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Kongen har gentagne Gange² skrevet til Fru Talle Ulfstand, Pouel Laxmands Enke, om at lade undersøge, om der blandt hendes afdøde Broder Hack Ulfstands Breve skulde findes Breve, Tingsvidner, Tingbøger eller andet, der maatte angaa Aaleholmb Slot og underliggende Gods og enten maatte være erhvervede, medens Hack Ulfstand var forlenet med Aaleholmb, eller før hans Tid og burde have været efterladte ved Lenet, da Hack Ulfstand kom af med det. Da Fru Talle endnu ikke har gjort det og Kongen har bragt i Erfaring, at Hack Ulfstand, efter at være kommen af med Aaleholmb Len, i sit Væрге skal have haft ikke alene forskellige Breve, men ogsaa Tingbøger, der have angaaet Aaleholmb Slot og tilliggende Gods, saaledes som Olluf Rosensparre nærmere kan se af de Breve og den Undervisning, der sendes ham, befales det Olluf Rosensparre med Rigens Dele og Forfølgning at lade æske af Fru Talle Ulfstand alle de Breve, Tingsvidner og Tingbøger, som Hack Ulfstand har beholdt, da han fratraadte Aaleholmb Len, eller ogsaa nøjagtige Kvittanser for, at de ere leverede til Aaleholmb Slot. Han skal begynde Forfølgningen, saasnart den 1. Dec. er forbi, til hvilken Tid det er paalagt hende at skaffe Brevene til Stede. De Breve, der hermed sendes ham, skal han holde i god Forvaring. Sk. T. 3, 70.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen vil indløse det Krongods i Skaane, som hans afdøde Moder, Fru Mergrette Bilde, havde tilpantet sig, skal han inden Jul møde i København med de Pantebreve og Forskrivninger, han har paa Godset, hvor saa Christoffer Valkendorf, Hofmester, skal betale ham Pantesummen. J. T. 5, 88.

[14. Nov.].³ Fortegnelse paa det Gods, som Kong Frederik II havde pantsat⁴ til Eske Brocks afdøde Moder Fru Margrete Bilde:

¹ Jvfr. 13. Febr. 1591. ² Jvfr. 22. Aug. 1598. ³ Indført sidst i Aaret 1598. ⁴ 6. Sept. 1567. Pantebrevet er ikke indført i Registranten, men

I Malmøhus Len: i Oxie Herred i Ariis 1 [Gaard]; i Vemmindehøigs Herred i Lille Beedinge 1 [Gaard]; i Hervidstad Herred i Hervidstad 2 [Gaarde], i Kiøbinge Sogn i Svenstrup 1 [Gaard]; i Ingelsted Herred i Tommerlille 1 [Gaard]; i Vester Vemmindehøig 1 [Gaard]. — I Helsingborg Len: i Lugude Herred i Vircke 1 [Gaard]. — I Gladsaxe Len og By 1 [Gaard]. — I Albo Herred i Jerstrup 1 [Gaard], i Igilstrup 1 [Gaard]. Sk. T. 3, 74.

14. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Fru Mergrette Brahe, Chresten Skeels Enke, om, at Kongen vil indløse Smørupgaard¹ i Thy, som hendes afdøde Husbonde havde i Pant for 300 Mk. lybsk. Udt. i J. T. 5, 88.

— Lignende Miss. til Fru Birgitte Rosenkrantz, Niels Kaas's Enke, om, at Kongen vil indløse det Gods i Sallinge, som afdøde Biørn Kaas havde i Pant³. Udt. i J. T. 5, 88.

16. Nov. (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da der til den daglige Udspisning her paa vort Slot N behøves adskillige Slags Fetalje, skulle de straks i deres Len lade købe en Del Fetalje; Lammene skulle straks sendes til Børge Trolle, Embedsmand paa Københavns Slot, men Gæs, Høns, Æg og andet skulle de Bønder, af hvem det købes, beholde hos sig indtil videre. Der sendes dem fra Rentekammeret N Dlr. til at betale Fetaljen med; hvis disse Penge ikke slaa til, maa de betale det manglende af Lenets Indkomst. De skulle med det allerførste erklære sig til Hofmester Christoffer Valkendorf herom, saa han kan vide at rette sig derefter. — Børge Trolle (Københavns Len) skal købe 200 Lam, 200 Gæs, 400 Høns, 80 Ol Æg, 15 Kalve og 60 Grise og faa Penge dertil i Rentekammeret; Peder Basse (Roskildegaaards Len) ligesaa 150 Lam, 150 Gæs, 200 Par Høns, 60 Ol Æg, 6 Kalve og 20 Grise, at sende til Københavns Slot; til at betale med sendes ham 120 Dlr.; Sten Brahe (Kallundborg Len) ligesaa 100 Lam, 100 Gæs, 150 Par Høns og 20 Ol Æg, at sende til Frederiksborg og at betale af Lenets Indkomst; Arrildt Hvitfeldt (Dragsholms Len) ligesaa 50 Lam, 30 Gæs, 150 Høns og 20 Ol Æg, at sende til Frederiksborg og at betale af Lenets Indkomst; Christian Holck (Trygevelde Len) ligesaa 50 Lam, 100 Gæs, 100 Par Høns og 30 Ol Æg, at sende til Københavns Slot; til at betale med sendes ham 60 Dlr.; Christoffer

den nævnte Datum angives i Rentemesterregnskabet ved Indløsningen. ¹ Smørupgaard, V. Han H. ² Jvfr. 12. Dec. 1565. ³ Jvfr. 1. Sept. 1562.

Pax (Holbæk Len) ligesaa 100 Lam, 50 Gæs, 150 Par Høns og 30 Ol Æg, at sende til Frederiksborg; til at betale med sendes ham 90 Dlr.; Sten Bilde (Tureby Len) ligesaa 60 Lam, 50 Gæs, 100 Par Høns og 30 Ol Æg, at sende til Københavns Slot; til at betale med sendes ham 60 Dlr. Sj. T. 19, 170.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Kongen har forskrevet 100 Lam fra Kallundborg Len, 50 Lam fra Draxholm Len og 100 Lam fra Holbæk Len til Frederiksborg. Peder Mund skal modtage Lammene, naar de komme, sætte dem paa Foder paa en af Ladegaardene og give dem godt at æde. Han maa ikke lade nogen af dem slagte, førend Kongen giver ham Ordre derom. Udt. i Sj. T. 19, 171 b.

20. Nov. (—). Miss. til Lensmændene¹ over hele Riget. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage over hele Riget, baade i Danmark og i Norge, den 7., 8. og 9. Febr., skulle de hver i sit Len drage Omsorg for, at der paa disse Dage ikke bliver holdt Ting, Stævne eller anden slig verdslig Forsamling, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Reverens og Alvor. Sj. T. 19, 172.

— Miss. til Landsdommerne: Mogens Juel og Ifver Juel i Jylland, Lav Beck i Sjælland, Eyler Qvitzov i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mosen paa Laaland, Lav Urne i Skaane, Peder Madtsen i Halland og Blekinge og Jens Koefoedt paa Bornholm om Afholdelsen af Bededage. Udt. i Sj. T. 19, 173.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Jesper Stenhugger² 263¹/₂ Dlr. 2 Sk. lybsk efter hans underskrevne Seddels Lydelse for det Stenhuggerarbejde, han har udført i Helsingør til det ny Hus, som skal opsættes paa Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 19, 173 b.

— Miss. til Sten Brahe. Kongen har eftergivet Niels Hansen i Svalerup under Kallundborg Slot dette ene Aars Landgilde, som er 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre, da han ved en skadelig Ildebrand har mistet sin Gaard og den Fattigdom, han ejede. Udt. i Sj. T. 19, 173 b.

24. Nov. (—). Miss. til Peder Mund. Kongen har eftergivet Dynus Jensen i Bendstrup under Frederiksborg Slot et Aars Landgilde, som er 1 Pd. Korn, Halvparten Rug og Halv-

¹ De opregnes alle med deres Len. ² Jesper Bougart.

parten Byg, og 4 Skpr. [Havre], da hans Gaard er brændt, men hvad Dynus Jensen yderligere maatte restere med, skal Peder Mund kræve af ham. Udt. i Sj. T. 19, 173 b.

24. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Pax. Kongen har bragt i Erfaring, at der for nogen Tid siden er skudt nogle Stykker Vildt i Ringsted Klosters Skove, og at en, ved Navn Morten N, i Tostrup i Holbæk Len er mistænkt for at have gjort det. Christoffer Pax skal lade Morten paagribe og indtil nærmere Ordre holde ham til Stede paa en Ret. Udt. i Sj. T. 19, 173 b.

25. Nov. (Frøderiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at medgive Hermandt Ross, Borger i Helsingør, et Vekselbrev til Kongens Faktor Johan Statius i Lunden om, at denne skal forstrække ham med Penge til det, som han paa Kongens Vegne skal bestille. Udt. i Sj. T. 19, 174.

1. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Byg og Malt. Sj. T. 19, 174. (Se CCD. III. 73 f.).

— Miss. til de Lensmænd¹ i Danmark og Norge, der have Købstæder i Befaling, om at lade det aabne Brev om Forbud mod Udførsel af Byg og Malt forkynde i de Købstæder, de have i Befaling, saa baade indlændiske og udlændiske kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 19, 175.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Forbud mod Udførsel af Byg og Malt af Riget forkynde paa Landstinget og siden holde Brevet i god Forvaring ved Landsstinget. Udt. i Sj. T. 19, 176.

— Miss. til nogle Lensmænd i Skaane. Da Kongen har ladet indløse noget Krongods, som nogle have haft i Pant, og vil have dette Gods lagt ind under N Slot, befales det dem straks at lægge Godset under Slottet, indskrive det i Slottets Jordebog og føre al den visse Indkomst til Indtægt for Kronen; med Hensyn til den uvisse Indtægt skulle de forholde sig efter deres Forleningsbrevs Lydelse. De skulle undersøge det Gods Lejlighed, som de modtage, om det er rigtig opført og hvor meget hver Gaard skylder, og med det allerførste indsende en klar Fortegnelse derpaa til Rentekammeret. Hvis nogle af Kronens Jorder og Ejendomme med Urette ere komne fra Godset, medens det har været pantsat, skulle de ind-

¹ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling.

tale dem med Lov, Dom og Ret, saafremt de ikke ville staa til Rette for deres Forsømmelighed. — Christen Bernekov skal annamme under Malmøhus: fra Holger Ulfstand til Hickebjerg 14 Gaarde, 1 Kirkegaard, hvoraf Herligheden følger Kronen, 2 Gadehuse og 1 Stykke Eng i Ribbinge¹ By; fra Christen Munks Arvinger 17² Gaarde i Vemmindehøigs Herred, nemlig 4 Gaarde i Skibberup og 13 Gaarde i Hasle Bøserup; fra Jørgen Brahe 1 Gaard i Eskerød, 6 Gaarde og 1 Fæste i Nørre Rørum, 3 Gaarde i Uletoft og 1 Gaard i Saxehus i Froste Herred. — Oluf Rosensparre skal annamme under Landskrone Slot: fra Melchior Ulfstand 28 Gaarde og 1 Gadehus, som kaldes Svaldøe Len; fra Tage Krabbe 10 Gaarde, 1 Mølle og 1 Fæstejord i Gisleberg By og 1 Kirkegaard i Jordbjerg i Skreeblinge Sogn i Ottense Herred; fra Jørgen Brahe 1 Gaard i Allerup og 1 Gaard i Hasle i Ottense Herred. — Axel Brahe skal annamme under Helsingborg Slot: fra Tage Krabbe 6 Gaarde i Sandagger i Strøbelstrup Sogn i Asboe Herred; fra Jørgen Brahe 1 Gaard i Dellebjerg, 1 Gaard i Matterød, 1 Gaard i Erikstrup, 1 Gaard i Magelidt, 1 Gaard i Tagerød, 1 Gaard i Boberup og 2 Gaarde i Krogebierrig i Gjønge Herred. Sk. T. 3, 70 b.

1. Dec. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lægge noget Krongods, som har været pantsat, men som Kongen nu har indløst, ind under deres Len, indskrive det i Lenets Jordebog og gøre Kongen Regnskab for al den visse Indkomst; hvad den uvisse Indkomst angaar, skulle de forholde sig med den efter deres Forleningsbrevs Lydelse. De skulle undersøge, hvorledes det forholder sig med det Gods, som de modtage, om det stemmer med de Fortegnelssr, der sendes dem, og hvor meget hver Gaard skylder. De skulle med det allerførste indsende klare Fortegnelser herover til Rentekammeret, og hvis nogle af Kronens Jorder og Ejendomme med Urette ere komne fra Godset, medens dette har været pantsat, skulle de indtale dem med Lov, Dom og Ret, saafremt de ikke ville staa til Rette for deres Forsømmelighed. — Casper Markdanner skal annamme under Koldinghus Slot: fra Ofve Jul til Kielgaard 3 Gaarde i Vestenbeck og 1 Gaard og 1 Bol i Skamstrup i Øste Sogn i Skadst Herred. — Jørgen Friis skal annamme under Hald Slot: fra Mogens Juel til Pallisberg følgende Gods i Sønder Herred i Mors: Sindberg-

¹ Revinge, Torne II.

² Registranten har ved en Fejlskrift: 16.

gaard, 10 Gaarde og 6 Gadehuse i Sindbjerg By, 1 Gaard samme-
 steds, kaldet Sandgaard, 6 Gaarde og 9 Gadehuse i Rested By og
 Sogn, 5 Gaarde og 8 Gadehuse i Hvidberg By og Sogn, Sindberg
 Mølle, 7 Gaarde i Aggerbye i Karbye Sogn og 1 Ager sammesteds,
 som Mikkell Ipsen i Nies¹ bruger, 2 Gaarde i Fiellersløf² i Otterup
 Sogn, 1 Gaard i Møldrups³ Sogn, 5 Gaarde i Frøsløf Sogn, 1 Gaard og
 1 Gadehus i Elssø Sogn, 10 Gaarde, 5 Gadehuse og 1 Stykke Jord
 i Løderup Sogn, 1 Gaard i Vols⁴ i Vedderslef Sogn, 8 Gaarde og
 1 Gadehus i Ørding Sogn og et Stykke Jord, som Præsten bruger,
 1 Gaard i Blistrup Sogn; i Nørre Herred: 1 Gaard i Biørndrup i
 Tødse Sogn, 4 Gaarde i Tødsbye og en Jord, som Jep Pedersen i
 Kurøgel bruger, 4 Gadehuse i Tødse, 3 Gadehuse i Vester Jøelbye,
 11 Gaarde i Ersløf Sogn, 2 Gaarde i Skallerup Sogn, 2 Gaarde i Sund-
 bye Sogn, 2 Gaarde i Bierbye Sogn, 3 Gaarde og 4 Gadehuse i Tø-
 bing i Galtrup Sogn, 1 Gadehus i Segersløf, 1 Bol, kaldet Difthoft, 1
 Stykke Jord paa Galtrup Mark, 1 Gaard i Flaade Sogn, 4 Gaarde i
 Nørre Drobye i Seigersløf Sogn, 3 Gaarde i Jørsboe Sogn, 3
 Gaarde i Drobye Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Aldsted Sogn; i
 Fiends Herred 3 Gaarde i Ørum Sogn. — Jørgen Urne skal
 annamme under Han Herred: fra Mogens Jul til Pallisberg
 25 Gaarde paa Hannis, nemlig 1 Gaard, kaldet Bisgaard, 1 Gaard,
 kaldet Lille Bisgaard, 7 Gaarde og 6 Gadehuse i Øsløs, 3 Gaarde
 og 1 Gadehus i Arup, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Vesløs, 6 Gaarde
 og 2 Gadehuse i Tømmerbye, 2 Gaarde i Frøstrup, 2 Gaarde i
 Lund, 1 Gaard og 1 Gadehus paa Biergedt, Sønder Mølle i Tøm-
 merbye og 2 Gadehuse ved Møllen. — Fra Palle Griis til Slette 3
 Gaarde og 2 Bol i Hiortels⁵ By og Sogn. — Predben Gylden-
 stjerne skal annamme under Beufling Slot: fra Mogens
 Jul til Pallisberg følgende Gods i Uldborg Herred: 1 Gaard i Hud-
 bye⁶ Sogn, 1 Gaard i Gramb⁷, Gaadgaard⁸ i Nissum Sogn, 1 Gaard
 i Babenbeck⁹, 1 Gaard, kaldet Kaarsgaard, 1 Gaard, kaldet Rosted
 Præstegaard, 1 Gaard i Østerlund, 1 Gaard, kaldet Sandferdgaard,
 og Sandferd Mølle, samt følgende Gods i Vandfeld Herred: 1 Gaard
 i Nerup¹⁰ og 1 Gaard og 1 Gadehus paa Holm. — Fra Thommes

¹ Næs, Karby S., Sønder H., Mors. ² Fjallerslev, Ovtrup S., samme H.
³ Mollerup, samme H. ⁴ Vils, Vejerslev S., samme H. ⁵ Hjortdal, V.
 Han H. ⁶ Husby, Ulvborg H. ⁷ Grim, samme H. ⁸ Gadegaard, S.
 Nissum S., samme H. ⁹ Bavnæk, samme S. og H. ¹⁰ Nejrup, Vandfuld H.

Maltessen 2 Bol i Torpe By¹ og 1 Gaard og 1 Bol i Fiend² By. — Hans Lange skal annamme under Lundenes Len: fra Mogens Jul til Pallisberg følgende Gods i Hiarrum Herred: 2 Gaarde og 4 Gadehuse i Mobierg³, 1 Gaard i Hølgaard⁴, 1 Gaard i Holle, 1 Gaard i Kronstrup, Skreddergaard og 2 Gadehuse i Asp Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Nørbye, 1 Gaard i Birkilds, 2 Gaarde i Linde og 1 Gaard i Ellerbeck samt 1 Gaard og 1 Gadehus i Skaufve i Bardbiereg Sogn i Ginding Herred. — Fra Ofve Jul til Kielgaard 1 Gaard, kaldet Hessel, i Øster Herred. — Fra Thommes Maltessen 1 Bol i Valdbye⁵ i Gern Herred. — Valdemar Parsberg skal annamme under Skanderborg Slot: Fra Mogens Jul til Pallisberg 1 Gaard i Sael. — Envold Kruse skal annamme under Aastrup Slot Herligheden af følgende Kirkegaarde, medens Landgilden vedblivende skal følge Kirkerne: Fra Laurits Christensen i Aarup og Niels Christensen i Udst⁶ 1 Gaard i Sønderløuf, der tidligere har ligget til Skielderup⁷ Kirke og skylder 1 Pd. Korn; 1 Gaard i Vennebjerg, som har ligget til Vennebjerg Kirke og skylder 1½ Pd. Korn. — Knudt Brahe skal annamme under Aarhusgaards Len: Fra Thommes Maltessen 1 Gaard i Aastrup⁸ i Malling Sogn i Ning Herred. — Mogens Juls Gods skal først annammes til Midfaste. J. T. 5, 88 b.

1. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis om at oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Sønderbeege Sogn i Sønderlyng Herred, som Christen Munk til Giessinggaard har Livsbrev paa, og lade Tienden indskrive i Stiftets Jordebog. Udt. i J. T. 5, 89 b.

— Miss. til Hans Lange om herefter at oppebære Kronens Part af Korntienden af Nafver Sogn i Hiarrum Herred, som er indløst fra Mogens Jul til Pallisberg, og lade den indføre i Stiftets Register. Udt. i J. T. 5, 90 b.

— Miss. til Eske Brock om at lade indføre i Stiftets Jordebog til Drotningborg et Stykke Skov, kaldet Kiøbeskouf, der ligger til Hald Kirke i Hald Herred og nu er indløst

¹ Torup, S. Nissum S., Ulvborg H. ² Fjand, samme S. og H. ³ Maa-
bjærg, Hjerm H. ⁴ Hulgaard, samme H. ⁵ Voldby, Gern H. Registran-
ten har ved en Fejlskrift: Hern H. Det er vistnok en Fejl, at dette Bol er
opført blandt det Gods, som Hans Lange skal lægge under Lundenes. Gern
Herred laa under Skanderborg Slot. ⁶ Vust, V. Han H. ⁷ Skallerup,
Vennebjærg H. ⁸ Aastrup, Ning H.

fra Christen Munk til Giessinggaard; dog skal Afgiften deraf følge Kirken. Udt. i J. T. 5, 91.

3. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Forstanderne for det almindelige Hospital i Randers om at optage Præsten Jacop Mouritsen i Hospitalet og give ham samme Underholdning med Klæder og Føde, som de andre Hospitalslemmer faa. Udt. i J. T. 5, 91 b.

5. Dec. (—). Miss. til Hofmesteren om at lade det aabne Brev om Forbud mod Udførsel af Byg og Malt forkynde i København, saa baade indlændiske og udlændiske kunne vide at rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 176.

6. Dec. (—). Miss. til Jørgen Friis. Han har indberettet, at der sidste 27. Nov. er skudt et Dyr i Kronens Enemærke til Hald Slot og at Bonden, hvem Skoven tilhører, har set, at der var 3 Karle til Stede, da Dyret blev skudt, og at de i Fællesskab have ført det bort. Da Kongen paa ingen Maade vil finde sig i saadant Hovmod, skal Jørgen Friis med Flid lade de 3 Karle eftertrachte, lade dem tiltale og forfølge paa det højeste med Retten og tage den over dem afsagte Dom beskreven. J. T. 5, 91 b.

7. Dec. (—). Miss. til Axel Gyldenstjerne og Gabriel Sparre. Hendrik Rammel, Embedsmand paa Aarhusgaard, har nu i næsten 16 Aar klaget over, at Fru Giørvel Gyldenstjernes Arvinger i langsommelig Tid have haft nogle Breve staaende i et forseglede Kammer paa hans Gaard Beckeskouf, og skønt han ofte, sidst for et Aar siden, har erhvervet kongelige Befalinger til Arvingerne om at optage Kamret og Brevene, hvilke Befalinger han har ladet tilstille alle de Arvinger, der have været til Stede her i Landet, have Arvingerne dog altid besværet sig ved at efterkomme de kongelige Befalinger, fordi en Del af Arvingerne ikke ere til Stede, men bo i Sværrig. Da Hendrik Rammel nu paany har anmodet om en Befaling til Arvingerne og det i sig selv er meget ubilligt, at han ikke skal være sit eget Hus mægtig, men at der skal gøres ham Hinder deri af fremmede, og da Kongen ogsaa formoder, at der blandt Brevene findes flere, som ikke alene angaa Beckeskouf Gaard og Gods, som Hendrik Rammel har faaet arvelig tilskødet af Kongens Fader, men ogsaa Kronen, saa Kongen lige saa vel som Hendrik Rammel kan have Interesse i dem, vil Kongen ikke længere tilstede, at Brevene staa forseglede paa Beckeskouf til Skade baade for Kronen og Hendrik Rammel. Det befales

derfor Axel Gyldenstjerne og Gabriel Sparre enten selv at møde eller lade deres Fuldmægtige møde paa Beckeskouf den 22. Jan. 1599 for i Føring med Kongens tilforordnede gode Mænd og Hendrik Rammel at aabne Kammeret, registrere de Breve og Domme, som der findes, og tage dem til sig, der maatte angaa dem og deres Medarvinger og med Rette tilhøre dem; de Breve, Domme og andet, som maatte angaa Kronen eller Beckeskouf Gaard og Gods, skulde henholdsvis Kongens Tilforordnede og Hendrik Rammel tage til sig. Hvis de ikke møde til den fastsatte Tid og de og deres Medarvinger af den Grund lide nogen Skade, maa de regne sig selv det til Skyld og Kongen og Hendrik Rammel ville være undskyldte deri, saa de efter denne Dag ikke skulle have noget at beklage sig over. Sk. T. 3, 71 b.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Sten Brahe, Arrildt Hvitfeldt, Hendrik Lykke, Christian Holck, Axel Brahe, Hendrik Rammel og Oluf Rosensparre om ved første Lejlighed at begive sig hid til Kongen for at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 176.

— Miss. til Manderup Parsberg om igen at lægge Herligheden af en Kronens Bonde i Budderup, som Hannibal Gyldenstjerne til Restrup har været forlenet med, ind under Aalborghus og lade den indskrive i Jordebogen. J. T. 5, 92.

9. Dec. (—). Miss. til Valdemar Parsberg. Nogle af Kronens Tjenere under Skanderborg og Aakier Slotte have klaget over, at Kornet i Aar har slaget sig meget for dem, saa de ikke kunne udrede deres Landgildekorn, og derfor begæret at maatte give Penge i Stedet for Kornet. Kongen har bevilget, at hvis Valdemar Parsberg har saa meget Rug i Forraad, som behøves til Slottene, maa de, der ikke formaa at udrede Rug, for hvert Pund Rug give et Pund Byg i Landgilde. J. T. 5, 92.

10. Dec. (—). Bestalling for Gotthart Rannie som Smed paa Kronborg og Frederiksborg Slotte og Gaardene Hørsholm, Esserom, Fafverholm og Tegelstrup; endvidere skal han udføre det Jærnarbejde, som forefalder paa de 2 Møller ved Kronborg og paa Hvaller¹ Mølle. Han skal med hans egne Kul og Jærn og paa egen Svendeløn holde det Jærnfang, Døre, Jærnhængsler og andet, som skal repareres, i Stand, men det nye Arbejde,

¹ Hulerød Mølle. Holbo H.

som skal laves, skal betales ham, eftersom Arbejdet er til, af Tolderne i Helsingør. Lensmændene skulle aftinge med ham, hvad han skal have for det nye Arbejde, han laver, og give ham Bevis derfor. Hvis noget af det Arbejde, som nu er gjort til Arkeliet paa Kronborg, bliver fordærvet eller sønderskudt, skal han med egne Kul og Jærn og paa egen Bekostning istandsætte det. Naar han med sine Svende rejser til Kongens Slotte eller Gaarde for arbejde, skal han og Svendene have nødtørftig Underholdning, indtil Arbejdet er udført, og Lensmændene skulle befordre ham med Vogne. Han skal være pligtig til efter Lejligheden ogsaa at udføre det Arbejde, som Kongen ellers maatte blive til Sinds at bruge ham til. Han skal, fra St. Hans Dag 1598 at regne, have 100 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og 4 gl. Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at udrede af Tolden i Helsingør. Sj. R. 14, 195.

10. Dec. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd. Da Kongen daglig har store Pengeudgifter og erfarer, at de paa deres Regnskab endnu restere med en Sum Penge, som de skulde have betalt til 1. Maj 1598, befales det dem med det allerførste og senest 6 Uger efter dette Brevs Datum at fremsende deres Restance til Rentekammeret, saafremt Kongen ikke skal drage dem til Regnskab, hvis de vise sig forsømmelige. Endvidere skulle de give Toldere, Byfogder og Sisemestre i de Købstæder, de have i Befaling, Ordre til inden 6 Uger at begive sig til Rentekammeret for at forklare deres Regnskab og afbetale, hvad de blive skyldige. De skulle straks erklære sig til Hofmester Christoffer Valkendorf om, til hvilken Tid de selv ville sende deres Skrivere til Rentekammeret med deres Regnskab og Restance, og til hvilken Tid Byfogderne, Toldere og Sisemestrene ville møde med deres Regnskaber og Restancer, saa Christoffer Valkendorf kan vide at rette sig derefter. — Chresten Bernekov (Malmøhus og Lundegaard Len) skal fremsende Restancen til 1. Maj 1598 af sine Len og give følgende Byfogder, Toldere og Sisemestre Tilhold: Henrik Dobbeltstien, Byfoged i Malmø, der resterer med 76½ Dlr. 1½ Ort 1½ Sk. lybsk til Nytaarsdag 1596 og med uforklaret Regnskab siden den Dag; Niels Nielsen, Byfoged i Lund, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Christen Friis, Byfoged og Sisemester i Ysted, der resterer med Regnskabet fra Dionysii Dag [9. Okt.] 1597 til Dionysii Dag 1598; Pofvel Matsen, forhenværende Byfoged i Væ, der

resterer med 22¹/₂ Dlr. 4 Sk. 4¹/₂ Pend. lybsk paa Regnskabet til Bartholomæi Dag [24. Aug.] 1587; Anders Pouelsen, Byfoged i Væ, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Chresten Lundt, Tolder i Aarhus, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Ogge Eriksen, Byfoged i Aarhus, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Jacob Hansen, Byfoged i Falsterbo, der resterer med 163¹/₂ Dlr. ¹/₂ Ort paa Regnskabet til Vor Frue Dag assumptionis [15. Aug.] 1596 og med Regnskabet fra denne Dag til Vor Frue Dag assumptionis 1598; Peder Holst, Byfoged i Skanør, der resterer med Regnskabet fra Pinsedag 1597 til Pinsedag 1598; Madts Lauritsen, Høsttolder i Trelleborg, der resterer med sit Regnskab siden 16. Dec. 1590; Peder Jørgensen, Byfoged i Simbrishavn, der resterer med Regnskabet fra 23. Aug. 1597 til 23. Aug. 1598; Oluf Rosensparre [Landskrone Len] skal give Tilhold til Madts Jacobsen, Byfoged i Landskrone, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Axel Brahe [Helsingborg Len] skal give Tilhold til Jochim Fisker, forhen Byfoged i Helsingborg, der resterer med 316¹/₂ Dlr. 14 Sk. lybsk paa Regnskabet til 16. Febr. 1596, da han blev Befalingen kvit, og Davidt Jacobsen, nu Byfoged i Helsingborg, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Hans Spegel (Gladsaxe Len) skal fremsende sin Restance paa Regnskabet til 1. Maj 1598; Anders Thotts Arvinger (Laugholms Len) skulle fremsende Restancen paa Anders Thotts Regnskab til 1. Maj 1595; Fru Talle Ulfstand (Helnekirke Gods) skal betale den resterende Afgift for 2 Aar; Peder Brahe (Sølvitsborg Len) skal betale Restancen paa Regnskabet fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1596, aflægge Regnskabet til 1. Maj 1597, som han endnu resterer med, og kræve endelig Kvittansiarum; Pouel Hvitfeldts Arvinger (Halmsted Herred) skulle gøre rigtig Besked om Pouel Hvitfeldts Afgift og Regnskab fra den Tid af, da han først fik Herredet, til 1. Maj 1592 og kræve endelig Kvittansiarum; Jacob Beck [Varberg Len] skal give Tilhold til Niels Holst, Sisemester i Varberg, der resterer med Regnskabet siden Mortensdag 1596, og til Matthias Pament, Byfoged i Varberg, der resterer med Regnskabet siden 7. Jan. 1597; Brostrup Gjedde [Laugholms Len] skal give Tilhold til Knudt Bendtsen, Sisemester og Byfoged i Laugholm, der resterer med 170 Dlr. 9 Sk. lybsk paa Regnskabet til 1. Maj 1597 og med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Knudt Grubbe skal give følgende Toldere, Sise-

mestre og Byfogder i Blekinge Tilhold: Niels Bendsen, forhen-
værende Sisemester og Byfoged i Auskær, der resterer med Regn-
skabet fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1591; Jørgen Simensen, nu-
værende Byfoged og Sisemester i Auskær, der resterer med Regn-
skabet fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1598; Jens Jensen, Byfoged i
Sølvitsborg, der resterer med 27 Dlr. 1 Sk. lybsk paa Regnskabet
til 20. Febr. 1598; Jens Brun, forhenværende Tolder i Ronneby,
der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 8. Marts 1598;
Jacob Hofmandt, forhenværende Byfoged i Elleholm, der resterer
med sine Regnskaber for den Tid, han har været Sisemester og
Byfoged sammesteds. — Chrestoffer Pax (Holbæks Len) skal forklare
Regnskabet for Stiftets Indkomst til 1. Maj 1598 og betale, hvad
han bliver skyldig, samt give Tilhold til Peder Eskelsen, Tolder og
Borgemester i Holbæk, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj
1597 til 1. Maj 1598; Ebbe Munk [Antvorskov Len] skal give Til-
hold til: Herman Lubersen, Sisemester i Skelskør, der resterer med
Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Jørgen Rasmussen,
[Tolder] i Skelskør, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597
til 1. Maj 1598; Anders Bertelsen, Byfoged i Slagelse, der reste-
rer med Regnskabet fra Paaske 1597 til Paaske 1598; Sten Brahe
[Kallundborg Len] skal give Tilhold til Peder Tonnissen, Byfoged
og Sisemester i Kallundborg, om at forklare hans Regnskab til 1.
Maj 1598 og betale, hvad han bliver skyldig; Arrildt Hvitfeldt
[Dragsholm Len] skal give Tilhold til Jeronimus Hansen, forhen-
værende Byfoged i Nykøbing i Ods Herred, der resterer med 10
Dlr. paa Regnskabet til 1. Maj 1595 og derefter resterer med Regn-
skabet til 25. Marts 1597, da han blev Befalingen kvit; Hendrik
Lykke [Vordingborg Len] skal give Jørgen Guldsmed, Byfoged i
Næstved, Tilhold om at forklare Regnskabet fra 30. Marts 1597 til
30. Marts 1598 og betale, hvad han bliver skyldig; Chresten Holck
[Tryggevælde Len] skal give Laurits Goddicke, Byfoged i Store Hed-
hedinge, Tilhold om at forklare Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1.
Maj 1598 og betale, hvad han bliver skyldig; Breide Rantzau
[Møen] skal give Chresten Nielsen, Byfoged i Stege, Tilhold om at
forklare Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598 og betale,
hvad han bliver skyldig; Peder Mund [Frederiksborg Len] skal give
Laurits Nielsen, Byfoged i Slangerup, Tilhold om at forklare Regn-
skabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598 og betale, hvad han bliver
skyldig. — Knudt Rud skal gøre Regnskab for Kronens og Stiftets

Indkomst i Korsør Len fra den Dag af, da Lenet blev sat paa Afgift og Regnskab, til 1. Maj 1597, da han blev det kvit, og gøre Regnskab af Odensegaards Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; endvidere skal han give Lauerts Andersen, Byfoged i Assens, Tilhold om at betale de 99 Dlr. 1 Ort 2 Sk., som han skylder paa Regnskabet til Nytaarsdag 1594, og gøre Regnskaberne fra Nytaarsdag 1594 til Nytaarsdag 1598 klare og betale, hvad han bliver skyldig; Absalon Gjøe (Dallum Kloster) skal betale Afgiften fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Lauerts Brockenhuus [Nyborg Len] skal give Tilhold til: forhenværende Sisemester i Kerteminde Niels Svindinges Arvinger, der restere med 18 Dlr. paa hans Regnskab fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Hans Pedersen, Byfoged i Kerteminde, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Peder Stæær, Tolder og Borgemester i Svendborg, der resterer med Regnskabet fra 23. Okt. 1596 til 23. Okt. 1598; Jep Mortensen, Byfoged i Svendborg, der resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598. — Henning Gjøe skal betale, hvad han resterer med af Nykøbing Slots Len til 1. Maj 1596, da han blev Lenet kvit, og gøre Regnskab for hans Afgift af Rins Klosters Len i Norge fra den Dag af, da han først blev forlenet med det, til 1. Maj 1598; Knudt Urne, Befalingsmand over Raffensborg og Haldstedt Klosters Len, skal give Tilhold til: forhenværende Byfoged i Nakskov Peder Hansens Arvinger, der restere med 394 $\frac{1}{2}$ Dlr. 15 $\frac{1}{2}$ Sk. lybsk paa Regnskabet fra 20. Okt. 1592 til 20. Okt. 1594; Chresten Chrestensen, Byfoged i Nakskov, der resterer med 12 Dlr. 11 Sk. lybsk paa Regnskabet fra 20. Okt. 1596 til 20. Okt. 1597 og med Regnskabet fra 20. Okt. 1597 til 20. Okt. 1598; Jørgen Ploug, Tolder i Rødby, der resterer med Regnskabet fra 5. Juli 1597 til 5. Juli 1598; Jacob Lauertsen, Byfoged i Saksøbing, der resterer med Regnskabet fra 14. Juli 1597 til 14. Juli 1598; Niels Friis [Tranekær Len] skal give Tilhold til Mickil Hansen, Tolder i Rudkøbing, der resterer med 100 Dlr. paa Regnskabet til Mortensdag 1597 og med Regnskabet fra Mortensdag 1597 til Mortensdag 1598, og til Niels Lauersen, Byfoged i Rudkøbing, der resterer med 7 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort paa Regnskabet fra Paaske 1597 til Paaske 1598. — Erik Lykke skal med det første kræve endelig Kvittansiarum for Skivehus Len til den Dag, da han blev det kvit, og betale den Afgift, han resterer med af noget Gods i Hiensted Herred fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1598; Valdemar Parsberg (Skanderborg Len) skal med

det første betale de rede Penge, som han er bleven Kongen skyldig paa Regnskabet til 1. Maj 1598; Hannibal Gyldenstjerne (Astruppe Len) skal med det første kræve endelig Kvittansiarum for Lenet i Rentekammeret; Fru Doritte Lange, Jørgen Rosenkrantz's Enke, (Kaløe Len) skal med det første kræve endelig Kvittansiarum for Lenet indtil den Dag, da hun blev det kvit, og betale, hvad hun maatte blive skyldig; Lodvig Munk Olsens Arvinger (Ørum Len) skulle med det allerførste indbetale Lodvig Munks Afgift af den visse Indkomst fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595 og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst og for Stiftets Indkomst i den samme Tid; Fru Karine Gyldenstjerne, Hans Laursens Enke, skal, da hendes Broder Peder Gyldenstjernes Regnskaber af Vestervig Kloster nu ere overlagte og beregnede af hendes Broder Axel Gyldenstjerne, hvorved det har vist sig, at de ere blevne 7059 $\frac{1}{2}$ Dlr. 10 Sk. 1 Alb. lybsk skyldige, med det allerførste indbetale hendes Part, som er Tredjeparten, deraf til Rentekammeret, da det er Kongen magtpaa-liggende; Albret Friis skal med det allerførste indbetale de rede Penge, som han er bleven Kongen skyldig paa Regnskabet af Ribehus Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598 og gøre Regnskabet af Akier Len og Vestervig Kloster klart; endvidere skal han lægge alle de Kronens Parter af Kirketienden, hvoraf der ad gratiam maa gives Penge i Stedet for Kornet, ind under Slottet, sælge Kirke-tiendekornet og føre Pengene til Indtægt for Kronen; Johan Rud (Beufing Len) skal med det allerførste fremsende sit Regnskab fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597 og betale hvad han bliver skyldig derpaa og ligesaa hvad han er bleven Kongen skyldig paa Regn-skabet fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598; Hendrik Gyldenstjerne til Aagaardts Arvinger skulle med det allerførste indbetale de Penge, der endnu restere af den Sum, som Hendrik Gyldenstjerne paa Kongens Vegne skulde betale til afdøde Fru Vivicke Podebusk. — Norge: Fredrik Lange (Tønsberg Len) skal med det allerførste fremsende Regnskabet for den Told og Sise, som er falden i Lenet fra 31. Aug. 1595 til 31. Aug. 1598, og betale hvad han bliver Kongen skyldig; Uldrik Sandberg (Senien Len) skal med det allerførste indbetale Afgiften af den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598. Sj. T. 19, 169 b og 176 b. Orig. (til Hannibal Gyldenstjerne).

10. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Haldt, Kaløe, Skanderborg, Silkeborg, Koldinghus, Lundenes, Beufing og Olborg-

hus Len i Jylland, Oltensegaards, Nyborg, Eskeberggaards og Rugaards Len i Fyen om at tage de Kronens Parter af Kirke-tienden, hvoraf der ad gratiam maa gives Penge i Stedet for Kornet, til sig, sælge Kirkekornet og føre Pengene til Indtægt for Kronen. Udt. i Sj. T. 19, 190 b.

12. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at indtage Pouel Andersen, der en Tid lang har tjent i Kongens Kantori, i Hospitalet i Slagelse, lade ham faa samme Underholdning, som de andre Skolepersoner faa, og i alle Maader forholde sig med ham efter Fundatsen. Udt. i Sj. T. 19, 191.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Frederik Rosenkrantz, Kongens Kammerjunker, har berettet, at der paaføres hans Moder¹ Trætte paa noget Gods i Stobberup By i Hatting Herred af Jacob Seefeldt til Visborg, og at Brevene, hvormed Godset skal kunne forsvares, findes paa Aakier Slot. Valdemar Parsberg skal blandt Brevene paa Aakier Slot lade opsøge dem, der angaa Stobberup Gods, og tilstille Frederik Rosenkrantz's Moder dem mod nøjagtig Reversal, dog skal han passe godt paa, at Kronen ikke derved kommer til kort paa sit eget Gods. J. T. 5, 92 b.

13. Dec. (—). Aab. Brev om, at Jacob Valdben maa komme ind i Helligaands Kloster og Hospital i Randers med alt det, han har, baade Penge, Købstadgoods, rørligt og urørligt, hvis Hospitalet kan have nogen Fordel deraf. Udt. i J. T. 5, 93.

14. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Jacop Høg til Trudtsholm, Embedsmand paa Skivehus, til paany at rejse og forfølge med Sandemænd Sagen angaaende Drabet af en Person i Skivehus Len, i hvilken Sag Sandemændene, der have svoret Manddraberen fri, ere blevne underkendte paa Viborg Landsting. J. R. 6, 109 b.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Fru Kiersten Rud, Laurits Rostrup til Restrups Hustru, har berettet, at Størsteparten af de Breve, hvormed hendes Gods og Ejendom skal forsvares, for nogle Aar siden ere brændte, deriblandt en Dom, som er afsagt mellem hendes Husbonde Laurits Rostrup og Fru Margrette til Estrup, Lave Brocks Enke, angaaende Restrup² Skov.

¹ Karine Gyldenstjerne, Holger Rosenkrantz's Enke. ² Ristrup, Sabro H.

Da denne Trætte nu igen tages op, har hun anmodet Kongen om Befordring til at faa en Vidisse af Dommen. Da der, efter hvad der er berettet Kongen, tidligere er gaaet endelig Dom i Sagen og denne Dom nu er bortkommen, befales det dem efter Landstingsbogen at give hende en Vidisse af den om Restrup Skov afsagte Dom. J. T. 5, 93.

16. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Svave. Hans Speigel har berettet, at Jørgen Svave skylder ham en Sum Penge, omtrent 2351 $\frac{1}{2}$ Dlr. 11 Sk., hvilket er 13 Aars Rente, som han har betalt for Jørgen Svave, og den Part af Hovedsummen, som Hans Speigel har sagt god for for Jørgen Svave og har maattet betale. Da han for Jørgen Svaves Skyld er kommen i ikke ringe Besværing, har han nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til hans Betaling. Det befales Jørgen Svave godvillig at rette sig selv heri og betale Hans Speigel, hvad denne med Rette kan kræve, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til ved billige Midler at hjælpe Hans Speigel til hans Ret. Sk. T. 3, 73.

18. Dec. (—). Miss. til Detløf Holck om, at Kongen har eftergivet Peder Hansen i Dragstrup under Kronborg, der har lidt stor Skade ved Ildebrand, 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, som han resterer med af dette Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 191.

— Miss. til Peder Mund. Kongen har bevilget, at menige Præstemænd og Degne i Horns Herred fremdeles maa nyde samme Benaadning som i Kongens Faders Tid, nemlig faa fri Ildebrændsel af Kronens Skove i Herredet uden Afgift, men mod at gøre de sædvanlige Rejser, naar de blive tilsagte. Peder Mund skal rette sig herefter. Sj. T. 19, 191.

21. Dec. (—). Miss. til Detløf Holck om efter Anvisning af Jesper Snedker at lade de store Egeplanker ved Kronborg save i Deler og lade hugge i Skovene for Dyrene i den store Frost; endvidere skal han lade afhugge de store Ellemoser, saa de kunne vokse des tykkere op til Foraaret, saa at Dyrene kunne have Skjul, sælge Træet til Bønderne og indføre Indtægten derved i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 192.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om, at Kongen har bevilget, at Christen Kældersvend maa blive optaget i Helsingør Hospital, hvis der er Plads ledig, og ellers saasart der bliver Plads ledig. De skulle lade ham faa sædvanlig Underholdning der. Udt. i Sj. T. 19, 192.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om at lade bage Brød og lade gøre Malt: Sten Brahe [Kallundborg Len] skal lade bage hos Bønderne i Lenet 40 Læster godt smaat Skibskavringbrød af den hos Møllerne i Lenet staaende Mølleskyld; han skal levere Bønderne 5 Skpr. Mølleskyld til hver Td. Brød og den Ildebrændsel, de behøve til Bagningen; Brødet skal uden Forsømmelse være færdigt til Fastelavn; endvidere skal han lade 70 Læster Byg eller saa meget som muligt af Gaardens Indkomst gøre i Malt enten paa Slottet eller i Lenet, dog skal han holde saa meget Byg i Forraad, at han til Foraaret for Betaling kan forstrække Kongens egne Bønder med Sædekorn og Brødkorn, hvis de behøve det, indtil de kunne faa af den ny Grøde. — Ebbe Munk [Antvorskov Len] skal lade bage 60 Læster godt smaat Skibskavringbrød af Mølleskylden og, hvis den ikke forslaar, tage det manglende af Ruglandgilden; af Mølleskylden skal han levere Bønderne 5 Skpr. til hver Td. Brød, men af Ruglandgilden kun $4\frac{1}{2}$ Skp., ligesaa skal han levere dem den nødvendige Ildebrændsel til Bagningen; Brødet skal være færdigt til Fastelavn. Han skal lade 100 Læster Byg eller saa meget som muligt af Slottets Indkomst gøre i Malt i Vinter paa Slottet eller i Lenet, men dog holde saa meget Byg i Forraad, at han til Foraaret kan forstrække Kongens egne Bønder med Sædekorn og Brødkorn. Han skal levere Corvidts Ulfeld 4 Læster Rug til at bage Brød af. — Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm Len] skal foruden det, som han tidligere har faaet Ordre om, lade bage 20¹ Læster godt smaat Skibskavringbrød, saa det i Forening med det tidligere bestilte, som beløber sig til 40 Læster Brød, kan være færdigt til Fastelavn; han maa give Bønderne 5 Skpr. af Mølleskylden og $4\frac{1}{2}$ Skp. af Ruglandgilden til hver Td. Brød. Han skal lade 32 Læster Byg eller saa meget som muligt lave i Malt, men beholde saa meget Byg i Forraad, at han til Foraaret kan forstrække Kongens egne Bønder med Sædekorn og Brødkorn. — Hendrik Lykke [Vordingborg Len] skal lade 15 Læster Byg eller saa meget som muligt gøre i Malt, men beholde saa meget Byg i Forraad, at han til Foraaret kan forstrække Kongens egne Bønder med Sædekorn og Brødkorn. — Corvidts Ulfeldt [Korsør Len] skal selv lade hente 4 Læster Rug hos Ebbe Munk paa Antvorskov og lade dem bage i smaat Skibskavringbrød inden Fastelavn, $4\frac{1}{2}$ Skp.

¹ Senere i Udtoget siges 30.

Rug til hver Td. Brød. — Detløf Holck [Kronborg Len] skal sende det Rug, Brød og Byg, som han tidligere har faaet Skrivelse om, til København, og lade det Byg, som bliver tilovers, gøre i Malt, dog skal han holde saa meget Byg i Forraad, at han til Foraaret kan forstrække Kronens egne Bønder med Sædekorn og Brødkorn. — Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Frandts Rantzau [Silkeborg Len], Niels Skram [Bygholm Len], Knudt Brahe [Aarhusgaard Len] og Valdemar Parsberg [Skanderborg Len] skulle lade al den Byg, de have i Forraad, gøre i Malt inden Fastelavn, til hvilken Tid der kommer Skibe efter den, men dog holde saa meget Byg i Forraad, at de til Foraaret kunne forstrække Kronens egne Bønder med Sædekorn og Brødkorn. Udt. i Sj. T. 19, 192.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Knud Grubbe. Da Kongen til Skibsbygningen behøver forskellig Slags Tømmer, skal Knud Grubbe senest inden 3 Uger i sit Len [Blekinge] lade hugge 3 Tylter Overløbsbjælker, 19 Al. lange, 2 Kølsvin, $1\frac{1}{2}$ Fod i Kanten, 3 Tylter Kobryggesbjælker, 17 Al. lange og 1 Fod i Kanten, 5 Tylter Barkholter, krumme og rette, 9 Tommer tykke, 50 Tylter Planker, $4\frac{1}{2}$ Tommer tykke, 50 [Tylter] Planker, 3 Tommer tykke, 20 Tylter Fortyningsplanker, 2 Tommer tykke, 3 Tylter Skærestokke, 6 Tylter »Sukrafter«, 6 Tommer tykke i Agterstavn, og 14 Al. lange. 1 Træ til en Raa, 18 Al. langt, 2 Køltræer, $1\frac{1}{2}$ Fod i Kanten. Han skal straks, medens dette Føre staar, lade Tømmeret føre ned til Ladestederne, saa det kan ligge rede, naar Kongens Skibe komme efter det. Han skal i Blekinge antage en 20 eller 30 Par Savskærere til at skære Tømmeret og skal betale 1 Sk. dansk for hver Alen, som skæres, 1 Alen regnet efter den Alen, som bruges paa Bremerholm ved Københavns Slot og er 7 sjællandske Kvarter lang, »og skal maalis paa dybligheden, naar treen er skaaret, hvad ofverlegs er paa alden, skal siden maalis paa lengden« og derefter betales Savskærerne, saaledes som disse Kongens Tømmermænd, hvem Kongen har medgivet samme Alen, nærmere skulle anvise ham. Han skal give Tømmermændene nødtørf-tig Underholdning med Mad og Øl og 8 Sk. danske i Dagløn om Dagen fra den Dag af, da de komme til ham med dette Brev, til den Dag, de igen blive affærdigede. Han skal daglig skaffe Tømmermændene de nødvendige Folk og føre Tilsyn med, at Arbejdet gaar flittigt for sig. Sk. T. 3, 73 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Gert Rantzau. Da Kongen har Brug for adskillige Slags Tømmer til Skibsbygningen, skal han straks og senest inden en Maaned lade hugge efterskrevne Tømmer i Haderslevhus Skove efter Tømmermændenes Anvisning. Han skal iligen lade Tømmeret føre ned til Ladestederne, saa det kan være til Stede, naar Kongens Skibe komme efter det. Det Tømmer, som er for stort, og som han efter Tømmermændenes Angivende lader skære, skal han betale og indføre Udgiften i sit Regnskab. Han skal give Tømmermændene nødtørftig Underholdning med Mad og Øl og give dem 5 Sk. danske i Dagløn hver Dag, de arbejde. — 110 Bundstykker, 15 Al. lange, 220 Oplænger, 10 Al. lange, 4 Tylter Slagtømmer, 14 Al. langt, 150 Indholder i Slaget, 13 Al. lange, $1\frac{1}{2}$ Tylt Sporkatter, 15 Al. lange, 1 Forløber, 2 Stavtræer, $1\frac{1}{2}$ Fod i Kanten, 1 Knæ paa »Hellenagat« i Skibet, 2 »Balholter«, 100 Knæer, smaa og store, 2 Kølsvinstræer, $1\frac{1}{2}$ Fod i Kanten, 3 Køltræer, $1\frac{1}{2}$ Fod i Kanten. J. T. 5, 93.

— Miss. til nogle af Raadet. De have for nogen Tid siden sagt god for Kongen til dennes Farbroder, Hertug Hans af Slesvig og Holsten, for 28,000 Dr. Hovedstol efter det Hovedbrevs Lydelse, som Kongen 7. Dec. 1596 har givet Hertug Hans, og som de have medbeseglet og underskrevet. Da Kongen nu har betalt Pengene og indfriet Hovedbrevet, befales det dem at tage deres Haand og Segl fra Hovedbrevet til sig og siden tilstille Sekretær Niels Krag det Missive, som Kongen den Tid tilskrev dem, da Kongen i denne Skrivelse¹ har forpligtet sig til at holde dem skadesløs for Løftet. J. T. 5, 94.

26. Dec. (—). Miss. til Manderup Parsberg [Aalborghus], Eske Brock [Dronningborg], Frandts Rantzau [Silkeborg], Niels Skram [Bygholm], Knudt Brahe [Aarhusgaard] og Voldemar Parsberg [Skanderborg] om i Vinter at lade alt det af Kronens Byg, som de have i Forraad, gøre i Malt inden Fastelavn, saa det til den Tid kan hentes med Skib; dog skulle de beholde saa meget Byg i Forraad, at de til Foraaret for Betaling kunne forstrække de af Kronens Tjenerne i Lenet, der have det behov, med Sædekorn og Brødkorn, indtil de kunne faa af det ny. J. T. 5, 94.

27. Dec. (—). Miss. til Lav Beck og Dr. Peder Vinstrup. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Asnes Sogn er ud-

¹ 7. Dec. 1596.

givet to Kald, det ene imod det andet, befales det dem med det allerførste at indstævne Sognemændene i Asnes Sogn og de Personer, der have forhvervet Kaldet, for sig og afsige Dom om, hvilket af de udgivne Kald der er lovligt, saa Sognemændene, der have handlet mod Ordinansen, kunne blive tilbørligt straffede. De skulle give deres Dom klarlig beskreven. Sj. T. 19, 191 b.

27. Dec. (Kbhvn.). Bestalling, fra Mikkelsdag 1598 at regne, for Mester Berendt som Bygmester paa Kongens Slotte og Gaarde med en aarlig Løn af 100 Dlr. Naar han arbejder paa Kongens Slotte og Gaarde, skal han desuden have 12 Sk. lybsk i Dagløn hver Dag. Sj. R. 14, 196.

1599.

2. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Kronens Bønder under Svenstrupgaard. Kongen har bragt i Erfaring, at det gaar meget urigtigt til med Avlen til Svenstrupgaard, fordi Jorden ikke i Tide bliver tilflyet og pløjet, og fordi Bønderne vise sig meget modvilige og ulydige, idet de dels ikke møde i rette Tid for at udføre deres Arbejde, dels ikke gøre mere, end de selv lyste, naar de endelig komme. For at det herefter kan gaa rigtigere til og for at enhver kan vide, hvor meget af Jorden han skal pløje og tilfly, paabydes det, at alle Sognefogderne, naar de tilsiges af Lensmanden Eustachius von Thymer, skulle møde med de Bønder, de have at tilsige, og skifte Jorden mellem disse, saa enhver kan vide, hvor meget af Jorden han skal pløje og tilfly. Det befales Bønderne at møde, naar de tilsiges, hver modtage sin Part af Jorden og siden holde den i Stand og i øvrigt være Lensmanden hørig og lydlig, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sj. T. 19, 194.

3. Jan. (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt, Christian Holck og Lav Beck. Da Kongen har ladet Befaling udgaa til dem angaaende en Markeskelstrætte mellem Knudt Urne, Embedsmand i Halstedt Kloster, paa Kronens, Dronning Sophies og andre Lods-ejeres Vegne paa den ene og Peder Grubbe til Aalstrup paa

den anden Side, befales det dem selv personlig at møde paa Aastederne og enten afgøre Trætten i Mindelighed eller ved Retten. (I Brevet til Christian Holck: Hvis Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, er med i en anden Befaling¹ angaaende en anden Trætte mellem de samme om nogen Skovrebning paa de samme Aasteder, skal Christian Holck, da Sten Brahe paa Grund af Forhindring i Rigens Rejse og Bestilling ikke kan møde, træde i dennes Sted i Befalingen, møde paa Aastederne og i Forening med de andre tilfornordnede gode Mænd udføre Befalingen). Sj. T. 19, 194 b.

3. Jan. (Kbhvn.). Sj. R. 14, 198, se 30. Jan. 1599.

4. Jan. (—). Miss. til Peder Grubbe om at maatte fortøve her i Landet 4 Uger efter Fuldgørelsen af den Befaling mellem Knudt Urne, Befalingsmand i Haldstedt Kloster, paa Kroens, Dronningens og andre Lodsejeres Vegne paa den ene og ham paa den anden Side angaaende et Skel, som 13 Oldinge for nogen Tid siden havde svoret og gjort mellem Aalstrup Fang og Thorebye Fang, og angaaende nogen Skovrebning paa forskrevne Aasteder. Udt. i Sm. T. 6, 27.

8. Jan. (—). Miss. til Sten Brahe og Hendrik Rammel, der tidligere have faaet Tilsigelse til ved første Lejlighed at skulle begive sig paa en Rejse til Sverrig, om straks at begive sig til København for at tiltræde Rejsen. Udt. i Sj. T. 19, 195.

— Miss. til Hendrik Belov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der skal findes Kalksten i Kallø Len, skal han lade Sagen undersøge og, hvis der nogensteds findes Kalk, lade Kongen det vide med dette Bud og tillige meddele, hvorledes Kongen kan lade den brænde til sin Fordel. J. T. 5, 95.

— Miss. til Hans Lange om at lade affatte en klar og rigtig Jordebog paa alle de Bønder og Tjenere, Ugedagsmænd, Gadehuse, halve og hele Bols mænd, Møller, Smedehuse samt alle andre Huse og Gaarde under Lundenes Slot, hvert Herred, Sogn, By, Torp og Egenbygge for sig selv, og lade Jordebogen summere op, saa man, naar den fremsendes til Rentekammeret, af den klarlig kan forfare al Lejligheden. Efter Summeringen skal han i Jordebogen indføre, hvor megen Agerjord, Sædeland og Engbund der er, hvor mange Læs Hø, der aarlig kan høstes af Engene,

¹ Jvfr. 12. Sept. 1598.

og anføre hver Mark og Vang. der har særligt Navn, for sig selv med Sædejord og Engbund. I Jordebogen skal han ogsaa indføre, hvilke Skove, store og smaa, der findes under Slottet, og hvad Navn de have samt hvor mange Svin de kunne taale at fede, naar der er fuld Oldenbyrd. Endvidere skal han anføre, om der ligger noget Fiskeri, ferske Søer eller Fiskevand, under Slottet. Han skal senest inden førstkommende 8. April indsende Jordebogen under sin Haand og Segl til Rentekammeret. J. T. 5, 95.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Juel. Borgemestre og Raad i Visby og Dommeren paa menige Bønders og Almues Vegne paa Gulland have indberettet, at en ved Navn Henrik Due, der en Tid lang har været i Hermand Juels Tjeneste som Landfoged paa Gulland, har understaaet sig til paa Menighedens Vegne at stille en falsk Supplikats, der angaar Hermand Juels egen Person, gode Navn og Lempe, hvilken Supplikats efter deres Paa-stand er stillet og skrevet af ham efter hans eget Digt og Paafund uden deres Vilje og Vidende. Endvidere have de klaget over, at samme Henrik Due for nylig har forlystet sig med at opvække Tumult og Oprør blandt den menige Mand paa Gulland, hvorfor han skal være bleven fængslet. Det befales Hermand Juel at holde Henrik Due i god Forvaring til Foraaret og til den Tid sende ham fængslet til København sammen med sin Fuldmægtig, der skal gaa i Rette med ham, da Hermand Juel selv i denne ubelejlige Tid ikke kan begive sig fra Gulland. Han maa dog i Mellem-tiden ikke hindre Hendrik Due i at erhverve sig Vidnesbyrd eller andet, hvormed han maatte mene at kunne forsvare sin Sag. Sk. T. 3, 76.

— Miss. til Frandts Rantzau. Mourits Stygge til Holbekgaard har berettet, at der er Trætte om Markeskellet mellem Byerne Hiøberg og Tange i Silkeborg Len, og at det vil være nødvendigt at opkræve Sandemænd til at gøre ret Markeskel mellem Byerne. Da Kronen har Gods i begge Byer og der blandt Silke-borg Slots Breve skal findes baade Lavhævder og andre Breve, der lyde paa de Aasteder, hvor det rette Markeskel bør være, skal han blandt Slottets Breve lade opsøge de Lavhævder og andre Breve, som maatte angaa de to nævnte Byer og deres tilliggende Ejendom, og siden tilstille Mourits Stygge dem mod nøjagtig Reversal for, at han igen vil levere dem tilbage, naar Sandemændene

have svoret og gjort Markeskellet og han har brugt Brevene, saa de igen kunne blive indlagte blandt Slottets Breve. J. T. 5, 95 b.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Universitetet i København og Roskilde Kapitel. Da Kongen har nogen Bygning for paa Københavns Slot, anmodes de om, saalænge denne Bygning varer, at lade alle deres Bønder i Sømme, Ramsø, Tune, Smørum, Lille og Sokkelunds Herreder hver køre 10 Læs Kampesten om Vinteren, naar det er Opholdsføre, og 10 Læs om Sommeren, naar de blive tilsagte af Lensmanden eller hans Fuldmægtig. De skulle tilsende Børge Trolle, Lensmand paa Københavns Slot, en klar Fortegnelse over alle de Bønder, de have i de ovennævnte Herreder, for at han kan rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 195. Orig.¹ i Konsistoriets Arkiv Pk. 145.

10. Jan. (—). Miss. til alle Universitets-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Kommunitets-, Provste-, Præste- og Kirketjenere i Sømme, Ramsø, Tune, Smørum, Lille og Sokkelunds Herreder. Da Kongen ved første Lejlighed vil lade foretage nogen synderlig Bygning paa Københavns Slot, hvortil der behøves en hel Hob Kampesten, paabydes det strengelig enhver af dem, saalænge dette Arbejde staar paa, at møde med Heste og Vogn og køre 10 Læs Sten til Slottet om Vinteren, naar det er Opholdsføre, og ligesaa 10 Læs Sten om Sommeren, naar de tilsiges af Lensmanden eller hans Fuldmægtig, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sj. T. 19, 195 b.

— Miss. til Peder Frandtsen. Da han har indberettet, at en af Hertug Karls Tjenere under hans sidste Ophold i Sverrig har ladet sig forlyde med til ham, at Kongen kunde faa en 400 eller 500 Skippd. Kobber til Købs af Hertugen mod tilbørlig Betaling, befales det ham at begive sig til Sverrig sammen med Kongens Gesandter og paa bedste Maade handle om ovennævnte Kobber, saa Kongen kan faa det til en Pris af allerhøjest 24 Dlr. pr. Skippund. Hvis Handelen bliver bevilget, skal han udgive sit Brev paa, at naar Kobberet bliver leveret paa Grænsen, enten ved Halmsted eller et andet belejligt Sted, skal Betalingen ogsaa være til Rede. Hun maa kun forhandle om Betaling i rede Penge, hvilke skulle blive betalte i rette Tid efter hans Forskrivning. Han skal paase, at Kongen faar godt Kobber, og gøre sig al mulig Flid for, at Kobbe-

¹ Tr.: Rørdam. Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 449 f.

ret kan blive leveret, medens det gode Føre nu staar. Sj. T. 19, 196.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Knud Grubbe om saa snart som muligt i [Blekinge] Len at lade hugge 15,000 Nagler, hver 2 Fod lang, og 5000 Nagler, hver $1\frac{1}{2}$ Fod lang, og føre det, som de komme til at koste, til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 76 b.

— Mageskifte mellem Claus Mund til Serrislefgaard og Kronen. J. R. 6, 110 b. (Se Kr. Sk.).

— Følgebrev for Claus Mund til Bønderne paa det Gods, han har faaet til Mageskifte af Kronen. Udt. i J. R. 6, 112 b.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Da Kongen har tilskiftet Claus Mund til Serridslefgaard noget Maribo Klosters Gods, nemlig Serridslefgaard med nogle Gadehuse, der bruges under Gaarden, og 1 Gaard i Serridslef, for noget Gods i Nors Sogn i Hillerslef Herred i Thy, nemlig Vorninggaard, 1 Gaard i Vorning og hans Part i 1 Gaard i Nors By, skal hun annamme Godset i Thy under Klosteret og lade det indskrive i Jordebogen blandt andet Klosterets Gods. Sm. T. 6, 27.

19. Jan. (Auskær). Miss. til Knudt Grubbe. Han har indberettet, at mange af Sverrigs Riges Indbyggere, baade adelige og andre, ere dragne ind i Købstæderne i Blekinge, opholde sig der med Hustru, Børn og Tjenere og Dag for Dag blive flere, ligesaa at nogle Skibe, ladede med Proviant og Fetalje, og med nogle Krigsfolk og Hejdukker ombord, som Kongen af Polen og Sverrig har sendt til Undsætning for Fæstningen Kalmar, ere indkomne i Kongens Havne og Købstæder, hvorfor Hr. Carel, Sverrigs Riges Arvefyrste, skriftlig har anmodet ham om ikke at tillade, at Provianten kommer til Kalmar, da denne Fæstning i Modstrid med den mellem Kongen af Sverrig og Polen og Hr. Carel gjorde Afsked er bleven besat med fremmede Krigsfolk. Da Knudt Grubbe i den Anledning har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig, befales det ham at tilkendegive de ovennævnte Svenske, at de maa have deres Tilhold i Lenet, saalænge de opføre sig tilbørligt og rigtigt og det kan være Kongen, hans Rige og Undersaatter uden Skade, dog skulle de straks angive deres Navne og hvor mange de ere hos ham, og han skal foreholde dem, at de ikke maa drage fra det Sted, de have nedladt sig paa, førend de have tilkendegivet ham det, for

at Kongen des bedre kan vide, hvem og hvor mange der opholde sig i hans Lande. Som Svar paa Hertug Carels Brev skal han meddele denne, at han ikke kan befale eller forbyde nogen at løbe til Kalmar, men at saadant maa forrettes hos Kongen selv. Hvis det skulde hænde, hvad Kongen dog ikke formoder, at nogen skulde ville understaa sig til at inddrage paa Kongens Strømme og i Kongens Havne eller ogsaa til Lands med Magt, List eller i andre Maader at angribe nogen af de Svenske, der med Kongens Tilladelse opholde sig der og have indtegnet deres Navne hos ham, eller at berøre deres Gods, skal han med Lempe eller med Magt af bedste Evne forhindre det og forholde sig saaledes, som han vil forsvare for Kongen. Sk. T. 3, 76 b.

26. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Da der efter Kongens Befaling er hugget forskellige Slags Tømmer til Lader og Stokke i Landskrone Lens Skove, skal han med det første, medens dette Føre staar, lade Tømmeret køre til Helsingborg Slot. Kongen har skrevet til Kapitlet i Lund om at tillade, at dets Tjenere i Landskrone Len hjælpe til med at føre Tømmeret til Helsingborg Slot, og sender ham hermed et aabent Brev derom til Kapitlets Bønder til Forkyndelse for disse. Sk. T. 3, 77 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund om at tillade, at dets Bønder i Landskrone Len hjælpe til med at føre noget i Landskrone Len til Lader og Bøsestokke hugget Tømmer til Helsingborg Slot. Kongen har ladet aabent Brev udgaa til Kapitlets Bønder om hver at køre 1 Læs. Sk. T. 3, 78.

— Aab. Brev til alle Kannike-, Prælat-, Vikarie- og Præstetjenere i Landskrone Len om efter Tilsigelse af Olluf Rosensparre, Embedsmand paa Landskrone Slot, at møde med Heste og Vogn og hver køre et Læs Tømmer til Helsingborg Slot. Hvis nogen ikke møder, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 78.

29. Jan. (—). Nyt Forleningsbrev for Hans Polhusen paa den gamle Kro ved Frederiksborg med dertil liggende Ager og Eng, saaledes som den tidligere Kromand Hans Meyer har haft den i Værge, uden Afgift. Han skal have nødtørf-tig Ildebrændsel af Vindfælder og fornede Træer i Kronens Skove efter Udvisning af Lensmanden paa Frederiksborg, have fri Olden i Slottets Skove til sine egne hjemmefødte Svin, naar der er Olden, og have frit Fiskeri til Kroen i Arresø ligesom den tidligere Kro-

mand. Han maa være fri for Sise af det Rostockerøl, som han kan udtappe i Kroen, men han maa ikke sælge Rostockerøl i Tøndetal udenfor Kroen, for at Kronens Sise og Rettighed ikke skal blive forkortet. Han skal være forpligtet til at holde Kroen forsynet med Kamre og Senge til Kongens Sekretærer og det danske og tyske Kancelli, saa de fremfor nogen anden kunne faa deres Losementer og Værelser deri, naar de komme til Slottet, og skaffe baade dem og de fremmede, der gæste Kroen, nødtørfelig Underholdning med god Mad og Øl til en rimelig Pris, saa ingen skal kunne have noget at klage over. Sj. R. 14, 198 b.

29. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Høvedsmanden paa Kronborg om at tilstille Peder Mund paa Frederiksborg 15 af de Harnisker, han har i Forvaring. Disse Harnisker skulle leveres til Borgerne i Slangerup, hos hvem han derfor skal kræve Betaling for dem. Udt. i Sj. T. 19, 196 b.

30.¹ Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Mund til Seritsløf, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, af Hensyn til sin tro og flittige Tjeneste maa faa 500 Dlr i aarlig Pension mere, end det ham i 1597 givne Forleningsbrev lyder paa. Forhøjelsen skal regnes fra 1. Maj 1598. Sj. R. 14, 198. Orig.

— Miss. til Fredrik Leil. Da Kongen for nogen Tid siden har optaget en ung Pige, hvis Forældre ere døde, og fremdeles vil lade hende optugte, anmoder han Fredrik Leil om at lade sin Hustru tage denne Pige til sig og lade hende optugte, saaledes som Ungdommen kræver. Udt. i Sj. T. 19, 196 b.

[Omtr. **30. Jan.**]² (—). Aab. Brev om, at Andreis Friderich, Kongens Enspænder, af Hensyn til sin lange Tjeneste for Livstid skal have 20 Dlr. i aarlig Pension, en sædvanlig Hofklædning og Fetalje for 50 Dlr., Pension og Hofklædning at udrede af Rentekammeret og Fetaljen af Fetaljeskriveren paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 200.

31. Jan. (Frederiksborg). Bestalling for Jørgen von Friberg, Borger i Slangerup, som Bygmester ved Bygningen paa Frederiksborg. Han skal bygge et Lysthus af Grund, 50 Al. langt og 15 Al. bredt inden Muren, med 2 Hvælvinger, den ene over den anden, med Piller midt i og en Vindeltrappe

¹ I Sj. R. er Brevet dateret: 3. Jan. ² Indført mellem Breve af 31. Jan. og 5. Febr.

midt op i Huset, endvidere en Stald, 244 Al. lang og 11 Al. bred inden Muren, med en lille Vindeltrappe op i Huset, et lille Korshus op til Stalden til Svendekammer og en Smedje bag op til Huset. Dernæst skal han bygge et Hus til Beriderstald, 30 Al. langt og 15 Al. bredt inden Muren, med en Mur fra Beriderstalden til den lange Stald med en Port paa og en Mur fra den lange Stald til det andet Hus, ligeledes med en Port paa. Jørgen von Friberg skal opføre disse Bygninger paa hans egen Kost og Tæring, baade med Gravning og Lægning af Grundvold og med Holden af Murmestre, Kalkslaaere og Pligtskarle, dog skal der uden Besvær for ham skaffes ham Kalk, Sten, Tømmer og andet Tilbehør. Han skal for dette Arbejde have 2500 gl. Dlr. af Rentekammeret og fri Underholdning til sig selv blandt Kongens egne Folk i Borgestuen paa Frederiksborg Slot. Han skal med det første paa egen Bekostning lade den lange Stald og de andre der omkring staaende smaa Huse nedbryde, for hvilket Arbejde han skal have 50 gl. Dlr. af Rentekammeret. Han skal paase, at Bygningen bliver udført godt. Sj. R. 14, 199¹.

31. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har faaet en Del Rustninger af denne Brevviser Zacharias Plattenslager, hvorfor han er bleven denne en Sum Penge skyldig, og har befalet ham at skaffe nogle flere Rustninger, har han bevilget, at Zacharias maa faa 1000 Dlr. paa Haanden. Hofmesteren skal straks af Rentekammeret, eller hvor han ellers kan finde Raad til det, give Zacharias de 1000 Dlr. paa Haanden. Sj. T. 19, 196 b.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har antaget Jonas Smed paa Hammermøllen ved Kronborg og denne siden sidste 5. Sept. har arbejdet og holdt 5 Svende paa Værkstedet, men hidtil ingen Bestalling har faaet, skal Hofmesteren betale dem, hvad de maatte have fortjent, indtil der bliver gjort en Bestalling om, hvad han skal have i Løn. Udt. i Sj. T. 19, 197.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har givet Casper Sadelmager Ordre til at udføre forskelligt Arbejde, skal Hofmesteren sørge for, at denne til dette Arbejde faar det Læder og hvad andet, han efter hoslagte Seddel behøver. Udt. i Sj. T. 19, 197.

1. Febr. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Fru Beate

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 567 ff.

Hvitfeldt til Møllerødt, Knud Ulfeldts Enke, Dronningens Hofmesterinde, paa noget Krongods i Blenterup Sogn i Skaane, som hun har haft i Pant i nogen Tid, men som nu er blevet indløst fra hende, nemlig 3 Gaarde i Karup, 4 Gaarde og 4 Fæster i Hylle, 3 Gaarde i Kongsholdt og 1 Gaard i Buedrup, kvit og frit. [Iøvrigt med Artiklerne 16 og 18]. Sk. R. 3, 86.

1. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus. For rum Tid siden¹ har Kongen skrevet til ham om at paatage sig Værgemaalet for Fru Mette Emmiksen, Jørgen Tidemands Enke, og forsvare hende og hendes Gods paa Tinge, Stævne og andensteds, hvor det gøres behov. Kongen har dog nu efter hendes Angivende mærket, at han ikke længere forestaar Værgemaalet for hende, eftersom hendes Datter Fru Anne Tidemand har forskrevet Erik Bilde til Kiersgaard 2 Gaarde mod hendes Vilje og uden hans Vidende. Da hun derhos har anmodet om, at Laurits Brockenhuus fremdeles maa forestaa Værgemaalet for hende, befales det ham igen at antage sig Værgemaalet for hende og forsvare hendes Gods og Ejendom, hvor det end ligger i Riget, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. F. T. 3, 53.

3. Febr. (Antvorskov). Miss. til Carl Bryske og Preben Bild, Embedsmænd paa Rugaard og Hindsgaufvel. Da Laurids Brockenhuus, Embedsmand paa Nyborg, har berettet, at han endnu intet Vederlag har faaet for de 4 Gaarde i Follerup og Follerup Mølle af hans Gods, som Kongens Fader har lagt ind under Koldinghus, og har begæret nu at faa Vederlag derfor i 5 Gaarde og 1 Gadehus i Lunde i Sunds Herred i Fyen, skulle de med det allerførste begive sig til begge Parters Gods. besigte det, ligne det paa sædvanlig Vis [og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. F. T. 3, 54.

4. Febr. (—). Følgebrev for Fru Beate Hvitfeldt, Dronningens Hofmesterinde, til Bønderne paa det Gods i Blenterup Sogn i Skaane, som hun 1. Febr. har faaet i Forlening. Udt. i Sk. R. 3, 87.

— Miss. til Hermand Juel. Da Jørgen Kaas Emmiksen har berettet, at han paa egne og sin Søsters² Vegne, for hvem han er Værges, har noget Tilgodehavende hos Kongens Undersaatter paa Gotland, hvilket det vil blive ham besværligt at indkræve, med-

¹ 3. Sept. 1594. ² Anne Kaas.

mindre Kongen vil hjælpe dem til Ret, befales det Hermand Juel at hjælpe Jørgen Kaas med Indkrævningen af dette Tilgodehavende, saa vidt han kan gøre det med Rette, og at lade ham faa det Gods, som har tilhørt Knud Mikkelsen, forhen Skriver paa Gotland, og som der tidligere er optaget Inventarium over. Hvis noget af dette Gods er forrykket, skal han hjælpe Jørgen Kaas eller hans Fuldmægtig med at faa det igen. Sk. T. 3, 78 b.

4. Febr. (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i Visby. Jørgen Kaas Emmiksen har berettet, at han har Tiltale til Hans Kyster og Niels Skaufboe, Borgemestre, og Niels Christensen, Borger i Visby, for en Sum Penge, som de ere blevne hans afdøde Fader og Hans Spegel skyldige efter deres udgivne Haandskrifts Lydelse. De have i den Anledning været stævnedes for Borgemestre og Raad, og disse have afsagt den Dom, at Hans Kyster og Niels Christensen ere pligtige til at holde deres Brev og Segl og betale, hvad de ikke med nøjagtigt Vidne, Brev og Segl eller deres Regnskabsbøger kunne bevise allerede er betalt. Denne Dom er efter Jørgen Kaas's Formening ikke saa nøjagtig og endelig, som den burde være, saa han kan rette sig derefter, da der i den ikke meldes noget om, hvilke Vidnesbyrd, Breve, Segl, Kvittanser eller Regnskabsbøger de have kendt for nøjagtige eller ej, eller hvad der derefter skal regnes for betalt og kvitteret, og hvad Jørgen Kaas endnu kan kræve hos dem efter deres Haandskrift. Endvidere have Borgemestre og Raad i deres Dom hensat til de tilbørlige Dommere Spørgsmaalet om to af Emmike Kaas udgivne Haandskrifter, som Niels Skaufboe har frembaaren i Rette, skønt den ene af disse paa de 40 Dlr., som Emmike Kaas skal have givet Niels Skaufboes Søn i Faddergave, ikke nogen Sinde er benægtet eller draget i Tvivl, og den anden ikke lyder paa Emmike Kaas selv, men paa Jørgen Munk. Da Jørgen Kaas mener derved at være kommen til kort og at være ført i forgæves Kost, Tæring og Skade, har han anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales Borgemestre og Raad, naar Jørgen Kaas henvender sig til dem med dette Brev, igen at indstævne hans Modpart for sig, nøje undersøge Sagen og siden endelig dømme dem imellem, om ikke Hans Kyster, Niels Skaufboe og Niels Christensen ere pligtige at betale deres Haandskrift, saa vidt de ikke have Emmike Kaas's egen Kvittans og Haandskrift, eller hvilke af de Vidnesbyrd, Breve, Segl og Regnskabsbøger, som Hans

Kyster, Niels Skaufboe og Niels Christensen beraabe sig paa, der ere saa nøjagtige, at de kunne befri dem for Jørgen Kaas's Tiltale for Gælden, hvor vidt disse bør blive ved Magt, og hvor meget de tre nævnte Personer ere pligtige at betale efter deres Haandskrift og hvad de bør være fri for. De skulle afsige en endelig Dom og give Dommen beskrevet. Sk. T. 3, 79.

4. Febr. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Envold Kruse til Hiermidslefgaard, Rentemester, har berettet, at en, ved Navn Christen Pedersen, der tjente Præsten i Nørholm, paa sin rette og lovlige Vej uskyldig er bleven dræbt af Jens Nielsen i Nørholm og dennes Søn, og at Sandemændene i Hornum Herred ikke inden Sjetteugers Dagen, som Loven paabyder, have kunnet gøre deres Tov, fordi Sagen er bleven forhalet i lang Tid ved Vidnesbyrd, som Manddraberen har erhvervet. Da Envold Kruse nu paany vil forfølge Sagen, meddeles der ham herved Oprejsningsbrev i Sagen. J. R. 6, 113.

5. Febr. (—). Aab. Brev om, at Hr. Edvard Fortunatus, Markgreve af Baden og Hogsperg, Greve til Spanheim og Eberstein, Herre til Lahr og Malberch, med Følge paa hans Rejse fra Sverrig til Tyskland frit og sikkert maa rejse her igennem Riget, dog skulle Markgreven selv og hans Følge saa ogsaa forholde sig tilbørligt mod Kongens Undersaatter og ikke i nogen Maade forurette disse. Kongen paabyder alle at befordre Markgreven og hans Følge paa det bedste og forbyder alle at vise nogen Modvillighed mod Markgreven og hans Følge eller at tilføje dem nogen Skade eller Overlast. Sj. R. 14, 200 b.

— Miss. til Lav Beck. Kongen har bevilget, at en af Fru Talle Rosengaards Tjenere, som han holder fængslet paa Ringstedt Kloster, fordi han har skudt et Dyr, maa komme ud af Fængslet og blive fri. Udt. i Sj. T. 19, 197 b.

— Miss. til Bispen i Lund. Borgemestre og Raad i Malmø have indberettet, at Skolemesteren i Malmø kun er forsørgt med en meget ringe Løn og Underholdning og af den Grund fra gammel Tid af har haft et Sogn, kaldet Hyllie, lige op til Malmø, men at dette Sogn siden er kommen fra Skolemesteren, idet en Skolemester, ved Navn Hr. Olluf, har beholdt Hyllie Sogn sammen med Bonkeflod Sogn, da han kom fra Skolen. Da imidlertid Bonkeflod Sogn er godt og rigt nok til alene at underholde en Sognepræst, have de anmodet om, at Hyllie Sogn igen maa blive

udlagt til Skolemesteren. Da Kongen ikke ved, hvorledes det forholder sig med den Sag, om der findes nogen særlig Fundats eller Benaadning, eller om Præsten i Sognene kan komme til kort derved, skal Bispen med det første undersøge Sagen og inden 4. Marts erklære sig til Kongen derom, saa Kongen kan rette sig derefter. Sk. T. 3, 80.

5. Febr. (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Kongen har eftergivet Hans Olufsen i Flakkebieerre under Andvorskouf Slot Halvparten af forrige Aars Landgilde, som han resterer med, da han har slaet sit Ben itu og derover er kommen i stor Fattigdom. Udt. i Sj. T. 19, 197.

6. Febr. (—). Miss. til samme. Da Peder Olsen i Vid-søgaard i Andvorskouf Len har genopbygget sin Gaard, der tidligere var øde og ubebygget, har Kongen eftergivet ham et Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 197 b.

8. Febr. (—). Livsbrev for Claus Pedersen, Kirkeværge for Ringsted Kirke, paa Kirkens Part af Korntienden af Ringsted Sogn, som Lauge Beck, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand i Ringsted Kloster, har bortfæstet til ham; dog forbeholder Kongen sig, hvis han selv vil bruge Tienden til noget af sine Slotte, Klostre eller Gaarde, at tage den mod at betale Claus Pedersen det af ham udgivne Stedsmaal tilbage. Claus Pedersen skal i aarlig Afgift til Kirken svare 11 Pd. Rug, 11 Pd. Byg, 10 Tdr. Havre og 2 Skpr. Boghvedegryn, men maa give Penge i Stedet for denne Afgift, beregnet efter Roskilde Kapitels Køb. Han skal være forpligtet til at ramme Kirkens Gavn og Bedste saavel med hvad der behøves til dens Bygning og Forbedring som i andre Maader, og hvis han viser sig forsømmelig heri, skal Lensmanden i Ringsted Kloster have Ret til at beskikke en anden Kirkeværge i hans Sted og bortfæste Tienden til denne. Sognemændene skulle tiende retfærdigt og yde Tienden i Negene, og hvis nogen tiender uretfærdigt, skal Claus Pedersen have Ret til at lade deres Korn kaste i Lensmandens eller hans Fuldmægtigs Nærværelse og lade dem tiltale og straffe, hvis det viser sig, at de have tiendet uretfærdigt. Sj. R. 14, 201.

— Miss. til Sten Brahe. Da Kongen har givet Jochim von der Lip, Fiskemester, Ordre til at fiske i Søerne i hans Len [Kallundborg] til Kongens Hoflejr her paa Slottet, skal han sørge for, at denne faar Hjælp af Bønderne til at drage og

fiske i Søerne, og skaffe ham de nødvendige Vogne til at fremføre baade Fiskerne og Fiskeredskaberne. Udt. i Sj. T. 19, 197 b.

9. Febr. (Antvorskov). Miss. til Albret Friis om at fremsende 5000 tørre Flyndere og 4000 Hvillinger til Andtvorskouf. Udt. i J. T. 5, 96.

10. Febr. (—). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hertug Karl af Sverrigs Gesandt allerede skal være paa Vejen, skal han sørge for, at han bliver liggende enten i Helsingør eller i København, indtil Kongen har fuldendt sin Rejse og er kommen tilbage, da Kongen ikke vil have, at Gesandten skal begive sig hid til Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 198.

— Miss. til Niels Skram. Naar han i Anledning af Kongens Ordre til ham om at lade noget Korn af Slottets Indkomst gøre i Malt i en Skrivelse til Hofmester Christopher Valkendorf har meddelt, at han ikke kan undvære noget Malt fra Slottet, saa kan Kongen ikke opholde sin Hofholdning, som det sig bør, med en saadan Undskyldning, og det befales ham derfor endnu engang at have 7 Læster Malt i Forraad af Slottets Indkomst til Kongens Behov og uden al Undskyldning levere dem straks paa Foraaret, naar han faar Ordre derom. Han skal senest inden 14 Dage efter Paaske fremsende sit Regnskab af Byghollums Len til Rentekammeret med et vist Bud og med Regnskabet tillige det, som hører dertil. J. T. 5, 96.

23. Febr. (—). Miss. til Hofmesteren om at give Hertug Karl af Sverrigs Gesandt Ordre til ufortøvet at begive sig hid til Hoflejren, da Kongen vil give ham Audiens her. Udt. i Sj. T. 19, 198.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Tidligere¹ har han faaet Ordre til at opføre nogen Bygning paa Draxholm Slot, og da Kongen nu har bragt i Erfaring, at baade Køllen og Loftet, hvorpaa Maltet skal oplægges, og Husene ere brøstholdne paa Tag og i andre Maader, befales det ham fremdeles at lade bygge for 300 Dlr. paa de Steder, hvor han finder det gavnligt, foruden det, som han tidligere har faaet Ordre til at lade bygge. Sj. T. 19, 198.

— Miss. til Jørgen Friis. Otte Hvitfeldt til Frøsløfgaard har berettet, at Kronen har Tredjeparten i Frøsløfgaard, dog har han endnu denne Part i Brug og Besiddelse, men nu gør Ofve Lunge

¹ 4. Marts 1598.

til Odden, der har afkøbt ham hans Part i Frøsløfgaard, ham nogen Hinder baade med Pløjning og Udførsel af Møg paa Fællesejendommen og i andre Maader, fordi den Part, som tilkommer Kronen, ikke er afdelt. Jørgen Friis skal lade Sagen undersøge og ved uvildige Mænd lade den Kronen tilkommende Del af Frøsløfgaards Ejendom afdele, saafremt det med Rette kan gøres og Lejligheden er saaledes, at det kan lade sig gøre. J. T. 5, 96 b.

23. Febr. (Kbhvn.)¹. Miss. til Tolderen i Ringkøbing. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa aabent Brev om, at Øksne kun maa udføres af Riget paa de lovlige og sædvanlige Toldsteder. Da mange af Undersaatterne ved Ringkøbing imidlertid have begæret Tilladelse til at maatte udføre deres Staldøksne til Skibs, befales det ham at lade dem gøre dette til 1. Maj 1600, men ikke længere; dog skal han passe godt paa, at Kronens Told og Rettighed ikke forkortes derved. J. T. 5, 96 b.

24. Febr. (Antvorskov). Forleningsbrev for M. Jens Giødtsen, Superintendent i Aarhus Stift, paa et Kannikedømme i Aarhus Domkirke, kaldet Kolkot Præbende, som er ledigt efter afdøde M. Peder Hansen, at nyde med de samme Friheder som andre Kanniker i Aarhus Kapitel, der ikke have nogen særlig Benaadning. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 113.

27. Febr. (—). Bestalling for Johan Vildtskytte som Skovrider paa Vordingborg Skove. Han skal i aarlig Besolding have 16 gl. Dlr., 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest, alt at udrede af Vordingborg Slot. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 26. Sept. 1596 for Las Jæger]. Sj. R. 14, 202 b.

28. Febr. (—). Aab. Brev om, at Jesper Kyndissen, der er beskikket til Herredsfoged i Løufve og Ars Herreder, skal være fri for at svare Landgilde eller gøre Ægt, Arbejde og anden Rettighed af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged og indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 204.

1. Marts (—). Miss. til Hans Lange om, at Kongen vil gøre Forandring med Lundenes Slot og Len, som han en Tid har haft i Pant og siden været forlenet med. Det befales ham

¹ København som Dateringssted er rimeligvis en Fejlskrift for: Antvorskov.

derfor at indrette sig saaledes, at han kan levere Slot og Len med det, som bør efterlades ved det, fra sig, naar han faar nærmere Besked fra Kongen. Udt. i J. T. 5, 97.

2. Marts (Antvorskov). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Person, der siger, at han er Jomfru Ingeborre Bildes Tjener, har skudt et Dyr paa Jungshofvidt Skove, skal han lade denne Person tiltale og forfølge, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret. Udt. i Sj. T. 19, 198 b.

—¹ Miss. til Knud Rud om at betale, hvad han bliver Gierløf, Lundforlunde og Erdrup² Kirker i Sjælland skyldige for deres Tiender, da Kirkerne ere bygfældige og selv behøve, hvad der med Rette tilkommer dem. Sker det ikke, vil Kongen se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe dem til Ret. Udt. i F. T. 3, 55.

3. Marts (—). Miss. til Ebbe Munk om at give Gunde, Niels Ramsings Enke, i Hollumstrup et Pund Byg af Loftet til at saa med og til at underholde hendes fattige Smaabørn med. Udt. i Sj. T. 19, 198 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da der mangler nogle Jærnkakkelovne her paa Slottet, skulle de i Sundet købe 13 Jærnkakkelovne til Kongen, nogle smaa og nogle store, af det Slags, som er Vindovne, og føre Betalingen for dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 198 b.

— Miss. til Jakob Seefeldt om med det første at fremsende 50 Læster Kalk til Andtvorskouf Slot og fragte Skuder til at føre Kalken til Korsør. Udt. i J. T. 5, 97 b.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Malmø have berettet, at Skolemesteren i deres By kun har en meget ringe Løn og Underholdning for sin Tjeneste, og at der udenfor Byen ligger et Sogn, Hyllie Sogn, der for rum Tid siden er henlagt til Skolemesterens Underholdning, men da Hr. Oluf Mortensen, som var Skolemester i Byen, kom fra Skolen og blev forsørget med Bunkeflod Sogn, der altid tidligere havde holdt sin egen Præst, beholdt han for sin lange og flittige Tjeneste i Skolen alligevel Hyllie Sogn, skønt Hyllie Sogn hverken ved Fundats eller andre Breve er an-

¹ I Registranten er Brevet, sikkert ved en Fejlskrift, dateret: København.

² I de tidligere Miss. om denne Sag nævnes Erdrup ikke, men i Stedet Hemmershøj Sogn, hvori Erdrup ligger; Kirken synes altid at have ligget i Hemmershøj.

nekkeret til Bunkeflod Sogn, og siden den Tid have de to Sogne hørt sammen under den ene Præst efter den anden. Da Bunkeflod Sogn imidlertid alene kan underholde sin Præst, have Borgemestre og Raad i Malmø ansøgt om, at Hyllie Sogn igen maa blive henlagt til Skolemesterens Underhold. Da Kongen af Superintendent i Skaane Stift M. Mogens Matsens Erklæring har set, at Bunkeflod Sogn er rigt nok til alene at underholde en Præst, og da Hyllie Sogn som ovenfor nævnt, hverken ved Fundats eller Breve er annekteret til Bunkeflod Sogn, har Kongen bevilget, at Hyllie Sogn herefter altid maa ligge til Skolemesterens Underhold. Skolemesteren i Malmø maa herefter altid oppebære den Rente og Indkomst af Sognet, som Sognepræsten hidtil har haft, men skal saa ogsaa enten selv gøre Sognefolkene tilbørlig Tjeneste inden- og udenfor Kirken eller holde en duelig Kapellan dertil. Det befales Sognemændene i Hyllie Sogn herefter at svare deres Tiende og anden Rettighed til Skolemesteren i Malmø. Sk. R. 3, 87 b.

3. Marts (Antvorskov). Miss. til Manderup Parsberg. Fru Christentse Nielsdatter, Biørn Kaas's Enke, har nogle Tiender i Hellom Herred i Fæste og har Stadfæstelsesbrev paa Livstid paa dem. Disse Tiender har hendes Søn, afdøde Erik Kaas, med hendes Bevilling oppebaaret til sin Gaard Vorgaard og paa hendes Vegne aarlig leveret Afgiften af dem paa Aalborghus. Nu har imidlertid Erik Kaas's Enke, Fru Anne Krabbe, berettet, at for kort Tid siden, da hendes Husbondes Begravelse skulde staa, brændte Ladegaarden ved Vorgaard med alt det indhøstede Korn og andet, og hun har i den Anledning begæret at maatte blive fri for at svare dette Aars Afgift af Tienderne. Kongen har bevilget dette og befaler ham at lade hende være fri for at svare den til sidste Fastelavn forfaldne Afgift af Tienderne. Hvis hun allerede har ydet Afgiften, skal han levere hende det ydede Korn tilbage. J. T. 5, 97.

4. Marts (—). Miss. til Hannibal Gyldenstjerne til Restrup, Niels Krabbe til Tostelundt, Styge Høg til Vong og Johan Brockenhus til Tostrup. Der er Trætte mellem Christopher Kruse til Tulstedt og Hendrik Bildt til Høssingaard¹ paa den ene og Christen Prip til Ølandt paa den anden Side om det Arve-gods, Ejendom, Skov og Mark, Løsøre, Guld og Sølv, Penge, Fæ,

¹ Hassingaard, Kær H.

Kvæg, Bo og Boskab, som er tilfalden dem efter deres afdøde Moder¹ og efter deres afdøde Broder og Hustruers Broder Jørgen Prip. Christopher Kruse og Hendrik Bildt have tilbudt Christen Prip en kongelig Befaling til gode Mænd om enten at forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem, men Christen Prip har ikke villet gaa ind derpaa, og de have derfor været foraarsagede til efter Recessen alene at udtage Befalingen. Da de have tilbetroet de ovennævnte fire gode Mænd at forlige Sagen i Mindelighed eller dømme dem imellem, befales det disse at mødes med det første paa belejlig Tid og Sted, stævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og siden enten bilægge Striden mellem dem om Skiftet i Mindelighed eller dømme dem imellem. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signetur. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og alligevel udføre Kongens Befaling. Det befales begge de stridende Parter at møde i Rette for dem, naar de tilsiges, med de Breve og Beviser, som de have imod hinanden, og at lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. J. T. 5, 98.

6. Marts (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk om at flytte Jægergaarden ved Andvorskouf til Røstedt og give Jægerne Maanedskost. Hvad der gaar med til Byggeriet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 198 b.

8. Marts (—). Pasbrev for Villum Hesselsen, Borger i Skelskør, og Hans Svart, Borger i Næstved, der i Forening ville sende deres Fuldmægtig ind i Sverrick med deres Skib for at sælge noget Gods og igen tilkøbe sig de Varer, som dér maatte være at faa, samt iøvrigt søge deres Gavn dermed, hvor de bedst kunne. Sj. R. 14, 204.

9. Marts (—). Miss. til Alexander Durham, Kieldt Baad og Herluf Daa om at møde i København 5. April og siden træde ind paa de Skibe, de faa Ordre om. Udt. i Sj. T. 19, 199.

12. Marts (Ringsted Kloster). Miss. til Lav Beck og Peder Basse. Da en Borger i Slagelse, ved Navn Jens Bonde, for nogle Dage siden har overfaldet Borgemestre og Raad og Byfoged i Slagelse med mange unyttige Ukvemsord og har haft flere af Borgerne i Byen med sig, der ogsaa have gjort

¹ Agnete Skenk.

sig skyldige i Modvillighed, skulle de, da Borgemestre og Raad ikke kunne være Dommere i deres egen Sag, med det første indstævne Sagen i Rette for sig, nøje undersøge den, afsige Dom i den og give Dommen beskreven. Sj. T. 19, 199.

13. Marts (Roskildegaard). Aab. Brev om, at Forstander for den kongelige Skole i Sorø M. Hans Mikkelsens Hustru Lisabet Munte maa, saafremt hurt overlever sin Mand, fremdeles indtil anden Ordre gives, beholde Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Hammer Sogn i Hammer Herred i Sjælland, som Kong Frederik II har forlenet¹ M. Hans med, kvit og frit, ligesom M. Hans har den. Sj. R. 14, 204 b.

15. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Villum Hessel-sen, Borger i Skelskør, der har tilforhandlet sig en 300 Stald-øksne hos Kongens Undersaatter i Danmark, nu til Foraaret maa udføre disse til Skibs fra Korsør, da det paa Grund af den Mangel paa Foder, som der er mange Steder, vil falde ham meget besværligt at lade dem uddrive over Land; dog gælder denne Til-ladelse kun for denne ene Gang og han skal betale Tolderen i Korsør den sædvanlige Told og Rettighed af Øksnene. Sj. R. 14, 205.

16. Marts (—). Bestalling for Pouel Pedersen, Borger i Svendborg, som Tolder og Sisemester i Svendborg. F. R. 3, 44.

17. Marts (—). Miss. til Eske Brock og Christian Holck. Kongen har ladet udgaa aabent Brev² til alt Norge om, at han til Sommer vil sende nogle Raader og gode Mænd til Norge for paa hans Vegne at sidde Retterting, først i Bergen den 24. Juni til Paadømmelse af de Sager, som Undersaatterne nordenfjælds maatte have indstævnet, og siden i Oslo den 1. Aug. til Paadømmelse af de Sager, som Undersaatterne søndenfjælds maatte have indstævnet, for at alle de Undersaatter, der have noget at klage over og have faaet Stævninger af Lensmændene, kunne blive hjulpe til Lov og Ret. Da Kongen blandt andre vil bruge dem hertil, skulle de rette deres Lejlighed efter at være til Stede i København den 10. Juni for at træde ind paa et af Kongens egne Skibe. Der skal blive medgivet dem skriftlig Instruks om, hvorledes de skulle forholde sig med at sidde Retterting. Sj. T. 19, 199 b.

¹ 13. Juli 1579.

² 12. Aug. 1598 (Norske Rigsreg. III. 546 f.).

17. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til nedennævnte Lensmænd, Toldere, Byfogder og andre om Restancer: Corfvidts Ulfeldt skal inden 6 Uger betale den Restance af rede Penge, som han blev skyldig paa sit Regnskab af Korsør Slot og Len til 1. Maj 1598; Knudt Rud til Sandholt skal give Niels Bagger i Odense Tilhold om at betale de 1069 Dlr., som denne blev skyldig paa sit Regnskab, der forklaredes i Rentekammeret 20. Dec. 1597; endvidere skal han, da Byfogden i Assens, hvem han tidligere har faaet Befaling til at beordre til at møde inden 6 Uger paa Rentekammeret for at forklare sit Regnskab, ikke er mødt og stadig resterer med Regnskab og Penge, lade denne tiltale med Retten og sørge for, at Byfogden møder paa Rentekammeret med sit Regnskab og de Penge, han bliver skyldig; Erik Lykke til Eskier skal inden 6 Uger kræve Kvittansiarum paa Skivehus Len for den Tid, han har haft det i Forlening; Gregers Ulfstand Holgersens Arvinger skulle inden 6 Uger kræve Kvittansiarum paa Skivehus Len for den Tid, Gregers Ulfstand har været forlenet med det, og betale, hvad de maatte blive skyldige; Fru Doritte, Jørgen Rosenkrantz's Enke, ligesaa for Kallø Len; Lodvig Munk til Qvestrups Arvinger skulle inden 6 Uger indbetale den resterende Afgift, 900 Dlr., af Ørum Len fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595, gøre Regnskab for den uvisse Indkomst og Stiftets Indkomst i samme Tid, indbetale de 50 Dlr., som Lodvig Munk resterer med af Madskatten 1587, og kræve Kvittansiarum paa Lenet; Johan Rud skal inden 6 Uger fremsende sit Regnskab af Beufing Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597, betale, hvad han bliver skyldig, og kræve Kvittansiarum; Bertel Holck skal inden 6 Uger betale sin Afgift af Vildstedt By fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597 og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst af Byen i den Tid, han har været forlenet med den; Knudt Gyldenstjerne Hendriksen skal inden 6 Uger betale de 500 Dlr., han endnu resterer med af de 2000 Dlr., som hans afdøde Fader paa Kongens Vegne skulde have betalt Fru Vibikke Podebusk; Arvingerne efter Fru Abbel, Hr. Niels Langes Enke, skulle kræve Kvittansiarum paa Lundenes Len og betale, hvad de maatte blive skyldige. inden 6 Uger, saafremt Kongen ikke skal kræve det paa anden Maade, da de ofte tidligere have faaet Kongens Skrivelse herom og ikke have rettet sig derefter; Fru Talle Ulfstand skal inden 6 Uger betale sin Afgift, 100 Dlr. aarlig, for Tiden fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1598 af Hellenekierckis Gods; Peder Brahe skal inden 6 Uger betale de

505 Dlr., som han er bleven skyldig af Sølvitsborg Len til 1. Maj 1596, fremsende sit Regnskab af samme Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597 og kræve Kvittansiarum derpaa; afdøde Pouel Hvitfeldts Arvinger skulle inden 6 Uger kræve Kvittansiarum af Halmsted Herred og betale de 11 Dlr., som der endnu resterer paa en Pengeskat til St. Olai Dag [29. Juli] 1589 af Tromsø Len; Fru Talle, Arrild Ugerups Enke, skal inden 6 Uger kræve Kvittansiarum paa Helsingborg Len og betale, hvad hun maatte blive skyldig; Emikke Kaas's Arvinger skulle inden 6 Uger kræve Kvittansiarum paa Visborg Len; Niels Mikkelsens Arvinger skulle inden 6 Uger kræve Kvittansiarum af Hedemarkens og Østerdals Len i Norge og betale, hvad de maatte blive skyldige; Johan Venstermands Arvinger skulle inden 6 Uger kræve Kvittansiarum af Rints Klosters Len og betale, hvad de maatte blive skyldige; Claus Skeels Arvinger skulle inden 6 Uger kræve Kvittansiarum af Vardøhus Len og Finmarken og betale, hvad de maatte blive skyldige; Jacob Trolle skal inden Pinsedag betale, hvad han bliver skyldig af Trondhjemgaards Len til 1. Maj 1598; Hans Pedersen skal inden 6 Uger kræve Kvittansiarum af Nedenes Len og betale, hvad han maatte blive skyldig; Fredrik Lange skal inden 6 Uger gøre Regnskab for Told og Sise i Tønsberg Len siden 31. Aug. 1595 og betale, hvad han maatte blive skyldig; Jørgen Daas Arvinger skulle inden 6 Uger betale de 160 Dlr., Jørgen Daa blev skyldig af Andenes Len til 1. Maj 1597; Gabriel Skinkel skal inden 6 Uger betale sin Afgift, 200 Dlr., af Liussè Klosters Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598 og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst i samme Tid; Axel Ugerup skal inden 6 Uger fremsende sin Afgift, 200 Dlr., af den visse Indkomst af Udsten Kloster fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598 og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst i samme Tid; Jens Bang, Tolder i Assens, skal straks betale de 1199 $\frac{1}{2}$ Dlr. 11 Sk. 2 $\frac{1}{2}$ Pend. lybsk, som han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1598; Hans Bang, Tolder i Middelfart, skal straks betale den Restance, han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1598; Jørgen Ploug, Tolder i Rødby, skal straks forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1598 og betale, hvad han bliver skyldig; Niels Friis skal give Mikkell Hansen, Tolder i Rudkøbing, Ordre til straks at betale de 100 Dlr., han blev skyldig paa sit Regnskab til Mortensdag, forklare sit Regnskab fra Mortensdag 1597 til Mortensdag 1598 og betale, hvad han bliver skyldig; Anker Mogensen, Tolder i Kolding, der blev Kongen

2303 Dlr. 12 Sk. 3 Pend. lybsk skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1598, skal betale disse Penge til Casper Markdanner, Hovedsmand paa Koldinghus, paa 1000 Dlr. nær, hvilke han skal indsende til Rentekammeret tillige med de Penge, som han nu maatte have i Forraad af Kongens; Casper Markdanner skal give den forrige Byfoged i Kolding Anders Brun Ordre til at gøre Rede for, hvad han bliver skyldig paa sit Regnskab som Byfoged; Axel Gyldenstjerne, der som Svar paa Kongens tidligere Skrivelse har indberettet, at hans Slotsskriver paa Aggershus var bleven syg, og at han derfor ikke straks havde kunnet fremsende Slottets Regnskab med Tilbehør, skal, hvis hans Slotsskriver endnu ikke er bleven rask, straks fremsende en Person, som han selv vil betro dertil, med Slottets Regnskab og de Penge, som derefter skulde have været betalt til 1. Maj 1598, med Mandtalsregistre paa de Pengeskatter, som ere oppebaarne under Aggershus Len til Fastelavn 1596 og Fastelavn 1597 og med Regnskabet for det, som er bygget paa Aggershus Slot, siden han sidst gjorde Regnskab for Byggeriet; endvidere skal han straks betale alt det, som han bliver skyldig paa sin Broders¹ Vegne, og kræve Kvittansiarum derpaa, kræve Kvittansiarum paa Landskrone Len og Villands Herred og fremsende sin Slotsskriver med Regnskabet af Aggershus Len til 1. Maj 1599 og de dertil hørende Penge og andet, saa Slotsskriveren kan være i København St. Hans Dag Midsommer. Sj. T. 19, 200.

17. **Marts (Kbhvn.).** Livsbrev for Frederik Rosenkrantz til Rosenvoldt paa Kronens Part af Tienden af Stoubye Sogn, uden Afgift, og paa Kirkens Part af Tienden af samme Sogn, ligeledes uden Afgift, dog med Forpligtelse til at holde Kirken ved god Bygning og holde den vedlige med Brød og Vin. Da der af Kronens Part af Tienden har været tillagt Præsten i Horsens 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg og Hospitalet i Horsens 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg, har Kongen truffet den Forordning, at de indtil Frederik Rosenkrantz's Død skulle have Erstatning derfor af Stiftets Korn. J. R. 6, 114. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at lade Oufve Eskildsen i Elstedt, Kronens Tjener i Skanderborg Len, hvis Gaard for nogen Tid siden er brændt med alt hvad han ejede, være fri for

¹ Peder Gyldenstjerne.

dette Aars Landgilde og lade ham faa noget Tømmer af Kronens Skove til at opbygge Gaarden med. J. T. 5, 99.

18. Marts (Kbhvn.). Pas for Jacop Jensen, Christoffer Thommessen, Gelle Johansen og Mads Hansen, Borgere i København, at en dem tilhørende Krejert frit maa passere ind i Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 205 b.

— Miss. til Sten Brahe [Kallundborg] og Lauridts Brockenhuus [Nyborg] om at sælge de ældste og ikke mere brugelige Hopper i de ved Slottene værende Stod og føre Pengene til Indtægt i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 204 b.

— Miss. til Christian Holck. Da han har indberettet, at Broen ved Trøgeveldegaard er bleven meget ødelagt af det store Vandløb og Is, som der har været i Aaen i denne store Vinter, skal han give Bønderne Ordre til at fremføre Sten og andet nødvendigt, lade hugge det nødvendige Tømmer i Skovene og siden lade Broen istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i Sj. T. 19, 204 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1599 at regne, for Henning Reventlov paa Dueholms Kloster. Han skal svare 1300 Dlr. uden nogensomhelst Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af den visse Indkomst. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—3, 7—12, 18, 20—22]. J. R. 6, 114 b.

— Aab. Brev om, at Lodvig Munk til Nørlund, der af Undersaatterne i Trondhjems Len er bleven stærkt anklaget hos Kongen, fordi han som Lensmand i Trondhjems Len efter de mellem ham og Undersaatterne i Trondhjems Len af de Raader og gode Mænd, hvem Kongen havde forordnet til at sidde Retterting mellem dem i Trondhjem, afsagte Domme har forurettet dem, skal være fri for videre Tiltale i denne Sag, da han nu har tilfredsstillet Kongen. J. R. 6, 116 b.

19 Marts (—). Miss. til Sten Brahe [Kallundborg], Hendrik Belov [Kalø], Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm], Jørgen Friis [Hald], Eske Brock [Dronningborg], Laurids Brockenhuus [Nyborg], Frandts Rantzau [Silkeborg], Knudt Brahe [Aarhusgaard], Valdemar Parsberg [Skanderborg], Detløf Holck [Kronborg], Knudt Rud [Odensegaard] og Ebbe Munk [Antvorskov]. De skulle med det allerførste lade gøre et Overslag over det Rug, Byg, Malt, Havre, Smør og Flæsk, som de have i Forraad af Kronens Indkomst, og

sende dette Overslag til Hofmester Christoffer Valkendorf, for at han derefter kan træffe Bestemmelse om, hvorhen Forraadet skal sendes eller hvor det skal afhændes. De maa selv aldeles ikke sælge noget, før de faa nærmere Besked, naar undtages, at de maa sælge Mel- og Mølleskylden til dem af Kongens egne Tjenere, der have det behov. De skulle fremsende deres Skriver med Regnskabet for Slottets og Stiftets Indkomst, saa han bestemt kan være i København hos Rentemesteren 14 Dage efter 1. Maj for at forklare Regnskabet og betale, hvad de blive skyldige derpaa. Sj. T. 19. 204 b.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Albret Friis [Riberhus], Prebiørn Gyldenstjerne [Bøvling], Christian Holck [Tryggevælde], Karl Bryske [Rugaard], Sten Madtsen [Halmstad], Johan Rud [Ørum], Prebiørn Bild [Hindsgavl], Corvidts Ulfeldt [Korsør], Jørgen Urne [Han Herred] og Caspar Markdanner [Koldinghus]. Da det har vist sig, at de ikke i rette Tid fremsende deres Skrivere med deres Regnskab for at forklare det og betale, hvad de blive skyldige, befales det dem herved at fremsende deres Skriver saa betids med Regnskabet, at han kan være i København 14 Dage efter 1. Maj for at forklare det og betale, hvad de blive skyldige. Udt. i Sj. T. 19, 205 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Mats Brandi, Borgemester i Skagen, har berettet, at han af Tolderen Laurits Friis er bleven tiltalt og forfulgt for noget Vraggods, som er strandet der for Byen og siden er blevet opført til hans Gaard, og af Byfogden og Landsdommeren er dømt til at have gjort Uret og til at staa til Rette derfor. Da de Skibsfolk, hvem Godset tilhørte, ere fulgte med Godset og have faaet det igen for Bjærgeløn, og da det efter hans Beretning har været uden hans Vidende, at Godset er blevet ført op til hans Gaard, skal Manderup Parsberg gøre sit bedste for at faa denne Sag mellem Borgemesteren og Tolderen forligt, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb i den Sag. J. T. 5, 99.

— Miss. til Voldemar Parsberg om at lade Marcus Christensen i Idding¹, hvis Gaard med Bo og Boskab for kort Tid siden er brændt, være fri for dette Aars Landgilde og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 5, 99 b.

20. Marts (—). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne og M. Pe-

¹ Yding, Vor H.

der Hegelundt. Sognemændene i Vandborg Sogn have berettet, at Hr. Christen Kieldsen, Sognepræst sammesteds, for nogen Tid siden har givet dem sit Brev og Segl paa, at han ikke vil befatte sig med Kirkens Part af Korntienden af Sognet, medmindre det kan ske med Sognemændenes Vilje og Minde. Anders Dresselberg til Vogenserup, der er forlenet med Harsyssels Provsti, har i den Anledning ved sin fuldmægtige Foged indstævnet Sognemændene til Landstinget, da han mener, at det af Hr. Christen Kieldsen udgivne Brev strider mod de af Kongen udstedte Breve og Forordninger angaaende Bortfæstningen af Kirkernes Tiende i Provstiet. Paa Landstinget er ogsaa udgivet den Dom, at Hr. Christen Kielsens Brev ikke skal forhindre Domprovsten eller hans Fuldmægtig i at bortfæste Tienderne til hvem de ville. Skønt Kongen nu vil lade denne Dom blive ved sit Værd, da der jo ikke kan være nogen synderlig Strid om Domprovstens Rettighed til at bortfæste Tienderne i sit Provsti, saa skulle de dog, da Striden alene drejer sig om, hvorvidt Hr. Christen Kieldsen bør holde sit Brev og Segl eller ej, med det første indstævne Hr. Christen og Sognemændene i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og siden afsige Dom om, hvorvidt Hr. Christen har holdt sit Brev, som en ærlig Præstemand bør, eller ej. De skulle give Dommen beskrevet under deres Signeter og en Gang i April Maaned indsende den til Kancelliet, saa Kongen derefter kan forordne, hvorledes han vil have den Sag ordnet. J. T. 5, 99 b.

21. Marts (Kbhvn.). Pasbrev for Hans Nissen, Borger i Haderslev, der til Sommer vil sejle i Østersøen, enten til Danzig eller et andet Sted, hvor Vinden vil føje ham og hans Lejlighed kan være, for der at bruge sin Næring og Bjærgning. Sj. R. 14, 205 b.

— (Kronborg). Miss. til Christian Bernekov. Hertug Carl af Sverrig har skrevet til Kongen og anmodet denne om at hjælpe en af Sverrigs Riges Undersaatte, Laas Matsen i Gefle, og hans Medredere til Rette, da de for nogle Aar siden af Storm og Uvejr ere drevne ind under Sandhammeren, hvor de have lidt Skibbrud, og hvor deres Gods, som er blevet bjærget, med Vold og Uret er blevet frataget dem af Kongens Undersaatte, saaledes som han nærmere kan se af Laas Matsens Supplikats og af Sognepræsten Hr. Poufvel Ankersens Bevis, der sendes ham. Christian Bernekov skal hjælpe Laas Matsen og hans Medredere til at faa

deres Ret lige over for Kongens Undersaatter og, hvis det viser sig, at disse have forset sig, lade dem staa tilbørligt til Rette derfor, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 3, 80 b.

22. **Marts (Kbhvn.)**. Aab. Brev om, at Peder Trellund, der vil holde Skriverskole i København, aarlig skal have noget Korn af Københavns Slot. Sj. R. 14, 206. (Tr.: KD. II. 499).

— Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Vedinge i Draxholms Len, der have klaget over, at deres Gaarde ere satte for højt i Landgilde, i de næste 3 Aar aarlig maa være fri for 42 $\frac{1}{2}$ Td. Havre af Landgilden. Sj. R. 14, 206 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at have deres Opmærksomhed henvendt paa, naar der til Sundet kommer Skibe, som til Last have Skyts, stort eller smaat, Krudt, Lod, Harnisker, Spidser, Kobber, Jærn, Bly eller anden Krigsmunition eller andre Varer, som kan være Kongen tjenlige til den Pris, de angives for paa Toldboden. Naar saadant sker, skulle de, før Skibene blive fortoldede, meddele Hofmesteren det og erklære sig til ham om, hvor højt Varerne ere angivne. Udt. i Sj. T. 19, 205 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da de efter Kongens Befaling have overskrevet 24000 Dlr. paa Veksel til Holland til Brug for Johan Marienborg paa Kongens Vegne, skulle de føre disse 24000 Dlr. til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 205 b.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har eftergivet Christen Christensens Arvinger 6 smalle Læster Salt, som de ere bleve skyldige paa Christen Christensens Regnskab, skal han sørge for, at de ikke blive tiltalte derfor. Udt. i Sj. T. 19, 206.

— Miss. til Sten Brahe [Kallundborg], Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm], Christian Holck [Tryggevælde], Detløf Holck [Kronborg], Peder Mund [Frederiksborg], Peder Basse [Roskildegaard], Børge Trolle [København], Christoffer Pax [Holbæk], Ebbe Munk [Antvorskov], Hendrik Lykke [Vordingborg] og Corvidts Ulfeldt [Korsør] om at lade paagribe Løsgængere og sende dem til Arbejde ved Bygningen paa Københavns Slot. Sj. T. 19, 206. (Tr.: CCD. III. 74 f.).

— Aab. Brev om Forbud mod, at Bønderne i Guldborg¹

¹ Gudbjærg, Gudme H.

og Gisle Sogne i Gudme Herred i Fyen uden Lensmandens Tilladelse hugge i de Skove, som ligge til deres Gaarde. F. R. 3, 44 b. (Tr.: CCD. III. 75 f.).

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Eiler Qvitzov angaaende en Sag mellem to Bønder i Vissenbiørg Birk om en Eg, som skal være hugget paa et Aasted ved Stenlende, og om nogen Ejendom og Skov ved Grøftebiørg Mose. Da der er ført Syn og Vidnesbyrd paa begge Sider imod hinanden og han derfor har besværet sig ved at dømme i Sagen, medmindre Aastederne blive tagne i Besigtelse af gode Mænd, befales det ham af Landstinget at udgive en Landstingsgranskning til nogle uvildige Bønder, at de skulle begive sig paa Aastederne og undersøge, paa hvis Grund Træet er hugget. Udt. i F. T. 3, 56.

— Miss. til Jakob Seefeldt om at købe 2000 Læster Kalk til Bygningen paa Københavns Slot og ved Indkøbet ramme Kongens Gavn og Fordel. Han skal fremsende Kalken senest til St. Hans Dag, fragte Skuder til at fremføre den og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 100 b.

26. Marts (Kronborg). Bestalling for Hans von Grøningen som Rigens Profos. Han har lovet at være Kongen og hans Riger og Lande og Undersaatter huld og tro og i alle Maader at vide deres Gavn og Bedste. Han skal i sit Embede have Retfærdigheden for Øje og lade sig finde villig, hvor Kongen tilsiger ham. Han skal skaffe godt tilbørligt Regimente og Justits blandt Kongens Krigsfolk her i Riget og hjælpe enhver, som kommer for ham, til Billighed og Ret. Naar Borgerne i København skulle mønstres, skal han være forpligtet til at føre dem i Marken og stille dem i Slagorden, saaledes som Løjligheden kræver. Han skal i aarlig Løn have 100 gl. Dlr., 12 Dlr. til Husleje og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden og i aarlig Genant 2 Øksne, 4 Svin, 8 Lam, 12 Gæs, 1½ Td. Smør, 4 Tdr. Sild, 4 Tdr. Torsk, 4 Voger Bergefisk, 12 Par Høns, 2 Tdr. Gryn, 6 Pd. Rug, 6 Pd. Malt og 24 Skpr. Humle, Løn og Hofklædning at udrede af Rentekammeret, Genanten af Loftet paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 207.

— Miss. til Christian Bernekov. Petter Brevngk, en af Kongens Adelsburser paa Kronborg, har berettet, at der i Malmø er tilfalden ham paa hans Hustrus Vegne en Arv, og derhos anmodet Kongen om at hjælpe ham til hans Ret, saa han ikke skal blive opholdt med lang Rettergang, da han er forhindret i

Kongens daglige Tjeneste. Det befales Christian Bernekov at hjælpe ham til uden vidtløftig Rettergang at faa, hvad der med Rette tilkommer ham paa hans Hustrus Vegne, da hans Tjeneste ikke tillader ham at indlade sig paa nogen vidtløftig Rettergang. Sk. T. 3, 81.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. De have tidligere faaet Ordre til at lade bage nogle Læster Skibsbrød i deres Len, og det befales dem herved ufortøvet at sende Brødet hid med Vogne, da Vinteren trækker saa længe ud, at det ikke saa snart kan sendes hid med Skib. — Sten Brahe [Kallundborg], Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm] og Hendrik Lykke [Vordingborg] hver 15 Læster; Christian Holck [Tryggevælde] 20 Læster; Christoffer Pax [Holbæk] 23¹/₂ Læst. Udt. i Sj. T. 19, 206 b.

— Miss. til Hans Lange. Da Kongen nu har forlenet Frederik Rosenkrantz til Rosenvoldt med Lundenes Slot og Len, skal han, naar han overleverer Slottet og Lenet til denne, tillige levere ham eller hans Fuldmægtig en klar Jordebog over Lenets Indkomst samt de Mandater, Kongebreve og andre Breve, som findes ved Lenet og bør overleveres med dette, saa Frederik Rosenkrantz kan have dem at rette sig efter ved forefaldende Lejlighed. J. T. 5, 100 b.

— Miss. til Albret Friis til Harritskier og Frederik Munk til Kraagsgaard om at være til Stede den 12. April, naar Hans Lange til Brenning overleverer Lundenes Slot og Len til Frederik Rosenkrantz, og overlevere denne det Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som skal overleveres med Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 101.

28. Marts (—). Miss. til Christen Bernekov. Kongen har bevilget Borgerne i Købstæderne i Malmøhus Len, at de maa udføre de Øksne, som de nu have staaende paa Foder i Skaane, og som ere fodrede som Staldøksne, til Skibs mod at svare 1 Dlr. 2 Sk., som nu gaar, i Told af hver Okse. Han skal paase, at der ikke under det Skin udføres Græsøksne, og at Staldøksnene udføres inden Pinsedag. Sk. T. 3, 81 b.

29. Marts (—). Miss. til Detløf Holck. Da han er Forlover for Dyrik Rammel for 1000 Dlr. Hovedstol, som Kong Frederik II Trium regum 1586 laante denne, og Pengene ikke ere blevne betalte, skønt de i rette Tid ere opsagte ham, skal han inden 6 Uger som

en tro Forlover enten betale ovennævnte Sum med Rente, Skadegæld og Interesse eller drage ind i et Herberg her i Byen og holde et ærligt adeligt Indlager, indtil Pengene med Rente, Skadegæld og Interesse ere blevne betalte. Sj. T. 19, 206 b.

29. Marts (Kbhvn). Miss. til Knud Grubbe. Da Kongen har givet Ordre til, at den Bygning ved Korsøsker i Blekinge med største Flid skal begyndes og foretages i denne Sommer, skal han til det Brug købe saa megen Kalk, han kan faa, enten paa Øeland eller paa andre belejlige Steder, hvor Kalk kan faas. Han skal betale Kalken og Fragten og føre det til Udgift i sit Regnskab. Da Kongen mener, at det, medens Bygningen staar paa, vil være nødvendigt at holde en Skriver, nogle Plichtfogder, Murkarle og Plichtfolk, men ikke saa nøje kan beregne, hvad de med Billighed kunne fortjene, skal han give Skrивeren og Arbejdsfolkene en rimelig Løn og heri ramme Kongens Bedste. Da der i Blekinge løbe mange Løsgængere omkring, som ere stærke og føre til at arbejde, skal han lade saa mange som muligt af dem, der kunne bruges, paagribe og bruge dem ved Byggeriet, passe paa, at de ikke løbe bort, og give dem en rimelig Dagløn. Naar de paa Grund af Vinteren ikke kunne arbejde mere, skal han slippe dem løs og give hver af dem en grov Klædning til $2\frac{1}{2}$ Dir. Bekostningen med deres Underhold skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 81 b¹.

— Miss. til Steen Madsen angaaende Lønning af Skriver og Arbejdsfolk og Brug af Løsgængere ved Bygningen paa Befæstningen i Halmsted [ligelydende med det ovenstaaende Missive til Knud Grubbe]. Sk. T. 3, 82 b.

— Miss. til Carl Bryske om at lade de Huse, der staa paa Grøftebjerg, nedbryde og flytte hen paa Rugaard, hvor han igen skal lade dem opsætte med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Han skal sørge for, at der igen bliver sat Bønder paa Grøftebjerg, og lade dem sætte for en passende Landgilde. Udt. i F. T. 3, 56.

— Miss. til Peder Munk, Hendrik Belov, Jakob Seefeldt, Jørgen Friis, Predben Gyldenstjerne og Erik Lykke. For nogen Tid siden have de faaet Befaling til ved første Lejlighed at samles paa belejlig Tid og Sted, indstævne Manderup Parsberg til Has-

¹ Tr.: CCD. III. 76 f. (kun det sidste Punkt om Løsgængerne).

singholm¹ og Hannibal Gyldenstjerne til Restrup, der ligge i Trætte om nogle Aasteder, i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller adskille dem med Dom og Ret. Da Kongen imidlertid nu har erfaret, at de nok ere mødte paa Aastederne, men ikke have udført Befalingen, befales det dem igen at mødes paa Aastederne ved allerførste Lejlighed og udføre Kongens Befaling, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen. J. T. 5, 101 b.

30. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Jon Jacobsen, Sognepræst ved Helliggejst Kirke i København, der har oversat en Bog »De imitando Christo« fra Latin til Dansk og vil lade den udgaa i Trykken, maa lade Bogen trykke i København, dog skal han anvende den størst mulige Flid paa, at den kan blive trykt korrekt. For at han bedre kan faa nogen Erstatning for den Bekostning, han anvender derpaa, har Kongen endvidere bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke Bogen i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, Halvparten til Kongen og Halvparten til M. Jon Jacobsen. Sj. R. 14, 207 b.

— Kvittansiarum til Christoffer Parsberg til Sødal paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskildegaards Len fra 1. Maj 1597 til 20. Sept. 1598, for Indtægten af den gejstlige Jurisdiktion i Lenet og for det paa Gaarden modtagne og til Peder Basse til Sørup overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. Sj. R. 14, 208 b.

31. Marts (—). Oprejsningsbrev for Oluf Eskildsen i Vengsted² paa hans Broders, Morten Eskildsen i Vendeløfs³, Vegne til paany, som om Gerningen nylig var sket, at lade en Drabs-sag forfølge med Sandemænd. Udt. i J. R. 6, 117.

1. April (Kronborg). Bestalling for Hr. Søfren Jensen Bierg som Prædikant paa Andtvorskouf Slot. Han skal i aarlig Løn have 200 gl. Dlr. af Slottet og fri Bolig i Slagelse, ligesom hans Formænd have haft. Sj. R. 14, 209⁴.

— Miss. til Detløf Holck. Søfren Lauridtsen i Togerup under Kronborg Slot har berettet, at hans Gaard med Bo, Boskab

¹ Hagsholm. Gern H. ² Vingsted, Tørrild H. ³ Vindeløv, Nørvang H.
⁴ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 466.

og alt hvad han havde indhøstet er brændt, og at Sten Maltissen, der da var Lensmand paa Kronborg, har givet ham Fortrøstning om at faa det paagældende Aars Landgilde eftergivet, men alligevel kræves han nu for Landgilden af Niels Pedersen, der var Skriver paa Kronborg den Gang, da Gaarden brændte, og det skønt han nu med stor Møje og Besvær igen har genopbygget Gaarden. Detløf Holck skal nøje undersøge Sagen og, hvis Søfren Lauridsens Fremstilling er rigtig, lade ham være fri for det paagældende Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 207.

1. April (Kbhvn.). Livsbrev for Fru Marine Juul til Langtiende, Erik Rosenkrantz's Enke, paa 10 Kronens Bønder i Lem Sogn i Bøufing Herred i Lundenes Len, som hun hidtil har haft i Forlening, mod at svare en aarlig Afgift af 53 Dlr. [Med Artikel 18]. J. R. 6, 117 b.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt, Axel Brahe, Oluf Rosensparre og Christian Holck. De have tidligere¹ faaet Ordre til at møde i København den 30. April for at forhøre en Sag mellem nogle svenske, men da Sagen for nogen Lejligheds Skyld ikke kan foretages til den Tid, skulle de først møde den 5. Maj for i Forening med de andre Raader og gode Mænd at forhøre og paa-dømme Sagen. Udt. i Sj. T. 19, 207.

2. April (—). Miss. til Niels Friis. Da han har indberettet, at Husene og Bygningen paa Tranekier Slot og Ladegaarden sammesteds ere meget forfaldne og bygfældige, og forespurgt, om han skal lade bygge noget paa dem, førend de forfalde endnu mere, befales det ham at lade Bygningen baade paa Slottet og paa Ladegaarden istandsætte med Tømmer, Lægter, Tag, Loftter, Skillerum og anden slig Nødtørft, saa Husene ikke skulle staa og forfalde. Der bevilges ham for i Aar, fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599, 250 Dlr. og for næste Aar, fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1600, 250 Dlr., hvilke skulle blive godtgjorte ham i hans Regnskab, dog skal han sørge for, at Pengene blive anvendte, hvor det gøres mest nødvendigt. Da Mikkell Hansen, Tolder i Rudkøbing, ikke er saa slittig til at forklare sine Regnskaber paa Rentekammeret, som han burde være, og tilmed resterer med det, han er bleven skyldig paa sit sidste Regnskab, skal Niels Friis afsætte ham fra Bestillingen og i Stedet forordne Christopher Skriver,

¹ Se nedenfor under 3. April. 1. April maa sikkert være en Fejl for en senere Dato.

Borger i Rudkøbing. til Tolder. Der sendes ham Bestalling for Christopher Skriver. Han skal lade den afsatte Tolder tiltale for det, han er bleven skyldig paa sit sidste Regnskab, og for det, han har oppebaaret siden den sidste Regnskabsaflæggelse, saa Kongen med det første kan komme til sin Betaling. Sm. T. 6, 28.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Laurids Grubbe. Ifver Venstermand til Pederstrup har berettet, at han for nogen Tid siden¹ har faaet kongelig Befaling til Anders Dresselberg, Embedsmand paa Aaleholm, angaaende en Trætte mellem ham og Erik Mogensen, Landsdommer i Laaland og Falster, om en Kirkevej fra Pederstrup til Ifver Venstermands Sognekirke. Anders Dresselberg har indfundet Sagen til 12 Oldinge, men da Ifver Venstermand formener, at Oldingene i deres Dom have gjort ham Uret, vil han stævne dem i Rette og har derfor, da Sagen angaar Erik Mogensen, anmodet om, at der maa blive tilforordnet en til at sidde i Landsdommers Sted og dømme over Oldingene. Det befales i den Anledning Laurids Grubbe at stævne Oldingene i Rette for sig, afsige Dom om, hvorvidt de i deres Dom have gjort Ret eller Uret, og give Dommen beskreven. Sm. T. 6, 30.

— Forleningsbrev for Mogens Juul til Pallisberg, Landsdommer i Nørrejylland, for hans Tjeneste som Landsdommer paa det til St. Hans Kloster i Viborg liggende Gods, som Morits Stygge til Holbekgaard sidst har haft det i Væрге, uden Afgift. [Med Artiklerne 16 og 18]. Udt. i J. R. 6, 118.

— Følgebrev for Mogens Jul til Bønderne under St. Hans Kloster i Viborg. Udt. i J. T. 5, 102.

3. April (—). Opfejningsbrev for Hans Bang, Borger i København, der paa Bytinget er bleven gjort nederfældig for nogle Ord, hvormed han har forset sig mod Hans Byskriver, Borger sammesteds, men nu har tilfredsstillet denne for den Sag. Sj. R. 14, 209 b. (Tr.: KD. II. 499 f.).

— Miss. til Hofmesteren [Kristoffer Valkendorf], Kansleren [Kristian Friis], Sten Brahe, Arrildt Hvitfeldt, Hendrik Rammel, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre og Christian Holck. Hertug Carl af Sverrig har skrevet til Kongen, at to af hans Tjenere af Adel, Erik Bielke og Svante Bielke, ere rømte fra Sverrig til Danmark, og at han har sendt sin Tjener herved for at tiltale dem

¹ 12. Dec. 1597.

med Retten, da han har noget at tiltale dem for, og han har samtidig anmodet om, at han i Henhold til Stettinertraktaten maa faa Lov og Ret over dem. Kongen har derefter meddelt Hertug Carls Fuldmægtig Stævning over de Bielker, at de skulle møde i Rette for nogle af Kongens Raader og gode Mænd i København den 30. April. De skulle rette sig efter at møde i København den 30. April for at sidde Ret, forhøre og dømme mellem Hertug Carls Fuldmægtig og de Bielker. Sj. T. 19, 207 b. Jvfr. 1. April.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Hofmesteren, Kansleren, Arrildt Hvitfeldt og Hendrik Lykke om at møde den 3. Juni i København for samme Dag at tage Envoldt Kruses Regnskab for og ikke begive sig herfra, førend de have gennemset og forhørt Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 208.

— Miss. til hele Raadet: Hofmesteren, Kansleren, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Axel Gyldenstjerne, Jacob Seefeldt, Absolon Gjøe, Brede Rantzau, Albret Friis, Arrildt Hvitfeldt, Jørgen Friis, Hendrik Rammel, Prebjørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Hendrik Lykke, Eske Brock og Christian Holck om at erklære sig om, hvorvidt Forbuddet mod Udførsel af Byg og Malt skal ophæves i Juli eller blive staaende endnu i nogen Tid, og med dette Bud indsende deres Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 19, 208.

— Aab. Brev om, at Fru Tale Ulfstand til Skabersøe, Povel Laxmands Enke, der af Oluf Rosensparre, Embedsmand paa Landskrone Slot, paa Kronens Vegne har været tiltalt og forfulgt for de Breve, som hendes afdøde Broder Hack Ulfstand skulde have leveret fra sig, da han kom af med Aalleholm Slot, nu har ladet opsøge blandt sin afdøde Broders Breve alle de Breve, som hun kunde finde angaaende Aalleholm Slot og tilliggende Gods, og leveret dem fra sig, med Undtagelse af nogle aabne Breve, Mandater og andre Breve, som der ikke ligger synderlig Magt paa. Da disse Breve ikke have synderlig Betydning for Kronens Ejendom, er Kongen tilfreds med Fru Tales Aflevering og fritager hende for al videre Tiltale og Forfølgning for disse Breve. Sk. R. 3, 88 b.

— Oprejsningsbrev for Christoffer Ulf, Borger i Halmsted, hvem Lensmanden paa Kongens Vegne har forfulgt for en Sag og faaet Dom over, da han nu har stillet Lensmanden til-

freds for Sagen. Denne Sag skal herefter ikke komme ham til nogen Hinder eller Skade, og han skal være fri for al videre Forfølgning. Sk. R. 3, 89 b.

3. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har ladet en Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Hald, tilhørende Gaard, kaldet Finstrup, i Dal Sogn i Fleskom Herred lægge ind under Aalborghus og nu ikke har Lejlighed til at gøre Jørgen Friis Vederlag derfor, forpligter sig til med det allerførste at udlægge Jørgen Friis eller hans Arvinger en ligesaa god Gaard i Stedet. J. R. 6, 118 b.

5. April (Kronborg). Miss. til Børge Trolle om at gøre sig al mulig Flid for, at han i Morgen eller i Overmorgen kan lægge sig ud paa Strømmene med Kongens Skibe. Hvis nogle Hollænderskibe ligge i Vejen, skal han give dem Ordre til at give Plads, saa de ikke ere Kongens Skibe til Hinder. Udt. i Sj. T. 19, 208 b.

8. April (—), Aab. Brev om, at Melchior Trommeter, Kongens Trommeter, i de næste 3 Aar aarlig maa oppebære følgende Genant af Københavns Slot: 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 1 Okse, 6 Lam, 6 Gæs, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 2 Voger Bergefisk og $\frac{1}{2}$ Td. Gryn. Sj. R. 14, 210.

— Miss. til Ebbe Munk. Han har indberettet, at en Borger i Slagelse, ved Navn Jens Bunde, af de gode Mænd, der efter Kongens Ordre have forhørt hans Sag, for sin Forseelse er dømt til at straffes paa sin Hals, men nu har tilbudt at ville bøde for sit Liv med 500 Dlr., hvis Kongen vil benaade ham. Det befales Ebbe Munk at tage de 500 Dlr. og ikke lade ham straffe paa Livet, men lade ham give en streng Forpligtelse om, at han herefter ikke vil gøre sig skyldig i saadan Modvillighed. Sj. T. 19, 208 b.

9. April (—). Miss. til Casper Markdanner om at lægge de Kronens Gaarde i Slaugs Herred, der for nogen Tid siden ere blevne lagte under Lundenes Slot, ind under Koldinghus, lade dem indskrive i Jordebogen og forholde sig med dem efter sit Forleningsbrevs Lydelse. J. T. 5, 102.

10. April (—). Aab. Brev om, at Hertuginde Dorotea af Brunsvig-Lyneborg, Kongens Farsøster, toldfrit maa udføre 60 Øksne, som hun har købt her i Riget. Sj. R. 14, 210 b.

12. April (Kronborg). Miss. til Detløf Holck [Kronborg], Børge Trolle [Kbhvn.] og Peder Mund [Frederiksborg]. Da Kongen har givet Fiskemester Joachim von der Lip Ordre til at forbedre Søerne og Fiskedigerne i deres Len, skulle de paa hans Tilsigelse skaffe ham det Tømmer og de Brædder, som han behøver til dette Arbejde. Udt. i Sj. T. 19, 209.

— Miss. til Rentemesteren. Da Fiskemester Joachim von der Lip, der har faaet Ordre til at istandsætte Søerne og Fiskedigerne i Kronborg, Frederiksborg og Københavns Len, til dette Arbejde skal bruge af de Penge, han faar ind for de Fisk, han sælger, skal Rentemesteren godtgøre ham de udgivne Penge i hans Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 209.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om ved første Lejlighed at skaffe Fiskemester Joachim von der Lip de Fiskeredskaber og den Fuglespise, som Kongen har befalet ham at bestille hos dem efter hoslagte Seddel, og føre de Penge, som de give ud derfor, til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 209 b.

— Søpas for nedennævnte Skibshovedsmænd, der skulle følge Kongens Admiral Børge Trolle til Troldholm i Vestersøen og hjælpe ham med at holde Kronens Strømme rene for Sørøvere. De maa ikke uden Admiralens Samtykke løbe ind i nogen Havn med deres Skib, medmindre de tvinges dertil af Storm, Uvejr eller anden vigtig Aarsag. — Alexander Durham, Underadmiral, paa Josaphat, Herluf Daa, Kaptejn, paa Raphael, Kield Baad paa Michael, Hans Simensen paa Duen, Jens Jurgensen paa Hector og Peder Veigle paa Papegøjen. Sj. R. 14, 210 b.

— Aab. Brev om, at Kongen paa Forbøn af nogle gode Mænd af Adelen har eftergivet Hr. Villom N., der for nogen Tid siden var Kapellan til Bierregraf og Ollum Sogne i Sønderlung Herred og af menneskelig Skrøbelighed har forset sig og beligget et Kvindfolk, hvorfor han har forbrudt sit Kald, denne hans Forseelse og bevilget, at han igen maa komme til Præstekald, hvor han lovlig kan blive kaldet dertil. J. R. 6, 119¹.

— Miss. til Johan Buckholt. Da Kongen daglig har store Pengeudgifter og Johan Buckholt resterer med sit Regnskab af Island fra den Tid af, da han sidst fik det i Forlening, befales det ham at begive sig herved med et af de første Skibe, som sejle

¹ Tr.: P. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiör S. 498.

hid, saa han kan være i København 1. Aug., og til den Tid i Rentekammeret betale, hvad han maatte blive skyldig paa sit Regnskab for hans sidste Forleningstid, og ligesaa hvad han endnu skylder paa sit forrige Regnskab af Island. N. T. 3, 64 b.

13. April (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Da Hofmesteren tidligere paa Kongens Vegne har skrevet til ham om at lægge Kronens Part af Korntienden af Jorlundt¹ Sogn, som forhenværende Skriver paa Frederiksborg Slot Hans Persen var forlenet med, ind under Slottet, befales det ham, hvis det ikke allerede er sket, straks at gøre det, indskrive den i Jordebogen og lade den føre til Indtægt i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 209 b.

14. April (—). Aab. Brev om, at M. Hans Steinwinckel, Kongens Bygmester, indtil videre aarlig maa oppebære 208 Dlr. udover den ham hidtil tillagte Løn, at udrede af Rentekammeret; dog skal han saa ogsaa flittigt lade sig bruge i Kongens Tjeneste og altid være til rede, hvor Kongen behøver hans Kunst. Sj. R. 14, 211.

— Miss. til Claus Dyre om at begive sig til Vestervig Kloster for i Peder Munks Nærværelse at optage og registrere nogle forseglede Breve, der angaa Klosterets og Birkets Gods. Han skal indsende en kort Ekstrakt af Brevene til Kancelliet og levere selve Brevene til Peder Munk mod nøjagtig Reversal. Udt. i Sj. T. 19, 209 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Jens Jude, Christen Christensen og Peder Jensen i Sludstrup i Andvorskouf Birk have berettet, at deres Gaarde med alt hvad de havde ere brændte, og have anmodet om nogen Forskaansel for Landgilde, har Kongen bevilget dem Fritagelse for dette Aars Landgilde og eftergivet dem 2 Pd. Byg, som de skulde lade male i Gryn af Slottets Korn. Han skal i Skovene lade dem faa nødtørfigt Tømmer til deres Gaardes Genopbyggelse. Udt. i Sj. T. 19, 209 b.

— Kvittansiarum til Peder Brahe til Krogholm paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Sølvietsborg Len fra 14. Aug. 1584 til 1. Maj 1597, for Stiftets visse og uvisse Indkomst, for de i Lenet oppebaarne Penge- og Madskatter og for det af Christoffer, Borggreve og Friherre von Dohna, modtagne og til Knud Grubbe til Alsøf overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig.

¹ Hjørlande, Lyng-Frederiksborg H.

Endvidere har han gjort Rede for hans afdøde Brøders, Tyge Brahes og Holger Brahes, Afgift og Røgnskab af Villandts Herred fra 11. Marts 1575 til Mikkelsdag 1581. Sk. R. 3, 89 b.

14. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Nielsen, Landstingsskriver i Fyen, der har fæstet Kronens Part af Kørntienden af Fangel Sogn for en aarlig Afgift, indtil videre maa være fri for at svare Halvdelen af Afgiften. F. R. 3, 45.

— Miss. til Knud Rud. Eiler Krause til Egholms Sønner og Svogre have berettet, at Eiler Krause for nogen Tid siden er bleven Forlover for Knud Rud til Vidbye til Knud Ruds afdøde Fader Erik Rud for 1000 gl. Dlr., hvilke Penge Knud Rud nu lader æske og mane, uanset at den Trætte, der er mellem ham og Knud Rud til Vidbye angaaende Værgemaal og andet, endnu ikke er bleven afgjort ved en endelig Dom. Da Sagen saaledes endnu hænger i Trætte, formaner Kongen ham til vel at betænke sig paa at æske og mane Pengene, da han jo maa huske paa, at hvis de Krauser nu komme til at gøre ham Udlæg og Sagen mellem ham og Knud Rud til Vidbye siden gaar ham imod, kan det tilsidst blive ham selv til stort og besværligt Udlæg paa Grund af den Rente og Skadegæld, der kan løbe paa. Han skal nu ikke kunne sige, at han ikke i Forvejen er bleven advaret. F. T. 3, 57.

— Miss. til Fru Karen Gyldenstjerne, Hans Lauridsens Enke, om at indbetale i Rentekammeret hendes Part af de 7059 $\frac{1}{2}$ Dlr. 10 Sk. 1 Alb. lybsk, som hun og hendes Broder¹ paa deres afdøde Broder Peder Gyldenstjernes Vegne skyldte Kongen. Udt. i Sm. T. 6, 31.

— Forleningsbrev for Jens Mogensen til Sindinggaard, kgl. Sekretær, paa et efter afdøde M. Peder Hansen ledigt Kannedømme i Aarhus Domkirke, kaldet Hollumstrup Præbende, med al dertil liggende Rente, Gæsteri, Sagefald, Ægt, Arbejde og anden Herlighed samt det Kommungods, som M. Peder Hansen havde til Præbendet. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 119 b.

— Miss. til Lodvig Munks Arvinger. Kongen har daglig store Pengeudgifter og har den 10. Dec. 1598 givet dem Ordre til uden

¹ Aksel Gyldenstjerne.

Forsømmelse at indbetale i Rentekammeret, hvad der maatte restere af deres afdøde Husbondes og Faders Afgift af den visse Indkomst af Ørum Løn fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595, og til ligeledes at gøre Regnskab for den uvisse Indkomst og Stiftets Indkomst i Lenet i samme Tid og indbetale, hvad de maatte blive skyldige derpaa. Da de endnu ikke have efterkommet denne Ordre, befales det dem med det allerførste at sende deres Skriver til Rentekammeret for at betale, hvad de maatte blive skyldige, og kræve Kvittansiarum, saafremt Kongen ikke skal forsaarsages til ved andre Midler at kræve sin Rettighed hos dem, da han ikke er til Sinds at ville skrive mere til dem om den Sag, end han har gjort. J. T. 5, 102 b.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Johan Buckholt. Denne Brevviser, Christen Reeb, har berettet, at han, da han tjente paa Island, har ladet en Manddraber sætte i Fængsel, hvilken siden i hans Fraværelse og mod hans Vidende og Vilje har brudt Jærn og Fængsel og er undkommen, og at han nu titaales derfor. Da han har anmodet Kongen om at paase, at der ikke vederfares ham noget mod Retten, befales det Johan Buckholt at hjælpe ham til Ret efter Islands Lov, saa Kongen kan blive forskaanet for hans Overløb. N. T. 3, 65¹.

16. April (—). Aab. Brev om, at Hendrik Waldkierck, Bogfører og Bogprenter i København, der paany vil lade oplægge og trykke Dr. Niels Hemmingsens Postil paa Dansk, fordi der næsten allevegne i Riget er stor Mangel paa denne Postil, maa lade den nævnte Postil trykke i København, dog skal han anvende den størst mulige Flid paa, at den kan blive trykt med Flid og blive vel korrigeret. For at han bedre kan faa nogen Erstatning for den Bekostning, han anvender derpaa, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke denne Postil paa Dansk her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, Halvdelen til Kongen og Halvdelen til Hendrik Waldkierck. Sj. R. 14, 211 b.

— Søpas for Brødrene Christen og Mikkell Vibe, Borgere i København, der for nogen Tid siden have sendt 2 af deres Tjenere, Ifver Poulsen og Hans Kierurdt, til Stockholm

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 211 f.

for at forrette deres Købmandsskab og Handel, paa 3 af deres egne Pinker, hvorpaa Anders Holdst, Peder Vinding og Roland Bagge ere Skippere, hvilke de nu have sendt til deres ovennævnte 2 Tjenere i Stockholm med Salt og andre Varer, som disse skulle sælge dér og derfor igen tilforhandle sig de Varer, som der maatte være at faa dér. Sj. R. 14, 212 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Laurids Brockenhuus. Kongen har bevilget et Mageskifte med Rentemester Envold Kruse til Hiermidsløfgaard. Da det Gods, som Kongen har bevilget Envold Kruse, efter den af Manderup Parsberg til Hagisholm og Jørgen Urne til Aagaard foretagne Besigtelse beløber sig til 7 Tdr. 6 $\frac{1}{2}$ Skp. 1 $\frac{1}{2}$ Fjerdingkar Hartkorn mere end det, Kongen har faaet af ham, har Envold Kruse tilbudt at ville udlægge Kronen Fyldest derfor i 1 Gaard i Gummerup By i Kiøng Sogn i Baage Herred i Fyen. Laurids Brockenhuus skal med det første besigte denne Gaard og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 58.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1599 at regne, for Mourits Stygge til Holbekgaard paa Kronens Gaard Lund paa Mors, saaledes som Tomis Fasti til Vernergaard hidtil har haft den i Væрге. Han skal svare 200 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst til Gaarden og af Avlen og paa egen Bekostning og Risiko levere dem paa Rentekammeret. Han maa selv beholde Tienddelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 1 gerust Hest. [Iøvrigt med Artiklerne 2, 4, 7, 10—12, 18]. J. R. 6, 120.

— Følgebrev for samme til Bønderne under Lund Gaard paa Mors. Udt. i J. R. 6, 120.

— Miss. til Jakob Høg og Henning Reventlov, Embedsmænd paa Skivehus og Dueholm Kloster, om at være til Stede, naar Tommis Fasti til Katholm overleverer Lundt Gaard paa Mors til Mourits Stygge til Holbekgaard, og overlevere denne det Inventarium, Breve, Registre, Fæ, Kvæg og andet, som bør overleveres med Gaarden, besigte Bygningerne paa Gaarden og Lade-gaarden og de under Gaarden hørende Skove og give alt beskrevet. J. T. 5, 103.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Kongen sender nogle af sine Stod til ham, hvilke indtil videre skulle blive gaaende der ved Slottet [Skanderborg], og befaler ham at føre Tilsyn med, at de blive passede godt. J. T. 5, 103.

--- Miss. til Tolderne i Helsingør om under Kongens eget Køb

at købe 20 Læster Salt i Sundet til Kongens Moder og oplægge Saltet, indtil Kongens Moder sender Bud efter det. Udt. i Sj. T. 19, 210.

16. April (Kbhvn.). Miss. til de samme om at skaffe Hans Budtz, Arkelimester, hvad han maatte behøve til det Fyrværkeri, Kongen har givet ham Ordre til at anrette. Udt. i Sj. T. 19, 210.

17. April (—). Miss. til Detløf Holck om at skaffe Hans Budtz, Arkelimester, hvad han maatte behøve til Anretningen af Fyrværkeriet, baade Folk, Tømmer og andet, ligeledes de Tømmermænd, Billedsnidere og andre Haandværksfolk, som han maatte have Brug for. Endvidere skal han give alle Bøsseskytterne paa Slottet [Kronborg] Ordre til at arbejde med paa Fyrværkeriet, for at det desbedre kan gaa for sig. Udt. i Sj. T. 19, 210.

— Miss. til nogle Lensmænd om at lade opbryde Kampesten til Ballast til Skibene og lade Stenene føre til Færgebroen. Christen Bernekov [Malmøhus] 400 Læs, Oluf Rosensparre [Landskrone], Axel Brahe [Helsingborg] og Christen Holck [Tryggevælde] hver 200 Læs. Udt. i Sj. T. 19, 210.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Landskrone, Helsingborg og Køge om at lade Byens Færger føre disse Kampesten hid til Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 210.

— Miss. til Hendrik Rammel. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Claus Podebusk til Krapperup 1536 har tilpantet sig 2 Gaarde i Vonge Sogn, den ene i Vonge By, den anden i Molleryd, af Peder Thuessen, Abbed i Beckeskouf Kloster, for 400 Mk. [i] 4-Hvider og gamle Korshvider og 100 Mk. i andre Penge efter det Genbrevs Lydelse, som Claus Podebusk har givet Abbed Peder, og som nu er optaget. Hendrik Rammel skal indløse Gaardene fra Claus Podebusk til Krapperup, der nu har dem i Værgé, og, hvis denne ikke vil lade ham faa dem, naar Pengene ere lovligen opbudte, kræve dem af ham med Retten. Sk. T. 3, 83.

— To Søpas for Mikkøl Steen og hans Medredere, Borgere i København, til Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 213.

— Søpas for Gert von Meherfeldt, Borgemester i Flensborg, til Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 213.

18. April (—). Søpas for Hans Holst, Borger i København, til Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 213.

20. April (—). Fem Søpas til Sverrig for Jørgen Bagger i Næstved, Tønnes Folmersen, Borger i Visby paa Gulland, Je-

ronimus Garbes, Borger i København, og hans Konsorter, Jesper von Trier, Søfren Andersen og Skipper Anders Andersen i København. Udt. i Sj. R. 14, 213.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Georg Friderich, Markgreve af Brandenburg og Hertug i Preussen, har anmodet om, at 50 Fuder Rinskvin, som ere blevne indkøbte til hans Hofholdning, maa passere toldfrit gennem Sundet, har Kongen bevilget, at der heraf maa passere 24 slette Fuder Rinskvin toldfrit gennem Sundet, ligesom det for et Aar siden blev bevilget Hertugen. Endvidere har Kongen bevilget, at Hertug Johan Friderich af Pommern ligeledes maa faa 24 slette Fuder Rinskvin toldfrit gennem Sundet. Sj. T. 19, 210 b¹.

8. Maj (—). Bestalling, fra Paaske 1599 at regne, for Strangi Madsen, Borger i København, som Landfoged paa Færøerne [ligelydende med Bestalling af 21. April 1598 for Søren Islænder]. N. R. 3, 109.

12. Maj (Kongens Skib Victor under vort Land Vardø). Aab. Brev om, at ingen, som er med Kongen paa Rejsen til Norge, maa nævne ham ved andet Navn end Kaptejn eller omtale hans Nærværelse for nogen. Sj. R. 14, 213. (Tr.: CCD. III. 77 f.).

— (Kbhvn.). Pas for Christen Viibe, Søfren Andersen, Søfren Ingemandt, Mikkell Viibe og deres Medredere, Borgere i København, til Ødefjord paa Island for et af deres Skibe, kaldet Gribben, paa omtrent 70 Læster, som Petter Kniphoff er Købmand paa og Niels Varberg Skipper paa. Udt. i N. R. 3, 110 b.

14. Maj (—). Miss. til Predben Gyldenstjerne. Af den Dom, som han og Bispen i Ribe i Henhold til Kongens Befaling² den 20. April dette Aar have afsagt mellem Vandtborg Sognemænd og deres Sognepræst Hr. Christen Kieldtsen, har Kongen set, at en Hannibal Nielsen, Anders Dresselbergs Ridefoged over det Provsti i Ribe Stift, som Anders Dresselberg er forlenet med, ved sit Brev og Segl og ved sin højeste Ed for dem har benægtet, at han nogensinde har bortfæstet Kirkens Part af Korntienden af Vandtborg Sogn til Hr. Christen Kieldtsen efter Hr. Peders Død, hvilket

¹ Derefter er skrevet: Der var ingen Breve in Mayo eller Junio. ² 20. Marts 1599.

imidlertid efter Sognemændenes Formening forholder sig anderledes. Det befales ham i den Anledning den 2. Juni at lade tage Dele paa Hannibal Nielsen og lade dette Delemaal forfølge til Doms fra Ting til Ting. Kongen vil sørge for, at han, inden der skal gives Hannibal Nielsen Sag, skal faa nøjagtige Dokumenter, hvorefter han kan gaa i Rette mod ham. Det er Kongens alvorlige Vilje. J. T. 5, 103 b.

16. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af sin »Fader« Kurfyrst Joachim Friderich af Brandenburg har bevilget, at dennes Tjener Mathias Hase maa købe 300 Staldøksne, men ikke Græsøksne, og 4 Heste af adelige og Borgere her i Riget til Kurfyrsten og udføre dem toldfrit. Sj. R. 14, 214.

30. Maj (Kongens Skib Victor under Vardøen). Bestalling for dem, der bleve forordnede til Skibshovedsmænd paa de Skibe, der bleve tagne under Rusland paa Kongens Strømme. De skulle følge Kongen paa dennes Rejse, være Kongen lydige og angribe dem, der plyndre den søfarende Mand i Søen og uden Kongens Tilladelse bruge deres Handel og Vandel paa Kongens Strømme. — Albridt Skeel paa Charitas, Erik Urne paa »Lillium Pertit«, Joachim Bülow paa Neptunus, Hening Valstrup paa Angelicke og Jacob Tregaard paa Raabukken. Sj. R. 14, 214 b.

25. Juni (Bergenhus). Kgl. Beskærmelsesbrev for Peder Jakobsen, der i Kongens Faders Tid er beskikket til Lagmand paa Færøerne, for at han des flittigere og tryggere kan varetage sit Embede. Han skal i alle Maader forholde sig efter den Bestalling, som Kongens Fader har givet ham. N. R. 3, 111 b.

27. Juni (—). Aab. Brev om, at Hans Simensen, Skibshovedsmand, indtil videre aarlig maa oppebære 30 gl. Dlr. til Husleje af Rentekammeret. Sj. R. 14, 214 b.

— Oprejsningsbrev for Joen Hennissen paa Færø, der af Lagmanden og menige Lagrettesmænd paa Færø er dømt til at betale 4 Mark Sølv til Kongen for nogle Ord, som han har tilstaaet Kongens Foged paa Færø, men nu paa Forbøn af nogle gode Mænd har faaet denne Sag eftergivet af Kongen. N. R. 3, 112.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Forbøn af nogle gode Mænd eftergiver Joen Hennissen paa Færø, der af Lagmanden og menige Lagrettesmænd er dømt til at betale Kongen en Sum Penge for sin Forseelse, hvilket efter hans udgivne Haand-

skrifts Lydelse beløber sig til 185 Gylden 12 Sk., hele denne Sum. N. R. 3, 112.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Predben Gyldenstjerne. I Henhold til den tidligere Skrivelse [af 14. Maj] angaaende Delemaalet paa Anders Dresselbergs Ridefoged Hannibal Nielsen sendes der ham med Kongens Tjener Peder Frandsen de i denne Skrivelse omtalte Dokumenter og Beviser med Ordre til med Flid at tage sig af Sagen og, naar Domsdagen kommer, sørge for, at der bliver dømt endeligt i Sagen. J. T. 5, 104¹.

29. Juni (—). Oprejsningsbrev for Manderup Parsberg i en Drabssag, hvilket Drab er begaaet i Løgstør paa Las Jensen i Miellerup². Udt. i J. R. 6, 121 b.

5. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at indstævne en Skipper fra Embden, ved Navn Menten Hern, der har angivet sit Gods falsk paa Toldboden i Helsingør, i Rette for sig og afsige Dom i Sagen. Sj. T. 19, 211. (Tr.: KD. IV. 756).

13. Juli (—). Miss. til Godske Mogensen. Da de højlræde ved Universitetet i Wittenberg have tilskrevet Kongen, at hans Søn Mogens Godske endnu skylder en Borger i Wittenberg Michel Blum 56 Dlr., og have anmodet om, at Michel Blum maa blive hjulpen til sin Betaling, befales det ham uden videre Forhaling enten selv at betale eller give sin Søn Tilhold om at betale, hvad der endnu staar ubetalt, for at ikke andre Danske skulle komme til at lide under denne Forhaling, og for at der ikke skal ske yderligere Henvendelse til Kongen om den Sag. Sj. T. 19, 211.

— Miss. til Fru Cidtsel Urne til Bosserup, Fredrik Hobes Enke. Knud Urne, Embedsmand i Haldsted Kloster, er bleven Forlover for hende til Kongens Moder for en stor Sum Penge i Hovedstol og den aarlige Rente deraf, og hun har givet ham Skadesløsbrev paa, at han, hvis han paa Grund af dette Løfte kommer til at lide nogen Skade og gøre Udlæg, skal faa Fyldest derfor i hendes Jordegods. Pengene ere blevne hende opsagte lovligt og i rette Tid, men da Dagen kom, da Hovedstolen og Renterne skulde betales, er der befunden Forsømmelse, og Knud Urne har maattet indløse hendes Forskrivning og gøre sig selv til Hovedmand baade for Hovedstol og Renter. Skønt han siden gentagne Gange har

¹ Udenfor er skrevet: Dette brev blev intit fuldkommit. ² Mjallerup, Slet H.

henvendt sig til hende om enten at faa Hovedsummen med paa-løbne Renter og Skadegæld betalt eller ogsaa faa Fyldest i hendes Jordegods i Overensstemmelse med Skadesløsbrevet, har han dog intet faaet. Da Knud Urne har maattet indfri hendes Forskrivning, har han, for at ikke han og hans Børn skulle komme i stor Skade og Fordærv, anmodet Kongen om denne Skrivelse og Paamindelse til hende. Kongen raader hende til at tage hendes egen Velfærd og Lejlighed i Betragtning og sørge for enten at betale ham Hovedstol med Renter og Skadegæld eller lade ham faa Fyldest derfor i hendes Jordegods, fordi han har vist sin gode Vilje mod hende ved at være Forlover for hende for saa stor en Sum, saa han ikke skal have behov at henvende sig til Kongen om videre Skrivelse. Sk. T. 3, 83 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke. Denne Brev-viser Hans Wancker, Borger i Maribo, har berettet, at Fru Lehenne Gjõe efter sin udgivne Haandskrift er bleven ham 69 $\frac{1}{2}$ Dlr. 10 Sk. og 1 Læst Byg skyldig, og har anmodet om at blive hjulpen til sin Betaling, da han ofte og med stor Bekostning har krævet den hos hende, men uden Resultat. For at den fattige Mand ikke skal besværes med yderligere Bekostning, skal Hendrik Lykke indeholde Lehenne Gjøes aarlige Genant af Maribo Kloster og levere Hans Wancker den, indtil Gælden er betalt. Sj. T. 19, 211 b.

— Aab. Brev om, at Kongen efter Overvejelse med Rigens Raader har opgivet Forbuddet mod Udførsel af Byg og Malt, da der næsten allevegne er god Ævne paa Byg og Malt. Sj. T. 19, 212. (Se CCD. III. 78).

— Miss. til de Lensmænd¹ i Danmark og Norge, der have Købstæder i Befaling, om straks at lade det aabne Brev om Opgivelse af Forbuddet mod Udførsel af Byg og Malt forkynde i Købstæderne. Sj. T. 19, 212 b.

— Miss. til Landsdommerne Mogens Juel og Ifver Juel i Nørrejylland, Lav Beck i Sjælland, Eiller Qvitzov i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane og Peder Madsen i Sønder og Nørre Halland om at forkynde det aabne Brev om Opgivelse af Forbuddet mod

¹ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling.

Udførsel af Byg og Malt paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 19, 214.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Viborg. Kongen har bragt i Erfaring, at de til stor Skade for den søfarende Mand ere meget forsømmelige med at holde den Søtønde ved Magt, som de skulle lade udlægge ved Læsø, idet Tønden, naar den enten slaas i Stykker, bortflyder eller optages om Vinteren, ikke igen bliver udlagt i Tide. Det befales dem i den Anledning at føre flittigt Tilsyn med, at Søtønden herefter altid bliver holdt ved Magt og udlagt i Tide, undtagen naar den for Vinterens Skyld skal optages. J. T. 5, 104 b.

— Miss. til Christopher Rosenkrantz. Hans Broder Otte Rosenkrantz har berettet, at han efter Loven er Værge for Peder Norbys Børn, men som bosiddende i Hertugdømmet Slesvig, langt borte fra Børnenes Arvegods, og tilmed behæftet med legemlig Sygdom og Svaghed kan han ikke forestaa Værgemaalet og har derfor anmodet om, at han maa blive fritaget for det og en anden god Mand blive beskikket til Værge i hans Sted. Da Kongen af Øvrigheds Embede bør tage sig af faderløse og hjælpeløse Børn, befales det ham som Børnenes ældste Morbroder efter Otte Rosenkrantz at paatage sig Værgemaalet for Børnene og i Overværelse af gode Mænd og Børnenes nærmeste Slægt og Venner med klart Regnskab tage til sig alt det af Børnenes Gods, som Otte Rosenkrantz, Carsten Rosenkrantz eller Børnenes Stiffader Christen Munk til Ørnhoedt have taget til sig og oppebaaret, føre Tilsyn med, at Børnene ikke komme til kort derved, og siden forsvare Børnene og deres Gods ved alle forefaldende Lejligheder. J. T. 5, 104 b.

15. Juli (—). Miss. til Peder Munk og Præbden Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Frederik Rosenkrantz, der en Tid lang har været Kongens Kammerjunker, til ikke ringe Eftertale for Kongen og Dronningen har krænket en af Dronningens Jomfruer, hvorfor Kongen ogsaa vil lade ham tilbørlig tiltale paa Ære og Velfærd. Da han nu skal være rømt fra Lenet [Lundenæs] og hemmelig skal opholde sig paa Knud Hendriksen Gyldenstjernes Søns Gaard eller andensteds der omkring i Egnen, befales det dem alvorligt straks at begive sig til de Steder, hvor han er finde, og siden gøre sig al mulig Flid for at faa fat i ham og indtil videre holde ham fængslet i god Forvaring, saa han ikke bortkommer. Hvis han ikke godvillig vil give sig fangen og de

ikke uden Livsfare og Æventyr kunne blive ham mægtig, skulle de saa vidt muligt trakte ham efter Livet, saa de kunne faa ham død, og for hvad de i saa Maade gøre paa hans Liv, vil Kongen være deres fulde og faste Hjemmel. Da Kongen ingenlunde tvivler paa, at de som hans tro Mænd og Raader lade sig gaa til Sinde, hvad der saaledes groveligen er vederfaret ham og hans Gemalinde, stoler han sikkert paa, at de flittigt efterkomme denne hans alvorlige Befaling. J. T. 5, 105 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Da Gud har velsignet Kongens Gemalinde med Livsfrugt, skal Dr. Peder tilskrive alle Bisperne her i Riget, at enhver i sit Stift skal drage Omsorg for, at Præsterne paa Prædikestolen gøre Bøn til Gud om, at Dronningen maa blive forløst, og foreskrive dem en bestemt Form, hvorledes de skulle gøre denne Bøn. Udt. i Sj. T 19, 214.

— Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmarks Rige om, at Kongen har besluttet, at der skal holdes almindelig Herredag den 8. Okt. i København, hvor Kongen selv og Danmarks Riges Raad ville sidde Retterting [osv. som i Brev af 8. Febr. 1598]. Sj. T. 19, 214.

— Miss. til Rigsraaderne Christoffer Valkendorf, Christian Friis, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Axel Gyldenstjerne, Absolon Gjøe, Brede Rantzau, Jacob Seefeldt, Albret Friis, Arrildt Hvitfeldt, Hendrik Rammel, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Hendrik Lykke, Eske Brock og Christian Holck om uden al Undskyldning og Forhaling at møde i København den 8. Okt. for at sidde Dom og høre Sager og raadslaa om Rigets magtpaaliggende Ærinder. Sj. T. 19, 214 b.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev angaaende Afholdelsen af Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Stift, saa Kongens Under-saatter kunne vide at rette sig derefter og udtage Stævninger. — Albret Friis i Ribe Stift, Knudt Brahe i Aarhus Stift, Jørgen Friis i Viborg Stift, Manderup Parsberg i Vendelbo Stift og Voldemar Parsberg i Skanderborg Len; Peder Basse i Sjællands Stift, Detløf Holck i Kronborg Len og Peder Mund i Frederiksborg Len; Knudt Rud i Odensegaards Len og Lauridts Brockenhuus i Nyborg Len og

paa Taasinge; Christen Bernekov i Skaane Stift og Hans Lindenov paa Bornholm. Sj. T. 19, 213 b og 215 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Afholdelsen af Herredagen forkynde paa Landstinget og siden opbevare det vel. — Mogens Juel og Ifver Juel i Jylland, Lav Beck i Sjælland, Eyller Qvitzov paa Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lav Urne i Skaane, Peder Madtsen i Sønder og Nørre Halland og Jens Koefoedt paa Bornholm. Sj. T. 19, 215 b.

18. Juli (Kronborg). Miss. til Sten Brahe om at fængsle en Adelsperson, ved Navn Anne Tomisdatter, der skal være bleven krænket af en Præst i Vendsyssel og nu opholder sig i Kallundborg Len. Naar det er sket og indberettet, skal han faa nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 19, 215 b.

— Aab. Brev om Bestalling og Takst for Tolderen i Visby Jacob Baye. Sk. R. 3, 90 b. (Tr.: CCD. III. 78 ff.).

— Miss. til Hermand Juel. Kongen har beskikket Jacob Baye til Tolder paa Gulland og befaler Hermand Juel, hvis nogen ikke vil svare sin Rettighed, som det sig bør, eller understaar sig til uden Kongens Tilladelse at føre forbudte Varer fra Gulland og Tolderen henvender sig til ham herom, da at lade de skyldige tiltale og lade dem staa til Rette derfor. Han skal alvorligt holde over, at det ikke tilstedes nogen, hverken indlændiske eller udlændiske, at handle mod Kongens Mandater, og give Havnefogderne Ordre til, at de, naar de overlevere Tolderen deres Regnskaber med de dertil hørende Penge, skulle angive i Regnskabet, om der er indført eller udført noget, som ikke er fortoldet tilbørligt, saafremt de ikke ville straffes, hvis de undlade det. Han skal give Jacob Baye den ham i hans Bestalling tillagte Løn og Underholdning. Sk. T. 3, 84 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Henrik Rammel til Beckeskouf har berettet, at der ingen Tingbøger findes i Villandts Herred hverken fra Axel Gyldenstjernes Tid som Lensmand eller fra Tiden før, skønt saadanne med Rette burde have været leverede Henrik Rammel, da han blev forlenet med Herredet. Det befales Axel Gyldenstjerne at levere Henrik Rammel alle de Tingbøger, som ere udgivne og udskrevne i Herredet i hans Tid, for at Henrik Rammel ved forefaldende Lejlighed kan rette sig derefter. Sk. T. 3, 84.

18. Juli (Kronborg). Miss. til Ofve Bilde. Da han uden Kongens Vidende og Vilje har indtaget Rigborg Brockenhuus, der en Tid har været i Dronningens Jomfrukammer og har forholdt sig utilbørligt, paa sin Gaard, befales det ham alvorligt at holde hende i god Forvaring indtil nærmere Ordre, saafremt han ikke selv vil staa til Rette, hvis hun kommer bort. Det er Kongens alvorlige Befaling. F. T. 3, 59

19. Juli (—). Livsbrev for Fru Giørrild Fadersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, der har tilskødet Kronen noget af hendes Arvegods i Norge, paa Skydts Herred og Vebre og Hemmestrup Len i Skaane, der hidtil have ligget under Malmøhus, med den gejstlige Jurisdiktion i Herredet, kvit og frit. Naar hun dør, skulle Herred og Len frit og uhindret hjemfalde til Kronen. [Iøvrigt med Artiklerne 16 og 18]. Sk. R. 3, 92.

— FølgEBrev for Fru Giørrild Fadersdatter til Kronens Bønder i Skydts Herred og i Vebre og Hemmestrup Len. Orig. Udt. i Sk. R. 3, 93.

— Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har sluttet en Handel med Fru Giørrild Fadersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, hvorved hun tilskøder Kongen noget af hendes Arvegods søndenfjælds i Norge, mod at faa Livsbrev paa Skydts Herred, Vebre og Hemmenstrup Len i Skaane, der hidtil have ligget under Malmøhus, skal han levere Fru Giørrild en klar Jordebog paa dette Gods, som hun kan rette sig efter, og indsende en rigtig Fortegnelse af denne Jordebog til Kancelliet. Sk. T. 3, 85.

20. Juli (Kbhvn.). Søpas for Johan von Deventer, Borger i København, til Reval eller andensteds i Østersøen. Sj. R. 14, 215. (Tr.: KD. II. 500).

22. Juli (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at et af Husene paa Landskrone Slot og Broen ved Slottet ere meget bygfældige, og at det er meget nødvendigt, at der bliver lavet en Vandkunst paa Slottet, skal han i Skovene lade hugge det til Husets og Broens Istandsættelse nødvendige Bygningstømmer; hvis der bliver Brug for noget Tømmer, som ikke kan faas der i Skovene, maa han købe det paa andre Steder. Han skal siden lade Huset og Broen istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Han maa efter sin egen Begæring anvende 21 Dir. paa Vandkunsten. Sk. T. 3, 85 b.

24. Juli (—). Forordning om Udspisningen paa

Kongens Slotte og Huse. Sj. R. 14, 215 b. (Tr.: CCD. III. 80—83).

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brockenhuus og Claus Dyre. Hendrik Due har indstævnet Herman Juel, Embedsmand paa Visborg, og Borgemestre og Raad i Visby til den første almindelige Herredag og i en af ham selv underskrevne Fortegnelse, hvoraf en Udskrift sendes dem, tillige begæret Stævning over nogle Privatpersoner, Dommere, Borgere og Bønder der paa Landet, for at bekende deres Sandhed i nogle ham magtpaaliggende Sager. For at Hendrik Due ikke, imod Retten, skal blive besværet med en lang og møjsommelig Rejse til Herredagen eller skal have Grund til at klage over, at hans Vidnesbyrd ikke ere blevne forhørte, skulle de med det allerførste begive sig til Gotland, indstævne de paa Hendrik Dues Fortegnelse opførte Vidner i Rette for sig, foreholde dem, at de under deres Ed og med oprakte Fingre skulle bekende, hvad de vide om den Sag, hvorom Hendrik Due efter sin overgivne Fortegnelse begærer deres Vidnesbyrd, og give de aflagte Bekendelser beskrevne under deres Signeter. Sj. T. 19, 216.

26. Juli (—). Kvittansiarum til Anne Simmensdatter, Johan Knupperdts Enke, paa hendes Husbondes Regnskab for Indtægt og Udgift af Ringsted Kloster fra 1. Maj 1587, da han blev forlenet med det efter afdøde Christian Machabæus, til 1. Maj 1591, da hun overleverede det med klart Inventarium til Lauge Beck til Førsløf. Hun blev 41½ Dlr. skyldig, hvilke Kongen har eftergivet hende og hendes Arvinger. Sj. R. 14, 217 b.

8. Aug. (—). Miss. til Corfids Ulfeldt. Da en Student, ved Navn Jørgen Haa¹, Søn af Hillebrandt Skotte i Skelskør, der for nogen Tid siden har overfaldet Thomis Bartskærs Søn her i Byen og af de højlerde er dømt til at stille ham tilfreds, alligevel er rømmet her fra Byen og ikke har rettet for sig efter Dommens Lydelse, skal Corfids Ulfeldt lade Jørgen Haas Mødrenearv i Skelskør arrestere, indtil han har stillet Thomis Bartskærs Søn tilfreds. Udt. i Sj. T. 19, 216 b.

— Miss. til nogle Fruer². Da Gud har velsignet Kongens Gemalinde med Livsfrugt og Kongen ønsker, at de skulle være til

¹ Haa er sikkert en Fejlskrift for: Gha, jvfr. Rørdam. Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. III. 103 ff. ² Navnene paa disse angives ikke.

Stede ved hendes Forløsning, anmodes de om at møde hos Dronningen paa Frederiksborg Slot med det allerførste og rette deres Lejlighed efter at blive hos Dronningen, indtil hun er bleven forløst. Sj. T. 19, 216 b.

8. Aug. (Kbhvn.). Følgrebrev for Knud Rud til Vidbygaard til Kronens Bønder under Københavns Slot. Sj. T. 19, 217.

— Følgrebrev for Børge Trolle til Bønderne i Lundenes Len. Udt. i J. T. 5, 106.

— Oprejsningsbrev for Jacop Seefeldt i en fortiet Drabssag. Drabet var begaaet paa Søfren Pedersen i Aarup. Udt. i J. R. 6, 122.

12. Aug. (—). Miss. til Detløf Holck om ved første Lejlighed at lade lave 2 Fiskekister under Hvælvingen paa Kronborg, der hvor Brøndkisten staar; de skulle laves med Laag paa, saa de kunne tillukkes og forvares med Laase, og forsynes med Blyrender, saa det Vand, der løber i Vandkisten, ogsaa kan have sit Løb i begge Fiskekister, saaledes som Jochim von der Lip, Fiskemester, nærmere skal angive ham. Hvad der bekostes herpaa, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 217 b.

— Miss. til Hofmesteren om med det første paa Bremerholm at bestille 2 Fiskerbaade, som Kongen vil bruge i Søerne ved Frederiksborg; den, der skal lave Baadene, skal straks begive sig til Frederiksborg for hos Fiskemesteren at tage Maal af, hvor lange Baadene skulle være, saa de med det første kunne blive færdige. Udt. i Sj. T. 19, 217 b.

13. Aug. (—). Miss. til Hermand Juel. Kongen har bragt i Erfaring, at en Præst paa Gotland, ved Navn Hr. Søfren Nielsen Galtning, for nogen Tid siden har været Degn i Skanderborg Len og der opført sig uskikkeligt og utilbørligt, og at han siden, da han var bleven Degnekaldet kvit, har begaaet et Mord paa Sjælland, hvorefter han er bleven Præst paa Gotland. Da Kongen vil lade ham tilbørligt straffe for hans Misgerninger, befales det alvorligt Hermand Juel at lade ham fængsle og sende ham i god Forvaring til Københavns Slot. Han skal tage Hr. Søfrens Testimonia og Ordinationsbreve og de andre Breve, der maatte angaa hans præstelige Embede og hans anden Lejlighed, fra ham og indsende dem til Kancelliet. Sk. T. 3, 86. K.

13. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sten Madsen. Da det vil være storligen fornødent for Byggeriet ved Halmsted, at der bliver bygget og opsat endnu en Teglovn ved Halmsted, befales det ham at lade en saadan bygge og opsætte. Der sendes ham aabent Brev til Bønderne i Aasted Herred om at hjælpe til med at bygge og opsætte Tegloven og siden køre Ved til den og iøvrigt gøre anden Tynge og Arbejde, som behøves til dens Drift. Saalænge Byggeriet staar paa, maa han holde 2 Par Postheste og aarlig lade 2 Læster Malt brygge i Spiseøl til de Bønder, der arbejde. Da der daglig holdes en Bygmestersvend til at fordrive Bygningen, skal han aarlig give denne 60 Dlr. i Løn. Det Grovsmedearbejde, som der forefalder, skal han lade lave i Byen for Betaling. Kongen har skrevet til Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, om med det første at sende ham 200 Tylder Deler til Byggeriet¹. Han skal føre godt Tilsyn med alt, saa Bygningen kan have god Fremgang. Sk. T. 3, 87.

— Miss. til Kronens Bønder i Aasted Herred om at hjælpe til med at bygge og opsætte en Teglovn ved Halmsted og siden køre Ved til den og udføre anden Tynge og Arbejde, som gøres nødvendig for dens Drift, saa Byggeriet kan have des bedre Fremgang. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 86 b.

14. Aug. (—). Miss. til Corvids Ulfeldt og Ebbe Munk om at lade nogle Tatere, der opholde sig i Korsør og Andvorskouf Len, fængsle og sende dem til København. Udt. i Sj. T. 19, 217 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at lade Breide Rantzau faa 4 Stykker Vildt, som Kongen har givet ham til Fru Helvig Hardenbergs Begravelse. Udt. i F. T. 3, 59.

15. Aug. (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da Kongen har givet sine Købmænd Tilsagn om et stort Antal Læster Korn og der i Aar i deres Len er udlaant Korn til Kronens Bønder, skulle de sørge for at indkræve det udlaante Korn, saasnaert Bønderne have indhøstet, og ligeledes indkræve det Landgildekorn, Bønderne skulle yde, medens Bønderne have Korn i Laden, saa Kongens Købmænd sikkert i rette Tid kunne faa det Korn, Kon-

¹ Se Norske Rigsregistr. III. 579.

gen har givet dem Tilsagn om, og ikke siden skulle have noget at klage over. — Knudt Rud (København), Detløf Holck (Kronborg), Peder Mund (Frederiksborg), Peder Basse (Roskildegaard), Ebbe Munk (Antvorskov), Stén Brahe (Kallundborg), Hendrik Lykke (Vordingborg), Arrildt Hvitfeldt (Draxholm), Caspar Markdanner (Koldinghus), Valdemar Parsberg (Skanderborg), Eske Brock (Drotningborg), Manderup Parsberg (Aalborghus), Hendrik Belov (Kallø), Knudt Brahe (Aarhus), Frandts Rantzau (Silkeborg), Lauridts Brockenhuus (Nyborg), Knudt Rudt (Odensegaard), Christian Bernekov (Malmøhus), Axel Brahe (Helsingborg) og Jacob Beck (Varberg). Sj. T. 19, 218.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd. Da der behøves et stort Antal Tønder Havre til Udfodring til Kongens Heste, skulle de sørge for at have den Beholdning af Havre, som de bleve skyldige i sidste Regnskab, i Forraad og lade den forfaldne Landgildehavre indkræve, saasnart Kornet er høstet, saa de kunne have baade Beholdningen fra forrige Aar og al den Havre, som de i Aar ville blive skyldige ud over den visse Udgift, til Rede, naar Kongen skriver til dem derom. De skulle straks meddele Hofmester Christoffer Valkendorf, hvor mange Tønder Havre han kan regne paa at faa fra deres Len, og de maa ikke vise nogen Forsømmelighed, da det er Kongen meget magtpaaliggende. — Arrildt Hvitfeldt, Sten Brahe, Ebbe Munk, Peder Basse, Peder Mund, Caspar Markdanner, Knudt Brahe, Valdemar Parsberg, Frandts Rantzau, Jørgen Friis (Hald), Hendrik Belov, Manderup Parsberg, Eske Brock, Lauridts Brockenhuus, Niels Friis [Tranekær], Axel Brahe, Christian Bernekov, Oluf Rosensparre [Landskrone] og Jacop Beck. Sj. T. 19, 218 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1599 at regne, for Steen Madtsen, Embedsmand paa Kronens Gaard i Halmsted, paa Aarsted Herred, saaledes som Brostrup Gjedde, Embedsmand paa Laugholm Slot, hidtil har haft det i Forlening. Han skal svare 400 Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Rente. Han skal gøre Riget tilbørlig Tjeneste deraf, naar han tilsiges. [Iøvrigt med Artiklerne 4, 7—8, 10, 13—15, 18 og 20]. Sk. R. 3, 93.

— Miss. til Christian Bernekov om igen at lægge Kronens Part af Korntienden til Høigbye Kirke, som Holger Ulfstand

til Hickebjerg for nogen Tid siden¹ har fæstet, ind under Malmøhus, tilbagebetale Holger Ulfstand hans Indfæstning og gøre Kronen Regnskab for Tienden. Sk. T. 3, 87 b.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Juul til Pallisbjerg og Friderik Munk til Krogsgaard om at overlevere Børge Trolle eller hans Fuldmægtig Inventarium og andet paa Lundenes Slot, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og give alt beskrevet. Udt. i J. R. 6, 122.

— Miss. til Carsten Rosenkrantz til Kogsbølle. Kieldt Jørgensen, Tolder i Ribe, har berettet, at Carsten Rosenkrantz er bleven ham paa Kronens Vegne en Sum Penge skyldig i Told af nogle Øksne, som han har ladet uddrive af Riget der igennem Byen, og har givet ham Brev paa, at han paa adelig Ære, Tro og Love vilde betale ham Pengene til sidste 1. Maj, hvilket dog ikke er sket, skønt Kieldt Jørgensen nogle Gange har krævet sin Betaling hos ham. Da Kieldt Jørgensen nu skal gøre Regnskab i Rentekammeret for Kronens Rettighed, befales det Carsten Rosenkrantz uden videre Forhaling at betale, hvad han efter sin Forskrivning skylder, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe Kieldt Jørgensen til Betaling. J. T. 5, 106 b.

16. Aug. (—). Miss. til Hendrik Lykke, Peiter Redtz og Ebbe Munk. Da Kongen venter Fyrstinden af Brandenburg ind i Riget, skulle de til Vogns begive sig til Gedsør og i Forening med de andre Tilforordnede modtage Fyrstinden og ledsage hende til Frederiksborg. Hendrik Lykke skal skaffe Fyrstinden og hendes Folk fyrstelig Underholdning og god Befordring. Udt. i Sj. T. 19, 219.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Gud har forløst Dronningen og begavet Kongen med en ung Herre, men efterat denne ved Daaben var indplantet i Guds Kirke og Menighed, har Gud hastelig bortkaldt ham fra denne Verden til sit evige Rige. Da Kongen nu vil lade denne sin unge Søn begrave i Roskilde Domkirke den 9. Sept., anmoder han dem om at møde i Slangerup den 7. Sept. med de Folk og Rideheste, som de ere takserede til at holde af deres Len eller Arvegods, for Dagen efter at følge Liget til Roskilde og den 9. at ære Kongens

¹ 3. April 1595.

Søns Begravelse med deres Nærværelse og udføre de Hverv, som maatte blive dem paalagt ved den Lejlighed. De skulle lade deres egne og deres Folks Hatte overtrække med sort Skellert, men skulle ellers ikke staffere sig med andre Sørgeklæder. — Postscriptum: De skulle tage deres Hustruer og disses Jomfruer med sig, saa de ogsaa kunne være til Stede i Roskilde paa samme Tid og følge Kongens Søns Lig til dets Lejersted. — Af Raadet: Sten Brahe, Breide Rantzau og Arrildt Hvitfeldt; Hendrik Rammel, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre og Christian Holck med deres Fruer. — Af Lensmændene: Knudt Rud, Peder Mund, Detløf Holck, Christoffer Pax, Corfidts Ulfeldt, Peder Redtz og Sten Bilde med deres Fruer; Ebbe Munk, Eustachius von Thumen og Peder Basse. — Af Landsaatterne: Mogens Ulfeldt, Oluf Daa, Oluf Bilde, Eske Krause, Christoffer Krause, Mogens Gjøe, Christen Krabbe og Niels Gyldenstjerne med deres Fruer; Eske Bilde. Sj. T. 19, 219 b.

16. Aug. (Kbhvn.). Miss. fra Hofmesteren og Kansleren til Svante Bjelke. Han husker jo nok, at da han var i Rette med Hertug Carl af Sverrigs Fuldmægtige, blev den Sag optagen til den almindelige Herredag, som skal holdes her i Riget 1600. Da Kongen imidlertid nu for vigtige Aarsagers Skyld har berammet en Herredag her i Byen til den 8. Okt. førstkommende, have de ikke villet undlade at underrette ham derom, for at han kan rette sig derefter, hvis Hertug Carl skulde gøre videre Anfordring i Sagen, saa intet uforvarende skal blive ham paadømt. Sj. T. 19, 220 b.

18. Aug. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Peder Thomissen, Kongens Remmesnider straks maa faa det Hus i Hillerød, hvori Hans Brøndmester (»Brunnemester«) nu bor, og beholde det med alt Tilbehør kvit og frit, saalænge han er i Kongens Tjeneste eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 218.

20. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Friderik Leil og Morten Jensen, Toldere i Helsingør, og Niels Henriksen og Hans Meier, Toldskrivere sammesteds, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden fra Nytaarsdag 1598 til Nytaarsdag 1599. De bleve intet skyldige, da Indtægt og Udgift gik lige op imod hinanden. Sj. R. 14, 219.

21. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Detløf Holck om straks at lade opføre en Smedje paa Tegelstrup Ladegaard og

føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 220 b.

21. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Hofmesteren. Kongen har hos Zacharias Plattenslager bestilt 1000 Harnisker, hvoraf der nu er leveret 500 paa Kronborg. Da der endnu resterer en Sum Penge ubetalt for de Harnisker, der allerede ere leverede, og Kongen desuden har bevilget at ville forstrække Zacharias Plattenslager med nogle Penge paa dem, der endnu skulle leveres, skal Hofmesteren af Rentekammeret lade ham betale ialt 2000 Dlr. Udt. i Sj. T. 19, 220 b.

23. Aug. (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen. Da Kongen har forordnet en Skovrider paa Sorø Skove, skal han anvise denne en Bolig enten i Ørsløf eller et andet Sted i Lenet, hvor det er mest bekvemt. Udt. i Sj. T. 19, 221.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Peder Hendriksen, Indvaaner i Amsterdam, og hans Konsorter have klaget over, at en, ved Navn Jacob Søfrensen, Borger i Aarhus, efter sin Haandskrifts Lydelse skylder dem en Sum Penge. Hvis han skulde komme i Sundet med sit Skib og Gods, skulle de arrestere ham og give ham Tilhold om uden videre Forhaling at betale Peter Hendriksen og hans Konsorter. Udt. i Sj. T. 19, 221.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen vil give den Kapelmester¹ i Venedig, som lærer («instituerer») Kongens Sangere og Instrumentister, en Kæde paa 150 Kroner med Kongens Kontrafej i, skal Hofmesteren lade en saadan Kæde lave og siden sørge for, at den bliver sendt ud med de Flensborger Købmænd. Udt. i Sj. T. 19, 221 b.

— Aab. Brev om, at Rasmus Jørgensen i Bogense har berettet, at han 17. Juni² 1593 i Kancelliet har erhvervet Kongens Stadfæstelsesbrev paa Kirkens Part af Korntienden af Ore Sogn i Fyen, som Axel Brahe, da Lensmand paa Odensegaard, paa Kongens Vegne havde bortfæstet til ham paa Livstid, og at denne Tiende hidtil har været delt i to Parter til Kirken og Præsten, indtil Carl Bryske til Margaard, Embedsmand paa Rugaard, for kort Tid siden har erhvervet Dom for, at den efter Ordinansen skal deles i tre Parter, hvoraf den ene Tredjepart skal tilfalde Kronen.

¹ Vistnok Giovanni Gabrieli; jvfr. Hammerich, Musikken ved Kong Christian IV's Hof S. 34. ² Se 16. Juni 1593.

Da Rasmus Jørgensen i den Anledning har anmodet om, at Afgiften maa blive nedsat, fordi han mister den tredje Part paa Kirkens Vegne, har Kongen bevilget, at Rasmus Jørgensen herefter maa være fri for den tredje Part af Afgiften af Ore Kirkes Korntiende, saaledes at han herefter i Stedet for 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg kun skal svare 4 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg i Afgift. F. R. 3, 45.

23. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Knudsen. Kongen har bragt i Erfaring, at han for nogen Tid siden har afsagt en Dom mellem Absolon Gjõe, Embedsmand i Dallum Kloster, og Borgemestre og Raad i Svendborg, hvori han har dømt Borgemestre og Raad til at staa til Rette efter Loven i den anden Bogs 89de Kapitel. Da dette Kapitel handler om 40 Marks Sager og Lens Forbrydelse, klage de over, at deres Uvenner (»Misgyndere«) forekaste dem denne Dom, som om de derefter ikke skulde være Mænd, der bør være i nogen Øvrigheds Bestilling. Det befales ham derfor at forklare sin Dom nærmere og udtrykkeligt, for at Borgemestre og Raad i Svendborg des bedre kunne forsvare sig mod dem, der ville angribe dem paa deres Ære og Lempe, og at give sin Forklaring beskreven. F. T. 3, 60.

— (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud om at lade Rasmus Pedersen i Tobberup faa noget Bygningstømmer til at opbygge og forbedre hans afbrændte Gaard med. Udt. i F. T. 3, 59.

— Miss. til samme om, at Kongen har eftergivet Rasmus Pedersen 1 Aars Landgilde. Udt. i F. T. 3, 59.

24. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Lauge Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, Gabriel Sparre til Svansholm, Holger Ulfstand til Hikkeberg og Jens Falk. Da Kongen har forlenet Fru Gjørvel Fadersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, med Vebre og Hammestrup Len, der tidligere have ligget under Malmøhus, skulle de med det allerførste begive sig paa de til disse Len liggende Skove, undersøge, hvorledes disse ere fredede og holdte ved Magt, og give det beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 3, 88.

25. Aug. (Kbhvn.). Skøde til Christen Hammer, Renteskriver, hans Hustru Anne Mortensdatter og deres Livsarvinger paa en Gaard paa Vestergade imod Gammeltorv i København. Sj. R. 14, 220. (Tr.: KD. II. 500 f.).

— Aab. Brev om, at Kongen har bevilget, at Borgemestre

og Raad i Flissingen maa faa en Skibsladning gullandske Sten til nogen deres synderlige Bygnings Behov. Udt. i Sk. T. 3, 88 b.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har forlenet Fru Giørrel Fadersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, med Skydts Herred og Vebre og Hammingstrup Len, skal han lade hende faa den visse Indkomst, som er falden af Herredet og Lenene siden 1. Maj, men føre den uvisse Indkomst til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 3, 88 b.

27. Aug. (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen. Da Kongen har bevilget, at Envoldt Kruses Frænde, Thomis Kruse, maa blive indtaget i Sorø Skole, skal M. Hans optage ham i Skolen, naar han kommer did. Udt. i Sj. T. 19, 221 b.

29. Aug. (—). Kvittansiarum til Gerdt Rantzau, Embedsmand paa Haderslevhus, der nu paa sin Hustrus, Fru Talle Thotts forrige Husbonde Arrild Ugerups Vegne har gjort Regnskab for Arrild Ugerups Indtægt og Udgift af Helsingborg Len fra 1. Maj 1580 til 1. Maj 1587, for Stiftets Indkomst og for oppebaarne Penge- og Madskatter. Han blev skyldig 387 $\frac{1}{2}$ Dlr., som han indbetalte i Rentekammeret. J. R. 6, 122.

31. Aug. (Frøderiksborg). Aab. Brev om, at Hans Spiegel, Embedsmand paa Glatsaxe Slot, maa have Lenet afgiftsfrit fra 1. Maj 1599 til 1. Maj 1601, dog skal han gøre Kongen Regnskab for hvad Told, Sise og Vrag, der falder i Lenet. Sk. R. 3, 95.

1. Sept. (—). Miss. til Detløf Holck om at give de nærmest omkring Hørsholm boende Bønder Ordre til straks at møde med deres Heste og Vogne for at fremføre de Bjælker, der ligge ved Stranden lige ved Hørsholm ved Dauløckis Slette, saa de paa Mandag eller Tirsdag [3. eller 4. Sept.] i det allerseneste kunne være her til Stede. Udt. i Sj. T. 19, 221 b.

2. Sept. (—). Miss. til Knud Grubbe. Kongen af Sverrig og Polen har skrevet til Kongen om, at den Udveksling af Fanger, som er aftalt mellem hans Øverste Vladislaus Beekis og Hertug Carl, maa finde Sted i Ronneby efter den Ordning, som er medgivet Kongen af Sverrigs og Polens Tjener Pedter von Høessen. Da Kongen imidlertid ikke vil tilstede, at en saadan Udveksling af Fanger finder Sted saa langt inde i Riget, men kun, at Udvekslingen og Løsladelsen maa ske paa Grænsen, skal han passe paa,

at Udvekslingen ikke sker i Ronneby eller andensteds i hans Len over Grænsen, men kun ved Grænsen. Han skal sørge for, at der ellers ikke gøres Fangerne nogen Hinder, og at de udvekslede for rimelig Betaling blive befordrede paa det bedste gennem Lenet. Sk. T. 3, 88 b.

3. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Søfren Knudsen Degn straks uden Indfæstning maa faa en øde Gaard paa Ørø¹, indtil videre fri for Ægt og Arbejde, men mod at svare sædvanlig Landgilde af den. Sj. R. 14, 224.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har for nogen Tid siden givet Wolf Rugmandt, Søn af Hans Rugmandt her ved Slottet, 100 Dlr. til hans Studeringer i 2 Aar, saaledes at han hvert Aar skulde have 50 Dlr. Da Kongen nu af Wolf Rugmandts Supplikats ser, at han kun har faaet Pengene for det ene Aar, skal Ebbe Munk straks med det første betale ham det andet halve Hundrede Dlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 222.

— (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 19. Aug. 1599 at regne, for Knud Rud til Vedbye paa Københavns Slot og Len [ligelydende med Forleningsbrevet af 12. April 1597 for Børge Trolle, naar undtages, at han skal have fri Underholdning til sig selvfortønde og at Artikel 22 tilføjes]. Sj. R. 14, 221.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1599 at regne, for Hans Lindenov til Øsløf paa Hammershus Slot og Len paa Bornholm. Han skal holde Slottet i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal svare 1600 Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af Lenets og Stiftets visse Indkomst og al Avl og Affødning til Slottets Ladegaard. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. Da han har Slottet i en Slotslov, skal han aarlig holde 24 duelige, væragtige Knægte og Bøsseskytter paa Slottet samt en Præst, en Bartskeer og hvad andet Folk, der nødtørftig behøves, hvilke han selv skal koste og lønne. Han maa ikke bruge disse Krigsfolk i Lenet enten i sin egen eller i Slottets Bestilling, da de altid skulle blive paa og passe paa Slottet, medmindre han da skal bruge dem mod Rigets Fjender. [Iøvrigt med Artiklerne 1—2, 4—6, 9—18, 20—22]. Sk. R. 3, 95 b.

¹ Ourø, Horns H.

3. Sept. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 27. Juni 1599 at regne, for Byrge Trolle paa Lundenes Len. Han skal svare 600 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst i Lenet og Halvdelen af den Indtægt, som Laksefiskeriet i Lenet giver. Han skal tjene Riget med 3 geruste Heste. Det, som Frederik Rosenkrantz i Aar maatte have oppebaaret af Lenets visse Indtægt, skal blive ham godtgjort i hans Regnskab og Afgift efter den Takst, der sædvanlig bruges i Rentekammeret. [Løvrigt med Artiklerne 1—4, 7—15, 18, 20—22]. J. R. 6, 123.

4. Sept. (—). Bestalling for Giert von Gyllick som Salpetersyder i Andtvorskov og Sorø Len. Han skal hvert Aar levere Arkelimesteren paa Københavns Slot 4 Tdr. godt lutret Salpeter og tage Bevis derfor. Udt. i Sj. R. 14, 224 b.

6. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har bevilget, at Villom Brade maa faa de 300 Dlr., som Kongen skylder ham, betalt af Rentekammeret, skal Hofmesteren drage Omsorg for, at det sker. Udt. i Sj. T. 19, 222.

— Miss. til Jørgen Friis. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget Tosti Andersen i Løffel Kronens Part af Korntienden af Løffel Sogn, men har siden² befalet Jørgen Friis at bruge Tienden under Slottets [Hald] Avl. Tosti Andersen har nu berettet, at Sognemændene have faaet Ordre til at levere Tienden til Christopher Parsberg til Sødal, og i den Anledning begæret, at han i Henhold til Kongens tidligere Bevilling maa nyde Tienden. Da Tienden nu ikke mere bruges under Slottets Avl, skal Jørgen Friis i Overensstemmelse med Tosti Andersens tidligere Brev paa Tienden fremdeles lade ham nyde den for den sædvanlige Afgift. J. T. 5, 107.

12. Sept. (Kbhvn.). Søpas for Villimcke von Delden, Borgerske i København, til Øsel for et af hendes Skibe, hvorpaa hendes Tjener Lubbert Meier er Købmand. Udt. i Sj. R. 14, 224 b.

13. Sept. (—). Miss. til Kronens Bønder i Øster, Medelste og Bregne Herreder i Blekinge. Da der vil blive Brug for et stort Antal til Pas store Kampesten til Bygningen ved Korse-skier, befales det strengelig enhver at køre 60 Sten til Bygningen, enhver Sten saa god som et Læs. Ligeledes skulle de møde efter

¹ 30. Nov. 1592. ² 30. Aug. 1598.

Tilsigelse, naar der skal føres Kalksten og Kalk ind i Ovnene og ud deraf og naar der skal køres Havsand (→Meersandt←). Da der til Brændingen af Kalkstenen vil blive Brug for en stor Mængde Ved, skal enhver, naar han tilsiges, fremføre 2 Favne Ved til Kalkovnen, saa Veddet ufortøvet kan komme til Stede; for Kørselen af hver Favn Ved skal Skrивeren betale dem 8 Sk. danske. Hvis nogen viser sig forsømmelig eller ulydig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. R. 3, 99.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss til Knud Grubbe. Da han har sendt Kongen Meddelelse om, hvad der behøves til den foretagne Bygning paa Korseskier, befales det ham med Flid og i Tide at lade følgende udføre og føre Bekostningen dermed til Udgift sit Regnskab: Han skal med det første lade opsætte endnu en murret Kalkovn og lade lave saa mange Brygger, som behøves, ud fra Kalkovnene til Ind- og Udførsel af Kalkstenene. Endvidere skal han antage 10 duelige Karle, der nu i Efterhøsten kunne opbryde Kampesten, som siden kunne blive førte til Bygningen, samt en Stenhugger og 8 Karle med en Mester, som kan passe Kalkovnen, og han skal slutte Akkord med dem om, hvad de skulle have i Løn. Han skal lade de nødvendige Huse til sin egen Bolig (→Værelse←), til Bygmesterens Bolig og til et Provianthus opføre, men med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal straks købe Kalk for 500 Dlr. og sørge for, at han sikkert kan faa den inden Vinteren, saa den efterhaanden kan blive brændt. Kongen har bevilget, at Skrивeren maa faa 40 Dlr. om Aaret i Løn og 6 Mk. om Ugen i Kostpenge til sig selv og en Dreng. Sk. T. 3. 89.

14. Sept. (—). Miss til Kronens Bønder i Ingelsted, Jerestad og Vemminghøis Herreder under Malmøhus. Det befales dem strengelig herefter at udføre den Ægt og det Arbejde, som kan falde til Malmøhus og de derunder liggende Ladegaarde, det være sig hvad Arbejde det være kan, naar de tilsiges af Lensmanden Christian Bernekov eller hans Fuldmægtige. Hvis nogen sidder overhørig eller viser sig modvillig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 89 b.

— Aab. Brev om, at Margrete Skomagere, Borgerske i Kolding og Enke efter Hermand Raiming, Apotheker sammesteds, fremdeles maa nyde den Benaadning¹ paa at holde Apo-

¹ 5. Marts 1585.

thek i Kolding, som hendes afdøde Husbonde har faaet af Kongens Fader. Hun skal beflitte sig paa altid at holde ferske og gode Urter, Speceri, Konfekt og andet, som der bør være i et fuldkomment Apothek, saa det i alle Maader kan være ustraffeligt, og hun skal sælge sine Varer til en rimelig Pris, saa at ingen med Billighed kan have noget at klage over. For at hun bedre kan holde Apotheket ved Magt, skal hun indtil videre være fri for al kongelig og borgerlig Tynge. Det skal være hende tilladt uhindret at begive sig til hvilken Købstad i Riget hun vil, naar der er almindeligt Marked eller Kongen holder Hoflejr dér, og holde Apothek og sælge sine Varer dér. Endvidere maa hun holde Vinkælder ved Apotheket, dog paa den Betingelse, at hun altid holder denne vel forsynet med god Vin, saa Kongens Folk og Tjenere, naar Kongen kommer did, og fremmede, der gæste Byen, kunne faa god Vin i Kælderen til en rimelig Pris. Hermed skal det dog ikke være forment dem, der tidligere maatte have faaet Brev paa at holde Vinkælder i Kolding, fremdeles at holde denne. J. R. 6, 126.

16. Sept. (Frøderiksborg). Miss. til Detløf Holck om at give Bønderne i hans Len [Kronborg] Ordre til at fremføre nogle gullandske Bord fra Stranden ved Davidtsløkke Slette ved Hørsholm, saa de med det allerførste kunne komme her til Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 222.

17. Sept. (Kbhvn.). Bestalling for Jens Svendsen som Salpetersyder i Abramstrup, Roskilde og Svenstrup Len. Han skal aarlig levere Arkelimesteren paa Københavns Slot 4 Tdr. godt lutret Salpeter og tage Bevis derfor. Udt. i Sj. R. 14, 224.

— Bestalling for Andreis am Ender som Salpetersyder i Draxholm Len. Han skal aarlig levere Arkelimesteren paa Københavns Slot 2 Tdr. godt lutret Salpeter og tage Bevis derfor. Udt. i Sj. R. 14, 225.

— Bestalling for Sander Pedersen som Salpetersyder i Lugge, Sønder Asboe, Nørre Asboe og Bierge Herreder i Skaane. Han skal være forpligtet til aarlig at levere Arkelimesteren paa Københavns Slot mindst 4 Tdr. godt og ustraffeligt lutret Salpeter. Det skal være ham forbudt selv at lave noget Krudt. Hvis han kan udspørge, at nogen anden lader syde Salpeter paa Kronens Gods, skal han indberette det. [Iøvrigt lige-

lydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert v. Gülich]. Sk. R. 3, 99 b.

20. Sept. (Kbhvn.). Livsbrev for Steen Maltessen, Embedsmand paa Bahus, paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Hollumbye Sogn i Froste Herred, som Jørgen Bilde til Ellinge med Kongens Tilladelse har opladt til ham; dog forbeholder Kongen sig, hvis han vil bruge Tienden til noget af sine Slotte, Klostre eller Gaarde, da at tage den tilbage. Han skal i aarlig Afgift svare 1 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen, at yde, hvor Stifts-lensmanden befaler, og 3 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kirken, at yde inden Fastelavn i det seneste til Kirkeværgerne for Hollumbye Kirke. Hvis Afgiften ikke ydes til den fastsatte Tid, skal dette Brev være forbrudt. Det befales Sognemændene at yde Tienden i Negene, og hvis nogen tiender uretfærdigt, skal Steen Maltessen have Fuldmagt til i Lensmandens eller hans Fuldmægtigs Nærværelse at lade deres Korn kaste; hvis det saa viser sig, at de have forset sig, skulle de tiltales og straffes efter Recessen. Sk. R. 3, 101.

— Miss. til Jørgen Friis. Da Niels Knudtsen, Degn i Aalstrop og Louns Sogne, har klaget over, at han ingen Bolig har, fordi den Gaard, som hans Formand boede i, er bleven bort-fæstet til en Bonde, og har anmodet Kongen om at hjælpe ham til en Bolig, skal Jørgen Friis enten hjælpe ham til den Bolig, som den forrige Degn havde, eller, hvis det ikke kan erholdes med Ret-ten, unde ham en Bolig af Kirkens for en aarlig Afgift, saa han og hans Efterfølgere kunne blive forsørgede med en bestemt Bolig og Kongen blive fri for deres Overløb. J. T. 5, 107 b.

22. Sept. (—). Miss. til Eske Krause og hans Medarvinger om, at de maa føre deres afdøde Fader Eiller Krauses Lig her ind i Riget og lade det begrave i deres Sognekirke. Udt. i Sj. T. 19, 222.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige en ny Dom angaaende Arven efter afdøde Niels Vincke. Sj. T. 19, 222. (Tr.: KD. IV. 757).

— Miss. til Carl Bryske. Hoslagt sendes ham 2 Supplikater fra Hans Ibsen, Peder Ibsen og Hans Skrædder i Kiellebye i Rugaards Len med Ordre til med det allerførste at drage Omsorg for, at disse Bønder igen faa de Jorder, de klage paa, og som fra Arilds Tid have ligget under Kronens Gaarde og Kirken, eller ogsaa snarest muligt erklære sig til Kongen om Sagen, saa

Kongen efter Sagens Lejlighed kan vide at ramme Kronens Undersaatters Bedste. F. T. 3, 61.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske om aarlig at lade Kronens Bønder til Rugaard hver faa saa meget Vogntømmer, som behøves til en halv Vogn, og for Betaling anvise dem nødtørftig Ildebrændsel og Bygningstømmer i Skovene, dog skal det ske uden Skade for Skoven. Udt. i F. T. 3, 61.

— Miss. til Laurids Brockenhuus. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Borgerne i Nyborg, hvori disse klage over, at han mere, end hidtil sket er, formener dem Stub og Græs til deres Kvæg i Slottets Mark, skønt en Del af Borgerne selv har Jord og Ejendom i Marken og de samtlig ere forpligtede til at hegne omkring den og holde Gærderne i Stand. Han skal ved første Lejlighed erklære sig til Kongen om Sagen, saa Kongen kan faa Besked om, hvorledes Sagen forholder sig, og derefter hjælpe Borgerne til hvad billigt og ret er, saa de ikke yderligere skulle have noget at klage over. F. T. 3, 62.

25. Sept. (—). Miss. til Peder Madsen til Gaassevad, Landsdommer i Sønder- og Nørrejylland, og Jacob Beck til Førsløf, Embedsmand paa Varberg. Da Peder Knudsen til Aggervig har begæret en Kronens Gaard, kaldet Graahede, i Fregne i Førville Sogn i Baahus Len i Norge til Mageskifte for 2 af hans Gaarde i Baahus Len i Norge, den ene kaldet Sæfveløkke, i Jørlands Sogn paa Indlandet, den anden i Vingestorp, skulle de med det første besigte alt Mageskiftagodset, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 90.

27. Sept. (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har bevilget den Bygmester, der skal opbygge det Gjethus, 200 Dlr., skulle de af Toldboden tilstille Detløf Holck, Embedsmand her, de 200 Dlr., for at han kan levere Bygmesteren dem, efterhaanden som denne behøver dem. De skulle ogsaa betale saa mange Tusinde Mursten, som Kongen har faaet af Borgerne i Helsingør til Gjethusets Bygning eller har ladet bestille dertil, og tinge med Borgerne om, hvad disse skulle have for hvert Tusinde. Udt. i Sj. T. 19, 222 b.

28. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Toldboden at betale de hollandske Pære-, Æble- og Kirsebærtræer, som efter Kongens Befaling ere komne til Frederiksborg, samt en Brasiliekat, som er købt af Skipper Joen Bruer

af Alckmeer for 50 Dlr., og som Kongen selv har faaet, en Brasiliekat, som er købt af Toldskriver Hans Meier for 30 Dlr., 16 Falke, som Kongen af Skotlands Tjener har faaet, og den Papegøje, som Kongen har faaet af Tolder Morten Jensen. Da Frederik Leil har indtinget den Pige, som Kongen for nogen Tid siden har forskrevet til ham, hos en Kvinde der i Byen og skal give 30 Dlr. om Aaret for hendes Kost og Lære, skal Frederik Leil ligeledes betale disse 30 Dlr. af Tolden; endvidere skal han hos Kræmmerne købe noget til Klæder til hende, baade Linklæder og andet, hvad hun har behov, betale det af Toldboden og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 223.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hans Speigel. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Niels Atesen i Bestekille angaaende den Uret, som Mogens Svave efter dennes Formening har gjort ham, med Ordre til flittigt at undersøge Sagen, paase, at der ikke sker Niels Atesen nogen Uret, men paa Kongens Vegne forsvare ham som Kronens Tjener, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 3, 91.

2. Okt. (—). Aab. Brev om, at Peder Ibsen, der er beskikket til Herredsfoged i Ringsted Herred og som saadan dels ved at sidde Ting, dels ved at stævnes til Landstinget og i andre Maader, ofte maa forsømme sin egen Næring, indtil videre for denne sin Umage aarlig maa oppebære 1 Skp. Korn af hver Kronens Bonde i Herredet, der sidder for Gaard, og ligesaa af hver paa det gejstlige Gods i Herredet boende Bonde, der sidder for Gaard. Bønderne skulle levere ham Kornet inden Mortensdag. Sj. R. 14, 225.

4. Okt. (—). Kvittansiarum til Hannebal Gyldenstjerne til Restrup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aastrup Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597, for Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det af Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg modtagne og til Rentemester Envoldt Kruse overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. J. R. 6, 127.

— Miss. til Gudmandt Nielsen, Forstander for Hospitalet i Helsingør, om, at Kongen har bevilget, at Marrine Lauridtsis maa indtages i Hospitalet straks, hvis der er Plads ledig, og ellers saasart der bliver Plads ledig, og faa samme Underholdning dér som andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 223 b.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til samme om at indtage Anne Lauridtsis, hvis Husbonde blev død i Søen paa den sidste nordlandske Rejse, i Hospitalet og lade hende nyde samme Underholdning som andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 223 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Bisperne i Sjælland og Skaane om at være til Stede i København paa den tilkommende Herredag og møde paa Rettertinget, naar Bispen paa Gullands Sag skal forhøres. Udt. i Sj. T. 19, 223 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe 20 Læster Stenkul i Sundet til Frederiksborg Slot og meddele Lensmanden, naar de ere købte, for at han kan lade dem hente. Betalingen derfor skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 223 b.

7. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Andersen i Torup i Frederiksborg Len indtil videre maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard, derimod skal han svare sædvanlig Landgilde af den. Sj. R. 14, 225 b.

— Miss. til Peder Mund. Niels Bendsen i Rørbek har berettet, at han har mistet sit Kvæg og sine Faar, og at der ogsaa i andre Maader er tilstødt ham stor Armod, saa han er kommen til at restere med 4 Pd. Korn og 4 Tdr. Havre gammel Landgilde. Paa hans Begæring om nogen Forskaansel har Kongen eftergivet ham Halvparten af ovennævnte Restance. Udt. i Sj. T. 19, 223 b.

— Miss. til Peder Basse om, at Kongen har eftergivet Niels Nielsen i Roskilde Len, der har mistet Hus og Gaard og al den Fattigdom, han ejede, et Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 224.

8. Okt. (—). Aab. Brev om, at Gert von Dry og Diderik von Nus, Skomagere i København, der ville anrette en synderlig Møllekværn til deres Haandværks Behov i Papirmøllen i Københavns Len, indtil videre maa have og bruge denne Mølle mod at svare sædvanlig Landgilde deraf. Sj. R. 14, 226. (Tr.: KD. II. 501 f. Nyrop, Strandmøllen S. 11 f.).

— Miss. til Henning Gjõe, Marskal. Da Kongen til denne Herredag har indstævnet Fredrik Rosenkrantz og Rigborre Brockenhuus for den Forseelse, de have begaaet, da de vare i Kongens Hoftjeneste, skal Henning Gjõe paa Kongens Vegne gaa i Rette med dem og efter den mundtlige og skriftlige Ordre,

Kongen vil give ham, lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sj. T. 19, 224.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Voldemar¹ Parsberg. Da Adtser Nielsen i Thoning, Kronens Tjener under Skanderborg Slot, har berettet, at han er kommen til en gammel forfalden Gaard, som han har opbygget, og derved er kommen i stor Armod, saa han er kommen til at restere med sin Landgilde paa andet Aar, skal Voldemar Parsberg undersøge Sagen og hvis Adtser Niensens Armod er saa stor, lade ham være fri for de to Aars Landgilde. J. T. 5, 108 b. Orig.

9. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Da Skomagerne i Aalborg have ansøgt Kongen om at faa deres Skraa og Privilegier konfirmerede, men Kongen har bragt i Erfaring, at der i deres Skraa findes nogle Artikler, som ere meget ulidelige, særlig for dem, der begære at komme i Lavet, befales det Borgemestre og Raad at undersøge Sagen, forandre de Artikler, der findes for meget ulidelige, og sørge for, at der siden bliver gjort en Skraa, hvis Artikler ere billige og lidelige saa vel for den ene som for den anden, som Kongen saa kan konfirmere. J. T. 5, 108 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

10. Okt. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd, Toldere, Sisemestre, Byfogder og Købstæder. Da der paahænger Kongen store Pengeudgifter til adskillig Rigens Nødtørft, skulle de straks til Rentekammeret indbetale, hvad de blive skyldige paa deres Regnskaber, saafremt Kongen ikke skal søge sin Oprentning hos dem. — Restancer hos Lensmænd: Christen Holck (Tryggvælde Len) resterer med Regnskabet til 1. Maj 1599; Sten Bilde (Turebygaard Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599; Arrildt Hvitfeldt (Draxholm Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599; Knudt Rud (Odensegaard Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599 og med Regnskab af Korsør Len saa vel for Kronens som for Stiftets Indkomst fra den Tid af, da Lenet blev sat paa Afgift, til 1. Maj 1597, da han blev det kvit; Albrit Friis (Riberhus Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599; Eske Brock (Drotningborg Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599; Jørgen Friis (Hald Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599 og med Mandtalsregister paa Landeskatten til Lucia Dag [13. Dec.] 1596; Johan Rud med Regnskab af Ørum Len til 1. Maj 1598 og 1. Maj

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Manderup.

1599, med Regnskabet af Bøfling Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597 og med Mandtalsregister paa Pengeskatterne af Bøfling Len til 1. Maj og Lucix [13. Dec.] 1596; Lodvig Munks Arvinger (Ørum Len) med Afgiften af den visse Indkomst fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595, med Regnskabet for den uvisse Indkomst og Stiftets Indkomst i samme Tid og med Krævningen af Kvittansiarum; Hendrik Belov med det, som han bliver skyldig af sin Afgift af Brokorn og Sundkorn i Halds Len; Christen Bernekov (Malmøhus og Lundegaard Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599; Axel Brahe (Helsingborg Len) med Regnskabet til 1. Maj 1599; Knudt Grubbe (Sølvitsborg Len) med Regnskabet til 1. Maj 1598 og til 1. Maj 1599; Tagge Krabbe med hans Restance paa Regnskabet af Øvidts Kloster og S. Peders Kloster til 1. Maj 1599 og med de Penge, som Kongen laante ham; Christoffer Pax (Holbæk Len) med Regnskabet for Stiftets Indkomst til 1. Maj 1599; Peder Redtz (Solte Len og Undløse By) med hans Afgift til den Dag i 1599, da den skal betales; Erik Hardenberg (Eskebierregaard) med Regnskabet til 1. Maj 1599; Fru Dorete Lange, Jørgen Rosenkrantz's Enke (Kallø Len) med Kvittansiarum og det, hun bliver skyldig; Hans Lange (Lundenes Len) med Forklaring af Mandtalsregistret paa Landeskatten til Midfaste 1589; Anders Thotts Arvinger (Laugholm Len) med Kvittansiarum og det, de blive skyldige; Fru Talle Ulfstand (Helnekierke Len) med Afgiften til 1. Maj 1599; Pouel Hvitfeldts Arvinger (Halmstad Herred) med Kvittansiarum og det, de blive skyldige, samt med deres Restance paa Mandtalsregistret paa Landeskatten af Tromsø Len til St. Olai Dag [29. Juli] 1589; Gabriel Sparre (Dalby Kloster) med Regnskab og Afgift til 1. Maj 1599; Axel Gyldenstjerne og hans Søster¹ paa deres afdøde Broder Peder Gyldenstjernes Vegne skulle have Brev angaaende Restancen af Hing og Ulborrig Herreder, Baahus Slot og Vestervig Kloster, angaaende endelig Kvittansiarum af samme Len, angaaende det, som de maatte blive skyldige af Vestervig Kirkes egen Indkomst og Tiende i den Tid, Peder Gyldenstjerne har været forlenet dermed, og angaaende endelig Kvittansiarum af Landskrone Len; Laurids Kruse med Regnskabet af Bergenhus, Sundmør, Salten og Nordfjord Len til 1. Maj 1599; Jacop Trolle med hans Restance paa Regnskabet af Trondhjems Len, Jempteland og Herdallen til 1. Maj 1598 og med Regnskabet

¹ Karen Gyldenstjerne.

til 1. Maj 1599; Børge Trolle med hans Restance af Nedennes og Mandals Len til 1. Maj 1597 og med Kvittansiarum af samme Len; Peder Grubbe med Regnskabet af Nedennes og Mandals Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1599; Frederik Lange med Regnskabet af Tunsberg Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1599 og med uforklaret Mandtalsregister paa Landeskatte af samme Len til Fastelavn 1597; Jacob Trolle skal give Hans Offessens Arvinger Tilhold om at betale Hans Offessens Afgift af Backe Kloster fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599 og kræve Kvittansiarum af samme Len; Herlof Daa paa hans afdøde Faders¹ Vegne med Afgiften af Andenes Len fra 1. Maj 1595 til 1. Maj 1597 og med Kvittansiarum af samme Len; Gabriel Skinkel med Forklaring paa hans Afgift af Lysse Kloster fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1599; Johan Bockholt med Regnskabet af Island fra St. Hans Dag 1597 til St. Hans Dag 1599. — Restancer hos Toldere, Byfogder og Sisemestre: Detløf Holck skal give afdøde Mickel Snøckels² Arvinger Tilhold om at betale, hvad de paa hans Vegne blive skyldige paa hans Regnskab fra Paaske 1598 til 4. Juli samme Aar, og Jørgen Revaldt, Raadmand i Helsingør, Tilhold om at betale, hvad han maatte være skyldig paa afdøde Rasmus Langs Regnskab; Hendrik Lykke skal give Lauridts Hansen, Byfoged i Vordingborg, Tilhold om at forklare hans Regnskab og betale, hvad han maatte blive skyldig; Jens Christensen, Tolder og Byfoged i Køge, skal forklare sit Regnskab til Mikkelsdag; Jørgen Guldsmed, Byfoged i Næstved, skal betale, hvad han bliver skyldig paa sit Regnskab til 30. Marts 1598, og forklare sit Regnskab siden den Tid; Anders Lauridtsen, Byfoged i Roskilde, skal betale, hvad han bliver skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1599; Sten Brahe skal give Arvingerne efter Peder Tomissen, Byfoged i Kallundborg, Ordre til at forklare Peder Tomissens Regnskab fra 1. Maj 1597 til den Dag, da han døde, og betale, hvad han kan blive skyldig; Peder Eskelsen, Tolder i Holbæk, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599 og betale, hvad han bliver skyldig; Lauridts Nielsen, Byfoged i Slangerup, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599 og betale, hvad han bliver skyldig; Hendrik Lykke skal give Tolderen og Byfogden i Præstø Tilhold om at forklare deres Regnskaber siden 28. Dec. 1597; Peder Ibsen, Byfoged i Ringsted, skal betale, hvad

¹ Jørgen Daa. ² Byfoged i Helsingør; Sj. T. har: Nickel Snøckel, Rente-
mesterregnskabet: Mickel Snøckel.

han er bleven skyldig paa sit Regnskab til Paaskedag 1599; Laurids Gadicke, Byfoged i Store Hedinge, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599; Jens Bang, Tolder i Assens, skal betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1599; Lauridts Andersen, Byfoged i Assens, skal betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1599; Lauridts Brockenhuus skal give Peder Steer, Byfoged i Svendborg, Ordre til at forklare hans Regnskab fra 23. Okt. 1596 til 23. Okt. 1599; Knudt Rud skal give Byfogden i Bogense Ordre til at forklare hans Regnskab siden 23. Dec. 1597 og afbetale, hvad han maatte blive skyldig derpaa; Eggert Hansen, Sisemester i Kerteminde, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599 og betale, hvad han maatte blive skyldig derpaa; Anders Borre, Byfoged i Faaborg, skal forklare sit Regnskab fra 12. Sept. 1598 til 12. Sept. 1599; Christen Christensen, Tolder og Byfoged i Nakskov, skal betale, hvad han skylder paa sit Regnskab til 20. Okt. 1598, og forklare sit Regnskab siden den Dag; Knudt Urne skal give Arvingerne efter afdøde Peder Hansen, Byfoged i Nakskov, Ordre til at betale, hvad de skyldte paa hans Regnskab fra 20. Okt. 1592 til 20. Okt. 1594; Jørgen Ploug, Tolder i Rødby, skal forklare sit Regnskab siden 1. Okt. 1598 og betale, hvad han bliver skyldig; Jacop Lauridsen, Sisemester og Byfoged i Sakskøbing, skal betale, hvad han bliver skyldig til 14. Juni 1599; Mikkell Hansen, Tolder i Rudkøbing paa Langeland, skal betale, hvad han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1599; Anker Mogensen, Tolder og Borgemester i Kolding, skal betale, hvad han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1599; Rasmus Lodvigsen, Tolder og Borgemester i Malmø, skal betale, hvad han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1599; Christian Bernekov skal give Hendrik Dobeltsen, Byfoged i Malmø, Tilhold om at betale, hvad han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Jan. 1596, og forklare sit Regnskab siden den Tid; Madts Jacobsen, Byfoged i Landskrone, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599; Christen Friis, Tolder og Byfoged i Ysted, skal betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til Dionysii Dag [9. Okt.] 1598, og forklare sit Regnskab fra Dionisii Dag 1598 til Dionisii Dag 1599; Christen Lundt, Tolder i Aarhus, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1599 og betale, hvad han bliver skyldig; Aage Eriksen, Byfoged sammesteds, skal forklare sit Regnskab for samme Tid; Axel Brahe skal give Jørgen Fisker, for-

hen Byfoged i Helsingborg, Ordre til at betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til 16. Febr. 1596, da han blev Befalingen kvit; Christen Bernekov skal give Jacop Hansen, Byfoged i Falsterbo, Tilhold om at betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til Vor Frue Dag assumptionis 1596, og forklare sit Regnskab siden den Tid; samme skal give Peder Holst, Byfoged i Skanør, Ordre til at forklare sit Regnskab fra Pinsedag 1597 til Pinsedag 1599; samme skal give Peder Jørgensen, Byfoged i Sømershavn, Tilhold om at forklare sit Regnskab fra 23. Aug. 1597 til 23. Aug. 1599; Hendrik Frederiksen, Tolder i Halmstad, skal betale, hvad han blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1598, og forklare sit Regnskab siden den Tid; Knudt Hielm, Byfoged i Falkenberg, skal betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til Paaskedag 1599; Knudt Bendtsen, Byfoged i Laugholm, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599; Niels Bendtsen, forrige Sisemester i Auskær, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1591 og betale, hvad han bliver skyldig; Jørgen Simensen, Byfoged i Auskær, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1599; Jens Jensen, Byfoged i Sølvitsborg, skal forklare sit Regnskab fra 20. Febr. 1598 til 20. Febr. 1599 og betale, hvad han bliver skyldig; Erik Rasmussen, Sisemester og Byfoged i Ronneby, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599; Jacop Hofmandt, Byfoged og Sisemester i Elleholm, skal forklare sit Regnskab og betale, hvad han bliver skyldig; Rasmus Hansen, Byfoged og Sisemester i Elleholm, skal forklare sit Regnskab fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1598; Knudt Grubbe skal give dem, der have været Byfogder i Lykaa, Tilhold om at forklare deres Regnskaber, der staa uforklarede for nogle Aar; Hans Lindenov skal give Espern Koefodt, Tolder i Rønne paa Bornholm, Tilhold om at forklare hans Regnskab fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1599; Hermandt Juel skal give Niels Skaufboe, forhen Tolder i Visby, Tilhold om at betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til Mortensdag 1597, da han blev Befalingen kvit; Sten Maltissen skal give Mogens Pedersen, forhen Tolder og Sisemester i Marstrand, Ordre til at betale, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab til Kyndelmisse [2. Febr.] 1597 og forklare sit Regnskab siden den Tid; Oluf Rosensparre skal give afdøde Borger i København Madts Hansens Hustru, der nu bor i Landskrone, Tilhold om, at hun og hendes Medarvinger straks skulle betale, hvad hendes Husbonde er

bleven skyldig paa hans Regnskab af Mollesunds Tolderi fra Mikelsdag 1588 til Kyndelmisse 1599. — Restance af Byskatter: Præstø resterer med Byskat til Mortensdag 1595, 1596, 1597 og 1598; Kerteminde med Byskat til Mortensdag 1598; Bogense med Byskat til Mortensdag 1598; Stubbekøbing paa Falster med Byskat til Mortensdag 1595, 1596, 1597 og 1598; Malmø med Byskat for nogle Aar; Lund, Sømmershavn, Sølvitsborg og Ronneby med Byskat til Mortensdag 1598; Lykaa med Byskat til Mortensdag 1597 og 1598. — Maribo skal betale Pengeskatten til Fastelavn 1597, som Byen resterer med. — Adskillige Restancer: Christen Bernekov skal give forhenværende Borgemester i Malmø Jacop Møllers Arvinger Tilhold om at betale den Sum Penge, som Jacop Møller er bleven Kongen skyldig paa deres Handel fra 21. Juli 1583 til 4. Marts 1588; Manderup Parsberg skal give Hermandt Jensen, forhen Landfoged paa Gulland, nu Borger i Aalborg, Tilhold om at betale den Sum Penge, som han har lovet for den Tiltale, Kongen havde til ham; Knudt Rud skal give Niels Bager i Odense Tilhold om at betale Kongen den Sum Penge, som han er bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab, der forklaredes i Rentekammeret den 20. Dec. 1597; Holger Ulfeldt til Bultoft skal straks betale de 300 Dlr., som han har faaet til Laans af Toldboden i Helsingør den 11. Juli 1589; Søfren Andersen, Raadmand, og hans Konsorter i Bergen skulle betale, hvad de ere blevne skyldige paa de færøiske Varer, som de have faaet 1597 af Strange Madsen paa Kongens Vegne. Sj. T. 19, 224.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurids Brockenhuus. Peder Møller i Nyborg Mølle har berettet, at han er kommen til at restere med $1\frac{1}{2}$ Læst Mel gammel Landgilde, fordi Mølledæmningen har været brudt ud, saa han i nogle Uger ikke har kunnet male, og fordi han af anden Grund ikke har haft nogen synderlig Søgning, og han har begæret nogen Forskaansel. Kongen har eftergivet ham $\frac{1}{2}$ Læst Mel af Restancen. F. T. 3, 63.

11. Okt. (—). Pas for Hendrik von Horst, Borger i København, der nu er paa sin retfærdige Rejse til Sverrig for der at udrette sine Ærinder. Sj. R. 14, 226 b.

— Miss. til Lauge Beck. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra menige Sigierstedt Sognemænd, hvori de klage over, at Kirkeværgen Lauridts Jensen hemmelig har opladt sin Søn, Knudt

Lauridtsen i Skalarødt¹, Kirketienden, som han har Kongens Bevilling paa, og som han har fæstet hos M. Lauridts, Skolemester i Roskilde. Da Bønderne have anmodet om, at de selv maa beholde Tienden mod at give samme Indfæstning, som den anden vil give, og end yderligere have tilbudt at ville gøre Tilførsel til Kirken med det, den behøver til Bygning og andet, skal han tale med sine Medbrødre i Roskilde Kapitel om Sagen og ordne det saaledes, at Bønderne beholde Tienden for den samme Afgift, som den anden skal give. Hvis Skolemesteren har oppebaaret noget i Indfæstning, skal det tilbagebetales Lauridts Jensen. Sj. T. 19, 230.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Jul til Pallisberg og Ifver Jul til Villestrup. Landsdommere i Nørrejyland. Denne Brevviser, Anders Harse, har beklaget sig over en Person, der efter hans Faders Død har giftet sig med hans Stifmoder, er inddraget i hans Faders efterladte Gods og Bo, som arvelig var tilfaldet ham, og har tilholdt sig det og ladet sig det tilvurdere. Skønt Anders Harse med stor Bekostning og ikke uden Forsømmelse af sin Næring og Bjærgning gentagne Gange er rejst fra Norge til Jylland og har ladet Sagen stævne i Rette til Tinge, har han dog ikke kunnet komme til nogen endelig Ende med den, men hans Ret er bleven ham forholdt ved adskillige Opsættelser og uendelige (»underlige«) Domme. Da han nu har ansøgt Kongen om at maatte blive hjulpen til Ret i sin retfærdige Sag, befales det dem, naar Anders Harse besøger dem med dette Brev, at indstævne Sagen i Rette for sig, nøje undersøge den og siden dømme ham og hans Modpart endeligt imellem. J. T. 5, 108.

12. Okt. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse for Indbyggerne paa Feeøe, Femøe og Askøe paa et af Kong Christian III Mand. efter Søndag Judica [24. Marts] 1550 udstedt og af Kong Frederik II 20. Febr. 1560 stadfæstet Privilegiebrev. Sm. R. 5, 17.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sten Maltissen, Embedsmand paa Baahus, paa Kronens Part af Korntienden af Øster Sallerup Sogn i Froste Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 191 b.

13. Okt. (—). Aab. Brev om, at Peder Gied i Lille Bin-

¹ Skellerød, Ringsted H.

derup, Herredsfoged i Aars Herred, maa nyde et øde Byggested med dertil liggende Ejendom, som nu bruges til hans Gaard, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, saalænge han er Herredsfoged. Sk. R. 3, 101 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Madsen, Herredsfoged i Odense Herred, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i F. R. 3, 46.

— Miss. til Laurids Brockenhuus om i de Købstæder, han har i Befaling, at frægte Skuder til at føre nogle Tusinde Mursten, som Kongen har købt af Jacob Ulfeldt til Bygningen paa Frederiksborg, til Sundbye Færge og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. T. 3, 63.

14. Okt. (—). Mageskifte mellem Rentemester Envold Kruse til Hiermidtslefgaard og Kronen. J. R. 6, 129 b. (Se Kr. Sk.).

—¹ Miss. til Kapitlet i Ribe Domkirke. Da deres Kirke-taarn i Ribe, der for nogle Aar siden faldt ned, endnu ikke er bygget op i den Højde, det tidligere havde, skønt de have oppebaaret en stor Sum Penge dertil af Kirkerne i Ribe Stift, og da den søfarende Mand tidligere har haft stort Kendemærke i Søen af dette Taarn, befales det dem at gøre deres største Flid for, at Taarnet igen kan blive opbygget i den tidligere Højde, da et saadant Arbejde baade er sirligt for Kirken og Byen og meget gavnligt for den søfarende Mand. J. T. 5, 106.

15. Okt. (—). Aab. Brev om, at Jens Olsen i Skiørpinge, Herredsfoged i Faxe Herred, aarlig maa oppebære en Skæppe Korn af hver Bonde i Herredet [ligelydende med Brevet af 2. Okt. for Peder Ibsen]. Udt. i Sj. R. 14, 225 b.

16. Okt. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Kronens Bønder under Andvorskouf have berettet, at de i Aar ikke kunne udrede deres Ruglandgilde, og have anmodet om, at de i Stedet for hvert Pund Rug maa give et Pund Byg, skal han af dem, der ikke kunne udrede Rug, tage Byg i Stedet, Pund for Pund. Udt. i Sj. T. 19, 230 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bevilget, at den i Sla-

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af Aug., er Oktober muligvis en Fejlskrift for: August.

gelse fængslede Jens Bonde maa slippe med at bøde 300 Dlr. for sin Forseelse og dermed løslades af Fængselet; men hvis han ikke vil betale disse Penge, skal han staa sin Ret og straffes paa Livet. Udt. i Sj. T. 19, 230 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Madts Hansen i Biørnstrup, der er forordnet til at være Sognefoged paa Røsnes¹ og derfor vil blive besværet af Kongens Bud og Tjenere, som blive sendte frem og tilbage over til Nørrejylland, hvilke han skal holde frit med Øl og Mad, maa være fri for at svare Landgilde af den Gaard, han bor i, saalænge han er i samme Bestilling. J. R. 6, 127 b.

17. Okt. (---). Miss. til Christian Holck og Claus Dyre. Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg, har berettet, at han og hans Medarvinger savne en Brevkiste, og har, da han har erfaret, at der i Vor Frue Kirke i København findes indsat nogle Brevkister, som man ikke kender Ejermændene til, anmodet om, at der maa blive tilforordnet nogle til at opbryde disse Brevkister. Det befales dem med det allerførste at opbryde Brevkisterne og, hvis nogen af dem tilhører Sten Brahe eller hans Medarvinger, lade ham faa den, men ellers igen tilslaa og forsegle Brevkisterne, saa at Brevene deri kunne blive vel bevarede. Sj. T. 19, 231².

— Miss. til Envoldt Kruse paa hans egne og hans Medarvingers, de Marsviners. Vegne og Eske Krafse og Christoffer Krafse paa deres egne og de Banners Vegne. Da Hendrik Lykke til Ofvergaard, Johan Rud til Møgelkier, Johan Bernekov til Nielstrup, Christian Bernekov til Birkholm og Jacop Rosenkrantz til Kerstrup, alle afdøde Peder Oxes Arvinger, samtlige have bevilget at ville skifte her i København alle de Breve, der endnu staa uskiftede mellem dem, skulle de være til Stede, naar ovennævnte Medarvinger lade de her i Byen, paa Gisselfeldt og andensteds staaende forseglede Breve registrere og skifte, og paa egne og Medarvingers Vegne — hvis nogen af dem ikke kommer til Stede — gøre og lade, som om de selv vare til Stede. Sj. T. 19, 231 b.

— Miss. til Fru Giørrild Faddersdatter. Da Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge, har indberettet, at den Jordebog, som hun har leveret ham paa det Gods, Kongen har faaet af hende, er urigtig, befales det hende straks at sende nogle af

¹ Refsnæs. ² Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. I. 468 f.

hendes Fogder herover, som kunne give Axel Gyldenstjerne rigtig Besked om Jordebogen, da en Del af det Jordegods, som er indskrevet i den, ikke findes paa de Steder. Jordebogen angiver. Sk. T. 3, 91.

17. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Hans Pedersen i Kielstrup i Vissenbiørg Sogn, der for nogle Ord, som han paa Tinge har ladet falde mod Peder Knudsen i Skoufbye, er dømt til at bøde 3 Mk., men nu har tilfredsstillet saa vel sit Herskab som Sagvolderen for denne Forseelse. F. R. 3, 46.

18. Okt. (—). Kvittansiarum til Brostrup Gjedde til Tommerup, Embedsmand paa Laugholm, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Island fra St. Hans Dag Midsommer 1595 til St. Hans Dag Midsommer 1597 og for det paa Gaardene Bessestad og Arnestappen modtagne og til Johan Bocholt overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. N. R. 3, 121.

19. Okt. (—). Aab. Brev om, at Mikkell Hammer, Herredsfoged i Biefverskoufs Herred, aarlig maa oppebære en Skæppe Korn af hver Bønde i Herredet [ligelydende med Brevet af 2. Okt. for Peder Ibsen]. Udt. i Sj. R. 14, 225 b.

— Aab. Brev om, at Kongen — i Anledning af, at Johan Kløckert i Flensborg, hvem Kongens Fader havde givet Tilladelse¹ til at følge Hoflejren, hvor denne holdtes, enten i København, paa Kronborg eller Koldinghus, eller til at opholde sig i Viborg, Horsens eller Aarhus, naar Kongen holdt Hoflejr paa Skanderborg, med Kramvarer og Silketøj, nu er afgaaet ved Døden — har bevilget, at Joest Feet. Borger i Flensborg, herefter maa følge Kongen og dennes Hoflejr, særlig da Borgerne i nogle af de ovennævnte Købstæder ikke holde saadant Silketøj og saadanne Varer til Fals, som Joest Feet fører med sig, og det er baade Kongen, hans Hofjenere og Adelen magtpaaliggende at faa saadant Silketøj, og da Joest Feet ligesaa vel som Borgerne i Købstæderne her i Riget er Kongens Undersaat og skatter og skylder i Flensborg. Han maa holde sine Kramvarer og sit Silke- og Sidentøj fal i de Købstæder, der ligge belejligt ved Kongens Hoflejr, og hvor han mener at kunne holde dem fal til Gavn for Adelen. Sj. R. 14, 227.

20. Okt. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Trelleborg Købstads Privilegier. Sk. R. 3, 102.

¹ 14. Febr. 1587.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne om at lade en Misdæder, der har taget sig af Dage i Fængselet, begrave under Galgen. Udt i J. T. 5, 109.

23. Okt. (—). Aab. Brev om, at Joen Andersen i Calbyegaard i Giern Herred i Nørrejyland for Livstid og hans Hustru Anne efter hans Død, saalænge hun sidder som Enke, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den halve Calbyegaard, som han nu bor i. J. R. 6, 128.

24. Okt. (—). Aab. Brev om, at en af Kronens vordnede Bøndersønner, ved Navn Chresten Jensen, født i Ebberup i Volborg Herred paa Kronens Gods, maa være fri for sit Fødested og blive boende paa Oluf Rosensparres Gods til Gengæld for, at denne har bevilget, at en af hans Bøndersønner, ved Navn Albert Pedersen, maa blive boende i den Kronens Gaard i Frederiksborg Len, hvori han nu bor, og være fri for sit Fødested. Sj. R. 14, 227 b.

— Miss. til Sten Brahe om, at Kongen har eftergivet Peder Hansen i Ubye et Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 231 b.

— Skøde- og Gavebrev til Peder Mund, Embedsmand paa Frederiksborg, paa Sandbye og Hørrie Len i Giønge Herred i Skaane, som Kong Frederik II har tilskødet¹ Reinhart Fux von Bommelberg og hans ægte Livsarvinger, men som ved dennes Død igen vil falde tilbage til Kronen, da han ikke har ægte Livsarvinger. Sk. R. 3, 102 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Ysted i Skaane og Ringkøbing i Nørrejyland herefter skulle agtes som de andre almindelige og lovlige Toldsteder her i Riget. Sk. R. 3, 106. (Se CCD. III. 83 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ysted og Ringkøbing om at lade ovenstaaende aabne Brev forkynde i Byen og opbevare det vel. Sk. T. 3, 92.

— Miss. til Axel Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det er meget nødvendigt, at Husene paa Slottet [Helsingborg] blive forsynede med nye Fodstykker, og at Tagene blive skelnede, skal han i Slottets Skove lade hugge det til Fodstykkerne nødvendige Tømmer og lade Tagene skelne og istandsætte, saa vidt det kan gøres med 10 store Læster Kalk. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 91 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre, Lauge Urne og Jørgen Brahe. For kort Tid siden er der udgaaet kgl. aaben Befaling til dem og

¹ 25. Sept. 1567.

nogle andre gode Mænd angaaende en Trætte mellem Axel Brahe til Elleved, Embedsmand paa Helsingborg, paa Kronens Vegne og Jørgen Daas Arvinger om et Markeskel mellem Brobye, Tydinge og Uderup¹, hvilken Befaling skulde have været fuldgjort ottende Dagen efter St. Hans Dag. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det ikke er sket, paalægges det dem at indrette deres Lejlighed saaledes, at de selv personlig, uden nogen Undskyldning, hvis det er muligt, ved første Lejlighed kunne mødes paa de omtrættede Aasteder for endelig at udføre Kongens Befaling, saa ingen af Parterne skal have noget at klage over. Sk. T. 3, 91 b.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg om, at han med det allerførste paa Kongens Bekostning skal lade lave en Vej ud med Stranden ved Aalborghus, saa man paa den østre Side af Slottet kan komme til Slottet ad den Vej udenfor Byen. Den Bekostning, som medgaar til Kampesten, der skulle føres did med Pramme, til Anbringelse af Sten paa begge Sider af Vejen, til en lille Bro paa Vejen og i andre Maader, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 110.

— Miss. til Kronens Bønder under Aalborghus. Da Kongen har befalet Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, at lade lave en Vej ud med Stranden paa den østre Side af Slottet, befales det dem at møde med Heste og Vogn, naar Lensmanden eller hans Fuldmægtig tilsiger dem, og fremføre saa mange Kampesten og saa meget Jord, som behøves til Vejen. Hvis nogen ikke møder, vil han blive tiltalt og straffet. J. T. 5, 109.

— Miss. til Indbyggerne i Aalborg og Kronens Bønder og menige Herredsmænd i Hvornum og Kier Herreder og Voer Birk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Vandet i Sønderup Aa mellem Aalborg og Viborg ofte er saa højt, at ingen uden Livsfare kan komme derover, og da det er en alfar Vej, der nødvendigvis maa holdes saaledes i Stand, at den vejfarende Mand uden Skade kan komme frem, paalægges det dem alvorligt med det allerførste paa egen Bekostning at lave en Bro over Sønderup Aa med Stenbro ved begge Ender, naar Lensmanden paa Aalborghus giver dem Ordre dertil. Hvis nogen ikke møder for at Broen lave, naar han tilsiges, vil han blive tiltalt og straffet. J. T. 5, 109 b.

¹ Odderup, Ø. Gyngø H.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de 10 Kronens Gaarde i Horns Herred i Aalborghus Len ere meget ødelagte af Sand, saa de derpaa boende Bønder paa Grund af Armod ikke mere kunne udrede den Landgilde, de hidtil have svaret, skal han paany lade Gaardene sætte for en saadan Landgilde, som de kunne taale, saa Bønderne ikke skulle komme aldeles til Agters. J. T. 5, 110 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den gejstlige Jurisdiktion i Børglum Herred i de tidligere Lensmænds Tid har ligget under Aalborghus, skal han ligeledes tage sig af denne Jurisdiktion, oppebære den aarlige Indkomst deraf og gøre Kongen Regnskab derfor som for anden gejstlig Indkomst i Lenet. J. T. 5, 110 b.

25. Okt. (—). Miss. til Herluf Daa. Hans afdøde Fader, Jørgen Daa, har i Kongens umyndige Aar faaet en Kronens Gaard i Frenderødt i Bierbye Sogn i Gyding Herred i Skaane indtil videre og i Stedet udlagt Kronen en Gaard og et Gadehus i Amindrup¹ i Allersløf Sogn i Sjælland. Da Kongen nu igen vil lægge Gaarden i Frenderødt ind under Helsingborg Slot, skal Herluf Daa i Stedet igen annamme sin Faders Gaard i Amindrup. Sj. T. 19, 232.

— Miss. til Axel Brahe om at lægge en Kronens Gaard i Frenderødt i Bierby Sogn i Gydding Herred, som afdøde Jørgen Daa har faaet i Kongens umyndige Aar, ind under Helsingborg Slot. Udt. i Sk. T. 3, 92 b.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har eftergivet Hans Nielsen Bang, Borgemester og Tolder i Middelfart, Tredjeparten af de Penge af Tolden, som bleve frastjaalne ham i hans Hus, skal Hofmesteren give Rentemesteren Ordre til at kvittere Hans Nielsen Bang for denne Tredjepart og indføre det i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 232.

— Forleningsbrev for Hermand Juul til Aabierg, Embedsmand paa Visborg, paa Kronens Part af Korntienden af Stail og Vedersløe Sogne i Hing Herred i Bøvling Len, uden Afgift, men mod at tjene Riget med 1 gerust Hest. J. R. 6, 128 b.

— Kvittansiarum til Holger Ulfstand til Visborg og Melchior Ulfstand til Axselvoldt, der nu paa egne og Medarvin-

¹ Ammendrup. Baarse H.

gers Vegne have gjort Regnskab for de Penge- og Madskatter, som deres afdøde Fader Gregers Holgersen Ulfstand har ladet oppebære i Skivehus Len, hvilket han har haft i Pant fra 1. Maj 1573 til 1. Maj 1584, da det indløstes fra Holger og Melchior Ulfstand. De bleve skyldige 310 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort., som de nu have indbetalt i Rentekammeret til Rentemester Envold Kruse til Hiermidslefgaard. J. R. 6, 129.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hans Roggen, Hospitalsforstander i København, om, at Kongen har bevilget, at Niels Holst og Jacop Jørgensen maa indtages i Hospitalet straks, hvis der er Plads ledig, og ellers, saasnt der bliver Plads ledig, og faa samme Underholdning der som andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 232 b.

— Miss. til nogle af Raadet. Kongen har paa Danmarks Kroner og Riges Vegne købt Møgeltønderhus og tilliggende Gods af Benedix Rantzau og skal give 70,000 Dlr. derfor, hvilke skulle betales i 3 Terminer. Kongen anmoder dem om at sige god for ham til Benedix Rantzau for Pengene og forpligter sig herved paa Danmarks Riges Vegne til at holde dem skadesløs derfor i alle Maader. Sj. T. 19, 232 b. Jvfr. 30. Okt.

— Miss. til Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Jørgen Friis, Mourits Stygge, Mogens Jul, Jakob Høg og Ifver Jul. Niels Krabbe til Veslefgaard har berettet, at der er Trætte mellem ham paa den ene og Jakob Seefeldt til Visborg og Eske Brock til Estrup paa den anden Side angaaende et Markeskel mellem Ruptrup¹ og Trustrup Marker paa den ene og Brusgaardt, Ølst og Askildrups Marker paa den anden Side, som Sandemændene i Galten Herred for nogen Tid siden have svoret og gjort. Den 7. April 1598 udgik der kongelig Befaling² til dem angaaende denne Trætte, men for adskillige Aarsagers Skyld blev Befalingen ikke udført den Gang, og siden den Tid er der forhvervet adskillige Vidnesbyrd i Sagen, af hvilken Grund Sagen er bleven opsat, indtil der kunde blive kendt og dømt paa disse Vidnesbyrd. Da Niels Krabbe i den Anledning har beklaget sig over, at Sagen bliver forhalet, og anmodet om kongelig Befaling til dem allesammen om med det allerførste at begive sig paa Aastederne og afgøre Trætten, saa de en Gang for alle kunne komme

¹ Robdrup, Galten H.

² Denne Befaling findes ikke indført.

til endelig Ende dermed, befales det dem herved at begive sig paa de omtrættede Aasteder ved første Lejlighed og i Henhold til Kongens tidligere Befaling uden videre Opsættelse enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. J. T. 5, 111.

27. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hermand Juel til Aaberg, Embedsmand paa Visborg, i det kommende Foraar maa udføre 40 af de Staldøksne, som han kan stalde paa Visborg Slots Ladegaarde, fra Gulland; dog skal han lade notere paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin skal udføres flere Øksne paa en anden Tid. Inden han udfører Øksnene, skal han give Tolderen Underretning derom og betale Tolden til ham. Sk. R. 3, 106 b.

— Miss. til Thames Fasti. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han i sin Forvaring har alle de Domme, Tingsvidner og andre Breve, som maatte angaa Lund Gaard paa Mors og tiliggende Gods og Rettighed og ere forhvervede i den Tid, han har haft Gaarden i Forlening, befales det ham straks at tilstille Mourits Stygge til Holbekgaard disse Breve, saa de kunne være til Stede ved Lenet til eventuelt Brug. J. T. 5, 111 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Predbiørn Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bøfling, har berettet, at der i Hospitalet i Aalborg formentlig findes nogle Breve, som angaa hans Gods, skal Manderup Parsberg, naar Predbiørn Gyldenstjerne anmoder ham derom, give Hospitalsforstanderne Ordre til mod nøjagtig Reversal at levere Predbiørn Gyldenstjerne de Breve, der maatte angaa hans Gods. J. T. 5, 112.

28. Okt. (—). Miss. til Reinholt von Bommelberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han til Rentekammeret ikke har fremsendt nogen Jordebog paa det Kronens Gods i Gyngre Herred, som er bevilget ham, fordi han ikke har været her i Riget den Gang, da Kongens Brev om Indsendelsen af Jordebøger udgik, befales det ham med denne Kongens Sekretær at tilsende Kongen en rigtig Jordebog over alt det Gods, som er blevet bevilget ham baade af Kongens Fader og for kort Tid siden af Kongen selv. Han skal tillige levere Sekretæren Kopier af de Breve, han har faaet paa Godset. Sk. T. 3, 92 b.

29. Okt. (—). Miss. til Hofmesteren om at drage Omsorg for, at de 100 Dlr., som Kongen har givet Alexander Durham, straks blive tilstillede denne af Rentekammeret, da der dag-

lig gaar meget med for ham her i Byen under hans Sygdom. Udt. i Sj. T. 19. 233.

29. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Søfren von Aarhusen som Hopmand. Han skal to Gange om Aaret, om Foraaret og efter Høsten, begive sig til alle Købstæder i Sjælland, undtagen København og Helsingør, mønstre Borgerne og føre Tilsyn med, at de ere stafferede med Vaaben og Værger, som det sig bør. Hvis nogen ikke er tilbørlig udrustet, skal han anmelde det for den Lensmand, der har Købstaden i Befaling, hvorefter Lensmanden skal foreholde Borgerne, at de skulle udruste sig med de tilbørlige Vaaben og Værger. Han skal i aarlig Løn have 20 gl. Dlr., 7 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og fri Bolig i Slangerup, Løn og Maanedspenge at udrede af Rentekammeret, og Boligen at anvise af Lensmanden paa Frederiksborg. Sj. R. 14, 228.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har befalet Olluf Rosensparre, Embedsmand paa Landskrone, at foretage nogen synderlig Bygning paa Landskrone Slot og at lade hugge Tømmer dertil i Kronens Skove i Lenet, anmodes Kapitlet om, naar Olluf Rosensparre henvender sig til det, at lade dets Bønder i Oense, Haraggers og Rønnebiens Herreder møde med Heste og Vogn, hvor de tilsiges, og hjælpe til med at fremføre Tømmeret. Sk. T. 3, 92 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre om med saa ringe Bekostning som muligt at istandsætte Væjrmøllen udenfor Slottet [Landskrone], som er meget brøstholden. Udt. i Sk. T. 3, 93.

— Miss. til Superintendenten i Skaane Stift. Da denne Brevviser Hermannus Chytræus Veianus har dediceret Kongen nogle »Carmina de rebus Danicis« og anmodet om at maatte blive befordret til et Præstekald eller et andet Kald efter hans Kondition, befales det Superintendenten at befordre ham til et Præstekald eller et andet Kald, naar noget bliver ledigt, hvis han findes duelig dertil. Sk. T. 3, 93.

— Miss. til Albret Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kapitlets, Hospitalets og Kronens egne Tjenere anmodes om at gøre Arbejde til det ny Værk og Dæmning, som er begyndt i Fyrstendømmet, paalægges det ham at give baade Kapitlets, Hospitalets og Kronens Tjenere stræng Ordre til aldeles intet Arbejde at gøre dertil, medmindre det bliver paalagt dem af Kongen. J. T. 5, 112.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da der findes noget Fyrretømmer i det store Stenhus paa Aalborgshus, skal han med det allerførste lade det stryge med brun Farve paa Stængerne. Den Bekostning, han anvender derpaa, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 112 b.

-- Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. Fru Anne Grøn har beklaget sig over, at hendes Husbonde Anders Rytter opfører sig meget utilbørligt og ukristeligt mod hende, saa hun ikke kan være sikker paa Liv og Helbred, naar hun er hos ham. Endvidere har hun højligens beklaget sig over, at han unytteligen forkommer hendes Gods og hvad der ellers tilhører hende, og anmodet om, at hun med Kongens Tilladelse maa blive ham kvit, faa Vederlag af ham for det Gods, han har forkommet, og blive hjulpen til Ret mod ham. Da det er en Sag, som bør indstævnes for Kapitlet, men hun paa Grund af hendes Husbondes Vold og Tyranni ikke tør indlade sig i nogen Rettergang mod ham, befales det Predbiørn Gyldenstjerne, naar Fru Anne Grøn har givet sin Husbonde Sag og den er bleven indstævnet for Kapitlet, at give Møde paa samme Tid og hjælpe hende, saa der vederfares hende hvad kristeligt, billigt og ret er og hun faar Fyldest af hendes Husbonde for det, som hun kan bevise, at han har ødt og forkommet af hendes. Han skal ramme Fru Anne Grøns Bedste, paa hendes Vegne kræve en endelig Dom i begge Punkter, hvis hendes Husbonde ikke godvillig vil lade sig sige, hvad det sidste Klagemaal angaar, og tage Dommen beskreven, saa hun ikke yderligere skal have noget at klage over. J. T. 5, 112 b.

30. Okt. (--). Miss. til Christian Holck. Da Kongen i tilkommende Januar Maaned vil sende ham med flere andre Kommissærer til Hertug Karl og Sverrigs Riges Stænder angaaende nogle synderlige Ærinder, skal han indrette sig paa at kunne tiltræde Rejsen, saasart han faar nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 19, 233.

— Aab. Brev om, at Kongen har opgivet Forbuddet¹ mod Udførsel af Rug, Havre, Flæsk, fede og magre Svin. Sj. T. 19, 233. (Se CCD. III. 84).

— Miss. til de Lensmænd², der have Købstæder i Befaling, om

¹ 2. Jan. 1596; jvfr. 10. Juni 1596, 17. Jan. og 20. Sept. 1597, 20. Sept. 1598.

² De opregnes alle med deres Købstæder.

at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Rug, Havre, Flæsk, fede og magre Svin forkynde i Købstæderne, saa baade indlændiske og udlændiske kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 19, 233 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne Mogens Juel og Ifver Juel i Jylland, Lav Beck i Sjælland, Eyller Qvitzov i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Peder Madsen i Halland og Lav Urne i Skaane samt Hans Lindenov paa Bornholm om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Rug, Havre, Flæsk, fede og magre Svin forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 19, 234 b.

— Kvittansiarum til Albrit Friis, Embedsmand paa Riberhus, paa hans Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Vestervig Klosters Len fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1596, for den visse og uvisse Indkomst af og Stiftets Indkomst i Aakier Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597 og for Stiftets Indkomst af Tørrild Herred fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1597. Ligeledes har han gjort Rede for de Pengeskatter, som han har oppebaaret i de nævnte Len og Herredet i den Tid, han har haft dem i Forlening, og for de modtagne og igen overleverede Inventarier. J. R. 6, 136 b.

— Livsbrev, fra 1. Maj 1600 at regne, for Benedicts Rantzau paa Aastrup Slot og Len, kvit og frit, dog forbeholder Kongen sig al Stiftets Indkomst, Hjørring By og al Told, Sise og Vrag, som kan falde i Lenet. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artiklerne 10 og 18]. J. R. 6, 136.

— Aab. Brev om, at Benedix Rantzau, der nu har solgt Møgeltønderhus og tilliggende Gods til Kronen, fremdeles maa beholde Møgeltønderhus og Gods med den visse Rente deraf til 1. Maj 1600 og den nu indhøstede Avl for indeværende Aar; derimod maa han ikke befatte sig med den uvisse Rente, der falder fra hans Skødebrevs Datum af, hvilken skal oppebæres af Albrit Friis, Embedsmand paa Riberhus, paa Kronens Vegne. Kongen har dog bevilget, at Bønderne efter Lejligheden maa gøre Benedix Rantzau Ægt og Arbejde, men han maa ikke besvære dem over Billighed og Sædvane. J. R. 6, 135 b.

— Miss. til Albret Friis. Da Kongen, der har afkøbt Benedix Rantzau hans Gaard Møgeltønder til Kronen for en Sum Penge, formoder, at Bønderne under Møgeltønder for

den Lejligheds Skyld ville være villige til, enhver efter sin Evne og Formue, at komme Kronen til Hjælp med noget til Købesummens Afbetaling, skal Albret Friis forelægge denne Sag for Bønderne under Møgeltønder, forhandle med dem om, hvad enhver godvillig vil give, det være sig i hvad Maade det være kan, for at Kronen des bedre kan faa Summen betalt, og snarest muligt erklære sig til Kongen herom. J. T. 5, 113.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Danmarks Krones Vegne erkender at være Benedicts Rantzau 70,000 gl. Dlr. skyldig, hvilke skulle betales ham selv eller hans Arvinger i 3 Terminer: til Omslaget Helligtrekongers Dag 1601 30,000 Dlr. og et halvt Aars Rente af de 70,000 Dlr., 6 Dlr. af hvert Hundrede, altsaa 2100 Dlr.; 20,000 Dlr. til Omslaget Helligtrekongers Dag 1602 og et Aars Rente af 40,000 Dlr., altsaa 2400 Dlr.; 20,000 Dlr. til Omslaget Helligtrekongers Dag 1603 og et Aars Rente af 20,000 Dlr., altsaa 1200 Dlr. Kongen forbeholder sig Ret til, naar den første Termin er forbi, at betale Benedicts Rantzau eller hans Arvinger hele den resterende Sum paa én Gang, dog skal han advare Benedicts Rantzau herom et halvt Aar i Forvejen. Kongen stiller til bedre Betyggelse for Benedicts Rantzau Rigsraaderne Christopher Valkendorf til Glorup, Danmarks Riges Hofmester, Christian Friis til Borrebye, Kansler, Manderup Parsberg til Hagisholm, Erik Hardenberg til Mattrup, Hendrik Belov til Spøtterup, Axel Gyldenstjerne til Liungbyegaard, Jacop Seefeldt til Visborg, Albrit Friis til Harridskier, Arrild Hvitfeldt til Oddersberg, Rigers Kansler, Hendrik Ramel til Beckeskouf, Jørgen Friis til Krastrup, Predbiørn Gyldenstjerne til Visborg, Oluf Rosensparre til Skarholt og Eske Brøck til Estrup som Forlovere. J. R. 6, 134 b.

31. Okt. (--). Skøde fra Benedicts Rantzau til Kongen paa Møgeltønderhus med tilliggende Gods, som han selv havde købt af Kong Frederik II 8. Aug. 1583. J. R. 6, 133. (Se Kr. Sk.).

— Instruks for Claus Meckelborg som Proviantskriver paa Bremerholm med en aarlig Løn af 100 Dlr., 7 Al. Engelst, 7 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug, 5 Al. Lærred og 10 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selvanden, alt at udrede af Rentemesteren. Sj. R. 14, 228 b.

1. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Hofmesteren om, at Kongen har bevilget, at Amon, der var Styrmand paa den nord-

landske Rejse, igen maa faa den Genant, som tidligere var bevilget ham af Københavns Slot, og aarlig skal have den leveret i rette Tid, saalænge han er i Kongens Tjeneste. Udt. i Sj. T. 19, 235.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har afkøbt Peter Ecker, Hofskrædder, hans Have og Hus med alt Tilliggende i Helsingør for 110 Dlr., skal Hofmesteren sørge for, at disse Penge blive betalte ham af Rentekammeret. Udt. i Sj. T. 19, 235. Jvfr. 20. Nov. 1599.

5. Nov. (—). Miss. til Bønderne under Møgeltønder, at de skulle erlægge den uvisse Indkomst til Albrit Friis. Udt. i J. R. 6, 138.

— Miss. til Albret Friis. Benedix Rantzau har nu solgt Møgeltønderhus og tilliggende Gods til Kronen og givet Kongen sin Forskrivning paa, at han inden førstkommande 21. Dec. vil levere Albret Friis paa Kronens Vegne det Skøde, han har faaet af Kongens Fader paa Møgeltønderhus og tilliggende Gods, samt alle de andre Breve, som maatte findes hos ham. baade de gamle og de nye, som han selv kan have forhvervet, siden han fik Godset til Ejendom, saa han aldeles ingen Breve vil beholde hos sig. Denne Forskrivning sendes Albret Friis med Ordre til at tage Skødet og alle Brevene til sig. Endvidere skal han kræve af Benedix Rantzau alle de Kongebreve, der maatte findes i hans Værge, baade dem, der ere erhvervede før hans Tid, og dem, der ere erhvervede i hans Tid, og maatte angaa Diger og Damme, saa han aldeles ingen Breve beholder, som skulle forblive ved Lenet. Naar Albret Friis har faaet Skødet og alle Brevene, skal han tilbagelevere Benedix Rantzau hans Forskrivning. J. T. 5, 113 b.

8. Nov. (—). Miss. til nedennævnte Købstæder om at modtage nogle Bøsseskytter, der i nogen Tid skulle ligge i Borgeleje i Byen, fordele dem i Byen og skaffe dem nødtørfdig Underholdning med Mad og Øl, saaledes som de bespises paa Skibene og ikke anderledes med noget Slemmeri og Drik enten om Dagen eller om Natten. Hvis nogle af Bøsseskytterne vise sig uvillige heri eller i anden Maade optræde utilbørligt mod Borgerne eller deres Folk og ikke selv ville raade Bod derpaa, naar de blive advarede, skulle de straks forvise dem af Borgelejet til København. Hvis Bøsseskytterne forlange at faa et Bevis om Grunden-til, at de forvises, skulle de give dem et saadant, for at man deraf kan se,

hvad deres Modvillighed har været. Hvis nogen af Borgerne skulde overfalde nogen af Bøsseskytterne og gøre dem Uret og Overlast, skulle de hjælpe Bøsseskytterne til Ret. — Register: I Jylland: Ribe 44 Bøsseskytter; Aalborg 40; Randers 18; Aarhus 15; Viborg 14; Nykøbing p. Mors, Thisted og Kolding hver 12; Ringkøbing og Horsens hver 10; Grenaa 9; Æbeltoft og Hjørring hver 8; Hobro, Holstebro og Lemvig hver 7; Sæby og Vejle hver 6; Skive 5 og Skagen 3. — I Sjælland: Skelskør 12; Næstved 10; Stege, Slangerup og Helsingør hver 8; Slagelse, Køge, Vordingborg, Kallundborg og Nykøbing i Ods Herred hver 6; Heddinge, Præstø og Holbæk hver 4; Ringsted 3, Roskilde 0. — I Skaane: Ysted 14; Malmø 12; Trelleborg 10; Landskrone, Væ, Aahus og Lund hver 8; Ronneby 7; Laugholm, Sømmershavn, Helsingborg, Varberg og Halmsted hver 6; Auskær 5; Falsterbo med Skanør, Sølvitsborg, Lykaa og Falkenberg hver 4 og Elleholm 3. — I Fyen: Odense 16; Svendborg 10; Bogense, Assens og Rudkøbing hver 8; Middelfart og Faaborg hver 6; Kerteminde 4; Nyborg 0. — I Laaland og Falster: Nakskov 16; Nysted, Saksøbing og Stubbekøbing hver 8. S. J. T. 19, 235.

8. Nov. (Kbhvn.). Fredebrev, udstedt af Kongen paa Forbøn af hans Moder Dronning Sophia, for Gabriel Pallissen, der for nogen Tid siden i Nyborg er kommen for Skade at ihjel-slaa en af Laurids [Brockenhuus til] Brangstrups¹ Kuske og for den Gerning er bleven svoren fra sin Fred, da han nu har tilfreds-stillet den dodes Slægt og Venner; han maa uhindret bosætte sig, hvor han vil i Riget, og bruge sin Næring der. F. R. 3, 46 b.

9. Nov. (—). Miss. til Jakob Høg. Pofvel Nielsen, Borger i Odense, har berettet, at han for nogen Tid siden i Hamborg har forstrakt Jakob Høgs Søn Jost Høg med en Sum Penge efter dennes egen Haandskrifts Lydelse. Heraf har Jakob Høg betalt ham 300 Dlr., men endnu staar en Del af Hovedsummen ubetalt, og Pofvel Nielsen har derfor begæret en kongelig Intercessionsskrivelse til Jakob Høg om godvillig og uden videre Trætte og Rettergang at betale hvad der endnu resterer. Det befales Jakob Høg godvillig at betale, for at Pofvel Nielsen ikke skal blive nødt til med stor

¹ Registranten har kun: Laurids Brangstrup, men da han kaldes »vor Mand og Tjener«, maa det sikkert være en Fejlskrift for: Laurids Brockenhuus til Brangstrup.

Bekostning at indlade sig i Rettergang med ham og komme til at lide nogen Skade for sin gode Viljes Skyld. J. T. 5, 114.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Peter Redtz og Peder Basse, Embedsmænd paa Solte og Roskildegård. Da Kongen har bevilget, at Ofve Lunge til Odden maa faa Kronens Part i Fresløfgaard¹ paa Mors, som er Tredjeparten paa den tolvte Part nær, til Mageskifte for 1 Gaard i Kuolbye² By og Sogn i Løf Herred i Sjælland og 1 Bol i Nafndrup By og Sogn i Rindts Herred i Nørrejylland, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 237.

— Miss. til Frandts Rantzau. Kongen har bragt i Erfaring, at Knud Hvas, forhen Abbed i Alling Kloster, med Samtykke af menige Konventsbrødre sammesteds for nogen rum Tid siden, mod Ret til Genkøb, har afhændet en Gaard i Østerbølle i Rindts Herred til Niels Clemenssen af Auntsbiørg for 200 Mk. danske Penge paa den Betingelse, at Gaarden, naar den skal tilbagekøbes, straks skal følge Klosteret for denne Sum uden al Løsens Kyndelse (»Kiendelse«). Da der utvivlsomt findes et Genbrev herpaa blandt Alling Klosters Breve, skal Frandts Rantzau med det første undersøge dette og paa Kronens Vegne indløse Gaarden [fra Niels Clemenssens Arvinger] eller fra den, som nu har Gaarden i Værg fra Niels Clemenssens Arvinger, lægge den ind under Klosteret og føre de 200 Mk. til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 114 b³.

— Miss. til Peder Thott om at tilstille Laurids Kruse, Embedsmand paa Bergenhus, de kongelige Breve, Mandater og Forordninger, som maatte være udgaaede, medens han har været Lensmand paa Bergenhus. Udt. i F. T. 3, 64.

15. Nov. (—). Instruks for Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 243. (Tr.: CCD. III. 84—88).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd, Toldere og Sisemestre om at sende Fetalje til København til Proviansskriver Claus Meckelborg til Kongens Skibes og Holmens Behov. De skulle straks med dette Bud sende Hofmesteren klar Besked, for at han kan vide at rette sig derefter, saa at Kongens Bestilling ikke derover skal blive forsømt. — Knudt Rud (Københavns Len) skal lade bage 50

¹ Frøsløvgård, Sønder H., Mors.
Meddelelser om Fam. Hvass IV. 332 f.

² Kulby, Løve H.

³ Tr.: Hvass.

Læster Skibsbrød, lade male 6 Læster Gryn og fremsende 12 Læster Byg; Peder Basse (Roskildegaard's Len) skal lade bage 30 Læster godt Skibsbrød, lade male 3 Læster Gryn og fremsende 30 Læster Byg, alt skal være i København inden Jul i det seneste; endvidere skal han levere Christian Holck $4\frac{1}{2}$ Læst Rug; Christian Holck (Tryggevelde Len) skal modtage $4\frac{1}{2}$ Læst Rug af Peder Basse, lade bage 20 Læster Skibsbrød deraf og sende dette til København inden Jul; Arrildt Hvitfeldt (Dragsholm Len) skal lade bage 40 Læster Skibsbrød, lade male 4 Læster Gryn og desuden fremsende 12 Læster Malt og 30 Læster Byg; endvidere skal han levere Christoffer Pax $5\frac{1}{2}$ Læst Rug; Christoffer Pax (Holbæk Len) skal modtage $5\frac{1}{2}$ Læst Rug af Arrildt Hvitfeldt, hvoraf han skal lade bage 24 Læster 5 Tdr. Skibsbrød, og sørge for, at Brødet bliver sendt til København inden Jul og ikke bliver glemt, saaledes som det gjorde forrige Aar; endvidere skal han sørge for, at det Brød, som endnu resterer hos ham fra forrige Aar, bliver fremsendt inden en Maaned's Tid, saa Kongen ikke kommer til at lide mere Skade end allerede sket; Hendrik Lykke (Vordingborg Len) skal fremsende 16 Læster Skibsbrød, 5 Læster Gryn, 20 Læster Byg og 12 Læster Malt; hvad Byg han yderligere maatte kunne undvære af Kronens, skal han fremsende med det første, men kan det ikke komme hid inden en 3 Ugers Tid, skal han lade det gøre i Malt; endvidere skal han inden Foraaret fremsende 2000 Baandstager, hvis det da ikke er til Skade for Jagten, at de blive huggede i Lenet; Ebbe Munk (Antvorskov Len) skal have 50 Læster Skibsbrød, 30 Læster Byg, 20 Læster Malt og 6 Læster Gryn rede, naar der til Foraaret sendes Skibe efter det, lade alt det Byg af Kronens, som han derudover har, gøre i Malt efterhaanden og levere Corvidts Ulfeldt 4 Læster Rug; Corvidts Ulfeldt (Korsør Len) skal modtage 4 Læster Rug af Ebbe Munk og lade bage Skibsbrød deraf, saa det kan være færdigt til Foraaret; Sten Brahe (Kallundborg Len) skal lade bage 40 Læster Skibsbrød og lade male 6 Læster Gryn, saa alt kan være rede til Foraaret; det Byg, som ikke kan hentes hos ham, inden Vinteren falder paa, skal han lade gøre i Malt, saa det kan være færdigt til Foraaret, naar han faar nærmere Besked; Døtløf Holck (Kronborg) 30 Læster Skibsbrød, 4 Læster Gryn og 15 Læster Byg, Bygget skal fremsendes straks og Brød og Gryn inden Jul. — Tolderen i Malmø skal straks købe og fremsende 10 Skippd. Talg og 2 Skippd. Lys; Tolderen i Ystad ligesaa 12 Skippd. Talg; Tolderen

i Halmstad, Tolderen i Helsingør og Tolderen i Helsingborg ligesaa hver 4 Skippd. Talg; Tolderen i Landskrone ligesaa 2 Skippd. Talg; Brostrup Gjedde skal give Tolderen sammesteds (Laholm) Ordre til straks at købe og fremsende 2 Skippd. Talg. Udt. i Sj. T. 19, 237 b. Orig. t. Mads Jakobsen, Tolder i Landskrone.

15. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg [Aalborg-
hus], Eske Brock [Dronningborg], Voldemar Parsberg [Skanderborg],
Knudt Brahe [Aarhusgaard], Frandts Rantzau [Silkeborg], Caspar
Markdanner [Koldinghus] og Niels Skram [Bygholm]. Da der endnu
ikke er kommen Købmænd, som spørge synderligt efter Byg, er det
vel at befrygte, at den største Del af Bygget vil forblive usolgt, in-
den Vinteren falder paa. Det befales dem derfor i Løbet af Vinte-
ren at lade alt det Byg, som de kunne afhænde, gøre i Malt,
saa det kan ligge rede til Foraaret, naar de faa nærmere Skrivelse.
De skulle sørge for at indkræve al Landgilden hos Almuen i
deres Len, da Almuen nu, Gud ske Lov, har Korn nok at betale
Landgilden med. Udt. i Sj. T. 19, 240.

— Miss. til Knud Grubbe om at købe Kalksten til Kongen
saa billigt som muligt. Udt. i Sk. T. 3, 94.

16. Nov. (—). Bestalling for Matthis Knudtsen som
Skibshovedsmand paa Kongens Orlogsskibe med en aarlig Løn
af 200 Dlr. og to sædvanlige Hofklædninger til sig selvanden. Udt.
i Sj. R. 14, 245 b.

— Miss. til Knud Grubbe. Da Borgerne i Auskær be-
svære sig meget over de Svenske, der med Kongens Tilladelse
have deres Tilhold der i Byen, og anmode om for adskillige
Aarsagers Skyld at maatte blive fri for dem, skal han straks med
det allerførste med god Forstand (»Beskeden«) foreholde de Svenske,
der have deres Tilhold i Byen, at de snarest muligt maa begive
sig derfra enten til Væ eller Aarhus, hvor de skulle have deres
Tilflugt ligesaa frit som i Auskær, saalænge de skikke sig tilbørligt.
Han skal med god Forstand tilkendegive Svenskerne denne Kongens
alvorlige Vilje. Sk. T. 3, 93 b.

— Miss. til Carl Bryske og Preben Bild. Af den af dem i
Anledning af Mageskiftet mellem Laurids Brockenhuus og
Kronen indsendte Besigtelse har Kongen set, at det Gods, som Lau-
rids Brockenhuus begærer, beløber sig 5 Pd. 1 Skp. hart Korn
højere end det Laurids Brockenhuus tilhørende Gods i Koldinghus
Len, som Kongens Fader har taget. Da Kongen ikke er til Sinds

at ville gøre Laurids Brockenhuus Udlæg for mere end Godset i Koldinghus Len, skulle de kun besigte saa meget af Kronens Gods, som kan svare dertil, og indsende et af dem beseglet Register derover til Kancelliet. F. T. 3, 64.

16. Nov. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Peder Grubbe til Aalstrup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Bønnidtsgaard og Len fra 1. Maj 1595, da han overtog Gaarden efter Johan Bernekov til Nielstrup, til 1. Maj 1597, da han overleverede den med klart Inventarium til Claus Hollænder, der nu har Bønnidtsgaard paa Afgift. Han blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 18.

— Miss. til alle Kron-, Kannike-, Prælat-, Vikarie- og Provstetjenere i Høgs Herred i Laugholms Len om at møde med Heste og Vogn, naar de tilsiges af Steen Madtsen, Embedsmand i Halmstad Herred, og i de næste 3 Aar gøre samme Arbejde til den foretagne Bygning og Befæstning i Halmstad By som Adelens Tjenere i Halmstad Herred gøre. Hvis nogen viser sig modvillig eller sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 93 b.

17. Nov. (—). Miss. til Sten Madtsen om at købe 6 Par Øksne til Bygningens og Befæstningens Behov og at købe det nødvendige Foder i Forraad til dem. Bekostningen dertil skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 94 b.

— Miss. til alle Kannike-, Prælat-, Vikarie- og Præstetjenere i Fars, Himle, Viske og Fiere Herreder under Varberg Len om at møde med Heste og Vogn, naar de tilsiges af Jacob Beck, Embedsmand paa Varberg, og indtil videre gøre Arbejde til Befæstningen paa Varberg lige med Slottets Tjenere. Hvis nogen findes forsømmelig eller sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 94.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om at optage Erik Stensen samt en Søn af Niels Orgemester i Roskilde og en, ved Navn Anders Andersen, i Sorø Skole, lade dem flittig oplære i boglige Kunster og lade dem faa samme Underholdning, som de andre Skolebørn faa. Udt. i Sj. T. 19, 240.

19. Nov. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Jørgen Dresler, der for nogen Tid siden er bleven antaget som kongelig Bøsssemager og saavel skal lave nye Bøsser som istandsætte de gamle, der mangle noget, aarlig skal have 50 Dlr. og en sædvanlig

Hofklædning i Løn og 5 Dlr. 1 Ort om Maanedn i Kostpenge og til 3 Svende 6 Dlr. om Maanedn til hver, alt at udrede af Tolderen i Helsingør. Kongen skal desuden skaffe ham det Jærn og de Kul, han behøver til sit Arbejde. Sj. R. 14, 246.

19. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Bøssemager Jørgen Dresler faa 100 Dlr., som siden skulle afkortes ham i hans Pension, og indføre det i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 240 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Peder Mund saa meget fransk Glas, som han forlanger hos dem til Frederiksborg Slots Bygning, og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 240 b.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har bevilget tre af sine Dreng, der ere blevne aftakkede, 90 Dlr. i Tærepnge, skal Hofmesteren tilstille Styring Boel, Kongens Staldmester, disse Penge og lade Rentemesteren føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 240 b.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har foræret Annicke von Los, der tjente Kongens Gemalinde, men nu er forløvet af Tjenesten og vil begive sig hjem til sine Forældre, Fløjl til en Kjortel med Tilbehør, 60 Gylden til en Kæde med Kongens Kontrafej i og 30 Dlr. til Tærepnge, skal Hofmesteren sørge for, at det altsammen bliver tilstillet hende, og lade Rentemesteren føre det til Udgift i sit Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 240 b.

20. Nov. (Kbhvn.). Skøde fra Peder Eckert, Kongens Hofskrædder, til Kongen paa en Have i Helsingør med derpaa værende Hus, Hævd og Hegn og en Hospitalsgrund sammesteds paa den nordre Side i Kongens Gade, vest for den Kongens Bolig, hvori Jørgen v. Røen, Enspænder, boede og øst for Donatius v. Fribergs Hus og Grund. Sj. R. 14, 246. Jvfr. 2. Nov. 1599.

18. Dec. (—). Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster om at indtage Jomfru Margrete Hardenberg i Maribo Kloster og lade hende faa samme Underholdning som de andre Jomfruer og bekvemt Kammer og Værelse. Hun skal flittigt paase, at Jomfru Margrete skikker sig tilbørligt baade mod hende og de andre Jomfruer og ogsaa i andre Maader. Udt. i Sm. T. 6, 31¹.

¹ Tr.: Kall Rasmussen, Musse Herred S. 202.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ over alt Danmark og Norge. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage førstkommande 5., 6. og 7. Marts, skulle de i deres Len sørge for, at der ikke paa disse Dage bliver holdt Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Ære, Reverens og Andagt. Sj. T. 19, 241.

— Miss. til Landsdommerne: Mogens Juel og Ifver Juel i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Eyller Qvitzov i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland, Lav Urne i Skaane, Peder Madtsen i Halland og Blekinge og Jens Koefodt paa Bornholm om at lade det aabne Brev om Bededagene forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 19, 241.

23. Dec. (—). Miss. til Kansleren om at lægge 1 Gaard i Gla[m]sbierg i Kiøng Sogn i Bog Herred, som afdøde Gabriel Skinkel var forlenet med, ind under St. Knuds Kloster i Odense og lade den indskrive i Jordebogen. Udt. i F. T. 3, 65.

24. Dec. (—). Aab. Brev om, at Henrich Wichmand og Dytmer Koel den yngre, Borgere i Hamborg og Arvinger efter Jochim von Campen, forhen Borgemester i Hamborg, der have noget Tilgodehavende udestaaende hos Kongens Undersaatter i Danmark, nu have sendt deres Svoger Peder Thopsen ind i Riget for at indkræve Gælden. Da Peder Thopsen imidlertid er bange for, at der skal blive tilføjet ham Overlast af nogle ubesindige og ubeskedne Folk, fordi han er fremmed, og at han ikke let skal faa Tilgodehavendet ind, medmindre Kongen vil haandhæve og befordre ham, tager Kongen ham herved i sin Beskærmelse, paa-byder alle, der have Tiltale til ham, at tiltale ham med Lov og Ret og ikke anderledes og paalægger alle sine Embedsmænd og andre at befordre ham paa det bedste og hjælpe ham til uden lang Rettergang at faa de Penge ind, der med Rette tilkomme ham paa Henrich Wichmands og Dytmer Koels Vegne. Sj. R. 14, 247.

— Miss. til Sten Brahe. Jomfru Elline Kruckow har klaget til Kongen over, at hun er kommen til kort paa den Arv og det Gods, som er tilfalden hende efter hendes Forældre, fordi hendes Broder, Jens Kruckow til Aarsløfgaard, der er hendes rette Væрге, ikke har villet forsvare hende tilbørligt og ikke har villet lade hende faa hvad der med Rette er tilfalden hende enten i Gæld eller andet

¹ De opregnes alle med deres Len.

Da hun i den Anledning har ansøgt Kongen om at forordne hende en anden Væрге, befaler Kongen herved Sten Brahe at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Elline Kruckow, indtil hendes Broder Jens Kruckow faar rettet for sig lige overfor hende for det, som han er pligtig til at udlægge hende. Sj. T. 19, 242 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg om fængslet at hidsende en Person, ved Navn Jørgen Degn, som har brugt Primsigning og anden Guds Fortørnelse hos den simple Almue paa Falster. Udt. i Sj. T. 19, 243.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd angaaende Restancer: Lauridts Brockenhuus skal give Byfogden i Kerteminde og Anders Borre, Byfoged i Faaborg, Ordre til at begive sig til København for at forklare deres Regnskaber og betale de Penge, som de blive skyldige derpaa; sker det ikke inden Fastelavn, skal han lade dem tiltale derfor. — Knudt Rud skal tiltale Jens Bang, Tolder i Assens, og Lauridts Andersen, Byfoged i Assens, for de Penge, som de restere med paa deres Regnskab til¹ 1. Maj 1599, Byfogden i Bogense for de Penge, som han resterer med paa sit Regnskab fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1599, og Niels Bager for det, som han blev Kongen skyldig paa sit Regnskab, som han lod forklare i Rentekammeret den 20. Dec. 1597, og for den Skade, Kongen har lidt ved, at Pengene i saa lang Tid ikke ere blevne betalte; endvidere skal Knudt Rud have Tilhold om med det allerførste at gøre Regnskab i Rentekammeret for det, som han maatte blive skyldig af Korsør Lens visse og uvisse Indkomst, for Stiftets Indkomst og for Told, Sise og anden kongelig Rettighed, som maatte være falden i Lenet, medens han har haft det i Befaling. — Caspar Markdanner skal tiltale Anker Mogensen, Tolder i Kolding, for den Sum Penge, som han efter den Kvittans, han fik i Rentekammeret til 1. Maj 1599, skylder Kongen, og som endnu ikke er betalt, og for den Skade, Kongen har lidt ved, at Pengene saa længe have stået ubetalte. — Christen Bernekov skal tiltale Hendrik Dubbeltsten, Byfoged i Malmø, for de Penge, som han blev skyldig paa sit Regnskab til Nytaarsdag 1596, og for hans Regnskaber siden den Tid, ligesaa Jacop Hansen, Byfoged i Falsterbo, for det, som han blev Kongen skyldig til Vor Frue Dag assumptionis [15. Aug.] 1596 og for det, som han siden den Tid maatte blive Kongen skyldig paa sine Regnska-

¹ Registranten har, vistnok urigtigt: fra.

ber; endvidere skal han give Peder Holst, Byfoged i Skanør, Ordre til straks at begive sig til Rentekammeret med sine Regnskaber fra Pinsedag 1597 til Pinsedag 1599 og betale, hvad han maatte blive skyldig derpaa, og ligesaa Peder Jørgensen, Byfoged i Simbrishafven, med sine Regnskaber fra 23. Aug. 1597 til Mortensdag 1599; da han tidligere har faaet Ordre til at kræve af Jacop Møller i Malmøs Arvinger, hvad denne maatte være Kongen skyldig, men efter Rente-mesterens Opgivende endnu ingen Besked har sendt til Rentekammeret herom, befales det ham nu at gøre Ende paa Sagen og sende Besked ind til Rentekammeret om denne Gæld, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. — Knudt Grubbe skal give Jørgen Simonsen, Byfoged i Auskær, Ordre til straks at begive sig til Rentekammeret med sine Regnskaber fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1599 og betale, hvad han maatte blive skyldig derpaa; hvis han mærker, at Jørgen Simonsen ikke selv er vederhæftig nok til at kunne betale, og han heller ikke kan stille Borgen for Betalingen, skal han lade hans Bo beskrive, tage det til sig, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, og indsætte en anden til at oppebære Kronens Rettighed; endvidere skal han give Jens Jensen, Byfoged og Sisemester i Sølvietsborg, Erik Hansen, Byfoged og Sisemester i Ronneby, og Byfogden i Lykaa Ordre til straks at begive sig til Rentekammeret for at forklare deres Regnskaber og betale, hvad de maatte blive skyldige. — Absolon Gjõe skal fremsende det, som han maatte være bleven skyldig af Dallum Kloster, siden han sidst gjorde Regnskab. — Erik Hardenberg skal gøre Rede for det, som kan tilkomme Kongen af den uvisse Rente af Eskebjerggaardens Len siden det sidste Regnskabs Aflæggelse. — Arvingerne efter Fru Abel Hr. Niels Langes skulle sikkert have deres Fuldmægtige her til Stede 23. Febr. for at kræve Kvittansiarum paa Lundenes Len, og disse skulle have de Kvittanser med sig, som bør være til Stede, naar der skal tages Kvittansiarum, saa alt kan gaa rigtigt til. — Fru Dorete Jørgen Rosenkrantz's og hendes Børn skulle senest inden Paaske have deres Fuldmægtige her til Stede for at betale, hvad de maatte blive skyldige paa Kalløe Len, og kræve Kvittansiarum, og disse Fuldmægtige skulle have de Kvittanser med sig, som bør være til Stede, naar Kvittansiarum bliver udgivet. — Lauge Urne til Beltebjerg skal give Byfogden i Elleholm Ordre til inden Fastelavn at gøre sit Regnskab klart og betale, hvad han maatte blive skyldig. — Johan Rud skal, da Lodvig Munks

Arvinger ikke have rettet sig efter Kongens Skrivelse til dem om at gøre Rede for deres Faders Restance af Afgiften af Ørum Len og for Regnskabet for Tiende og anden kongelig Rettighed i Lenet og om at kræve Kvittansiarum, lade dem tiltale med Lov, Dom og Ret for det, som de maatte være Kongen skyldige, og for den Skade, Kost, Tæring og Forsømmelse, som Kongen har lidt ved i saa lang Tid at have maattet undvære sine Penge og ved at have gjort Omkostninger derpaa. — Johan Buckholt, der har meddelt Hofmesteren, at han til Fastelavn eller lige straks efter vil betale 1500 Dlr. af den gamle Gæld, som han skylder Kongen paa sit forrige Regnskab af Island, i Hamborg til de Købmænd, som Kongen giver ham Ordre til, skal betale 1200 Dlr. til Baldtzar Berndtz og 300 Dlr. til Dyrich Møller eller til deres Fuldmægtige; betaler han ikke de 1500 Dlr. i Hamborg til Fastelavn, opsiger Kongen ham Island og vil sætte en anden til Lensmand dér. Resten af den gamle Restance skal han betale til Sommer. Da Kongen af Rentemesteren har erfaret, at hans Afgift af den visse Indkomst af Island fra St. Hans Dag 1597 til St. Hans Dag 1599 er betalt og ligesaa en Del af den uvisse Rente for samme Tid, men at der intet Regnskab er indleveret i Rentekammeret for den uvisse Rente, skal han til Fastelavn eller lige efter sende sin Skriver til København for at forklare dette Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 243 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Fru Kirsten Sten Bildes. Da Kongen har sendt en af sine Tømmermænd, ved Navn Niels Ipsen, op i Herresvadt Klosters Skove for at hugge noget Tømmer til Kongens Arkeli, ligesom han huggede forrige Aar, skal hun skaffe Tømmermanden det nødvendige Antal Bønder til Hjælp ved Tømmerets Hugning og give ham én Maanedes Kost, saaledes som vedlagte Seddel formelder, og derudover en halv Maanedes Kost, hvis det er nødvendigt, at han bliver længere. Hvis noget af Tømmeret er saa stort, at det maa savskæres, skal hun lade Bønderne i Lenet savskære det saa smaat, at Bønderne kunne age det ud af Skovene, og paa Kongens Vegne betale dem derfor. Udt. i Sj. T. 19, 246 b.

— Miss. til Axel Brahe om at lade Helsingborg Slots Bønder hjælpe til med at føre Tømmeret fra Skoven ned til Ladestedet ved Helsingborg, saa at det med det allerførste fremkommer. Udt. i Sj. T. 19, 247.

— Miss. til Knudt Grubbe om at lade hugge 30 Tylter Planker, 30,000 Nagler, 2 Tylter blekingske Bord og 4 Tylter

»Bouholt«, saa at det til Foraaret kan være til Stede paa Lade-
stedet. Udt. i Sj. T. 19, 247.

24. Dec. (Kbhvn.). Aab. Breve skulle udgaa til de Len, der
forrige Aar fik Ordre til at age Kampesten hid til det nye
Tøjhus, at de skulle gøre ligesaa i Aar. Brevet til Københavns
Len skal udfærdiges ligesom et af de andre Breve, saa at ingen
Byer eller Herreder blive forskaanede. Udt. i Sj. T. 19, 247.

— Miss. til Hendrik Rammel. Da der behøves noget Tømmer
til Lader til Kongens Skyts, skal han lade det paa den af
Arkimesteren sendte Fortegnelse opførte Tømmer hugge og sav-
skære i Villandts Herred og give Bønderne i Herredet Ordre til, at
de ved første Lejlighed skulle føre Tømmeret ned til det nærmeste
Ladested, saa at det kan ligge rede, naar Kongen sender Skibe efter
det. Sk. T. 3, 94 b.

— Forleningsbrev for M. Oluf Bagger paa det Vi-
karie i Odense, som er ledigt efter Christopher Bang, med alt
dertil liggende Købstad- og Landgods. Ex mandato regis proprio.
F. R. 3, 48.

— Miss. til Absolon Gjøe om at lægge 2 Gaarde og 1
Bol i Køng, som afdøde Gabriel Skinkel har haft i Forlening, ind
under Dallum Kloster, lade dem indskrive i Jordebogen og
føre Indkomsten af dem til Indtægt for Kronen. Udt. i F. T.
3, 65.

— Miss. til Preben Bild om at lægge 2 Gaarde i Kind-
strup i Vends Herred, som afdøde Christopher Bang var forlenet
med, ind under Hindsgaufvel, indskrive dem i Slottets Jordebog
og føre Indkomsten deraf til Indtægt for Kronen. Udt. i F.
T. 3, 65.

— (Frederiksborg). Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lade
opsætte et Stengærde om Kongens Vildtbane i Odts
Herred paa det Sted, hvor Dyrene bedst kunne fredes og ikke
kunne løbe ud. Han skal give Kronens Bønder Ordre til i Tide at
føre Sten dertil, for at man saa hurtig som muligt kan blive fær-
dig med Opsætningen af Stengærdet, og for at Opsætningen kan ske
med saa ringe Bekostning som muligt. Den Bekostning, der gaar
med, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 243.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Sten Brahe har faaet Ordre
til at fremsende et Antal Tønder Havre fra Kallundborg, skal Ar-
rildt Hvitfeldt, naar Havren kommer i hans Len [Dragsholm], lade

den befordre videre med de nødvendige Vogne til de Steder, hvortil den sædvanligvis henføres. Udt. i Sj. T. 19, 248.

24. Dec. (Frøderiksborg). Miss. til Peder Brahe, Fru Margrete Gjøe, Fru Karren Krabbe og Fru Kirstinne Lykke. Da Kongens Gemalinde, der i sit Jomfrukammer har Brug for nogle Jomfruer af Adel til at gøre hende daglig og tilbørlig Tjeneste, dertil ønsker deres Døtre, anmodes de om at give deres Samtykke til, at deres Døtre maa komme i Dronningens Jomfrukammer, og om at lade dem møde hos Dronningens Hofmesterinde i Ugen før førstkommende Fastelavnssøndag for at indtræde i Jomfrukammeret, hvor de siden skulle blive tilbørligt klædte, tugtede og underviste. Sj. T. 19, 247 b.

— Miss. til Fru Beatte Brahe, Hr. Jørgen Lykkes Enke. Kongen har skrevet til Fru Kiersten Lykke, Niels Gyldenstjernes til Brøedtlandt, at Dronningen ønsker at faa hendes Datter, Jomfru Else Grubbe, i sit Jomfrukammer. Da Jomfru Else Grubbe saa godt som fra Barndommen af skal være opfødt hos Fru Beatte, anmoder Kongen hende om at give sit Samtykke til, at dette hendes Datterbarn maa komme i Dronningens Jomfrukammer tillige med de andre Jomfruer, som Kongen ligeledes har forskrevet, og indstille sig hos Dronningens Hofmesterinde i Ugen før Fastelavn. J. T. 5, 115 b.

— Miss. til Peder Rantzau. Han har gennem Breide Rantzau, Embedsmand paa Ermelundgaard, erklæret, at han er villig til for en rimelig Sum at afstaa sin Gaard Trøiborg med alt tilliggende Gods, saaledes som han nu selv har den i Væрге, til Kongen paa Kronens Vegne. For denne Erklæring takker Kongen ham naadigst og vil bekende det med al Gunst og Naade. Kongen anmoder ham om, at han til førstkommende Omslag vil erklære sig endeligt til Breide Rantzau om, hvad han vil have for Gaarden og Godset, for at denne kan give Kongen fuldkommen Beretning derom og Kongen derefter kan vide at rette sin Lejlighed. J. T. 5, 115.

—¹ Miss. til Hofmesteren. Da Fiskemester Jochim von der Lip gennem Hendrik Rammel har anmodet Kongen om at forstrække ham med en Sum Penge til hans nødvendige Lejlighed, har Kongen foræret ham 200 Dlr., hvilke Hofmesteren skal lade

¹ Sj. T. har: 26. Dec.

Rentemesteren tilstille ham og føre til Udgift i Regnskabet. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 248 b.

26. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Marskalken [Henning Gjøe]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af de Krigsfolk, som Kong Sigismund af Sverrig og Polens Admiral, Hr. Johan Gyllenstiern, for kort Tid siden har aftakket, endnu ligge paa Laaland og Falster og maaske bruge deres Modvillighed dér til Skade og Fordærvelse for Kongens Undersaatter, skal Marskalken give Davidt Swerin, Rytterprofos, Ordre til at begive sig did med 30 Heste, baade af Hofjunkernes og af Enspændernes, og give de fremmede Krigsfolk Ordre til uden Forsømmelse at begive sig ud af Riget. Davidt Swerin maa ikke begive sig derfra, førend de fremmede Krigsfolk ere dragne ud, og han skal flittigt paase, at det ikke bliver tilstedt dem at vise Modvillighed mod Kongens Undersaatter. Marskalken skal give Ordre til, at enhver af Hofjunckerne skal lade to af sine Rideheste følge med, og at der derefter af Enspændernes Heste skal tages saa mange, at det ovennævnte Tal bliver fuldt. Han skal sørge for, at Rytterprofossen straks begiver sig til Laaland og Falster med de 30 Heste. Sj. T. 19, 248.

. — Miss. til Breide Rantzau. Da han har ladet Kongen forstaa, at Peder Rantzau til Troiborg overfor ham har erklæret, at han vilde afstaa Troiborg med tilliggende Gods, saaledes som han nu selv har det i Værge, til Kongen paa Danmarks Kronens Vegne for en rimelig Betaling, befales det ham under det kommende Omslag paa det flittigste at forhandle med Peder Rantzau herom og faa at vide, hvad Kongen skal give ham for Gaarden, til hvilken Tid Pengene skulle betales, hvor de skulle betales og hvad Kongen skal svare i Rente af Pengene, saalænge de staa hos ham og Riget. Breide Rantzau maa dog ikke slutte noget med Peder Rantzau uden paa Kongens naadigste Behag og indtil nærmere Besked og skal i denne Sag ramme Kongens og Rigets Bedste, saaledes som Kongen tiltror ham. Han skal ved allerførste Lejlighed erklære sig til Kongen om Sagen. F. T. 3, 66.

1600.

1. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Byfogden i Helsingør om at lade Hans Mulle, Kromand i den gamle Kro ved Frederiksborg, faa den Part, som kan tilkomme Kongen baade i Hus, Have og andet efter Lauridts Klockow, hvilken Part Hans Mulle har afkøbt Kongen. K. Udt. i Sj. T. 19, 249.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Isenkræmmer paa Amagertorv i København skal have gode Lutenstrænge, skal Hofmesteren lade undersøge, hvem det er, som har disse Lutenstrænge, og tilsende Kongen alle de Kister, han har med Lutenstrænge, for at de bedste kunne udvælges. De skulle siden blive ham betalte. K. Udt. i Sj. T. 19, 249.

— Forleningsbrev for M. Joen Jacobsen Venusinus, Sognepræst til Helliggejsthus Kirke i København, paa St. Laurentii Alters Vikarie i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Desiderius Foss. Han skal efter Lejligheden residere ved Domkirken og holde den til Vikariatet hørende Residens i Stand. J. R. 6, 140 b.

2. Jan. (—). Aab. Brev om, at Laurits Hansen, der for nogen Tid siden er antaget til at tage Vare paa Tøjhuset ved Københavns Slot med det, som det bliver ham befalet at forfærdige sammesteds, indtil videre for sin egen Person skal have 16 Dlr., 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug i aarlig Løn og i aarlig Genant til sig selv og en Svend 12 Sider Flæsk, $1\frac{1}{2}$ Oksekrop, $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Td. Sild, 3 Voger Bergesk, $1\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Læst Brød og 2 Læster Øl samt nødtørftigt Lys til sig selv, Lønnen at udrede af Rentemesteren og Genanten af Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 249.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Valdemar Parsberg, Embedsmand paa Skanderborg, indtil videre maa bruge den Aalegaard ved Grenaa, som afdøde Jacob Seefeldt hidtil har haft, tillige med det Hus i Vejlebye, som ligger dertil; dog skal han aarlig, ligesom Jacob Seefeldt, svare 2 Tdr. Aal til Skanderborg Slot. J. R. 6, 138 b.

3. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Frandts Rantzau. Da Kongen har givet Valdemar Parsberg, Embedsmand paa Skanderborg, Ordre om nogen synderlig Bygning, som Kongen vil have

foretaget paa Skanderborg Slot, skal Frandts Rantzau, naar Voldemar Parsberg gør Anfordring hos ham derom, skaffe denne det til Bygningen fornødne Tømmer i Silkeborg Lens Skove. J. T. 5, 117.

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Anders Lemvig og menige Professorer ved Københavns Universitet om at kalde den for nogen Tid siden til Helsingør komne Medicus, ved Navn Nathan Arnoldus de Aquila, for deres Fakultet, undersøge hans Duelighed og den Medicin, han har brugt, og sende Kongen Besked derom. Sj. T. 19, 249. K. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Univ. Hist. 1537—1621. IV. 469).

— Miss. til Detloef Holck om at sørge for, at Nathan Arnoldus de Aquila, der opholder sig i Helsingør hos Niels Henriksen, anden Dagen, efter at dette Brev er leveret Detloef Holck, straks begiver sig til København og melder sig hos det medicinske Fakultet. K. Udt. i Sj. T. 19, 249 b.

— Miss. til Axel Brahe om, at nogle af Bønderne i Giøng Herred skulle føre det Tømmer, som Sivert Grubbe har tilforhandlet sig, fra Sverrig til hans Gaard Hofdal. Udt. i Sk. T. 3, 96.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mortin Søfrinsen, Skovrider i Rye Birk under Skanderborg Len, indtil videre maa faa Foder og Maal paa 1 Hest af Slottet. Udt. i J. R. 6, 138 b.

— Aab. Brev om, at Knud Brahe til Engelstholm, Embedsmand paa Aarhusgaard, der paa Otte Banners Enke, Fru Ingeborg Skeels Vegne har lovet aarlig at holde 10 geruste Heste, naar der holdes Mønstring i Riget, i de næste 3 Aar maa være fri for at holde disse 10 Heste, medmindre der, hvad Gud forbyde, uforvarende paakommer Riget noget. J. R. 6, 139.

— Bestalling for Peder Hellessøn som Skovrider i Kronens Skove i Voer Herred i Skanderborg Len. Han skal i aarlig Løn have 16 gl. Dlr., en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest samt 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt af Skanderborg Slot. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 26. Sept. 1596 for Las Jæger]. J. R. 6, 139.

— Lignende Bestalling for Søfrin Yde i Fiergaard som Skovrider i Hielmsløf og Frammeløf Herreder i Skan-

derborg Len. Han skal i aarlig Løn have 16 gl. Dlr., Foder og Maal paa 1 Hest og sin Gaard kvit og frit. Udt. i J. R. 6, 140.

6. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Holger Gagge. Da Niels Pedersen i Strøelille under Frederiksborg, der er født paa Kannekedgodset til Roskilde Domkirke, som Holger Gagge er forlenet med, har indberettet, at han tiltales for sit Fødested af Holger Gagge, anmoder Kongen denne om at lade Niels Pedersen være utiltalt derfor. K. Udt. i Sj. T. 19, 249 b.

7. Jan. (—). Miss. til Jørgen Friis. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori Mikkell Lassen og Birgitte Lasdatter i Skree, Niels Jensen, Søfren Lassen, Niels Christensen og Niels Skøt i Knudstrup klage over Fru Kirstenne Jul. Da det forekommer Kongen, at det gaar ulovligt til med det i Supplikatsen nævnte Køb, befales det Jørgen Friis nøje at undersøge hele Sagen, paa Kongens Vegne hjælpe Bønderne til Ret, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, og tage alt beskrevet, saa Kongen deraf nærmere kan erfare, hvorledes det forholder sig. J. T. 5, 117.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Knud Rud, Embedsmand paa Københavns Slot, herefter skal have Lenet paa en vis aarlig Genant til Underholdning for ham selv, hans Hustru, deres egne Folk og følgende Slottets daglige Folk og Tjenere: Slotsfogden 2 Personer, Slotsskriveren 3 Personer, Ridefogden 2 Personer, 1 Kornmaaler, 1 Kældersvend, som tillige er Dugsvend, 1 Redesvend, Bageren 3 Personer, Bryggeren 3 Personer, 4 Slotskokke, 10 Skytter, 10 Liggere, 1 Pligtsfoged, 1 Portner, 1 Kapeldeg, Fadeburskvinden 4 Personer, 1 Vejrmøller, 1 Tømmermand, 2 Vægtere, der tillige skulle være Dragere, 3 Postvognssvende, 4 Arbejdsvognssvende, 1 Kærredriver, 1 Taarngemmer, 1 Posthesterøgter, 1 Æselvogter, som tillige skal passe Møllehestene. — I aarlig Genant til disse Personer skal han have $9\frac{1}{2}$ Læst $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 11 Læster Byg, 552 Skpr. Humle, $1\frac{1}{2}$ Læst Smør, 20 Skippd. Flæsk, 158 Svinehoveder, 158 Svinerygge, 66 levende Slagtenød, 500 levende Faar og Lam, dog forbeholder Kongen sig Huderne og Skindene af disse Slagtenød, Faar og Lam, men den øvrige Fordel, der kan falde af Slagteriet, maa han selv beholde, 520 Gæs, 362 Par Høns, 4 Læster Sild, 3 Læster saltet Kuller, 8 Skippd. Bergesfisk, $4\frac{1}{2}$ Skippd. tør islandsk Fisk, 12 Vorder Kabliav, 11 Vorder Rokkel, 8 Tdr. Aal, 1 Td. Laks, 10 Ol Æg, 3000 Hvillinger, 4500 Flyndere, 6 Tdr. Eddike, 4 Læster 3 Tdr. Gryn, 6 Tdr. Ærter, 4 Tdr. Løn-

borgsalt, 2 store Læster groft Salt og $2\frac{1}{2}$ Skippd. Talg til Lys. — Udover denne Genant maa Knud Rud aldeles intet tilregne sig af Indkomsten af Københavns Len; hvis der herefter i visse eller uvisse Maader skal bespises flere Personer paa Slottet, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. — Knud Rud maa frit fiske til sit eget Behov i de Søer, Damme og Fiskevande i Lenet, som Kongen ikke bruger til sit eget Fiskeri, ligesaa vidt som hans For-gængere som Lensmænd have gjort, dog skal Knud Rud selv afholde de med hans Fiskeri forbundne Omkostninger. Genanten skal regnes fra Søndag den 13. Jan. 1600, og fra den Dag af til 1. Maj 1600 skal han oppebære saa meget af den ovennævnte aarlige Genant, som kan svare til denne Del af Aaret. Den aarlige Løn til ham selv, hans egne Folk og Slottets Folk samt hans Part af den uvisse Indkomst og Foder og Maal paa hans Heste skal ydes ham og dem som hidtil efter hans Forleningsbrevs Lydelse. Iøvrigt skal han i alle Maader rette sig efter sin Instruks¹ og sit Forleningsbrev². Sj. R. 14, 249 b.

8. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Sten Maltissen. Hermand von Delden, Borger i København, har beklaget sig over Peder Bagge til Holme og en Hans Barckenfeld, som have været i nogen Madskabi og Købmandshandel med ham, og Kongen har for nogen Tid siden³ skrevet til Sten Maltissen og befalet ham at give Lagmanden i Vigen Ordre til at dømme i Sagen. Dette er ogsaa sket, og Lagmanden har dømt Peder Bagge og hans Medredere til at møde i København for at gøre Regnskab op med Hermand von Delden. Da denne Dom ikke er bleven efterkommet af Peder Bagge, har Hermand von Delden begæret at blive hjulpen til Ret, saa han en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag. Sten Maltissen skal straks kalde Peder Bagge og Hans Barckenfeld for sig og give dem Tilhold om at møde i København en Gang inden førstkommende Paaskedag for at gøre Regnskab op med Hermand von Delden og uden videre Forhaling betale ham, hvad de blive ham skyldige. Hvis de undslaa sig for at møde og betale Hermand von Delden, skal han indføre denne i Peder Bagges Jorde-gods og i Hans Barckenfelds Bo og Løsøre, saa han en Gang for alle kan komme til sin Betaling og ikke skal have behov yderligere at beklage sig. Sk. T. 3, 96.

¹ 15. Nov. 1599.² 3. Sept. 1599.³ Se Norske Rigsregistr. III. 502 f.

10. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Walther Guldslager, Borger i København, maa blive boende i København og være fri for Skat, Hold og anden borgerlig Tyngge, men ikke for Vagt og Forpligtelsen til at holde Vaaben og Værge. Sj. R. 14, 251 b. (Tr.: KD. II. 502).

— Aab. Brev om, at Jørgen Arndt, der for nogen Tid siden er antaget i Kongens Tjeneste som Buntmager, saalænge Kongen vil bruge ham i denne Bestilling, maa oppebære den samme aarlige Genant til sig selvanden, som han hidtil har faaet, nemlig 2 Øksne, 5 Svin, 7 Lam, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 1 Td. Torsk, 4 Vorder Kabliav, 3 Lispd. islandsk Fisk, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, $\frac{1}{2}$ Td. Ærter, 13 Tdr. Brød, 2 Læster 2 Tdr. Øl, 1 Fjerd. Lyneborger-salt, $\frac{1}{2}$ Td. groft Salt og 2 Lispd. Lys, alt at udrede af Fetaljeskriveren paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 251 b.

— Miss. til Universitetet og Roskilde Kapitel. Da de forrige Aar¹ have bevilget, at deres Tjenere i Sømme, Ramsø, Tune, Smørum, Lille og Sokkelunds Herreder hver maa køre 10 Læs Sten om Vinteren, naar det er Opholdsføre, og ligesaa mange Læs om Sommeren, anmodes de nu om at give deres Tjenere Ordre til at fremføre Stenene. Udt. i Sj. T. 19, 250.

— Miss. til Knudt Rud og Peder Basse. Da Kongen forrige Aar har ladet udgaa aabent Brev til alle Kron-, Universitets-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Kommunitets-, Provste-, Præste- og Kirketjenere i nogle Herreder om Kørsel af Sten, skulle de nu give disse Bønder Tilhold om at fremføre de i Brevet ommeldte Læs Sten og lade dem, der sidde overhørige, straffe. Udt. i Sj. T. 19, 250.

11. Jan. (—). Forleningsbrev for Anders Hansen, Skriver paa Holmen for Københavns Slot, paa det efter afdøde Gregers Bang ledige Vikarie i Lunde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 107 b.

— Miss. til Christen Bernekov. Hr. Bente Lauridsen, Sognepræst til Torup Kirke i Skaane, har berettet, at medens Biørn Kaas var Lensmand paa Malmøhus og Lundegaard, blev alle de gejstlige Jorder og Tomter i Lund, der tidligere ingen Jordskyld gav, takserede og satte for en bestemt Jordskyld, deriblandt

¹ Jvfr. 9. Jan. 1599.

ogsaa en hans Stifbørn tilhørende Gaard, kaldet St. Mikkel's Præstegaard. Ved Skriverens Uagtsomhed skal Gaarden dog være indført i Jordebogen for en aarlig Jordskyld af 18 Mk. i Stedet for 18 Sk., skønt Gaarde i Lund, som ere meget bedre, ikke ere satte saa højt i Jordskyld. Da han har anmodet om at faa Sagen undersøgt, paalægges det Christen Bernekov at undersøge Sagen og, hvis Gaarden er sat for højt og det er sket ved Skriverens Uagtsomhed, lade Gaarden taksere for en rimelig Jordskyld i Forhold til andre Gaarde i Byen og lade Jordebogen forandre. Sk. T. 3, 96 b.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne, Thamis Fasti, Thamis Maltissen og Erik Lunge. For nogen Tid siden har Kongen givet dem Ordre til med det første at begive sig til Tim og de andre afdøde Peder Gyldenstjerne tilhørende Sædegaarde sammesteds for at taksere de paa Gaardene værende Bygninger og være til Stede, naar Peder Gyldenstjernes Gods og Løsøre skal skiftes mellem hans Arvinger. Axel Gyldenstjerne til Lyngbygaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, har dog berettet, at denne Befaling for adskillige forefaldne Aarsagers Skyld endnu ikke er bleven udført, og derfor nu begæret kongelig Skrivelse til dem alle om med det allerførste at udføre Befalingen. Det befales dem derfor at indrette deres Lejlighed saaledes, at de med det allerførste kunne begive sig til Peder Gyldenstjernes Sædegaarde for at taksere Bygningerne paa disse, være til Stede, naar Peder Gyldenstjernes efterladte Gods skal skiftes mellem Axel Gyldenstjerne og hans Søster¹, og enten i Mindelighed eller med Retten afgøre de mellem dem opkomne Stridigheder, saa de en Gang for alle uden videre Forhaling kunne komme til Ende med Sagen. J. T. 5, 117 b.

12. Jan. (—). Opfejningsbrev for Morten Tøgersen, Christopher Lykke til Buderupholms Tjener, i en Drabssag, som var fortiet. Udt. i J. R. 6, 140 b.

— Miss. til Voldemar Parsberg. En Del af Kronens Bønder under Skanderborg Slot have klaget til Kongen over, at de ikke kunne udrede deres Landgilde, og ansøgt om, at de maa give Penge i Stedet for Landgildekornet. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Alling og Tøerning i Kongens Faders

¹ Karine Gyldenstjerne, Hans Lavridsen Badens.

Tid for adskillig deres nødvendige Lejligheds Skyld have faaet Tildelse¹ til at give Penge i Stedet for Landgilden, har han bevilget, at disse Bønder, men ikke flere, for dette Aars Landgilde maa give 1 Dlr. for hver Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. Da der i Flenstedt skal være en fattig Krøbling og sansesløst Menneske og hans Forældre have berettet, at de paa Grund af deres Armod ikke længere kunne underholde ham, skal Voldemar Parsberg sørge for, at denne Person bliver indtaget i et af de nærmeste Hospitaler og faar sin nødtørfelige Underholdning der. J. T. 5, 118.

12. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Giert Clausen Melssou² i de næste 3 Aar maa besejle Havnen Ref paa Island og gøre Undersaatterne deromkring Tilførsel med Mel, Malt, Salt, Klæde og hvad andet de behøve og igen købe de Fisk og andre Varer, som Kongens Undersaatter der godvillig ville sælge ham. Han maa lade en af sine Tjenere blive liggende der paa Landet med de Varer, han faar tilovers, og drive Handel med dem, saavidt det kan være Undersaatterne paa Island til Gavn og ingen til Hinder. Han skal gøre Kongens ved Havnen boende Undersaatter nødtørfelig Tilførsel med gode uforfalskede og ufordærvede Varer og sælge dem til en rimelig Pris. Han skal bruge retfærdig Alen, Maal og Vægt. Han skal svare sædvanlig Told ligesom andre, der have forpagtet Havne paa Island. N. R. 3, 128.

13. Jan. (—). Livsbrev for Fru Giørreld Faddersdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, der har Livsbrev paa Kronens Gods i Froste Herred, paa den gejstlige Jurisdiktion i samme Herred, kvit og frit. Sk. R. 3, 108.

— Miss. til Bønderne i Skaane, Halland og Blekinge, hvem de end tjene. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem ikke have deres Bøsser og Værger saaledes stafferede til Rede, som det bør sig, og som de ere forpligtede til. Skønt han, Gud være lovet, ikke ved at have noget Uvenskab med nogen af sine Naboer, har han dog anset det for raadeligt, at Bønderne der i Landet altid skulle have de Vaaben og Værger rede, som de bør holde, for at de kunne afvende Rigens Skade, hvis noget uformodet skulde komme paa, og han befaler dem derfor strengelig at møde, naar og hvor de blive tilsagte af Lensmanden, og af denne lade sig taksere

¹ 1. Maj 1584. ² Miltzow.

for de Vaaben og Værger, som de skulle holde efter deres Evne. De skulle siden altid holde disse Vaaben og Værger til Rede, saafremt de ikke ville tiltales og staa til Rette for deres Forsømmelighed. Sk. T. 3, 97 b.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Skaane, Halland og Blekinge om med det allerførste at taksere Kronens, Adelens og de gejstlige Bønder i de Herreder, de have i Befaling, saa enhver af dem holder de Værger, som hans Formue tillader. De skulle gøre sig den største Flid for, at der kan blive tilvejetragt saa mange Skytter som muligt, og skulle give Bønderne Ordre til at have de Værger, som de blive takserede for, til Rede til St. Hans Dag. De skulle en Gang inden Paaske indsende klart Mandtalsregister over Bønderne til Kancelliet. Et aabent Brev til Bønderne sendes dem til Forkyndelse. — Christian Bernekov (Malmøhus og Lundegaard); Olluf Rosensparre (Landskrone); Hendrik Ramel (Aahus og Villands Herred); Axel Brahe (Helsingborg); Hans Spjigel (Gladsaxe); Fru Giørvel Fadersdatter (Froste Herred); Arrild Hvitfeldt (Giers Herred); Knud Grubbe (Sølvitsborg og Lykaa); Sten Madsen (Halmstad Herred); Jacob Beck (Varberg); Brostrup Gjedde (Laugholm). Sk. T. 3, 97.

— Miss. til Carl Bryske. Jomfru Birgite Bilde har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, da hendes Broder Ofve Bilde, der ellers er hendes rette Lavværge, skal lade sig mærke med, at han paa Skiftet efter hendes afdøde Moder¹ mere vil søge sin egen Fordel end hendes Gavn. Da Kongen af Øvrigheds Embede bør hjælpe faderløse og dem, hvis Nød andrages ham, og hun selv har ønsket ham til Værge, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for Birgite Bilde og paa Skiftet hjælpe hende til Ret lige overfor Broderen, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret. F. T. 3, 69.

— Ligelydende Miss. til Laurits Brockenhuus om at overtage Værgemaalet for Jomfru Hilleborg Bilde. Udt. i F. T. 3, 69.

— Miss. til Manderup Parsberg. Fru Ingeborg Skeel til Vorgaard, Otte Banners Enke, har berettet, at hun for nogen Tid siden af afdøde Jens Bildes Arvinger har købt [Garboe]² Birk i

¹ Gedske Mikkelsdatter Brockenhuus g. m. Erik Knudsen Bilde. ² Gaardbo Birk, Horns H., Jylland. J. T. har ved en Fejlskrift: Barboe.

Vendsyssel, som Jens Bilde havde faaet til Mageskifte¹ af Kongens Fader. Da der nu paaføres hende Trætte paa dette Gods af Christopher Rosenkrantz til Sønderskouf og flere andre og Brevene, hvormed Godset skal forsvares, skulle opbevares paa Aalborghus Slot, har hun begæret at faa disse Breve i Original. Det befales ham herved at levere hende de Breve, der maatte angaa Garboe Birk og dets tilliggende Gods, mod tilbørlig Reversal. J. T. 5, 118 b.

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Eiler Brockenhuus, Gabriel Knudsen, Hans Urne og Christen Knudsen. For kort Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til dem om at dømme mellem afdøde Hendrik Norbys Arvinger og Peder Norbys Børns Værges paa den ene og Oluf Brockenhuus til Seberggaard paa den anden Side i de mellem dem værende Stridigheder. Oluf Brockenhuus har dog nu berettet, at de endnu ikke have udført denne Befaling, fordi den ene af Peder Norbys Børns Morbrødre² skyder Værgemaalet fra sig til den anden for derved at forholde Oluf Brockenhuus hans Ret, hvilket er til ikke ringe Skade for ham. Da Kongen for nogen Tid siden³ har skrevet til Christopher Rosenkrantz til Sønderskouf om at paatage sig Værgemaalet for Børnene, saaledes som vedlagte Kopi af Brevet udviser, skulle de ved første Lejlighed stævne Parterne i Rette for sig paa Skoufgaard, dømme i de mellem dem værende Stridigheder og give Dommen beskreven, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med Striden. F. T. 3, 70.

— Miss. til Jørgen Friis om at lægge 1 Gaard med 2 der-til hørende Gadehuse i Egersløf⁴ By og Sogn i Nørre Herred paa Mors, som Kongen har faaet til Mageskifte af Rentemester Envoldt Kruse til Hiermidtslefgaard, ind under Hald Slot, lade dem indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. J. T. 5, 119.

— Lignende Miss. til Manderup Parsberg om at lægge 1 Gaard og 1 Gadehus i Søstrup i Ulstrup Sogn i Aars Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Rentemester Envoldt Kruse, ind under Aalborghus Slot. Udt. i J. T. 5, 119.

¹ Det var ikke Jens Bilde selv, men hans Enke, Fru Karen Rønnov, der 28. Juli 1577 fik Gaardbo Birk til Mageskifte. ² Otte, Kristoffer og Karsten Rosenkrantz. ³ 14. Juli 1599. ⁴ Ejerslev, Nørre H., Mors.

24. Jan. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Børge Trolle om at lægge 1 Gaard i Biert i Sael Sogn i Ginding Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Rentemester Envold Kruse, ind under Lundenæs Slot. Orig. Udt. i J. T. 5, 119 b.

— Lignende Miss. til Laurits Brockenhuus om at lægge 1 Gaard i Gummerup i Køng Sogn i Baag Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Rentemester Envoldt Kruse, ind under Nyborg Slot. Udt. i J. T. 5, 119 b.

31. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Manderup Parsberg. Da der er berammet et Møde i Embden 23. Marts mellem Kongens og Dronningen af Englands Kommissærer til Forhandling om de mellem Rigerne værende Stridigheder og Kongen vil sende ham med flere andre gode Mænd til dette Møde, befales det ham at indrette sig saaledes, at han kan møde med sine Folk, vel stafferede, i København saa tidligt i Marts Maaned, at han den 15. Marts kan være færdig til at tiltræde Rejsen sammen med de andre dertil deputerede Kommissærer og straks træde ind paa det Skib, som Kongen vil have forordnet dertil, og siden rette sig efter den Instruks, der medgives dem. J. T. 5, 119 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om Privilegium paa Skattefrihed i 7 Aar for dem, som ville bosætte sig i den ny Købstad ved den befæstede Plads ved Auskær. Sk. R. 3, 108 b. (Tr.: CCD. III. 88).

— Aab. Brev om Nedlæggelse af Købstæderne Auskær, Lykaa og Elleholm. Sk. R. 3, 108 b. (Tr.: CCD. III. 89).

1. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Knud Grubbe. De aabne Breve om Privilegier for dem, som ville bosætte sig i den ny Købstad ved den befæstede Plads ved Auskær, og om Nedlæggelse af Købstæderne Auskær, Lykaa og Elleholm sendes ham med Ordre til at lade dem forkynde i Auskær, Lykaa og Elleholm og de andre Købstæder, han har i Befaling, samt paa alle Herredstingene, for at baade Borgere og Bønder kunne vide at rette sig derefter. Han skal holde Brevene i god Forvaring ved Lenet. Hvis nogen vil flytte hen og bygge i den ny Befæstning, skal han udvise dem Plads at bygge paa efter Stedets Lejlighed. Sk. T. 3, 98 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Bendsen, barnefødt paa Kronens Gods i Harrested under Andvorskouf Slot, der

med Kongens Tilladelse har tilfredsstillet Ebbe Munk, Embedsmand paa Andvorskouf Slot, for sit Fødested, herefter maa være fri for sit Fødested og bosætte sig, hvor han lyster. Sj. R. 14, 252.

1. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund om at lægge Kronens Part af Korntienden af Jerlundt¹ Sogn, som Hans Pedersen, forhen Skriver paa Frederiksborg Slot, havde fæstet af Morten Venstermand, da Slotsherre paa Frederiksborg, ind under Frederiksborg Slot og betale Hans Pedersen den af ham udgivne Indfæstning tilbage. K. Udt. i Sj. T. 19, 251.

— (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har Brug for nogle Stænger til sine Rustvogne, skulle de i Helsingør skaffe Kongens Smed 6 eller 7 Skippd. godt Danziger Stangjærn til Købs, betale det af Toldboden og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 250 b.

— Miss. til Hopmanden paa Kronborg om herefter at have det ved Kronborg Slot opførte Gjethus i Befaling og give Ordre om, hvad der skal støbes og arbejdes deri. Ligeledes skal han have Hammermøllen ved Kronborg i Befaling og give Ordre om og føre Tilsyn med det Arbejde, som udføres der til Kongens Behov. Sj. T. 19, 250 b. K.

— Miss. til Hopmanden paa Kronborg. Da Kongen har befalet den Bøsseskytte² paa Kronborg at udføre noget Arbejde i Gjethuset ved Kronborg, skal Hopmanden skaffe ham det til dette Arbejde nødvendige Jærnfang fra Hammermøllen. K. Udt. i Sj. T. 19, 251.

— Miss. til Arild Hvitfeldt. Da Bønderne her i Lenet ere besværede med andet Arbejde, anmoder Kongen ham om at tilsige Bønderne i Draxholms Len, der ellers ere fritagne for at gøre Ægter fra Sundby Færge her til Slottet, til at føre hvad Sten, Kalk og andet, der nu findes ved Færgen, her til Slottet, da Vandet nu er tilfrosset og der er god Vej. K. Udt. i Sj. T. 19, 251.

— Aab. Brev om, at Gregers Grødsch, der er antaget i Kongens Tjeneste som Snedker paa Kronborg og andensteds, hvor Kongen har Brug for hans Arbejde, herefter skal have 30 gl. Dlr. i aarlig Løn og 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at udrede af Lensmanden paa Kronborg Slot. Sj. R. 14, 252 b.

¹ Hjørnlunde, Lyng-Frederiksborg H. ² Vistnok en Fejlskrift for: Bøssestøber.

2. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har antaget en Snedker, ved Navn Gregers Grødsch, i sin Tjeneste paa Kronborg og han behøver noget Træværk og andet til det Arbejde, Kongen har befaleet ham at udføre, skulle de forskaaffe ham dette og ligesaa skaffe ham Svende, af Toldboden betale disse den Dagløn, som saadanne Arbejdsfolk pleje at faa, og føre det til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 251.

3. Febr. (—). Miss. til Axel Brahe om at lade noget Vogn-tømmer, som ligger ved Slottet [Helsingborg], føre over. Udt. i Sk. T. 3, 99.

— Miss. til Hendrik Belov. For nogen Tid siden¹ fik afdøde Jakob Seefeldt noget Krongods i Kallø Len i Pant, hvilket han havde indløst fra afdøde Erik Lykkes Arvinger for 400 Dlr., nemlig 1 Gaard i Roms² og 1 Gaard i Hammindløf samt Kronens Herlighed og Rettighed i følgende Kirkegaarde: Skaresø Kirkegaard i Lisbjerg Herred, Nøragger og Koed Kirkegaarde i Hald Herred og Glesborg Kirkegaard i Nørre Herred. Da Kongen nu vil have dette Gods indløst fra Jakob Seefeldts Arvinger, skal Hendrik Belov af Slottets Indkomst betale Arvingerne de 400 Dlr., som Godset staar i Pant for, lægge Godset ind under Kallø Slot og gøre Kongen Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Godset. J. T. 5, 120.

4. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at lade Oluf Ibsen i Sorterup være fri for dette Aars Ruglandgilde, da han har mistet Gaard og Gods ved en Ildebrand forrige Aar og samme Aar slet ingen Rug har faaet. K. Udt. i Sj. T. 19, 251 b.

— Livsbrev for Hans Jørgensen, Fru Giørrel Fadersdatters Tjener, paa Kronens Korntiende af Hørrebye Sogn i Froste Herred i Skaane, kvit og frit. Udt. i Sk. R. 3, 109.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Kongen sender ham fra Anderskof Slot noget Stod, der en Tid lang skal gaa der, og befaler ham at sende noget af Kongens Stod der ved Slottet [Nyborg] til Anderskof, da det skal gaa der. F. T. 3, 71.

6. Febr. (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen. Kongen har bevilget, at Christoffer Parsberg til Siødals to Sønner maa blive indtagne i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. K. Udt. i Sj. T. 19, 251 b.

¹ 7. Juli 1593. ² Rimsø, Nørre H., Randers A.

6. Febr. (Kbhvn.). Kgl. Beskærmelsesbrev for Fru Giørel Fadersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, og alt hendes Gods, rørligt og urørligt, i Danmark og Norge. Sk. R. 3, 109 b.

8. Febr. (—). Miss. til Hofmesteren og Peder Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at de i hans umyndige Aar have samtykket i et Mageskifte¹ mellem Kronen og Fru Kirsten Juel, Hendrik Sandbergs Enke, og hendes Husbondes Arvinger, hvorved hun har faaet noget Krongods i Tuorning Sogn i Liusgaard Herred i Nørrejyland, nemlig 1 Gaard, kaldet Magelund², og 3 Gaarde i Vertrup³. Da dette Gods ikke kan undværes fra Kronen uden stor Ulejlighed for denne og Kongen er til Sinds heller ikke at ville undvære Godset, men vil have det under Kronen igen, saaledes som det fra Arilds Tid har været, har han for nogen Tid siden⁴ skrevet til Jørgen Friis, Embedsmand paa Hald, om at begive sig til Fru Kirsten Juel for i Venlighed at forhandle med hende om igen at afstaa Godset og faa sit eget Gods tilbage i Stedet, men hun har ikke villet gaa ind derpaa. Da de andre Regeringsraader, der i Forening med dem have underskrevet Skødet, siden ere døde, skulle de overveje, ved hvilke Midler de engang inden St. Hans Dag kunne faa det ordnet saaledes, at Fru Kirsten igen afstaar det hende udlagte Krongods mod Tilbagegivelse af hendes eget Gods. Sker det ikke, vil Kongen se sig forarsaget til at indstævne Fru Kirsten Juel med Skødet til den første almindelige Herredag og tage Dom over hende for hendes tilbørlige Dommere, hvilket han dog for deres Skyld meget nødigt vil gøre. For den Gaard i Egeholt i Koldinghus Len, som er bleven taget i Kongens Faders Tid, vil Kongen udlægge hende andet Gods, som kan undværes fra Kronen uden stor Skade, saa at hun i alle Maader skal faa Skel og Fyldest for sin Ejendom. Sj. T. 19, 251 b. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Detløf Holck om straks at lade det Vogntømmer, som ligger der ved Slottet [Kronborg], køre hid. K. Udt. i Sj. T. 19, 251 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Casper Miltenitz, Hopmand paa Kronborg, det, som han behøver

¹ Se Kronens Skøder under 30. Aug. 1589. ² Mallinggaard (?). ³ Vattrup. ⁴ 29. Jan. 1598.

og forlanger til det nye Gjethus, og betale det af Toldboden; ligesaa skulle de betale de Trometer, som Kongen nylig har faaet. K. Udt. i Sj. T. 19, 252 b.

9. Febr. (Frøderiksborg). Miss. til Albret Friis. Da der paa Møgeltønderhus findes adskilligt Boskab, som er nødvendigt til Husets Behov og ikke kan undværes derfra, medmindre der købes noget andet i Stedet, skal Albret Friis paa Kongens Vegne købe Boskab for 200 Dlr. af Bendix Rantzau og lade det indskrive i Inventariet. Da det endvidere er storligen fornødent, at der bliver indkøbt Sædekorn til Vaarsæden, eftersom den Egn udkræver, samt Brødkorn og et Antal Køer til Husholdningen, skal Albret Friis ligeledes af Bendix Rantzau købe det fornødne Sædekorn til Vaarsæden, saa meget Brødkorn, som behøves til Folkenes Underholdning, indtil man kan faa af det ny Korn, og en 20 Køer, hvilke skulle indskrives i Inventariet. Med Hensyn til de under Gaarden liggende Bønder er Kongen tilfreds med, at de af deres Gaarde svare den Landgilde, som de fra Arilds Tid have svaret, og han vil ikke, at de skulle besværes med nogen ny og usædvanlig Tyngde eller Paalæg over deres Evne og Formue. Ligeledes bifalder Kongen, at Jorden til Gaarden i Raede og de 3 Gaarde, som kaldes Ringelspil, ligesom hidtil bruges til Avlen. Med Hensyn til de 1½ Gaard i Daller Sogn, som Bendix Rantzau har tilforhandlet sig, skal han gøre den Forordning, at de blive ved Møgeltønder Gods og ikke komme derfra, da Bendix Rantzau i sit Skøde har tilskødet Kongen alt Møgeltønders tilliggende Gods. J. T. 5, 120 b.

— Miss. til Albret Friis. Da Kongen vil have Møgeltønderhus med tilliggende Gods, som Bendix Rantzau har solgt til Kronen og nu til 1. Maj skal afstaa, lagt ind under Riberhus, skal Albret Friis til denne Tid overtage Møgeltønderhus og tilliggende Gods, aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt deraf og sætte en god og tro Karl til Foged eller Skriver paa Huset, der kan have flittigt Tilsyn med Avlen og Indkomsten. J. T. 5, 121.

10. Febr. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Toldboden at betale Zachæus Lehussen, Borger i Helsingør, nogle Skippd. Kugler, som Kongen har købt af ham, og at forskrive en 50 Stykker forgyldt Læder af det bedste Slags med Historier og

Trykværk paa, hvilke skulle bruges til Tapetseri, og ligeledes betale dem af Tolden. K. Udt. i Sj. T. 19, 253.

10. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Envoldt Kruse og Sivordt Beck, Kongens Rentemestre. Da Kongen har bevilget Gert Coltermandt Besolding paa 2 Kudsheste, 10. Dlr. om Maaneden, beregnet fra 14. Nov. 1599, skulle de lade ham faa disse og føre dem til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 253.

11. Febr. (—). Miss. til Hofmesteren og Kansleren om i Forening med nogle af de højlærde at forhøre Dr. Anders Lemvigs Regnskab for den af Landsbykirkerne i Sjælland, Skaane, Laaland, Falster og Møen udgivne Hjælp til Kollegiehusets Bygning. Sj. T. 19, 253. K. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 470).

— (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Horsens. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det i hans Faders Tid skal være forbudt Borgerne i Horsens at lade deres Korn male andre Steder end i Møllen ved Bygholms Slot, og da Mølleren i denne Mølle paa det højeste besværer sig over, at han ikke kan udrede sin aarlige Landgilde, medmindre dette herefter overholdes, befales det dem at give Borgerne i Byen Ordre til at søge til Bygholms Mølle og ikke andenstedshen med det Korn, som de skulle have malet, saafremt Borgerne ikke, hvis de søge andenstedshen, ville staa tilbørligt til Rette derfor. Hvis Mølleren forholder sig anderledes mod Borgerne, end billigt og ret er, skulle de tilkendegive Lensmanden paa Bygholm det og søge Ret hos ham over Mølleren. J. T. 5, 121.

13. Febr. (—). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. En Præst og en Bonde i Heldom Sogn i hans Len [Bøvling] have berettet, at de have Livsbrev paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Heldom Sogn, og at en Borger i Lemvig, ved Navn Hans Kræmmer, for nogen Tid siden har givet en Ejendom i Sognet med Tiende og anden Rettighed til Lemvig Kirke, hvorved de komme til kort paa Kronens, Kirkens og Præstens Tiende. Da de have begæret at maatte beholde Tienden af denne Ejendom, eftersom den ligger i Sognet, skal han undersøge denne Sag og hjælpe Præsten og Bonden til Ret, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. J. T. 5, 121 b.

15. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør.

Da Kongen har bevilget, at hans Dreng Hændrich Zeplin maa faa 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, ligesom andre Kongens Dreng hos Berideren faa, skulle de betale ham disse 4 Dlr. maanedlig og føre dem til Udgift i Regnskabet. K. Udt. i Sj. T. 19, 253 b.

15. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Knudt Rud. Da Kongen vil have Postvognene paa Slottet [København] afskaffede, skal han i Stedet forordne de 3 blakkede Heste, som Kongen har faaet af Rentemester Sivord Beck, til Rideheste og desuden en sort Hest, som har gaaet for en af Postvognene, saa at disse Heste kunne bruges som Postrideheste i de Ærinder, nogen skal rejse derfra. K. Udt. i Sj. T. 19, 253 b.

— Miss. til Peder Munk. Der er nogen Trætte mellem Peder Jul til Alstedt og Fru Margrette Brahe, Christen Skeels Enke, paa den ene og Christopher Rosenkrantz til Sønder-skouf paa den anden Side, og Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til Jakob Seefeldt og flere andre gode Mænd om at begive sig til de omtrættede Aasteder og enten forlige Parterne i Mindelighed eller skille dem ad med Retten. Da imidlertid Jakob Seefeldt er død, have nogle af dem begæret, at en anden god Mand maa indtræde i hans Sted. Det befales Peder Munk at møde paa Aastederne, naar Befalingen skal udføres, indtræde i Jakob Seefeldts Sted, udføre Kongens Befaling i Forening med de andre gode Mænd og give deres Afgørelse beskrevet under alles Segl. J. T. 5, 122.

22. Febr. (Kbhvn.). Kongelig Konfirmation paa en af Borgemestre og Raad i København affattet Skraa og Lavret for Skrædderne i København. Sj. R. 14, 252 b. (Tr.: KD. II. 502—09).

23. Febr. (—). Aab. Brev om, at Niels Sur, Borger i Slagelse, til Foraaret for denne ene Gang maa lade 200 Staldøksne udskibe fra Korsør, dog skal han svare Tolderen samme-steds sædvanlig Told af dem. Udt. i Sj. R. 14, 258 b.

24. Febr. (Frederiksborg). Bestalling for Hans Meier, der paa egen Bekostning skal tage Vare paa Dyrehaven ved Frederiksborg Slot og holde en Karl, som skal gaa omkring Dyrehaven og med Flid paase, at ingen Grævlinge eller Ræve grave sig ind. Endvidere skal han paa egen Bekostning flikke og forbedre Plankeværket omkring Dyrehaven, hvor det gøres behov, og holde det fuldkomment i Stand, saa det straks bliver istandsat, hvor det

findes at være bygfældigt; dog skal der paa hans Anfordring fra Slottet leveres ham hvad Tømmer, Deler og Søm, som behøves dertil. Hvis derimod hele Tavl blæses ned af Storm og Uvejr, skal Lensmanden paa Kongens Bekostning straks igen lade det forfærdige. Han skal i aarlig Løn have 10 gl. Dlr., Maanedskost paa 1 Person og Foder og Maal paa 1 Hest af Slottet. Sj. R. 14, 258 b.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Detløf Holck om at sende to Svende, der arbejde hos Stenhuggeren ved Kronborg Slot, til Københavns Slot til Stenhuggeren her; de skulle ufortøvet indstille sig til det Arbejde, som her er foretaget. — Postscriptum: Han skal lade Stenhuggeren ved Kronborg skaffe sig to andre Svende i Stedet, for at det Arbejde, der er overdraget ham, ikke skal blive forsømt. K. Udt. i Sj. T. 19, 254.

— Miss. til Voldemar Parsberg, der tidligere har faaet Ordre om nogen synderlig Bygning, som Kongen vil have foretaget paa Skanderborg Slot, at han af denne Bygning kun skal lade Boldhuset og den lille Stald udføre. J. T. 5, 122 b.

— Miss. til Børge Trolle om straks at lægge Holdings Mølle i Hering Sogn i Hammerum Herred, som Sivordt Reinskat til Herningsholm har været forlenet med, ind under Lundenes Len og gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Orig.

2. Marts (—). Miss. til Carl Bryske. Eiler Qvitzov til Lyksholm, Landsdommer i Fyen, har berettet, at han har været Forlover for afdøde Gabriel Skinkel til en holstensk Adelsmand for 2000 Dlr. og efter Gabriel Skinkels Død paa Grund af Adelsmandens Indmaning har indløst Hovedbrevet til sig. Da han nu paa Herredstinget har faaet Æskning over Gabriel Skinkels Arvinger, men som Landsdommer ikke kan udstede nogen Æskning i sin egen Sag paa Landstinget, har han anmodet Kongen om at beskikke en anden i hans Sted paa den Tid, da Æskningen skal udgives. Carl Bryske skal sidde i Landsdommers Sted, naar Eiler Qvitzov begærer Æskning over Gabriel Skinkels Arvinger, stede ham Æskning efter hans lovlige Forfølgning og give det beskrevet, for at Sagen ikke skal blive forhalet. F. T. 3, 71.

3. Marts (—). Miss. til Voldemar Parsberg. Kield Brockenhuus til Lierbek har berettet, at han har Fæstebrev paa Livstid paa Kronens Part af Korntienden af Hansted Sogn mod at svare en aarlig Afgift deraf. Da Fru Karen Gyldenstjerne til Stiernholm, Holger Rosenkrantz's Enke, nu har ødelagt 2 Gaarde i

Sognet og bruger Ejendommen til dem til en af hendes Avlsgaarde sammesteds, kommer han til kort paa sin Afgift og har derfor begæret, at Afgiften maa blive nedsat med de 2 Gaardes Tiende. Voldemar Parsberg skal undersøge Sagen, lade Afgiften nedsætte med den Tiende, som de 2 Gaarde svarede, før de blev ødelagte, og lade den nedsatte Afgift føre til Regnskab. J. T. 5, 122 b.

4. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Da Bygmesteren paa Varberg Slot har antaget en Mestersvend, ved Navn Jacob Cornelissen, der i hans Fraværelse skal føre Tilsyn med, at Bygningen med Flid gaar for sig, og har lovet ham 100 Dlr. i aarlig Løn og 1 Mk. om Dagen i Dagløn baade Sommer og Vinter, skal Jacob Beck betale Jacob Cornelissen baade Aarsløn og Dagløn fra Antagelsesdagen og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 99.

5. Marts (—). Miss. til Eske Brock. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra disse Brevvisere, Poufvel Jensen og Marrinne Lauridsdatter, hvori de klage over, at Vitus Brun i Møllerup for nogen Tid siden er bleven myrdet paa Herredstinget. Kongen kan ikke noksom forundre sig over, at der ikke er sket nogen alvorlig Eksekution paa de Mordere, der have bedrevet en saadan uhørlig Bedrift og Gerning paa Herredstinget, hvor Lov og Ret fredssommelig skulde handles, da jo nogle ere blevne svorne fredløse og der er svoret Aaraad over andre. Da Kongen paa ingen Maade vil have, at en saadan morderisk Gerning skal gaa ustraffet hen, skal Eske Brock med største Flid og Alvor lade undersøge, hvem og hvor mange der have gjort Haandgærning paa den døde og ynkelig myrdet ham, og hvis nogen findes i hans Len, lade alvorlig Eksekution ske over dem, saa en saadan uhørlig Gerning kan blive tilbørligt straffet. Han skal med Flid undersøge, om der, som det fortælles, har været en Præst blandt Morderne, og om han har gjort Haandgærning paa den dræbte, og siden sende Kongen fuldstændig Beretning om Sagen. J. T. 5, 123.

6. Marts (—). Miss. til Absolon Gjøe om at sende sin Skriver til Rentekammeret med 2 Aars Afgift af Dallum Kloster og de dertil hørende Regnskaber, saa han kan være her Palmelørdag [15. Marts]. Udt. i F. T. 3, 72.

— Miss. til Albret Friis. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori denne Brevviser Hans Nielsen højlig beklager sig over Bendix Rantzau. Albret Friis skal undersøge Sagen og hvis det viser sig, at der er gjort Hans Nielsen Uret, hjælpe ham

til Ret, saa vidt det kan ske med Lov og Ret, saa han ikke yderligere skal have noget at klage over. J. T. 5, 123 b.

6. Marts (Frederiksborg). Miss. til Frederik Leigel og Gudmand Nielsen, Borgemestre i Helsingør. Da Kongen har bevilget, at denne Brevviser, Hans Holsen, straks maa komme ind i Hospitalet i Helsingør, skulle de straks give Hospitalsforstanderne Ordre til at optage ham i Hospitalet og give ham samme Underholdning, som andre Hospitalslemmer faa. K. Udt. i Sj. T. 19, 254.

— Miss. til Fru Sophie Bilde, Jakop Seefeldts Enke. Da Kongen har Brug for nogle Læster Kalk til Bygningen paa Varberg Slot, skal hun i Mariager Klosters Len med det allerførste skaffe Kongen en 4—500 Læster Kalk af den Kalk, som hun tidligere har faaet Skrivelse om, fragte Skuder til at fremføre den og sende den til Varberg, straks naar Vandet bliver aabent. Den Fragt, hun lover Skipperne, skal efter hendes Bevis blive betalt disse af Lensmanden paa Varberg. Hun skal paase, at Kalken bliver fremsendt snarest muligt, da det er magtpaaliggende. J. T. 5, 123.

7. Marts (—). Miss. til Jacob Beck om at antage en god forfaren Bartskær paa Varberg Slot og give ham samme Aarsløn, som en af Knægtene faa. Udt. i Sk. T. 3, 99.

8. Marts (—). Miss. til Voldemar Parsberg. Han har ladet denne Brevviser, Knud Andersen i Eier, tiltale og forfølge, fordi der for nogen Tid siden i Kronens Skove i Skanderborg Len skal være skudt et Dyr, som siden er slæbt over en Bæk og ført bort til Fællesskoven, og fordi Knud Andersen skal være vidende om, hvem der har skudt og bortført Dyret. Da Knud Andersen nu har ansøgt om, at hans Forseelse for denne Gang maa blive ham eftergivet, hvis det skulde vise sig, at han ikke har taget saa flittigt Vare paa Kronens Skove, som han burde, har Kongen for denne Gang eftergivet ham Forfølgningen for den Sag, mod at han optinger til Voldemar Parsberg paa Kronens Vegne for Sagen og bøder, hvad ret kan være, hvorefter Voldemar Parsberg skal rette sig. J. T. 5, 124.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Lensmændene i Sjælland om, at alle de Landsbykirker i Sjælland, der have Formue og ere ved god Hævd og Bygning, skulle yde Tredjedelen af deres Beholdninger til Fuldførelsen af det nye Kollegiehus ved Uni-

versitetet. Sj. T. 19, 254. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 471 f.).

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde og Universitetet om at give Kirkeværgerne for alle de Kirker, som de have Jus patronatus til, og som have Formue, Tilhold om at yde Tredjedelen af deres Beholdninger til Fuldførelsen af det nye Kollegiehus ved Universitetet og yde Hjælpen inden 1. Maj til Professorerne Dr. Anders Lemvig og Dr. Thomas Fincke. Udt. i Sj. T. 19, 255.

— Miss. til Sten Brahe og Christian Holck. Knudt Rud Jørgensen, Embedsmand paa Københavns Slot, er paa den sidste Herredag af Kongen og Rigsraadet dømt til nu til 1. Maj paa sin Gaard Vedbyegaard at gøre Knudt Rud Eriksen til Sandholt, Embedsmand paa Odensegaard, sin Ed efter Loven paa, at han har indført paa Vedbyegaard alt hvad han har modtaget paa Gaarden, da han overtog den, i Overensstemmelse med den afsagte Dom. Da Kongen samtidig har beskikket dem til at være Knudt Rud Jørgensens Lovhøringer og hænde samme hans Lov, befales det dem herved at være til Stede paa Vedbyegaard til ovennævnte Tid, nøje paase, at Loven bliver gjort i Overensstemmelse med Loven, og give begge Parterne beskreven, hvorledes Loven bliver gjort og given. Sj. T. 19, 255 b¹.

10. Marts (Frederiksborg). Miss. til Fredrik Leil og Gudmandt Nielsen, Borgemestre i Helsingør, om straks at sende nogle af Byens Færger og Baade over til Helsingborg for at føre noget der liggende Hjultømmer over til Kronborg, da der er Brug for det til noget Arbejde her paa Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 256.

11. Marts (Kbhvn.). Pas for Peder Frandtsen paa Østersøen ind i Sverrig, for Hendrik Althof paa Sverrig, for Markus Mule, Borger i Odense, paa Sverrig, for Christen Hammer og hans Svoger Borgemester Niels Hammer paa Østersøen og for Vellum Hesselsen, Borger i Skelskør, paa Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 259.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om, at Kongen har bevilget, at to af Niels Stygges Sønner maa indtages i Sorø Skole

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Efterretn. om de danske Ruder. 2. H. S. 146 f.

og faa nødtørfdig Underholdning lige med de andre. Udt. i Sj. T. 19, 256.

11. Marts (Kbhvn.). Miss. til Breide Rantzau. Da Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Drotningborg, skal have noget Gods paa Møen, der ligger i Kongens Fredejagt og saa belejligt for Kongen, at denne ikke uden Skade kan undvære det, og da Eske Brock har tilbudt at ville lade Kongen faa det til Mageskifte for billigt Vederlag, skal Breide Rantzau med det allerførste undersøge, om Godset med Hensyn til Jagt og anden Lejlighed ligger Kongen saa belejligt, at denne ikke uden Skade kan undvære det, og snarest muligt erklære sig derom. Sj. T. 19, 256.

12. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har ladet handle med Stenhugger Jacob Muus om at hugge nogle Kampesten til Byggeriet paa Københavns og Frederiksborg Slotte. Han skal hugge og gøre godt renligt Arbejde og have 1 Mk. dansk for hver Alen, regnet efter Stenhuggers Alen; endvidere skal han for hver 100 Alen have 1½ Td. Malt, 9 Skpr. Mel og 1 Otting Smør. Han skal have fri Husleje hos Bønderne, fri Senge til sig selv og sine Folk og Ildebrændsel til Nødtørf til at brygge, bage og koge ved. Pengene skal Rentekammeret betale ham, men det øvrige skal Lensmanden i det Len, hvori han arbejder, skaffe ham. Han skal være forpligtet til at lave godt Arbejde og holde gode Svende, saa Arbejdet kan gaa for sig. Sj. R. 14, 259.

— Miss. til Ebbe Munk. Førrige Sommer gav han Bønderne under Slottet [Antvorskov] Ordre til, at enhver skulde lade slaa et Læs Stargræs eller Bregner og lade det føre til Slottet til Strøelse til Kongens Heste; en Del af Bønderne har ogsaa ydet dette, og en Del har svaret, at de hellere vilde give et Læs Halm til Strøelse, men da der nu behøves Strøelse til Kongens Heste, trykke de sig alligevel ved at yde det. Han skal nu give alle dem, der i Sommer ikke vilde slaa eller fremsføre Bregner eller Stargræs, Ordre til med det første at yde et godt Læs Halm til Strøelse, da der daglig er Brug for det til Kongens Heste, som staa paa Antvorskov. Sj. T. 19, 256 b.

13. Marts (—). Miss. til Henning Reventlov. Da Kongen nu til 1. Maj vil give Dueholm Kloster en anden Lensmand, skal han straks begive sig over til København til Kongen for nærmere at erfare dennes Vilje om den Sag. Sj. T. 19, 257.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København angaaende

en Undersøgelse af de forskellige Lavsskraaer. Sj. T. 19, 257. (Tr.: KD. IV. 758).

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Arrild Hvitfeldt om at undersøge, hvorvidt afdøde Hans Speigel har haft noget Krongods i Giers Herred i Forlening, som tidligere har hørt under Herredet, og hvis saa er, straks lade Godset lægge ind under Herredet og gøre Regnskab for Indkomsten af det. Udt. i Sk. T. 3, 99 b.

— Miss. til Knud Urne. Da Fru Karen Gyldenstjerne, Hans Lavridsens Enke, til hvem Kongen nogle Gange har skrevet om at betale, hvad hun paa hendes afdøde Broder Peder Gyldenstjernes Vegne skylder Kongen, ikke engang har ansøgt om, at Pengene maa blive staaende noget længere hos hende, skal han lade hende tiltale og baade paa Herredsting og Landsting og siden for Rigens Kansler med Rigens Æskning æske Pengene af hende, saa vidt han kan gøre med Lov og Ret. De derved foraarsagede Omkostninger vil Kongen betale ham. Sm. T. 6, 32.

— Miss. til Børge Trolle. Som han vel husker, har han endnu ikke i Rentekammeret betalt, hvad han er bleven Kronen skyldig paa Nedenis og Mandals Len i Norge, ej heller de rede Penge, som han er bleven forstrakt med, ligesom han heller ikke endnu har ladet sine Regnskaber af Københavns Len i den Tid, han har været forlenet med det, forklare. Det befales ham herved enten selv at møde eller sende sin Fuldmægtig til Rentekammeret inden 3. Paaskedag [25. Marts] i det seneste for at betale hvad han bliver skyldig paa de norske Len og de rede Penge, han er bleven forstrakt med, saafremt Kongen ikke, hvis han undlader det, skal søge sin Erstatning hos ham. Ligeledes skal han i egen Person møde i København den 14. April for i Rentekammeret at forklare sine Regnskaber af Københavns Len. J. T. 5, 124.

— Miss. til Axel Brahe. Da Kongen har befaleet sin Snedker Gregers at forfærdige noget Arbejde, hvortil der behøves noget Træ, som bedst kan faas der i Lenet [Helsingborg], skal Axel Brahe i Lenets Skove lade hugge de Slags Tømmer, som Gregers Snedker begærer, ufortøvet lade det føre ned fra Skovene og sørge for, at det uden Forsømmelse kan blive ført over til Kronborg. Udt. i Sk. T. 3, 99 b.

14. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen af den synder-

lige Gunst og Naade, hvormed han er Fru Giørrel Fadersdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, bevaagen, stadfæster det Livsbrev, som hun har givet hendes Foged Far Matsen paa et Aaledræt, kaldet Jordberg, i Skyts Herred i Skaane, hvilket Peder Jensen i Store Hammer hidtil har haft i Brug, dog saaledes, at han aarlig skal give hende, saalænge hun lever, og efter hendes Død Befalingsmanden paa Malmøhus 1 Fjerd. Aal og 3 »Hovedsnese« Aal. Sk. R. 3, 109 b.

14. Marts (Kbhvn.). Lignende Stadfæstelse paa det Livsbrev, som Fru Giørrel Fadersdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, har givet sin Foged Far Matsen paa Kronens Part af Korntienden af Tredingstienden i Maglerup Len i Skyts Herred i Skaane, uden Afgift. Sk. R. 3, 110.

— Lignende Stadfæstelse paa det Livsbrev, som Fru Giørrel Færsdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, har givet sin Foged Christen Marquorsen paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Vebre Sogn i Torne Herred i Skaane, uden Afgift af Kronens Part og mod at svare sædvanlig Afgift til Kirken. Sk. R. 3, 110 b.

— Miss. til Christian Bernekov. Da afdøde Hans Speigel har haft noget Krongods i Forlening, som tidligere har ligget under Lundegaard, nemlig 6 Bønder i Harrebiery, skal han straks igen lægge disse Bønder under Lundegaard, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for Indkomsten af dem. Hvis det viser sig, at Hans Speigel har været forlenet med mere Gods i Malmøhus og Lundegaards Len, end der ligger til Gladsaxe, skal Christian Bernekov ogsaa lægge det ind under Lenene og gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Sk. T. 3, 99 b.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Denne Brevviser, Hr. Niels Frandtzen, Sognepræst til Gundstedt¹ og Siøndt² Kirker i Skanderborg Len, har berettet, at hans Gaard med Hø, Korn, Bo og Boskab og næsten alt, hvad han ejede, for kort Tid siden er brændt, og i den Anledning ansøgt om at maatte faa nogen Benaadning i Betragtning af hans arme Vilkaar. For at han igen kan komme paa Fode, har Kongen bevilget, at han i de næste 2 Aar maa oppebære Kronens Part af Tienden af Vedslet³ Sogn i Skanderborg Len. J. T. 5, 124 b.

¹ Gangsted, Vor H. ² Søvind, samme H. ³ J. T. har fejlagtigt: Undslet.

15. Marts (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Lemvig og Dr. Thomas Fincke. Kongen har ladet aabent Brev udgaa til alle Lensmænd paa Sjælland og Møen om at give Kirkeværgerne for alle de Landsbykirker i deres Len, der have Formue og ere ved god Hævd og Bygning, Tilhold om at bidrage Tredjedelen af det, som Kirken har i Forraad, til Bygningen af Kollegiehuset ved Københavns Universitet, for at denne Bygning en Gang for alle kan blive gjort færdig, og inden 1. Maj at levere denne Hjælp til dem. Det befales Dr. Anders og Dr. Thomas at tage mod Pengene, kvittere for dem, anvende dem til Husets Bygning, paase, at de blive anvendte nyttigt, og siden gøre Regnskab for Pengenes Anvendelse for de gode Mænd, som Kongen beskikker til at høre Regnskabet. Sj. T. 19, 258.

16. Marts (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund. Da Kongen har bevilget, at Peder Grahe, Snedker paa Frederiksborg Slot, maa faa sin Aarsløn forbedret med 20 Dlr., skal Peder Mund herefter betale ham 20 Dlr. mere, end han hidtil har faaet. Udt. i Sj. T. 19, 258 b.

17. Marts (Kbhvn.). Ny Fundats for Almindeligt Hospital i København, da den gamle skal være bortkommen. Sj. R. 14, 259 b¹.

18. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Lykke om at give Abel Billedsnider i Næstved Ordre til straks at begive sig over til Nykøbing Slot paa Falster og skaffe ham Befordring med Vogne, saa han uforsømmelig kan fremkomme, da han siden skal begive sig til Kongen. K.

19. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe de paa vedlagte Seddel opførte Fiskeredskaber og Fuglespise, tilstille Fiskemesteren det og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 258 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe og Oluf Rosensparre. Da Kongen har bevilget, at Tage Krabbe til Jordbiery maa faa noget Kronens Gods i Skaane til Mageskifte, nemlig 19 Gaarde i Munckeliungbye By og Sogn og 6 Gaarde i Øssøe By og Sogn,

¹ Fundatsen indeholder tillige en udførlig Jordebog over alt Hospitalets Gods. Skønt denne Fundats, saa vidt ses, ikke er trykt nogensteds, har man dog ikke ment paa dette Sted at burde give noget Uddrag af den, da et saadant vilde blive uforholdsmæssigt stort og alligevel ikke vilde være tilfredsstillende.

samt følgende jordegne Bøndergaarde: 3 Gaarde i Hillerup i Munckeliungbye Sogn, 4 Gaarde i Øssøe By og Sogn, 3 Gaarde i Axstrup og 2 Gaarde i Ebberup, skulle de med det første besigte og beregne Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 100.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til nogle Købstæder i Skaane. Da der til Bygningen ved Auskær Købstad behøves en Del Murmestre og Kalkslagere, skulle de med det første sende N Kalkslagere og Murmestre til Knud Grubbe, saa de kunne være i Auskær 18. April. De skulle medgive dem Bevis for, at de ere sendte fra Byen for at arbejde paa Bygningen. Kongen vil sørge for, at Murmestrene og Kalkslagerne faa Dagløn fra den Dag af, da de rejse fra Byen, indtil de komme tilbage til den igen. — Malmø og Ystad hver 4 Murmestre og 2 Kalkslagere; Lund, Væ, Ronneby og Sølvitsborg hver 3 Murmestre og 1 Kalkslager; Trelleborg og Simbrishavn hver 2 Murmestre og 1 Kalkslager. Sk. T. 3, 101.

— Miss. til Eske Brock om straks at lægge det Gods i Galten og Huolbjerg Herreder, som afdøde Madts Sandberg har været forlenet med¹, ind under Drotningborg Len og tilbagekræve fra hans Enke den visse og uvisse Indkomst, som hun maatte have oppebaaret af Godset siden hendes Husbondes Død, og føre baade denne og den fremtidige Indkomst til Indtægt for Kronen i sit Regnskab. J. T. 5, 125.

— Miss. til Jakob Høg. Kongen har for rum Tid siden² opskrevet Niels Kaas til Staarupgaard's Enke³ det Kronens Gods, hun har i Pant, og samtidig tilbudt at tilbagebetale hende Pantessummen mod Tilbagelevering af Kongens Forskrivning i Rentekammeret. Da hun endnu ikke har til Stede ført Kongens Forskrivning, men fremdeles oppebaaret Indkomsten af Godset, skal Jakob Høg nu straks lade Godset lægge ind under Skivehus og herefter aarlig gøre Kronen Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Han skal dernæst give hende Ordre til straks at sende hendes Fuldmægtig til Rentekammeret med den ovennævnte Forskrivning, hvor saa Pantessummen skal blive hende betalt. J. T. 5, 125.

20. Marts (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Fru Lisebeth Rosenkrantz, Anders Thotts Enke, der nogle Gange har faaet Skrivelse om at gøre sin afdøde Husbondes Regnskab af

¹ Jvfr. 18. Juni 1589.

² 14. Nov. 1598.

³ Birgitte Rosenkrantz.

Laugholms Len klart og afbetale, hvad hun maatte blive skyldig, hidtil ikke har villet rette sig derefter, skal han tiltale og forfølge hende med Rigens Æskning for denne Restance paa Herredsting, Landsting og ind for Rigens Kansler. Den Omkostning, der gaar med hertil, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 101 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Sparre til Svanholm og Christian Bernekov til Bierckholm. Da Anders Hvitfeldt til Trundstad har bevilget Kronen sin Hovedgaard Smidstrup i Halmstad Herred med tilliggende Gods, nemlig 8 Gaarde i Smidstrup By, 7 Gaarde i Klakkerup i Øreby Sogn, 3 Gaarde i Sten i Ensløf Sogn, 1 Gaard, kaldet Hellerup, Fielginne, Gulbrønne Mølle, 1 Gaard i Skielaas i Brereds Sogn, 2 Gaarde i Trølstrup i Laholms Sogn, 1 Gaard, kaldet Knefvelstrup, i Sønderom Sogn, 1 Gaard, kaldet Bale, med 2 under Gaarden liggende Møller, samt tilliggende Fiskeri og anden Herlighed til Mageskifte for følgende Krongods i Malmøhus Len, nemlig 27 Gaarde i Snarested i Liunids Herred, 15 Gaarde og 1 Fæste i Baldringetorp i Hervestad Herred, 16 Gaarde i Baldringe By, 1 Gaard, kaldet Sortekielde, og Kulle Mølle, skulle de med det første besigte og ligne alt Godset, taksere Bygningen paa Smidstrup Hovedgaard og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 101 b.

28. Marts (—). Miss. til Jørgen Kaas. Da han endnu ikke til Rentekammeret har indbetalt, hvad hans Fader¹ ved sin Død skyldte Kongen af Visborg Slot, uagtet han og hans Medarvinger tidligere have faaet Skrivelser fra Kongen om at betale, befales det ham nu inden en Maaned enten selv at møde eller sende sin Skriver hid for at gøre Regnskabet klart, betale, hvad der kan tilkomme Kongen derpaa, og kræve Kvittansiarum. Sker det ikke, vil Kongen lade kræve sit Tilgodehavende af ham med Retten. Han skal tilskrive Hofmesteren et Svar med dette Bud. Udt. i Sj. T. 19, 259.

— Lignende Miss. til Claus Nielsen, Mikkil Nielsen og andre Arvinger efter Niels Mikkelsen til Kye om at betale, hvad de paa deres Faders Vegne maatte blive Kongen skyldig paa Hede-markens Len i Norge, og kræve Kvittansiarum. Udt. i Sj. T. 19, 259.

— Lignende Miss. til Morten Venstermand og andre Johan

¹ Emmike Kaas.

Venstermands Arvinger om at betale, hvad deres Broder Johan Venstermand maatte være bleven Kongen skyldig af Reens Kloster i Norge, og kræve Kvittansiarum. Udt. i Sj. T. 19, 259 b.

28. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Christen Prip til Øelandt og andre Klaus Skeels Arvinger om at betale, hvad Klaus Skeel maatte være bleven Kongen skyldig af Vardehus Len, og kræve Kvittansiarum. Udt. i Sj. T. 19, 259 b.

— Miss. til Johan Urne til Valsøe om inden 6 Uger at sende sin Fuldmægtig til Rentekammeret for at forklare sit Regnskab af Bornholm og kræve Kvittansiarum. Udt. i Sj. T. 19, 259 b.

29. Marts (—). Miss. til Peder Munk, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Axel Gyldenstjerne, Absolon Gjøe, Breide Rantzau, Albret Friis, Arrildt Hvitfeldt, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Hendrik Lykke, Eske Brock og Christian Holck om at bevilge, at Adelens Bønder i Sjælland til Sommer paa egen Underholdning og Bekostning maa arbejde 6 Søgnedage paa Udvidelsen og Forbedringen af Københavns Befæstning og fremdeles ligesaa i de følgende Aar, indtil Befæstningen er færdig. Sj. T. 19, 259 b. (Tr.: KD. IV. 759. G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 112).

— Bestalling for Hr. Villats Søfrensen som Provst paa Gotland og Sognepræst i Visby. Han skal paase, at Guds Ord prædikens rent og purt allevegne paa Øen, og ordinere de Præster, der lovlig blive kaldede til noget Embede der paa Landet, ligesom han ogsaa skal sørge for, at Skolerne blive forsynede med dueelige Skolemestre. Han skal aarlig holde Kapitel og Konsistorium, naar der forefalder Sager, som skulle paadømmes af Kapitlet, og skal vise sig flittig og uforsømmelig i Visitats og anden Bestilling. Han skal nyde den Rente og Indkomst, som de tidligere Sognepræster i Visby have haft. Sk. R. 3, 111.

— Aab. Brev om, at Hr. Villats Søfrensen, Provst paa Gotland, indtil videre aarlig maa oppebære 60 Dlr. af Visborg Slot til sin Underholdning. Udt. i Sk. R. 3, 111 b.

31. Marts (—). Miss. til Sten Brahe. Da Kongen har beskikket N. N. til Skovrider paa Kronens Skove i Kallundborg og Draxholm Len, skal han skaffe N. N. en bekvem Bolig. Hvis den

skal bygges fra ny af, skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i Sj. T. 19, 260 b.

[**Omtr. 31. Marts**]¹ (**Kbhvn.**). Miss. til Fru Sophie Bilde, Jakob Seefeldts Enke, om til Kongen at opkøbe² al den Kalk, som kan faas i Mariager Klosters Len, og saa tidlig som muligt paa Foraaret sende 3000 Læster Kalk til Halmstad, 1500 Læster til Varberg, 600 Læster til Bahus og til København saa meget, som hun yderligere kan skaffe. Kongen har givet Ordre til, at Lensmændene paa de nævnte Steder skulle betale Skipperne den Fragt, disse skulle have. Selve Kalken skal efterhaanden blive hende betalt. Udt. i J. T. 5, 125 b.

1. April (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Charsten Feldbereder, Borger i Helsingør, der paa egen Bekostning har opført en Stampemølle ovenfor Hammermøllen ved Helsingør i det Haab, at han fremdeles maa bruge og beholde den til sit Embedes Behov, maa bruge og beholde denne Stampemølle, saalænge han lever, og at efter hans Død det af hans Børn, som bliver dygtig til Feldberederhaandværket, ligeledes maa beholde Møllen, saalænge det lever. De skulle holde Møllen i god Stand og aarlig i rette Tid svare Kronen 6 gl. Dlr. af den, at betale til Lensmanden paa Kronborg. Sj. R. 14, 270 b.

3. April (—). Miss. til Ebbe Munk. Kronens Møllere under Antvorskouf Slot have indberettet, at der for nogle faa Aar siden er opført mange Hestemøller og Vejrmøller der i Lenet, hvilket er til stor Fortrængsel og Afbræk for dem, og at de, hvis disse Møller ikke blive afskaffede, ikke ville kunne vedblive at udrede deres pligtige Skyld og Landgilde. Ebbe Munk skal nøje undersøge Sagen og lade dem, der have opsat Møller til Afbræk for Kronens gamle Landgildemøller, tiltale og forfølge med Retten, om de ikke bør afskaffe og nedbryde de nye Møller, saa at Kongens gamle Landgildemøller kunne blive ved Magt og Kongen faa sin aarlige Skyld og Landgilde af dem. Sj. T. 19, 260 b. K.

— (**Kbhvn.**). Kvittansiarum til Ofve Lunge til Odden, Anders Maltissen til Albeck, Hans Rostrup til Sølfvidtskoufgaard³, Tomis Maltissen til Tanderupgaard og Ulrik Sandberg til Qvelstrup, alle Fru Abel Skeels Arvinger, der nu paa egne og deres

¹ Indført mellem Breve af 19. Marts og 1. April.
sikkert fejlagtigt: opskibe.

² Registranten har.

³ Selleskovgaard, Framlev H.

Medarvingers Vegne have gjort Regnskab for de Penge-, Mad- og Kvægskeer, som Hr. Niels Lange og Fru Abel Skeel have oppebaaret i Lundenes Len fra Midfaste 1564, da Hr. Niels Lange først fik Lenet i Pant, til 1585, da Fru Abel Skeel døde og Hans Lange derefter fik Lenet i Pant, og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. De bleve ialt skyldige 811 Dlr. 6 Sk. lybsk, som de have indbetalt i Rentekammeret til Rentemestrene Envold Kruse og Sigvordt Beck. J. R. 6, 141.

5. April (Kbhvn.). Sk. T. 3, 123 b. se 5. Nov. 1600.

8. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Borgemestre og Raad i Malmø paa egne og Menighedens Vegne bevilger, at Borgerne i Malmø indtil videre uhindret maa udføre til Skibs de Staldøksne, som de have opsat paa Foder eller have tilforhandlet sig, dog Kronens Told i alle Maader uforkrænket. Sk. R. 3, 111 b.

— Miss. til Hermand Juel om saa snart som muligt at fremsende nogle Øksne til Københavns Slot. Udt. i Sk. T. 3, 103.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at møde i København 1. Maj med de Breve og andet, som han maatte have angaaende de af Borgemestre og Raad og Menigheden i Nyborg fremførte Klagemaal og Besværinger. Udt. i F. T. 3, 72.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg om at møde i København 1. Maj med de Breve og andet, som de maatte have angaaende deres Klagemaal og Besværinger. Udt. i F. T. 3, 72.

— Aab. Brev om, at Knud Urne, Embedsmand i Haldsted Kloster, der har stort Besvær med de Købstæder paa Laaland og Falster, som han har i Befaling, men hidtil intet har haft derfor, herefter aarlig maa oppebære 150 Dlr. af Rentekammeret, saalænge han har disse Købstæder i Befaling eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sm. R. 5, 18 b.

9. April (—). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bevilget, at den Borger i Aalborg, som var Havnefoged paa Gotland, i Betragtning af hans Armod kun skal betale 200 Dlr. af den Restance, han skylder Kongen, skal Manderup Parsberg med det allerførste annamme disse 200 Dlr. af ham. J. T. 5, 125 b.

— (**Frederiksborg**). Bestalling for N. N. som Sporemager paa Andtvorskouf Slot. Han skal efter Kongens Beriders Anvisning lave de Stænger, Mundstykker og andre hans Haand-

værk vedkommende Ting, som Kongen behøver. Han skal, fra Paaskedag 1599 at regne, have 30 Dlr. i aarlig Løn, 10 Dlr. om Aaret til en Svend og fri Underholdning med Mad og Øl til dem begge, alt at udrede af Andtvorskouf Slot. Sj. R. 14, 271.

9. April (Frederiksborg). Miss. til Kansleren. Hoslagt sendes ham til Efterretning en Skrivelse fra Dronningen af England, hvilken Kongen i Dag har modtaget med sin Sekretær Jørgen Brockenhuus. Udt. i Sj. T. 19, 261.

— Miss. til Tolderne i Helsingør, der have udbetalt 100 Dlr., som Jørgen Brockenhuus, kgl. Sekretær, har faaet til sin Rejse til England, om at føre disse 100 Dlr. til Udgift for Kongen i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 261 b. K.

— Miss. til Christoffer Valkendorf, Hofmester, om at give Ordre til, at der straks bliver sendt 2 Snedkervende og 2 Savskærere her til Slottet. Orig.¹.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Meier. Fredrik Leil, Borgemester, og Niels Hendriksen, Toldskriver i Helsingør, have berettet, at de i 1598 med deres egen Skipper have sendt nogle Læster Mel, Rug og Byg til Lissebon til en Faktor, ved Navn Hendrik Thomsleger, og at denne efter sine egne Breve til dem ogsaa har modtaget det sendte og lovet at ville skaffe dem Betaling derfor, naar han havde faaet det solgt. Da de endnu intet have faaet og Hendrik Thomsleger imidlertid er død, have de, da Hendrik Thomslegers Arvinger, der have overtaget hans Gæld, skulle have noget Gods inde paa nogle Danzigerskibe, der med det første skulle ankomme til Sundet, begæret at maatte faa Arrest paa dette Gods. Det befales dem derfor, naar Hendrik Thomslegers Arvingers Gods kommer til Sundet og det nøjagtigt kan bevises at være deres, at lade det anholde paa en Ret, indtil Fredrik Leil og Niels Hendriksen faa deres nøjagtige Betaling. Sj. T. 19, 261 b. K.

10. April (—). Miss. til Hofmesteren om at sørge for, at Mester Peiters Skræddersvende blive bespiste paa Københavns Slot, ligesom det hidtil har været sædvanligt. K. Udt. i Sj. T. 19, 262.

— Miss. til Detløf Holck om med det allerførste at skaffe Vogne til at føre de Stenkul, som Kongen har bestilt hos Tol-

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. I. 180.

derne i Helsingør, til Frederiksborg og ligesaa det Tømmer, som kom fra Helsingborg. K. Udt. i Sj. T. 19, 262.

17. April (Kbhvn.). Pas for Christen Albretsen, Helmer Rode, Dirik Møller, Johan Bartskeer og Skipper Morten Andersen til Narva. Udt. i Sj. R. 14, 271 b.

18. April (—). Pas for Strange Madsen, Hendrik Frurden¹, Herman von Delden og Skipper Laufridts Hansen, Borgere i København, til Riga og Holland. Udt. i Sj. R. 14, 271 b.

— Miss. til Knud Rud om at lade Laurits Stær i Ofreydre, hvis Gaard med Bo og Boskab er brændt, være fri for dette Aars Landgilde. K.

19. April (—). Pas for Christen Albretsen, Borgemester i København, Herman von Ham, Hendrik Furden, Mogens Mikkelsen og Harman Burgraf, Borgere i København, paa Narva. Udt. i Sj. R. 14, 271 b.

— Bestalling for Klaus Hansen som Salpetersyder i Kronborg Len. Udt. i Sj. R. 14, 271 b.

20. April (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale det Tømmer, som blev brugt til Gjethuset i Helsingør, og den Løn, som Snedkerne billigen have fortjent, og føre det til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 262.

21. April (Kbhvn.). Bestalling for Herluf Daa til Sneddinge som Hovedsmand paa Skibet N og Admiral for den Skibsflaade, som er medgivet ham paa en Rejse til Vestersøen og tilbage igen. Han maa ikke, uden Nødvendigheden kræver det, begive sig ind i nogen Havn og han skal, hvis han paa denne Rejse kan opspørge, at Fribyttere eller Sørøvere paa Kronens Strømme gøre den menige søfarende Mand Overlast eller Skade, give sig efter dem med Skibsflaaden, nøje undersøge deres Forhold og, hvis han mener at være dem stærk nok, gøre sit bedste for at bemægtige sig dem og føre dem med Skibe og Gods til København. Hvis de derimod ere ham for mange og mægtige og i Flaade sammen, skal han passe paa ikke ubeskyddet at føre Kongens Skibe og Folk i Fare, men ellers i alle Maader forholde sig med Skibene, som det sig en ærlig og ærekær Mand egner og bør. Sj. R. 14, 271 b.

— Bestallinger for Kield Baad og Peder Veille, der

¹ Henrik Fuiren.

skulle følge med Admiral Herluf Daa i Vestersøen. De skulle rette sig efter hans Ordre, hjælpe ham med at holde Kronens Strømme rene for Sørovere og maa ikke uden hans Vilje og Samtykke løbe ind i nogen Havn med deres Skibe, medmindre de tvinges dertil af Storm, Uvejr eller andre vigtige Aarsager. Sj. R. 14, 272 b.

21. April (Kbhvn.). Livsbrev for Christoffer Valkendorf til Glorup, Hofmester, der nu har opladt til Kronen den Retlighed og Herlighed, som han har haft til Øxendrup Kirke i Gudme Herred, paa Jus patronatus til Frørup Kirke i Vinding Herred. Han maa straks tage Frørup Kirkeboliger til sig og maa selv indsætte en Præst i Frørup, naar Embedet bliver ledigt, dog skal denne af Superintendenten kendes god i Lærdom og Levned og være Ordinansen om Religionen hørig og lydig. Den Person, som Christoffer Valkendorf maatte forlene med Frørup Kirke, maa efter Christoffer Valkendorfs Død beholde Præsteembedet. Sj. R. 14, 273.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Da Jomfru Alheidt Venstermand, Erik Venstermands Datter, efter hendes Slægts og Venners Raad har anmodet om at maatte komme ind i Maribo Kloster og Kongen har bevilget hende det og fritaget hende for Besværing med Korsang, befales det Abbedissen at indtage Jomfru Adelheidt i Klosteret, give hende samme Underholdning som de andre Jomfruer, fritage hende for Korsang og paase, at hun skikker sig tilbørligt baade mod hende og de andre Jomfruer og ogsaa i andre Maader. Sm. T. 6, 32¹.

— Miss. til Knud Brahe om fremdeles at lade M. Jens Gødtzen, Superintendent i Aarhus Stift, oppebære de 2 Tien-der² paa Samsø, indtil han har faaet fuld Landskyld af det Kannikedømme i Aarhus Domkirke, som Kongen sidst³ har forlenet ham med. J. T. 5, 126.

— Miss. til Eske Brock til Estrup og Knud Brahe til Engelstholm om at være til Stede, naar Fru Sophie Bilde, Jakob Seefeldts Enke, skal overlevere Mariager Kloster til Hendrik Reventlov, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klosteret og paa Ladegaarden og de under Klosteret liggende

¹ Tr.: Kall Rasmussen, Musse Herred S. 202 f. ² Koldby og Tranbjerg
Korntiender: jvfr. 30. Dec. 1594. ³ 24. Febr. 1599.

Skove, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Beskrivelsen til Hendrik Reventlov. J. T. 5, 126.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud til Sandholt om at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Rantzau, Gabriel Skinkels Enke. Udt. i F. T. 3, 72.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1600 at regne, for Henning Reventlov til Sisendorpf paa Mariager Kloster. Han skal til Underholdning af sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk have følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 3 Læster Rug, 3 Læster Mel, 10 Læster Malt, 300 Tdr. Havre, 5 Tdr. Smør, 150 Brændsvin, 100 Faar og Lam, 100 Gæs, 220 Høns og 6 Tdr. Aal samt al Avl og Affødning til Ladegaarden; derimod forbeholder Kongen sig al den Fordel, der kan falde af Aalefiskeri, Bundgarnssteder og i andre Maader i Lenet, men vil saa ogsaa selv udrede de Bekostninger, der falde derpaa. Henning Reventlov maa selv oppebære Tiendedelen af den uvise Rente og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Da Kongen har Jus patronatus til mange Kirker, hvis Herlighed hidtil har fulgt Mariager Kloster, skal det fremdeles blive saaledes, og Henning Reventlov skal gøre Kongen Regnskab for al den visse og uvise Indkomst af denne Herlighed. Da Kongen til sine Bygningers Behov aarlig køber et stort Antal Læster Kalk, som for største Delen brændes der i Lenet, skal Henning Reventlov, saasnt han har overtaget Lenet, med Flid lade undersøge, om ikke Kongen med Fordel selv kan lade brænde Kalk i Lenet. Det skal være ham aldeles forbudt at drive nogen Handel med Kalk i Lenet til sin egen Fordel, og al den Fordel, der kan falde deraf, forbeholder Kongen sig selv. Al den Kalk, han kan faa til en rimelig Pris, skal han købe til Kongen. Han skal aarlig vedlægge sit Regnskab en klar Jordebog over al Klosters Indkomst. [Med Art. 1—6, 8—12, 16—18, 20]. J. R. 6, 142 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Albret Friis. Han har indberettet, at der er Strid mellem ham paa Kronens Vegne og Benedix Rantzau angaaende Møgeltønder Gods og Ejendom, som Benedix Rantzau har solgt til Kronen, og andet mere, og begæret Kongens Resolution derom. Da han tidligere har faaet Ordre¹ fra Kongen om, hvorledes han skal forholde sig med den Sag, særlig med den uvise Rente af Møgeltønder Gods, befales det ham paany, at han

¹ Jvfr. 5. Nov. 1599 og 9. Febr. 1600.

paa Kronens Vegne skal tilholde sig al den uvisse Indkomst, som maatte være falden af Godset, siden Benedix Rantzau tilskødede Kronen det, i Overensstemmelse med det Følgebrevs Lydelse, som han har faaet. Med Hensyn til Boskab, Sædekorn, Kvæg og andet, som han maatte behøve til Husholdningen paa Møgeltønder, skal han rette sig efter den Ordre, han tidligere har faaet, og efter det, som han maatte eragte at være til Kongens Gavn og Bedste. Med Hensyn til de $1\frac{1}{2}$ Bolig i Daller Sogn, som efter Benedix Rantzaus Formening ikke er medindbefattede i Skødet, skal han tage Lejligheden tilbørligt i Agt og holde paa Skødet, saa vidt det i sig selv udviser. J. T. 5, 127.

22. April (Frederiksborg). Forleningsbrev for Envold Kruse til Hiermidslefgaard, Rentemester, paa Dueholms Kloster, kvit og frit, men mod at tjene Riget med 2 geruste Heste deraf. [Med Artiki. 10 og 18]. J. R. 6, 142.

— Miss. til Casper Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, og Frandts Pollen til Staarup om at være til Stede, naar Benedix Rantzau overleverer Møgeltønder Slot til Albret Friis, Embedsmand paa Riberhus, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og paa Ladegaarden og de til Slottet liggende Skove samt Diger og andet, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Besigtelsen til Albrit Friis. J. T. 5, 126 b.

— Søpas for Christen Vibe, Mikkell Vibe og Berndt Frølich. Udt. i Sj. R. 14, 273 b.

— Søpas for Søfren Brumme, Borger i Vordingborg, paa Østersøen. Udt. i Sj. R. 14, 273 b.

— Søpas for Gudmand Pedersen i Landskrone. Udt. i Sj. R. 14, 273 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen formoder, at Peder Brahe til Kroegholm, der af Kongens Fader er bleven forlenet med et Kannikedømme i Lunde Domkirke paa nogle særlige Betingelser, ikke har rettet sig efter Kongens Faders Forleningsbrev og ikke noksom har efterkommet alle de i Forleningsbrevet indeholdte Artikler, paalægges det alvorligt Kapitlet straks at indstævne Peder Brahe med hans Forleningsbrev for sig, nøje overveje de deri indeholdte Punkter, afsige endelig Dom om, hvorvidt Peder Brahe saa fuldkomment, som det burde sig, har efterkommet de i Forleningsbrevet indeholdte Paalæg og det, som Kapitlets Statuter

kræve af ham, give Dommen beskrevet og indsende den til Kancelliet inden 14 Dage efter Modtagelsen af dette Brev. Sk. T. 3, 103.

23. April (Emden). Miss. fra Kansleren, Manderup Parsberg og Hendrik Rammel til Kongen. De have i Gaar med Kongens Enspænder modtaget en Kopi af den Skrivelse, som Dronningen af England har tilsendt Kongen med Jørgen Brockenhuus, hvoraf det ses, at hendes Kommissærer ikke kunne ventes til Emden før den 25. April. Sidste Søndag have de med Joachim Lakej tilskrevet Kongen, at de ville begive sig herfra paa Hjemrejsen den 29. April, saafremt de ikke forinden fik Bud eller Brev fra Dronningen eller hendes Kommissærer, da de dengang slet ikke vidste, om disse kunde ventes eller ej. Efter Modtagelsen af den sidste Skrivelse nødes de nu til at vente noget længere, for at de Stridigheder, der ere mellem Rigerne, ikke med Fare skulle blive forhalede længere, men ved denne Sammenkomst kunne blive forligte. De ville gøre deres bedste for, at der ikke i denne Kommissionshandel skal blive forsømt noget, som kan være Kongen og Rigerne til Gavn og Gode. Sj. T. 19, 262 b.

25. April (Frederiksborg). Forleningsbrev for Nicolaus Schaube, der er antaget i Kongens Tjeneste som Billedsnider, paa det Hus paa Mønten i København, som han nu selv bor i, med den dertil liggende Have, som han nu selv har i Brug, at beholde saalænge han er i Kongens Tjeneste og indtil der gives anden Ordre. Han maa lade Haven istandsætte og forbedre, saaledes som han selv mener at kunne have nogen Fordel deraf. Sj. R. 14, 273 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har nogle Læster Kalk liggende ved Sundbye Færge, hvilke han med det allerførste vil have ført til Frederiksborg Slot, anmodes Kapitlet om at lade enhver af dets Bønder, der bo omkring Sundbye Færge, køre 2 Læs Kalk til Frederiksborg, saa at Kalken kan fremkomme saa snart som muligt, da det er magtpaaliggende. K. Udt. i Sj. T. 19, 260 b.

— Miss. til Detløf Holck om at overlevere Mogens Ulfeldt til Selsø Kronborg Slot med Inventarium, Krigsmunition, Breve, Registre, Jordebøger og hvad andet, som bør overleveres med Slottet, saaledes som han har modtaget det. Sj. T. 19, 263. K.

1. **Maj (Frederiksborg).** Miss. til Lauge Beck. Da Dirick N., der en Tid lang har tjent Kongens Fader som Pandesvend, nu har faaet Sygdom i Øjnene, har Kongen bevilget, at han for Livstid maa faa Føde og Klæder i Ringsted Kloster, saaledes som han i nogen Tid har nydt det. K. Udt. i Sj. T. 19, 263.

4. **Maj (Kbhvn.).** Pas for Christen Albridtsen, Borgemester i København, Claus Bagger, Borgemester i Køge, og Simon Pedersen, Raadmand sammesteds, paa et Skib paa omtrent 40 Læster, som Rasmus Søfrensen er Skipper paa, til Østersøen. Udt. i Sj. R. 14, 273 b.

— Pas for Peder Munch, Borgemester i København, Claus Bagger, Borgemester i Køge, Simon Pedersen, Raadmand i Køge, og Helmer Roede, Borger i København, paa et Skib paa omtrent 40 Læster, som Svend Bagger er Skipper paa, til Østersøen. Udt. i Sj. R. 14, 274.

— Kvittansiarum til Fru Doretta Lange, Jørgen Rosenkrantz's Enke, paa hendes Regnskab for hendes Husbondes Indtægt og Udgift af Kalø Len fra 1. Maj 1563, da han først fik Lenet, til 1. Maj 1596, for Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium, ligesaa for hans Indtægt og Udgift af Svendstrupgaards Len fra 1. Maj 1589 til 1. Maj 1592 og af Turebye Len fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1596. Hun blev ialt skyldig 333 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort. 3 Sk. 1 Alb., som hun nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 145 b.

5. **Maj (—).** Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Nyborg have klaget over, at Laurids Brockenhuus, Embedsmand paa Nyborg, vil formene dem Stub og Græs paa Slottets Marker til deres Kvæg, mere end det tidligere har været Tilfældet, og lader Slottets Folk indtage det, naar det kommer paa Marken, og ligesaa over, at de ikke maa nyde Græsgang paa Østerøen, hvilket formentlig strider mod deres af Kongen konfirmerede Privilegier, der giver dem Ret til, naar Korn og Hø ved Nyborg er indhøstet, uhindret at nyde Stub og Græs paa al Nyborgs Fang, indtil Rugen saas, og til at nyde Græsgang paa Østerøen fra Vor Frue Dag visitationis [2. Juli] indtil Midfaste, naar Høvedsmanden paa Nyborg Slot vil udslaa Hestene. Kongen har nu haft begge Parter for sig, nøje undersøgt Borgemestres og Raads Klager

og Laurids Brockenhuus's Svar derpaa og gjort følgende Forordning derom: Borgemestre, Raad og Borgere i Nyborg skulle altid nyde den Rettighed med Græsgang paa Slottets Mark og paa Østerøen, som deres Privilegier hjemle dem Ret til, og Lensmanden paa Nyborg Slot maa ingen Hinder gøre dem derpaa. Det, som Borgere nøjagtigt kunne bevise at have udgivet til Ladegaardsfogder eller Slottets Folk for deres indtagne Kvæg, skal Laurids Brockenhuus igen skaffe dem fra dem, som have oppebaaret det. Da Kongen endvidere har erfaret, at Borgemestre og Raad i Nyborg have forfattet en Takst over, hvor meget Kvæg Borgerne i Byen maa holde paa Græs, og denne Takst er ulidelig og ubillig for de fattige, skulle de herom udgaaede Breve kasseres og sønderrives paa Bytinget, og der skal med Hensyn til Græsningen forholdes, som sædvanligt har været. F. R. 3, 48.

6. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen — da Kongens Fader den Gang, Borgerne i Falkenberg fik Ordre til at begive sig til Varberg, har givet afdøde Carl Jacobsen Tilladelse¹ til at blive boende i Falkenberg og holde almindeligt Værtshus for den vejfarende Mand — nu paa Begæring af Enken, der har begivet sig i nyt Ægteskab, har bevilget, at hendes nuværende Mand Mats Jensen fremdeles maa blive boende i Falkenberg i den samme Gaard og holde Kro og Gæstehus der. For at han des bedre skal befitte sig paa at traktere de vejfarende Mænd, der gæste ham, saa de for en rimelig Betaling kunne faa, hvad de behøve, har Kongen bevilget, at han maa være fri for at gøre Ægt, Arbejde eller anden Besværing af den Gaard, han bor i, og maa sætte Laksegarn i Aaen til hans Huses Ophold, saalænge han holder Gæsteherberg. Sk. R. 3, 112.

— Miss. til Kronens Bønder i Øster Herred i Blekinge under Lykaa Slot om at møde med Heste og Vogn og hvad dertil hører, saa ofte det behøves og de faa Tilsigelse, for at tømme Kalkovnen ved Bygningen paa Corseskeer og siden føre Kalken til de Steder, som de faa anvist, for at Bygningen ikke skal forsømmes, men des bedre kan gaa for sig. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. Sk. T. 3, 103 b.

¹ 10. Maj 1579.

6. Maj (Kbhvn.). Bestalling for denne Brevviser Elias¹, at skulle vare paa Kongens Stod i Nyborg Len. Han skal med Flid passe paa, at Kongens Stodheste i rette Tid udkomme til Hopperne og i rette Tid blive tagne fra dem igen, og at Folerne blive tagne ind og satte paa Stalden efter Tidens Lejlighed. Han skal aarlig af Rentekammeret have ligesaa meget, som Kongens Enspændere faa, til Løn, Hofklædning og Maanedspenge. F. R. 3, 50. Sj. R. 14, 274 (overstreget).

7. Maj (—). Miss. til Hofmesteren om, at Mathias Arkelimester, fra Mikkelsdag 1599 at regne. aarlig indtil videre maa faa Fetalje for 30 Dlr. udover den ham tidligere bevilgede Genant, hvilket han skal lade Proviantskriveren føre til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 263 b.

— Miss. til Laurids Brockenhuus. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa det jordegne Bøndergods i Nyborg Len er opsat et stort Antal Teglovne, hvilket vil medføre, at Kronens Skove i Lenet med Tiden blive forhuggede og helt ødelagte, skal han med det allerførste lade undersøge, hvor mange Teglovne der ere opsatte i Nyborg Len. hvad Skade der er sket paa Skovene siden Teglovnenes Opsættelse, og om Teglovnene længere kunne blive ved Magt uden Skade for Skovene, og med det første erklære sig til Kongen om Sagen, saa Kongen derefter kan træffe Forordning. Han skal føre flittigt Tilsyn med, at de jordegne Bønder i Nyborg Len ikke hugge mere i deres Skove, end de behøve til nødtørfvig Ildebrændsel og deres Huses Behov og til det Skatteved, som de skulle svare til Nyborg Slot, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt derfor. F. T. 3, 73.

— Miss. til Predben Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at en Kapellan i Hofve Sogn i Beuling Len for kort Tid siden har stillet sig meget modvillig an, ved Hjælp af nogle faa af Sognemændene, som han har gjort til sine Tilhængere, faaet Kald, aldeles ulovligt, og understaaet sig til med Magt at trænge ind i Sognene. foruden megen anden Trodsighed, som han har begaaet sammesteds. Tidligere har han ogsaa opført sig utilbørligt i Aalborghus Len, hvor han har tjent som Kapellan, idet han har trolovet sig med en Pige, hvis nære Slægtning han havde beligget; paa Grund af sit forargelige Levned er han kommen der-

¹ I Overskriften til Brevene kaldes han: Elias Skult.

fra og har senere i nogle Aar strøget gennem Landet, men ikke kunnet faa nogen Plads paa Grund af sin Letfærdighed. Da Kongen paa ingen Maade vil have, at saadanne letfærdige og modvillige Kumpaner blive ustraffede, til Forargelse for andre, skal Predben Gyldenstjerne snarest muligt lade denne Kapellan stævne i Rette for Bispen og lade ham tiltale og straffe for hans Modvillighed og forargelige Levned. J. T. 5, 127 b.

11. Maj (Kronborg). Forleningsbrev for Apitius von Grøenenberg, Hofjunker, paa det Præbende i Lund Domkirke, som Peder Brahe til Krogholm hidtil har haft, med Senium i Kapitlet, Mensal- og Kommungods og al anden Rente og Rettighed. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sk. R. 3, 112 b.

14. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale de Deler og de Stenkul, som de hidtil have købt, og som herefter nødvendigvis behøves til at holde Hammermøllen ved Kronborg vedlige med, og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 263 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale det Hvedemel, som er forskrevet og skal købes i Skotland til Kongens Behov, og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 263 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da de for Kongen have købt 20 Kvædetræer, 20 Kirsebærtræer, 20 Blommetræer, 4 Morbærtræer, 6 dobbelte Provinsroser, 20 Pæretreer, 8 Valnøddetræer, 8 Vinstokke, 6 dobbelte Pæoner, 8 Cypresser, 8 dobbelte Nelliker, hvide og røde, 3 Æbletræer og 1 Morbærtræ til Urtehaven ved Frederiksborg og 3 Æbletræer og 1 Morbærtræ til Urtehaven ved Kronborg, skulle de føre de Penge, de have givet ud derfor, til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 263 b.

17. Maj (—). Forleningsbrev for Andrees Sinklar, Dronningens Kammerjunker, paa Gladsaxe Len med det Gods i Malmøhus Len og Giers Herred, som Hans Speigel har haft i Forlening dertil, uden Afgift. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste, og han skal lade Sognemændene i hvert Sogn være nærmest til at faa Kirkens Part af Korntienden i Fæste, saafremt de ville give ligesaa meget deraf som nogen anden. [Med Artiklerne 3, 9—12, 14—18]. Sk. R. 3, 113.

19. Maj (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Jørgen Bøsemager i Helsingør har lovet Kongen, at han hver Maaned vil levere denne 8 eller i det mindste 7 Bøsser, har Kongen bevilget, at Jørgen Bøsemager indtil videre maa faa 4 Dlr. om Maaneden til Underholdning af en Svend, at regne fra sidste Pinse-dag. Pengene skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 264.

24. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongens Murmester Hans von Antwerpen er død, har Kongen antaget Jesper Stenhugger i Helsingør i hans Bestilling med den samme aarlige Løn, som Hans von Antwerpen har haft. Jesper Stenhugger skal udføre det Arbejde, der paalægges ham, og som hans Haandværk udkræver. Tolderne skulle betale ham hans Løn og føre den til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 264.

— Miss. til Eiler Brockenhuus, Hans Urne og Gabriel Knudsen. Erik Venstermands Arvinger have berettet, at der i den Gaard i Odense, hvori Erik Venstermand boede, skal staa nogle Breve, der angaa dem samtlig og nogle andre, og de have anmodet om, at der maa blive beskikket nogle gode Mænd til at være til Stede, naar Brevene skulle optages og registreres. Det befales i den Anledning de ovennævnte tre med det allerførste at begive sig til Odense, være til Stede, naar Brevene optages, lade disse registrere og derefter levere dem til Erik Venstermands Arvinger og de andre, som de maatte angaa. F. T. 3, 73.

[Omtr. 24. Maj]¹ (—). Miss. til Laurits Brockenhuus om at paatage sig Værgemaalet for Fru Alheidt Norby. Erik Venstermands Enke. Udt. i F. T. 3, 74.

27. Maj (Kbhvn.). Bestilling for Hans Graboe, »vor Mand og Tjener«, at skulle lade sig bruge ved den ny Befæstning og Bygning ved Auskær i Blekinge. Han skal med største Flid tage sig af Bygningen, saa alt bliver forrettet efter den Form og Maade, som Kongen selv har gjort og besluttet med Bygmesteren om Bygningen. Han skal føre Tilsyn med de Murmestre, Tømmermænd, Kalkslagere og andre Haandværksfolk, der nu eller i Fremtiden bruges ved Arbejdet, og ligesaa med Pligtsfolkene, at de med Flid og Troskab passe deres Embede og komme til og forlade Arbejdet i tilbørlig Tid efter Aarstiden, og han maa ikke tillade

¹ Indført mellem Breve af 24. Maj og 6. Juni 1600.

dem unyttigt og ørkesløst at drive Dagen og Tiden hen til stor Bekostning for Kongen og Hinder for Arbejdet. Han skal idelig selv være til Stede ved Arbejdet, saa Haandværksfolkene og Pligtsfolkene ved hans jævnlige Tilstedeværelse kunne blive holdte til at arbejde des flittigere. Han skal holde Regnskab over de Penge og den Kommis og Fetalje, som bliver sendt did til Haandværksfolkene og Pligtsfolket, og aarlig gøre Kongen Regnskab derfor; han skal anslaa Folkene den didsendte Kommis og Proviant saaledes, at baade Kongen og de kunne være tjent dermed, og skal baade heri og i alle andre Maader ramme Kongens Gavn og Fordel. Han skal føre Regnskab over, hvad Deler, Tømmer, Mursten, Tagsten, Kalk, Jærn og andet som sendes did, give dem, der fremsende det, tilbørlig Kvittering og føre alt til Indtægt og Udgift i sit Regnskab. Han skal hver Lørdag i Bygmesterens Nærværelse holde klar Afregning med Haandværks- og Pligtsfolkene, hvad enten de da faa deres fortjente Arbejdsløn eller ej, lade det opskrive med Mandtal og ved Afregningen ordne det saaledes, at hver Slags Haandværksfolk bliver optegnet og indskrevet for sig selv med Angivelse af, hvor meget der daglig gives enhver. Hvis nogen af Haandværksfolkene eller Pligtsfolkene ikke møde i rette Tid paa Arbejdet eller forlade det før Tiden, skal han afkorte den Tid, de have forsømt, i deres Dagløn. Afregningen skal hver Uge underskrives af Hans Graboe og Bygmesteren og siden leveres til den ved Bygningen ansatte Skriver, for at han derefter kan stille og gøre Regnskabet. Skriveren skal være Hans Graboe hørig og lydlig og i betimelig Tid hvert Aar slutte sine Regnskaber, saa Hans Graboe til hver 1. Maj kan forklare dem i Rentekammeret. Hans Graboe skal, fra 1. Maj 1600 at regne, aarlig have 150 Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger i Løn og Klædning til sig selv og sine Tjenere og hver Maaned 12 Dlr. i Kostpenge; Løn og Hofklædning at udrede af Rentekammeret, medens han selv maa føre Kostpengene til Udgift i sit Regnskab. Sk. R. 3, 114 b. Orig.

28. Maj (Kbhvn.). Livsbrev for Jacob Knop, Dronningens Kusk, paa det Hus i Kongensgade, som afdøde Peder Stercke boede i. Sj. R. 14, 274 b. (Tr.: KD. II. 510).

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage en af Dyrevogter i Vordingborg Len Christoffer von Dressens Sønner i Sorø Skole og paase, at han bliver flittig undervist og faar

samme Underholdning som de andre Personer i Skolen. Udt. i Sj. T. 19, 264.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Da han har indberettet, at nogle af Kronens Gaarde i Antvorskouf Len ere brændte, og at de paa Gaardene boende Bønder ikke formaa at genopbygge disse, befales det ham igen at lade Gaardene opbygge og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 264 b.

— Miss. til Hofmesteren om med det første at lade Laden paa Jungshofvedt, der er brøstfalden, istandsætte og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 264 b.

— Miss. til nogle af Adelen. Da Kongen for nogle Aar siden har begyndt paa en mærkelig stor Bygning paa Befæstningen paa Varberg Slot, hvilken Bygning kommer ikke alene Kronen, men ogsaa menige Rigens Indbyggere til Bedste, og da det vil falde Kronens Bønder under Varberg Slot meget besværligt alene at udføre Arbejdet, anmoder Kongen dem om af Hensyn til ham og til deres Fædrelands Bedste at bevilge, at deres Bønder i Varberg Len i en 4 Aars Tid lige med Kronens Bønder i Lenet maa møde med Heste og Vogn og i andre Maader hjælpe til med at udføre Arbejdet, naar de tilsiges af Lensmanden, for at Bygningen kan gaa des bedre og des hurtigere for sig. De anmodes om snarest muligt at erklære sig til Kongen om, hvad de ville bevilge. Kongen stoler sikkert paa, at de ville bevilge det, og vil erkende det med al kongelig Gunst og Naade. — Christian Friis, Henrik Lykke, Peder Brahe, Oluf Rosensparre, Knud Grubbe, Peder Matsen, Claus Podebusk, Fru Ide Falk Gjões, Fru Beatte Hr. Jørgen Lykkes, Jørgen Brahe, Jomfru Margrete Skram, Corfids Thott, Fru Anne Grubbe Erik Griis's til Hellerup, Jørgen Bilde, Fru Giørel, Oluf Guldbrandsen, Claus Mogensen, Morten Mogensen, Aage Lauritsen, Fru Lissebet Anders Thotts til Nes, Peder Basse, Mogens Gyldenstjerne, Jomfru Sophi Brahe til Aarup, Stehen Maltessen, Mogens Ulfeldt, Fru Sophie Brahe Otte Thotts til Eriksholm, Fru Beate Bilde Hr. Otte Brahes, Oluf Bilde, Tønnes Zitzewitz, Christian Bernekov, Aage Urup, Fru Dorrete von Ahlefeldt Hans Sparres til Klogerup og Axel Urup. Sk. T. 3, 104.

29. Maj (—). Forleningsbrev for Christen Hammer,

Renteskriver, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Maglebye Sogn paa Møen, kvit og frit. Sj. R. 14, 274 b.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Axel Gyldenstjerne, Absolon Gjøe, Breide Rantzau, Albret Friis, Arrildt Hvitfeldt, Hendrik Rammel, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Christian Holck. Kongen har afkøbt Benedix Rantzau, Embedsmand paa Aastrup, Møgeltønder Gaard med tilliggende Gods og derfor lovet at betale ham en stor Sum Penge. Da dette Køb er blevet billiget af Rigsraadet paa den i sidste Oktober Maaned afholdte Herredag og er sket til Gavn og Bedste for Riget, og da Pengene snarest skulle betales, har Kongen anset det for raadeligt, at der bliver paalagt en almindelig Skat i Danmark og Norge. De anmodes om at give deres Samtykke hertil og straks erklære sig til Kongen, for at han en Gang inden Mortensdag kan lade Skatten udskrive og indkræve. Sj. T. 19, 264 b.

-- Miss. til Tolderne i Helsingør. Niels Hammer og Davidt Patersen, Borgemestre i Malmø, have berettet, at de forrige Sommer have haft en Skipper, ved Navn Adrian Jansen, der ved sin modvillige Forsømmelighed har været Skyld i, at de have mistet deres Skib, der er blevet frataget dem i Spanien; tilmed skal han have været Skyld i, at en af deres Slægt er bleven anholdt, fængslet og indsat paa Gallejen, og han har selv skullet stille Borgen for sig til en Mand i Lissebon, som han skyldte nogle Penge, saa de med stor Pengeudgift have maattet udfri ham. Da de desuden have andre Beskyldninger mod ham, have de besluttet at tiltale ham med Retten og anmodet om, at han, naar han kommer til Sundet, maa blive arresteret indtil Rettens Udføring. Det befales Tolderne at lade Adrian Jansen arrestere, naar han kommer til Sundet, efter Niels Hammers og Davidt Patersens Anfordring og hjælpe dem til Ret over ham. Sj. T. 19, 265.

— Aab. Brev om, at Fru Giørvel Farsdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, i Betragtning af hendes høje Alderdom har forordnet, hvorledes det skal være med hendes Jordefærd, og i den Anledning begæret, at Kongen vil bevilge, at de Personer, hvem hun har betroet Udførelsen af hendes Begravelse, maa bruge de Kronens Bønder, som hun nu har i Værge, til Ægt, Arbejde, skellig Jagt og andet, som maatte være nødvendigt i Anledning af hen-

des Begravelse, medens hendes Lig staar oven Jorde og indtil det bliver ført til hendes Lejersted. Kongen har bevilget denne Begæring og befaler Kronens Bønder at vise sig lydige med Ægt, Arbejde og andet, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. Sk. R. 3, 115 b.

29. Maj (Kronborg). Miss. til Lav Beck. Madts von Gifhorn har suppliceret til Kongen, at det Hus i Hommeløre, som han har opbygget, for nogen Tid siden er aldeles afbrændt med den Fattigdom, han har haft. Lav Beck skal lade ham faa Tømmer i Lenets [Ringsted Kloster] Skove til Husets Genopbyggelse, men denne skal ske paa hans egen Bekostning. Udt. i Sj. T. 19, 265.

30. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør, der af en Danziger have købt 2 Marekatte til Kongen for 90 Dlr., om at betale Pengene og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 265 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale den Astrag, som er købt i Danzig og Melving, tillige med den Fragt og anden Omkostning, som er løben paa, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 266.

— Miss. til Borgemestrene i Helsingør. Der kommer tit og ofte mange fra fremmede Steder til Helsingør, hvilke opholde sig en lang Tid dér under Skin af at have nogen synderlig Bestilling at forrette med Købmandskab og des Lejlighed, men i Virkeligheden beflitte de sig mere paa Kundskab og hvad dertil hører end paa at bruge Handel og Købmandskab og anden saadan lovlig Haandtering. For at der kan føres tilbørlig Opsigt hermed, paabydes det dem strengelig at give Undersaatterne i Helsingør Tilhold om, at de, naar der kommer nogen fremmed, som vil ligge i Herberg hos dem, skulle anmelde for Borgemestrene, hvem det er, og hvorfra de komme, for at Borgemestrene kunne erfare, hvad de fremmedes Forsæt er og hvorfor de ere komne; endvidere skulle Borgerne meddele dem, naar de fremmede igen drage bort. Viser nogen sig forsømmelig heri, skulle de lade ham tilbørligt straffe. Det er Kongens alvorlige Vilje, hvorefter de have sig aldeles at rette. Sj. T. 19, 266.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Skriver, Borgemester i Nyborg, om at lade tage Syn paa Toldergaarden, om den er

holdt tilbørligt vedlige med Bygning og i andre Maader, og snarest muligt erklære sig til Kongen derom. Udt. i F. T. 3, 74.

6. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Jens Pors, Borgemester i Horsens, som Tolder og Sisemester sammesteds. J. R. 6, 146 b.

8. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Knud Grubbe. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra menige Sognemænd i Mørum Sogn, hvori de klage over, at der gøres dem Hinder paa deres frie Valg af en Sognepræst. Han skal paase, at Sognemændene nyde deres frie Valg, og at alt med Præstekaldelsen gaar til efter Ordinansen, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 3, 104 b.

9. Juni (—). Aab. Brev om, at Clare, Mats Knudsens Enke, Borgerske i Aarhus, i Aar maa oppebære Halvparten af Afgiften af Kronens Part af Fielkinge Sognetiende i Villands Herred til hendes Underhold. Sk. R. 3, 116.

— (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske om, at han skal sidde i Landsdommers Sted, naar der paa Landstinget skal udstedes Æskning over Gabriel Skinkels Arvinger, da det er Landsdommeren¹ selv, som begærer Æskning. Udt. i F. T. 3, 74.

12. Juni (—). Miss. til Ebbe Munk. Peder Hansen, Kirkeværge for Helleagerlille² Kirke i Antvorskouf Len, har berettet, at han for kort Tid siden har ladet støbe en Klokke til Kirken og paa Kirkens Vegne har borget og udtaget det Kobber og andet, som er blevet brugt til Klokken, hos Købmænd, hvilke han skylder 550 Mk. danske derfor. Da han nu daglig kræves og plades derfor og Kirken ikke er saaledes stillet, at den uden Hjælp kan afbetale Gælden, har han ansøgt om Kongens Bevilling til at faa Pengene til Laans af de andre Kirker i Lenet, som ere ved Forraad, indtil hans egen Kirke igen kan komme til Forraad og afbetale Gælden. Kongen har bevilget dette og befaler Ebbe Munk at drage Omsorg for, at Helleagerlille Kirke mod nøjagtig Forskrivning og Forvaring faar de 550 Mk. danske til Laans af de Kirker i Lenet, der ere formuende og have i Forraad. Han skal flittigt paase, at Helleagerlille Kirke tilbagebetaler de laante Penge, saasnart den igen kommer til noget Forraad. Sj. T. 19, 266 b.

13. Juni (—). Miss. til Voldemar Parsberg. Kongen har

¹ Ejler Qvitzov.

² Haldagerlille, Ø. Flakkebjærg H.

bevilget, at Christen Jensen, Søfren Nielsen og Jens Andersens i Tvingstrup¹, hvis Gaarde med alt hvad de havde ere brændte, maa være fri for dette Aars Landgilde og maa faa noget Bygningstømmer i Skovene til deres Gaardes Genopbygelse. J. T. 5, 128.

14. Juni (Kronborg). Søpas for Madts Christensen, Borger i Visby paa Gotland, paa et Skib til Stockholm eller et andet Sted i Østersøen. Udt. i Sj. R. 14, 275.

— Miss. til Hofmesteren. Da der behøves nogle Skippd. Bly til Tagene og til Poster og Render her paa Slottet, skal han, naar Lensmanden gør Anfordring derom, skaffe denne saa meget Bly og saa mange Render, som han forlanger. Udt. i Sj. T. 19, 267.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Staterne i Holland have ansøgt Kongen om, at 600 Skippd. Stangkugler, som Syvordt Memmertsen har købt til dem i Preussen, maa passere gennem Sundet. Kongen har bevilget dette, og Tolderne skulle, naar Syvordt Memmertsen eller nogen paa hans Vegne besøger dem hermed, lade Stangkuglerne passere uhindret og toldfrit. Udt. i Sj. T. 19, 267.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Paa hans Forespørgsel om, hvad Gulv Kongen vil have lagt i Boldhuset ved Skanderborg Slot, befales det ham at lade Gulvet lægge med Astrag, men iøvrigt indtil videre ikke befatte sig med anden Bygning. J. T. 5, 128.

15. Juni (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg, Ribe, Randers, Aarhus, Odense, Nyborg, København, Køge, Næstved, Helsingør, Malmø, Ystad, Landskrone, Oslo og Bergen om Advarsel mod at sætte Nederlændere til Skippere, Styrmand eller Købmænd paa deres Skibe. Sj. T. 19, 267. (Tr.: CCD. III. 100 f.).

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa den Forordning, som er vedtaget i Malmø, angaaende Told og Sise af allehaande Slags Varer, som der udskibes og indskibes, til Fordel for Byens Befæstning. Sk. R. 3, 116 b. (Tr.: CCD. III. 101—04).

— Miss. til Christian Bernekov. Kongen har bragt i Erfaring, at for Kronens Frihed og Ejendom er det Markeskel, som Eske

¹ Tvingstrup, Vor H.

Brock, Embedsmand paa Dronningborg, vil lade gøre mellem Burløf, Arløf og Taagerup Byer, af ikke ringe Magtpaa-liggenhed, og at det desuden vil falde de Oldinge, der skulle udvise Markeskallet, meget besværligt at gøre dette, da de ikke have gamle Breve, Vidnesbyrd eller andet, hvoraf de kunne have nogen ret Kundskab og Undervisning; tilmed trænger Eske Brock stærkt paa at ville have beskrevet, hvad Oldingene have gaaet og set, skønt de ikke have gaaet og svoret noget endeligt Markeskel. Han skal flittigt paase, at Kronen ikke kommer til kort paa sin Ejendom ved denne Markeskelstrætte, da han vil komme til at staa til Rette derfor, hvis han viser sig forsømmelig. Sk. T. 3, 105.

15. Juni (Kronborg). Miss. til Kapitlet i Lund. Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, har for 3 Aar siden paa Tinge ladet opkræve 12 Oldinge til at gøre Markeskel mellem Burløf, Arløf og Tagerup Byer. Oldingene have klaget over, at det falder dem meget besværligt at gøre og udvise dette Markeskel, da de hverken have gamle Breve eller Vidnesbyrd at rette sig efter, men da Landsdommeren alligevel nu strengelig har befaleet dem under deres Faldsmaal at fuldgøre og efterkomme deres Tov, have de anmodet Kongen om en Befordringsskrivelse til Kapitlet om at maatte faa de Kundskaber og den Undervisning om Markeskelstrættens, som maatte findes hos Kapitlet. Da Sagen er af ikke ringe Betydning baade for Kronen og Kapitlet, befales det herved alvorligt Kapitlet med Flid at opsøge de Breve, Dokumenter og Undervisning, som findes angaaende Markeskallet, tilstille Oldingene det under Kapitlets Segl og lade Kapitlets Fuldmægtige møde paa Marken, naar Markeskallet skal gøres, for at hverken Kronen eller Kapitlet skal komme til kort derved. Hvis Kapitlet viser sig forsømmeligt, vil det komme til at staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 106.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Da Kongen har bevilget 3 store Stykker Vildt til hans Broder Christopher Parsbergs Begravelse, skal han lade disse Stykker Vildt skyde paa Skanderborg Slots Skove og sende dem til Begravelsen. J. T. 5, 128.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at lade Sognemændene i Hemmesløf, Vemmerløf, Lundforlundt og Giørløf Sogne beholde Tienden af Sognene for samme Afgift og Indfæstning, som de tidligere have haft den, og ikke

denne Gang gøre dem nogen Hinder paa samme Indfæstning. Udt. i Sj. T. 19, 268.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock til Estrup og Voldemar Parsberg til Jernit. Da Tage Krabbe til Jordbiørg har tilbudt Kronen følgende Gods i Nørrejylland, nemlig 4 [Gaarde] og 4 Indester i Vester Vellinge, 1 Gaard, kaldet Dengsøe, 2 [Gaarde] og 2 Indester i Terp, 2 [Gaarde] og 4 Indester i Løfskalle i Skierne Sogn, 1 [Gaard] i Ilsøe, 4 [Gaarde] og 4 Indester i Tindbek, Hiufvelgaarden, alt i Medelsom Herred, 1 Gaard i Thysted i Sønderliung Herred, 1 Gaard og et Gadehus i Haldstedt og 1 Gaard i Sielløf i Framløf Herred med al Gaardenes tilliggende Skov og Ejendom undtagen Hestehaven og Hummeldgaards Skove, der ligge til den Part i Skierne Hovedgaard, som Tage Krabbe nu har i Brug. til Mageskifte for noget af Kronens Gods i Skaane, skulle de ved første Lejlighed besigte det ovennævnte Gods i Nørrejylland, ligne og lægge det ene Gods mod det andet efter den af Axel Brahe til Elvid og Oluf Rosensparre til Skarolt foretagne Besigtelse over Kronens Gods i Skaane, der hermed sendes dem, og efter den hosfølgende af Tage Krabbe underskrevne Jordebog, give Besigtelsen og Ligningen beskrevet og indsende det til Kancelliet. J. T. 5, 128 b.

21. Juni (Halmstad). Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage to af Sognepræst i Halmstad M. Hans Lauridtsens Sønner i Sorø Skole og skaffe dem nødtørftig Underholdning og Disciplin ligesom de andre i Skolen. Udt. i Sj. T. 19, 268.

22. Juni (—). Miss. til samme om at indtage en af Erik Krag's Sønner og en af Hermandt Juels Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 268.

— Miss. til Hofmesteren om med det allerførste muligt er at sende Penge op til Halmstad foruden dem, som allerede ere sendte, til at betale Soldaterne paa Befæstningen med. Udt. i Sj. T. 19, 268.

— Miss. til Hermand Jul. Da Kongen har bevilget Borge-mestre og Raad i Danzig, at Byens Stenhugger, Willom Bart, nu maa lade hugge og udføre nogle gullandske Sten fra Gulland dels til Byen Danzigs Bygning, dels til nogen Privatbygning, befales det

¹ Helsted. Støvring H.

ham at lade Willom Bart hugge og udføre en 3000 Fod gullandske Sten mod tilbørlig Betaling. Sk. T. 3, 105 b¹.

22. Juni (Halmstad). Artikler, hvorefter Krigsfolket og Borgerne i Halmstad skulle sig rette og forholde. Sk. R. 3, 118. (Tr.: CCD. III. 104—15).

26. Juni (—). Livsbrev for Christoffer Wulff, Borger i Halmstad, der har tilskødet Kronen nogen Jord og Ejendom udenfor Halmstad, og hans Hustru Karen We paa Kronens Part af Korntienden af Vedinge og Tøndersø Sogne i Laugholms Len, uden Afgift. Sognemændene skulle aarlig yde Tienden i Negene. Sk. R. 3, 121 b.

29. Juni (—). Opfejningsbrev for Niels Krabbe til Vedslesgaard, der har berettet, at Datteren af en af hans Tjenere i Obeling i Lundenes Len for nogen Tid siden er bleven funden død paa Fedstrup Mark i Vester Herred i Nørrejylland, og at Sagen er bleven fortiet og ikke forfulgt i rette Tid, til at lade Sagen forfølge med Sandemænd eller Nævninger, som om den nylig var sket. J. R. 6, 147.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud. Kronens Bønder i Aasum By under St. Knuds Kloster i Fyen have klaget over, at Aasum Lund forhugges meget ubilligt, idet alle Lodsejernes Tjenere, hvad enten de have stor eller ringe Lod i Byen, hugge i Flæng, og de have anmodet om, at Lunden maa blive skiftet, saa enhver kan vide sin Part. Hvis det lovligen kan ske, skal han lade Aasum Lund skifte, saa enhver af Kronens og andre Lodsejeres Tjenere kan vide, hvor vidt hans Del strækker sig. F. T. 3, 75.

2. Juli (Halmstad). Miss. til Sten Madtsen. Da han efter Kongens Befaling i Lenets Skove har ladet hugge meget Tømmer af forskellig Slags til Bygningens og Befæstningens Behov her, skal dette altsammen blive godtgjort ham, ligesom han fremdeles i Skovene skal lade hugge det Tømmer, som endnu maatte behøves til Bygningens og Befæstningens Behov. Sk. T. 3, 107.

5. Juli (—). Miss. til Hendrik Lykke til Ofvergaard og Christian Holck til Høigaard. Da Kongen har bevilget, at Oluf Rosensparre til Skarrolt maa faa Jus patronatus til Herfølle Kirke i Tryggevelde Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Qvandtøs i Mierløs Herred og, hvis det ikke kan slaa til, noget mere af hans

¹ Udenfor er skrevet: Cancellidreng Skrifver. C. Pedersen.

Arvegods, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Kirken og det Gods, han vil udlægge derfor, besøgte og ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 268.

5. Juli (Halmstad). Miss. til Hofmesteren om at drage Omsorg for, at Peder Mund faar 400 Dlr. af Rentekammeret til at betale Murmestrene og Arbejdsfolket paa Frederiksborg med. Udt. i Sj. T. 19, 269.

9. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne over alt Riget om, at Rigens Raader have bevilget Kongen en almindelig Skat og Landehjælp til Betaling af Købesummen for Møgeltønder Hovedgaard og Gods. Sj. T. 19, 269. (Se CCD. III. 115 f.).

— Miss. til Lensmændene ¹ over alt Riget om at lade Skattebrevet forkynde for Bønderne i deres Len, lade Skatten skrive og lægge saa hurtig som muligt og paase, at alt gaar ligeligt til, at den rige hjælper den fattige og at ingen, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, fritages for Skat. De skulle særlig passe paa, at hvor der findes Aagerkarle eller Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller i andre Maader, de da lægges i Skat og komme til at give efter deres Formue. De skulle fremsende Skatten til Rentekammeret inden Mortensdag. Sj. T. 19, 270. Orig. (til Kasper Markdanner paa Koldinghus).

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Benedix Rantzau endnu ikke har overtaget Aastrup Len, skal Manderup Parsberg lade Skattebrevet læse og forkynde i Aastrup Len og lade Skatten skrive. Udt. i Sj. T. 19, 271.

— Bestalling for Anders Pedersen, Borger i Væ, paa at syde Salpeter i Oxe, Gierrested og Ingelsted Herreder i Skaane. Han skal aarlig levere Kongens Tøjmaster i København 3 Tdr. godt lutret Salpeter. Udt. i Sk. R. 3, 122.

12. Juli (—). Miss. til Laurits Brockenhuus. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Peder Møller ved Nyborg Slot, hvori denne klager over, at det falder ham meget besværligt at udrede sin Mølleskyld, da han ikke mere, saaledes som tidligere, kan faa Tømmer, Jærn, Staal og Kul til at holde Møllen vedlige med. Laurits Brockenhuus skal med det første erklære sig

¹ De opregnes alle med deres Len.

til Kongen om denne Sag, saa Kongen kan hjælpe Peder Møller til hvad ret og billigt er. F. T. 3, 75.

13. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Christiern Hansen Borger i Malmø, som Tolder og Sisemester sammesteds. Han skal tillige have Kronens Salteri ved Høstfiskeriet i Befaling. Han skal aarlig til hver 1. Maj gøre Rentemestøren Regnskab for sin Oppebørsel og i alle Maader rette sig efter Rentemesterens Befalinger. Han skal i aarlig Løn til sig selv, sine 2 Toldsvende og sin Skrивerdreng have 80 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning til sig selv, hvilken Løn han aarlig maa føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. R. 3, 122 b.

— Bestalling for Peder Hansen, Borger i Malmø, som Byfoged sammesteds. Han maa ingen store eller vigtige Sager aftinge uden Lensmandens Vidende og Samtykke, og han skal være denne lydige. Han skal aarlig til hver 1. Maj gøre Regnskab i Rentekammeret for sin Oppebørsel. Han skal i aarlig Løn have 24 Dlr. til sig selv og 38 Dlr. i Løn og Kostpenge til 2 Fogedsvende, hvilke Penge han maa føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. R. 3, 123 b.

15. Juli (Kronborg). Miss. til Hofmesteren om, fra 14. Nov. 1599 at regne, at lade Gert Coltermantdt faa Besoldning paa to Kuskheste, 20 Dlr. om Maaneden, af Rentekammeret. Udt. i Sj. T. 19, 272.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle drage ind i Skovene i Vordingborg Len og skyde og ødelægge Adelvildtet, skal han føre flittigt Tilsyn dermed og lade dem tiltale, som findes at skyde noget. Udt. i Sj. T. 19, 272.

— Miss. til Knud Rud. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Hans Ibsen i Harsnap, hvori denne klager over, at et Smedehus imod Retten er frataget ham, med Ordre til enten at lade ham faa Huset igen, hvis hans Beretning er sand, eller i modsat Fald erklære sig til Kongen om Sagen. Udt. i F. T. 3, 76.

— Miss. til Casper Markdaner [Koldinghus], Voldemar Parsberg [Skanderborg] og Frandts Rantzau [Silkeborg]. Da Kongen ved første Lejlighed vil begive sig paa Jagt i deres Len, skulle de skaffe Salt, Træ, Havre til Hestene og hvad andet, der behøves paa Jagten, i Forraad. J. T. 5, 128 b.

16. Juli (—). Pas for Anne, Mikkell Stens Enke, Bor-

gerske i København, og Niels Hansen, lydende paa deres fuldmægtige Skipper Clemmid Mogensen, til Sverrig og andensteds i Østersøen, hvor Vinden vil føje dem. Udt. i Sj. R. 14, 275.

16. Juli (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har eftergivet Skipper Jost Rask af Danzig 2 Rosenobler og Skipper Jacob Diriksen af Flyland 1 Rosenobel og 1 Goltgylden i Told, fordi de have ført Astrag og Vognskud fra Danzig til Kongens Behov. Tolderne skulle af Tolden betale de 351 Vognskud, der ere komne til Kongen, og Fragten fra Danzig her til og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 272.

— Miss. til Marcur Bilde om at paatage sig Værgemaal for sin Søster, Jomfru Birgite Bilde. Udt. i F. T. 3, 76.

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christen Bernekov. Borgemestre og Raad i Malmø have berettet, at deres Sognepræst M. Hans Christensen er gammel og svag, og at det med Tiden vil falde ham meget besværligt at forestaa hans Embede og gøre den store Menighed og Almue i Byen tilbørlig Tjeneste. Da han imidlertid ustraffeligt har ladet sig bruge i 36 Aar i Præsteembede og i Skoletjeneste og der nu er to Sogne udenfor Malmø, Tyelse og Klagstrup, ledige, have de begæret, at Kongen vil anse M. Hans's lange og tro Tjeneste og hans høje Alderdom og Skrøbelighed og bevilge, at han maa blive befordret til de to Sogne, for at han i sin Alderdom kan have nødtørfdig Underholdning. Paa Grund af M. Hans's lange og tro Tjeneste og Borgemestre og Raads Forbøn skal Christian Bernekov sørge for, at M. Hans bliver kaldet af Sognemændene til de to Sogne, og foreholde disse, at det er Kongens alvorlige Vilje, saa han kan blive kaldet lovligt efter Ordinanzen og der ikke skal gøres ham nogen Hinder paa Kaldet. Sk. T. 3, 107 b.

— Aab. Brev om Forbud mod, at de jordegne Bønder i Nyborg Len hugge i deres Skove uden Udvisning. F. R. 3, 49. (Tr.: CCD. III. 116 f.).

19. Juli (—). Aab. Brev om, at Peiter Kibbenbrock maa anrette og holde et Apothek med Vinkælder ved Corssekier i den ny Befæstning, som Kongen har ladet anlægge der. Han skal holde fremmed Drik, Speceri, Urter og andet, som bør holdes paa et Apothek og efter det Lands Lejlighed kan gøres fornøden, føre gode Varer og sælge dem til en rimelig Pris,

saa ingen skal have noget at beklage sig over. Han skal paa det Sted, der bliver anvist ham, opføre god Købstadsbygning, som der bør være til et Apothek. For at han bedre kan holde sit Apothek ved Magt, skal han i de næste 7 Aar være fri for alle kongelige og Bys Skatter, og ingen maa i den Tid anrette et Apothek eller holde Apothekerverer fal til Skade for ham. Sk. R. 3, 123 b.

19. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Vilhelm Grafen som Bygmester ved Bygningen ved Corssekier i Blekinge. Han skal altid være til Stede ved Bygningen og af yderste Flid og Formue og højeste Forstand tage sig af den, saa den kan blive nøjagtig og bestandig og i alle Henseender blive bygget efter den udkastede Form og Skabelon. Han skal være Hans Grabo lydig. Han skal, fra Jul 1599 at regne, i aarlig Løn have 80 Dlr. og hver Uge 7 Mk. danske i Kostpenge, at udbetale af Hans Grabo. Sk. R. 3, 124.

— Miss. til Hermand Jul. Da det vil medføre ikke ringe Besvær at føre det Tømmer og de Bloksten, som Kongen behøver fra Gulland, ned til Havnene til de Skibe, som Kongen sender did, har Kongen bestemt, at der i et Aars Tid ingen Heste maa udføres fra Øen. Han skal rette sig herefter og give Havnefogderne Ordre til nøjagtig at paase, at der aldeles ingen Heste udføres. Ligeledes maa han ikke tillade, at der udføres Øksne, Køer, levende Kvæg eller saltet Kød fra Øen til Tyskland, medmindre det sker med Kongens Tilladelse. Sk. T. 3, 107 b.

20. Juli (Kronborg). Miss. til Laurits Brockenhuus. Det aabne Brev [af 18. Juli] om Hugning af Ved til Teglovnene i Nyborg Len sendes ham til Forkyndelse i Lenet og med Ordre til at paase dets Overholdelse. Udt. i F. T. 3, 76.

21. Juli (—). Bestalling for Hans Bagster som Trommeter. Han skal til Stadighed være til Stede i København og ellers lade sig bruge til Lands eller til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal, fra Paaske 1600 at regne, aarlig have 30 gl. Dlr. i Løn, $4\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort om Maaneden i Kostpenge og aarlig en sædvanlig Hofklædning, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 14, 275.

— Miss. til Bispen i Skaane. Fru Gjørvel Fadersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har berettet, at hun har en Person hos sig, ved Navn Hans Busk, som hun har holdt udenlands

for at studere, og som skal have forfremmet sig saaledes, at han skal være duelig til at forestaa det hellige Præsteembede. Da Præsten i Vomb og Vebre Sogne skal være meget bedaget, saa han formedelst Skrøbelighed ikke godt kan forestaa sit Kald, har hun begæret, at Hans Busk maa blive tilforordnet ham som Kapellan. Bispem skal forhandle med Præsten, ordne det saaledes, at han tager Hans Busk til Kapellan, og iøvrigt i alle Maader være denne behjælpelig, naar noget Kald bliver ledigt, saa han kan nyde godt af denne Forskrift, da Kongen for Fru Giørvæls Skyld vil have Hans Busk befordret, saafremt han findes duelig og alt kan gaa til efter Ordinansen. Sk. T. 3, 108 b.

21. Juli (Kronborg). Miss. til Axel Brahe og Tagge Krabbe. Da Kongen har bevilget Fru Beate Hvitfeldt til Møllerød, Dronningens Hofmesterinde, at hun maa faa Kronens Gaard Brerød i Firre¹ Sogn i Giøng Herred til Mageskifte for hendes Gaard Ammentorp i Hestved Sogn i Giøng Herred, skulle de med det allerførste besigte og ligne alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 109.

-- Miss. til Frandts Rantzau. Da Kongen har bevilget Ofve Lunge til Odden 2 store Stykker Vildt til hans Datters² Bryllup, skal Frandts Rantzau skaffe ham disse i Silkeborg Lens Skove, naar det forlanges. J. T. 5, 128 b.

22. Juli (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1599 at regne, for Brostrup Gjedde til Tommerup paa Laugholm Len. Han skal svare 200 gl. Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af Ladegaardenes Avl, Af-fødning og anden Indkomst. Han maa selv beholde Halvdelen af Fordelen af de under Slottet liggende Laksefiskerier, men skal saa ogsaa selv afholde alle Bekostninger paa dem. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—6, 8—18, 20]. Sk. R. 3, 124 b.

24. Juli (—). Kvittansiarum til Johan Urne til Val-sø paa hans Regnskab for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Ind-komst paa Bornholm fra 1. Maj 1573 til 1. Maj 1577 og for de 2 Pengeskatter til Lucie [13. Dec.] 1574 og Catharinæ [25. Nov.] 1575. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 127.

26. Juli (—). Miss. til Peder Mund. Kongen har bragt i

¹ Finje. Gønge H.

² Karen Lunge g. m. Holger Ulfstand til Vosborg.

Erfaring, at to Møller i Lenet [Frederiksborg], Ovre og Nedre Mølle paa Halskouf, ere aldeles øde, fordi Aaen og Vandløbet til Møllerne er fyldt af Sandfog, og at Peder Mund i Forening med flere gode Mænd har undersøgt Forholdene med Hensyn til Aaens Udgravning til Møllerne paa et andet Sted, saa Møllerne igen kunde komme paa Fode og blive ved Magt og Kongen faa den Landgilde af dem, der plejer at udgives. Peder Mund skal forhandle med Valentin Graver om at paatage sig at udgrave Aaen til Møllerne paa de Steder, som Peder Mund og de andre gode Mænd have udvist, og at udføre Arbejdet paa sin egen Bekostning og med sine egne Redskaber uden nogensomhelst Hjælp med Bønder eller Vogne. Han maa love Valentin Graver 450 eller i det højeste 500 Dlr. for Arbejdet. Valentin Graver skal straks med det første tage fat paa Arbejdet, saa det kan være færdigt inden 8 Uger fra den Dag at regne, da han begynder paa det, og Peder Mund skal føre Tilsyn med, at Arbejdet bliver udført med Flid og til Gavns. Sj. T. 19, 272 b.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Laurits Brockenhuus og Niels Friis. Fru Anne Oldeland og hendes Døtre, Jomfruerne Ellidse, Mergrete, Maren og Anne Norby, have for nogen Tid siden erhvervet kongelig Befaling til dem om i Mindelighed eller med Retten at afgøre de Stridigheder, der er mellem dem angaaende Skiftet efter afdøde Hans Norby. De tre førstnævnte af Døtrene have nu klaget over, at denne Befaling hidtil ikke er bleven udført, fordi Jomfru Anne Norby ikke er mødt, da Befalingen skulde udføres, og fordi Laurids Oldeland til Veiløfgaard tilmed ikke har villet paatage sig Værgemaalet for dem. For at de tre Jomfruer ikke imod Retten skulle forholdes fra den Arv, der med Rette tilkommer dem, og for at Sagen en Gang for alle kan komme til en Ende, skulle de snarest igen indstævne Sagen for sig og enten bilægge de mellem Parterne opkomne Stridigheder angaaende Skiftet i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og Ret. Skulde det ske, at nogen af Parterne ikke mødte til den Tid, de blive indstævnede, skulle de alligevel tage Sagen for og afgøre den. F. T. 3, 78.

-- Miss. til Laurits Oldeland. Kongen har ladet Befaling udgaa til nogle gode Mænd om at være til Stede paa Skiftet mellem hans Søster Fru Anne Oldeland og hendes Døtre efter hendes Søn og deres Broder Hans Norby og enten forlige dem i Minde-

lighed eller skille dem ad med Dom og Ret. For at Skiftet med det første kan komme til en Ende og enhver faa den Del, der tilkommer ham, befales det ham, der efter Loven er hans Søsters og hendes Børns rette Værge, at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Oldeland og hendes Datter Jomfru Anne Norby — for Jomfruerne Ellidse, Mergrete og Marine Norby har Kongen efter deres Begæring beskikket en Værge, der paa Skiftet skal varetage Værgemaalet for dem —, være til Stede til den Tid, Skiftet berammes af de gode Mænd, og paase, at Fru Anne og Jomfru Anne ikke i nogen Maade komme til kort. F. T. 3, 77.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud til Sandholt om at paatage sig Værgemaalet for Jomfruerne Ellidse, Mergrete og Marine Norby. Udt. i F. T. 3, 79.

28. Juli (—). Miss. til Hermand Jul. For rum Tid siden har han faaet Ordre til at indkræve den Told, som Niels Skauboe, forrige Tolder i Visby, er bleven Kronen skyldig, men det er endnu ikke sket. Det befales ham nu straks og uden Forsømmelse at indkræve, hvad Niels Skauboe med Rette bliver skyldig. Sk. T. 3, 109 b¹.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Da der endnu behøves et stort Antal Mursten til Bygningen for Københavns Slot, skal han ved første Lejlighed lade Teglovnene i Lenet [Nyborg] og de 2 store Tegllader til at stryge i gøre i Stand, saa der aarlig kan blive brændt en 12 eller 13 Ovne Sten til Bygningen. Han skal lade den dertil fornødne Ved hugge paa de Steder, hvor det er mindst til Skade for Skoven. Den Bekostning, der gaar med, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 79.

29. Juli (—). Miss. til Christoffer Pax og Erik Vasbyrd om, at deres Dyreskytter, Peder Kier og Madts N., ved Nattetid have skudt to store Dyr paa Kronens Skove og Enemærke ved Afvensøe. De skulle holde Dyreskytterne til Stede til Rettens Uddrag, saafremt de ikke ville staa Kongen til Rette derfor. Udt. i Sj. T. 19, 273.

— Miss. til Hermand Jul. Kongens Skipper Christen Madtsen har berettet, at da han sidst var paa Gulland med Kongens Skib, forment Dommeren og Fogden ham at indtage det største og bedste Tømmer, som da var ført ned til Havnene, og føre det

¹ Dette Brev er indført 2 Gange i Registranten.

hid, hvorfor han maatte indlade noget, som var mindre. Da Kongen formener, at det største og bedste Tømmer, som kan falde der paa Landet, bestilles, hugges og nedføres til Havnene særlig til Kongens Bygninger, paalægges det ham alvorligt at føre nøje Tilsyn med Fogderne og Dommerne der paa Landet, at de herefter ikke udgive saadant Forbud. Kongen har ham dog noksomt undskyldt denne Gang, da han erfarer, at det er sket aldeles uden hans Vidende. Han maa ikke tillade Udførsel fra Landet af Tømmer, som er 12 Alen eller mere langt, førend Kongen har faaet saa meget, som han behøver til sine Bygninger i Sommer. Kongen vil med det første gøre et Overslag over, hvor meget der behøves, og sende ham det til Efterretning. Sk. T. 3, 110.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe 11,000 Mursten til Vandkunsten paa Frederiksborg og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 273.

— Miss. til Mogens Ulfeldt om at lade 11,000 Mursten, som Tolderne i Helsingør have købt til Kongen til Vandkunsten paa Frederiksborg, føre til Frederiksborg Slot. Udt. i Sj. T. 19, 273.

— Miss. til Dr. Anders Lemvig og Dr. Thomas Fincke om at lade et Stykke Jord, liggende mod Skidenstræde, hvorpaa Kong Christian III havde bestemt at der skulde bygges 3 Boliger til Præsteenker, indelukke som Have og Agerum til den Residens, som de skulle bygge til den fysiske Professor M. Joen Jacobsen. Sj. T. 19, 273. (Tr.: KD. IV. 759 f. Kbhvnske Selsk. Skrifter X. 463).

1. Aug. (Antvorskov). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale Arent Enspænder 142 Rosenobler og 3 Dlr., Johan Bastier, Kongens Trompeter, 30 Dlr., Claus Maler 50 Dlr. paa Regnskab for at staffere et Tække paa Frederiksborg Slot og Jacop Marquart, Guldsmed, 21 Rosenobler og 33 Goltgylden og føre disse Beløb til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 19, 274.

2. Aug. (—). Gavebrev til Universitetet paa et Stykke Jord imod Skidenstræde, som, for nogle og 30 Aar siden er funderet til alle 3 Kirker i København til Opførelse af 3 Vaaninger til Præsteenker. Dette er dog endnu ikke bragt til Udførelse, da Enkerne i Stedet for aarlig have faaet Penge til Husleje af Kirkernes Indkomst, og Pladsen ligger derfor stadig øde. Pladsen skal

herefter bruges til Have til den ny Residens, som Universitetet lader bygge, hvori der kan ympes og plantes synderlige Simplicia, hvormed den Professor, der kommer til at bo i Residensen, skal have Opsigt. Sj. R. 14, 275 b. Orig.¹ i Konsistoriets Arkiv. Pakke 153.

2. Aug. (Antvorskov). Miss. til Lav Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, og Vilhelm Dresselberg til Vindinge. Da Kongen har bragt i Erfaring, at to Broer ved Pinne Mølle mellem Slagelse og Løf Herreder skulle være meget brøstholdne, saa den vejfarende Mand ikke uden Fare kan komme over dem, skulle de ved første Lejlighed begive sig til disse Broer, stævne Herredsmændene i begge Herreder i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og afsige Kendelse og endelig Dom om, hvor meget af disse Broer hvert af Herrederne skal holde vedlige, for at Broerne igen kunne blive satte i Stand og holdte ved Magt, og for at man, hvis der herefter maatte findes saadan Brøst, kan vide, hvem der skal tiltales derfor. De skulle give deres Undersøgelse og Afgørelse klarlig beskrevet under deres Signeter. Det befales Herredsmændene i de to Herreder at møde for de to gode Mænd, naar de tilsiges, og at lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sj. T. 19, 274.

3. Aug. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen sender dem nogle Sedler paa forskellig Slags Arbejde, dels underskrevne af ham selv, dels af Detløf Holck, da han var forlenet med Kronborg Slot, og en ikke underskreven Seddel, med Ordre til af Tolden at betale de underskrevne Sedler. Hvad den ikke underskrevne Seddel angaar, skulle de faa at vide hos Arkelimester Hans Budtz, om Arbejdet er udført til Kongens Behov, og i saa Fald føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 274 b.

7. Aug. (—)². Miss. til Ebbe Munk om, at Kongen har eftergivet Claus Paissen, Maren Jep Nielsens, Peder Mortensen, Oluf Jensen, Hans Lauridsen og Peder Esbersen i Rostedt samt Christen Madtsen og Jep Hansen i Skafteløf, der have mistet deres Gaarde med deri værende Boskab ved en uforvarende Ildebrand, dette ene Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 274 b.

— (Koldinghus). Miss. til Knud Rud om at lade Jens

¹ Tr.: Kbhvnske Selskabs Skrifter X. 464 f. en Fejlskrift for: Koldinghus.

² Antvorskov er rimeligvis

Jørgensen i Tommerup i Odense Herred, hvis Gaard er brændt, være fri for dette Aars Landgilde og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i F. T. 3, 80.

8. Aug. (Koldinghus). Miss. til Hofmesteren. Da Kongen under sit sidste Ophold i Blekinge bragte i Erfaring, at der behøvedes 100 Tylter Deler til Bygningen sammesteds, skal Hofmesteren med det første sende 100 Tylter Deler did. Endvidere skal han sende 50 Bjælker, 19 Al. lange, da der er Brug for dem til Kirken ved Auskær. Da der i Lenet ingen Møller findes, hvorpaa den Rug, som sendes did, kan males, skal han med det første sende 24 Læster Mel derop. Endvidere skal han sende en god Tømmermand derop. Sj. T. 19, 274 b.

9. Aug. (—). Miss. til Predbiørn Bild om at lade Kronens Bønder i Staufverby i Hindsgaafvel Len, der ere Ugedagsmænd til Slottet, faa nødtørftig Ildebrændsel og Vogntømmer i Skovene for en rimelig Betaling og udvise dem det paa belejlige Steder, hvor det mindst skader Skoven. Udt. i F. T. 3, 80.

10. Aug. (—). Miss. til Carl Bryske om at lade Jørgensen i Vede i Rugaards Len, hvis Gaard er brændt, være fri for et Aars Landgilde og føre det til Udgift i Regnskabet; endvidere skal han skaffe ham nogen Hjælp af Skovene til Bygningstømmer. Udt. i F. T. 3, 80.

— Miss. til Hofmesteren. Da der til Bygningen her paa Koldinghus behøves en hel Hob gode tykke og lange gullandske Deler til Lofter i den store Sal og i de andre Herrekamre og Gemakker, som man nu har begyndt at lave, skal han hos Hermandt Juel, Embedsmand paa Gulland, bestille, at denne straks lader skære 100 Tylter gullandske Deler. 3 Fingre tykke og 16 eller 18 Al. lange, saa lange som muligt, og lader dem føre ned til Ladestedet. Han skal give Ordre om, hvorledes de med det allerførste bedst kunne blive førte her til Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 275.

— Oprejsningsbrev til med Sandemænd, Nævninger og paa andre Maader at forfølge til Herredsting og Landsting en hidtil fortiet Sag mod Ofve Lunge til Tirsbecks Tjener Hendrik Clemidsen Høg i Bredal, der for nogen Tid siden er bleven funden i Kronens Skov og Enemærke paa Høgholt ved Vejle og er bleven tagen ved Stubben paa fersk Gerning med Læs paa sin Slæde, hvilket Læs han ulovligt har hugget og derved gjort sig skyldig i Nam. J. R. 6, 147 b.

12. Aug. (Nygaard). Miss. til Hofmesteren om med det allerførste at lade Kongen vide, hvor vidt man er kommen med det ny Skib, som er under Bygning paa Holmen, og hvor vidt Bøsestøberen er kommen med de Stykker, han skal støbe. Udt. i Sj. T. 19, 275.

13. Aug. (Vejle). Miss. til Hofmesteren om straks at sende nogle Boldte og Raketter til Skanderborg Sløt til Brug i det nye Boldhus, som Kongen har ladet opføre der. Udt. i Sj. T. 19, 275.

17. Aug. (Aakær). Miss. til Hofmesteren. Han har indberettet, at de Planker, som Skibet er kommet hjem med fra Danzig, behøve Skibsbyggeren, og at han agter igen at sende det samme Skib til Danzig efter flere Planker. Kongen vil dog, at dette Skib skal blive her, og at et af de store Skibe, Herkules eller Josva, i Stedet for skal sendes til Danzig efter Planker. Han skal derfor snarest muligt sende et af de store Skibe til Danzig efter Planker, for at Kongens Arbejde kan have Fremgang, lade Skytset tage af de Orlogsskibe, som vare i Søen, og bruge dem til at hente Deler til Kongens Bygnings Behov. Han skal lade alle Kongens Skibe aftakle med Undtagelse af Kongens Skib Victor, der indtil videre skal blive liggende. Det Skib, der er kommen hjem fra Narfven med Hamp, skal, naar det er losset, sendes afsted efter mere Hamp. Sj. T. 19, 275 b.

— Aab. Brev om, at Madts Tordsen, Borgemester i Vejle, i Aar ved Mikkelsdag maa udføre 100 Græsøksne af Riget for at lade dem sætte paa Foder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten eller paa anden Maade forhandle dem, hvor han lyster, dog skal han svare sædvanlig Told af Øksnene. Orig. Udt. i J. R. 6, 147 b.

— Lignende Tilladelse for Clemmid Søfrinsen, Borger i Vejle, til at udføre 100 Græsøksne. Orig. Udt. i J. R. 6, 148.

— Aab. Brev om, at Mickil Skriver i Kane, Ridefoged i Aakier Len, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Ridefoged. J. R. 6, 148.

— Miss. til Peder Munk. Der er nogen Trætte mellem Peder Jul til Alstedt og Christopher Rosenkrantz til Sønderskouf, om hvil-

ken Trætte der er udgaaet Befaling¹ til Peder Munk og flere andre gode Mænd, men Trætten er endnu ikke bragt til Ende. Da Christopher Rosenkrantz nu skal have undsaagt Peder Jul og Kongen paa ingen Maade vil tilstede, at saadant sker, medens Sagen endnu er Genstand for Trætte og under lovlig Forfølgning, skal Peder Munk med det første tage Haanden af Christopher Rosenkrantz paa, at han i alle Maader vil være Peder Jul ubevaret; hvad Christopher Rosenkrantz med Retten og Lovsens Tale kan gøre, er ham og enhver anden ordentligvis tilladt efter Landsens Lov og Ret. J. T. 5, 131.

17. Aug. (Aakær). Miss. til Hermand Jul. Da Kongen har tilladt Hr. Jørgen Frederik, Markgreve i Brandenburg og Hertug i Preussen, at lade bryde nogle gullandske Sten paa Gulland til hans Bygnings Behov og føre dem over til Königsberg, skal Hermand Jul lade Hertugens Stenhugger bryde 2 Skibsladninger gullandske Sten, hver Skibsladning paa 100 Læster, og føre dem over til Königsberg. Sk. T. 3, 110 b.

18. Aug. (—). Miss. til Hermand Jul. Da Hr. Jørgen Frederik, Markgreve i Brandenburg og Hertug i Preussen, har anmodet om, at en af hans Undersaatter, Acatius Borck, maa faa nogle gullandske Sten til et Kuglestøberi (»Kugelgisverk«), skal Hermand Jul lade denne bryde en Skibsladning gullandske Sten paa 50 Læster og lade ham udføre dem mod Erlæggelse af den sædvanlige Told. Sk. T. 3, 111.

20. Aug. (Skanderborg). Miss. til Kapitlet i Ribe. For nogen Tid siden² erhvervede Voldemar Parsberg som Lensmand paa Riberhus Kongens Brev om, at alle Kirker i Ribe Stift af deres Indkomst skulde bidrage 1 Mk. danske for hver Ørte Korns Indkomst til Ribe Domkirkes Bygning og tilstille Voldemar Parsberg disse Penge. Voldemar Parsberg har nu berettet, at han har oppebaaret en hel Hob Penge af nogle af Kirkerne i Stiftet og har anvendt en Del af disse Penge til Indbygning i Kirken og til Køb af Tømmer, Deler og andet til Kirken. Da han ikke, før han kom fra Riberhus Len, har kunnet komme til at gøre Domkirken Regnskab for sin Oppebørsel og Udgift, har han senere henvendt sig til Kapitlet med Anmodning om, at det vilde forhøre hans Regnskab og kvittere ham derfor. Kapitlet har dog vægret

¹ Jvfr. 15. Febr. 1600. ² 8. Juni 1596.

sig ved at gøre dette, fordi nogle af Kirkerne i Stiftet ikke endnu have ydet Hjælpen. Da det imidlertid ikke vel er muligt for Voldemar Parsberg at indkræve den resterende Hjælp, efterat han er kommen af med Riberhus Len, tilmed da han i adskillige Maa-der er forhindret deri ved Kongens Bestilling i dette Len [Skanderborg], og det dog ikke er mere end billigt, at hans Regnskab bliver forhørt og kvitteret, skal Kapitlet ved første Lejlighed tage Volde-
mar Parsbergs Regnskab for, gennemse det og give ham Kvittans for det, som han har oppebaaret af Kirkehjælpen og igen udgivet til Domkirken. Da han for en Del af Pengene har købt Tømmer og Deler til Domkirken og ved sin Fratrædelse af Lenet har leveret Tømmeret og Delerne til Peder Lambritsen, Borger i Ribe, ligesom han samtidig har leveret de Penge, han derudover havde tilovers, til M. Madts Pors, Sognepræst i Ribe, skal Kapitlet lade baade Tømmer, Deler og Penge anvende til Domkir-
kens Bygning og Forbedring, saa ikke noget bliver fravendt Kirken til andet Brug. J. T. 5, 130.

21. Aug. (Paa Jagten ved Rye). Aab. Brev om, at Peder Pedersen, Ridefoged i Saugbroe Herred, maa have sin Gaard i Hommelurdt kvit og frit, saalænge han er Herreds-
foged. Udt. i J. R. 6, 148.

22. Aug. (—). Miss. til Albrit Friis. Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, har hinsides Bremen bestilt nogle Buckenberger Sten til Bygningen paa Koldinghus og fragtet et Skib, som nu har ført en Del af Stenene ind for Ribe, men da der er grundt Vand, kan Skipperen ikke komme op til Byen paa en Ugesøs eller halvanden nær, saa det bliver nødvendigt at føre Stenene op til Byen med Pramme. Albrit Friis skal derfor bestille Pramme og Folk, saa Stenene straks kunne blive førte op til Ribe, og derefter bestille Vogne til at køre Stenene fra Ribe til Koldinghus. Da Casper Markdanner ligeledes har bestilt en hel Hob Skifersten, der komme med Skib til Ribe, skal Albrit Friis ogsaa tilsige Vogne, der, efterhaanden som Stenene ankomme, kunne føre disse fra Ribe til Koldinghus. J. T. 5, 130 b.

-- Miss. til Niels Skram om at være Johannikke, Hans Berntsens Enke, Borgerske i Horsens, behjælpelig med at faa hendes Tilgodehavende indkrævet hos hendes Medborgere og andre, der med Rette ere hende noget skyldige, og beskikke

en til at overtage Værgemaalet for hende. Udt. i J. T. 5, 131 b.

22. Aug. (Paa Jagten i Rye). Miss. til Niels Skram. For nogen Tid siden er Præstegaarden ved Nefsager Kirke brændt, ved hvilken Lejlighed der ogsaa kom Ild i Kirken, hvis Sparreværk brændte. Da Kirken ikke er saaledes ved Formue, at den kan istandsættes af dens egen Indkomst, skal Niels Skram sørge for, at de andre Kirker i Bygholms Len, der ere ved Magt og have Forraad, komme Nefsager Kirke til Hjælp, enhver efter sin Formue og Lejlighed, og lade Hjælpen anvende til Nefsager Kirkes Bygning. J. T. 5, 131 b.

— Miss. til Voldemar Parsberg om at lade Christen Jensen i Græstrup¹ være fri for det Aars Landgilde, som han resterer med, af Hensyn til hans Armod og den store Skade, han har lidt ved Ildebrand; han skal ogsaa lade ham faa noget Bygningstømmer i Skovene til at genopbygge Gaarden med. Udt. i J. T. 5, 132.

— (Kbhvn.). Miss. til Christen Munk til Giessinggaard. Søstrene Jomfru Else og Jomfru Karine Glambek have anmodet Kongen om at beskikke dem en Væрге, da deres Søstersøn², som ellers er deres rette Lavvæрге, for adskillige indfaldende Aarsagers Skyld ikke nu kan antage sig Værgemaalet for dem. Da de have betroet ham til at være deres Væрге, befaler Kongen ham at overtage Værgemaalet for dem og hjælpe dem til Ret paa Skiftet med deres Medarvinger og ellers i andre Maader, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. J. T. 5, 131 b.

25. Aug. (Silkeborg). Miss. til Eske Brock. Fru Birgitte Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke, har berettet, at der er Trætte mellem hende paa hendes Børns Vegne og de andre Arvinger efter Fru Maren Niels Glambeks angaaende et Arveskifte, og at der er udgaaet kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at forhandle dem imellem til Minde eller Rette. Da hendes Børns lovlige Væрге ikke kan paatage sig deres Værgemaal i denne Sag, fordi den ogsaa angaar ham selv, har hun anmodet Kongen om at beskikke en anden god Mand til at være Væрге for Børnene i denne Sag. Det befales Eske Brock at antage sig Værgemaalet for hendes Børn i denne Sag, være til Stede,

¹ Græstrup, Tyrsting H. ² Niels Albertsen Vind til Ullerup.

naar Sagen efter Kongens Befaling skal foretages, og forsvare dem i denne Arvetrætte, saa vidt han med Lov og Ret kan gøre. J. T. 5, 132.

25. Aug. (Silkeborg). Miss. til Kronens Bønder under Sølvitsborg Slot, boende mellem Lykaa og Sølvitsborg. Det paalægges dem strengelig at møde med Heste og Vogn, naar Hans Grabou eller hans Fuldmægtig tilsiger dem, for i Forening med Kronens Tjenere under Lykaa Slot at føre Kalk, Sand og andet til Bygningen ved Auskær. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt. Sk. T. 3, 111 b.

— Aab. Brev om, at Anders Dominissen, som kaldes Gertsen, i Rye indtil videre, ligesom hidtil¹, maa sælge Humle, Staal, Salt og andre Købmandsvarer dér og bruge Handel til Lands og til Vands som andre Borgere i Købstæderne her i Landet, dog skal han sælge sine Varer til en rimelig Pris. J. R. 6, 148 b.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Da Kirkeværgerne for Rye Kirke have berettet, at Kirken er meget brøsthølden og forfalden og ikke kan istandsættes af dens egen Indkomst, og i den Anledning have anmodet om nogen Hjælp, skal han give Ordre til, at de Kirker i Herredet [Tyrsting], der ere ved godt Forraad og Formue, skulle komme Rye Kirke til Hjælp med noget af deres Formue, og sørge for, at Hjælpen bliver tilstillet Kirkeværgerne for Rye Kirke, saa Kirken igen i nogen Maade kan blive istandsat. Han skal paase, at Hjælpen bliver anvendt tilbørligt. J. T. 5, 132.

26. Aug. (—). Miss. til Laurits Brockenhuus om at skaffe Frands Rantzau 3 levende Daadyr, som Kongen har givet ham. Udt. i F. T. 3, 80.

27. Aug. (—). Miss. til Casper Markdanner. Denne Brevviser, Knud Andersen i Hørup, har berettet, at han har haft en Mølle i Andst Herred, hvortil der ligger 3 Læs Eng og 10 Agre. Da denne Mølle er bleven nedlagt, for at den ikke skulde være andre Kronens Møller deromkring til Trængsel, og Jorden derfor nu ligger ubelejligt for ham i en anden Bymark, har han begæret i Stedet for denne Jord at maatte faa et Stykke Bolsjord, der ligger ved hans Hustoft og aarlig skylder 1 Mk. dansk. Casper Markdanner skal undersøge Sagen og, hvis det begærede Mageskifte kan ske uden Skade for Kronen, udlægge Knud Andersen Bolsjor-

¹ Se 3. Febr. 1573.

den, lægge den til Møllen hørende Jord ind under Slottet, gøre et Bol af den, saa der kan svares tilbørlig Landgilde og Rettighed deraf, og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 132 b.

28. Aug. (Silkeborg). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Kong Frederik II's Privilegier af 27. Okt. 1583 for de Undersaatte, der ere bosatte eller herefter bosætte sig ved Skanderborg Slot. J. R. 6, 148 b.

— Aab. Brev om, at Anders Pedersen i Borum, Herredsfoged i Framløf Herred, der af Lensmanden paa Skanderborg har faaet Paalæg om at holde Kannikemølle Bro i Stand, til Gengæld maa være fri for Gæsteri, Ægt og Arbejde af den Gaard i Borum, som han nu selv bor i. J. R. 6, 150.

— Aab. Brev om, at Hr. Mickil Melchiorsen, Sognepræst til Torning og Karup Sogne, herefter aarlig maa faa Olden i Silkeborg Skove til 20 Svin, naar der er fuld Olden, og til 10 Svin, naar der ikke er fuld Olden, uden Oldengæld. J. R. 6, 150 b.

29. Aug. (—). Aab. Brev om, at Hans Lygtemagers Arvinger frit maa sælge den Gaard i Randers, som Dronning Dorette, Kongens Faders Moder, har givet Hans Lygtemager paa det Vilkaar, at den, hvis Hans Lygtemager eller hans Arvinger vil sælge den, først skal tilbydes Kronen; Hans Lygtemagers Arvinger have nu tilbudt Kronen Gaarden, men Kongen vil ikke have den. J. R. 6, 151.

— Aab. Brev om, at Erik Grøn, der er beskikket til Herredsfoged i Tyrsting Herred og bor paa en Annekspræstegaard i Treden, hvoraf der aarlig svares Landgilde til Præsten, efter sin Begæring, ligesom sine Formænd, maa faa Vedærlag for denne Landgilde af Kronens Korntiende af Treden Sogn, saalænge han er Herredsfoged eller indtil anden Ordre gives, hvilket Lensmanden paa Skanderborg skal paase sker. J. R. 6, 151.

— Miss. til M. Niels Lauritsen. Denne Brevviser, Jens Andersens, har berettet, at Hr. Anders Madtsen, Sognepræst i Hersom og Provst i Rindts Herred, der paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke mere kan forestaa sit Embede, vil kalde ham til sin Kapellan og har begæret, at han maa ægte en af hans Døtre. Da det synes at stride mod det Brev, som Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, har ladet udgaa til Bisperne i Ri-

get, har M. Niels besværet sig ved at tilstede det, medmindre han faar kongelig Befaling dertil. Det befales M. Niels at ordinere Jens Andersen til Hr. Anders Madtsens Kapellan, hvis han findes at være duelig dertil, og tillade ham at ægte Præstens Datter. J. T. 5, 133.

30. Aug. (Silkeborg). Miss. til Hofmesteren om at lade Skibet Raphael udtakle og lade det løbe til Nyborg og blive liggende der, indtil Kongen kommer tilbage, for at det siden kan overføre Kongen og hans Gemalinde til Korsør. Udt. i Sj. T. 19, 275 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov til Spøttrup, Carl Bryske til Margaard, Knud Brahe til Engilsthalm og Erik Lunge til Stoufgaard. Der er Trætte mellem Christoffer Valkendorf til Glorup, Hofmester, Christian Friis til Borrebye, Kansler, Breide Rantzau til Randzousholm, Peder Thott til Boltinggaard, Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Corfidts Rud til Fogelsang, Corfidts Thott til Sanderup, Fru Christentse Viffert til Moenstrup. Hendrik Bildes Enke, og Forstanderne for Skolen i Assens paa den ene og Erik Hardenberg til Mattrup paa Kronens Vegne paa den anden Side om nogen Brug med Græs at afføre, som Turupe Mænd imod Kongens og tidligere Kongers Mandater og aabne Breve, Vidner om Lavhævd og gamle Vidnesbyrd tilholde sig i Vestorup¹ Dam, og om Vestorup Dam findes at være støvet saa højt, som den gamle Dæmning og Flodemaal udviser, saa Kronens Dam og Fiskeri kan blive ved Magt. Da begge Parter have tilbetroet dem at afgøre Trætten enten i Mindelighed eller ved Dom, befales det dem ved første Lejlighed at møde paa de omtrættede Aasteder, stævne begge Parterne for sig, nøje undersøge Sagen og siden bilægge alle de opkomne Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med den Sag. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem formedelst lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og udføre Kongens Befaling. Orig. i Landsark. i Odense.

31. Aug. (Silkeborg). Miss. til Jørgen Friis. Da Kongen har bevilget, at Ifver Friis til Ørbek, Sekretær, maa faa 3 Gaarde

¹ Vedstaarup, Baag H.

og 1 Bol i Ulstrup, 1 Gaard i Koustrup og 1 Gaard i Tystrup¹ i Nørre Herred til Mageskifte, anmoder han Jørgen Friis om, at denne af Hensyn til Ilfver Friis og for Kongens Skyld vil gøre Kongen Fyldest for ovennævnte Gods af sit Arvegods, hvor det kan være Kongen belejligt, og siden erklære sig til Kongen derom, saa begge Parters Gods kan blive besigtet og Mageskiftet komme til Udførelse. J. T. 5, 133 b.

2. Sept. (Koldinghus). Miss. til Hofmesteren om at sende 2 Skibe til Gulland efter Bloksten og 300 Danmarks Fyrredeler, som der vil blive Brug for til Bygningen paa Koldinghus til Omgangen paa Taarnet, til Kapellet, til Karnapper og Gavle og ellers i andre Maader, saa alt inden Vinter kan blive ført her til Slottet. Udt. i Sj. T. 19, 275 b.

— Miss. til Eske Bilde til Ellinge, Jens Lunov til Bendstrup, Rasmus Nielsen til Saabygaard og Gabriel Svale til Biellerup. Jomfru Ingeborg Bilde til Egede har berettet, at der er paaført hende en Trætte, fordi Gabriel Sparre til Svansholm jagede i et Krat paa Laurbjerg Mark. Da hun mener, at de Folk, som have besiddet Bidstrup, uillet og uforment have brugt denne Jagt siden Arilds Tid, og at de nævnte fire Personer, der have tjent afdøde Erik Podebusk, ere vidende herom, har hun begæret kongelig Befaling til dem om at bekende deres Sandhed angaaende den Sag. Det befales dem at bekende, hvad de vide om denne Jagtfrihed, og om Erik Podebusk uillet og uforment har brugt denne Frihed med Jagt paa Laurbjerg Mark, medens de have tjent ham, og om der er dem noget bevidst om, at nogen har givet Last og Klage derpaa eller villet formene det, og under deres Haand og Segl meddele hende, hvad de vide derom, saa hun ikke skal blive nødt til at indstævne dem til Herredagen. J. T. 5, 133 b.

3. Sept. (—). Miss. til Hofmesteren om at sende en af Galejerne til Slesvig for at indtage nogle Stykker og føre dem til København. Udt. i Sj. T. 19, 276.

8. Sept. (—). Miss. til Casper Markdanner. Jomfru Magdalene Pogwisch i Vejle, der har indmuret en Ligsten i Kirkevæggen sammesteds, hvilket strider mod den kallundborgske Reces², har nu ansøgt om, at hendes Forseeelse maa blive hende eftergivet. Paa hendes Venners Forbøn har Kongen ogsaa efter-

¹ Dystrup, Nørre H., Randers A. 1576 § 9, 7. Punkt (CCD. II. 37 f.).

² Den kallundborgske Reces 21. Nov.

givet hende Forseelsen paa den Betingelse, at hun skal betale 300 Dlr. til Kirken, lade Ligstenen udtage af Muren og lade den lægge ned paa Jorden, saaledes som det er sædvanligt andensteds i Riget. Naar hun har betalt de 300 Dlr. til Kirken eller stillet Kirkeværgerne tilfreds derfor og ladet Stenen udtage af Muren, skal han lade hende være fri for videre Tiltale. J. T. 5, 134¹.

8. Sept. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdanner om at lade Peder Jensen i Smidstrup være fri for det Aars Landgilde, som han resterer med, af Hensyn til hans Armod og den store Ildebrand, der er overgaaet ham. Endvidere skal han lade ham faa noget Bygningstømmer i Skoven til at genopbygge Gaarden med. Udt. i J. T. 5, 134 b.

— Miss. til Henning Reventlov. Da det, som han ogsaa har tilkendegivet, er nødvendigt at lade bygge en Pram til Brug i Mariager Klosters Fjord, skal han med det første lade bygge en Pram til at overføre det, som bør overføres, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 134 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har befalet Henning Reventlov, Embedsmand i Mariager Kloster, at lade bygge en Pram i Mariager Klosters Fjord. Da det i den Anledning vil være nødvendigt at lade bygge en Bro, som Prammen kan lægge til, naar noget skal overføres, ved Vifve By i Hedensted Herred i Aalborghus Len, saaledes som Henning Reventlov skal give ham nærmere Underretning om, befales det herved Manderup Parsberg at lade Broen bygge paa det angivne Sted og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 134 b².

9. Sept. (—). Aab. Brev om, at Jacop Bøgvad og Jørgen Bøgvad, Borgere i Kolding, ved Mikkelsdags Tid maa udføre 150 Græsøksne af Riget og sætte dem paa Foder i Fyrstendømmet Slesvig, dog skulle de svare sædvanlig Told af dem. Orig. Udt. i J. R. 6, 151 b.

— Lignende Tilladelser for Villom Vorm, Borger i Aarhus, paa 150 Øksne, for Clemind Olufsen, Borger i Horsens, Staffen Nielsen, Borger i Horsens, og Jannicke Hans Skyttis i Horsens, hver paa 100 Øksne, og for Margrette Jo-

¹ Tr.: Hofman, Foundationer IV. 726.

² Tr.: Dsk. Mag. VI. 206.

han Bussis i Horsens paa 100 Øksne. Origg. (for Villom Worm, Clemind Olufsen, Staffen Nielsen, Jannicke Hans Skyttes og Margrette Johan Bussis). Udt. i J. R. 6, 152.

10. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev om Forbud mod at fiske i de smaa Aaer og Bække i Koldinghus Len. J. R. 6, 152. (Tr.: CCD. III. 117. Tidsskr. for Fiskeri III. 207).

— Oprejsningsbrev for Mourits Stygge til med Sandemænd paany at lade forfølge en Sag mod Niels Jensen Boelberg i Vester Adtsels paa Mors, der for nogen Tid siden har begaaet et Tyveri («stifve voldt») ved at have frataget en, ved Navn Mickel Skipper, en Sengeklædesæk. Udt. i J. R. 6, 152 b.

— Forleningsbrev for Niels Ifversen, Kongens Vintapper, paa Kronens Part af Korntienden af Eltang Sogn i Koldinghus Len. Udt. i J. R. 6, 152 b.

— J. T. 5, 137 b, se 10. Okt. 1600.

12. Sept. (—). Miss. til Kansleren. Hoslagt sendes ham en Skrivelse fra Ærkehertug Albertus, Gubernator i Nederlandene, til Kongen angaaende de Dunkirker Fribyttere, der have overfaldet Kongens Undersaatter i Søen, for at han deraf kan erfare de nærmere Omstændigheder. Da Kongen er til Sinds at sende Fuldmægtige did for at tiltale Fribytterne med Retten, skal Kansleren forordne en af Doktorerne i det tyske Kancelli til straks at paatage sig denne Rejse, opsætte en Instruks for ham, lade de Dokumenter opsøge, som Doktoren bør have med sig, og siden snarest muligt sende Doktoren over til Kongen. Sj. T. 19, 276.

— Bestalling for Hans Rørmester, at skulle passe Vandkunsten paa Koldinghus og istandsætte hvad der maatte findes brøsthødent paa Posterne eller Renderne. Han skal i aarlig Løn have 75 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning af Slottet. J. R. 6, 153.

— Aab. Brev om, at Niels Knudsen, Borger i Vejle, i Aar ved Mikkelsdags Tid maa udføre 100 Græsøksne her af Riget og sætte dem paa Foder i Fyrstendømmet Slesvig, dog skal han svare sædvanlig Told af Øksnene. Orig.

— Miss. til Voldemar Parsberg om at lade Peder Pedersen i Vedtvidt¹ være fri for det Aars Landgilde, som han reterer med, af Hensyn til hans Armod og den store Ildebrand, der er overgaaet ham. Endvidere er der bevilget Peder Pedersen noget

¹ Vitved, Hjelmslev H.

Bygningstømmer af Skoven til at genopbygge Gaarden med. Udt. i J. T. 5, 135.

12. Sept. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdanner. Kongen har bevilget, at Liisabet, Søfren Pedersens Enke, i Kolding paa Grund af hendes Armod maa faa de 12 Dlr. i Ort eftergivet, hvilke hun er Kongen skyldig for nogen Lovmaal og Forfølgning, som er overgaaet hendes Husbonde. Endvidere har Kongen bevilget, at Magdalene, Jens Pouelsens Enke, i Kolding maa faa den Husleje eftergivet, som hun skulde svare til Kongen af den Gaard, hun bor i, siden den blev tilvurderet Kongen. Casper Markdanner skal lade Gaarden sælge til den Pris, den er værd. J. T. 5, 135 b.

26. Sept. (Haderslevhus). Miss. til M. Hans Mikkelsen om, at Kongen har bevilget, at en af Sognepræst i Ullestrup¹ og Velbye² Sogne Hr. Jens Nielsens Stifsønner maa blive optaget i Sorø Skole straks, hvis der er en Plads ledig, og ellers saasnaart der bliver en Plads ledig, og faa samme Underholdning som andre Skolebørn faa. Udt. i Sj. T. 19, 276.

— Miss. til Tolderen i Kolding. Da han efter Kongens Befaling af Tolden har udbetalt 500 Dlr., der skænkedes den Magister fra Nørrenberg, som sidst var hos Kongen paa Koldinghus, for den Bibel, han forærede Kongen, befales det ham herved at føre disse Penge til Udgift i sit Regnskab, hvor de skulle blive ham godtgjorte. J. T. 5, 135 b.

27. Sept. (—). Miss. til Laurids Brockenhuus om at lade Erik Urne faa 2 Stykker Daavildt, som Kongen har foræret ham til hans Bryllup. Udt. i F. T. 3, 81.

— Miss. til Erik Hardenberg. Kongen har foræret Hertug Johan Adolf af Slesvig Holsten 24 levende Daadyr og sendt denne Jæger til Erik Hardenbergs Len [Hagenskov eller Eskebjerggaard] for at fange dem. Erik Hardenberg skal skaffe Jægeren de Folk og andet, som han behøver til at fange Dyrene, og efter Jægerens Anvisning lade lave Kister til at transportere Dyrene i, skaffe Brædder til Kisterne og siden fragte Skuder til at føre Dyrene til Gottorp. Hvad der medgaar til Fragt og andet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 81.

— Miss. til Frandts Rantzau [Silkeborg] og Voldemar Pars-

¹ Ullerup, Elbo H. ² Vejlbj, samme H.

berg [Skanderborg]. Kongen har sidst talt med dem om at lade lave Svinegaarde til Vildsvinene. saa disse, naar der er stor Vinter, kunne samles og faa deres Spise der. De skulle med det første lade disse Svinegaarde lave med tykke og stærke Gærder, med Porte for og iøvrigt i andre Maader, saaledes som disse Brevvisere, Kongens Jægere, anvise dem. De skulle ved første Lejlighed, naar Olden falder, lade samle en hel Hob Nødder, Agern og Bog, som man i den forestaaende Vinter kan have i Forraad til at føde Vildsvinene med, naar der kommer stor Frost og Sne, for at disse ikke skulle dø af Hunger; hvis det ikke forslaar, skulle de skaffe det nødvendige Korn til dem. J. T. 5, 135 b.

28. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdanner om med Skib at sende det Vildt, der blev slaet i Koldinghus Len, til København og føre Fragten derfor til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 135 b.

— Miss. til Casper Markdanner om ikke alene at holde det gamle Øl, som var i Behold sidste 1. Maj baade paa Koldinghus og paa Nygaard, ved Magt, men ogsaa yderligere at lade brygge noget godt Øl og holde saa meget Øl som muligt i Forraad, saa der altid kan findes nogle Læster af alle Slags gammelt, krydret Øl i Forraad i Kælderen, da saadant kan agtes for en synderlig Nytte, naar Kongen holder Hoflejr der. Det Malt, Humle og andet, som han bruger hertil, skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. J. T. 5, 136.

29. Sept. (—). Miss. til Anker Mogensen. Sidste Gang, da Kongen rejste gennem Vejle, skal der være gjort nogen Fortæring hos Clemens Søfrensen, Borger i Vejle, efter dennes underskrevne Registers Lydelse; ligeledes skal der af Apotheket være udtaget en hel Del Urter og Krydderi (»Gevurtz«) til Kongens Behov. Anker Mogensen skal betale begge Poster af Tolden og føre dem til Udgift i sit Regnskab. De 200 Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer, skulle ogsaa blive godtgjorte ham i hans Regnskab. J. T. 5, 136 b.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmænd, Toldere og Sise-mestre om at sende Fetalje til København til Proviantskriver Claus Meckelborg til Kongens Skibes og Holmens Behov: Knudt Rud (Københavns Len) 50 Læster godt Skibsbrød, 6 Læster Gryn og 12 Læster Byg; endvidere skal han, medens Bønderne endnu have Korn i Husene at betale med, indkræve Landgilden og de Re-

stancer, som der maatte være, saa Kongen kan faa baade Landgilde og Restancer inden Mortensdag; ligeledes skal han med det allerførste indkræve den ny Landgildehavre og beholde den hos sig indtil videre. — Peder Basse (Roskildegaaards Len) 30 Læster godt Skibsbrød, 4 Læster Gryn og 30 Læster Byg, Gryn og Byg at levere straks og Brødet inden Jul; med Hensyn til Indkrævning af Landgildekorn, Restancer og Landgildehavre den samme Ordre som til Knudt Rud; endvidere skal han levere Christian Holck $4\frac{1}{2}$ Læst Rug til at lade bage i Kavringbrød i Trøgevelde Len. — Christian Holck (Trøgevelde Len) 20 Læster Brød af de $4\frac{1}{2}$ Læst Rug, Peder Basse leverer ham, at levere inden Jul. — Arrildt Hvitfeldt (Draugsholm Len) skal lade bage 40 Læster Skibsbrød og tage det i Forvaring paa Slottet, saa at Kongens Skibe, naar de til Foraaret komme efter det, straks kunne faa det og ikke med stor Bekostning for Kongen skulle ligge og vente efter det, lade male 5 Læster Gryn og levere Christoffer Pax, naar han sender Bud efter det, $4\frac{1}{3}$ Læst Rug; det Byg, som han yderligere maatte have i Forraad af Slottets og Stiftets Indkomst, og som han kan undvære fra Slottet, skal han straks lade gøre i Malt med saa ringe Bekostning for Kongen som muligt og sørge for, at det bliver færdigt til Fastelavn og bliver godt lavet, saa at det, hvis Kongen ikke selv vil bruge det, kan være tjenligt og ustraffeligt at sælge til Købmænd; med Hensyn til Indkrævning af Landgildekorn, Restance og Landgildehavre den samme Ordre som til Knudt Rud. — Christoffer Pax [Holbæk Len] skal lade de $4\frac{1}{2}$ Læst Rug, som han modtager af Arrildt Hvitfeldt, bage i 20 Læster godt Skibsbrød og levere dette inden Jul til Proviantskriveren i København; viser han sig forsømmelig og lider Kongen nogen Skade derved, vil Kongen søge sin Erstatning hos ham. — Henrik Lykke [Vordingborg Len] skal fremsende 12 Læster godt og velbagt Skibsbrød og 15 Læster Byg inden en Maanedstid samt $5\frac{1}{2}$ Læst Gryn; med Hensyn til det tiloversblivende Bygs Gøren i Malt og Indkrævningen af Landgildekorn, Restance og Landgildehavre den samme Ordre som til Knudt Rud og Arrildt Hvitfeldt. — Ebbe Munk [Antvorskov Len] skal lade bage 70 Læster Skibsbrød, som skal ligge færdigt paa Slottet, naar Kongens Skibe komme efter det, saa Kongens Skibe ikke skulle opholdes med Bekostning til ingen Nytte; endvidere skal han sende 30 Læster Byg og 7 Læster Gryn til København og levere Corvidts Ulfeldt paa Korsør Slot $4\frac{1}{2}$ Læst Rug; med Hensyn til det tiloversblivende Bygs Gøren

i Malt og Indkrævningen af Landgildekorn, Restance og Landgildehavre den samme Ordre som til Knudt Rud og Arrildt Hvitfeldt; han skal paase, at Bønderne gøre det Landgilderug og Landgildebyg, som de levere, rent, som det sig bør, saa Kongen ikke skal lide nogen Skade derover. — Corvidts Ulfeldt [Korsør Len] skal lade de $4\frac{1}{2}$ Læst Rug, som han modtager af Ebbe Munk, bage i godt Skibsbrød, tage det i Forvaring paa Slottet, indtil Kongens Skibe komme efter det, men saa ogsaa have det rede til den Tid, saa Skibene ikke, til stor Bekostning for Kongen, enten skulle blive nødtte til at løbe tilbage uden Brød eller ligge og vente efter det; sker det, vil han komme til at staa til Ansvar for det. — Sten Brahe [Kallundborg Len] skal lade bage 40 Læster Skibsbrød og male 5 Læster Gryn og sørge for, at baade Brød og Gryn kunne ligge rede, naar Kongen sender Skibe efter det; med Hensyn til det tiloversblivende Bygs Gøren i Malt og Indkrævningen af Landgildekorn og Restance den samme Ordre som til Knud Rud og Arrildt Hvitfeldt. — Tolderen i Malmø skal straks købe 5 Skippd. Talg og 1 Skippd. Lys og ufortøvet sende det til Proviantskriferen; Tolderen i Ystad ligesaa 10 Skippd. Talg; Byfogden i Helsingør 3 Skippd. Talg; Tolderen i Landskrone 2 Skippd. Talg; Brostrup Gjedde skal paalægge Tolderen i [Laholm] at fremsende 2 Skippd. Talg; Tolderen i Rødby 10 Læster Ærter inden Vinter. — De skulle alle straks med dette Bud tilskrive Hofmesteren klar Besked, saa han kan vide at rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 276 b. Orig. (til Mads Jakobsen, Tolder i Landskrone).

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke og Christian Holck. Da Ifver Friis, kgl. Sekretær, hvem Kongen har bevilget noget Krongods i Nørrejylland til Mageskifte, blandt det Gods, han vil udlægge Kronen til Vederlag, vil udlægge 1 Gaard i Ringe By og Sogn i Vordingborg Len, skulle de med det allerførste begive sig til denne Gaard, besigte den, ligne og lægge den paa sædvanlig Vis og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 279. K.

7. Okt. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om Fremsendelse af Smør og Havre. — Sten Brahe [Kallundborg Len] 1000 Tdr. Havre til Frederiksborg, $1\frac{1}{2}$ Læst 5 Tdr. Smør til København; Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm Len] 350¹ Tdr. Havre og $2\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr. Smør til Frederiksborg; Knud Brahe [Aarhusgaard

¹ Sj. T.: 400.

Len] 1620 Tdr. Havre til Frederiksborg og 2 Læster Smør til København; Frandts Rantzau [Silkeborg Len] 710 Tdr. Havre til Frederiksborg og alt Smørret til København inden Mortensdag, hvis han ikke kan sælge det i Lenet til 15 Dlr. Tønden; Jørgen Friis [Hald Len] 600 Tdr. Havre til Frederiksborg; Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 1415 Tdr. Havre til Frederiksborg og alt Smørret til København inden Mortensdag, hvis han ikke kan sælge det i Lenet til 15 Dlr. Tønden. — I alle Brevene til disse Lensmænd skal tilføjes: Hvis de derudover maatte have Havre i Forraad af den Restance, som de bleve skyldige paa deres sidste Regnskab, skulle de ligeledes ufortøvet fremsende den til Frederiksborg, for at Kongen ikke skal lide Mangel paa Foder til sine Heste. — Oluf Rosen-sparre [Landskrone Len] 76 Tdr. Havre til Kronborg; Axel Brahe [Helsingborg Len] 366 Tdr. Havre til Kronborg og $8\frac{1}{2}$ Læst 1 Td. Smør til København; Henning Reventlov [Dueholms Kloster] 600 Tdr. Havre til Kronborg; Valdemar Parsberg [Skanderborg] 1500 Tdr. Havre til Kronborg og $18\frac{1}{2}$ Læst $4\frac{1}{2}$ Td. Smør af Skanderborg og Aakiers Indkomst til København. — I alle Brevene til disse Lensmænd skal tilføjes: Hvis de derudover maatte have Havre i Forraad af den Restance, som de bleve skyldige paa deres sidste Regnskab, skulle de ligeledes ufortøvet fremsende den til Kronborg, for at Kongen ikke skal lide Mangel paa Foder til sine Heste. — Peder Basse [Roskildegaards Len] 150¹ Tdr. Havre og 4 Læster Smør til København; Brede Rantzau [Tranekær Len] 200 Tdr. Havre til København; Christian Bernekov [Malmøhus Len] 1100 Tdr. Havre og 3 Læster 1 Td. Smør til København; Hendrik Belov [Kallø Len] 90 Tdr. Havre og alt Smørret til København inden Mortensdag, hvis han ikke kan sælge det i Lenet til 15 Dlr. Tønden; Eske Brock [Dronningborg Len] 1915 Tdr. Havre og alt Smørret til København inden Mortensdag, hvis han ikke kan sælge det i Lenet til 15 Dlr. Tønden. — I alle Brevene til disse Lensmænd skal tilføjes: Hvis de derudover maatte have Havre i Forraad af den Restance, som de bleve skyldige paa deres sidste Regnskab, skulle de ligeledes ufortøvet fremsende den til København, for at Kongen ikke skal lide Mangel paa Foder til sine Heste. — Lauridts Brockenhuus [Nyborg Len] 400 Tdr. Havre til Antvorskov og $2\frac{1}{2}$ Læst Smør til København; Niels Friis [Tranekær Len] 100 Tdr. Havre til Antvor-

¹ Sj. T.: 200.

skov; Caspar Markdanner [Koldinghus Len] 2000 Tdr. Havre til Antvorskov; det Smør, som han har hos sig, skal han gøre i Penge i Lenet og bruge Pengene til Bygningen paa Koldinghus. Hvis han ikke ufortøvet fremsender Havren og Kongen lider Mangel paa Foder til sine Heste af den Grund, vil Kongen drage ham til Ansvar derfor. — I alle Brevene til disse Lensmænd skal tilføjes: Hvis de derudover maatte have Havre i Forraad af den Restance, som de bleve skyldige paa deres sidste Regnskab, skulle de ligeledes ufortøvet fremsende den til Antvorskov, for at Kongen ikke skal lide Mangel paa Foder til sine Heste. — Hendrik Lykke [Vordingborg Len], Niels Skram [Bygholms Len] og Knudt Rud [Odensegaards Len] maa, hvis de kunne faa 15 Dlr. for Tønden, sælge Smørlandgilden til Bønderne i Lenet eller til Købmænd, men kunne de ikke faa det, skulle de inden Mortensdag sende Smørret til København til Proviantskriveren. — I Brevene til Caspar Markdanner, Valdemar Parsberg, Niels Skram, Frandts Rantzau, Knud Brahe, Hendrik Belov, Eske Brock, Henning Reventlov, Manderup Parsberg, Knudt Rud og Christian Bernekov skal tillige tilføjes: De skulle straks indkræve Landgilde og Restancer hos Bønderne, medens disse endnu have Korn i Hus at betale med, saa Kongen uden al Undskyldning kan faa baade Landgilde og Restance inden Mortensdag. De skulle paase, at Kongen faar godt og rent Rug og Byg. Det Byg, som tilkommer Kongen af Slottets og Stiftets Indkomst, skulle de straks lade gøre i Malt med saa ringe Bekostning for Kongen som muligt og paase, at Maltet bliver færdigt til Fastelavn og bliver godt lavet, saa det kan være tjenligt og ustraffeligt at sælge til Købmænd, hvis Kongen ikke selv vil bruge det. — I Brevene til alle Lensmændene: De skulle straks med dette Bud sende Hofmesteren klar Besked baade om Havre, Smør og Landgilde, saa han kan vide at rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 279. K.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund [Frederiksborg], Mogens Ulfeldt [Kronborg] og Ebbe Munk [Antvorskov]. Kongen sender dem en Fortegnelse over den Havre, som er forskrevet til Slottet til Kongens Hestes Udfodring, for at de kunne vide at rette sig derefter. Hvis nogle af Lensmændene vise sig forsømmelige og ikke i rette Tid fremsende den Havre, som de have faaet Ordre om, skulle de i Tide, førend de mangle Havre, lade Hofmesteren det vide, for at han paa Kongens Vegne kan

drage Omsorg for, at Havren uden Forsømmelse kan fremkomme. Udt. i Sj. T. 19, 281.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Brockenhuus. Da Kongen har solgt alt det Byg, som kan tilkomme Kronen af Nyborg Len baade af Slottets og Stiftets Indkomst, til Peder Skriver, Tolder og Borgemester i Nyborg, skal Lauridts Brockenhuus drage Omsorg for, at alle de Bønder, der svare Byg i Landgilde, levere Peder Skriver Bygget i hans Hus, saa Kongen ikke lider nogen Skade derved. Udt. i Sj. T. 19, 281.

— Miss. til Lav Beck. Naar Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg, indkommer for Landstinget med den Sag, som han paa Kronens Vegne forfølger angaaende det Dyr, som er skudt paa Kronens Grund, skal Lav Beck flittigt undersøge Sagen og dømme deri, som han vil forsvare. K. Udt. i Sj. T. 19, 281 b.

— Miss. til Christoffer von Festenberg, kaldet Pax. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Mikkell Jensen, som har vidnet om det Dyr, der skal være skudt paa Kronens Skove og Ejendom i Kallundborg Len, er født paa Kronens Stavn, skal Christoffer von Festenberg holde ham til Stede til Sagens Ende og lade ham komme til Landstinget, naar det gøres behov. K. Udt. i Sj. T. 19, 281 b.

— Miss. til Hermand Jul. Kongens Farbroder, Hertug Hans af Slesvig Holsten, har venlig ladet Kongen forstaa, at han ved en af sine Stenhuggere, ved Navn Hendrik Damert, har faaet en Skibsladning gullandske Sten. som Hermand Jul paa Kongens gode Behag har ladet ham passere med. Kongen billiger, hvad han har gjort, og befaler ham, hvis Kongens Farbroder behøver flere Sten, uhindret at lade dennes Fuldmægtig passere med endnu en Skibsladning Sten. Sk. T. 3, 112.

— Miss. til Hermand Jul. Da Kong Sigismundus af Sverrig og Polen har anmodet Kongen om at tillade hans Billedhugger Mester Villom von Blocke paa hans egen Bekostning at faa saa mange Sten paa Gulland, som han behøver til et synderligt Arbejde, han skal udføre for Kongen, skal Hermand Jul uhindret lade Villom von Blocke faa og udføre saa mange Sten, som han har behov. Sk. T. 3, 112 b.

— Miss. til Casper Markdanner. Kongen sender over til ham en af sine Renteskrivere, der i Forening med hans Skriver skal gøre et rigtigt Overslag over den Bekostning, der er med-

gaaet til Bygningen paa Koldinghus fra sidste 1. Maj til Mikkelsdag. Casper Markdanner skal, naar Renteskriveren kommer, give sin Skriver Ordre til sammen med denne at forfatte dette Overslag, saa Kongen kan faa rigtig Besked derom og give de nærmere fornødne Ordre. J. T. 5, 136 b.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hofmesteren. Da Kronens Undersaatter paa Gotland i nogle Aar have været stærkt besværede med at hugge Tømmer og med at føre Tømmer og gullandske Sten ned til Ladestederne, har Kongen bevilget, at der straks maa gives dem nogle Læster Salt og til Foraaret nogle Læster Sædekorn. Hofmesteren skal derfor straks lade sende 24 Læster Salt til Hermandt Juel, Embedsmand paa Visborg, og til Foraaret 10 eller 11 Læster Byg til Sædekorn, hvilket Lensmanden siden skal lade uddele blandt Almuen til alle, der sidde for Hus og Gaard, efter enhvers Lejlighed og eftersom de have gjort Ægt og Arbejde til med Hugning af Tømmer og Nedførsel af Sten og Tømmer til Ladestederne. Sj. T. 19, 281 b. K.

— Miss. til Fru Mette Ulfstand. Kongen har bevilget, at Bønderne i Blekinge maa fritages for Halvparten af den sidst paabudte Skat, da de besværes meget med Bygningen ved Korseskier. Sk. T. 3, 112 b.

— Miss. til Sten Madtsen [Halmstad], Brostrup Gjedde [Laholm] og Jacob Beck [Varberg]. Da Bønderne i deres Len have klaget over, at de besværes meget med Bygningen paa Varberg (Halmsted), og i den Anledning ansøgt om at blive fri for Halvdelen af den sidst paabudte Skat, hvilket Kongen har bevilget, skulle de kun opkræve halv Skat af dem. Sk. T. 3, 113.

— Miss. til Laurids Brockenhuus om straks at betale Kongen, hvad han blev skyldig paa sit sidste Regnskab. Udt. i F. T. 3, 82.

— Aab. Brev om, at Knud Søfrinsen, Borger i Aalborg, maa uddrive 100 Græsøksne her af Riget og lade dem sætte paa Foder i Fyrstendømmet, dog skal han svare sædvanlig Told af dem. Han har nemlig berettet, at han har købt et Antal Græsøksne af Kongens Undersaatter her i Riget i det Haab, at han skulde faa Foder til dem af Peder Rantzau til Trøiborg, men da det er nægtet ham og der allevegne er stor Mangel paa Foder her i Riget, har han anmodet om at maatte uddrive Øksnene til Slesvig og lade dem opstalde der. Orig. Udt. i J. R. 6, 153.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Jylland, Fyen og Smaalandene om, at de i den paabudte almindelige Skat skulle oppebære saa mange enkende Dalere som muligt og siden levere dem til Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, mod nøjagtig Kvittans. J. T. 5, 137.

— Miss. til Casper Markdanner om at modtage de Penge af den til Mortensdag paabudte Skat, som Lensmændene i Jylland, Fyen, Laaland, Falster og Langeland tilsende ham, give dem nøjagtig Kvittans derfor og holde Pengene i god Forvaring indtil videre med et klart Register baade over Indtægt og Udgift, saa han kan gøre Kongen tilbørligt Regnskab derfor. J. T. 5, 137.

9. Okt. (—). Miss. til Hofmesteren. Kongen har, fra sidste 15. Aug. at regne, bevilget sin Broder, Hertug Ulrik, Maanedspenge paa 8 Personer, 5 Dlr. til hver, hvilke Rentemesteren skal betale og føre til Udgift i sit Regnskab. K. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 282.

— Miss. til Hermand Jul. For at der paa Visborg kan blive holdt duelige og forsøgte Knægte for det Tilfælde, at der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget paa, har Kongen bevilget, at enhver af Knægtene paa Visborg herefter maa faa 5 Gylden i Maanedspenge om Maaneden, Halvdelen i Penge og Halvdelen i Kommis. Klæde og Fetalje til en rimelig Pris, hvilket han herefter skal betale dem og føre til Udgift i sit Regnskab. Hvis nogle af de gamle Knægte, der nu findes paa Slottet, ikke ere saa duelige, som de bør være, skal han med Hovedsmandens Raad paa Kongens Vegne afskedige dem og antage andre duelige og velforsøgte Knægte i deres Sted. Han maa ikke tage eller have i Tjeneste blandt Knægtene paa Visborg Folk, som ere bosiddende i Visby, da disse i Forvejen ere forpligtede til at lade sig bruge, hvis det gøres behov. Hvis nogle af de Knægte, han har paa Slottet, blive til Sinds at nedsætte sig i Byen, maa han tillade dem det og antage andre Knægte i deres Sted. Han maa ikke tillade nogen af Knægtene paa Slottet eller nogen af Slotstjernerne at bruge Købmandskab, lidet eller meget, uden hvad enhver kan købe i Visby til sin Husholdning, men de maa ikke købe noget paa Landet hos Almuen, for at Borgerne i Byen kunne blive ved deres Næring og Bjærgning. Da han tidligere har faaet Ordre til at indkræve af Niels Skaboe, Borgemester og forhen Tolder i Visby, hvad denne maatte være skyldig paa sit Regnskab, men det endnu ikke er sket, befales det

ham endnu en Gang uden Forsømmelse at indkræve Restancen og med dette Bud erklære sig om, af hvilken Grund det hidtil ikke er sket. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der udføres meget Tjære og Tømmer fra Gulland til Tyskland og til Danmark, skal han undersøge, om Præsterne eller Kirkeværgerne der paa Landet bruge nogen Handel med at brænde Tjære eller sælge Tømmer, og forholde sig dermed efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Da han har indberettet, at der paa Gulland vil blive en dyr Fodertid, tillader Kongen, at der maa udføres Heste fra Øen, dog mod Betaling af den sædvanlige Told, som er $\frac{1}{2}$ Dir. af hver Hest, hvilken Told skal betales til Tolderen. Kongen bevilger, at baade Borgere og Bønder maa udføre og sælge det Tømmer, som de have liggende paa Havnene. Han skal med Kongens Skibe, som nu ere paa Gulland, sende al den Talg, der kan faas paa Slottet eller af Slottets Indkomst, til København og ligesaa 3 Tdr. Sælspæk. De andre Varer, som kunne falde der paa Landet, og som kunne gøres i Penge, skal han ligeledes sende hid, saaledes Køkkenfedt, Torsk, Handsker, Uld, Oksehuder, Kohuder og hvilke andre Varer det være kan. Kongen vil sørge for, at der bliver sendt ham, hvad der maatte gøres fornødent til Husets Brug, da han ikke vil, at han skal købe noget dertil, medmindre det bliver højiligen fornødent. Han skal erklære sig til Hofmester Christoffer Valkendorf angaaende alle de ovennævnte Punkter, saa denne kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 3, 113 b.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peder Skriver, Borgemester i Nyborg, om herefter at oppebære samme Told og Rettighed, baade Fyrpenge, Tøndepenge, Skriverpenge og anden Rettighed, af de Skibe, der løbe gennem Bæltet, som der svares af de Skibe, der løbe gennem Øresund, uanset hvilke Steder Skibene løbe paa indenfor eller udenfor Riget og hvem de tilhøre. Der sendes ham til Efterretning en Fortegnelse over, hvorledes Tolden oppebæres i Sundet. F. T. 3, 82.

10. Okt. (—). Miss. til Ebbe Munk. Christen Jensen, Borger i Slagelse, har berettet, at han har mistet Hus og Gaard ved den 8 Dage før Alle Helgens Dag i Slagelse opkomne Ildebrand, og at hans Hustru tilmed er borttrømt med Størsteparten af den Armod, som blev reddet, hvorefter Byfogden har beskrevet Resten af Christen Jensens Gods som Rømningsgods. Paa Christen Jensens Begæring har Kongen nu bevilget, at Christen Jensen igen

maa faa det Gods, som var beskrevet som forfaldent til Kronen, hvorfor Ebbe Munk skal give Byfogden Ordre til igen at udlevere ham dette Gods. K. Udt. i Sj. T. 19, 282.

10. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Pouel Andersen, Klejnsmed i Vordingborg, hvori han beklager sig over, at han er kommen i en vidtløftig Trætte med sin Borgemester om nogen Jord og Ejendom. Hendrik Lykke skal nøje undersøge Sagen og med det første erklære sig til Kongen derom, for at der kan gives Pouel Andersen tilbørligt Svar. Udt. i Sj. T. 19, 282.

— Miss. til alle Herredsprovster og Sognepræster i Skaane angaaende Indkrævningen og Indsendelsen af de Penge, som ved Kong Christian III's Fundats er bevilget Professorerne ved Københavns Universitet til deres Løn af Kirkernes Indkomst i Skaane Stift, da Professorerne have klaget over, at der gøres dem Hinder derpaa. Sk. T. 3, 115. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 84. (Tr.: Rørdam, Kbbhvn. Universitets Hist. 1537—1621 IV. 475 f.).

— Miss. til Absolon Gjøe. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori menige Bymænd i Tommerup, Gunderstrup, Renner, Brenekil, Belling, Berebye¹ og Brylle i Dallum Birk klage over den Uret, der formentlig gøres dem af menige Bymænd i Fangel, der indslaa deres Kvæg og Fæ paa deres Marker til Skade for deres Græsbed. Skønt Kongen ikke tvivler om, at Kronens Ejendom bliver tilbørligt forsvaret af ham, skal han dog med det første erklære sig til Kongen angaaende denne Sag, for at Kongen kan give Klagerne tilbørlig Besked, hvis de gøre yderligere Anfordring. F. T. 3, 82. Jvfr. 18. Okt.

— Aab. Brev om Stadfæstelse for Erik Rosenkrantz's Arvinger paa det mellem Kong Frederik II og Erik Rosenkrantz den 23. Aug. 1573 med Rigsraadets Samtykke sluttede Mageskifte, da det af Kongen til Erik Rosenkrantz udstedte og af Rigsraadet beseglede Skøde paa det til Erik Rosenkrantz udlagte Krongods er frakommet hans Arvinger. Skødet meddeles dem efter den i Kancelliregistranten indførte Kopi, da Skødet findes i alle Maader at være lovligen udgivet og Erik Rosenkrantz og hans

¹ Borreby, Odense H.

Arvinger siden da have haft det i Skødet omhandlede Gods i rolig Hævd og Brug. F. R. 3, 50 b.

10. Okt.¹ (Kbhvn.). Miss. til Børge Trolle om at begive sig til København for at forklare sine Regnskaber af Københavns Len og de norske Len, han har været forlenet med, og betale, hvad han maatte blive skyldig af dem og i andre Maader. Udt. i J. T. 5, 137 b.

11. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Der er en vidtløftig Trætte mellem Jacop Brun, Borgemester i København, og Johan Borchhaussen i Helsingør, og det skal gælde Ære og Lempe. For nogen Tid siden har en Kvinde, ved Navn Johanne von Hals, for det lovlige Krigsregimente paa Befæstningen paa Kronborg vidnet i samme Sag, men Jacop Bruns Modpart mener, at hendes Vidnesbyrd ikke er saa nøjagtigt, som det burde være, men kun et Bænkebrev. Jacop Brun har derfor begæret, at hun paany maa blive stillet for Retten og være hendes Sandhed bekendt. De skulle derfor indstævne begge Parter og den nævnte Kvinde i Rette for sig og siden dømme i Sagen, som de ville være bekendt, saafremt de ikke kunne bilægge Sagen i Venlighed, hvilket de skulle gøre sig den størst mulige Flid for. Sj. T. 19, 282. K.

— Miss. til Knud Urne. Baltasar Kiers har berettet, at der er tilfalden hans Hustru og Stifbørn nogen Arv i Nakskov efter hendes forrige Husbonde Hans Kroen, og at han, da man ikke vilde tilstede ham at faa Arven, har været nødt til at udfordre og udæske den efter Loven. Han har gjort megen Bekostning derpaa og er kommen i stor Gæld derved, men skønt Arven baade paa Nakskov Byting og paa Laalandsfar Lands-ting er tildømt hans Hustru og hendes Børn og disse Domme ere blevne stadfæstede med Rigens Dom af Rigens Kansler Arrild Hvitfeldt, har han dog aldeles ikke kunnet faa nogen Betaling af Modparten og har i den Anledning anmodet om at blive hjulpen til Ret. Knud Urne skal, naar Baltasar Kiers henvender sig til ham med dette Brev, hjælpe ham til uden videre Forhaling at faa den Arv, der er tilfalden hans Hustru og hendes Børn, da det i sig selv er billigt og ret. Sm. T. 6, 33.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Christen Munk til Gies-

¹ Registranten har, sikkert ved en Fejlskrift: September.

singgaard har berettet, at Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, og afdøde Claus Glambek have besigtet en ham tilhørende Gaard i Gandsted By ved Skanderborg Slot, saaledes som Valdemar Parsberg kan se af den hosfølgende Kopi af Besigtelsen. Da der imidlertid ikke er gjort videre ved Sagen, har Christen Munk nu begæret, at han maa komme til nogen Ende med dette Mageskifte. Valdemar Parsberg skal ved første Lejlighed undersøge, om den nævnte Gaard ligger saa belejligt ved Slottet, at Kongen af den Grund kunde foraarsages til ikke at bringe Mageskiftet til Afslutning, og snarest muligt erklære sig til Kongen derom. J. T. 5, 137 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Han skal med det første og inden Mortensdag lade affatte en rigtig Jordebog over Kronens Indkomst paa Gulland og i denne Jordebog lade opføre særskilt med Navn hvert Ting for sig og derunder for sig hvert Sogn, som ligger i Tinget, ligesaa enhver Gaards Navn for sig og Navnet paa enhver Mand, som bor i Gaardene, med Angivelse af, hvad enhver aarlig svarer i Landgilde eller Skat, baade i Flæsk, Penge, Rug, Byg, Havre, Smør, Ost, Talg, Gryn, Strømning, Torsk, Tjære, Handske, Uld, levende Kvæg, Stude, Køer, Faar, Lam, Gæs, Tømmer, Kul, Ved, Hø og alle andre Varer af hvad Navn nævnes kan. Han skal lade Landsdommeren være til Stede i hvert Ting og hver Dommer i sit Ting, naar Jordebogen affattes. Han skal i Jordebogen særskilt anføre, hvor mange øde Gaarde der findes i hvert Ting, hvor længe Gaardene have været øde, hvem der nu bruge de øde Gaardes Ejendom, og hvorledes der skattes for disse øde Gaarde med Ægt og Arbejde. Han skal ligeledes i Jordebogen gøre klart Rede for, hvorledes der nu forholdes og bør forholdes med Kronens Køb i hvert Ting, og hvor vidt Kronens Køb med Rette bør være; ligeledes skal han lade antegne, om der gøres nogen Forandring paa Købet om Aaret, enten paa den Part, som Kongen skal have af Almuen, eller paa Betalingen, som Kongen skal give Almuen. Han skal ogsaa i Jordebogen indtegne, hvilke Holme og Græsbede, der ligge under Visborg, hvert Ting for sig, hvor meget Kvæg, Øksne og Stude, der kunne slaas paa Græs dér om Sommeren, og hvad Kongen kan faa i Græsbedleje for hvert Nød, der kan slaas derpaa. Hvis der paa Gulland findes nogen anden Herlighed, end navngivet er i dette Brev, enten med Aalefiskeri, Falkeleje eller andet saadant, skal han ligeledes navngive det i Jordebogen. Lige-

ledes skal han anføre, hvor mange Tønder Rug, Byg, Blandkorn eller Havre, der kan saas til enhver af Ladegaardene under Slottet og til Rom Kloster, som der ogsaa bruges Avl til, og hvor mange Læs Hø, der aarlig kan høstes til hver Ladegaard. Endvidere skal han i Jordebogen lade indskrive, hvor meget af den nu til Ladegaardene liggende Ejendom der er indhegnet, siden Niels Bild til Rafnholdt først fik Gulland i Forlening. Han skal ogsaa i Jordebogen gøre klart Rede for Stiftets Indkomst paa Gulland med Navngivelse af hvert Sogn, hvori der bor Præst, af Annekssognene og Præsternes Navne. Han skal lade Jordebogen affatte med det allerførste, saa den sikkert kan blive sendt til Kongen inden Mortensdag. Sk. T. 3, 116.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Da Bønderne under Frederiksborg Slot aarlig faa Ildebrændsel af Skovene, skal han to Gange om Aaret, en Gang om Sommeren og en Gang om Vinteren, kalde Bønderne for sig og udvise dem saa meget Ved, som de behøve fra den ene Tid til den anden. Hvis nogen af Bønderne siden gribes i at hugge paa Skovene, skal han lade dem tiltale og straffe. K. Udt. i Sj. T. 19, 282 b.

— Miss. til Peder Mund. Da Tiereby Mænd, der have faaet en Del af den tredje Vang, som laa til Ebelholdts Kloster, for en Tønde Smør i aarlig Afgift, siden have opladt Vangen til deres Sognepræst, vil Kongen nu selv bruge den under Ladegaarden. Peder Mund skal derfor annamme Vangen, saa vidt Tiereby Mænd og siden Præsten have brugt den, under Frederiksborg Slot. K. Orig. i Landsark. i Khvn. Udt. i Sj. T. 19, 282 b.

— Miss. til Kronens Bønder i Øster Herred under Sølvitsborg om efter nærmere Tilsigelse af Fru Mette Ulfstand, Knud Grubbes Enke, eller hendes Fuldmægtige at møde med Heste og Vogn ved Bygningen ved Auskær for i Forening med Kronens Bønder under Lykaa at hjælpe til med at køre Kalk, Sand og andet. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt for Ulydighed. Sk. T. 3, 117 b.

— Forleningsbrev for M. Niels Lauridsen, Superintendent i Viborg Stift, paa det efter afdøde M. Niels Juel ledige Kannikedomme i Viborg Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. J. R. 6, 153 b.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Albret Friis og Casper Markdanner. Benneditz Rantzau har berettet, at der paa sidste Herredag er sluttet den Kontrakt mellem ham og M. Erasmus Heidtmand paa Møgeltønder og Daller Kirkers Vegne, at Benneditz Rantzau skulde betale Kirkerne 1500 Dlr., fordi han har været Skyld i, at Kirkerne Regnskab i nogle Aar ikke er blevet forhørt, hvorimod han saa skulde beholde det Tilgodehavende, Kirkerne havde. Han har dog nu klaget over, at M. Erasmus ikke vil forhøre Kirkernes Regnskab, hvilket forhindrer ham i at faa, hvad der efter Kontrakten tilkommer ham, og han har derfor begæret, at der maa blive tilforordnet nogle gode Mænd til sammen med M. Erasmus at forhøre Kirkerne Regnskab, saa man deraf kan se, hvad Kirkeværgerne efter Kontrakten bør erlægge til Benneditz Rantzau. Det befales dem derfor ved første Lejlighed at begive sig til Møgeltønder og Daller Kirker, kalde M. Erasmus, Kirkeværgerne for Kirkerne og Benneditz Rantzau for sig, forhøre Kirkernes Regnskab sammen med M. Erasmus, undersøge, hvor meget Kirkeværgerne skyldte Kirkerne, og hvor meget Benneditz Rantzau efter Kontrakten bør have, og sørge for, at dette efter Kontrakten bliver betalt Benneditz Rantzau af Kirkeværgerne. J. T. 5, 138.

16. Okt. (—). Miss. til Søfren Ingemand, Tolder i København, om at lade Simon Kok faa 2 Læster Rostockerøl sise-frit til hans Datters Bryllup. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 282 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Peder Mund om at levere Simon Kok en fed Okse, som Kongen har foræret ham til hans Datters Bryllup. Udt. i Sj. T. 19, 283. K. (i Udt.).

— Miss. til Hermand Jul. I Anledning af hans Begæring om toldfrit at maatte udføre de Øksne, som han kan stalde paa sit eget Foder, minder Kongen om, at han tidligere har skrevet til ham, at intet levende Kvæg eller saltet Kød maa udføres der fra Gulland til Tyskland, og dette vil Kongen have alvorlig overholdt, men hvis han har nogle Øksne at sælge, som kunne være faldne paa Ladegaardene, maa han føre dem til Danmark og dér sælge dem til hvem han lyster. Han maa ogsaa sige til de Borgere i Visby, der maatte have Øksne eller saltet Kød at sælge, at de uden Told og Sise maa føre det fra Gulland til Danmark og sælge det til hvem de lyste, dog skulle de forinden meddele Kongens Tolder, hvad de ville udføre, for at

han, naar de komme tilbage, kan vide Besked om, at de ikke have ført det andenstedshen. Udt. i Sk. T. 3, 118.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tolderen i Visby. Da Kongen har skrevet til Hermand Jul, Embedsmand paa Visborg, at han ikke maa tillade Udførsel af levende Kvæg eller saltet Kød til Tyskland, men at enhver, der har saadant at sælge, maa føre det her ind i Riget og sælge det, skal Tolderen, hvis nogle af Borgerne i Visby ere til Sinds at ville udskibe levende Kvæg eller saltet Kød fra Gulland her ind i Riget, lade dem udskibe det toldfrit; men de skulle forinden meddele ham, hvad de ville udføre, for at han, naar de komme tilbage, kan vide Besked med, at de ikke have ført det andenstedshen. Sk. T. 3, 118 b.

17. Okt. (—). Miss. til Mogens Ulfeldt om, at Kongen har bevilget, at Stenhuggeren ved Kronborg maa faa fri Kul til at lade slaa og slibe det Jærn med, som han kan have Brug for til sit Arbejde. K. Udt. i Sj. T. 19, 283.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1600 at regne, for Caspar Markdanner til Siøgaard, Embedsmand paa Koldinghus, paa 5 Gaarde i Bistorp¹ i Nyborg Len, uden Afgift. [Med Art. 18]. F. R. 3, 51.

18. Okt. (—). Aab. Brev om, at Peder Nielsen i Ramsøe Herred under Svenstrup Len, der er beskikket til Herredsfoged i Ramsøe Herred og ofte maa forsømme sin egen Næring og Bjærgning, da han skal sidde Ting og hjælpe enhver til Lov og Ret, som kommer for ham for at faa Dom, og desuden stævnes til Landstinget og har andet Besvær, for dette sit Arbejde aarlig maa oppebære 1 Skp. Byg af hver Kronens Bonde i Herredet, som sidder for Gaard, og ligesaa af hver Bonde paa det gejstlige Gods, som sidder for Gaard, saalænge han er Herredsfoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. Bygget skal ydes ham til Mortensdag. Sj. R. 14, 276 b.

— Aab. Brev om Afgift af fremmede Købmænd til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Køge Bys forfaldne Havn. Sj. R. 14, 277. (Tr.: CCD. III. 723 f.).

— Bestalling for Jost N. som Graver. Han skal have Tilsyn med alle Kronens Karpedamme i Frederiksborg Len, at de ikke bryde ud paa Grund af overflødig Vand eller i

¹ Biskopstaarup, Vinding H.

andre Maader komme til nogen Skade. Han skal lade Dammene forsyne med gode Flager, i Tide lade Karperne udfiske og sætte dem hen i andre Diger, lukke Posterne¹ for Dammene op og i og siden lade disse vel forvare med Ler, naar der bliver fisket deri. Om Vinteren, naar Dammene ere tilfrosne, skal han lade vægge for Fiskene og siden holde Vaagerne rene baade for Sne og for andet, som kan blæse deri. Bliver Frosten langvarig, saa han med sin Svend og Tjener ikke alene kan overkomme at lade vægge paa Dammene, skal han advare Lensmanden paa Frederiksborg Slot derom, der saa skal være forpligtet til i de Byer, der ligge nærmest ved Karpeddammene, at beskikke en Karl til daglig at vægge paa Dammene. Hvis disse Karle kunne mærke, at Fiskene eller Digerne komme til nogen Skade, skulle de melde det til Lensmanden eller til Jost N. Jost N. skal paase, at naar Dammene eller Gærderne falde ind, det da bliver meldt til Lensmanden, for at denne kan skaffe ham Hjælp til deres Istandsættelse. Jost N. skal dog selv være til Stede, naar Arbejdet skal foretages, og han selv og hans Svende skulle være forpligtede til selv at holde Render, Pæle og andet, som fejler paa Dammene, i Stand. Han skal tage Vare paa alle de Møllegrofter i Lenet, som have deres Løb til Slotstets Mølle, og ligesaa paa de andre Grofter, saa at de holdes rene for Slim og Dynd og Slottets Mølle ikke af den Grund kommer til at staa i Bagflod. Naar Grofterne skulle renses, skal der skaffes ham Bønder til Hjælp ved Rensningen, men han skal selv være til Stede med sin Svend og paase, at alt bliver rigtigt gjort. Han maa ikke paatage sig noget fremmed Arbejde, medmindre han i Forvejen har tilkendegivet Lensmanden paa Frederiksborg eller Fiskemester Joachim von der Liebe det, for at ikke Kongens Diger derover skulle blive forsømte. Han skal i aarlig Løn til sig selv og sin Svend have 52 Dlr., 2 sædvanlige Hofklædninger og 2 Oksehuder til Støvler samt Maanedskost til sig selv og Svenden og nødvendigt Ildebrændsel til sit Huses Behov, dog skal Lensmanden bestemme, hvor mange Læs Ved han aarlig skal have; alt at udrede af Lensmanden paa Frederiksborg Slot. Sj. R. 14, 277 b¹.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Knudt Rud Jørgensen om, at Kongen har eftergivet Lauridts Star i Ofreyddre, der har

¹ 3: Stibordene.

² Tr. (tildels): Tidsskr. for Fiskeri III. 210.

mistet Hus og Gaard og den Fattigdom, han ejede, ved en Ildebrand, dette Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 283.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Eustachius von Thymen. Da han har tilbudt paa egen Bekostning at ville lade opføre en Vejrmølle ved Svenstrup, hvis det kan ske med Kongens Tilladelse, giver Kongen ham herved Tilladelse dertil. K. Udt. i Sj. T. 19, 283.

— Miss. til Axel Brahe og Tagge Krabbe. Da Kongen af den Besigtelse, som de have indsendt i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Fru Beate Hvitfeldt til Møllerød, Dronningens Hofmesterinde, har set, at Fru Beate ved dette Mageskifte bliver Kronen 1½ Pd. 6 Skpr. Hartkorn skyldig, hvorfor hun har tilbudt at ville udlægge Kronen Fyldest i hendes Gaard i Arridsløf By og Sogn i Giøng Herred, skulle de ved første Lejlighed besøgte denne Gaard og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 119.

— Miss. til Absolon Gjõe. Kongen har modtaget den med hans Erklæring fremsendte Dom, som nogle gode Mænd den 9. Maj 1586 have afsagt mellem Bellinge og Fangel Mænd angaaende Overdrevet mellem Fangel og 8 andre Byer, og befaler ham ved første Lejlighed at lade opkræve Sandemænd til at gøre Markeskel mellem Fangel og disse Byer og siden aldeles rette sig efter Sandemændstovet, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. T. 3, 83. Jvfr. 10. Okt.

20. Okt. (—). Aab. Brev om, at David Jørgensen, der en Tid lang har tjent Kongen som Kammertjener og fremdeles skal tjene som saadan, aarlig skal have 100 Dlr. i Løn af Rentekammeret, saalænge Kongen vil bruge ham i denne Stilling. Sj. R. 14, 279.

— Miss. til Hofmesteren. Da Kongen har foræret sin Kammertjener David Jørgensen 300 Dlr. for hans lange Tjeneste, skal Hofmesteren sørge for, at disse Penge blive betalte ham af Rentekammeret og førte til Udgift i Regnskabet. K. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 283.

— Forleningsbrev, fra 9. Nov. 1600 at regne, for Mogens Ulfeldt til Selsøe paa Kronborg Slot og Len. Han skal holde Slottet og Befæstningen i en tryk og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal i aarlig Løn til sig selv, sine Svende og Folk have 500 Dlr. og gemen Hofklædning til sig selv sjette samt følgende aarlige Genant: 13 Læster

Rug, 15 Læster Byg, 915 Skpr. Humle, 608 $\frac{1}{2}$ Side Flæsk, 304 Svinehoveder, 304 Svinerygge, 46 levende Øksne, 200 Faar og Lam, 300 Gæs, 22 Svin, 290 Par Høns, 86 Ol Æg, 17 Tdr. Smør, 5 $\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr. Sild, 5 Læster Torsk og Kuller, 1 Læst Aal, 9 Tdr. Hornfisk, 2 $\frac{1}{2}$ Td. Makrel, 3 Tdr. Laks, 24000 Hvillinger, 19000 Flyndere, 24 $\frac{1}{2}$ Vorde Kabliav, 254 Rokker, 1 $\frac{1}{2}$ Skippd. 6 $\frac{1}{2}$ Lispd. Bergefisk, 9 Tdr. Lønborgsalt, 2 $\frac{1}{2}$ store Læster groft Salt, 1 $\frac{1}{2}$ Læst 1 Td. Gryn, 9 Tdr. Ærter og 1 $\frac{1}{2}$ Læst Eddike. Af denne Genant skal han underholde sig selv, sin Hustru, sine Svende og andre Folk selv tolvte samt følgende Slottets Folk: Slotsfogden og hans Dreng, 1 Skriver, 1 Underskriver og 1 Dreng, Kornmaaleren, 1 Redesvend, 1 Grovsmed og hans Svend, 1 Person, som stiller Sejerværket, 1 Tømmermand, 1 Bødker og den, der passer Vinkælderen, Gregers Snedker, 1 Hjulmand, Osvald Drejers Søn, som passer Kongens Drejerkammer, 1 Glarmester, 1 Bundgarnsfisker, 1 Fisker, der passer Aalekisten og som tillige kan være Fisker i de ferske Søer, 2 Portnere, om det er saaledes forordnet, 1 Færøgter, 1 Postrider, 1 Postvognssvend, 3 Arbejdsvognssvende, 2 Øksen-vogn drivere, 1 Taarngemmer, som ogsaa kan være Vægter, Fadeburskvinden og 3 Piger, 12 Arbejdskarle, 1 Urtegaardsmand med 1 Svend om Vinteren og saa mange, som han til Nødtørf behøver om Sommeren, 1 Vintapper, 3 Jægerdreng og 4 Trommeslager- og Piberdreng. Mere maa han ikke beregne sig til Udspisning, og han maa ikke føre nogensomhelst Udspisning til uvisse Personer til Udgift i Regnskabet, det være sig enten til Kongens Folk, der komme til Slottet og faa et Maaltid Mad eller to, eller til Bønder, der arbejde til Slottet, Lundegaard eller Teigelstrup. Han skal gøre Kongen Regnskab for al den uvisse Indkomst til Slottet og dets Avlsgaarde, føre Tilsyn med, at Avlsgaardene blive godt drevne, saa Kongen kan have Gavn og ikke Skade deraf og saa der gaar saa ringe Bekostning som muligt med til dem. Han skal føre flittigt Tilsyn med, at der ingen unyttig Folkeløn bliver indskrevet i Regnskabet, og maa ikke tillade, at der kommer Korn, Smør, levende Kvæg, Hø eller andet ud fra Ladegaardene, uden at det bliver ført til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Med Hensyn til Folkelønnen paa Slottet og Ladegaardene skal der forholdes som hidtil. Paa Ladegaardene skal der holdes følgende Folk, hvis Antal Lensmanden maa formere eller formindske, eftersom han finder det fornødent: Paa Esserumb: 1 Ladegaardsfoged, 1 Kældersvend, 1 Vangevogter

om Sommeren, der om Vinteren kan røgte Foler, 1 Studevogter om Sommeren, der om Vinteren kan røgte Studene, 1 Korøgter om Sommeren, der om Vinteren kan røgte dem, 1 Svinerøgter, 1 Ungfærøgter, 1 Mælkedeje og 3 Piger, 1 Maltgører om Vinteren, der i Løn skal have 5 Dlr. — Paa Hørsholm: 1 Gaardsfoged, 1 Portner, 1 Svinemand. 1 Vangevogter om Sommeren, der om Vinteren kan røgte Studene, 1 Komand, 1 Folerøgter, 1 Mælkedeje og 2 Piger. Disse Folk skulle hver have for 2 Dlr. Fetalje i Maanedskost med Undtagelse af Gaardsfogden paa Esserumb, der skal have Fetalje for $3\frac{1}{2}$ Dlr. Mogens Ulfeldt skal aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tiendedelen, dog forbeholder Kongen sig alene al Oldengæld, arveløst Gods, Told, Sise og Vrag og de Penge, Korn og andet, som kommer ind ved Salget af rodhuggen Skov og Vindfælder. I Regnskabet skal anføres, hvor mange Ege, Bøge, fornede Træer og anden Skov, der aarlig hugges til Slottets og Bøndernes Ildebrændsel og Bygning. Mogens Ulfeldt skal tjene Riget med 4 geruste Heste og af Slottet have frit Foder og Maal til dem og til 2 Vognheste; der skal herefter kun holdes 2 Postvognsheste paa Slottet, og Skriveren skal intet Foder og Maal have paa sine Heste, men 25 Dlr. i Stedet. I Stiftets Regnskab skal han indføre hver Kirkes Rente og Rettighed med Angivelse af, hvorledes den sælges og afhændes, saa man deraf kan se, om Kirkeværgerne skikke sig tilbørligt med Kirkens Indkomst. [Med Art. 6, 10—11, 13—20]. Sj. R. 14, 282.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus. Hr. Christen Christensen, Sognepræst i Nyborg, har berettet, at hans Kapellan om Søndagen og paa andre Højtidsdage gør Tjeneste paa Slottet og derved forhindres i at gøre Tjeneste for ham, naar han enten er fraværende fra Byen paa Visitats hos de syge i Herredet eller er forhindret paa anden Maade, og det skønt Præsten selv baade lønner og underholder Kapellanen, og han har derfor begæret, at Kapellanen maa blive fri for denne Tjeneste. Endvidere har han klaget over, at han ingen Kvægtiende kan faa af Slottet, saaledes som hans Formænd have haft efter Kongens Farfaders Brev. Det befales Laurits Brockenhuus, hvis han, som angivet, bruger Kapellanen til Slotspræst, enten at betænke ham tilbørligt derfor eller fritage ham for denne Tjeneste, saa Kongen ikke skal besværes med videre Klager. F. T. 3, 84.

21. Okt. (—). Mageskifte mellem Oluf Rosensparre

til Skaroldt, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Kronen. Sj. R. 14, 279 b. (Se Kr. Sk.).

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Da Bønderne i Slagelse og Løve Herreder ere dømte til at holde Broen ved Pinne Mølle vedlige, skal han til Nødtørft lade dem faa Tømmer til Vedligeholdelsen i Skovene. K. Udt. i Sj. T. 19, 283.

— Miss. til Hermand Jul. For rum Tid siden, da Kongens Gesandter, Christoffer Valkendorf til Glorup, Hofmester, og Albrit Friis til Harridskier, Embedsmand paa Riberhus, vare paa Gulland, klagede Almuen højlig over det Besvær, den havde med Herregæsteri og med Gæsteri af Landfogden, naar han drog omkring i Landet for at forhøre Sager. Da Hermand Jul nu for kort Tid siden¹ har faaet Ordre til at lade affatte en rigtig Jordebog over al Landets Indkomst, skal han bag efter selve Jordebogen lade opføre, hvor meget der gives af hvert Ting i Herregæsteri og Landerejse, naar Lensmanden drager ud paa Landet, og hvad Almuen i hvert Ting udgiver til Herregæsteri, saa alt bliver klarlig optegnet ved Navn. Endvidere skal der anføres, paa hvilken Tid af Aaret Herregæsteriet angaar, og hvad Almuen i hvert Ting udgiver, naar Landfogden paa Kongens Vegne drager ud for at høre Sager. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det er gammel Skik paa Gulland, naar nogen af Slottets Folk og Tjenere sendes ud paa Landet, at Almuen i det Ting, hvor vedkommende ligger om Natten, betaler hans Underhold enten til Dommeren eller til den Person, hos hvem han ligger, vil Kongen herom have gjort den Forordning, at Almuen i hvert Ting skal give Dommeren en vis Genant i Korn for dette Nathold, hvormed Dommerne saa kunne underholde Slottets Folk og Tjenere, naar de komme ud paa Landet. Endvidere skal han anføre, hvor meget Almuen aarlig giver til Havnefogderne, og hvorledes det udgives, enhver Ting ved sit Navn med al den Genant, som Havnefogderne tilholde sig. Han skal lade disse tre Punkter indskrive bag i Jordebogen, ethvert Punkt for sig, med Angivelse af, hvor meget hver af disse Udgifter kan beløbe sig til, saa Kongen kan faa en klar og rigtig Jordebog med omstændelig Angivelse af, hvorledes det forholder sig der paa Landet. Sk. T. 3, 119 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at lade den Berider,

¹ 13. Okt.

som passer Kongens Stod og Foler paa Nyborg Slot, faa nødtørftig Lys og Brændeved og hvad andet han behøver til Folernes og Stoddets Varetægt. Udt. i F. T. 3, 85.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus om at lade Møllerskylden i Lenet indkræve og lade den bage i Kavringbrød, som skal være færdigt til Foraaret. Udt. i F. T. 3, 85.

23. Okt. (—). Forleningsbrev for Joachim Brun, Kongens Lakej, paa Søllemarkgaard paa Samsø, kvit og frit. Han skal være Lensmanden paa Kallundborg lydige, holde Gaarden i god Stand og ikke forhugge Skoven til den. Sj. R. 14, 281 b.

28. Okt. (—). Artikler, hvorefter Krigsfolket paa Visborg Slot skal rette og forholde sig. Sk. R. 3, 127 b. (Tr.: CCD. III. 117—20).

— Aab. Brev om, at Christen Hansen, Tolder i Malmø, for sin Umage i denne Bestilling straks og herefter aarlig indtil videre skal have 4 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til sin Underholdning af Malmøhus Slot. Sk. R. 3, 132.

— Bestalling for Morten Mortensen som Bartskeer paa Visborg Slot. Han skal paa egen Bekostning anskaffe sig og holde de Instrumenter og andet, som behøves til hans Haandværk. Han skal være Lensmanden og Hovedsmanden paa Visborg lydige og skal i aarlig Løn have 30 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning samt 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og desuden aarlig $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 4 Lispd. Flæsk og en Købestud. Naar han ikke længere vil lade sig bruge i Kongens Tjeneste, skal han melde det til Lensmanden og Hovedsmanden paa Visborg 3 Maaneder i Forvejen, saa han kan skilles fra dem i Venskab, og kræve sin Afsked, som det sig bør. Sk. R. 3, 132.

— Aab. Brev om, at Peder Lassen, Borgemester i Randers, i Aar maa uddrive 160 Græsøksne af Riget og lade dem sætte paa Foder i Fyrstendømmet Slesvig, dog skal han svare sædvanlig Told af dem. Orig.

29. Okt. (—). Bestalling for Pouel von Garløben som Vagtmester paa Visborg Slot. Han skal føre flittigt Tilsyn med Vagten baade Dag og Nat, saa den bliver holdt i Overensstemmelse med de til Lensmanden og Hovedsmanden leverede Krigsartikler, og han skal være Lensmanden og Hovedsmanden paa Visborg lydige. Han skal, fra Mikkelsdag 1600 at regne, have 40 Dlr., 6 Al. Engelst og saa meget Foderdug, Sardug og Lærred, som

behøves til en Klædning, i aarlig Løn og skal have frit Bord med Mad og Øl til Nødtørft hos Lensmanden paa Slottet. Sk. R. 3, 132 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Bestalling og Instruks for Arkelimester Cornelius Christensen paa Visborg Slot. Sk. R. 3, 133. (Tr.: CCD. III. 121 ff.).

— Aab. Brev om, at Kronens Bønder paa Hindsholm som tilforn skulle lade deres Korn male i Nyborg Slotsmølle. F. R. 3, 51 b. (Se CCD. III. 120 f.).

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Peder Møller i Nyborg Slotsmølle har klaget over, at han ikke kan faa saa meget at male om Aaret, at han kan fortjene sit Landgildemel, særlig fordi den Vej, som Hindsholms Mænd pleje at age til Møllen, er bleven dem forbudt, og fordi Laurits Brockenhuus ikke holder Møllen i Stand med Jærn og andet, saaledes som de tidligere Lensmænd altid have gjort. Ligeledes klager han over, at han kun har ringe Husrum og Gaardsrum til at huse dem, som komme til ham for at faa malet, baade til dem selv og deres Heste, og at han maa male Slottets Korn frit, saaledes for et Aar eller noget længere siden henved 20 Læster Mel, som skal være solgt til Købmænd, og hvoraf han ingen Told har faaet. Da Kongen vil, at Møllen skal blive ved Magt, hvem der saa end bor i den, for at Kronen kan faa sin Landgilde af den, befales det Laurits Brockenhuus straks igen at udlægge den Vej, over hvis Indtagelse Mølleren har klaget, og lade den gøre lige saa fri for Hindsholms Mænd, at køre til og fra Møllen med deres Korn, som den tidligere har været. Endvidere skal han holde Møllen i Stand med Jærn, Tømmer og andet, saaledes som de tidligere Lensmænd og han selv indtil for kort Tid siden har gjort. For at skaffe mere Husrum og Gaardsrum til Møllen, har Kongen bevilget, at Mølleren maa indhegne den Plads til Møllen, som Laurits Brockenhuus selv udviste Kongen, og som Mølleren begærede, hvilket Kongen ogsaa bevilgede den Gang i Nyborg, da det ikke kunde være nogen til Hinder. Laurits Brockenhuus skal nu uhindret lade Mølleren indhegne Pladsen. I Anledning af Møllerenes Klage over, at han maa male saa meget, der forlanges, frit for Slottet, har Kongen bestemt, at Mølleren frit skal male saa meget Mel og Malt, som Laurits Brockenhuus til Nødtørft skal have malet til sin egen og sine Folks Udspisning paa Nyborg Slot, men heller ikke mere, medmindre Laurits Brockenhuus betaler ham en rimelig Told derfor. Med Hensyn til de 20 Læster Mel, som Mølleren skal have malet,

og som Købmænd have faaet, befales det Laurits Brockenhuus at betale Mølleren den Told, som han med Rette kan have fortjent for at have malet dette Mel. Laurits Brockenhuus skal aldeles rette sig herefter, saa Møllen kan blive ved Magt, Kronen faa sin Landgilde af den og Kongen blive fri for videre Overløb af Mølleren. Der sendes ham til Forkyndelse et aabent Brev om, at alle Kronens Bønder paa Hindsholm skulle lade deres Korn male i Nyborg Mølle, saaledes som Kongens Fader og Kongen selv tidligere have paabudt. F. T. 3, 85.

29. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christen Albritsen, Diderik Møller, Baldtser Berent og Mickel Viibe, Borgere i København, i de næste 3 Aar maa besejle Vespennø paa følgende Vilkaar: De skulle betale 35 Dlr. for hver Læst Fisk af Jordebogens visse Indtægt og ligesaa 35 Dlr. for hver Læst Fisk i Tiende og Sagefald, beregnet efter Landsens Vis. For den uvisse Indkomst og for Tienden skal deres Fuldmægtig gøre Kongen Regnskab. De skulle være forpligtede til at forsyne Vespennø med gode uforfalskede Købmandsvarer, saaledes som Kongen selv har gjort med sine Købmænd, og de skulle, hvis det ikke sker, staa til Rette derfor og have forbrudt denne Benaadning. De maa ikke opsætte eller forhøje Prisen for Varerne udover hvad gammelt har været og som Kongens Købmænd og Fogden der paa Landet hidtil har brugt. De maa kun bruge ret islandsk Alen og Vægt og skulle staa til Rette, hvis der i saa Henseende klages over dem. De maa ikke tage sig selv til Rette, men hvad Tiltale de have for Gæld og andet, skal ske for Lagmanden og Lagrettesmændene. De skulle give deres Tjenere paa Vespennø Ordre til at vise sig venlige og sagtomdige mod Almuen og ligesaa deres Skippere og Skibsfolk, naar de komme did. De maa, mod at svare en aarlig Afgift af 400 Dlr., besejle Vespennø, drive Fiskeri og Købmandskab med samme Frihed som Kongen hidtil og bruge Kongens »Fiskeribode« [Fiskeribaade eller Fiskeriboder] der paa Landet mod at holde dem vedlige og aflevere dem eller andre ligesaa gode og store i Stedet, naar de blive denne Handel kvit. De maa ikke tillade de Engelske eller andre Nationer at fiske der under Landet eller at bruge Handel med Almuen. Understaar nogen fremmed sig til det, skulle Købmændene straks anmelde det for Kongen. N. R. 3, 138 b.

30. Okt. (—). Miss. til Hendrik Belov og Eske Brock. Kongens Fader har den 21. Juni 1582 ladet udgaa aabent Brev til

menige Bønder i Sønder Hald og Roxøe Herreder om at i Stand holde den Vase, Bro og Alfارvej, der ligger mellem begge Herreder, og som kaldes Heyrbeck og Bolbroe. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Bønderne i de to Herreder vægre sig ved at holde Vasen, Broen og Vejen i Stand, og at Broen og Vejen derfor ere meget brøstfældige og ufærdige, saa den vejfarende Mand ikke uden stort Besvær kan komme derover, skulle de (Hendrik Belov som Lensmand i Sønder Hald Herred og Eske Brock som Lensmand i Roxøe Herred) give Bønderne i de to Herreder Ordre til i Forening at holde nævnte Vej, Bro og Vase i Stand i Overensstemmelse med Kongens Faders Brev, saa den vejfarende Mand uden Besvær og Fare kan komme derover. Hvis nogle vægre sig derved, skulle de lade dem tiltale og straffe. J. T. 5, 138 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Forordning om Told paa Gulland og Instruks for Tolderne der paa Landet. Sk. R. 3, 134. (Tr.: CCD. III. 124—29).

31. Okt. (—). Miss. til Tolderen paa Gulland. Hermed sendes ham en Forordning angaaende Oppebørselen af Tolden paa Gulland, hvorefter han og Havnefogderne skulle rette sig. Han skal flittigt paase, at ingen Skibe udløbe, medmindre de have angivet sig, ladet det Gods og de Varer, som de have inde og ville udføre, optegne og svaret den tilbørlige Told. Hvis nogen vil understaa sig til at udløbe med deres Skibe og Gods og ikke vil angive sig hos ham, skal han tilkendegive Hermand Jul, Embedsmand paa Visborg, dette, for at denne kan holde derover. Han skal give de Skippere og Købmænd, der komme for at fortolde deres Skibe og Gods, Seddel paa det Gods, de fortolde, uden Betaling og holde det rigtigt mellem sig og Købmændene, saa man kan se, om Godset udskibes til Danmark eller Tyskland, og om det er Kongens eget eller Købmændenes Gods. Han skal tage Told af Købmændene baade af det Gods, som de have købt af Kronen, og af det Gods, som de have købt af andre. Sk. T. 3, 120 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Roskilde. Afdøde Dr. Niels Hemmingsens Arvinger have berettet, at de have en Medarving, ved Navn Jørgen Hammer, der i nogle Aar har været udenlands, og om hvem de ikke have hørt noget i en 5 Aars Tid. Da de af den Grund ikke kunne komme til Ende med deres Arveskifte, have de begæret, at der maa blive beskikket en Fuldmægtig til paa Jørgen Hammers Vegne at modtage dennes Part af Arven,

for at enhver af dem kan faa sin Part af denne. Det befales Borgemestre og Raad at beskikke en god vederhæftig Dannemand af deres Medborgere til paa Jørgen Hammers Vegne at være til Stede, naar Arvingerne skifte Arven, føre Tilsyn med, at Jørgen Hammer faar den Part, der tilkommer ham, tage dennes Part til sig og holde den i god Forvaring, indtil Aar og Dag er forbi og Loven i saa Maade bliver fyldestgjort, eller indtil Jørgen Hammer kommer hjem, hvis det sker inden den Tid. Sj. T. 19, 283 b. K.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tagge Krabbe om til Kronborg at fremsende 2 gode Læs af den maset Birk, men noget, der er godt og tørt. Udt. i Sk. T. 3, 120 b.

— Miss. til Axel Brahe om at lade hugge 3 eller 4 Eske-trær og siden sende dem til Kronborg til Kongens Drejerkammer. Udt. i Sk. T. 3, 120 b.

— Miss. til Anders Hvitfeldt. For nogen Tid siden er der udgaaet Befaling til nogle gode Mænd angaaende Trætten mellem ham paa hans Hustrus¹ Vegne og Hans Pedersen til Semb, Norges Riges Kansler, om deres Arveskifte, der endnu ikke er bragt i Orden. Disse gode Mænd have nu ladet udgaa Stævning til dem begge om at møde i Oslo til tredje Søgne efter St. Pouls Dag [25. Jan.], men Hans Pedersen mener, at det kunde hænde sig, at Anders Hvitfeldt formedelst anden Bestilling kunde blive hindret i at møde, saa han ikke kan komme til Ende med Sagen, og han har derfor anmodet om Befordring til at komme til Ende med Arvetrætten. Det befales Anders Hvitfeldt bestemt at møde til den angivne Tid i Oslo og ikke drage derfra, førend de ere komne til Ende med Arvesagen enten i Mindelighed eller ad Rettens Vej, saa Kongen kan blive fri for videre Skrivelser i den Sag. Sk. T. 3, 121 b.

— Miss. til Hermand Jul. Kongen sender en ny Vagtmester og en ny Arkelimester der til Slottet [Visborg] og har medgivet dem deres Bestallinger, for at han kan vide at rette sig efter disse og give dem deres Løn derefter. Ligeledes sendes Forordningen om, hvorledes Tolden skal oppebæres paa Gulland, med Ordre til at rette sig derefter og paase, at intet-somhelst hverken af Kongens eget eller af Borgernes eller fremmede Købmænds eller andres Gods, af hvad Navn nævnes kan, udskibes

¹ Margrete Pedersdatter Basse.

fra Gulland til Danmark eller til Tyskland, førend det er tilkendegivet Tolderen. De, der udføre noget, skulle, naar de have fortoldet, førend de sejle fra Gulland, tage Bevis af Tolderen for, hvad de have anmeldt og fortoldet, for at der ikke siden skal opstaa Misforstaaelse mellem Tolderen og Købmændene; Tolderen skal være forpligtet til uden videre Pengeudgift og Besværing at give dem Bevis for, hvad de have fortoldet. Hermand Jul skal føre Tilsyn med, at alt Gods, som udføres, bliver anmeldt for Tolderen, og maa ikke tilstede, at noget Skib med Købmandsvarer løber fra Øen til Danmark eller Tyskland, førend Godset er anmeldt for Tolderen og fortoldet. Sk. T. 3, 122.

1. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Magnus Tommisen, Kongens Trommeter, skal have den ham hidtil tillagte Genant forbedret, saaledes at han herefter aarlig skal have: 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 4 Voger Bergefisk, $\frac{1}{2}$ Td. 1 Fjerd. Gryn, 1 Okse, 8 Lam og 8 Gæs, at udrede af Proviantskriveren paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 286 b.

— Ligelydende Brev angaaende Forbedring af Trommeter Nikkel Fiskers Genant. Udt. i Sj. R. 14, 287.

— Aab. Brev om, at Søefren Lauritsen, Oluf Hansen og Fliedt Mouritsen i Sundbyvester og Siibrant Arretsen i Maglebylille paa Amager, der paa egen Bekostning selv have søgt og opledt et Aalefiskeri, der ligger fra det Gærde nord for Køge Krog til Mossed Klint, og faaet Fæstebrev paa det af Ditlef Holck, da Lensmand paa Københavns Slot, indtil videre maa bruge og beholde dette Fiskeri mod aarlig i rette Tid at svare $\frac{1}{2}$ Td. Aal deraf paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 287¹.

— Skøde til Hans Buds, Arkelimester paa Kronborg, og hans Arvinger paa en Plads ved Kronborg Slot ved den nordvestre Ende af Kongens Gade, hvilken Plads i denne Ende strækker sig 30 Al. i Bredden mellem Kongens Plankeværk og Joackim Foxes og 285 sjællandske Al. i Længden fra nordvest i sydøst ud med Kongens Plankeværk og ved den sydøstlige Ende 26 sjællandske Al. i Bredden mellem Kongens Plankeværk og Baldtser Murmesters. Hans Buds og hans Arvinger skulle være forpligtede til at opføre god Købstadsbygning med Tegltag derpaa og altid siden holde denne Bygning ved Magt. Sj. R. 14, 287 b.

¹ Udenfor er skrevet: Jockum Beckis Dreng [s Skrift].

1. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne, Oufve Lunge, Mogens Jul, Mogens Krag, Thomis Maltissen og Erik Lunge. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aaben Befaling til dem om enten i Mindelighed at bilægge en Trætte mellem Erik Krag til Kiellingbiørg og Christopher Rosenkrantz til Sønder-skouf om »nogen bode pendinge och handskriftens indhold« eller dømme dem imellem. Da han imidlertid har bragt i Erfaring, at denne Befaling endnu ikke er bragt til Udførelse, saaledes som han havde ventet sig det af dem, befales det dem herved at mødes med det første paa belejlig Tid og Sted, udføre Kongens tidligere Befaling uden videre Opsættelse og give deres Afgørelse beskreven under deres Signeter, saa Parterne en Gang for alle kunne blive skilte ad og Kongen blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 139.

2. Nov. (—). Kvittans til Fredrik Leyel og Morten Jensen, Toldere i Helsingør, og Niels Hendriksen og Hans Meyer, Toldskrivere sammesteds, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden fra Nytaarsdag 1599 til Nytaarsdag 1600. De bleve skyldige 204 $\frac{1}{2}$ Dlr. 15 $\frac{1}{2}$ Sk., hvilke de nu have indbetalt i Rentekammeret. Sj. R. 14, 288 b.

3. Nov. (—). Miss. til Kronens Bønder under Søl-vitsborg Slot. For kort Tid siden har Kongen ladet udgaa aabent Brev til dem om, at de skulle møde med Heste og Vogn og køre Sand, Kalk og andet til Bygningen ved Auskær. Da en Del af dem imidlertid bor langt derfra, har Kongen nu bevilget, at de, der bo langt borte, maa give Penge i Stedet for at gøre Arbejde, saaledes som Skik er i Halland, medens de, der bo i Herredet og nærved, skulle gøre Arbejde, naar de tilsiges af Fru Mette Ulfstand, Knud Grubbes Enke. Sk. T. 3, 123.

4. Nov. (—). Bestalling for Vibalt Johansen som Kongens Teltmager. Han skal flittigt tage Vare paa Kongens Telte, baade dem, der ere lavede, og dem, som han herefter maatte lave, og selv om de ikke hvert Aar blive brugte, alligevel tage dem ud og stille dem op, naar det er godt Vejr, og passe godt paa, at de ikke ere fugtige. Han skal istandsætte, hvad der maatte mangle paa dem, saa de ikke fordærves ved hans Forsømmelighed. Han skal meddele Hofmester Christoffer Valkendorf, hvad han behøver til deres Istandsættelse, for at denne kan give Rentemestrene Ordre til at lade ham faa det. Naar Kongen vil lade nogle nye Telte lave og Vibalt Johansen behøver Svende til at arbejde hos sig, maa

han antage saa mange, som han efter Lejligheden har behov, men heller ikke flere, og Rentemestrene skulle da betale disse en rimelig Ugekost og Løn hver Lørdag; han skal lade Svendene gaa med sig op til Rentemestrene for at modtage deres Løn og Kostpenge for hver Uge, de arbejde, og gør han ikke det, skal han ingen Løn have paa sine Svende. Han skal, fra 1. Nov. dette Aar at regne, have 50 Dlr., en sædvanlig Hofklædning, en Underklædning af Sidendort med godt Engelst og Klæde til en Kappe med Tilbehør i aarlig Løn til sig selv, 5 Al. Engelst til en Dreng, 10 Dlr. om Maa-neden i Kostpenge til sig selv og en Dreng. Endvidere skal han have fri Bolig paa Mønten, hvor Teltene ere indlagte. Kongen har bevilget aarlig at ville købe Brændeved for 10 Dlr. til ham, for at han bedre kan holde Varme i Kamrene om Vinteren, saa Teltene og Linerne ikke af sig selv skulle blive ødelagte af Fugtighed, og desuden 3 Lispd. Lys. Sj. R. 14, 290 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Joakim Broun som Kongens Sølvpop. Han skal have alt det gjorte Sølv, som nu eller herefter tilstilles ham, i Forvaring og gøre klart Regnskab derfor efter Genparten af de Sølvregistre, der skulle holdes til Stede paa Rentekammeret lige imod hans Register. Hvis der maatte komme nogen Skade paa det Sølv, som han har i Befaling, saa det skal gøres om, skal han først lade det besigte paa Rentekammeret, om det er nødvendigt at lade det forny og hvad Grunden dertil er, og lade det veje, førend det bliver leveret Guldsmeden til Forarbejdning. Han skal føre Tilsyn med, at det Voks, som han opbrænder til Lys, ikke bliver brændt eller udgivet til Unytte, og holde klart Register derpaa. De Duge, Serveter og andre saadanne Linklæder, som han modtager for at bruge dem til Kongens Behov, skal han igen levere tilbage til dem, af hvem han har modtaget dem. Han skal en Gang om Aaret eller saa ofte, det befales ham, gøre klar Besked for det Sølv, som han har under Hænder eller har leveret fra sig, og ligesaa for Voks, Duge, Haandklæder, Serveter og andet, som han paa Kongens Vegne har taget til sig. Han skal føre flittigt Tilsyn med det Sølv, han modtager, at det ikke til Unytte bortkommer eller forvendes. Han skal have Sølvknægtene i Kongens Sølvkammer i Befaling, og disse skulle være ham lydige. Han skal have 50 Dlr., en sædvanlig Hofklædning og en Sidendorts Klædning med Tilbehør i aarlig Løn og Underholdning til sig selv

og en Dreng paa Kongens Huse og Gaarde, hvor han følger Kongen. Sj. R. 14, 292.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Fru Lissebet, Niels Parsbergs Enke. Da Kongen har noget at tale med hende om, anmodes hun om med det første at begive sig til København for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 19, 283 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har befalet Peder Mund, Befalingsmand paa Frederiksborg, at udtage 1000 Stykker Pipholt til Bygningen paa Frederiksborg hos Richardus Vederborn i Helsingør, skulle de af Tolden betale Richardus Vederborn derfor. Da Claus von Ahnen, Fodermarsk, ligeledes har udtaget 10 Skippd. 1¹/₂ Lispd. 2 Skaalpd. Danziger Jærn til Kongens Behov hos Bernt Facke, skulle de ogsaa betale det af Toldboden og føre begge Poster til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 283 b.

5. Nov.¹ (—). Miss. til Axel Brahe og Olluf Rosensparre. Da det Gods, som Kongen har bevilget Tagge Krabbe til Jordberg til Mageskifte, beløber sig højere end det Gods, han vil udlægge til Kronen, vil han yderligere udlægge Kronen 1 Gaard i Aabye i Malmøhus Len, 1 Gaard i Herredsted [By og] Herred, 1 Gaard i [Ingelstrup i] Engelsted [Herred], 1 Gaard i Vallebierg, 1 Gaard i Hannas, 1 Gaard i Horne i Villandts Herred, 1 Gaard i Kropretorp² i Bregne Herred i Blekinge. 1 Gaard i Kulagger i Houby Sogn, 1 Gaard i Budsmølle i Rodnebye Sogn i Meidelsted Herred, 1 Gaard i Droppemagle, 1 Gaard i Røninge, 2 Gaarde i Hedebye i Listerbye Sogn, 1 Gaard i Dagstrup i Hiordsbye Sogn, 1 Gaard i Hinderup i Laugholms Len, 1 Gaard i Skielagger i Varberg Len, 2 Gaarde i Vesterbye i Luge Herred i Helsingborg Len og 1 Gaard i Dønige. De skulle ved første Lejlighed besigte dette Gods, ligne alt Mageskiftagodset og indsende Besigtelsen til Kanceliet. Sk. T. 3, 123 b.

6. Nov. (—). Miss. til Eske Brock og Voldemar Parsberg. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Tage Krabbe til Jordbjerg maa faa noget Krongods i Skaane til Mageskifte, og baade dette Gods og det Gods, som han vil udlægge til Kronen i Stedet, er blevet besigtet og lignet. Da det derved har vist sig, at

¹ I Sk. T. er Brevet ved en Fejlskrift dateret: 5. April, men indført blandt Brevene fra November. ² Knabberup, Bregne H.

Krongodset beløber sig til mere end hans Gods, har han tilbudt yderligere at ville udlægge Kronen hans Part i Skierne Hovedgaard og Mølle samt Homleskov og Hestehaven. De skulle derfor med det første besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 139 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København angaaende Renholdelse af Torve, Gader og Stræder. Sj. T. 19, 284. (Tr.: CCD. III. 129 f. KD. IV. 760 f.).

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Borgerne i Svendborg, hvori disse klage over, at der er nogen Trætte mellem dem og afdøde Eiler Rønnows Arvinger angaaende en Grøft, som disse have ladet kaste, efter Borgernes Formening paa Byens Grund. Laurits Brockenhuus, der har Byen i Forsvar, burde billigen have forsvaret Borgerne, saa de ikke havde behøvet at rejse over til Kongen, og det befales ham nu at undersøge Sagen og, hvis Grøften ulovlig er kastet paa Byens Grund, at lade den dele ned igen. F. T. 3, 88.

— Aab. Brev om, at alle Landskirkerne i Viborg og Aarhus Stifter i et Aars Tid skulle komme Viborg Domkirke til Hjælp med 1 Dlr. af hvert Pund Korns Indkomst, da Domkirken skal være meget bygfældig baade paa Taarnet og i andre Maader, saa den ved første Lejlighed maa istandsættes, men ikke er formuende nok til at kunne bekoste Istandsættelsen af sin egen Indkomst. Kapitlet i Domkirken skal oppebære Hjælpen og paase, at den udelukkende anvendes til Domkirkens Bygning. Det befales Kirkeværgerne for alle Landskirkerne uden Forhaling at udrede Hjælpen, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. J. R. 6, 154.

— Aab. Brev om, at Hals, Byrom og Vesterøe Sogne paa Læsø herefter maa betjenes af én Præst, da Kapitlet i Viborg har berettet, at Hals Sogn skal være meget ødelagt af Sand, saa Sognepræsten i dette Sogn ikke har saa meget, at han kan underholde sig deraf, og derfor har foreslaaet, at Sognene forenes under én Præst. Sognepræsten skal saa holde en Kapellan, for at Gudstjenesten bedre kan blive administreret og de syge Mennesker ikke blive forsømte. Kongen forbeholder sig døgg at gøre Forandring heri, naar han synes. J. R. 6, 154 b. Orig.¹ i Landsarkivet i Viborg.

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. X. 25.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock til Estrup og Volde-
mar Parsberg til Jernit, Embedsmænd paa Drotningborg og Skan-
derborg. Da Ifver Friis til Ørbek, kgl. Sekretær, har begæret at
maatte faa noget Krongods i Nørre Herred i Kalløe Len i Nørre-
jylland, nemlig 3 Gaarde og 1 Bol i Ulstrup, 1 Gaard i Koustrup
og 1 Gaard i Dystrup til Mageskifte for følgende af hans Arve-
gods: 1 Enstedgaard, kaldet Findstrup, med halv Kiertru Kær og
Liungholmen, 2 Gaarde i Kalløe Len i Nørre Herred, den ene i
Tøstrup By og Sogn, den anden i Skibfar By, 1 Gaard i Attrupe i
Tors[lev] Sogn i Han Herred, 1 Gaard i Evildrup i Simmested Sogn
i Rindts Herred i Haldts Len samt 1 Gaard i Ringe By og Sogn i
Vordingborg Len i Sjælland, hvorover der sendes dem en Besig-
telse, befales det dem herved med det første at besigte begge Par-
ters Gods i Nørrejylland, ligne alt Mageskiftagodset og indsende
Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 139 b.

7. Nov. (—). Kvittansiarum til Johan Buckholt,
Embedsmand paa Island, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift
af Island fra St. Hans Dag Midsommer 1570 til St. Hans Dag
Midsommer 1587 og for det paa Gaardene Bessestad og Arnestap-
pen modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles
intet skyldig. N. R. 3, 135.

— Miss. til Jørgen Friis. Kongen har tidligere bevilget, at
Albret Vind til Ullerupgaard, der har to Krontiender i Haldts
Len, Alsted og Galterup Tiender, i Fæste for aarlig Afgift,
maa svare Penge i Stedet for Kornafgiften. Det befales
Jørgen Friis at oppebære Penge i Stedet for Kornafgiften af Albret
Vind i Overensstemmelse med Kongens tidligere Bevilling. J. T.
5, 140 b.

8. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at bestille
forskellige Slags Træer og Saat til Kongen fra Holland,
saaledes som den dem tilsendte Seddel nærmere angiver, hvilke
Træer og Saat Kongen har Brug for til Urtehaven her og anden-
steds. Det bestilte skal komme med Skibene til Foraaret, og Tol-
derne skulle føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab.
Ud. i Sj. T. 19, 284.

— Miss. til Christoffer Pax. Han har indberettet, at Bøn-
derne i Holbæk Len ikke kunne bage Skibsbrød til Ski-
benes og Holmens Behov paa Grund af den store Besværing, de
have med Ægt og Arbejde, og at han ikke, naar han leverer

dem Rug til Brødet, kan faa Brødet af en Del af de fattige. Hvad den store Besværing med Ægt og Arbejde angaar, saa ved Kongen ikke af, at Bønderne i Holbæk Len ere mere besværede end Bønderne under andre Slotte og Gaarde, og hvad det angaar, at han ikke kan faa Brødet fra dem, saa befales det ham aldeles at rette sig efter Kongens Breve og lade Bønderne faa Rugen ud at bage, medens de selv endnu have Korn i Huset. Da Kongen hverken kan eller vil forskaane Bønderne i Holbæk Len mere end Bønderne andensteds her i Landet, skal han aldeles rette sig efter Kongens forrige Skrivelse om Bagning af Brød og udvise dem, der skulle bage Brød, saa meget Brændeved i gamle Stubber og fornede Træer, som de have behov, men heller ikke mere. Sj. T. 19, 284 b.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Villom Worm i Aarhus har indberettet, at Hr. Erik Brahe i Sverrig har faaet Kramvarer af ham til et Beløb af 230 Dlr., og at han har bragt i Erfaring, at der i Helsingør findes nogle Heste og noget Gods, som tilhører Hr. Erik Brahe, skal Mogens Ulfeldt sørge for, at Villom Worm bliver hjulpen til sin Betaling i det Gods, som tilhører Hr. Erik Brahe. Udt. i Sj. T. 19, 284 b.

10. Nov. (—). Miss. til Christen Bernekov. Da Kongen til Bygningen af det ny Tøjhus ved Københavns Slot behøver nogle Læster skaansk Kalk, skal han i sit Len [Malmøhus] lade brænde og købe 1000 Læster vel fuldblændt Kalk og fragte Skuder til at fremføre Kalken, efterhaanden som den bliver brændt eller købt. Fragten skal blive betalt ham her. Han skal med dette Bud erklære sig til Hofmester Christoffer Valkendorf, om han mener at behøve Breve til Købstæderne i Lenet eller andre angaaende denne Sag, hvilke Breve saa skulle blive ham tilstillede. Sk. T. 3, 124.

11. Nov. (—). Miss. til Sten Bilde [Tureby]. Da Kongen en Tid lang vil holde Hoflejr her i Byen og derfor vil faa Brug for meget Ved og Kul, skal Sten Bilde lade brænde 24 Læster Kul og med det første sende dem hid. Udt. i Sj. T. 19, 285.

12. Nov. (—). Miss. til Hofmesteren. Da der i Embedsmand paa Hammershus Hans Lindenovs Regnskab er regnet ham 500 og nogle Daler til Mangel, hvilket er Gæsteri, som Almuen i langsommelig Tid har udgivet, og som er blevet kaldet Skriverting og Stueting, har Kongen bevilget, at det Gæsteri, som Hans Linde-

nov har oppebaaret af Bønderne fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1598, og som er regnet ham til Mangel, maa blive godtgjort ham i hans Regnskab, men fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1600 skal Almuen paa Bornholm hvert Aar betale 300 Dlr. for Gæsteriet, hvilke han selv maa beholde. Hofmesteren skal sørge for, at Gæsteriet saaledes bliver godtgjort ham paa Rentekammeret, og at der bliver givet Kvittans derfor. Sj. T. 19, 285.

13. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Albret Friis om straks at sende sin Skriver til Rentekammeret med sit Regnskab af Riberhus Len og de Penge og den Besked, som hører dertil, da det nu er over et halvt Aar, siden Regnskabet skulde have været forklaret og fuldgjort. Udt. i Sj. T. 19, 285 b.

— Miss. til Johan Rud om straks at sende sin Skriver til Rentekammeret for at forklare sit Regnskab og samtidig fremsende de Penge, som han maatte blive skyldig baade af Bøufpling og af Ørum Len, da en Del af dem har staaet længe ud over den Tid, da de skulde have været betalte, og da det er Kongen magtpaaliggende, at Pengene straks blive betalte. Udt. i Sj. T. 19, 285 b.

— Miss. til Jørgen Friis (Hald Len), Prebiørn Gyldenstjerne (Bøufpling Len), Eske Brock (Drotningborre Len) og Jørgen Urne (Han Herred) om straks at sende deres Skriver til Rentekammeret med deres Regnskab og de Penge, de blive skyldige derpaa, da det er Kongen magtpaaliggende, at Pengene straks fremkomme. Udt. i Sj. T. 19, 285 b.

— Miss. til Henning Reventlov. Fru Sophia Bilde, Jakob Seefeldts Enke, har for kort Tid siden bortfæstet til en Borger i Hobro en Fjerding Jord i Hobro østre Mark, der aarlig skylder 12 Sk. lybsk til Mariager Kloster, hvilken Jord Jørgen Søfrensen, Byfoged i Hobro, nu har begæret at maatte blive forlønet med af Hensyn til det Besvær, han har med at rejse frem og tilbage til Landstinget og med Kost og Tæring. Henning Reventlov skal undersøge, om det af Fru Sophia Bilde udgivne Fæstebrev lyder paa Livstid eller ikke, og hvis det ikke lyder paa Livstid, tage Fæstebrevet til sig og indtil videre lade Jørgen Søfrensen bruge Jorden mod at svare den ovennævnte aarlige Afgift til Klosteret. J. T. 5, 140 b.

14. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de skulle give Hans Philips, Kongens Dreng, der har ligget

hos Berideren paa Tegelstrup med 7 Heste, samme Maanedspenge, som de andre Kongens Drenges sammesteds faa, fra 28. Juli indtil denne Dag og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 285 b.

14. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Knudt Rud. M. Claus Christoffersen, Sognepræst til Herfølge og Sedder Sogne, har ansøgt om for en rimelig Pris at maatte faa en Kronen tilhørende liden og øde Plads i Køge, hvoraf der ingen Rettighed svares hverken til Kronen eller Byen, og har tilbudt at ville sætte Bygning derpaa og holde den vedlige, saa der kan svares tilbørlig Rettighed deraf. Knudt Rud skal med det første begive sig til Køge, undersøge, om Pladsen kan afhændes til Bedste for Kronen og Byen, og erklære sig til Kongen derom. Sj. T. 19, 286.

— Miss. til Manderup Parsberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori denne Brevviser, Skipper Jens Olufsen, vidtløftig beklager sig over en Borger i Aalborg, ved Navn Giert Skrøder. Da Kongen aldeles ikke ved, hvorledes det forholder sig med denne Sag, skal Manderup Parsberg undersøge Sagen og hjælpe Jens Olufsen til at faa sin Betaling uden vidtløftig Forhaling, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 141.

15. Nov. (—). Miss. til Hans Lindenov. Almuen paa Bornholm har ansøgt om at maatte blive noget forskaanet for det Gæsteri, som den besværes med, og Kongen har af den Skrift, som han har hidsendt, set, at i 1555 have de kongelige Forordnede, der vare sendte til Bornholm for at høre Sager, gjort den Forordning mellem de Lybskes Foged og Almuen, at Fogderne ikke maa gæste Almuen med mere end 16 Heste og 6 Skriverheste; men i Sveder Kettings Tid, der sidst havde Øen i Befaling af de Lybske, er der opkommet den Skik, at Lensmændene paa Bornholm aarlig tinge med Almuen om, hvad den skal give dem i Varer for dette Gæsteri. Da der i Rentekammeret ingen Efterretning findes herom og Slotsskriveren, som nu var her med Hans Lindenovs Regnskab, heller ikke kunde gøre rigtig Rede herfor, skal Hans Lindenov lade undersøge, hvorledes det forholdt sig med dette Gæsteri, da Lensmanden paa Slottet lod Hestene gaa i Foder hos Almuen, om hvert Sogn og hver By da vidste, hvor mange Heste de skulde holde en Nats Tid, og om hver Mand vidste, hvor mange Heste han skulde holde en Nats Tid. Endvidere skal han klarlig optegne, hvad det, som nu udtinges af Almuen for hver Hest om

Natten, beløber sig til i Varer, Smør eller Havre, eller i Penge, saa man af denne Optegnelse kan erfare al Lejligheden. Han skal ved første Lejlighed sende Hofmester Christoffer Valkendorf sine Optegnelser, saa vil Kongen siden gøre Forordning om, hvad han anser for godt. Sk. T. 3, 124 b¹.

15. Nov. (Kbhvn). Miss. til Hans Lindenov. Da de 500 og nogle Dlr., som Almuen paa Bornholm har svaret for Gæsteri, ere gjorde ham til Mangel i hans Regnskab i Rentekammeret, har Kongen nu bevilget, at det, som er regnet ham til Mangel fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1598, maa passere og godtgøres ham, men fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1600 skal Almuen for hvert Aar svare 300 Dlr. for Gæsteriet, hvilke Penge han selv maa oppebære og beholde. Hvorledes det herefter skal være, skal der blive gjort Forordning om, naar han har erklæret sig paa hoslagte Skrivelse. Sk. T. 3, 125 b.

— Miss. til M. Jacob Jensen, Biskop i Aalborg. Denne Brevviser, Hr. Pofvel Nielsen, har berettet, at han af Hr. Laurits Jensen, Sognepræst til Østre og Vestre Atsels Sogne i Mors, er kaldet til at være dennes Kapellan, og at Lensmanden og Sognemændene have udvalgt ham til at være Sognepræst i Sognene efter Hr. Laurits Jensens Død. Da dette Valg imidlertid synes at stride mod det Brev, som Dr. Peder Vinstrup har ladet udgaa til Bisperne over hele Riget angaaende saadan Election, gør M. Jacob ham Hinder derpaa, og han har derfor begæret at maatte blive forordnet til Kapellan hos Sognepræsten, da han er lovlig kaldet dertil efter Ordiansen. Det befales i den Anledning Bispem at forordne Hr. Pofvel Nielsen til Hr. Laurits Jensens Kapellan, uanset Dr. Peder Vinstrups Brev, da han er lovlig kaldet dertil, men det ham givne Kaldsbrev paa Sognene efter Hr. Laurits Jensens Død skal Hr. Pofvel Nielsen afstaa. J. T. 5, 141 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

19. Nov. (—). Mageskifte mellem Ofve Lunge til Odden og Kronen. J. R. 6, 155. (Se Kr. Sk.).

20. Nov (—). Mageskifte mellem Christen Munk til Giessinggaard og Kronen J. R. 6, 157. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Albret Friis. Da der paa Riberhus skal findes nogle Breve, som angaa Kronens Gods i Beuling Len, skal han, naar Predbiørn Gyldenstjerne, Embedsmand paa Beuling,

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 550 f.

begærer det, lade alle saadanne Breve opsøge blandt Riberhus Slots Breve og mod nøjagtig Reversal levere Prædbyørn Gyldenstjerne dem. J. T. 5, 141 b.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe, Embedsmand paa Aarhusgaard. Da der er Brug for adskillige Slags Fetalje til Udspisningen paa Bremerholm, skal han i sit Len lade bage 30 Læster godt Skibsbrød i smaa Kavringer og paase, at Brødet bliver godt bagt, saa det kan være ustraffeligt, naar det fremkommer. Brødet skal ligge færdigt til Foraaret, saasnart Skibene kunne sejle. Hvis Kongens Skibe ikke kunne komme efter Brødet til den Tid, Skibene kunne sejle, skal han selv fragte Skibe med Overløb til at føre Brødet til København og levere Skipperen, der skal fremføre Brødet, saadant Maal, at det igen kan staa sit Maal her. Han skal lade sin egen Tjener følge med Brødet, for at denne kan se paa Maalet, naar Brødet bliver udmaalt af Skibet, saa det ikke bliver maalt anderledes end billigt er, da Kongen ingen Skade vil lide paa Maalet, eftersom han leverer Almuen saa meget Rug til hver Tønde Brød, som der med Rette bør leveres. Knud Brahe skal lade male 4 Læster Byggryn, der skulle være færdige til samme Tid som Brødet. J. T. 5, 142.

— Lignende Miss. til Eske Brock om i Drotningborg Len at lade bage 30 Læster godt smaat Skibsbrød og lade male 4 Læster Byggryn. Udt. i J. T. 5, 142 b.

— Lignende Miss. til Voldemar Parsberg om i Skanderborg Len at lade bage 40 Læster godt smaat Skibsbrød og lade male 6 Læster Byggryn. Udt. i J. T. 5, 142 b.

21. Nov. (—). Miss. til Christen Bernekov. Denne Brevviser, Giert Peitersen, Indbygger i Horn, har klaget over, at nogle Bønder i Malmøhus Len have været i hans Skib, som er strandet under Dragøer, og forrykket noget af hans Gods, og han har i den Anledning begæret at maatte blive hjulpen til Ret, saa han enten kan faa sit Gods igen eller nøjagtigt Vederlag derfor. Christen Bernekov skal undersøge Sagen og, hvis nogen har faaet eller forrykket noget af Giert Peitersens Gods, hjælpe denne til igen at faa det eller at faa Fyldest derfor, saa han ikke skal have behov yderligere at klage. Sk. T. 3, 125 b.

22. Nov. (—). Miss. til Christen Bernekov. Fru Gjørvel Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har ansøgt Kongen om at eftergive den Boslod, som er tilfalden Kronen efter

Peder Snedker i Lund, der har taget sig selv af Dage, og lade Enken og de smaa umyndige Børn beholde den. Kongen har af Hensyn til Fru Giørvel bevilget dette og befaler ham at lade Peder Snedkers Enke være utiltalt for Boslodden og lade hende beholde den til hendes Børns Underhold. Sk. T. 3, 126.

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de alfare Veje i Giøng Herred ere meget slette, saa den vejfarende Mand ikke kan komme frem uden stort Besvær, befales det ham med det allerførste at lade Vejene besigte og siden give Almuen i Giøng Herred alvorligt Tilhold om, at den, hvor der findes daarlige alfare Veje, skal rydde disse og gøre dem saa magelige enten med Stenbroer eller paa anden Maade, at den vejfarende Mand kan komme frem. Hvis nogen ikke vil hjælpe til hermed, naar han tilsiges, skal han lade ham tiltale. Sk. T. 3, 126 b.

24. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Oluf Nielsen i Bromølle i Skaane, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa en af sine egne Tjenere, ved Navn Peder Pedersen, og for den Sag er bleven svoren fra sin Fred, men nu har tilfredsstillet baade sit Herskab og den dødes Slægt og Venner. Sk. R. 3, 138.

— Miss. til Christen Bernekov. Da Kongen behøver Havre til sine Heste og Foler paa Kronborg, skal han i sit Len [Malmøhus] lade opkøbe 1000 Tdr. Havre og straks sende dem til Kronborg. Sk. T. 3, 127.

26. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Lauridts Jensen Grønehaufve, Borger i Nykøbing i Aadts Herred, der for nogen Tid siden blev dømt til sine 3 Mark for nogle Skældsord, som han skal have tilsagt Byfogden sammesteds, men nu har optinget for sin Forseelse og tilfredsstillet baade Lensmanden paa Draxholm paa Kongens Vegne og Sagvolderen. Sj. R. 14, 293.

27. Nov. (—). Aab. Brev om, at et Stræde og Vandløb i København fra Vingaardsstræde og ned igennem Holmen igen maa aabnes. Sj. R. 14, 293 b. (Tr.: KD. II. 510 f.).

— Aab. Brev om Forbud mod fremmedes Handel og Købmandskab i Halmstad til Skade for Byens Borgere. Sk. R. 3, 138 b. (Tr.: CCD. III. 130 f.).

28. Nov. (—). Miss. til Peder Basse om at lægge 2 Gaarde og 1 Gadehus i Qvandløs i Mierløsse Herred, som Kongen har

faaet til Mageskifte af Oluf Rosensparre til Skarolt, ind under Roskildegaard, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 19, 286.

28. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. De have tidligere¹ faaet Ordre til at betale Kongens Dreng Hans Philips hans Maanedspenge, men da Kongen nu erfarer, at han har haft 2 Stalddrenge hos sig, skulle de ogsaa betale disse 2 Stalddrenge Maanedspenge fra 28. Juli af og den Aarspension, der kan tilkomme dem fra samme Tid. Endvidere skulle de betale den ene af dem, der er falden med en Hest, 2 Dlr. til Bartsøkærløn. Udt. i Sj. T. 19, 286 b.

— Miss. til Laurids Brockenhuus om hos en Bygmester i Nyborg Len, ved Navn Dominicus Bæetiaz, at kræve 150 Gylden, som denne efter sin Forskrivning har lovet sin »Svoger« Georgius Nigiinus, Diaconus i Custrin, i Medgift med sin Datter. Hvis Dominicus ikke straks vil rette for sig, skal han med Rigens Dele og Forfølgning æske Pengene med Rente af ham. Pengene skal han sende til Augustus Erich, der skal sende dem videre. Udt. i F. T. 3, 88.

— Miss. til Peder Munk. Mikkell Viibe, Baltser Berents, Søfren Andersen og Johan Thorborg, Borgere i København, have berettet, at et dem tilhørende Skib, den røde Hane, ladet med omtrent 17 Læster Byg, for kort Tid siden i stor Storm og Uvejre er drevet paa Land i hans Len [Vestervig]. Størsteparten af Godset skal dog være bjærget, og de have nu begæret Kongens Befordring til at faa det bjærgede Gods for en rimelig Bjærgeløn og til for en rimelig Betaling at faa nogen Hjælp til at sætte Skibet i Vandet. Da det i sig selv er en rimelig Begæring og Søretten paabyder, at de skulle have deres bjærgede Gods for en rimelig Bjærgeløn, skal han sørge for, at de faa dette, og hjælpe deres udskikkede Fuldmægtige til for en rimelig Betaling at faa nogle Folk til Hjælp til at sætte Skibet i Vandet igen. J. T. 5, 142 b.

— Miss. til Jørgen Friis om i Hald Len at lade slaa 2 Stykker Vildt, som Kongen har givet Hendrik Belov til hans Hustrus² Begravelse, og levere Hendrik Belovs Fuldmægtige dem, naar han forlanger dem. Udt. i J. T. 5, 143.

¹ 14. Nov. ² Lisbet Lavridsdatter Skram.

29. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at de 400 Dlr., som efter Kong Frederik II's Fundats paa de 100 Studenters Underholdning aarlig skulle udredes til 4 Studenters Underhold udenlands, herefter skulle udredes af Rentekammeret til hvert Aars Kyndelmisse [2. Febr]. Sj. R. 14, 294 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621 IV. 485. P. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør S. 612 f. Baden, Univ. Journal I. 59 f.).

— Miss. til Fredrik Leil og Gudmandt Nielsen, Borgemestre i Helsingør. Denne Brevviser, Hr. Peder Jensen, forhen Guds Ords Tjener til Liungby Kirke i Halland, har berettet, at han for rum Tid siden er kommen fra sit Kald for en ringe Forseelses Skyld, men ikke for en uærlig Sag. Skønt han i Kong Frederik II's Tid har faaet kongelig Promotorialskrivelse¹ om at maatte blive befordret til et andet Kald, har han dog hidtil ikke faaet noget. Da han nu besværes meget af Alderdom og Skrøbelighed, har han anmodet om at faa sin Føde og Underholdning paa et bestemt Sted. Naar de besøges med dette Brev, skulle de sørge for, at han bliver optaget i Klosteret i Helsingør og, hvis det paa nogen Maade er muligt, faar sin Underholdning sammen med Skolemesteren og Hørerne, der underholdes i Klosteret, eller ogsaa sammen med de andre fattige. Sj. T. 19, 286 b.

— Miss. til Forstanderne for Hospitalet i Horsens om at indtage Niels Knudtsen i Ørescho i Hospitalet, hvis han findes at være ret Hospitalslem og der er Plads. Udt. i J. T. 5, 143.

1. Dec. (—). Bestalling for Roedger Gifversen som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal, fra dette Brevs Datum at regne, have 200 gl. Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn; heraf skal han underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Skibene, da der saa skal medgives ham Fetalje som sædvanligt. Sj. R. 14, 295 b.

5. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Johan Rud til Møgelkier til med Sandemænd at lade forfølge en Drabssag, som var bleven fortiet. Udt. i J. R. 6, 159.

6. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Fru Christentse Bryske til at forfølge en Drabssag, som var bleven fortiet og ikke lyst og forkyndt efter Loven. Udt. i J. R. 6, 159.

¹ 2. Okt. 1586.

6. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Kron-, Kirke- og Præstetjenere i Tryggevelde Len og i Ramse Herred under Roskildegaard. Da Kongen paa forskellige Steder i Tryggevelde Len har ladet bugge noget Skibstømmer, hvilket ved allerførste Lejlighed skal føres ned til Køge, for at det derfra kan føres hid med Skib, befales det strengelig dem alle at begive sig til Skovene, naar Christian Holck, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, eller hans Fuldmægtige tilsige dem, og hver køre et Læs Tømmer til Køge. Hvis nogen viser sig modvillig eller forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. Sj. T. 19, 287.

— Miss. til Christian Holck. Ovenstaaende aabne Brev sendes ham med Ordre til at give Bønderne alvorligt Tilhold om at føre det huggede Skibstømmer til Køge. Udt. i Sj. T. 19, 287 b.

— Miss. til Jørgen Friis om i Hald Len at lade slaa 2 Stykker Vildt, som Kongen har givet Ifver Jul til hans Hustrus¹ Begravelse, og levere hans Fuldmægtige dem, naar det forlanges. Udt. i J. T. 5, 143.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Denne Brevviser, Thomis Stax fra England, har berettet, at en af deres Medborgere, ved Navn Albret Lutter, er ham en Sum Penge skyldig, og at disse Penge stadig forholdes ham, skønt han tidligere har krævet dem. Da han nu har ansøgt om, at han uden vidtløftig Rettergang maa blive hjulpen til sin Ret, befales det Borgemestre og Raad at hjælpe ham til hans Betaling hos Albret Lutter uden vidtløftig Trætte og Rettergang, saa han ikke yderligere skal have noget at beklage sig over til Kongen. J. T. 5, 143 b.

7. Dec.² (—). Bestalling for Mester Mathias Kirkmandt som Kongens Arkelimester. Han har aflagt Ed paa at ville være Kongen, hans Riger og Fyrstendømmer huld og tro og at ville have flittigt Tilsyn med Skyts, Krudt, Lod, Salpeter, Svovl, Fyrværk og anden Krigsmunition, som han har under Hænder, at intet bortkommer eller bliver forrykket til Unytte og imod Kongens Vilje. Han skal føre godt Tilsyn med det, som indkommer i Kongens Tøjhus og Arkeli og igen udgives deraf, og holde klart Register derover. Ligeledes skal han føre godt Tilsyn med Ild og andet, at der ikke, hvad Gud forbyde, sker nogen Skade ved

¹ Maren Maltedatter Sehested.
9. Dec.

² Brevet er i Registranten dateret:

Kongens Arkeli, have Opsyn med Kongens Bøsseskytter, holde strengt og skarpt Regimente blandt dem og paase, at ingen af dem faar større Besolding, end han kan være god for, og at ingen af dem har dobbelt Navn eller nogen hemmelig Fordel i nogen Maade. Han skal lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen behøver hans Tjeneste, og skal i alle Maader være Kongen lydig og ramme hans og hans Rigers Gavn og Bedste. Han skal, fra sidste Mikkelsdag at regne, i aarlig Løn have 300 Dlr., 15 Dlr. til Klædning og 10 Dlr. til Husleje samt 12 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til ham selv og en Dreng, alt at udrede af Rentekammeret. Orig. Sj. R. 14, 296.

7. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongens Berider har ladet bestille og lave 38 Par Stænger og Mundstykker hos Sporemageren i Helsingør, skulle de af Toldboden betale denne 3 Mark danske for hvert Par, men heller ikke mere, og ligesaa for Fremtiden betale denne 3 Mark, men ikke mere, for hvert Par, som bliver bestilt hos ham, og føre det til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 287 b.

— Mageskifte mellem Fru Beate Hvitfeldt til Møllerød, Knud Ulfeldts Enke, Dronningens Hofmesterinde, og Kronen. Sk. R. 3, 139. (Se Kr. Sk.).

— Følgebrev for samme til 2 Bønder i Brerød. Udt. i Sk. R. 3, 141.

— Miss. til Christen Bernekov. Kongens Morfader, Hertug Ulrik af Meklenborg, har forskrevet denne Brevviser Hans Kapellouf til Kongen med Anmodning om at tage ham i sin Tjeneste som Dreng. Da Kongen er mer end tilstrækkeligt forsynet med Drengene til sin daglige Opvartning, men alligevel gerne paa Grund af Hertug Ulriks Intercession vil have Hans Kapellouf anbragt paa et Sted, hvor han kan se og lære noget godt, særlig da han skal være kommen af god Slægt og fornemme Forældre, anmoder han Christen Bernekov om at tage ham i sin Tjeneste som Dreng. Sk. T. 3, 127.

8. Dec. (—). Miss. til Sten Brahe. Da han har skrevet til Sekretær Sigvordt Grubbe om at tilkendegive Kongen, at han har faaet Dom over en Skytte, ved Navn Peder Kier, og spørge, hvorledes han skal forholde sig med denne Skytte, befales det ham herved at lade Skytten straffe efter Dommens Lydelse. Da han ligeledes har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde

sig med den Skytte, ved Navn Madts, som skal have tjent Erik Vasbyrd og nu skal være rømmet, over hvem han ogsaa har faaet Dom, befales det ham, eftersom han har befalet Erik Vasbyrds Fuldmægtig at holde Skytten til Stede og Erik Vasbyrd har svaret for denne baade paa Herredsting og Landsting, hvorfor han ogsaa har begyndt at æske Skytten af Erik Vasbyrd til første Ting, at fortsætte Forfølgningen mod Erik Vasbyrd, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. Da Kongen af den til Kancelliet indsendte Bekendelse, som Peder Kier i Sten Brahes og fleres Paahør har aflagt paa Kallundborg Slot, blandt andet ser, at han har bekendt, at Kokken og Kældersvenden paa Holbæk Slot have vidnet Løgn paa Bytinget, skal Sten Brahe lade disse tiltale og forfølge derfor, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. Sj. T. 19, 288. K.

8. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen — hvis Fader for nogen Tid siden¹ har givet nogle Borgere i Flensborg, der drive Handel med Kramgods, Tilladelse til at følge efter Kongens Hoflejr, naar denne holdes enten i København, paa Kronborg eller Koldinghus, og til at ligge i Odense, Viborg og Horsens eller i Aarhus, naar Hoflejren er paa Skanderborg, med deres Kramvarer og Sidentøj og sælge dette — ligeledes giver Mortin Holst, Borger i Flensborg, Tilladelse til at følge med Hoflejren, særlig da Indbyggerne i nogle af de ovennævnte Købstæder ikke holde saadant Sidentøj til Salg, som Mortin Holst har med sig, og da det er baade Kongen selv, hans Hofsinder og Adelen magtpaaliggende at kunne faa saadant Silketøj til Købs. Da Mortin Holst er Kongens Undersaat ligesaa vel som Indbyggerne i de ovennævnte Købstæder og skatter og skylder i Flensborg, har Kongen bevilget, at han maa holde sine Kramvarer og sit Silke- og Sidentøj til Fals i de Købstæder, der ligge belejligt ved Kongens Hoflejr, og ligeledes hvor i Riget han ellers vil, til Bedste for Adelen. J. R. 6, 159.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der ved Kapitlet skal findes nogle Breve, der angaa Kronens Gods, skal Kapitlet, naar Børge Trolle, Embedsmand i Lundenes Len, begærer det, blandt dets Breve lade opsøge de Breve, der angaa Kronens Gods i Lundenes Len, og mod nøjag-

¹ 14. Febr. 1587 og 19. Okt. 1599.

tigt Bevis levere Børge Trolle dem. J. T. 5, 143 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Albrit Friis. Mester Mikkel Bartskeer i København har berettet, at da afdøde Jakop Hege-
lund studerede ved Universitetet i København, havde han en Tid
lang sin Kost og sit Herberg hos ham og er derfor bleven ham en
Sum Penge skyldig, ligesom han ogsaa har laant nogle rede
Penge af ham. Nogen Tid efter at han var bleven kaldet til Sogne-
præst i Darrum Sogn, døde han, og hans Enke og hans Brødre, med
Undtagelse af en, have forsvoret Arv og Gæld efter ham, skønt det,
som Mester Mikkel formener at kunne bevise, i Virkeligheden er
saaledes, at Godset beløber sig til mere end Gælden. Da han har
ansøgt om at blive hjulpen til Ret, befales det Albrit Friis at un-
dersøge Sagen og, hvis Godset kan strække til, at hjælpe Mester
Mikkel til sin Betaling i det Gods, som endnu maatte findes i Be-
hold. J. T. 5, 144.

9. Dec. (—). Bestalling for Claus Hansen Rugmand
som Skolemester i Kongens Kantori. Han skal undervise
de Børn og unge Personer, som ere antagne eller herefter blive
antagne i Kongens Kantori, og holde dem under god Disciplin. Han
skal være Kongens [Kapelmester]¹ lydige baade med Opvartning i Kir-
ken, i Kongens egne Gemakker og i andre Maader. Han skal, fra
4. Nov. dette Aar at regne, have 40 Dlr. og en sædvanlig Hofklæd-
ning i aarlig Løn og 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at ud-
rede af Rentekammeret. Sj. R. 14, 297.

— Sj. R. 14, 296 se 7. Dec.

— Bestalling for Søfren Mule til Tønsvig som Kap-
tejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen
befaler. Han skal, fra dette Brevs Datum at regne, have 150 Dlr.
og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn; heraf skal
han underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Skibene, da
der saa skal gives ham Fetalje som sædvanligt. Sj. R. 14, 297 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Hoslagt sendes ham en Supplikats,
som denne Brevviser, Niels Andersen i Raufnebjerg, har
indleveret i Kancelliet. Da den Mand, som Supplikatsen lyder paa,
ikke selv er kommen og maaske holder sig af Vejen og vil undvige
Retten, skal Ebbe Munk med god Læmpe holde Niels Andersen

¹ Sj. R. har: Skolemester, hvilket vistnok maa være en Fejlskrift for: Kapelmester.

til Stede, indtil han kan faa at vide af ham, hvor den, der har stillet Supplikatsen, er, og kan lade ham tiltale med Retten. K. Udt. i Sj. T. 19, 288 b.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen nu har bevilget Christoffer Ulf, Borger i Halmstad, Kronens Part af Korntienden af Tønnersøe Sogn, som denne Brevviser Svenige Esbiørnsen hidtil har haft i Værge, skal Brostrup Gjedde tilbagebetale sidstnævnte de 12 Dlr., han har betalt i Indfæstning til Arrild Hvitfeldt, da denne var forlenet med Laugholms Len, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 127 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at lade Bønderne i Gudme Herred og Oure Lod være fri for at gøre Pløjning til Slottet [Nyborg], da de i Stedet svare Hø og Halm til at underholde de Øksne med, som bruges til Pløjningen, og Penge til at lønne de Folk med, som drive Plovene. Udt. i F. T. 3, 89.

— Miss. til Eske Brock. Da det er blevet berettet Kongen, at de Personer, der have vidnet falsk i Drabssagen angaaende Vitus Brun, forholde sig hemmeligt og ikke endnu ere blevne straffede for deres løgnagtige Vidnesbyrd, skal han med Flid lade dem opsøge, lade dem tiltale og forfølge med Retten og lade dem straffe efter Dommens Lydelse. J. T. 5, 144 b.

10. Dec. (—). Miss. til Hofmesteren. Han har berettet, at der er gjort Antegnelse til Eske Brocks Regnskab angaaende Bekostningen til den Pram og de Pramkarle, som hidtil ere holdte paa Dronningborg, og at Prammen og Pramkarlene ikke kunne undværes fra Slottet. Da Kongen selv ved det, skal Hofmesteren sørge for, at den gjorte Mangel bliver godtgjort Eske Brock i hans Regnskab, men befale ham herefter at anvende saa ringe Bekostning som muligt paa Prammen og Pramkarlene. K. Udt. i Sj. T. 19, 288 b.

— Miss. til Axel Brahe om at lægge to Gaarde i Giøng Herred, den ene, kaldet Amindtorp, i Hestved Sogn, den anden i Arridsløf By og Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Beate Hvitfeldt til Møllerød, Knud Ulfeldts Enke, Dronningens Hofmesterinde, ind under Helsingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 128.

— Miss. til Caspar Markdanner og Predben Bild. Kongens Farbroder, Hertug Hans af Slesvig Holsten, har berettet, at han vil lade kaste en Grøft paa Als ud med Stranden og lade

en Sø inddige, som han vil lade besætte med allehaande Slags Fisk. Da imidlertid nogle af Kronens Bønder under Stiftet Svabsted have besværet sig derover, fordi deres Agre og Enge støde op dertil, har han begæret, at der maa blive beskikket nogle gode Mænd til at undersøge Sagen. Det befales derfor Caspar Markdanner og Predben Bild at begive sig til Als og paa de Steder, hvor Grøften skal kastes, undersøge Forholdene, om det i nogen Maade kan skade Bønderne paa deres Ejendom, og erklære sig til Kongen derom, saa han kan rette sig derefter. J. T. 5, 144 b.

13. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Fru Mette Ulfstand. Da Kongen vil have en Teglovn opsat ved Rønneby, skal hun med det første paa et belejligt Sted ved Byen lade en Teglovn og Tegllade opsætte og sørge for, at den bliver færdig saa snart som muligt. Hun skal give Bønderne Ordre til at tilføre Brændeved i Tide, naar der bliver Føre dertil, saa man ikke af Mangel paa Brænde skal forsømme Tiden, naar man bedst kan komme til at brænde Sten. Bekostningen med Opsætningen skal hun føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 128 b.

— Miss. til Albret Friis. Han har indberettet, at der maa bygges og hjælpes paa Befæstningen og Husene paa Ribebus, hvis de ikke skulle staa og forfalde, og Kongen har ogsaa selv set, at Husene baade ere byggede uordentligt, da de først bleve byggede, og nu ere meget forfaldne. Det befales ham foreløbig ikke at lade bygge noget paa Befæstningen, da Kongen med det første vil sende en Bygmester over for at bese den. Hvad angaar Tagene og Lofterne, hvor Kronens Landgildekorn skal ligge, skal han lade de gamle Lofter istandsætte med nye Deler og holde Tagene skelnede, saa de kunne skyde Vand og Kornet uden Skade kan ligge der, men han skal paase, at der gaar saa ringe Bekostning som muligt med dertil. Han skal i Førstningen af Aaret sælge Slottets Landgilde og lade den gøre i Penge, da den i den Egn dog gerne plejer at gælde sit Værd. Han skal lade hugge i Skovene af fornede Træer, der ikke bære Olden, og deraf lade lave de nødvendige Hjul og Lader til Skytset. Naar Hjul og Lader ere færdige, skal han lade dem sætte ind i et Hus, hvor de kunne staa tørt, og lade det Jærn, som sidder paa de gamle Lader, sætte paa de nye Lader, saa det kan blive gjort med saa ringe Bekostning som muligt. De under Slottet liggende Møller skal han

til Nødtørft forsyne med Sten og med Tømmer af Skovene til Hjul og Kværnredskaber (»Kværnrede«); skal der bygges enten Huse eller nye Sluser eller er der stor Hjælp fornøden til at istandsætte dem, maa han lade det udføre, men med saa ringe Bekostning som muligt, og han maa lade købe Tømmer dertil, hvis det ikke uden Skade for Skovene kan faas i disse. J. T. 5, 145.

14. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Stax von Thümen. Da Kongen har tilladt, at han paa egen Bekostning maa opføre en Vejrmølle ved Svenstrup, og der behøves meget Tømmer dertil, maa han lade det fornødne Tømmer hugge i Gaardens Skove og lade Møllen opføre. K. Udt. i Sj. T. 19, 288 b.

— Miss. til Lav Beck. Da Kongen har tilladt Eustachius von Thümen at opføre en Vejrmølle ved Svenstrup, men der i Gaardens Skove ikke findes saa stort et Træ, at det kan bruges til den Stub, som Møllen skal staa paa, skal Lav Beck undersøge, om der i Ringsted Skove findes et saa langt og tykt Træ, at det kan bruges til Stub, og i saa Tilfælde udvise Eustachius von Thümen det, saa Møllen snarest muligt kan blive gjort færdig. K. Udt. i Sj. T. 19, 289.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen, der behøver et stort Antal Læster Brød til Skibsfolkene paa Bremerholm, har tidligere givet ham Ordre til at lade bage nogle Læster Brød i Antvorskov Len og have det færdigt, saa det kunde hentes, saasnart Vandet blev aabent. Da Frosten nu slaar af, har Kongen sendt et Skib afsted efter Brødet, hvorfor Ebbe Munk skal sørge for, at Brødet med det allerførste bliver bagt. Kongen har givet Skipperen Ordre til at vente i Korsør, indtil Brødet er blevet indskibet, men Ebbe Munk skal sørge for, at Skipperen ikke kommer til at ligge for længe der paa Kongens Bekostning. Skipperen har berettet, at det Brød og det Korn, som han faar hos Ebbe Munk, ikke kan staa sit Maal saa godt som det, der kommer fra Kallundborg eller Draxholm, hvilket skyldes, at Skipperen og hans Folk skulle modtage Brødet og Kornet paa Antvorskov og der tage Maal paa det, og at Bønderne saa siden skulle føre det til Korsør; men da de ingen Respekt (»Frygt eller Afsky«) have for Skipperen og hans Folk, og disse heller ikke kunne have Opsigt med saa mange Vogne, handle Bønderne paa Vejen med Brødet og Kornet, som de selv synes, og det gaar dog til Slut ud over Kongen. Ebbe Munk skal derfor herefter, naar der hentes Brød, Korn eller andre Varer hos

ham, lade det levere med sin egen Tjener i Skibet ved Korsør, da Kongen paa ingen Maade vil lide Skade ved Undermaal hos ham mere end hos andre Lensmænd i Landet. Sj. T. 19, 289.

14. Dec. (Kbhvn.). Miss. til [Borgemestre og Raad] i nedennævnte Købstæder om at modtage nogle Bøsseskytter og Baadsmænd, der indtil videre skulle ligge i Borgeleje i Byen [ligelydende med Brevet af 8. Nov. 1599]. — Følgende Købstæder vare 1599 takserede til at holde disse Bøsseskytter og Baadsmænd: Aalborg og Ribe¹ hver 40; Randers 18; Aarhus 15; Viborg 14; Nykøbing p. Mors, Kolding og Thisted hver 12; Horsens og Ringkøbing hver 10; Grenaa 9; Hjørring og Æbeltoft hver 8; Lemvig, Hobro og Holstebro hver 7; Sæby og Vejle hver 6; Skive 5 og Skagen 3. — Summa 249. Sj. T. 19, 290. K. (til selve Brevet).

— Miss. til Jørgen Friis. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori menige Sognemænd i Raunstrup Sogn beklage sig over Kirkeværgen i Sognet og over, at der kun svares en ringe Afgift af Kirkens Part af Korntienden, hvilket medfører, at Kirken er meget bygfældig. Jørgen Friis skal undersøge Sagen og, hvis han mener, at Afgiften af Tienden kan sættes højere, paa Kirkens Vegne forordne, hvad billigt kan være. J. T. 5, 145 b.

— Miss. til Albret Friis. Han har gjort Indberetning til Kongen angaaende de Gaarde og Bol i Gierderup, som Benedix Rantzau har købt af andre, efterat han havde tilhandlet sig Møgeltønderhus og tilliggende Gods af Kronen, og som han derfor vil tilholde sig, da han mener ikke at have solgt Kronen mere, end han i sin Tid² har købt af Kongens Fader. Kongen kan ikke noksom undre sig over, at Benedix Rantzau vil tilholde sig noget, som han i sit Skøde³ til Kronen udtrykkelig har fraskrevet sig, thi naar Albret Friis nøje vil overveje Skødet, vil han se, at Benedix Rantzau ikke alene har solgt Møgeltønderhus med de Gaarde og det Gods, som fra Arilds Tid har ligget dertil, men ogsaa det Gods, som han har haft i Væрге og Brug dertil, da han solgte det til Kongen, og han har heller ikke i Skødet forbeholdt sig noget Gods, saa alt Godset bør med Rette følge Kongen. Albret Friis skal derfor paa Kongens Vegne tilholde sig Gaardene, men vil Benedix Rantzau ikke afstaa dem, skal han lade gaa Dom mellem sig og ham om, hvorvidt Gaardene efter Skødet bør følge Kongen eller ej,

¹ Ribe takseredes 8. Nov. 1599 til 44. ² 5. Aug. 1583. ³ 31. Okt. 1599.

og siden erklære sig til Kongen derom. Hvad angaar Fyrstens¹ Undersaatter i Lille Tønder, der have haft Tilgodehavende i Møgeltønder Birk, hvorfor de have haft Bøndernes Gaarde og Bygninger i Pant, men ikke have krævet deres Tilgodehavende før nu, skal han have Opsigt med dette Forhold og sørge for, at Kongen faar sin tilbørlige Landgilde, Ægt, Arbejde, Stedsmaal, Sagefald og al anden Herlighed og Rettighed af Møgeltønderhus's tilliggende Gaarde og Gods. Da han har indberettet, at de 4 Gaarde, som ere ødelagte, og hvis Ejendom bruges under Ladegaarden, tidligere have haft deres Part af Siler og Sluser i Diger og Damme at holde ved Magt, og at Bønderne nu besvære sig ved at holde disse 4 Gaardes Diger ved Magt, medmindre Kongen vil bekoste Tømmer, Fjæl og andet dertil, skal han skaffe dem nødtørftig Tømmer og Fjæl til at holde de 4 Gaardes Diger og Sluser ved Magt med og iøvrigt forholde sig dermed, som det er brugeligt i Bredsted, saa at disse Gaardes Diger saa vel som de andres kunne blive holdte tilbørligt i Stand. J. T. 5, 146.

15. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt om at bestille Vogne til at føre nogle Tusinde Mursten, som Kongen har liggende i Helsingør hos Morten Jensen, Tolder, til Frederiksborg. K. Udt. i Sj. T. 19, 290 b.

16. Dec. (—). Miss. til Carl Bryske. Rasmus Jørgensen i Bogense har berettet, at hans Fader for nogen Tid siden med Rigens Ret er bleven indført for 60 Dlr. i et Hus og Bol i Skoufbye, hvoraf der skal være svaret et Par² Høns til Rugaard, hvilket Par Høns Jens Ipsen i Eskilstrup, der besidder Hovedgaarden, efter en mellem dem sluttet Kontrakt har forpligtet sig til at svare til Rugaard og ogsaa aarlig har svaret. Dette Hus og Bol har Rasmus Jørgensen siden solgt til Carl Bryske, men tiltales nu af ham for at have solgt ham Godset som frit Gods, skønt det er ufrit. For at kunne skaffe Carl Bryske Huset og Bolet frit, har han anmodet om at maatte faa Hønsene til Magelæg og tilbudt at ville udlægge Kronen et Bol i Veffesling i Rugaard Len, der aarlig skylder 1 Ørt. Byg. Carl Bryske skal undersøge, hvad dette Bol skylder og hvad Ejendom og anden Lejlighed der er dertil, og erklære sig til Kongen derom. F. T. 3, 89.

17. Dec. (—). Aab. Brev om, at Jørgen von Friberg,

¹ Hertug Johan Adolf.

Borger i Slangerup, indtil videre maa være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde og Besværing, dog skal han skrives i Skat sammen med sine Medborgere, naar der skal udgives nogen almindelig Landeskat. Sj. R. 14, 298.

19. Dec. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage Laurids Pedersen, der i nogen Tid har været blandt Kongens Sangere, i Sorø Skole og lade ham faa samme Underholdning som de andre Skolepersoner. K. Udt. i Sj. T. 19, 290 b.

21. Dec. (—). Miss. til Sten Brahe til Knudstrup og Ebbe Munk til Fielebro, Embedsmænd paa Kallundborg og Antvorskouf Slotte. Der er fra de omkring Bromølle liggende Byer kommen adskillige Klager til Kongen over, at der gøres stor Skade paa deres Enge af Møllens høje Flodemaal og Stæmning. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i fordums Tid er sat et Maal (»Med«) i Mølledammen, hvor højt Mølleren maatte støve Vandet, hvilket Maal dog nu er bortkommet, befales det dem alvorligt at lade opkræve 16 uvildige Dannemænd af Arts Herredsting og Draxholms Birk, hvilke straks, naar Vintervandet har sat sig, skulle komme paa Aastederne, undersøge, om Mølleren i Møllen ulovlig har forhøjet sin Vandstøving og Dæmning eller ej, sætte et Maal i Dammen eller paa Landet, hvor højt Mølleren herefter maa støve, saa det kan være uden Skade for de omkringliggende Byer. De skulle give den Ordning, som de i Forening med de 16 Mænd træffe, beskrevet fra sig under deres Signeter. K. Udt. i Sj. T. 19, 290 b.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kronens Tjenere i Toldsgager i Draxholms Len have klaget over, at deres Korn i Aar er slaet ned og ødelagt af Hagl og Guds Vejrlig, har Kongen for denne Gang fritaget dem for 6 Pd. Byg af deres Landgilde. Da Peder Nielsen i Bient¹ er indskreven¹ i Jordebogen for 1 Pd. Byg og Hans Simensen i Frenderup for 1½ Pd. Byg, 1½ Pd. Rug og 2 Sk. grot, men deres Gaarde ikke skulle være gode for denne Landgilde og af den Grund ofte staa øde, skal Arrildt Hvitfeldt opkræve Oldinge til at sætte Gaardene for den samme Landgilde, som de andre Mænd i Byen give, der have lige Maal med dem. Da Niels Skrædder i Stollerup, der solgte sin Gaard sammesteds til Kong Frederik II, har opgivet

¹ Vistnok Brente i Asmindrup S., Ods H.

Landgilden af Gaarden for højt, fordi han vilde have meget for Gaarden, skønt Gaarden aldrig har været takseret for en saadan Landgilde, og da Gaarden efter Arrildt Hvitfeldts Beretning ikke er god for denne Landgilde, af hvilken Grund heller ingen kan blive ved den, skal Arrildt Hvitfeldt ligeledes lade denne Gaard sætte for den samme Landgilde, som de andre Mænd i Byen give, der have lige Maal med den, og lade Jordebogen forandre derefter. Sj. T. 19, 291. K.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Købstæder om at modtage følgende Skibsfolk i Borgeleje foruden dem, de nu have [ligelydende med Miss. af 8. Nov. 1599]. — I Jylland: Viborg, Aalborg og Ribe hver 8; Aarhus, Kolding og Ringkøbing hver 7; Horsens 6; Nykøbing p. Mors, Randers, Vejle og Thisted hver 5; Grenaa, Lemvig, Sæby, Hobro og Holstebro hver 4; Skagen 3; Hjørring, Æbeltoft og Skive hver 2. — Ialt 100. — I Sjælland: Næstved og Helsingør hver 6; Nykøbing i Aadts Herred, Skelskør, Stege, Slagelse, Vordingborg og Slangerup hver 4; Præstø og Kallundborg hver 3; Holbæk, Køge, Storeheddinge og Ringsted hver 2. — Ialt 50. — I Fyen: Rudkøbing paa Langeland 8; Odense 7; Assens, Bogense, Svendborg og Kerteminde hver 4; Faaborg 3 og Middelfart 2. — Ialt 36. — I Skaane: Ystad 6; Aahus og Væ hver 4; Malmø, Landskrone, Helsingborg, Trelleborg og Ronneby hver 3; Lund, Falsterbo med Skanør, Laugholm og Sømmershavn hver 2. — Ialt 37. Sj. T. 19, 291 b. K.

23. Dec. (—). Miss. til Casper Markdanner. Kongen har skrevet til Geert Rantzau, Statholder i Hertugdømmet Slesvig, at han af Casper Markdanner skal modtage 32,100 gl. Dlr. af den Sum Penge, som Kongen skal betale Benedix Rantzau for Møgeltønder og tilliggende Gods. Da Kongen imidlertid nu af Casper Markdanners Skrivelse har set, at denne af den oppebaarne Skat kun har 27,600 Dlr. i gamle Dalere, sender Kongen ham med denne Renteskriver de manglende 4500 Dlr. med Ordre til at lade alle de 32,100 Dlr. føre til Haderslevhus og levere dem til Geert Rantzau, tage Kvittans for dem og lægge den ved sit Regnskab. De Penge, som han yderligere har oppebaaret af Skatten i Markstykker, i Smaapenge og i gjort Sølv, skal han sende til Rentekammeret med denne Renteskriver. J. T. 5, 147.

24. Dec. (—). Bestalling for Efvært Kandestøber, at vedligeholde de Vandrender og Rør, som ere lagte og indførte

ved Kronborg Slot. Han skal, fra 13. April dette Aar at regne, have 40 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og fri Bolig, alt at udrede af Tolderne i Helsingør. Hvis der skal laves noget nyt Arbejde ved Renderne, skal der skaffes ham Hjælp dertil og forordnes saa meget, som der er nødvendigt. Sj. R. 14, 298 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Arrildt Hvitfeldt og Oluf Rosensparre. Der skal holdes et Møde mellem Danmark og Sverrig paa Grænsen ved Kongsbak den 9. Febr. 1601, hvor nogle af begge Rigers Raader og gode Mænd skulle komme sammen for at forhandle om nogle Sager, der vedkomme begge Riger. Da Kongen blandt andre vil bruge dem ved dette Møde, befales det dem at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne lade sig bruge i denne Handel, og at møde (Arrildt Hvitfeldt sidste Jan. i København og Oluf Rosensparre 1. Febr. i Helsingborg) med saa mange Rideheste, som de ere takserede til at holde af deres Len, for siden i Forening med de andre dertil forordnede Raader og gode Mænd at begive sig paa Rejsen og forholde sig efter den Instruks og Fuldmagt, der medgives dem. Sj. T. 19, 293. K.

— Miss. til [Borgemestre og Raad i] nedennævnte Købstæder. Der skal holdes et Møde mellem Danmark og Sverrig paa Grænsen ved Kongsbak den 9. Febr. 1601, hvor nogle af begge Rigers Raader og gode Mænd skulle komme sammen for at forhandle om nogle Sager, der vedkomme begge Riger. Kongen har bragt i Erfaring, at mange af Borgerne i Købstæderne her i Riget, der drive Handel og Købmandskab i Sverrig, i disse Aaringer ere komne meget til kort, idet nogle af dem imod Retten ere blevne arresterede med Skib og Gods i Sverrig; for andre, der ere komne til Sverrig med deres Gods, har man fastsat, hvor meget de maatte tage for deres Varer, og ligeledes ere de af Landets Varer, Jærn, Kobber og andet, som de vilde tilhandle sig, blevet beregnet dem til den allerhøjeste Pris; andre, der have opskibet deres Gods, men siden ikke have villet sælge det for den Pris, som er bleven fastsat, har man forbudt igen at udskibe Godset og søge deres Fordel med det paa andre Steder, og atter andre har man frataget deres Gods og ingen Betaling givet derfor, foruden forskellige andre Ting, som der i Sverrig imod Retten er vederfaret mange af Kongens Undersaatter. De skulle derfor undersøge, hvilke af deres Medborgere der drive Handel i Sverrig, og i hvilke

Maader de ere blevne besværede mod Retten i dette Rige, lade dette optegne in Specie og stykkevis med Beregning af, hvor højt de anslaa deres Skade, og lade alt saaledes forfatte, at det kan bestaa ved Forhandlingen og Processen. — Register: Kolding, Horsens, Vejle, Aarhus, Aalborg, Grenaa, Randers, Skagen, Viborg, Sæby og Ribe i Jylland; Assens, Odense, Bogense og Nyborg i Fyen; København, Køge, Næstved, Skelskør og Helsingør i Sjælland; Malmø, Landskrone, Helsingborg, Ystad, Væ, Aahus, Ronneby, Auskær, Halmstad, Laugholm, Varberg og Falkenberg i Skaane; Marstrand og Kongelf i Norge. Sj. T. 19, 293. K. Orig. (til Horsens) i Landsark. i Viborg.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Da der den 9. Febr. ved Kongsbak paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig skal holdes et Møde af begge Rigers Raader og gode Mænd og det vil være nødvendigt, at de danske Forordnede skulle have deres Bolig og Natteteleje i Kongsbak, saaledes som tidligere sket er, skal han sørge for, at Kongens Raader og gode Mænd kunne faa bekvemt Losement til dem selv og Staldrum til omtrent 60 Heste. Han skal endvidere bestille i Forraad hvad der maatte behøves til deres Underholdning, medens de ligge i Kongsbak, dog vil Kongen selv sende de Urter og den Vin, som der maatte blive Brug for, derop. Han skal ogsaa drage Omsorg for, at de hos Borgerne kunne faa Havre og Rufoder til deres Heste. Sk. T. 3, 128 b.

— Miss. til Hendrik Lykke og Dr. Niels Krag. For nogen Tid siden har Kongen efter Rigens Raads Betænkning bevilget Kongen af Polen, at han intet Møde vilde beramme og aldeles ingen Forhandling føre med Hertug Carl, Sverrigs Riges Arvefyrste, før Juni eller Juli 1599 angaaende de Stridigheder, der kunde være Rigerne imellem. Da denne Tid nu er forløben og da der er forskellige Stridigheder mellem Rigerne, som der ligger Magt paa, og som det ikke er gavnligt for Rigerne at forhale længere, har Kongen nu aftalt med Hertug Carl, at der skal holdes et Møde paa Grænsen den 9. Febr. Naar de ere ankomne til Rigsdagen i Polen og efter den dem medgivne Instruks have forrettet deres Ærinde for Kurfyrsten af Brandenburg, skulle de anholde om en ny Avdiens hos Kongen af Polen, give denne Meddelelse om det aftalte Møde mellem Danmark og Sverrig og fremhæve, at det ikke anses for gavnligt for Rigerne at lade denne For-

handling opsætte længere, og at det, som bliver forhandlet der, ikke kan komme Kongen af Polen til nogen Skade, men at det vil være til Gavn for begge Riger, at de opstaaede Tvistigheder blive bilagte. Hvis Kongen af Polen vil replicere noget dertil, skulle de erklære, at de ingen Befaling have angaaende den Sag, men kun Ordre til at meddele Kongen Mødets Afholdelse, og at Kongen af Danmark ikke har villet forhandle om noget uden at lade Kongen af Polen det vide. Da nogle af Kongens Undersaatter have noget Tilgodehavende at kræve hos Kongen af Polen, skulle Gesandterne, naar Kongens Undersaatter anmode dem derom, ogsaa tage sig af den Sag og forebringe den for Kongen af Polen, for at Kongens Undersaatter kunne blive hjulpne til deres Betaling. Sj. T. 19, 294 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hofmester Christoffer Valkendorf. Da Kongen har foræret Dr. Niels Krag en Æresklædning af Fløjl og Silketøj i Anledning af hans Rejse til Polen, skal han sørge for, at denne Æresklædning bliver leveret ham, saaledes som baade Niels Krag selv og andre ved tidligere lignende Lejligheder have faaet den. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 294 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt om at skaffe Kongens Arkelmester paa Kronborg Jærn til det Arbejde, som han efter Kongens Befaling skal udføre, og føre Betalingen derfor til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 19, 294 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde og Jacob Beck, Embedsmænd paa Laugholm og Varberg Slotte. Da Kongen har bevilget, at Peder Madsen til Gaassevad, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, maa faa 1 Gaard, kaldet Skodgaarden, i Hunhals By og Sogn og 1 Gaard, kaldet Hafne, i Hunhals Sogn til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Tulstrup, med en lille dertil liggende Mølle i Liungbye Sogn i Faaraas Herred, 1 Gaard i Egetang i Sønderum Sogn i Halmstad Herred og 1 Gaard i Ørebye, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 129.

— Lejdebrev for Albrit Skeel til Jungitgaard, der den 13. Maj dette Aar, kom for Skade at ihjelslaa Niels Juul til Kongisløflund og derfor har begivet sig ud af Riget, hvor han endnu opholder sig, da han ikke vil gaa den dødes Slægt og Venner under Øjne. Han er nu bleven indstævnet til første almindelige Herredag af Niels Juuls Hustru med Lavvæрге og Niels Juuls øvrige Slægt,

og det tillades ham herved sikkert og frit at færdes her i Riget fra denne Dag af og indtil 14 Dage efter Dommens Afsigelse. J. R. 6, 159 b.

25. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Voldemar Parsberg om at lægge 1 Gaard i Gansted By og Sogn i Vor Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christen Munk til Giessinggaard, ind under Skanderborg Slot, lade den indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 147.

1601.

2. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Herlof Eriksen og Christen Eriksen, Brødre, maa være fri for Nævningetov, Oldingetov og anden saadan Besværing, som kan forefalde paa Herredsting og Landsting, saalænge de bo paa Landsbyen. Sj. R. 14, 301¹.

— Miss. til Sten Brahe. Da Kongen har bevilget Jochim Brun, Sølvpop, Kronens Gaard Søllemarkgaard paa Samsø, skal Sten Brahe uhindret lade ham faa Gaarden med alt det, som bør blive ved Gaarden. Da Jochim Brun alligevel fremdeles bliver i Kongens Tjeneste, skal Sten Brahe, saavidt muligt, være ham behjælpelig med at komme til Rette med Gaarden, saa den kan blive ham til Fordel, enten ved Indsættelse af en Foged paa den eller paa anden Maade. Sj. T. 19, 296.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Holger Ulfeldt har berettet, at Kongen for nogen Tid siden har befalet ham at paatage sig Værgemaalet for Biørn Knudsens umyndige Børn, Jens Biørnsen og Ørlsløf Biørnsdatter, og at han i den Anledning har været over Skifte med Biørn Knudsens Børn, ved hvilket Skifte Hovedgaarden tilfaldt Knud Biørnsen og Jens Biørnsen i Forening. Knud Biørnsen forholder ham dog nu den halve Part af Gaarden og Løsøret, som var tilfalden Jens Biørnsen, og han har derfor set sig foraar-

¹ Udenfor er skrevet: Niels Vinds Skrift.

saget til at lade det æske af ham. Da han for kort Tid siden sendte sin Tjener op til Knud Biørnsen og lod ham stævne til hans Værneting, er Knud Biørnsen om Natten, efter at han var bleven stævnet, ved Midnatstid kommen ned i den Gaard, hvorí Holger Ulfeldts Tjener laa, har overfaldet Tjeneren, slaaet ham blodig og blaa og siden ført ham til Ettrupgaard, hvor Tjeneren er bleven sat i en Stok med begge Benene; siden har han ladet Tjeneren stokke og binde, berøvet ham hans Penge og begaaet andet uhørligt mod ham. Holger Ulfeldt selv trues og undsiges ogsaa af Knud Biørnsen. Da Kongen ikke vil tillade, at nogen med saadan Utilbørlighed og saadanne uhørlige Gerninger hindrer andre i Rettens lovlige Proces, men vil, at enhver fredsommelig skal udføre sine Sager med Retten og Lovsens Tale, skal Brostrup Gjedde straks kalde Knud Biørnsen til sig, tage Haanden af ham og foreholde ham, at han skal være Holger Ulfeldt i alle Maader ubevaret, afholde sig fra alle Trusler og Undsigelser og lade sig nøje med Retten og Lovsens Tale, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at gribe til Midler mod ham, hvorved Lovens og Rettens ordentlige Proces og Forfølgning tilbørligt skulle haandhæves. Sk. T. 3, 131¹.

2. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund om blandt dets Breve at opsøge den Besked, der maatte findes angaaende noget Gods og Ejendom til Søfdegaard, som Frederik Lange har faaet til Mageskifte² af Kronen, og hvorom han nu har Trætte med Peder Brahe, og siden tilstille Frederik Lange og hans Fuldmægtige det fundne mod nøjagtig Reversal. Udt. i Sk. T. 3, 131 b.

5. Jan. (—). Miss. til Fru Mette Ulfstand Knud Grubbes om med det første at lade hugge følgende Tømmer til nogle Vaaninger, der skulle bygges indenfor den ny Befæstning ved Auskær: 14 Tylter Fyrrebjælker, 9 sjællandske Al. lange, 28 Tylter Fyrresparrer, 8 sjællandske Al. lange, 28 Tylter Hanebjælker, 7 Al. lange, 2000 Lægter, 5 Tylter Fyrrefodstykker, 8 $\frac{1}{2}$ sjællandsk Al. lange, 14 Tylter Fyrrestolper til Skillerum, 4 $\frac{1}{2}$ sjællandsk Al. lange, 1200 Al. Egemurleider, Egetømmer til 138 Vindueskarme, Egetømmer til 50 Døre, Tømmer til 30 Tagvinduer og saa meget Smaatømmer, som behøves til Sengekamre, Sengesteder og Skiver. Hvis noget af ovennævnte Tømmer ikke kan faas, skal hun erklære sig til Kongen

¹ Udenfor er skrevet: Christopher Hvitfeldts Skrift. ² 12. Nov. 1587.

derom. Endvidere skal hun i Lenet [Lykaa] lade kaste Ler til 200,000 Mursten og 31,000 Tagsten og lade dem brænde til Sommer. K. Udt. i Sk. T. 3, 132.

6. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hertug Ulrik af Slesvig Holsten, Kongens Broder, maa oppebære 300 Dlr. aarlig af Rentekammeret i Løn til de 3 Herremænd, der skulle opvarte Hertugen, saalænge han er i Gaarden hos Kongen. Sj. R. 14, 301 b.

— Miss. til Rentemestrene om at levere Kongens Broder, Hertug Ulrik af Slesvig Holsten, 200 Dlr. af Rentekammeret, hvilke 200 Dlr. Kongen har bevilget sin Broder aarlig til Løn til 2 Herremænd, og som endnu ikke ere betalte Hertugen, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 296.

— Aab. Brev om, at Jens Sparre, der har lovet fremdeles at ville varetage Tjenesten hos Kongens Broder, Hertug Hans af Slesvig Holsten, saaledes som Kongen har befalet ham, skal have 100 gl. Dlr. i aarlig Løn af Rentekammeret, saalænge han er i Kongens Broders Tjeneste eller indtil Kongen giver anden Ordre, at regne fra 1. Aug. 1600, da han kom her ind i Riget med Kongens Broder. Sj. R. 14, 301 b.

— Miss. til Rentemestrene om at give Hans Holst, der skal sendes ind i Sverrig, 35 Dlr. til Tærepønge og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 296.

— Miss. til Peder Mund. Denne Brevviserske Jannicke, Gaassen Hermandtsens Enke, i Helsingør har klaget over, at en Borger i Slangerup, ved Navn Peder Ibsen, som skylder hende noget Korn efter hans Brevs Lydelse, tværtimod udgivne Domme og anden lovlig Besked og Forfølgning modvilligen forholder hende hendes Betaling, saaledes som Peder Mund nærmere kan se af hendes hoslagte Supplikats og de medfølgende Domme og Breve. Da Peder Ibsen baade af Byfogden og Landsdommeren er dømt til at holde og efterkomme sit Brev og hans Gaard er vurderet og Jannicke af Byfogden indført i den, men han alligevel modvilligen forholder hende baade Gaarden og Betalingen, skal Peder Mund kalde saavel Byfogden som Peder Ibsen for sig, alvorligt foreholde denne sidste, at han uden videre Forhaling skal betale Jannicke Gaassen Hermandtsens det, som han efter sit Brev skylder hende, og hvis han alligevel ikke gør det, lade ham fængsle, da han hverken har agtet de over ham afsagte Domme eller den Vur-

dering og Indførsel, der lovlig er overgaaet ham, og saaledes har foragtet Retten. Sj. T. 19, 296 b.

6. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner om at skaffe en af Kongens Beriderkarle, der en Tid lang skal blive liggende der [i Kolding] med Kongens Heste, hvad Havre, Hø, Rufoder og andet som han maatte behøve til Hestene. Udt. i J. T. 5, 148.

7. Jan. (—). Miss. til Lav Beck. Da denne Brevviser, Jacob Terueren, der en Tid lang har staaet i Kongens Faders og Kongens Tjeneste som Løjtnant over Knægtene paa Visborg Slot paa Gotland, nu formedelst Alderdom ikke længere kan forestaa denne Bestilling tilbørligt, har Kongen paa Grund af hans tro og villige Tjeneste og af synderlig Gunst og Naade bevilget, at han fremdeles maa faa sin Pension i Ringsted Kloster. Lav Beck skal derfor optage ham i Klosteret, lade ham søge Disk og Bord sammen med Fogden og Skriveren i Klosteret, forsyne ham med Seng og anden Nødtørf og give ham følgende aarlige Løn: 37½ Dlr., 9 Al. Engelst, 7 Al. Gøtterst og 6 Al. Sardug. Hvis Jacob Terueren begærer at maatte faa saa megen Fetalje af Klosteret, som han til Nødtørf kan hjælpe sig med, maa Lav Beck indtil videre give ham Fetalje for 3½ Mk. om Ugen, hver Td. Rug og Malt beregnet til 1 Dlr., 1 Fjerd. Smør til 3 Dlr., 1 Lispd. Flæsk til 2½ Ort., 1 Okse til 6 Dlr., 1 Lam til 2 Mk. 4 Sk., og hvad andet, der kan tjene ham til hans Husholdning, til en rimelig Pris. Sj. T. 19, 296 b.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen har bestilt noget Arbejde hos Abel Billedsnider i Næstved og for dette Arbejde, som denne skal udføre efterhaanden, skal give ham 500 Dlr., saaledes som Hendrik Lykke nærmere kan se af den mellem Peder Mund, Befalingsmand paa Frederiksborg, og Abel Billedsnider oprettede Kontrakt, skal Hendrik Lykke af [Vordingborg] Slots Indkomst give Abel Billedsnider 100 Dlr. paa Haanden til at købe Tømmer for, efterhaanden betale ham de resterende 400 Dlr. i Korn og andre Varer og føre det hele til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 297.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Greger's Grødsck, Snedker paa Kronborg, efter sin forrige Bestalling¹,

¹ 1. Febr. 1600.

fra 1. Febr. 1600 at regne, skal have 30 Dlr. i aarlig Løn og 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge af Lensmanden paa Kronborg, men hverken Løn eller Maanedspenge endnu ere betalte, skulle Tolderne af Toldboden betale Gregers Grødsck hvad han indtil nu har til gode, siden betale ham, hvad Kongen har forskrevet ham i hans ny Bestalling, og føre det hele til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 297 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd i Sjælland om at forbyde Bønderne at sætte spidse Staver i deres Gærder, hvorpaa Dyr kunne komme til Skade. — Sten Brahe [Kallundborg], Hendrik Lykke [Vordingborg], Knudt Rud [København], Peder Basse [Roskildegaard], Laug Beck [Ringsted Kloster], Christian Holck [Tryggevælde], Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm], Mogens Ulfeldt [Kronborg], Peder Mund [Frederiksborg], Ebbe Munk [Antvorskov], Corvidts Ulfeldt [Korsør] og M. Hans Mikkelsen [Sorø Kloster]. Sj. T. 19, 298. (Tr.: CCD. III. 131 f.).

13. Jan. (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da den Fisker, der passer Søborg Sø, hidtil har faaet sin Aarsbesolding og sine Maanedskostpenge af Kronborg Slot, skal han fremdeles betale ham Besolding og Maanedskostpenge, baade hvad der resterer og hvad han herefter skal have, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Fiskeren skal dog, ligesom hidtil, være Kongens Fiskemester hørig og lydlig. Udt. i Sj. T. 19, 298 b.

14. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Casper Markdaner. Da der behøves nogle Vognkurve til Kongens Rustvogne, skal han lade hugge og skære Ris og Vender til 12 Par Vognkurve i Koldinghus Len, sætte en til at lave Kurvene, saa de med det allerførste kunne blive færdige, og føre Arbejdslønnen til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 5, 148.

15. Jan. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Johan Berider, hvad der staar ubetalt af hans Besolding og Maanedspenge, give ham en Maaned Besolding paa Haanden forud og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 298 b.

16. Jan. (—). Bestalling for Clement Haen at skulle tage Vare paa Kronens Jagt i Roskildegaards og Københavns Len paa Heden, hvor det er Kronens Endel og Enemærke og ikke Fællend med Adelen, at der her aldeles ikke skydes efter Harer eller Ræve. Griber han nogen i at skyde eller jage efter Harer, Ræve eller andet Vildt paa Kronens Endelsejendomme

paa Heden eller i at gaa med langt Rør udenfor Alfarvej paa Heden, hvor det er Kronens Endelsejendom, skal han gøre sit bedste for at faa fat i dem og føre dem til Roskildegård eller København; men kan han ikke blive deres Overmand, skal han følge efter dem, med Flid udspørge, hvem de ere og hvem de tilhøre, melde det til Lensmændene og ikke se gennem Fingre med nogen. Ere de skyldige Almuesfolk, og kan han ikke blive dem mægtig eller faa dem til at følge med og give Besked om, hvem de tilhøre, maa han skyde et Lod i dem uden at lide nogen Tiltale derfor. Han skal ved den Ed, han har aflagt til Kongen, være forpligtet til ikke i nogen Maade at vise sig forsømmelig, hvormed Lensmændene paa Roskildegård og Københavns Slot skulle føre godt Tilsyn. Disse skulle give ham Besked om, hvor vidt han skal have Opsyn med Kronens Ejendom paa Heden, og han skal i alle Maader være dem lydige. Det forbydes ham under den højeste Straf selv at skyde noget Dyr eller at forurette Kronens Tjenere; gør han det, skulle de ovennævnte Lensmænd uden al Naade lade ham straffe. Han skal have 16 Dlr., en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest i aarlig Løn og 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge, alt at udrede af Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 14, 302.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Søfrin Andersen, Peder Knudsen, Baltser Gertz og Johan Beck, Borgere i København, og deres Skipper Staffen Peters, Borger i Husum, hvoraf han vidtløftigere kan se deres Klager over nogle af Kronens Tjenere i hans Len [Han Herred]. Da Kongen paa ingen Maade vil tillade, at der imod Søretten og al kristelig Ret vises saadan Modvillighed mod søfarende Folk, der strande i Kongens Lande og Riger, befales det ham, naar ovennævnte Borgere eller deres Fuldmægtige lade tage Vidnesbyrd i Sagen og lade den forfølge med Lovmaal, at hjælpe dem til Rette, saa der vederfares dem hvad billigt og ret er over Bønderne. J. T. 5, 148. K.

17. Jan. (—). Miss. til Rentemestrene om at sende Sten Madtsen, Befalingsmand i Halmstad Herred, 1000 Dlr. til at besolde og afbetale Knægtene og Krigsfolket med, som holdes paa Befæstningen i Halmstad. Sten Madtsen skal siden gøre Regnskab for de 1000 Dlr. Udt. i Sj. T. 19, 299.

— Miss. til Henning Reventlov. For nogen Tid siden¹ har

¹ 13. Nov. 1600.

han faaet Ordre til at bortfæste en Fjerding Jord i Hobro østre Mark til Jørgen Søfrensen, Borger i Hobro, saafremt ikke nogen anden havde faaet Fæstebrev paa Livstid paa denne Jord af Lensmanden. Da Kongen nu af hans Erklæring ser, at en anden Borger i Hobro har Fæstebrev paa Livstid paa Jorden, skal han lade denne Borger beholde nævnte Jord efter hans Fæstebrevs Lydelse og ikke tillade Jørgen Søfrensen at befatte sig med den. K. Udt. i J. T. 5, 148 b.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen hos Zacharias Plattenslager har bestilt forskelligt Arbejde, som denne skal lave med det første, og da Zacharias udenlands har bestilt de Plader og andet, som skal bruges til dette Arbejde, skulle de af Rentekammeret betale ham 2000 Dlr., for at han dermed fremdeles kan skaffe det Arbejde, som Kongen har befalet ham at udføre, og føre disse Penge til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 299.

19. Jan. (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen om at optage Hans Varthos to Sønner i Sorø Skole, lade dem optage i boglige Kunster sammen med de andre Børn i Skolen og lade dem faa samme Underholdning som disse. Udt. i Sj. T. 19, 299.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade en Landstryger, der har løbet rundt og bedraget Kongens Under-saatter her i Landet, men nu er bleven greben, stille for Retten, afsige Dom over ham og give Dommen beskreven. Udt. i Sj. T. 19, 299.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at en modvillig Skalk, ved Navn Las Bram, med to Medfølgere, en ung Dreng og en ung Pige, i Kallundborg Len have udgivet sig for Trolde og onde Aander og nu i en 3 Fjerdingaar paa det højeste have tribuleret en Kronens Bonde i Callerødt¹, stjaalet fra ham, undertiden jaget ham og hans fattige Hustru af Hus og Gaard, selv raadet for Øl og Mad og hvad andet, der fandtes inden Døre, og begaaet megen anden Modvillighed og Spøgeri der i Egnen, saaledes som de selv have bekendt. Da Sten Brahe har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med disse Personer, befales det ham at lade baade de unge og den gamle tiltale paa det højeste, eftersom Kongen paa ingen Maade vil tilstede,

¹ Vistnok Kaltred, Skippinge H.

at saadan uhørlig Bedrift gaar ustraffet hen i hans Riger og Lande, tage Dom over dem og lade ske Eksekution over dem efter Dommens Indhold, for at andre kunne se sig i deres Eksempel og ikke skulle driste sig til at lade sig bruge i lignende Modvillighed og uhørlige Mishandlinger. Sj. T. 19, 297 b.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Kongen har ladet en Bedrager fængsle, der kalder sig Axelvoldt Gyldenstjerne, og som en Tid lang har opholdt sig i Hafrebroe Mølle og Snog Mølle i [Antvorskov] Len og dér understaaet sig til at bedrive adskillig Modvillighed baade med en Møllers Datter og i andre Maader. For at han kan blive tilbørligt straffet herfor, vil Kongen nu lade ham stille for Retten og lade gaa Dom over ham, hvilken menes at ville gaa paa hans Hals. Da han imidlertid nægter en stor Del af de ham tillagte Beskyldninger, skal Ebbe Munk med Flid lade undersøge, hvad Modvillighed Axelvoldt Gyldenstjerne har bedrevet i Antvorskov Len og i den Egn, og med det allerførste indsende en klar Fortegnelse herover med nøjagtige Beviser til Kancelliet, for at de, der skulle dømme over ham, kunne rette sig derefter, saa han kan komme til at lide sin tilbørlige Straf. Endvidere skal Ebbe Munk indsende det Brev, som denne Landløber har tilskrevet ham, for at man deraf kan have nogen Efterretning om det Navn, han tillægger sig. Sj. T. 19, 299 b.

21. Jan. (—). Miss. til Steen Matsen [Halmstad], Steen Maltissen [Baahus], Hans Grabow [Auskær] og Jacob Beck [Varberg] om til Kancelliet at fremsende rigtige Fortegnelser paa hvad Mursten, Kalk, Bjælker og andet, som der vil blive Brug for til Bygningerne paa de nævnte Steder i den kommende Sommer, og lade gøre et Overslag over, hvor mange Penge der omtrent vil blive Brug for til Betaling af Pligtsfolk og andre Arbejdsfolk. Udt. i Sk. T. 3, 132.

23. Jan. (Kronborg). Miss. til Niels Skram. Jens Pors, Borgemester i Horsens, har beklaget sig over nogle af sine Medborgere, der have ført adskillige Klager over ham og erhvervet Delsvidner over ham, hvorefter Byfogden i Horsens har dømt ham til at have gjort Uret og til at staa til Rette derfor. Da han mener, at der er gjort ham Uret ved denne Dom og disse Vidner, og at Sagen derfor bør indstævnes for dens tilbørlige Dommer paa Landstinget, men han er bange for, at han skal blive skudt fra sin Ret formedelst nogle Delsvidner, skal Niels Skram tilstede ham at

stævne Byfogden og de andre, der have klaget over ham og erhvervet Dom over ham, og gaa i Rette med dem, saa han ikke skal blive afvist paa Grund af disse Delsvidner og andet, og hjælpe ham til at faa, hvad billigt og ret er. K. Udt. i J. T. 5, 148 b.

23. Jan. (Kbhvn.). Fredebrev for Biørn Mogensen og Thire Biørnsen paa Island, der ere dømt landflygtige og fredløse, fordi Biørn Mogensen har bortført en Pige, men nu have været hos Kongen og forklaret sig for denne Sag. N. R. 3, 141 b.

26. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingborg om senest paa Søndag at sende de i Byen værende Færger over til Helsingør for at overføre Kongens Raader og gode Mænd, der skulle paa Grænsen, og deres Folk og Gods. K.

27. Jan. (—). Aab. Brev om, at Elline Fockis indtil videre aarlig maa oppebære $\frac{1}{2}$ Læst Korn af Proviantskriveren paa Københavns Slot til hendes Husholdning. Kongen, der har bevilget, at en af hendes Sønner maa komme ind i Sorø Skole, lover endvidere, at naar hendes Søn har været der saa mange Aar, som Fundatsen formelder, vil han fremdeles lade ham forsørge. Sj. R. 14, 303.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om at optage en Søn af Elline Fock i København i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 299 b.

— Miss. til Herman Jul. Han har indberettet, at Visborg Slot paa Gotland og det Taarn, som Skytset bruges paa, ere meget bygfældige og brøstfældige paa Tag, Loft og andet, saa det vil være i høj Grad nødvendigt, at baade Slot og Taarn ved første Lejlighed blive istandsatte. Det befales ham i den Anledning efterhaanden at lade Slottet istandsætte med Tag, Loft og i andre Maader, hvor det er mest nødvendigt, saa man kan sidde tørt derunder, og ligeledes lade Taarnet reparere, alt dog med saa ringe Bekostning som muligt. Sk. T. 3, 132 b. K.

— Miss. til Hermand Jul. Han har indberettet, at Kaptejnen paa Visborg Slot har anmodet om at maatte begive sig herved til Foraaret, men at han ikke uden Kongens Tilladelse har turdet tilstede det. Kongen bevilger, at Kaptejnen for en kort Tid til Foraaret maa begive sig fra Slottet, men Hermand Jul skal i den Tid, han er borte, sætte en anden til at have Tilsyn med alt, saa intet bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse, og foreholde ham, at han skal møde igen med det første. K.

28. Jan. (—). Aab. Brev om Ret for Knægtene paa

Visborg til at handle med Bønderne der paa Landet. Sk. R. 3, 142¹. (Tr.: CCD III. 132 f.).

30. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Arrildt Hvitfeldt om, at Kongen vil lade de 60 Dlr., som han har anvendt paa Istandsættelsen af Møllen ved Slottet [Dragsholm], passere i hans Regnskab og ligesaa den Fetalje, der er medgaaet hertil, hvilken han derfor ogsaa skal føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 300.

— Miss. til Laurids Brockenhuus. Da Kongen til førstkomende 1. Maj vil sætte en anden Lensmand paa Nyborg Slot, som han hidtil har været forlenet med, befales det ham at indrette sin Lejlighed derefter og til den nævnte Tid overlevere Slottet og Lenet med Inventarium og andet til den Person, som Kongen sætter til Lensmand. K.

31. Jan. (—). Kvittans til Frederik Leil og Morten Jensen, Toldere i Helsingør, paa 306 Rosenobler og 50 Goltgylden af Tolden 1600—1601, som de have indbetalt i Kongens eget Kammer. Sj. R. 14, 303 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da de af sidste Aars Toldoppebørsel efter Kongens Ordre den 23. Okt. 1600 have betalt Kongen af Skotlands Tjener Villom Rytter, der var her i Riget, 200 Dlr., som Kongen har foræret denne, og have betalt 80 Dlr. for 10 Falke, som Villom Rytter fik med sig, og som Kongen havde foræret Kongen af Skotland, skulle de føre disse Penge til Udgift i deres Regnskab, hvor de skulle blive dem godtgjorte. Udt. i Sj. T. 19, 300 b.

— Miss. til Christian Friis, Kansler, Arrildt Hvitfeldt, Sten Brahe og Brede Rantzau. Da Rentemester Envoldt Kruse til Hiermisløfgaard har anmodet om at maatte faa nogle Aars Regnskaber, der henstaa uforklarede, forhørte, skulle de møde her i København den 26. Febr., tage Envoldt Kruses uforklarede Rentemesterregnskaber for, gennemse dem og ikke begive sig fra København, førend Regnskaberne ere forhørte og gennemsete, som det sig bør. Sj. T. 19, 300.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om at optage Jacop Vinds Søn i Sorø Skole og lade ham oplære og faa samme Underholdning, som andre adelige Børn faa i Skolen. Udt. i Sj. T. 19, 300.

¹ Udenfor er skrevet: Christoffer Hvitfeldts Skrift.

1. Febr. (Kbhvn.). Livsbrev for Gregorius Trehou, Kongens Kapelmester, paa det Hus i Helsingør, som Kongen har købt af afdøde Hans Kirckman, Arkelimester paa Kronborg, og som Gregorius Trehou nu selv har i Værge, uden Afgift, men mod at holde det i god Stand. Efter hans Død skal Huset igen frit hjemfalde til Kronen. Sj. R. 14, 304.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at optage Hans Rasmussen, Rustvognssvend, i Hospitalet og lade ham faa samme Underholdning med Mad, Øl og andet, som andre Hospitalslemmer faa. Udt. i Sj. T. 19, 300 b.

2. Febr. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Messinggieteren¹ sammesteds 297 Dlr. for 2 Lysekroner, som han efter Kongens Ordre har lavet, og føre disse Penge til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 300 b.

3. Febr. (—). Miss. til Hermandt Juel [Gotland] om, at han straks, medens Vinteren staar paa, skal lade hugge 100 Bjælker, 24 Al. lange og $\frac{1}{2}$ Al. i Kanten, saa de kunne være rede, saasnart Vandet bliver aabent og Kongen sender Skibe efter dem. Udt. i Sj. T. 19, 301.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne om, at der fra Aggershus skal fremsendes 60 Tylter Fyrrebygningstømmer, 6 Al. langt, 1100 Tylter Danmarksdeler og 100 Tylter Samsingdeler. Tømmeret skal føres ned til Ladestederne, saa det kan være til Stede, naar Kongens Skibe til Foraaret komme efter det. Udt. i Sj. T. 19, 301.

— Miss. til Johan Urne om, at der fra Bradtsberre Len skal fremsendes 60 Tylter Fyrrebygningstømmer, 6 Al. langt. Udt. i Sj. T. 19, 301.

5. Febr. (Helsingør). Miss. til Statholderen om, at han efterhaanden, naar han faar Tilsigelse derom, skal tilsende Peder Mund saa meget Tømmer, Deler og andet, som behøves til den ny Lysthave ved Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 19, 300 b.

18. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Kirkeværgerne i Gamtofte Sogn i Bog Herred, hvori de paa egne og menige Sognemænds Vegne klage over, at Kirkens Part af Korntienden efter Christopher Bang i Odenses Død af Knud Rud er bortfæstet til en, ved Navn

¹ d: Messingstøberen.

Jens Jørgensen Bang, skønt Retten til at bortfæste Tienden altid har fulgt den, som har været forlenet med Assens Provsti, og de mene sig i det hele brøstholdne derved, da Tienden ikke, som Kongens Forordning paabyder, paa Tinge er tilbudt dem, som ville give mest deraf. Han skal ved første Lejlighed erklære sig om, af hvad Grund dette er sket, for at Kongen kan give dem Svar, hvis de yderligere gøre Anfordring. F. T. 3, 91. K.¹

23. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Kongsbak Købstads Privilegier af 17. Febr. 1582. Sk. R. 3, 142 b.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Sølvitsborg Købstads Privilegier, dog med Forbehold af Ret til at forandre dem. Sk. R. 3, 142 b.

— Aab. Brev om, at Kronens Undersaatte og menige Bønder paa Hasløe, der stedse have haft og endnu have nogle Øer, kaldet Bolløer², i Brug mod at svare en aarlig Afgift af dem, men ved en Forseelse og af Vanvare have faaet Kongens Faders Brev³ til dem paa disse Øer sønderrevet, fremdeles maa beholde disse Øer mod at svare samme Afgift som hidtil til Kronen. Sk. R. 3, 143.

— Miss. til Fru Mette Ulfstand, Knud Grubbes Enke. Da Kongen vil lade de paa Lykaa Slot staaende Huse nedbryde og flytte dem, der ere tjenlige dertil, til den ny Befæstning under Auskær, saa der herefter ingen Husholdning skal holdes paa Lykaa, skal hun bortfæste de Jorder, Enge, Udlendiger og andre Øer, som hidtil have været brugte til Lykaa Slot, lade uvildige Dannemænd takser dem for en aarlig Landgilde og lade denne indskrive i Jordebogen. Da Kongen, siden han for kort Tid siden⁴ gav hende Ordre til at lade en Teglovn og Tegllade opføre ved Ronneby, har bragt i Erfaring, at der ved Netterby er bedre og bekvemmere Lejlighed til Udføring, skal hun lade Teglovnen og Teglladen opsætte dér og i Tide lade Bønderne i Herredet føre Ved til det Sted, hvor Teglovnen bedst kan sættes. Menige Undersaatte, Bønder og Almue i Blekinge have højlig klaget over, at de ikke i denne Vinter kunne overkomme at hugge og udføre af Skovene alt det Tømmer, som det ved adskillige Kongebreve er paalagt dem at

¹ Tr.: Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. III. 287. ² Baldø, Medelstads H. Dette Brev ses ikke at være indført. ⁴ 13. Dec. 1600.

hugge og udføre, fordi en Del af dem kun har ringe og en Del slet intet Foder til deres Heste og Kvæg, som skal udslæbe Tømmeret, og fordi de ogsaa i andre Maader ere besværede med Bygningen ved Auskær. De have i den Anledning begæret, at Kongen vil være tilfreds med, at de efterhaanden og efter Lejligheden udføre det Tømmer, som de ikke kunne naa at faa udført i Vinter. Da Kongen ingenlunde er til Sinds at ville besvære sine Undersaatter over deres Evne, skal hun ordne det saaledes, at de udføre saa meget Tømmer, som de kunne overkomme, nu medens Vinteren staar paa, og Resten til Foraaret og efter Lejligheden, dog maa de ikke forsømme at føre de Kampesten, som de ere takserede for, til Skæret, medens dette Føre og Vejr tillader det. Sk. T. 3, 132 b.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Mikkelsen om at optage to af Claus Hundermarks Sønner i Sorø Skole, lade dem oplære i boglige Kunster og give dem samme Underholdning som andre Adelsbørn. Udt. i Sj. T. 19, 301.

— Miss. til Jacob Beck. Denne Brevviser, Peder Skriver i Vaalde, har optinget hos ham og udlovet 50 Dlr. for ulovlig Handel og Købmandskab, som han har brugt i Varberg Len, og Jacob Beck har ogsaa ført disse Penge til Regnskab, skønt han endnu ikke har faaet dem. Kongen har dog nu paa nogle gode Mænds flittige Forbøn eftergivet Peder Skriver disse 50 Dlr. og befaler herved Jacob Beck, at han skal lade Peder Skriver være utiltalt for Pengene og tilbagelevere ham hans Brev paa disse; de 50 Dlr. skulle saa blive godtgjorte Jacob Beck i hans Regnskab. Sk. T. 3, 133 b.

25. Febr. (—). Aab. Brev om, at Casper Milnitz, Hovedsmand paa Kronborg, fra 4. Febr. 1601 at regne, skal have Foder og Maal paa 2 Vognheste og Underholdning paa en Dreng af Kronborg Slot, for at han desbedre kan komme frem, naar han i Kongens Bestilling skal rejse enten til Hammermøllen eller andenstedshen. Sj. R. 14, 304.

3. Marts (Malmøhus). Aab. Brev om, at Lauridts Lauridtsen har berettet, at hans Fader, Lauridts Mikkelsen i Lille Tønder, for nogen Tid siden, da han boede i Raee i Møgeltønder Sogn, har faaet¹ Kong Frederik II's Brev paa, at en af hans Sønner efter ham

¹ 20. Juni 1578.

maatte faa hans Gaard i Raae, fordi han havde anvendt stor Bekostning paa Gaarden med Bygning, Rydning og Grøfter, og saaledes fremfor nogen anden nyde godt af Faderens Bekostning og Arbejde. Siden er Lauridts Mikkelsen dog kommen fra Gaarden paa Grund af en Handel mellem hans Fader og Benedix Rantzau, men Lauridts Lauridtsen har nu begæret, at han atter maa faa Gaarden i Raae. Kongen har i den Anledning bevilget, at Lauridts Lauridtsen igen maa faa Gaarden med alt Tilliggende, saaledes som hans Fader har besiddet den, og beholde den, saalænge han lever, mod at give 300 Rigsdaler i Indfæstning, svare sædvanlig Landgilde og gøre sædvanlig Ægt og Arbejde af Gaarden. Han skal være Lensmanden paa Riberhus og Møgeltønder lydig, holde Gaarden i god Stand og ikke forhugge de til Gaarden hørende Skove til Upligt. J. R. 6, 161. K.

3. Marts (Malmøhus). Miss. til Albrit Friis om uden Forsømmelse at lade Lauridts Lauridtsen faa Kronens Gaard Raa i Møgeltønder Sogn, som hans Fader Lauridts Mikkelsen tidligere har besiddet, dog skal han erstatte saa megen Rug, som er saaet i Jorden, og efter hans Forhandling med Kongen betale 300 Dlr. i Stedsmaal af Gaarden, den ene Halvpart til Pinse og den anden Halvpart til St. Hans Dag i nærværende Aar, hvilke Penge Albrit Friis skal føre til Indtægt for Kongen i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 5, 149.

— (**Glædsakse**). Aab. Brev om, at Kongen paa Forbøn af Fru Giøril Faddersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har bevilget, at Fadder Madsen uden Indfæstning maa faa den Kronens Gaard i Burløf i Barre Herred i Malmøhus Len, som Anders Pedersen nu bor paa, og som afdøde Jacob Møller, Borgemester i Malmø, tidligere var forlenet med, og beholde den sin Livstid fri for Ægt, Arbejde, kongelig Tiende og anden Besværing. Sk. R. 3, 149 b.

5. Marts (—). Aab. Brev om, at Fader Matsen maa være fri for Skat og al anden borgerlig og Byes Tynge i Malmø, derimod skal han være forpligtet til at holde sin Rustning rede lige med andre Borgere i Byen, naar han tilsiges og det gøres behov. Udt. i Sk. R. 3, 143 b.

— Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har bevilget, at Fru Birgitte Marsvin til Børsjør¹, Frederik Ulfeldts Enke, for

¹ Nu Marsvinsholm, Ijunits II.

en rimelig Indfæstning og mod en aarlig Afgift til Kronen maa faa Kronens Part af Korntienden af Snarestedt og Balckere Sogne, som Fru Christentse Nielsdatter hidtil har haft, skal han bortfæste disse Tiender til hende. Sk. T. 3, 133 b. K.

9. Marts (Ronneby). Aab. Brev om, at Børge Hegvitz maa være fri for at svare Landgilde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged i Øster Herred i Blekinge. Udt. i Sk. R. 3, 143 b.

— Aab. Brev om, at Peder Jonsen maa bruge en Skude paa omtrent 7 eller 8 Læster til sit eget Huses Behov, saalænge han lever, dog maa han ikke udføre forbudte Varer, ligesom det i alle Maader skal være uden Skade for Kronens Told. Udt. i Sk. R. 3, 143 b.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fru Mette Ulfstand om at sætte Hans Rylov til Borgemester i Ronneby. Udt. i Sk. T. 3, 134.

11. Marts (Sølvitsborg). Aab. Brev om, at Bent Jensen maa være fri for at svare Landgilde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged i Lister Herred i Blekinge. Udt. i Sk. R. 3, 143 b.

— (**Ronneby**). Miss. til Fru Mette Ulfstand. Da Kronens Bønder i Blekinge have klaget over, at de lide stor Nød for Foder til deres Kvæg, har Kongen for denne Gang bevilget, at de maa bruge Skoven til Fæhug, dog skal der passes godt paa, at det sker uden Skade for Skoven. Sk. T. 3, 134.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Johan Bernekov om at paatage sig Værgemalet for Jomfru Johanne Falster i Trætten mellem hende og hendes Medarvinger paa den ene og Fru Anne Hansdatter, Jens Falsters Enke, paa den anden Side angaaende Arv og Skifte efter Jens Falster, da hendes rette Væрге Erik Valkendorf til Glorup baade for Svagheds og anden Lejligheds Skyld ikke kan tage sig af hendes Sager. K. Udt. i Sm. T. 6, 35.

— Ligelydende Miss. til Eiler Rud om at paatage sig Værgemalet for Jomfru Sidsele Falster. Udt. i Sm. T. 6, 35.

12. Marts (—). Miss. til Sten Brahe. Peder Hammer, Hospitalsforstander for St. Jørgens Hospital ved Kallundborg, har berettet, at hans Hustrus forrige Husbonde, der ogsaa var Hospitalsforstander for St. Jørgens Hospital, og hans Hustru i hendes Enkesæde, og medens hun nu har været gift med

ham, have bygget og forbedret Hospitalet meget og derpaa anvendt 264 Dlr. efter en otte Mands Afsigt paa Arts Herredsting, hvilke Penge de have lagt ud af deres eget og derved sat sig i Gæld til andre. Da Peder Hammer nu har anmodet om, at han maa faa disse Penge betalt af det Inventarium, som han har modtaget i Hospitalet, skal Sten Brahe med Flid undersøge, hvad der er bygget paa Hospitalet, og siden sørge for, at Peder Hammer faar den ovennævnte Pengesum betalt af det Inventarium af Korn og andet, som findes i Forraad i Hospitalet, da han har bekostet Bygningen af sit eget; Sten Brahe skal dog passe godt paa, at det Korn og de andre Varer, Peder Hammer faar, blive anslaaede ham saaledes, at Hospitalet kan være tjent dermed. Sj. T. 19, 301 b.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til M. Magnus Matsen, Superintendent i Skaane Stift, om at tilforordne Hr. Georgius Hu i Houfby til Kapellan sammesteds, hvis han er duelig dertil. Udt. i Sk. T. 3, 134 b.

13. Marts (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da der vil blive Brug for adskillige Slags Fetalje til Udspisningen paa Københavns Slot og paa Holmen, skulle de købe N Skippd. Flæsk til Kongen og, saasomt Vandet bliver aabent, sende Flæsket til Københavns Slot til Proviantskriver Claus Meckelborg. De Penge, som de give for Flæsket, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. De skulle endvidere af forrige Aars Regnskab, som de endnu restere med, fremsende N Sider Flæsk, saa det med det allerførste kan være her, da det er Kongen meget magtpaaliggende. — Axel Brahe [Helsingborg] skal købe 10 Skippd. Flæsk og fremsende 100 Sider Flæsk, som han resterer med; Frandts Rantzau [Silkeborg] ligesaa henholdsvis 15 Skippd. Flæsk og 150 Sider Flæsk; Ebbe Munk [Antvorskov] ligesaa henholdsvis 12 Skippd. Flæsk og 500 Sider Flæsk; Caspar Markdanner [Koldinghus] ligesaa 600 Sider Flæsk; Voldemar Parsberg [Skanderborg] henholdsvis 15 Skippd. Flæsk og 400 Sider Flæsk. Sj. T. 19, 302.

14. Marts (—). Forleningsbrev for Dr. Jonas Carisius, tysk Kancelliforvandt, paa det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som nu er ledigt efter afdøde Jacob Trolle. Naar han ikke længere er forhindret ved Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sj. R. 14, 304 b.

16. Marts (—). Miss. til Ebbe Munk. 16 Mænd i Reer-

søe i Helsinge Sogn i Løfve Herred, der nu ligger under Antvorskouf Slot, have for mange Aar siden, da afdøde Peder Bilde var Lensmand paa Kallundborg Slot og Løfve Herred laa under dette Slot, aarlig svaret $\frac{1}{2}$ Td. Smør af en Eng, kaldet Musholmen, saaledes som Ebbe Munk ogsaa har fundet det angivet i en gammel Jordebog, men siden have Bønderne en Tid lang brugt Engen uden at svare nogen Landgilde af den, da de formene, at de ere fritagne derfor efter nogle gamle Breve, som de have haft. Ebbe Munk har dog nu ladet dem tiltale og faaet Dom for, at de ere pligtige til at staa til Rette for Afgiften. Da der nu er afhandlet med dem for den Brug, de i saa lang Tid have haft, skal Ebbe Munk til førstkommende 1. Maj lade de ovennævnte Bønder i Reersøe indskrive i Jordebogen for $\frac{1}{2}$ Td. Smør aarlig af Musholmen og herefter aarlig føre denne Afgift til Indtægt i sit Regnskab. Sj. T. 19, 302 b.

16. Marts (Kbhvn.). Miss. til menige Landbønder i Varberg Len. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de trykke sig og ikke lige med Kronens Bønder i Lenet ville arbejde og køre paa Volden og Befæstningen der ved Slottet, paabydes det herved strengelig alle og enhver at køre paa Volden og Befæstningen lige med Kronens Bønder i Lenet, saa ofte de blive tilsagte, saafremt de ikke ville tiltales og staa til Rette derfor. Da de i forrige Aar have siddet overhørige, skulle de staa Kongens Lensmand paa Kongens Vegne til Rette derfor. Sk. T. 3, 134 b.

— Miss. til Niels Friis. Der er Trætte mellem Eiler Rønnovs Arvinger og andre Lodsejere til St. Jørgensgaard ved Svendborg paa den ene og Borgemestre og Raad i Svendborg paa den anden Side angaaende deres Privilegier og Friheder. Da Sagen nu hænger i Trætte paa Herredsting og Byting og derfor formentlig vil indkomme for Landstinget, skal Niels Friis sidde i Landsdommers Sted, naar denne Sag kommer for, efterdi Landsdommer Eiler Qvitzov er Lodsejer til St. Jørgensgaard og selv skal møde i Rette paa Ting og svare til Sagen, afsige Dom i Sagen og give Dommen beskrevet. K. F. T. 3, 92 b.

17. Marts (—). Miss. til Lav Beck. Nogle Kronens Bønder i Vetterløf under Ringsted Kloster, nemlig Jens Olsen, Hans Hage, Jens Nielsen og Anne Peder Lauridsens, have berettet, at der udover den aarlige Landgilde aarlig svares en Skatteko af hele Byen, og da en af Bønderne i Byen, Rasmus Lauritsen,

som gav den største Part i denne Skatteko, i Kong Frederik II's Tid er bleven bortskiftet fra Kronen, have de nu begæret, at de maa blive takserede for en bestemt Sum, som enhver af dem aarlig skal udrede for sin Part i Skattekoen. Lav Beck skal gøre et Overslag herover og takserer, hvor meget enhver af dem aarlig skal give i Penge, paase, at de blive satte saaledes, at de kunne blive ved, da den bedste Gaard, som svarede den største Part i Skattekoen, er bortskiftet fra Kronen, og lade Ansættelsen indskrive i Jordebogen, saa enhver af dem kan vide, hvad han har at rette sig efter. Sj. T. 19, 303.

17. Marts (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Gabriel Sparre og Frederik Skovgaard. Da Gud har bortkaldt Jørgen Brahe til Tostrop og hans Hustru¹, hvilke have efterladt sig en umyndig Søn², og da det er nødvendigt, at nogle af Barnets Slægt ere til Stede, naar Sten Brahe til Knudstrup tager dets rørlige og urørlige Gods under sit Værgemaal, befales det dem, efter nærmere Tilsigelse af Sten Brahe, at begive sig til hans Broderbarns Sædegaard og Gods, levere Sten Brahe hvad Inventarium, Jordebøger, Bo, Boskab og andet Løsøre, som findes der, og give det klarlig beskrevet. Sk. T. 3, 135.

— Miss. til Anders Dresselberg. Denne Brevviser Rasmus Nielsen, Borger i Nysted, har berettet, at han er født paa Kronens Gods i Herridsløf i [Aalholm] Len, men efter at have lært Væverhaandværket er han for nogle Aar siden flyttet fra Landsbyen til Nysted, hvor han nu har boet i 8 Aar, brugt sit Haandværk og holdt borgerlig og Byes Tynge. Da han nu deles til Stavns af Anders Dresselberg, har han ansøgt om at maatte blive fri for denne Tiltale og om at maatte blive boende i Nysted. Det befales Anders Dresselberg at lade Tiltalen falde og lade ham blive boende i Nysted, da han i saa lang Tid har boet der og holdt borgerlig Tynge og ogsaa har Skudsmaal om, hvorledes han har skikket sig. Sm. T. 6, 35. K.

18. Marts (—). Bestalling for Hans Wolf Entfeller som Rotgieter i det nye Gjethus, som Kongen har ladet bygge i Helsingør. Han skal støbe Stykker og andet, lave Forme og andet, saaledes som det bliver befaleet ham, og forestaa sin Bestilling med Flid og Troskab. Han skal, fra 5. Maj 1600 at regne,

¹ Ingeborg Parsberg.

² Tønne Brahe.

have 200 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn. Da Kongen har antaget 2 Dreng, som Hans Wolf skal undervise i sit Haandværk, skal han have 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til hver af Drengene samt gemene Klæder, Skjorter og Sko til Nødtørf til dem fra den Tid at regne, da de ere komne til ham, alt at udrede af Toldboden i Helsingør. Sj. R. 14, 305.

18. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Hendrik Hanne som Lademagersvend. Han skal hjælpe Kongens Lademager i Helsingør med at forfærdige alle de Pistollader og Lader til Rør og Bøsser, som Kongens Bøssemager i Helsingør forlanger til Kongens Behov, og han maa, saalænge han er i Kongens Tjeneste, ikke paa tage sig noget fremmed Arbejde. Han skal, fra 1. Dec. 1600 at regne, have 6 gl. Dlr. om Maaneden til Løn og Kostpenge, at udrede af Toldboden i Helsingør. Sj. R. 14, 305 b.

— Aab. Brev om, at Bervert Abelsten, Kongens Instrumentist, indtil videre maa have det Hus ved Vandkunsten i København, som afdøde Jørgen Heidenreich hidtil har haft i Brug, kvit og frit. Sj. R. 14, 206. (Tr.: KD. II. 511).

— Miss. til Morten Jensen, Tolder i Helsingør, om af Toldboden at betale Beriderne Hans von Brunsvig og Johande Maanedspenge, de endnu have tilgode, og én Maanedspenge forud, da de nu ere paa Rejsen til Jylland med nogle af Kongens Heste. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 303.

— Miss. til Ebbe Munk om, at Kongen har eftergivet Claus Poulsen, Peder Mortensen, Hans Lauridsen, Oluf Jensen, Peder Esbernsen og Maren Jep Nielsis, der bo paa 7 Gaarde i Roestedt, forrige Aars Landgilde af Hensyn til den store Skade, de have lidt ved Ildebrand. Udt. i Sj. T. 19, 303 b.

— Miss. til Ebbe Munk om, at Kongen har eftergivet Hans Jespersen i Giersløf forrige Aars Landgilde af Hensyn til den Skade, han har lidt ved Ildebrand. Udt. i Sj. T. 19, 303 b.

— Mageskifte mellem Laurits Brockenhuus til Brangstrup og Kronen. F. R. 3, 53. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knud Urne. Hoslagt sendes ham Supplikater fra Jep Mikkelsen i Ønsgaard og Jacob Jensen i Holbygaard, hvori de klage over, at han tiltaler dem for Ægt, Arbejde og anden Herlighed, som de fra Arilds Tid have været fri for i Henhold til nogle gamle Kongebreve, som de og deres Formænd have

derom. Det befales ham fremdeles at lade dem nyde denne Frihed i Overensstemmelse med de gamle Breve. Sm. T. 6, 36. K.

19. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for Melchior Burchgrefving, Kongens Instrumentist, paa det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som er ledigt efter afdøde Jørgen Heidenreich. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sj. R. 14, 206 b.

— Miss. til Lav Beck. Da Kongen har erfaret, at en af hans Beriderdrengene er faldet med en Hest og har faaet Bræk paa Benet, skal Lav Beck undersøge Sagen, aftinge med Bartskaeren, hvad denne skal have for at hele Drengen, betale det og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 303 b.

20. Marts (—). Miss. til Knudt Rud Jørgensen. Da nogle Kronens Bønder i Københavns Len, nemlig Lauridts Jensen i Ballerup, Lauridts Brun i Bagsver, Adtser Nielsen i Gientoft, Peder Hansen i Nerrum, Niels Ibsen i Kolleko[l]de og Hans Tystøl i Ganløse, der tiltales for noget Gæsterihavre og anden Landgilde, som de restere med, have berettet, at de altid have været fritaget derfor paa Grund af den Fortæring, der sker hos dem, naar nogle af Kongens Folk komme did, har Kongen eftergivet dem den resterende Gæsterihavre og Landgilde, hvorfor Knudt Rud skal lade dem være utiltalt derfor. For Fremtiden skal han derimod tilholde dem til at udgive baade Gæsterihavren og Landgilden, indskrive dem i Jordebogen derfor og føre det til Indtægt for Kronen i sit Regnskab. Sj. T. 19, 303 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at lægge noget Gods i Fers Herred i Skaane, nemlig 3 Gaarde og 1 Gadehus i Vellerød i Rødinge Sogn, 1 Gaard, kaldet Hørredt, 1 Gaard, kaldet Syrid¹, og 1 Gaard, kaldet Poulstrup, som afdøde Jørgen Brahe har haft i Forlening², ind under Landskrone Slot, indskrive det i Slottets Jordebog og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T. 3, 135.

— Forleningsbrev for Ifver Friis til Ørbek, Sekretær, paa det Kannikedømme i Ribe Domkirke, som M. Jens Hart, Sognepræst i Kolding, hidtil har været forlenet med. Han skal indtræde i det samme Kannikedømme, som M. Jens Hart nu opgiver,

¹ Styrod, Færs H.

² Jvfr. 14. Nov. 1598.

og beholde det med alt Tilliggende samt Senium, Option, Kommungods og al anden Herlighed, indtil der bliver noget andet gejstligt Gods enten i Ribe eller et andet Kapitel ledigt, som han bedre kan være tjent med. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste eller anden Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 162. K.

22. Marts (Kbhvn.). Livsbrev for Fru Giøril Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, paa Lindholms Birk med følgende Gods i Barre Herred, nemlig Vismelef By, Holmege, Bøgebjergslet, Reersager¹, Raabierg, Lille Bramstrup, Egesholm, Vensvale og Birkesagger, der hidtil har svaret til Malmøhus, uden Afgift, til Gengæld for, at hun har tilskødet Kronen noget Gods i Skaane og Halland. Efter hendes Død skal Birket og det øvrige Gods frit falde tilbage til Kronen. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 3, 146.

23. Marts (Børringe). Skøde fra Fru Giøril Faddersdatter til Børringe til Kronen. Sk. R. 3, 143 b. (Se Kr. Sk.).

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jon Nielsen maa bosætte sig i Trelleborg og indtil videre være fri for al kongelig og borgerlig Tynge. Udt. i Sk. R. 3, 146 b.

— Aab. Brev om, at Mikkel Pedersen maa bosætte sig i Lund og indtil videre være fri for al kongelig og borgerlig Tynge. Udt. i Sk. R. 3, 146 b.

— Aab. Brev om, at Fadder Matsen, Fru Giøril Faddersdatters Foged, har begæret at maatte blive fri for at svare Jordskyld af en Gaard paa Hettergade i Malmø, som hans tilkommende Hustrus Moder Else Pallisdatter nu bor i, og af nogle Boliger, som høre til denne Gaard, nemlig 22 Mk. aarlig af Gaarden til Hospitalet i Malmø, 16 Mk. aarlig til St. Peters Kirke i Malmø og 5 Mk. aarlig til Lunde Kapitel af en Bolig, som Laurits Guldsmid bor i, 15 Mk. aarlig til Lunde Kapitel af en Gaard, som Staffen Feldbereder bor i, og 6 Mk. aarlig til Burlef Kirke af en Gaard i Humblestræde, som Christian Brygger bor i, da han med Tiden vil blive disse Gaarde og Boliger mægtig. Kongen har i denne Anledning bevilget, at der indtil videre ikke skal svares nogen aarlig Jordskyld af disse Gaarde og Boliger, men at de skulle behandles som andet frit Købstadgods; dog skulle Lensmændene paa Malmøhus, saa længe denne Frihed varer, svare

¹ Risåkra, Bare H.

den ovennævnte Jordskyld til Hospital, Kirker og Kapitel. Sk. R. 3, 146 b.

23. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Mogensen, Fru Giørils Tjener, indtil videre maa være fri for at svare Landgilde af en Gaard, som tidligere¹ er bevilget ham og hans Hustru fri for Ægt og Arbejde. Udt. i Sk. R. 3, 147.

— Livsbrev for Mogens Skaaning, Fru Giøril Faddersdatter til Børringes, Hr. Lauge Brahes Enkes Tjener, paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Heelstedt², Langelenge³ og Stefver⁴ Sogne i Torne Herred, som Fru Giøril har Kongens Faders Livsbrev⁵ paa, men som hun nu har opladt til Mogens Skaaning. Han skal aarlig inden Fastelavn svare sædvanlig Afgift af Tienderne til Kronen og Kirkerne. Sk. R. 3, 148.

— Aab. Brev om, at Mogens Skaaning, Fru Giørril Faddersdatters Tjener, indtil videre maa være fri for at svare den Jordskyld, der aarlig svares til St. Peders Kloster i Lund af en Gaard paa Algaden i Malmø mellem Jacob Figtels og Oluf Sukkerbagers Gaarde. Sk. R. 3, 148 b.

— Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af Fru Giøril Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har bevilget, at hendes Foged Christian Marquersen, der har anrettet en Vinkælder i Lund, og hans Hustru indtil videre aarlig maa faa 10 Læster Rostockerøl sise frit. Sk. R. 3, 149.

— Aab. Brev om, at Kongen af Hensyn til Fru Giørdild Faddersdatter til Børringe har bevilget, at Hendrik Daabelsten i Boderup indtil videre maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard. Sk. R. 3, 149.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage en Søn af Anders Hansen, Skriver paa Bremerholm, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 304.

— Bestalling for Otte Olufsen som Salpetersyder i Halmsted, Arsted og Tøndersø Herreder i Sønder Halland. Han skal være forpligtet til aarlig at levere mindst 3 Tdr. godt Salpeter til Arkelimesteren paa Københavns Slot. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sk. R. 3, 147 b.

— Miss. til Christian Bernekov. Denne Brevviser, Jep Matzen i Malmø, har berettet, at han for nogen Tid siden har købt nogle Svin af en Bonde, ved Navn Hans Nielsen, i Nygaard,

6. Sept. 1596. ² Hellestad. ³ Lackalänga. ⁴ Stafvie. ⁵ 25. Okt. 1572.

hvilke Svin Bonden skal have stjaalet, hvad han dog aldeles ikke vidste noget af. Siden er nævnte Bonde bleven rettet for denne og andre Forseelser, og Jep Matsen er derefter af Byfogden i Malmø kaldt op paa Slottet, hvor det er blevet forelagt ham at aftinge Sagen. Han har da ogsaa i Enfoldighed og Uforstand lovet at give 300 Dlr., men det er sket af Rædsel og Frygt. Da han bestemt hævder at have været uvidende om, at Svinene vare stjaalne, og han ogsaa, da Hans Nielsen blev forhørt paa Toldboden, har benægtet at have vidst noget om dette Tyveri, og da der ikke findes andre Vidnesbyrd mod ham, end hvad en Misdæder, der staar sin Ret for sine Gerninger, har bekendt mod ham, har han anmodet om at faa de 300 Dlr. eftergivne. Kongen har bevilget dette og befaler Christian Bernekov at give Byfogden Ordre til at lade Jep Matsen være utiltalt for disse Penge og, hvis han mener at have nogen Tiltale til Jep Matsen, da at forfølge ham med Lov og Ret. Sk. T. 3, 135 b. K.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ over alt Riget om, at de Kronens Tjenere, der forfølges for Tyveri fra andre Kronens Tjenere, efter afsagt Dom skulle sendes til Københavns Slot til Arbejde. Sj. T. 19, 304. (Tr.: CCD. III. 139 f.).

— Miss. til Herman Jul om at tillade Borgemestre og Raad i Elbing at udskibe en 2—300 Læster gullandske Sten fra Gulland. Udt. i Sk. T. 3, 136.

— Miss. til Sten Matsen om herefter aarlig at give Skarpretteren i Halmstad samme Maanedspenge og Kostpenge som en af Knægtene sammesteds og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 136.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen om inden førstkommende St. Hans Dag at indbetale i Rentekammeret de 250 Dlr., som han og hans Medarvinger endnu skyldte Kongen af de 2000 Dlr., som hans Fader i Følge sit Brev er bleven Kongens Fader skyldig, saafremt Kongen ikke ved andre Midler skal søge sin Betaling. K. Udt. i J. T. 5, 149.

25. Marts (—). Optegnelse om Breve, der udgik om gamle Restancer: Hendrik Gyldenstjernes Arvinger restere endnu med 300² Dlr. paa deres Brev; Hendrik Klejnsmed med 300 Dlr. efter

¹ De opregnes alle med deres Len. ² 300 er vistnok en Fejlskrift for: 250; jvfr. det foregaaende Brev.

sit Brev og Hans Kiøne, Kromand i Lundehave, med 100 Dlr., og angaaende disse to fik Mogens Ulfeldt Brev; Johan Svabe med 300 Dlr. efter sit Brev; de høj lærde med 500 Dlr. efter deres Brev, herpaa er der betalt 300 Dlr., dog skal det undersøges, om det ene Hundrede, der er betalt 1587, er indbetalt i Rentekammeret; der resterer saaledes endnu 200 Dlr.; Claus Skeels Arvinger restere med 1474 Dlr. 10¹/₂ Sk., medmindre de have Kvittanser for noget heraf eller nøjagtige Beviser for, at det er betalt; Apotheker Caspar Castrop resterer med 200 Dlr.; Dyring Rammel efter sit Brev med 1000 Dlr., for hvilke Ditløf Holck, Absolon Juel, Christoffer Rosen-gaard og Peder Madtsen ere Forlovare; Jacop Krabbe efter sit Brev med 300 Dlr.; Hr. Christoffer Teuffel med 10,000 Dlr. efter si Brev, som er indleveret til Tyske Kancelli, og hvorom Augustus Erichs Recognition haves; Emmike Kaas efter sit Brev med 300 (!) Dlr. — Ialt 14,274 Dlr. 10¹/₂ Sk. Udt. i Sj. T. 19, 306.

25. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da afdøde Hendrik Klejnsmed er bleven Kongen 300 Dlr. skyldig, for hvilke Kongen har faaet hans Gaard i Helsingør i Pant, skal Mogens Ulfeldt undersøge, om Gaarden er god for disse Penge, for at Hendrik Klejnsmeds Enke ikke skal ske for kort. Da afdøde Hans Kiøne, forhen Kromand i Lundehave, skylder Kongen 100 Dlr., hvoraf Hans Kiønes Enke skal betale Halvdelen, skal Mogens Ulfeldt sørge for, at Kongen faar sin Betaling. Udt. i Sj. T. 19, 305 b.

— Miss. til Mogens Svab om inden førstkommende St. Hans Dag at indbetale i Rentekammeret de 300 Dlr., som hans Broder, afdøde Johan Svab, efter sit Brev har laant af Kong Frederik II, men som endnu ikke ere blevne betalte. Sker det ikke, maa Kongen ved andre Midler søge sit Tilgodehavende. K. Udt. i Sk. T. 3, 136 b.

— Miss. til Jørgen Kaas Emmiksen om i Rentekammeret at indbetale de 400 Dlr., som hans afdøde Fader efter sin Haandskrift er bleven Claus von Ungern skyldig for et Skib, han har købt af denne, hvilken Haandskrift siden i Kongens Faders Tid er bleven modtaget af Kongen i Betaling af Claus von Ungern. Sker det ikke, vil Kongen se sig foranlediget til at søge sit Tilgodehavende ved andre Midler. K. Udt. i F. T. 3, 92.

— Miss. til Albrit Vind, Fru Mette Wonsfleth, Claus Skeels Enke, og alle andre Claus Skeels Arvinger om inden førstkommende St. Hans Dag enten at betale de 1474 Dlr. 11 Sk., som afdøde

Claus Skeel efter sit udgivne Brev har været Kongens Fader skyldig, eller ogsaa med klare Kvittanser at bevise, hvad der er betalt, og derefter straks betale Resten. K. Udt. i J. T. 5, 149.

25. Marts (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen ved Forleningen af Aastrup Slot og Len til Benedix Rantzau har forbeholdt sig al den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, al den Skyld, der gaar af Hjørring By, og hvad Told, Sise og Vrag, der kan falde i Lenet, hvormed Benedix Rantzau aldeles ikke maa befatte sig, skal Manderup Parsberg herefter have den gejstlige Jurisdiktion i Aastrup Len i Befaling, oppebære al Stiftets Indkomst og Skylden af Hjørring By fra Forleningsbrevets Dato af, føre det til Indtægt for Kongen i sit Regnskab og føre Tilsyn med, at al Told, Sise og Vrag, som falder i Aastrup Len, kommer Kongen alene til Bedste. J. T. 5, 149 b. K.

26. Marts (—). Miss. til Morten Jensen om, at han af Tolden maa tage sin Betaling for 91,900 Mursten, som han har forstrakt Kongen med til Bygningen paa Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 19, 306.

27. Marts (—). Miss. til Jacob Beck om at lægge nedennævnte Gods i Nørrehalland, som Fru Giørild Fadersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, har tilskødet Kronen, ind under Varberg Slot, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. — I Fierre Herred i Frillesaas Sogn: 1 Gaard [kaldet] Siøgeridt, 1 Gaard [kaldet] Stufve, [1 Gaard, kaldet] Bieryt, [2 Gaarde i] Løfteryed, [1 Gaard, kaldet] Muserød og 1 [Gaard] i Frillesaas; i Giellinge Sogn [1 Gaard, kaldet] Store Brierød, [1 Gaard, kaldet] Lille Brerød, [1 Gaard, kaldet] Kullegierre, og 3 [Gaarde] i Stockeryd; i Forlene Sogn [1 Gaard, kaldet] Høig, [1 Gaard, kaldet] Skaar, [1 Gaard, kaldet] Brynsholt¹, [1 Gaard, kaldet] Linsholt; i Hvellinge Sogn [1 Gaard, kaldet] Olufstorp, [1 Gaard, kaldet] Sem; i Fauraas Herred i Vinberg Sogn [1 Gaard, kaldet] Vinberg, [2 Gaarde] i Trøinge; i Alsig² Sogn [1 Gaard, kaldet] Saltrup; i Aakime³ Sogn Beckegaard, Pisselboe og Ulsboe. K. Sk. T. 3, 136 b.

— Miss. til Steen Matsen om at lægge nedennævnte Gods i Halmstad Herred, som Fru Giørild Fadersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, har tilskødet Kronen, ind under Halmstad Len,

¹ Bringsholt, Fjære H.

² Alfshög.

³ Okome.

indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. — I Halmstad Herred i Qvidbille Sogn i Skouby 2 Gaarde, hvoraf den ene kaldes Agerbeck, og 1 Hus; i Harpelinge Sogn [1 Gaard, kaldet] Skepperup; i Refvinge Sogn [1 Gaard, kaldet] Folkesta; i Halmstad Sogn [1 Gaard, kaldet] Fodsted; i Aastad Herred i Aastad Sogn 1 Gaard i Albiørg. K. Sk. T. 3, 137 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christian Bernekov om straks at lægge 6 Gaarde i Lockerup Sogn og By, som Fru Giøril Faddersdatter har tilskødet Kronen, ind under Malmøhus, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T. 3, 138. K.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at lægge Saxstrup Mølle, som Fru Giørvæl Faarsdatter til Børinge har tilskødet Kronen, ind under Landskrone Slot, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. K. Udt. i Sk. T. 3, 138 b.

— Miss. til Peder Madtsen, Landsdommer, om uden videre Forhaling at betale sin Part af de 1000 Dlr., hvorfor han sammen med Ditlof Holck, Absolon Jul og Christoffer Rosengaard har sagt god til Kong Frederik II. De have alle gentagne Gange faaet Ordre til at indbetale Pengene til Rentekammeret, og Ditlof Holck og de andre tos Arvinger have nu erklæret, at deres Part af Pengene er betalt, saa det herefter alene er Peder Madtsens Part der mangler. Betaler Peder Madtsen ikke, nødsages Kongen til ved andre Midler at kræve sin Betaling. K. Udt. i Sk. T. 3, 138 b.

28. Marts (—). Bestalling for Hans Meier, Toldskriver i Helsingør, som Tolder sammesteds efter den for nylig afdøde Frederik Leiel. Han skal sammen med Tolder Morten Jensen oppebære Kronens Told i Øresund og i alle Maader forholde sig efter den Bestalling, som er givet de tidligere Toldere, og saaledes som disse have gjort. Han skal i aarlig Løn have 100 Dlr. og de sædvanlige Skriverpenge, men skal saa lade den Løn i rede Penge, som han hidtil har haft, falde. Sj. R. 14, 307.

— Bestalling for David Lucht som Toldskriver i Helsingør. Han skal i aarlig Løn have 150 Dlr., hvilke Tolderne paa Kongens Vegne skulle betale ham, men han maa derudover ikke befatte sig med den Rente, som de tidligere Toldskrivere have haft. Han skal ligesom Kongens andre Tjenere i samme Bestilling

være fri for al kongelig og borgerlig Tynge, saalænge han er i Bestillingen. Sj. R. 14, 307.

28. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Bestalling for Berendt Folcke som Toldskriver i Helsingør. Udt. i Sj. R. 14, 307 b.

— Miss. til Sten Brahe. Da den Tid nu snart er forhaanden, at han paa Herredsting og Landsting skal lade den Skytte æske af Erik Vasbyrd, befales det ham, hvis Erik Vasbyrd ingen Æskning vil indgaa, men siger, at det er umuligt for ham at skaffe Skytten til Stede, at æske 3000 Dlr. af ham. Udt. i Sj. T. 19, 306 b.

— Mageskifte mellem Tage Krabbe til Jordbierg og Kronen. Sk. R. 3, 149 b. K. (Se Kr. Sk.)¹.

— Følgebrev for Tagge Krabbe til Jordbierg til de Kronens Bønder i Skaane, som Kongen har tilskiftet ham. K.

— Livsbrev, udstedt paa Forbøn af Fru Giørdild Faadersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, for hendes Tjener Hans Jørgensen paa Afgiften af Kronens Parter af Korn-tienden af Hørby og Lyby Sogne i Froste Herred, som Fru Giørdild nu har opladt til ham, kvit og frit. Sk. R. 3, 158 b.

— Aab. Brev om, at Hans Jørgensen aarlig sise frit maa udføre 4 Læster saltet Kød af Riget og indføre 6 Læster Rostockerøl, dog skal han lade skrive paa Brevet, naar og hvor han ud- eller indfører Kødet og Øllet, for at der ikke under det Skin skal udføres eller indføres mere Kød og Øl. Udt. i Sk. R. 3, 159.

— Miss. til Henning Reventlov. Da der til Sommer vil blive Brug for en hel Hob Kalk til Bygningen paa Varberg Slot og ved Halmstad, skal han lade brænde eller købe, hvis han ikke har Raad til at lade brænde saa meget, 2000 Læster Kalk til Kongen i Lenet [Mariager] og efterhaanden og saa snart som muligt sende det ene Tusinde Læster til Varberg og det andet Tusinde Læster til Halmstad. Han skal selv fragte Skuder til Fremsendelse af Kal-ken, blive enig med Skipperne om Fragten og medgive dem Bevis om, hvad Fragt de skulle have, hvorefter Kongens Lensmænd paa Varberg og Halmstad skulle betale Fragten. K. Udt. i J. T. 5, 149 b.

¹ Tr.: Falkman, Upplysningar om inkomster af andeligt gods i Skåne, Hal-land och Blekinge II. 83—86.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Bønderne i Munckeliungbye Sogn. Da Kongen har tilskiftet Tage Krabbe til Jordbiørg Jus patronatus til Munckeliungbye Kirke, som hidtil har ligget under Herridtsvad Kloster, skulle de herefter altid svare den aarlige Tiende og Afgift baade af Kronens og Kirkens Parter af Korntienden og Kvægtienden til Tage Krabbe og hans Arvinger. Sognepræsten skal ligeledes svare til Tage Krabbe. K.

— Miss. til Eske Brock om at lægge det paa den ham tilsendte Seddel opførte Gods i Dronningborg Len, som Kongen har tilmageskiftet sig af Tage Krabbe, ind under Dronningborg Slot, lade det indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. K. Udt. i J. T. 5, 150.

31. Marts (—). Miss. til Christian Bernekov om at lægge nedennævnte Gods i Skaane, som Kongen har tilskiftet sig af Tage Krabbe til Jordbiørg, ind under Malmøhus, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. — 1 Gaard i Sønder Aaby i Vemmehøis Herred, 1 Gaard i Harrestedt¹ i Harrestedt Herred, 1 Gaard i Ingelstrup i Ingelstedt Herred, 1 Gaard i Vallebiørg og 1 Gaard i Hannes. Sk. T. 3, 138 b. K.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Ramel om at lægge 1 Gaard i Horne i Villants Herred ind under Aarhus Slot. Udt. i Sk. T. 3, 139. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Fru Mette Knud Grubbes om at lægge nedennævnte Gods ind under [Sølvitsborg] Slot. — I Bregne Herred 1 Gaard i Kapperup og 1 Gaard i Kulagger; i Medelsted Herred 1 Gaard i Butsemaalle, 1 Gaard i Droppemaalle, 1 Gaard i Rønninge, 2 Gaarde i Hedeby og 1 Gaard i Daxtrup. Udt. i Sk. T. 3, 139. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Jacob Beck om at lægge 1 Gaard i Skiolager i Viske Herred ind under Varberg Slot. Udt. i Sk. T. 3, 139. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Brostrop Gjedde om at lægge 1 Gaard i Hunnerop ind under [Laholm] Slot. Udt. i Sk. T. 3, 139 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de i Sundet skulle bestille Fiskegarn, Fuglespise og andet Tilbehør til Kon-

¹ Herrestad, Herrestad H.

gens Fiskemester, saaledes som medfølgende Fortegnelse udviser, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 306 b.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage Borgemester i Køge Anders Jacobsens Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 306 b.

— Miss. til Børge Trolle. Denne Brevviser, Christen Nielsen, boende i Lundenes Len, har berettet, at hans Fader, Niels Lassen, er bleven henrettet for et Manddrab, som han har begaaet, og at han selv forfølges for Aaraad, men at Sagvolderen nu vil være tilfreds med ham, hvis det kan ske med Kongens Samtykke, og han har i den Anledning tilbudt at ville afsone Sagen med en 2—300 Dlr. til Kronen eller afstaa en halv Bondegaards Eje til Kronen. Da Faderen har staaet sin Ret og Sagvolderen er villig til at lade sin Tiltale til Christen Nielsen falde, har Kongen ogsaa bevilget, at Christen Nielsen maa afsone Sagen og komme til en venlig Forligelse dermed. Børge Trolle skal lade Christen Nielsen stille ham tilfreds paa Kronens Vegne, saa vidt hans Evne og Formue kan tillade, og føre det, han giver, til Indtægt i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 5, 150.

2. April (—). Aab. Brev om, at Jens Nielsen, barnefødt paa Kronens Gods i Sønnerup¹ By i Sedder Sogn i [Biefver]skofs Herred i Turebye Len, maa være fri for sit Fødested og bo, hvor han lyster. Sj. R. 14, 308.

— Aab. Brev til menige Sognemænd i Herfølge Sogn om, at de herefter skulle svare Oluf Rosensparre, Embedsmand paa Landskrone, hvem Kongen har tilskiftet Jus patronatus til Herfølge Kirke, den Tiende, som de ere pligtige at udgive, og som Oluf Bilde til Valløe hidtil har oppebaaret af dem, saafremt de ikke, hvis de vise sig forsømmelige, ville tiltales og straffes. Sj. T. 19, 306 b².

— Miss. til Oluf Bilde om ikke mere at befatte sig med Korntienden til Herfølge Kirke, da Oluf Rosensparre nu har tilskiftet sig Jus patronatus til Kirken. Udt. i Sj. T. 19, 307.

— Bestalling for Bastian Teglbrænder, at skulle brænde Mursten, Tagsten og Astrag i Blekinge til Kongen. Han skal paase, at Stenene blive brændte godt og ustraffeligt. Han skal have 7 Mk. danske for hvert Tusinde Mursten, han brænder, og 10

¹ Sonnerup.

² Tr.: Rørdam. Lyskanders Levned S. 77.

Mk. danske for hvert Tusinde Tagsten, beregnet 6 Snese i hvert Hundrede, hvilke Penge skulle betales ham af Lensmanden i Blekinge. Kongen vil paa egen Bekostning lade Tegloven og Teglladen opføre, holde to Karle, der skulle hjælpe Bastian med at fylde og tømme Ovnen, holde en Hest og en Karl med en Karre til at køre Ler did og skaffe Bastian det nødvendige Brændevod. Han skal være forpligtet til at brænde saa mange Sten som muligt og i Tide at skaffe sig dygtige Svende, saa intet skal blive forsømt ved hans Skyld. Lensmanden skal føre flittigt Tilsyn med, at de Sten, Bastian Teglblænder brænder, ere ustraffelige. Sk. R. 3, 159.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Fru Mette Ulfstand. Kongen har tidligere [23. Febr.] skrevet til hende, at han vil have en Teglovn og Tegllade opsat ved Netterbye i Medelsted Herred, og befaler hende nu, saasart Jorden bliver bar, saa man kan komme til at grave i den, at give Bastian Teglblænder, som Kongen har antaget, Ordre til at begive sig did for at undersøge, paa hvilken Plads Tegloven og Teglladen bekvemmest kan sættes. Derefter maa hun ikke forsømme at lade Tegloven og Teglladen opsætte paa Kongens Bekostning, dog skal det ske saa billigt som muligt, saa Bastian Teglblænder saa snart som muligt kan komme til at brænde Sten. Bestillingen for Bastian Teglblænder sendes hende, for at hun kan overlevere den til ham. Sk. T. 3, 139 b. K.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen. Afdøde Christianus Machabæus blev som Forstander for den fri kongelige Skole i Sorø Kongen en Sum Penge skyldig, som det paa Skiftet efter ham er tilfalden hans Søn Johannes Machabæus at betale. Da Johannes Machabæus nu har giftet sig med en af Fru Giørrel Fadersdatters Jomfruer, Jomfru Clarre Myrre, har Kongen paa Fru Giørrels flittige Forbøn eftergivet ham den ovennævnte Restance, hvorfor Hans Mikkelsen skal føre den til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 307.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage Christen Langes Søn i Sorø Skole og lade ham faa samme Underholdning, som andre adelige Børn faa. Udt. i Sj. T. 19, 307 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har tiltalt Fru Vivicke Beck for et Dyr, som en af hendes Tjenere har skudt, efter hendes Formening i en Fællesskov, kaldet Blommeskov. Sagen har været inde for Herredstinget, hvor Herredsfogden har dømt hende til Bøder. Da hun nu vil indstævne Herredsfogden til Landstinget for denne

Dom og Landsdommer Lav Beck, der er hendes lovlige Værg og bør svare for hende, ikke paa én Gang kan være Sagsøger og Dommer, skal Ebbe Munk sidde i Dommers Sted paa Landstinget, naar Sagen nu til Søgninget efter Paaske skal i Rette, dømme paa Herredsfogdens Dom og give Dommen beskreven. Sj. T. 19, 307.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Anders Sinklar. Da Kongen vil lade et Antal Læster Kalk brænde i hans Len [Gladsaxe], skal han lade hugge saa meget Ved af Vindfælder og Træer, hvis Hugning ikke er til Skade for Skoven, i Forraad i sit Len, som der behøves til Brændingen, og lade Veddet føre til det Sted, hvor Kalken skal brændes. K. Udt. i Sk. T. 3, 139 b.

— Oprejsningsbrev for Albrit Friis til Harridtskier, Embedsmand paa Riberhus, til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd og i andre Maader en Sag angaaende en Kvinde, ved Navn Sidtsil Jenskone, i Fuorum By i Skadts Herred i Riberhus Len, der straks efter Jul forrige Aar hastig er død. Sagen er dengang bleven fortiet og ikke bleven forfulgt paa fersk Fod med Sandemænd efter Loven, fordi man den Gang ikke vidste, hvem der havde været Aarsag til hendes Død, men nu gaar der det Rygte, at hun skal være bleven forgivet af onde Folk. K. Udt. i J. R. 6, 162 b.

— Miss. til Caspar Markdaner og Frederik Munk. Digefogderne, »Digwolden« og menige Birkemænd i Møggeltønder Birk have berettet om den Brøst og Ubelejlighed, som nu finder Sted paa og med Digerne mellem Rudbul og Kogen. Da nævnte Digers Lejlighed og Skade lige saa vel angaar Kongens Svoger, Hertug Johan Adolf, som Kongen, vil Kongen have dem tilforordnet og betroet til sammen med Hertugens Kommissærer den 14. Maj at begive sig til de Aasteder, hvor Digerne Lejlighed kan erfares. De skulle indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde der til ovennævnte Tid, indstævne alle de af Kongens Undersaatter, der kunne have nogen Interesse deri, til ogsaa at møde til samme Tid og siden i Forening med Hertugens Kommissærer nøje undersøge, om Digerne med Gavn for Kongens Undersaatter kunne istandsættes paa de gamle Steder, saaledes at de kunne blive ved Magt, eller ogsaa udvise et andet belejligt Sted, hvorhen Digerne bedst kunne henlægges. De skulle give deres Afgørelser beskrevne fra sig. J. T. 5, 150.

4. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1601 at regne, for Ditløf Holck til Høigaard paa Tryggevelde Gaard og Len. Han skal svare 400 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artiki. 1—20]. Sj. R. 14, 308.

— Forleningsbrev for Tage Krabbe til Jordberg paa Kronens Rettighed og Herlighed i følgende jordegne Bøndergaarde: 3 i Buovick, 1 i Basholm, 1 i Siunckemos, 1 i Staffersholt og 1 i Longeskouf, samt følgende Krongods: 1 [Gaard] i Holdsholt, 1 [Gaard] i Brokiøldt, 1 [Gaard] i Ferskiøb. Han skal, fra 1. Maj 1601 at regne, svare 100 Dlr. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst. [Med Artiki. 16 og 18]. Sk. R. 3, 159 b.

— Miss. til Hertvig Kaas. Hans Broder Niels Kaas til Damsgaard har berettet, at han nu efter Loven som ældste Broder er Væрге for sin Broderdatter Jomfru Anne Kaas, hvilket Værgemaal hans ældste Broder Anders Kaas, der for nogle Aar siden er død, tidligere forestod, men paa Grund af legemlig Svaghed, hvormed han i nogle Aar har været behæftet, kan han ikke forestaa det og har opsagt det til Herredsting og Landsting og anmodet om, at enten Hertvig Kaas eller en anden god Mand maa blive beskikket til Væрге for Broderdatteren. Da Hertvig Kaas efter Niels Kaas er den ældste Broder og derfor den nærmeste lovlige Væрге, befales det ham at overtage Værgemaal for Jomfru Anne Kaas og forsvare hende og hendes Gods ved al forefaldende Lejlighed. K. Udt. i F. T. 3, 93.

5. April (—). Aab. Brev om, at Niels Hendriksen, Borger i Helsingør, der en Tid lang har været Toldskriver i Helsingør og forholdt sig troligen og flitteligen i denne Bestilling, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed er bleven forløvet af Tjenesten, for Livstid maa være fri for Vagthold, Skat og al anden kongelig og borgerlig Tyngge i Helsingør. Sj. R. 14, 310 b.

— Forleningsbrev for Morten Jensen, Tolder i Helsingør, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Asminderød og Søborg Sogne i Kronborg Len, kvit og frit. Sj. R. 14, 311.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock og Carl Bryske. Da Kongen til Sommer vil sende dem til Storfyrsten af Moskva i Rigets Ærinde, skulle de i Tide staffere sig med henholdsvis 10 og 6 af deres Folk, saaledes som de kunne tænke, at det kan anstaa Kongen, Riget og dem selv, og, naar de faa nærmere Ordre, begive sig til København for, saaledes som Lejligheden vil kræve det, at begynde Rejsen. Sj. T. 19, 307 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1601 at regne, for Axel Gyldenstjerne til Liundbygaard paa Christianopol og Sølvitsborg Len i Blekinge. Han skal svare 1400 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaardene. Kongen forbeholder sig al den Gavn, der kan falde af de Kronen tilhørende Lakse- og Aalefiskerier i Lenet, og Axel Gyldenstjerne skal anvende den mindst mulige Omkostning paa dem og føre den til Udgift for Kongen i Regnskabet. Han maa selv oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femtedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. Sk. R. 3, 160 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1601 at regne, for Jacop Rosenkrantz til Kierstrup paa Nyborg Slot og Len og Salting Herred. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 100 Dlr., 10 Læster Rug, 16 Læster Byg, 9 Læster Havre, 1 Læst $6\frac{1}{2}$ Td. Smør, 40 Bolgalte, 30 Øksne, 150 Faar og Lam, 152 Gæs og 12 Tdr. Gryn samt al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa de underliggende Ladegaarde. Han skal holde 20 Øksne for Kongen paa Ladegaarden om Vinteren og sørge for, at de blive godt fodrede. Han maa have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaardene i Kronens Skove, naar der er Olden. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 10 geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. F. R. 3, 57. Orig.

— Miss. til M. Anders Vedel. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser, Mats Jensen i Tistrup, hvoraf han nærmere kan erfare Sagen. Da M. Anders har den Kapitelsgaard, hvorpaa Mats Jensen bor, i Forlening og derfor er pligtig til at forsvare Bonden, skal han forsvare denne, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, saa Gaardens Ejendom ikke med Urette skal blive hævdet derfra. K. Udt. i J. T. 5, 150 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Fru Sofie, Jacop Seefeldts Enke, om at sælge Kongen 2000 Læster Kalk og straks til Foraaret lade det ene Tusinde Læster Kalk sende til Varberg og det andet til Halmstad. Betalingen for Kalken skal blive hende erlagt i Rentekammeret. Hun skal selv fragte Skuder til at fremføre Kalken, og Lensmændene paa Varberg og Halmstad skulle betale Fragten efter Skippernes nøjagtige Bevis. K. Udt. i J. T. 5, 150 b.

6. April (—). Kvittans til David Lucht, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste som Kammertjener, paa hans Regnskab for alt det Guld, Dalere, Penge, Klenodier og andet, som han paa Kongens Vegne har oppebaaret og efter Kongens Befaling igen udgivet i den Tid, han har været Kongens Kammertjener. Han blev intet skyldig. Sj. R. 14, 311 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1601 at regne, for Mogens Gjøre til Gundersløfholm paa Tureby Gaard og Len. Han skal svare 200 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—12, 16—20]. Sj. R. 14, 312.

— Forleningsbrev for Fru Mette Ulfstand til Torup, Knud Grubbes Enke, paa Høybye Gods i Skaane, som hendes Husbonde hidtil har været forlenet med. Hun skal svare samme aarlige Afgift, 86 Dlr., af Godset som han. [Med Artikl. 16 og 18]. Sk. R. 3, 162 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1601 at regne, for Christian Holck paa Hald Len og Medelsom Herred. Han skal svare 621 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Hald Len, dog forbeholder Kongen sig al Indtægten af det under Slottet lagte tiloversblevne Seber Klosters og Øfvidtøløf Klosters Gods og al Kronens og Stiftets Indkomst af Medelsom Herred. Han skal aarlig gøre Regnskab for alt det Sund- og Brokorn, som falder i Lenet, og føre Mandtal derpaa til Stede med sit Regnskab. Han maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst i Hald Len og Medelsom Herred og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. J. R. 6, 177 b.

— Miss. til Axel Rosenkrantz til Glemminge og Anders Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe, om at være til Stede, naar Fru Mette Ulfstand overleverer Sølvietsborg Slot og Len til

Axel Gyldenstjerne, og levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og den derunder liggende Ladegaard og de i Lenet liggende Skove og give Axel Gyldenstjerne alt beskrevet under deres Signeter. K. Udt. i Sk. T. 3, 139 b (dat. 3. April).

7. April (Kbhvn.). Skøde- og Gavebrev til Pofvel Skrivers, Raadmand i Aarhus, og hans Arvinger paa et Stykke Jord udenfor Brobjerg norden for Seldkier, som i gammel Tid har været brugt til at sætte Humle paa, hvilken Jord ligger nord op til Pofvel Skrivers Have og øst op til Knud Olufsens Gaard, og hvoraf der aarlig har været svaret 2 gl. Dlr. i Leje til Aarhusgaard. Pofvel Skrivers og hans Arvinger skulle fremdeles aarlig svare 2 gl. Dlr. i Jordskyld til Lensmanden paa Aarhusgaard. J. R. 6, 162 b. K.

8. April (—). Miss. til Lauge Beck. Da Hans Henningsen, Møller i Hafve Mølle under Ringsted Kloster, har klaget over, at Kindingen eller Vandstøven paa Møllen paa Grund af det store Vandløb er falden ned og er traadt ud, skal Lauge Beck ved første Lejlighed igen lade den lave i Stand, for at Mølleren ikke skal komme til Agters derved, og føre den Bekostning, han anvender derpaa, til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 308.

9. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø og Helsingør. Island har hidtil været besejlet af de Hamborgere, Oldenborgere, Bremere og andre fremmede, der med stor Fordel og Profit have brugt deres Handel og Købmandskab der paa Landet. Kongen er dog nu til Sinds herefter at ville bevilge sine egne Undersaatter her i Riget denne Handel og formoder, at de godt kunne overkomme at besejle Island og gøre Indbyggerne der nødtørftig Tilførsel med det, de behøve. Det befales dem i hver By at forordne to Dannemænd af deres Medborgere til at møde i København førstkommende N April, hvor de skulle melde sig hos Kongen for nærmere at erfare dennes Vilje og Betænkning om denne Sag. Sj. T. 19, 308.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage en Søn af M. Søfren Christensen, Sognepræst i Helsingør, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 308 b.

— Miss. til Fru Giørvel Faarsdatter. Kongen har bragt i Erfaring, at de alfare Landeveje i Froste Herred i Skaane ere meget brøstholdne, saa den vejfarende Mand ikke uden stort Besvær kan komme frem, særlig Landevejen fra Skarholt til Pram-

draget og derfra til Stangeore over Hundsvejen, ligesaa den alfare Vej over Haslebro og Vejen gennem Eøggeore og over Linderids Mile. Hun skal give sin Foged i Froste Herred Christen Marquorssen alvorlig Ordre til at tilsige menige Herredsmænd i Herredet til at istandsætte Vejene med gavnlige Broer og andet, hvilket skal ske i den tilkommende Sommer i saa stort Omfang som muligt. Vise Herredsmændene sig forsømmelige, skulle de tiltales og straffes, og viser hendes Foged sig forsømmelig, vil han ogsaa komme til at staa til Rette. K. Sk. T. 3, 140.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Melchior Ulfstand. Steen Bilde, Embedsmand paa Trondhjemgaard, har paa sin afdøde Broder Claus Bildes Hustrus¹ Vegne berettet, at da han afkøbte sin afdøde Broder Gaard og Gods, forlenede han til Gengæld denne og hans Hustru med Karsgaard paa Livstid, hvilken Gaard de ogsaa have besiddet og brugt. Da Claus Bildes Hustru nu har forsvoret Arv og Gæld efter Manden, tør hun ikke begive sig til Gaarden eller befatte sig med noget af det Løsøre, som findes der, men har begæret kongelig Befaling til dem om at registrere og forsegle Løsøret. Det befales dem herved at begive sig til Karsgaard, optage Registre over de Breve, det Løsøre og det Kvæg, som findes der, og give dem beskrevne under deres Segl. K. Udt. i Sk. T. 3, 140.

— Miss. til Ifver Juel. Han har paa Tinge ladet denne Brevviser, Bertil Eskildsen, som boede i Tangsgaard ved Guddom Kloster, tiltale og forfølge, fordi han har beligget sit Søkendebarn Kirstine Chrestensdatter, der efter sin egen Bekendelse har født et Barn ved ham. Denne Kvinde er siden bleven henrettet for sin Forseelse, og der er svoret Kættersag over Bertil Eskildsen selv, fordi han ikke er mødt i Retten, da han blev tiltalt, eller har sendt nogen for at undskylde sig. Kongen har nu bevilget, at Bertil Eskildsen maa aftinge Sagen hos Ifver Juel, saaledes som lideligt kan være og som Ifver Juel vil forsvare for Gud og Kongen. Naar det er sket, skal Ifver Juel lade Bertil Eskildsen være fri for videre Forfølgning og igen lade ham faa hans Gods, som er fradømt ham. K.

— Aab. Brev om, at Bertel Eskildsen, der efter sit Søkendebarn Kirstine Chrestensdatters Bekendelse har beligget hende, da hun var i hans Brød, og over hvem der er svoret Kættersag for denne Gerning, da hverken han selv eller nogen paa hans Vegne

¹ Lisbet Hansdatter Speigel.

mødte for at svare til Sagen, maa benaades paa Livet og være fri for videre Tiltale; han skal aftinge Sagen hos Ifver Juul, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Guddom Kloster, paa Kongens Vegne, hvorefter han maa bosætte sig her i Riget paa Landsbyen, hvor han lyster, og bruge sin Næring og Bjærgning som andre Kongens Undersaatter. J. R. 6, 163. K.

11. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Gregers Hansen, Guldsmed i Odense — der ved to Kongebreve, det ene af 2. Juli 1584 og det andet af 22. Marts 1591, for sig selv, Hustru og Arvinger har faaet 3 Kronens Jorder, Haver og Ejendomme udenfor Møllebroporten i Odense, hvilke ellers ligge til St. Knuds Kloster, i Leje, dog paa den Betingelse, at hvis han, hans Hustru eller deres Arvinger igen ville afstaa disse Ejendomme eller oplade dem til fremmede Udarvinger, kan det kun ske med Kongens Samtykke, og de skulle i saa Tilfælde først tilbydes Kongen eller Lensmanden paa St. Knuds Kloster — nu har tilbudt Kongen disse Ejendomme og, da Kongen ikke vil have dem, maa afstaa dem til Diderik Fyrinck, Borger i Odense, der for sig selv, hans Hustru Else Hansdatter og deres Arvinger maa beholde dem paa de samme Vilkaar, som Gregers Hansen har haft dem, dog skulle de aarlig i rette Tid svare sædvanlig Afgift til St. Knuds Kloster. De skulle selv bruge Ejendommene og maa ikke uden Kongens Til ladelse oplade dem til Udarvinger. De maa opføre de Bygninger, de lyste, paa Ejendommene, men ville de siden sælge Bygningerne, skulle disse først tilbydes Kongen eller Lensmanden paa St. Knuds Kloster. F. R. 3, 59 b. K.

13. April (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen om at indtage en Søn af Hr. Lauridts Madtsen, Sognepræst i Odder Sogn, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 308 b.

— Bestalling for Thomis Simonsen paa Færø som Lagmand sammesteds. N. R. 3, 159 b. (Tr.: Norske Rigsregistr. III. 630 f.).

16. April (Kronborg). Miss. til Anders Sinklar. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Gladsaxe Len skal være god Lejlighed til at brænde Kalk, befales det ham saa snart som muligt at lade Jorden afkaste, hvor der findes Kalksten, lade føre Ved did i Tide og siden lade brænde saa megen Kalk som muligt. Sk. T. 3, 140.

6. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre og

Raad i Køge, der for nogen Tid siden¹ have faaet Tilladelse til at oppebære $\frac{1}{2}$ Sk. danske af hver Dalers Gods, som ud- og indskibes for Byen, til at forbedre og vedligeholde Byens Havn med, nu have berettet, at Havnen er aldeles forfalden, saa den ikke kan istandsættes uden en stor Sum Penge, og at Byen ikke har saadant Forraad, at Havnen i Tide kan blive hjulpen dermed, ligesom de heller ikke for deres egne Personer tør driste sig til at optage en Sum Penge til Laans uden Kongens Vidende og Samtykke. Paa deres Begæring bevilger Kongen dem nu, at de maa faa 1000 Dlr. til Laans af Hospitalets Penge mod at anvende dem til Havnens Forbedring og ikke til noget andet og mod at give Hospitalsforstanderen i Køge nøjagtig Reversal for Pengene, at de efter Lejligheden ville betale dem tilbage af de Penge, som ere forordnede at skulle udgives til Havnens Forbedring. Det befales Hospitalsforstanderen at lade dem faa de 1000 Dlr. paa Rente af Hospitalets Penge. Sj. R. 14, 314.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Knudt Rud. Da Borgemestre og Raad i København, der have faaet Vandmøllen ved København bevilget paa nogle Aar af Kongen for en bestemt Afgift, have klaget over, at Dæmningen er brudt ud, og have begæret at maatte faa nogen Hjælp til dens Istandsættelse, har Kongen eftergivet dem et Aars Afgift, som er 50 Dlr., til Istandsættelsen, hvilket han skal føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 308 b.

— Miss. til Lave Beck om, at han med saa ringe Bekostning som muligt skal lade Velsjøe Mølle i [Ringsted Klosters] Len, der er bleven ødelagt af det store Vandløb, genopbygge og give Bønderne deromkring Ordre til, at de skulle komme Møllen til Hjælp med Arbejde, saavidt det maatte gøres fornødent, saa Kronen kan faa den aarlige Mølleskyld, der altid er gaaet af Møllen. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 308 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da de efter deres overgivne Seddels Indhold have udlagt en Del Penge til Kongens Behov, nemlig 350 Dlr. for Frugttræer, Rosentræer og Urter, hvilke Penge Gartneren Claus N. har optaget i Amsterdam, 2 Dlr. 1 Ort for Stykket af 100 Rustninger, som Dominicus Jansen har leveret, 100 Dlr., som de have overskrevet og sendt til Danzig til

¹ 18. Okt. 1600.

en, ved Navn Bartholomæus Skachman, der efter Kongens Ordre skal give nogle Instrumentister disse Penge paa Haanden, 40 Dlr., som de have betalt en Embdisk Skipper for et Skib, som Kongen har købt af ham, og have modtaget 50 Dlr. i Kammeret til Kongens Behov, skulle de af Tolden betale hvad der heraf ikke allerede er betalt og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 309.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om, at han skal undersøge de af Chresten Madsen, Jep Hansen og Dorrete Tygis i Skafteløf fremførte Klager og, hvis de ere rigtige, lade dem være fri for ét Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 309.

— Miss. til Ebbe Munk om, at han uden Bekostning for Møllerne skal skaffe Tømmer i Skovene til Istandsættelsen af Brorup og Pinne Møller og skal give Bønderne i Lenet [Antvorskov] Ordre til at komme Møllerne til Hjælp med Arbejde. Ligeledes skal han komme de andre Møller i Lenet til Hjælp med Tømmer og Arbejde, saa vidt det gøres fornødent, saa Kongen ikke skal miste sin aarlige Landskyld. Den Bekostning, han anvender paa Møllerne, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 309.

— Miss. til Bønderne i Medelsted og Øster Herreder. Da en Del af dem endnu staar tilbage med de Kampesten, som de have faaet Ordre til at fremføre til Bygningen og Befæstningen ved Auskær, og da Bygningen ikke kan gaa for sig, som det burde sig, medmindre Stenene blive førte frem, befales det strengelig alle dem, der staa tilbage med Sten, nu i Sommer at køre saa mange Læs Sten, som de skulde have kørt i Vinter. Saa fremt nogen viser sig ulydig, vil han blive tiltalt og straffet. K. Udt. i Sk. T. 3, 140 b.

— Miss. til Hermandt Juel om, at Kongen paa Begæring af Borgemestre og Raad i Lybæk har tilladt denne Brevviser Hendrik Dannert, Stenhugger i Lybæk, at faa 3000 Fod gullandske Sten mod Erlæggelse af tilbørlig Told og Betaling. K. Udt. i Sk. T. 3, 140 b.

— Aab. Brev om, at Jens Søfrinsen i Saustrup, Jens Christensen i Bundgaard, Jens Smed og Jens Kiildsen i Hemb, Søfrin Gregeren i Norbye, Niels Jensen i Løkke, Knud Hvid i Ovins¹ og N.

¹ Oddense.

i N., Sandemænd i Hønborg Herred i Skivehus Len, der have klaget over, at de besværes meget i deres Bestilling og ofte maa forsømme deres egen Næring, maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde, saalænge de ere i Sandemænds Bestilling eller indtil Kongen giver anden Ordre. J. R. 6, 163 b. K.

6. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Fritagelse for Ægt og Arbejde for Knud Jensen i Toustrup Bodil Krog i Bailom, Christen Jensen, Jens Jensen og Peder Madtsen i Risum, Anders Olsen i Grønnerup¹, Povvel Knudsen i Haufgaard² og Mortin Knudsen i Toustrup, Sandemænd i Harre Herred i Skivehus Len. K. (i Udt.). Udt. i J. R. 6, 164.

— Ligelydende Fritagelse for Ægt og Arbejde for Niels Pedersen og Christen Søfrinsen i Ilbierre, Jens Nielsen i Hessebeck³, Anders Bertelsen og Jens Christensen i Riibier⁴, Peder Jensen i Jebiere, Christen Jensen i Bostrup og N. i N., Sandemænd i Nørre Herred. K. (i Udt.). Udt. i J. R. 6, 164.

— Miss. til Mogens Juul og Ifver Juul, Landsdommere, om under deres Forsegling at meddele Gudtslof Budde, Embedsmand i Børglum Kloster, Kopi af en paa Viborg Landsting for nogle Aar siden afsagt Dom om en Eng, som ligger til en Gaard i Sønder Saltum, og hvorom Gudtslof Budde paa Kronens Vegne har Trætte med Marsk Peder Munk, Embedsmand i Vestervig Kloster. Gudtslof Budde har tidligere henvendt sig til dem om at faa en saadan Kopi af denne Dom, men de have vægret sig ved at give ham den, medmindre de fik Ordre af Kongen til at gøre det. K. Udt. i J. T. 5, 151.

— Aab. Brev om, at Søfren Andersen, Claus Lund⁵, Jakob Jakobsen og Johan Wendelckes Enke, Indbyggere i Bergen, i 3 Aar, regnet fra 1. Maj 1600, maa besejle Færø og bruge deres Købmandskab der i Overensstemmelse med Kongens forrige Benaadningsbrev af 5. Aug. 1597. N. R. 3, 160.

7. Maj (—). Miss. til Knud Rud Eriksen. Da Kongen har bevilget, at Fru Mette Urne til Høygård, Kaptejn Durhams Enke, uden Afgift maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Harbye Sogn for forrige Aar, skal han lade hende være utiltalt for Afgiften for nævnte Aar og føre det til Udgift i sit

¹ Grynderup.
Liudt.

² Hovgaard.

³ Hestbæk.

⁴ Rybjærg.

⁵ : Claus

Regnskab, men sørge for, at Kronen herefter faar Afgiften af Tien-
den. K. F. T. 3, 93.

7. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kansleren om at lægge Der-
ruppe By i Flemløse Sogn i Bog Herred, som afdøde Kaptejn
Durham hidtil har haft i Værge, ind under St. Knuds Kloster,
indskrive Godset i Jordebogen og forholde sig dermed efter sit for-
rige Forleningsbrev. F. T. 3, 94. K.

8. Maj (—). Søpas for Jens Jørgensen, Kongens
Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Neptun skal begive
sig i Vestersøen for at holde Kronens Strømme rene for Søøvere,
at den søfarende Mand ikke skal blive overfaldet og plyndret af
saadanne. Han skal ogsaa beflitte sig paa at faa fat i de Døen-
kerker, der ligeledes understaa sig til at plyndre de søfarende, se
at bemægtige sig baade dem og de andre og føre dem til Køben-
havn. Sj. R. 14, 314 b.

— Miss. til Detløf Holck. Da Kongen har sendt nogle Fan-
ger til Stefvens Klint for at bryde Sten, skal han sørge for, at
de faa Underholdning der efter hoslagte Seddels Lydelse. Han skal
lade lægge Bjælker og Loft i Kirkeladen ved Stefvens Klint,
lade opføre en Skorsten i Kirkeladen efter Kongens forrige Befaling
og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Han skal
forordne nogle Husmænd til at arbejde sammen med Fangerne, for
at Arbejdet kan gaa desbedre for sig. Udt. i Sj. T. 19, 309 b.

— Miss. til Hans Grabow. Han har anmodet om, at en Gaard,
kaldet Rørseng, ved Auskær, maa blive henlagt til Græsning for
nogle Heste, der skulle holdes til at føre Kalk og Sand til Bygnin-
gen ved Auskær, og berettet, at den Bonde, som hidtil har boet
paa Gaarden, er flyttet hen til sin Fader og ikke vil bebo Gaarden
længere. Det tillades ham indtil videre at bruge de to Enge, som
kaldes Fougidenge, til Huset til Foder om Vinteren, for
at Arbejdet bedre kan gaa for sig. Da han har indberettet, at han
sidste Vinter paa Kongens Behag har ladet ophugge en Mølle ved
Auskær, fordi der ingen Mølle findes i Nærheden deromkring, og
har spurgt, hvorledes han fremdeles skal forholde sig hermed, be-
fales det ham at lade Møllen gøre færdig, dog med saa ringe Be-
kostning som muligt, føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab og
siden bruge Møllen til Gavn for Kronen. Sk. T. 3, 140 b.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz om at lægge alt det Gods i
Nyborg Len, som afdøde Christopher Valkendorf var for-

lenet med, og 2 Jorder i Asløf¹, som afdøde Jens Falster var forlenet med, ind under Nyborg Slot, indskrive Godset i Jordebogen og gøre Regnskab derfor. K. Udt. i F. T. 3, 94.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lave Beck og Peder Mund. Da Anders Hes og Jørgen Rivoldt, Borgere i Helsingør, ere komne nogle Ord imellem i Overværelse af Mogens Ulfeldt og Borgemestre og Raad i Helsingør, skulle de, da disse sidste selv ere Vidner i Sagen, ved første Lejlighed begive sig til Helsingør, indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen, afsige Dom deri og give Dommen beskrevet. Udt. i Sj. T. 19, 309 b.

— Forleningsbrev for Brede Rantzau til Rantzovits-holm, Statholder i København, paa Stege Slot og Ermelund-gaard, kvit og frit, dog forbeholder Kongen sig al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Da Brede Rantzau nu daglig er forhindret her i Rigets Bestilling, skal han, fra den Dag at regne, da han aflagde sin Ed som Statholder, have 120 gl. Dlr. hver Maaned i Løn, sædvanlig Hofklædning til sig selvtolvte og Foder og Maal paa 12 Heste, Løn og Hofklædning at udrede af Rentekammeret, Foder og Maal af Københavns Slot. Sj. R. 14, 315. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1601 at regne, for Albrit Skeel til Fusingøe paa Riberhus og Møgeltønderhus Len. Han skal holde Riberhus Slot i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottenes daglige Folk skal han have følgende aarlige Genant: 600 Dlr., 8 Læster Rug, 10 Læster Byg, hver Læst Rug eller Byg regnet til 36 smalle Tønder, 12 Læster Havre, hver Læst regnet til 48 smalle Tdr., 12 Tdr. Smør, 250 Brændsvin, 60 Faar, 60 Lam, 100 Gæs, 10,000 tørre Hvillinger, 10,000 tørre Flyndere samt al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Riberhus Slots Ladegaard; derimod skal han gøre Kongen Regnskab for al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde ved Møgeltønder, og Udgiften til Løn og Klæder til Fogden, Skriveren og de andre daglige Folk paa Møgeltønder Slot og den derunder liggende Ladegaard skal ogsaa tilregnes Kongen. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 8—18, 20]. J. R. 6, 164 b. K.

¹ Aarslev, Vinding H.

12. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1601 at regne, for Sigvardt Grubbe, kgl. Sekretær, paa Jungshofvit Slot og Len. Han skal svare 400 Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde al Avl, Af-fødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard, samt Tiendeparten af den uvisse Rente. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste og have den gejstlige Jurisdiktion i Lenet i Befaling. [Med Artikl. 2, 4, 8—12, 16—18]. Sj. R. 14, 315 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt om at erfare al Lejligheden af Møller Madts Brunsvigs Supplikats og, hvis Møllen er saa bygfædig, som han beretter, lade den istandsætte ved første Lejlighed, saa Kongen kan faa sin aarlige Landgilde af den. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 309.

— Miss. til Kansleren om at lade det gamle Segl kassere og i Stedet bruge det ny til Kongens og Rigets Nødtørft. Udt. i Sj. T. 19, 310.

— Miss. til Christian Bernekov om at forhøre sig i sit Len [Malmøhus] om en, der kan opsætte en Kalkovn, og om en, der forstaar at brænde Kalk, blive enig med dem om, hvad den første skal have for at opsætte Ovn og hvad Løn den anden skal have, og siden sende dem til Anders Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, der skal give dem nærmere Besked baade om Kalkovnen og Brændingen af Kalken og give dem deres Betaling. Sk. T. 3, 141. K.

— Miss. til Bønderne i Avernesse¹ Sogn om herefter at søge til den ny Kirke, som Claus Podebusk til Kraperups afdøde Fader² har ladet bygge lige ved Siden af den gamle Sognekirke i Avernesse Sogn, som deres rette Sognekirke. Claus Podebusk, der har Jus patronatus til den gamle Kirke, har faaet Tilladelse til at nedbryde denne og bruge den til sit eget Bedste. K. Udt. i Sk. T. 3, 141.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Da Dronningen har Brug for nogle Jomfruer af Adel i sit Jomfrukammer, anmodes han om at give sit Samtykke til, at hans Datter, Jomfru Birgitte Rosensparre, maa komme ind i Dronningens Jomfrukammer, og lade hende møde bestemt førstkommende 16. Maj paa Frede-

¹ Agernæs, Skam H.

² Movrids Podebusk.

riksborg Slot i Jomfrukammeret, hvor hun siden skal blive optugtet og undervist, saaledes som slig Lejlighed fordrer. K.

12. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Laurids Mule, »vor Mand og Tjener«, der en Tid lang har tjent i Kongens Kancelli, hvor han har forholdt sig flittigt og godt, og nu er bleven forløvet derfra, maa bosætte sig i Odense eller andensteds i Danmark, hvor hans Lejlighed sig bedst begive kan, og for Livstid være fri for Hold, Vagt, Skat og al anden kongelig og borgerlig Tyngde, men han maa saa heller ikke bruge nogen borgerlig Handel og Næring til Forfang for Borgerne, ud over hvad han behøver til sin Husholdning. F. R. 3, 61. K.

— Aab. Brev om, at Laurids Mule maa faa en Kronens Jord udenfor Odense, kaldet Biskopsjorden, nærmest op til Gaaseholmen, hvilken Jord hans Fader har Livsbrev paa, saafremt han overlever Faderen eller denne vil oplade Jorden til ham, og beholde den indtil videre, dog skal han, saalænge han har Jorden, være forpligtet til at tjene Kronen med 1 gerust Hest deraf. F. R. 3, 60 b. K.

13. Maj (Frederiksborg). Miss. til Statholderen om af Rentekammeret at lade betale 50 Dlr. til Peter Maler, hvilke Kongen skylder denne for Maling her paa Slottet, og lade Rentemestrene føre dem til Udgift i deres Regnskab. Endvidere skal han med det første sende 5 Tylter Deler og 50 Pipholt hid til Vandkunsten. Udt. i Sj. T. 19, 310.

14. Maj (—). Miss. til Valdemar Parsberg. Da Thomas Christensen, der en Tid lang har tjent Kongen som Pandesvend, nu paa Grund af Alderdom har søgt Afsked fra denne Stilling og ansøgt om at maatte blive Portner paa Skanderborg og gøre daglig Tjeneste dér, skal Valdemar Parsberg af Hensyn til hans lange Tjeneste antage ham som Portner paa Slottet, hvis der ingen Portner er der, som har tjent i langsommelig Tid. K.

16. Maj (—). Bestalling for Hendrik von Meckelborg, Kongens Rustvognssvend, at skulle tage Vare paa Kongens Vogne, Vogntøj og andet Tilbehør, som findes i Vogngaarden ved Frederiksborg Slot, at intet deraf fordærves, forrykkes eller bortkommer. Han skal i aarlig Løn have 13¹/₂ Dlr. og en sædvanlig Hofklædning og i Kostpenge 4 Dlr. hver Maaned af Rentekammeret,

saalænge han er i Kongens Tjeneste eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 317 b.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hannebal Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplik fra denne Brevviser, Laurits Jensen i Bahus Len, Søn af afdøde Hr. Jens i Tannum, som var Kirkevæрге for Tannum Kirke, og Kopi af hans egen til Laurits Jensen udgivne Haandskrift, dateret 6. Marts 1595. Han skal indkræve de Penge, som ovennævnte Haandskrift omhandler, fra afdøde Hendrik Gyldenstjernes Arvinger, da han har taget Haandskriften til sig, og inden Mikkelsdag paa hans egen Bekostning sende Pengene til Sten Maltissen paa Bahus, saa Laurits Jensen paa Kirkens Vegne endelig kan faa det, som Kirken er berettiget til og i saa lang Tid har maattet undvære ikke uden stor Skade. K. Udt. i J. T. 5, 151.

22. Maj (—). Aab. Brev om, at Niels Paaske, forhen Proviantskriver paa Københavns Slot, der for nogen Tid siden er bleven forløvet af sin Bestilling, efter Rentemesterens indgivne Overslag og Fortegnelse er bleven Kongen en mærkelig Sum Penge skyldig paa sine Registre og Regnskaber, hvilket skriver sig fra Vægt og Undermaal, som har tildraget sig, fra Besoldinger, som han er bleven Kongen skyldig, fra Varer, som ere blevne indkøbte, men ikke førte til Indtægt i Regnskabet, fra Udbetalinger og Leveringer til forskellige Slags Embedsfolk og til Købmænd og andre, hvilke disse nu ikke ville vedstaa, og hvorfor der ingen Beviser er, fra Fetalje, som er udgivet og forspist paa Kongens Orlogsskibe paa adskillige Rejser i Østersøen og andensteds, og som i andre Maader er udgivet efter Regnskabet, men hvorfor der ikke er ført tilstrækkelig nøjagtige Beviser til Stede fra dem, der have modtaget Fetaljen, fra nogle Læster Salt og andre Varer, som han efter sine udgivne Kvitteringer har modtaget af Toldboden ved Kronborg, og som ogsaa ere anslaaede i Penge, men som han ikke har ført til Indtægt, og fra det Inventarium, som han har modtaget og igen skulde levere fra sig. Efter Rentemesterens Overslag beløber den Sum, som han er bleven Kongen skyldig fra 1567, da han først blev antaget i Bestillingen, til 1598, da han blev entlediget af den, til 68,757 Dlr. 6 Sk. 1 Alb. foruden hvad der ellers er blevet optegnet, saaledes som Rentemesterens Fortegnelse vidtløftigere indeholder, men som ikke er anslaaet i Penge eller kan anslaaes i Penge. Da Kongen af forberørte Lejlighed og Niels Paaskes egen Beretning

har erfaret, at den store Restance, han er kommen i, ikke skyldes ondt Forsæt, og at han paa ingen Maade har haft til Hensigt at besvige Kronen eller at skaffe sig selv nogen Fordel, men at Restancen alene skyldes Forseelse og Forsømmelse, som i saa lang-sommelig Tid har tildraget sig i Vægt og Maal og i andre Maader, og da han ikke er ved saadan Formue, at han i nogen Maade kan afbetale denne Gæld og Restance eller stille Kronen tilfreds derfor, har Kongen af synderlig Gunst og Naade eftergivet Niels Paaske hele Summen og giver herved ham og hans Arvinger endelig Kvittans derfor. Sj. R. 14, 317 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Gudtslof Budde. Kongen har for nogle Aar siden bevilget afdøde Ofve Lunge til Odden noget Gods i Vendsyssel til Mageskifte paa videre Besked, saaledes som han nærmere kan se af medfølgende Mageskiftebrev. Da Gudtslof Budde bor i den Egn og bedst kender Godsets Lejlighed, skal han ved første Lejlighed nøje undersøge, om Kongen kan have nogen Skade af, at Mageskiftet bliver endeligt afsluttet, eftersom Ofve Lunges Arvinger nu have gjort Anfordring derom, og indsende Besked derom til Kancelliet, for at Kongen kan rette sig derefter. K. Udt. i J. T. 5, 151.

28. Maj (—). Aab. Brev om, at Hans Valtersen, Borger i København, altid herefter frit og uhindret maa bruge sit Haandværk og Guldslagerembede i København, og at ingen anden indtil videre maa drive Guldslagerembede i Sjælland eller sælge slaget Guld. Han skal sørge for, at enhver for en rimelig Betaling kan faa det slagne Guld, som han har Brug for. Sj. R. 14, 319.

-- Miss. til Sten Brahe. Efter Kongens Ordre har han med Rigens Dele ladet æske og kræve 3000 Dlr. af Erik Vasbyrd til Vinderup for den Skytte, ved Navn Madts N., der har skudt paa Kronens Enemærkeskov. Sagen har hængt i Trætte i lang Tid og Kongen har nu eftergivet Erik Vasbyrd den, da han erklærer, at han ikke kan skaffe Skytten til Stede, dog paa den Betingelse, at han til førstkommende Mikkelsdag betaler Kongen 2000 Dlr. efter hans derom til Kongen udgivne Haandskrifts Lydelse, og at Kongen vil have sig samme Skytte forbeholdt, hvor han kan faa fat i ham, og lade ham straffe tilbørligt. Sten Brahe skal derfor herefter lade Erik Vasbyrd være fri for al Tiltale. Sj. T. 19, 310.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Hans Budtz,

Arkelimester paa Kronborg, hvem Kongen Aar 1600¹ har tilskødet en Plads ved Kronborg Slot, har berettet, at Baldser Murmester, Borger i Helsingør, vil tilhævide sig en Del af denne Plads til den Gaard, han bor i, imod Hans Budtz's Vilje og efter dennes Formening ogsaa med Urette. Borgemestre og Raad skulle undersøge Sagen og saa vidt muligt hjælpe Hans Budtz til Ret, saa han ikke skal have noget at klage over. Sj. T. 19, 310 b.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jens Bilde til Vreløf om at antage sig Værgemaalet for hans Broder, afdøde Erik Bildes Børn, saalænge hans Broder Sten Bilde til Billisholm, Lensmand paa Trondhjemgaard, der ellers er Børnenes rette Værge, er i Norge. K. Udt. i J. T. 5, 151 b.

— Miss. til Axel Brahe om at lægge 2 Gaarde i Vesterbye og 1 Gaard i Dønge i Luge Herred, som Kongen har mageskiftet sig til af Tage Krabbe til Jordbiørg, ind under Helsingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 141 b. K.

29. Maj (—). Miss. til Jacob Beck. Han har for kort Tid siden faaet Ordre til at lægge 3 Gaarde, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tage Krabbe, ind under Varberg Slot. Da disse Gaarde imidlertid ligge i Helsingborg Len, hvilket er blevet overset i Kancelliet, befales det ham herefter ikke at befatte sig med disse Gaarde, men uhindret lade dem følge Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg Slot. Sk. T. 3, 141 b. K.

— Miss. til alle Adelige i Skaane, Halland og Blekinge. Der har i lang Tid i Skaane ikke været gjort nogen vis Taksering over, hvor mange Heste enhver af Adelen er pligtig at holde af sit Arve-gods til Rigets Tjeneste, og siden den sidste Taksering ere mange af Adelen døde og de, der have arvet deres Gods, vide selv ikke, hvor mange Heste de ere pligtige at holde, hvilket medfører, at enhver møder frem med saa mange Heste, som han selv synes, naar der skal holdes Mønstring. Skønt Kongen, Gud ske Lov, ikke venter sig noget Fjendskab hos sine Naboer eller andre fremmede Fyrster, vil det dog for Rigernes Skyld være nødvendigt at tage ovennævnte Forhold i Agt, og Kongen har derfor bestemt, at Adelen i Skaane, Halland og Blekinge skal lade sig taksøre, saa enhver kan vide, hvor mange Heste han er pligtig at holde

¹ 1. Nov.

til Rigets Tjeneste efter sin Formue og sit Arvegods. Det befales derfor alle Adelige, baade Riddermændsmænd, Fruer og Jomfruer, enten selv at møde i Lund 1. Juli eller, hvis de paa Grund af Sygdom eller andet nødvendigt Forfald ikke selv kunne møde, da at sende deres Fuldmægtige for at lade sig taksere af Axel Brahe til Elvidt, Oluf Rosensparre til Skarholt, Laug Urne til Bieltebjerg og Tage Krabbe til Jordtberg. Naar de ere blevne takserede af disse, skulle de rette sig efter at holde de Heste, som de ere blevne takserede til, saa de, naar Kongen bliver til Sinds at holde Mønstring, kunne møde vel stafferede efter denne Taksering. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. Sk. T. 3, 142. K.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe, Oluf Rosensparre, Lauge Urne og Tage Krabbe om 1. Juli i Lund at taksere Adelen i Skaane, Halland og Blekinge for de Heste, som de ere pligtige at holde til Rigets Tjeneste af deres Arvegods. K. Udt. i Sk. T. 3, 143.

— Miss. til Axel Brahe (for Helsingborg Len), Christen Bernekov (for Lunde Stift og Blekinge Len) og Jacob Beck (for Sønder og Nørre Halland) om at forkynde Brevet om Mønstring af Adelen paa alle Herredsting i deres Len, tilskrive alle de Adelige om denne Kongens alvorlige Vilje og sende hver af dem en Kopi af det aabne Brev, saa de kunne vide at rette sig derefter. Endvidere skulle de optage Registre over alle de i deres Omraade boende Adelige, som have Sædegaarde der, sende et Eksemplar ind til Kancelliet, for at man der kan have det at rette sig efter, og beholde et hos sig, hvilket de siden, naar Mønstringen skal foretages, skulle overlevere Mønstringsherrerne, saa disse derefter kunne fremkalde enhver ved Navn. K. Udt. i Sk. T. 3, 143.

— Aab. Brev om, at Christrup og Hornbek Sogne i Nørrejylland, der i nogen Tid have været Annekser og været betjente af én Sognepræst, herefter ikke skulle være Annekser, men at det skal staa Sognemændene i hvert Sogn frit for efter Ordinansen at kalde en Sognepræst, som kan blive kendt duelig af Superintendenten og betjene Sognet tilbørligt, da disse Sogne ligge i to forskellige Stifter og Herreder, ikke ere blevne lagte sammen efter nogen kongelig Ordre og tilmed ere saa gode, at en Sognepræst ligesom tidligere godt kan underholdes af hvert Sogns Rente og Indkomst, hvis han ellers vil forholde sig gudsfrøgtigt og skikkeligt og vil lade sig nøje med en tilbørlig Underholdning. J. R. 6, 166 b. K.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov og Bispen i Viborg. Af deres Indberetning har Kongen set, at der er opstaaet Uenighed mellem to Personer angaaende Kristrup og Hornbek Sogne og Kald, der nu ere ledige, idet den ene Person, der har været Kapellan i Randers, for nogen Tid siden har faaet kongelig Skrivelse til Superintendenten i Aarhus Stift om at befordre ham fremfor nogen anden til disse Sogne, medens den anden har været kaldet til Sognene af Størsteparten af Sognemændene, førend Kongens Brev blev læst. Da Kongen ikke vil have sit Brev udtydet eller forstaaet anderledes, end saavidt det stemmer overens med Ordinansen, og da de to Sogne, der ligge i to forskellige Stifter og Herreder, ikke nogensinde have været Annekser før end i den forrige nu afdøde Præsts Tid, men altid tidligere have været betjente af to Præster, og tilmed ere saa gode, at ethvert af dem kan underholde sin egen Sognepræst, skulle de hjælpe hver af de to ovennævnte Personer til at faa sit Sogn og ordne det saaledes, som det synes dem bedst. J. T. 5, 151 b. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at Peder Gregersen, der har tjent i Kongens Kælder paa Kronborg som Kældersvend, nu er død og er bleven begravet i Helsingør, og at der finder megen Uskikkelighed Sted med fattige Folks Jordefærd; saaledes har efter de to Mænds Seddel, der have bekostet Peder Gregersens Jordefærd, denne ialt kostet 46 Dlr. 12 Sk. med Lejersted, Kirkepenge, Klokkepenge, Præstepenge, Skolepenge og andet, saa en fattig Mand kan ikke komme i Jorden uden stor Bekostning og Skade for hans Arvinger; alt Peder Gregersens efterladte Gods har saaledes ikke beløbet sig til mere end 20 Dlr. For at forekomme saadan Uskikkelighed og for at der kan blive taget et tilbørligt Hensyn til fattige Folks Lejlighed, skulle Borgemestre og Raad med det første erklære sig til Kongen om denne Sag og in Specie tilkendegive, hvad man billigvis bør give til Kirken, og hvad man ellers, enhver efter sin Condition og Formue, billigvis bør give for sit Lejersted, for at saavel den fattiges som den riges Arvinger ikke skulle besværes over deres Evne og Formue og mere end billigt med deres Venners og afdødes Jordefærd, saaledes som det synes hidtil at have været Tilfældet. Sj. T. 19, 310 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Toldboden at betale 26 Dlr. 12 Sk. til Peder Gregersens Begravelse udover

de 20 Dlr., som er blevet betalt til hans Jordefærd, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 311.

29. Maj (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund. Rasmus Hansen i Hafve Mølle, Anders Jacobsen i Krat Mølle ved Slangerup og Anders Olsen i Verrebro Mølle have i Forening berettet, at de aarlig svare $3\frac{1}{2}$ Læst Mel af de 3 Møller til Frederiksborg Slot, men at de nu ikke mere have samme Søgning fra de omkringliggende Byer, som de hidtil have haft, fordi Borgerne i Slangerup i de forløbne Aaringer have understaaet sig til at opbygge en Del Hestemøller og Vejrmøller til ikke ringe Skade og Afbræk paa de 3 ovennævnte Møllers Landgilde, og det skønt saadant strider mod et for nogen Tid siden udgivet Tingsvidne, der gaar ud paa, at ingen i Slangerup eller udenfor de 3 Herreder maa bygge Hestemøller eller Vejrmøller. De 3 Møllere befrygte, at de herved ville komme i Armod og blive ude af Stand til at svare deres sædvanlige Skyld til Kronen, medmindre Kongen sørger for, at de nævnte Heste- og Vejrmøller blive afskaffede. Peder Mund skal nøje undersøge Sagen og, hvis Heste- og Vejrmøllerne ere byggede imod det nævnte Tingsvidne eller i andre Maader til Skade for Kronens Møller paa deres Landgilde, sørge for, at disse Heste- og Vejrmøller efter denne Dag blive fuldstændig afskaffede. Sj. T. 19, 311.

1. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har forrige Aar bevilget Staterne i Holland, at de maatte føre nogle Skippd. Jærnkugler toldfrit gennem Sundet, og de have nu berettet, at der endnu resterer noget heraf, som de ikke have faaet ført igennem, og anmodet om nu at maatte føre denne Rest toldfrit igennem. Tolderne skulle undersøge Sagen og, hvis der endnu resterer noget af det bevilgede Antal, lade det passere toldfrit. Udt. i Sj. T. 19, 312.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at anvende 200 Dlr. paa Jungshofvit Slots Bygning, hvilke skulle blive godtgjorte ham i hans Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 312.

4. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Skriver i Vemmeløse, der en Tid lang har været Herredsfoged i Flakkebergs Herred og i denne Bestilling besværes meget med at sidde Ting, med Stævning til Landstinget og i andre Maader, saa han ofte maa forsømme sin egen Næring, maa beholde den Gaard, han bor i, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, saalænge han er

Herredsfoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 319 b.

5. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hendrik Waldkirck, Bogfører og Bogprenter i København, der har berettet, at han, hvis det kan ske med Kongens Tilladelse, vil lade det nye Testamente paa Dansk udgaa paa Tryk, fordi der næsten allevegne er stor Mangel paa dette Testamente, maa lade det nye Testamente paa Dansk trykke paany, dog skal han gøre sig den største Flid for, at det kan blive godt korrigeret. For at han desbedre kan komme til nogen Opretning for den Bekostning, han anvender derpaa, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke det nye Testamente paa Dansk her i Riget eller lade det trykke andensteds og indføre det her i Riget. Gør nogen herimod, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kronen, den anden Halvdel til Hendrik Waldkirck. Sj. R. 14, 320.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Køge, der have berettet, at Byens Havn er meget brøsthølden og at der af den Grund er meget Besvær med Ind- og Udskibning, indtil videre maa oppebære 4 Skill. danske af hver Td. Rostockerøl, som sælges i Byen, til Havnens Forbedring, for at den med det første kan blive istandsat, saa Borgerne i Byen ikke skulle blive forhindrede i deres Næring og Bjærgning. Det befales alle, der komme til Byen med Rostockerøl, at betale de 4 Sk. danske af hver Td. Rostockerøl, som bliver forhandlet i Byen, til Borgemestre og Raad. Sj. R. 14, 320 b.

— Bestalling for Herluf Daa til Sneddinggaard, Embedsmand i Nunne Kloster, som Admiral over den Skibsflaade, hvormed han skal begive sig i Vestersøen og tilbage igen. Han maa ikke, uden Nødvendigheden kræver det, begive sig ind i nogen Havn med Flaaden, og han skal, hvis han kan opspørge Fribyttere eller Sørøvere, der tilføje den søfarende Mand nogen Skade, begive sig efter dem med Flaaden, erkyndige sig om deres Lejlighed og hvis han mener, at han er stærk nok, i Forening med de andre Skibe gøre sit Bedste for at indtage dem og føre dem til København med Skibe og Gods. Hvis de ere for mange i Flaade sammen, skal han passe paa og ikke ubeskedentlig føre Kongens Skibe og Folk i Fare. Sj. R. 14, 321.

5. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Peder Veille, Skibshovedsmand, at følge Herluf Daa i Vestersøen. Udt. i Sj. R. 14, 321 b.

— Miss. til Herluf Daa. Kongen har tilforordnet ham til at begive sig i Vestersøen med Skibene Hector, St. Michel og Neptunus for at holde Kronens Strømme rene for Fribyttere og andre, der plyndre den søfarende Mand. Herluf Daa skal med Skibene begive sig op under Finmarken til Vardøhus og deromkring under den laplandske Side, saavidt Kongens og Norges Krones Strømme strække sig, men ikke videre, og med Flid undersøge, om der ligger Englændere, Hollændere eller andre fremmede dér, som uden Pas og Tilladelse fra Kongen bruge Fiskeri dér mod Kongens offentlige Forbud. Han skal gøre sig den største Flid for at bemægtige sig saadanne enten med List eller med Magt og føre dem med sig til København med Skibe og Gods. Han skal have Lejligheden i tilbørlig Agt, saaledes som Kongen tiltror ham, og maa ikke begive sig videre med Skibene, end Kongens og Norges Krones Strømme strække sig. Sj. T. 19, 312.

— Aab. Brev om, at Torsager Marked herefter skal holdes i Grænaa By til den sædvanlige Tid, Mikkelsdag. J. R. 6, 167. K. (Se CCD. III. 140).

— Miss. til Johan Rud. Hoslagt sendes ham en Supplik, hvori en Del af Bønderne i Ørum Len beklage sig over hans Foged, med Ordre til med det første at erklære sig til Kongen om Sagen, for at Kongen kan give dem tilbørlig Besked, hvis de gøre videre Anfordring. K.

6. Juni (—). Aab. Brev om, at Christen Vogensen, der en Tid lang har tjent i Kongens Sølvkammer som Sølvpopknægt og har klaget over, at han ingen Bolig har, straks maa faa det Hus i Kongens Gade i Helsingør, som afdøde Hans Vandkiger boede i, og beholde det kvit og frit, saalænge han er i Kongens Tjeneste eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R 14, 321 b.

— Lejdebrev for Tommis Vagtmester, der har berettet, at han forrige Efterhøst er kommen til uforvarende at dræbe en fredløs Mand, der tillige har været en Tyv, udenfor Porten ved København og af den Grund ikke tør begive sig ind i København for at søge om Vidnesbyrd i Sagen for at bevise sin Uskyldighed. Han maa frit begive sig ind i København for at opsøge de Vidnesbyrd, han kan erhverve til Bedste for sig i Sagen, og opholde sig

sikkert dér, indtil der kommer en Eftermaalsmand, som vil tiltale og forfølge ham med Retten. Sj. R. 14, 322.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hermandt Juul om, at Kongen paa Begæring af Hertug Ulrik af Meklenborg har tilladt Tobias Hocker, Borger og Stenhugger i Rostock, at bryde og udføre 400 Fod gotlandske Sten, dog skal denne svare tilbørlig Told og anden Rettighed deraf. K. Udt. i Sk. T. 3, 143.

7. Juni (—). Miss. til Hendrik Lykke. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten i Næstved for nylig er død, og at Borgerne i Byen ville kalde Kapellanen i Byen til Sognepræst. Da Kongen imidlertid gerne vil have Slotsprædikanten paa Frederiksborg Slot, M. Christen¹, befordret til dette Embede i Betragtning af, at han nu en god Tid med stort Besvær har forestaaet sit nuværende Embede troligt og flittigt, skal Hendrik Lykke lade Borgerne i Næstved forstaa denne Kongens Vilje og forhandle med dem om at kalde M. Christen til deres Sognepræst, saa vidt det kan ske efter Ordinansen. Sj. T. 19, 312 b².

8. Juni (—). Bestalling for Hans Brun som Skibskaptejn. Han skal lade sig bruge i Kongens Tjeneste til Lands og til Vands, hvor det befales, og han skal, fra dette Brevs Datum at regne, have 150 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn af Rentekammeret. Heraf skal han underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Kongens Skibe, da der saa, som sædvanligt, skal medgives ham Fetalje paa Skibet. Sj. R. 14, 322 b.

— Forleningsbrev for Rubeck Pors til Skousgaard, der har lovet at ville være Landsdommer paa Langeland og har aflagt Ed til Kongen som saadan, paa Hafbølle By paa Langeland, som er 10 Gaarde og 2 Gadehuse, uden Afgift. Endvidere maa han, saalænge han er Landsdommer, oppebære Kronens Part af Tienden af Tollebølle og Bøstrup Sogne, uden Afgift, og Afgiften af Kronens Part af Fodslette og Trøgeløf Sognetiender, saaledes som hans Formænd have haft den. [Med Art. 16 og 18]. Sm. R. 5, 19 b.

9. Juni (—). Stadfæstelse for Hr. Søfren Olufsen, Medtjener til Domkirken i Roskilde, paa den Fundats, han har affattet for det lille Hospital i Roskilde, som han for nogle

¹ Kristen Stub. ² Tr.: Ny kirkehist. Saml. I. 94.

Aar siden har ladet opbygge for fattige og hjælpeløse Mennesker, og hvortil han har funderet noget Købstadgods og nogle jordegne Bøndergaarde i Stefns Herred i Sjælland. dog Kronens Rettighed i de jordegne Bøndergaarde i alle Maader uforkrænket. I Hospitalet findes nu allerede nogle fattige, halte, blinde og udlevede Mennesker, der for Alderdoms og Skrøbeligheds Skyld ikke kunne fortjene deres Føde. Sj. R. 14, 323¹.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved. Der er nogen Trætte mellem Lave Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, og en, ved Navn Knud Laufvesen, om nogen Skadegæld, som Knud Laufvesen vil kræve af Lave Beck, og Lave Beck tilbyder sig til al Rette mod Knud Laufvesen. I Overmorgen vil Lauge Beck betale Knud Laufvesen den Hovedstol med Rente, som han er ham skyldig, i Næstved, da Sigvordt Grubbe, Sekretær, som Forlover for Pengene er indmanet til den Tid. Da Sigvordt Grubbe paa Grund af Kongens daglige Tjeneste og andet Forfald ikke kan møde, skulle Borgemestre og Raad være til Stede og, hvis Parterne ikke godvillig selv kunne forliges, forhandle dem imellem til Mindelighed eller til Rette. Sj. T. 19, 313.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at paatage sig Værgemaalet for Fru Lissebet Trolle, Gabriel Sparres Enke, hvilket Kongen ikke tvivler om, at han godvillig vil gøre. Udt. i Sj. T. 19, 313.

— Miss. til Johan Buckholt. Da Kongen til førstkommende 1. Maj vil sætte en anden til Lensmand paa Island, skal han indrette sin Lejlighed derefter. Han skal lade hoslagte aabne Brev læse og forkynde paa Island, for at de fremmede, der sejle paa Island, kunne vide at rette sig derefter, og siden paase dets Overholdelse. N. T. 3, 99.

11. Juni (—). Kvittansiarum til Sten Bilde til Bildis-holm, Lensmand paa Trondhjemgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Turebye Gaard og Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1601 og for det paa Gaarden modtagne og igen overlevere Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 323 b.

12. Juni (—). Miss. til nogle Landsaatter og Enkefruer. Kongens Gemalinde behøver nogle flere Adelsjomfruer i sit Jomfrukammer til at varetage den daglige Tjeneste hos hende,

¹ Tr.: Hofman, Foundationer VII. 258.

og Kongen har betænkt at ville have deres Datter dertil. De anmodes om at give deres Samtykke til, at deres Datter førstkomende 18. Juli maa være til Stede paa Frederiksborg Slot og komme ind i Dronningens Jomfrukammer, hvor Kongen vil sørge for, at hun skal blive tilbørligt optugtet og undervist. Kongen stoler sikkert paa, at de samtykke heri. — Frands Rantzau (hans Datter Jomfru Anne Rantzau); Fru Birgitte Marsvin (hendes Søster Jomfru Helvig Marsvin); Fru Margrete Rosenkrantz, Hans Johansens Enke (hendes Datter Jomfru Sophie Lindenov); Fru Giørrel og Anders Hvitfeldt (hendes Jomfru og hans Datter Jomfru Dorrette Hvitfeldt); Fru Anne Anders Bings (Fru Rigisse Rosenkrantz's Datter Jomfru Margrete Galt). Sj. T. 19, 313.

15. Juni (Baahus). Miss. til M. Hans Mikkelsen om, at Kongen har bevilget, at Borger i Kongelf Peder Koldings Stifsøn Anders Nielsen nu til Mikkelsdag maa blive indtaget i Sorø Skole, hvis der er Plads ledig nu, og ellers saasart der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 313 b.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne og Tage Krabbe om at være til Stede, naar Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, der efter Loven er Ingeborg Sparres nærmeste Forsvar og Værg, af Fru Lisebet Trolle, Gabriel Sparres Enke, modtager de Registre og det Jordegods og Løsøre, som arveligen tilkommer Ingeborg Sparre, føre godt Tilsyn dermed og give alt klarlig beskrevet. K. Udt. i Sk. T. 3, 143.

— Miss. til Fru Lisebet Trolle om at levere Hendrik Lykke Jordebog og Register over det Gods og Løsøre, som hendes afdøde Husbonde har haft under sit Værgemaal, og som tilkommer Ingeborg Sparre. K. Udt. i Sk. T. 3, 143.

— Miss. til Johan Bernekov. Da Kongen ønsker at tilmageskifte sig hans Gaard, kaldet Bierg, i Skovbye ved Halmstad for at bruge den til Avlsgaard, anmodes han om at afstaa den til Kronen og med dette Bud erklære sig om, hvor han ønsker Gods til Vederlag for den. Sk. T. 3, 143. K.

— Ligelydende Miss. til Niels Skram angaaende 1 Gaard i Skovbye, til Corfids Thott angaaende 1 Gaard i Skovbye og til Johan Urne angaaende 1 Gaard, kaldet Hebacke, i Skovbye. Udt. i Sk. T. 3, 143 b. K. (i Udt.).

19. Juni (—). Skøde til M. Claus Christofersen, Sognepræst til Herfølge, og hans Arvinger paa en øde Kronens

Jord i Køge i Lougportstræde i Søndergade nærmest op til M. Claus's egen Gaard og Hestemølle. Der skal aarlig svares 11 Sk. danske 1 Alb. i Jordskyld af Jorden. Sj. R. 14, 324¹.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Gyldenstjerne om at tilstille Bønderne i Østerdallen Kongens aabne Brev², hvorved det tillades dem at give $\frac{1}{2}$ Dlr. aarlig for hver Tønde Tiendekorn, og forholde sig derefter. Udt i Sk. T. 3, 144.

— Miss. til Manderup Parsberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Peder Skriver, Borger i Aalborg. Da Kongen ikke kender noget til hans Lejlighed, skal Manderup Parsberg, hvis det kan ske uden Skade for Hospitalet, ordne det saaledes, som det synes ham at kunne være muligt. K.

21. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de i Sundet skulle købe 20 Læster Stenkul til Kongen, saa disse kunne være til Stede, naar Kongen vil lade dem hente til Frederiksborg. Pengene, som de give derfor, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 313 b.

— Miss. til Knudt Rud om at give Bønderne i Baadstedt Ordre til, at enhver skal age 50 Læs Brændevod ned til Stranden og siden hjælpe til med at indskibe det i de Pramme og Skuder, som ere sendte did for at hente det. Hvis nogen fortrykker sig, skal han lade dem tiltale derfor. Udt. i Sj. T. 19, 313 b.

— Miss. til Frandts Rantzau og Knud Brahe. Kongen har bevilget Ifver Friis til Ørbek, Sekretær, noget Krongods til Mageskifte for noget af hans Gods i Sjælland og i Nørrejylland. Da det af de foretagne Besigtelser af Mageskiftegodset ses, at Kronens Gods beløber sig til 30 Tdr. Korn mere end Ifver Friis's Gods, og denne har tilbudt at ville udlægge Kronen Fyldest for disse 30 Tdr. Korn i 1 Enstedgaard, kaldet Lolholm, i Oudrup Sogn i Slet Herred i Aalborghus Len, 1 Gaard i Ybye i Ørum Len og 1 Bol i Skibfar i Kalløe Len, skulle de med det allerførste besigte og ligne dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 152. K.

22. Juni (—). Miss. til Herman Jul. Da han efter Kongens Befaling har givet Tolderen i Visby Ordre til at begive sig ned til Rentekammeret for at forklare sit Regnskab, men Tol-

¹ Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 131. III. 635 f.

² Se Norske Rigsregistr.

deren kun lidet eller slet intet har agtet hans Ordre og endnu ikke er kommen, befales det ham paany at give Tolderen alvorligt Tilhold om straks at begive sig hid og betale hvad han bliver skyldig. Hvis Tolderen ikke vil efterkomme denne Kongens Befaling, skal Herman Jul ved andre Midler sørge for at skaffe ham herved. Hvis Tolderen ikke synes at være videre dygtig, skal Herman Jul sætte en anden af Borgerne, der kan være duelig dertil, til Tolder, hvilken saa siden skal faa Bestalling. K. Udt. i Sk. T. 3, 144.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til alle Hr. Niels Langes og Fru Abbel Skeels¹ Arvinger om at rette sig selv og ordne det saaledes med hinanden, at de hver især betale Hans Rostrup til Sølvvidtsskovgaard deres Part af den Sum Penge, som han paa alles Vegne har betalt Kongen for den Restance, som de alle paa Hr. Niels Langes og Fru Abbels Vegne skyldte Kongen af Lundenes Len, da det vil falde ham for besværligt og langsomt, hvis han med Retten skal indkræve det, som han har udlagt, hos hver enkelt. K. Udt. i J. T. 5, 152 b.

27. Juni (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen hos Jørgen Bøsseemager har en Læredreng, som skal lære Embedet, og har bevilget, at denne Læredreng maa faa 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, fra sidste 20. Febr. at regne, samt Klæder og Sko til Nødtørft, skulle de af Toldboden betale Læredrengen disse Penge, Klæder og Sko. Udt. i Sj. T. 19, 314.

28. Juni (--). Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da Kongen har Brug for en hel Hob Brændeved til det ny Gjethus ved Kronborg og Skovene her i Lenet ikke kunne taale, at der idelig og altid hugges deri til Gjethuset, skal Axel Gyldenstjerne med det allerførste lade hugge en 3—4 gode Skuder Brændeved i sit Len [Kristianopol], lade det føre ned til de nærmeste Ladesteder og selv skaffe Skuder til at føre Veddet hid saa hurtig som muligt. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 144. K.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til nogle Adelsmænd og Enkefruer. Da Kongen Søndagen den 26. Juli vil gøre Statholder i København Brede Rantzaus Bryllup paa Kronborg Slot og gerne til den Tid vil have nogle af sine tro Undersaatter af Adelen til Stede hos sig, anmodes de om at møde med deres Hustruer og dissers Jomfruer Lørdagen før for at bepryde og være til Stede ved Brede

¹ Baade K. og Udtoget i J. T. har fejlagtigt: Abbel Rantzaus.

Rantzaus Bryllupshøjtid. — Christian Friis, Sten Brahe, Erik Harnden-berg, Axel Gyldenstjerne, Absolon Gjøe, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Arrildt Hvitfeldt, Oluf Rosensparre, Hendrik Lykke, Eske Brock, Hendrik Rammel, Giert Rantzau, Mogens Gjøe til Bremersvoldt, Frandts Rantzau, Carl Bryske, Eyller Bryske, Melker Ulfstand, Jørgen Urne, Tønne Bryske, Jacop Rosenkrantz, Envoldt Kruse, Peder Mund, Knudt Rud, Henning Gjøe, Eske Bilde til Valden, Knudt Gyldenstjerne Hendriksen, Ebbe Munk og Sigvordt Beck. — Enkefruer: Christina Rantzau, Margrete Rosenkrantz, Karren Bryske, Christense Bryske, Lenne Gjøe, Talle Ulfstand, Kirstinne Lindenov, Margrete Brock Jørgen Bildes. Sj. T. 19, 314. Orig. t. Knud Rud, Embedsmand paa Københavns Slot.

4. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Peder Jacobsen, Byskriver i Næstved, som Tolder sammesteds. Hans Regnskab skal begynde fra 1. Maj 1601, og han skal aarlig gøre Kongen Regnskab for sin Oppebørsel. Han skal paase, at Kronens Told og Sise svares af dem, der bør svare den, og han skal aarlig holde klart Register derover. Hvis der kommer nogle, som have Kongens Brev paa at maatte være fri for at svare Told og Sise, skal han lade dem være fri derfor, men tage Bevis af dem for, hvor meget de til enhver Tid faa Toldfrihed for. Han skal i aarlig Løn have 30 Dlr. og desuden Vognleje og Fortæring, naar han aarlig rejser til og fra København med sit Regnskab. Sj. R. 14, 324 b.

5. Juli (Børringe Kloster). Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af Fru Giøril Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har bevilget, at Eyller Thomesen, Borger i Malmø, indtil videre maa være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig og borgerlig Tynge og maa bruge sin Handel og Vandel ligesom andre Borgere i Byen. Sk. R. 3, 163.

7. Juli (—). Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af Fru Giøril Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har bevilget, at Moder, Mats Smeds Enke, i Loeckerup, aarlig, saa længe hun lever, maa oppebære 1 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre af den Landgilde, som Kronens Tjener, Satser Jensen i Loeckerup, svarer til Malmøhus af sin Gaard, og ligesaa den Tredingstiende, han svarer til Slottet. Sk. R. 3, 164.

— Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af Fru Giøril Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har bevilget, at hendes Foged Christian Marquorsen og hans Hustru maa

bruge en Kronens Gaard i Vindige By i Barre Herred og Brobjerg Eng sammesteds kvit og frit, saalænge de leve, da der til Verpinge Hovedgaard, som hun nu har tilskødet Kongen, hører en Eng og Jord, som hun havde givet Christian Marquorsen Livsbrev paa, kvit og frit. Sk. R. 3, 164 b.

7. Juli (Børringe Kloster). Aab. Brev om, at Fru Giøril Fadersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, nu med fri Vilje og velberaad Hu har indsat Kong Christian IV til sin rette Arving til Gengæld for al den Gunst og alle de Velgerninger, Kongen har bevist hende, og for den Beredvillighed, hvormed hun har opfyldt hendes Begæring baade paa hendes egne og hendes Tjeneres Vegne, og fordi Kongen nu i egen Person har besøgt hende i hendes Alderdom, ligesom ofte tilforn, og har tilbudt at ville drage Omsorg for hendes Begravelse, endnu medens hun lever. Hun ved ogsaa kun lidt om, hvem hendes rette Arvinger ere, og hun har heller ikke fra deres Side mærket det, som hun kunde have ventet sig af dem. Kongen og hans Efterfølgere, Konger i Danmark, og Kronen skulle efter hendes Død være alt hendes Arvegods, Løsøre, Boskab, Breve og alt andet, som hun efterlader sig, hvor det end findes, mægtig. Sk. R. 3, 165.

— Skøde fra Fru Giøril Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, til Kong Christian IV paa Verpinge Hofgaard og Mølle i Torne Herred, saaledes som Kong Frederik II har tilskødet¹ hende nævnte Gaard og Mølle. Sk. R. 3, 163.

— Aab. Brev, hvorved Fru Giøril Faarsdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, skænker Kong Christian IV al hendes Part i en Sum Penge, hun har tilgode hos Byen Danzig; hun har nogle Gange gjort Anfordring om Pengene og Gælden er vedkendt, men det vil nu i hendes Alderdom falde hende meget besværligt at indkræve den. Hun forpligter sig og sine Arvinger til med det første at tilstille Kongen til troer Hænde de Breve angaaende Gælden, som hun har i sit Væрге, eller ogsaa skal Kongen være mægtig til selv at tage dem til sig. Sk. R. 3, 163 b.

— Livsbrev for Maren Hansdatter, Hans Jørgensens Hustru, paa Kronens Parter af Korntienden af Hørbye og Lydbye Sogne, saafremt hun overlever sin Mand, der for

¹ 1. Marts 1582.

nogen Tid siden¹ har faaet Livsbrev paa disse Tiender, uden Afgift. Sk. R. 3, 164.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Morten Jensen og Hans Meir, Toldere i Helsingør. Da Kongen vil lade en Jærnhytte opsætte ved Kronborg, hvilket vil nødvendiggøre en stor Udgift, skulle de af Toldboden betale, hvad der gaar med til denne Bygning, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 315.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt og Lauge Beck. Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg, har berettet, at Aure Møllens Dæmning er brudt igennem og to Broer ødelagte, som skulle gøres i Stand. Bønderne i Løf Herred have holdt en Del af denne Dæmning og Broerne i Stand og Bønderne i Adts Herred en anden Del. Ebbe Munk, Embedsmand paa Andtvorskouf, mener nu, at da Møllen hører under Kallundborg Slot, bør Bønderne i Adts Herred holde den i Stand, medens Sten Brahe mener, at da det er ret Herredsskel, bør begge Herreder i Overensstemmelse med Recessen holde den i Stand. Da Bønderne i begge Herreder imidlertid nu fortrykke sig ved at holde Broerne i Stand, skulle Arrildt Hvitfeldt og Lauge Beck ved første Lejlighed begive sig til Broerne, stævne Herredsmændene i begge Herreder og begge Lensmænd for sig, nøje undersøge Sagen og afsige Dom om, hvilket af Herrederne der bør holde Broerne i Stand, eller om de begge bør gøre det. saa Broerne igen kunne blive istandsatte og man, hvis saadant Brud herefter skulde indtræffe, da kan vide, hvem der skal tiltales derfor. De skulle give Dommen beskrevet. Sj. T. 19, 315.

— Miss. til Hendrik Belov. Han har indberettet, at der i Lyngbye Sogn i Sønder Herred under Kallø Len har tildraget sig det, at en gammel Præst, ved Navn Hr. Rasmus Olsen, paa Grund af Svaghed har haft en Kapellan, ved Navn Hr. Niels Pedersen Vragør, der, medens han har været i Embedet, har beligget Hr. Rasmus's Datter Marine Rasmusdatter, hvorefter Hr. Rasmus Olsen har viet Datteren og Hr. Niels Pedersen Vragør sammen, kort førend hun gjorde Barsel. For denne Forseelse har Hendrik Belov i Forening med flere andre gode Mænd og Bispen og Kapitlet i Aarhus afsagt følgende Domme over dem, at da Hr. Rasmus Olsen har viet sin Kapellan og Datter sammen uden foregaaende tilbørligt Skriftemaal, bør han offentlig paa Prædikestolen

¹ 28. Marts 1601.

bekende denne sin Forseelse som ikke forsvarlig og betale Kongen en Sum Penge, som siden paa Kongens naadigste Behag kan komme de fattige til Bedste, og at Hr. Niels Pedersen Vraget skal have forbrudt sit Kald, saafremt Kongen ikke vil eftergive ham hans Forseelse. Da Hendrik Belov nu har forespurgt Kongen, om han skal procedere videre i Sagen efter de afsagte Domme, befales det ham i et og alt at rette sig efter de afsagte Domme, da Kongen ikke vil lade saadanne grove Forseelser gaa ustraffet hen. J. T. 5, 153. K.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Han har indberettet, at en, ved Navn Niels Pouelsen, der er barnefødt i Stavadt, for nogen Tid siden har taget Borgerskab i Aalborg, uden alligevel at nedsætte sig i Byen, og at det kun har været for under det Skin at kunne drive Landkøb med Køb af Korn til Skade for Borgerne i Aalborg, hvorfor disse ogsaa have klaget til Manderup Parsberg. Denne har derefter ladet en 26 Læster Korn, som Niels Pouelsen havde liggende i Aalborg, beslaglægge og har siden faaet Dom over Niels Pouelsen, hvorved Kornet er tildømt Kronen. Da han nu har forespurgt, om han skal rette sig efter Dommen eller lade Niels Pouelsen optinge for Sagen, bevilger Kongen herved, at Niels Pouelsen maa optinge for sin Forseelse. Manderup Parsberg skal derfor lade ham optinge for hvad han finder rimeligt, saa andre kunne se sig i Spejl deri og afholde sig fra at overtræde Kongens udgivne Breve og Mandater. K. Udt. i J. T. 5, 153 b.

15. Juli (—). Kvittansiarum til Fru Anne Lykke. Lodvig Munks Enke, der nu paa hendes afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Ørum Len til 1. Maj 1595, da Fru Anne Lykke efter sin Husbondes Død overleverede Lenet til Erik Lykke til Eskier, for den gejstlige Indkomst i Lenet i samme Tid og for de oppebaarne Penge-, Kvæg- og Madskatter. Hun blev ialt skyldig 75 Dlr. 1¹/₂ Ort, som hun nu har indbetalt i Rentekammeret. J. R. 6, 168.

16. Juli (—). Miss. til al Adelen i Sjælland, Laaland og Falster om at møde i Roskilde den 1. Sept. for Sten Brahe til Knudstrup, Hendrik Lykke til Ofvergaard, Lav Beck til Førsløf og Mogens Ulfeldt til Selsø for af disse at lade sig taksere for Rustning at holde [ligelydende med Brevet af 29. Maj 1601 til Adelen i Skaane, Halland og Blekinge]. Sj. T. 19, 315 b.

— Miss. til Sten Brahe, Hendrik Lykke, Lauge Beck og Mo-

gens Ulfeldt om, at de den 1. Sept. i Roskilde skulle taksere Adelen i Sjælland, Laaland og Falster for, hvor mange Heste enhver efter Evne, Formue og Arvegods er pligtig at holde til Rigets Tjeneste, og flittigt paase, at Takseringen bliver tilbørlig. Sj. T. 19. 316 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse for Sjælland og Anders Dresselberg for Laaland og Falster om at lade hoslagte aabne Brev om Taksation af Adelen for Heste at holde til Rigets Tjeneste forkynde [ligelydende med Brevet af 29. Maj 1601 til Kristen Barnekov, Axel Brahe og Jakob Beck]. Sj. T. 19, 316 b.

— Miss. til Knud Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at Jens Pors, Borgemester i Horsens, for nogen Tid siden har underkøbt to falske Vidner, der have vidnet, at han laa paa sin Sotteseng, da han var lovlig stævnet til at skulle møde i Rette paa Viborg Landsting, hvilket dog ikke har forholdt sig saaledes, eftersom han paa den Tid har været saa rask, at han godt kunde have mødt. Da der endnu ikke er forordnet nogen Lensmand paa Biugholm, der har Horsens i Befaling og kan forfølge Sagen, skal Knud Brahe lade saavel de to Vidner som Jens Pors tiltale, saa de ved første Lejlighed kunne blive straffede, da Kongen ikke vil lade saadant gaa ustraffet hen. K. Udt. i J. T. 5, 153 b.

17. Juli (—). Aab. Brev om, at Oluf Pedersen, barnefødt paa Kronens Gods i Audøer under Københavns Slot, mod straks at erlægge 100 Dlr. paa Rentekammeret herefter maa være fri for sit Fødested og bosætte sig, hvor han lyster. Sj. R. 14, 325.

— Miss. til Knudt Rud om, at han med saa ringe Bekostning som muligt skal lade opføre et Hus i Risby, hvori Clement Han, tilforordnet Hederider mellem Roskilde og København, kan have bekvem Bolig, og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 317 b.

— Miss. til nogle Købstæder i Jylland og Fyen om med det allerførste at sende nogle gode Murestre til Københavns Slot, da Kongen har Brug for saadanne til Byggeriet paa Københavns Slot. Der sendes dem Pas til Befordring paa Vejen hid. — Ribe 10; Aarhus, Randers og Haderslev hver 8; Odense 6; Nyborg 4. K.

— (**Kronborg**). Miss. til M. Hans Mikkelsen om, at Kongen har bevilget, at Villum Bubert, afdøde Johan Buberts Søn, maa

optages i Sorø Skole, hvis der er Plads ledig, og ellers saasnart der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 317 b.

17. Juli (Kronborg). Miss. til Sten Madsen om at hjælpe Berthe Svend Hendriksens til Rette mod hans Foged, saa meget som Lov og Ret er. Udt. i Sk. T. 3, 144 b.

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe til Knudstrup og Ebbe Munk til Fiellebroe. Da Kongen har bevilget, at Peter Redtz til Hørbygaard maa faa noget Krongods i Sjælland til Mageskifte for noget af sit Jordegods, saaledes som de hosfølgende Fortegnelser over Kronens og Peter Redtz's Gods nærmere udvise, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 317 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Knud Brahe til Engelstholm, Valdemar Parsberg til Jernet, Kieldt Brockenhuus til Lerbeck og Klaus Mund til Serridtsløf om personlig at møde paa Urup, naar Christen Thott til Boltinggaard tilsiger dem og han skal overtage Værgemaalet for Niels Skrams Datter, for at overlevere ham Inventarium, Breve, Jordebøger, Gældsbreve, Bo, Boskab og alt andet, som findes der, optage rigtig Fortegnelse derover og give den beskreven fra sig under deres Hænder og Forsegling. K. Udt. i J. T. 5, 153 b.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til alle Lensmændene i Jylland og Laaland og Falster. Kongen har bragt i Erfaring, at der allevegne i Landet endnu løber en hel Hob Løsgængere og Landløbere omkring, som aldeles ikke tage sig noget Arbejde for, men strejfe om blandt Bønderne og i Købstæderne fra et Sted til et andet og bedrive stor Modvillighed og Bedrageri til stor Besvær og Skade for Kongens Undersaatter. Da Kongen er til Sinds at ville bruge dem til andet Arbejde, skulle de straks lade søge allevegne i deres Len, baade i Købstæderne og paa Landet, efter de Løsgængere, som maatte findes der, og ufortøvet sende dem, de kunne faa fat i, til København, hvor de skulle blive sat til andet Hændernes Arbejde; dog maa de kun fremsende føre og stærke Personer, der kunne forrette groft Arbejde. K. Udt. i J. T. 5, 153 b.

23. Juli (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Bernt Funcke, Blytækker, har oplagt 113½ Skippd. Bly paa det ny Hus paa Frederiksborg og Peder Mund, Embedsmand paa Frederiksborg, har sluttet Kontrakt med ham om,

at han skal have 1 Dlr. for hvert Skippd. Bly, skulle Tolderne gøre Afregning med ham, hvis han har faaet noget paa Haanden, betale ham det resterende og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 318.

23. Juli (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Toldboden at betale 2000 Dlr., som Kongens Broder Hertug Ulrik har optaget i Amsterdam, 2495 Dlr., som Kongens Herold Johan Marienborg ligeledes har optaget i Amsterdam til Kongens eget Brug, 60 Jærnstykker til en Flisinger Skipper, hvert Hundrede til 5½ Gylden polsk, 5 Rosenobler og 50 Dlr. til Kongens Guldsmed Jacop Marquartsen og 40 Dlr., som Jacob Bockel, Soldat her paa Slottet, fik med til Tyskland, da han skulde hente nogle Smeltere herind, og føre det hele til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 318.

— (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre om at lade Tage Krabbe faa saa meget Egetømmer i Landskrone Slots Skove, som behøves til Istandsættelse af Øfvid Klosters Mølle, der efter Tage Krabbes Indberetning skal være meget forfalden. K. Udt. i Sk. T. 3, 144 b.

— Miss. til Knudt Brahe. Da Kongen har bevilget, at Fru Karinne Krabbe, Falk Gjøes Enke, maa gøre hendes Datters¹ Bryllup paa Bispegaarden i Aarhus, skal han, naar hun henvender sig til ham, lade hende faa Bispegaarden til Benyttelse, indtil hendes Datters Bryllup er overstaet. K.

24. Juli (Kronborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Caspar Hubbe, Bøsseskytte paa Kronborg, har berettet, at der er tilfalden ham paa hans Hustrus og hendes Søsters Vegne en Arv efter deres afdøde Fader Mester (!) Albret, forhen Borgemester i Køge, og at en af hans Hustrus Søstre i nogle Aar har været borte, saa hendes Søkende ikke ved, om hun er levende eller død. Da de flittigt have ladet spørge efter hende, men aldeles ingen Kundskab kunnet faa om hende, have hendes Arvinger begæret at maatte skifte hendes efterladte Gods mellem sig, hvilket Borgemestre og Raad dog have nægtet dem, medmindre de fik Kongens Tilladelse til at udlevere denne Søsters Gods. Det befales Borgemestre og Raad at erklære sig om, af hvilken Grund de beholde Caspar Hubbes Hustrus og hendes Søsters Gods hos sig, for

¹ Helvig Gjõe.

at Kongen kan give Caspar Hubbe tilbørligt Svar paa hans Begæring. Sj. T. 19, 318 b.

25. Juli (Kronborg). Miss. til Kronens Bønder i Blekinge. Da Fru Mette Ulfstand til [Torup]¹, Knud Grubbes Enke, har berettet, at en Del af dem resterer med Landgilde, Gaardfæstning, Oldensvin, Sagefald og Indfæstning af Udlendingen og andre Øer og af de Jorder og Enge, som have ligget til Løudkouf² Slot, og som hun efter Kongens Befaling har bortfæstet, og i andre Maader, hvilken Restance vedkommer saavel Kronen som hende, paalægges det dem herved strengelig med det første at betale Fru Mette Ulfstand eller hendes Fuldmægtig, hvad de restere med, saafremt de ikke ville tiltales og staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 144 b.

27. Juli (—). Miss. til Sten Maltissen og Jacob Beck. Paa det Møde, der sidste 9. Febr. holdtes ved Flakkebek paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig af de danske og svenske Kommissærer, besluttedes blandt andre Punkter, at alle de af Kongens Undersaatter her i Riget, som maatte have nogen Gæld at kræve enten hos Sverrigs Riges Krone eller hos Privatpersoner i Sverrig, eller som i andre Maader kunde have noget at beklage sig over, skulde møde enten selv eller ved Fuldmægtige i Nyløs den 10. Aug. for at tilkendegive deres Klager, hvor der saa skulde vederfares dem Lov og Ret. Der sendes dem Kopi af de nævnte Punkter i Afskeden, af de danske Undersaatters Klager og Kongens aabne Brev med Ordre til at give Møde i Nyløs ovennævnte Dag og nøje paase, at der vederfares Kongens Undersaatter Lov og Ret i deres retfærdige Sager, og at de blive befordrede til det, som de med Rette kunne kræve. — Postscriptum: Den Ekstrakt af Kongens Undersaatters Klager, som sidste Gang paa Grænsen blev andraget for de svenske Kommissærer, sendes dem med Ordre til at beholde den i Forvaring hos sig, indtil der er bleven forhandlet derom i Nyløs. Naar Forhandlingen om Klagerne er kommen til Slutning, skulle de med det første indsende Ekstrakten til Kancelliet med den Besked, der bliver gjort paa Klagerne. Sk. T. 3, 145 b.

— Aab. Brev om, at der paa det sidste Møde mellem Danmark og Sverrig paa Grænsen ved Flakkebek den 9. Febr. er besluttet, at alle Kongens Undersaatter, der maatte

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Storup.

² Lykaa.

have Tilgodehavende at kræve med Retten enten hos Sverrigs Krone eller hos Privatpersoner i Sverrig eller i andre Maader kunde have noget at beklage sig over, skulle møde i Nyløs¹ den 10. Aug. enten selv eller ved Fuldmægtige for at tilkendegive deres Brøst og Mangler, hvor der da skal vederfares dem Lov og Ret. Skønt Kongen ikke tvivler om, at de gode Mænd, som Hertug Carl af Sverrigs Rige maatte forordne til dette Møde, ville gøre, hvad kristeligt og retfærdigt kan være, har Kongen dog givet Steen Maltissen til Holmgaard og Jacob Beck til Førsløf, Embedsmænd paa Bahun og Varberg Slotte, Ordre og Fuldmagt til at møde samme Tid og Sted for at bistaa Kongens Undersaatter og paase, at der vederfares disse Lov og Ret efter den i Flakkebek gjorde Afsked. Sj. R. 14, 325 b.

27. Juli (Kronborg). Miss. til Preben Bild. Der er Trætte mellem Morten Skinkel til Østrup paa den ene og Gabriel Knudsen til Norskouf og Christian Knudsen til Skenderup paa den anden Side om nogle Sandemænd, som Morten Skinkel har ladet tilfølgge at skulle sværge om et Vold. Da deres Ed og Tov skal fuldendes den førstkommande 10. Aug. og Eiler Qvitzov, Landsdommer i Fyen, skal være vildig i Sagen og derfor besværer sig ved at dømme deri, skal Preben Bild sidde i Dommers Sted, naar Sagen skal foretages, dømme deri og give Dommen beskreven. K. Udt. i F. T. 3, 95.

— Aab. Brev, hvorved det paa et Aars Tid forbydes Undersaatterne paa Bornholm at udføre levende Kvæg der fra Landet. Sk. T. 3, 145. (Se CCD. III. 140 f.).

28. Juli (—)². Miss. til Hans Lindenov om med det første at lade ovenstaaende Forbudsbrev forkynde. K. Udt. i Sk. T. 3, 145 b.

— Miss. til Peder Munk, Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Erik Hardenberg, Absolon Gjõe og Christen Holck. Da Rigets Befæstninger paa Grænserne og Kongens Skibsarmada ikke ere saaledes forsynede med groft Skyts og anden Munition, som Nødtørsten og Lejligheden vel kunde kræve, hvis der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget fjendtligt og uforvarende paa, har Kongen overvejet denne Sag med 11 af Rigens Raad, der nu ere til Stede hos Kongen, og til tryggere Forsikring for Rigerne anset det for raadeligt,

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: Nyestedt. ² Sk. T. har: 27. Juli.

at enhver Landsbykirke i hele Riget, der har mere end én Klokke, kun skal beholde den største, medens de andre skulle støbes om og anvendes til Forstærkning og Forbedring af Rigets Arkeli, eftersom enhver Landsbykirke kan have nok i én Klokke, hvormed Kirketjenesten kan besørges tilbørligt, eller ogsaa kunne Kirkerne, hvis Sognene ligge saa langt fra hinanden, at flere Klokker ere nødvendige, snart igen blive forsynede med flere Klokker. Kongen anmoder dem om at meddele ham deres Betænkning om den Sag, for at Kongen siden i Tide kan forordne, hvad Rigets Lejlighed maatte kræve. Sj. T. 19, 319.

28. Juli (Kronborg). Aab. Brev om, at Jens Eversen, Borgemester i Landskrone, der har Kronens Parter af Korn-tienden af Barsebeck og Karleby Sogne i Fæste for en aarlig Afgift, som hidtil maa oppebære Tienderne i Kærven og indtil videre være fri for at svare nogen Afgift af dem. Sk. R. 3, 165 b.

— Aab. Brev om, at Fru Mette Ulfstand til Torup, Knud Grubbes Enke, har berettet, at hendes Husbonde er kommen i Løfte for afdøde Hans Speigel og dennes Hustru Fru Hilleborg Hansdatter for en stor Sum Penge, og at hun nu efter sin Husbondes Død er bleven manet for Pengene og har maattet gøre Udlæg, indfri Hans Speigels Hovedbreve til sig og udlægge en stor Sum Penge. Da Hans Speigel imidlertid for nogle Aar siden har maattet betale en Sum Penge for Jørgen Svabe, har Fru Hilleborg Hansdatter nu overdraget dette Tilgodehavende til Fru Mette Ulfstand og givet hende Fuldmagt til med Retten at kræve det af Jørgen Svabe. Da Jørgen Svabe har Livsbrev paa noget Krongods, men ikke selv har noget Jordegods, hvori Fru Mette ved andre lovlige Midler kan komme til sin Betaling, har hun begæret at maatte faa Indførsel i det Krongods, Jørgen Svabe har Livsbrev paa, saavidt det kan strække sig mod hendes Udlæg. Kongen bevilger herved, at Fru Mette Ulfstand med Rigens Ret maa lade Jørgen Svabe tiltale og forfølge paa det Herreds Ting, hvori Kronens Gods ligger, og hvis Jørgen Svabe ikke efter Rigens Ret vil rette for sig, lade sig indføre i det til ham forlenede Krongods og oppebære Indkomsten deraf og bruge det, ligesom hidtil Jørgen Svabe har brugt det; dog skal Godset uhindret falde tilbage til Kronen, saasnart Jørgen Svabe dør. Sk. R. 3, 166.

28. Juli (Kronborg). Livsbrev for Fru Giøril Faarsdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, der har tilskødet Kronen hendes Gaard og Gods Verpinge¹, paa følgende Krongods i Skaane: 15 [Gaarde] i Vindinge By i Hiøegbye Sogn, Briberg Eng og 1 [Gaard] i Tagerup i Baarre Herred, 10 [Gaarde] i Oxie og 3 [Gaarde] i Katterup i Oxie Herred, 11 [Gaarde] og 1 Gadehus i Lemmeidstrup i Vemminds Herred, uden Afgift. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 3, 167.

— Aab. Brev om, at Søren Jacobsen, Borger i Odense, har berettet, at han for nogen Tid siden har tilsagt Hr. Hans Niensens Tjener i Odense, ved Navn Hans Andersen, nogle ærerørige Ord og beskyldt ham for at have stjaalet noget Hø. Efter lang Forfølgning og Trætte er Sagen bleven forliget af Knud Rud, Embedsmand paa Odensegaard, og hans Broder Corfids Rud, saaledes som Knud Rud har meddelt ham Vidnesbyrd om. For nogen Tid siden har imidlertid Hans Andersen igen optaget den forligte Trætte, da han mener, at han er sin egen Værge og at Præsten ikke har kunnet forlige hans Sag, og forfulgt Sagen saa vidt, at der er overgaaet Søfren Jacobsen Høringsdele paa hans 3 Mark og at han saaledes er bleven gjort nederfældig. Da Sagen tidligere er bleven forliget i gode Mænds Nærværelse og Søfren Jacobsen efter Loven har rettet for sig, har han nu begæret Oprejsning, hvilken Kongen herved giver. F. R. 3, 61 b. K.

29. Juli (—). Miss. til Hannibal Gyldenstjerne om at lade den af ham efter Kongens Ordre² begyndte Forfølgning mod Knud Gyldenstjerne til Aagaard for de Penge, denne paa sin afdøde Faders Vegne skylder Tanum Kirke, falde, indtil han faar nærmere Besked, da Kongen har givet Knud Gyldenstjerne Henstand til førstkommende Paaske. K. Udt. i J. T. 5, 154.

31. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de ved første Lejlighed skulle købe 100 grønne Hestedækker til Kongen i Danzig. Udt. i Sj. T. 19, 319 b.

2. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Fru Mette Urne. Kongen af Skotland, Kongens Svoger, har nu sendt en Gesandt, Jacob Durham, hid for at udrette Kongen af Skotlands Ærinde, og han har samtidig tilskrevet Kongen, at der skal være tilfalden denne Jacob Durham nogen Arv efter Fru Mettes afdøde Husbonde

¹ Sk. R. har ved en Fejlskrift: Arrpinge. ² 18. Maj 1601.

Alexander Durham. Endvidere har Kongen af Skotland, da Jacob Durham er en fremmed og tilmed er ganske ukendt med dette Lands Lov og Ret, saa han ikke kan fordre sin Arv efter Landets lovlige Proces, anmodet Kongen om at hjælpe Jacop Durham til uden vidtløftig Trætte og Rettergang at faa, hvad der arveligen er tilfalden ham. Kongen har ikke kunnet nægte dette, da det i sig selv er billigt og ret, og det maa ogsaa anses for at være til Bedste for hende selv at blive af med denne Arv. Han har derfor ladet Befaling udgaa til 4 gode Mænd om at forlige hende og Jacob Durham i Mindelighed om Arven eller skille dem ad med Retten; han ved jo nok, at begge Parter egentlig burde have samtykket i denne Befaling i Forvejen, men han er dog alligevel gaaet ind paa Kongen af Skotlands Bøgøring, da den er i Overensstemmelse med Retten. Det befales hende at rette sig herefter og uden vidtløftig Rettergang lade Jacop Durham faa den Arv, der er tilfalden ham, da hun ogsaa derved bedst forekommer al videre Trætte og Ulejlighed, som kan opstaa ved at forhale Sagen, F. T. 3, 95. K.

2. Aug. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Dr. Tomis Fincke, Professor ved Københavns Universitet, paa et efter afdøde M. Laurids Fønbo ledigt Vikarie i Aarhus Domkirke, kaldet Vicariatus Chitilli, at nyde med Bønder, Rente og rette Tilliggende ligesaa frit som hans Formand har haft det. Naar han ikke længere er i Kongens Tjeneste ved Universitetet eller er forhindret ved anden Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 168 b. K.

— Forleningsbrev for M. Christen Stub paa det efter afdøde M. Laurits Fønboe ledige Kantordømme i Aarhus Domkirke, at nyde med Bønder, Rente og anden Tilliggende ligesaa frit som hans Formand har haft det. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. K. Udt. i J. R. 6, 169 b.

— Aab. Brev om, at Knud Gyldenstjerne til Aagaard har berettet, at da den aarlige Rente af hans Søster Jomfru Jutte Gyldenstjernes Arvegods ikke kan forslaa til Forrentning af hendes Gæld, hvilket medfører, at Gælden vokser fra Aar til Aar, til Skade og Ulejlighed for hende i Længden, har han som Værge for hende efter Raadslagning med Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg og Johan Rud til Møgelkier som hans og hans Søsters nærmeste Slægt

paa fædrene og mødrene Side anset det for raadeligt at sælge Godset og dermed i Tide betale Gælden. Da Loven imidlertid paabyder, at ingen Væрге maa sælge det Gods, han har under sit Værgemaal, har han nu begæret Kongens Tilladelse til at sælge Godset. Kongen har i den Anledning bevilget, at Knud Gyldenstjerne med Predbiørn Gyldenstjernes og Johan Ruds Vidende maa sælge Jomfru Jutte Gyldenstjernes Gods og dermed betale hendes Gæld. J. R. 6, 169. K.

2. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Knud Brahe om, at han i Eske Brocks Fraværelse sammen med M. Jens Giødtzen, Superintendent i Aarhus Stift, med det første skal forhøre det af Jens Skriver, Borger i Randers, der en Tid var Hospitalsforstander i Randers, medens afdøde Niels Skram var Lensmand paa Dronningborg, aflagte Regnskab som Hospitalsforstander, hvilket endnu staar uforhørt, skønt Jens Skriver gentagne Gange har anmodet Niels Skram om at faa det forhørt, kvittere ham derfor og have flittigt Indseende med, at de fattige ikke i nogen Henseende komme til kort. K. Udt. i J. T. 5, 154.

3. Aug. (—). Aab. Brev om, at en af Kronens vordnede Sønner, ved Navn Oluf Jensen, født i Forderup, maa være fri for sit Fødested og blive boende paa Landsdommer i Sjælland Lauge Becks Gods til Gengæld for, at denne har bevilget, at en af hans Bondesønner, ved Navn Niels Andersen, der skal være barnefødt paa Lauge Becks Gods i Haldagger og nu bor paa Kronens Gods i Horns Herred, maa være fri for sit Fødested. Sj. R. 14, 326.

5. Aug. (Kronborg). Miss. til Stehen Matsen. Da denne Brevviser, Vilhelm Reinharts, har faaet Skrivelse fra Hertuginde af Kurland til Kongen angaaende en Arv, som er tilfalden ham efter hans Modersøster, afdøde Sibilla Reuters i Halmstad, skal Stehen Matsen hjælpe ham til Ret, saa han uden Forhaling og langsommelig Rettergang kan faa den Arv, der er tilfalden ham. K.

— (**Asmindrup paa Jagten**). Miss. til Statholderen. Da Peder Maler har udført forskelligt Arbejde paa Frederiksborg, en Del efter Kontrakt og en Del uden saadan, saaledes som hans Fortegnelse viser, skal Statholderen gøre op med ham, lade ham faa sin Betaling af Rentekammeret og siden lade Rentemestrene føre den til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 319.

5. Aug. (Asmindrup paa Jagten). Miss. til Statholderen om at sørge for, at Gregorius Trehov, Kapelmester, faar $\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl, en fed Okse og nogle Lam, 4, 6 eller saa mange, som Statholderen synes, hvilket Kongen har givet ham til hans Bryllupshøjtid. Udt i Sj. T. 19, 319 b.

6. Aug. (—). Miss. til Anders Sinklar. Der har været Trætte mellem ham paa Kronens Vegne og Mons Gjõe til Gunderslefsgaard angaaende et Aalefiskeri, som er blevet tildømt ham paa Kronens Vegne. Da Kongen nu har bevilget, at Mons Gjõe herefter kvit, frit og uhindret maa bruge dette Fiskeri, maa han ikke gøre Mons Gjõe videre Hinder derpaa. Sk. T. 3, 146. K.

7. Aug. (—). Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Veddinge, der for nogle Aar siden have faaet Forskaansel for Havrelandgilde i en 3 Aars Tid, fordi de boede paa et saare trangt Sted og havde en meget daarlig Kornmark, som fra Aar til Aar slog mere Fejl med Korn, saa de næppe kunde avle, hvad de kunne underholde sig med, nu, da disse 3 Aar ere udløbne, igen have anmodet om yderligere Forskaansel for Havrelandgilde, hvilket Kongen har bevilget dem indtil videre. Sj. R. 14, 326 b.

— Aab. Brev om, at Peder Pedersen i Egeberg, der er forordnet til at være Herredsfoged i Odts Herred i Draxholm Len, maa være fri for at svare Landgilde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged. Sj. R. 14, 327.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. For nogen Tid siden fik Kronens Bønder paa Sejro bevilget Oldinge paa deres Ejendom, og de blev allesammen ansatte for Landgilde med Undtagelse af én Mand, som den Gang var Foged og havde sin Gaard kvit og frit. Da den Mand, der nu har faaet denne Gaard efter Fogden, klager over, at han maa svare den gamle Landgilde efter Jordebogen, skal Arrildt Hvitfeldt ogsaa lade denne Gaard sætte for en ringere Landgilde og lade den forandrede Landgilde indskrive i Jordebogen. Sj. T. 19, 319 b.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. For nogen Tid siden fik Kronens Tjenere i Sidinge i Draxholms Len bevilget Oldinge paa deres Jord, hvilke omsatte Landgilden. Nu have imidlertid 4 Mænd i Byen, Laurids Olsen, Laurids Sigvordtsen, Anders Lauridsen og Jep Jensen, klaget over, at de maa svare Fjerdeparten af en Okse ud over Oldingenes Taksation. Kongen har i den Anled-

ning bevilget, at de maa være fri for denne Fjerdepart, og befaler ham at lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Udt. i Sj. T. 19, 320.

8. Aug. (Paa Jægten i Asmindrup). Aab. Brev om, at Søfren Olsen i Nyegaard, der en Tid lang har været i Kongens Faders Tjeneste og af denne Grund har faaet Livsbrev¹ paa Nyegaard med en lille Mølle og nogen anden Ejendom, kvit og frit, nu, da han paa Grund af Alderdom ikke mere kan holde Bønderarbejdet ud, maa flytte til Nykøbing Købstad, men alligevel beholde Nyegaard med Møllen og den anden Ejendom, dog skal han være forpligtet til at holde Nyegaard ved Magt. Sj. R. 14, 327.

— Miss. til Sten Brahe. Da Hans Gynter, Skovrider, har klaget over, at der gøres ham Hinder paa det Havre, Hø og Strøelse, som han efter sin Bestalling skal have, fordi det ikke stykkevis er nævnet deri, befales det herved Sten Brahe at lade Hans Gynter faa ligesaa meget Havre, Hø og Strøelse, som andre Skovridere i Andtvorskouf, Vordingborg. Ringsted og Sorø Len aarlig faa, hvormom han skal erkyndige sig. Han skal ogsaa levere Hans Gynter, hvad denne herefter maatte have tilgode. Udt. i Sj. T. 19, 320.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Eskielstrup er 8 halve Gaarde, hver paa 1 Pd. Skyld, og at de derpaa boende Bønder for denne ringe Landgildes Skyld Tid efter anden blive forarmede, fordi de kun have ringe Jord, skal Arrildt Hvitfeldt af disse 8 halve Gaarde lade gøre 4 Gaarde, lade Bønderne blive siddende paa disse, lade dem svare den samme Landgilde, som der er svaret af de 8 halve Gaarde, og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Udt. i Sj. T. 19, 320.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Kronens Bønder i Draxholm Len have klaget over den ringe Kornvækst i Aar, og de have, da de frygte for ikke at kunne udrede deres Landgilde i Aar, anmodet om Udsættelse med denne til et andet Aar. Arrildt Hvitfeldt skal paase, at de Bønder i Lenet, som efter dette Aars Avling og deres Forraad og Formue ere i Stand til at udrede Landgilden i Aar, ogsaa gøre det, men lade dem, der have avlet meget ringe og ikke ere i Stand til at udrede Landgilden i Aar, faa Henstand til et andet Aar. Sj. T. 19, 320 b.

¹ 24. Okt. 1581.

12. Aug. (Kbhvn.). Miss. til nogle af Raadet¹ i Sjælland, Jylland og Skaane. I sidste Februar Maaned er det blevet bestemt, at der den sidste September skal holdes et Møde ved Knerøe paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig, hvor nogle af begge Rigers Raad skulle komme sammen for at forhandle om Rigerens Forhold. Da Kongen vil bruge dem ved dette Møde, skulle de indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være i København førstkomende 22. Sept. for at erfare Kongens Vilje og siden begive sig til Mødet paa Grænsen med saa mange Rideheste, som de ere takserede for af deres Len (i Brevene til de jydsk Raader: Medens Kongen har givet Raaderne i Sjælland og Skaane Ordre til at møde med saa mange Heste, som de ere takserede for af deres Len, vil han have dem fritaget herfor, medmindre de til deres eget Behov ville tage en Klipper eller to med sig, hvilket Kongen henstiller til deres egen Betænkning). Sj. T. 19, 320 b. Jvfr. 31. Aug.

— Miss. til Lauge Urne om ved første Lejlighed at møde i København for hos Kongens Kansler Christian Friis til Borreby at modtage og gennemse de Akter og Dokumenter, hvormed han skal møde den sidste September paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig ved Knerødt for at gaa i Rette om de Sager, som paa Kongens og Rigers Vegne skulle forhandles der mellem begge Rigers Raader. K. Udt. i Sk. T. 3, 146.

13. Aug. (Melby paa Jagten). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør, Køge, Helsingborg og Landskrone. Da der paa Kongens Orlogsskibe og paa Holmen er Brug for en Del gode Baadsmænd, fordi en Del ere døde og en Del bortkomne, skulle de af deres By stille N. gode Baadsmænd til Tjeneste paa Orlogsskibene og med det første sende dem til København. — Helsingør, Køge og Landskrone hver 10; Helsingborg 6. Udt. i Sj. T. 19, 321.

14. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jep Lauritsen, barnefødt paa Kronens Gods i Høgerup under Trøggevelsgaard, mod straks at betale 20 Dlr. i Rentekammeret, maa være fri for sit Fødested og bosætte sig, hvor han lyster. Udt. i Sj. R. 14, 327 b.

15. Aug. (Paa Jagten i Ølsted). Aab. Brev om, at Kongen har ladet handle med disse Brevvisere, Jens Koller og Pe-

¹ Disse Raader var: Kristen Friis, Peder Munk, Manderup Parsberg, Aksel Gyldenstjerne, Brejde Rantzau og Axel Brahe.

der Koller. boende ved Jærnhytten i Helsingborg Len, om, at de indtil videre skulle brænde saa mange Kul som muligt til Brug ved Smeltehytten ved Kronborg. De maa frit og uhindret selv lade det fornødne Ved hugge i Kronens Skove i Helsingborg Len og siden lade det føre hen til de Steder, hvor Kullene skulle brændes. Naar Kullene ere brændte, skal der betales dem 20 Sk. dansk for hver Læst af Helsingborg Slot. De skulle meddele Lensmanden paa Helsingborg Slot, paa hvilket Sted Kullene ere brændte, for at han kan sørge for, at de blive førte bort. Jens Koller og Peder Koller skulle være fri for at svare Landgilde af de Boliger, de bo i, saalænge de brænde Kul eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 14, 328.

15. Aug. (Paa Jagten i Ølsted). Miss. til Axel Brahe. Kongen har handlet med 2 Kulbrændere, Jens og Peder Koller, om, at de paa Kronens Skove i Helsingborg Len skulle brænde saa mange Kul som muligt til at bruge i Smeltehytten ved Kronborg. Da en Del af Bønderne i Lenet nu have tilbudt, at de ville køre Kullene til Helsingborg og levere dem paa Bryggen for en Fragt af 12 Sk. danske for hver Læst¹, skal han tilsige alle Kronens Bønder i Lenet og deromkring, at de, naar Kullene ere brændte, skulle køre disse til Helsingborg, og betale dem 12 Sk. danske for hver Læst, for at de skulle blive mindre besværede dermed. Hvis nogle af Adelens Tjenere godvillig ogsaa ville køre Kul, skal han ligesaa give dem 12 Sk. danske for hver Læst. Pengene skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Han skal tillade Kulbrænderne at hugge Ved til Kullene i Kronens Skove i Lenet. Sk. T. 3, 146 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Disse Brevvisere, Hans Pedersen og Erland Lauridsen i Kyrsvig i Knerød Sogn, have berettet, at de have et Stykke Engmark liggende inde hos en af Claus Podebusk til Krapperups Bønder, og at denne Bonde til Gengæld har et Stykke Eng liggende inde hos dem, da de have Overdrevet sammen, og de ville nu gerne mageskifte med Claus Podebusks Tjener, hvis Kongen vil tillade det. Brostrup Gjedde skal undersøge Sagen og lade Mageskiftet gaa for sig, hvis det kan

¹ Registranten har her: «Och efter ad nu en part bønderne der udi lenit dennom hafver erbødit at vilde for hver lest kul til Helsingborg och paa bryggen at lefvare 12 Sk. danske». Der synes at være faldne nogle Ord ud, men Meningen maa dog vistnok være som ovenfor i Teksten angivet.

være til Gavn for Kronens Bønder og Claus Podebusk vil bevilge det. Sk. T. 3, 146 b. K.

15. Aug. (Paa Jagten i Ølstød). Miss. til Christen Holck om at lade det Fæ og de Øg, som han har modtaget til Inventarium paa Hald Slot, vurdere af uvildige Mænd og siden sælge dem og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Det Skyts, som findes paa Hald, og som ligeledes er leveret ham til Inventarium, skal han ved første Lejlighed sende til København, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i J. T. 5, 154.

16. Aug. (—). Miss. til Carl Bryske. Disse Brevvisere, Sandemænd i Skoufby Herred, have beklaget sig over, at deres Ed og Tov er blevet dømt magtesløst paa Landstinget, fordi de have svoret en Dreng, ved Navn Søren Andersen, Hærværk over paa Grund af, at han har drevet noget Fæ til et Gærde og der var lavet Hul i Gærdet; siden er der gaaet Fældingsdom over dem, i hvilken Anledning Carl Bryske har ladet deres Bo beskrive. Carl Bryske skal med det første erklære sig om, hvorledes det hænger sammen med denne Sag, for at der, hvis deres Forseelse ikke findes at være saa stor eller grov, kan handles saa lideligt som muligt med dem. F. T. 3, 97. K.

— (**Kbhvn.**). Fortegnelse over Proviant, som straks skal forskrives til Udspisningen paa Holmen og Skibene i 1602: Københavns Len 90 Læster Byg, 50 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere inden Mortensdag; Roskildegaaards Len 6 Læster Rug, 50 Læster Byg, 5 Læster Gryn, 30 Læster Brød og 1½ Læst Smør, at levere inden Jul, 150 Lam og 200 Gæs, at levere til Mikkelsdag; Trøgevelde Len 20 Læster Brød, hvortil Rugen skal modtages paa Roskildeggaard, at levere til Jul; Draxholm Len 50 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til Foraaret; Frederiksborg Len 12 Læster Rug, 12 Læster Byg og 30 Læster Brød, at levere inden Fastelavn; Kronborg Len 6 Læster Rug, 8 Læster Byg og 20 Læster Brød, at levere inden Jul; Holbæk Len 10 Læster Brød, hvortil Rugen skal modtages paa Draxholm, at levere til Foraaret; Korsør Len 20 Læster Brød, at levere til Foraaret; Andtvorskouf Len 70 Læster Brød og 8 Læster Gryn, at levere til Foraaret; Vordingborg Len 20 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 200 Lam at levere til Mikkelsdag; Nyborg Len 10 Læster Brød, at levere til Foraaret; Malmøhus Len 200 Lam og 300 Gæs, at levere til Mikkelsdag; Landskrone Len 50 Lam, at levere til

Mikkelsdag; Varberg Len 10 Læster Smør, at levere til Mikkelsdag; Gotland 10 Læster Nødkød og 15 Skippd. Talg, at levere til Foraaret. — Følgende Toldere og Byfogder skulle købe til Kongen og levere inden Vinter: Tolderen for København 10 Læster Sild og 2 Læster Hvedemel; Tolderen i Helsingør 20 Læster Sild; Tolderen i Malmø 8 Læster Nødkød og 5 Skippd. Talg; Byfogden i Helsingør 3 Skippd. Talg; Byfogden i Landskrone 2 Skippd. Talg; Byfogden i Helsingborg 2 Læster Nødkød og 2 Skippd. Talg; Byfogden i Ystad 6 Læster Nødkød og 8 Skippd. Talg; Byfogden i Halmstad 3 Skippd. Talg og 4 Læster Nødkød; Byfogden i Laugholm 2 Læster Nødkød og 2 Skippd. Talg; Tolderen i Rødby 15 Læster Ærter. — 600 Øksne skulle forskrives eller købes, hvor Statholderen selv synes, og skulle leveres til Mikkelsdag. Udt. i Sj. T. 19, 321 b. Origg. t. Lauerits Mikkelsen, Byfoged i Helsingør, og Mats Jacobsen, Byfoged i Landskrone.

19. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Palle Pedersen som Foged over det Gods i Sverrig, som Fru Giørvel Faddersdatter til Børringe, Hr. Lauge Brahes Enke, har tilskødet Kongen. Han skal aarlig gøre Kongen Regnskab for Godsets visse og uvisse Indkomst, holde Bønderne paa Godset ved Sverrigs Riges Lov og Ret og ikke forurette dem mod Loven eller besvære dem med nogen ny Indfæstning eller andet usædvanligt Paalæg. Han skal i aarlig Løn have 150 Dlr. af Rentekammeret, saalænge han er i denne Tjeneste eller indtil Kongen giver anden Ordre, men skal saa rejse paa sin egen Bekostning, hvor han i sin Bestilling færdes her i Riget eller i Sverrig. Sj. R. 14, 328 b.

— Følgebrev for Palle Pedersen til Bønderne paa det ovennævnte svenske Gods. Udt. i Sj. R. 14, 329.

— Bestalling for Eiller Jacobsen som Tolder i Vordingborg. Sj. R. 14, 329.

— Forleningsbrev for Eiller Jacobsen, der har paataget sig at være Tolder i Vordingborg, paa Afgiften af [Kronens Part af Korntienden af] Ørsløf Sogn, som Niels Erikson har haft før ham. Udt. i Sj. R. 14, 329 b.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Han har indberettet, at Dæmningen ved Tudebeks¹ Mølle under Jungshofvidt Len er brøstholden og maa gøres i Stand med det første, da der gaar en

¹ Tubæk, Baarse H.

almindelig Landevej derover. Det befales ham at lade det Tømmer, som behøves til Planker eller Pæle, hugge i Lenets Skove og savskære og siden anvende det til Istandsættelse af Dæmningen med saa ringe Bekostning som muligt. Hvis der er noget brøsthøldent paa Møllen, skal han ogsaa lade det istandsætte og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 19, 323.

19. Aug. (Kbhvn.). Kgl. Beskærmelsesbrev for Hans Jørgensen, der nu i Fru Giøril Faarsdatter til Børinges høje Alderdom skal varetage hendes Bestillinger, givet for at forhindre, at han skal blive overfaldet med Vold eller Overlast af nogen af hendes Folk, som han skal have Tilsyn med, eller af andre. Sk. R. 3, 168.

20. Aug. (—). Miss. til Statholderen. Da Kongen har foræret Simon von Sallingen, der skal følge Kongens Gesandter til Rusland, en Æresklædning, skal Statholderen lade ham faa en saadan og lade Rentemestrene føre den til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 323.

— Miss. til Axel Brahe om at bestille og skaffe en hel Hob smaa Kampesten hos Bønderne i Helsingborg Len til Kongens Behov og erklære sig derom til Brede Rantzov, for at denne kan sende Skibe efter Stenene. Udt. i Sk. T. 3, 147.

— Oprejsningsbrev for Jacop Rasmussen, Indbygger i Haderslev, som rette Eftermaalsmand, til, som om Sagen nylig var sket, med Sandemænd at lade forfølge Sagen angaaende Drabet af hans Broder, Hans Rasmussen i Fiellerup, der for kort Tid siden er bleven dræbt i Kalløe Len, uden at Sagen i rette Tid er bleven forfulgt. K. Udt. i J. R. 6, 169 b.

— Mageskifte mellem Ifver Friis til Ørbek, kgl. Sekretær, og Kronen. J. R. 6, 169 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Albrit Skeel. Mikkel Møller, Bartskær og Borger i København, har berettet, at en Præst, ved Navn Hr. Jacob Hegelund i Darum, som nu er død, har skyldt ham for 4 Aars Kost, hvorom han ofte har gjort Anfordring hos Hr. Jacobs Arvinger, ligesom han ogsaa har faaet kongelig Befordrings-skrivelse til afdøde Albrit Friis, men paa Grund af dennes Død er der intet kommet ud deraf. Da han nu har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret i den Sag, befales det Albrit Skeel at hjælpe ham til Ret, saa han faar tilbørlig Betaling for det, som han kan bevise, at Hr. Jacob Hegelund er ham skyldig, for at Kongen

ikke skal blive besværet mere med den Sag. K. Udt. i J. T. 5, 154 b.

21. Aug. (Kbhvn.). Endelig Kvittansiarum til Envold Kruse til Hiermisløfgaard, Rentemester, der nu i Overværelse af Christian Friis til Borrebye, Kansler, Stehen Brahe til Knudstrup, Breide Rantzau til Rantzouholm, Statholder i København, og Arrild Hvitfeldt, Rigens Kansler, har gjort Regnskab for sin Indtægt og Udgift som Rentemester fra 1. Maj 1594, da han sidst gjorde Regnskab, til 1. Maj 1599. Han blev efter Regnskabet skyldig: 68 Rosenobler, 2 dobbelte Dobbelddukater, 1 Philipsdukat, 1 spansk gylden Real, 1 ungersk Gylden, 1975 $\frac{1}{2}$ Krone 1 $\frac{1}{2}$ Ort, forarbejdet i Kæder, 43 Goltgylden, 1 Frederik II's Guldklipping, 1 Horns Gylden, regnet for 12 Sk. lybsk, 36 $\frac{1}{2}$ Lod forarbejdet Kroneguld, rede Penge og Haandskrifter for 30,041 Dlr. 3 $\frac{1}{2}$ Sk. 4 Pend., som nu gaa, 8 nye Dlr., 11 spanske Realer, 134 $\frac{1}{2}$ Lod 1 Kvintin forgyldt forarbejdet Sølv, 4981 Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin hvidt Rusølv, 1 lille Kontrafeje af Guld med Kongens Faders og Moders Billeder paa, 2 af Kongens Faders egne »slette« Kontrafejer, 2 af Kongens egne Kontrafejer, hvert besat med 8 Diamanter, 4 af Kongens egne Kontrafejer, hvert besat med 4 Diamanter, 4 Rubiner, 66 af Kongens egne »slette« Kontrafejer, 1 Lod smaa gamle Perler, 2 Mk. danske Klippinger og 841 Mk. svensk rund Mønt, hvilket Envold Kruse nu paa Kongens Vegne har leveret fra sig altsammen til Sigvord Beck til Førsløf, der nu er Rentemester sammen med ham. Sj. R. 14, 329 b.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Mariager Klosters Len og Borgerne i Mariager og de nærmest liggende Købstæder om, at alle, der have Skuder, skulle møde med dem, naar og hvor Henning Reventlov, Embedsmand paa Mariager Kloster, tilsiger dem, for at indtage saa megen Kalk, som de kunne føre, og for en rimelig Fragt føre den til Bahus eller Halmstad, hvorhen det befales dem. Fragten skal blive dem betalt efter Henning Reventlovs Bevis. K. Udt. i J. T. 5, 154.

22. Aug. (Kronborg). Miss. til Henning Reventlov om at lade det medfølgende aabne Brev til Bønder og Borgere i hans Len og de nærmest liggende Købstæder læse for disse. Da Kongen har givet Arrild Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Draxholm, Ordre til at sende Skuder fra Draxholm Len til ham for at føre Kalk til Bahus eller Halmstad, skal han lade dem faa

Ladning, saasart de komme did. Da han for kort Tid siden har faaet Befaling til at sende 1000 Læster Kalk til Halmstad og 500 Læster Kalk til Bahus, skal han drage Omsorg for, at det heraf, som endnu ikke er fremsendt, med det allerførste bliver sendt, for at Bygningen ikke skal blive forsømt af Mangel paa Kalk. K. Udt. i J. T. 5, 154 b.

22. Aug. (Kronborg). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen har Brug for en hel Hob Kalk til Bygningen ved Halmstad og paa Baahus, og da Henning Reventlov, Embedsmand i Mariager Kloster, ved Mariager og der omkring ikke kan faa saa mange Skuder, som behøves til at fremføre Kalken, medens Undersaatterne paa Sejro og andensteds i Draxholm Len have mange Skuder, som de lade løbe i Fragt, skal han give alle dem paa Sejro og andensteds i Draxholm Len, der have Skuder, Ordre til straks at begive sig til Mariager med disse for at indtage saa megen Kalk, de kunne føre, og for en rimelig Fragt føre den til Halmstad eller Baahus, eftersom de faa Ordre til. Naar de have fremført Kalken, skal Fragten betales dem af Lensmanden paa det paagældende Sted, dog skulle de have Bevis med fra Henning Reventlov om, hvad Fragt han er bleven enig med dem om. Naar de have afleveret den første Ladning, skulle de løbe tilbage igen efter mere Kalk, saa al den Kalk, som i Sommer skal bruges til Bygningen, med det første kan blive fremført. Han skal foreholde Undersaatterne, at de ikke paa Grund af deres egen Haandtering maa vise nogen Forsømmelse, da Kongen ikke forlanger, at de skulle fremføre Kalken for intet, men vil give dem en rimelig Fragt, og da det er i høj Grad fornødent for Riget, at Befæstningerne med det første kunne blive gjort færdige. Sj. T. 19, 323.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen nu sender to af sine Vildtskytter over til hans Len [Hald] for at skyde 100 Stykker Vildt til Kongens Behov, skal han, naar Vildtet er skudt og slaaget, skaffe Salt og Træ dertil, føre Tilsyn med, at det bliver indsaltet og forvaret godt, og siden skaffe Vogne til at fremføre Vildtet, saa det med det allerførste kan blive sendt herover. K. Udt. i J. T. 5, 154 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om Koncession for Villum Hendriksen i Egebek til at opgrave Stenkul i Helsingborg Len. Sj. R. 14, 333 b. (Tr.: CCD. III. 141f.).

— Miss. til Envold Kruse og Sigvort Beck, Rentemestre. Da

Kongen har eftergivet Trommeter Jacob Jurgen de 150 Dlr., som han efter sin Haandskrifts Lydelse skylder Kongen, skal Rentemestrene igen tilstille Jacob Jurgen hans Haandskrift og føre Beløbet til Udgift i deres Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 323 b.

23. Aug. (Kbhvn.). Sk. T. 3, 147 b, se 26. Aug.

24. Aug. (Kronborg). Forleningsbrev for Morten Jensen, Tolder i Helsingør, paa det Vikarie i Roskilde Domkirke, som er ledigt efter afdøde Hr. Søfren Olsen. Naar han ikke længere er forhindret i nogen Rigens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sj. R. 14, 334.

— Miss. til Ennevold Kruse og Sigvort Beck, Rentemestre. Da Kongen har eftergivet Drabantpiberen de 20 Dlr., som han skylder Kongen, skal Rentemestrene igen tilstille ham hans Brev og føre Beløbet til Udgift i deres Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 323 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa de Privilegier, der af Kong Frederik II ere givne og stadfæstede¹ Aarhus Købstad. Sk. R. 3, 168².

— Miss. til Steen Maltessen. Peder Basse, Embedsmand paa Roskildegård, har berettet, at da han var forlenet med Nunne Klosters Gods, blev det af Godset, som laa i Viglen, lagt ind under Bahus Slot, dog skulde den aarlige Landgilde af Godset med andet mere følge Peder Basse, og Steen Maltessens Fogder skulde paa Peder Basses Vegne opkræve det. Han har ogsaa faaet en Del deraf, men en Del resterer endnu, og da han nu paa Rentekammeret har betalt den aarlige Afgift, han skulde give deraf, har han anmodet om at maatte blive befordret til det, som Steen Maltessens Fogder have oppebaaret af Bønderne i Viglen, eller som endnu maatte restere hos disse. Det befales Steen Maltessen at drage alvorlig Omsorg for, at hans Fogder betale Peder Basse, hvad de maatte have oppebaaret af Nunne Klosters Gods i Viglen og hvad Bønderne maatte restere med og ere pligtige at udgive. Sk. T. 3, 147.

—³ Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Sildefiskeriet ikke mere skal gaa til ved Nibe,

¹ 3. Juli 1561. ² Udenfor er skrevet: Denne stadfestelse blev igjen udgivet och daterit: Hafniae 21. Ap. 1605. ³ Selve Konc. er dateret: 23. Aug., men bagpaa den er skrevet 24. Aug., hvilket ogsaa J. T. har.

skal han paa Kongens Vegne indkræve og modtage af Tønнис Balckenberg, forrige Sildesalter i Nibe, hvad denne sidst blev Kongen skyldig paa sit Regnskab, nemlig 97 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Mk. 2 Alb. 1 Pend., som før gik, 51 smalle Læster 5 Tdr. 1 Skp. Salt, 81 Læster 1 $\frac{1}{2}$ Td. Heringsbaandstønder og 291 Baandstager, og indtil videre holde det i god Forvaring. K. Udt. i J. T. 5, 155.

25. Aug. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Mikkelsen om nu til førstkommende Mikkelsdag at indtage en Søn af Hans Lauridsen, Organist i Helsingør, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 324.

— Miss. til Knudt Rud Jørgensen. Da Kongen har eftergivet Laurids Brun i Bagsverdt, der har mistet Bo og Boskab, Hus og Gaard ved en skadelig Ildebrand, dette Aars Landgilde og skænket ham et af Husene paa Sollerødt, skal Knudt Rud skaffe ham Heste og Vogne til at fremføre Huset og føre den eftergivne Landgilde til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 324.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne om at have flittigt Tilsyn med, at den Teglbænder ved Netterbye i Blekinge, som Kongen har antaget til at brænde Sten i den der opbyggede Tegl-ovn for en bestemt Betaling for hvert Tusinde Tagsten eller Mursten, med det første brænder saa mange Sten som muligt. De Bekostninger, der efter Kongens Forordning ville medgaa hertil, skal Axel Gyldenstjerne føre til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sk. T. 3, 147 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Brostrup Gjedde. Jacob Somnitz, »vor Mand og Tjener«, har berettet, at hans Hustrus Broder Hendrik Aagesen efter sin udgivne Haandskrifts Lydelse er ham en Sum Penge skyldig, men har brugt Trudsler og Undsigelse mod ham og ikke med det gode villet betale, da Jacob Somnitz har ladet æske sine Penge af ham. Det befales Brostrup Gjedde at kalde Hendrik Aagesen for sig og tage Haanden af ham paa, at han i alle Maader vil være Jacob Somnitz og hans Fuldmægtige ubevaret og afholde sig fra al Trudsel, Undsigelse og Haandgerning mod ham. K. Udt. i Sk. T. 3, 147 b.

26. Aug. (—). Bestalling for Carsten Richartsen som Skibshøvedsmand med en aarlig Løn af 150 Dlr. og 2 Hofklædninger. Han skal være forpligtet til at lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor og naar det befales. Sj. R. 14, 334 b.

26. Aug.¹ (Kbhvn.). Miss. til Fru Giørvæl Faarsdatter om af Hensyn til Kongen at bevilge, at denne maa lade en Teglovn opsætte ved Lindholms Ladegaard, og at give sin Foged Hans Jørgensen Ordre til nu at lade kaste Ler dertil i Tide, naar det er Bønderne mest bekvemt, og paa de Steder, hvor Teglovn bedst kan henlægges; Hans Jørgensen ved vel selv Besked om, hvor Kongen vil have Teglovn lagd. Endvidere skal Hans Jørgensen sørge for, at der bliver skaffet Ved af den fornede og unyttige Skov, som findes deromkring, og særlig fra den Mose, som han selv ved, at Kongen vil have ryddet. K. Sk. T. 3, 147 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne om at hjælpe Fru Mette Ulfstand til Torup, Knudt Grubbes Enke, til at faa de Restancer indkrævede, som hun har staaende hos Bønderne i Blekinge, og hjælpe hendes Fuldmægtige til Ret mod dem, som vise sig modvillige. K.

— Miss. til Henrik Belov. Fru Karinne Krabbe til Skiersøe, Falk Gjoes Enke, har ansøgt Kongen om at maatte faa hendes Sognekirke, Droubye Kirkes Tiende for en rimelig Indfæstning og mod at svare sædvanlig Afgift deraf, hvilken hun saa siden vilde anvende til Kirkens Bygning og Forbedring og deri ramme Kirkens Gavn og Bedste, særlig da hendes afdøde Husbonde ligger begravet i Droubye Kirke og hun ogsaa til sin Tid selv vil have sit Lejersted der. Kongen har under disse Omstændigheder bevilget hende Tienden fremfor nogen fremmed og befaler Henrik Belov at lade hende faa Kirketienden for en rimelig Indfæstning og den sædvanlige Afgift og at paase, at Kirkens Indkomst bliver anvendt til Kirkens Bedste, og at hun lader gøre rigtigt Regnskab derfor. K. Udt. i J. T. 5, 155.

27. Aug. (Kronborg). Miss. til Steen Maltissen om at kalde Claus Jensen, Borger i Marstrand, for sig og erfare den Kundskab, han har om Erts. Udt. i Sk. T. 3, 148.

28. Aug. (—). Forleningsbrev for Pouel Skriver, Borger i Aarhus, paa det efter afdøde M. Laurits Fønbo ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke, at nyde med Bønder, Rente og rette Tilliggende, kvit og frit. Han skal residere ved Aarhus Domkirke og holde Residensen i god Stand. K. Udt. i J. R. 6, 173 b.

¹ Sk. T. har: 23. Aug., men Brevet er indført mellem Breve af 25. og 27. Aug.

30. Aug. (Kronborg). Miss. til Statholderen om at skrive til alle Lensmændene om, at de paa Kongens Slotte og Gaarde skulle lade samle alle Senerne af de Øksne, der i Aar blive slagtede, baade de forreste og bagerste Sener, da de behøves til noget Arbejde. Udt. i Sj. T. 19, 324.

— Miss. til Peder Mund. Da Kongen nu har befalet ham at nedbryde Slottet [Frederiksborg], skal han tilstille Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Kronborg, det Inventarium, der findes derpaa, og tage Bevis af ham for Modtagelsen. Udt. i Sj. T. 19, 324.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Kongen vil nedbryde Frederiksborg Slot og har befalet Peder Mund at levere ham Inventariet paa Slottet, skal han modtage dette, give Kvittans derfor og indtil videre holde det i Forvaring paa Kronborg. Udt. i Sj. T. 19, 324.

31. Aug. (—). Aab. Brev om, at Gadstrup Sogn udenfor Roskilde, som afdøde Hr. Søfren Olsen, Kapellan til Domkirken i Roskilde, har haft, fordi den Løn, som ellers er lagt til Kapellans Underhold, skal være meget ringe, herefter altid skal indehaves af den Person, som bliver forordnet til Kapellan ved Domkirken i Roskilde, dog skal denne saa altid betjene Sognet med tilbørlig Kirketjeneste. Sj. R. 14, 335.

— (**Roskildegaard**). Miss. til 6 af Raadet. De have tidligere faaet Ordre til at møde i København den 22. Sept., men da der siden den Tid er begyndt en farlig Pestilens i København og der ogsaa er forefalden andre Ting, der forhindre Kongen i at være til Stede i København til den Tid, befales det dem sikkert at møde hos Kongen den 28. Sept. paa Grænsen ved Knerød i den By, som er forordnet til Raadets Losement, for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 19, 324. Jvfr. 12. Aug.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen vil sende 6 af sine Raader og gode Mænd, 6 Hofsinder og 4 Kancelliforvandre til Grænsen ved Knerød, hvilke skulle ankomme dertil den 28. Sept. med omtrent 100 Heste, skal han med det første bestille de bekvemste Losementer der er at faa og Staldrum til 100 Heste og give Bønderne deromkring Ordre til at skaffe Senge, Fetalje, Brød og andet did, som behøves til Kongens Raaders og gode Mænds Folk og Heste, hvilket skal blive Bønderne betalt af Kongens Raader og gode Mænd efter den Forordning, som var

gjort paa Grænsen i Varberg Len sidste Gang i Februar Maaned. Hvad Underholdningen til Kongens Raader og de andre Adelspersoner, som komme did, angaar, da vil Kongen paa egen Bekostning holde et fyrsteligt Taffel for dem, hvortil Brostrup Gjedde i Tide skal skaffe Fetalje og hvad andet, som kan faas dér; hvad der ikke kan faas dér, vil Kongen sende did. Hvad der gaar med, skal Brostrup Gjedde føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 148. K. Orig.

1. Sept. (Kronborg). Miss. til Statholderen om at lade Charitas, der er kommen fra Gulland med Tømmer, løbe til nærmeste Havn eller Ladested ved Børringe Kloster og der oplægge Tømmeret, indtil Kongen giver Ordre om, hvor det skal føres hen. Udt. i Sj. T. 19, 324.

3. Sept. (—). Miss. til Statholderen om, at Kongen har bevilget, at Simon von Sallinge af Rentekammeret maa faa Halvdelen af hans tilkommende Aarsløn forud paa Haanden foruden det, han allerede har faaet til Brug paa den russiske Rejse, og lade Rentemesteren føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 19, 324 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da David Lucht efter Kongens Ordre har udtaget forskellige Kramvarer til en Pige, som Kongen lader oplære der i Byen, skulle de betale ham dette efter hans Regnskabs Lydelse og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 324 b.

— Aab. Brev om, at Fru Giøril Faarsdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, der har faaet Livsbrev paa Kronens Gaard Lindholm og Lemmindstrop By i Malmøhus Len, tillige for Livstid maa nyde Jus patronatus til Sveddalle Kirke i Lindholm Birk og Lemmindstrop Kirke i Vemminghøig Herred, kvit og frit. Sk. R. 3, 168 b.

4. Sept. (Roskildeggaard). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage den 28., 29. og 30. Okt., skulle de, hver i sit Len, sørge for, at der ikke paa disse Dage bliver holdt Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Ære, Reverens og kristelig Andagt. Sj. T. 19, 324 b.

— Miss. til Landsdommerne Mogens Juel og Ifver Juel i Jyl-

¹ De opregnes alle med deres Len.

land, Lauge Beck i Sjælland, Eyller Qvitzov i Fyen, Rubeck Pors paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Peder Madtsen i Halland og Blekinge og Jens Koefodt paa Bornholm om at lade det aabne Brev om Bededagene forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 19, 325 og 326.

5. Sept. (Roskildegård). Miss. til Knudt Rud Jørgensen. Eske Krafse til Assindrup har berettet, at hans Moder¹ har bestemt at ville holde Skifte med sine Børn om den Arv, der er tilfalden dem efter deres afdøde Fader, 14 Dage før Mortensdag. Da Eske Krafse er Værge for sin Broderdatter, Jomfru Margrete Krafse, der skal gaa i lige Arv med ham og hans Broder², og derfor ikke godt for Mistankes Skyld kan forestaa Værgemaalet for hende ved den Lejlighed, befales det Knudt Rud som hendes nærmeste Slægt paa fædrene Side at paatage sig Værgemaalet for hende, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares hende hvad ret og billigt er. Sj. T. 19, 326.

— (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de 300 Dlr., som de have forskrevet til Dulandt, der skal købe forskellige Instrumenter til Kongen i England, skulle blive dem godtgjorte i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 326 b.

9. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Berideren paa Teigelstrup siden Paaske har haft en Smed hos sig, der endnu ingen Maanedspenge har haft, skulle de fra Paaske at regne betale denne Smed samme Besolding og Maanedspenge, som Kongens andre Karle faa, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 326 b.

— Miss. til Steen Matsen om ved første Lejlighed inden Vinter at lade den Jomfrupostej ved Halmstad, ved hvilken Kongen med Gemalinde, Jomfruer og Hofsinder lod sig forlyste med Arbejde, gøre helt færdig. K. Udt. i Sk. T. 3, 148 b.

— Miss. til nedennævnte Adelige. For nogen Tid siden³ have de bevilget, at alle deres Bønder i Halmstad Len maatte arbejde paa den ny Befæstning ved Halmstad Købstad. Da den Tid, for hvilken denne Bevilling gjaldt, nu paa det nærmeste er forbi, og Befæstningen endnu ikke er helt færdig, anmodes de, da det er Kongen og Riget i høj Grad magtpaaliggende, at Befæst-

¹ Hilleborg Bilde g. m. Ejler Krafse.
Sept. 1598.

² Kristoffer Krafse.

³ 18.

ningen med det første bliver helt færdig, om at give deres Samtykke til, at deres Bønder i Halmstad Len endnu i 3 Aar efter den første Bevillings Udløb maa arbejde paa Befæstningen, for at denne med det første kan blive helt færdig. De skulle med det første erklære sig til Kongen herpaa, for at denne kan vide at rette sig derefter. — Register: Unge Lauge Urne, Claus Podebusk, Fru Giørel, Peder Matsen, Frants Brockenhuus, Fredrik Lange, Fru Sitsel Urne, Lauge Beck, Fru Anne Grubbe Erik Gris's, Eske og Christoffer Krafse, Hendrik Lykke, Peder Thott, Fru Berrette Niels Krabbes, Niels Gyldenstjerne, Claus Daa for de Bønder, der tilkomme ham med hans Søster¹, Anders Dresselberg, Claus Maltesen, Aage Lauritsen, Gabriel Sparres Arvinger, Steen Maltesen, Børge Rosenkrantz, Hans Lange, Baltser Leffel, Fru Hilleborg Jørgen Skrams, Fru Helle Marsvin, Christian Thott for de Bønder, som han har i Forsvar paa Niels Skrams Datters² Vegne, Peder Brahe, Jens Bildes Frue, Corfids Thott, Brostrup Gjedde, Steen Brahe for hans Brodersøns² Bønder, som han har i Befaling, Fru Hilleborg Bilde til Asendrup, Johan Bernekov, Fru Inger Corfits Lauridsens, unge Eske Bilde, Hendrik Belov, Eske Brock, Brede Rantzau, Søfren Axelsen, Oluf Bilde, Fru Lisabeth Anders Thotts, Gert Rantzau, Niels Brun, Eske Bilde, Truidt Axelsen, Fru Anne Anders Bings, Anders Hvitfeldt, Johan Urne, Melkior Ulfstand, Morten Mogensen, Erik Thotts Børn, Fru Kirsten Lindenov Steen Bildes, Fru Beate Otte Brahes, Jomfru Margrete Skram, Fru Birgitte Bilde, Fru Mette Høg Jacob Trolles, Johan Due, Fru Dorrethe von Ahlefeldt Hans Sparres, Steen Matsen, Vilhelm Dresselberg, Knud Urne, Tommis Sidzewis, Fru Maren Bilde Laurits Skrams, Fru Beate Brahe Hr. Jørgen Lykkes, Fru Agata von Mehlen til Lindsgaard, Markor Jensens Enke, Fru Bergette Thott, Fru Bergette Skave og Fru Beate Hvitfeldt. Sk. T. 3, 148 b. K.

17. Sept. (Warnemünde). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de skulle arrestere, indtil nærmere Ordre, de Hr. Constaf⁴, Gise og Gierdt Brands, Øvrighedspersoner i Danzig, tilhørende Skibe med Gods, saasart de komme i Sundet. Udt. i Sj. T. 19, 326 b.

18. Sept. (Güstrow). Miss. til Statholderen. Kongen sender

¹ Hilleborg Olufsdatter Daa. ² Elsebe Skram. ³ Tønne Brahe Jørgensen. ⁴ Formentlig Fejlskrift for: Konstantin, jvfr. 2. Juli 1602.

Argo til København, hvor det skal blive liggende i Vinterleje; Statholderen skal straks lade det losse og aftakle og afskedige Skibsfolket. Udt. i Sj. T. 19, 327.

1. Okt. (Laholm). Miss. til Sten Madsen om med det allerførste at lade opbygge en Stald til 24 Heste i Halmstad og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 150.

— Miss. til Steen Madsen. Da Kongen har bevilget, at Mester Hans Stenwinckels Enke maa faa et Aars Husleje kvit og frit til den Gaard i Halmstad, som hun nu bor i, skal han tilstille hende nævnte Husleje af Indkomsten og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 150.

— Miss. til Giert Rantzau. Da Kongen har bevilget, at Stehen Matsen, Embedsmand paa Kronens Gaard i Halmstad, maa faa 2000 Dlr. paa Rente af de Penge, som Giert Rantzau paa Kronens Vegne har oppebaaret paa Omslaget, skal Giert Rantzau mod nøjagtig Forskrivning, Brev og Segl lade Stehen Matsen faa disse 2000 Dlr. og indføre det i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 5, 155.

4. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Hendrik Freske, Raadmand i Køge, som Tolder sammesteds. Sj. R. 14, 335 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Axel Brahe om uden al Forsømmelse at give Bønderne i Helsingborg Len Ordre til at være til Stede og nedføre Stenkul til Prammen, saa ofte den sendes derover. Udt. i Sk. T. 3, 150 b.

— Miss. til Sten Madsen. Hoslagt sendes ham en Supplik fra Niels Arvedsen i Olderup i Aarsted Herred med Ordre til med det første at erklære sig om, hvorledes det hænger sammen dermed, saa der kan gives Niels Arvedsen tilbørlig Besked, hvis han gør videre Anfordring. Sk. T. 3, 150 b.

5. Okt. (—). Miss. til M. Hans Mikkelsen om, at en Søn af Hr. Christen Jensen, Sognepræst til Karup Sogn, maa blive optaget i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 327.

6. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Hendrik Wessel fra Oldenborg og hans Medgesell 50 Dlr., som Kongen har bevilget dem for deres Fortæring her ind i

¹ I Registranten er Uddraget dateret: København.

Riget, og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 327.

9. Okt. (Roskildeggaard). Forleningsbrev for Peder Frandtsen, Kongens Herold og Borger i København, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste og forholdt sig tro og flittigt, paa Kronens Part af Korntienden af Udbye Sogn, som afdøde Marcus Jørgensen hidtil har haft, kvit og frit. Sj. R. 14, 336.

10. Okt. (—). Miss. til Peder Munk, Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Prebiørn Gyldenstjerne og Christian Holck om at taksere den jydsk Adel i Viborg 25. Nov. [ligelydende med Brevet af 16. Juli 1601 til Sten Brahe etc.]. Udt. i Sj. T. 19, 317.

— Miss. til Stiftslensmændene i Jylland Manderup Parsberg [Aalborg Stift], Christian Holck [Viborg Stift], Knudt Brahe [Aarhus Stift] og Albret Skeel [Ribe Stift] om at lade det aabne Brev om Taksationen forkynde paa alle Herredstingene [ligelydende med Brevet af 16. Juli til Peder Basse og Anders Dresselberg]. Udt. i Sj. T. 19, 317.

— Miss. til Erik Hardenberg, Absolon Gjøe, Breide Rantzau og Jacob Rosenkrantz om at taksere Adelen paa Fyen og Langeland den 18. Nov. i Odense [ligelydende med Brevet af 16. Juli til Sten Brahe etc.]. Udt. i Sj. T. 19, 317.

— Miss. til Knudt Rud paa Odensegaard om at lade det aabne Brev om Taksationen forkynde paa alle Herredsting paa Fyen og Langeland. Udt. i Sj. T. 19, 317 b.

— Aab. Brev om, at saltet Kød maa udføres af Riget fra dette Brevs Datum af til Pinsedag 1602. Sj. T. 19, 327. (Se CCD. III. 142).

— Miss. til de Lensmænd¹, der have Købstæder i Befaling, om at lade det aabne Brev om Udførsel af saltet Kød forkynde i deres Købstæder, saa alle, baade indlændiske og udlændiske, kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 19, 327 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Udførsel af saltet Kød forkynde paa Landstingene og siden holde det i god Forvaring. Udt. i Sj. T. 19, 327 b.

— Miss. til Lensmændene² over hele Riget om Indsendelse

¹ De opregnes alle med deres Købstæder. deres Len.

² De opregnes alle med

til Mønten i København af Klokker fra alle de Landsbykirker, hvortil Kongen paa Kronens eller Kapitlernes Vegne har Jus patronatus. Sj. T. 19, 328 b. (Tr.: Dsk. KL. III. 13 f.).

10. Okt. (Roskildegård). Miss. til Eske Brock og Carl Bryske. Da Traktaten i Stettin udtrykkelig indeholder, at Sejladsen til Narva og Handelen med Russerne skal staa Kongens Undersaatter frit for, men Hertug Carl en Tid lang og endnu daglig vil formene Kongens Undersaatter Sejladsen til Narva og Handelen med Russerne, skulle de blandt andre Hverv forhandle med Storfyrsten af Rusland om, at han vil tillade Kongens Undersaatter frit at bruge deres Købmandsskab paa den russiske Side, og forestille Storfyrsten, at saadan Handel vil være til Gavn baade for hans og Kongens Undersaatter paa deres Købmandsskab, Næring og Bjærgning. Da baade Hertug Carl og hans Kommissærer beraabe sig paa en Forhandling 1595 mellem Storfyrsten og Sverrig, hvori det skal være vedtaget, at der aldeles ingen Handel maa finde Sted paa Narva, men at Stapelen og al Handel skal være forlagt til Reval, og derhos lade sig forlyde med, at Storfyrsten skal have afstaaet den Rettighed, som han plejede at lade oppebære af Søfinnerne i Finmarken og Tromsø Len indtil Mallanger, til Sverrig, hvortil dog hverken Storfyrsten eller Sverrigs Krone har haft nogen Ret, skulle de med højeste Flid forfare, hvorledes det forholder sig, om Storfyrsten vedkender sig saadant eller ej, og lade Forhandlingen herom og det Svar, de faa, indføre i deres Relation ved deres Hjemkomst. Sj. T. 19, 330.

—¹ (**Kronborg**). Bestalling for Hendrik Hermensen som Urtegaardsmand paa Frederiksborg Slot. Han skal passe Kongens Have med Tilbehør, plante og arbejde deri efter en Urtegaardsmands Bestilling og være Lensmanden paa Frederiksborg lydige. Han skal, fra sidste Paaske at regne, have 30 gl. Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger i aarlig Løn. Han skal selv have 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge og maa om Sommeren holde 2 Svende og om Vinteren 1 Svend og til hver Svend oppebære 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at regne fra sidste Mikkelsdag. Sj. R. 14, 336 b.

¹ I Sj. R. er dette og det følgende Brev dateret: 10. Aug.; dette er dog vistnok en Fejlskrift for 10. Okt., da Brevene ere indførte mellem Breve af 9. og 11. Okt.

10. Okt. (Kronborg). Bestalling for Hendrik Drejer som Drejer i Drejerkammeret paa Frederiksborg Slot og andensteds paa Kongens Slotte og Huse, hvor Kongen har hans Arbejde og Tjeneste behov. Han skal med Flid udføre det Arbejde, som Kongen giver ham Ordre om, og føre flittigt Tilsyn med Drejerkammeret og det, som findes deri. Han skal, fra St. Hans Dag Midsommer 1600 at regne, have 30 Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger i aarlig Løn og fra sidste Mikkelsdag at regne 5 Dlr. hver Maaned i Kostpenge, alt at udrede af Lensmanden paa Frederiksborg. Endvidere skal han have frit Brændevod og Lys til Nødtørft paa Drejerkammeret, naar han arbejder dér. Sj. R. 14, 337.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Hertug Ulrik har optaget 1000 Dlr. i Nederlandene udover de 2000 Dlr., som de efter Kongens Ordre have forskrevet til Hertugen, skulle de ogsaa af Tolden betale disse 1000 Dlr. og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 327.

11. Okt. (—). Oprejsningsbrev for Laurits Skomager i Gudmindrup, Kronens Tjener i Draxholm Len, der for nogen Tid siden for sin Forseelse er dømt til sine 3 Mk. men nu har optinget for den Sag til Arrild Hvitfeld, Rigens Kansler og Embedsmand paa Draxholm, paa Kongens Vegne. Sj. R. 14, 337 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale en Købmand i Bremen for 400 Musketter med Gafler og Tilbehør og 100 Hellebarder og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 330 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Da den runde Kvist paa Aakier Slot, hvor Trappen er, der gaar ned fra Kongens Kammer og ud til Jægergaarden, skal have givet sig ud fra Muren paa Huset, saa det kan befrygtes, at den helt vil falde ned, skal Valdemar Parsberg lade Kvisten tage ned og lægge de Sten, der er deri, i Forvaring. K.

12. Okt. (—). Miss. til Lauge Urne. Fru Giørdt Farsdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, har berettet, at der er Trætte mellem en af hendes Tjenere, ved Navn Fader Madsen, paa den ene og en, ved Navn Jens Lauridsen, paa den anden Side angaaende nogle Ukvemsord, som Jens Lauridsen den 24. Aug. i Lund i Godtfolks Nærværelse og Paahør har tillagt Fader Madsen paa hans Bag og i hans Fraværelse. Da Fader Madsen nu vil udføre denne Sag mod Jens Lauridsen med Retten, men

Jens Lauridsen ikke er bosiddende nogensteds, ikke har nogen bestemt Brofjæl og maaske hverken vil svare til Lunde Byting, Herredstinget eller Landstinget, hvorved Sagen kan blive forhalet, og da han maaske ogsaa vil forevende allehaande Ting, hvormed han vil spille Rettergangen og forbigaa Retten, har Fru Giørlidt begæret, at Kongen vil drage alvorlig Omsorg for, at Sagen snarest og uden vidtløftig Rettergang maa komme for Retten og blive paadømt. Det befales Lauge Urne med det allerførste at stævne begge Parter i Rette for sig paa Landstinget, dømme endeligt i Sagen og give Dommen beskreven. Sk. T. 3, 150 b. K.

12. Okt. (Kronborg). Miss. til Maarten Maaensen til Østerødt. Da Peder Madsen til Gaassevaadt, Landsdommer i Sønder- og Nørrehalland, paa Grund af sit og sine Medarvingers Skifte undertiden er forhindret i at varetage sit Embede, skal Maarten Maaensen i den Tid i hans Sted dømme i de Sager, der indstævnes til Landstinget, og give Dommene beskrevne. Udt. i Sk. T. 3, 151.

14. Okt. (—). Miss. til Valdemar Parsberg om at lade Kroens Tjener, Anders Nielsen i Kalbygaard, hvis Gaard er brændt med det meste af det, han ejede, være fri for ét Aars Landgilde og lade ham faa noget Bygningstømmer i Lenets Skove til Hjælp til Gaardens Genopbyggelse. K. Udt. i J. T. 5, 155 b.

15. Okt. (—). Miss. til nogle Købstæder. Der sendes nogle Baadsmænd til dem, der en Tid skulle ligge i Borgeleje hos dem. De skulle lægge dem i Borgeleje og med Hensyn til Underholdning til dem og andet forholde sig efter Kongens tidligere Skrivelse og Forordning om Baadsmænds og Bøsseskytters Borgeleje. — Ribe 48; Kolding 19; Horsens 16; Vejle 11 og Skive 6. — Malmø 13 Bøsseskytter. Udt. i Sj. T. 19, 330 b.

— Miss. til M. Hans Mikkelsen om, at Jens Mogensens Sognepræsts to Sønner maa blive optagne i Sorø Skole, saasnart der er Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 330 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Brevkammeret paa Aalborghus skal være nede ved Jorden paa et fugtigt og ubekvemt Sted, saa det kan befrygtes, at Brevene kunne blive ødelagte af Fugtighed, skal Manderup Parsberg lade Brevene optage af Brevkammeret og sætte i Forvaring paa et andet bekvemt Sted paa Slottet, hvor de kunne være bedst forvarede. K. Udt. i J. T. 5, 155 b.

16. Okt. (Kronborg). Miss. til Søfren Ingemandt om, at Kongen har bevilget, at Anders Thide, Instrumentist, maa faa $\frac{1}{2}$ Læst Øl sisefrit. Udt. i Sj. T. 19, 331.

— Forleningsbrev for M. Tøger Pedersen, Sognepræst til St. Bodels Kirke i Aalborg, paa den Kronens Gaard i Hasseriis ved Aalborg, som hans Formand, afdøde Hr. Christen Staffensen, har haft før ham, uden Afgift. Han skal holde Gaarden i god Stand. J. R. 6, 173 b. K.

— Miss. til Johan Rud om uden al Forsømmelse og Undskyldning at betale de 5000 Dlr., som han er bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab, og hvorfor han har ladet indlægge sit Brev i Rentekammeret, nu til Omslaget, da Kongen til den Tid skal betale en stor Sum Penge til Bendix Rantzau. K. Udt. i J. T. 5, 155 b.

18. Okt. (—). Miss. til Mogens Ulfeldt om, at Kongen har eftergivet Laurids Andersen, Peder Pedersen, Niels Pedersen og Peder Lauridsen i Haagendrup hver $\frac{1}{2}$ Pd. Rug af deres Landgilde, da de have lidt stor Skade af Ildebrand. Udt. i Sj. T. 19, 331.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har forskrevet Hans Philips, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste, ind i Frankrig og for hans lange tro Tjenestes Skyld har bevilget at ville give ham 200 Kroner aarlig, skulle de lade disse 200 Kroner forskrive til ham enten i Frankrig eller et andet Sted, hvor han begærer det, saa de kunne blive ham betalte hos sikre Købmænd, siden betale dem af Tolden og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 331.

— Miss. til Statholderen. Da Kongen har bevilget, at Baltzer Fuchs maa faa sin Aarspension til førstkommende Paaske, skal han sørge for, at den til den Tid bliver ham betalt af Rentekammeret, og lade Rentemestrene føre den til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 331.

19. Okt. (Roskildegård). Miss. til Knud Brahe. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Jens Jensen i Lysbjerg i Aarhusgaards Len. Da Kongen paa Grund af hans Skrøbelighed og Armod og hans mange uopfødte smaa Børn gerne saa, at han kunde blive ved med at besidde Gaarden, befales det Knud Brahe at lade ham beholde den, hvis det med Lempe kan ske. Har han

paa Kronens Vegne nogen Betænkelighed derved, skal han indsende Erklæring derom til Kancelliet. K.

20. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Morten Jensen, Tolder i Helsingør. Kongen har bestilt nogle Tusinde Mursten hos ham til den ny Bygning paa Frederiksborg. Da Steenene nu ligge færdige og rede og Bygmester Jørgen Friberg har beset dem og taget Tal paa dem, maa Morten Jensen efterhaanden tage sin Betaling for Murstenene af Toldboden, Ligeledes maa han, efterhaanden som der herefter bliver bestilt Mursten til Bygningen hos ham, tage sin Betaling derfor af Toldboden, tage Bygmesterens Bevis derfor og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 333.

— (**Roskildeggaard**). Miss. til Christian Friis, Kansler, og Arrildt Hvitfeldt om at afholde Forhør over nogle Professorer i Anledning af en Injuriesag mellem M. Ifver Stub, Professor ved Københavns Universitet, og Mikkel Vibe, Borger i København. Sj. T. 19, 333. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 507 f.).

22. Okt. (—). Miss. til Købstæderne over hele Riget om at levere N Skippund Kobber paa Mønten i København. Sj. T. 19, 331 b. (Se CCD. III. 142).

— Miss. til nogle Lensmænd om at fremsende Havre til Kongens Udfodrings Behov i 1602. De skulle med dette Bud sende Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, Besked, for at han kan vide at rette sig derefter. — Til København skal sendes: Peder Basse [Roskildeggaard] 200 Tdr. Havre inden Vinter; Henning Reventlov [Mariager Kloster] 600 Tdr. inden Vinter; Jacop Beck [Varberg] 1000 Tdr., saasart Vandet bliver aabent til Foraaret. — Til Kronborg: Christian Bernekov [Malmøhus] 1000 Tdr. inden Vinter og saa snart som muligt; Jørgen Friis [Aggershus] 1000 Tdr. til Foraaret, saasart Vandet bliver aabent. — Til Antvorskov: Sten Brahe [Kallundborg] 1500 Tdr. inden Vinter; Christian Holck [Hald] 600 Tdr. til Foraaret, saasart Vandet bliver aabent; Hendrik Belov [Kallø] 200 Tdr. til Foraaret. — Til Frederiksborg: Knud Brahe [Aarhusgaard] 1007 Tdr., Halvdelen før Vinter og Halvdelen til Foraaret, naar Vandet bliver aabent; Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm] 500 Tdr. inden Vinter. Udt. i Sj. T. 19, 333 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om straks at indkræve al Landgilde og Restancer i deres Len, saa Kongen kan

faa alt inden Mortensdag. Al den Byg, der tilkommer Kongen af deres Len, baade af Slottets og Stiftets Indkomst, skulle de straks lade gøre i Malt og paase, at det bliver færdigt til Fastelavn og bliver lavet godt, saa det kan være tjenligt til at sælge til Købmænd, hvis Kongen ikke selv vil bruge det. Det Smør af Lenenes Indkomst, som de have, og som der ikke er taget Penge for, skulle de inden Mortensdag sende til Proviantskriveren paa Københavns Slot. De skulle sende Statholderen Besked med dette Brev. — Manderup Parsberg [Aalborghus], Hendrik Belov [Kallø], Eske Brock [Dronningborg], Sten Brahe [Kallundborg], Knudt Brahe [Aarhusgaard], Voldemar Parsberg [Skanderborg], Frandts Rantzau [Silkeborg], Hennike Reventlov [Mariager Kloster], Christen Bernekov [Malmøhus], Hendrik Lykke [Vordingborg], Ebbe Munk [Antvorskov], Caspar Markdanner [Koldinghus], Fru Agatha Niels Skrams [Bygholm]. Udt. i Sj. T. 19, 334.

22. Okt. (Roskildegaard). Miss. til Sten Brahe [Kallundborg] om saa snart som muligt at lade bage 40 Læster godt Skibsbrød og male 5 Læster Gryn, saa det kan ligge rede paa Slottet, naar Kongens Skib kommer efter det. Udt. i Sj. T. 19, 334 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om med det allerførste at lade bage 50 Læster godt Kavringbrød, saa det kan ligge rede, naar Kongen begærer det. Udt. i J. T. 5, 155 b.

— Miss. til Kolding, Thisted og Holstebro om at modtage nogle Baadsmænd i Borgeleje (ligelydende med Miss. af 15. Okt. 1601). K.

23. Okt. (Frederiksborg). Bestalling for Madts Bagge som Skibshøvedsmand med en aarlig Løn af 150 Dlr. og 2 Hofklædninger. Han skal være forpligtet til at lade sig bruge til Lands og til Vands, naar og hvor Kongen befaler. Sj. R. 14, 338.

— Aab. Brev, hvorved Kongen befaler alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Toldere og andre at befordre Fitzardt von Sterckenberg, der af Hr. Mouritz, Prins af Oranien og Greve af Nassau, er sendt her ind i Riget for at købe nogle Heste til Prinsen, paa det bedste og lade ham passere toldfrit med de Heste, han har indkøbt. Sj. R. 14, 338.

24. Okt. (Roskildegaard). Mageskifte mellem Petter Redtz til Hørby og Kronen. Sj. R. 14, 338 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge følgende Gods i Løf

Herred: 3 Gaarde, 5 Huse og 1 Vejrmølle i Drosselberg By og Sogn, 5 Gaarde i Mullerup i Drosselberg Sogn, 2 Gaarde i Thørentved i Stenlille Sogn, 1 Gaard i Solte i Vallendsvedt Sogn og 1 Gaard i Giørløf, som Kongen har faaet til Mageskifte af Peter Redtz til Hørbye, Embedsmand paa Solte, ind under Antvorskouf Slot, lade dem indskrive i Slottets Jordebog, oppebære dette Aars Landgilde af Bønderne og herefter gøre Kongen Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Godset. Sj. T. 19, 334.

24. Okt. (Roskildegaard). Miss. til Detløf Holck om at lægge 1 Gaard i Tornebyelille i Biefverskoufs Herred, 1 Gaard i Tørsløf¹ By og Sogn, 1 Gaard i Frøsløf By og Sogn i Stefn's Herred og 1 Gaard i Skouftorop i Kongstedt Sogn i Faxe Herred ind under Tryggevelde. Udt. i Sj. T. 19, 335.

— Ligelydende Miss. til Brøde Rantzau om at lægge 5 Gaarde i Tammisbye og 1 Gaard i Nyborre ind under Erme-lundtgaard. Udt. i Sj. T. 19, 335 b.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Siøholte² ind under Vordingborg Slot. Udt. i Sj. T. 19, 335 b.

—³ (**Frøderiksborg**). Miss. til Steen Matsen. Kongen har bragt i Erfaring, at Rugen bliver meget dyr i Halmstad Len, fordi der i Aar har været ringe Kornvækst baade der og andensteds, og fordi tilmed fremmede og Udlændinge allerede have udført en hel Hob Rug og fremdeles kunne udføre mere. Da baade Borgere og Bønder derved selv kunne blive blottede for Rug og Kongens Embedsfolk og Pligtsfolk, der daglig skulle arbejde paa Befæstningen, derved kunne komme til at lide Mangel paa det Rug, som de skulle bruge til Brød, skal Steen Matsen indtil videre forbyde al Udførsel af Rug fra Lenet, for at Kongens Arbejdsfolk ikke skulle komme til at lide nogen Mangel. Sk. T. 3, 151. K.

— Miss. til Fru Kirstene Sten Bildes om at skaffe Kongens Fiskere, der drage i Lenet [Herrisvad Kloster] efter Fisk, Hjælp af Bønderne, Vogne og hvad andet de behøve. Udt. i Sk. T. 3, 151 b.

25. Okt. (—). Bestalling for Mester Pouel Smelter, at skulle lade sig bruge i den nye Smeltemølle, som Kongen

¹ Terslev, Ringsted H.
24. Dec.

² Sjolte, Baarse H.

³ Sk. T. har urigtigt:

har ladet bygge ved Kronborg. Han skal med største Flid og uden Forsømmelse smelte og forarbejde det Jærnerets og Malm, som nu er fundet der i Lenet og skal blive ført til ham, og iøvrigt smelte og forarbejde, hvad der paa Kongens Vegne gives ham Ordre til. Han skal, fra 8. Aug. 1601 at regne, have 150 Dlr. i aarlig Løn, frit Brændeved, hvilket Lensmanden skal anvise ham i Kronens Skove, og aarlig 12 Dlr. til Fedt til at smøre Værktøjet og Blæsebælgene med. Han skal holde 4 Svende og til hver af dem have 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge; endvidere skal han til 1 Dreng have 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, ligeledes at regne fra 8. Aug. Den Karl, som ophugger Ertsen, skal, fra 20. Okt. 1601 at regne, have 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. Baade Lønnen og Maanedspengene skulle udredes af Toldboden i Helsingør, og Mester Pouel Smelter skal hvert halve Aar have sit halve Aars Løn. Sj. R. 14, 345 b.

25. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund. Da Kongen har bevilget den Graver, der passer Søerne og Fiskedigerne i Frederiksborg Len, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og hans Svende 3 Dlr., fra sidste Mikkelsdag at regne, skal han maanedlig herefter betale dem disse Penge. Udt. i Sj. T. 19, 336.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding. Kongen har bevilget, at Knud Søfrensen, Borger i Aalborg, Margrete Johan Budtzens, Borgerske i Horsens, og Jacob Thennouer, Borger sammesteds, i Forening, straks og for denne ene Gang, maa lade uddrive 200 Øksne af Riget og sætte dem paa Foder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, dog skal det være gode og ustraffelige Øksne, som bør sættes paa Foder og staldes, og de skulle give 400 Dlr. i Told af dem, 2 Dlr. af hver Okse, hvorefter Anker Mogensen skal rette sig. K. Udt. i J. T. 5, 155 b.

— Miss. til Peder Munk. Denne Brevviser, en Tysker af Adel, ved Navn Wolf Stendtz. har en Tid lang været i Kongens Tjeneste som Dreng, og han har derefter i 3 Aar været hos Kongens Beridere og lært at omgaas med og beride Heste og forholdt sig saaledes, at Kongen har haft naadigst Behag deraf. Da han er kommen til Alder, har Kongen gjort ham væragtig og er ham bevaagen med al Gunst og Naade. Da han fremdeles har Lyst til at omgaas med og beride unge Heste, har han tilbudt fremdeles at ville blive i Kongens Tjeneste, men da Kongen allerede har flere

Beridere, end han har behov, og har i Sinde at aftakke nogle, har han ikke Brug for Wolf Stendtz's Tjeneste. Kongen vil dog gerne have ham befordret paa det bedste, og da Wolf Stendtz til Foraaret vil forsøge sig paa andre Steder udenlands, men paa Grund af Vinteren vil vente her i Riget til Foraaret, ser Kongen gerne, at han i den Mellemtid bliver hos en fornem Adelsmand, der har smukke Heste, hvor han kan øve sig i det, han har lært. Da Kongen ved, at Peder Munk har en hel Hob smukke unge Heste og Foler og har Lyst til afrettede Heste, vilde Kongen helst, at Wolf Stendtz kunde blive hos ham i Vinter. Kongen beder ham derfor om for hans Skyld at lade Wolf Stendtz blive hos sig Vinteren over og lade ham beride og tilse hans unge Heste, da Kongen haaber, at Wolf Stendtz skal forholde sig tilbørligt hos ham, indtil han til Foraaret kan forsøge sig paa andre Steder, hvis da Peder Munk ikke kunde ønske at beholde ham længere. K.

28. Okt. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Gerhart Rande, Klejnsmed i Helsingør, om Forfærdigelsen af allehaande Klejnsmedarbejde til den ny Bygning, som skal foretages paa Frederiksborg Slot. Han skal udføre Arbejdet med sit eget Jærn og sine egne Kul og paa egen Bekostning baade med Svendeløn og i andre Maader. For hvert Slags Arbejde skal der betales ham, som følger: For et Dørbeslag til Gemakkerne, saaledes som Beslagene ere paa Kronborg, og beslaaet med Flammehængsel og fortinnede Hager med en Laas dertil med Rigel og Fald poleret skal han have $4\frac{1}{2}$ Dlr.; for et Dørbeslag til et Gemak med et Par Hænge og Hager, en dobbelt Laas og alt Tilbehør skal han have 4 Dlr.; for at beslaa en Dør med Hænge og Hager og en Laas med Rigel og Fald, som ikke er poleret, skal han have 4 Dlr.; for at beslaa den ringeste Dør med »slette« Laase, Hængsler og Hager skal han have 2 Dlr. 1 Ort.; for hver Beslagning af de store Hvælvingsdøre og de store Kælderdøre, som ere enslige Døre, med et Par lange Hænge og Hager og en dobbelt Laas med alt Tilbehør skal han have $4\frac{1}{2}$ Dlr.; for at beslaa den store Port, som bliver gjort i Plankeværket af Tømmermanden, med et Par store Hænge og Hager gennem Stolper med Ringe og Split derfor og en dobbelt Laas paa Porten skal han have 6 Dlr.; for at afbryde hver gammel Laas, som er dobbelt, gøre en ny dobbelt Ingericht og ny Nøgle dertil efter den ny Hovednøgle og forbedre Laasen med alt Tilbehør og slaa den paa igen skal

han have $1\frac{1}{2}$ Dlr.; for at lave en ny enfægtig Ingericht til hver gammel Laas med Rigel og Fald og en Nøgle dertil efter Hovednøglen, forbedre Laasen og slaa den paa med alt Tilbehør skal han have 3 Ortdlr.; for hver Vinduesbues Beslag, saaledes som de ere beslaaede paa Kronborg, med Vinkelhager, Hjørnebunde, Ringe, Hvirler og Anslagen skal han have $\frac{1}{2}$ Dlr., men hvad Vinduesjærnet angaar, vil Kongen selv lade det bestille paa Hammermøllen; for hvert Stykke af de Jærn, som Snedkeren bruger til at gøre »Tecken« fast med under Lofterne, skal han have $2\frac{1}{2}$ Sk. lybsk; for hvert Stykke af de Hager, som Snedkeren bruger i Panelværket, skal han have $\frac{1}{2}$ Sk. dansk; for hver Murhage til at fæste Karmene i Vinduerne med skal han have 1 Sk. lybsk; for hver enslig Laas med Rigel og Fald poleret skal han have 3 Dlr.; for hver dobbelt Laas 2 Dlr.; for hver Laas med Rigel og Fald, som ikke er poleret, $2\frac{1}{2}$ Dlr.; for hver slet Laas $1\frac{1}{2}$ Dlr.; for hver enslig Nøgle 1 Ort; for hver Hovednøgle 1 Dlr. Pengene for hans Arbejde skulle betales ham efter denne Kontrakt af Toldboden i Helsingør. Da han paa Grund af dette Arbejde ofte vil blive nødt til at rejse mellem Kronborg og Frederiksborg, skal han altid, saa ofte han forlanger det og Arbejdet og Bygningen kræver det, beforders frem og tilbage af Lensmændene paa de to Slotte med de nødvendige Heste og Vogne. Sj. R. 14, 346 b¹.

29. Okt. (Frederiksborg). Bestalling for Claus Arphe, at skulle fremdeles tjene Kongen som Slagter paa Frederiksborg. Han skal lade sig bruge med Slagteri og Saltning baade til Kongens eget og Slottets Behov. Endvidere skal han følge Kongen paa Jagten, saa ofte det befales, og iøvrigt rette sig efter Lensmandens Ordre. Han skal, fra sidste Mikkelsdag at regne, have 20 gl. Dlr. i aarlig Løn og 3 Dlr. hver Maaned i Kostpenge af Frederiksborg Slot. Sj. R. 14, 348.

— Miss. til Rentemestrene om at give Nicolaus Gistou, Sanger, et halvt Aars Pension til førstkommende Paaske, 30 Dlr., forud og Mathias Marcker, Instrumentist, 50 Dlr. af hans Løn forud, da han nylig er antaget. Udt. i Sj. T. 19, 336.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de af Toldboden skulle betale Claus Rukopf, Borger i Helsingør, nogle Tusinde Mursten, som Kongen har købt af ham til Bygningen paa

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 570 ff.

Frederiksborg, og som Mester Jørgen Friberg har taget Tal paa. Desuden skulle de efter Bygmesterens Bevis af Tolden betale, hvad der yderligere herefter maatte blive bestilt til Bygningen. Udt. i Sj. T. 19, 336.

30. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Børge Trolle. Da de Stykker, som Kongen for nogen Tid siden efter hans Begæring laante ham af sit Arkeli, endnu ikke ere leverede tilbage, befales det ham med det første at tilbagelevere disse Stykker i Arkeliet paa Københavns Slot til Kongens Arkelimester, saa de snarest muligt kunne komme til Stede igen. K. Udt. i J. T. 5, 156.

— Miss. til Børge Trolle. En af Kongens Stipendiater, ved Navn Olluf Rugmand, som Kongen har holdt udenlands, har berettet, at han og en anden dansk, ved Navn Christen Mikkelsen, for nogen Tid siden, da de studerede i Helmsted, ere gaaede i Borgen for en Person, ved Navn Jens Høst, der skal være barnefødt i Børge Trolles Len [Lundenæs], da Jens Høst, der var bleven kaldt hjem af sine Venner, ikke har kunnet faa sin Afsked fra Universitetet i Helmsted, førend han havde stillet Godtfolk tilfreds for det, han skyldte bort baade i Helmsted og i Brunsvig. Nogle af Jens Høst's Slægt og Venner have ogsaa tilskrevet ham, at hvis enten Værten selv vilde give ham Henstand og sende Bud med ham ind eller hvis andre danske vilde sige god for Gælden, vilde de gøre sig Flid for, at den blev betalt. Olluf Rugmand har saa sagt god for en stor Del af Gælden og, skønt Jens Høst havde givet ham strængt Forpligtelsesbrev paa at ville holde ham skadesløs derfor, har han selv siden maattet betale denne Gæld. Skønt han siden gentagne Gange har krævet sin Betaling hos Jens Høst og dennes Venner og gjort store Bekostninger paa Rejser og Vandringer i den Anledning, har han dog endnu ikke faaet sin fulde Betaling, idet der endnu henstaar henved 87 Dlr. ubetalt. Da han agter at fortsætte sine Studier paa andre fremmede Steder og derfor ikke kan være til Stede for at kræve sin Betaling med Retten, har han ansøgt om, at han uden vidtløftig Trætte og Rettergang maa blive hjulpen til sin Betaling. Da Jens Høst's Venner i deres Skrivelse have lovet, at Jens Høst's Gæld skulde blive betalt, hvis han kunde faa Lov til at komme hjem, og da Jens Høst skal eje en Part i en Selvejerbondegaard i Lenet [Lundenæs], skal Børge Trolle enten give Jens Høst's Venner, der bo i Lenet, og særlig dem, der have forskrevet sig, som ovenfor nævnt, alvorligt Tilhold om at betale

Olluf Rugmand, hvad der endnu staar ubetalt, eller ogsaa sørge for, at Olluf Rugmand faar sin Betaling i den Part i Selvejrbondegaarden, som Jens Høst ejer, efter uvildige Mænds Taksering eller paa anden Maade bliver hjulpen til sin Betaling og Erstatning for Omkostninger og Skade. K. Udt. i J. T. 5, 156.

1. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Nogle Bøsseskytter ere forskrevne i Borgeleje til nogle Købstæder, men disse ere siden blevne takserede for Penge i Stedet for Borgeleje, hvilket ialt beløber sig til omtrent 500 Dlr. Da Pengene endnu ikke ere indkomne og Bøsseskytterne ikke have noget at fortære, skulle de af Rentekammeret betale Bøsseskytterne de 500 Dlr. og siden indkræve disse af Købstæderne. Udt. i Sj. T. 19, 336 b.

2. Nov. (—). Miss. til Erik Hardenberg om i sit Len at lade skyde 6 Stykker Daavildt og levere Eske Bilde til Ellinge disse til hans Bryllup. K. Udt. i F. T. 3, 97.

— (**Kronborg**). Aab. Brev om, at Herman Jul til Aaberg, Embedsmand paa Visborg, i det tilkommende Foraar maa udføre fra Gotland 40 Staldøksne af dem, som han har staldet paa Ladegaarden til Visborg Slot, dog skal han svare sædvanlig Told af dem og lade skrive paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin skal udføres flere Økne. Sk. R. 3, 169.

3. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene om, at de efter hoslagte Seddels Lydelse skulle betale Caspar Steinbach for adskillige Slags Værger og Munition, Kortelasker¹ og andet, saa han snarest muligt kan blive tilfredsstillet, da han efter Kongens Befaling skal føre mere saadant herind, og siden føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 336 b.

5. Nov. (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent. Da der her i Landet er to Sogne, Soderup og Eskildstrup, ledige og denne Brev viser før den afdøde Sognepræsts Død er kommen overens med denne om, at han skulde være hans Kapellan, men Sognepræsten saa imidlertid er død, skal Dr. Peder hjælpe ham til at faa Sognene, hvis Bønderne ville kalde ham efter Ordiansen og han findes duelig til Embedet. Udt. i Sj. T. 19, 336 b.

6. Nov. (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hollerop² Bro mellem Rønnebjerg og Har-

¹ Et Slags Huggertter. ² Hellerup.

ager Herreder i Skaane skal være helt borte og fuldstændig ødelagt, skal han paa Kronens Bekostning lade en Bro lave og til den første Herredag, som holdes her i Riget, stævne den af afdøde Biørn Saxtrup, Landsdommer i Skaane, afsagte Dom om denne Bro i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad, sætte i Rette, om Herredsmændene i de ovennævnte to Herreder ikke i Forening bør holde Broen vedlige, da den gør Herredsskel mellem Herrederne, og begære endelig Dom derpaa. Naar Dommen, der ingen Grund eller Fundament har hverken i Loven eller Recessen, er bleven underkendt, skal han give Herredsmændene i de to Herreder Tilhold om at betale, hvad den ny Bro har kostet. Han skal anvende saa ringe Bekostning som muligt paa Broen og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 151 b.

9. Nov. (Kronborg). Miss. til Morten Jensen og Hans Meyer, Toldere i Helsingør, om at betale Caspar Steinback 1000 Dlr. for adskillige Slags Værger og Munitiøn, som Kongen efter hoslagte Seddels Lydelse har faaet af ham, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 336 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Kongen er tilfreds med, at de Sognemænd i Landsbysognene i Kronborg Len, der ville beholde deres Klokker, i Stedet for maa give godt Kedelkobber eller andet godt tjenligt Kobber, som Bøssestøberen kan lade sig nøje med, skal han meddele dem dette og rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 337.

10. Nov. (—). Aab. Brev om, at Anders Pindsvin, Smed i den store Smedje ved Københavns Slot, fra sidste Mikkelsdag at regne, aarlig skal have 50 Dlr. udover den ham i hans Bestalling tillagte Løn. Sj. R. 14, 348 b.

— Miss. til Hans Roggen om at indtage Niels Skade i Hillerød i Hospitalet i København og lade ham faa nødtørftig Underholdning dér lige med andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 19, 337.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Kongen har antaget en Karl, der daglig skal føre Jærnertsen fra Gruben til Smeltmøllen, og har forordnet 3 Æsler dertil, skal han skaffe denne Karl 1 Td. Havre om Ugen til hvert Æsel, frit Hø og Strøelse til Nødtørft, frit Beslag paa Slottet til Æslerne og 2 Lys hver Dag om Vinteren til at bruge i Stalden samt fri Seng og Ildebrændsel. Udt. i Sj. T. 19, 337.

11. Nov. (Kronborg). Miss. til Knudt Rud. Da Storfyrsten af Moskvas Gesandter paa Grund af Vinteren blive nødt til at blive her til Foraaret, skal Knudt Rud bestille Losement til dem i Køge hos Hendrik Frisk, saaledes at denne indrømmer dem sit Hus, baade Kammer og Køkken, og lade dem forsyne med Senge. Statholderen skal skaffe Fetalje til dem, og Mogens Gjõe skal af Turebye Skove skaffe dem Brændeved efter Kongens Skrivelse til ham. Udt. i Sj. T. 19, 337.

— Miss. til Statholderen. Da Storfyrstens Gesandter paa Grund af Vinteren skulle blive liggende i Køge indtil Foraaret, skal han sende den fornødne Fetalje did, baade Øksne, Lam, Gæs, Høns og andet, ligesaa Rostockerøl og Danstøl, fransk Vin, rinsk Vin og spansk Vin. Udt. i Sj. T. 19, 337 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt om, at han nu i Vinter skal lade afhugge saa mange Ellemøser i Kronborg Len, som han finder raadeligt, lade Træet brænde i Kul og lade disse føre til Smeltehytten. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 337 b.

— Miss. til Envold Kruse og Sigvort Beck, Rentemestre, om, at de skulle betale Hendrik Dreier, Kongens Enspænder, der for nogen Tid siden er bleven sendt til Nederlandene i Kongens Ærinde og undervejs er bleven plyndret, de 100 Dlr., som han, af den Grund er bleven nødt til at laane, da Kongen har givet ham dem. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 337 b.

12. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Hans Lindenov. I Anledning af hans Forespørgsel om, hvad han skal gøre med den Krigsmunition, som nylig skal være strandet under Bornholm, befales det ham uhindret at lade den passere, naar undtages, hvad Kongens Undersaatter kunne have at kræve som rimelig Bjærgeløn. Kongen er ogsaa tilfreds med, at den Sag for det Dyr, som er skudt paa Bornholm, bliver aftinget, saaledes som han selv maatte anse det for ret og billigt. Sk. T. 3, 152.

16. Nov. (Nyborg). Miss. til Hendrik Lykke [Vordingborg Len] om efterhaanden at sende Høns, Gæs og Lam til Køge til Storfyrstens Gesandters Underholdning, efter Statholderens nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 19, 337 b.

— Miss. til Peder Basse [Roskildegård], Detløf Holck [Tryggvælde Len] og Mogens Gjõe [Tureby Len] om hver Uge at sende

ferske Fisk, saaledes som de kunne faa dem i deres Len, til Køge til Storfyrstens Gesandters Underholdning. Udt. i Sj. T. 19, 337 b.

16. Nov. (Nyborg). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen har bevilget, at Corvidts Ulfeldt maa faa en af de Klokker, som skal sendes til København fra Vordingborg Len, til Bytte for en anden Klokke, som er revnet, skal han lade Corvidts Ulfeldt faa en Klokke, der vejer ligesaa meget som hans Klokke. Udt. i Sj. T. 19, 338.

— Miss. til Fru Kirstene Sten Bildes om at lade hugge saa meget Tømmer, som behøves til Hellerup Bros Opbygning, i Herridsvad Klosters Skove, hvor det er mest bekvemt, og skaffe Hjælp af Bønderne til at hugge det og føre det ned til de forordnede Steder. Udt. i Sk. T. 3, 152 b.

— Miss. til Fru Giøril Faddersdatter om at købe 1000 Tdr. Havre til Kongen i Skaane, sende dem til Malmøhus og tage nøjagtig Kvittering for dem, hvorefter hun saa siden kan faa sin Betaling i Rentekammeret. Udt. i Sk. T. 3, 152 b.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz. Da Kongen har Brug for en hel Hob Mursten, skal han med det første lade Teglgarden paa Øfre Skov istandsætte, lade det til Teglgarden fornødne Ler grave, hvor det findes i Skoven, enten det er paa selvegne Bønders, Kirketjeneres eller Kronens Bønders Grund, og siden lade brænde saa mange Mursten som muligt. Den Bekostning, der gaar med, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 97. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nakskov. Lauge Beck, Landsdommer i Sjælland, har berettet, at en, ved Navn Jørgen Lauritsen, har indmanet hans Forlover, Anders Dresselberg til Vognserup, for en Sum Penge til at holde Indlager i Nakskov. Da Lauge Beck mener, at denne Indmaning ikke er saa lovlig og rigtig, som den burde være, og at Jørgen Lauritsen bør staa ham til Rette for denne ulovlige Indmaning, for Kost og Tæring og hvad andet, der billig kan paaregnes ham, befales det Borgemestre og Raad at dømme endeligt om, hvorvidt Indmaningen er saa lovlig, som den bør være, og om ikke Jørgen Lauritsen bør staa Lauge Beck til Rette for Kost og Tæring og andet, som billig kan paaregnes ham, og give Dommen beskrevet. Sm. T. 6, 37. K.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne om at lade noget Gods, som er strandet i Lenet [Bøvling], vurdere af nogle Danne-

mænd og siden sælge det til Bedste for Kongen, hvis de rette Ejermænd ikke komme inden Aar og Dag. Udt. i J. T. 5, 156.

16. Nov. (Nyborg). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne og Knud Brahe om at besigte noget Gods, som Tomis Maltisen begærer til Mageskifte af Hospitalet i Aarhus, nemlig 4 [Gaarde] i Aalending¹ i Hammerum Herred og 1 [Gaard] i Vindkrog², og ligesaa det Gods, som Tomis Maltisen vil udlægge til Hospitalet, paase, at Hospitalet ikke kommer til kort, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 5, 156 b.

18. Nov. (—). Forleningsbrev for Peder Bilde til Haastrup paa en Enghave, kaldet Ørkilds Slotshave, der ligger under Nyborg Slot, kvit og frit. F. R. 3, 62.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at erklære sig til Kongen om, hvorvidt 2 Gaarde i Salt By og Sogn i Hvolberg Herred, som Laurits Ebbesen til Tulstrup har begæret til Mageskifte, ikke ligge saa belejligt for Kongen, at denne ikke kan undvære dem. Udt. i J. T. 5, 156 b.

23. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Peder Mund om, at han skal lade alle de smaa Huse, der ere opsatte allevegne i Frederiksborg Lens Skove, nedbryde, da de kun svare en ringe Landgilde og Beboerne af dem hemmelig hugge i Skovene og sælge det huggede til Købstæderne. Han skal derefter lade Landgilden slette i Jordebogen. Udt. i Sj. T. 19, 338.

— Miss. til Peder Mund om at antage den Karl, der tidligere har passet paa de Fanger, der arbejdede paa Bygningen, til Karl paa Frederiksborg, hvor han baade skal være Vægter, uddele Hø og Straa til Vognsvendene og udføre andet Arbejde. Han skal give denne Karl samme Løn, som den tidligere Vægter havde, og samme Kostpenge som Postvognssvendene faa. Udt. i Sj. T. 19, 338.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Kongen har ved Sundby Færge en hel Hob Kalk liggende, som skal bruges til Bygningen paa Frederiksborg Slot. Da Bønderne under Frederiksborg Slot imidlertid besværes stærkt med Ægt og Arbejde, skal han give Bønderne i Draxholm Len Ordre til at begive sig til Sundby Færge med Heste og Vogn og hver køre 1 Læst Kalk til Frederiksborg.

¹ Olling, Assing S., Hammerum II. ² Viumkrog, Bølling H.

De, der vise sig forsømmelige, skal han lade tiltale og straffe. Udt. i Sj. T. 19, 338.

23. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Knudt Rud om, at han skal sende 100 Tdr. Havre af den Havre, han har i Forraad paa Slottet [Kbhvn.], til Frederiksborg til Udfodring af Kongens Heste. Hvis Havren ikke kan faas hos ham, skal han, hvis Claus Meckelborg har Havre i Forraad, give denne Ordre til at levere de 100 Tdr. og skaffe ham Vogne til at fremføre Havren med det første, da der her er Mangel paa Havre. Udt. i Sj. T. 19, 338 b.

24. Nov. (—). Miss. til Sten Madsen om at tillade, at Bønderne i Skree Sogn i Aasted Herred maa beholde en Klokke i deres Sognekirke, dog skulle de i Stedet levere lige saa meget godt Kobber, som Klokken vejer, og sende det til København. Udt. i Sk. T. 3, 152 b.

27. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Hendrik Lykke. Kongen samtykker i, at han maa faa 3 af de Klokker, der skulle udgives af hans Len [Vordingborg], til Bytte, dog skal han i Stedet levere ligesaa meget Kobber, som disse 3 Klokker veje, og saadant Kobber, som Bøsestøberen vil lade sig nøje med. Udt. i Sj. T. 19, 338 b.

— Miss. til Corvidts Ulfeldt om, at Sognemændene i Fulleberg maa faa en Klokke til Bytte, enten (»for«) den i Krummerup eller en anden der omkring, dog skulle de give ligesaa meget godt Kobber i Stedet, som Klokken vejer, og Kobber, som Kongens Bøsestøber vil lade sig nøje med. Udt. i Sj. T. 19, 338 b.

29. Nov. (—). Miss. til Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, om at eftergive Hans Kieldtbech i Gafverslund, hvis Gaard er brændt, og som har lidt stor Skade paa Bohave og Kvæg ved Ildebranden, 1 Aars Landgilde, hvis hans Beretning er rigtig. Orig. Udt. i J. T. 5, 156 b.

1. Dec. (—). Ny Bestalling, fra 19. Nov. 1601 at regne, for Peder Arloug som Svinesnider paa Haderslevhus, Flensborghus, Koldinghus, Københavns Slot, Kronborg, Frederiksborg, Ringsted Kloster og tilliggende Ladegaarde. Han skal to Gange om Aaret, henimod Paaske og Mikkelsdag, begive sig til de ovennævnte Slotte og skære de Heste, Foler, Hunde og Svin, som Lensmændene give ham Ordre om. Han skal i aarlig Løn have 70 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning, at udrede af Lensmanden paa Koldinghus. Naar han rejser mellem de ovennævnte Slotte, skulle Lensmændene

befordre ham med Heste og Vogne og skaffe ham nødtørftig Underholdning, ligesom han skal have fri Færger over Færgestederne. Han skal være fri og sikker, hvor han rejser i Riget eller i Fyrstendømmet, og maa ikke overfaldes af nogen, men skal saa ogsaa selv forholde sig tilbørligt. Han maa ingen Betaling tage for at skære Kongens Heste, Foler, Svin eller Hunde paa de ovennævnte Slotte, og han skal uden Undskyldning besøge disse to Gange om Aaret i rette Tid og tilbyde sin Tjeneste, saafremt han ikke vil tiltales og straffes for sin Forsømmelighed. Saafremt han og hans Svende alene kunne overkomme at skære det Kvæg, som Kongens Under-saatter i de ovennævnte Len skulle have skaaret, maa ingen fremmede Svinesnidere lade sig bruge med deres Haandværk i disse Len. Sj. R. 14, 349.

1. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Jacop Rosenkrantz og Knud Rud. Da afdøde Johan Buckholt skal være bleven Kongen en stor Sum Penge skyldig paa sit Regnskab af Island, skulle de med det første begive sig til Kerteminde, hvor der staar baade Kister, Skrin og andet, som har tilhørt Johan Buckholt, optage de Kister og Skrin, der have tilhørt ham, affatte Registre over de deri indeholdte Gældsbreve og over andet i Byen, som har tilhørt ham, sende Registrene til Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, og derefter igen forsegle Kisterne og Skrinene. F. T. 3, 98.

— Miss. til Knud Brahe og Valdemar Parsberg om at besigte 2 Gaarde i Salt By og Sogn i Nørrejylland, som Kongen har bevilget Lauridts Ebbesen til Tulstrup til Mageskifte, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 5, 156 b.

2. Dec. (Frederiksborg¹). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har antaget en Sporemager til at lave de Stænger og Mundstykker, som Staldmesteren eller Berideren giver ham Ordre til, skal Ebbe Munk skaffe Sporemageren frit Underhold paa Antvorskov Slot og betale ham for hvert Slags Arbejde efter den Kontrakt, som han og Staldmesteren have sluttet med ham. Udt. i Sj. T. 19, 339.

4. Dec. (Haderslevhus). Forleningsbrev for M. Niels Matsen, der nu er kaldet til Skolemester i Lund, paa det Kannikedømme i Lund, som er ledigt efter afdøde M. Mathiis

¹ Frederiksborg maa vistnok være en Fejlskrift for: Haderslevhus eller 2. Dec. være en Fejlskrift for: 12. Dec.

Mogensen, forhen Skolemester i Lund. Naar han ikke længere er Skolemester, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 169.

4. Dec. (**Haderslevhus**). Bestalling for Hans Barchman, Stenhugger, at skulle forfærdige den Kirke, som nu er begyndt paa Koldinghus, efter den Skabelon, som han har afridset. Stenene skulle hugges sirligt, og Kirken skal i alle Maader fuldføres ligesom den Kirke her paa Haderslevhus, saa den kan være ustraffelig; kan han forbedre den med yderligere Forsiring, skal han gøre sig Flid derfor. De hugne Piller i Kirken skulle forsires for oven og for neden. Alt Stenhuggerarbejdet i Kirken skal han udføre paa egen Kost og Løn, med Undtagelse af Prædikestolen, Alteret og nogle Stykker af Gibs. For hele Arbejdet vil Kongen give ham ialt 2000 Dlr., og han skal desuden selv have samme Dagløn, som han tidligere har faaet. Skærpingen af Jærnene skal ske paa Kongens Bekostning, og naar Arbejdet skal sættes op, vil Kongen holde Murere dertil. Hans Barchman skal være forpligtet til med Bygmester Hercules Ofverberchs Hjælp at gøre Arbejdet færdigt i 2 Aar, beregnet fra Mikkelsdag 1601 til Mikkelsdag 1603, og hvis Hercules Bygmester skulde dø, skal han være forpligtet til selv at fuldføre Arbejdet. Han skal straks have 150 Dlr. paa Haanden og Resten af de 2000 Dlr. i 9 Terminer, eftersom han fortjener dem. Naar Kirken er fuldt færdig, vil Kongen desuden give ham en Æresklædning. Lensmanden paa Koldinghus skal i rette Tid lade ham faa hans Pension, Dagløn og Æresklædning, saaledes som det er fortinget med ham. J. R. 6, 174. K.

— Aab. Brev om, at Giertrud Buttmandts, forhen Oldfrue paa Koldinghus, i Betragtning af hendes lange Tjeneste aarlig, fra Mikkelsdag 1601 at regne, maa faa 10 Dlr. til Husleje og Fetalje til én Person af Koldinghus, saalænge hun lever. J. R. 6, 174 b. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Kapitlet i Viborg. Jens Mogensen til Sindinggaard, Sekretær, der er bleven forlenet med Tyholms Provsti, har berettet, at han aldeles ingen Breve har forefundet, hvormed han ved forefaldende Lejlighed kan forsvare Provstiets Gods. Da han mener, at der i Kapitlet staar en Brevkiste, kaldet Børglum Brevkiste, og at der i den findes nogle Breve, der angaa Provstiet og dets Gods, skal Kapitlet optage denne Brev-

kiste, og hvis der findes Breve deri, som angaa Provstiet, dets Gods, Ejendom og Herlighed, tilstille Jens Mogensen disse mod nøjagtig Reversal. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 5, 157.

13. Dec. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hans Feiger, Kongens Kok, paa Grund af sin lange Tjeneste aarlig, fra sidste Mikkelsdag at regne, maa faa den samme Løn, som han hidtil har haft, nemlig 24 Dlr. og 8 Dlr. aarlig for en Klædning samt $4\frac{1}{2}$ Dlr. hver Maaned i Kostpenge, alt at udrede af Frederiksborg Slot; han skal være forpligtet til fremdeles at lade sig bruge i Kongens Tjeneste som Kok, naar og hvor det befales. Sj. R. 14, 349 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Caspar Stenhugger N Daler paa Haanden af den Sum Penge, som Kongen har lovet at give ham for det Stenhuggerarbejde, han laver, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 339.

15. Dec. (Roskildegaard). Miss. til Hendrik Lykke. Kronens Tjenere i Allesløf Sogn have anmodet om at maatte faa en Klokke ved Jungshofvidt, som skal fremsendes til København, til Bytte og om at maatte beholde den Klokke, som skal fremsendes fra Allesløf Sogn, mod i Stedet for disse 2 Klokker at give en stor Klokke, der har nogen Mangel. Kongen samtykker heri, hvis denne Klokke vejer ligesaa meget som de to andre. Udt. i Sj. T. 19, 339.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen vil sende de russiske Gesandter til Antvorskov Slot, hvor de skulle blive liggende i nogen Tid, skal han paa den Side, hvor Kancelliet ligger, skaffe dem bekvemme Værelser og sørge for, at de faa tilbørlig Traktation. Udt. i Sj. T. 19, 339.

— Bestalling for Laurits Jørgensen som Tolder og Sisemester i Visby paa Gotland. Han skal i aarlig Løn have 36 Dlr., 9 Al. Engelst, 6 Al. Sardug, 20 Læs Skattehø og 100 Læs Skatteved, hvilken Løn Herman Jul til Aabierg, Embedsmand paa Visborg, skal betale ham baade for det forløbne Aar. i hvilket han har forestaaet Bestillingen, og herefter. Laurits Jørgensen maa endvidere i sit Regnskab beregne sig 10 Dlr. aarlig til Fortæring og Omkostning, naar han rejser frem og tilbage for at forklare sit Regnskab. Han skal oppebære Told og Sise efter den i forrige Aar¹

¹ 30. Okt. 1600.

fastsatte Takst. Laurits Jørgensen skal meddele Lensmanden paa Visborg sin Bestalling og anmode ham om at give Havnefogderne Ordre til at rette sig efter den forrige Aar fastsatte Takst ved Oppebørselen af Kronens Rettighed. Hvis nogen ikke vil svare den Told, han skal, eller ikke i rette Tid angive sit Gods eller vil udføre forbudte Varer, skal Laurits Jørgensen melde det til Lensmanden, der siden skal lade de skyldige straffe. Han skal være forpligtet til at forklare sit Regnskab i Rentekammeret til hver 1. Maj og tage de Penge med sig, som han bliver skyldig, saafremt han ikke vil staa til Rette for sin Forsømmelighed. Sk. R. 3, 169 b.

15. Dec. (Roskildøgaard). Miss. til Axel Gyldenstjerne om i Vinter at lade hugge og skære i Planker i Blekinge: 40 Tylter $3\frac{1}{2}$ Tommes Planker, 40 Tylter 3 Tommers Planker og 20 Tylter 2 Tommers Planker efter det Maal, som Kongens Skibsbygger paa Holmen har medgivet Tømmermanden; han skal sørge for, at de snarere blive tykkere end tyndere. Endvidere skal han lade hugge 3 Tylter Bjælker, 2 Tylter Skærstokke, 20 Tylter blekingske Bord og 3000 Trænagler. Han skal lade Planker og Tømmer føre ned til Ladestederne, saa at det kan være til Stede, naar Kongens Skibe til Foraaret komme efter det. Han skal skaffe Tømmermændene og Savskærerne Underholdning med Mad og Øl efter hoslagte Seddels Lydelse, saalænge de ere i Lenet, og have Tilsyn med, at de ikke gaa og drive Dagen hen til Unytte. Han skal skaffe saa mange Savskærere, som der behøves udover de Savskærere, Kongen nu sender derop. Sk. T. 3, 152 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Mikkel Madsen, Sognepræst paa Stryen, har klaget over, at han ingen Præstegaard eller Residens har at bo i, ej heller nogen Ager eller Eng eller nogen anden Underholdning end den Tiende, der tilkommer ham paa Øen, og at han lider Mangel paa Ildebrændsel og ingen Hjælp har til Olden til sine egne hjemmefødte Svin. Det bevilges, at han indtil videre aarlig, kvit og frit, maa oppebære Kronens Part af Korntienden paa Stryen til sin Underholdning, og maa faa Hjælp til Ildebrændsel i Kronens Skove paa Thorø af Vindfælder og fornede Træer efter Udvisning af Lensmanden paa Nyborgs Skovfoged og fri Olden til 10 eller 12 Svin i Thorø Skov, naar der er Olden. F. R. 3, 62. K.

— Bestalling for Jacob Ovid som Tolder i Aalborg. Han skal have 100 Dlr. i aarlig Løn og saa meget til Fortæring, naar

han aarlig rejser til København med sit Regnskab, som Rentemesteren kan blive enig med ham om. J. R. 6, 175. K.

16. Dec. (Roskildeggaard). Aab. Brev om, at Kongen har antaget Casper Bougaard, Stenhugger i Helsingør, til at udføre det Stenhuggerarbejde, som skal laves paa den ny Bygning paa Frederiksborg Slot. Han skal paa sin egen Bekostning holde de nødvendige Stenhuggersvende, derimod vil Kongen selv lade de fornødne Sten skaffe til Veje. Han skal med Flid tage sig af Arbejdet og sørge for, at det bliver gjort til Gavns og efter det Mønster og den Afridsning, som er gjort derpaa. For dette Arbejde skal han have 11,500 Dlr., hvilke skulle betales ham af Toldboden i Helsingør, naar Arbejdet er helt færdigt, dog vil Kongen efterhaanden betale ham de Penge, som han maatte have fornøden. Han skal, saalænge Arbejdet staar paa, have Befordring med Vogne af Lensmændene paa Kronborg og Frederiksborg baade til det Arbejde, han udfører, og til sig selv og sine Folk, naar det behøves. Sj. R. 14, 350¹.

— Miss. til Knud Rud om at levere Kongens Renteskriver det Skrin med Penge og Haandskrifter, som fandtes efter afdøde Johan Buckholt, og tage Kvittering derfor. Han skal indtil videre selv beholde det derover optagne og af gode Mænd underskrevne Register. K. Udt. i F. T. 3, 99.

— Miss. til Henning Reventlov om at bestille og lade brænde 1000 Læster Kalk i Mariager Len og straks til Foraaret sende dem til Varberg Slot, hvor der til Sommer vil blive Brug for dem til Bygningen paa Slottet. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 5, 157.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at eftergive Jørgen Lauridsen i Ring og Søfrin Eriksen i Brorup² i Skanderborg Len, hvis Gaarde ere brændte, hver 1 Aars Landgilde og lade dem faa noget Bygningstømmer til at genopbygge Gaardene med i Lenets Skove. Udt. i J. T. 5, 157.

17. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Morids Tommisen, Borger i Middelfart, til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge en Sag med Sandemænd mod Embedsmand paa Antvorskov Ebbe Munks Tjener Hans Nielsen, der for nogen Tid siden indenfor Middelfart Bys Frihed har slaæet ham tværs over

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 572 f.

² Brørup, Vor H.

Hovedet med en Fork, saa der siden har maattet udtages nogle løse Ben; Sagen er ikke i rette Tid bleven forfulgt med Sandemænd saa lovligt, som det burde sig. F. R. 3, 63. K.

17. Dec. (Roskildegaard). Aab. Brev om, at Erik Grøn i Treden, Herredsfoged i Tørsting Herred i Skanderborg Len, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden Tyngge af den halve Gaard i Treden, som han bor i, saalænge han er Herredsfoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. J. R. 6, 175 b. K.

18. Dec. (—). Miss. til de højlerde ved Københavns Universitet om Indsendelse til Mønten af Klokker fra de Kirker, som Universitetet har Jus patronatus til. Sj. T. 19, 339 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 510).

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da Kongen har bevilget, at Borgemestre og Raad i Køge til deres Havns Forbedring maa faa N Egetræer og N Bøgetræer i Skovene i Blekinge, skal han lade dem faa disse Træer og befordre dem paa det bedste. Sk. T. 3, 153.

20. Dec. (—). Miss. til Statholderen. Kongen er til Sinds, at de russiske Gesandter skulle begive sig til København for at bese Skibsflaaden, Tøjhuset, Arkeliet og hvad andet, de maatte ønske at bese. De skulle have deres Natteleje i Vartov, hvortil de ville ankomme paa Tirsdag [22. Dec.], og hvor de ville blive Onsdagen over for derefter at begive sig til Frederiksborg. Naar Hendrik Wulf besøger Statholderen, skal denne lade de russiske Gesandter bese, hvad de have Lyst til at bese, skaffe dem nødtørfdig Underholdning i Vartov og sende 10 Dages Fetalje til Køge til Gesandternes videre Underholdning. Udt. i Sj. T. 19, 339 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmark om, at Kongen vil holde almindelig Herredag i København Mandagen efter Søndag quasimodogeniti, som er den 12. April [ligelydende med Brev af 8. Febr. 1598]. Sj. T. 19, 340.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i Stiftet, for at Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter og i Tide udtage Stævninger. — Manderup Parsberg i Vendelbo Stift, Christian Holck i Viborg Stift, Knudt Brahe i Aarhus Stift, Albret Skeel i Riberhus Stift; Knudt Rud i Odense Stift; Pe-

der Basse i Roskilde Stift; Christian Bernekov i Lunde Stift. Sj. T. 19, 341.

20. Dec. (Roskildegaaard). Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Lands-tingene og siden holde det i god Forvaring. — Lave Beck i Sjælland; Lauge Urne i Skaane; Mogens Juel og Ifver Juel i Jylland; Eyller Qvitzov i Fyen; Peder Madtsen i Halland; Rubeck Pors paa Langeland; Erik Mogensen paa Laaland og Falster og Jens Koefodt paa Bornholm. Sj. T. 19, 341 b.

— Miss. til Rigsraaderne Peder Munk, Manderup Parsberg, Hendrik Belov, Absolon Gjøe, Erik Hardenberg, Sten Brahe, Arrildt Hvitfeldt, Axel Gyldenstjerne, Prebiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Christian Holck. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelig Herredag i København Mandag den 12. April, befales det dem uden al Undskyldning og Forsømmelse at møde hos Kongen i København til ovennævnte Tid for i Forening med Kongen at sidde Dom og høre Sager samt raadslaa om Rigets Anliggender. Sj. T. 19, 340 b.

21. Dec. (—). Miss. til Kapitlet i Viborg om, naar Sagen indstævnes for det, at dømme mellem Fru Ermegaard Gyldenstjerne og hendes Husbonde Giord Kaas angaaende de Beskyldninger, som hun efter hendes til Kapitlet sendte Supplikation har mod ham, og give Dommen beskrevet. Udt. i J. T. 5, 157 b.

— Miss. til Jacop Vind og Holger Gagge om, at de, naar de tilsiges, skulle overlevere Dr. Niels Krag, der er beskikket til Forstander for den fri og kongelige Skole i Sorø, Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør efterlades ved Skolen, besigte Bygningerne og Skovene og give alt beskrevet fra sig under deres Signeter. Udt. i Sj. T. 19, 341 b.

24. Dec. (—). Miss. til Statholderen. Da Kongen har forstrakt de russiske Gesandter med 2000 Dlr., skal han paa Mandag [28. Dec.] levere dem disse Penge i Roskilde og tage nøjagtig Forskrivning og Bevis derfor. Udt. i Sj. T. 19, 342.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Lave Beck og Peter Redtz. Da Kongen har bevilget, at Peder Basse maa faa 2 Kirkegaarde, den ene i Vetersløf, som Kongen har Herligheden af, medens Landgilden gives til Kalentehuset i Slangerup¹, og den anden i Buschedt,

¹ Slangerup er sikkert en Fejl for Slagelse; jvfr. Mageskiftet af 10. Febr. 1602 (Kr. Sk.).

som Kongen har Herligheden af, medens Landgilden gives til Sandby Kirke, til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard i Yderbye i Aadts Herred, skulle de besigte Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 19, 342.

24. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Statholderen om at give Borchort Enspænder, der skal begive sig i Forvejen for at bestille Nattelje og andet nødvendigt til de russiske Gesandter, 20 Dlr. og lade Rentemestrene føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 342.

— Forleningsbrev for Jørgen Matsen, dansk Kancellitjener, paa et Kannikedømme i Lund Domkirke, som er ledigt efter afdøde Hr. Laurits Jespersen, og et Vikarie sammesteds, som er ledigt efter afdøde M. Mathias Mogensen. Sk. R. 3, 170 b.

— Miss. til Axel Brahe. Kongen har for kort Tid siden ladet hugge noget stort Bygningstømmer til Helleruppe Bro i Herridtsvad Klosters Skove, men da Kronens Bønder under Landskrone Slot alene ikke formaa at fremføre Tømmeret, medmindre de faa Hjælp af andre Kronens Tjenere, eftersom der vil behøves omtrent en 600 Slæder dertil, skal Axel Brahe, for at Tømmeret i Tide kan blive fremført, efter nærmere Begæring af Oluf Rosenparre, Embedsmand paa Landskrone Slot, tilsige saa mange af Kronens Bønder under Helsingborg Slot nærmest ved Herridtsvad Kloster, som behøves til at fremføre Tømmeret sammen med Bønderne under Landskrone Slot, medens dette Føre staar paa. K.

— Miss. til Præbibrøn Bild og Jacob Rosenkrantz, Befalingsmænd paa Hindsgaafvel og Nyborg Slotte. Da Kongen har bevilget, at Caspar Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, maa faa 5 Gaarde i Rønninge og 1 Gaard i Nørup¹ i Fyen til Mageskifte for følgende af hans Arvegods i Jylland og Fyen: 1 Gaard med et Byggested og 2 Bol i Dollerup i Skanderup Sogn i Andst Herred, 1 Gaard og 2 Bol i Lunderskouf, 1 Møllested, kaldet Fruer Møllested, med en Eng og nogle særdeles Enghaver i Anst Herred i Koldinghus Len og 1 Gaard i Meskouf² paa Hindsholm, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. K. F. T. 3, 99.

— Sk. T. 3, 151, se 24. Okt. 1601.

¹ Norup, Lunde H.

² Midskov, Bjærg H., Fyen.

1602.

1. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Fru Giørild Faddersdatter. Kongen hører med Glæde, at hun er ved Livssundhed og godt Helbred, ønsker hende et godt og lyksaligt Nytaar og sender hende som Nytaarsforæring sit eget Kontrafej i det Haab, at det maa være hende kærkomment, og at hun vil modtage det med Tak. Kongen er hende altid bevaagen med al kongelig Gunst og Naade. Sk. T. 3, 154.

2. Jan. (—). Miss. til Statholderen. Da menige Almue i Jæmteland har anmodet om at maatte faa Tilførsel med Korn, skal han forhandle med nogle Købmænd om ved første Lejlighed at tilføre Almuen Korn til en rimelig Pris paa de Steder, hvor det er mest belejligt for Kongens Undersaatter at hente det. Udt. i Sj. T. 19, 342 b.

3. Jan. (Kronborg). Aab. Brev om, at Mikkell N., Kongens Enspænder, for denne ene Gang sise frit maa indføre 2 Læster Rostockerøl her i Riget eller tilforhandle sig dem, dog skal han lade skrive paa dette Brev, hvor han indfører eller tilforhandler sig Øllet, for at der ikke under det Skin skal blive indført mere Øl sise frit. Sj. R. 14, 352. K.

— (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Da Kongen har anset det for raadeligt at lægge endnu en Rode Knægte paa Varberg Slot foruden de Knægte, som ellers holdes paa Slottet, skal han af Bønderne i Lenet udvælge en Rode Knægte, dygtige og tjentlige Folk, og efterhaanden, som Lejligheden synes ham at være, modtage dem paa Slottet. Hvad der gaar med til deres Underhold med Mad og Øl, skal han indføre i sit Regnskab, og det skal saa blive godtgjort ham paa Rentekammeret. Sk. T. 3, 154.

4. Jan. (Kronborg). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da der i Kronborg Len findes mange Skovhuse, som Kongen har mere Skade end Gavn af, skal han lade disse Skovhuse nedbryde og herefter ikke tilstede saadanne i Lenet, da der bruges adskillig Skelmeri og Skalkhed i dem og Beboerne af dem ikke kunne lade være med at stjæle i Skovene. Udt. i Sj. T. 19, 342 b.

6. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Ulfeldt. Kongen har eftergivet Anders Hansen og Jørgen Tygesen i Ørby i Holbo Herred, der ved en Ildebrand paa St. Galli Dag [16. Okt.]

1600 have mistet Hus og Gaard med deri værende Kvæg, Korn og Boskab og næppe selv have reddet Livet, forrige Aars Landgilde, som de restere med. K. Udt. i Sj. T. 19, 343.

6. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Niels Krag om at indtage Jens Olsen, der har tjent som Diskantist i Kongens Kantori, i Sorø Skole, lade ham flittig oplære og lade ham faa samme Underholdning, som de andre Skolebørn faa. Udt. i Sj. T. 19, 342 b.

7. Jan. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Morten Vessel, Borger i Odense, har købt 16 af de store Øksne, der staa paa Seby Ladegaard, af Kongen selv, skal han lade ham faa disse, naar han forlanger det, men holde dem paa Foder, indtil man uddriver Øksne, saa de kunne være ved godt Huld. K. Udt. i Sj. T. 19, 343.

— Ligelydende Miss. til Peder Mund angaaende 20 af de store Øksne paa Frederiksborg Ladegaard, som Morten Vessel ligeledes har købt af Kongen. Udt. i Sj. T. 19, 343. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Mogens Ulfeldt om 10 af Øksnene paa Esserom Ladegaard, som Morten Vessel ligeledes har købt af Kongen. Udt. i Sj. T. 19, 343. K. (i Udt.).

9. Jan. (—). Bestalling for Tobias Heuer som Bartskær. Han skal lade sig bruge med sit Haandværk til Lands og til Vands, hvor det befales, og han skal være forpligtet til altid at holde Medicin og andet, som en god Bartskær skal bruge, beredt. Han skal, fra 1. Jan. 1602 at regne, have 60 Dlr. i aarlig Løn og 7 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Tolden i Helsingør. Sj. R. 14, 352 b.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Ifver Pouelsen, Borger i København, ser sig forarsaget til at indstævne Hr. Erik Sparre for dem, skulle de være ham behjælpelig, saa han uden langsommelig Forhaling kan faa Ret overfor Hr. Erik Sparre. Udt. i Sj. T. 19, 343.

11. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske, Elne Las Pedersens Enke, i Søndermøigens¹ i Rønneberg Herred under Landskrone Slot med Ordre til med det første at erklære sig

¹ S. Møinge, Rønnebergs H.

til Kongen herpaa, for at Kongen kan give hende Svar paa hendes Anfordring. Sk. T. 3, 154b.

13. Jan. (Frederiksborg). Bestalling for Christen Brock, der med største Flid og Vindskibelighed skal paase, at Gærderne i Københavns, Frederiksborg og Kronborg Len blive saaledes satte af Bønderne, at Dyrene ikke faa nogen Skade af dem eller blive hængende paa dem. Naar der er haard Vinter, skal han lade hugge for Dyrene i de ovennævnte tre Len. Endvidere skal han føre Tilsyn med, at der ikke ulovligt bortstjæles noget i Skovene, og hvis han mærker noget saadant, skal han straks melde det til den Lensmand, i hvis Len det sker. Hvis han i Skovene træffer Bønderhunde, der have fire Ben, maa han skyde dem ihjel, og han skal iøvrigt vare paa Jagten, naar det gøres behov. Han skal have 9½ Dlr. i aarlig Løn og 4 Dlr om Maaneden ligesom Pandesvendene, alt at oppebære hos Jørgen Jæger. Sj. R. 14, 353.

14. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Kongen har bevilget, at Hans von Hannover, der en lang Tid har tjent Kongen i den lange Stald som reisig Karl, men nu paa Grund af stor Sygdom ikke mere kan besørge sin Tjeneste, maa blive indtaget i Hospitalet i Helsingør, skulle de sørge for, at han straks bliver optaget i Hospitalet og bliver bespist ved Høernes og Skolepersonernes Bord, og ellers lade ham faa, hvad andre Hospitalslemmer faa. K. Udt. i Sj. T. 19, 343.

15. Jan. (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Jørgen Bygmester om Nedbrydningen af Frederiksborg Slot paa følgende Vilkaar: For at afbryde Blyet og nedbryde Mur- og Tømmerværk i det store Stenhus, som staar paa Volden, og alle de Huse, som ligge omkring dette Stenhus, og rense Stenene, saa de igen kunne bruges til den ny Bygning, alt at udføre paa egen Bekostning og Tæring, skal han have 400 Dlr. For det samme Arbejde med de Huse, som begynde fra Apotheket, og Kirken og med det Hus til Fadebursstue skal han have 300 Dlr. For det samme Arbejde med den Rad fra Køkkenet til Sølvkammerset skal han have 300 Dlr. For det samme Arbejde med den Rad fra Skriverstuen ned til Fogdens Kammer skal han have 200 Dlr. For det samme Arbejde med den Rad fra Slotsherrens Kammer ned til den nederste Port og med Skolen og det andet, som findes ved denne Plads, skal han have 200 Dlr. Pengene skulle

betales Jørgen Bygmester af Lensmanden paa Frederiksborg Slot, efterhaanden som han udfører det i Kontrakten specificerede Arbejde. Sj. R. 14, 353 b. K¹.

18. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Kannike- og menige Præstebønder i Røneberg, Haaragers og Onse Herreder om efter Tilsigelse af Oluf Rosensparre at hente Tømmer, lige med Kronens Tjenere, i Herritsvad Klosters Skov til Hellerum² Bro og siden hjælpe til med at bygge Broen. Udt. i Sk. T. 3, 154 b.

19. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Bløkinge om, at ingen maa udføre eller udskibe noget Slags Ved eller Tømmer til Tyskland. Udt. i Sk. T. 3, 154 b.

— Miss. til Anders Dresselberg. Kongen har bragt i Erfaring, at hans Moder, Enkedronning Sophie, i en 3 Aars Tid har oppebaaret den Aaresild, der er falden i Aaleholms Løn, til hendes eget Behov. Da den nu er ført Anders Dresselberg til Mangel i hans Regnskab paa Rentekammeret og han i den Anledning har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig, meddeles det ham, at Kongen fritager ham for de 3 Aars Aaresild, men herefter skal han oppebære Aaresilden til Bedste for Kongen og føre den til Indtægt i sit Regnskab. Sm. T. 6, 39. K.

— Miss. til Anders Dresselberg. Kongen har tidligere³ skrevet til ham angaaende Thiarth Diriksen, Borger i Franicker, der nogle Gange har skrevet til Kongen, at M. Johannes Carisius, født i Nykøbing paa Falster, efter sin Haandskrifts Lydelse er bleven ham en Sum Penge skyldig, foruden at han har anvendt stor Bekostning paa at faa Pengene betalt, og at han endelig paa Grund af Kongens sidste Skrivelse til Anders Dresselberg om den Sag har faaet sig tilvurderet nogle Boder i Nykøbing af 16 Mænd, hvilke Boder dog ikke ere saa gode, at han deri kan faa Fyldest for Summen, end sige for hans store Kost og Tæring og de langsommelige Rejser, han har gjort i den Sag. For at Thiarth Diriksen, der er en fremmed Mand, ikke skal have Grund til at klage over, at Retten i saa lang Tid forholdes ham, skal Anders Dresselberg sørge for, at hans Ridefoged alvorligt tager sig af den Sag og hjælper Thiarth Diriksen til Ret mod M. Johannes Carisius, saa Thiarth Diriksen bliver stillet tilfreds ikke alene for hans udlagte Penge, men ogsaa for den rimelige Bekostning, som han har anvendt i Sagen.

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 573 f.

² Hellerup.

³ 15. Sept. 1596.

Hvis M. Johannes Carisius's Stiffader mener at have nogen Tiltale til Thiardt Diriksen for Skade, han kan have lidt paa nogle Steder, skal der gaa Dom derom. Anders Dresselberg skal selv personlig være til Stede, naar Sagen bliver forhørt. K.

20. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Valdemar Parsberg om at eftergive Søfrin Jespersen i Snapstrup¹ Mølle et Aars Landgilde, da Møllen er brændt med Korn og andet, som han havde samlet til sin Landskyld, og lade ham faa noget Tømmer i Skovene til Møllens Genopbyggelse. Udt. i J. T. 5, 158.

22. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Borgere i Aalborg have købt nogle Læster Korn af nogle skibbrudne Folk, der sidste Efterhøst ere strandede med deres Skibe ved Skagen, hvilken Rug Undersaatterne i Skagen først have villet formene Borgerne i Aalborg at købe af de skibbrudne og siden have gjort Arrest paa', da Borgerne i Aalborg havde købt den, hvorved disse sidste mene, at der er gjort dem Uret. Skagboerne burde efter Loven tiltales paa deres Værneting, men det kan ikke ske, da Sagen angaar baade Borgemestre og Raad, Byfoged og menige Borgerskab og de ikke kunne være Dommere i deres egen Sag; det befales derfor Landsdommerne, at de, naar de ovennævnte Borgere i Aalborg lovligt indstævne Sagen for dem, skulle dømme endeligt i den, om Skagboerne med nogen Ret have kunnet formene de Aalborg Borgere at købe Kornet, og om de have arresteret dette med Rette eller ej. Endvidere have Borgemestre, Raad og menige Borgerskab paa Skagen indbyrdes gjort den Forordning, at al Bjærgelønnen for det Gods, som bliver bjærget der for Landet, skal komme til Deling mellem dem allesammen, saaledes at enhver faar efter sin Lejlighed, og af den Grund forhindre de de fattige skibbrudne i at leje sig andre Bjærgfolk, ligesom de ogsaa tage større Bjærgeløn, end de med Rette bør, og formene de skibbrudne at sælge deres Korn til andre end dem selv. skønt de ikke formaa at betale det altsammen. Da Manderup Parsberg mener, at dette strider mod Sørenten og Kongens Mandater og aabne Breve, og at de bør staa til Rette derfor, skulle Landsdommerne, naar Manderup Parsberg indstævner Sagen for dem, ligeledes dømme

¹ Snastrup, Framlev H.

endeligt deri. De skulle give de af dem afsagte Domme beskrevne under deres Signeter. J. T. 5, 158.

23. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for Vilhelm Cornelssen, at skulle i afdøde M. Hans Stenwinckels Sted have flittigt Tilsyn med Bygningen og Befæstningen ved Halmstad og med Folkene, der ere forordnede til at arbejde paa Befæstningen, saa Bygningen og Arbejdet kan have Fremgang. Han skal stedse være til Stede ved Arbejdet og af yderste Flid og Formue og højeste Forstand tage sig af Bygningen og Befæstningen, saa at det, der bygges og arbejdes, kan blive varigt. Han skal være Lensmanden i Halmstad lydig og skal af denne, fra 10. Maj 1601 at regne, have 200 Dlr. i Aarsløn og $\frac{1}{2}$ Ortsdlr. i Dagløn. Sk. R. 3, 170 b.

24. Jan. (—). Miss. til Ebbe Munk. Jens Andersen i Sørbye i Andtvorskouf Len har klaget over, at han med sine fattige smaa Børn er bleven vist fra Gaarden, fordi han paa Grund af de dyre Aaringer ikke har tækket det ene af Husene. Hvis han ikke paa anden Maade har forset sig, beder Kongen Ebbe Munk om for denne ene Gang at lade Jens Andersen blive ved Gaarden, mod at han sætter Borgen for, at han ved første Lejlighed vil forsyne Huset med Tag. Udt. i Sj. T. 19, 343 b.

26. Jan. (—). Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har forlenet¹ Fru Giøril Faddersdatter, Hr. Lauge Brahes Enke, med Lindsholms Ladegaard og Avl, som han tidligere maatte bruge under Slottet [Malmøhus], maa han i Stedet herfor, fra 1. Maj 1600 at regne, indtil videre aarlig oppebære 5 Læster Rug, beregnet 40 Tdr. i Læsten, af Slottets Indkomst. Sk. T. 3, 154 b.

—² Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen har erfaret, at Helmer Hocgrafve uden Herredsfogdens Dom først har ladet Maarten Lensmand pinlig forhøre og siden hænge op, hvorfor han paa Lunde Landsting er bleven dømt i Kongens Naade og Unaade, skal Sigvort Grubbe lade ham stille i Rette for Borgemestre og Raad i Malmø, tiltale og forfølge ham, saa vidt han kan gøre det med Retten, tage Dom over ham og lade den afsagte Dom tilbørlig eksekvere; dog skal han, forinden Eksekutionen sker, erklære

¹ 22. Marts 1601. ² Da Brevet er indført mellem Breve af Juni, er 26. Januar vistnok en Fejlskrift for: 26. Juni.

sig til Kongen om Sagen, for at Kongen kan vide, hvorledes Sagen er forløben. Sk. T. 3, 160 b.

26. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen vil lade nogle Raader og gode Mænd møde paa Grænsen ved Knærød førstkommende 1. April og gerne vil have, at disse skulle have bekvemt Hus og Værelse nær ved Grænsen, skal Brostrup Gjedde uden Forsømmelse ved allerførste Lejlighed i Skoven lade fælde saa mange Træer, som behøves til saadant Hus og Værelse, og derefter ufortøvet begive sig herover til Kongen, hvor denne er at træffe, for nærmere at erfare Kongens Vilje herom. Sk. T. 3, 155.

27. Jan. (—). Miss. til Kansleren, Axel Gyldenstjerne, Peder Munk, Manderup Parsberg, Brede Rantzau og Axel Brahe. Da der skal holdes et Møde paa Grænsen ved Knerødt den 3. April og Kongen vil bruge dem ved dette Møde, skulle de indrette deres Lejlighed saaledes, at de Skærtorsdag den 1. April kunne være til Stede paa Grænsen for i Overensstemmelse med Kongens Instruks at begynde Mødet den ovennævnte Dag og fuldende det. De skulle hver medtage 4 af deres Rideheste, men aldeles ingen Vognheste. (Til Raaderne i Jylland: Kongen har paa Grund af den store Mangel paa Rufoder, der hersker allevegne, skrevet til Raaderne i Sjælland og Skaane om kun at medtage 4 af deres Rideheste og henstiller til de jyske Raaders egen Betænkning, om de ville medtage nogle af deres Heste eller ej). Sj. T. 19, 343 b.

— Forleningsbrev for Claus Dyre til Linderumbsgaard, kgl. Sekretær, paa Vendsyssel Provsti, som afdøde Hans Jensen var forlenet med, uden Afgift. Han skal nøje paase, at de Kirker, hvis Regnskab han hører, ske Skel og Fyldest. J. R. 6, 177.

29. Jan. (—). Aab. Brev om, at Madts Holm, Borger i Slagelse, for denne ene Gang maa udføre 30 Staldøksne til Skibs fra Korsør, Kronens Told hermed dog i alle Maader uforkrænket. Han skal lade skrive paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin skal udføres flere Øksne. Sj. R. 14, 354. K.

— Miss. til Kronens Bønder paa Fæø, Femø, Askø og Verø. Kongens Undersaatter i Norlandene i Norge have klaget højlig over, at de paa Grund af den megen Misvækst og Dyrtid, som der har været paa Kornet i Norlandene i forrige Aar, ikke have kunnet faa

deres Sædekorn eller det Korn, som de behøve til deres Underhold. Kongen har i den Anledning forhandlet med nogle Borgere i København om at gøre Tilførsel til Norlandene med Korn, men disse Borgere berette nu, at det vil blive meget besværligt for dem i Egnen heromkring at skaffe saa meget Korn, som der behøves til Forsyning af Indbyggerne i Norlandene. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der sidste Aar har været god Kornvækst paa de ovennævnte fire Øer, saa de kunne undvære Korn, befales det dem for denne ene Gang at lade de nævnte Borgere i København faa det Korn, de kunne undvære, til en rimelig Pris, at betale med rede Penge eller med gode Varer, saa Borgerne dermed kunne forsyne Norlandene. Sm. T. 6, 39. K.

4. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Kronens, Gejstlighedens og Adelens Tjenere, Bønder og menige Almue i Skaane. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa nogle omliggende Steder sker stor Præparation med Krigsrustning, med Antagelse af Folk, Afholdelse af Mønstring og i andre Maader, har han, skønt han, Gud ske Lov, ikke ved af at have nogen Unighed med sine Naboer, dog anset det for raadeligt at være forberedt mod alt, hvis det, hvad Gud naadeligen afvende, skulde ske, at noget fjendtligt uformodet kom paa. For at Undersaatterne i Skaane desbedre kunne være tilbørligt beredte og være stafferede til Krigsbrug med Vaaben og Værge, enhver efter sin Evne, Formue og Lejlighed, og være øvede i at bruge dem, saa de af yderste Evne kunne afværge Kongens, deres egen og deres Fædrelands Skade og Fordærv, har Kongen til hver af sine Lensmænd i Skaane sendt nogle forsøgte og i Krigsbrug forfarne Mænd, der skulle øve og undervise Bønderne i Krigsbrug. Det befales Bønderne at rette sig efter Lensmændenes Befalinger, møde med de Vaaben og Værger, som de ere antegnede for eller nu blive takserede til, lade sig undervise i Krigsbrug af de Krigsmænd, som Kongen har sendt did, og ikke i nogen Maade gøre Modstand mod Lensmændene eller Krigsmændene, men vise sig som lydige Undersaatter, saa ofte og hvor disse tilsige dem, og siden, hvis det gøres fornødent, hindre og afværge Kongens, deres egen og deres Fædrelands Skade og Fordærv, saaledes som de ere pligtige til. Sk. T. 3, 156.

— Miss. til Axel Brahe [Helsingborg Len], Fru Giørdt [Froste og Skyts Herreder], Christian Bernekov [Malmøhus Len], Hendrik Ramel [Villands Herred], Oluf Rosensparre [Landskrone Len], Arildt Hvit-

feldt [Gærs Herred], Axel Gyldenstjerne [Kristianopel Len] og Brostrup Gjedde [Laholm Len]. Skønt Kongens Undersaatter, Bønder og menige Almue i Skaane, for nogle Aar siden ere takserede for de Vaaben og Værger, som enhver efter sin Evne og Formue bør holde og have i Forraad, og skønt Kongen, Gud ske Lov, ikke ved af at have nogen Uenighed med nogen af sine Naboer, har han dog i Anledning af den store Præparation med Krigsrustning, der finder Sted paa mange omliggende Steder, anset det for raadeligt at sende nogle forfarne Krigsmænd til Skaane for i nogen Tid at øve og undervise Bønderne i Krigsbrug. Kongen sender nu denne Brevviser til dem for at undervise Bønderne i deres Len og befaler dem, naar vedkommende skal undervise Bønderne, at være ham behjælpelig i alle de Maader, hvori han begærer deres Hjælp, og give Bønderne alvorligt Tilhold om, at de skulle vise sig lydige mod ham, saa ofte og hvor han tilsiger dem. Lensmændene skulle have flittigt Tilsyn med vedkommende Krigsmand, at alt bliver rigtig udført, saa Bønderne siden kunne være beredte til med de Vaaben og Værger, som de tidligere ere antegnede for eller nu blive takserede til, af yderste Evne at afværge Kongens, deres egen og deres Fædrelands Skade og Fordærv, hvis det gøres fornødent. De skulle sørge for, at Krigsmanden, saalænge han er i Lenet, hos de bedste og mest formuende Bønder kan faa nødtørftig Underholdning med Mad og Øl for en rimelig Betaling. Hoslagte aabne Brev skulle de lade forkynde for Bønderne, saa disse kunne vide at rette sig derefter. Sk. T. 3, 155.

4. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck [Varberg Len] og Sten Matsen [Halmstad Herred] om at forordne nogle af de mest forfarne Krigsmænd paa Befæstningerne til at øve Bønderne i deres Len. Udt. i Sk. T. 3, 155 b.

— Miss. til Andres Sinklar [Gladsakse Len] om selv personlig at øve Bønderne. Udt. i Sk. T. 3, 155 b.

5. Febr. (Kronborg). Miss. til Christian Bernekov om at lade Hospitalsmesteren i Malmø faa en anden Klokke i Stedet for den, som hængte i Hospitalet, og efter Billighed gøre klart, hvad den ene i Vægt overgaar den anden. Udt. i Sk. T. 3, 156.

— Miss. til Christian Bernekov. Kongen har bevilget, at Fru Beate Bilde til Sullerup, Hr. Otte Brahes Enke, paa egne og menige Sognemænds Vegne maa beholde deres Klokke,

som de efter Kongens Forordning skulde sende til København, mod i Stedet at give lige saa meget godt Kedelkobber, som Klokken vejer, hvorefter han skal rette sig. Sk. T. 3, 156 b.

5. Febr. (Kronborg). Ligelydende Miss. til Axel Brahe om, at Kongen har bevilget Brostrup Gjedde Qvinning¹ Kirkes Klokke. Udt. i Sk. T. 3, 156 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om, at menige Sognemænd i Allersløf Sogn i Stedet for den Klokke, som hænger i Allersløf Kirke, maa faa Jungshofvit Kirkes Klokke. Hvad denne vejer mere end deres egen, skulle de erstatte med godt Kedelkobber og selv sende baade deres egen Klokke og Kobberet til København. Udt. i Sk. T. 3, 156 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne til Siellebjerg. Der er Trætte mellem Eyller Brockenhuus til Nakkebølle og Eyller Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, paa den ene og Knudt Venstermand paa den anden Side angaaende en Gaard i Odense, som tilhørte Erik Venstermand, hvilken Gaard Erik Venstermand har forskrevet saavel til Eyller Brockenhuus og Eyller Qvitzov som til Knudt Venstermand for de Forløfter, de have været i for ham. Begge Parter ville nu tilholde sig Gaarden efter de Breve, som Erik Venstermand har givet dem paa den, og have appelleret Sagen til Bytinget i Odense, hvor Byfogden har indfundet Sagen til dens tilbørlige Dommere. Knudt Venstermand har derefter begæret Stævning over Byfogden af Eyller Qvitzov, men denne har afslaaet at give en saadan, da han er vildig i Sagen. Det befales derfor Lauge Urne at meddele Knudt Venstermand Stævning mod Eyller Brockenhuus og Eyller Qvitzov, sidde i Dommers Sted paa Landstinget, afsige Dom om, hvem Gaarden med Rette bør tilhøre, og give Dommen beskreven. K. Udt. i F. T. 3, 103.

6. Febr. (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Kongen har eftergivet Madts von Brunsvig i Dronningens Mølle ved Kronborg et halvt Aars Mølleskyld og Christen Thomissen i Øersløf Mølle Halvdelen af et Aars Landgilde, som de restere med, hvilket Mogens Ulfeldt skal føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 344.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da Kongen vil have den Teglbærnder, som er antaget i Blekinge, afskediget, skal

¹ Qvidinge, S. Asbo H.

Axel Gyldenstjerne i hans Sted antage den Teglbærder, som Niels Friis til Hesselager har sendt til Kongen, og lade det blive ved den Fortingning, som Niels Fris har gjort med denne Teglbærder. Sk. T. 3, 156 b.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Fru Giørdild Faddersdatter om ved allerførste Lejlighed at sende den Havre, som hun for nogen Tid siden fik Ordre til at købe til Kongen i sit Len, til Malmøhus. Havren skal straks blive betalt hende af Rentekammeret. Udt. i Sk. T. 3, 156 b.

9. Febr. (—). Miss. til Valdemar Parsberg om at eftergive Lauridts Nielsen i Hemstok i Skanderborg Len 1 Aars Landgilde, da det er brændt for ham. Udt. i J. T. 5, 159.

10. Febr. (—). Mageskifte mellem Peder Basse til Siørup, Embedsmand paa Roskildegård, og Kronen. Sj. R. 14, 355. (Se Kr. Sk.).

— Søpas for Christen Albretsen, Mikkil Vibbe og Berndt Frølig til Riga for et dem tilhørende Skib omtrent paa 60 Læster. hvorpaa Adrian Carnelessen er Skipper. Udt. i Sj. R. 14, 393.

12. Febr. (—). Søpas for Adam Bøddicher, Borger i København, til Riga. Udt. i Sj. R. 14, 393.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lægge 1 Gaard i Yderbye i Odts Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Peder Basse, ind under Draxholm Slot, lade den indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den aarlige Indkomst af den. Udt. i Sj. T. 19, 344.

— Miss. til Manderup Parsberg om at give en Bonde i Aalborg Len, Vogen Hansen i Sønder Saltum, Tilhold om at levere Gudtslof Budde de Kongebreve, Stokkenævn, Domme og andre Breve, som han maatte have i sit Væрге, hvorfra der kan faas nogen Besked om et Stykke Eng og Ejendom, kaldet Vildmosen, hvormod Gudtslof Budde paa Kronens Vegne ligger i Trætte med Peder Munk. Udt. J. T. 5, 159.

13. Febr. (—). Bestalling for Thomes Hendriksen som Salpetersyder i Lugge, Sønder Asboe, Nørre Asboe og Bierge Herreder samt Herrisvadt Klosters Birk. Han skal være forpligtet til aarlig at levere mindst 4 Tdr. godt lutret Salpeter til Arkelimesteren paa Københavns Slot til en Pris af 14 gl. Dlr. pr.

Centner. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sk. R. 3, 171.

16. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Villum Hessel- sen, Borger i Skelskør, maa udføre 300 Staldøksne til Skibs fra Korsør, Kronens Told hermed dog aldeles uforkrænket. Han skal lade notere paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin skal udføres flere Øksne. K. Udt. i Sj. R. 14, 357.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Kongen har bevilget, at Jens Pouelsen paa Sejrsø maa faa den Fragt, han skulde have for den Kalk, han førte til Halmstad, paa hvilken Rejse hans Skude gik under, og befaler Arrildt Hvitfeldt at føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 344.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Kongen har eftergivet Olluf Olsen i Veibye, der har lidt stor Skade af Ildebrand, dette Aars Landgilde og bevilget, at han maa faa noget Bygningstømmer i Kronens Skove. K. Udt. i Sj. T. 19, 344.

— Miss. til Oluf Rosensparre om med det allerførste at sende 3 Skuder, fulde af Kampesten, hid til Brug paa Holmen. Sk. T. 3, 157.

17. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen til nogle Købmænd i København har solgt 30 Læster Korn af det, som Kongen har liggende paa Antvorskouf, skal han, naar Købmændenes Fuldmægtig kommer did, skaffe ham den nødvendige Hjælp til at kaste Kornet, saa tidt det behøves, for at det ikke skal blive fordærvet, og naar deres Skibe komme efter Kornet, skaffe dem nødtørfdig Fordringskab til at faa det bragt ned til Lade- stedet og faa det ind i Skibet. Han skal lade deres Fuldmægtig faa Kornet og lade det udmaale med det sædvanlige Maal. Hvis Fuldmægtigen, medens han skal have Tilsyn med Kornet, under- tiden kan behøve en Vogn, naar han skal rejse nogensteds hen i sin Bestilling, skal han skaffe ham en saadan. Sj. T. 19, 344 b.

— Miss. til Hendrik Lykke om, at han efter Begæring af Kon- gens Sadelknægt skal sende nogle Hopper fra Vordingborg til Antvorskouf og skaffe Sadelknægten Hjælp til at drive dem did. Udt. i Sj. T. 19, 344 b.

— Miss. til Sten Brahe. Kongen sender sin Sadelknægt til ham for at bese nogle Hopper paa Samsø, som skulle sendes til Haderslevhus. Han skal skaffe Sadelknægten de Sku-

der, han behøver til de Hopper, han skal sende til Haderslevhus, og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 344 b.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Corvidts Ulfeldt, Embedsmand paa Korsør Slot. Da Kongen har givet nogle af sine Jægere Ordre til at fange nogle Stykker Vildt i Skoven der i Lenet, skal han skaffe dem de Folk, de behøve dertil, og Havre samt de Kister og andet, som de maatte behøve til at forvare Dyrene i. Orig.

18. Febr. (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Han har tidligere faaet Ordre til at holde Erik von Ahlefeldt i Fængsel paa Draxholm. Kongen har dog nu for nogle synderlige Aarsagers Skyld bevilget, at Erik von Ahlefeldt maa blive løsladt af Fængslet, dog skal han stille Arrildt Hvitfeldt tilbørligt tilfreds for den Bekostning og Fortæring, der er gjort for hans Skyld. Udt. i Sj. T. 19, 345.

20. Febr. (—). Miss. til Knud Brahe om at paatage sig Værgemaalet for Fru Agatha Seefeldt, Niels Skrams Enke, medens Skiftet mellem hendes Moder¹, Søskende og hende selv af Arven i Jordegods og Løvsøre efter deres afdøde Husbonde og Fader Jacop Seefeldt staar paa, og paase, at hun ikke kommer til kort ved Skiftet. Udt. i J. T. 5, 159.

21. Febr. (—). Miss. til Lauge Urne om at begive sig til København for hos Kansleren at modtage de Akter og Dokumenter, som gøres fornøden til det knærødske Møde, og hvad yderligere Befaling der maatte gives derom. Udt. i Sk. T. 3, 157.

24. Febr. (—). Bestalling for Hans Meckelborg, Mønsterskriver, som Tolder i Helsingør efter nylig afdøde Hans Meier. Han skal i Forening med Morten Jensen oppebære Tolden i Helsingør og i alle Maader forholde sig, ligesom Tolderne i Helsingør tidligere have gjort, og efter den dem givne Bestalling. Han skal i aarlig Løn have 100 Dlr. og de sædvanlige Skriverpenge. Sj. R. 14, 357.

— Forleningsbrev for Hans Meckelborg, Mønsterskriver, der nu er forordnet til Tolder i Helsingør, paa det efter afdøde Hans Meyer ledige Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 172.

¹ Sofie Bilde.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov om at lægge 1 Gaard i Tøstrup By og Sogn og 2 Gaarde i Skiffar i Tøstrup Sogn i Nørre Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Friis, ind under Kallø Slot, indskrive dem i Jordebogen, indkræve forrige Aars Landgilde og siden gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i J. T. 5, 159 b.

— Ligelydende Miss. til Manderup Parsberg om at lægge en Enstedgaard, kaldet Findstrup, i Fleskum Herred, 1 Gaard i Attrup i Han Herred og 1 Gaard i Øfveldrup¹ i Rinds Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Friis, ind under Aalborghus. Udt. i J. T. 5, 159 b.

— Ligelydende Miss. til Johan Rud om at lægge 1 Gaard i Ybye By og Sogn i Refs Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Friis, ind under Ørum Slot. Udt. i J. T. 5, 159 b.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Ringe By og Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Friis, ind under Vordingborg Slot. Udt. i J. T. 5, 159 b.

25. Febr. (—). Miss. til Hendrik Lykke om, at Kongen har bevilget, at Jomfru Berte Bild maa komme ind i Maribo Kloster og faa sin Underholdning der lige med de andre Jomfruer. Hendrik Lykke skal paase, at hun skikker sig tilbørligt mod Jomfruerne og i andre Maader. Udt. i Sj. T. 19, 345.

— Miss. til Dr. Niels Krag om nu til Paaske at indtage Knudt Urnes Søn Eyller Urne i Sorø Skole, paase, at han bliver holdt under Disciplin ligesom de andre Adelspersoner sammesteds, og lade ham faa den for Adelspersoner bevilgede Underholdning. Udt. i Sj. T. 19, 345.

— Miss. til Knud Brahe om at tage sig af en Sag mellem Fru Agatha Seefeldt og Otte Christopher [Rosenkrantz] paa hans Moders² Vegne, da Fru Agatha mener, at den angaar Kronens Ejendom. Udt. i J. T. 5, 160.

26. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk om, at Kongen har eftergivet Hans Nielsen i Skiørpinge, der har mistet Hus og Gaard ved en Ildebrand, et Aars Landgilde. Ebbe Munk skal hjælpe ham til Skellighed med Tømmer af Skoven til Gaardens Genopbyggelse. Udt. i Sj. T. 19, 345.

¹ Eveldrup, Rinds H.

² Karen Gyldenstjerne.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Han har ladet fravurdere en Del af Bønderne i Lenet [Antvorskov] Varer for deres Landgilde, som de restere med og ikke kunne udrede, saaledes som hoslagte Fortegnelse nærmere viser. Kongen har eftergivet dem, hvad de udover denne Vurdering ere blevne Kongen skyldige af forrige Aars Landgilde, men det, der er vurderet fra dem, skal han lade føre til Indtægt i Regnskabet. Da en Del af Møllerne i Lenet ikke er i Stand til at udrede deres Møllenskyld, har Kongen givet dem Henstand med Halvdelen deraf til førstkommende Mikkelsdag, til hvilken Tid han skal indkræve den af dem. Udt. i Sj. T. 19, 345.

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Kalke-
rup, 1 Gaard i Dystedt og 1 Gaard i Kieldstedt¹, der hidtil have ligget under Antvorskov, ind under Vordingborg Slot, lade dem indskrive i Jordebogen og forholde sig med dem efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Udt. i Sj. T. 19, 345 b.

28. Febr. (—). Miss. til Axel Brahe og Tage Krabbe. Da Oluf Rosensparre til Skaroldt, Embedsmand paa Landskrone, har anmodet om, at Bygningen paa Slottet og Skovene i Lenet og i Færs Herred i Tide maa blive besigtede, befales det dem en Gang inden Paaske at foretage denne Besigtelse i Nærverelse af Christian Bernekov, Embedsmand paa Malmøhus, og give Besigtelsen beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 3, 157.

1. Marts (—). Miss. til Christoffer Pax. Da Tostrup Degnekald skal være ledigt, anmodes han om at befordre en Person, ved Navn Søfren Knudsen, til dette Degnekald, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Udt. i Sj. T. 19, 345 b.

2. Marts (—). Miss. til Corvidts Ulfeldt, Embedsmand paa Korsør Slot, om at skaffe Kongens Jæger en Skude til de Daadyr, som Kongen vil sende til Wernemønde, utærsket Havre til Dyrene og hvad han ellers maatte behøve til disse og føre det til Udgift i sit Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 345 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Jacop Rein-
voldsen har klaget over, at han ikke kan faa en Arv, der er tilfalden ham der i Byen efter hans Broder, som efter de derom aflagte Vidnesbyrd skal være druknet ved Sildefiskeriet. Det befales dem at hjælpe ham til Rette i den Sag, hvis der er tilfal-

¹ Geldsted, Tybjærg H.

den ham nogen Arv, saa han uden videre Rettergang og Forhaling kan faa den. Udt. i Sj. T. 19, 345 b.

2. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fru Sophia, Jacob Seefeldts Enke, om for en rimelig Betaling at overlade Kongen 1000 Læster Kalk og med det allerførste sende dem til Bahus Slot. Hun skal selv fragte Skuder til at fremføre Kalken. Udt. i J. T. 5, 160.

3. Marts (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Kancellidrengen fra 31. Aug. 1601 at regne, da han mistede sin Underholdning her paa Slottet, maa faa 4 Dlr. om Maaned i Kostpenge og beholde dem indtil videre; Pengene skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 346.

— Miss. til Eske Brock, Carl Bryske, Niels Krag og Claus Paselick. Da Kongen formoder, at de nu have forrettet deres Hverv og ere paa Hjemreisen, saaledes at de i denne Maaned kunne være i Narva, har han sendt sit Skib Hector til Narva for at indtage dem, saa de saa hurtig som muligt kunne være her hos Kongen. Udt. i Sj. T. 19, 346.

4. Marts (—). Mageskifte mellem Christian Eriksen og Kronen. Sj. R. 14, 357 b og 359. K. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Kongen til Paaske 1603 vil betale Christian Eriksen og hans Arvinger 4000 Dlr. med sædvanlig Rente 200 Dlr., da den Kronens Gaard, kaldet Kongens Gaard i Hedinge Sogn i Stefns Herred, som Kongen har tilskødet Christian Eriksen for hans Gaard ved Stranden i København med to paa begge Sider byggede Huse, ikke er saa meget værd som Christian Eriksens Gaard, og da den Skov, som ligger til Kongens Gaard, ikke kan undværes fra Trygeveldegaard. Sj. R. 14, 358 b.

— Søpas for Jahan Thorborg og Villum Hannemand til Østersøen. Udt. i Sj. R. 14, 393.

5. Marts (—). Miss. til Statholderen. Jacop Lauridtsen, Bager og Borger i København, har berettet, at han har modtaget 3 Pd. Rug, som han skulde bage i Brød til Holmens Behov, men siden har han lidt stor Skade ved en uforvarende Ildebrand og tiltales nu af Provianskriveren for de 3 Pd. Rug. Hvis det er rigtigt, at han har lidt saadan Skade, skal Statholderen lade ham være utiltalt for Rugen og lade Provianskriveren føre den til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 346.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da der skal være en meget ringe Høbjærgning til Slottets [Vordingborg] Ladegaard og Kongen vil have

sine unge Foler og Hopper gaaende der, skal han ødelægge de 2 Gaarde paa Dibsøen og lade deres Ejendom bruge under Ladegaarden. Den af disse Gaarde hidtil svarede Landgilde skal han lade slette i Jordebogen og lade Bønderne paa Gaardene forsørge med Boliger andensteds i Lenet. Udt. i Sj. T. 19, 346.

5. **Marts (Kbhvn.).** Opvejsningsbrev for Otte Gregersen i Kolding til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge en Sag med Sandemænd til Byting, Herredsting og Landsting mod en af hans Medborgere i Kolding, der for nogen Tid siden har slaaet Synet paa hans venstre Øje ud med et Glas, hvilken Sag han ikke har kunnet forfølge i rette Tid, da han i lang Tid har ligget under Bartskaar. K. Udt. i J. R. 6, 177.

7. **Marts (—).** Miss. til Borgemestre og Raad i Roskilde. Hofprædikant M. Christen Jensens Svoger har berettet, at der er tilfalden ham en Arv i Roskilde, men at der er flere andre, der ogsaa ville tilholde sig denne Arv, hvorfor det er blevet paalagt begge Parter til førstkommende Midfaste at føre de Vidnesbyrd, hvorefter Borgemestre og Raad kunne dømme om, hvem der er nærmest til Arven. Da han samtidig har klaget over, at han ikke saa hurtigt kan føre disse Vidnesbyrd, og anmodet om, at Fristen maa blive forlænget noget, befales det dem at opsætte Sagen i nogen Tid og ikke dømme i den, førend M. Christens Svoger har ført sine Vidnesbyrd lige saa vel som hans Modpart. Naar Vidnesbyrdene ere førte, skulle de dømme om, hvem der er nærmest til Arven. Udt. i Sj. T. 19, 346.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongens Kommissærer have faaet Ordre til at møde paa Grænsen førstkommende 3. April, skal han give Bønderne i de to under Slottet [Laholm] liggende Herreder [Høgs og Tønnersø] Ordre til at møde under deres Fane med Vaaben og Værge, være til Stede ved Grænsen til ovennævnte Tid og blive der, medens Mødet holdes, og holde Vagt (»paa vare«). Sk. T. 3, 157 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da Avlen til Ladegaarden i hans Len [Kristianopol] skal være meget ringe, skal han indtage følgende Aasteder: Udlending, Stienshafn og Lykaa Hestehave, der tidligere efter Kongens Ordre have været bortfæstede til andre, og bruge dem under Ladegaardens Avl, for at denne

derved kan blive forbedret. Han skal tilbagebetale de nuværende Fæstere den Indfæstning, de have udgivet. Sk. T. 3, 157 b.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at opsøge og ved alle Midler paagribe en, ved Navn Christoffer Knok¹, der er gjort fredløs og i mange Maader har forset sig i Malmø, og lade gaa Dom og Straf over ham.² Udt. i Sk. T. 3, 157 b.

— Miss. til Dr. Niels Krag om at indtage to af Dr. Jacop Hassenbarts Sønner i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig, og lade dem nyde samme Disciplin og Underholdning som andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 346 b.

9. Marts (—). Miss. til Axel Brahe. Da Kongen har befalet denne Brevviser, en Stenhugger, at begive sig til Kulden for at skaffe Kongen en Prøve af det Stenbrud, som findes der, skal Axel Brahe skaffe ham nødtørftig Hjælp af Bønderne til Oprømning af de gamle Stengrave, for at han bedre og snarere kan skaffe denne Prøve. Sk. T. 3, 158.

— (**Kronborg**). Miss. til Dr. Niels Krag om at indtage Borgemester i Helsingør Jørgen Riverdts Stifsøn i Sorø Skole, hvis der er nogen Plads ledig, og lade ham blive den første, som kommer derind. Udt. i Sj. T. 19, 346 b.

— Miss. til M. Joen Jacobsen om, at han vil oversætte carminice fra Tysk paa Latin de danske Kongers Bedrifter, som findes paa Tapeterne paa Kronborg. Kongen har befalet Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Kronborg, at tilsende ham en Udskrift af dem. Udt. i Sj. T. 19, 347.

— Forleningsbrev for Hr. Daniel N., Kapellan ved Domkirken i Lund, paa det efter afdøde M. Constantinus Balthasarus ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 172 b.

— Miss. til Axel Brahe om at leje (»betinge«) to Kulbrændere saa billigt som muligt, sende al den Kul, som Kongen har liggende i Helsingborg, over, selv fragte Skuder dertil og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 158.

11. Marts² (—). Miss. til Envold Kruse og Sigvort Beck, Rentemestre, om, at Kongen har eftergivet Mester Hans Wulf, Gitmester³, de 50 Dlr., som er blevet bevilget ham til Laans af

¹ Der er rettet i Efternavnet, og Læsemaaden er derfor noget usikker.

² I Sj. T. er Brevet dateret: 9. Marts. ³ Støbemester.

Rentekammeret, tilbagelevere ham hans Bevis derfor og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 347.

21. Marts (Falkenstein). Miss. til Dr. Niels Krag om at indtage Foged i Bragenes Mikkell Nielsens to Sønner i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig, og lade dem faa tilbørligt Underhold ligesom andre Skolepersoner. Udt. i Sj. T. 19, 347.

29. Marts (Kbhvn.). Nye Bestallinger, fra 1. Maj 1602 at regne, for Jens Haderslev og Peder Veille, Kongens Skibshøvedsmænd. De skulle herefter hver have 150 Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger i aarlig Løn. Udt. i Sj. R. 14, 360. K.

30. Marts (—). Miss. til Envoldt Kruse. De Købmænd i København, der nu skulle sejle paa Island, have berettet, at de have bragt i Erfaring, at de Hamborgere til Sommer ville lade deres Skibe løbe paa Strøm, Vatløs og Bosandt, der ligge nærmest ved de to Havne, Keblevig og Gryndevig, som Købmændene nu skulle besejle, for at de, under Paaskud af at have Gæld at indkræve, kunne frakøbe Købmændene de islandske Fisk og Varer, som falde i den Egn og pleje at sælges i Keblevig og Gryndevig, hvorved de ville ødelægge Købmændenes Handel, saa disses Skibe ikke mere skulle faa Ladning der paa Landet. Da de have anmodet om, at denne Løjlighed maa blive overvejet, befales det ham nøje at paase, at saadant ikke sker, og give de hamburgske Købmænd og deres Fuldmægtige Ordre til at afholde sig fra saadant Overgreb omkring Keblevig og Gryndevig og ikke drive Handel andre Steder end i Hanefjord, saaledes som deres Benaadningsbrev lyder paa. Hvis de hamburgske Købmænd eller deres Tjenere alligevel gøre det, skal han lade dem tiltale derfor og tage Dom over dem, saavidt det kan ske med Retten. Han skal alvorligt forbyde de Bønder og Fiskere, som ro til Søs fra Sødehøfven, Rosmale, Nes og Gryndevig, at hense og sælge deres Fisk og Varer til Hamborgerne, og befale dem at sælge dem til Kongens egne Under-saatter, saalænge disses Skibe og Købmænd ligge hos dem i Keblevig og Gryndevig og have gode friske Varer og Gods til Salg til lige saa godt Køb, som de Hamborgere efter islandsk Lov og Ret kunne sælge deres Varer. Naar Kongens Købmænd have forhandlet deres Gods og Varer med Bønderne paa Island, skal han med Flid hjælpe dem til straks og uden videre Forhaling at faa deres Beta-ling fremfor nogen fremmed, for at Kongens Undersaatter og Køb-

mænd, der herefter skulle besejle Island, kunne faa en god Begyndelse paa deres Handel og fremdeles med Tiden faa saadan Fremgang, at de kunne blive ved og den Fordel, som de fremmede Købmænd hidtil have haft der paa Landet, herefter kan blive hos Kongens egne Undersaatter. Hvis der siden bliver noget tilovers hos Indbyggerne paa Island, kunne de fremmede Købmænd, der have noget til gode, faa deres Betaling deraf, saa vidt det kan slaa til. Sj. T. 19, 347. N. T. 3, 136.

31. Marts (Kronborg). Miss. til Tolderne om at købe Fiskeredskaber og Fuglespise til Kongen efter hoslagte Registers Lydelse og føre Betalingen derfor til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 348.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bevilget, at Hans Jacopsen, Skolemester i Slagelse, maa faa de to Sogne¹, der ere ledige efter Hr. Staffen i Sorterup, skal Ebbe Munk hjælpe Hans Jacopsen til Sognene, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i Sj. T. 19, 348.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København, Roskilde, Ringsted, Viborg og Randers om hver i sin By at taksere det Købstadgods, som Jacob Seefeldt har efterladt sig der, i Penge og give deres Taksation beskrevet under deres Haand og Segl. Udt. i J. T. 5, 160.

12. April (—). Søpas for Engelbret Hendriksen, Borger i København, til Østersøen ind i Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 393 b.

13. April (—). Miss. til Brede Rantzau. Kongen har bragt i Erfaring, at der mange Steder paa Møen bor to Bønder paa én Gaard, medens mange af Kronens Gaarde paa Øen staa øde og ikke ere besatte med Bønder. Da Skovene til de Gaarde, hvorpaa der bor to Bønder, forhugges meget baade til Ildebrændsel og i andre Maader, skal Brede Rantzau, for at Skovene kunne blive bedre fredede og de øde Gaarde blive besatte, herefter lade det ordne saaledes, at hvor der bor to Bønder paa Kronens Gaarde paa Møen, skal den af dem, der er mest formuende, beholde Gaarden og tilbagetale den anden det Stedsmaal, som han har givet for den halve Part af Gaarden; siden skal han skaffe de udviste Bønder andre Gaarde af dem, der staa øde, for at disse igen kunne

¹ Sorterup og Ottestrup, Slagelse H.

blive besatte og Kronen desbedre faa sin Rettighed af dem. Sj. T. 19, 348.

14. April (Kbhvn.). Kgl. Stadfæstelse paa det i Henhold til Fundatsen for Duebrødre Hospital i Roskilde af Superintendenten med Prælater, Kirkeværger, Kanniker og Sognepræster ved Domkirken i Roskilde foretagne Valg af Hr. Samuel Poffelsen, residerende Vikar ved Roskilde Domkirke, til Forstander for Duebrødre Hospital, da der nu ikke, saaledes som Fundatsen egentlig kræver, findes nogen residerende Kannik ved Domkirken, som kan paatage sig denne Bestilling, og da han nu har været hos Kongens tilforordnede Fuldmægtige og aflagt Ed til dem paa Kongens Vegne. Han skal oppebære al Hospitalets Indtægt, aarlig gøre Regnskab derfor og i alle Maader forestaa Bestillingen med Troskab og Flid. Han maa oppebære den Løn, som i Fundatsen er tillagt Forstanderen. Det befales alle Bønderne paa Hospitalets Gods at svare til Hr. Samuel Poffelsen og ingen anden og alle, der have Hospitalets Tiender i Fæste, at svare ham deres Afgift deraf i rette Tid, saafremt de ikke ville have deres Fæstebreve forbrudt. Sj. R. 14, 360 b. K.

— Aab. Brev om, at Mogens Aagesen i Grandtinge, hvis Gaard med Bo og Boskab for nogen Tid siden er brændt, og som er tilforordnet til at være Tingfoged i Giøng Herred, maa være fri for at svare Landgilde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged, for at hans Gaard igen kan blive forbedret med Bygning. Sk. R. 3, 175 b.

— Miss. til Henning Reventlov, Embedsmand i Mariager Kloster, om at eftergive Søfren Nielsen i Munterup¹ under Mariager Kloster forrige Aars Landgilde, da det er brændt for ham. Orig. Udt. i J. T. 5, 160 b.

15. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen vil sende nærværende Brevviserske til Holland for at købe nogle Varer til et Beløb af en 300 Dlr., skulle de udstede hende en Veksel paa Kongens Faktor i Amsterdam, at han skal betale hende 300 Dlr., hvilke de saa siden skulle betale ham af Tolden i Sundet. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 348 b.

— Oprejsningsbrev for Peder Ibsen i Kiellebye i Vidsløf Sogn, Jørgen Hansen i Svendstrup i Sersløf Sogn, Anders Brun i

¹ J. T. har: Mautrup, der menes vistnok Movstrup, Hindsted H.

Søndersjø, Jep Pouelsen og Las Sørensen i Eilskouf, Las Andersen i Hosløf og Morten Rasmussen i Ellegaard, Sandemænd i Skouf-by Herred, der for nogen Tid siden af Forseelse have svoret Søren Andersen i Grøftebjerg Hærværk over for nogle hans Gerninger og Bedrifter, og for denne deres Forseelse ere blevne dømtede nederfældige. De have nu stillet baade deres Lensmand paa Kongens Vegne og Sagvolderen tilfreds. F. R. 3, 64. K.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg om fra nyt af at opbygge Kiers Mølle ved Aalborg og Vildsted Mølle i Slet Herred. der ere aldeles bygfældige og forfaldne, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 160 b.

— Forleningsbrev, fra St. Hans Dag 1602 at regne, for Envold Kruse til Vingegaard paa Island [ligelydende med Forleningsbrevet af 10. Maj 1597 for Johan Buckholt]. N. R. 3, 167 b.

16. April (—). Søpas for Clemend Søfrensen, Borgemeister i Vejle, til Østersøen ind i Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 393 b.

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Riget om at fremsende føre og stærke Løsgængere til Københavns Slot. Sj. T. 19, 348 b. Orig. t. Kasper Markdanner, Lensmand paa Koldinghus. (Tr.: CCD. III. 143. Dsk. Mag. V. 154 f.).

— Miss. til Axel Gyldenstjerne og Aage Ugerup. Da Arild Hvitfeldt til Oddersberg, Rigens Kansler og Embedsmand paa Draxholm, har klaget over, at nogle imod Kongens Faders aabne Brev² have dristet sig til at dæmme i [Helge]³ Aa til stor Skade for de omkringliggende Lodsejere, skulle de ved første Lejlighed begive sig til [Helge]³ Aa ved Aarhus, undersøge Forholdene ved Aaen og, hvis det viser sig, at der er dæmnet noget i Aaen mod Kongens Faders Brev, lade Dæmningen optage lige fra Grunden af, saa Aaen i alle Maader kan have uhindret Løb. Sk. T. 3, 158.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Knud Brahe til Engelstholm paa Biugholm Slot og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine egne Svende og Slottets daglige Folk have følgende aarlige Genant: 100 Dir., 8 Læster Rug, 12 Læster Byg, 600 Tdr. Havre, 1 Læst Smør, 100 Brændsvin, 205 Faar og Lam, 202 Gæs og 400 Høns samt al Avl, Affødning og anden For-

¹ De opregnes alle med deres Len.

² 16. Juli 1560.

³ Sk. T. har

urigtigt: Lillø.

del, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal, naar der er Olden, have fri Olden i Lenets Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. J. R. 6, 180.

16. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Knud Brahe aarlig, indtil videre, maa oppebære 500 Læs Brændved af Skanderborg Skove, hvilket skal udvises ham af Vindfælder og andet Træ, hvis Fældning ikke skader Skoven; han skal selv lade Veddet hugge og føre fra Skovene til Biugholm. Udt. i J. R. 6, 182 b.

— Miss. til Mogens Krag til Aggerkrog og Johan Brockenhuus til Tostrup om at være til Stede, naar Jacop Høg til Trudts-holm overleverer Skivehus Slot og Len til Henning Reventlov til Ziisendorf, og levere denne Inventarium, Breve, Register, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og give Henning Reventlov alt beskrevet under deres Signeter. K. Udt. i J. T. 5, 160 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre om efter klart Register at modtage nogle Læster Kalk af Henning Reventlov, som denne har faaet Ordre til at købe til Kongen i Mariager Klosters Len, og paa Kongens Vegne give Henning Reventlov Kvittans derfor, ligesom ogsaa for det Korn, som findes i Forraad paa Klosteret. Udt. i J. T. 5, 160 b.

17. April (—). Miss. til Sten Brahe om at lægge den gejstlige Jurisdiktion paa Samsø ind under Kallundborg Slot, aarlig gøre Regnskab for den og i alle Maader forholde sig med den efter sit Forleningsbrevs Lydelse. K. Udt. i Sj. T. 19, 350.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Carl Bryske paa Aarhus Gaard og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk samt de 12 Skolepersoner, som pleje at underholdes paa Gaarden, have følgende aarlige Genant: 450 Dlr., 7 Læster Rug, 8 Læster Byg, 450 Tdr. Havre, 10 Tdr. Smør, 30 Brændsvin, 150 Faar og Lam, 100 Gæs og 200 Høns samt al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal, naar der er Olden, have fri Olden i Lenets Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden.

Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. J. R. 6, 183 b. K.

17. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Henning Reventlov til Sisendorpf paa Skivehus Slot og Len. Han skal svare 400 Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal, naar der er Olden, have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. J. R. 6, 185.

18. April (—). Oprejsningsbrev for Hans Andersen i Malle i Skadts Herred i Riberhus Len, som afdøde Albrit Friis har ladet forfølge og sværge Ran over for et Lam, som hans Hustru af en Misforstaaelse skal have taget og slagtet, da han nu har optinget for Sagen. Udt. i J. R. 6, 186 b.

— Miss. til Bønderne i Hald Len om hver at give og fremføre til Slottet et Læs Langhalm, naar de have indhøstet og Kornet er i Hus, til Tækning af nogle af Husene paa Hald Slot. Udt. i J. T. 5, 160 b.

— Miss. til Christian Holck. Hoslagt sendes ham et Missive¹ til Jørgen Friis, Statholder i Norge, angaaende 50 Tylter Deler, som Kongen har bevilget, at Christian Holck maa faa til at forbedre Bygningen paa Slottet [Hald] med, hvor det gøres fornødent. Den Bekostning, der gaar med til Arbejdet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 5, 161.

— Miss. til Valdemar Parsberg og Claus Mund om at overlevere Knud Brahe Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som findes paa Biugholm Slot, besigte Bygningen paa Slottet og de i Lenet liggende Skove og give Knud Brahe alt beskrevet under deres Haand og Segl. Udt. i J. T. 5, 161.

19. April (—). Søpas for Hendrik Brem og Hans Holdst, Borgere i København, paa Østersøen til Riga eller Reval. Udt. i Sj. R. 14, 393 b.

— Miss. til Dr. Niels Krag om at indtage to Sønner af Hr. Christen, Sognepræst i Karup, i Sorø Skole og lade dem faa samme Underholdning som de andre Skolepersoner. Udt. i Sj. T. 19, 350.

¹ Se Norske Rigsregistr. III. 657.

19. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Eiler Qvitzov til Lykkisholm paa Rugaard Len og Vissenbierg Birk. Han skal svare 450 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal have fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden, naar der er Olden. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artkl. 1—18, 20]. F. R. 3, 64 b. K¹.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz og Lauge Urne om at overlevere Eiler Qvitzov Inventariet paa Rugaard og besøgte Bygningerne paa Gaarden og de i Lenet liggende Skove. Udt. i F. T. 3, 103.

20. April (—). Aab. Brev om Privilegier for København, Malmø og Helsingør paa Handelen paa Island. N. R. 3, 169. Orig. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 212—18. Stephensen og Sigurdsson, Lovsamling for Island I. 138—43).

21. April (—). Miss. til Albrit Skeel, Befalingsmand paa Riberhus, om alvorligt at holde over en Kontrakt, som er sluttet mellem ham paa Kronens Vegne og Dirik Blome den 26. Marts i Aar paa Tønderhus angaaende Digerne ved Tønderhus, som Kronens Bønder skulle holde i Stand, med hvilken Kontrakt Kongen er vel tilfreds. Han skal lade Hospitalsforstanderen i Ribe faa det gamle ubrugelige Inventarium af Sengeklæder, som findes paa Riberhus, til Hospitalets Nytte. Endvidere skal han, dog med saa ringe Bekostning som muligt, efterhaanden som det behøves, lade Ladegaarden til Slottet istandsætte med Tag og andet. Udt. i J. T. 5, 161.

— Miss. til Albret Skeel om med saa ringe Bekostning som muligt for Kongen at opkaste og forfærdige den Del af Digerne i Riberhus Len, som tidligere har været holdt i Stand af de Bønder, der boede paa 2 Bol, Boes og Bioxsen, hvis Ejendom med Ager, Eng og andet nu er lagt under Slottet, føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab og give Bønderne under Riberhus Ordre til heretter ogsaa at holde den Del af Digerne i Stand sammen med de andre Diger i Lenet. Han skal afkøbe Jens Hansen i Darum

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 74—78.

Bønderejendommen i den Selvejerbondegaard, han bor i, for 400 Dlr., lade Gaarden indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Gaarden. Udt. i J. T. 5, 161 b.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at løsgive Frandts Olchovius, en Liflænder, der i nogen Tid er bleven holdt fængslet der i Byen, og uhindret lade ham passere. Udt. i Sj. T. 19, 350.

— Miss. til Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, og Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand i Ringsted Kloster. Da Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, har begæret følgende Krongods i Sjælland: 6 [Gaarde] i Freløf¹ med Skov til nogle Svin og 1 lille Selvejergaard i Ulstrup til Mageskifte for 1 Gaard i Rompe i Smørum Sogn i Ølstykke Herred, 1 Gaard i Birkinge² i Aadts Herred i Kallundborg Len og 1 Gaard i Ringe i Hammerum³ Herred i Vordingborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 19, 350.

— Miss. til Hendrik Lykke til Ofvergaard og Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland. Da Kongen har bevilget, at Lauridts Ebbesen til Tulstrup maa faa 2 Gaarde i Drotningborg Len, hvorover en Besigtelse følger hoslagt, til Mageskifte for 2 Gaarde i Gildstedt⁴ By og Sogn i Tyeberg Herred i Vordingborg Len, skulle de ved allerførste Lejlighed besigte Godset i Vordingborg Len, ligne det mod det andet Gods og indsende begge Besigtelserne til Kancelliet. Sj. T. 19, 351.

— Miss. til Dr. Niels Krag om at indtage Peder Jensen, Søn af Jens Tommissen, Ridefoged paa Aalleholm, i Sorø Skole og lade ham faa samme Underholdning som de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 351 b.

— Miss. til Dr. Niels Krag om, at Gabriel Nielsen maa indtages i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 351 b.

— Miss. til Tage Krabbe og Christian Bernekov om at besigte 2 Gaarde⁵ i Skaane, som Axel Brahe vil udlægge til Kongen. Udt. i Sk. T. 3, 158 b.

¹ Frerslev, Ringsted H. ² Birkende, Skippinge H. ³ : Hammer.
⁴ Gelsted, Tybjerg H. ⁵ 1 Gaard i Sjelso, Ingelstad H., og 1 Gaard i Skinne-
rup i Landskrone Len.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Predbiørn Bild og Jakob Rosenkrantz om at besøge 1 Gaard i Farsbølle og 1 Bol i Vøfling¹ i Skoufby Herred i Fyen, som Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, begærer til Mageskifte, ligne Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. K. Udt. i F. T. 3, 103.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Hilleborg Bilde. Udt. i F. T. 3, 104.

— Ligelydende Miss. til Carl Bryske om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Berite Bilde. Udt. i F. T. 3, 104.

— Aab. Brev om, at Hans Hansen, Skomager i Skanderborg, og hans Arvinger maa beholde det Hus i Skanderborg, som han bor i, arveligen som fri Købstadejendom, ligesom andre Indbyggere sammesteds efter den dem givne Benaadning² have deres Ejendom, da han har forbedret Huset meget og derved er kommen i Armod og Gæld. J. R. 6, 186 b.

— Miss. til Knud Brahe om igen at annamme den gejstlige Jurisdiktion under Biugholm Slot og aarlig gøre Regnskab derfor i Rentekammeret. Udt. i J. T. 5, 161 b.

23. April (—). Aab. Brev om, at Peder Bendtsen, Herredsfoged i Han Herred, maa være fri for at svare Afgift og gøre Tyngte af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i J. R. 6, 187.

— Miss. til Axel Rosenkrantz til Halkier. Da Gabriel Kaas til Biersholm har berettet, at han paa Grund af Svaghed ikke kan være Værge for sin afdøde Broder Niels Kaas's Barn, og har anmodet om, at der maa blive beskikket en anden til Værge i hans Sted, befales det Axel Rosenkrantz, der er en af Barnets nærmeste Slægtninge paa mødrene Side, straks at overtage Værgemaalet for Barnet. K. Udt. i J. T. 5, 161 b.

24. April (—). Kvittansiarum til Christen Holck til Høigaard, Embedsmand paa Hald, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Trøggeveldegaards Len fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1601, for Stiftets Indkomst i Lenet i samme Tid, for de oppebaarne Pengeskatter og for det af Arrild Hvitfeld modtagne og til Ditlof Holck til Høigaard overleverede Inventarium. Han blev skyldig 110¹/₂ Dlr. 6 Sk. 1¹/₂ Pend., som nu gaar, hvilke han nu har

¹ Veflinge, Skovby H. ² 27. Okt. 1583.

indbetalt til Rentemestrene Envold Kruse og Sigvord Beck. Sj. R. 14, 361 b. K.

24. April (Kbhvn.). Søpas for Søfren Andersen, Søfren Ingemand, Johan Thorborrig og Mikkell Viibe paa Østersøen til Riga, Reval eller andensteds. Udt. i Sj. R. 14, 393 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bevilget, at Hans Pedersen i Qvislemark, der har været slaaet med Blindhed i 26 Aar, maa blive indtaget i Slagelse Hospital, naar der bliver en Plads ledig, skal han lade ham blive den første, der bliver indtaget. Udt. i Sj. T. 19, 351 b.

— Forleningsbrev for Mats Pouelsen, Kordegn ved Lund Domkirke, paa et efter afdøde Hr. N. N. [Kristoffer Pallesen], Sognepræst til Vramb, ledigt Vikarie i Lund Domkirke, som er nogen Jordskyld i Landskrone, at bruge ligesom hans Formand har haft det. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 175 b.

— Kvittansiarum til Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, paa hans Regnskab for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst af Biugholms Len fra 23. Juli 1591, da der gaves Ordre til, at denne Indkomst skulde oppebæres til Skanderborg Slot, til 1. Maj 1596, fra hvilken Tid Indkomsten igen er oppebaaret til Biugholm. Manderup Parsberg har i den ovennævnte Tid ladet den gejstlige Indkomst af Biugholm Len føre til Indtægt i Skanderborg Slots Regnskab og er aldeles intet bleven skyldig derpaa. J. R. 6, 187.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lægge Han Herred under Aalborghus, gøre Regnskab for den visse Indkomst deraf og forholde sig med den uvisse Indkomst efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Udt. i J. T. 5, 161 b.

25. April (—). Miss. til Knud Rud. Da Superintendent i Fyens Stift M. Jacobs Residens skal være meget bygfalden, saa det vil være nødvendigt at forbedre den med Bygning, skal Knud Rud lade Residensen istandsætte, hvor det er mest nødvendigt, saaledes som Kongen har givet ham mundtlig Ordre om, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt, hvis han vil have det godtgjort i sit Regnskab. F. T. 3, 104. K. Orig.

— Miss. til Christen Holck. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori en Anne Kieldtsdatter beklager sig over Bis-

pen i Viborg, med Ordre til at hjælpe hende til Ret, saa vidt han med Billighed og Ret kan gøre det. Udt. i J. T. 5, 162.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Anne Jacob Kraakrabs har noget at klage over Villum Hendriksen, saaledes som de nærmere kunne se af hoslagte Supplikats, befales det dem at hjælpe hende til Rette. Udt. i Sj. T. 19, 351 b.

— Aab. Brev om, at Mikkil Andersen i Bøgild, Herredsfoged i Liusgaard Herred, maa være fri for at gøre Ægt, Arbejde og anden Tynge af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i J. R. 6, 187 b.

— Miss. til Frandts Rantzau om, at han skal lade Præsten i Svostrup Hr. Anders Pedersen faa Tømmer til Nødtørf i Skovene til at genopbygge hans Præstegaard med, som nyelig er brændt, dog skal det ske uden Skade for Skoven. Udt. i J. T. 5, 162.

— Miss. til Byrge Trolle om, at Sognemændene i Sael Sogn maa beholde deres Klokke, dog skulle de saa i Stedet levere ham ligesaa meget godt Kedelkobber, som Klokken vejer. Udt. i J. T. 5, 162.

— Forleningsbrev for Claus Podebusk til Krapperup paa noget Krongods i Helsingborg Len, nemlig 1 Gaard i Møldt, 1 Gaard i Ørnekie¹, 1 Gaard i Giersløf, 1 Gaard i Jonstrup, 1 Gaard i Hvietbeck², 1 Gaard i Rye, 1 Gaard i Engelster³, 4 Gaarde i Skittekie⁴ og Kuldegaarden, uden Afgift. Af Kuldegaarden skal han være forpligtet til at holde Lygten paa Kulden ved Magt og lade den blusse fra den Tid paa Aaret, da den plejer at tændes, og Vinteren over og ligesaa om Sommeren, saalænge den søfarende Mand kan sejle, saafremt han ikke, hvis der kommer Klager fra de søfarende, vil staa til Rette derfor. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 3, 176.

27. April (—). Aab. Brev om, at Claus Podebusk til Krapperup, der er blevet forlenet med Kuldegaarden og det andet tilliggende Gods i Kulden, som er forordnet til Vedligeholdelse af Lygten paa Kulden, desforuden aarlig maa oppebære 200 Dlr. af Tolden i Helsingør til Vedligeholdelse af Lygten,

¹ Ornakärr, Luggude H. ² Hvitbeck er en Fejlskrift for Svinbeck, jvfr. 5. Juni 1581. ³ Ingelstræde, Luggude H. ⁴ Skattakärr, samme H.

da Tyge Brahe ogsaa har oppebaaret en Sum af Tolden dertil. Sk. R. 3, 176 b.

27. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Nielsen i Ofvermandtsgaard; Birkefoged i Jungshofvit Birk, der har berettet, at han er bleven beskikket til Birkefoged i Birket, medens Mourits Podebusk var forlenet med Jungshofvit Len, og af menige Mænd har faaet Bevilling paa at maatte oppebære $\frac{1}{2}$ Skp. Havre aarlig af hver Landbo i Birket, maa nyde denne Bevilling, saalænge han er Birkefoged og indtil videre, da han paa Grund af sin Bestilling maa forsømme sin egen Næring og Bjærgning meget. Sj. R. 14, 362. K.

— Miss. til Oluf Bilde. Da Fru Hilleborg Bilde nu til St. Olai Dag [29. Juli] vil lade forhandle med hendes Børn og Svoger om Arv og Skifte efter deres afdøde Fader¹ og Eske Krafse til Vellerup, der er Værges for Jomfru Sophie Krafse, har anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Værges, saalænge Skiftet staar paa, da Sagen angaar dem begge, befales det Oluf Bilde at overtage Værgemaalet for Jomfru Sophie Krafse, saalænge Skiftet staar paa, og paase, at hun ved Skiftet faar Skel og Fyldest for sin Part. Sj. T. 19, 351 b.

— Miss. til Bispem i Fyen om at ordinere Peder Gregersen, som Mogens Gjõe til Bremersvold med de bedste Sognemænds Samtykke har kaldet til Sogneprest i Toggerup Sogn paa Laaland, saafremt Kaldet, hvori Herredsprovsten har samtykket, er lovligt efter Ordinansen og Peder Gregersen er duelig til Embedet, eller ogsaa erklære sig tilbørligt derom, for at alt kan gaa til efter Ordinansen. K. Udt. i F. T. 3, 104.

— Miss. til Mogens Hendriksen, Borgemester i Odense, om at indtage Hans Degn i Skambyes Hustru i Hospitalet i Odense og lade hende faa samme Underholdning, som andre Hospitalslemmer faa, da Hans Degn har berettet, at hun er vanfør og hverken kan røre Haand eller Fod, hvilket bekræftes med hans Sognemænds Vidnesbyrd. K. Udt. i F. T. 3, 105.

— Aab. Brev om, at Sigfred Reinschatt til Herningsholm har stævnet Hans Lange til Braminge og afdøde Albrit Friis's Arvinger til denne almindelige Herredag, som blev holdt i København, for en Forhandling, som Hans Lange og Albrit Friis efter Kongens (Faders)

¹ Ejler Krafse.

Befaling¹ have gjort med nogle jordegne Bønder i Hollingholt, Trølund² og Kiergaard i Hammerum Herred om deres Bønderejendom i disse Gaarde, som er tilskiftet³ Sigfrid Reinschatts Hustru⁴ af Kongens Fader, i hvilken Forhandling de have indført om en Mølle, som skal være bygget paa Hollingholts og Kiergaards Grund, at den skal følge Kronen. Da nogle Rigsraader, der bo i Nørrejylland og vide god og rigtig Besked om Møllens Lejlighed, have berettet Kongen, at Møllen er bygget paa de ovennævnte Gaardes Grund, og at den til Møllen liggende Ager og Eng ogsaa er af disse Gaardes Ejendom, har Kongen nu uden Dom og Rettergang bevilget, at Sigfred Reinschatt og hans Arvinger maa beholde Møllen med Dam og Damsbund og rette Tilliggende som evindeligt Ejendom efter det Skødebrevs Lydelse, som Kongens Fader har givet Sigfred Reinschatts Hustru, og at den ovennævnte Forhandling ikke i nogen Maade skal komme ham eller hans Arvinger til Hinder eller Forfang. J. R. 6, 187 b. K.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck og Ifver Juul om at overlevere Mariager Kloster med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør efterlades, til Oluf Rosensparre, besigte Bygningerne paa Slottet og de i Lenet liggende Skove og give Oluf Rosensparre alt beskrevet under deres Signeter. Udt. i J. T. 5, 162.

29. April (—). Aab. Brev om, at Ifver Hansen Ulvsaks, hvis Moder Fru Inger Basse unyttelig forkommer sit Gods og sine Penge og ikke er ved den Forstand, at hun tilbørligt kan forestaa det, Gud har givet hende, maa tage sin Moder til sig og, mod at forsørge hende med tilbørlig Underholdning, saa hun ikke skal have noget at klage over, være hendes Gods, Ejendom og Penge mægtig og handle dermed, som han finder gavnligest. Sj. R. 14, 363. K.

— Miss. til Peder Basse. Ifver Ulvsaks har tilkendegivet Kongen, at Peder Basse har afkøbt hans Moder⁵ et Stykke Gods for en mærkelig Sum Penge, og anmodet om, at han maa faa Pengene, da hans Moder ikke rigtig er ved sin Forstand. Peder Basse skal levere Ifver Ulvsaks de Penge, som han endnu maatte skyldte Moderen paa dette Køb, og Ifver Ulvsaks skal

¹ 1. Juli 1589; jvfr. 4. Aug. 1587.
Marts 1579. ⁴ Fru Magdalene Munk.

² Trølund, Hammerum H. ³ 27.
⁵ Inger Basse.

saa efter Kongens Forordning forsørge hende med nødtørftig Underholdning. Udt. i Sj. T. 19, 352.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da Kongen tidligere har givet Ordre til, at det Snedkerarbejde, som Kongen har givet Befaling til at lade udføre i Næstved, skal sendes til ham, skal han, naar han faar det, lade det indlægge i et af Kapellerne i Kirken [Domkirken i Roskilde], saa det kan blive vel forvaret. Udt. i Sj. T. 19, 352.

— Aab. Brev om, at Anders Søfrensen Kieruldt i Holte, der i lang Tid har været Herredsfoged i Kier Herred og som saadan har stor Besværing og tilmed bor paa en Alfarvej, hvor han besværes meget med Gæsteri af vejfarende Folk, maa bruge en Eng, kaldet Holte Eng, der er indsvoret til og bruges til hans Gaard, og hvoraf der nu svares en Særskyld til Kronen, kvit og frit, saalænge han er Herredsfoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. K. Udt. i J. R. 6, 188 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Predbiørn Bild paa Lundenes Slot og Len. Han skal svare 600 Dr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og Halvdelen af Indtægten af Laksefiskeriet. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. I sit Regnskab skal han indføre de forhørte Kirke-regnskaber og ved hver Kirke lade antegne, hvor meget den har i Forraad, saa man, naar Skrивeren fremkommer med Stiftets Regnskab, kan se, om Kirkeværgerne handle tilbørligt med Kirkens Indkomst. [Med Art. 1—4, 7—13, 15—18, 20—22]. J. R. 6, 188 b.

30. April (—). Aab. Brev om, at Niels Paaske, forhen Slotsskriver paa Københavns Slot, indtil videre aarlig maa oppebære 5 Pd. Korn af Loftet paa Københavns Slot i Stedet for Landgilden af den Gaard¹ i Stefns Herred, som var bevilget ham, men som Kongen nu har tilskiftet Christen Eriksen. Sj. R. 14, 363 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Knud Rud til Vidbye paa Jungshofvidt Slot og Len. Han skal svare 200 Dr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og af Avlen med Affødning og anden Fordel til Ladegaarden og skal tjene

¹ Kongens Gaard ved Storeheddinge, jvfr. 4. Marts 1602.

Riget med 2 geruste Heste. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst. [Med Artikl. 1—2, 4—7, 10—11, 16—18]. Sj. R. 14, 363 b¹.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Peder Munk i Kiergaard har anmodet om at faa 35 Dlr. betalt, som han har Kongens Faders Breve paa, befales det dem herved at tage Brevene til sig, betale ham de 35 Dlr. og føre disse til Udgift i deres Regnskab. Orig. Udt. i Sj. T. 19, 352 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Eske Bilde Jørgensen til Valden paa Helsingborg Slot og Len. Han skal til Underhold af sig selv, sine egne Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 347¹/₂ Dlr., 5 Læster 3 Pd. Rug, 9¹/₂ Læst 4¹/₂ Pd. Byg, regnet 40 Tdr. paa hver Læst Rug og 48 Tdr. paa hver Læst Byg, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, 30¹/₂ Ko, 266 Faar og Lam, 257 Gæs, 62 Sider Flæsk, 60 Bolsvin, 318 Par Høns, 2 Spegelaks, 2 Tdr. Aal og saa meget Hø, som Jordebogen indeholder, samt al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard. Endvidere maa han selv beholde Tiendedelen af den uvisse Rente og have fri Olden i Skovene, naar der er Olden, til sine egne hjemmefødte Svin. Han skal tjene Riget med N² geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. Sk. R. 3, 173.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Sigvord Grubbe til Hofdal, Sekretær, paa Malmøhus, Lundegaard, Dalby Kloster og Høyby Len. Han skal holde Malmøhus i en tryg og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Rige til troer Hænde. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Malmøhus's, Lundegaards og de underliggende Ladegaardes daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 5 Læster 3 Pd. Rug, 9¹/₂ Læst 4¹/₂ Pd. Byg, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, 30¹/₂ Ko, 266 Faar og Lam, 257 Gæs, 42¹/₂ Bolsvin, 146 magre Svin, 318 Par Høns, 9 Spegelaks eller 10 Dlr. i Stedet, 1 Td. Aal og 347¹/₂ Dlr. Endvidere maa han selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa de under Malmøhus, Lundegaard og Dalby Kloster liggende Ladegaarde, dog undtages den Ladegaard, som Fru Giøril Faarsdatter til Børinge, Hr. Lauge Brahes Enke, er

¹ Tr.: Repholtz, Beskr. over Baroniet Stampenborg S. 147 ff. ² Tallet er glemt i Registranten.

forlenet med. Han skal være forpligtet til at holde 12 Øksne for Kongen om Vinteren paa Ladegaarden og sørge for, at de blive fodrede godt. Han maa selv oppebære Tredjedelen af den uvisse Rente og have fri Olden i Kronens Skove, naar der er Olden, til sine Genantsvin og egne hjemmefødte Svin. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Art. 1—18, 20]. Sk. R. 3, 177.

30. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Christian Bernekov til Birkholm paa Landskroner Slot og Len og Østerstad og Vesterstad Len. Han skal svare 750 Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal, naar der er Olden, have fri Olden i Slotets Skove til sine Genantsvin. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—18, 20]. Sk. R. 3, 179 b. K.

— Miss. til Axel Brahe. Fru Lisebeth Speigel til Caar[s]-gaard, Claus Bildes Enke, har forsvoret Arv og Gæld efter hendes afdøde Husbonde, og Arven, der nu har staaet Aar og Dag, er efter Loven tilfalden Kongen. Kongen har dog nu paa Fru Lisebeth Speigels Begæring bevilget, at hun igen maa faa Arven efter det Registers Lydelse, som Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard og Melkior Ulfstand til Axelvold have optaget¹, dog skal der af Arven betales, hvad Claus Bilde har været Kirken og Præsten i Hiør skyldig. Sk. T. 3, 158 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Axel Brahe paa Dallum Kloster. Han skal svare 387 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv beholde Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden og skal have fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—18, 20]. F. R. 3, 67 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz, Embedsmand paa Nyborg Slot, og M. Jacob Madsen, Biskop i Fyen. Menige Sognemænd i Gisle Sogn i Fyen have klaget over, at deres Kirketjeneste forsømmes meget, fordi der for kort Tid siden er blevet paatrængt dem en Skoledegn, og de have, da deres Sognekirke ligger langt fra Nyborg,

¹ Jvfr. 9. April 1601.

fra hvis Skole Degnen er forordnet dem, og der er flere Kirker, der ligge nærmere ved Nyborg og dog have deres Sædedegn, anmodet om, at de maa faa en residerende Degn i Sognet, der kan forestaa Kirketjenesten tilbørligt og undervise Ungdommen i Sognet i dens Børnelærdom. Det befales Jacob Rosenkrantz og Bispen at forordne en bekvem og skikkelig Person, der kan forestaa sit Kald tilbørligt, til Degn i Gisle Sogn; han skal residere i Sognet. K. Orig.¹ i Landsark. i Odense. Udt. i F. T. 3, 105.

30. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Oluf Rosensparre til Skarholt paa Mariager Klosters Len. Han skal svare 1100 Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard. Kongen forbeholder sig al den Kalk, der graves og brændes i Lenet med Kronens Ved, ligesom andre, paa hvis Ejendom der graves Sten og brændes Kalk, gøre af deres Ovne. Oluf Rosensparre maa selv beholde Halvparten af den uvisse Indkomst, Femteparten af Oldengælden og skal, naar der er Olden, have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—12, 16—18, 20]. J. R. 6, 191. Orig.

— Miss. til Manderup Parsberg til Hagisholm og Godtsløf Budde til Gunderupgaard, Embedsmænd paa Aalborghus og Børglum Kloster. Da Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøuling, har begæret følgende Krongods i Aalborghus Len: 4 Gaarde og 10 Bol i Uldstedt By og Sogn, 1 Bol i Bastbjerg, 1 Bol [i] Langtved, 1 Bol [i] Krabbesbro, 1 Bol [i] Abbelholt, 1 Endelsejendom, kaldet Closterlundt, 1 Gaard, kaldet Hiøllund, i Øster Hasing Sogn, Vestergaard og 2 Bol i Uldstedt og 1 Gaard, kaldet Snorholt, i Hundtslundt Sogn, til Mageskifte for følgende af sit Gods i Aalborghus Len: 2 Gaarde i Sterup i Jersløf Sogn og Herred, 2 Gaarde i Saltum i Hvetboe Herred, Nørbrøugaard og Sønderbrøugaard i Hoen Sogn, Kolsensgaard² og 1 Gaard i Jedtsmard Sogn og 1 Gaard i Vennebjerg By, Sogn og Herred, saaledes som han selv nærmere skal berette dem, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. K. Udt. i J. T. 5, 162 b.

1. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen lover Danmarks

¹ Tr.: Dsk. KL. III. 14 f.

² Kalsensgaard Hvetbo H.

Riges Raad — der nu efter Kongens Begæring har bevilget, at Kongens Broder Hr. Ulrik, Arving til Norge og Hertug i Slesvig Holsten, i de næste 15 Aar som Len maa besidde Svabestedt Slot med tilliggende Bønder, om hvilket Slot der i lang Tid har været Strid mellem Danmarks Rige og alle Hertuger af Slesvig Holsten, hvorvidt det og Stiftet Slesvig burde følge Kongen paa Danmarks Riges Vegne eller alle Hertugerne af Slesvig Holsten — at denne deres Bevilling ikke skal komme dem eller deres Arvinger til Skade i nogen Maade, hvis Svabestedt Slot ved Rettergang eller paa anden Maade skulde blive fravunden Danmarks Rige. Hvis Slottet og Lenet bliver tildømt Danmarks Rige eller ved Underhandling kommer dertil, skal det efter de 15 Aars Forløb eller før, hvis Kongens Broder skulde dø forinden, komme tilbage til Riget og bruges derunder som andre Kronens Slotte og Len, saa den nu foretagne Forlening til Kongens Broder aldrig skal komme Danmarks Krone til Forfang og Præjudicium i nogen Maade. Sj. R. 14, 365 b.

1. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jørgen Brockenhuus til Rønkebyegaard, Sekretær, herefter maa lade grave og søge efter Erts i Danmark og Norge paa Kronens Grund. Sj. R. 14, 366. K. (Tr.: CCD. III. 143 ff.).

— Miss. til Statholderen om af Rentekammeret at betale Jørgen Kaas til Gelskouf 1000 Dlr. for den Gaard i Bergen, kaldet Ærkebiskopsgaarden, som Kongen har købt af ham, og lade Rentemestrene føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 352 b.

— Miss. til Herman Jul. Da han har indberettet, at 3 af Hertug Carls Skibe den 7. April i en stor Storm ere strandede paa Gulland, paa hvilke Skibe der er omtrent 80 Stykker af forskellig Slags foruden Krigsmunition og andet, og har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed, befales det ham at tillade Hertug Carls Krigsfolk og Tjenere, som ere komne til Gulland med Skibene, at redde Skibe, Skyts og andet, saa vidt det er dem muligt. Han maa ikke forbyde Almuen paa Gulland at hjælpe til med Bjærgningen og Redningen for en rimelig Betaling og Bjærgeløn, saaledes som de svenske og Almuen indbyrdes kunne blive enige om; derimod maa han ikke tillade, at noget af Skytset og Munitionen føres fra Gulland, førend Hertug Carl selv eller hans Kaptejner paa hans Vegne have henvendt sig til Kongen om Besked

og faaet Erklæring af denne om, hvorledes han vil have det hermed. Sk. T. 3, 158 b.

2. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Klaus Hansen som Salpetersyder i Kronborg, Korsør og Jungshofvit Len. Han skal aarlig levere 4 Tdr. Salpeter i Kongens Tøjhus og ellers forholde sig som andre Salpetersydere. Udt. i Sj. R. 14, 368.

— Miss. til Christian Bernekov. Denne Brevviser, Svend Møller i Saxtrup Mølle, har berettet, at Møllen, som Lensmanden paa Landskrone Slot paa Kongens Vegne bør holde vedlige, er forfalden baade paa Stene og Kværne, saa han ikke kan formaa at udrede sædvanlig Landgilde og Rettighed til Kronen af Møllen, medmindre den igen bliver forsynet med Stene og Tømmer. Det befales i den Anledning Christian Bernekov at drage Omsorg for, at Saxtrup Mølle igen bliver forsynet med Stene og med Bygning, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 159.

— Miss. til Christian Bernekov om at lade menige Almue i Harragers og Rønnebergs Herreder faa det Tømmer, som ligger ved Hellerup Bro, eller saa meget Tømmer, som behøves til at holde Hellerup Bro vedlige med, for en rimelig Betaling og indføre det i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 159.

— Miss. til Christian Bernekov. Denne Brevviser, Hans Lauritsen i Lille Haragers Møllehus, har berettet, at Møllehuset er aldeles forfaldent, saa det vil være nødvendigt med det første igen at istandsætte det med Bygning, og at Oluf Rosensparre, Embedsmand i Mariager Kloster, medens han var Lensmand paa Landskrone Slot, har ladet fælde noget Tømmer til Møllehusets Istandsættelse, hvilket Tømmer dog endnu ligger usavskaaet. Christian Bernekov skal lade Tømmeret savskære og Møllen istandsætte saa hurtigt som muligt, for at Mølleren bedre kan udrede sin Landgilde til Kronen. Sk. T. 3, 159.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Peder Mund om, at han indtil nærmere Ordre maa afkorte enhver af Bønderne i Melbye og Tolderup 2 Tdr. Korn af deres Landgilde paa Grund af de dyre Aaringer. Endvidere maa Kirkhavns Mænd give 8 Mk. danske for hver Td. Torsk, som de restere med, og fremdeles blive ved dermed, indtil der gives anden Ordre. Udt. i Sj. T. 19, 352 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har antaget Jørgen Murmes-

ter til af Grunden at opmure de Huse og Bygninger, som han vil have muret og opsat paa Frederiksborg Slot, eftersom den Skabelon, som Kongen har leveret Jørgen Murmester, nærmere udviser. Han har lovet Kongen at ville gøre sig al mulig Flid for, at Arbejdet kan blive fuldendt saa snart som muligt og blive ustraffeligt og godt. Kongen vil for dette Arbejde give ham ialt 15000 Dlr., give ham Penge paa Haanden, eftersom han arbejder til, og betale ham den sidste Rest, saasnart Arbejdet er færdigt. Han skal udføre Arbejdet paa sin egen Kost og af de 15000 Dlr. lønne sig selv og sine Svende og Folk og skaffe sig de til Arbejdet nødvendige Redskaber, naar undtages Skubkarrer og Hjulbøre, hvilke Lensmanden paa Frederiksborg skal skaffe ham. Rentemestrene skulle give ham Penge paa Haanden, naar han begærer det og eftersom Arbejdet er fremskredet til. Sj. R. 14, 367¹.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Mund. Kongen har nu ladet udfærdige Bestallingen for den Murmester, som igen skal opmure Bygningen her paa Slottet, hvorefter Peder Mund paa Kongens Vegne skal rette sig. Da Murmesteren har anmodet om, at Kongen vil skaffe ham Spande, Baljer, Truge og Saaer, skal Peder Mund skaffe ham saa meget heraf, som han maatte have Brug for til Bygningen. K. Udt. i Sj. T. 19, 352 b.

— Kvittansiarum til Peter Redtz til Tygestrup, Embedsmand paa Solte, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af nogle Kronens Gaarde i Undløsse² By og Sogn i Mierløsse Herred fra 17. Juli 1589, da han først blev forlenet med disse Gaarde, der tidligere havde ligget under Andtvorskouf Slot, til 24. Okt. 1601, da han fik dem til Mageskifte. Han blev intet skyldig. Sj. R. 14, 368. K.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt og Petter Redtz. Da Kongen har bevilget, at Hendrik Belov til Spøtterup, Embedsmand paa Kallø, maa faa noget Krongods i Nørrejylland, som Knudt Brahe til Engelstholm og Johan Rud til Møgelkier have faaet Ordre til at besigte, til Mageskifte for noget af hans Gods paa Sjælland, nemlig 1 Gaard i Bendebo i Tudtse Herred og 1 Gaard i Ugerløs i Merløse Herred, skulle de, saasnart de faa Besigtelsen over det jyske Gods, besigte Hendrik Belovs Gods i Sjælland, ligne og lægge alt

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 575 f.

² Ondløse, Merløse H.

Mageskiftegodset og indsende Besigtelserne til Kancelliet. Sj. T. 19, 353. K.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe og Johan Rud. Da Hendrik Belov har begæret følgende Krongods: 2 Gaarde i Nørre Kongisløf By og Sogn i Hellum Herred i Aalborghus Len, 1 Gaard. kaldet Ødebeck¹, og 1 øde Mølle i Tyregod Sogn i Nørvangs Herred i Koldinghus Len til Mageskifte af Kronen, skulle de med det første besigte dette Gods og sende Besigtelsen til Arrildt Hvitfeldt og Peter Retz, for at disse derefter kunne ligne og lægge det Gods i Sjælland, som Hendrik Belov i Stedet vil udlægge til Kronen. Udt. i J. T. 5, 163.

— Miss. til Lauge Beck og Oluf Bilde. Alle afdøde Peder Oxes Arvinger have berettet, at Bygningerne paa Ryegaard og Hielmsøegaard i Sjælland endnu ikke ere takserede og staa uskiftede mellem dem, og at de ikke i de og andre Maader kunne komme til nogen Ende med Skiftet, førend Bygningerne paa disse to Gaarde ere blevne takserede og vurderede af gode Mænd. Det befales derfor Lauge Beck og Oluf Bilde, at de ved allerførste Lejlighed og senest inden 22. Juli skulle begive sig til de to Gaarde, besigte, taksere og vurdere dem i Penge, som ret og billigt kan være, uden at kalde eller stævne Medarvingerne dertil, og give Besigtelsen og Vurderingen beskrevet under deres Signeter til Medarvingerne. Sj. T. 19, 353.

— Miss. til Axel Brahe og Jørgen Kaas til Gieldtskouf. Johan Rud til Møgelkier har berettet, at der er truffet den Overenskomst mellem ham og hans Medarvinger, at de den førstkommande 22. Juli skulle mødes i København for at gøre en endelig Ende paa Sagen om deres Hovedgaardens og Købstadgods's Bygning, dog skulle Bygningerne paa Hovedgaardene og Købstadgodset forinden vurderes. Da han har anmodet om, at de maa blive beskikkede til at besigte Bygningen paa hans Gaard Løfvitsmose, befales det dem herved inden førstkommande 22. Juli at taksere Bygningen paa Løfvitsmose, saaledes som det er sædvanligt i Søkendeskifte, og give Taksationen beskrevet. K. Udt. i F. T. 3, 105.

— Miss. til Hendrik Belov. Da det er nødvendigt, at det Spir og den Bygning, som Lygten paa Anholt staar i, med det første bliver opbygget, skal han med det allerførste lade dem

¹ Oddebæk, Tyregod S., Nørvang H.

genopbygge, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og lade denne føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 353 b.

3. Maj (Kbhvn.). Skøde til David Lucht, Toldskriver¹ i Helsingør, paa nogle gamle forfaldne Boder og Ejendomme i Malmø, som Kongen har givet ham, medens han var Kongens Kammertjener. De ligge i Grønnegade paa den nordre Side og strække sig i Længden fra Vest i Øst ud til Gaden 81½ Al. 2 Fingerbred, i Længden paa den nordre Side fra Øst i Vest 66½ Al. ½ Kvarter, i Bredden fra Gaarden fra Syd i Nord paa den østre Side 62 Al. 1½ Kvarter 2 Fingerbred, i Bredden i den vestre Ende fra Gaarden fra Syd i Nord til Lervæggen 23½ Al. 1½ Kvarter. Han skal istandsætte Boderne og holde dem i god Stand, saa der kan svares tilbørlig Tynge deraf til Kronen og Byen. Sk. R. 3, 181 b.

— Miss. til Bispen i Aarhus. Kongen har forløvet M. Christen², Slotspræst paa Frederiksborg, og tilladt ham at begive sig til Aarhus for at residere ved Domkirken. Da det Prælatur, som han er forlenet med i Aarhus Domkirke, imidlertid er saa ringe, at han ikke kan leve af det, skal Bispen hjælpe ham til det første Præstekald, der kan falde enten der i Byen eller lige der omkring, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i J. T. 5, 163.

— Miss. til Ifver Juul og Tomis Maltissen om ved første Lejlighed at besigte Bygningen paa Ørum Slot og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 5, 163 b.

— Miss. til Envold Kruse. Peder Munk, Borgemester i København, har begæret, at der maa blive tilforordnet hans Broderdatter, Helge Eriksdatter paa Island, en Væрге og Formynder, der paa hendes Vegne efter det Lands Lov kan kræve Regnskab og Redelighed for det, som arveligen er tilfaldet hende efter hendes Fader, og bringe det til en vis Sum. Envold Kruse skal i Forening med Lagmanden beskikke hende en uvildig Væрге, der ved alle forefaldende Lejligheder kan forsvare hende og hendes Gods. N. T. 3, 112.

4. Maj (—). Miss. til Oluf Rosensparre om at fremsende 1000 Læster Kalk til Halmstad Bygnings Behov. Hvis der ikke er saa meget i Forraad af den Kalk, som Hendrik Reventlov har

¹ Sk. R. har urigtigt: Tolder.

² Kristen Stub.

købt, skal han straks købe saa mange Læster, som der mangler, og straks sende dem til Halmstad, da det er magtpaaliggende. Udt. i Sj. T. 19, 353 b.

4. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Søfrin Madtsen, Herredsfoged i Sønder Herred, aarlig maa oppebære det til Grenaa Bros Vedligeholdelse bestemte Brøkkorn, saalænge han er Herredsfoged eller indtil Kongen giver anden Ordre, dog skal han saa være forpligtet til at holde Broen saaledes i Stand, at den vejfarende Mand ikke skal have noget at klage over. Udt. i J. R. 6, 193.

— Miss. til Christian Holck om at paatage sig Værgemaal for Hans Seefeldt, medens Skiftet staar paa mellem hans Moder¹, Søskende og ham selv efter deres afdøde Husbonde og Fader Jacop Seefeldt. Udt. i J. T. 5, 163 b.

5. Maj (—). Forløningsbrev for Apitz Grønbeck paa det efter afdøde M. Hans Mikkelsen ledige Kantordømme i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 182.

— Aab. Brev om, at Apitz Grønneberck, Kongens Hofjunker, der tidligere har faaet bevilget en aarlig Løn af 500 Dlr. af Rentekammeret, men nu er bleven forlenet med Kantordømmet i Lunde Domkirke paa den Betingelse, at han skal afstaa 300 Dlr. af Lønnen, fra den Tid af, da han kommer til at oppebære Renten af Kantordømmet, kun skal have 200 Dlr. aarlig af Rentekammeret. Sj. R. 14, 369. K.

— Miss. til Dr. Niels Krag om at indtage Hans Pedersen til Sems Søn i Sorø Skole og i alle Maader forholde sig med ham som med de andre Adelspersoner. Udt. i Sj. T. 19, 354.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. Fru Ermegaard Gyldenstjerne har indstævnet sin Husbonde² for Viborg Kapitel og Sagen skal for Retten inden Pinsedag. Da Fru Birgitte Rosenkrantz, som han holder fængslet, for at hun skal bekende sin Sandhed, skal være til Stede ved den Lejlighed, skal han føre hende til Stede til den Tid, der bliver bestemt, for at hun kan bekende sin Sandhed om det, som hun bliver spurgt om for Retten. Udt. i J. T. 5, 163 b.

6. Maj (—). Miss. til Christian Holck, Kield Brockenhuus,

¹ Sofie Bilde. ² Gjord Kaas.

Knud Brahe og Erik Lunge om ved første Lejlighed paa en belejlig Tid at begive sig til Urup, Lynderup og Hefringsholm for at besigte Bygningerne paa disse 3 Gaarde, taksere dem i Penge, eftersom billigt og ret kan være, og give Niels Skrams Arvinger alt klarlig beskrevet under deres Segl. Udt. i J. T. 5, 163 b.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Steen Madsen og Jacop Beck om at besigte og vurdere Bygningerne paa Skedal i Halland og Gunderslefgaard i Skaane og give Niels Skrams Arvinger det beskrevet. Udt. i J. T. 5, 164.

— Miss. til Sten Matsen, Jacob Beck, Johan Due og Tage Krabbe om at begive sig til Skedal i Skaane, taksere Bygningen der og give Taksationen beskreven. Udt. i Sk. T. 3, 159 b.

— Følgebrev for Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm til Bønderne under Hindsgaaufl Slot. Orig.

7. Maj (—). Pas for Søfren Bøddicker og Jelle Johansen ind i Sverrig til Stockholm, Gefle eller Reval. Udt. i Sj. R. 14, 393 b.

— Bestalling for Anders Hansen som Salpetersyder i Villants og Lyster Herreder i Skaane. Han skal levere saa meget lutret Salpeter som muligt paa Tøjhuset i København til Kongens Arkelimester og skal have 14 gl. Dlr. for hvert Centner lutret Salpeter. Udt. i Sk. R. 3, 182 b.

— Bestalling for Anders Svendsen som Salpetersyder i Varberg Len. Han skal være forpligtet til aarlig at levere mindst 2 Tdr. lutret Salpeter til Kongens Arkelimester til en Pris af 14 gl. Dlr. for hvert Centner. Udt. i Sk. R. 3, 182 b.

— Miss. til Andres Sinklar om at optage nogle Fru Hilleborg Hansdatter tilhørende Skrin og Kister, der staa i Simmershafn, og registrere det, der findes deri, saa det kan tilfalde den, der bør have det. Udt. i Sk. T. 3, 159 b.

— Miss. til Christian Bernekov og Eske Bilde. Da Fru Lisebeth Trolle er dømt til at give Lov med 12 Riddersmændsmænd paa Svanholm den 6. Juli og indføre og gøre Løsøret lige saa godt, som det var, da Gabriel Sparre døde, skulle de være til Stede paa Svanholm til samme Tid, nøje paase, at Loven bliver gjort efter Loven, og give begge Parterne beskrevet, hvorledes Loven bliver gjort og given. Sk. T. 3, 159 b.

— Miss. til Eske Brock og Carl Bryske. Da de i Hen-

hold til Kongens Befaling og to dem medgivne Instrukser have været som Gesandter i Rusland og nu have indleveret disse Instrukser samt deres Relation og Erklæring til Kancelliet, meddeler Kongen dem herved Kvittering for deres Legation og Aflevering og er i alle Maader tilfreds dermed. Udt. i J. T. 5, 164.

8. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Jacop Ulfeldt paa Hindsgaafvel Slot og Len. Han skal svare 350 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal have fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—18, 20]. F. R. 3, 71 b. Orig.

9. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1602 at regne, for Laurits Ebbesen til Tulstrup paa Københavns Slot og Len. Han skal i aarlig Løn til sig selv og sine egne Svende og Folk have 500 Dlr. og gemen Hofklædning til sig selv sjette og i aarlig Genant til sig selv, sine egne og Slottets daglige Folk: 4 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. 4 Skpr. Rug, 5 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 276 Skpr. Humle, $6\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, 11 Skippd. 1 Lispd. Flæsk, 110 Svinehoveder. 110 Svinerygge, 25 Slagtenød, 221 Faar og Lam, 1 Læst 4 Tdr. Sild, $1\frac{1}{2}$ Læst $4\frac{1}{2}$ Td. Kuller, 5 Vorder Rokkel, 204 Gæs, 360 Par Høns, $2\frac{1}{2}$ Skippd. Bergefisk, 3 Skippd. 3 Lispd. islandsk Fisk, 2 Læster Byggryn, 4 Tdr. Havregryn, 3 Tdr. Ærter, 2 Tdr. Aal, 1 Td. Laks, 1500 Hvillinger, 3000 Flyndere, 4 Tdr. Eddike, 3 Tdr. Lønborgsalt, 3 smaa Læster groft Salt til Slagteriet paa hans Genant, 2 Skippd. Talg til Lys. Han skal holde følgende Folk paa Slottet og give dem Løn og Klædning som tilforn: Slotsfogden 2 Personer, Ridefogden 2, Skriveren 3, 1 Kornmaaler, 1 Kældersvend, der tillige skal være Dugsvend, 1 Portner, Bageren, der tillige skal være Brygger, 2, 2 Dragere, som tillige skulle være Vægtere, 1 Pligtsfoged, 1 Taarngemmer, Huskokken 3, Fadeburskvinden 2 Personer. Med Hensyn til Skytterne og Liggerne, der tidligere have været baade lønnede og underholdte paa Slottet, har Kongen nu truffet anden Ordning, dog skulle de fremdeles have Løn og Klædning af Slottet. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han skal aarlig have frit Foder og Maal til disse 4 Heste og til 2 Vognheste af Slottet, ligesom de tidligere Lensmænd have haft. Han

maa nyde frit Fiskeri til eget Behov i de Søer, Damme og ferske Vande i Lenet, hvori de tidligere Lensmænd have brugt Fiskeri, og som Kongen ikke bruger til sit eget Behov; dog skal Laurits Ebbesen selv afholde alle Bekostningerne ved sit eget Fiskeri og maa ikke tilskrive Kongen nogen Udgift derved. [Med Artkl. 1, 4, 6—8, 10—11, 13—21]. Sj. R. 14, 369 b.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bevilget, at Madts Rasmussen¹, der en Tid lang har været Klokke paa Frederiksborg, maa faa det Kald, som er ledigt efter afdøde Hr. Peder Ifversen i Vierstedt, skal Peder Basse hjælpe Madts Rasmussen til fremfor nogen anden at faa dette Kald, dog skal alt gaa efter Ordinansen. K. Udt. i Sj. T. 19, 354 b.

12. Maj (—). Forleningsbrev for Cort Barleben, »vor Mand og Tjener«, paa Hven med derpaa boende Bønder og Tjenere. Han skal i det første Aar, fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1603, svare 50 Dlr. i Afgift, men derefter 100 Dlr. i Afgift hvert Aar. [Med Artikel 19]. Sj. R. 14, 373.

— Forordning om Tøndemaal overalt i Riget undtagen Riberhus Len. Sj. T. 19, 354 b. Orig. (t. Odense) i Landsark. i Odense. Origg. (t. Aalborg og Horsens) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 149 f.).

Miss. til Lensmændene² over hele Riget om at lade ovennævnte Forordning forkynde paa alle Herredsting i deres Len. Udt. i Sj. T. 19, 355 b.

Miss. til Købstæderne³ her i Riget om at lade ovennævnte Forordning forkynde paa Bytingene. Udt. i Sj. T. 19, 355 b. Orig. (t. Helsingør) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (t. Aarhus) i Landsark. i Viborg.

— Forordning, udgangen over begge Rigerne, om Adelens Begravelser. Sj. T. 19, 356 b. Orig. (Tr.: CCD. III. 147 ff.).

— Miss. til Lensmændene⁴ over begge Rigerne om at lade Forordningen om Adelens Begravelser forkynde paa alle Herredsting i deres Len. Origg. til Korfits Ulfeldt og Kasper Markdanner, Lensmænd paa Korsør og Koldinghus. Udt. i Sj. T. 19, 357 b⁵.

¹ Mads Rasmussen Bredal. ² De opregnes alle med deres Len. ³ De opregnes alle. ⁴ De opregnes alle med deres Len. ⁵ Tr.: Dsk. Mag. V. 155 (efter Orig. t. Kasper Markdanner).

12. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om Dalerens Værdi i Danmark og Norge. Sj. T. 19, 358 b. (Tr.: CCD. III. 150 f.).

— Miss. til Landsdommerne i Danmark, Hermandt Juel paa Gulland, Axel Gyldenstjerne i Blekinge, Hans Lindenov paa Bornholm, Lensmændene i Norge og Baahus Len samt Bergen, Oslo, Trondhjem, København, Malmø og Ribe om at lade Forordningen om Dalerens Værdi forkynde. Udt. i Sj. T. 19, 359.

— Aab. Brev om, at den lybske Alen skal bruges i de jyske Købstæder. J. T. 5, 164 b. (Tr.: CCD. III. 146).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne i Jylland: Kolding, Ribe, Horsens, Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Æbeltoft, Mariager, Varde, Lemvig, Ringkøbing, Holstebro, Skive, Hobro, Aalborg, Thisted, Sæby, Hjørring, Grenaa, Nykøbing p. Mors og Skagen om alvorligt at overholde ovennævnte Brev. Origg. (t. Aalborg, Horsens og Varde) i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 5, 164 b.

— Aab. Brev til Borgerne i Ribe om Forbud mod Opkøb og Udførsel af Græsøksne. J. T. 5, 165. (Tr.: CCD. III. 145 f.).

— Miss. til Albrit Skeel, Befalingsmand paa Riberhus, om med Flid at undersøge, om der i Ribe findes nogen, som har understaaet sig til imod Kongens Forbud at løbe omkring paa Landet og opkøbe Græsøksne og lade dem uddrive til Fyrstendømmet for at sætte dem paa Foder dér. Hvis han finder nogle, skal han lade dem tiltale med Retten, lade gaa Dom i Sagen og rette sig efter den. Udt. i J. T. 5, 165.

— Aab. Brev om Markeders Afholdelse i Vendsyssel. J. R. 6, 193 b. (Tr.: CCD. III. 146 f.).

— Miss. til Manderup Parsberg om nøje at paase Overholdelsen af det aabne Brev om Markeders Afholdelse i Vendsyssel og lade dem tiltale og straffe, der forse sig herimod. J. T. 5, 165 b.

— Aab. Brev om, at Peder Holst i Væ ubindret maa bruge sit Haandværk med Brok- og Stensniden her i Riget. Udt. i Sk. R. 3, 182 b.

— Miss. til Eiler Brockenhuus, Eiler Qvitzov, Jørgen Kaas og Hans v. Melen om at give det Forligelsesmaal beskrevet, som de i Forening med nogle Odense Borgere have gjort mellem

Hans Mule og Morten Pedersen, Borgere i Odense, saa disse kunne vide at forholde sig derefter. Udt. i F. T. 3, 105.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner og Albrit Skeel. Da Kongen har bevilget, at hans Broder, Hr. Ulrik, Arving til Norge og Hertug i Slesvig og Holsten, paa et vist Aaremaal maa have Svabstedt Slot og Len i Forlening, skulle de i Forening med Baltser von Ahlefeldt, Embedsmand paa Flensborg Slot, ved allerførste Lejlighed besigte de under Svabstedt Slot liggende Skove og siden overlevere Slottet med alt hvad der findes derved til Hertug Ulrik. De skulle give Besigtelsen af Skovene og Overleveringen beskrevet under deres Signeter. Der sendes dem et Brev til Baltser von Ahlefeldt, som de skulle tilstille ham, førend de foretage sig noget. J. T. 5, 166. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard om, at han efter sit udgivne Brev ved første Lejlighed skal betale den Sum Penge, som han paa sin afdøde Faders Vegne skylder Tanum Kirke i Norge, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe Tanum Kirke til sin Betaling, eftersom Pengene efter hans udgivne Brev, hvoraf der sendes ham en Kopi, for at han bedre kan huske det, skulde have været betalt til sidste Paaske. Udt. i J. T. 5, 166 b.

— Miss. til Jakob Sødeke, afdøde Johan Buckholts Fuldmægtig paa Island. Da han paa sin afdøde Husbondes Vegne har oppebaaret forrige Aars Indkomst af Island og endnu har den der paa Landet, befales det ham alvorligt, da hans Husbondes Afgift og Regnskab endnu henstaar uberigtiget, straks at tilstille Envold Kruse til Vinge, der nu er forlenet med Island, alt hvad han paa sin afdøde Husbondes Vegne har oppebaaret paa Island forrige Aar, saa Envold Kruse siden efter Kongens Befaling kan sende det herved for at blive forhandlet til Bedste for Kronen. Han skal endvidere levere Envold Kruse en klar Fortegnelse over den Restance, der staar tilbage hos Bønderne paa Island, for at denne kan rette sig derefter og lade Restancen indkræve. N. T. 3, 114 b.

15. Maj (—). Bestalling for Niels Eriksen som russisk Tolk og Dolmetsker. Han skal stedse være rede, naar Kongen vil bruge ham i og udenfor Riget, til Lands eller til Vands. Han skal aarlig, fra 1. Maj 1602 at regne, have 200 Dlr. til Løn, Kostpenge og Klædning. Sj. R. 14, 373 b.

16. Maj (Kbhvn.). Skøde til Lorendts von Hadellen, forhen Slotsfoged paa Københavns Slot, paa en Kronens Grund ved Kongens Urtehave i København. Sj. R. 14, 374. K. (Tr.: KD. II. 512).

17. Maj (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at der er nogen Trætte mellem to Brødre i Svenninge i Draxholm Len, der ere Tjenere under Hospitalet her i Byen, idet den ene Broder har opladt Gaarden til den anden, hvorom der ogsaa er udgaaet et Tingsvidne, men nu ikke vil holde denne Opladelse, og at Sognepræsten i Vig Sogn, Hr. Hans Pedersen, har udgivet sit Brev og Kundskab om denne Sag, hvilken dog slet ikke vedkommer ham. Sognepræstens Brev sendes Arrildt Hvitfeldt, for at han deraf kan se, hvad Præstens Mening dermed har været, med Ordre til straks at indstævne Hr. Hans Pedersen for Superintendenten og Kapitlet, tiltale ham og tage Dom over ham, fordi han har udgivet Brev i verdslige Sager, der ikke vedkomme ham eller hans Embede. Sj. T. 19, 359 b.

— Bestallinger for Anders Abbelskouf og Hendrik Koppeler som Skovridere over Skovene i Silkeborg Len. De skulle hver have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest af Silkeborg Slot. Udt. i J. R. 6, 194.

— Ligelydende Bestallinger for Clemend Han og Peder Elkier som Skovridere i Hald Len. Udt. i J. R. 6, 194.

— Ligelydende Bestalling for Mikkil Kørner som Skovrider i Aakier Len. Udt. i J. R. 6, 194.

— Livsbrev for Tomis Liflænder, der en Tid lang har været Skovrider i Silkeborg Len, paa den Gaard, han bor i, kvit og frit, dog skal han holde Gaarden i god Stand. Udt. i J. R. 6, 194 b.

18. Maj (—). Bestalling for Hans Kønning som Urtegaardsmand i begge Haverne for Københavns Slot. Sj. R. 14, 374 b. (Tr.: KD. II. 512 f.).

— Miss. til Eske Brock og Bispen i Aarhus om, at de skulle forhøre de to Aars Regnskaber, som Anker Pofvelsen i Randers endnu ikke har forklaret for de to Aar, han var Hospitalsforstander i Randers, ligne og lægge Udgiften mod Ind-

tægten og, hvis Regnskabet er rigtigt, kvittere ham derfor. Udt. i J. T. 5, 166 b.

19. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev for Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, paa det efter afdøde Dr. Niels Krag ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke med Senium og andet, som det nu er, i Stedet for det Præbende i Aarhus Domkirke, som han hidtil har været forlenet med, for at Dr. Peder kan have des mere Aarsag til at være til Stede ved Kapitlet. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. Sj. R. 14, 375 b. K.

— Miss. til Rigsraaderne Axel Gyldenstjerne, Axel Brahe og Christen Holck. Da Kongen med det allerførste vil sende dem legationsvis uden Riget til Rusland¹, skulle de indrette sig saaledes, at de med deres Folk, men uden Heste, kunne møde vel stafferede i København den 25. Juni for straks at tiltræde Rejsen. — Axel Gyldenstjerne selvtiende; Axel Brahe og Christen Holck hver selvottende. Sj. T. 19, 354.

— Miss. til Sten Brahe, Hendrik Belov og Prebiørn Gyldenstjerne. Da Kongen vil sende dem legationsvis til Kurfyrst Christian af Saxen, skulle de midt i August være rede med de Folk og Heste, som de ere takserede for af deres Len, til at tiltræde Rejsen, naar Kongen befaler. Hendrik Belov skal holde Ordet, naar de faa Avdiens, og ellers, saa ofte det gøres behov. Udt. i Sj. T. 19, 354.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Gudmandt Nielsen, Borgemester, og Niels Hendriksen, Johan Villomsen og Hans Pedersen, Borgere i Helsingør, have berettet, at et af deres Skibe med Gods, hvori en Hollænder, ved Navn Simon Sivertsen, har haft den ottende Part, for nogen Tid siden er bleven sendt til Spanien, hvor nævnte Ottendepart er bleven gjort til Prise, fordi Hollænderen har haft den. Skipperen har derfor maattet optage et Bodmerilaan og løse Skibet for 500 Stück von Achten, hvilken Sum Hollænderen ikke siden har villet betale, og denne formener, at hvis Skaden ikke maa gaa over hele Skibet og Godset, maa Skibet blive liggende og kan saa ikke komme til Stede i dette Aar paa Grund af hans forehavende Rejse til Moskva.

¹ Efter Overskriften til Brevet.

Sagen har været stævnet i Rette for Borgemestre og Raad, men de have besværet sig ved at dømme deri, da der ingen Fuldmægtig har været til Stede, som kunde svare for Hollænderen. Da Rederne nu have begæret, at der maa blive dømt i Sagen, for at de ikke skulle komme til kort paa deres Handel og Haandtering, og da Kongen har bragt i Erfaring, at Rederne ville lide en ikke ringe Skade, hvis Skibet, som Hollænderen begærer, skal blive liggende saa lang Tid, befales det dem uden Hensyn til Hollænderens Begæring med det første at afsige endelig Dom om, hvorvidt Skaden bør gaa over hele Skibet og Godset og over Rederne, og om, hvorvidt Rederne bør lade Skibet blive liggende efter Hollænderens Begæring til stor Skade for dem. Sj. T. 19, 359 b.

19. Maj (Kbhvn.). Forordning om Udførselstold paa Sten og Tømmer fra Gulland. Sk. R. 3, 183 b. (Tr.: CCD. III. 151 f.).

— Forordning om Udførselstold paa Tømmerlast fra Blekinge og Forbud mod Udførsel derfra til Udlandet af Egetømmer. Sk. R. 3, 183. (Tr.: CCD. III. 152 ff.).

— Fredebrev for Clemendt Jacobsen, der nu har tilfredsstillet den af ham ihjelslagne Jens Andersen i Houfs Slægt. Udt. i Sk. R. 3, 184.

— Miss. til Sten Matsen om at undersøge noget Gods ved Halmstad, som Ifver Friis har bevilget Kongen til Mageskifte, og erklære sig til Kongen derom. Udt. i Sk. T. 3, 160.

— Miss. til Erik Hardenberg om at lade skyde 3 Stykker Daavildt, som Kongen har givet Else Lindenov til hendes Husbondes Begravelse. Udt. i F. T. 3, 106.

— Forleningsbrev for Jens Mogensen til Sindinggaard, kgl. Sekretær, paa det Kannikedømme og Præbende i Aarhus Domkirke, som Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, hidtil har været forlenet med, at nyde med Gæsteri, Sagefald, Ægt, Arbejde og al anden Hørlighed. Han maa beholde det samme Senium og det Kommungods, som Dr. Peder Vinstrup har haft. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. J. R. 6, 194 b. K.

20. Maj (—). Søpas for Søfren Andersen, Baltser Berndt og Johan Thorborg til Riga, Reval eller andensteds i Østersøen. Udt. i Sj. R. 14, 393 b.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Christen Albretsen og Dirik Møller, Borgere i København, have beklaget sig over en engelsk Fribytter, som for nogen Tid siden er kommen deres Skib om Borde og voldsommeligt har berøvet deres Skipper Penge, Redskaber og Varer til et Beløb af 1257 Dukater, saaledes som Tolderne nærmere kunne se af deres Supplikats og af et Bevis fra Sekretæren i Plymouth, i hvilken By Skipperen siden har anklaget Fribytteren. Naar der kommer nogle engelske Skibe til Sundet, skulle de foreholde de Engleske ovennævnte Borgeres Klager og alvorligt paalægge dem, at de ved deres Tilbagekomst til England med Flid skulle sørge for, at den engelske Fribytter, som saaledes har berøvet Kongens Undersaatter deres Gods og Penge, med det allerførste tilfredsstiller disse derfor samt for den Skade, de have lidt derved, da Kongen ellers er til Sinds, saa snart de igen komme i Sundet med deres Skibe og Gods, at hjælpe sine Undersaatter til deres Betaling deri, saa kunne de siden søge deres Erstatning hos den engelske Fribytter. Sj. T. 19, 360.

— Miss. til Hr. Samuel Pouelsen. Kongen har bevilget, at Lauridts Nielsen, der har været i Kongens Kantori, maa faa sin Underholdning i Duebrødre blandt de Skoledrengene, som Kongen underholder der. Udt. i Sj. T. 19, 360 b.

21. Maj (—). Miss. til Rentemestrene om for dette ene Aar at lade Sigvordt Grubbe oppebære Femteparten af den uvisse Indkomst af Malmøhus og underliggende Len. Udt. i Sj. T. 19, 361.

22. Maj (—). Miss. til Christian Bernekov. Da han af Malmøhus Slots Indkomst sidste Aar skulde have leveret Hospitalsforstanderne i Malmø paa de fattiges Vegne 25 Pd. Rug, men nu ikke har Rug at betale med, befales det ham at betale med Penge i Stedet for og føre disse til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 160.

— Forleningsbrev for M. Joen Jacobsen, Professor ved Københavns Universitet, der har lovet at ville beskrive de danske Historier og Kongerne i Danmarks Bedrifter, paa det Prælatatur i Ribe Domkirke, som afdøde Dr. Niels Krag hidtil har været forlenet med, paa de samme Betingelser som i andre saadanne Forleningsbreve. J. R. 6, 195.

25. Maj (—). Søpas for Christen Albritsen, Mikkel

Viibe og Bertil Christensen til Lifland, Riga, Pernau, Narva. Finland eller hvor Vinden vil føje dem i Sverrig. Udt. i Sj. R. 14, 393 b.

29. Maj (Kronborg). Miss. til Hendrik Belov om at give alle de Borgere i Købstæderne i hans Len [Kalø], der have Skuder, Ordre til at begive sig til Mariager Kloster med disse for at modtage en Skibsladning Kalk og føre den til Halmstad, hvor Fragten skal blive dem betalt af Sten Madtsen. Udt. i J. T. 5, 167.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. til Cort Barleben om, at han maa afbryde en Smedje paa Hven og hensætte den paa et andet Sted, hvor den bedst gøres fornøden. Udt. i Sj. T. 19, 361.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bygningen paa Hven skal være meget forfalden, skal han tage en anden god Mand med sig, begive sig til Hven, besigte Bygningen der og give Besigtelsen beskreven under deres Signeter. K. Udt. i Sj. T. 19, 361.

— Miss. til Jacop Vind og Holger Gagge om at overlevere Sorø Skole, som afdøde Dr. Niels Krag hidtil har haft i Befaling, til Dr. Anders Christensen med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Skovene, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Dr. Anders Christensen Beskrivelsen. Udt. i Sj. T. 19, 361.

— Miss. til Eiler Bryske. Jomfru Kiersten Oldeland har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, der kan paa-tage sig Værgemaalet for hende, da hendes Fader Laurids Oldeland til Veilegaard er kommen i stor Skade ved Forløfter, saa han har maattet afhænde hendes Mødrenegods, og det kan befrygtes, at han med Tiden ogsaa vil blive forarsaget til at sælge det Gods, han endnu har, saaledes at hun ikke vil kunne faa noget Udlæg for sit Mødrenegods, medmindre der nu bliver beskikket hende en Værge, som i Tide kan tale derpaa. Det befales ham at overtage Værgemaalet for hende og hjælpe hende til at faa Udlæg af Faderen for hendes Mødrenegods, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. F. T. 3, 106.

— Aab. Brev om, at Kield Jørgensen, Borgemester i Ribe, maa lade en Vejrmølle opsætte ved Ribe, da det vil være Borgerne til Gavn og uden Skade, dog maa Borgerne i Byen ikke begive sig til denne Mølle med deres Korn for at faa det

malet, naar de kunne faa det malet i Byen. Udt. i J. R. 6, 195 b.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. til Albrit Skeel, der tidligere¹ har faaet Ordre til at tiltale de Borgere i Ribe, som have opkøbt Græsøksne omkring paa Landet og udført dem til Fyrstendømmet for at sætte dem paa Foder, om at lade Borgerne være utiltalt for denne Sag, da de i Regeringsraadets Tid have faaet kongelig Tilladelse dertil; derimod skal han alvorligt holde over, at det herefter ikke tilstedes uden Kongens Tilladelse. Udt. i J. T. 5, 167.

7. Juni (—). Søpas for Baltser Bernd paa Østersøen ind i Sverrig. Udt. Sj. R. 14, 393 b.

8. Juni (—). Miss. til Arrild Hvitfeldt, Lav Urne til Belteberg, Nels Pedersen til Engelsted, Anders Dresselberg, Niels Friis til Hesselager, Fru Dorrethe Friis Olof Daas, Sten Brahe, Eske Bilde til Valden, Fru Margrete Brock, Sten Madtsen, Tage Krabbe og Holger Ulfstand til Heckebiere. Da Kongen den 20. Juni vil gøre Knud Gyldenstjerne til Tyms Bryllup her paa Slottet, anmodes de om at begive sig til København (med deres Hustruer og disses Jomfruer) Lørdagen i Forvejen og hjælpe til med at bepryde hans Bryllupshøjtid. K. Udt. i Sj. T. 19, 361.

11. Juni (—). Miss. til Sten Brahe, Arrildt Hvitfeldt, Peder Basse og Ebbe Munk. Eustachius von Thyemen, Embedsmand paa Svenstrupgaard, har paa Kronens Vegne Trætte med de høj lærde i Universitetet i København angaaende et Markeskel mellem Hegnets Fang og Vallore Fang, og han har paa Tinge begæret, at der maa blive gjort Markeskel mellem disse fra den ene Agerren til den anden, men Herredsfogden har ikke villet tilstede, at der maa komme Oldinge paa de to Bønders Grund og Ejendom, som der er Strid om, medmindre der overalt bliver gjort Markeskel mellem Byerne og det bliver sat ved et træbundet Skel, saaledes som Loven formelder. Det befales dem, efter nærmere Tilsigelse af Eustachius van Thyemen, at være til Stede paa Kronens Vegne som Ridemænd, naar Oldingene skulle gøre deres Tov, og paase, at Kronen ikke kommer til kort ved Markeskellet. Hvis de kunne forlige begge Parter saaledes, at det kan være uden Skade for Kronen, er Kongen tilfreds dermed. Sj. T. 19, 361 b.

¹ 12. Maj 1602.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Af det Register, som han har leveret til Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Kronborg, har Kongen set, at der findes meget ubrugeligt Jærnfang i det Inventarium, han har modtaget paa Slottet [Helsingborg]. Da Kongen vil have dette Jærnfang sendt til Hammermøllen for at blive forarbejdet, skal Eske Bilde sende alt det ubrugelige Jærnfang, som han har i Inventariet, over til Hopmanden paa Kronborg og tage Bevis for det af denne. Han skal saa siden lade det forarbejde paa anden Maade og anvende det til Kongens Behov. Sk. T. 3, 160.

— Miss. til Eiler Brockenhuus og Niels Bild. Da der er Trætte om en Del af Hindemayds Skov og Ejendom, som Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, har i Brug, og Brevene, hvormed Godset skal forsvares, staa i Skielderup Kirke under Fru Helvig Hardenbergs og Præsten i Skielderup Forsegling, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Skielderup Kirke for at optage og registrere disse Breve og siden mod nøjagtig Revers tilstille Brede Rantzaus Fuldmægtig saa mange af Brevene, som han maatte have Brug for, og give alt beskrevet under deres Signeter. K. Udt. i F. T. 3, 107.

— Miss. til Statholder Breide Rantzau. Da Oluf Rosenparre, Embedsmand i Mariager Kloster, ikke har klargjort nogle Aars Regnskab for Stiftets Gods i Landskrone Len, som han har haft i Forlening, og derfor ikke kan faa Kvittansiarum, har Kongen nu eftergivet ham dette Regnskab. Breide Rantzau skal befale Rentemestrene at give Oluf Rosenparre Kvittansiarum. K. Udt. i Sj. T. 19, 362.

13. Juni (—). Kvittansiarum til Oluf Rosenparre til Skaroldt, Embedsmand i Mariager Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Landskrone Len fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1602, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det af Jørgen Brahe modtagne og til Christian Bernekov overleverede Inventarium. Han blev heraf aldeles intet skyldig. Den gejstlige Jurisdiktions og Stiftets Indkomst, som Oluf Rosenparre ogsaa skulde have gjort Regnskab for, har Kongen eftergivet ham. Sk. R. 3, 184 b.

— Miss. til Jacop Rosenkrantz om at indmane en svensk Adelsmand, Erik Bielke, i et Losement i Odense, indtil han har

betalt Fru Gjørvel Faddersdatter en Sum Penge, som han efter sin Forskrivning skylder hende. Udt. i F. T. 3, 107.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om at hjælpe Gertrud Hollænders i Malmø til at faa de Penge betalt, som Hr. Erik Gystafsen er hende skyldig. Udt. i Sk. T. 3, 160 b.

— Miss. til Sten Matsen og Jacob Beck om med Flid at besigte en Ager i Halmstad Bymark, som er tilfalden Kongen ved et Mageskifte med Ifver Friis, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 3, 160.

— Miss. til Bispen i Lund om, at Sognemændene i Aasum og Skibersløf frit maa have deres egen residerende Sognedegn og ikke skulle have nogen Hører paatvungen fra Væ. Udt. i Sk. T. 3, 160 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at lade Peder Rasmussen i Døngby og Anders Pedersen i Biereagger i Aakier Len, hvis Gaarde med deri værende Gods for kort Tid siden ere brændte, være fri for dette Aars Landgilde og lade dem faa noget Bygningstømmer i Skovene til Hjælp til Gaardenes Genopførelse. K. Udt. i J. T. 5, 167.

18. Juni (—). Bestalling for M. Christen Jensen, der har paataget sig at være Kongens danske Hofprædikant og altid personlig at følge Kongen, naar denne rejser nogensteds og giver ham Ordre dertil. Han skal, fra 15. Aug. 1601 at regne, have 300 Dlr. i aarlig Løn, 16 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, 2 sædvanlige Hofklædninger og Foder og Maal til 2 Heste, Løn, Hofklædning og Maanedspenge at udrede af Rentekammeret, Foder og Maal af Lensmanden paa Frederiksborg eller af Lensmanden paa det Sted, hvor Kongen holder Hoflejr. Endvidere skal han have fri Bolig ved Frederiksborg Slot. Sj. R. 14, 376 b¹.

— Miss. til nogle Borgeres Fuldmægtige og Købsvende, der nu holdes i Arrest i Stockholm, fordi de have sejlet paa Riga. Kongen har bragt i Erfaring, at de, da de i Foraaret ere sejlede til og fra Riga med Skib og Gods, ere blevne optagne i Søen af Hertug Carl af Sverrigs Udliggere og mod deres Vilje førte til Stockholm, hvor de straks ere blevne indlagte i Arrest. Skønt de straks have gjort Anfordring hos Hertug Carl om at maatte passere, have de dog ikke kunnet faa Tilladelse dertil, og en Del

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. I. 469 f.

af dem har nu anmodet Kongen om at hjælpe dem og deres Husbon-
der til Ret. Kongen befaler dem fremdeles at anholde hos Hertug
Carl om, at deres Skibe og Gods igen maa blive dem tilstillede, at
de maa faa Erstatning for den Skade, de have lidt, og at de der-
efter frit maa passere. Bevilges det ikke, skulle de lade Skibe og
Gods blive og straks begive sig her ind i Riget; Kongen vil saa
betænke kristelige og tilbørlige Midler, hvorved deres Husbon-
dere kunne faa Erstatning for deres Skade. Sj. T. 19, 362.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus
om at lade nogle uvildige Dannemænd af deres Medborgere vur-
dere en Gaard i Aarhus, som for nogen Tid siden er pantsat
til Borger i Kallundborg Jens Davidsens Hustru og hendes
Søster, saa man kan faa at vide, hvad den er værd, og saa han
og hans Hustrus Søster kunne vide deres Part deri og komme til
deres Betaling. Udt. i J. T. 5, 167.

— Mageskifte mellem Axel Brahe til Elvid og Kronen.
F. R. 3, 74 b. K. (Se Kr. Sk.).

19. Juni (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at lægge 1
Gaard i Sielsø By i Ingelsted Herred ind under Slottet [Malmø-
hus]. Udt. i Sk. T. 3, 160 b.

— Miss. til Christian Bernekov om at lægge 1 Gaard i
Skinderup By, som Kongen har faaet til Mageskifte af Axel Brahe,
ind under Slottet [Landskrone]. Udt. i Sk. T. 3, 160 b.

22. Juni (—). Mageskifte mellem Stehen Brahe til
Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg, og Kronen. Sj. R. 14,
377. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Oluf Madtsen i Biørnstrup, der er for-
ordnet til at være Foged paa Rosnes¹, maa være fri for Land-
gilde, Ægt og Arbejde af sin Gaard, saalænge han er i denne
Bestilling eller indtil videre. Sj. R. 14, 380. K.

— Miss. til Dr. Anders Christensen. Kongen har bevilget
Abel Berner, Canonicus i Slesvig, at en af hans Sønner maa
blive indtaget i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig.
Dr. Anders skal forholde sig paa samme Maade med ham som med
de andre Skolepersoner. Udt. i Sj. T. 19, 362 b.

25. Juni (—). Miss. til Peder Munk, Sten Brahe, Manderup
Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Preben Gyldenstjerne,

¹ Refsnæs, Arts H.

Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Christian Holck. Kongen sender dem hermed Kopier af to Breve fra Hr. Carl, Sverrigs Riges Arvefyrste, af 7. og 8. Juni. Skönt han gerne uden Forhaling havde svaret Hr. Carl herpaa, har han dog forinden villet høre Raadets Mening. Kongen anmoder dem derfor om, at de med denne Sekretær skriftlig ville erklære sig til ham om, hvorvidt de anse det for raadeligt, at Kongen tillader Hertug Carls Krigsfolk, der skulle bruges mod Kongen af Polen og den polske Krone, at passere gennem Øresund og Kongens Strømme, eller det skal afslaas, og om det er raadeligt, at Kongen forbyder sine Undersaatter at sejle til Riga og andre Steder, som Hertugen anser for sine Fjender, da Kongen ikke vil gøre eller befale noget heri, uden først at have erfaret sine Raaders Betænkning. Tilsidst forlanges deres Betænkning, om det ikke er raadeligt, at Kongen ikke bevilger noget Møde ved Grænsen, medmindre der først tilsendes ham en Designation over de Capita, der skulle proponeres fra svensk Side. Sj. T. 19, 362 b¹.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg. Af Lensmanden paa Tranekier Slot Niels Friis's Regnskab ses, at Kongens Undersaatter paa Laaland og Falster have modtaget en hel Hob Mursten ved hans Gaard Hesselagger, som de skulde have ført til Københavns Slot, men der er ikke givet noget Bevis herpaa, Fragten er ikke betalt og paa nogle findes der falsk Bevis, saaledes som han nærmere kan erfare af hoslagte Fortegnelse. Da det af Niels Friis's Regnskab, som sagt, ses, at de have modtaget Stenene, skal Anders Dresselberg undersøge, hvor Stenene ere komne hen, tiltale de ovennævnte Kongens Undersaatter for Stenene og snarest muligt erklære sig til Kongen om Sagen. Sm. T. 6, 41. K.

26. Juni (—). Miss. til Cort Barleben. Da afdøde Tyge Brahe syd for Uraniborg har haft en Stampemølle eller Pappirmølle, som nu skal være aldeles forfalden og ubrugelig, skal han lade den nedbryde og lade det Tømmer og Sten, som endnu er brugeligt, forbygge paa Ladegaarden eller andre Steder, hvor det gøres behov. K. Udt. i Sj. T. 19, 363.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at afsige

¹ Tr.: Erslev, Aktst. og Oplysn. til Rigsraadets og Stændermødernes Hist. I. 115 f.

Dom over Helmer Hocgreb for hans Forseelser og give Dommen beskreven. Udt. i Sk. T. 3, 161. Jvfr. 26. Jan. 1602.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau om at eftergive Christen Tøgersen i Valdebek i Silkeborg Len, der har lidt Skade ved Ildebrand, 1 Aars Landgilde og hjælpe ham med Bygningstømmer af Skovene. Udt. i J. T. 5, 167 b.

— Miss. til Eske Brock om, at han i Christian Holcks Fraværelse, der tidligere¹ har faaet Ordre hertil, skal paatage sig Værgemalet for Hans Seefeldt, saalænge Skiftet mellem ham, hans Moder og Søkende efter deres afdøde Husbonde og Fader staar paa. Udt. i J. T. 5, 167 b.

28. Juni (—). Aab. Brev om, at Undersaatterne paa Samsø herefter skulle svare Told og Sise af det Øl, de indføre, og af de Varer, de udføre, saaledes som det er sædvanligt i Købstæderne. Sj. R. 14, 380 b. K. (Se CCD. III. 155).

29. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Kongen tillader, at Kiersten Lauritsdatter, der boede i Roskilde og for nogen Tid siden ved Dom af Roskilde Kapitel for sin Forseelse blev skilt fra sin Husbonde og fik Forbud mod at indlade sig i Ægteskab med nogen Mandsperson, medmindre hun kan faa kongelig Tilladelse dertil, nu maa gifte sig med en Person, der efter hendes Beretning har begæret hende til Ægte. Det forbydes alle at hindre hende heri. Sj. R. 14, 381. K.

— Miss. til Bispen om at være Hr. Jens, forhen Præst paa Hven, behjælpelig med at faa den første Skoletjeneste, som bliver ledig her paa Sjælland, og som han kan være tjent med. Udt. i Sj. T. 19, 363.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Der er nogen Trætte mellem Anders Dresselberg, Embedsmand paa Aalleholm, paa Kronens Vegne paa den ene og Mogens Gjõe til Bremersvoldt paa den anden Side angaaende nogle Huse, Grøfter og Indvænger ved Engebølle, som efter Anders Dresselbergs Mening ere indtagne af fælles Bed og Ejendom, medens Mogens Gjõe mener, at han har haft dem i rolig Hævd og upaaklaget i de forrige Lensmænds Tid i mere end 20 Vintre, saaledes som Kongens Befaling, som de paa begge Sider have forhvervet til Kansler Christian Friis

¹ 4. Maj 1602.

til Borrebye, Marsk Peder Munk til Estvadgaard, Brede Rantzau til Rantzauholm, Statholder paa Københavns Slot, og flere andre gode Mænd, og som skal udføres den 18. Aug., nærmere udviser. Da Kansleren paa Grund af Rigets Bestilling ikke kan være til Stede til nævnte Tid, skal Arrildt Hvitfeldt indrette sig paa at møde i Christian Friis's Sted paa de omtrættede Aasteder og i Forening med de andre gode Mænd udføre Kongens Befaling og paase, at Kronen ikke i nogen Maade kommer til kort ved denne Trætte. Sj. T. 19, 363.

29. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Christen Stub, Kantor i Aarhus Domkirke, paa et Vikarie, kaldet Vicariatus Chitelli, i Aarhus Domkirke, som Dr. Tomis Fincke, Professor ved Københavns Universitet, hidtil har haft, dog skal Dr. Tomis Fincke beholde dette Aars Landgilde. M. Christen Stub skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. Udt. i J. R. 6, 195 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om uden Forsømmelse at fremsende til Andtvorskouf, hvad der endnu maatte restere af de 2000 Tdr. Havre, som han tidligere har faaet Ordre til at sende til Andtvorskouf. Udt. i J. T. 5, 167 b.

2. Juli (—). Miss. til Tolderne. Kongen har tidligere¹ givet dem Ordre til at arrestere Borgemester i Danzig Constantinus's Skib og Gods, hvis det kom i Sundet. Da de nu have indberettet, at der i Sundet er ankommet et Skib, som han har Lod og Del i, skulle de lade den ham tilhørende Part i Skib og Gods arrestere, men ikke befatte sig noget med det, der tilhører de andre Redere. Udt. i Sj. T. 19, 363 b.

— Kvittansiarum til Fru Else Lindenov til Løgtved, Absolon Gjøes Enke, der nu paa hendes afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for Indtægt og Udgift af Dalum Kloster og Len fra 23. Juli 1579, da Absolon Gjøre først blev forlenet med det, til 1. Maj 1602, da Fru Else Lindenov overleverede Klosteret med klart Inventarium til Axel Brahe. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 77. K.

3. Juli (—). Miss. til Ebbe Munk om at undersøge Hans Lauridtsen i Løfves Supplikats angaaende en Rugvang og erklære sig til Kongen, om Rugvangen tilhører Hans Lauridtsen

¹ Jvfr. 17. Sept. 1601.

med Rette, saa Kongen kan give ham Svar, hvis han gør videre Anfordring. Udt. i Sj. T. 19, 364.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Anders Sporemagers Søn Frederik i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 19, 364.

9. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hr. Jordan Hansen, der for et Aar siden har oversat fra Tysk til Dansk og i Trykken ladet udgaa en lille Bog, kaldet Jomfruens Lystegaard, bevilger, at ingen i de næste 10 Aar maa lade Bogen eftertrykke her i Riget eller lade den trykke andensteds og indføre her i Riget, for at Hr. Jordan Hansen kan faa nogen Erstatning for den Bekostning, han har anvendt paa Bogen. Gør nogen det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, Halvdelen til Kongen og Halvdelen til Hr. Jordan Hansen. Sj. R. 14, 381 b. K.

— Miss. til Ebbe Munk. Mogens Olufsen har beklaget sig over ham, fordi han er bleven dømt fra sin Gaard for nogle faa Rejser, som han ikke har kunnet overkomme, og ikke har maattet faa Gaarden igen, skønt han har tilbudt at give ny Indfæstning af den. Endvidere har Ebbe Munk ladet tage Syn paa Gaarden, hvorved den er bleven sagt i Fald for 10 Læs Langhalm og 4 Dlr., for hvilket der er fravurderet Mogens Olufsen 3 Stude, og han har tilmed ladet Mogens Olufsen fordele til Herredsting og Landsting og kun villet unde ham en forfalden Gaard. Ebbe Munk skal erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig med disse Klager, saa man kan vide at rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 364.

— Miss. til Ebbe Munk. Knudt Nielsen i Skoufsøe har berettet, at han i 3 Aar har boet i Skoufsøe og aarlig svaret Landgilde og anden Herlighed; da han nu paa Grund af Fattigdom ikke længere har kunnet blive ved Gaarden og har opsagt den, har Ebbe Munk ladet tage Syn paa Gaarden, sagt den i Fald for 20 Dlr. og derfor ladet ham fravurdere hans Gods og Kvæg og forbudt ham hans Rugvang. Ebbe Munk skal erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, saa man kan vide at forholde sig derefter. Udt. i Sj. T. 19, 364.

10. Juli (—). Aab. Brev om, at Isaach Giøfidz, der har berettet, at Smedene og andre i København formene ham at bruge sit Haandværk der i Byen, medmindre han er i Lavet, fremdeles

maa blive boende i København og bruge sit Haandværk sammesteds uden Hinder fra Smedenens Side, da han har adskillig Slags Arbejde under Hænder for Kongen og flere af dennes Under-saatter og kan faa mere Arbejde siden. Sj. R. 14, 382. (Tr.: KD. II. 513).

12. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Niels Mik-kelsen, der nu, da han formedelst Alderdom og Skrøbelighed ikke mere kan forestaa Embedet som Sognepræst ved Domkirken i Lund, af Kapitlet er beskikket til Lektor ved Kapitlet efter afdøde M. Thomis Matsen, paa det efter denne ledige Kannikedømme og Vikarie, kaldet Altare Mariæ virginis, i Lund, da Kapitlet har anmodet om, at han maa blive betænkt dermed for hans Tjeste. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. Sk. R. 3, 185.

13. Juli (—). Miss. til Caspar Markdaner om at lade Teglgaarden ved Koldinghus Slot istandsætte, lade brænde saa mange Mursten som muligt deri og efterhaanden sende dem til København. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 168.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at lade brænde saa mange Mursten som muligt i Teglgaarden ved Skanderborg Slot baade i denne Sommer, i det kommende Foraar og næste Sommer og fremdeles indtil nærmere Ordre, og efterhaanden sende de Sten, han brænder, tilligemed de Sten, han har i Beholdning, til Københavns Slot. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 168.

14. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør og Tolderen i Nyborg. Hermandt von Ham og hans Medkonsorter, Borgere i København, have berettet, at deres Skib med deri værende Gods er blevet frataget dem paa det rigaiske Farvand af Hertug Carls Udliggere, og at Godset, som var Aske og Smør, ventes at ville komme til Sundet eller Bæltet paa et Wismarskib. Hvis Godset kommer til Sundet eller Bæltet, skulle de gøre Arrest derpaa indtil nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 19, 364 b.

— Miss. til Otte Hvitfeldt om med det allerførste at betale Hertug Hans af Slesvig Holsten, der har været Forlover for ham for 500 Dlr. og har maattet betale disse 500 Dlr. Hovedstol med Rente, hvilke skulde have været betalt til sidste Omslag, til Dittrik Høcken, hvad Hertug Hans saaledes har lagt ud for ham, i Be-

tragtning af Hertugens gode Vilje mod ham og hans eget Forpligtelses- og Skadesløsbrev. Udt. i J. T. 5, 168.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen. Da Kongen erfarer, at der med det første bliver en Plads ledig i Sorø Skole, skal han optage afdøde Hans Madtsen i Slangेरups Søn i Skolen. Udt. i Sj. T. 19, 364 b.

— Miss. til Kapitlet i Lunde Domkirke. Da deres Sognepræst M. Niels Mikkelsen nu er forordnet til at være Lektor sammesteds og paa Kapitlets Begæring af Kongen er bleven forlenet med et Kannikedømme og Vikarie i Lunde Domkirke, saa Kongen gerne, at M. Oluf Kock igen blev forordnet til Sognepræst. Kapitlet anmodes om at vælge M. Oluf Kock til Sognepræst og lade ham faa den Rente, som den forrige Sognepræst havde. Sk. T. 3, 161.

16. Juli (—). Miss. til Laug Urne til Sellebjerg. Carl Bryske til Margaard har berettet, at der er Trætte mellem ham og Kronens Tjener Laurits Ibsen i Gaadsbølle i Vissenbjerg Birk, der har været Skovfoged, medens Carl Bryske var forlenet med Vissenbjerg Birk, angaaende nogen Skov, som er bleven hugget uden Carl Bryskes Vidende, hvilket Laurits Ibsen har fordulgt. Det befales Laug Urne at sidde i Landsdommers Sted og dømme i denne Sag, da Landsdommer Eiller Qvitzov besværer sig ved at dømme i den, fordi han selv har Bonden i Forsvar og skal svare for denne. K. Udt. i F. T. 3, 107 b.

17. Juli (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at begive sig til Fru Giørild Faddersdatter, faa fuldstændig Besked af hende om bendes Tilgodehavende hos Byen Danzig, som hun har skænket Kongen, faa de Breve, der ere gaaede mellem hende og Danzig, og indsende alt til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 3, 161.

18. Juli (—). Aab. Brev til Kronens Bønder under Aastrup Slot om, at de efter nærmere Tilsigelse af Benedicts Rantzau eller hans Fuldmægtige uden Modsigelse skulle drive Avlen til Aastrup Slot og gøre andet Arbejde til Slottet, saaledes som brugeligt er ved andre Kronens Slotte og Gaarde, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. Udt. i J. T. 5, 168 b.

22. Juli (—). Miss. til Albrit Skeel. Da Lønne Sogn i Riberhus Len er saaledes ødelagt af Sandfog, at Bønderne i Sognet ikke kunne udrede Afgiften af Kronens Part af Korntienden, skal han ved første Lejlighed lade opstævne nogle uvildige Mænd,

som nøje skulle undersøge Sagen og sætte Kronens Korn-tiende for en passende Afgift, som Bønderne kunne udrede. Udt. i J. T. 5, 168.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud paa Odensegaard. Dirik Guldsmed i Odense har berettet, at en Mand i Odense for nogen Tid siden har opladt Kronens Part af Korntienden af Tommerup Sogn til ham, men da han samtidig ikke har fæstet Tienden af Lensmanden, tiltales han nu af Knud Rud, der mener, at Tienden skal være forbrudt. Kongen har nu bevilget, at Dirik Guldsmed fremdeles maa beholde Tienden mod at svare et rimeligt Stedsmaal af den, hvorefter Knud Rud skal rette sig. F. T. 3, 108.

24. Juli (—). Aab. Brev om, at Niels Pallissen, Herredsfoged i Vester Liisbjerg Herred, maa være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tyngge af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged, dog skal han holde Gaarden i god Stand og være Lensmanden lydlig. Udt. i J. R. 6, 196 b.

— Oprejsningsbrev for Mourits Stygge til Holbekaard paa hans Søster Jomfru Inger Stygge til Viskomgaards Vegne til paany at lade en Sag forfølge med Sandemænd mod hendes Tjener, Jørgen Nielsen i Suale, der for nogen Tid siden har slaæet Jørgen Jensen i Suale ihjel. Udt. i J. R. 6, 196 b.

29. Juli (—). Miss. til Sten Brahe, Hendrik Belov, Prebiørn Gyldenstjerne og Hendrik Rammel. Kongen har for nogen Tid siden skrevet til dem, at han vilde sende dem til Kurfyrsten af Sachsen, og at de skulde være rede med de Folk og Heste, som de skulle holde af deres Len, naar de fik nærmere Ordre. Det befales dem nu at møde med Folk og Heste ved Giedtsøer den 20. Aug. for at tiltræde Rejsen. Udt. i Sj. T. 19, 364 b.

— Aab. Brev om, at de 12 Skolepersoner, som Carl Bryske efter sit Forleningsbrev skal underholde paa Aarhusgaard af sin Genant, fra 1. Maj 1602 at regne skulle underholdes af Lenets Indkomst. J. R. 6, 196 b.

— Oprejsningsbrev for Peder Munk, Marsk, til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd en Sag angaaende et Dige og en Grav, som han for nogen Tid siden har ladet kaste i Jerslef Herred vest for Borholt¹, og som for kort Tid

¹ Burholt, Børglum H.

siden er nedkastet ved Nattetid, hvorved han mener, at der er gjort Hærværk; Sagen er bleven fortiet og ikke forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 197.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Henning Reventlov om, at han i en 3 Aars Tid uhindret skal lade Jacob Høg beholde Hemb og Dalbye Sognetiender, da han for kort Tid siden har givet Indfæstning af dem og har gjort Rede for Indfæstningen i Rentekammeret. Udt. i J. T. 5, 168 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at eftergive Lauridts Mikkelsen i Skanderborg Len, hvem det er brændt for, et Aars Landgilde og lade ham faa Bygningstømmer i Skovene til at genopbygge Gaarden med. Udt. i J. T. 5, 168 b.

30. Juli (—). Aab. Brev om, at Niels Sandersen, Platenslager og Polerer, indtil videre maa beholde Polérmøllen ved København; han skal holde Møllen i god Stand og forholde sig troligt og flittigt, naar Kongen eller dennes Fuldmægtige give ham Ordre til at udføre noget Arbejde, for hvilket han skal faa tilbørlig Betaling af Rentekammeret. Udt. i Sj. R. 14, 382 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne, Axel Brahe og Christian Holck om at hjælpe Anders Hess, Borger i Helsingør, paa egne og Ifver Pouelsen, Borger i København, paa sine Børns Vegne til at faa deres Tilgodehavende hos Storfyrsten af Moskva. Sj. T. 19, 365. (Tr.: KD. IV. 762).

— Aab. Brev om, at ingen maa paaføre Axel Gyldenstjerne Trætte paa hans Gods, medens han er uden Riget paa Kongens Vegne, dog maa han saa heller ikke i den Tid paaføre andre Trætte. Udt. i Sk. R. 3, 185.

— Forleningsbrev for M. Jacob Albretsen paa et Vikarie, kaldet Bona altaris sancti sepulchri, i Lund Domkirke. Udt. i Sk. R. 3, 185 b.

31. Juli (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage afdøde Hans Reinholdtsens Søn Niels Hansen i Sorø Skole, naar der bliver Plads. Udt. i Sj. T. 19, 365 b.

— Miss. til Peder Mund. Da Kongen har bevilget, at Jens Eskildsen, der en Tid lang har tjent i Kongens Kantori, maa faa det ledige Degnekald i Tierebye og Assindrup¹ Sogne, skal Peder Mund befordre ham dertil. Udt. i Sj. T. 19, 365 b.

¹ Alsønderup, Strø H.

31. Juli (Kbhvn.). Miss. til Brede Rantzau. Borgerne i Varberg have berettet, at de for nogle Aar siden have faaet kongelig Benaadning paa at maatte være fri for al kongelig og Bys Tyng og Besværing i 5 Aar af Hensyn til den skadelige Ildebrand, som da var overgaaet Byen. I Henhold til denne Benaadning have de ogsaa tilholdt sig Told og Sise, hvilket ogsaa efter deres Beretning er blevet godtgjort Tolderen i hans Regnskab i de to første Aar, men nu er nævnte Told og Sise gjort den nuværende Tolder til Mangel paa Rentekammeret. Da Kongen af en Erklæring af Jacob Beck, Embedsmand paa Varberg, ser, at Borgerne i Varberg ikke ere ved den Formue, at de kunne udrede Tolden og Sisen for disse Aar, befales det Brede Rantzau at give Ordre i Rentekammeret om, at den Told og Sise, som Borgerne i Varberg i disse Aar have oppebaaret til Bedste for sig selv, skal godtgøres Tolderen eller Byfogden i deres Regnskab. Sj. T. 19, 365 b.

— Miss. til Ifver Juul, Landsdommer, om, at han i Christian Holcks Sted sammen med Kield Brockenhuus, Knud Brahe og Erik Lunge skal vurdere Bygningerne paa afdøde Niels Skrams Hovedgaarde Urup, Lynderup og Hefringsholm, hvorom der for kort Tid siden er udgaaet kongelig Befaling. Udt. J. T. 5, 168 b.

—¹ Kvittansiarum til Jacop Høg til Trudsholm paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Skivehus Len fra 22. Juni 1596, da han først blev forlenet med det, til 1. Maj 1602, for de til St. Lucie Dag [13. Dec.] 1596 og til Mortensdag 1600 paabudte Pengeskatter og for det modtagne og til Henning Reventlov overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 195 b.

—² Miss. til M. Jacob Jensen, Biskop i Aalborg Stift, om at tillade, at Peder Nielsen, Søn af Hr. Niels N., Sognepræst i Volstrup og Hørbye Sogne i Aalborg Stift, maa blive sin Faders Kapellan, da Faderen er gammel og skrøbelig. Hvis Faderen vil oplade Sognene til ham og han kan faa lovligt Kald efter Ordinansen, maa han faa dem. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 5, 167.

1. Aug. (—). Bestalling for Herluf Daa til Snedinge som Hovedsmand paa Kongens Skib Victor og Admiral over Kon-

¹ J. R. har: 31. Juni.

² J. T. har: 31. Juni.

gens Skibsflaade, bestaaende af Skibene Victor, Raphael, Duen, Hector og Charitas, der skulle ledsage Kongens Broder Hertug Johan, som nu vil rejse til Narva og derfra videre til Moskva med nogle af Kongens tilforordnede gode Mænd og Raader og med nogle af sine egne daglige Hofjunkere og Opvartere. Hvis det skulde hænde sig, at Hertug Carls, Sverrigs Riges Arvefyrstes Udliggere og Orlogsskibe kom Admiralen om Borde eller mødte ham i Søen paa Sverrigs Riges Strømme, skal Admiralen lade falde sin Top, skyde Kongens og Kronens Løsen og, hvis det forlanges af ham, at han skal give Besked, sende sin Skøjte med sin Løjtnant ombord til dem og fremvise sit Søpas. Han skal, saa meget menneskeligt og muligt er, forholde sig fredeligt og tilbørligt imod de Svenske og ikke give Aarsag til andet end nabolig Venskab og god Korrespondens. Hvis derimod de svenske Udliggere imod al Forhaabning fjendtlig og uformodentlig angribe Kongens Admiral og Skibsflaade, hvilket Kongen dog ikke venter, skal Admiralen med sin Flaade vide at skikke sig deri og, som det sig en Krigsmand egner og bør, møde dem med værgende Haand og Magt og af yderste Evne afværge Rigens Skam og Fordærv og Kongens Broders Skade, dog skal han passe godt paa og ikke ubeskedentlig føre Kongens Skibe og Folk i Fare. Han skal ellers i alle Maader forholde sig, som det sig en ærlig og ærekær Riddersmandsmand egner og bør. Sj. R. 14, 383.

1. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Kield Baad som Skibshøvedsmand paa Raphael og Underadmiral paa Henrejsen til Narva. Paa Hjemrejsen fra Narva skal han indtræde paa Victor og være Admiral over Kongens Skibsflaade. Udt. i Sj. R. 14, 384.

— Bestalling for Peder Holdst at skulle følge Herlof Daa paa Rejsen til Narva med Kongens Skib Duen. Udt. i Sj. R. 14, 384.

— Lignende Bestallinger for Jens Jørgensen, Skibshøvedsmand paa Kongens Skib Hector, og Reinold Simensen, Skibshøvedsmand paa Kongens Skib Charitas. Udt. i Sj. R. 14, 384.

— Bestalling for Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Kronborg, som Admiral paa Kongens eget Livskib Argo og over de to Skibe, Gideon og Trost, der skulle følge ham. Han skal begive sig i Østersøen og ledsage Kongens Broder Hertug Johan paa Rigens Strømme og ellers, hvorhen Kongens Broders Rejse falder.

[Iøvrigt ligelydende med Bestallingen for Herluf Daa]. Sj. R. 14, 384 b.

1. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Hans Simensen, Kongens Kaptejn, at skulle følge Mogens Ulfeldt med Kongens Skib Gideon og i alle Maader være denne lydige. Udt. i Sj. R. 14, 385.

— Bestalling for Anders Lauritsen, Kongens Kaptejn, at skulle begive sig paa samme Rejse med Kongens Skib Trost. Udt. i Sj. R. 14, 385.

2. Aug. (—). Miss. til Jakob Rosenkrantz om at paa tage sig Værgemaalet for Fru Mette Jørgen Tidemands, medens hendes Dattersøn, Jørgen Kaas Emmiksen, som ellers efter Loven er hendes rette Værge, er paa Rejsen med Hertug Hans til Rusland. K. Udt. i F. T. 3, 109.

3. Aug. (—). Forleningsbrev for Else Mule, Dr. Niels Kragis Enke, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Alsted og Fennidtsløf Sogne i Sorø Birk, kvit og frit. K. Udt. i Sj. R. 14, 385 b.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Der er nogen Trætte mellem Kongen og Dronningen af England, og der berammedes for 3 Aar siden et Møde i Embden herom, hvor dog intet udrettedes. Da Kongen og Dronningen nu ere blevne enige om, at der skal holdes et nyt Møde i Bremen den 25. Sept. mellem begge Rigers Raader og Kommissarier, skal Arrildt Hvitfeldt, hvem Kongen vil bruge sammen med andre paa dette Møde, indrette sig paa at kunne møde selvsjette til ovennævnte Tid i Bremen for at forhandle med de engelske Kommissærer. Sj. T. 19, 366.

— Miss. til Manderup Parsberg. Der er nogen Trætte mellem Kongen og Dronningen af England, hvorom der for 3 Aar siden blev berammet et Møde i Embden, men der blev intet udrettet der. Da Kongen og Dronningen nu ere blevne enige om, at der skal holdes et nyt Møde i Bremen den 25. Sept. mellem begge Rigers Raader og Kommissærer, og Kongen blandt andre vil bruge ham paa dette Møde, befales det ham at indrette sig saaledes, at han saa hurtig som muligt kan møde hos Kongen i København for at modtage Instruksen og se den igennem, for at man, hvis noget i den kunde synes at være betænkeligt og burde forandres, i Tide kan faa det gjort. Derefter skal han begive sig paa Rejsen, saa han selv ottende kan møde i Bremen til oven-

nævnte Tid og forhandle med de engelske Kommissærer. K. Udt. i J. T. 5, 169.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske om, at Kongen har bevilget, at Møller i Aarhus Mølle Anders Possins Søn Mikkil Possin maa faa Aarhus Mølle med den anden lille Mølle og dens Tilliggende for en rimelig Indfæstning og for den Mølleskyld og Afgift, som hidtil er svaret deraf, og beholde begge Møllerne, saalænge han i rette Tid svarer sin Skyld og Landgilde. Udt. i J. T. 5, 169.

— Mageskifte mellem Tomis Maltisen til Tanderup og Kronen. J. R. 6, 197 b. (Se Kr. Sk.).

4. Aug. (—). Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus om at lægge nogle Gaarde, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tamis Maltissen, ind under Hospitalet, indskrive dem i Hospitalets Jordebog og igen lade Tamis Maltissen faa det Hospitalsgods, som Kongen har udlagt denne. Udt. i J. T. 5, 169.

5. Aug. (—). Miss. til Axel Gyldenstjerne. Kongens Broder Hertug Hans har underskrevet og forsejlet den Kvittans, som Kongen og Hertugerne Hans og Ulrik skulle udgive til Kongens Moder for Formynderskabet i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten. Kongen lod siden denne Kvittans kræve tilbage fra Hertug Hans, da der var noget forsømt i den. Kongen har derefter ladet Kvittansen kassere og sender den hermed til Axel Gyldenstjerne, for at Hertugen kan vide, at den er kasseret. Sj. T. 19, 366 b.

— Miss. til Kronens Bønder under Tryggeveldegaard. Kongen har bragt i Erfaring, at de Bønder, der bo i de nærmest ved Gaarden liggende Byer og ellers ere Ugedagsmænd til Gaarden, besværes med Ægt og Arbejde til Gaarden, baade med Pløjning, Høstarbejde, Kørsel af Ved og anden Ægt og Arbejde, mere end de, der bo noget længere borte, hvilket vil medføre, at de, der besværes med det daglige Arbejde, med Tiden ville blive ødelagte. Da de alle ere Kronens Tjenere til Gaarden og Besværingen ligesaa vel bør ramme den ene som den anden, befales det herved strengelig alle, baade dem, der bo nærved og længere borte, at de skulle møde, saa ofte de tilsiges af Lensmanden eller hans Fuldmægtige, med Heste og Vogn eller anden Hjælp og hjælpe til med at drive Avlen med Pløjning, Høstarbejde, Kørsel af Ved og anden Ægt og Arbejde, saaledes at den ene hjælper den anden. Saafremt nogen

sidder overhørig og ikke møder, naar han tilsiges, skal han tiltales og straffes for Ulydighed. Sj. T. 19, 366 b.

5. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gjøe. Da Kongen har bestemt, at nogle Gaarde, der hidtil have svaret til Turebygaard, herefter for Belejlighedens Skyld skulle svare til Trøgeveldegaard, nemlig 2 Gaarde i Store Lindet, 2 Kirkegaarde sammesteds, hvoraf den ene svarer Afgift til Varpeløf Kirke og den anden til Karise Kirke, og 1 Gaard i Pebering, skal han uhindret lade disse Gaarde følge Detløf Holck, Embedsmand paa Trøgeveldegaard. Til Gengæld skal han lægge følgende Gods: 2 Gaarde i Høsten i Faxe Herred og 3 Gaarde i Tolrødt i Ringsted Herred, der hidtil have ligget under Trøgeveldegaard, ind under Turebygaard og lade dem indskrive i Jordebogen. Sj. T. 19, 367.

— Miss. til Detløf Holck. Da der under Turebygaard nu ligger 2 Krongaarde og 2 Kirkegaarde i Store Lindet og 1 Gaard i Pebering, hvilke ligge i Nærheden af Trøgeveldegaard og derfor kunne komme de andre Bønder under Trøgeveldegaard til Hjælp med Ægt og Arbejde, skal han lægge disse Gaarde ind under Trøgevelde og indskrive dem i Jordebogen. Til Gengæld skal han lade Mogens Gjøe, Embedsmand paa Turebygaard, følge 2 Gaarde i Høsten i Faxe Herred og 3 Gaarde i Tolrødt i Ringsted Herred, der hidtil have ligget under Trøgeveldegaard, men belejligt kunne bruges under Turebygaard. Sj. T. 19, 368.

— Miss. til Detløf Holck. Medens Christian Holck, Embedsmand paa Hald Slot, var forlenet med Trøgevelde Len, have Sæder, Voldersløf, Giørslef, Vrabye, Tornbye og Lellinge Kirker i Bieverskouf Herred forstrakt Herluf¹ Kirke med 175 Dlr. Kirkeværgerne for Herluf Kirke have dog nu berettet, at Kirken er saa forarmet, at den ikke kan betale denne Gæld, og anmodet om, at den maa blive fri derfor. Da Kirkens Armod er saa stor, at den ikke uden helt at falde ned kan betale de ovennævnte Kirker de 175 Dlr., og da disse Kirker ere ved temmelig Formue, skal Detløf Holck, naar han hører Kirkernes Regnskab, gøre den Forordning, at Herluf Kirke bliver utiltalt for de 175 Dlr., og at Kirkeværgerne for Kirken faa deres Forskrivning tilbage. Sj. T. 19, 368.

— Mageskifte mellem Lauridts Ebbesen til Tulstrup,

¹ Haarlev eller muligvis Herfølge.

Embedsmand paa København, og Kronen. J. R. 6, 199 b. (Se Kr. Sk.).

6. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kronens Undersaatter i Medelsted, Bregne og Øster Herreder i Blekinge, der have klaget over, at de besværes meget med at udgive Oldengæld, naar Gud giver Olden, skønt de fra gammel Tid af have været forskaanede derfor, herefter maa være fri for at udgive Oldengæld, da Kongen har bragt i Erfaring, at de fra Arilds Tid af have været fritagne derfor og at de nu besværes meget med Bygningen i Blekinge, og for at de iøvrigt kunne blive ved Næring og Bjærgning. Ligeledes fritages de for den Oldengæld, som de skulde have udgivet i de foregaaende Aar, og som de nu kræves for. Sk. R. 3, 185 b.

— Miss. til Knud Brahe om, at han ved allerførste Lejlighed skal sætte Biugholms Mølle saaledes i Stand, at det kan blive til Gavns og at Kongen kan faa den aarlige Rettighed deraf, som Jordebogen formelder. Det Tømmer, som behøves hertil, skal skaffes ham fra Skanderborg Slots Skove i Overensstemmelse med Kongens Skrivelse til Valdemar Parsberg. Bekostningen, der medgaar, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 169.

7. Aug. (—). Forleningsbrev for Dr. Jacob Hassenbart, Kongens Livlæge, der har begæret at maatte blive betænkt med det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som Dr. Peder Søfrensen nu er død fra, da han er i Kongens daglige Tjeneste og Opvartning, paa det nævnte Kannikedømme. Da Dr. Peder Søfrensen uden Option fik dette Kannikedømme efter M. Oluf Offesen, skal Dr. Jacob Hassenbart ogsaa uden Option indtræde i Dr. Peders Sted og nyde Kannikedømmet med alt dets Tilliggende, ligesom Dr. Peder har haft det. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste eller med Kongens Tilladelse opholder sig andensteds, skal han residere ved Roskilde Domkirke. Han skal holde Residensen i god Stand. Sj. R. 14, 385 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kongen har nu forlenet sin Livlæge Dr. Jacop Hassenbart med det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som afdøde Dr. Peder Søfrensen var forlenet med, saaledes at han maa indtræde i Peder Søfrensens Sted og faa det samme Kannikedømme, som denne havde. Skønt der efter Kapitlets af Kongen konfirmerede Statuter skulde opteres, anmoder Kongen dog Kapitlet om at tillade, at Dr. Jacob straks maa ind-

træde i Kannikedømmet i Dr. Peder Søfrensens Sted, ligesom denne ogsaa uden Option har faaet det efter M. Oluf Offessen. Dette skal dog ikke komme Kapitlet til nogen Hinder paa dets Privilegier i Fremtiden, men skal regnes for en Bevilling, der er indrømmet Dr. Jacop for Kongens Skyld. Sj. T. 19, 369.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov om, at Kongen har bevilget, at Peder Søfrinsen i Sagerup¹, Søfrin Mortensen og Anders Nielsen i Hammeløf, Rasmus Kofver, Las Søfrinsen, Lauridts Søfrinsen og Peder Olufsen i Voldbye og Hammeløf Byer og Sogne i Nør Herred for denne ene Gang maa betale 2 Dlr. for hver Td. Rug, 6 Mk. for hver Tønde Malt og 1 Dlr. for hver Td. Havre af deres Landgilde. Udt. i J. T. 5, 169 b.

10. Aug. (—). Forleningsbrev for Dr. Thomas Fincke, Professor ved Københavns Universitet, paa det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som Dr. Jacob Hassebardt, Kongens Livlæge, hidtil har været forlenet med, men nu har afstaaet. Naar han ikke mere er forhindret ved Universitetet eller i anden Bestilling med Kongens Tilladelse, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i god Stand. K. Udt. i Sj. R. 14, 386.

— Oprejsningsbrev for M. Niels Hammer, der for nogen Tid siden er bleven forfulgt med Rigens Dele for Gæld og er bleven gjort fredløs, men nu har betalt sin Gæld og har begæret at maatte faa sin Fred igen. Sj. R. 14, 386 b. K.

— Miss. til Oluf Rosensparre om, at han af Klosterets [Mariager] Indkomst i Aar maa bygge for 300 Dlr. paa Klosteret, hvor det behøves. Udt. i J. T. 5, 169 b.

11. Aug. (—). Miss. til Valdemar Parsberg om at undersøge, hvorvidt en Gaard i Surbek² By i Hadts Herred, som Kong Frederik II har faaet til Mageskifte af afdøde Offe Skram og har lagt under Aakier Slot, dog uden at udlægge Vederlag derfor, ligger saa belejligt for Kongens Fredejagt eller i andre Maader, at den ikke kan undværes fra Kronen, da Offe Skrams Enke³ nu har gjort Anfordring om denne Gaard, og erklære sig til Kongen herom. Udt. i J. T. 5, 169 b.

16. Aug. (—). Kvittans til Elisabet Munthe, Enke efter M. Hans Mikkelsen, forhen Forstander i den kongelige

¹ Sangstrup, Nørre H., Randers A. Rostrup.

² Svorbæk, Hads H.

³ Ellen

Skole Sorø, der nu har gjort Regnskab for hendes Husbondes Indtægt og Udgift i Sorø Skole og Sorø Klosters Birk fra 1. Maj 1597, da han først blev forordnet til Forstander i Skolen, til Nytaarsdag 1602, da han døde og Dr. Niels Krage i hans Sted blev forordnet til Forstander, for den i Birket til Mortensdag 1600 udgivne Pengeskat og for det paa Klosteret modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 387. K.

16. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Dr. Anders Christensen, forhen Økonom og Forstander for de 100 Studenter, paa hans Regnskab som Forstander fra 5. April 1595 til 4. Juni 1602. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 14, 387 b. K. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 525).

— Miss. til Købstæderne i Danmark og Norge om Udredelse af en almindelig Landehjælp til Brudeskat for en af Kongens Søstre. Sj. T. 19, 369. K. Orig. (til Helsingør og Holbæk) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense. Orig. (til Aalborg og Aarhus) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 156).

— Miss. til Bønderne i Danmark og Norge om Udredelse af en almindelig Landehjælp til Brudeskat for en af Kongens Søstre. Sj. T. 19, 373. K. Orig. (til Kallundborg Len). (Se CCD. III. 156).

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade Skattebrevet forkynde for Bønderne i deres Len, lade Skatten skrive og lægge med det allerligste og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, blive skaanede for Skat; endvidere skulle de paase, at hvor der findes Aagerkarle eller Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne og andet, disse da blive lagte i Skat efter deres Handel og Formue. Skatten skal indsendes til København inden 11. Nov. ledsaget af klare Mandtalsregistre. (I Brevene til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling, tilføjes: Kongen har ladet udgaa Breve til Købstæderne om Udredelse af Skat og paalagt dem at tilstille Lensmanden et klart Mandtal over deres Skatteansættelse. Lensmanden skal paase, at enhver Borger bliver takseret efter sin Handel og Formue, saa den rige hjælper den fattige og der ikke bliver handlet efter Vild, Venskab eller Anseelse. Disse Mandtalsregistre og Mandtalsregistrene over Bønderne i Lenet skulle de

fremsende til Rentekammeret, for at man deraf kan erfare al Lejlighed. Indlagt sendes der dem en Seddel med Angivelse af, hvor højt hver Købstad er takseret). Sj. T. 19, 371. K.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Gielstedt, som Kongen har faaet til Mageskifte af Lauridts Ebbesen til Tulstrup, ind under Vordingborg Slot og indskrive den i Jordebogen. Udt. i Sj. T. 19, 374 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om at eftergive Jens Jørgensen, Oluf Eriksen, Peder Boesen og Søfren Madtsen i Høien i Koldinghus Len, for hvem det er brændt, et Aars Landgilde. Udt. i J. T. 5, 169 b.

18. Aug. (—). Aab. Brev om, at Pouel Walther, der en Tid lang har tjent Kongen som Smed, maa bosætte sig i København og være fri for al kongelig og borgerlig Tyng. Udt. i Sj. R. 14, 388.

— Skøde til Niels Malmø, Befalingsmand paa Bremerholm, og hans Arvinger paa et Hus vest op til det Stræde bagved Admiralgaarden, som nu er indtaget til Haven. Sj. R. 14, 388 b. K. (Tr.: KD. II. 514).

— Bestalling for Hans Kast som Kongens Arkelmester. Han har aflagt Ed paa at ville være Kongen og dennes Riger og Fyrstendømmer tro og huld og at ville føre flittigt Tilsyn med Skyts, Krudt, Lod, Salpeter, Svovl, Fyrværk og anden Krigsmunition, som er ham betroet, og som han har under Hænder, saa intet deraf bortkommer til Unytte eller imod Kongens Vilje eller bliver forrykket. Endvidere skal han føre godt Tilsyn med det, som indkommer i eller udleveres fra Kongens Tøjhus og Arkeli, og holde klare Registre derover, ligesom han ogsaa skal have god Opsigt med Ild og andet, at der ikke sker nogen Skade i Arkeliet, det Gud forbyde. Han skal føre Tilsyn med Kongens Bøsseskytter, holde strengt og skarpt Regimente blandt dem og passe godt paa, at ingen af dem har større Besolding, end han er god for, og at ingen af dem har dobbelt Navn eller nogen hemmelig Fordel i nogen Maade. Han skal iøvrigt lade sig bruge tro og flittigt baade til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal aarlig have 200 Dlr. af Rentekammeret i Løn og Maanedspenge samt fri Bolig. Sj. R. 14, 389.

— Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Hans

Hendriksen, der har tjent lang Tid i Kantoriet, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 19, 374 b.

18. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Aarhus. Da Kongen for Godtfolks Forbøns Skyld har bevilget, at Hr. Niels Pedersen, der for sin Forseelse for nogen Tid siden blev dømt fra sit Kald af Aarhus Kapitel, igen maa komme til Kald, skal han, naar der bliver et Kald ledigt i Stiftet, hjælpe Hr. Niels til at faa det, saa vidt det er ham muligt, dog skal alt gaa efter Ordinansen. K. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 5, 170.

19. Aug. (—). Følgebrev, fra 1. Maj 1603 at regne, for Hendrik Lykke til Ofvergaard til Bønderne i Gislum Herred. Udt. i J. T. 5, 170.

20. Aug. (—). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark. Kongen har for kort Tid siden² ladet udgaa en Forordning om Tøndemaal og meddelt, at han til hvert Len og til hver Købstad vilde sende en Tønde, mærket med 3 Løver og dette Aars Tal, hvorefter Kongens Undersaatte skulle have sig at rette. Kongen sender dem nu herved en saadan Tønde med Ordre til at rette sig derefter baade ved Ind- og Udmaal af alle Slags Korn og lade alle de andre Tønder, som hidtil have været brugte, afskaffe. Endvidere skulle de forordne, at det samme Tøndemaal bruges hos Adelen og andre Undersaatte i Lenet, og at de lade deres Tønder forandre derefter. Saafremt der herefter enten hos dem selv eller hos nogle af Kongens Undersaatte i deres Len bruges andre Tøndemaal end det nu forordnede, ville de komme til at staa til Rette. Sj. T. 19, 374 b. Orig.³ til Kasper Markdanner, Lensmand paa Koldinghus.

— Ligelydende Miss. til alle Købstæderne⁴ i Danmark. Sj. T. 19, 375 b. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Manderup Parsberg om, at han skal udvise alle de Bønder, der bo paa Udøen Egholm i Limfjorden, af deres Gaarde og igen indsætte Hollændere i Gaardene, dog skal han efterhaanden skaffe de Bønder, der saaledes blive udviste, andre Gaarde og Boliger i Lenet. Udt. i J. T. 5, 170.

— Miss. til Manderup Parsberg om, at han selv maa lade skyde saa mange store Dyr og Raadyr, som komme ind i

¹ De opregnes alle med deres Len. Mag. V. 155 f.

² 12. Maj 1602.

³ Tr.: Dsk.

⁴ De opregnes alle.

Hals Birk, og som han kan overkomme, og beholde dem, da Kongen ikke kan have nogen Fredejagt i Hals Birk. Udt. i J. T. 5, 170.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til M. Peder Hegelund, Superintendent i Ribe Stift. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten i Verum¹ Sogn i Ginding Herred er død og at Provsten i Herredet i Forening med 7 af de fornemste Mænd i Sognet efter Ordinansen lovlig have kaldet en Person, ved Navn Christen Nielsen, til Sognepræst; denne har desuden faaet Kald af 24 Mænd i Sognet, men alligevel ville nogle i Sognet, der ere den efterlevende Præstekvinde til Vilje, ikke give deres Samtykke til dette Kald. Da Christen Nielsen har prædiket for Sognemændene og findes lovlig kaldet til Sognet, skal M. Peder ordinere ham, hvis han findes duelig, og sende ham til Sognemændene for at forestaa Kaldet. Orig. i Landsark. i Viborg.

30. Aug. (Aggershus). Miss. til Kansleren. Da Kongen har bestemt, at hans Skib Victor med det første skal løbe til Spanien, og har skrevet til Brede Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, om, hvorledes det skal ordnes med Skibets Udtakling, med Skibsfolk og i andre Maader, skal Kansleren straks lade opsætte et Brev til Kongen af Spanien om at lade Skibet uhindret passere samt et latinsk og et tysk Pas. Endvidere skal han lade Instruksjonen omskrive, saa den kommer til at lyde paa de Folk, der nu kommer med paa denne Rejse, og paa, at Hans Simensen, der er forordnet til Kaptejn paa Skibet, straks skal begive sig til Kongen af Spanien med Brevet. Da der i Instruksjonen er indført, at Skibet skal sælges, skal han udelade det og i Stedet lade indføre, at Folkene, naar Skibet er ladet, saa hurtig som muligt skulle begive sig tilbage til Langesundt med Skibet og losse det der, og at Kaptejnen straks skal begive sig til Kongen. — Postscriptum: Hvis han mangler Deler til Bygningen ved Slottet, skal han sende et af Kongens Koffardiskibe hid, hvor Skipperen skal faa sin Ladning med saa mange Deler, som han kan indtage. Sj. T. 19, 376 b.

— Miss. til Statholderen [Brejde Rantzau]. Da Kongen før sin Afrejse har givet Ordre til, at Skibet Victor ved første Lejlighed skal løbe til Spanien med Tømmerlast, og formoder,

¹ Vejrum, Hjerm H.

at Skibet nu er kommet tilbage fra Narva, skal Statholderen lade lave en Bagport paa Skibet, lade det udtakle paa Koffardivis, lade de Metalstykker, der have været brugt paa Skibet paa den narviske Rejse, tage ud og udmontere det med andre Stykker paa Koffardivis, udfetalje det, som det sig bør, og lade det ballaste med Kugler og Bly. Hvis det ikke tager for megen Plads, skal han lade lægge noget Svovl i Skibet. Han skal siden sætte Hans Simensen, Kongens Skibshøvedsmand, paa Skibet tilligemed den Skipper fra Embden, som skal med paa denne Rejse, og hvad andet Skibsfolk, som kan gøres fornødent paa Rejsen og som Skipperen maatte begære, enten af de Folk, der have været med paa den narviske Rejse, eller af de Folk, der have været med paa denne Rejse med Skibet Argo. Hvis Kaptejnen eller Skipperen mener, at den Cisterne er dem i Vejen, skal Statholderen lade den tage ud. Folkene skulle løbe til Drammen med Skibet for at indtage Ladning der, hvorefter Hans Simensen straks skal begive sig til Kongen for at faa nærmere Ordre om, hvorledes han skal forholde sig paa Rejsen. Sj. T. 19, 377.

8. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Johan Rud. Da Fru Kirsten Rud til Restrup, Lauridts Rostrups Enke, har berettet, at der paa-hænger hende adskillige Trætter, og at hendes Søn¹, der efter Loven er hendes rette Værge, paa Grund af et ulykkeligt Tilfælde, som har ramt ham, endnu i nogen Tid ikke kan forsvare hende, befales det herved Johan Rud at overtage Værgemaalet for hende og forsvare hende. K. Udt. i J. T. 5, 170 b.

15. Sept. (—). Sk. T. 3, 161, se 15. Dec.

20. Sept. (Sem). Miss. til Henning Gjæe, Hofmarskal, om at aftakke alle Enspænderne, saa nær som de 3 Befalingsmænd og Urban Null, hvilke fire skulle blive i Tjenesten. Kongen har skrevet til Brede Rantzau om at give dem deres Besolding og Maanedspenge. Udt. i Sj. T. 19, 377 b.

— Miss. til Brede Rantzau om at give de Enspændere, der ere blevne aftakkede, den Besolding og de Maanedspenge, de maatte have til gode, og én Maanedspenge ved Aftakningen. Han skal lade Argo aftakle og sende Baadsmændene i Borgeleje. Han skal lade den lille Galej udtakle, sætte 4 eller 5 Baadsmænd paa den og med det allerførste muligt er sende den herop. Udt. i Sj. T. 19, 378.

¹ Albert Skeel til Jungetgaard.

20. Sept. (Sem). Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen har bevilget, at Laurids Pedersen fremdeles maa blive i Tjenesten som Styrmand og beholde den Besolding, han tidligere havde, skal Brede Rantzau give ham denne fra den Tid af, da han kom tilbage fra Spanien. Udt. i Sj. T. 19, 378.

24. Sept. (—). Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen nok kan tænke sig, at Bygmesteren ved Frederiksborg Slot og Stenhuggeren i Helsingør trænge til Penge, skal Brede Rantzau efterhaanden forstrække dem med de Penge, som de have Brug for. Da Kongen har givet Ordre til, at en af hans Karle straks skal sendes til Kurfyrsten af Brandenburg med en Skydehest og noget andet Tøj, skal Brede Rantzau, naar Claus von Ahnen sender Karlen afsted, skaffe ham de nødvendige Tærepenge. Da Kongen vil sende sit og sin Gemalindes Kontrafej til Hertugen af Nevers, der sidst var hos Kongen i København, skal han lade begge Kontrafejer hente hos Pouel Maler paa Kronborg og siden sende dem velforfaaret med en Købmand til Frankfurt eller et andet Sted hen, hvorfra de bekvæmst kunne fremsendes til Hertugen af Nevers. Da Kongen ikke finder det fornødent, at Hofsinderne vente efter hans Ankomst, skal Brede Rantzau skrive til Hofmarskal Henning Gjøe, at enhver indtil videre maa begive sig, hvorhen han lyster, da Sygdommen fluks begynder at grassere der. Da de Berggeseller, der arbejde her i Bjærgværket, ikke kunne faa den Fetalje til Købs, som de maatte behøve til deres Underholdning, skal Brede Rantzau snarest muligt sende den paa hoslagte Seddel anførte Fetalje op til Lorentz von Hadelen, Kongens Tilsynsmand over Bjærgværket, hvilken denne saa siden kan afhænde til dem for Betaling efter den Befaling, der skal gives ham herom. Da Kongen er til Sinds at ville lade opføre en Mølle med 3 Kværne ved Aggershus til at male Korn paa, skal Brede Rantzau straks med det første sende 3 Par gode Møllestene herop af samme Størrelse som dem, der bruges i Esserums Mølle og de andre Møller deromkring. Hvis han ikke saa hurtigt kan skaffe 3 Par Møllestene, skal han sende et Par herop inden Vinter. — Postscriptum: Han skal saa snart som muligt sende Kurfyrstinden af Brandenburg de Sten, som han ved ere bestilte til hende, saa hun snarest muligt kan faa dem. Han skal endvidere med det første opsende til Aggershus en Skabelon af Kuglerne til den store Fyrmørse og en

Skabelon af den næststørste Størrelse. Da Kongen vil have den engelske Harpeslaaer og den Danser (»Dantzer«) aftakket, eftersom deres Aar nu vel skal være omme, skal Brede Rantzau aftakke dem og give dem den Pension, som er lovet dem af Dulant i England, dog skal han beholde Harpen, da Kongen har betalt den. Da de engelske Instrumentister, der rømte bort, have et Instrument og en Fiol de Gamma staaende hos Hermandt Rosse i Helsingør, skal han undersøge dette og, hvis de nævnte Ting staa der, tage dem paa Kongens Vegne, saa Kongen derved kan faa nogen Erstatning for de Penge, som de rømte med. Da Kongen nu sender en Skydehest til Kurfyrsten af Brandenburg og Kurfyrsten tillige har begæret at maatte faa en Skydehund, skal Brede Rantzau tale med Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa København, om, at den Skydehund, som Galle Vind havde, kan blive overladt til Kongen; derefter skal han lade lave et Halsbaand til den og sende den med Skydehesten. Med Hensyn til Fetaljen til Berggesellerne skal han kun sende noget Rugmel og noget Flæsk, saa meget han synes og kan undvære, op. Sj. T. 19, 378.

28. Sept. (Sem). Miss. til Claus von Ahnen om at sende en af Kongens Karle til Kurfyrsten af Brandenburg med en Skydehest og lade ham tage den Vogn med, som er lavet til Hertuginde af Brunsvig; Tærepengene skal Karlen have af Statholderen. Der sendes en Skrivelse til Hertuginde og et Pas til Brug paa Vejen. Udt. i Sj. T. 19, 379 b.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau om at eftergive Ifver Pedersen i Holms Mølle i Silkeborg Len et Aars Mølleskyld, beregnet fra 1601 til 1602, og hjælpe ham med noget Tømmer af Skovene til Møllens Istandsættelse. Udt. i J. T. 5, 170 b.

8. Nov. (Sem). Aab. Brev om, at Hans Simensen, Kongens Skibshovedsmand, indtil videre aarlig maa købe 10 Læster Rostockerøl og sise frit indføre dem i Danmark og der forhandle dem, som han vil. Sj. R. 14, 390. K.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Albrit Skeel om at lægge Ballum Birk ind under Riberhus Slot og forholde sig efter sit Forleningsbrevs Lydelse med den visse og uvisse Indkomst deraf. Udt. i J. T. 5, 170 b.

— Følgrebrev for Albret Skeel, Embedsmand paa Riber-

hus, til Bønderne i Ballum Birk, som afdøde Peder Rantzau sidst havde i Væрге. K.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Esholt¹ er 2 smaa Gaarde, i Krommerup 1 Gaard og i Solberg 4 Gaarde, som ere meget ringe og derfor bekvemt kunne lægges under de andre Gaarde i Byerne, saa der kan blive gode Gaarde deraf, som kunne give fuld Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Herlighed, skal Ebbe Munk ordne det saaledes, dog at Jordebogen aldeles bliver fyldestgjort. Udt. i Sj. T. 19, 379 b.

28. Nov. (—) Miss. til Ebbe Munk om at lade de øde Gaarde i Lenet [Antvorskov] besætte med Bøndersønner og tage disse enten i Lenet eller i andre Len, hvor han kan faa fat i dem, uanset at de ikke i Forvejen ere delte til Stavns. Udt. i Sj. T. 19, 379 b.

— Miss. til Kansleren, Peder Munk, Sten Brahe, Manderup Parsberg, Hendrik Rammel og Eske Brock. Da der mellem Kongen og Hertug Carl. Sverrigs Riges Arvefyrste, er berammet et Møde paa Grænsen ved Flakkebek den 9. Febr. til Forhandling om nogle Brøst og Irringer, som ere Rigerne imellem, og Kongen vil bruge dem paa dette Møde, befales det dem at begive sig paa Rejsen, saa de kunne være til Stede paa Grænsen den 8. Febr. og rette sig efter den Instruktion, der medgives dem. Da Kongen efter denne Tids Lejlighed ikke anser det for fornødent, at der bruges Rideheste paa denne Rejse, skulle de kun møde selv-tredje eller selvfjerde, dog skulle de klæde sig i Sørgeklæder efter denne Tids forefaldende Lejlighed. Sj. T. 19, 380.

30. Nov. (—). Skøde til Dirik Fyring, Borger og Guldsmid i København, paa en Kronens Gaard og Grund paa Amagertov i København mellem Niels Bildis Gaard paa den østre og Søren Lademagers Gaard paa den vestre Side. Sj. R. 14, 390 b. (Tr.: KD. II. 515 f.).

— Skøde til Mattis Apotheker og hans Arvinger paa en Kronens Gaard og Grund i Højbrostræde i København mellem Baltser Bernds Gaard paa den søndre og Hans Holdstis Gaard paa den venstre Side. Udt. i Sj. R. 14, 391 b. (Tr.: KD. II. 516).

¹ Ersholt, V. Flakkebjærg H.

30. Nov. (Kbhvn.). Skøde til Johan Skresmeier, Instrumentist, og hans Arvinger paa den Bolig paa Østergade, som han nu selv bor i, mellem Steffen Sejermagers Gaard paa den østre og afdøde Giert Kontrafejers Boder paa den vestre Side. Udt. i Sj. R. 14, 392. (Tr.: KD. II. 516 f.).

— Aab. Brev om, at Valter Klerck, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste og passet Vinkælderen i København og paa Kronborg, maa blive boende i København og for Livstid være fri for al kongelig og borgerlig Tyng. K. Udt. i Sj. R. 14, 392.

— Bestalling for Christen Skammelsen, at skulle tage Vare paa Kongens Vinkælder paa Kronborg, at Vinen deri bliver vel forvaret og ikke bliver fordærvet. Han skal, fra 26. Maj 1601 at regne, have 60 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, fri Underholdning med Mad og Øl paa Kronborg og aarlig 20 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning til en Svend, som skal være hos ham i Kælderen, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 14, 392 b.

— Miss. til Fru Eline Marsvin. Da hendes afdøde Husbonde¹ i 1594 i en gudfrygtig og god Mening har givet 10 Dlr. aarlig til Oslo Skolepersoners Underhold, hvilke Penge dog kun ere betale i ét Aar, 1601, befales det hende at rette sig selv heri og sørge for, at den ovennævnte Sum aarlig bliver betalt til Skolen, saa hendes Husbondes udgivne Forskrivning kan blive efterkommet. F. T. 3, 109. K.

1. Dec. (—). Bestalling for Knud Nielsen som Skovrider i Jerløf Herred i Koldinghus Len. Han skal have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning om Aaret og Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i J. R. 6, 201 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Kongen har antaget denne Brevviser, Knudt Nielsen, til at være Skovrider i Koldinghus Len og passe Vildtbanen i afdøde Lange Jørgens Sted, skal han anvise Knudt Nielsen de Skove, han skal beride, og paase, at han forholder sig tilbørligt efter sin Bestalling. Endvidere skal han lægge den Gaard, som Lange Jørgen har været forlenet med, ind

¹ Ludvig Ludvigsen Munk til Nørlund.

under Koldinghus og føre Afgiften af den til Indtægt i Regnskabet. Orig. K. Udt. i J. T. 5, 170 b¹.

3. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage to af Palli Fastis Sønner i Sorø Skole, med Flid holde dem under Disciplin og lade dem faa den samme Underholdning, som andre af Adelenes Børn faa. Udt i Sj. T. 19, 383.

11. Dec. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade et Antal Jærnkugler, som Simon Meinertsen ved sin Faktor i Embden har købt til Staterne i Holland, passere toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 19, 380.

12. Dec. (—). Bestalling for Claus Lydersen som Salpetersyder i Kallundborg, Draxholm og Holbæk Len. Han skal være forpligtet til aarlig at levere 5 Tdr. godt lutret Salpeter i Tøjhuset og skal have 14 gl. Dlr. for hvert Centner Udt. i Sj. R. 14, 393.

— Miss. til Peder Munk. Da han efter sin udgivne Forskrivning til Kongens Moder, Dronning Sophia, hvilken nu er kommen Kongen til Hænde, skylder Kongen 5000 Dlr., opsiges herved disse 5000 Dlr. ham, og det befales ham at indrette sin Lejlighed saaledes, at Pengene med resterende Renter uden Forsømmelse blive betalte til Omslaget i Kiel Hellig 3 Kongers Dag 1604. Sj. T. 19, 380 b.

— Miss. til Peder Munk. Han er efter sine udgivne Forskrivninger Forlover til Kongens Moder, Dronning Sophia, for Fru Anne Lykke for 2500 Dlr., for Tygge Krabbe til Bustrup for 2000 Dlr. og for Christen Juel til Dunslundt for 1000 Dlr.; endvidere er han Forlover i 2 Gældsbreve til Kongen selv for Jacop Lykke til Tanderup for 10,000 Dlr. og for Mouridts Stygge til Holbekgaard for 1000 Dlr. Da Kongen nu har opsagt alle Hovedmændene ovennævnte Hovedstole med resterende Renter til Betaling paa Omslaget i Kiel Hellig 3 Kongers Dag 1604, befales det ham, saafremt Hovedmændene ikke betale Pengene til ovennævnte Tid og Sted, selv at betale dem, saa Kongen efter hans udgivne Forskrivninger bliver holdt aldeles uden Skade. Sj. T. 19, 380 b.

— Miss. til nogle af Kongens Undersaatter om paa Omslaget i Kiel Hellig 3 Kongers Dag 1604 at betale Kongen de Penge, som de skyldte denne dels efter deres til Dronning

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 156.

Sophia, dels efter deres til Kongen selv udgivne Forskrivninger eller ere Forlovere for. [Missiverne ere enslydende med de 2 ovenstaaende Missiver til Peder Munk dels som Skyldner, dels som Forlover]. — Fortegnelse over dem, der skyldte Kongen Penge efter Forskrivninger til Dronning Sophia: Peder Munk 5000 Dlr., for hvilke Eske Brock er Forlover; Johan Rud 5000 Dlr., for hvilke Hendrik Lykke er Forlover; Godtsløf Budde 2000 Dlr., for hvilke Hendrik Lykke er Forlover; Fru Anne Lykke 2500 Dlr., for hvilke Peder Munk er Forlover; Tygge Krabbe til Bustrup 2000 Dlr., for hvilke Peder Munk er Forlover; Christen Juel til Dunslundt 1000 Dlr., for hvilke Peder Munk er Forlover; Christen Juel til Dunslundt 500 Dlr., for hvilke Hans Lange til Nørholm er Forlover; Fru Margrette Friis til Engelundt 2000 Dlr., for hvilke Mogens Juel er Forlover; Fru Margrette Friis til Engelundt 500 Dlr., for hvilke Ifver Munk og Oluf Munk ere Forlovere, herom fik Ifver Munk Brev; Erik Hardenberg 500 Dlr. — Fortegnelse over dem, der skyldte Kongen Penge efter Forskrivninger til denne selv: Jacop Lykke 10,000 Dlr., for hvilke Peder Munk er Forlover; Mogens Gjøe til Gundersløf 4000 Dlr., for hvilke Sten Brahe er Forlover; Sten Madsen 2000 Dlr., for hvilke Mogens Gyldenstjerne er Forlover; Knudt Rud til Vedbye 2000 Dlr., for hvilke Frederik Lange, Gabriel Sparre og Mogens Gyldenstjerne ere Forlovere, herom fik Mogens Gyldenstjerne Brev; Fru Anne Anders Bings 1000 Dlr., for hvilke Christoffer Pax er Forlover; Peder Madtsen 3000 Dlr., for hvilke Mogens Gjøe til Bremersvoldt, Niels Krabbe, Jørgen Kaas til Gelskouf, Claus Bilde til Vandaas, Erik Vasbyrd og Hans Pogwisch Henningsen ere Forlovere, herom fik Niels Krabbe Brev; Mouridts Stygge 1000 Dlr., for hvilke Peder Munk og Jørgen Friis ere Forlovere, herom fik Peder Munk Brev; Fru Margrette Friis til Engelundt 2000 Dlr., for hvilke Jørgen Friis og Mogens Juel ere Forlovere, herom fik Mogens Juel Brev; Niels Kaas til Birkilds 4000 Dlr., for hvilke Frandts Rantzau, Ifver Munk til Tvis, Mogens Kaas til Støvringgaard og Oluf Munk ere Forlovere, herom fik Frandts Rantzau Brev; Holger Rosenkrantz 2000 Dlr., for hvilke Hendrik Belov er Forlover; Godtsløf Budde 8000 Dlr., for hvilke Hendrik Belov er Forlover; Holger Rosenkrantz 3000 Dlr.; Hans von Mehlen 3000 Dlr., for hvilke Eyller Brockenhuus, Eyller Qvitzov og Hening Valkendorf ere Forlovere, herom fik Hening Valkendorf Brev; Tage Krabbe 1000 Dlr., for hvilke Gabriel Sparre og Christen Gyl-

denstjerne ere Forlovere, herom fik Christen Gyldenstjerne Brev; Hendrik Ramel 3000 Dlr., for hvilke Giert Rantzau er Forlover; Sigvordt Grubbe 2000 Dlr., for hvilke Sigvordt Beck er Forlover; Hendrik og Claus von Ahlefeldt 2440 Dlr. og Niels Pedersen til Ingelstedt 2000 Dlr. Sj. T. 19, 381.

14. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Borger i Helsingør Johan von Etvigs Stifsøn i Sorø Skole og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 19, 383.

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge en øde Jord i Erdrup i Slagelse Herred, som Oluf Pedersen har i Brug, og hvoraf der er svaret Landgilde til Roskildegaard, ind under Antvorskov Slot, da det falder Lensmanden paa Roskildegaard besværligt at indkræve Landgilden saa langt borte, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Udt. i Sj. T. 19, 383.

15. Dec. (—). Aab. Brev om, at Peder Mund, Embedsmand paa Frederiksborg, og de andre Kronens Undersaatter ved Frederiksborg Slot have begæret, at det, da M. Christen Stub, som tidligere var Sognepræst paa Frederiksborg Slot, nu er bleven forordnet til et andet Kald i Aarhus Kapitel, i denne »fast skrøbelige« Tid maa tillades dem at kalde en god Prædikant til at gøre Tjeneste i og udenfor Kirken, hvilken Prædikant de selv ville forsørge med en rimelig Løn og Underholdning. Kongen har i den Anledning naadigst bevilget, at Hr. Peder Mogensen Trane, Kapellan i Helsingborg, indtil videre maa være Slotspræst ved Frederiksborg Slot og nyde den Løn, som Kongens Undersaatter ved Frederiksborg have forskrevet ham i deres Kaldsbrev. Naar han nogen Tid har ladet sig bruge i denne Tjeneste og Kongen ikke længere vil tillade, at han bruges deri, skal han blive forsørget med et andet godt Kald her i Lenet eller andensteds i Sjælland, og den ham tillagte Løn maa ikke betages ham eller forrykkes, førend han bliver forsørget med et andet godt og hæderligt Kald. Hvis der her i Lenet bliver et godt Kald ledigt, skal han beforders dertil af Lensmanden og Superintendenten og maa saa, saalænge han er i Tjenesten her paa Slottet, holde en Kapellan i Sognene, som kan gøre Bønderne tilbørlig Tjeneste i og udenfor Kirken. Sj. R. 14, 394¹.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 467 f.

15. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Jacop Vind og Holger Gagge om at optage et Kammer paa Roskildegaard, hvori der skal findes adskillige gamle Breve, registrere disse og levere Lensmanden [en Fortegnelse over] dem under deres Forsegling. Udt. i Sj. T. 19, 383¹.

—² (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde om, at han kun skal oppebære halv Frøkenskat af Bønderne i hans Len [Laholm], da Kongen har eftergivet dem den anden Halvdel. Udt. i Sk. T. 3, 161.

16. Dec. (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt [Dragsholm], Peder Basse [Roskildegaard] og Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har foretaget en mærkelig stor Bygning paa Frederiksborg, skulle de give de Bønder, de have i Befaling, Ordre til at begive sig til Sundby Færge eller til Abramstrup og hver køre 1 Læst Kalk eller 3 Læs Mursten til Frederiksborg efter nærmere Anvisning af Peder Mund eller hans Fuldmægtige. Enhver skal, naar han fremfører Kalken eller Stenene, melde sig hos Slotsskriveren, for at det kan blive optegnet og man kan vide Besked om, hvorvidt de have fremført deres fulde Tal. Udt. i Sj. T. 19, 382 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen nu sender en Smed og en Karl, som skal vogte Folerne, til Andtvorskouf, skal han betale dem deres sædvanlige Maanedspenge og aarlige Løn og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 19, 382 b.

17. Dec. (—). Miss. til Axel Gyldenstjerne om, at Bønderne i Blekinge maa nøjes med at svare halv Frøkenskat. Udt. i Sk. T. 3, 161 b.

— Miss. til Eggert Abildgaard, Tomis Juul og Christen Høg om, at de skulle være til Stede, naar Erik Kaas til Hvidberggaard vil skifte med sin Søn Povsel Kaas det Arvegods og Løsøre, som er falden til Arv efter hans Søns Moder³, paase, at Barnet i dette Skifte faar, hvad ret og billigt er, og paa Barnets Vegne underskrive og besegle de Lodder og Skiftebreve, som blive oprettede mellem Barnet og Faderen baade om Arvegods, Løsøre og Gæld. Udt. i J. T. 5, 170 b.

18. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Hendrik Belov til Spøttrup til, som om Sagen nylig var sket, med Sandemænd at

¹ Udenfor er skrevet: Dette brev blev casset. ² I Sk. T. er Brevet fejlagtigt dateret: 15. Sept. ³ Kirsten Povlsdatter Abildgaard.

lade forfølge en Sag, angaaende en Pige paa 12 eller 13 Aar, ved Navn Marine Andersdatter, som tjente Christen Markorsen, Borger i Æbeltoft, hvilken Pige for nogen Tid siden er bleven helt borte, saa det formodes, at hun er omkommen og at der er baaret Dølg paa Sagen. Hendrik Belov har ladet Christen Markorsen tiltale og faaet Dom over ham, at han enten skal bevise, hvor Pigen er bleven af, eller staa til Rette for Sagen, hvilket dog ikke straks derefter er blevet saa lovligt forfulgt med Sandemænd, som det burde sig, hvorfor Hendrik Belov nu agter paany at lade Sagen forfølge med Sandemænd. J. R. 6, 201 b.

20. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Lauridts Ebbesen om, at Kongen har eftergivet Lauridts Brun i Bagsver og Jens Adersen i Molløf, der have mistet Hus og Gaard ved en stor Ildebrand, dette Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 19, 383 b.

21. Dec. (—). Miss. til Dr. Anders Christensen om at indtage Mønsterskriver Hans Simsensens Søn i Sorø Skole og med Hensyn til Disciplin og Underholdning forholde sig med ham som med de andre Skolepersoner. Udt. i Sj. T. 19, 383 b.

22. Dec. (—). Miss. til Hendrik Belov. Præsten Hr. Niels Vragér er for nogen Tid siden for sin Forseelse bleven dømt fra sit Embede, og Dommen lyder paa, at han skal staa til Rette for sin Forseelse. Hans Hustrus Fader¹ har ogsaa i Henhold til Dømmen optinget og rettet for sig, men Hr. Niels Vragér har endnu ikke villet optinge. Kongen har ganske vist for Godtfolks Forbøns Skyld bevilget², at han igen maa komme til Kald, men dermed ikke eftergivet ham hans Faldsmaal, som han billig er falden i til Kronen for sin Forseelse. Hendrik Belov skal derfor sørge for, at han efter Dømmens Lydelse optinger for sin Forseelse og stiller ham paa Kongens Vegne tilfreds. J. T. 5, 171.

— Miss. til Valdemar Parsberg om, at han paa Kongens Vegne skal eftergive Bønderne i Riis i Ovsted Sogn og i Brørup i Hølke Sogn i Vor Herred deres Landgilde paa Grund af deres Fattigdom, dog skal han gøre sig Flid for at faa Landgilden af dem, som nogenlunde kan udrede den. Endvidere skal han tillade, at de Bønder i Tørsting Herred, der ikke formaa at udrede deres Kornlandgilde, maa give Penge i Stedet, 1 Dlr. for hver Td. Korn og $\frac{1}{3}$ Dlr. for hver Td. Havre. Udt. i J. T. 5, 171 b.

¹ Rasmus Olsen. ² 18. Aug. 1602.

23. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bevilget, at M. Niels Mule maa blive Sognepræst i Hiøge¹ Sogn efter Hr. Peder Vinter, der skal være en meget bedaget Mand, da M. Niels er noksom duelig til Præstekald. Naar Hr. Peder Vinter dør, skal Ebbe Munk sørge for, at M. Niels fremfor nogen anden bliver kaldet af Bønderne til Sognepræst. Hvis Hr. Peder Vinter endnu i sin Velmagt vil oplade M. Niels Kaldet, skal Ebbe Munk sørge for, at han faar Kald af Bønderne. Sj. T. 19, 383 b².

— Forleningsbrev for Jørgen Brockenhuus til Rynkebygaard, Sekretær, paa Provstiet i Assens, som er ledigt efter afdøde Jacop Hardenberg, uden Afgift. F. R. 3, 78.

24. Dec. (Kbhvn.). Følgebrev for Jørgen Brockenhuus til Bønderne under Provstiet i Assens. Udt. i F. T. 3, 111.

— Miss. til nogle Købstæder om at sende en Fuldmægtig af deres Medborgere til Grænsen ved Flakkebek den 23. Febr. for at tale paa de Borgeres Vegne, der ikke kunne møde personlig og kræve deres Tilgodehavende saavel hos Sverrigs Rige som hos dets Undersaatter. De skulle til Kancelliet indsende rigtig Besked paa deres Besværinger og hvad der ellers kan være fornødent til Sagernes Udføring. — Register: København, Helsingør, Køge, Næstved, Skelskør, Odense, Bogense, Kerteminde, Koldding, Vejle, Aalborg, Flensborg, Malmø, Ystad, Landskrone, Halmstad og Varberg. Udt. i Sj. T. 19, 382 b.

— Aab. Brev om, at Herman Jul maa udføre 50 Staldøksne fra Gulland, dog skal han lade skrive paa dette Brev, naar han udfører Øksnene. Udt. i Sk. R. 3, 186.

— Miss. til Lauge Urne om paa Kongens og Kronens Vegne at gaa i Rette ved Flakkebek den 9. Febr. for Danmarks og Sverrigs Rigers Raad, dog skal han først begive sig til København for at faa Besked. Udt. i Sk. T. 3, 161 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om at eftergive Jens Frandtzen i Siøndebye³ i Vor Herred, for hvem det er brændt, et Aars Landgilde. Udt. i J. T. 5, 171.

— (Frederiksborg). Bestalling for Peder Vendelboe som Dyrevogter i Liussegaardts Herred i Silkeborg Len. Han

¹ Høve, V. Flakkebjærg H. vind, Vor H.

² Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 468.

³ Sø-

skal have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maanedn i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning om Aaret og Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i J. R. 6, 202.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Herman Jul om at lade hugge 30 Tylter Fyrretømmer, 16 sjællandske Al. langt og i Kanten efter det Maal, som hermed sendes ham, paa Gulland til Tøjhuset. Hvis der blandt Skattetømmeret findes noget, som passer til disse Maal i Længden og Bredden, kan han tage det og lade saa meget des mindre hugge. Han skal i Vinter lade Tømmeret føre ned til Ladestedet og meddele Statholderen, hvor det findes, for at denne kan sende Skibe efter det. Han skal lade hugge 1000 Stenlægter, saa man kan faa dem sammen med Tømmeret. Udt. i N. T. 3, 135 b.

30. Dec. (—). Miss. til Brostrup Gjedde om at lægge Kronens Part af Korntienden af Laugholms Sogn, som Christoffer Wulff hidtil har været forlenet med paa Afgift, ind under Slottet, da Christoffer Wulff ikke i rette Tid har svaret sin Afgift og det er belejligt for Kongen at bruge Tienden under Slottet. Han skal gøre Kongen Regnskab for den Afgift, som hidtil aarlig er svaret af Tienden. Sk. T. 3, 161 b.

Dec. Miss. til Jacop Rosenkrantz. Da Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, der har udlagt en Gaard, kaldet Tiufkier, i Koldinghus Len til Kongens Fader, men intet Vederlag faaet for den, nu har begæret at faa udlagt Øen Romsøe under Nyborg Slot, skal Jacop Rosenkrantz undersøge, om Øen kan undværes fra Slottet, og snarest muligt erklære sig til Kongen derom, saa Kongen kan rette sig derefter med Besigtelse af Øen og i andre Maader. F. T. 3, 110.

Rettelser.

1596—1602.

- S. 7 L. 2 f. n. Elisabeth Jers, læs: Katarina Jers.
- 12 - 13 f. o. Arild Urup er en Fejlskrift i Registranten for: Axel Urup.
 - 19 - 17 — Detløf Holck er en Fejlskrift i Registranten for: Kristen Holck.
 - 24 - 20 — Drobye er en Fejlskrift i Registranten for: Brobye.
 - 53 - 20 — Gunderup er sikkert en Fejlskrift i Registranten for: Tanderup.
 - 66 - 5 — han gjort, læs: han har gjort.
 - 99 - 1 f. n. Jvfr. 21. Juni 1582, læs: Jvfr. 26. Juni 1589.
 - 113 - 1 — Noten hører til Brevet af 4. April.
 - 127 - 4 — Gabriel Sparre, læs: Gabriel Svale.
 - 132 - 1 — Drobye, læs: Brobye.
 - 194 - 13 f. o. Ansen maa vistnok læses: Ausen (o: Ovesen).
 - 280 - 14 f. n. Hendrik Mogensen er sikkert en Fejlskrift i Registranten for: Mogens Hendriksen.
 - 293 - 4 — Næraatorp ligger i Aasum, ikke i Odense H., og N. Næraa i Skam, ikke i Odense H.
 - 326 - 11 f. o. Beate Otte Lindenovs er en Fejlskrift i Registranten for: Beate Otte Brahes.
 - 326 - 12 — Fru Margrette Skram, læs: Jomfru Margrette Skram.
 - 695 - 10 f. n. Nørup er sikkert en Fejlskrift i Registranten for: Rørup, jvfr. en ny Ordre til at besigte Godset af 29. Nov. 1603.
-
-

Navneregister.¹

A. a: Amt, H. a: Herred, S. a: Sogn, Dat. a: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

- Aaby, Sønder-, Vemmenhøgs H.**, 558, 610.
- Aagaard, Peder, i Farum** 29.
- Aagaarde, Skovby H.**, 400.
- Aage Eriksen, Byfoged i Aaahus**, 93, 354, 430. — Lavridsen se Rosengjedde.
- Aagerup, Gyngø H.**, 321.
- Aaahus** 307, 447, 450; nævnes 19, 166, 204, 232, 277, 311, 579, 581, 717. — Byfoged se Aage Eriksen; Tolder se Kristen Lund. — Borgere 504. — Hospital 232, 335.
- Gaard og Len 98, 121, 302, 467, 610.
- Aakær Slot og Len** 119, 261, 320, 352, 357 f., 444, 672, 765; nævnes 5, 9, 74, 79, 87, 151, 519, 533, 742. — Dat. 519 f.
- Aalborg, Jens, Skipper**, 174. — Kristen, Skibshøvedsmand, 323.
- Aalborg** 298, 447; nævnes 19, 21, 67, 165, 251, 257, 277, 310, 427, 432, 438, 488, 505, 576, 579, 581, 700, 739 f., 766, 780. — Tolder se Jakob Ovid. — Borgere 214, 251, 427, 536, 563, 638, 643, 678. — Hospital 441, 638. — Vor Frue Kirke 293. — Budolf Kirke 674. — Kronens Mølle 299.
- Aalborg (Vendelbo) Stift** 243, 693. — Superintendent se Jakob Jensen Holm.
- Aalborgarhus Slot og Len** 73, 99 f., 125, 153 f., 183, 196, 203, 292 f., 299 f., 302, 306, 313, 320, 336, 352, 357 f., 361 f., 395, 468, 673, 723; nævnes 5, 9, 69, 79, 192, 239, 244, 325, 337, 378, 413, 438 f., 443, 450, 533, 676, 709.
- Aalholm Slot og Len** 183, 244, 285, 316 f., 344, 394, 600, 721.
- Aalstrup, Hads H.**, 74.
- , Sønder H., Laaland, 364.
- Aalum, Sønderlyng H.**, 396.
- Aarhus** 84, 114, 261, 298, 447; nævnes 19, 21, 165, 167, 181, 277, 310, 326, 436, 505, 571, 576, 579, 581, 644, 662, 739 f., 750, 766. — Borgemester se Niels Pedersen; Raadmand se Povl

¹ Ved Personer eller Steder, som forekomme tit, anføres først de Steder, som ere af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, ere de førte sammen i Registret.

- Skriver; Tolder se Niels Peder-
sen. — Borgere 71, 73, 416, 527,
561, 617, 762. — Apotek og Vin-
kælder 259. — Bispegaard 646.
— Hospital 81, 686, 762. —
Domkirke (St. Klemens Kirke)
10; nævnes 287, 376, 399, 491,
651, 664, 735, 743 f., 753. St.
Laurentii Alters Vikarie 460.
Erasmii Vikarie 96. — Kapitel
10 f., 114, 287, 642, 768, 777. —
Provsti 287; Provster se Arild
og Kristoffer Hvitfeldt. Holm-
strup Præbende 399. Kolkot
Præbende 376.
- Aarhus Stift 243, 559, 693. — Su-
perintendent se Jens Gødesen.
- Aarhusgaard (Bispegaard) og Len
81, 133, 270, 292, 299, 326, 336,
350, 361 f., 718; nævnes 5, 9,
11, 34, 87, 94, 151, 173, 191, 217,
239, 244, 325, 334, 413, 450, 532,
617, 675 f., 757. — Møller 762.
- Aarloug, Peder, Svinesnider, 54,
687.
- Aarslev, Vinding H., 624.
- Aarstad, Aarstad H., 182, 221,
608.
- Herred 325, 330, 412 f., 604.
- Aarup, Ø. Han H., 324, 349 f.,
411.
- Aas Kloster, Halland, 128, 342.
- Aastrup, Bjørge H., Jylland, 164.
— Slot og Len 133, 153, 204,
287, 337, 350, 357, 444, 509, 607,
756; nævnes 88, 151, 425.
- Aasum, Aasum H., 508.
- , Gærs H., 169, 180, 749.
- Herred 80. — Herredsting 81.
- Abel Niels Langes se Skeel. —
Billedsnider i Næstved 483, 586.
- Abelone, Hr. Oves i Kattrup,
223.
- Abelsten, Bervert, Kongens In-
strumentist, 601.
- Abildgaard, Eggert, 248, 289, 778.
- Kirsten Povlsdatter, Erik
Kaas's, 778.
- Abildholt, Kær H., 730.
- Abildskov, Anders, Skovrider i
Silkeborg Len, 742.
- Abrahamstrup Gaard og Len 24,
38, 156, 159, 338; nævnes 86,
151, 422, 778. — Have 105. —
Teglovn 276.
- Adlof, Klavs, Enspænder, 37.
- Adolf, Knud Grubbes Kok, 223.
- Adrian, Hans, Købmand. 106.
- Cornelissen, Skipper, 706. —
Jansen, Skipper, 502.
- Adser Nielsen i Gentofte 602. —
Nielsen i Horsens 65. — Nielsen
i Taaning 427.
- Agate, Niels Steens, se Ulfeldt.
- Agedrup, V. Brønderslev S., Børg-
lum H., 204.
- Agerby, Sønder H., Mors, 349.
- Agerbæk, Halmstad H., 608.
- Agernæs, Skam H., 625.
- Agger, Refs H., 253.
- Aggershus Slot og Len 89, 383,
593, 675, 769, 771. — D a t. 769.
- Aggervig paa Tjørn, Norge, 424.
- Ahlefeldt, Baltser, Lensmand p.
Flensborg Slot, 741. — Dorete
Hans Sparres 209, 326, 501, 668.
— Erik 708. — Henrik 777. —
Klavs 777.
- Ahnen, Klavs v., Fodermarskal,
37, 308, 558, 771 f.
- Ajstrup, Ning H., 350.
- Akeleje, Gabriel Knudsen, Lands-
dommer i Fyn, 249, 267, 294,
417, 468, 499, 648; nævnes 34,
49, 56, 66, 221, 237, 244. — Kri-
sten Knudsen 98, 223, 468, 648.
- Aksel, Præst i Aasum, se Aksel
Eriksen. — Bertelsen, Bøsse-
skytte p. Kronborg og Drejer
p. Tøjhuset, 181. — Eriksen,
Præst i Aasum, 169.
- Akstorp, N. Asbo H., 145, 484.

Albjærg, Aarstad H., 608.
 Albo Herred 158.
 Albrekt, Ærkehertug, Statholder i Nederlandene, 528.
 Albrekt (Albert), Mester, Borge-
 mester i Køge, 646. — Kristen-
 sen, Præst i Karrebæk, 107 f.
 — Maltesen se Viffert. — Peder-
 sen i Frederiksborg Len 437. —
 Sandersen, Byfoged i Nykøbing
 p. Sjælland, 313, 566.
 Albæk, Hornum H., 209.
 Alestrup (? Bare H.) 167.
 Alfshøg, Favraas H., 607.
 Alkmaar, Nederlandene, 425.
 Allegods Grund ved Sebbekloster,
 Slet H., 96.
 Allerslev (Alleslev), Baarse H.,
 439, 690, 705.
 —, Voldborg H., 158. — Mølle 50.
 Allerup, Onse H., 348.
 Alling, Gern H., 465.
 — Kloster 448.
 Als 573 f.
 Alsted, Alsted H., 183, 761.
 —, Nørre H., Mors, 65, 349, 560.
 —, Lille-, Skyts H., 95.
 —, Vester-, Skyts H., 95.
 Alstrup, Gislum H., 423.
 —, Hvetbo H., 153.
 Alsønderup, Strø H., 29, 43, 758.
 Althof, Henrik, Købmand i
 Kbhvn., 54, 479.
 Amager 111, 555. — Hollænder-
 byen se Store Magleby.
 Ammendrup, Baarse H., 439.
 Ammentorp, Gyngge H., 513,
 573.
 Amon Styrmand se Bagge.
 Amsterdam 163, 166, 171, 235,
 318, 416, 620, 646, 716. — Bor-
 gere 163, 171.
 Andenæs Len, Norge, 90, 245, 382,
 429.
 Anders (Andreas), Hr., i St. Jør-
 gensgaard 177. — M., i Ovre, se

Karen. — Mag., Hofprædikant,
 se Anders Bentsen Dallin. —
 Ankersmed p. Holmen 175. —
 Kok, Bøsseskytte, 39. — Spore-
 mager 754. — von Dresden,
 Kongens Rustvognssvend, 33. —
 am Ender, Salpetersyder, 422.
 — Hallandsfar, Styrmand, 174.
 — Pindsvin, Smed ved Kbhvns
 Slot, 683. — Andersen i Sorø
 Skole 451. — Andersen, Skip-
 per i Kbhvn., 402. — Ansen, i
 Kongens Kantori, se Anders Ove-
 sen. — Bentsen, Mag., Hofpræ-
 dikant, se Dallin. — Bertelsen i
 Rybjærg 622. — Bertelsen, By-
 foged i Slagelse, 90, 355. — Do-
 minissen, kaldet Gertsen, i Rye
 523. — Fransen, Styrmand, 174.
 — Frederiksen, Enspænder, 37,
 369. — Hansen, Præst i Magle-
 by, 309. — Hansen, Skriver paa
 Holmen, 464, 604. — Hansen,
 Salpetersyder, 737. — Hansen i
 Arløse 271. — Hansen i Galle-
 hus 2. — Hansen i Nakskov 92.
 — Hansen i Ørby 696. — Hol-
 gersen i Klagstrup 112. — Ja-
 kobsen, Borgemester i Køge,
 611. — Jakobsen, Møller i Krat
 Mølle, 632. — Jensen, Styr-
 mand, 174. — Jensen i Aarhus
 71. — Jensen i Herlev 102. —
 Jørgensen, Tolder i Horsens, 65.
 — Kaspersen, Apoteker i Aar-
 hus, 259. — Kristensen, Dr.,
 Professor ved Kbhvns Univ.,
 1602 Forstander v. Sorø Skole,
 147, 746, 766; nævnes 750, 754,
 756, 758, 767, 775, 777, 779. —
 Lavridsen, Sognepræst i Strø,
 28. — Lavridsen, Byfoged i Ros-
 kilde, 429. — Lavridsen, Kon-
 gens Skibskaptejn, 761. — Lav-
 ridsen i Sidinge 653. — Lav-
 ridsen i Sonnerup 266. — Lav-

- ridsen i Trøstrup-Korup 49. — Lavridsen 275. — Madsen, Præst i Hersom, 524 f. — Maltesen se Viffert. — Mortensen, Trommeter, 37, 306. — Nielsen, Præst i Jelling, 257. — Nielsen, Borgemester i Næstved, 312. — Nielsen i Hammelev 765. — Nielsen i Kalbygaard 673. — Nielsen i Konghelle 637. — Olsen i Galtebæk 268. — Olsen i Grynderup 622. — Olsen i Værebromølle 632. — Ovesen, i Kongens Kantori, 194 (jvfr. 782). — Pedersen, Hr., i Strandby 252. — Pedersen, Præst i Svostrup, 724. — Pedersen i Borum, Herredsfoged i Framlev H., 524. — Pedersen i Bjærgager 749. — Pedersen i Burlev 596. — Pedersen i Væ, Salpetersyder, 509. — Povlsen, Byfoged i Væ, 93, 354. — Svendsen, Salpetersyder, 737. — Sørensen, Raadmand i Ribe, 289. — Sørensen, Herredsfoged i Sømme Herred, 319. — Sørensen, Skipper, 174. — Tygesen 61, 96, 143.
- Anholt 1, 27, 76 f. — Fyr 734.
- Anker Mogensen, Borgemester og Tolder i Kolding, 59, 64 f., 75, 241 f., 254, 382, 430, 454, 530, 678. — Povlsen, Hospitalsforstander i Randers, 742.
- Anna, Dronning af Skotland, Chr. IV's Søster, (761).
- Anna, Hertuginde af Meklenborg, 260.
- Anna af Meklenborg, Hertuginde i Kurland, 138, (652).
- Anna Katrine, Markgrevinde af Brandenburg, Chr. IV's Dronning, 209, 211, 241, (257 f., 272 ff., 278 f., 281, 406 f., 410 f., 414, 452, 458, 525, 625, 636 f., 667, 771).
- Anne, Anders Bings, se Galt. — Jakob Kraakrabs i Helsingør 724. — Jakob Skrivners i Kolding 64. — Jon Andersens i Kalbygaard 437. — Hr. Jenses, siden Rasmus Klavsens i Græsegaard, 328. — Lavridses i Helsingør 426. — Mikkel Steens i Kbhvn. 510. — Oluf Bjørnsens i Ystad 282. — Peders i Valdbyy 98. — Peder Lavridsens i Veterslev 599. — Sørensen i Aalstrup 74. — Hansdatter, Jens Falsters, se Baden. — Iversdatter i Sorring 79. — Kaspersdatter i Kbhvn. 208. — Keldsdatter 723. — Mortensdatter, Kristen Hammers, 417. — Pedersdatter, Anders Bings, se Galt. — Simonsdatter, Johan Knopperts, 410. — Thomasdatter (af Adel) 408.
- Annicke von Las, i Tjeneste hos Dronningen, 452.
- Annisse, Holbo H., 146.
- Ansbach. Markgreve se Georg Frederik.
- Anst Herred. — Herredsfoged se Thomas Jepsen.
- Antwerpen 275.
- Antvorskov Birk 140. — Birke-ting 52.
- Slot og Len 15, 17, 38, 58, 118, 138 ff., 158, 183, 229, 258, 262 ff., 303, 335, 360, 377, 434, 480, 677, 690, 733; nævnes 1, 5, 9, 13, 23, 36, 52, 66, 163, 173, 189, 191, 241, 271, 312, 316, 325, 336 f., 374 f., 412 f., 420, 449, 471, 487 ff., 501, 504, 531, 534, 575, 587, 590, 598 f., 621, 657, 675 f., 688, 707, 710, 753, 773, 777 f. — Slotspræster se Søren Jensen Bjerg, Søren Pedersen Bjerg, Thomas Movrjdsen. — Jøgergaarden 379. — Mølle 262. — Ny Vej

52. — D a t. 47 f., 261—64, 371—79, 516 f.
- Aquila, Nathan Arnoldus de, Læge, 461.
- Arctander, Niels Lavridsen, Mag., Superintendent i Viborg Stift, (251), 281, 524 f., 542, (631, 723).
- Arent Enspænder 516.
- Arian Jansen, Falkefænger, 205.
- Arild Mikkelsen 95.
- Arloug, Peder, se Aarloug.
- Arløse, Ø. Flakkebjerg H., 271.
- Arløv, Bare H., 506.
- Arndt, Jørgen, Kongens Bundtmager, 464.
- Arnestappen, Gaard p. Island, 155, 436, 560.
- Arnsborg Slot p. Øsel 70, 89, 265.
- Arphe, Klavs, Slagter p. Frederiksborg, 680.
- Arreslev, Gyngø H., 546, 573.
- Arresø 368.
- Arrie, Oksie H., 345.
- Arts Herred 578, 642. — Herredsfoged se Jesper Kyndesen.
- Asbo, Nørre-, Herred 422, 706.
- , Sønder-, Herred 422, 706.
- Askildrup, Galten H., 440.
- Askov, Malt H., 248.
- Askø 433, 702.
- Asmildkloster, Nørlyng H., 8, 87, 155, 225, 298.
- Asminderød, Lyngø-Kronborg H., 614.
- Asmindrup, Ods H., 578. — D a t. 652 ff.
- Asmundtorp, Rønnebjerg H., 110.
- Asnæs, Arts H., 251.
- , Ods H., 362 f.
- Asp, Hjerm H., 350.
- Asperup, Vends H., 214.
- Assels, Vester-, Sønder H., Mors, 76, 528, 564.
- , Øster-, Sønder H., Mors, 76, 564.
- Assens 219, 447; nævnes 19, 21, 166, 215, 217, 220, 249, 259, 277, 310, 579, 581. — Byfoged se Lavrids Andersen; Tolder se Jens Bang. — Provsti 594, 780. — Skole 525.
- Assens, Bjerge H., Jylland, 164.
- Assing, Hammerum H., 143.
- Astrup, Ning H., 73, 167.
- Attrup, Ø. Han H., 560, 709.
- Aure Mølle, Kallundborg Len, 642.
- Avaskær, Blekinge, 181, 307, 447, 450, 469, 484; nævnes 19, 147 f., 160, 166, 277, 311, 499 f., 518, 523, 542, 556, 581, 584, 590, 594 f., 621, 623. — Byfoged og Sisemester se Jørgen Simensen, Niels Bentsen. — D a t. 367.
- Avedøre, Smørum H., 644.
- Avgusta, Hertug Johan Adolfs Gemalinde, 18, (19), 52, 71.
- Avnsbjerg, Lysgaard H., 448.
- Avnslev, Vinding H., 232.
- Avnsø, Skippinge H., 106, 515.
- Baad, Keld, Skibskaptejn, 132, 197, 322, 339 f., 379, 396, 490, 760.**
- Baadstad, Bjerge H., Skaane, 638.
- Baag Herred 217.
- Baahus Slot og Len 254; nævnes 9, 88 f., 192, 428, 487, 590, 660 f., 711, 740. — D a t. 637.
- Baardesø, Skam H., 293.
- Baaring, Vends H., 53.
- Baarse Herred 168.
- Baddi, Henrik, Styrmand, 174.
- Baden, Anne Hansdatter, g. m. 1. Jens Falster, 2. Eustachius von Thümen, 597. — Hans Lavridsen se Karen Gyldenstjerne. — Kristen Hansen 296 f. — Søren Akselsen 326, 668. — Truid Akselsen 326, 668.
- Baden. Markgreve se Edvard Fortunatus.
- Bager, Mikkel, i Odense 271. —

- Niels i Odense 381, 432, 454. —
Oluf i Odense 137, 203, 271. —
Jvfr. Bagger.
- Bagge (af Adel), Peder, til Holme
i Norge 463.
- , Amund, Styrmand, 174, 445. —
Engelbrekt 96. — Erik, Skipper,
174. — Mads, Skibshovedsmand,
676. — Oluf, Skipper, 174. —
Otte, Skipper, 174. — Roland,
Skipper, 275, 400.
- Bagger, Jørgen, i Næstved 401. —
Klavs, Borgemester i Køge, 495.
— Oluf, Magister i Odense, 457.
— Svend, Skipper, 495. — Jvfr.
Bager.
- Bagster, Hans, Trompeter, 306,
512, 516.
- Bagsværd, Sokkelunds H., 602,
663, 779.
- Bajlum, Harre H., 622. — Gaard
196.
- Bakke Kloster, Norge, 429.
- Balkenborg, Tønnes, Sildesalter i
Nibe, 663.
- Baldringe, Herrestad H., 485. —
Torp 485.
- Baldø, Medelstad H., 594.
- Bale, Tønnersø H., 485.
- Ballen, Leonhard, Kongens Mund-
kok, 37, 335.
- Balkager, Ljunits H., 597.
- Ballerup, Smørum H., 602.
- Ballum Birk 772 f.
- Baltser Murmester i Helsingør
555, 629. — Skrædder 37. —
Berntsen i Kbhvn. 326, 456, 552,
567, 744, 747, 773.
- Bang, Gregers, Tolder og Siseme-
ster i Kbhvn., 197, 464. — Hans
i Kbhvn. 393. — Hans Nielsen,
Tolder i Middelfart, 91, 382,
439. — Jens, Tolder i As-
sens, 92, 218, 220, 382, 430,
454. — Jens Jørgensen 594. —
Kristoffer i Odense 280, 457,
593. — Niels, Erik Hardenbergs
Foged, 16.
- Banner, Adelsfamilie, 435. — Bir-
gitte, Knud Bildes, 318. — Erik,
Hofjunker, 37. — Magdalene,
Iver Krabbes, 104. — Otte An-
dersen 316. — Otte Eriksen
209; jvfr. Ingeborg Skeel.
- Barchman, Hans, Stenhugger p.
Koldinghus, 689.
- Barckenfeld, Hans, i Norge 463.
- Bardestrand, Island, 268.
- Bare Herred 158, 324, 603. — Her-
redsting 167 (?).
- Barleben, Kort, 1602 Lensmand p.
Hveen, 739, 746, 751.
- Barløse, Baag H., 242.
- Barnekov, Johan, Lensmand p.
Roskildegaard, 86, 169, 297, 316,
597, 637, 668; nævnes 5, 19, 23,
33, 35 f., 47, 50, 69, 117, 158,
325, 435, 451. — Kristen, Lens-
mand p. Lundegaard, 1597 til-
lige p. Malmøhus, 1602 p. Lands-
krone Slot, 30, 88, 94, 127, 151,
162, 171, 202, 265, 272, 316,
348, 353, 386—89, 428, 482, 501,
710, 729, 737; nævnes 4, 19,
98, 103, 112, 114, 143, 160, 177,
203, 211, 243, 246, 275, 277, 311,
325, 344, 401, 408 f., 413, 418,
421, 430 ff., 435, 454, 464 f., 467,
485, 505, 511, 533 f., 561, 565 f.,
570, 596, 604 f., 608, 610, 625,
630, 644, 675 f., 694, 701, 703 f.,
721, 732, 745, 748, 750.
- Barsebæk, Harager H., 59, 649.
- Bart, Villum, Stenhugger i Dan-
zig, 507 f.
- Bartholomæus von Wulp (Wilp) i
Korsør 71.
- Basholm, N. Asbo H., 145, 614.
- Basse, Hans Pedersen, Norges Ri-
ges Kansler, 382, 554, 736. —
Inger, Hans Ulvsaks's, 726. —
Margrethe Pedersdatter, Anders

- Hvitfeldts, 554. — Peder, Hofjunker, 1598 Lensmand p. Roskildegaard, 333, 345, 379, 387, 415, 501, 662, 694, 706, 726 f., 747; nævnes 36, 323, 325 f., 328, 339, 407, 413, 426, 448 f., 464, 531, 533, 566, 587, 644, 670, 675, 684, 739, 778.
- Bastbjerg, Kær H., 730.
- Basterup Mølle, Svenstrup Len, 50.
- Bastian Teglbrænder i Blekinge 611 f.
- Bastier, Johan, Trompet, se Bagster.
- Baugaard se Bougart.
- Bavnbæk, Ulvborg H., 349.
- Bay, Jakob, Tolder og Sisemester p. Gulland, 214, 408, (553, 638 f.).
- Beate Otte Brahes se Bilde.
- Beck, Albert, 117. — Jakob, Hofjunker, 1598 Lensmand p. Varberg, 270, 342, 354, 647 f., 737; nævnes 36, 277, 306 f., 311, 325, 413, 424, 451, 467, 477 f., 536, 581 f., 590, 595, 607, 610, 629 f., 644, 675, 696, 704, 749, 759. — Lage, Landsdommer i Sjælland og Lensmand i Ringsted Kloster, 104, 117, 212, 270, 323, 362 f., 373 f., 379, 613, 636, 643, 668, 734; nævnes 19, 23, 34, 36, 50, 56, 66, 74, 81, 108, 134, 166, 221, 237, 244, 258 f., 262, 271 f., 277, 311, 319, 325, 327, 346, 405, 408, 410, 432, 444, 453, 495, 503, 517, 535, 575, 586 f., 599 f., 602, 617, 620, 624, 642, 667, 685, 694, 721. — Sivert, kgl. Sekretær, 1596 Rentemester, 44, 640, 660, 777; nævnes 474 f., 488, 661 f., (680, 682), 684, (695, 711), 713, 723, (728, 733, 745, 748). — Vi-beke, Tønne Galdes, 612 f.
- , Johan, i Kbhvn. 588.
- Bedinge, Lille-, Vemmenhøg H., 345.
- Beekis, Vladislaus, Kongen af Sverrigs og Polens Øverste, 418.
- Bekkegaard, Favraas H., 607.
- Belle, Bjerge H., Jylland, 42.
- Bellinge, Odense H., 539, 546.
- Belov, Henrik, Lensmand p. Tranekær, 1597 p. Kallø, 87, 123, 136, 140, 198, 272, 297, 302, 364, 384 f., 390 f., 407, 428, 445, 486, 514, 525, 668, 670, 733 f., 743, 757, 776; nævnes 1 ff., 19, 67, 96, 116, 161, 170, 196, 204 f., 225, 230, 239, 243, 277, 296, 298, 310, 320, 325 f., 340, 394, 413, 440, 471, 502, 533 f., 552 f., 567, 631, 642 f., 648, 664, 675 f., 694, 709, 746, 750, 765, 778 f.; jvfr. Lisbet Skram.
- Bendstrup, Strø H., 346; jvfr. Brendstrup.
- Bennebo, Tudse H., 733.
- Bent Jensen, Herredsfoged i Lister H., 597. — Lavridsen, Skipper, 174. — Lavridsen, Præst i Skaane, 464.
- Bentz (Bentius), Johan, Dr., Kongens Livlæge, 60.
- Berg, Fromholt, Hofjunker, 36.
- Bergen, Hans, Tolder i Rødby, 92.
- Bergen 19, 199, 277, 380, 505, 740.
- Lagmand se Povl Helgesen.
- Raadmand se Søren Andersen. — Borgere 198, 622. — Ærkebiskopsgaard 731.
- Berghenhus Slot og Len 9, 40, 192, 428. — D a t. 403.
- Berner, Abel, Kannik i Slesvig, 750.
- Bernhuldt, Bartel, i Helsingør 53.
- Bernt Bygmester 363.
- Berte Svend Henriksens 645. — Jvfr. Birgitte.
- Bertel Eskildsen i Tangsgaard 618. — Kristensen, Købmand i Kbhvn., 746. — Sørensen i Dons 256.

- Bessestadgaard, Island, 155, 436, 560.
- Bestekille, Albo H., 425.
- Beyerstorff, Hans, Enspænder, 37.
- Bidstrup, Hovlbjærg H., 77, 526.
- Bierød, Fjære H., 607.
- Bild, Jfr. Berte, 709. — Evert se Vibeke Podebusk. — Henrik 378 f. — Niels, Lensmand p. Laholm, 14 f., 51, 100, 129, 154, 187, 231, 248, 773; nævnes 1, 19, 542, 748. — Predbjørn, Lensmand p. Vinstrup, 1597 p. Hindsgavl, 1602 p. Lundenæs, 131, 189, 222, 265, 314, 371, 385, 648, 727; nævnes 40, 88, 138, 208, 215, 217 f., 237, 260 f., 277, 310, 450, 457, 518, 573 f., 695, 722.
- Bilde, Beate, Otte Brahes, 128, 251, 326 (jvfr. 782), 501, 668, 704. — Birgitte, Kristoffer Galdes, 326, 668. — Jfr. Birgitte Eriksdatter 467, 511, 722. — Erik Fransen 316. — Erik Jensen 223 (?), 629. — Erik Knudsen se Gedske Brockenhuus. — Erik Stensen 10, 62, 185, 223 (?), 237, 258, 296, 331, 371; jvfr. Magdalene Emmiksen. — Eske Jørgensen, 1602 Lensmand p. Helsingborg, 526, 640, 668, 682, 728, 737, 747 f. — Eske Pedersen til Svanholm 314, 326, 668. — Henning 10. — Henrik 189; jvfr. Kristence Viffert. — Hilleborg, Ejler Krafses, 667 f., 725. — Jfr. Hilleborg Eriksdatter 467, 722. — Jfr. Ingeborg 77, 167, 188 f., 230, 377, 526. — Jens Jensen 629. — Jens Klavsen 467 f.; jvfr. Karen Rønnov. — Jørgen 187, 326, 423, 501; jvfr. Margrete Brock. — Klavs Jensen 138, 618, 729, 776. — Knud Eriksen 318. — Maren, Laurids Skrams, 326, 668. — Margrete, Lage Brocks, 344, 358. — Markvard 104, 511. — Mogens se Anne Hvitfeldt. — Oluf 22, 86, 151, 314, 326, 415, 501, 611, 668, 725, 734. — Ove Eriksen 409, 467. — Peder Eriksen 258, 686. — Peder Eskeesen 599. — Sofie, Jakob Seefeldts, 478, 487, 491, 562, 616, 708, 711, 736. — Sten 123. — Sten Jensen, Lensmand p. Tureby, 126, 272, 292, 346, 415, 427, 636; nævnes 190, 561, 618, 629. — Sten Klavsen se Kirsten Lindenov. — Sten Knudsen se Helvig Ulfeldt.
- Bille, Hans, Købmand, 30.
- Binderup, Lille-, Gislum H., 433 f.
- Bing, Anders, 129, 278; jvfr. Anne Pedersdatter Galt.
- Birckholtz, Wolf Joachim, Hofjunker, 36.
- Birgitte, Borgemester Herman Langes i Flensborg, 259. — Lasdatter i Skræ 462. — Niels Krabbes se Skave. — Jvfr. Berte.
- Birkager, Vemmenhøg H., 343.
- Birkende, Bjærg H., Fyen, 48, 80, 224.
- , Skippinge H., 721.
- Birkerød, Gyng H., 321.
- , Lyng-Kronborg H., 43, 196.
- Birkesager, Bare H., 603.
- Birkild, Hjerm H., 350.
- Bisgaard, V. Han H., 349.
- , Hvetbo H., 153.
- Biskoptaarup, Vinding H., 544.
- Bisserup, V. Flakkebjærg H., se Hørishavn.
- Bjelke, Erik, svensk Adelsmand, 393 f., 748. — Svante, svensk Adelsmand, 393 f., 415.
- se Falster, Godske.
- Bjellerup Ladegaard, Støvring H., 20, 125.

- Bjerg (Bierrig), Søren Jensen (Pedersen), Slotspræst p. Antvorskov, 303, 391.
- Bjerregrav, Sønderlyng H., 396.
- Bjerring, Middelsom H., 201.
- Bjærg i Skovby, Halmstad H., 637.
- Bjærgager, Hads H., 749.
- Bjærgby, Gyngø H., 439.
- , Nørre H., Mors, 349.
- , Slots-, Slagelse H., 48.
- Bjærgø Herred, Fyen, 80. — Herredsting 81.
- Herred, Skaane, 422, 706. — Herredsting 167 (?).
- Bjærgø, V. Han H., 349.
- Bjært, Ginding H., 469.
- , N. Tyrstrup H., 149.
- Bjæverskov Herred 436. — Herredsting 24; Herredsfoged se Mikkel Hammer.
- Bjørn, Bjørn Andersen, 34, 183, 244, 299 f.; jvfr. Karen Friis. — Else, Jørgen Friis's, 51, 300. — Truid Bjørnsen se Ermegaard Gyldenstjerne.
- Bjørn Andersen se Bjørn. — Knudsen se Maaneskjold. — Mogensen p. Island 591.
- Bjørndrup, Nørre H., Mors, 349.
- Bjørnsholm, Slet H., 83, 320. — Birk 83.
- Bjørnstrup, Arts H., 435, 750.
- Blangstrup, Baag H., 293.
- Blasius Furniehies, Kongens Smed ved Frederiksborg Slot, 27.
- , Hans, Sognepræst i Karrebæk, 109.
- Bleggrav, Hvetbo H., 153.
- Blekinge 202 f., 278, 304, 361, 367; nævnes 150, 216, 226, 390, 420, 466 f., 496, 518, 536, 594, 597, 611 f., 629 f., 643, 647, 664, 691, 693, 699, 705, 744, 778.
- Blekinge Landsting 304, 321.
- Blenterup, Torne H., 371.
- Blidstrup, Sønder H., Mors, 349.
- Blocke, Villum von, Kong Sigismund af Polens Billedhugger, 535.
- Blome, Didrik, 720.
- Blommeskov, Vordingborg Len, 612.
- Blum, Michael, i Wittenberg 232, 404.
- Blymester, Kristen Kristensen, Præst i Nyborg, 548.
- Bo, Favraas H., 222.
- Boarp, N. Asbo H., jvfr. Buovik.
- Boberup, Gyngø H., 348.
- Bockel, Jakob, Soldat, 646.
- Bockholt, Johan, 1597 Lensmand p. Island, 35, 156 f., 242, 245, 396, 429, 456, 560, 636, 688, 692; nævnes 268, 399, 436, 717, 741; jvfr. Lisbet Urne.
- Boderup, Skyts H., 42, 604.
- Boe Pedersen, Krudtmager, 334.
- Boelberg, Niels Jensen, i V. Asseis 528.
- Bogense 19, 21, 166, 181, 277, 310, 432, 447, 579, 581, 780. — Byfoged se Hans Lavridsen. — Borgere 416, 577.
- Bohl, Styring, Hofjunker, Staldmester, 36, 452. — Wentzel, Enspænder, 37, 75.
- Boineburg se Bommelberg.
- Bolbro mellem Sønderhald og Rugsø H. 553.
- Bolderslev, Ris H. D a t. 237.
- Boller, Bjærgø H., Jylland, 224.
- Bommelberg (Boineburg), Reinhold Fux von, 320, 437, 441.
- Borchgrevinck, Melkior, Kongens Instrumentist, 602.
- Borck, Acatius, fra Preussen 520.
- Borckhausen, Johan, i Helsingør 540.

- Boris Godonov, Storfyrste af Moskva, (615, 671, 684 f., 758).
 Borkart von Haslunde i Nyborg 240. — Enspænder 695.
 Bornholm 164, 171, 177, 187, 215, 265, 294, 299; nævnes 9, 35, 89, 192, 243, 419, 486, 513, 562 ff., 648, 684, 694. — Jvfr. Hammershus.
 — Landsting 56, 180, 244.
 Borre, Anders, Byfoged i Faaborg, 91, 430, 454.
 Borre, Møen, 187.
 Borreby, Odense H., 539.
 Borrebygaard, Malmøhus Len, 47.
 Borris, Bølling H., 199.
 Borum, Framlev H., 524.
 Borup, N. Asbo H., 145.
 Bosand, Island, 714.
 Bostrup, Nørre H., Salling, 622.
 Botorp, Frillesaas S., Fjære H., 182, 221.
 Bougart (Baugaard), Jesper, Murmester og Stenhugger p. Kronborg, 343, 346, 499, (544), 690, 692, (771).
 Braaby, Ringsted H., 187.
 Brade, Villum, 420.
 Brag, Jens, Byfoged i Kerteminde, 91.
 Bragernes, Norge, 714.
 Brahe, Aksel († 1551), 288. — Aksel, Lensmand p. Helsingborg, 1602 p. Dalum Kloster, 113, 122, 135, 140, 148 f., 171, 190, 244, 265, 272, 301, 321, 348, 352, 354, 392 ff., 407, 428, 438, 486, 600, 640, 655, 694, 710, 721 f., 729, 734, 743, 750, 753, 758; nævnes 19, 32, 67, 106, 110, 147, 170, 204, 230, 243, 277, 311, 325, 340, 394, 401, 413, 416, 430, 437, 439, 456, 461, 467, 471, 481, 483, 502, 507, 513, 533, 546, 554, 558, 566, 573, 598, 629 f., 644, 656, 659, 669, 695, 702 f., 705, 713, 751.
 — Beate, Jørgen Lykkes, 285 f., 326, 458, 501, 668. — Henrik se Lene Thott. — Holger Jensen 35, 398. — Jørgen Ottesen, Lensmand p. Varberg, 128, 235, 265, 270, 278, 324, 501, 600; nævnes 1, 12, 19, 96, 98, 101, 115, 139, 180, 182, 204, 221, 325, 342 f., 348, 437, 602, 748; jvfr. Ingeborg Parsberg. — Knud, Lensmand p. Aarhusgaard, 1602 p. Bygholm, 87, 94, 133, 151, 222, 270, 350, 361 f., 384 f., 491, 525, 652, 708 f., 717 ff., 734, 737, 759; nævnes 11, 19, 24, 81, 96, 114 f., 161, 208, 217, 236, 239, 243, 277, 310, 325 f., 334, 407, 413, 450, 461, 532, 534, 565, 638, 644 ff., 670, 674 ff., 686, 688, 693, 722, 733, 764. — Lage se Gørvæl Faddersdatter Sparre. — Margrete Ottesdatter, Kristen Skeels, 79, 87, 151, 159, 320, 345, 475. — Otte se Beate Bilde. — Peder Jensen, Lensmand p. Sølvitsborg, 35, 43, 57 f., 89, 100 f., 151, 354, 381, 397 f., 458, 493, 501, 668; nævnes 19, 40, 45, 69, 325, 498, 584; jvfr. Margrete Gjøe. — Sofie, Otto Thotts, 501. — Jfr. Sofie 501. — Sten Ottesen, Lensmand p. Kallundborg, 99, 120 f., 141, 166, 180, 265, 272, 301, 345, 352, 355, 360, 364, 374, 384 f., 387, 389, 393 f., 415, 435, 479, 600, 640, 642 f., 660, 668, 694, 721, 743, 747, 750, 757, 773, 776; nævnes 19, 40, 67, 69, 106, 163, 170, 229, 243, 251, 264, 277, 311, 322, 325, 340, 346, 408, 413, 429, 437, 449, 453 f., 457, 486, 502, 532, 535, 570 f., 578, 583, 587, 589, 592,

- 597 f., 609, 628, 645, 654, 670, 675 f., 707, 718. — Tyge Jensen 35, 398. — Tyge Ottesen, Lensmand p. Hveen, 97, 113, 115 f., 168, 170, 725, 751. — Tønne Jørgensen 600, 668.
- Brahe (i Sverrig), Erik, 561.
- Bram, Henrik, se Brem. — Las 589.
- Bramminge, Gørding H., 289.
- Bramstrup, Lille-, Bare H., 603.
- Brandenburg. Markgreve se Georg Frederik; Markgreve og Kurfyrste se Joakim Frederik; Kurfyrstinde se Katrine; Markgrevinde se Anna Katrine. — Jvfr. Kasper.
- Brandi, Mads, Borgemester i Skagen, 385.
- Brandis, Daniel, fra Hamborg 194, 228.
- Brands, Gert, i Danzig 668.
- Bratsberg Len, Norge, 40, 165, 245, 593.
- Brearød, Lille-, Fjære H., 607. — Store- 607.
- Bredal, Mads Rasmussen, Præst i Vigersted, 739.
- Bredal, Hatting H., 518.
- Brederød, Strø H., 201.
- Bredsted, Bredsted A., 577.
- Bregne Herred, Blekinge, 200, 420, 764.
- Bregnemose, Odense H., 293.
- Brekilde, N. Asbo H., 145.
- Brem, Henrik, i Kbhvn. 719.
- Bromen 521, 672, 761. — Borgere 268. — Jvfr. Herman, Mikkel. — Stift 51.
- Brendekilde, Odense H., 539.
- Brender, Jakob, i Kbhvn. 267.
- Brendstrup (? Bendstrup, Strø H.) 23.
- Brente, Ods H., 578.
- Brerød, Gyngø H., 513, 570.
- Brevingsk, Peder, i Kbhvn. 171 f.
- Peder, Kongens Adelsburs, 388 f.
- Brinck, Erik, i Duerød 69.
- Bringsholt, Fjære H., 607.
- Brobjerg ved Aarhus 617.
- Eng, Bare H., 641, 650.
- Broby, Gyngø H., 111, 438.
- , Næsbyhoved-, Odense H., 293.
- Brock, Eske, 1596 Lensmand p. Dronningborg, 13, 20, 24, 55, 115, 124 f., 140, 166, 265, 272, 302, 350, 361 f., 380, 384 f., 407, 427, 440, 445, 480, 486, 491, 522, 640, 652, 668, 671, 694, 737, 752, 773, 776; nævnes 11, 19, 67 f., 153, 169 f., 201 f., 208, 217, 230, 239, 243, 277, 304, 307, 309 f., 314, 319, 325 f., 340, (341), 344, 394, 413, 450, 477, 484, 502, 506 f., 533 f., 552 f., 558, 560, 562, 565, 573, 610, 615, 676, 711, 742, 751. — Lage se Margrete Bilde. — Margrete, Jørgen Bilde, 640, 747. — Morten se Anne Skovgaard.
- , Kristen, 22, 698.
- Brockenhuus, Ejler, 468, 499, 705, 740, 748, 776. — Frans 325, 668. — Gedske Mikkelsdatter, Erik Bilde, 467. — Johan 295, 378 f., 718. — Jørgen, kgl. Sekretær, 1, 36, 410, 489, 494, 731, 780. — Keld 273, 476, 645, 736, 759. — Klavs 185. — Lavrids, Lensmand p. Nyborg Slot og i Salling Herred, 130 f., 136 f., 209, 265, 356, 371, 384 f., 447, 450 f., 467, 495 f., 499, 514, 601, 722; nævnes 7 f., 19, 23, 36, 42, 47 f., 51, 54, 56, 104, 135, 154, 208, 211 f., 215, 217 ff., 232, 237, 240, 243, 245 ff., 257, 273, 277, 310, 325, 327, 335, 400, 407, 412 f., 424, 430, 432, 434, 454, 469, 471, 488, 497, 509, 512, 515, 523, 529, 533, 535 f., 548—52, 559, 567,

- 573, 592. — Oluf 95 f., 300 f., 468. — Otte 21. — Jfr. Rigborg Lavridsdatter 209, 409, 426.
- Brogaard, Nørre- og Sønder, Hvetbo H., 730.
- Broholm, Odense H., 296.
- Bromølle, Skippinge H., 578.
- , Skaane, 566.
- Brokilde, N. Asbo H. (?), 614.
- Brorup, Ø. Flakkebjerg H., 116, 621.
- Bruer, Joen, af Alkmaar, Skipper, 424.
- Brumme, Søren, i Vordingborg 493.
- Brun (af Adel), Hans, Skibskaptein, 635. — Niels 326, 668.
- , Anders, Byfoged i Kolding, 245, 383. — Anders i Søndersø, Sandemand, 716. — Hans i Ystad, Salpetersyder, 158. — Herman 42. — Herman i Nakskov 226. — Jakob, Borgemester i Kbhvn., 69, 241, 250 f., 267, 540. — Jens, Byfoged og Tolder i Rønneby, 93, 354. — Joakim, Kongens Lakaj, Sølvpop, 494, 550, 557, 583. — Lavrids i Bagsværd 602, 663, 779. — Peder, Byfoged i Halmstad, 93. — Vitus i Møllerup 477, 573. — Jvfr. Niels og Rasmus (Brunsen).
- Brunsvig, By, 681. — Borgere 10.
- Brunsvig, Jvfr. Hans.
- Brunsvig-Lyneborg, Fyrstehus, 4. — Hertug se Magnus; Hertuginde se Dorothea.
- Brunsvig-Wolfenbüttel. Hertuginde se Elisabeth.
- Brusgaard, Galten H., 440.
- Brylle, Odense H., 539.
- Brynel Jakobsen, Baadsmand, 268.
- Bryske, Ejler, 244, 278, 640, 746. — Jørgen se Margrete Norby. — Karen, Iver Ovesen Lunges, 143, 199, 640. — Karl, Lensmand p. Københavns Slot, 1597 p. Rugaard, 131, 199, 222, 261, 265, 290, 331, 371, 385, 390, 467, 476, 504, 525, 577, 640, 671, 718, 722, 737, 756 f.; nævnes 5, 18 f., 29, 41, 142, 149, 160, 208, 215, 217, 223, 240, 267, 280, 416, 423 f., 450, 518, 615, 657, 711, 762. — Kristence, Thomas Fastis, 568, 640. — Tønne 640.
- Brænderup, Vends H., 58.
- Brønderslev, Vester-Børglum H., 153.
- Brønnild Olsen, Skipper, 174.
- Brørup, Vor H., 692, 779.
- Bubbert, Johan, Vintapper i Helsingør, 644. — Villum 644.
- Budde, Gotslaf, Lensmand p. Børglum Kloster, 51, 83, 265, 622, 628, 706, 730, 776.
- Buderup, Hornum H., 352.
- Budtz, Hans, Arkelimester paa Kronborg, 401, 517, 555, 582, 628 f. — Johan i Horsens 528.
- Buedrup (? Bonderup, Torne H.) 371.
- Bundgaard, Hindborg H., 621.
- Bunkeflod, Oksie H., 373 f., 377 f.
- Buovik (? Boarp, N. Asbo H.) 614.
- Burgraf, Henrik, i Kbhvn. 490.
- Burholt, Børglum H., 757.
- Burlev, Bare H., 167, 506, 596, 603.
- Bursvig p. Gulland 154.
- Bursø, Fuglse H., 212.
- Busk (Busch), Frederik, Borgemester og Tolder i Ringkøbing, 110, 210, 312, 376. — Hans, Kappellan, 512 f. — Niels 137.
- Buskeby, Tybjerg H., 694.
- Buter, Wessendt, Enspænder, 37.
- Butsemale, Medelstad H., 558, 610.
- Buttmands, Gertrud, Oldfrue p. Koldinghus, 689.

- Bygholm Slot og Len 13, 49 f., 59, 133, 336, 361 f., 375, 717, 719, 722 f.; nævnes 11, 94, 164, 217, 239, 325, 450, 474, 522, 534, 644, 676, 718. — Mølle 474, 764.
- Bülów, Hans, Køgemester, 36. — Joakim, Hofjunker, 1598 Jægermester, Skibshovedsmand, 36, 318 f., 403.
- Byrum, Læsø, 559.
- Byssegaard, Aarstad H., 182, 221.
- Bäetiaz, Dominicus, Bygmester, 567.
- Bækkegaard, Halmstad H., 12.
- Bækkeskov, Villands H., 144, 177, 351 f., 401.
- Bødker (Bøddicher), Adam, i Kbhvn. 706. — Søren 737.
- Bødstrup, Langeland, 635.
- Bøgebjærgetslet, Bare H., 603.
- Bøgild, Lysgaard H., 724.
- Bøgvad, Anders, i Kolding 245. — Jakob i Kolding 527. — Jørgen i Kolding 527.
- Bølle, Mads Eriksen († 1539), 288.
- Bønved Hovedgaard, Falster, 23 f., 87, 297, 451.
- Børge Andersen, Byfoged i Varberg, 93.
- Børglum, Børglum H., 288. — Herred 439. — Kloster 288.
- Børringe Kloster 3, 30, 153, 666. — D a t. 640 f.
- Bøserup, Hasle-, Vemmenhøg H., 348.
- Bøvling Slot og Len 100, 124, 169, 303, 349, 357 f., 381; nævnes 87, 94, 244, 428, 474, 562, 564, 685.
- Caluer, Mathias**, 53 f.
- Campen, Joakim von, Borgemester i Hamborg, 453.
- Castrop, Kasper, Apoteker, 37, 606.
- Charisius, Jonas, Dr., i Tyske Kancelli 6, 598, 699 f.
- Christian III, Konge, 516.
- Christian IV, Konge, 3, 641, (762, 771).
- Christian I, Kurfyrste af Sachsen, 743, 757.
- Christian (Christiern) se Kristen.
- Chytræus, Herman (Veianus), 442.
- Cimbrishamn se Sømmershavn.
- Clare Mads Knudsens i Aahus 504.
- Clementsén, Niels, til Avnsbjærg 448.
- Colling, Peder, se Kolding.
- Coltermand, Gert, 474, 510.
- Constantinus, Borgemester i Danzig, se Giese.
- Daa, Herluf Jørgensen**, Skibshovedsmand, Lensmand i Nunnekloster, 759 f.; nævnes 2, 35, 148, 379, 396, 429, 439, 490 f., 633 f., 761. — Hilleborg Klavsdatter, Jørgen Skrams, 325, 668. — Jfr. Hilleborg Olufsdatter 209, 668. — Jørgen Eriksen til Snedinge 7, 90, 245, 382, 429, 438 f. — Klavs Olufsen 668. — Oluf 7, 209, 267, 314, 326, 415; jvfr. Dorte Friis.
- Daabelsten, Henrik, Byfoged i Malmø, 92, 353, 430, 454. — Henrik i Boderup 604.
- Dagelykke Slette, Lyng-Kronborg H., 418, 422.
- Dagstrup, Laholms Len, 558. —, Medelstad H., 610.
- Dal, Fleskum H., 395.
- Dalby, Fakse H., 194, 229. —, Gerlev H., 758. — Kloster 89, 130, 151, 245, 428, 728.
- Daler, Lø H., 308 f., 473, 493, 543.
- Dalerne Len, Norge, 178.

- Dalhusen, Hans, Møntmester, 327.
 Dallerup, Gern H., 85.
 Dallin, Anders Bentsen, Mag., dansk Hofprædikant, 37, 183, 279, 338.
 Dalum Kloster 122, 302, 356, 457, 477, 729, 753; nævnes 9, 87, 173, 191, 455. — Birketing 296.
 Damert (Dannert), Henrik, Stenhugger i Lybæk, 535, 621.
 Damme, Møen, jvfr. Tammisby.
 Daniel, Hr., Kapellan i Lund, 713.
 Danzig 30, 136, 326 f., 386, 503, 507, 511, 519, 620, 641, 668, 753, 756. — Borgemester se Konstantin Giese.
 Darum, Gørding H., 572, 659, 720.
 Davbjærg, Fjends H., 81.
 David Fyrbøder 37. — Hansen, Mag., Superintendent p. Guland og Præst i Visby, se Dy-lefeldt. — Hansen, Tolder i Helsingør, 189, 227. — Jakobsen, Byfoged i Helsingborg, 354. — Jørgensen, Kongens Kammer-tjener, 546. — Petersen, Borge-mester i Malmø, 502.
 Dehlen (Delden), Herman von, i Kbhvn. 463, 490. — Villumke von 420.
 Dellebjærg, Gyngø H., 348.
 Dengsøgaard, Middelsom H., 507.
 Didrik Guldsmid se Fuiren. — Pandesvend 495. — von Nus, Skomager i Kbhvn., 426.
 Dines Jensen i Bendstrup 346 f. — Nielsen 82.
 Doense, Vebbestrup S., Hindsted H., 196.
 Dohna, Kristoffer von, 397.
 Dollerup, Anst H., 695.
 Domianus Albretsen, Hr., i Herslev 46.
 Dominikus Jansen 620.
 Dons, Brusk H., 256.
 Dorn, Markus, Borgemester i Slangerup, 31.
 Dornitzer, Hans, Plattenslager i Kbhvn., 323.
 Dorothea, Christian III's Dronning, 524.
 Dorothea, Hertuginde af Brunsvig-Lyneborg, Christian IV's Faster, 395.
 Dorothea (Dorete) Tyges i Skaftelev 621.
 Draaby, Horns H., Sjælland, 146. —, Mols H., 161, 664. —, Nørre-, Nørre H., Mors. 349. — Sønder- 349.
 Dragsholm Slot og Len 121, 158, 252, 266, 301, 328, 360, 375, 486; nævnes 5, 9, 16, 69, 173, 191, 313, 325, 345 f., 413, 422, 427, 449, 457, 470, 531 f., 575, 578, 587, 592, 657, 660 f., 675, 686, 706, 708, 775, 778. — Foged og Skriver se Frederik Falckener. — Mølle 592.
 Dragstrup, Holbo H., 359.
 Dragør, Amager, 565.
 Drammen 770.
 Dramstrup, Merløse H., 160.
 Dreier se Dreyer.
 Dresden. Jvfr. Anders, Kristofer, Støer.
 Dresler, Jørgen, Bøsemager paa Kronborg, 102, 451 f., 499, 639.
 Dresselberg, Anders, 121, 231, 243, 326, 386, 393, 402, 404, 454, 600, 644, 668, 670, 685, 699 f., 747, 751 f. — Vilhelm, Ærkedegn i Lund, 58, 114, 121, 143, 326, 517, 668.
 Dreyer (Meyer), Hans, Toldskriver, siden Tolder i Helsingør, 57 f., 101, 189, 319, 415, 425, 489, 556, 608, 642, 683, 708. — Henrik, Enspænder, 37, 684.
 Dronningborg Slot og Len 13, 20,

- 24, 55, 70, 79, 115, 124 f., 153, 302, 304, 326, 336, 350, 361 f., 484, 610; nævnes 5, 9, 11, 173, 192, 217, 239, 286, 309, 325, 413, 427, 450, 533, 562, 565, 573, 676.
- Dronningmølle, Holbo H., 142, 705.
- Droppemagle, Medelstad H., 558, 610.
- Drosselbjærg, Løve H., 677.
- Due, Henrik, Landfoged paa Gulland, 365, 410.
- Due se Taube.
- Dueholm Kloster og Len 87, 151, 281, 384, 480, 493, 533.
- Duerød, Lister H., 69.
- Dulant, Englænder, 667, 772.
- Dundee, Skotland, 27.
- Durham, Aleksander, Admiral, 379, 396, 441, 622 f., 651; jvfr. Mette Urne. — Jakob 650 f.
- Durup, Harre H., 45.
- Dybe, Vandfuld H., 76.
- Dybsø, Hammer H., 712.
- Dylefeldt, David Hansen, Mag., Superintendent p. Gulland og Præst i Visby, 193.
- Dyngby, Hads H., 749.
- Dünkerken 528.
- Dyrby, Nørhald H., 125.
- Dyre, Klavs Jensen, Sekretær, 2, 103, 177, 397, 410, 435, 702.
- Dysted, Hammer H., 710.
- Dystrup, Nørre H., Raanders A., 526, 560.
- Dærup, Baag H., 623.
- Døinge, Luggude H., 558, 629.
- Dølby, Hindborg H., 104.
- Dellefjelde, Musse H., 212.
- Dørup, Tyrsting H., 82.
- E**berup, N. Asbo H., 145, 484.
- , Voldborg H., 437. — Mølle 50.
- Ecker, Peter, Kongens Skrædder, 165, 446, 452, 489.
- Edvard Fortunatus, Markgreve af Baden, 373.
- Egbert, Wilhelm, i Kongens Kantori 194.
- Egebjærg, Ods H., 653.
- Egebæk, Lyng-Kronborg H., 661.
- Egendorf, Johan, i Kbhvn. 267, 326.
- Egesborg, Vester-, Hammer H., 187.
- Egesholm, Bare H., 603.
- Eggert Hansen, Tolder i Kerteminde, 91, 315, 430.
- Egholm, Kær H., 768.
- Egholt, Anst H., 240, 472.
- Eigdrup (? Ejstrup, Nørhald H.) 153.
- Eisenberg, Elias, kgl. Sekretær, 39.
- Ejer, Vor H., 478.
- Ejerslev, Nørre H., Mors, 468.
- Ejlby-Lunde, Skovby H., 58, 149.
- Ejler Jakobsen, Slotsfoged p. Vordingborg Slot, 1601 Tolder i Vordingborg, 11, 658. — Thomessen i Malmø 640.
- Ejlskov, Skovby H., 717.
- Ejstrup, Nørhald H., jvfr. Eigdrup.
- Eketonge, Halmstad H., 12, 582.
- Elbing 503, 605.
- Elbo Herred 278.
- Elbæk, Vor H., 279.
- Elfsborg Slot, Sverrig, 171.
- Elisabeth, Dronning af England, (178), 179, (195, 469, 489, 494).
- Elisabeth, Hertug Henrik Julius af Brunsvig-Wolfenbüttels Gemalinde, 171, 179, (772).
- Elisabeth, Gustav Vasas Datter, Hertuginde af Meklenborg, 97.
- Elisabeth (Lisbet), Anders Thotts, se Rosenkrantz. — Søren Pedersens i Kolding 529. — Karllessein 13. — Jvfr. Elsebe.

- Elkær, Peder, Skovrider i Hald Len, 742.
- Ellegaard, Skovby H., 717.
- Elleholm, Blekinge, 19, 69, 139, 166, 277, 447, 469. — Byfoged og Sisemester se Jakob Hofman, Rasmus Hansen
- Ellerbæk, Skodborg H., 350.
- Ellerup, Gudme H., 160.
- Ellidshøj, Hornum H., 201.
- Elline Focas Stafrofskis i Kbhvn. 591. — Jensdatter, Las Lets i Enslev, 94.
- Elmelunde Gaard, Møen, 120, 225, 301, 624, 677.
- Elne, Las Pedersens i S. Møinge, 697.
- Else Hansdatter, Didrik Fuirens, 619. — Jens Lavridsens i Rørum 4. — Pallesdatter i Malmø 603.
- Elsebe Lambrekts i Ribe 62. — Jvfr. Elisabeth.
- Elsendorf, Valter, 178.
- Elsted, V. Lisbjærg H., 383.
- Elsø, Sønder H., Mors, 349.
- Eltang, Brusk H., 528.
- Emden 404, 469, 494, 761, 770, 775. — D a t. 494. — Jvfr. Herman.
- Emeryd, Medelstad H., 321.
- Emmiksén, Magdalene, Erik Bildes, 266, 331. — Mette, Jørgen Tidemands, 371, 761.
- Ender. Jvfr. Anders.
- Enderslev, Bjæverskov H., 194, 229.
- Engebølle, Fuglse H., 752.
- Engelbrekt Henriksen i Kbhvn. 715.
- Engelholm, Skaane, 21, 107. — Laksegaard 107.
- England 2, 59, 144, 162, 178 f., 195, 201, 272, 469, 489, 569, 667, 745. — Dronning se Elisabeth.
- Enslev, Hovlbjærg H., 94. —, Tønnersø H., 485.
- Entfeller, Hans Wulf, Rotgieter i Helsingør, 600 f., 713.
- Erdrup, Slagelse H., 377, 777.
- Erich, Augustus, Sekretær i Ty-ske Kancelli, 37, 155, 567, 606.
- Erik, kgl. Skipper, 30. — Gustafsen se Sparre. — Hansen, Byfoged og Sisemester i Rønneby, 455. — Jensen i Vedhovedgaard 81. — Lavridsen 284. — Mogensén se Mormand. — Rasmussen, Byfoged og Sisemester i Rønneby, 431. — Stensen i Sorø Skole 451.
- Erikstrup, Gyngé H., 348.
- Erland Lavridsen i Kyrsvig 656.
- Ernst, Herman, Kongens Trommeter, 37, 194, 314.
- Ersholt, V. Flakkebjærg H., 773.
- Erslev, Nørre H., Mors, 349.
- Eskebjærggaard (nu Schelenborg), Bjærgé H., Fyen, 122, 302, 358, 428, 455, 529.
- Eskerød, Froste H., 348.
- Eskild i Krogsemagle 69 f.
- Eskildstrup, Ods H., 654.
- , Skovby H., 577.
- , Kirke-, Merløse H., 682.
- Esløf Mark (? Islemark, Rødovre S., Sokkelunds H.) 226.
- Esrom Ladegaard, Holbo H., 213, 332 f., 352, 547 f., 697. — Mølle 771.
- Esterbølle, Skovby H., 293.
- Estrup, Skanderborg Len, 255.
- Ettrupgaard, Tønnersø H., 584.
- Etvig se Johan.
- Eveldrup, Rinds H., 560, 709.
- EvertKandestøber p. Kronborg 579.
- Eggeøre, Froste H., 618.
- Faaborg 19, 21, 166, 182, 277, 310, 447, 579. — Byfoged se Anders Borre.
- Faarstrup, V. Flakkebjærg H., 262 f., 652.

- Facke, Bernt, Toldskriver i Helsingør, 558, 609.
- Fadder Madsen, Fru Gørvel Faddersdatter Sparres Foged, 482, 596, 603, 672.
- Fakse Herred 434. — Herredsting 24; Herredsfoged se Jens Olsen.
- Falckener (Folckner), Frederik, Slotsskriver p. Dragsholm, senere p. Roskildegaard, 1598 Forstander for Duebrødre Hospital i Roskilde, 216, 225, 266, 317.
- Falk, Jens, se Mormand.
- Falkenberg, Halland, 447, 496; nævnes 19, 21, 166, 204, 268, 277, 311, 581. — Byfoged se Knud Hjelm. — Borgere 496.
- Falkensten. D a t. 714.
- Falster, Jens, 597, 624; jvfr. Anne Hansdatter Baden. — Jfr. Johanne Jensdatter 597. — Jfr. Sidsel Jensdatter 597. — Inger Mogensdatter, Korfits Lavridsen Rosengjedes, 325, 668.
- Falster 65, 185 f., 202 ff., 230, 316; nævnes 23, 243, 454, 459, 474, 488, 643 f., 694, 751.
- Landsting 34, 56, 66, 244.
- Falsterbo 67, 447; nævnes 19, 166, 193, 203, 277, 311, 579. — Byfoged se Jakob Hansen.
- Fangel, Odense H., 398, 539, 546.
- Farsbølle, Skovby H., 722.
- Farshave, Jetsmark S., Hvetbo H., 153.
- Farstrup, Slet H., 252.
- Farum, Ølstykke H., 18, 29.
- Faster, Bølling H., 199.
- Fasti, Palle, 775. — Thomas 75, 110, 132, 400, 441, 465; jvfr. Kristence Brysle.
- Favraas Herred 101.
- Favrholm, Peder, 44.
- Favrholm Ladegaard, Lyngre-Fredriksborg H., 213, 352.
- Favsing, Hjerm H., 178.
- Fechtel, Jakob, i Malmø 604.
- Fedstrup Mark, V. Horne H., 508.
- Feet, Jost, i Flensborg 436.
- Feger, Hans, Huskok p. Frederiksborg Slot, 21, 223, 690.
- Fejø 433, 702.
- Fensholt, Hads H., 79.
- Feodor I, Storfyrste af Moskva, 162.
- Festenbergh, Kristoffer von, se Pax.
- Figtel, Jakob, se Fechtel.
- Filip III, Konge af Spanien, 769.
- Fillerup, Hads H., 75.
- Fincke, Thomas, Dr., Professor ved Kbhvns Univ., 163, 479, 483, 516, 651, 753, 765.
- Finje, Gyngø H., 338, 513.
- Finland 746.
- Finmarken 90, 275, 382, 634, 671.
- Finstrupgaard, Fleskum H., 300, 395, 560, 709.
- Firgaarde, Hjemslev H., 461.
- Fischer (Fisker) se Joakim, Nikkel.
- Fjallerslev, Sønder H., Mors, 349.
- Fjand, Ulvborg H., 350.
- Fjelie, Torne H., 128.
- Fjelkinge, Villands H., 504.
- Fjellelunde, Aarstad H., 182, 221.
- Fjellerup, Nørre Herred, Randers A., 659.
- Fjends Herred 124, 150, 225.
- Fjenneslev, Kirke-, Alsted H., 761.
- Fjenneslevmagle, Alsted H., 183.
- Fjære Herred 451. — Herredsting 148.
- Flade, Nørre H., Mors, 349.
- Flakkebjerg, V. Flakkebjerg H., 374.
- Herred 304, 632. — Herredsfoged se Peder Skriver.
- Flakkebæk paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig 647 f., 773, 780.
- Flatø Havn, Bardstrand Syssel, Island, 268.

- Flemløse, Mag. Peder Jakobsen, 238.
- Flemløse, Baag H., 623.
- Flensborg 223, 416, 571, 780. — Borgemester se Herman Lange, Gert v. Merfelt. — Borgere 296, 436, 571.
- Flensborghus Slot og Len 54, 687. — *D a t.* 49.
- Flensted, Gern H., 466.
- Fliet Movridsen i Sundbyvester 555.
- Flintinge, Musse H., 290.
- Fly, Fjends H., 171.
- Flødstrup, Vinding H., 232.
- Fock, Elline, i Kbhvn. se Elline.
- Fodby, Ø. Flakkebjærg H., 109. — Gaard 251.
- Fodslette, Langeland, 635.
- Fodstad, Halmstad H., 608.
- Folcke, Berendt, Toldskriver, se Facke.
- Folckner, Frederik, se Falckener.
- Folkestad, Halmstad H., 608.
- Follerup, Brusk H., 371. — Mølle 371.
- Forshelle, Inlands Fregne H., Baahus Len, 424.
- Forum, Skads H., 613.
- Foss, Desiderius, Præst ved Frue Kirke i Kbhvn., 338, 460.
- Fovslet, Tyrstrup H., 259.
- Fox, Joakim, i Helsingør 555.
- Framlev Herred 461. — Herredsfoged se Anders Pedersen.
- Francke, Hans, i Landskrone, Salpetersyder, 158.
- Franecker, Friesland. — Borgere 6, 699. — Universitet 6.
- Frankfurt 771.
- Frankrig 144, 674. — Konge se Henrik.
- Frans Jensen, Klejnsmed, 228. — Lavridsen 284. — Sørensen i Lindved 242.
- Fraugde, Aasum H., 80.
- Fredberg, Jens, 295.
- Frederik II, Konge, 241, (250, 303), 539, 578, 608, 641, (781).
- Frederik, Christian IV's Søn, født og død 1599, 414.
- Frederik Skriver p. Roskildegaard se Falckener. — Sporemager 249.
- Frederiksborg Slot og Len 22, 24, 27, 31, (96), 102 ff., 107, 118, 137, 145, 158, 170, 187, 195, 206, 213, 216, 237, 257 f., 275, 328, 338, 368 ff., 396 f., 452, 470, 480, 489, 593, 645, 652, 671 f., 675, 679 ff., 692, 698, 778; nævnes 38, 49, 54, 98, 146, 178, 182, 184, 191, 207, 211, 243, 266, 282, 303, 309, 312, 319 f., 325 f., 329, 336 f., 339, 345 f., 352, 411, 413 f., 424, 426, 434, 442, 483, 490, 494, 498, 509, 514, 532 ff., 542, 544 f., 558, 577, 587, 607, 625 f., 632, 635, 637 f., 657, 665, 678, 686 f., 690, 693, 697 f., 733, 739, 749, 771, 777. — Slotsskriver se Hans Pedersen, Hans Skriver, Niels Pedersen; Slotsprædikant se Kristen Stub. — Apoteket 23, 698. — Boldhus 98, 103. — Dyrehaven 22, 105, 475. — Haven 105. — Kirken 698. — Kro (gamle og nye) 49, 106 f., 368, 460. — Mølle 104. — Skolen 698. — Vandkunsten 516, 626. — Nye Vej 105. — Vogngaarden 33. — *D a t.* 4, 18, 21 ff., 27—33, 43, 47, 96, 101—7, 142, 145—48, 170, 181 f., 204—12, 215 ff., 266, 273, 275 f., 278, 316 ff., 320 ff., 326, 338 f., 343, 346 f., 359, 368 ff., 415—20, 422, 426, 445, 451 f., 457—62, 469—75, 478 f., 483, 487—90, 492—95, 586 f., 626, 631 f., 650 ff., 675—82, 684, 686—90, 694—700, 732, 777—80.
- Birketing. Tingfoged se Oluf Jensen.

- Frederikstad, Norge, 19, 277.
- Fregne, Fregne H., Baahus Len, 424.
- Freiberg se Fredberg.
- Frenderup (Frenderød), Gyngge H., 439.
- , Ods H., 578.
- Frenninge, Færs H., 146.
- Freslev, Ringsted H., 721.
- Freske, Henrik, Raadmand i Køge, 669, 684.
- Friberg, Donatius von, i Helsingør 452. — Jørgen von, i Slangerup, Bygmester, 369 f., 577, 675, 681, 698 f., 732 f., (771).
- Friesland 85.
- Friis (Vaaben: 3 Egern), Jfr. Berte Nielsdatter, 209. — Dorte, Oluf Daas, 747. — Elisabeth, Jakob Hvitfeldts, 209. — Karen, Bjørn Andersen Bjørns, 34, 292, 299. — Kristen, Lensmand p. Antvorskov, Kansler, 36, 49, 61, 113, 139 f., 168, 170, 200, 214, 393 f., 407, (415), 445, (494), 501, 525, 640, 655, 660, 675, 753, (773); nævnes 1, 38, 66, 243, 263, 453, (474, 489, 528), 592, 623, (625, 702, 708), 752, (769). — Niels, 1597 Lensmand p. Tranekær, 132, 209, 276, 280, 356, 382, 392, 514, 599, 747; nævnes 200, 277, 308, 310, 322, 413, 533, 706, 751.
- (Skaktavl), Albert, Lensmand p. Aakær, 1597 p. Riberhus, 65, 99, 119, 123, 140, 222, 260, 272, 302, 357, 375, 385, 389, 407, 427, 444 f., 486, 492 f., 549; nævnes 3, 62, 74 f., 78 f., 96, 161 f., 170, 172, 177, 201, 218, 221, 223, 226 f., 230, 237, 239, 242 f., 245, 259, 261, 277, 289, 299 f., 309 f., 340, 394, 442, 446, 473, 477, 502, 521, 543, 562, 564, 572, 574, 576, 596, 613, (659), 719, 725. — Iver, i Danske Kancelli, 4, 36, 525 f., 532, 560, 602, 638, 659, 709, 744, 749. — Jørgen Iversen, Landsdommer i Nørrejylland, Lensmand p. Hald, 1601 Statholder i Norge, 51, 65, 88, 94, 107, 123 f., 218, 272, 300, 302 f., 316, 348, 350, 375 f., 384 f., 390 f., 395, 407, 427, 445, 486, 776; nævnes 19, 34, 45, 49, 56, 60, 66 f., 70, 79, 150, 178 f., 195, 230, 239 f., 243, 252, 261, 277, 308 ff., 320, 325, 340, 351, 394, 413, 420, 423, 440, 462, 468, 472, 502, 525 f., 533, 560, 562, 567, 569, 576, 675, 719. — Margrete, Didrik Høckens, 776.
- Friis, Kristen, Byfoged og Tolder i Ystad, 93, 193, 353, 430, (449, 532). — Lavrids, Tolder p. Skagen, 172, (184), 283, 291, 385. — Lavrids, Kongens Skipper, 174, 274.
- Frillesaas, Fjære H., 607.
- Froste Herred 158, 466 f., 617, 703.
- Fruer Møllested, Anst H., 695.
- Frær, Hellum H., 341.
- Frølich, Bernt, Købmand i Kbhvn., 493, 706.
- Frørup, Vinding H., 491.
- Froslev, Stævns H., 677.
- , Sønder H., Mors, 349. — Gaard 375 f., 448.
- Frøstrup, V. Han H., 349.
- Fuchs, Baltser, i Tyske Kancelli 37, 674. — Jakob, Trommeter, 37.
- Fugl, Lavrids, 259.
- Fuglebjærg, Ø. Flakkebjærg H., 687.
- Fuglesang, Rønnebjærg H., 98.
- Fuglsang, Ansager S., Ø. Horne H., 291.
- Fuiren, Didrik, Guldsmed, 619,

- 757, 773. — Henrik i Kbhvn. 490.
- Fuldby, Alsted H., 135.
- Funcke, Bernt, Blytækker, 645.
- Furniehies se Blasius.
- Fyen 135, 236, 306; nævnes 144, 215, 249, 256, 259, 670, 694 f.
- Landsting 221, 292 f., 295 f.; nævnes 34, 56, 66, (81), 137, 180, 203, 237, 244, 277.
- Stift 17, 108, 145, 693. — Superintendent se Jakob Madsen.
- Fyllinge, Tønnersø H., 485.
- Fæmø 433, 702.
- Færs Herred 158, 245, 280, 343, 451, 710. — Hørredsfoged se Mads Isaksen.
- Færskøb, N. Asbo H. (?), 614.
- Færøerne 141, 198 f., 267, 402 f., 619, 622. — Hospital 141.
- Førlande, Fjære H., 607.
- Føvling, Malt H., 49.
- G**gaardbo Birk, Horns H., Jylland, 467 f.
- Gaassen Hermansen i Helsingør 585.
- Gabriel Knudsen se Akeleje. — Nielsen i Sorø Skole 721. — Pallesen 447.
- Gabrieli, Giovanni, Kapelmester i Venedig, 416.
- Gadgaard, Ulvborg H., 349.
- Gadsbølle, Odense H., 756.
- Gadstrup, Ramsø H., 665.
- Gagge, Elsebet, Peder Kofods, 294. — Holger, Rentemester, 39, 52, 214, 274, 462, 694, 746, 778.
- Galde, Kristoffer, se Birgitte Bilde. — Tønne se Vibeke Beck.
- Galle, Peder, Kok i Odense, 219, 318.
- Gallehus, Ris H., 2.
- Galt, Anne Pedersdatter, Anders Bings, 113, 209, 326, 637, 668, 776. — Gjord Pedersen se Re-
- gitse Rosenkrantz. — Jfr. Margrete 637. — Niels Pedersen 747, 777.
- Galtebæk, Himle H., 268.
- Galten Herred 440, 484.
- Galting, Søren Nielsen, Præst p. Gulland, 411.
- Galtrup, Nørre H., Mors, 349, 560.
- Gammelhonet, Skov, Oksie H., 172.
- Gamtofte, Baag H., 593.
- Gandløse, Ølstykke H., 602.
- Gangsted, Vor H., 482, 541, 583.
- Garbes, Hieronimus, i Kbhvn. 402.
- Garleben jvfr. Henning, Povl.
- Gasmars, Antonius, 317.
- Gaverslund, Holmans H., 687.
- Ged, Peder, i Lille Binderup, Herredsfoged i Aars H., 433 f.
- Gedsør, Falster, 179, 414, 757.
- Gefle, Sverrig, 386, 737.
- Gelle Johansen i Kbhvn. se Jelle Johansen.
- Gellinge, Fjære H., 607.
- Gellius, Dr., se Sascerides.
- Gelsted, Tybjerg H., 710, 721, 767.
- Gemsing, Hjerm H., 154.
- Gentofte, Sokkelunds H., 602.
- Georg Frederik, Markgreve af Ansbach, Regent i Preussen, 402, 520.
- Gerding, Helligum H., 341.
- Gerdis se Johan.
- Gere, Henrik Aagesen, 113, 663.
- Gerlev, Horns H., Sjælland, 146.
- , Slagelse H., 138, 156, 186, 264, 377, 506.
- Herred. Herredsting 33.
- Gerning, Hovlbjærg H., 94.
- Gerslev, Løve H., 601.
- Gert Kontrafejer i Kbhvn. 774. — von Dry, Skomager i Kbhvn., 426. — von Güllich (Gert Gyllig), Salpetersyde, 156, 159,

- 324, 420, 423, 604, 707. — Knudsen, Hr., Kapellan, Hospitalsforstander i Viborg, 281. — Peitersen i Horn 565.
- Gertrud Hollænders i Malmø 749. — Jeppe i Græsted 22. — Johan Koks i Kbhvn. 29.
- Gertz, Baltser, i Kbhvn. 588.
- Gerup, Lø H., 576.
- Gesé Mortensdatter, Fadeburskvinde p. Frederiksborg Slot, 31.
- Gevninge, Voldborg H., 46.
- Gha, Jørgen, Student, 410.
- Giese, Konstantin, Borgemester i Danzig, 668, 753.
- Gilleleje, Holbo H., 48, 276.
- Ginding Herred 10.
- Giske Gods, Norge, 205.
- Gisleberg, Onse H., 348.
- Gislev, Gudme H., 117, 160, 281, 388, 729 f.
- Gislevgaard, Skyts H., 213.
- Gislum Herred 768.
- Gisselfeld, Ringsted H., 435.
- Gistou, Nicolaus, Sanger, 680.
- Giøfðz, Isak, Smed i Kbhvn., 754.
- Gjedde, Brostrup, Lensmand p. Island, 1597 p. Laholm, 129 f., 513, 668, 705; nævnes 90, 113 f., 143, 155, 204, 248, 270, 277, 311, 325, 354, 413, 436, 467, 532, 536, 573, 582 ff., 610, 656, 663, 665 f., 702, 704, 712, 778, 781.
- Gjord Pedersen se Galt.
- Gjordsen, Fru Anne, 50.
- Gjøe, Absalon, Lensmand p. Dalum Kloster, 87, 122, 140, 185, 222, 272, 302, 356, 407, 455, 477, 486, 640, 670, 694, 753; nævnes 24, 67, 131, 148, 160, 170, 230, 243, 340, 394, 417, 457, 502, 539, 546, 648; jvfr. Else Lindenov. — Falk Falksen se Karen Krabbe. — Falk Mogensen se Ide Ulfstand. — Jfr. Helvig Falksdatter 646. — Henning, Hofmarskal, 87, 89, 151, 244, 356, 426, 640; nævnes 36, 95, 459, 770 f. — Lene Andersdatter, Jakob Hvides, 405, 640. — Margrete Peder Brahes 458. — Mogens Andersen 76, 83, 415 (?), 640, 725, 752, 776. — Mogens Falksen, 1601 Lensmand p. Tureby, 7, 61 f., 112, 194, 229, 287, 415 (?), 616, 653, 776; nævnes 684, 763.
- Glad (Lætus), Niels, Mag., 16.
- Gladsakse, Jerrestad H., 345.
- Slot og Len 130, 354, 418, 498; nævnes 9, 192, 467, 482, 613, 619, 704. — D a t. 596.
- Glambek (Vaaben: en Ørnekle), Jfr. Else, 522. — Jfr. Karine 522. — Klavs 541; jvfr. Birgitte Rosenkrantz. — Niels se Maren Rask.
- , Niels, i Udlejre 27.
- Glamsbjerg, Baag H., 293, 453.
- Glimager Ørken, Gyng H., 110 f.
- Glomerup se Gummerup.
- Glud, Niels, Mag., Sognepræst t. Sortebrødre Sogn i Ribe, 205.
- Glud, Bjerger H., Jylland, 164.
- Gludsted, Vrad H., 1.
- Glæsborg, Nørre H., Randers A., 279, 298, 471.
- Godicke, Lavrids, Byfoged i Storeheddinge, 90, 355, 430.
- Godske (Bjelke), Frederik, 214. — Godske Mogensen 404. — Mogens 404.
- Gottorp 259, 529. — Hertuger se Johan Adolf, Johan Frederik.
- Graahede, Baahus Len, 424.
- Grabbe, Klavs, i Brunsvig 10.
- Grabow, Hans, Ingeniør, 499 f., 512, 523, 590, 623.
- Grafen, Vilhelm, Bygmester, 512.
- Grahe, Peder, Snedker p. Frederiksborg, 483.
- Gram, Bjerger H., Jylland, 164.

- Grantinge, Gyngge H., 716.
 Gravlev, Hornum H., 209.
 Gray, Pitrich, Kongen af Skotlands Tjener, 205, (207).
 Greger von Pretin, Kongens Drabant, 60.
 Gregers Snedker paa Kronborg se Grødsck. — Hansen, Guldsmed i Odense, 619. — Nielsen, Styrmænd, 174.
 Grenaa 279, 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 460, 576, 579, 581, 634, 740. — Bro 111, 736.
 Grete, Kristoffer Guldsmeds, 155.
 Greve, Mogens, i Ringkøbing 235 f., 252, 254 f., 308.
 Griis (Vaaben: en Stjerne), Erik, se Anne Grubbe. — Jfr. Vibeke Eriksdatter 209.
 — (Vaaben: et Vildsvin), Palle Nielsen til Slette, 324, 349.
 Grim, Ulvborg H., 349.
 Grindevig, Island, 714.
 Gris, Anders, 69.
 Grubbe, Anne, Erik Griis's, 209, 325, 501, 668. — Ejler se Kirstine Lykke. — Jfr. Else Ejlersdatter 458. — Jfr. Hilleborg Knudsdatter 209. — Knud, Lensmand p. Lykaa, 1597 tilige p. Sølvitsborg, 43, 94, 97, 128, 130, 147 f., 160, 172, 209, 265, 278, 304, 354, 361, 367, 390, 428, 501; nævnes 19, 45, 139 f., 143, 150, 183, 199, 204, 213 f., 216, 223, 226, 277, 311, 321, 329, 340, 397, 418, 421, 431, 450, 455 f., 467, 469, 484, 504, 649; jvfr. Mette Ulfstand. — Korfits 139. — Lavrids 393. — Palle se Margrete Hardenberg. — Peder, Lensmand p. Bønne, 19, 87, 107 f., 297, 322, 363 f., 429, 451. — Sivert, Sekretær i Danske Kancelli, 1601 Lensmand p. Jungshoved, 1602 p. Malmøhus, 3, 36, 271, 274, 461, 570, 625, 636, 728, 745, 777; nævnes 632, 658, 701, 705, 749 f., 756.
 Grubbe (Sparre), Jens, 26 f.
 Grumerup se Gummerup.
 Grundfør, V. Lisbjærg H., 161.
 Grynderup, Harre H., 622.
 Grünenberg, Apitz von, Hofjunkker, 159, 498, 736.
 Grædstrup, Tyrsting H., 522.
 Græsegaard, Lyng-Frederiksborg H., 328.
 Græsted, Holbo H., 22.
 Grødsck, Gregers, Snedker p. Kronborg, 332, 470 f., 481, 547, 586 f.
 Grøftebjærg, Odense H., 388, 390, 717.
 Grøn, Anne, Anders Rytters, 295, 443.
 —, Erik, Herredsfoged i Tyrsting H., 524, 693. — Rasmus, Styrmænd, 174.
 Grønbæk Skov, Revninge S., Bjærg H., Fyen, 289.
 Grønfeld, Mols H., 205.
 Grønnehave, Lavrids Jensen, i Nykøbing p. S. 16, 566.
 Grønning, Klavs, i Lund 156.
 Gudbjærg, Gudme H., 117, 387 f.
 Gudmand Nielsen, Hospitalsforstander, Borgemester i Helsingør, 425 f., 478 f., 568, 743. — Pedersen i Landskrone 493.
 Gudmandrup, Ods H., 313, 672.
 Gudme Herred 573.
 Gudum Kloster, Skodborg H., 80, 305 f., 337, 618.
 Guldager, Kristen Jensen, Mag., Hofprædikant, 712, 749.
 Guldbrands Mølle, Tønnersø H., 485.
 Guldsmed se Jørgen Hansen, Kristoffer, Lavrids.
 Gulland 154, 171, 187, 193, 214, 265, 328, 371 f.; nævnes 35, 40, 89, 192, 208, 215, 247, 284, 317, 330, 340, 365, 408, 410 f., 432,

- 441, 486, 488, 507, 512, 515, 520, 526, 535 f., 538, 541, 543 f., 549, 553 ff., 593, 605, 658, 666, 682, 731, 744, 780 f. — Superintendenter se David Hansen Dylefeldt, Povl Andersen Medelby. — Tolder og Sisemester se Jakob Bay.
- Gullev, Hovlbjærg H., 94.
- Gummerup, Baag H., 293, 400, 469.
- Gunde Jensen, Renteriskriver, 339.
- Gundel, Niels Ramsings Enke i Holmstrup, 377.
- Gunderslev, Ø. Flakkebjærg H., 287.
- Gunderslevgaard, Skaane, 737.
- Gunderslevholm, Ø. Flakkebjærg H., 7.
- Gundestrup, Odense H., 539.
- Gunner Nielsen i Emeryd 321.
- Gyldenstjerne, Aksel, Statholder i Norge, Lensmand p. Aggershus, 1601 p. Kristianopol og Sølvitsborg, 30, 88 f., 97 f., 121, 272, 357, 383, 407 f., 428, 445, 465, 486, 615, 617, 640, 655, 694, 717, 743, 758; nævnes 19, 56, 230, 243 ff., 277, 306, 339, 351 f., 394, 398, 412, 435 f., 502, 593, 638 f., 663 f., 691, 693, 702, 704 ff., 712, 740, 762, 778. — Ermegaard, g. m. l. Truid Bjørnsen, 2. Gjord Kaas, 83, 694, 736. — Gabriel 223. — Gørvel Abrahamsdatter, g. m. l. Gert Ulfstand, 2. Lage Truidsen Ulfstand, 351. — Hannibal 204, 287, 352, 357, 378 f., 391, 425, 627, 650. — Henrik Knudsen 357; nævnes 68, 88, 151, 168, (244), 287, 293, (381), 605, 627, (650, 741). — Henrik Kristoffersen 131, 223, 276. — Johan, svensk Admiral, 459. — Jfr. Jytte Henriksdatter 293, 651 f. — Karen, Hans Lavridsen Ba-
- dens, 30, 244, 357, 398, 428, 465, 481. — Karen, Holger Rosenkrantz's, 74, 85, 134, 229, 256, 282 f., 358, 476, 709. — Knud Henriksen 68, 168, 244, 293 f., 316, 381, 406, 605, 640, 650 ff., 741. — Knud, Hofjunker, 36. — Knud til Tim 747. — Kristen 285, 776 f. — Mogens 324, 501, 525, 618, 729, 776. — Niels 415, 668; jvfr. Kirstine Lykke. — Peder, Marsk, 30, 88, 244, 357, 383, 398, 428, 465, 481. — Jfr. Pernille 209, 293. — Predbjørn, Lensmand p. Malmøhus, 1597 p. Bøvling, 88, 124, 140, 151, 163, 265, 272, 287, 303, 349, 385 f., 390 f., 407, 441, 445, 465, 486, 640, 651 f., 670, 694, 730, 743, 757; nævnes 17, 19, 26, 41, 67, 70—73, 114, 160, 170, 172, 201, 230, 235 f., 243, 252, 293, 306, 308, 310, 312, 340, 394, 402, 404, 406, 425, 437, 443, 474, 497 f., 502, 556, 562, 564 f., 685 f., 750. — Jfr. Sofie, Abbedisse i Maribo Kloster, 8, 15, 149, 222, 238.
- Gyldenstjerne, Akselvold, Bedrager, 590.
- Gyllig se Gert.
- Gynge (Gøding) Herred 111, 158, 441, 461, 566.
- Gynter, Hans, Skovrider, 654.
- Gyntersberg (Gyntelberg), Sofie, Mogens Hejnesens, 179, 195.
- Güstrow, Meklenborg, 159. — D a t. 668.
- Gærs Herred 158, 282, 467, 481, 498, 704.
- Gærsløv, Luggude H., 724.
- Gørlev, Løve H., 263, 677.
- Gærsløv, Bjøverskov H., 763.
- Gørvel Faddersdatter, Lage Brahes, se Sparre.
- Gøtze, Albert, Hofjunker, 36.

- Haa, Jørgen**, se Gha.
Haagendrup, Holbo H., 674.
Haarby, Baag H., 622.
Haarlev, Bjæverskov H., 26, 763.
Haarslev, V. Flakkebjærg H., 27, 241.
 —, Skovby H., 293, 717.
Hachendorn se Hagedorn.
Hadeln. Jvfr. Lorens.
Haderslev, Jens, Skibshøvedsmand, 714.
Haderslev 217, 222, 224, 230, 256, 281, 644. — Borgere 315, 386, 659.
Haderslevhus Slot og Len 184, 215, 217 ff., 222 f., 362; nævnes 14, 54, 221, 238, 256, 579, 687, 689, 707 f. — D a t. 50 f., 217—50, 254—60, 529 f., 687 ff.
Haderslev Herred 217.
Haen, Klement, Skovrider i Hald Len, 587, 644, 742.
Hage, Hans, i Veterslev 599.
Hagedorn (Hachendorn, Hochen-dorn), Martin, i Segeberg 39.
Hageløse, Skyts H., 285. — Mølle 285.
Hagenborg (? Hagenby), Lange-land, 200.
Hagenskov Slot og Len 215, 217, 529.
Hald, Svend, 168.
Hald Slot og Len 123 f., 297, 302 f., 320, 337, 348, 357 f., 616, 719; nævnes 65, 70, 79, 87, 239, 285, 318, 325, 351, 413, 420, 427 f., 468, 533, 562, 567, 569, 657, 661, 675, 742.
Hald (? Hallund, Dronninglund H.) 253.
 —, Torup S., Strø H., 343.
 — Herred 341. — Hald Herreds Kirke 341, 350.
 —, Sønder-, Herred 553.
Haldagerlille, Ø. Flakkebjærg H., 504, 652.
- Halland** 202 f., 230; nævnes 1, 111, 114, 466 f., 556, 603 f., 607, 629 f., 643, 694.
 —, Nørre-, Landsting 34, 56, 66, 180, 244.
 —, Sønder-, Landsting 34, 56, 66, 180, 244.
Halle, Kristine von, Henrik Rantzaus, 640.
Hallenslev, Løve H., 270.
Hallum, Ny-, 's Grund ved Seberkloster, Slet Herred, 96.
Hallund, Dronninglund H., jvfr. Hald.
Halmstad 109, 307, 325, 447, 451, 609; nævnes 19, 21, 71, 166, 204, 277, 311, 412, 487, 507 f., 566, 581, 588, 605, 658, 660 f., 667 ff., 707, 735 f., 744, 746, 749, 780. — Byfoged se Peder Brun; Tolder se Henrik Frederiksen. — Borgere 394, 508, 573, 652. — D a t. 507 f.
 — Herred (Len) 130, 159, 274, 382, 390, 607, 677, 701; nævnes 35, 88, 151, 325, 329 f., 354, 428, 451, 467, 508, 536, 590, 604, 616, 667 f., 704.
Hals, Jens, Skipper, 174.
Hals, Læsø, 559.
 — Birk, Kær H., 154, 769.
 — Skov, Aalborghus Len, 160.
Halskov (? Halsnæs), Frederiksborg Len, 514.
Hamborg 71. — Borgemester se Joakim von Campen. — Borgere 228, 453, 455.
Hammelev, Nørre H., Randers A., 765.
Hammer, Jørgen, Arving efter Niels Hemmingsen, 553 f. — Kristen, Renteskriver, 417, 479, 501. — Mikkil, Herredsfoged i Bjæverskov H., 436. — Niels, Borgemester i Malmø, 479, 502. — Niels, Mag., 765. — Peder,

- Hospitalsforstander i St. Jørgensgaard ved Kallundborg, 250, 597 f.
- Hammer, Hammer H., 380.
- , Store-, Skyts H., 482.
- Hammershus Slot og Len 126, 171, 265, 419, 561. — Jvfr. Bornholm.
- Hammerum Herred 10.
- Hammersø, Halland, 148.
- Hamsfort, Kornelius († 1627), i Odense 7.
- Han Herred 88, 104, 134, 349, 562, 588, 723. — Herredsfoged se Peder Bentsen.
- Hanefjord, Island, 714.
- Hanne, Henrik, Lademagersvend i Helsingør, 601.
- Hannemand, Villum, Købmand, 711.
- Hannibal Nielsen, Ridefoged, 402ff.
- Hannæs, V. Han H., 349.
- , Ingelstad H., 558, 610.
- Hans, Hertug, Christian IV's Broder († 1602), 150, 159, 238, 585, 760 f., (762).
- Hans den yngre, Hertug, 20, 65, 232, 362, 535, 573, 755.
- Hans Adolf, Hertug af Gottorp, se Johan Adolf.
- Hans, Hr., i Taarnborg, se Hans Povlsen. — Karl Bryskes Kok 223. — Brøndmester i Hillerød 415. — Byskriver i Kbhvn. 247, 393. — Degn i Skamby 725. — Fisker i Vartov 194. — Kok fra Viborg 223. — Kræmmer i Lemvig 474. — Lygtemager i Randers 524. — Piber fra Køge, Kok, 223. — Rørmester p. Koldinghus 528. — Skriver, Slotskriver p. Frederiksborg, 216; jvfr. Hans Pedersen. — Skrædder i Kelleby 423. — Skytte i Horsens 527 f. — Smed i Eme-ryd 321. — Tromer 110. — Vandkiger i Helsingør 634. — Rødhoved, Kok, i Nyborg 223. — von Antwerpen, Murmester, 499. — von Brunsvig, Berider, 136, 601. — von Groningen, Rigens Profos, 388. — von Güllich, Salpetersyder, 270. — von Hannover i Kongens Stald 698. — von Lyneborg, Dyrevogter i Silkeborg Len, 248. — Sjællandsfar, Styrmand, 174. — Tysk 174. — Albertsen, Salpetersyder, 158. — Andersen, Sognepræst t. Asmundtorp og Tofte, 110. — Andersen i Annisse 146. — Andersen i Malle 719. — Andersen i Odense 650. — Bendsen i Harrested 469. — Berntsen i Horsens 521. — Dinesen i Kbhvn. 247. — Hansen, Skomager i Skanderborg, 722. — Henningsen, Møller i Have Mølle, 617. — Henriksen i Kongens Kantori 767 f. — Hermansen, Borger, 142. — Hindtsen, Skipper, 174. — Holsen i Helsingør 478. — Ibsen i Hersnap 510. — Ibsen i Kjelleby 423. — Jakobsen, Skolemester i Ringsted, 74 f., 81. — Jakobsen, Skolemester i Slagelse, 715. — Jakobsen, Sise-mester i Skelskør, 90. — Jakobsen, Skomager, 64. — Jensen i Fillerup 75. — Jensen, Tolder i Aalborg, 702. — Jensen 4. — Jespersen i Gerslev 601. — Jespersen i Herlev 102. — Johansen se Lindenov. — Jørgensen, Gørvel Faddersdatter Sparres Foged, 609, 641, 659, 664. — Jørgensen i Hørby 471. — Jørgensen i Lønholt 28. — Jørgensen i Varberg 268. — Jørgensen i Væ, Salpetersyder, 158. — Kallisen, Skipper, 259. — Kortsen, Borgemester og Tolder i Næstved,

269. — Kristensen, Mag., Præst i Malmø, se Sthen. — Lambrechtsen i Ribe 62. — Lavridsen se Baden. — Lavridsen, Byfoged i Bogense, 91, (430, 454). — Lavridsen, Organist i Helsingør, 663. — Lavridsen, Mag., Præst i Halmstad, 507. — Lavridsen, Hospitalsforstander i St. Jørgensgaard ved Kallundborg, 250. — Lavridsen i Lille Harager Mølle 732. — Lavridsen i Løve 753. — Lavridsen i Rosted 517, 601. — Madsen i Flintinge, Herredsfoged i Musse Herred, 290. — Madsen, Herredsfoged i Odense Herred, 434. — Madsen, Skibsbygger p. Holmen, 174. — Madsen i Slangerup 756. — Mikkelsen, Mag., 1597 Forstander for Sorø Skole og Klostergoods, 96, 126, 238; nævnes 224, 235, 273, 298, 380, 416, 418, 451, 471; 479, 500, 507, 529, 578, 587, 589, 591 f., 595, 604, 611 f., 617, 619, 637, 644, 663, 669, 673, 736. — Mikkelsen, Renteskriver, 173. — Mikkelsen, Styrmand, 174. — Nielsen, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, 182. — Nielsen, Borgemester i Helsingør, 100. — Nielsen, Landstingsskriver i Fyen, 398. — Nielsen, Præst i Odense, 650. — Nielsen, Tolder i Middelfart, se Bang. — Nielsen i Skørpinge 709. — Nielsen i Store Velling 54. — Nielsen 477. — Nielsen i Nygaard 604 f. — Nissen i Haderslev 386. — Offesen se Rød. — Olsen i Kappendrup, Sandemand, 80. — Olufsen se Kofod. — Olufsen i Flakkebjerg 374. — Otsen, tysk Kancelliforvandt, 37, 64. — Pedersen se Basse. — Pedersen,

Slotsskriver p. Frederiksborg, 30, 397, 470; jvfr. Hans Skriver. — Pedersen, Byfoged i Kersteminde, 91, 211, 356, (454). — Pedersen, Præst i Vig, 742. — Pedersen i Boderup 42. — Pedersen i Helsingør 743. — Pedersen i Kelstrup 436. — Pedersen i Kvislemark 723. — Pedersen i Kyrsvig 656. — Pedersen 237. — Pedersen 237. — Philips, Kongens Dreng, 562, 567, 674. — Povlsen, Præst i Taarnborg, 189 f., 220. — Rasmussen, Hører i Næskov Skole, 42. — Rasmussen, Rustvognsvend, 593. — Reinholtzen i Kbhvn. 275, 758. — Simensen, Kongens Skibskaptejn, 156, 165, 396, 403, 761, 769 f., 772, 779. — Simensen i Frenderup 578. — Svendsen i Højby 114. — Sørensen, Byfoged i Næstved, 90. — Sørensen i Raarup 164. — Sørensen, Byfoged i Stubbekøbing, 92. — Thomesen, Skipper, 174. — Valtersen, Guldslager i Kbhvn., 628. — Wollesen i Horsens 65.

Hansestæderne (Søstæderne) 294, 298.

Hansted, Vor H., 476.

Hanthin, Schweder, Hertugen af Pommerns Tjener, 109.

Harager Herred 158, 324, 442, 699, 732.

—, Lille-, Mølle, Harager H., 732.

Harbou, Jens Mogensen, Sekretær i Danske Kancelli, 36, 42, 52, 253, 398, 673, 689 f., 744. — Kristen 232.

Hardenberg, Anne, Johan Ruds, 8, 224. — Anne, Oluf Movridsen Krognos's, 139. — Erik Ejlersen, Lensmand p. Hagenskov og Eskebjerg, 122, 140, 272, 302,

- 407, 428, 445, 455, 486, 514, 525, 640, 670, 694, 776; nævnes 16, 67, 170, 185, 208, 215, 217 f., 229, 243, 259, 340, 394, 502, 529, 648, 682, 744, 750. — Helvig, Erik Rosenkrantz's, 412, 748. — Jakob 780. — Kristen, Hofjunker, 36. — Margrete, Palle Grubbes, 139. — Jfr. Margrete 452.
- Harebjærg, Torne H., 482.
- Harpelinge, Halmstad H., 608.
- Harre Herred 286.
- Harrested, Slagelse H., 264, 469.
- Harrick, Bartel, Kongens Dra-
bant, 210.
- Harridslevgaard, Skovby H., 181.
- Harse, Anders, 433.
- Harsyssel Provsti 386.
- Harte, Jens, Mag., Præst i Kol-
ding, 602.
- Hartvig Madsen, Foged p. Kallø,
111.
- Hase, Matthias, Kurfyrst Joakim
Frederiks Tjener, 403.
- Hasebart, Jakob, Dr., Kongens
Medikus, 37, 238, 713, 764 f.
- Hasle, Onse H., 348.
- Haslebro, Froste H., 618.
- Haslunde. Jvfr. Borkart.
- Hasselø, Medelstad H., 594.
- Hassens Birk 123.
- Hasseris, Hornum H., 674.
- Hassing, Øster-, Kær H., 730.
- Hatting Mølle, Hatting H., 164.
- Havbølle, Langeland, 635.
- Hav Mølle, Lyngge-Frederiksborg
H., 632.
- Mølle, Ringsted H., 617.
- Havlykke, Fuglse H., 212.
- Havne, Fjære H., 582.
- Havnelev, Stævns H., 194, 229.
- Havrebjærg, Løve H., 262.
- Havrebø Mølle, Antvorskov Len,
590.
- Havreholm Ladegaard, Lyngge-
Kronborg H., 338.
- Hebakke, Halmstad H., 637.
- Heddinge se Storeheddinge.
- Hedeby, Laholms Len, 558.
- , Medelstad H., 610.
- Hedegaard, Jetsmark S., Hvetbo
H., 203.
- , Skodborg H., 60, 79 f., 253.
- Hedeman (Heideman), Rasmus,
Mag., Ærkedegn i Ribe, 300,
308, 543.
- Hedemarken Len, Norge, 35, 245,
382, 485.
- Heden mellem Kbhvn. og Roskilde
587 f.
- Hegelund, Iver, 22. — Jakob,
Præst i Darum, 572, 659. —
Peder Jensen, Mag., Superin-
tendent i Ribe Stift, (114, 153 f.,
233, 308), 386, (402), 769. —
Søren Mortensen i Viborg 100 f.
- Hegnede, Ramsø H., 747.
- Hegvitz, Børge, Herredsfoged i
Øster Herred, Blekinge, 597.
- Heideman, Rasmus, Ærkedegn, se
Hedeman.
- Heidenreich, Jørgen, tysk Kan-
celliforvandt, 37, 601 f.
- Heinge, Førs H., 280.
- Heitman, Ludvig, i Tyske Kan-
celli 37.
- Hejrbæk (Hjerrebæk) Vase mel-
lem Sønderhald og Rugse H.
553.
- Heldum, Skodborg H., 474.
- Helge Eriksdatter p. Island 735.
- Helgeaa, Skaane, 717.
- Helgeland, Norge, 89.
- Hellerup, Tønnersø H., 485.
- Hellerup Bro mellem Rønnebjerg
og Harager H. 682, 685, 695,
699, 732.
- Hellestad, Torne H., 604. —
Gaard 127, 143.

Hellum Herred 378.

Helmeke Ottesen i Malmø 112.

Helmstädt Universitet 681.

Helnekirke Kloster (Gods) ved Lund 245, 354, 381, 428.

Helsingborg 46, 307, 447; nævnes 10, 19, 32, 166, 193, 204, 277, 311, 401, 456, 479, 579 f., 581, 591, 655, 658, 713, 777. — Byfogder se Joakim og Jørgen Fischer (Fisker), David Jakobsen. — Tolder 450. — Borgere 109.

— Slot og Len 110, 122, 159, 301, 337, 348, 382, 418, 437, 439, 456, 728; nævnes 9, 173, 192, 321, 325, 368, 413, 428, 467, 471, 481, 490, 533, 573, 598, 629 f., 656, 659, 661, 669, 695, 703, 724, 748.

Helsingø, Løve H., 599.

Helsingør 33, 53, 105, 142, 189, 227, 272—75, 299, 341, 447, 720; nævnes 10, 13, 19, 23, 44, 54, 57, 96, 100, 103 f., 109, 136, 138, 146, 163, 166, 181 f., 193, 205 f., 210, 213 f., 216, 219, 223, 260, 266, 277, 284, 317, 319, 346 f., 353, 377, 387, 396, 400, 402, 416, 424, 426, 432, 442, 446, 452, 461, 470 f., 473 f., 479, 483, 489 f., 498 f., 502 f., 505, 511, 516 f., 540, 558, 560 ff., 567, 570, 577, 579 ff., 586 f., 591 ff., 601, 606, 608 ff., 617, 620, 624, 628, 631 f., 638 f., 645 f., 655, 658, 666—69, 672, 674, 678, 680, 690, 692, 697 f., 710, 716, 721, 724, 739, 743, 745, 755, 766, 775, 780. — Borgemestre se Frederik Leiel, Gudmand Nielsen, Hans Nielsen, Jørgen Revaldt; Raadmand se Jørgen Revaldt; Byfogder se Lavrids Mikkelsen, Mikkel Snedker, Mikkel Snøckel, Rasmus Lang; Toldere se David Hansen, Rasmus

Lang, Frederik Leiel, Hans Mekkelborg, Morten Jensen Rosenvinge; Toldskrivere se Hans Dreyer, Bernt Facke, David Lucht, Morten Jensen Rosenvinge, Niels Henriksen Rosenvinge. — Borgere 53, 91, 347, 452, 473, 487, 499, 540, 555, 558, 585, 624, 629, 634, 639, 663, 679 f., 692, 743, 758, 772, 777. — Kongens Gade 12, 555, 634. — Gjethus 600. — Hospital 44, 70, 359, 425 f., 478, 568, 593, 698; Hospitalsforstander se Gudmand Nielsen. — Stampemølle 487. — Da t. 593.

Helsted, Støvring H., 80, 507.

Heltborggaard, Refs H., 293.

Hem, Hindborg H., 104, 621.

—, Onsild H., 758.

Hemmershøj, Slagelse H., 138, 156, 264, 377, 506.

Hemmestrup Len, Torne H., 409, 417 f.

Hemmingsen, Niels, Dr., 399, 553.

Hemstok, Hjlemslev H., 706.

Henning von Garleben, Enspænder, 168. — Andersen 148. — Lavridsen i Kronborg Len 13. — Nielsen i Hald 343. — Nielsen i Kvistofte 31.

Henrik IV, Konge af Frankrig og Navarra, 256.

Henrik i Kagerup 32. — Drejer p. Frederiksborg 672. — Klejnsmed i Helsingør 105, 142, 273, 605 f. — von Horst i Kbhvn. 432. — von Lyneborg 47. — Aagesen se Gere. — Frederiksen, Tolder i Halmstad, 431, (449). — Hermansen, Urtegaardsmand p. Frederiksborg, 671. — Jørgensen, Lagmand i Trondhjem, 306 f. — Madsen i Herlev 102.

- Herfølge, Bjæverskov H., 508, 563, 611, 763.
- Herjedalen, Norge, 428.
- Herkules Bygmester se Overberch.
- Herlev, Lyng-Frederiksborg H., 102.
- Herluf Eriksen, uægte Søn af Erik Valdendorf, 583.
- Herlufsholm Skove, Ø. Flakkebjærg H., 333.
- Herløse (? Værløse, Fakse H.) 306.
- Herman Trompeter se Herman Ernst. — von Bremen, Skipper, 72. — af Emden, Skipper, 284. — von Ham i Kbhvn. 490, 755. — Jensen, Landfoged p. Guland, 432. — Lubbertsen, Sise-mester i Skelskør, 90, 355.
- Hern, Menien, Skipper fra Emden, 404.
- Herning, Hammerum H., 476.
- Herningsholm, Hammerum H., 476.
- Herrestad, Herrestad H., 345, 558, 610.
- Herred 158.
- Herridslev, Musse H., 600.
- Herrisvad Kloster 9, 192, 216, 456, 610, 677, 685, 695, 699, 706.
- Herslev, Løve H., 263.
- , Sømme H., 46.
- Hersnap, Bjærg H., Fyen, 510.
- Hersom, Rinds H., 94, 524.
- Heslebjærg, Bare H., 112, 114.
- Hess, Anders, i Helsingør 624, 758.
- Hessel, Ø. Horne H., 350.
- Hesselagergaard, Gudme H., 751.
- Hestbæk, Nørre H., Salling, 622.
- Hesthave, Middelsom H., 559.
- Hestved, Gynge H., 513, 573.
- Hetland se Shetlandsøerne.
- Heuer, Tobias, Bartskeer, 697.
- Hevringholm, S. Hald H., 737, 759.
- Hjelm, Knud, Byfoged i Falkenberg, 431.
- Hjelmsøgaard, Tybjærg H., 734.
- Hieronimus Hansen, Byfoged i Nykøbing p. S., 91, 355.
- Hilleborg Jørgen Skrams se Daa.
- Hillebrandt Skotte i Skelskør 410.
- Hillerup, N. Asbo H., 145, 484.
- Hillerød 22, 38 f., 107, 182, 415.
- Borgere 182, 683. — Kro 107.
- Hillested, Fuglse H., 212.
- Himle Herred 101, 451.
- Himlinge Len, Gynge H., 111.
- Himmelev, Sømme H., 319.
- Hind Herred 88, 98, 124, 244, 428.
- Hindborg Herred 286.
- Hindemae, Vinding H., 748.
- Hinderup, Laholms Len, 558.
- Hindsgavl Slot og Len 131, 185, 222, 314, 457, 737 f.; nævnes 23, 36, 215, 217 f., 237, 244, 518.
- Hindsholm, Fyen, 16, 246, 551 f.
- Hindsted Herred 87, 244, 356.
- Hiø, Mathias, Skipper, 259.
- Hjedsgaard, Valsgaard S., Hindsted H., 196.
- Hjelmlev Herred 461.
- Hjerk, Harre H., 196.
- Hjerm Herred 350.
- Hjort, Søren, Hr., 40.
- Hjortdal, V. Han H., 349.
- Hjortholms Mølle, Sokkelunds H., 317.
- Hjul, Oluf, i Lundforlund 186.
- Hjørlande, Lyng-Frederiksborg H., 30, 397, 470.
- Hjørring 133 f., 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 444, 576, 579, 607, 740.
- Hobe, Frederik, Lensmand p. Aalholm og Nykøbing, 6, 19, 87, 137, 151, 317; jvfr. Sidsel Urne.
- Hobro 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 562, 576, 579, 589, 740.

- Byfoged se Jørgen Sørensen.
 — Borgere 589.
- Hochendorn se Hagedorn.
- Hochgreve (Hogreve), Helmer, lybsk Prokurator, 187, 211, 701, 752.
- Hocker, Tobias, Stenhugger i Rosstock, 635.
- Hofdal, V. Gyngø H., 461.
- Hofman, Filip, 218, 221. — Jakob, Byfoged i Elleholm, 355, 431, (455).
- Hogeborn se Klavs.
- Hogenskild, Peder, 288.
- Hogenwold, Daniel, Bartskeer, 37.
- Hogreve se Hochgreve.
- Holbæk 60, 299, 447; nævnes 19, 21, 46, 166, 277, 311, 579, 766.
 — Borgemeester og Tolder se Peder Eskildsen. — Borgere 60.
- Slot og Len 158, 328, 355; nævnes 86, 93, 244, 346, 428, 449, 531, 560 f., 571, 657, 775.
- Holck, Bertel, 88, 151, 381. — Ditlev, Lensmand p. Kronborg, 1601 p. Tryggevælde, 89, 118, 171, 265, 272, 331 ff., 361, 384 f., 387, 389 f., 392, 415, 494, 608, 614, 722; nævnes 13, 19, 22, 24, 29, 32, 41, 48, 57, 96, 98, 101—5, 135, 137, 142 f., 146, 196, 207, 210, 243, 271, 273, 276 f., 299, 321, 325 f., 328, 330, 339, 341, 359, 396, 401, 407, 411, 413, 418, 422, 424, 429, 449, 461, (470), 472, 476, 489, 517, 555, 606, 623, 677, 684, 763. — Kristen, Lensmand p. Tryggevælde, 1601 p. Hald, 39, 45, 52, 94, 107, 111, 120, 190, 272, 301, 345, 352, 355, 363 f., 380, 384 f., 387, 389, 392 ff., 407, 415, 427, 479, 486, 508, 616, 670, 694, 722, 726, 736, 743, 752, 758; nævnes 7, 14, 19 (jvr. 782), 26, 67, 152, 170, 179, 197, 229 f., 243, 297, 306, 309, 311, 319, 328 f., 340, 394, 401, 435, 443, 449, 502, 531 f., 569, 587, 648, 657, 661, 675, 693, 719, 723, 751, 759, 763.
- Holland se Nederlandene.
- Holle, Hjerm H., 350.
- Hollebygaard, Sønder H., Laaland, 601.
- Hollegaard, Halmstad H., 12.
- Hollingholt, Hammerum H., 726. — Mølle 476, 726.
- Holm, Jakob Jensen, Mag., Superintendent i Vendelbo Stift, (111), 564, 759. — Mads i Slagelse 702.
- Holm, Vandfuld H., 349.
- Holms Mølle, Hids H., 772.
- Holmby, Froste H., 423.
- Holmeje, Bare H., 603.
- Holmstrup, Slagelse H., 377.
- Holst, Anders, Skipper, 404. — Hans i Kbhvn. 29, 401, 585, 719, 773. — Hans i Gislevgaard 213. — Morten i Flensborg 571. — Niels, Sisemester i Varberg, 93, 354. — Niels i Kbhvn. 440. — Peder, Byfoged og Tolder i Skanør, 93, 354, 431, 455. — Peder i Væ, Brok- og Stensnider, 740. — Peder Jensen, Skibshovedsmand, 174, 760. — Rasmus, Byfoged og Tolder i Horsens, 270 f., (590 f.).
- Holstebro 447; nævnes 19, 21, 166, 310, 576, 579, 676, 740.
- Holsted, Malt H., 248.
- Holsten, Hertugdømme, 4, 24, 53, 519, 678, 731, 762.
- Holt, Idale S., Fjære H., se Idalholt.
- Holtet, Kær H., 727.
- Horn, Holland, 565.
- Hornbæk, Sønderlyng H., 630 f.
- Horne, Villands H., 558, 610.
- Horns Herred, Jylland, 439. — Herred, Sjælland, 55, 359.

- Hornsved Skov, Horns H., Sjælland, 38.
- Hornum Herred 209, 438.
- Horsens 83 ff., 133 ff., 165, 256, 270 f., 298, 447; nævnes 19, 21, 59, 74, 76, 166, 277, 310 f., 436, 474, 571, 576, 579, 644, 673, 739 f. — Borgemester se Jens Pors. — Byting 271; Byfoged se Rasmus Holst. — Toldere og Sisemestre se Anders Jørgensen, Rasmus Holst, Jens Pors. — Borgere 65, 228, 521, 527, 678. — Hospital 228 f., 383, 568.
- Horslunde, Nørre H., Laaland, 107 f., 220.
- Houf, Skaane, 744.
- Hovby, Skaane, 598.
- Hove, Vandfuld H., 497.
- Hovgaard, Harre H., 622.
- Hovlbjærg Herred 484. — Herredsting 189.
- Hu, Georgius, Kapellan i Hovby, 598.
- Hubbe, Kaspar, Bøsseskytte, 646 f.
- Hulerød Mølle, Holbo H., 213, 352.
- Hulgaard, Hjerm H., 350.
- Hulsholt, N. Asbo H., 145, 614.
- Humleore, Ringsted H., 503.
- Humleskov, Middelsom H., 559.
- Humlum, Skodborg H., 60, 253.
- Hummelure, Sabro H., 521.
- Hundermark, Klavs, 595.
- Hunderup, Laholms Len, 610.
- Hundslev, Bjærg H., Fyen, 80.
- Hundslund Kloster 313 f.
- Hundsvejen, Froste H., 618.
- Hunehals, Fjære H., 582.
- Husby, Ulvborg H., 349.
- Husum 588.
- Hvalsø, Kirke-, Voldborg H., 339.
- Hvas, Jens († 1536), 288. — Knud, Abbed i Alling Kloster, 448.
- Hvedstrup, Sømme H., 95.
- Hveen 113, 135, 141, 163, 739, 746, 752. — Uraniborg 163, 751.
- Hvellinge, Himle H., 607.
- Hvid, Knud, i Oddense 621.
- Hvidbjærg, Salling, 225.
- , Sønder H., Mors, 349.
- Hvide, Jakob, se Lene Andersdatter Gjõe.
- Hvidovre se Ovreydre.
- Hvidt, Hans, 228.
- Hvitfeldt, Anders, 1, 326, 485, 554, 637, 668; jvfr. Margrete Basse. — Anne, Mogens Bildes, 258, 307 f. — Arild, Rigens Kansler, Lensmand p. Vordingborg og i Gærs Herred, 1597 p. Dragsholm, 94, 107, 121, 162, 196, 218, 252, 272, 276, 286 f., 292, 301, 345, 352, 355, 360, 363, 375, 384 f., 387, 389, 392 ff., 407, 415, 427, 445, 486, 580, 636, 640, 660, 675, 694, 717, 722, 747, 753, 761; nævnes 6, 11, 13, 19, 22, 48, 67, 83, 102, 204, 225, 230, 243, 266, 277, 282, 311, 314, 322, 325, 328, 333, 338, 340, 413, 449, 457, 467, 470, 481, 502, 531 f., 540, 566, 573, 578 f., 587, 592, 642, 653 f., 661, 672, 686, 703, 706 ff., 733 f., 752, 778. — Beate, Knud Ulfeldts, Hofmesterinde, 211, 324, 326, 338, 371, (458), 513, 546, 570, 573, 668. — Jfr. Dorthe Andersdatter 637. — Jfr. Else 206. — Jakob se Elisabeth Friis. — Kristoffer 287, 584, 592. — Otte 256, 375 f., 755. — Peder 206. — Povl 354, 382, 428. — Jfr. Øllegaard 209.
- Hvorum, Viborg Stift, 252.
- Hylle, Torne H., 371.
- Hyllebjærg, Aars H., 201.
- Hyllie, Oksie H., 373 f., 377 f.
- Høcken, Didrik, 755; jvfr. Margrethe Friis.
- Høessen, Peter von, Kongen af

- Sverrigs og Polens Tjener, 418.
- Høg, Erik, 63. — Jakob, Lensmand p. Skivehus, 104, 132, 285 f., 358, 400, 447, 718, 759; nævnes 19, 136, 158, 169, 195 f., 277, 310, 440, 484, 758. — Just Jakobsen 447. — Kristen 778. — Mette, Jakob Trolles, 668. — Stygge 242, 378 f. — Søren til Sturupgaard 76.
- , Henrik Klemidsen, i Bredal 518.
- Høgholt, Nørvang H., 518.
- Høgs Herred 451, 712.
- Høj, Fjære H., 607.
- Højbjerg, Lysgaard H., 365.
- Højby, Bare H., 47, 114, 413.
- Len, Oksie H., 130, 172, 616, 728.
- Højen, Jerlev H., 234, 236, 767.
- Højrup, Anst H., 523.
- , Stævns H., 655.
- Hølund, Kær H., 730.
- Hønsinge, Ods H., 313.
- Hørby, Dronninglund H., 759.
- , Froste H., 471, 609, 641, 729.
- Len, Froste H., 127.
- Hørshavn (nu Bisserup), V. Flakkebjerg H., 241.
- Hørje (Hørrød) Len, Gærs H., 437.
- Hørrød, Førs H., 343, 602.
- Hørsholm Ladegaard (Slot), Lynge-Kronborg H., 41, 102, 146, 196, 213, 276, 332, 352, 418, 422, 548.
- Høst, Jens, Student, 681 f.
- Høsten, Fakse H., 763.
- Høve, V. Flakkebjerg H., 780.
- Høveltegaard, Lynge-Kronborg H., 101.
- Ib Olsen, Skipper, 174.
- Ibstrup (nu Jægersborg), Sokkelunds H., 18.
- Idalholt, Idale S., Fjære H., 182, 221.
- Igelstrup, Albo H., 345.
- Igelsø, Merløse H., 86.
- Ildbjerg, Nørre H., Salling, 622.
- Ilshøj, Gerlev H., 33.
- Ilsegaard, Middelsom H., 507.
- Ingelstad Herred 158, 421, 509. — Herredsting. Tingfoged se Morten Andersen.
- Ingelstrup, Ingelstad H., 610.
- Ingelstræde, Luggude H., 724.
- Ingemand, Søren, Tolder i Toldboden for Kbhvns Slot, 197, 267, 402, 543, 674, 723.
- Inger, Byfoged Simon Mikkelsens i Ystad, 7. — Andersdatter i Kolding 28. — Kristensdatter 77, 167, 188, 230.
- Inseraas, Lindome S., Fjære H., 182, 221.
- Iper Clausen fra Amsterdam 163.
- Isak Kontrafejer 37. — Mortens af Antwerpen, Guldsmid, 275. — Petersen, kgl. Faktor i Amsterdam, 163, 166.
- Island 155 ff., 242, 267 ff., 273, 720; nævnes 35, 90, 151, 193, 245, 396, 399, 402, 429, 436, 456, 466, 560, 591, 617, 636, 688, 714 f., 717, 735, 741.
- Islemark, Rødovre S., Sokkelunds H., jvfr. Esløf Mark.
- Isterød, Lynge-Kronborg H., 101.
- Italien 12.
- Iver Pedersen i Holms Mølle 772. — Povlsen, Handelsmand, 399. — Povlsen i Kbhvn. 697, 758.
- Jakob VI, Konge af Skotland, 205, (207, 425, 592, 650 f.).
- Jakob, Hr., Sognepræst i Grundfør, 161. — Vælske, Trommeter, 37. — Bartskeer i Væ 169. —

- Postejbager, Kok, i Helsingør 223. — Skriver p. Koldinghus 64. — Slagter 203. — Pommer, Mester, 37. — von Minden p. Varberg 180. — Albretsen, Mag. i Lund, 758. — Diriksen, Skipper af Vlieland, 511. — Hansen, Sognepræst i Skelskør, 262 f. — Hansen, Byfoged i Falsterbo, 92, 354, 431, 454. — Jakobsen i Bergen 198, 622. — Jensen, Mag., Superintendent i Vendelbo Stift, se Holm. — Jensen i Kbhvn. 384. — Jensen i Hollebygaard 601. — Jonsen (Jensen), Sognepræst i Landskrone, 58 f. — Jurgen, Trommeter, 37, 662. — Jørgensen i Kbhvn. 440. — Kornelissen, Mestersvend p. Varberg Slot, 477. — Kristensen, Sognepræst i Gislev, 281. — Lavridsen, Byfoged i Sakskøbing, 92, 356, 430. — Lavridsen, Bager i Kbhvn., 711. — Madsen, Mag., Superintendent i Fyens Stift, 82, 107 f., (145, 212, 220), 246, (339), 723, (725), 729 f. — Markvardsen, Guldsmed, 646. — Movritsen, Præst, 351. — Nielsen i Sølvitsborg 37 f. — Olufsen, Provst i Villands Herred og Sognepræst i Aarhus, 232. — Rasmussen i Haderslev 659. — Reinvoldsen 710. — Sørensen i Aarhus 416.
- Jannike, Gaassen Hermansens, 585. — Hans Skyttes i Horsens 527 f.
- Jebjærg, Nørre H., Salling, 622.
- Jegindø, Refs H., 149.
- Jelle Johansen, Købmand i Kbhvn., 384, 737.
- Jelling, Tørrild H., 62, 79, 257. — Birk 119.
- Jemteland, Norge, 428, 696.
- Jens, Hr., 233. — Hr., Præst i Draaby, 161. — Hr., i Tanum, Norge, 627. — Smed, Hr., Præst, 177. — Bonde i Slagelse 379, 395, 435. — Kohler, Kulsvier, 655. — Kok fra Ringsted 223. — Møller i Hatting Mølle 164. — Møller i Køls Mølle 50. — Skriver, Johan Barnekovs Foged p. Roskildegaard, 158. — Skriver, Hospitalsforstander i Randers, 286, 652. — Smed i Hem 621. — Jude i Sludstrup 397. — Adsersen i Maaløv 779. — Adsersen i Søsrum 181. — Andersen, Student, 524 f. — Andersen i Hou 744. — Andersen i Sørby 701. — Andersen i Tvingstrup 505. — Bertelsen i Øster Starup 61. — Davidsen i Kallundborg 750. — Ennertsen, Borgemester i Landskrone, 171 f.; jvfr. Jens Eversen. — Eskildsen i Kongens Kantori, senere Degn i Tjæreby, 330, 758. — Eversen, Borgemester i Landskrone, 649; jvfr. Jens Ennertsen. — Fransen i Søvind 780. — Gødesen, Mag., Superintendent i Aarhus Stift, (161), 223, 286, 376, 491, (631, 642), 652, (735, 742, 768). — Hansen, Mag., Præst i Ramløse, 100. — Hansen, kgl. Kusk, 84. — Hansen i Darum 720. — Hansen i Skovsø 249. — Ibsen i Eskildstrup 577. — Jensen, Sognepræst i Elbæk, 279. — Jensen, Præst p. Hveen, 135, 141, 752. — Jensen, Byfoged i Sølvitsborg, 355, 431, 455. — Jensen, Tingfoged, 114. — Jensen i Grønfeld 205. — Jensen i Lisbjærg 674. — Jensen i Risum 622. — Jørgensen, kgl. Skibshovedsmand, 396, 623, 760. —

Jørgensen i Højen 767. — Jørgensen i Tommerup 517 f. — Keldsen i Aalborg 251. — Keldsen i Hem 621. — Kristensen, Sognepræst til Borris og Faster, 199. — Kristensen, Byfoged og Tolder i Køge, 90, 429. — Kristensen i Bundgaard 621. — Kristensen i Rybjerg 622. — Kristensen i Væ, Salpetersyder, 158. — Kristensen 246. — Kristoffersen i Varberg 268. — Lavridsen, Borger, 142. — Lavridsen, Gørvel Faddersdatter Sparres Tjener, 672 f. — Lavridsen i Øster Tørslev 33. — Lavridsen 95. — Lavridsen se Else. — Madsen, Sognepræst til Gemsing og Venø, 153 f. — Mikkelsen i Ormidsløv 186. — Mogensen i Stenstrup (tidl. Hønsinge) 313. — Monsen (Mogensen) se Harbou. — Nielsen (af Adel) (? Niels Jonsen Viffert til Torstedlund) 209. — Nielsen, Præst i Ullerup og Vejby, 529. — Nielsen, Kapellan i Stubbekøbing, 17. — Nielsen, Byfoged i Køge, 90. — Nielsen i Hestbæk 622. — Nielsen i Jydstrup 184 f. — Nielsen i Nørholm 373. — Nielsen i Sonnerup 611. — Nielsen i Stræt 201. — Nielsen i Tørring 33 f. — Nielsen i Veterslev 599. — Nielsen i Væ, Salpetersyder, 270. — Olsen i Skørpinge, Herredsfoged i Fakse H., 434. — Olsen, Diskantist, 697. — Olsen i Veterslev 599. — Olufsen, Skipper, 563. — Olufsen i Todbjærg 153. — Pedersen i Todbjærg 153. — Povlsen, Tolder i Kolding, 233, 529. — Povlsen p. Sejro 707. — Rasmussen i Avnslev 232. — Rasmussen 83. — Svendsen, Sal-

petersyder, 422. — Sørensen i Horsens 65. — Sørensen i Savstrup 621. — Thomesen, Ridefoged p. Aalholm, 721. — Thomesen i Gludsted 1. — Thomesen i Sønderby 82.

Jep Skænk i Fuldbby 135. — Hansen i Skafteløv 517, 621. — Henningsen, Skipper, 174. — Jensen i Sidinge 653. — Lavridsen i Allerslev 158. — Lavridsen i Højrup 655. — Madsen i Malmø 604 f. — Madsen i Væde 518. — Mikkelsen i Ønsgaard 601. — Mortensen, Byfoged i Svendborg, 356. — Nielsen i Rosted 517, 601. — Pedersen, Byfoged i Middelfart, 92. — Pedersen i Kurøgel 349. — Pedersen 234. — Povlsen i Ejlskov, Sandemand, 717. — Svendsen i Store Slogerup 95.

Jerrestad Herred 421, 509.

Jers, Katarina, Kornelius Hamsforts, 7 (jvfr. 782).

Jerslev Herred 152. — Herredsfoged se Jens Kærulf.

Jerstrup, Albo H., 345.

Jesper von Trier i Kbhvn. 402. — Skomager ved Frederiksborg Slot 57. — Snedker 359. — Stenhugger i Helsingør se Jesper Bougart. — Kyndesen, Herredsfoged i Løve og Arts Herreder, 376.

Jestrup, Hassing H., 15.

Jetsmark, Hvetbo H., 730.

Joakim Fischer (Fisker), Byfoged i Helsingborg, 93, 354. — Lakaj se Joakim Brun.

Joakim Frederik, Markgreve, senere Kurfyrste af Brandenburg, Administrator i Magdeburg, 180, 230, 403, (581, 771 f.).

Johan, Greve af Oldenburg, 142.

Johan Bartskeer 490. — Berider

- 587, 601. — Kok fra Flensborg 223. — Kok i Kbhvn. se Gertrud. — Vildtskytte, Skovrider i Vordingborg Len, 16, 376. — von Deventer i Kbhvn. 409. — von Etvig, kgl. Kældersvend, 57, 777. — Gerdis, Enspænder, 37. — Hermansen i Amsterdam 171 f. — Villumsen i Helsingør 743.
- Johan (Hans) Adolf, Hertug af Gottorp, 18, 51, 260, 529, 577, 613.
- Johan Frederik, Hertug af Gottorp, Ærkebiskop i Bremen, 51.
- Johan Frederik, Hertug af Stettin-Pommern, 109, 402.
- Johanne von Hals i Helsingør 540.
- Johannike Hans Berntsens i Horsens 521.
- Jon Færø, Styrmand, 174. — Andersen i Kalbygaard 437. — Hennissen p. Færøerne 403. — Jakobsen se Venusin. — Nielsen i Trelleborg 603.
- Jonas Husfoged p. Koldinghus 253. — Smed paa Hammermøllen 370.
- Jonstrup, Luggude H., 724.
- Jordan Hansen, Præst, 754.
- Jordan, Kort, kgl. Bødker, 84.
- Jordbjærg, Onse H., 348.
- Aaledræt; Skyts H., 482.
- Jordløse, Salling H., 160.
- Jost se Just.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Herman, Lensmand p. Visborg, 365, 371 f., 410, 439, 441, 682, 780 f.; nævnes 6, 14, 89, 154, 171, 208, 214 f., 247 f., 265 f., 284, 327, 330, 339 f., 408, 411, 431, 488, 507, 512, 515, 518, 520, 535 ff., 541, 543 f., 549, 553 ff., 591, 593, 605, 621, 635, 638 f., 690, 731, 740. — Keld 53. — Kirsten, Henrik Sandbergs, 240, 462, 472. — Kristen 775 f. — Maren Erik Akselsen Rosenkrantz's 392. — Mogens til Pallesbjerg, 1597 Landsdommer i Nørrejylland, 134, 155, 393, 776; nævnes 124, 178, 221, 225, 237, 244, 277, 291, 306, 324, 327, 346, 348 ff., 405, 408, 414, 433, 440, 444, 453, 556, 622, 666, 694, (700). — Ove Nielsen, Lensmand p. Bratsberg, 40, 165, 245, 285, 324, 348, 350. — Peder 40. — Peder Jensen 236, 475, 519 f. — Thomas 248, 289, 305, 778. — Vincens se Elsebe Svave.
- Juel (Rantzau-Vaaben), Gregers, Landsdommer p. Langeland, 34, 56, 66, 132, 197, 221, 237, 244, 277, 327, 346, 405, 408, 444, 453.
- , Jens, Skipper, 174. — Jens 187. — Niels, Mag., Kannik i Viborg, 542. — Jvfr. Hjul.
- Jungshoved, Baarse H., 690, 705. — Birk 725.
- Slot og Len 97, 117, 308, 625, 632, 727; nævnes 86, 377, 501, 725, 732.
- Just Graver 544 f.
- Juul (Vaaben: en Lilje), Absalon, 606, 608. — Aksel 279. — Frans, Hofjunker, 37. — Iver til Villestrup, kgl. Sekretær, 1598 Landsdommer i Nørrejylland og Lensmand p. Gudum Kloster, 305 f., 569, 726, 735, 759; nævnes 277, 327, 337, 346, 405, 408, 433, 440, 444, 453, 618 f., 622, 666, 694, (700); jvfr. Maren Sehested. — Niels 582; jvfr. Anne Thomesdatter Stygge. — Ove Akselsen til Palstrup 181, 279, 298.
- Jydstrup, Ringsted H., 185. — Mølle 50.

Jydstrup, Ny-, Mølle, Ringsted H., 187; jvfr. Ny Mølle.
 Jülich (Gülich) jvfr. Gert, Hans, Peder.
 Jylland 155, 236, 238, 261, 305 f.; nævnes 23, 64, 144, 178, 209, 240, 279, 316, 433, 532, 638, 694 f.
 — Landsting se Viborg Landsting.
 Jürgen se Jørgen.
 Jæderen Len, Norge, 178.
 Jægersborg se Ibstrup.
 Jølby, Vester-, Nørre H., Mors, 349.
 Jørgen (Jürgen), Hr., Kapellan i Kallundborg, 250, 261. — lange, Skovrider i Jerlev H., 774. — Enspænder 37. — Bygmester se Jørgen Friberg. — Bøsemager ved Kronborg se Jørgen Dresler. — Degn p. Falster 454. — Fisker, Byfoged i Helsingborg, 430. — Jæger 698. — Maler p. Holmen 174. — Møller i Skære Mølle 142. — Sejllægger p. Holmen 175. — Andersen, Mag., Præst i Næstved, (635). — Andersen, Bødker p. Holmen, 176. — Andersen i Høveltegaard 101. — Bentsen, Raadmand i Kbhvn., 330. — Hansen, Byfoged og Tolder i Slangerup, 91. — Hansen Guldsmid, Byfoged i Næstved, 90, 355, 429. — Hansen, Styrmand, 174. — Hansen i Svenstrup, Sandemand, 716. — Henriksen i Baaring 53. — Henningsen, Landsdommer i Fyen, se Qvitzov. — Jakobsen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Kallundborg, 40. — Jensen i Farum 18. — Jensen i Sigerslevøster 275. — Jensen i Svale 757. — Jensen 210. — Jensen 307. — Jørgensen, Renteskriver,

309, 339. — Kristensen, Styrmand, 174. — Kristoffersen i Hedegaard 60, 79 f., 253. — Lavridsen i Ring 692. — Lavridsen 685. — Madsen, Kancellitjener, 695. — Mikkelsen, Kannik i Lund, 269. — Mikkelsen i Hagenborg (? Hagenby) 200. — Nielsen, Sognepræst til Højen, 234, 236. — Nielsen i Lorup 331. — Nielsen i Ludserød 146. — Nielsen i Svale 757. — Pedersen i Marslev, Sandemand, 80. — Pedersen 6. — Rasmussen, Byfoged i Skelskør, 90, 355. — Simensen, Byfoged og Sisemester i Avaskær, 93, 355, 431, 455. — Sørensen, Byfoged i Hobro, 562, 589. — Tygesen i Ørby 696.
 Jørland, Inlands nordre H., Baa-hus Len, 424.
 Jørsby, Nørre H., Mors, 349.
 Jørslev, Karise S., Fakse H., 152.
Kaa (Vaaben: en Sparre), Bjørn, 345, 464; jvfr. Kristence Rotfeldt. — Erik Bjørnsen 378; jvfr. Anne Krabbe. — Erik Mogens 305. — Erik Nielsen 778. — Gabriel Bjørnsen 147, 233, 722. — Gjord 694, 736; jvfr. Ermegaard Gyldenstjerne. — Jfr. Helvig Mogensdatter 305. — Iver Mogensen 305. — Jens Mogensen 305. — Jørgen Eriksen, Hofjunker, 36. — Jfr. Kirsten 209. — Mette Mogensdatter, Kristoffer Kruses, 305. — Mogens til Aas se Agate von Mehlen. — Mogens til Støvringgaard 776. — Niels, Kansler, 298. — Niels Bjørnsen til Starupgaard 324, 722; jvfr. Birgitte Rosenkrantz. — Niels Eriksen 776. — Niels, Peder

- Oxes Arving, 316. — Povl Erik-
sen 778.
- Kaas (Vaaben: en Mur), Anders,
614. — Jfr. Anne 614. — Anne
Emmiksdatte 371. — Emmike
35, 245, 372, 382, 485, 606; jvfr.
Hilleborg Hansdatte Lindenov.
— Hartvig 614. — Herman 155.
— Jørgen Emmiksen 371 ff.,
485, 601, 731, 734, 740, 761, 776.
— Jørgen Eriksen 90, 151, 245.
— Niels til Damsgaard 131,
614.
- Kagerup, Strø ell. Holbo H., 32.
- Kalbygaard, Gern H., 437, 673.
- Kalkerup, Tybjærg H., 710.
- Kallundborg 106, 279, 447; næv-
nes 19, 21, 250, 261, 277, 311,
579, 750. — Byfoged se Peder
Thomesen (Tønnenen). — Vor
Frue Kirke 40. — St. Jørgens-
gaard (Hospital) 250, 597 f.;
Hospitalsforstandere se Peder
Hammer, Hans Lavridsen.
- Slot og Len 16, 118, 121, 158,
251, 301, 336, 360, 374, 486, 718;
nævnes 5, 9, 69, 163, 173, 191,
250, 325, 345 f., 408, 413, 449,
457, 532, 535, 571, 575, 587, 642,
675 f., 766, 775. — Ladegaard
264. — Tegllade 264.
- Kalle Slot og Len 77, 111, 116,
123, 161, 204, 296, 298, 302, 336,
357 f., 364, 381, 471, 495; næv-
nes 7, 11, 205, 239, 325, 413,
428, 455, 533, 659, 675 f., 709,
746. — Foged se Hartvig Mad-
sen.
- Kalmar 171, 367 f.
- Kalsensgaard, Hvetbo H., 730.
- Kaltenhof, Henrik, i Lyneborg
166.
- Kaltred, Skippinge H., 589.
- Kanne (nu Rantzau-gave), Hads
H., 519.
- Kannerupgaard, Vor H., 85.
- Kannikemølle Bro, Framlev H., 524.
- Kapellouf, Hans, se Kopelow.
- Kappendrup, Aasum H., 80.
- Kapperup, Bregne H., 610.
- Karberg, Henning, Hofjunker, 36.
- Karby, Sønder H., Mors, 349.
- Karen (Karine), M. Anders's i
Ovre, 136. — Bjørn Andersens
se Friis. — Holger Rosen-
krantz's se Gyldenstjerne. —
Jakob Bartskeers i Vø 169. —
Hr. Jakob Olufsens i Aahus
232. — Kaspers, Kongens Va-
skerske, 208. — Jørgensdatte,
Knud Olsens i Aarhus, 73, 167.
- Karise, Fakse H., 26, 763.
- Karl (IX), svensk Hertug, 214,
284, 366 ff., 375, 386, 393 f., 415,
418, 443, 581, 648, 671, 731,
749 ff., 755, 760, 773.
- Karl Jakobsen, Kromand i Fal-
kenberg, 496. — Karlens 106.
- Karlebo, Lyng-Kronborg H., 330.
- Karleby, Vester-, Harager H., 59,
649.
- Karlessein se Elisabeth.
- Karrebæk, Ø. Flakkebjærg H.,
108 f., 111.
- Karsgaard, Skaane, 618, 729.
- Karsten Feldbereder i Helsingør
487. — Rikardsen, Skibshøveds-
mand, 663.
- Karup 669, 719.
- , Lysgaard H., 524.
- , Torne H., 371.
- Kasper Apoteker se Kaspar Ca-
strop. — Sadelmager 370. —
Stenhugger se Jesper Bougart.
— von Brandenburg, Tømmer-
mand og Møller p. Frederiks-
borg, 104.
- Kast, Hans, Kongens Arkelime-
ster, 767.
- Kastrup, Hammer H., 194, 229.
- Katrine, Kurfyrstinde af Bran-
denborg, 414, 771.

- Katrine, Hans Lyckovs, p. Frederiksborg 103.
 Katstrup, Oksie H., 650.
 —, Vor H., 223.
 Kavslunde, Vends H., 260.
 Keblevig, Island, 714.
 Keflinge, Haragers H., 17 (?).
 Kejseren 76, 242.
 Keld Jørgensen, Borgemester og Tolder i Ribe, 414, 746.
 Keldbæk, Hans, i Gaverslund 687.
 Kelleby, Skovby H., 423, 716.
 Kelstrup, Gyng H., 321.
 —, Odense H., 436.
 Kerteminde, Thomas, Skipper, 174.
 Kerteminde 155, 211 f., 315, 432, 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 579, 688, 780. — Byfogder se Hans Pedersen, Jens Brag; Sisemester se Niels Svinding; Toldere se Eggert Hansen, Niels Sørensen. — Borgere 212.
 Ketting, Sveder, lybsk Foged p. Bornholm, 563.
 Ketzing, Klavs, se Kitzing.
 Kibbenbrock, Peiter, Apoteker, 511.
 Kiel 276, 775.
 Kien, Thomas, Frederik Rosenkrantz's Foged, 205.
 Kierkrinck, Povl, i Lybæk 72.
 Kiers, Balthasar, 540.
 Kieruldt (? Kærulf), Anders Sørensen, Herredsfoged i Kær H., 727.
 Kierurt, Hans, Handelsmand, 399.
 Kikhavn, Strø H., 732.
 Kindstrup, Vends H., 457.
 Kirckhof, Hans, Taarnmand p. Kbhvns Slot, 159.
 Kirckman, Hans, Arkelimester p. Kronborg, 41, 44 f., 593. — Mathias, Arkelimester, 497, 569, (582), 604, 681.
 Kirkeby, Sunds H., 131, 292.
 Kirkhavn se Kikhavn.
 Kirsten (Kirstine) Fostermoder se Kirsten Jenses. — Sten Bildes se Lindenov. — Andersdatter 1 f. — Jensdatter 7. — Jenses i Sejt, Fostermoder, 8 f., 224, 283, 290. — Kristensdatter i Tangsgaard 618. — Lavridsdatter i Roskilde 752. — Mortensdatter, Fadeburskvinde p. Kronborg, 12.
 Kitsinge, Hans, i Lille Alsted 95.
 Kitzing (Ketzung), Klavs, i Horsens 228.
 Kiøblinge (? Keflinge, Haragers H.) 17.
 Kiønne, Hans, Kromand i Lunde- have ved Kronborg, 606.
 Klagstrup, Oksie H., 112, 511.
 Klakkerup, Halmstad H., 485.
 Klarup, Fleskum H., 63.
 Klavs von Hogeborn, Dyrevogter, 248. — Gartner 620. — Hol- lænder p. Bønnedsgaard 451. — Maler 516. — Hansen i Odense 221. — Hansen, Salpetersyder, 490, 732. — Jensen i Marstrand 664. — Lydersen, Salpetersyder, 158, 775. — Maltesen se Sehested. — Mogensen se Mor- mand. — Nielsen se Torne- krans. — Paissen i Rosted se Klavs Povlsen. — Pedersen, By- foged i Ringsted, 91. — Peder- sen, Kirkeværge til Ringsted Kirke, 84, 374. — Povlsen i Ro- sted 517, 601.
 Klejs, Bjørge H., Jylland, 164.
 Klement Jakobsen 744. — Mogen- sen, Skipper, 511. — Olufsen i Horsens 527 f. — Pedersen 234. — Sørensen, Borgemester i Vej- le, 519, 530, 717.
 Klerck, Valter, Vinkældermester, 774.
 Klockow, Lavrids, 460.
 Klosterlund, Kær H., 730.

- Kløcker, Johan, Kræmmer i Flensborg, 436.
 Knabberup, Bregne H., 558.
 Knagstrup, Hans, Henning Val-kendorfs Kok, 223.
 Knejsted, Gerlev H., 153.
 Knevelstrup, Halmstad H., 485.
 Kniphof, Peter, Købmand, 402.
 Knok, Kristoffer, 713.
 Knop, Jakob, Dronningens Kusk, 500.
 Knopf, Kristoffer, Mag., Kantor i Roskilde, 43, 222.
 Knoppert, Johan, Dr., Forstander i Ringsted Kloster, se Anne Simonsdatter.
 Knud, Gert Rosenkrantz's Kok, 223. — Jude i Herløse (? Værløse) 306. — Abrahamsen, Lavrids Brockenhuus's Foged, 7. — Andersen i Ejer 478. — Andersen i Højrup 523. — Bentsen, Byfoged og Sisemester i Laholm, 354, 431. — Jensen i Tovstrup 622. — Lavesen i Næstved 636. — Lavridsen i Skellerød 432 f. — Mikkelsen, Skriver p. Gulland, 372. — Mikkelsen i Værløse jvfr. Knud Jude. — Nielsen, Student, 227 f. — Nielsen, kgl. Ismester, 60. — Nielsen, Kongens Kusk, 7, 254. — Nielsen, Skovrider i Jerlev H., 774. — Nielsen i Skovsø 754. — Olsen i Aarhus 73, 617; jvfr. Karen Jørgensdatter. — Sørensen i Aalborg 536, 678.
 St. Knuds Sten, Fyen, 258.
 Knudshoved, Baarse H., 22.
 Knudshoved ved Nyborg 144.
 Knudstrup, Lysgaard H., 462.
 Knærød, Høgs H., 329, 655 f., 665, 702.
 Kock, Kristoffer, i Lund 292. — Oluf, Mag., 756.
 Koed, S. Hald H., 471.
 Koel, Dytmer, den yngre i Hamborg 453.
 Kofod, Esbern, Tolder i Rønne, 431. — Hans Olufsen, Sekretær i Danske Kancelli, 36, 141. — Jens, Landsdommer p. Bornholm, 56, 244, 346, 408, 453, 667, 694. — Peder 294.
 Kofver, Rasmus, i Voldby 765.
 Kogsbøl, Emmerslev S., Slesvig, 2.
 Kogsholt, Torne H., 371.
 Kolberg, Borgere 1.
 Koldby, Samsø, 491.
 Kolding, Peder, i Kongelf 637. — Peder i Marstrand 284. — Peder Hansen 2.
 Kolding 61, 63, 95, 233, 242, 298, 447; nævnes 4, 19 ff., 28, 51 f., 64, 68 f., 76, 79 ff., 159, 166, 277, 310, 529, 576, 579, 581, 586, 602, 673, 676, 740, 780. — Borgemester se Anker Mogensen; Byfoged se Anders Brun; Toldere se Anker Mogensen, Jens Povlsen. — Borgere 21, 64, 162, 226, 247, 527, 529, 712. — Apotek 421 f. — Hospital 28.
 Koldinghus Slot og Len 48, 64, 84, 119, 149, 215, 236, 238 ff., 246, 254, 257 f., 267, 283, 290, 337, 348, 357 f., 371, 395, 518, 521, 526, 528, 534, 689; nævnes 23, 36, 54 f., 63, 68, 79, 85, 94, 162, 178, 219, 234, 237, 243, 253, 315, 323, 325, 413, 436, 450, 510, 530, 536, 571, 587, 598, 676, 687, 755, 774 f. — Skriver se Jakob. — Boldhus 67. — Vandkunst 528. — Da t. 49, 51—65, 80—94, 250—54, 260, 517 f., 526—29.
 Kollabudir, Bardestrand Syssel, Island, 268.
 Kollekolle, Smørum H., 602.
 Kongelf, Norge, 19, 277, 581. — Borgere 637.

- Kongens Gaard (nu Erikstrup), Stævns H., 711, 727.
- Kongerslev, Nørre-, Hellum H., 252, 734.
- Konghelle, Norge, se Kongelf.
- Kongsbakke, Halland, 580, 594.
- Kongsmarken, Bare H., 112.
- Kongstedlund, Hellum H., 252.
- Konstantin Baltseren, Mag., Kan-
nik i Lund, 713.
- Kopelow, Hans, meklenborgsk
Adelsmand, 570.
- Koppeler, Henrik, Skovrider i Sil-
keborg Len, 742.
- Korfits Lavridsen se Rosengjedde.
- Kornelius Jæger, Skovrider i
Ringsted Klosters Len og Sorø
Birk, 184. — Kristensen, Ar-
kelimester p. Visborg, 551,
(554).
- Kornumgaard, Børglum H., 153.
- Korsesker, Blekinge, 390, 420 f.,
496, 511 f., 536.
- Korsgaard, Ulyborg H., 349.
- Korsør, Niels, Skipper, 174.
- Korsør 278; nævnes 19, 23, 38,
66, 71, 84, 223, 249, 257, 277,
311, 377, 380, 412, 475, 525,
575 f., 702.
- Slot og Len 109, 126, 156, 189,
258, 356, 360, 381; nævnes 23,
87, 151, 186, 218, 237, 241, 244,
264, 334, 449, 454, 531 f., 587,
657, 708, 732. — D a t. 48.
- Korup, Trøstrup-, Odense H., 49.
- Kovstrup, Nørre H., Randers A.,
526, 560.
- Kraakrab, Jakob, i Helsingør 724.
- Krabbe (Vaaben: en Bjelke), An-
ne, Erik Kaas's, 378. — Iver
se Magdalene Banner. — Ja-
kob 89, 129, 145, 151, 179, 245,
276, 606. — Karen, Falk Falk-
sen Gjøes, 161, 458, 646, 664. —
Kristen 242, 415. — Morten 242.
— Niels Keldsen 134, 378 f.,
440, 508, 776. — Niels Mogen-
sen se Birgitte Skave. — Tage,
Lensmand p. Øvids Kloster, 111,
128, 145, 153, 179, 272, 324, 343,
428, 483, 646, 710, 737, 747, 776;
nævnes 151, 220, 251, 348, 507,
513, 546, 554, 558, 609 f., 614,
629 f., 637, 721. — Tyge (†1541)
288. — Tyge 149, 775.
- Krabbe (Vaaben: 2 Skraabjæl-
ker), Godske, 299.
- (Vaaben: et Hjærte), Oluf
Guldbrandsen, 501.
- Krabbesbro, Kær H., 730.
- Krafse, Ejler, 325, 398, 423, 667,
725; jvfr. Hilleborg Bilde. —
Eske Ejlersen 7, 316, 415, 423,
435, 667 f., 725. — Kristoffer
Ejlersen 316, 415, 435, 667 f. —
Jfr. Margrete Ejlersdatter 667.
— Jfr. Sofie Ejlersdatter 725.
- Krag, Erik, 507, 556. — Henrik
90, 151, 155. — Mogens 556,
718. — Niels, Kancellisekretær,
2, 6 ff., 36, 177, 362, 711.
- , Niels, Dr., Professor ved
Kbhvns Univ., kgl. Historiograf,
1601 Forstander for Sorø Skole,
183, 230, 233 f., 581 f., 694; næv-
nes 697, 709, 713 f., 719, 721,
736, 743, 745 f., 766; jvfr. Else
Mule.
- Krage, Peder, Sognepræst i Ring-
sted, 75.
- Kragelund, V. Horne H., 204.
- Kragerup, Løve H., 316.
- Kratmølle, Lyngge - Frederiksborg
H., 632.
- Kregome, Strø H., 321.
- Kristen (Kristian, Kristiern),
Brygger i Malmø, 603. — Gra-
ver, Vejvogter i Frederiksborg
Len, 105. — Kældersvend 359.
— Møller i Jydstrup Mølle 50.
— Skriver i Kerteminde 211 f.
— Skriver i Braaby 187. —

Slagter, Kok, i Helsingør 223. — Smed i Svenstrup 201. — Albrektsen, Raadmand, 1598 Borgemester i Kbhvn., 326, 490, 495, 552, 706, 745. — Eriksen til Erikstrup, uægte Søn af Erik Valkendorf, 583, 711, 727. — Hansen se Baden. — Hansen, Tolder og Sisemester i Malmø, 510, (532), 550. — Jensen, Præst i Karup, 669, 719. — Jensen, Mag., se Guldager. — Jensen i Bostrup 622. — Jensen i Ebberup 437. — Jensen i Grædstrup 522. — Jensen i Risum 622. — Jensen i Slagelse 538. — Jensen i Tvingstrup 505. — Jensen i Kongens Kantori 194, 235. — Keldsen, Præst i Vandborg, 386, 402. — Klemmidsen, Byfoged i Varde, 245. — Knudsen se Akeleje. — Kristensen Skriver, Tolder og Byfoged i Nakskov, 92, 356, 430. — Kristensen se Blymester. — Kristensen i Sludstrup 397. — Kristensen 387. — Lavridsen i Slots-Bjærgby 48. — Lavridsen i Snegebuek 200. — Madsen, Skipper, 174, 515. — Madsen i Skafteløv 517, 621. — Madsen i Ørum 2. — Markorsen i Æbeltoft 779. — Markvardsen, Bøsseskytte, 39. — Markvardsen i Lund, Gørvel Faddersdatter Sparres Foged, 292, 482, 604, 618, 640f. — Mikkelsen, Student, 681. — Nielsen, Præst i Vejrum, 769. — Nielsen, Byfoged i Lund, 292. — Nielsen, Byfoged i Stege, 91, 355. — Nielsen, Skipper, 174. — Nielsen i Ilshøj 33. — Nielsen i Lundens Len 611. — Pedersen, kgl. Skipper, 47. — Pedersen i Nørholm, 373. — Pedersen i Terndrup, Sandemand,

341. — Povlsen, Hospitalsforstander i Ribe, 114. — Rasmussen, Styrmand, 174. — Skammelsen, Vinkældermester p. Kronborg, 774. — Steffensen, Præst i Aalborg, 674. — Sørensen, Toldbetjent, 261. — Sørensen i Ildbjærg 622. — Tøgersen i Vallebæk 752. — Vogensen, Sølvpopknægt, 634.

Kristence Nielsdatter, Bjørn Kaas's, se Rotfeldt.

Kristianopel Len 615, 639, 704, 712.

Kristoffer Guldsmed se Grete. — Guldsmed i Amsterdam 235. — Pandeknægt, Skovrider i Roskildegaard's Len, 16. — Skriver, Hospitalsforstander for Duebrødre Hospital i Roskilde, 216, 266. — Skriver, Tolder i Rudkøbing, 392 f. — von Dressen, Skovrider i Vordingborg Len, 101, 500. — von Rostock, Styrmand, 174. — Didriksen, Renteskriver, 339. — Erlandsen, Styrmand, 190. — Gullichsen, Skipper, 174. — Holgersen i Nim, Foged i Nim Birk, 253. — Jørgensen i Ystad 112. — Mikkelsen se Tornekrans. — Pallesen, Præst i Vram, 723. — Pallesen se Ulfeldt. — Pedersen, Præst i Tostrup og Uggerløse, 46. — Pedersen, Byfoged i Stubbekøbing, se Lund. — Povlsen 61, 96, 143. — Thomessen i Kbhvn. 384.

Kristrup, S. Hald H., 630 f.

Kroen, Hans, i Nakskov 540.

Krog, Bodil, i Bajlum 622. — Rasmus i Horsens 65. — Søren i Aastrup 164.

Krogager, Peder Kristensen, Præst i Vandborg, 402.

Krogebjærg, Gyngø H., 348.

- Krogerup, Lyngø-Kronborg H., 32.
- Krognos, Oluf Movridsen, se Anne Hardenberg.
- Krogshølle, Skam H., 293.
- Krogsemagle, Sølvitsborg Len, 69.
- Kronborg Slot og Len 54, 96, 102, 106, 118, 137, 145, 158, 181 f., 207, (210), 213, 216, 219, 271, 328, 331 ff., 359, 361, 396, 494, 505, 546, 580, 713; nævnes 4, 12 ff., 104, 191, 243, 312, 321, 325 ff., 336 f., 343, 352 f., 369, 388, 391 f., 401, 411, 413, 416, 422, 436, 449, 470, 472, 476, 479, 481, 487, 490, 498, 517, 534, 540, 544, 554 f., 566, 571, 586 f., 595, 627, 629, 631, 639, 642, 646, 656 f., 665, 675, 679 f., 683 f., 687, 696, 698, 732, 748, 771, 774. — Arkeliet og Rustkammeret (44), 45, 210, 213, 216. — Boldhuset 4, 98, 103. — Gjethuset 424, 470, 473, 490, 639; Smeltemølle 677, 683 f. — Haven 105. — Møller 213, 705, jvfr. Dronningmølle; Hammermølle 227, 370, 470, 487, 498, 595, 680, 748. — Smedjen 32. — Vandkunsten 216. — Nye Vej 105. — Vinælderen 57. — D a t. 4, 10 ff., 137, 179 f., 265, 271 ff., 341, 386, 388, 391, 395 f., 408 f., 424, 498 f., 503, 505 f., 510—13, 590, 639, 644—50, 652, 660—67, 669, 671—74, 682 ff., 696, 704 f., 713, 715, 746.
- Krongaard, Gyngø H., 321.
- Kruckov, Jfr. Eline, 453 f. — Jens 453 f.
- Krummerup, Ø. Flakkebjerg H., 687, 773.
- Kruppen, Otte, se Anne Lykke.
- Krunderup, Hjerm H., 350.
- Kruse, Enevold Enevoldsen, Lensmand p. Island, 717, 741. — Enevold Tygesen, Rentemester, 1597 tillige Lensmand p. Aastrup, 1600 p. Dueholms Kloster, 133 f., 190, 204, 350, 373, 394, 400, 418, 434 f., 468 f., 493, 640, 660; nævnes 3, 7, 13, 41, 52 f., 104, 117, 152, 189, 196, 203, 206, 248 f., 266, 292, 295 f., 298, 310, 320, 323, 337, 341, (396), 425, 440, (456), 474, 488, 592, 661 f., (680, 682), 684, (695, 711), 713 f., 723, (728), 733, 745, (748). — Kristoffer Pedersen 289, 305. — Kristoffer Thomesen 378 f. — Lavrids Enevoldsen, Hofjunker, 36. — Lavrids Tygesen, Lensmand p. Bergenhus, 19, 40, 277, 428, 448. — Thomas 418. — Tyge 132, 204.
- Kruse, Jens, Skipper, 249.
- Kulager, Bregne H., 558, 610.
- Kulby, Løve H., 448.
- Kuld, Svend, Købmand, 30.
- Kullegaard, Luggude H., 724.
- Kullegærde, Fjære H., 607.
- Kullemølle, Herrestad H., 485.
- Kullen 713, 724. — Fyr 724.
- Kurland, Hertuginde se Anna.
- Kurøgel, Nørre H., Mors, 349.
- Kvandløse, Merløse H., 508, 566.
- Kvidbille, Halmstad H., 608.
- Kvislemark, Ø. Flakkebjerg H., 723.
- Kvistofte, Rønnebjerg H., 31.
- Kværkeby, Ringsted H., 50.
- Kyrsvig, Høgs H., 656.
- Kyster, Hans, Borgemester i Visby, 372 f.
- Küstrin, Brandenburg, 567.
- Kær, Peder, Dyreskytte, 515, 570 f.
- Kær Herred 438.
- Kærgaard, Hammerum H., 726.
- Kærs Mølle, Kær H., 717.
- Kærstrup Kær, Fleskum H., 560.
- Kærulf, Jens, i Kornumgaard,

- Herredsfoged i Jerslev Herred, 153, 204.
- Kærulf. Jvfr. Kieruldt.
- København 29, 38, 44, 47, 49, 54, 81, 94, 135, 167, 177, 197, 203, 210, 243, 247, 265 f., 272, 275, 341, 486, 720; nævnes 3, 19, 31, 43, 45, 100, 107, 116, 141, 147, 162, 171, 178, 180, 185, 187, 190—93, 195, 201, 205, 211, 215, 222, 226, 230, 236, 251, 258, 269, 273 f., 278, 282, 296, 298, 321, 324, 326 f., 351, 364 f., 383, 385, 391 f., 394, 399, 404, 407, 412, 423, 426, 435 f., 442, 446, 448 f., 454, 469, 475, 480 f., 487 f., 505, 512, 526, 530, 538, 540, 558 f., 565, 571, 580 f., 588 f., 592, 620, 623, 633 f., 640, 644 f., 655, 657 f., 665, 687, 690, 692 ff., 703, 705, 707 f., 714 f., 725, 734, 740, 747, 755, 761, 766, 780. — Borgemestre se Jakob Brun, Kristen Albrektsen, Oluf Madsen, Peder Munk; Raadmænd se Jakob Brun, Jørgen Bendsen, Kristen Albrektsen, Søren Andersen; Byfoged se Peder Andersen. — Borgere 29, 38, 136, 141, 167, 171, 247, 251, 267, 275, 323, 326 f., 336, 384, 388, 393, 399, 401 f., 409 f., 420, 426, 432, 440, 463 f., 490, 493, 510 f., 543, 552, 567, 588, 591, 628, 633, 659, 675, 697, 706, 711, 715, 719, 723, 744 ff., 755, 758, 767, 773 f. — Amagertorv 460, 773; Gammeltorv 417; Højbrostræde 773; Kattesundet 323; Kongensgade 79, 208, 269, 500; Skidenstræde 516; Vandkunsten 601; Ved Stranden 711; Vestergade 322 f., 417; Vingaardsstræde 566; Østergade 194, 314, 774. — Holmen ved Københavns Slot (Bremerholm) 23, 40, 173—76, 231; nævnes 5, 9, 17, 61, 69 f., 157, 172, 183, 190, 193, 328 f., 334, 361, 411, 445, 464, 519, 530, 560, 565 f., 575, 598, 655, 657, 691, 707, 711, 767; den store Smedje 175, 683; Proviantskriver se Klavs Meckelborg, Niels Paaske. — Admiralgaarden 767. — Hospital 21, 323 f., 440, 483, 683, 742; Hospitalsforstander se Niels Wincke, Hans Roggen. — Vor Frue Kirke 338, 341, 435; Helliggejst Kirke 391. — Kongens Urtehave 742. — Mønten 494, 557, 671, 675, 693. — Kongens Rustkammer 25. — Skolen 323, 330. — Toldboden for Københavns Slot 197, 267; Toldere se Gregers Bang, Søren Inge-mand. — Universitetet (de høj-lærde) 25, 117, 366; nævnes 2, 60 f., 114, 147, (163), 183, 228, 341, 410, 461, 464, 474, 478 f., 483, 516 f., 539, 572, 606, 651, 675, 693, 745, 747; Kommuni-tetet (de 100 Studenter) 147; Forstander se Anders Kristensen; Kollegiehuset 474, 478 f., 483. — Vandmøllen 210, 620. — Polérmøllen 758. — Østervold 47.
- Københavns Slot og Len 13, 117 f., 137, 145, 158 f., 165, 190, 195, 219, 225, 272, (273), 328, 335 f., 366, 387 f., 396, 411, 419, 462 f., 480, 644, 738; nævnes 5, 9 f., 18, 31, 36, 41, 44, 52, 54, 56, 69, 98, 101, 132, 168, 172 f., 176, 193, 196, 198, 208, 215, (226), 258, 291, 312, 324 f., 337 f., 345 f., 361, 369, 395, 413, 446, 448, 457, 464, 475 f., 481, 488 f., 515, 530—34, 540, 555, 587, 598, 602, 605, 624, 657, 675, 687, 698, 717, 727, 742, 747, 751. — Boldhus 98. — Drejerkammeret 224, 333.

- Rustkammer (Arkeli, Tøjhus) 25, 156, 158, 215, 219, 270, 324, 420, 422, 456 f., 460, 561, 569, 681, 693, 737, 767, 775, 781.
 — Krudtmølle 334. — Nye Vej 105. — D a t. 1—10, 12—21, 23—27, 30, 33—47, 54, 95—100, 102, 104, 107—45, 148—204, 206, 208 f., 212—15, 266—316, 318 ff., 322—71, 376 f., 380—95, 397—415, 417—57, 460—72, 474—88, 490—92, 495—97, 499—504, 506—516, 522, 525, 530—95, 597—640, 642—46, 650, 655, 657—64, 669, 696 f., 699—770, 772—76, 780—81.
- Købeskov, Hald H., 341, 350.
 Køge, Hans, Skipper, 174.
 Køge 46, 170, 272, 447; nævnes 10, 19, 21, 166, 193, 223, 277, 311, 401, 505, 563, 569, 579, 581, 620, 633, 646, 655, 684 f., 693, 780. — Borgemestre se Albrekt, Anders Jakobsen, Klavs Bagger, Rasmus Sørensen; Raadmænd se Henrik Freske, Simon Pedersen; Byfogder se Jens Kristensen, Jens Nielsen; Toldere se Jens Kristensen, Rasmus Sørensen. — Borgere 322, 684. — Kro 41. — Skole 108. — Hospital 620. — Havn 544, 620, 633, 693. — Hestemølle 638. — Søndergade 638. — Lougportstræde 638.
- Køge Krog 555.
 Køller, Karsten, i Kolberg 1.
 Køls Mølle, Ringsted H., 50.
 Køng, Baag H., 400, 453, 459, 469.
 Königsberg 520.
 Kønning, Hans, Urtegaardsmand, 742.
 Køpinge, Herrestad H., 345.
 Kørner, Mikkel, Skovrider i Aakær Len, 742.
- Laaland 65, 185 f., 202 ff., 230, 316; nævnes 23, 243, 459, 474, 488, 643 f., 694, 751.
 — Landsting 34, 56, 66, 83, 180, 221, 244, 277.
 Ladby, Bjærge H., Fyen, 80, 293.
 Lage Kristensen i Varde 62.
 Laholm 307, 447; nævnes 19, 21, 166, 204, 277, 311, 579, 581, 658, 781. — Byfoged se Knud Bendsen; Tolder 450, 532.
 — Slot og Len 14, 40, 100, 114, 129 f., 187, 248, 354, 513, 610; nævnes 6, 9, 88, 111, 113, 151, 192, 329 f., 428, 467, 485, 573, 704, 712, 778, 781. — D a t. 669.
 —, Høgs H., 6.
 Lakkelønge, Torne H., 604.
 Lambrekt i Ribe se Elsebe.
 Lampe se Paridus.
 Landsgrav, Slagelse H., 48.
 Landskrone 58, 60, 272, 282, 294, 307, 447; nævnes 10, 19, 21, 166, 193, 204, 238, 249, 277, 311, 401, 431, 505, 579, 581, 655, 658, 723, 780. — Borgemestre se Jens Ennertsen, Jens Eversen; Byfogder se Lavrids Skriver, Mads Jakobsen; Tolder se Mads Jakobsen. — Borgere 158, 493.
 — Slot og Len 122, 269, 312, 337, 348, 368, 383, 409, 608, 729; nævnes 17, 110, 173, 192, 245, 343, 413, 428, 442, 467, 533, 602, 646, 657, 695, 703, 710, 748, 750. — Bro 409. — Vandkunst 409. — Vejrmølle 442.
 Lang se Lange.
 Langaa, Gudme H., 52.
 Lange (Vaaben: 3 Roser), Dorete, Jørgen Rosenkrantz's, 196, 357, 381, 428, 455, 495. — Erik Erikson d. yngre 50, 59, 102, 108, 164, 188. — Frederik 89, 151, 245, 325, 357, 382, 429, 584, 668,

776. — Hans, Lensmand p. Lundenæs, 34, 88, 151, 245, 255 f., 276, 324, 350, 364 f., 376 f., 389, 428; nævnes 10, 123, 143, 239, 291, 326, 488, 668, 725. — Niels 488, 639; jvfr. Abel Skeel.
- Lange (Vaaben: en Rose), Hans, 776. — Kristen 612.
- (Lang), Frans, p. Hindsholm 16. — Herman, Borgemester i Flensborg, se Birgitte. — Mikkel, Salpetersyder, 158. — Rasmus, Byfoged og Tolder i Helsingør, 91, 429. — Peder 145. — Simon, Kongens Mundkok, 39.
- Langeland 82, 197, 275, 280, 306, 635, 670, 694.
- Landsting 221; nævnes 34, 56, 66, 180, 203, 237, 244, 277.
- Langerød, Færs H., 146.
- Langesund, Norge, 769.
- Langsted, Odense H., 293.
- Langtved, Kær H., 730.
- Lapland 190.
- Lavrbjærg, Galten H., 526.
- Lavrids (Lars, Las) Guldsmed i Malmø 603. — Guldsmed, Skipper, 174. — Jæger, Skovrider i Antvorskov Len, 15, 58, 461. — Møller i Strøllille Mølle se Lavrids Jørgensen. — Skomager i Gudmandrup 672. — Skriver, Byfoged i Landskrone, 92. — Fyenbo, Mag., Kantor i Aarhus, 651, 664. — Fyenbo, Borgemester i Rønneby, Landsdommer i Blekinge, 321, 334 f. — Hallandsfar, Skipper, 174. — Andersen, Byfoged i Assens, 92, 355, (381), 430, 454. — Andersen i Birkende 48. — Andersen i Haagendrup 674. — Andersen i Haarslev, Sandemand, 717. — Ebbesen se Udsen. — Hansen, Byfoged i Vordingborg, 429. —
- Hansen i Lund, Salpetersyder, 158, 324. — Hansen, Skipper i Kbhvn., 490. — Hansen ved Tøjhuset 460. — Ibsen i Gadsbølle, Skovfoged, 756. — Jensen, Præst i Ø. og V. Assels, 564. — Jensen, Byfoged i Ringsted, 91. — Jensen, Kirkeværg i Sigersted, 432 f. — Jensen i Ballerup 602. — Jensen i Kolding 226. — Jensen i Mjallerup 404. — Jensen i Frær, Sandemand, 341. — Jensen i Tanum 627. — Jespersen, Hr., 695. — Jessen, Bøsseskytte, 39. — Jørgensen, Tolder og Sisemester i Visby, 690 f. — Jørgensen i Gram 164. — Jørgensen, Møller i Strøllille Mølle, 78, 105, 208. — Kristensen i Dallerup 85. — Knudsen i Ibstrup 18. — Kristensen i Aarup 324, 350. — Kristensen i Kannerupgaard 85. — Lavridsen, Sognepræst i Vridsted og Fly, 171. — Lavridsen, Byfoged i Nykøbing p. F., 92. — Lavridsen i Lille Tønder 595 f. — Madsen, Præst i Odder, se Nyborg. — Madsen i Gefle 386. — Mikkelsen, Byfoged i Helsingør, (460, 532, 658). — Mikkelsen i Lille Tønder 595 f. — Mikkelsen i Skanderborg Len 758. — Nielsen, Byfoged i Slangerup, 13, 91, 355, 429. — Nielsen i Kongens Kantori 745. — Nielsen i Hemstok 706. — Olsen i Annisse 146. — Olsen i Sidinge 653. — Olufsen, Hr., i Kattrup 223. — Pedersen, Mag., Kannik og Skolemester i Roskilde, 433. — Pedersen, Sognepræst t. Ørum, Vejrum og Viskum, 201 f. — Pedersen, Styrmand, 174, 771. — Pedersen i S. Møinge 697. — Pedersen 271. —

- Pedersen i Kongens Kantori 194, 578. — Rasmussen, Sognepræst i Præstø, 11. — Rasmussen i Aarhus 71. — Sigvardsen i Sidinge 653. — Simonsen i Søborg 341. — Svendsen i Herlev 102. — Svendsen i Udesundby 145. — Sørensen i Hammelev 765. — Sørensen i Voldby 765. — Sørensen i Ejlskov, Sandemand, 717. — Ægidiussen, Mag., Præst i Ribe, 205. — Jvfr. Lorens.
- Laxmand, Peder Madsen, Landsdommer i Sønder- og Nørrehalmland, 109, 501, 582, 608, 668, 673, 776; nævnes 34, 56, 66, 129 f., 148, 244, 268, 270, 325, 327, 346, 405, 408, 424, 444, 453, 606, 667, 694. — Povl se Tale Ulfstand. — Sten Madsen, Lensmand i Halmstad og Aarstad Herreder, 88, 130, 151, 162, 274, 326, 385, 390, 413, 668 f., 737, 747, 776; nævnes 1, 12, 19, 129, 182, 204, 277, 311, 329, 412, 451, 467, 508, 536, 588, 590, 605, 607, 645, 652, 667, 677, 687, 704, 744, 746, 749.
- Lee, Niels Kristensen, Sognepræst i Bjerring, 201.
- Lehussen, Zakæus, i Helsingør 473.
- Leiel, Frederik, Borgemester og Tolder i Helsingør, 96, 189, 207, 227, 281, 319, 369, 415, 425, 478 f., 489, 556, 568, 592, 608.
- Lekkinge Gaard og Len, Baarse H., 13, 120, 292, 336.
- Lellinge, Bjæverskov H., 763.
- Lem, Bølling H., 392.
- Lemmestrø, Vemmenhøg H., 343, 650, 666.
- Lemvig, Anders, Dr., Professor v. Kbhvns Universitet, 461, 474, 479, 483, 516.
- Lemvig 176, 447; nævnes 19, 21, 94, 166, 310, 474, 576, 579, 740. — Borgere 474.
- Lene, Henrik Brahes, se Thott.
- Leonhard Kok se Ballen.
- Lepel, Baltser, 325, 668.
- Let, Las, i Enslev 94.
- Leusker, Helmerich, Grev Johan af Oldenborgs Tjener, 142.
- Lifland 746. — Hertuginde se Anna.
- Lille, Kristoffer Pedersen, Præst i Birkerød, 43, 196.
- Lille Herred, Sjælland, 366, 464.
- Limfjorden 300.
- Linde, Hjerm H., 350.
- , Lille-, Bjæverskov H., 26.
- , Store-, Fakse H., 26, 763.
- Lindegaard, Thomas, Styrmand, 174.
- Lindenov, Else Hansdatter, Absalon Gjæs, 744, 753. — Hans Johansen († 1596) 244, 313 f.; jvfr. Margrete Rosenkrantz. — Hans Kristoffersen, Lensmand p. Hammershus, 126 f., 187, 419; nævnes 89, 171, 215, 243, 265, 299, 408, 431, 444, 561, 563 f., 648, 684, 740. — Hilleborg Hansdatter, g. m. 1. Emmike Kaas, 2. Hans Spiegel, 649, 737. — Kirsten, Sten Klavsen Bilde, 326, 456, 640, 668, 677, 685. — Otte, Hofjunker, 36; jvfr. Anne Tygesdatter Brahe. — Jfr. Sofie 637.
- Linderidsmile, Froste H., 618.
- Lindholm Birk, Bare H., 603, 666. — Ladegaard, Bare H., 664, 666, 701.
- Lindow, Povl, Trommeter, 37.
- Lindsgaard, Bjærg H., Fyen, 288 f.
- (? Ø. Flakkebjærg H.) 111.
- Lindsholt, Fjære H., 607.
- Lindved, Bjærg H., Jylland, 242.

- Lippe, Joakim von der, kgl. Fiskemester, 195, 216, 276, 298, 374, 396, 411, 458, (483), 545, 611.
- Lipper, Herman, Mag., Præst i Kregome og Vinderød, 321.
- Lisbet (Lisabeth) se Elisabeth.
- Lisbjerg, V. Lisbjerg H., 674.
- Herred. Herredsfoged se Niels Pallesen.
- Lissabon 489, 502.
- Lister Herred, Blekinge, 597, 737.
- Herredsfoged se Bent Jensen.
- Len, Norge, 40.
- Liudt, Klavs, i Bergen 198, 622.
- Ljunits Herred 158.
- Lodde, Mikkell, i Tjeneste hos Kongens Berider, 181.
- Lokkerup, Oksie H., 608, 640.
- Lolholm, Slet H., 638.
- London 347.
- Lorens v. Hadeln, Enspænder, siden paa Bjærgværket i Sem, 37, 742, 771.
- Lorup, V. Flakkebjerg H., 331.
- von Los se Annicke von Las.
- Losmand se Mathias.
- Lovns, Gislum H., 423.
- Lubbeke, Henrik, Trommeter, 37.
- Lucht, David, Toldskriver i Helsingør, 608, 616, 666, 735.
- Ludserød, Lyngø-Kronborg H., 146.
- Ludvig, Mag., Hertug Hans's Skolemester, se Ludvig Ludvigsen Munthe.
- Luggude H. 422, 706.
- Lund, Kristen, Tolder i Aarhus, 93, 354, 430. — Kristoffer Pedersen, Byfoged i Stubbekøbing, 92.
- Lund 195, 292, 432, 447, 484; nævnes 19, 21, 103, 156, 166, 204, 223, 277, 311, 464 f., 566, 579, 604, 630, 672 f., 688 f. — Byfogder se Kristen Nielsen, Niels Nielsen. — Borgere 156, 158, 324, 603. — Domkirke 57, 269, 338 f., 464, 493, 498, 689, 695, 708, 713, 723, 736, 755 f., 758; Altre og Vikarier: St. Catharinæ 269; Johannis Baptistæ et Catharinæ 269; St. Laurentii 101. — Kapitel 57 ff., 101, 112, 114, 246, 324, 338, 368, 442, 493, 506, 584, 603, 755 f.; Ærkeedegn se Vilhelm Dresselberg. — St. Peders Kloster 88, 128, 151, 202, 251, 428, 604. — St. Mikkels Præstegaard 465. — Skole 60.
- Lund Landsting se Skaane Landsting.
- Gaard og Len 127, 202, 482, 728; nævnes 4, 88, 94, 104, 151, 428, 467.
- Gaard og Len p. Mors 132, 400, 441.
- , V. Han H., 349.
- Lundby, Himle H., 222.
- , Slet H., 201.
- Lunde, Sunds H., 371.
- Lundehave og Lundegaard (nu Marienlyst) ved Helsingør 547.
- Kro 28, 606; Kromænd se Hans Støer von Dresden, Hans Kiønne.
- Lunden, Løve H., 270.
- Lundenæs Slot og Len 10, 143, 172, 255 f., 276, 291, 350, 357 f., 364 f., 376 f., 381, 389, 395, 411, 414, 420, 469, 476, 488, 727; nævnes 34, 88, 151, 239, 244 f., 406, 428, 455, 571, 611, 639, 681.
- Lunderskov, Anst H., 695.
- Lundforlund, Slagelse H., 138, 156, 186, 264, 377, 506.
- Lundsgaard, Bjærgø H., Fyen, 288 f.
- Lunge, Erik Kristoffersen, 45, 119, 465, 525, 556, 737, 759. — Iver Ovesen 199, 278, 291; jvfr. Karen Bryske. — Karen Holger Ulfstands 513. — Ove Iversen

518. — Ove Kristoffersen, Lensmand p. Aalborghus, 96, 100, 183, 209, 375 f., 487, 513, 564; nævnes 19, 69, 79, 99, 256, 448, 556, 628. — Ove Vincentsen († 1540) 288.
- Lunov, Jens, 526.
- Lutter, Albrekt, i Viborg 569.
- Lyby, Froste H., 609, 641.
- Lybæk 12, 71 f., 187, 211, 621. — Borgere 71 f., 621.
- Lyckov, Hans, Kongens Tømmermand p. Frederiksborg, 31, 103, 194.
- Lyder Otsen, Kongens Faktor i Lybæk, 12, 71.
- Lykaa 5, 307, 432, 447, 469; nævnes 19, 93, 160, 166, 204, 277, 311, 523. — Byfogden (431, 455).
- Slot og Len 147, 199; nævnes 35, 45, 94, 467, 496, 542, 585, 594, 647.
- Lykke, Anne, Ludvig Olufsen Munks, 94, 281, 643, 775 f. — Anne, Otte Krumpens, 153. — Erik Eriksen 471. — Erik Hansen, Lensmand p. Ørum, 87, 151, 196, 244, 280 f., 291, 356, 381, 390 f., 643; nævnes 19. — Jfr. Gertrud 231. — Henrik, Lensmand p. Kallø, 1597 p. Vordingborg, 13, 65, 120, 140, 190, 204, 209, 221, 265, 272 ff., 301, 315, 352, 355, 360, 387, 389, 393 f., 407, 414 f., 486, 501, 508, 637, 640, 643, 668, 694, 768, 776, 781; nævnes 11, 19, 24, 27, 75 ff., 149, 170, 179, 187, 194, 196, 202, 205, 212, 218, 222 f., 229 f., 237, 243, 247, 257, 277, 311 f., 314, 325, 328, 333, 340, 405, 413, 429, 435, 449, 483, 502, 510, 531 f., 534, 539, 581, 586 f., 612, 635, 676 f., 684 f., 687, 690, 707, 709 ff., 721, 751, 767. — Jakob, Hofjunker, 36, 74, 80, 775 f. — Jørgen se Beate Brahe. — Kirstine, g. m. l. Eiler Grubbe, 2. Niels Gyldenstjerne, 326, 458. — Kristoffer 465. — Lage 230. — Peder 288. — Jfr. Pernille 230.
- Lyndelse, Nørre-, Aasum H., 307.
- Lynderupgaard, Rinds H., 737, 759.
- Lyneborg By. Borgere 166. Jvfr. Hans, Henrik.
- Lyngholm, Favraas H., 568, 582. —, Sønder H., Randers A., 642. —, Lille-, Strø H., 206.
- Lyngeskov, N. Asbo H., 145, 614.
- Lyngholm, Fleskum H., 560.
- Lyngsbæk, Mols H., 161.
- Lyse Kloster, Norge, 90, 382, 429.
- Lysgaard Herred 88, 780. — Herredsfoged se Mikkel Andersen.
- Lyskander, Klavs Kristoffersen, Mag., Præst i Herfølge og Sædder, 563, 637 f.
- Lytke von Minden, kgl. Berider, 263.
- Lyø, Ø, Salling H., 293.
- Læsø, Jon, Skipper, 174. — Peder i Annisse 146. — Søren i Aarhus 71.
- Læsø 73, 406, 559. — Jvfr. Trindelen.
- Lætus se Glad.
- Lø Herred 77, 300.
- Løckov se Lyckov.
- Lødderup, Sønder H., Mors, 349.
- Løfterød, Fjære H., 607.
- Løgismose, Baag H., 734.
- Løgster 295.
- Løkke, Hindborg H., 621.
- Lønholdt, Lynge-Kronborg H., 28.
- Lønne, V. Horne H., 756.
- Lørup, Gudme H., 131.
- Løve, Løve H., 753.
- Herred 118, 262, 304, 517, 549, 599, 642. — Herredsfoged se Jesper Kyndesen.

- Løvel, Nørlyng H., 303, 318, 320, 420.
- Løvenbalk, Tøger Pedersen, Mag., Præst i Aalborg, 674.
- Løvskal, Middelsom H., 507.
- Maabjerg**, Hjerm H., 350.
- Maaløv**, Smørum H., 779.
- Maaneskjold**, Bjørn Knudsen, 168, 583. — Jens Bjørnsen 583. — Knud Bjørnsen 583 f. — Peder Knudsen 168, 424. — Ursula Bjørnsdatter 583.
- Machabæus**, Johannes, 612; jvfr. Klare Myre. — Kristen, Mag., Forstander i Sorø Skole, 17, 106, 135, 324, 338, 410, 612.
- Mads von Brunsvig**, Møller, 625, 705. — von Gifhorn i Humleore 503. — Dyreskytte 515, 571, 628. — Andersen i Udesundby 104. — Bertelsen, Sognepræst i Ringkøbing, (236), 308. — Enevoldsen i Emeryd 321 f. — Eriksen se Bølle. — Eriksen se Vasspyd. — Hansen, Tolder i Moldesund, 431. — Hansen i Bjørnstrup 435. — Hansen i Kbhvn. 384. — Hellesen, i Kongens Tjeneste til Skibs, 144. — Isaksen i Heinge, Herredsfoged i Færs Herred, 280. — Jensen i Tistrup 615. — Jakobsen, Byfoged og Tolder i Landskrone, 92, 354, 430, 450, 532, 658. — Jakobsen i Ystad 112. — Jensen, Kromand i Falkenberg, 496. — Knudsen, Borgemester og Tolder i Stege, 91, 187. — Knudsen i Aarhus 504. — Kristensen i Isterød 101. — Kristensen i Visby 505. — Lavridsen, Tolder i Trelleborg, 354. — Povlsen, Kordegn i Lund, 723. — Povlsen i Præstø 11. — Tordsen, Borgemester i Vejle, 519.
- Magdalene Movrids Podebuskes** se Sehested. — Jens Povlsens i Kolding 529.
- Magdeborg**. Administrator se Joakim Frederik.
- Magelund** (Mallinggaard) 472.
- Magleby**, Møen, 187, 502. —, Stævns H., 309. —, Store- (Hollænderbyen), Amager, 24.
- Maglebylille**, Amager, 555.
- Maglehult**, Gyngø H., 348.
- Maglerup**, Skyts H., 482.
- Magnus**, Hertug af Brunsvig-Lyneborg, 36.
- Magnus Tønnessen** (Tommissen), Trommeter, 37, 555.
- Malanger**, Finmarken, 671.
- Malle**, Ø. Horne H., 719. —, Slet H., 320.
- Malling**, Ning H., 350.
- Mallinggaard**, Lysgaard H., 472.
- Malmø**, Niels, Skipper, 174. — Niels, Befalingsmand p. Bremerholm, 767.
- Malmø** 116, 136, 250, 270, 272, 298, 307, 312, 432, 447, 484, 720; nævnes 10, 19, 21, 112, 166, 193, 203, 222, 277, 311, 373 f., 388, 401, 488, 505, 511, 579, 581, 596, 603, 617, 658, 673, 701, 713, 735, 740, 751, 780. — Borgemestre se Joakim (Jakob) Møller, Rasmus Ludvigsen, Niels Hammer, David Petersen; Byfogder se Henrik Daabelsten, Peder Hansen; Toldere og Sisemestre se Kristiern Hansen, Rasmus Ludvigsen. — Borgere 603 ff., 640, 749. — Skt. Peders Kirke 603. — Hospitalet 603, 704, 745. — Toldboden 605. — Skole 373 f., 377 f.; Skolemester se Oluf Mortensen. — Algade 604; Grønne-gade 735; Hettergade 603; Humblestræde 603.

- Malmøhus Slot og Len 26, 41, 111, 127, 143, 160, 164, 348, 389, 414, 482, 608, 610, 728, 745; nævnes 9, 114, 173, 192, 292, 325, 344, 409, 413, 417, 421, 428, 467, 498, 533, 550, 561, 565 f., 603, 625, 640, 657, 675 f., 685, 701, 703, 706, 750. — Slotsbroen 26. — Porthuset 26. — D a t. 595.
- Malt Herred 248.
- Mandal Len, Norge, 10, 192, 429, 481.
- Mann, Jakob, i Dundee 27.
- Maren (Marine) Jep Nielsens i Rosted 517, 601. — Klavses 106. — Lavrids Skrams se Bilde. — Lavridses i Helsingør 425. — Niels Villumsens 21. — Andersdatter i Æbeltoft 779. — Hansdatter, Hans Jørgensens, 641. — Lavridsdatter 477. — Pedersdatter p. Gilleleje 48. — Rasmusdatter, Niels Pedersen Vragers, 642.
- Marenholtz, Henrik Julius, Hofjunker, 37.
- Margrete Hans Johansens se Rosenkrantz. — Johan Budtzes i Horsens 527 f., 678. — Skomagers, Herman Reiminchs, 421 f. — Olufsdatter p. Hammerø 148.
- Mariager 19, 310, 660 f., 740.
- Kloster og Len 125, 302, 478, 487, 492, 726, 730, 765; nævnes 239, 491, 562, 609, 660 f., 675 f., 692, 718, 746.
- Fjord 527.
- Maribo 21, 432. — Borgere 405.
- Kloster 8, 15, 100, 149, 154, 206, 212 f., 222, 238, 270, 367; nævnes 334, 405, 452, 491, 709. — Abbedisser se Sofie Gyldenstjerne, Margrete Norby.
- Marieborck, Johan, Herold, 71, 387, 646.
- Marienlyst se Lundehave.
- Markdanner, Kasper, Lensmand p. Koldinghus, 94, 119, 154, 222, 234, 236, 283, 290, 323, 348, 383, 385, 493, 695; nævnes 4, 19, 23, 28, 36, 54, 58, 61—64, 67 ff., 75 f., 81, 84 f., 131, 149, 178, 218 f., 233, 237, 239, 243, 245 f., 254, 256, 258, 260, 277, 308 ff., 315, 325, 395, 413, 450, 454, 509 f., 521, 523, 526 f., 529 f., 534—37, 543 f., 573 f., 579, 586 f., 598, 613, 676, 687, 717, 739, 741, 753, 755, 767 f., 774.
- Marker, Mathias, Instrumentist, 680.
- Markus Skomager 156. — Jørgensen 670.
- Markvard Jensen se Rodsten. — Kristensen i Yding 250.
- Marquart, Jakob, Guldsmed, 516.
- Marslev, Bjørge H., Fyøn, 80.
- Marstrand 19, 94, 277, 581. — Borgemester og Tolder se Mogens Pedersen. — Borgere 284, 664.
- Marsvin, Adelsfamilie, 435. — Birgitte Frederik Ulfeldts 596, 637. — Ellen Ludvig Munks 774. — Helle, g. m. l. Aksel Ugerup, 2. Jakob Beck, 668. — Jfr. Helvig 637.
- Marsvinsholm, Ljunits H., 596.
- Martin se Morten.
- Martius, Theodorus, 45.
- Mathias Apoteker i Kbhvn. 773. — Arkelimester se Kirckman. — Losmand, Taarnmand p. Kbhvns Slot, 12 f. — Knudsen, Skibshøvedsmand, 450. — Mogens, Mag., Skolemester i Lund, 688, 695.
- Matterød, Gynge H., 348.
- Meckelborg, Hans, Mønsterskriver, 1602 Tolder i Helsingør, 37, 68 f., 708. — Henrik von, Rustvognssvend, 626. — Klavs, Pro-

- viantskraver p. Bremerholm, 175, 328, (369), 445, 448, 530, (531 f., 534, 591), 598, 676, (711). — Oluf i Flensborg 296.
- Medelby**, Povel Andersen, Mag., Superintendent p. Gulland og Præst i Visby, 193, 426.
- Medelstad Herred**, Blekinge, 43, 128, 200, 420, 621, 764.
- von Mehlen**, Agate, g. m. 1. Markvard Jensen Rodsten, 2. Mogens Kaas, 326, 668. — Hans (1527) 288 f., 740, 776. — Hans 223, 246.
- Meisner**, Kasper, Hertuginde Augustas Tjener, 52.
- Meklenborg**. Hertug se Ulrik; Hertuginde se Anna, Elisabeth.
- Melby**, Skovby H., 293.
- , Strø H., 186, 329, 732. — D a t. 355.
- Melløse**, Strø H., 206.
- Melving** se Elbing.
- Merfelt**, Gert von, Borgemester i Flensborg, 401.
- Merløse Herred** 259.
- Mesing**, Hjelmslev H., 75.
- Mette Knudsdatter** 109. — Sørensdatte 18.
- Meyer**, Hans, Kromand i den gamle Kro ved Frederiksborg, 368, 475. — Hans, Toldskraver i Helsingør, se Dreyer. — Jørgen 106. — Lubbert, Kømand i Kbhvn., 420.
- Middelfart** 48, 55, 68, 447; nævnes 19, 21, 166, 219, 237, 277, 310, 579, 692. — Byfoged se Jep Pedersen; Tolder se Hans Nielsen Bang. — Borgere 692. — D a t. 260 f.
- Middelsom Herred** 123, 302, 616.
- Midskov**, Bjærge H., Fyen, 695.
- Mikkel Bartskeer** i Kbhvn. 29 f., 572. — Bartskeer p. Holmen 175. — Enspænder 696. — Plat-
- tensluger, Rustmester, 23, 25. — Skipper 528. — Skriver, Ridefoged p. Aakær, 519. — Snedker, Byfoged i Helsingør, 181. — von Bremen, Kømand, 284. — Andersen i Bøgild, Herredsfoged i Lysgaard Herred, 724. — Andersen i Melby 329. — Hansen, Tolder i Rudkøbing, 92, 356, 382, 392, 430. — Ipsen i Næs 349. — Jensen under Kallundborg Len 535. — Lassen i Skræ 462. — Madsen, Præst p. Strynø, 691. — Melkørsen, Præst i Torning, 524. — Mortensen 100. — Nielsen se Tornekrans. — Nielsen, Foged i Bragernæs, 714. — Pedersen i Lund 603. — Sørensen 63. — Sørensen i Svenstrup 67.
- Miltnitz**, Kasper von, Hovedsmand p. Kronborg, 181, 207, 216, 227, (369, 470), 472, 595.
- Miltzow**, Gert Klavsen, 466.
- Minden** se Jakob, Lytke.
- Mjallerup**, Slet H., 404.
- Mjølholt**, Luggude H., 724.
- Moder Mads Smeds** i Lokkerup 640.
- Moet**, Frederik, Trommeter, 37.
- Mogens Kok** i Korsør 223. — Skaaning, Gørvæl Faddersdatter Sparres Tjener, 604. — Aagesen i Grantinge, Tingfoged, 716. — Andersen i Snekkerup 50. — Hejnesen 179, 195. — Henriksen, Borgemester og Hospitalsforstander i Odense, se Rosenvinge. — Madsen, Mag., Superintendent i Skaane Stift, (99); nævnes (177), 269, (373 f.), 378, (426, 442, 512 f.), 598, (749). — Mikkelsen i Kbhvn. 490. — Olsen, Bødkersvend p. Holmen, 176. — Olufsen 754. — Pedersen, Borgemester og Tolder i

- Marstrand, 93, 431. — Peder-
sen, Sognepræst i Tjæreby, 207.
Moldesund, Toldsted, Norge. Tol-
der se Mads Hansen.
Møllerup (vistnok Møllerup, Støv-
ring H.) 477.
—, Sønder H., Mors, 349.
Moritz, Prins af Nassau-Oranien,
162, 676.
Mormand, Erik Mogensen, Lands-
dommer p. Laaland og Falster,
83, 231; nævnes 34, 56, 66, 221,
244, 277, 327, 346, 393, 405, 408,
444, 453, 667, 694. — Jens Klav-
sen (Falk) 417. — Klavs Mo-
gensen 501. — Morten Mo-
gensen 326, 501, 668, 673.
Mors 150, 400, 441, 448, 468, 528,
564.
Morten (Martin), Hr., Præst i
Skellerup, 212. — Kok i Lund
103. — Lensmand 701. — i To-
strup 347. — Andersen i Nørre
Spydstrup, Tingfoged i Ingel-
stad Herred, 187. — Andersen,
Skipper, 490. — Andersen 245.
— Eskildsen i Vindlev 391. —
Jensen, Toldskriver i Helsingør,
se Rosenvinge. — Jensen 234.
— Knudsen i Tovstrup 622. —
Mogensen se Mormand. — Mor-
tensen, Bartskaar p. Visborg,
550. — Olsen 101. — Pedersen,
Herredsfoged i Voldborg Her-
red, 339. — Pedersen i Odense
741. — Pedersen, Lensmand i
Sandby, 187. — Rasmussen i
Ellegaard, Sandemand, 717. —
Sørensen, Skovrider i Ry Birk,
461. — Sørensen i Nøttrup 164.
— Tøgersen 465.
Mose (Muosø), Mads, i Aarhus 71.
Mosede, Tune H., 196.
— Klint, Tune H., 555.
Mosegaard, Lyngø-Frederiksborg
H., 22.
Moskva 743, 760. — Storfyrste se
Boris Godonov, Feodor I.
Mov Birk, Fleskum H., 252.
Movrids Jensen i Gerding, Sande-
mand, 341. — Thommesen i Mid-
delfart 692.
Movstrup, Hindsted H., 716.
Mule, Else, Dr. Niels Krags, 761.
— Hans i Odense (626), 741. —
Hans, Kromand i den gamle
Kro ved Frederiksborg, 460. —
Lavrids, Sekretær i Danske
Kancelli, 36, 214, 626. — Mar-
kus i Odense 479. — Søren,
Kaptajn, 572. — Niels, Mag.,
Præst i Høve, 780.
Mullerup, Løve H., 677.
Mund, Klavs, 334, 367, 645, 719.
— Peder, Køgemester, 1596
Lensmand p. Frederiksborg og
Abrahamstrup, 24, 118, 171, 211,
272, 346, 355, 369, 387, 415, 437,
640; nævnes 19, 23, 28 f., 38,
49, 55, 57, 78, 102 f., 105 f., 137,
145 f., 170, 178, 182, 186, 195,
206 ff., 216, 237, 243, 258, 275 ff.,
325 f., 328 f., 346 f., 359, 396 f.,
406 f., 413, 426, 452, 470, 483,
509, 513 f., 534, 542 f., 558,
585 ff., 593, 624, 632, 645, 665,
678, 686, 697, 732 f., 758, 777.
Munk (Vaaben: 3 Roser), Frederik,
51, 123, 223, 289, 389, 414, 613.
— Hans 81, 223. — Ide, Oluf
Rytters, 53. — Iver 776. — Jør-
gen Hansen 372. — Kristen 348.
— Ludvig Ludvigsen 99, 306,
384; jvfr. Ellen Marsvin. —
Ludvig Olufsen 357, 381, 428;
nævnes 34, 87, 151, 154, 209,
244, 398 f., 455; jvfr. Anne Lyk-
ke. — Magdalene, g. m. 1. Jos-
va von Qvalen, 2. Sivert Rind-
schat, 726. — Mogens († 1553)
288. — Oluf 776. — Peder, Rigs-
marsk, Lensmand p. Vestervig

- Kloster, 8, 10, 47, 65, 115 f., 124 f., 132, 140, 143, 152—55, 203 f., 222, 225, 253, 265, 272, 293, 302, 304, 390 f., 407, 475, 486, 622, 655, 670, 678 f., 694, 773, 775 f.; nævnes 23, 45, 67, 78, 87, 170, 182, 229, 243, 295, 298, 316, 340, 394, 397, 472, 502, 519 f., 567, 648, 702, 706, 750, 753, 757. — Povl 74, 80.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Kristen Nielsen, 1596 Lensmand p. Rugaard, 55 f., 99, 133, 136, 148 f., 324, 341, 564; nævnes 23, 36, 58, 150, 350 f., 522, 540 f., 583. — Kristen til Ørnoved 253, 255, 406. — Lavrids Pedersen 273.
- (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe, Hofskænk, 1596 Lensmand p. Antvorskov, 17, 118, 131, 139 f., 183, 265, 272, 355, 360, 379, 384 f., 387, 414 f., 612 f., 640, 642, 747; nævnes 19, 23, 36, 38, 48, 66, 95, 116, 135, 137 f., 156, 163, 229, 241, 249 f., 258, 261—64, 270, 277, 303, 306, 311 f., 316, 319, 325, 331, 335, 343, 358, 374, 377, 395, 397, 412 f., 419, 434, 449, 470 f., 480, 487, 501, 504, 506, 517, 531 f., 534, 538 f., 549, 572, 575, 578, 587, 590, 598 f., 601, 621, 645, 676, 688, 690, 697, 701, 707, 709 f., 715, 723, 753 f., 773, 777 f., 780.
- (Vaaben: 3 Haner), Erik Nielsen, 330. — Niels (eller Jens), Søn af Erik Munk til Hjørne, (330).
- , Barbara, i Voldby 254. — Lisbet 254. — Peder, Borgemester i Kbhvn., 495, 735. — Peder i Kærgaard 728.
- Munkelyngby, N. Asbo H., 145, 483 f., 610.
- Munthe, Lisabet, Mag. Hans Mik-
- kelsens, 380, 765. — Ludvig Ludvigsen, Mag., Hertug Hans's Skolemester, 238, 312, 324.
- Muserød, Fjære H., 607.
- Musholm, Løve H., 599.
- Musse Herred. Herredsfoged se Hans Madsen.
- Muus, Jakob, Stenhugger, 480.
- Myre, Klare, Johannes Machabæus's, 612.
- Møen 134, 182, 304, 474, 480, 483, 502, 715.
- Møgeltønder, Lø H., 78, 308 f., 543, 595 f.
- Birk 228, 613.
- Møgeltønderhus, Lø H., 440, 444 ff., 473, 492 f., 502, 509, 576 f., 579, 624.
- Møinge, Sønder-, Rønnebjerg H., 697.
- Møller, Didrik, i Kbhvn. 251, 326, 356, 490, 552, 745. — Frits, Trommeter, 206. — Joakim (Jakob), Borgemester i Malmø, 94, 246, 344, 432, 455, 596. — Joakim, Trommeter, 37, 206. — Mikkel, Bartskeer i Kbhvn., 659.
- Mølleryd, Villands H., 401.
- Møllerød, V. Gyngø H., 371, 513.
- Mørke (? Ø. Lisbjerg H.) 196.
- Mørum, Lister H., Blekinge, 139, 504.
- Nakskov 185, 447; nævnes 10, 19, 21, 166, 193, 277, 311, 685. — Byfogder og Toldere se Kristen Kristensen Skriver, Peder Hansen Slebou. — Borgere 92, 226, 540. — Skole: Hører se Hans Rasmussen.
- Narva 205, 490, 519, 671, 711, 746, 760, 770.
- Nassau-Oranien. Prins se Moritz.
- Navarra. Jvfr. Henrik.
- Navndrup, Rinds H., 448.
- Navr, Hjerm H., 350.

Neb, Mikkell, Skipper, 174, 334.
 Nebel, Vor H., 334.
 Nebsager, Bjørge H., Jylland, 522.
 Nedenæs Len, Norge, 10, 89, 192, 382, 429, 481.
 Nederlandene (Staterne) 64, 104 f., 162, 284, 318, 387, 490, 505, 560, 632, 672, 684, 716, 775.
 Nedre Mølle paa Halskov (? Halsnæs), Frederiksborg Len, 514.
 Nejrup, Vandfuld H., 349.
 Nestelsø, Hammer H., 312.
 Nettelhorst, Gerlof, 317.
 Netterby, Medelstad H., 594, 612, 663.
 Neukirch, Hans von, Hofjunker, 36.
 Nevers, Hertugen af, 771.
 Nibe 662. — Borgere 663.
 Nicolaus (Klavs) Theophilus, Dr., Professor ved Kbhvns Univ., 59.
 Niels, Hr., i Bjerring se Lee. — i Hørsholm 102. — Kok i Odense 223. — Møller i Ny Mølle 50; jvfr. Niels Ibsen. — Orgemester i Roskilde 451. — Skrædder i Stollerup 578. — Skøt i Knudstrup 462. — Fyenbo, Skipper, 174. — Mænbo, Skipper, 174. — Skabo, Borgemester og Tolder i Visby, 215, 330, 372 f., 431, 515, 537. — Andersen i Birken-de, Sandemand, 80. — Andersen i Horns H. 652. — Andersen i Ravnebjerg 572. — Andersen i Torup 426. — Arvedsen i Olderup 669. — Atesen i Bestekille 425. — Bentsen, Byfoged og Sisemester i Avaskær, 93, 355, 431. — Bentsen i Rørbæk 426. — Brunsen i Klejs 164. — Enevoldsen 82. — Eriksen, Tolder i Vordingborg, 658. — Eriksen, russisk Tolk, 741. — Eriksen i Kolding 226. — Fransen, Præst

i Gangsted og Søvind, 482. — Hansen i Annisse 146. — Hansen i Gerlev 186. — Hansen i Kbhvn. 511. — Hansen i Sorø Skole 758. — Hansen i Svalle-rup 346. — Henriksen, Told-skriver i Helsingør, se Rosen-vinge. — Ibsen, Kongens Tøm-mermand, 456. — Ibsen i Kolle-kolle 602. — Ibsen i Ny Jyd-strup Mølle 187; jvfr. Niels Møller. — Ibsen fra Ramsø 184. — Ibsen i Svenstrupgaarde 201. — Iversen, Kongens Vintapper, 528. — Jakobsen, Byfoged i Odense, 91, 223. — Jakobsen i Hald 343. — Jensen, Præst i Soderup, (682). — Jensen, By-foged i Præstø, 90, (429). — Jensen i Kongens Kantori 145. — Jensen i Glud 164. — Jensen i Knudstrup 462. — Jensen i Løkke 621. — Klemmensen i Fuldbj 135. — Klemmensen i Vejle 84. — Knudsen, Sogne-præst i Sønderup, 304. — Knudsen, Degn i Alstrup og Lovns, 423. — Knudsen i Kiøblinge (? Keflinge) 17. — Knudsen i Vejle 528. — Knudsen i Ørskov 568. — Kristensen, Præst i Vejrum, (769). — Kristensen i Knudstrup 462. — Kristensen i Visby 372 f. — Kristensen i Vust 324, 350. — Kristensen 70. — Lassen i Lundenæs Len 611. — Lavridsen, Mag., Super-intendent i Viborg Stift, se Arctander. — Lavridsen, By-foged i Rudkøbing, 356. — Lavridsen 293. — Madsen i Tobøl, Sandemand i Malt Herred, 248. — Madsen, Mag., Skolemester i Lund, 688. — Mikkelsen se Tornekrans. — Mikkelsen, Mag., Præst, Lektor i Lund, 755 f. —

- Mikkelsen i Askov, Sandemand i Malt Herred, 248. — Mogensen, Gørvel Faddersdatter Sparres Tjener, 604. — Mogensen i Skreflinge 3. — Nielsen, Byfoged i Lund, 92, 353. — Nielsen i Dørup 82. — Nielsen i Roskilde Len 426. — Olufsen, Præst, 111. — Pallesen, Herredsfoged i V. Lisbjerg Herred, 757. — Pedersen se Galt. — Pedersen, Præst i Volstrup, 759. — Pedersen, Præst i Vorbasse, 75. — Pedersen, Præst, 768. — Pedersen, Slotsskriver p. Frederiksborg, 186. — Pedersen, Skriver p. Kronborg, 392. — Pedersen, Borgemester og Tolder i Aarhus, 71. — Pedersen i Haagenstrup 674. — Pedersen i Ildbjærg 622. — Pedersen i Strøllille 462. — Pedersen i Ystad 72 f. — Povlsen i Aalborg 643. — Sandersen, Plattenslager og Polerer i Kbhvn., 758. — Simensen 237. — Sørensen, Tolder i Kerteminde, 91. — Villadsen i Østergaard 15. — Villumsen 21. — Villumsen 236.
- Nigiinus, Georgius, Diakon i Küstrin, 567.
- Nikkel Fisker, Trommeter, 37, 555. — Pandeknægt, Skovrider i Kallundborg Len, 16.
- Nim, Nim H., 253. — Birk. Foged se Kristoffer Holgersen.
- Nissum, Sønder-, Ulvborg H., 349.
- Noesgaard, Anst H., 84.
- Norby (af Uggerslev), Alheid, Erik Venstermands, 499. — Jfr. Anne Hansdatter 514 f. — Jfr. Elise Hansdatter 514 f. — Hans 514. — Jfr. Maren Hansdatter 514 f. — Jfr. Margrete Hansdatter 514 f.
- Norby (af Skovgaarde), Henrik, 468. — Margrete Pedersdatter, Jørgen Bryskes, Abbedisse i Maribo Kloster, 8, 334, 367, 452, 491. — Peder 406, 468. —, Rasmus, Bøsseskytte, 39. Nordby, Hindborg H., 621. —, Samsø, 235. Nordfjord Len, Norge, 428. Nordland, Norge, 190, 259, 702 f. Norge 107, 202, 253 f., 275; nævnes 22, 56, 89, 99, 164, 171 f., 274, 402, 409, 433, 740. Nors, Hillerslev H., 334, 367. Null, Urban, Enspænder, 770. Nunneklosters Len, Oslo, 633, 662. Nyborg, Lavrids Madsen, Præst i Odder, 619. Nyborg 218, 298, 447, 495 f.; nævnes 19, 21, 66, 71, 84, 166, 223, 250, 277, 284, 310, 488, 505, 525, 581, 644, 729 f., 755. — Borgemester se Peder Skriver; Byfoged se Peder Skaaning. — Borgere 240, 424. — Toldsted 145. — Mølle 432. — Østerøen 495 f. — Toldergaarden 503. — Slot og Len 51 f., 130 f., 154, 257 f., 336, 358, 495 ff., 511 f., 615, 623 f.; nævnes 9, 23, 36, 135, 166, 173, 191, 215, 217 f., 237, 243, 247, 273, 325, 327, 413, 424, 469, 471, 515, 533, 535, 548, 550 f., 567, 573, 592, 657, 686, 781. — Ridefoged se Jens Viborg. — Mølle 551 f. — Teglovn 47. — D a t. 48, 261, 684 ff. Nyborre, Møen, 194, 229, 677. Nygaard, Brusik H., 530. — D a t. 519. —, Ods H., 654. —, Skaane, 604. Nykøbing p. Falster 19, 94, 151, 185 f. — Borgemester se Povl Abrahamsen; Byfoged se Lavrids Lavridsen.

- Nykøbing Slot og Len p. Falster
87, 151, 209, 211, 219, 244, 356,
483.
- p. Mors 219, 447; nævnes 19,
21, 166, 277, 310, 576, 579, 740.
- Borgemester se Jens Skov.
- p. Sjælland 303, 313, 447; næv-
nes 19, 21, 166, 277, 311, 579,
654. — Byfogder se Albrekt
Sandersen, Hieronimus Hansen.
- Borgere 16, 566.
- Nyløse, Sverrig, 647 f.
- Ny Mølle, Ringsted H., 50; jvfr.
Ny Jydstrup Mølle.
- Nürnberg 529.
- Nysted 19, 21, 166, 185, 277, 279,
311, 447. — Borgere 600.
- Næraa, Nørre-, Skam H., 293.
- Næraatorp, Aasum H., 293.
- Nærum, Sokkelunds H., 602.
- Næs, Sønner H., Mors, 349.
- , Island, 714.
- Næstved 48, 109, 272, 279, 447;
nævnes 19, 21, 166, 218, 311,
505, 579, 581, 635 f., 727, 780. —
Borgemestre se Anders Nielsen,
Hans Kortsen; Byfogder se
Hans Sørensen, Jørgen Hansen
Guldsmed; Byskriver og Tolder
se Peder Jakobsen; Tolder se
Hans Kortsen. — Borgere 379,
401, 483, 586, 636.
- Nørager, Sønderhald H., 471.
- Nørby, Hjerm H., 350.
- Nørbølling, Malt H., 248.
- Nørholm, Hornum H., 373.
- Nørllaa ved Sebberkloster, Slet H.,
96, 300 f.
- Nørre Herred, Mors, 349.
- Herred, Salling, 286.
- Nørrejylland se Jylland.
- Nørup se Rørup.
- Nørvang Herred 119.
- Nøttrup, Bjørge H., Jylland, 164.
- Oddense, Hindborg H., 621.
- Odder, Hads H., 619.
- Odderbæk, Nørvang H., 734.
- Odderup, Ø. Gyngø H., 438.
- Oddevald, Norge, 19, 277.
- Odense 203, 223, 318, 447; nævnes
7, 19, 21, 24, 67, 166, 220, 237,
258 f., 277, 280, 294, 298, 310,
457, 499, 505, 571, 579, 581, 626,
644, 705, 739, 748, 766, 768, 780.
- Borgemester se Mogens Hen-
riksen Rosenvinge; Byfoged se
Niels Jakobsen. — Borgere 137,
221, 271, 318, 329, 381, 432, 447,
479, 619, 697, 740 f. — St. Hans
Kirke 182. — St. Hans Kloster
se Odensegaard; St. Knuds Klo-
ster 49, 200, 266, 453, 508, 619,
623. — Biskopsgaarden 288,
723. — Alm. Hospital 82, 221,
725; Hospitalsforstander se Mo-
gens Henriksen Rosenvinge. —
Møllebro Port 619. — Biskops-
jorden 626. — Gaaseholmen 626.
- Herred. Herredsfoged se Hans
Madsen.
- Gaard og Len 131, 182, 200,
258, 356, 358; nævnes 23, 36,
81, 135, 173, 191, 215, 217 ff.,
224, 237, 243, 246, 314, 325, 329,
334, 413, 427, 534. — D a t. 48 f.
- Ods Herred 457, 653. — Herreds-
ting 303; Herredsfoged se Pe-
der Pedersen.
- Okome, Favraas H., 607.
- Oksie, Oksie H., 650.
- Herred 509.
- Olchovius, Frans, Liflænder, 721.
- Oldeland, Anne, Hans Norbys,
514 f. — Hans 143. — Jfr. Kir-
sten Lavridsdatter 746. — Lav-
rids 514, 746.
- Oldenborg, By, 669.
- , Grevskab. Greve se Johan.
- Olderup, Aarstad H., 669.
- Olling, Hammerum H., 686.
- Obling, N. Horne H., 508.**

- Oluf Sukkerbager i Malmø 604. — Hallandsfar, Skipper, 174. — Møenbo, Skipper, 30, 174. — Møenbo, Skipper, 174. — Sjæl­landsfar, Krigsmand p. Visborg Slot, 14. — Andersen i Hund­lev, Sandemand, 80. — Bentsen i Visby 14. — Bjørnsen se An­ne. — Eriksen i Højen 767. — Eskildsen i Vingsted 391. — Guldbrandsen se Krabbe. — Hansen, Dyreskytte, 322. — Hansen i Sundbyvester 555. — Hansen i Torp 32. — Ibsen, By­foged i Sømmershavn, 93. — Ib­sen i Sorterup 471. — Jensen, Skipper, 174. — Jensen i Al­sønderup 29. — Jensen i Faar­drup 652. — Jensen i Rosted 517, 601. — Jensen i Skænk­lø, Tingfoged p. Frederiksborg Birketing, 206. — Knudsen, Herredsfoged i Slagelse Herred, 280. — Lavridsen i Brorup 116. — Madsen, Borgemester i Kbhvn., 322 f. — Madsen i Bjørnstrup, Foged p. Refsnæs, 750. — Mikkelsen 16, 46. — Mortensen, Skolemester i Malmø, siden Præst i Bunkeflod, 373, 377. — Nielsen i Bromølle 566. — Offesen, Mag., 764 f. — Olsen i Vejby 707. — Pedersen i Avedøre 644. — Pedersen i Er­drup 777. — Pedersen i Ty­strup 135. — Svendsen i Væ, Salpetersyder, 158. — Thomsen i Ringkøbing 201. — Troelsen i Krogsømagle 69. — Truidsen, Salpetersyder, 159.
- Olufstorp, Himle H., 607.
Ondløse, Merløse H., 428, 733.
Onse Herred 324, 442, 699.
Oplev, Hornum **M.**, 209.
Ore, Skovby H., 416 f.
Oremandsgaard, Baarse H., 725.
- Orloug jvfr. Aarloug.
Ormemose, Strø H., 207.
Ormidsløv, Slagelse H., 186.
Ornekær, Luggude H., 724.
Orte, Baag H., 293.
Oslo 19, 277, 306 f., 380, 505, 554, 740. — Lagret 306. — Skole 774. — Jvfr. Nunnekloster.
Osvald, Kongens Drejer, 224 f., 333 f., 547.
Otte Gregersen i Kolding 245, 712. — Kristensen, Præst i Horslunde, 107 f., 220 f. — Oluf­sen, Salpetersyder, 604.
Ottestrup, Slagelse H., 715.
Ottesund Førgøhus, Refs H., 155.
Ourø, Horns H., 419.
Ove, Hr., i Katstrup se Abelone. — Eskildsen i Elsted 383.
Over, Lutter, i Ødstedgaard 55.
Overberch, Herkules, Bygmester, 239, 689.
Ovid, Jakob, Tolder i Aalborg, 691.
Ovre, Gudme H., 136, 573.
— Mølle paa Halskov (? Hals­næs), Frederiksborg Len, 514.
Ovreydre (Hvidovre), Sokkelunds H., 490, 545.
Ovtrup, Sønder H., Mors, 349.
Oxe, Albrekt, 137, 317. — Eskild 137. — Peder, Rigshofmester, 315 f., 435, 734.
- P**aa­ske, Niels, Proviantskriver p. Bremerholm, 173—76, 190, 627 f., 727. — Villum, Bygmester, 337 f.
Palhusen, Hans, Kromand i den gamle Kro ved Frederiksborg, 368 f.
Palle Andersen se Ulfeldt. — Pe­dersen, Foged over Fru Gørvel Faddersdatter Sparres svenske Gods, 658.
Palleshave, Salling H., 267.

- Pandumgaard, Hornum H., 132.
- Papenheim, Aleksander Rabe von, Hofjunker, 36, 279. — Borkard von 38, 86.
- Paridus van Lampe 99.
- Parsberg, Ingeborg, Jørgen Brahes, 600. — Kristoffer, Lensmand p. Dragsholm, 1597 p. Roskildegaard, 117, 121, 125 f., 171, 178, 223, 265 f., 272, 311, 317, 323, 391, 506; nævnes 19, 69, 158, 169, 179, 184, 187, 243, 258, 277, 297, 303, 420, 471. — Manderup, Lensmand p. Skanderborg og Jungshoved, 1597 p. Aalborghus, 51, 61, 64 f., 99, 125, 141, 154, 160, 180, 218, 272, 302, 308, 361 f., 385, 390 f., 404, 407, 445, 469, 486, 494, 607, 655, 670, 694, 723, 761, 773; nævnes 3, 11, 19, 67, 75 f., 78 f., 82, 85, 97, 102, 134, 153, 165, 170, 183, 196, 203, 223, 229, 239, 243, 254 f., 257, 267, 277, 293, 299 f., 310, 313 f., 318, 320, 325, 337, 340, 352, 378, 394, 400, 413, 432, 438 ff., 441, 443, 450, 467 f., 488, 502, 509, 533 f., 541, 563, 638, 643, 648, 662, 673, 676, 693, 700, 702, 706, 717, 730, 740, 750, 768. — Niels se Elisabeth Sehested. — Valdemar, Lensmand p. Riberhus, 1597 p. Skanderborg og Aakær, 99, 119 f., 222, 285, 350, 356 ff., 361 f., 384 f., 460, 506, 520 f., 645, 719; nævnes 19, 34, 49, 62 f., 65, 77 f., 82, 161 f., 178, 218, 237, 239, 243, 247, 250, 254 f., 257, 260 f., 278, 315, 325, 329, 334, 352, 383, 385, 400, 407, 413, 427, 450, 461, 465 f., 476 ff., 482, 504 f., 507, 510, 522 f., (524), 528 f., 533 f., 540 f., 558 f., 565, 583, 598, 626, 672 f., 676, 686, 688, 692, 700, 706, 755, 758, 764 f., 779 f.
- Paselick, Kasper, Lic., Hofraad, 25, 217, 221, 271, 274. — Klavs 711.
- Pathent, Mathias, Byfoged i Varberg, 93, 354.
- Paucker, David, Trommeter, 37. — Povl, Trommeter, 37.
- Pax, Jfr. Karen Kristoffersdatter, 209. — Kristoffer von Festenberg, Lensmand p. Holbæk, 86, 93, 209, 244, 345 f., 355, 387, 389, 415, 428, 449, 776; nævnes 19, 46, 259, 277, 311, 328, 347, 515, 531, 535, 560, 710. — Jfr. Lisbet Kristoffersdatter 209.
- Pebringe, Fakse H., 763.
- Peder (Peter), Jakob Seefeldts Kok, 223. — Manderup Parsbergs Kok 223. — Mundkok 223. — »Kohler«, Kulsvier, 656. — Maler p. Frederiksborg 626, 652. — Møller i Nyborg 432, 509 f., 551. — Rebslager p. Holmen 175. — Snedker i Lund 566. — Skriver, Borgemester i Nyborg, 280, 335, 503, 535, 538. — Skriver i Aalborg 638. — Skriver i Nyborg 240. — Skriver i Valde 595. — Skriver i Vemmeløse, Herredsfoged i Flakkebjærg Herred, 632. — Hofskrædder se Peter Ecker. — Skrædder i Væ, Salpetersyder, 158. — Smed i Helsingborg 109. — Sporemager 146. — Vragter, Skipper, 174. — Skaaning, Byfoged i Nyborg, 91. — Vendelbo, Dyrevogter i Lysgaard Herred, 780. — von Güllich, Salpetersyder, 158. — Andersen, Byfoged i Kbhvn., 167, 267. — Andersen, i Kongens Kantori, 194. — Bentsen, Herredsfoged i Han Herred, 722. — Bentsen se Sidse. — Boesen i Højen 767. — Eskildsen, Borgemester og

Tolder i Holbæk, 91, 355, 429.
 — Espersen i Rosted 517, 601.
 — Fransen, Kongens Herold, 366, 404, 479, 670. — Gregersen, Præst i Taagerup, 725. — Gregersen, Kældersvend p. Kronborg, 631. — Hansen, Mag., Kannik i Aarhus Domkirke, 376, 398. — Hansen, Renteskriver, 21. — Hansen, Byfoged i Malmø, 510. — Hansen, Byfoged i Nakskov, se Slebou. — Hansen i Dragstrup 359. — Hansen i Haldagerlille, Kirkeværg, 504. — Hansen i Ladby, Sandemand, 80. — Hansen i Nærum 602. — Hansen i Udby 437. — Hansen i Vejen, Sandemand i Malt Herred, 248. — Hellesen, Skovrider i Vor Herred, 461. — Henriksen i Amsterdam 416. — Henriksen i Kagerup 32. — Ibsen, Herredsfoged i Ringsted Herred, 425, 429. — Ibsen i Kelleby, Sandemand, 423, 716. — Ibsen i Herlev 102. — Ibsen i Slangerup 585. — Iversen, Dr., Læge, 61. — Iversen, Præst i Vigersted, 739. — Jakobsen, Byskriver og Tolder i Næstved, 640. — Jakobsen, Lagmand p. Færøerne, 403. — Jakobsen se Flemløse. — Jensen, Præst i Lyngby, Halland, 568. — Jensen fra Aalholm 721. — Jensen i Horsens 65. — Jensen i Jebjærg 622. — Jensen i Landsgrav 48. — Jensen under Skanderborg Slot 260. — Jensen i Sludstrup 397. — Jensen i Smidstrup 527. — Jensen i Store Hammer 482. — Jonsen i Blekinge 597. — Jørgensen, Byfoged i Sømmershavn, 354, 431, 455. — Jørgensen, Foged p. Bidstrup, 77, 167.

— Jørgensen i Klagstrup 112.
 — Jørgensen 166. — Keldsen, Skipper, 204. — Keldsen 82. — Knudsen se Maaneskjold. — Knudsen i Kbhvn. 588. — Knudsen i Skovby 436. — Kristensen i Holsted, Sandemand i Malt Herred, 248. — Lambretsen i Ribe 521. — Lassen, Borgemeester i Randers, 550. — Lavridsen i Haagendrup 674. — Lavridsen i Lindsgaard 111. — Lavridsen i Veterslev 599. — Madsen se Laxmand. — Madsen i Birkende 48. — Madsen i Kragelund 204. — Madsen i Risum 622. — Madsen i Vejle 84. — Mortensen i Rosted 517, 601. — Nielsen, Præst i Volstrup, 759. — Nielsen, Herredsfoged i Ramsø Herred, 544. — Nielsen i Oremandsgaard, Birkhofoged i Jungshoved Birk, 725. — Nielsen i Brederød 201. — Nielsen i Brende 578. — Nielsen i Sundby 207. — Nielsen i Udlejre 169. — Offersen i Aarhus 71. — Olsen i Himmelev, Herredsfoged i Sømme Herred, 319. — Olsen i Sønderup 264. — Olsen i Vidsøgaard 374. — Olufsen i Hammelev 765. — Pedersen i Egebjærg, Herredsfoged i Ods Herred, 653. — Pedersen, Ridefoged i Sabro Herred, 521. — Pedersen i Bromølle 566. — Pedersen i Haagendrup 674. — Pedersen i Jydstrup 185. — Pedersen i Vitved 528. — Rasmussen i Dyngby 749. — Rasmussen i Holbæk 60. — Simensen, Hr., i Hvorum 251 f. — Sørensen, Dr., Prof., 764 f. — Sørensen, Skipper, 174. — Sørensen i Fensholt 79. — Sørensen i Sangstrup 765. — Thomesen

- (Tønnesen), Byfoged og Sisemester i Kallundborg, 91, 106, 355, 429. — Thomesen, Kongens Remmesnider, 415. — Thomsen, Skriverdreng p. Holmen, 176. — Thomsen i Birkende 48, 224. — Thopsen i Hamborg 453. — Tuesen, Abbed i Bækkeskov Kloster, 401. — Tøgersen, Student, 96. — Tønnesen, Byfoged i Kallundborg, se Peder Thomsen. — Øggersen, Skytte, 252.
- Pederstrup, Laalands Nørre H., 83, 231, 393.
- Pentz, Markvard, Hofjunker, 36.
- Pernau 746.
- Perskøb, N. Asbo H., 145.
- Peters, Staffen, i Husum, Skipper, 588.
- Philips se Hans.
- Pindsvin. Jvfr. Anders.
- Pine Mølle, Løve H., 517, 549, 621.
- Pisselbo, Favraas H., 607.
- Ploug, Jørgen, Tolder og Sisemester i Rødby, 307, 328 f., 356, 382, 430, (532).
- Plymouth, England, 745.
- Podebusk, Erik, 526. — Klavs 265, 325, 401, 501, 625, 656 f., 668, 724. — Movrids 35, 97, 625. — Vibeke, Evert Bilds, 68, 88, 357, 381.
- Pogwisch, Bertram, 62. — Hans Henningsen 776. — Ide 62. — Jfr. Magdalene 62, 526. — Mergrete 62.
- Pohl (Pollen), Frans, til Staarup 493.
- Polen 162, 230, 233 f., 265, 278, 582. — Konge se Sigismund.
- Pommer se Jakob.
- Pommern. Hertug se Johan Frederik.
- Pop, Povl, i Aalborg 214.
- Pors, Rubek, Landsdommer p. Langeland, 635, 667, 694.
- Pors, Jens, Borgemester i Horsens, Tolder og Sisemester, 194, 271, 504, 590, 644. — Mads Andersen, Mag., Præst i Ribe, 521.
- Possin, Anders, Møller i Aarhus, 762. — Mikkell, Møller i Aarhus, 762.
- Povl Kok 275; jvfr. Povl Vonsen. — Maler p. Kronborg se Povl Romler. — Skriver, Kongens Bestilter p. Vespene og Raadmand i Aarhus, 235, 272, 617, 664. — Smelter p. Kronborg 677 f. — von Garleben, Vagtmester p. Visborg, 550, (554). — Abrahamsen, Borgemester i Nykøbing p. F., 6. — Andersen, i Kongens Kantori, 358. — Andersen, Mag., Superintendent p. Gulland og Præst i Visby, se Medelby. — Andersen, Klejnsmed i Vordingborg, 539. — Ankersen, Præst i Skaane, 386. — Brodersen, Skipper, 174. — Brodersen i Stubbekøbing, Mærskræmmer, 164. — Helgesen, Lagmand i Bergen, 235. — Jensen i Assens 164. — Jensen i Jydstrup 184. — Jensen 477. — Knudsen i Hovgaard 622. — Madsen, Byfoged i Væ, 93, 152, 353. — Mogenssen i Frær, Sandemand, 341. — Nielsen, Kapellan, 564. — Nielsen i Odense 447. — Olufsen, Kirkeværge til Ringsted Kirke, 84. — Pedersen, Tolder og Sisemester i Svendborg, 380. — Pedersen i Køge 322. — Vonsen, Kongens Mundkok, 56; jvfr. Povl Kok.
- Povlstrup, Færs H., 343, 602.
- , Hornum H., 209.
- Pramdraget, Froste H., 617.
- Pretin se Greger.
- Preussen 505. — Regent se Georg Frederik.

- Prip, Jørgen, se Agnete Skenk.
— Jørgen Jørgensen 379. —
Kristen Jørgensen 378 f., 486.
- Prytz, Oluf, i Segetorp 321 f.
- Præstø 11, 19, 21, 166, 311, 432,
447, 579. — Byfoged se Niels
Jensen; Tolder (429). — Bor-
gere 11.
- Q**
- Qvalen, Ditlev von, 278.
- Qvidinge, S. Asbo H., 705.
- Qvitzov, Didrik, 60. — Ejler, 1598
Landsdommer i Fyen, 1602
Lensmand p. Rugaard, 131, 292,
388, 476, 504, 599, 648, 705, 720,
740, 756, 776; nævnes 277, 327,
346, 405, 408, 444, 453, 667, 694.
— Frederik 293, 316. — Jørgen
10, 60. — Jørgen Henningsen,
Landsdommer i Fyen († ca.
1544), 288. — Køne 123, 161.
- R**
- Raa, Lø H., 595 f.
- Raabjærg, Bare H., 603.
- Raaholt, Skæve S., Dronninglund
H., 284 (?).
- Raarup, Bjærg H., Jylland, 164.
- Raasted, Ulvborg H., 349.
- Rabe se Papenheim.
- Rade, Lø H., 473.
- Rademin, Diderik, 53 f.
- Ramel, Didrik, 389, 606. — Hen-
rik, Hofraad, Lensmand p. Aa-
hus, 1597 tillige i Villands Her-
red, 36, 51, 64 f., 121 f., 140,
143 f., 177, 234, 272, 301, 351 f.,
364, 393 f., 407 f., 415, 445, 494,
640, 757, 773, 777; nævnes 19,
204, 243, 259, 277, 311, 394, 401,
457 f., 467, 502, 610, 703.
- Ramløse, Holbo H., 100.
- Ramme, Vandfuld H., 76.
- Ramsing, Niels, i Holmstrup 377.
- Ramsø, Ramsø H., 184.
- Herred 366, 464, 544, 569. —
Herredsfoged se Peder Nielsen.
- Rande, Gerhard, Klejnsmed i Hel-
singer, 679. Jvfr. Ranni.
- Randers 290, 298, 447; nævnes 19,
21, 96, 109 f., 165, 277, 310, 505,
576, 579, 581, 644, 715, 740. —
Borgemester se Peder Lassen.
— Borgere 286, 524. — Hospital
351, 358; Hospitalsforstandere
se Jens Skriver, Anker Povlsen.
- Randrup, Nørhald H., 125.
- Ranni (Rhanni), Gothard, Smed,
213, 352 f. Jvfr. Rande.
- Rantzau, Anne, Gabril Skinkels,
492. — Jfr. Anne Fransdatter
637. — Bendiks til Møgeltøn-
der, 1599 Lensmand p. Aa-
strup, 81 f., 223, 228, 308 f., 440,
444 ff., 492 f., 509, 543, 576, 579;
nævnes 473, 477, 502, 596, 607,
674, 756. — Brejde Henriksen,
Lensmand p. Stegehus, 1601
Statholder i Kbhvn., 55 f., 87,
94, 107, 120, 156, 190, 265, 272,
301, 355, 407, 412, 415, 458 f.,
480, 486, 525, 624, 639 f., 655,
668, 670, 748; nævnes 6, 19, 67,
170, 187, 194, 217, 229 f.; 243,
280, 311, 314 f., 340, 394, 502,
533, 592, (625, 652), 659 f.,
(665 f., 668 f., 674), 675, 677,
(684), 688, (693—96), 702,
(711), 715, (731), 753, 759, 769
—72. — Frans Henriksen,
Lensmand p. Silkeborg, 87, 94,
132, 151, 311, 361 f., 365, 384 f.,
523, 637, 640, 776; nævnes 11,
24, 69, 82, 115, 152, 208, 217,
239, 254, 325, 327, 413, 448, 450,
460 f., 510, 513, 529, 533 f., 598,
638, 676, 724, 752, 772. — Gert,
Lensmand p. Haderslevhus, 180,
258, 335, 362, 418, 640, 668 f.,
777; nævnes 184, 256, 281, 326,
579. — Henrik se Kristine v.
Halle. — Peder 77 f., 81, 161 f.,
172, 260, 300, 458 f., 536, 773.

- Rask, Maren Sørensdatter, Niels
Glambeks, 522.
- , Jost, Skipper i Danzig, 511.
- Rasmus Samsing i Aarhus 71. —
Skriver, Borgemester og Tolder
i Svendborg, 42, 245. — Bent-
sen, Skipper, 174. — Brunsen i
Klejs 164. — Hansen, Byfoged
og Sisemester i Elleholm, 431,
(455). — Hansen, Møller i Have
Mølle, 632. — Iversen i Halm-
stad 71. — Jakobsen, Høsttol-
der i Sømmershavn, 93. — Jør-
gensen i Bogense 416 f., 577. —
Klavsen i Græsegaard 328. —
Lavridsen i Flødstrup 232. —
Lavridsen i Vettersev 599. —
Ludvigsen, Borgemester og Tol-
der i Malmø, 92, 116, 193, 430,
(449). — Nielsen se Skade. —
Nielsen i Nysted 600. — Nielsen
i Tordrup 41. — Nielsen 259. —
Olsen, Præst i Lyngby, 642 f.,
779. — Olufsen i Broholm 296.
— Pedersen i Skørpinge, Her-
redsfoged i Stævns Herred, 28.
— Pedersen i Tobberup 417. —
Sørensen, Borgemester og Tol-
der i Køge, 90. — Sørensen,
Skipper, 495. — Sørensen i
Fraugde, Sandemand, 80.
- Rausch, Frederik, Hofjunker, 36.
- Ravnebjærg, Ø. Flakkebjærg H.,
572.
- Ravnstrup, Nørlyng H., 576.
- Reckenberg, Hans, Enspænder, 37.
- Redsted, Sønder H., Mors, 349.
- Reeb, Kristen, p. Island 399.
- Reedtz, Peder, Lensmand p. Saltø,
108 f., 118, 222, 272, 287, 414 f.,
428, 645, 676 f., 733; nævnes 17,
40, 117, 251, 263, 319, 448, 694,
734.
- Reersø, Løve H., 598 f.
- Ref, Havn p. Island, 466.
- Refs Herred 253.
- Refsnæs, Arts H., 435, 750.
- Reiminch, Herman, Apoteker i
Kolding, 421 f.
- Reinharts, Vilhelm, 652.
- Reinholt Simensen, Skibshøveds-
mand, 760.
- Rejns Kloster, Norge, 35, 89, 151,
244 f., 356, 382, 486.
- Render, Odense H., 539.
- Rerslev Skov, Løve H., 316.
- Reuter, Sibilla, i Halmstad 652.
- Reval 72, 409, 671, 719, 723, 737,
744.
- Rewaldt, Jørgen, Raadmand, si-
den Borgemester i Helsingør,
91, 429, 624, 713.
- Reventlov, Henning, Lensmand p.
Dueholm Kloster, 1600 p. Ma-
riager Kloster, 1602 p. Skive-
hus, 384, 400, 480, 491 f., 718 f.;
nævnes 252, 281, 527, 533 f., 562,
588, 609, 660 f., 675 f., 692, 716,
735, 758 f.
- Revinge, Halmstad H., 608.
- , Torne H., 348.
- Revninge, Bjærg H., Fyen, 288 f.
- Reyman (Ryman) se Rhuman.
- Rhanni se Ranni.
- Rhuman (Ryman, Reyman, Rug-
mand), Hans, p. Frederiksborg
419. — Klavs Hansen, Skole-
mester i Kongens Kantori, 572.
— Oluf, Stipendiat, 681 f. —
Volf (Wolfgang), Student, 13,
419.
- Ribe 63 ff., 142, 223, 255, 259, 289,
298, 447; nævnes 19, 21, 165,
177, 242, 254, 277, 310, 505, 521,
576, 579, 581, 603, 644, 673, 740,
746 f. — Borgemester se Keld
Jørgensen; Raadmand se An-
ders Sørensen; Toldere se Keld
Jørgensen, Thomas Jørgensen.
— Borgere 62, 142. — Hospital
63, 75, 442, 720; Forstander se
Kristen Povlsen. — Kapitel 34,

- 78, 114, 161, 172, 201, 234, 260, 300, 434, 442, 520 f.; Ærke-
degnedømmet 77 f.; Ærke-
degne se Rasmus Hedeman. — Dom-
kirke 205, 434, 520 f., 602, 745.
— Sortebrødre Sogn 205. —
Mølle uden for Nørreport 62.
- Ribe Stift 243, 693. — Superin-
tendent se Peder Jensen Hege-
lund.
- Riberhus Slot og Len 34, 123, 242,
285, 302, 357, 473, 574, 624, 720,
772; nævnes 62 f., 162, 239, 259,
427, 520 f., 562, 564 f.
- Richter, Povl, 205 f.
- Riga 490, 706, 719, 723, 744, 746,
749, 751.
- Riis, Vor H., 779.
- Rikard Knudsen se Seeblad.
- Rimsø, Nørre H., Randers A.,
471.
- Rinds Herred 218, 524.
- Rindschat, Sivert, Friherre, 476,
725 f.; jvfr. Magdalene Munk.
- Ring, Hammer H., 532, 560, 709,
721.
- , Tyrsting H., 692.
- Ringespil, Lø H., 473.
- Ringkøbing 142, 210, 235 f., 252,
308, 376, 437, 447; nævnes 19,
21, 166, 201, 310, 576, 579, 740.
— Borgemester og Tolder se
Frederik Busk. — Borgere 142,
235, 252.
- Ringsted 75, 84, 163, 447; nævnes
19, 21, 166, 223, 311, 333, 579,
715. — Byting 52; Byfogder se
Klavs Pedersen, Lavrids Jen-
sen, Peder Ibsen. — Skole 75,
81, 108, 139. — Kirke 84, 139,
374.
- Kloster (Len) 117, 158, 163,
184, 258, 333; nævnes 23, 36,
50, 52, 54, 347, 373 f., 410, 495,
503, 586 f., 599, 620, 687. — Ny
Vej 52. — D a t. 379.
- Ringsted Herred 425. — Herreds-
foged se Peder Ibsen.
- Risager, Bare H., 603.
- Risby, Smørum H., 644.
- Ristrup, Sabro H., 358 f.
- Risum, Harre H., 622.
- , Hjerm H., 178.
- Rivert (Rivoldt), Jørgen, se Re-
valdt.
- Robdrup, Galtén H., 440.
- Robert Petersen, Skibsbygger,
281.
- Rode, Helmer, 490, 495.
- Rode, Ods H., 225.
- Rodger Giversen, Kaptajn, 568.
- Rodsten, Markvard Jensen, 242;
jvfr. Agate von Mehlen.
- Roggen, Hans, Hospitalsforstan-
der i Kbhvn., 440, 683.
- Roma Kloster og Ladegaard, Gul-
land, 542.
- Romdrup, Fleskum H., 63.
- Romert Cornelissen, Skipper, 33.
- Romler, Povl, Maler p. Kronborg,
771.
- Romsdalen, Norge, 90, 151, 245.
- Romsø ved Kerteminde 781.
- Rosbøl, Gyngé H., 321.
- Rosengard, Kristoffer, 606, 608.
— Tale 373.
- Rosengjedde, Aage Lavridsen, 326,
501, 668. — Korfits Lavridsen
se Inger Mogensdatter Falster.
- Rosenkrantz, Aksel Eriksen, 273,
616. — Aksel Nielsen 722, 736.
— Birgitte, Klavs Glambeks,
522. — Birgitte, Niels Bjørnsen
Kaas's, 232 f., 345, 484, 736. —
Børge 326, 668. — Erik Aksel-
sen se Maren Juel. — Erik Ot-
tesen 539; jvfr. Helvig Harden-
berg. — Frederik, Kongens
Kammerjunker, 1599 Lensmand
p. Lundenæs, 389, 406, 420, 426;
nævnes 36, 205, 298, 358, 383.
— Gert 223. — Holger Ottesen

- se Karen Gyldenstjerne. — Jakob, Hofskænk, 1601 Lensmand p. Nyborg, 36, 435, 640, 670, 720, 761; nævnes 615, 623, 685, 688, 695, 722, 729 f., 748, 781. — Jørgen 204, 297, 495; jvfr. Dorete Lange. — Karsten 2, 220, 406, 414, 468. — Kristoffer 223, 406, 468, 475, 519 f., 556. — Lisbet, Anders Thotts, 40, 151, 326, 484, 501, 668. — Margrete, Hans Johansen Lindenovs, 19, 23, 36, 48, 53, 185, 313 f., 637, 640. — Otte Kristoffer 8 f., 224, 246 f., 265, 283, 290, 406, 468, 709. — Regitse, Gjord Pedersens, 273, 637.
- Rosensparre**, Jfr. Birgitte Olufsdatter, 625. — Oluf, Lensmand p. Landskrone Slot, 1602 p. Mariager Kloster, 122, 140, 171, 190, 209, 265, 269, 272, 312, 321, 348, 352, 354, 368, 392 ff., 407, 409, 415, 445, 486, 501, 508, 548, 580, 600, 625, 640, 694, 710, 726, 730; nævnes 4, 17, 19, 31, 58 f., 67, 106, 146 f., 170, 172, 204, 230, 238, 243, 249, 277, 280, 293, 311, 340, 344, 394, 401, 413, 431, 437, 442, 467, 483 f., 502, 507, 533, 558, 567, 602, 608, 611, 630, 646, 682, 695, 697, 699, 703, 707, 718, 732, 735, 748, 751, 765.
- Rosvinge**, Mogens Henriksen, Borgemester og Hospitalsforstander i Odense, 221, 280 (jvfr. 782), 725. — Morten Jensen, Toldskriver, 1597 Tolder i Helsingør, 227; nævnes 189, 219, 281, 319, 415, 425, (450), 489, 556, 577, 592, 601, 607 f., 614, 642, 662, 675, 683, 708. — Niels Henriksen, Toldskriver i Helsingør, 33, 238; nævnes 189, 319, 415, 461, 489, 556, 614, 743.
- Villum Henriksen i Helsingør 274, 724.
- Roskilde** 48, 272, 447; nævnes 19, 21, 43 f., 166, 222, 259, 277, 311, 414 f., 553, 643 f., 694, 712, 715. — Byfoged se Anders Lavridsen. — Borgere 319, 752. — Bispegaarden se Roskildegaard. — Duebrødre Hospital 216, 266, 716, 745; Hospitalsforstandere se Frederik Falckener, Kristoffer Skriver, Samuel Povlsen. — Sct. Jørgens Hospital 333. — Det lille Hospital 635 f. — Domkirke 32, 238, 267, 303, 414, 462, 598, 602, 635, 662, 665, 716, 727, 743, 764 f.; Orgemester se Niels Orgemester; Hellig tre Kongers Kapel (Kongens Kapel) 168, 170, 214; Provsti 39, 52; Degnedømme 271, 274. — Kapitel 2, 28, 35, 170, 216, 266, 314, 322, 338, 366, 433, 464, 479, 494, 752, 764 f. — Skole 16; Skolemester se Mag. Lavrids.
- Gaard (Bispegaard) og Len 16, 117, 125 f., 156, 159, 258, 297, 311, 323, 328, 333, 336, 391, 777 f.; nævnes 5, 9, 23, 33, 36, 50, 69, 169, 173, 179, 185, 191, 216, 325 f., 339, 345, 413, 422, 449, 531, 533, 567, 569, 587 f., 657, 675, 684. — Skriver se Frederik Falckener. — D a t. 380, 665 ff., 670 f., 674—77, 690—94.
- Rosmale**, Island, 714.
- Ross**, Herman, i Helsingør 347, 772.
- Rossing** se Rovsing.
- Røsted**, V. Flakkebjerg H., 379, 517, 601.
- Rostock** 257. — Borgere 60, 271, 635. — Universitet 44. — Jvfr. Kristoffer.
- Rostrup**, Ellen, Ove Skrams, 765.

- Hans 487, 639. — Jakob 10.
 — Lavrids 358; jvfr. Kirsten Rud.
- Rostrup, Hindsted H., 196.
- Rovsing (Rossing), Hans, i Aarhus 71.
- Rotfeldt, Kristence Nielsdatter, Bjørn Kaas's, 378, 597.
- Rubbe, Melkior, 22.
- Rud, Adelsfamilie, 297. — Ejler 597. — Erik 39, 244, 306, 313, 398. — Johan, Lensmand p. Bøvling, 1597 p. Ørum, 8, 74, 87, 94, 100, 134, 137, 151, 158, 224, 244, 282 f., 316, 357, 381, 385, 427, 674, 734, 770, 776; nævnes 19, 149, 154, 169, 277, 281, 293, 310, 435, 455, 562, 568, 634, 709, 733. — Kirsten, Lavrids Rostrups, 358 f., 770. — Knud Eriksen, Lensmand p. Korsør, 1597 p. Odensegaard, 39, 87, 131, 138, 151, 156, 200, 222, 230 f., 244, 264 f., 297, 306, 313, 355 f., 377, 384 f., 398, 427, 479, 492, 515, 650; nævnes 19, 23, 71, 182, 189, 208, 215, 217 f., 220, 224, 237, 243, 246, 258, 277, 310, 314, 325, 329, 334, 381, 407, 413, 417, 430, 432, 454, 508, 510, 517, 534, 593, 622, 670, 688, 692 f., 723, 757. — Knud Jørgensen, 1599 Lensmand p. Kbhvns Slot, 1602 p. Jungshoved, 118, 262, 398, 411, 415, 419, 448, 462 f., 479, 640, 667, 727, 776; nævnes 413, 464, 475, 490, 530 ff., 545, 563, 587, 602, 620, (626), 638, 644, 663, 684, 687. — Korfits Eriksen 297, 525, 650. — Mette, Henrik Knudsen Gyldestjernes, 68, 293. — Peder Eriksen 296 f. — Jfr. Sofie 297.
- Rudbøl, Lø H., 613. — Kog 613.
- Rudkøbing 19, 21, 166, 196, 277, 310, 447, 579. — Byfoged se
- Niels Lauridsen; Tolder se Mikkel Hansen, Kristoffer Skriver.
- Rue, Skovby H., 293.
- Rugaard og Len 99, 131, 135 f., 142, 148 f., 358, 390, 720; nævnes 23, 36, 215, 217, 244, 424, 577.
- Rugmand se Rhuman.
- Rugse Herred 553.
- Rukopf, Klavs, i Helsingør 680.
- Rumpe, Smørum H., 721.
- Rusland 200, 403, 738, 743, 761; jvfr. Moskva.
- Ry, Gyngø H., 321.
- , Luggude H., 724.
- , Løve H., 194, 229.
- , Tyrsting H., 523. — Dat. 521 f.
- Birk 461.
- Rybjerg, Nørre H., Salling, 622.
- Ryfylke Len, Norge, 178.
- Rygaard, Voldborg H., 734.
- Rylov, Hans, Borgemester i Rønneby, 597.
- Ryman se Rhuman.
- Rynkeby, Gudme H., 131.
- Ryslinge, Gudme H., 131.
- Rytter, Anders, 53, 295, 443. — Jfr. Edel 53. — Oluf 53.
- Rævetofte, N. Asbo H., 145.
- Rød, Hans Offesen, 429.
- , Niels, Toldbetjent, 261.
- Rødby 10, 193, 279, 307, 658. — Toldere og Sisemestre se Hans Bergen, Jørgen Ploug.
- Rødning Herred 286.
- Rødinge, Førs H., 343.
- Røen, Jørgen von, Enspænder, 452.
- Røjdrup, Gislum H., 196. — Mølle 196.
- Rømø 226 f.
- Rønhoft, Volstrup S., Dronninglund H., 284(?).
- Rønne 215. — Tolder se Esbern Kofod.

- Rønnebjerg Herred 324, 442, 699, 732.
- Rønneby 6, 307, 432, 447, 484; nævnes 19, 21, 166, 277, 311, 418 f., 574, 579, 581, 594. — Borgemestre se Lavrids Fyenbo, Hans Rylov; Byfogder og Sismestre se Jens Brun, Erik Rasmussen, Erik Hansen. — D a t. 597.
- Rønnevang, Frederiksborg Len, 170.
- Rønninge, Aasum H., 695.
—, Laholms Len, 558.
—, Medelstad H., 610.
- Rønnov, Ejler, 559, 599. — Karen Ejlersdatter, Jens Bildes, 325, 468, 668.
- Rørbæk, Ølstykke H., 426.
- Rørseng, Gaard i Blekinge, 623.
- Rørum, Froste H., 4. — Nørre-348.
—, Sønder-, Albo H., 61, 194, 229.
- Rørup, Vends H., 695 (jvfr. 782).
- S**abro Herred 119, 521.
- Sachsen. Kurfyrste se Christian I.
- Saksehus, Froste H., 348.
- Sakskøbing 19, 21, 166, 185, 277, 282, 311, 447. — Byfoged se Jakob Lavridsen.
- Sakstrup, Harager H., 608. — Mølle 732.
- Sal, Ginding H., 469, 724.
—, Hovlbjerg H., 350, 686, 688.
- Salingen, Simon von, i Kbhvn., Kongens Købmand, 136, 194, 659, 666.
- Sallerup, Øster-, Froste H., 433.
- Salling, Jylland, 132, 345.
— Herred 615.
- Salten Len, Norge, 428.
- Salterup, Favraas H., 607.
- Saltum, Sønder-, Hvetbo H., 622, 706, 730.
- Saltø, Ø. Flakkebjerg H., 677.
- Saltø Slot og Len 40, 158, 251, 287, 428.
- Samsø 261, 491, 550, 707, 718, 752.
— Jvfr. Rasmus.
- Samuel Povlsen, Hospitalsforstander i Roskilde, 716, 745.
- Sandager, S. Asbo H., 348.
—, Baag H., 293.
—, Gudme H., 131.
- Sandberg, Henrik, se Kirsten Juel.
— Mads 90, 119, 151, 161, 245, 484. — Ulrik 7, 89, 119, 151, 357, 487.
- Sandby, Ingelstad H., 187.
—, Tybjerg H., 695.
- Sandbygaard, Gyngge H., 437.
- Sander, Peder, 211.
— Pedersen, Salpetersyder, 422.
- Sandfærgegaard, Ulvborg H., 349.
— Mølle 349.
- Sandgaard, Sønder H., Mors, 349.
- Sandhammeren i Skaane 72, 386.
- Sandholt, Salling H., 306, 313.
- Sangstrup, Nørre H., Randers A., 765.
- Sascerides, Gellius, Dr., Medikus i Skaane, 115 f., 269.
- Sasser Jensen i Lokkerup 640.
- Savstrup, Hindborg H., 621.
- Saxtrup, Bjørn, Landsdommer i Skaane, 683.
- Schein, Calixtus, i Tyske Kancelli 37.
- Schelenborg se Eskebjærggaard.
- Schonning, Steffen Povlsen, Præst i Sorterup, 715.
- Schreiber, Melkior, Trommeter, 37, 395.
- Schritzmeier, Johan, Kongens Instrumentist, 314, 774.
- Schrøder, Anders Jessen, i Haderslev 315.
- Schwabe, Nicolaus, Billedsnider, 494.
- Schwarm, Baltser, Trommeter, 37.

- Schweinitz, Jørgen von der, 207.
 Schwerin, David von, Rytterprofos, 37, 459. — Valentin, Drabanthovedsmand, 37.
 Sciocco, Hieronimus, Kong Henrik af Frankrigs Tjener, 256.
 Sebbekloster, Slet H., 88, 96, 300, 616.
 Seebblad, Rikard Knudsen, i Odense 329.
 Seefeld, Agate; Niels Skrams, 676, 708 f. — Enevold, Hofjunker, 37. — Hans 736, 752. — Jakob, Lensmand p. Mariager Kloster, 65, 81, 116, 125, 140, 218, 232 f., 265, 272, 291, 302, 358, 377, 388, 390 f., 407, 411, 440, 445, 460, 471, 475, 736; nævnes 19, 75, 96, 170, 209, 223, 230, 239, 243, 252, 254, 259, 303, 310, 340, 394, 708, 715; jvfr. Sofie Bilde.
 —, Thomas, kgl. Instrumentist, 101.
 Segeberg. Borgere 39.
 Segetorp, Blekinge, 321.
 Sehested (dansk Slægt), Klavs Maltesen, Lensmand p. Arnsborg, 89, 265, 326, 668. — Maren Maltesdatter, Iver Juels, 569. — Sten Maltesen, Rigens Overste, Lensmand p. Baahus, 89, 392, 422, 433, 501, 647 f., 662, 668; nævnes 19, 277, 326, 431, 463, 590, 627, 664. — Thomas Maltesen 53, 324, 349 f., 465, 487, 556, 686, 735, 762.
 — (holstensk Slægt), Elisabeth, Niels Parsbergs, 558. — Magdalene, Movrids Podebuskes, 35, 97.
 Sejer Andersen i Estrup, Ridefoged under Skanderborg Slot, 255.
 Sejerslev, Nørre H., Mors, 349.
 Sejro 653, 661, 707.
 Sejt, Bjerge H., Jylland, 8.
 Selde, Nørre H., Salling, 285 f.
 Seldkær ved Aarhus 617.
 Selleskovgaard, Framlev H., 487.
 Selsø, Horns H., 38.
 Sem, Himle H., 607.
 —, Gaard i Norge. D a t. 770 ff.
 Senjen Len, Norge, 89, 151, 357.
 Sepelin se Zepelin.
 Serridslev, Vor H., 334, 367. — Gaard 334, 367.
 Sest Mølle, Anst H., 7, (254).
 Shetlandsøerne (Hetland) 205.
 Sibrandt Arretsen i Maglebylille 555.
 Sidinge, Ods H., 653.
 Sidse Peder Bentsens 17.
 Sidsel, Frederik Hobes, se Urne. — Jenskone i Forum 613.
 Sigerslevøster, Strø H., 275.
 Sigersted, Ringsted H., 432 f.
 Sigismund III, Konge af Polen og Sverrig, 367, 418, 459, 535, 581 f., 751.
 Silkeborg Slot og Len 82, 132, 248, 311, 336, 357 f., 361 f., 365; nævnes 5, 9, 11, 69, 87, 94, 151, 173, 192, 217, 239, 325, 327, 413, 450, 510, 513, 524, 529, 533, 598, 676, 742. — D a t. 80, 522—25.
 Simmelkær, Hammerum H., 10.
 Simon Jæger ved Frederiksborg 275. — Kok i Kbhvn. 543. — Skriver i Viborg 100 f. — Meinersen 775. — Mikkelsen, Byfoged i Ystad, se Inger. — Pedersen, Raadmand i Køge, 495. — Pedersen under Nyborg Slot 166. — Pedersen 82. — Sivertsen, Hollænder, 743.
 Sindbjerg, Sønder H., Mors, 349. — Gaard 348. — Mølle 349.
 Sinklar, Anders, Hofjunker, 1600
 Lensmand p. Gladsakse, 36, 498; nævnes 613, 616, 619, 625, 653, 704, 737.
 Sitzwitz se Zitzewitz.

- Sivert Lavridsen, Styrmand. 174.
 — Memmertsen 505.
- Sjelle, Framlev H., 507.
- Sjelsø, Ingelstad H., 721, 750.
- Sjølte, Baarse H., 677.
- Sjælland 203, 236, 486; nævnes 28, 144, 210, 250, 252, 257 f., 411, 474, 478, 483, 628, 638, 643 ff., 694, 702.
- Landsting 182, 221; nævnes 34, 56, 66, (101), 180, 203, 237, 244, 277.
- Stift 108, 243, 694. — Superintendent se Peder Vinstrup.
- Skaane 179, 202 f., 230, 307; nævnes 41, 72, 89, 160, 169, 222, 238, 245, 250, 269, 389, 466 f., 474, 484, 507, 539, 558, 603, 609, 629 f., 643, 685, 694, 702 ff., 721.
- (Lunde) Landsting 187, 221, 304; nævnes 34, 56, 66, (73, 114), 180, 244, 701.
- Stift 243, 694. — Superintendent se Mogens Madsen.
- Skaar, Fjære H., 607.
- Skabo jvfr. Niels.
- Skachman, Bartholomæus, i Danzig 621.
- Skade, Rasmus Nielsen, 526.
- , Niels, i Hillerød 182 f., 683.
- Skads Herred 348.
- Skaftelev, Slagelse H., 263, 517, 621.
- Skagen 249, 289, 291, 318, 447; nævnes 19, 166, 193, 277, 310, 576, 579, 581, 700. — Borgemeester se Mads Brandi; Tolder se Lavrids Friis. — Fyr 289.
- Skalkendrup, Vinding H., 160.
- Skallerup, Nørre H., Mors, 349.
- , Vennebjerg H., 350.
- Skals, Rinds H., 303.
- Skamby, Skam H., 725.
- Skamstrup, Skads H., 348.
- Skanderborg 524. — Borgere 722.
- Slot og Len 61, 75, 119, 308, 350, 352, 356 ff., 361 f., 476; nævnes 3, 5, 9, 11, 74, 173, 178, 192, 238 f., 243, 247, 253, 255, 257, 260, 315, 325, 329, 334, 400, 411, 413, 427, 436, 450, 460 f., 465, 478, 506, 510, 519, 521, 530, 533, 541, 565, 571, 583, 598, 626, 676, 718, 723, 755, 764. — Badstuen 102. — Glashytten 255.
- Ladegaard 85, 102. — Boldhus 476, 505, 519. — Stald 476.
- D a t. 65—80, 520.
- Skånør 19, 21, 166, 204, 277, 311, 447, 579. — Byfoged og Tolder se Peder Holst.
- Skarholt, Froste H., 617.
- Skarpenbergs Gods p. Mors 133, 150, 244.
- Skarresø, Ø. Lisbjerg H., 471.
- Skarretved, N. Tyrstrup H., 58.
- Skattekær, Luggude H., 724.
- Skave, Birgitte, Niels Mogensen Krabbes, 324 ff., 668.
- Skave, Hjerm H., 350.
- Skedala, Tønnersø H., 737.
- Skeel, Abel, Niels Langes, 34, 172, 244, 281, 381, 455, 487 f., 639.
- Albrekt Hermansen 96, 159, 324, 582, 770. — Albrekt Kristensen, Hofjunker, Skibshøvedsmand, 1601 Lensmand p. Riberhus og Møgeltenderhus, 66, 341, 403, 624, 772; nævnes 659, 670, 693, 720, 740 f., 747, 756. — Ingeborg Otte Banners 267, 461, 467 f. — Kristen 3, 151, 159, 320, 345; jvfr. Margrete Ottesdatter Brahe.
- (Dyre), Klavs, 35, 245, 323, 382, 486, 606 f.; jvfr. Mette Wohnsfleth.
- Skelaas, Tønnersø H., 485.
- Skelager, Viske H., 558, 610.
- Skellerup, Onsild H., 153.
- , Vinding H., 212, 748.

- Skellerupgaard, Linaa S., Gern H., 307.
- Skellerød, Ringsted H., 433.
- Skelskør 262 f., 275, 306, 447; nævnes 19, 21, 66, 166, 277, 311, 579, 581, 780. — Byfoged se Jørgen Rasmussen; Sisemestre se Hans Jakobsen, Herman Lubbertsen. — Borgere 249, 379 f., 410, 479, 707. — Kirke 262.
- Skenk, Agnete, Jørgen Prips, 379.
- Skeppelund Skov, Stævns H., 309.
- Skepperup, Halmstad H., 608.
- Skern, Middelsom H., 507. — Hovedgaard 559.
- Skerninge, Vester-, Salling H., 104.
- Skibbild, Hammerum H., 255.
- Skibby Sø, Horns H., Sjælland, 314.
- Skiel, Peder, i Rostock 271.
- Skien, Norge, 19, 165, 277.
- Skiffard, Nørre H., Randers A., 560, 638, 709.
- Skinkel (Vaaben: en Lilje), Gabriel, 90, 223, 382, 429, 453, 457, 476, 504; jvfr. Anne Rantzau. — Morten 148, 223, 648. — Niels 49, 223.
- Skinnerup, Landskrone Len, 721, 750.
- Skipperslev, Gærs H., 749.
- Skive 279, 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 576, 579, 673, 740.
- Skivehus Slot og Len 104, 132, 196, 337, 356, 381, 484, 718 f.; nævnes 35, 87, 151, 244, 286, 440, 759.
- Skiverup, Vemmenhøg H., 348.
- Skjollum Skov, Jylland, 291.
- Skodborghus, Malt H., 84.
- Skomager, Jørgen, Dr., i Tyske Kancelli 45.
- Skotland 14, 222, 265, 498. — Konge se Jakob; Dronning se Anna.
- Skov, Jens, Borgemester i Nykøbing p. Mors, 252. — Jep i Snekkerup 46. — Peder i Gislevgaard 213.
- Skovby, Halmstad H., 608, 637. —, Skovby H., 436, 577. — Herred 293, 657.
- Skovgaard, Anne, Morten Brocks, 242. — Frederik 324, 600.
- Skovgaard, Baag H., 468.
- Skovsø, Slagelse H., 249, 754.
- Skovtorup, Fakse H., 677.
- Skram (Fasti), Erik Iversen, 76. — Jørgen 304; jvfr. Hilleborg Klavsdatter Daa. — Laurids se Maren Bilde. — Lisbet Lavridsdatter, Henrik Belovs, 567. — (Vaaben: en Enhjørning), Jfr. Elsebe Nielsdatter, 668. — Jfr. Margrete 326 (jvfr. 782), 501, 668. — Niels, Lensmand p. Dronningborg, 1596 p. Bygholm, 13, 24, 49 f., 59, 77, 102, 108, 133, 167, 188, 304, 361 f., 375, 637, 645, 652, 668, 759; nævnes 11, 45, 55, 70, 80, 96, 164 f., 178, 194, 208, 217, 228 ff., 239, 242, 261, 277, 286, 310 f., 325, 450, (474), 521 f., 534, 590, 737; jvfr. Agate Seefeld. — Ove 765; jvfr. Ellen Rostrup.
- , Peder, i Tjeneste hos Kongens Bygmester p. Varberg, 307.
- Skrea, Aarstad H., 687.
- Skreflinge, Oksie H., 3.
- Skrillinge, Vends H., 260.
- Skrydtzmeier, Johan, se Schritzmeier.
- Skræ, Lysgaard H., 462.
- Skræddergaard, Hjerm H., 350.
- Skrøder, Gert, i Aalborg 563.
- Skudgaarden, Fjære H., 582.
- Skult, Elias, 497.
- Skyts Herred 158, 409, 418, 703.
- Skænk se Jep.

- Skænkelsø, Lyngge-Frederiksborg H., 206.
- Skære Mølle, Lyngge-Kronborg H., 142.
- Skørping, Hellum H., 341.
- Skørpinge, V. Flakkebjerg H., 709.
- , Stævns H., 29, 434.
- Slagelse 263, 447; nævnes 19, 21, 66, 166, 264, 277, 311, 391, 434, 579, 694, 715. — Byfoged se Anders Bertelsen. — Borgere 379, 395, 475, 538, 702. — Byting 52. — Adelgade 263; Bjærgbygade 263; Slotsgade 263; Vithor Skrædders Gaard 263. — Hospital 4, 61, 95, 143, 263, 306, 358, 723. — St. Jørgens Kirkegaard 263. — Siburts Løkke 263. — Kalendehuset 694. — Skole 343.
- Herred 262, 304, 517, 549. — Herredsfoged se Oluf Knudsen.
- Slangerup 32, 49, 216, 278, 369, 447; nævnes 13, 19, 31, 277, 414, 442, 579, 632, 694. — Borgemeester se Markus Dorn; Byfogder se Jørgen Hansen, Lavrids Nielsen; Tolder se Jørgen Hansen. — Borgere 369, 578, 585, 756. — Gæstegaards Jord 32.
- Slavs Herred 59, 395.
- Slebou, Peder Hansen, Byfoged i Nakskov, 92, 356, 430.
- Slesvig, By, 526, 750.
- , Hertugdømme, se Sønderjylland.
- Slet Herred 96.
- Slogerup, Store-, Skyts H., 95.
- Sludstrup, Slagelse H., 397.
- Smerupgaard, V. Han H., 345.
- Smidstrup, Holmans H., 527.
- Smidt, Henning, i Rostock 60. — Jvfr. Henrik.
- Smiterlow, Bertram, Enspænder, 37.
- Smørum Herred 366, 464.
- Snarestad, Ljunits H., 485, 597.
- Snastrup, Framlev H., 700.
- Snegaard Len, Baarse H., 25, 221.
- Snegebuek, Langeland, 200.
- Snekkerup, Ringsted H., 46, 50.
- Snidstrup, Tønnersø H., 485. — Gaard 485.
- Snog Mølle, Antvorskov Len, 590.
- Snorupgaard og Mølle, Bislev S., Hornum H., 132.
- Snurholt, Dronninglund H., 730.
- Snøckel, Mikkell, Byfoged i Helsingør, 429.
- Soderup, Merløse H., 682.
- Sofie, Frederik II's Dronning, 23, (37, 48, 61), 179, (186, 209, 211, 219), 237 (?), 273 f., (284, 297, 322), 363, (364, 401, 404), 447, 699, (762), 775 f.
- Sokkelunds Herred 366, 464.
- Solbjerg, Løve H., 773.
- Solrød, Tune H., 196.
- Sommer, Jørgen, i Ystad 112.
- Somnitz, Jakob, 663.
- Sonnerup, Bjæverskov H., 611.
- , Strø H., 266.
- Sorring, Gern H., 79.
- Sortekilde, Herrestad H., 485.
- Sorterup, Slagelse H., 471, 715.
- Sorø Skole (Kloster) og Len 106, 126, 158, 235, 273, 380, 451; nævnes 52, 225, 416, 418, 420, 471, 479, 500, 507, 529, 578, 587, 589, 591 f., 595, 604, 611 f., 617, 619, 637, 645, 663, 669, 673, 694, 697, 709, 713 f., 719, 721, 736, 746, 750, 754, 756, 758, 766, 768, 775, 777, 779. — Skoleforstandere se Anders Kristensen, Hans Mikkelsen, Niels Krag.
- Birk 184. — Birketing 52.
- Spanien 165, 502, 743, 769. — Konge se Filip.
- Sparre (i Sjælland), Jens, Sekre-

- tær i Danske Kancelli, 1, 3, 36, 150, 585.
- Sparre (i Skaane), Gabriel, Lensmand i Dalby Kloster, 130, 144, 151, 177, 230, 245, 272, 526, 600, 668, 737, 776; nævnes 89, 172, 285, 326, 351 f., 417, 428, 485; jvfr. Lisbet Trolle. — Hans se Dorete Ahlefeldt. — Ingeborg 637. — Jfr. Klare Hansdatter 209.
- (i Sverrig), Erik, Hr., 697, 749. — Gørvel Faddersdatter, Lage Brahes, 3, 30, 153, 220, 292, 325, 409, 417 f., 435, 466 f., 471 f., 482, 501 f., 512 f., 565 f., 596, 603 f., 607 ff., 617 f., 637, 640 f., 650, 658 f., 664, 666, 668, 672 f., 685, 696, 701, 703, 706, 728, 749, 756.
- , Jens, se Grubbe.
- Spejlsby Kloster, Møen, 315.
- Spiegel, Hans, Lensmand p. Glad-sakse, 130, 354, 359, 372, 418, 481 f.; nævnes 19, 37 f., 61, 204, 277, 311, 425, 467, 498, 649; jvfr. Hilleborg Hansdatter Lindenov. — Lisbet Hansdatter, Klavs Bildes, 618, 729. — Fru Mette 37.
- Spiegelberg, Joakim, Vognmester, 37.
- Sprogø 144.
- Spydstrup, Nørre-, (? Ingelstad H.), 187.
- Stade 51, 64.
- Stadil, Hind H., 439.
- Staffen se Steffen.
- Stangeore, Froste H., 618.
- Starup, Øster-, Brusik H., 61.
- Stadius, Johan, Kongens Faktor i London, 347.
- Staurby, Vends H., 518.
- Stavad, Berglum H., 643.
- Stavanger 19, 277.
- Staversholt, N. Asbo H., 145, 614.
- Stax, Thomas, fra England 569.
- Steen, Niels (1527), 288.
- , Mikkell, i Kbhvn. 401, 510.
- Steffen (Stefan, Staffen), Hr., se Steffen Povlsen Schonning. — Feldbereder i Malmø 603. — Sejermager i Kbhvn. 774. — Nielsen i Horsens 527 f. — Nielsen Bonde i Ibstrup 18.
- Stege 5, 310, 315, 447; nævnes 19, 21, 166, 311, 339, 579. — Borgemester se Mads Knudsen; Byfoged se Kristen Nielsen; Tolder se Mads Knudsen.
- Stegehus Slot og Len 120, 187, 225, 229, 301, 304, 624.
- Steinbach, Kasper, Isenkræmmer i Kbhvn., 682 f.
- Sten Lavridsen, Kældersvend p. Holmen, 176. — Madsen se Laxmand. — Maltesen se Sehedet.
- Sten, Tønnersø H., 485.
- Stenlænde, Odense H., 388.
- Stenstrup, Ods H., 313.
- Stentz, Wolf, tysk Adelsmand, 678 f.
- Stenwinkel, Hans, Kongens Bygmester, 113, 139, 397, 669, 701.
- Stereke, Peder, Trommeter, 37, 79, 81, 500.
- Sterckenberg, Etzard von, 676.
- Sterup, Børglum H., 730.
- Stettin 294, 671. — Borgere 294.
- Sthen, Hans Kristensen, Mag., Præst i Malmø, 511.
- Stilling, Hjlemslev H., 79.
- Stobberup, Hatting H., 358.
- Stockholm 214, 284, 399 f., 505, 737, 749.
- Stokkerød, Fjære H., 607.
- Stolle, Mikael, Enspænder, 37.
- Stollerup (?), Ods H., 578.
- Storebælt 144, 250, 538, 755.
- Storeheddinge 19, 21, 166, 276 f., 311, 447, 579. — Byfoged se Lavrids Godicke.

- Storupgaard, Sønder H., Mors, 76.
 Stovby, Bjerge H., Jylland, 383.
 Strandby, Gislum H., 252.
 Strange Madsen, Foged p. Færøerne, 141, 402, 432, 490. — Nielsen, Kongens Købmand, 336.
 Strynø 691.
 Stræt, Slet H., 201.
 Strø, Strø H., 28, 321.
 Strøvelstorp, S. Asbo H., 348.
 Strøllille, Strø H., 462. — Mølle 78, 105, 208.
 Strøm, Island, 714.
 Stub, Iver, Mag., Professor ved Kbhvns Univ., 163, 675. — Kristen, Mag., Slotsprædikant p. Frederiksborg, 32, 635, 651, 735, 753, 777. — Moses 343. — Oluf 343.
 Stubbekøbing 169, 185, 279, 432, 447; nævnes 17, 19, 21, 164, 166, 277, 311. — Byfogder se Hans Sørensen, Kristoffer Pedersen Lund.
 Stubberup, Baag H., 293.
 Sturtz, Christopher, Dr., Professor ved Univ. i Rostock, 44.
 Stuve, Fjære H., 607.
 Stygge, Anne Thomesdatter, Niels Juuls, 582. — Hans, i Danske Kancelli 36. — Jfr. Inger 45, 757. — Movrids, Landsdommer i Nørrejylland og Lensmand p. Gudum Kloster, 45, 291, 305 f., 337, 365, 393, 400, 757, 776; nævnes 34, 49, 56, 66, 79 f., 124, 155, 201 f., 221, 237, 242, 244, 440 f., 528, 775. — Niels Hansen 45, 286, 479.
 Styrød, Færs H., 343, 602.
 Stør, Lavrids, i Ovreydre 490, 545. — Peder, Borgemester, Byfoged og Tolder i Svendborg, 91, 356, 430.
 Støvie, Torne H., 128, 604.
 Støvn's Herred 636. — Herredsting 24; Herredsfoged se Rasmus Pedersen.
 — Klint 623.
 Støer, Hans, von Dresden, Kromand i Lundegaarden ved Helsingør, 28.
 Suef se Sveve.
 Suer, Niels, i Slagelse 263, 475.
 Sundby, Frederiksborg Len, 208.
 —, Nørre H., Mors, 349.
 — Færge, Lyngø-Frederiksborg H., 214, 309, 329, 434, 470, 494, 686, 778.
 Sundbylille. Lyngø-Frederiksborg H., 271.
 Sundbyvester, Amager, 555.
 Sundmør Len, Norge, 428.
 Sunds Herred 278.
 Svale, Jfr. Ermøgaard, 98 f. — Gabriel (99), 127 (jvfr. 782), 143, 526. — Jfr. Kirstine 98 f.
 Svale (?), Jylland, 757.
 Svallerup, Arts H., 250, 261, 346.
 Svalev Len, Rønnebjerg H., 348.
 Svanholm, Vemmenhøg H., 737.
 Svarm, Baltser, se Schwarm.
 Svart, Hans, i Næstved 379.
 Svave. Elsebe, Vincens Juels, 309. — Johan 89, 276, 290, 606. — Jørgen († 1571) 181. — Jørgen 65, 200, 359, 649. — Leonora 55. — Lisbet 55. — Mogens 290, 425, 606.
 Svavsted Len 259, 574, 731, 741.
 Svedala, Oksie H., 666.
 Svend Møller i Sakstrup Mølle 732. — Borgesen, Skipper, 174. — Hansen 237. — Henriksen 645. — Nielsen, Dyreskytte, 322. — Nielsen i Rode 225. — Olsen, Styrmand, 174. — Thorsen i Falkenberg 268.
 Svendborg 42, 245, 266, 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 417, 559, 579, 599. — Borgemestre

- se Rasmus Skriver, Peder Stær; Byfogder se Jep Mortensen, Peder Stær; Toldere se Rasmus Skriver, Peder Stær, Povl Pedersen. — St. Jørgensgaard 599. Svenning Esbjørnsen i Halmstad 573.
- Svenstrup, Gern H., 67.
—, Herrestad H., 345.
—, Hornum H., 201.
—, Skovby H., 716.
— Gaard og Len, Ramsø H., 134, 156, 159, 297, 319, 363, 495, 546, 575; nævnes 50, 86, 422, 544. — Mølle 575.
- Svenstrupgaarde, Hyllebjærg S., Aars H., 201.
- Sverrig 367; nævnes 97, 139, 171, 214, 233 f., 265, 284, 296, 379, 384, 401, 432, 443, 461, 479, 511, 561, 580 f., 585, 647 f., 655, 658, 671, 715, 717, 746 f., 780. — Konge se Sigismund; Hertug se Karl; Prinsesse se Elisabeth.
- Sveve (Suef), Didrik, Kokkeknægt, 63.
- Svinding, Niels, Sisemester i Kersteminde, 356.
- Svinebæk, Luggude H., 724.
- Svinninge, Ods H., 742.
- Svostrup, Hids H., 724.
- Synkemose, N. Asbo H., 145, 614.
- Sæby 278, 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 576, 579, 581, 740.
- Sæbygaard, Løve H., 118, 270, 697.
- Sædder, Bjæverskov H., 563, 611, 763.
- Særlev, Skovby H., 58, 149.
- Sæveløkke, Inlands nordre H., Baahus Len, 424.
- Søborg, Holbo H., 341, 614. — Sø 276, 587.
- Sødehøven, Island, 714.
- Sødeke, Jakob, Johan Bockholts Fuldmægtig p. Island, 741.
- Søfdegaard, Førs H., 584.
- Søgårde, Fjære H., 607.
- Søllemarksgaard, Samsø, 550, 583.
- Søllerød, Sokkelunds H., 663.
- Sølvitsborg 307, 432, 447, 484; nævnes 19, 166, 204, 277, 311, 594. — Byfoged se Jens Jensen. — Borgere 37.
- Slot og Len 43, 100, 128, 265, 321, 335, 354, 382, 397, 610, 615 f.; nævnes 9, 40, 45, 89, 151, 192, 428, 467, 523, 542, 556. — D a t. 504, 597.
- Sømme Herred 366, 464. — Herredsfogder se Anders Sørensen, Peder Olsen.
- Sømmershavn 307, 447, 484; nævnes 19, 21, 166, 204, 277, 311, 432, 579, 737. — Byfogder se Oluf Ibsen, Peder Jørgensen; Høsttolder se Rasmus Jakobsen.
- Sønder Herred, Langeland, 251.
— Herred, Mors, 349.
— Herred, Randers A. Herredsfoged se Søren Madsen.
- Sønder Mølle, Tømmerby, V. Han H., 349.
- Sønderby, Jylland, 82.
- Sønderbæk, Sønderlyng H., 350.
- Sønderhaa, Hassing H., 15.
- Sønderjylland (Slesvig) (63), 242, 259; nævnes 53, (261, 296, 442), 519, 527 f., 536, 550, 678, 688, 731, 740, 747, 762.
- Sønderled, Vennebjærg H., 350.
- Sønderlyng Herred 87, 320.
- Sønderskov, Malt H., 248.
- Søndersø, Skovby H., 717.
- Sønderup, Slagelse H., 264, 304.
- Sønderup Aa, Jylland, 438.
- Søndrum, Halmstad H., 12, 582.
- Sønuf Persen i Emeryd 321 f.
- Sørbylille, Slagelse H., 701.
- Søren, Kongens Skipper, 52. — Kok i Hillerød 38. — Lademager i Kbhvn. 773. — i Aalstrup se Anne. — af Aarhus, Hop-

- mand, 181, 442. — Islænder, Landfoged p. Færøerne, 267. — Akselsen se Baden. — Andersen, Raadmand i Kbhvn., 141, 267, 402, 567, 588, 723, 744. — Andersen, Raadmand i Bergen, 198, 432, 622. — Andersen i Grøftebjerg 717. — Bendiksen i Aarhus 71. — Bertelsen i Dons 256. — Eriksen i Brørup 692. — Gregersen i Nordby 621. — Grommesen, Hr., 208. — Henriksen, Skipper, 174. — Jakobsen i Odense 650. — Jellissen i Skørping, Sandemand, 341. — Jensen i Bramminge 289. — Jespersen i Snastrup Mølle 700. — Knudsen, Degn p. Ourø, 419. — Knudsen 710. — Kristensen, Præst i Helsingør, se Torndal. — Lassen i Horsens 65. — Lassen i Knudstrup 462. — Lavridsen i Sundbyvester 555. — Lavridsen i Taagerup 391. — Madsen, Byfoged i Vordingborg, 99. — Madsen, Herredsfoged i Sønder Herred, Randers A., 736. — Madsen i Højen 767. — Mortensen i Hammelev 765. — Nielsen i Movstrup 716. — Nielsen i Tvingstrup 505. — Olsen i Nygaard 654. — Olufsen, Præst i Roskilde, 635, 662, 665. — Pedersen i Aarup 411. — Pedersen i Kolding 529. — Povlsen i Mesing 75. — Rasmussen i Aarhus 71. — Thomsen, Styrmand, 174.
- Søsterbro Mølle, Strø H., 207.
 Søstæderne se Hansestæderne.
 Søsøm, Ølstykke H., 181.
 Søtrup, Aars H., 468.
 Søvind, Vor H., 482, 780.
- Taagerup, Bare H., 167, 506, 650.
 —, Fuglse H., 725.
- Taagerup, Holbo H., 391.
 Taagerød, Skovby H., 293.
 Taaning, Vor H., 427.
 Taarnborg, Slagelse H., 138, 189, 220.
 Taarnby, Lille-, Bjæverskov H., 677, 763.
 Taasinge 243.
 Taliano 71.
 Tammisby (? Damme), Møen, 677.
 Tange, Lysgaard H., 365.
 Tanggaard, Skodborg H., 618.
 Tanum, Baahus Len, 627, 650, 741.
 Taube (Due), Johan, 273, 326, 668, 737. — Jørgen 315.
 Teglstrup Ladegaard, Lyng-Kronborg H., 213, 352, 415, 547, 563, 667.
 Teiste, Jfr. Ide, 154.
 Terndrup, Hellum H., 341.
 Terp, Middelsom H., 507.
 Terslev, Ringsted H., 108, 677.
 Terueren se Thafern.
 Teuffel, Kristoffer, 606.
 Thafern (Terueren), Jakob, Løjtnant p. Visborg, 586.
 Thennecker, Thomas, se Truid Andersdatter.
 Thennouer, Jakob, i Horsens 678.
 Theophilus se Nicolaus.
 Thiard Diriksen i Franeker 6, 699 f.
 Thide, Anders, Kongens Instrumentist, 269, 674.
 Thire Bjørnsen p. Island 591.
 Thisted 280, 296, 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 576, 579, 676, 740. — Skole 296.
 — Bispegaards Len 134.
 Thomas Bartskeer i Kbhvn. 410.
 — Pandesvend, Skovrider i Haderslevhus Len, 184. — Vagtmester 634. — Liflænder, Skovrider i Silkeborg Len, 82, 742.
 — Vendelbo, Havnefoged i Burs-

- vig p. Gulland, 154. — Folmer-
sen 106. — Henriksen, Salpeter-
syder, 706. — Jepsen i Noes-
gaard, Herredsfoged i Anst Her-
red, 84. — Jørgensen, Tolder i
Ribe, 177. — Kristensen, Pan-
desvend, 626. — Madsen, Mag.,
Lektor i Lund, 755. — Madsen,
kgl. Vognmager, 38. — Malte-
sen se Sehested. — Movridsen,
Slotspræst p. Antvorskov, 263,
303. — Simonsen, Lagmand p.
Færøerne, 619. — Thomessen,
Byfoged i Trelleborg, 93.
- Thomsleger, Henrik, Faktor i Lis-
sabon, 489.
- Thorberg, Gert, i Nyborg 240.
- Thorborg, Johan, i Kbhvn. 567,
711, 723, 744.
- Thoreby, Sønder H., Laaland, 364.
- Thoredt (? Turø) 322.
- Thott, Anders, 88, 354, 428; jvfr.
Lisbet Rosenkrantz. — Birgitte
326, 668. — Erik 326, 668. —
Korfits 182, 221, 325, 501, 525,
637, 668. — Kristen 645, 668.
— Lene, Henrik Brahes, 35,
164. — Otte se Sofie Brahe. —
Peder 325, 448, 525, 668. —
Tale, g. m. l. Arild Ugerup,
2. Gert Rantzau, 335, 382, 418.
- Thyholm Provsti 689 f.
- Thümen, Eustachius' von, Stald-
mester, Lensmand p. Svenstrup,
40, 134, 169, 171, 222, 319, 363,
415, 546, 575, 747; nævnes 50;
jvfr. Anne Hansdatter Baden.
- Tibirke, Holbo H., 29.
- Tidemand, Anne, Kristen Malte-
sen Vifferts, 371. — Jørgen se
Mette Emmiksen.
- Tim, Hind H., 465.
- Tindbæk, Middelsom H., 507.
- Tise, Børglum H., 253.
- Tisted, Gislum H., 286.
- , Nørlyng H., 507.
- Tistrup, Ø. Horne H., 615.
- Tjæreby, Strø H., 207, 542, 758.
- Tjørnetved, Merløse H., 677.
- Tobberup (? Tommerup, Odense
H.) 417.
- Tobias Valtersen 284.
- Tobøl, Malt H., 248.
- Todbjærg, Ø. Lisbjærg H., 153.
- Tofte, Fleskum H., 252.
- , Rønnebjærg H., 110.
- Togerød, Gyngø H., 348.
- Tollerup, Strø H., 732.
- Tollerød, Ringsted H., 763.
- Tolsager, Ods H., 578.
- Tommelille, Ingelstad H., 345.
- Tommerup, Odense H., 417 (?),
518, 539, 757.
- Tor Bjørnsen, Skipper, 174.
- Torben Madsen (Vaaben: en halv
Buk med et Blad i Munden)
111.
- Tordrup, Søllerød S., Sokkelunds
H., 41.
- Torndal, Søren Kristensen, Mag.,
Præst i Helsingør, 617.
- Torne Herred 158, 371.
- Tornekrans, Klavs Nielsen, 485.
— Kristoffer Mikkelsen 132. —
Mikkel Nielsen 51, 485. — Niels
Mikkelsen 35, 245, 382, 485.
- Torning, Lysgaard H., 472, 524.
- Torp, Lyngø-Kronborg H., 32.
- Torsager, Ø. Lisbjærg H., 634.
- Torslundemagle, Smørum H., 27.
- Torsmark, V. Brønderslev S.,
Børglum H., 204.
- Torsten (Tøste) Andersen i Løvel
318, 320, 420. — Mogensen,
Provst og Sognepræst til Mø-
rum og Elleholm, 139 f.
- Torup, V. Gyngø H., 464.
- , Strø H., 343, 426.
- , Ulvborg H., 350.
- Ladegaard, Galten H., 20, 124.
- Tostrup, Merløse H., 16, 46, 347,
710.

- Tovstrup, Harre H., 622.
 Tranbjerg, Samsø, 491.
 Trandum, Ginding H., 152.
 Trane, Peder Mogensen, Slots-
 præst p. Frederiksborg, 777.
 Tranekær Slot og Len p. Lange-
 land 97, 132, 156, 197, 200, 251,
 392; nævnes 9, 35, 87, 94, 173,
 191, 308, 413, 533. — Ladegaard
 197, 200.
 Trehou, Gregorius, Kapelmester,
 593, 653.
 Trelleborg 436, 447, 484; nævnes
 19, 21, 166, 203, 246, 277, 311.
 — Byfoged se Thomas Thomesen;
 Tolder se Mads Lavridsen.
 — Borgere 603.
 Trellund, Peder, Skolemester i
 Kbhvn., 387.
 Trindelen ved Læsø 73.
 Trinderup, Hindsted H., 341.
 Trolle, Børge, Admiral, Befalings-
 mand p. Bremerholm, 1597 Lens-
 mand p. Kbhvns Slot, 1599 p.
 Lundenæs, 17, 89, 117 f., 190, 265,
 276, 345, 387, 395 f., 411, 414,
 420, 429, 681; nævnes 14, 40,
 137, 178, 181, 195, 214, 225 ff.,
 247, 250, 277, 281, 311, 325,
 328 f., 366, 419, 469, 476, 481,
 540, 571 f., 611, 724. — Jakob,
 1596 Lensmand p. Trondhjem-
 gaard, 24, 276, 324, 338, 382,
 428 f.; nævnes 19, 25, 49, 88,
 277, 326, 598; jvfr. Mette Høg.
 — Lisbet, Gabriel Sparres, 144,
 177, 636 f., 737.
 Trollehætten se Tryggevælde Bro.
 Trollstorp, Høgs H., 485.
 Tromer se Hans.
 Tromsø Len 382, 428, 671.
 Trondhjem 19, 277, 307, 740. —
 Lagmand se Henrik Jørgensen.
 — Gaard og Len 99, 382, 384, 428.
 True, Vebbestrup S., Hindsted H.,
 196.
 Truid Akselsen se Baden. —
 Bjørnsen se Bjørn.
 Truind Andersdatter, Thomas
 Thenneckers, 138.
 Trustrup, Galten H., 440.
 Tryggelev, Langeland, 635.
 Tryggevælde Gaard og Len 14, 26,
 111, 120, 152, 158, 196, 229, 301,
 306, 328, 614, 677, 722, 762 f.;
 nævnes 5, 9, 173, 179, 191, 345,
 427, 449, 531, 569, 587, 657, 684,
 711. — Mølle 14, 197.
 — Bro (Trollehætten) 14, 384.
 Træden, Tyrsting H., 524, 693.
 Trægaard, Jakob, Skibshøveds-
 mand, 150, 175, 403.
 Trælund, Hammerum H., 726.
 Trøinge, Favraas H., 607.
 Trøjborg Slot og Len 78, 458 f.
 Trøjel, Herman, i Nyborg 240.
 Tubæk Mølle, Skibbinge S., Baar-
 se H., 168, 658.
 Tue Fisker i Lemmestrø 343.
 Tullebølle, Langeland, 635.
 Tulstrup, Favraas H., 582.
 Tune Herred 366, 464.
 Tureby Gaard og Len, Fakse H.,
 126, 158, 282, 292, 495, 763;
 nævnes 190 f., 346, 427, 561, 611,
 616, 636, 684.
 Turup, Baag H., 525.
 Turø 322 (?), 691.
 Tved, Mols H., 7.
 Tvingstrup, Vor H., 505.
 Tydinge, Ø. Gyngø H., 438.
 Tyge Henningsen i Kolding 21.
 Tygelse, Oksie H., 511.
 Tyleeken, Mikkell, fra Stettin
 294.
 Tyregod, Nørvang H., 734.
 Tyringe, Gyngø H., 338.
 Tyrsting Herred 523 f., 779. —
 Herredsfoged se Erik Grøn.
 Tyrstrup Herred 217.
 Tysk jvfr. Hans.
 Tyskland 61, 65, 97, 150, 180, 195,

- 202, 215, 308, 512, 538, 543 f.,
553, 555, 646, 699.
- Tystrup, Ø. Flakkebjerg H., 135.
- Tystøl, Hans, i Gandløse 602.
- Tyvkær, Holmans H., 781.
- Tødse, Nørre H., Mors, 349.
- Tøger Lavridsen, Mag., Sogne-
præst i Randers, 96. — Peder-
sen se Løvenbalk.
- Tømmerby, V. Han H., 349.
- Tønder, Jakob, 245.
- Tønder, Lille-, Lø H., 577, 595.
- Tønderhus 720.
- Tønnersø, Tønnersø H., 508, 573.
— Herred 604, 712.
- Tønnes Folmersen i Visby 401.
- Tønsberg 19, 277.
— Len 89, 151, 245, 357, 382, 429.
- Tønsvig, Norge, 572.
- Tørrild Herred 62, 119, 444.
- Tørring, Gerlev H., 33.
—, Gern H., 465.
- Tørslev, Horns H., Sjælland, 146.
—, Øster-, Gerlev H., 33.
- Tøste se Torsten.
- Tøstrup, Nørre H., Randers A.,
560, 709.
- Tøving, Nørre H., Mors, 349.
- U**
Udby, Arts H., 437.
—, Sjælland, 670.
- Udesundby, Lyng-Frederiksborg
H., 104, 145.
- Udlejre, Ølstykke H., 27, 169.
- Udsen, Lavrids Ebbesen, 1602
Lensmand p. Kbhvns Slot, 686,
688, 721, 738 f., 763, 767; næv-
nes 772, 779.
- Udsten Kloster, Norge, 89, 382.
- Ugerup (Urup), Aksel, 12 (jvfr.
782), 71, 325, 382, 501; jvfr.
Helle Marsvin. — Arild 418;
jvfr. Tale Thott. — Ove (Aage)
169, 501, 717.
- Uggerløse, Merløse H., 16, 46, 733.
- Ulballe, Salling H., 95.
- Uletoft, Froste H., 348.
- Ulf, Kristoffer, Ridefoged i La-
holms Len, se Wulf.
- Ulfeld, Agate Pallesdatter, Niels
Steens (1527), 288. — Frederik
se Birgitte Marsvin. — Helvig,
Sten Knudsen Bildes, 58, 134,
149, 185. — Holger 111, 114,
168, 432, 583 f. — Jakob Ja-
kobsen, 1602 Lensmand p.
Hindsgavl, 166, 434, 737 f. —
Knud 338; jvfr. Beate Hvit-
feldt. — Korfits Jakobsen, 1597
Lensmand p. Korsør, 126, 189,
272, 360, 381, 385, 387, 415;
nævnes 218 ff., 237, 241, 258, 277,
311, 410, 412, 449, 531 f., 587,
685, 687, 708, 710, 739. — Kri-
stoffer Pallesen (1527) 288. —
Mogens, 1600 Lensmand p.
Kronborg, 1602 Admiral, 38,
415, 494, 501, 546 ff., 624, 643,
746, 760 f.; nævnes 516, 534,
544, 561, 577, 582, 587, 606, 625,
665, 674, 683 f., 696 f., 705, 707,
713, 748. — Palle Andersen
288 f. — Ulfeld Kristoffersen
288.
- Ulfso, Favraas H., 607.
- Ulfstand, Gregers Holgersen, 35,
100, 244, 381, 440. — Hak Hol-
gersen 29, 112, 114, 183, 316,
344, 394. — Holger Gregersen
439 f., 513; jvfr. Karen Lunge.
— Holger Jensen 114, 127, 324,
348, 413 f., 417, 747. — Ide,
Falk Gjøes, 501. — Melkior
Gregersen 324, 326, 348, 439 f.,
618, 640, 668, 729. — Mette,
Knud Grubbes, 536, 542, 556,
574, 584, 594, 597, 610, 612, 616,
647, 649, 664. — Niels se Me-
rete Skave. — Tale, Povl Lax-
mands, 29, 47, 112, 114, 139,

- 183, 245, 316, 344, 354, 381, 394, 428, 640.
- Ullerup, Elbo H., 529.
- Ulrik, Hertug, Chr. IV's Broder, 36, 40, 341, 537, 585, 646, 672, 731, 741, (762).
- Ulrik, Hertug af Meklenborg, 51, 60, 570, 635.
- Ulslev, Vester-, Musse H., 212.
- Ulsted, Kær H., 730.
- Ulstrup, Aars H., 468.
- , Nørre H., Randers A., 526, 560.
- , Ringsted H., 721.
- Ulvborg Herred 88, 98, 124, 244, 349, 428.
- Ulvaks, Iver Hansen, 726.
- Ungern, Klavs von, 606.
- Urbaniborg se Hveen.
- Urne, Ejler Knudsen, 709. — Erik Akselsen, Hofjunker, Skibshøvedsmand, 36, 403, 529. — Hans 468, 499. — Johan Klavsens, 1597 Lensmand p. Bratsberg, 326, 513, 637, 668; nævnes 35, 61, 165, 486, 593. — Jørgen Akselsen 70, 104, 134, 222, 349, 385, 640; nævnes 400, 562, 588. — Klavs, Hofjunker, 36. — Knud Akselsen, Lensmand p. Ravnsborg og Halsted Kloster, 185, 326, 356, 363 f., 668, 709; nævnes 107 f., 179, 195, 204, 212, 220, 226, 277, 311, 322, 404 f., 430, 481, 488, 540, 601. — Lage til Bæltebjerg, Landsdommer i Skaane, 655, 708, 720, 747, 780; nævnes 34, 56, 66, 72 f., 172, 221, 244, 249, 304, 325, 327, 346, 405, 408, 417, 437, 444, 453, 455, 630, 637, 667, 672 f., 694. — Lage til Sellebjerg 162, 223, 233, 261, 668, 705, 756. — Lisbet, Johan Bockholts, 316. — Mette, Aleksander Durhams, 622, 650. — Otte 223. — Sidsel Frederik
- Hobes 244, 317, 325, 404 f., 668.
- Urup se Ugerup.
- Urup, Vor H., 645, 737, 759.
- V**
- Vaar, Slet H., 299.
- Vaben (Vaaben), Lage, i Kolding 162, 247.
- Valby, Gern H., 350.
- , Lille-, Slagelse H., 263.
- Valdben, Jakob, i Randers Hospital 358.
- Valdby, Varberg Len, 98.
- Valde, Fjære H., 595.
- Waldkirck, Henrik, Bogfører og Bogprenter i Kbhvn., 399, 633.
- Valentin Graver 514.
- Valkendorf, Erik, 597; jvfr. Herluf og Kristen Eriksen. — Henning 238, 776. — Kristoffer, Rigshofmester, Lensmand p. Odensegaard, 1597 p. Jungshoved, 3, 21, 44, 61, 117, 160, 200, 249, 345, 375, 385, 393 f., 407, (415), 445, 491, 525, 549, 623; nævnes 13, 15, 17, 19, 22 f., 36, 40 f., 45—49, 51 f., 67, 69, 71, 83, 86, 88, 97, 104, 135, (139), 152, 156, 159, 169, 177 f., 190, 194 f., 205 f., 208 f., 211, 215, 219, 227, 229, 236, 242, 314, 323 f., (330), 336, 344, (351), 353, (370, 387, 397, 411), 413, (416, 420, 439, 441, 446, 448, 452, 456, 458, 460, 472, 474, 485), 489, (501, 505, 507, 509 f., 518 f., 526, 532, 534, 536 f.), 538, (546), 556, 561, 564, (573), 582.
- Vallebjerg, Ingelstad H., 558, 610.
- Vallebæk, Lysgaard H., 752.
- Vallensved, Ø. Flakkebjerg H., 27.
- Valløgods p. Hetland 205.
- Valore, Ramsø H., 747.
- Valsgaard, Hindsted H., 196.

- Walstorp, Henning, Hofjunker, Skibshovedsmand, 36, 403.
- Walther, Hans, Guldslager i Kbhvn., 464. — Povl, Smed i Kbhvn., 767.
- Wancker, Hans, i Maribo 405.
- Vandborg, Vandfuld H., 386, 402.
- Vandfuld Herred 349 f.
- Vapnø, Halmstad H., 12.
- Varberg, Niels, Skipper, 402.
- Varberg 115, 168, 307, 447, 496; nævnes 19, 21, 166, 204, 254, 268, 277, 311, 581, 759, 780. — Byfogder se Børge Andersen, Mathias Pathent, Morten Ødemark; Tolder se Morten Ødemark; Sisemester se Niels Holst.
- Slot og Len 101, 115, 128, 222, 235, 254, 270, 278, 299, 342, 477 f., 501, 599, 609 f., 692, 696; nævnes 9, 173, 181, 192, 307, 325, 413, 451, 467, 487, 536, 590, 595, 607, 616, 629, 658, 666, 675, 704, 737. — Teglovn 128 f., 342.
- Varde 19, 218, 221 f., 277, 310, 740. — Byfoged se Kristen Klemmidsen. — Borgere 62.
- Vardøhus 35, 90, 151, 245, 259, 323, 382, 486, 634. — D a t. 402 f.
- Warnemünde 180, 710. — D a t. 668.
- Varpelev, Stævns H., 763.
- Vartho, Hans, 589.
- Vartov, Gamle-, Sokkelunds H., 194, 693.
- Vasspyd, Erik, 136, 232, 515, 571, 609, 628, 776. — Just 232. — Mads Eriksen 232.
- Vatnløs, Island, 714.
- Vattrup, Lysgaard H., 472.
- We, Karen, Kristoffer Wulfs (Ulfs), 508.
- Vebestrup, Hindsted H., 196.
- Veberød, Torne H., 409, 417 f., 482, 513.
- Vedbygaard, Løve H., 479.
- Veddinge, Ods H., 387, 653.
- Vedel (Vejle), Anders Sørensen, Mag., Dekan i Ribe Domkirke, 615. — Peder Asmussen, Skibshovedsmand, 201, 396, 490, 634, 714. — Jvfr. Vejle.
- Vederborn, Rikard, i Helsingør 558.
- Vedersø, Hind H., 439.
- Vedhovedgaarde, Davbjærg S., Fjends H., 81.
- Vedslet, Vor H., 482.
- Vedstaarup, Baag H., 525.
- Vedsøgaard, Antvorskov Len, 137, 374.
- Veflinge, Skovby H., 577, 722.
- Weiner, Ludwig, i Tyske Kancelli 37.
- Veinge, Høgs H., 508.
- Vejby, Holbo H., 2, 707.
- Vejen, Malt H., 248.
- Vejerslev, Sønder H., Mors, 349.
- Vejlby, Elbo H., 529.
- , Sønder H., Randers A., 460.
- Vejle, Peder Kristensen, 114. — Jvfr. Vedel.
- Vejle 241 f., 447; nævnes 19, 21, 62, 74, 84, 166, 277, 310, 526, 530, 576, 579, 581, 673, 740, 780. — Borgemestre se Mads Tordsen, Klement Sørensen. — Borgere 84, 519, 528, 530. — Apotek 530. — D a t. 519.
- Vejrum, Hjerm H., 769.
- , Sønderlyng H., 201. — Bro 202.
- Vejrø, Fuglse H., 702.
- Vellerød, Førs H., 343, 602.
- Vellev, Hovlbjærg H., 94.
- Velling, Store-, Holmans H., 54.
- , Vester-, Middelsom H., 507.
- Velsjømølle (? Valsø Mølle), Ringsted Klosters Len, 620.

- Vemmelev, Slagelse H., 138, 156, 186, 264, 506.
- Vemmeløse, V. Flakkebjerg H., 632.
- Vemmenhøg, Vester-, Vemmenhøg H., 345.
— Herred 158, 343, 421.
- Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
- Wendelcke, Johan, i Bergen 198, 622.
- Vends Herred 217, 314.
- Vendsyssel 628, 740. — Provsti 702.
- Venedig 416.
- Vennebjerg, Vennebjerg H., 350, 730.
— Herred 350.
- Vennergaard (Vernergaard), Hind H., 400.
- Venstermand, Jfr. Adelheid Eriksdatter, 491. — Erik 491, 499, 705; jvfr. Alheid Norby. — Iver Knudsen 83, 231, 393. — Johan 35, 245, 382, 486. — Knud 83, (231), 705. — Morten 89, 470, 485.
- Vensvale, Bare H., 603.
- Vent, Klavs de, i Assens, Maler, 219.
- Venusin, Jon Jakobsen, Mag., Præst v. Helliggejst Kirke i Kbhvn., Professor, 391, 460, 516, 713, 745.
- Venø, Skodborg H., 154.
- Verden 51, 64.
- Werner (Verner), Henrik, Kok, i Lund, 103, 223. — Jakob, Skotte, 222.
- Vernergaard se Vennergaard.
- Verpinge Hovedgaard, Bare H., 641, 650. — Mølle 641.
- Vesløs, V. Han H., 349.
- Vespenø 157, 235, 272 f., 552.
- Wessel, Henrik, fra Oldenborg 669. — Morten i Odense 697.
- Vesterby, Luggude H., 558, 629.
- Vesterbæk, Skads H., 348.
- Vestergaard, Kær H., 730.
- Vesterskov, Skov, Oksie H., 172.
- Vesterstad, Vester- og Øster-, Len, Færs H., 122, 729.
- Vestersøen 284, 396, 490 f., 623, 633 f.
- Vestervig Kloster 30, 124, 155, 283, 302 f., 357, 397, 444; nævnes 88, 244, 428, 567.
- Vesterø, Læsø, 559.
- Vetterslev, Ringsted H., 599, 694.
- Vibalt Johansen, Teltmager, 556.
- Vibe, Kristen, i Kbhvn. 267, 275, 399, 402, 493. — Mikkel i Kbhvn. 38, 267, 275, 399, 402, 493, 552, 567, 675, 706, 723, 746.
- Viborg, Jens, Ridefoged til Nyborg Slot, 155, 212.
- Viborg 149, 447; nævnes 19, 21, 45, 53, 67, 74, 165 f., 223, 234, 277, 310, 436, 438, 569, 571, 576, 579, 581, 670, 715, 740. — Borgere 100, 569. — Domkirke (46), 63, 542, 559. — Kapitel 73; nævnes 63, 202, 252, 285 f., 406, 559, 571, 689, 694, 736. — Hospital. Hospitalsforstander se Gert Knudsen. — Skole 285 f. — St. Hans Kloster 393.
- Landsting (155, 221, 224, 291, 305); nævnes 33, (34, 56, 66), 77, (102, 108 ff., 164, 172, 180, 188 f., 203 f., 218, 237, 244), 248, (260, 277).
- Stift 45, 243, 281, 559, 693. — Superintendent se Niels Lavridsen Arctander.
- Vibsig, Børglum H., 153.
- Wichmann, Henrich, i Hamborg 99, 453.
- Wideman, Martin, i Kongens Kantori 194.
- Vidom, Henrik, Kok, i Helsingør 223.
- Vidsøgaard se Vedsøgaard.

- Viffert, Albrekt Maltesen, 209. — Anders Maltesen 209, 487. — Kristence, Henrik Bildes, 67, 326, 525. — Niels Jonsen jvfr. Jens Nielsen.
- Vig, Ods H., 742.
- Vigen, Norge, 463, 662.
- Vigerslev, Skovby H., 199.
- Vigersted, Ringsted H., 46, 739.
- Vigs Gods, Hillerslev H., 134.
- Viktor jvfr. Vithor.
- Vildmosen, Aalborghus Len, 706.
- Vilhelm Cornelsen, Bygmester, 701.
- Villads Sørensen, Provst p. Gul-land, 486.
- Villands Herred 98, 121 f., 158, 302, 383; nævnes 88, 232, 270, 398, 408, 457, 467, 703, 737.
- Villitz, Markus, Jagtsølvpop, 208.
- Villum (Villem), Kapellan i Bjerregrav, 396. — Rytter hos Kongen af Skotland 592. — Adrian- sen fra Amsterdam 318. — Hen- riksen i Egebæk 661. — Hen- riksen i Helsingør se Rosenvin- ge. — Hesselsen i Skelskør 66, 249, 379 f., 479, 707. — Nielsen i Søborg 341. — Valtersen, Sal- petersyder, 275.
- Wilp (Wulp) se Bartholomæus.
- Vils, Sønder H., Mors, 349.
- Vilsted, Slet H., 88, 151, 153, 381, 717.
- Vinbjerg, Favraas H., 607.
- Wincke, Niels, Hospitalsforstan- der i Kbhvn., 21, 423.
- Vind, Albrekt, 65, 158, 560, 606. — Henrik 16. — Jakob 24, 95, 274, 323, 592, 694, 746, 778. — Kristen 210. — Niels Albertsen 522, 583.
- , Galle, Foged p. Hørsholm, 41, 772.
- Vindelev, Nørvang H., 391.
- Vinderslev Gaard, Lysgaard H., 88.
- Vinderød, Strø H., 321.
- Vinding, Peder, Skipper, 400.
- Vingsted, Tørrild H., 391.
- Vinike Villumsdatter, Herluf Daas, 2, 35.
- Vinninge, Bare H., 641, 650.
- Vinningstorp, Inlands nordre H., Baahus Len, 424.
- Vinstrup, Peder, Dr., Superinten- dent i Sjællands Stift og Pro- fessor ved Kbhvns Univ., 16, 46, 56, 100, 109, 135, 262, 339, 362 f., 407, 426, 524, 682, 716, 743 f., 752.
- Vinstrup Gaard, Ø. Flakkebjerg H., 118, 138, 189, 241.
- Vinter, Peder, Præst i Høve, 780.
- Vinum (? Vium, Hjerck S., Harre H.) 136.
- Virke, Luggude H., 345.
- Visborg Slot og Len 171, 248, 382, 441, 485, 550 f., 591; nævnes 14, 192, 194, 208, 215, 245, 327, 486, 537, 541 f., 554, 586, 592, 682.
- Visby, Gulland, 193, 278; nævnes 14, 365, 372, 410, 486, 537, 543 f., 690. — Borgemestre se Niels Skabo, Hans Kyster; Toldere se Jakob Bay, Niels Skabo; Tolder og Sisemester se Lav- rids Jørgensen. — Borgere 214, 372, 401, 505.
- Viske Herred, Nørre-Halland, 101, 451.
- Viskum, Sønderlyng H., 201.
- Vismerlev, Bare H., 603.
- Vissenbjerg, Odense H., 436. — Birk, Odense H., 237, 258, 261, 290, 331, 388, 720, 756.
- Vithor Skrædder i Slagelse 263.
- Wittenberg, Borgere 232, 404. — Universitet 404.
- Vitved, Hjelmlev H., 528.
- Vium, Hjerck S., Harre H., jvfr. Vinum.
- Viumgaard, N. Horne H., 132, 204.

- Viumkrog, Bølling H., 686.
 Vive, Hindsted H., 527.
 Vlieland, Ø ved Zuidersøen, 511.
 Vliessingen, Nederlandene, 418.
 Woecq Nikkelsen, Skipper, 258.
 Vogn Hansen i S. Saltum 706.
 Vogt, Carsten, i Tyske Kancelli 37. — Johan i Bremen 268.
 Wohnsfleth, Mette, Klavs Skeels, 606.
 Voldborg Herred. Herredsfoged se Morten Pedersen.
 Voldby, Gern H., 254.
 —, Nørre H., Randers A., 765.
 Volder, Jørgen, 6.
 Vollerslev, Bjæverskov H., 763.
 Volstrup, Dronninglund H., 759.
 Volters, Peter, Skipper, 136.
 Vomb, Færs H., 513.
 Vonge, Villands H., 401.
 Vor Birk 438, 461.
 Vorbasse, Slavs H., 75.
 Vordingborg 447; nævnes 19, 21, 166, 180, 218, 277, 311, 579. — Borgemester (539); Byfogder se Søren Madsen, Lavrids Hansen; Tolder se Ejler Jakobsen. — Borgere 493, 539.
 — Slot og Len 13, 16, 48, 101, 120, 187, 221, 229, 292, 301, 312, 328, 336, 360, 376, 677; nævnes 5, 9, 173, 179, 191, 237, 247, 252, 257, 270, 325, 333, 413, 449, 500, 510, 531, 534, 586 f., 657, 676, 684 f., 687, 707, 709 ff., 721, 767. — Teglovn 6. — Slotsfoged se Ejler Jakobsen.
 Vorgaard, Hellum H., 378.
 Vorm, Villum, i Aarhus 527 f., 561.
 Vorring, Hillerslev H., 334, 367. — Gaard 334, 367.
 Vraaby, Bjæverskov H., 763.
 Vragel, Niels Pedersen, Kapellan, 642 f., 779.
 Vram, Luggude H., 723.
 Vrensted, Børglum H., 253.
 Vridsted, Fjends H., 171.
 Wulf, Bartel v., Hofjunker, 36 f. — Hans, Gitmester, se Entfeller. — Henrik 693. — Kristoffer, Ridefoged i Laholm Len, senere Borger i Halmstad, 6, 329, 394, 508, 573, 781.
 Wulp (Wilp) se Bartholomæus.
 Vust, V. Han H., 324, 350.
 Væ, Gærs H., 148, 152, 169, 447, 450, 484; nævnes 19, 21, 166, 204, 311, 579, 581, 749. — Byfogder se Anders Povlsen, Povl Madsen. — Borgere 158; 270, 509, 740.
 Væde, Skovby H., 58, 149, 518.
 Vælske Jakob se Jakob.
 Værebros Mølle, Lyng-Frederiksborg H., 632.
 Værløse, Fakse H., jvfr. Herløse.
Y
 Ydby, Refs H., 638, 709.
 Yde, Søren, Skovrider i Hjelmlev og Framlev H., 461.
 Yderby, Ods H., 695, 706.
 Yding, Vor H., 250, 385.
 Ystad 72 f., 106, 110, 112, 232, 307, 437, 447, 484; nævnes 10, 19, 166, 193, 203, 277, 282, 311, 505, 579, 581, 658, 780. — Byfogder se Kristen Friis, Simen Mikkelsen; Tolder se Kristen Friis. — Borgere 72 f., 112, 158.
Z
 Zakarias Plattenslager 370, 416, 589. — Jørgensen, Salpetersyder, 159.
 Zepelin (Sepelin), Henrik, Beridderdreng, 475. — Kort, Furer, 37.
 Zitzewitz, Thomas (Tønnes), 326, 501, 668.
Æ
 Æbeltoft 161, 447; nævnes 19, 21, 166, 277, 310, 576, 579, 740. — Borgere 779.

- Æbelholt Kloster, Strø H., 207, 542.
 Ægidius se Lavrids Ægidiussen. *
- Ødefjord**, Island, 402.
 Ødemark, Morten, Byfoged og Tolder i Varberg, 115.
 Ødstedgaard, Elbo H., 55.
 Øfjord Havn p. Island 267.
 Øksendrup, Gudme H., 52, 293, 491.
 Oland, Oluf, 246.
 Oland 390.
 Ølskøbing, Strø H., 107.
 Ølst, Galtén H., 440.
 Ølsted, Salling H., 160.
 —, Strø H. — D a t. 655 ff.
 Ønsgaard, Laaland, 601.
 Ørby, Holbo H., 696.
 Ørding, Sønder H., Mors, 349.
 Øreby se Øvreby.
 Øresund 96, 103 ff., 109, 136, 138, 142, 144, 163, 214, 216, 260, 266, 284, 387, 401 f., 416, 426, 489, 502, 505, 538, 608, 632, 638, 668, 745, 751, 753, 755, 775.
 Ørkil Slotshave v. Svendborg 686.
 Ørnhoved, Hammerum H., 255.
 Ørridslev, Vor H., 279.
 Ørsbjærg, Baag H., 293.
 Ørskov, Vor H., 568.
 Ørslev, Baarse H., 658.
 —, Ringsted H., 108, 416.
 — Kloster, Fjends H., 87, 298, 616.
- Ørslev Mølle, Kronborg Len, 705.
 Ørtofte, Harager H., 37.
 Ørum, Bjærg H., Jylland, 42.
 —, Fjends H., 349.
 —, Hassing H., 2.
 —, Nørre H., Randers A., 279, 298.
 —, Sønderlyng H., 201 f.
 — Slot og Len 134, 149, 155, 158, 169, 280, 337, 357, 381, 399, 643, 735; nævnes 35, 87, 151; 244, 427 f., 456, 562, 634, 709.
 Øsel 107, 150, 290, 420.
 Øsjø, N. Asbo H., 483 f.
 Øslev, Fjære H., 182, 222.
 Øsløs, V. Han H., 349.
 Øsse, Skads H., 348.
 Øster Herred, Blekinge, 147 f., 159, 213 f., 340, 420, 496, 542, 597, 621, 764.
 Østerbygaard, Fuglse H., 212.
 Østerbølle, Rinds H., 448.
 Østerdalen, Norge, 382, 638.
 Østergaard i Jestrup, Hassing H., 15.
 Østerlund, Ulvborg H., 349.
 Østerstad Len se Vesterstad.
 Østersøen 386, 409, 479, 493, 495, 505, 627, 711, 715, 717, 719, 723, 744, 747, 760.
 Østrig 76.
 Øverup, Holbo H., 276.
 Øvids Kloster, Færs H., 128, 428.
 — Mølle 646.
 Øvre Skov, Nyborg Len, 685.
 Øvreby, Halmstad H., 485, 582.

Sagregister.

Aa, Udgravning og Regulering af tilstoppet, 514.

Aaraad 611. Aaraad sværges 1, 234, 477.

Aaresild, Afgift, 699.

Absolution 340.

Accise se Sise.

Adel. Bornholmsk Adels Privilegier 177. Adelsmænd skulle følge Kongen paa Rejse til Hertugdømmerne 24. Adelsmand skal repræsentere Kongen som Fadder 45. Adelsmænd skulle modtage og ledsage fremmede Fyrster 171, 414; skulle møde til Kongens Søns Begravelse 414 f. Adelsmænd og Fruer tilsiges til at vare paa Tjenesten under fremmede Fyrsters Besøg 222 f. Adelsfruer skulle være tilstede ved Dronningens Nædkomst 410 f. Adelsjomfruer skulle indtages i Dronningens Jomfrukammer 209, 458, 625 f., 636 f. Adelig skal sættes i Fængsel 406 ff.; løslades 708. Adelsmænd gøre sig skyldige i Drab 113, 296, 340, 582. Svenske Adelsmænd flygte til Danmark 393 f. Adels Jagtret 65, 164, 187, 246, 526, 612. Adelsdame indsætter Kongen til Arving

641. Strid mellem Adelsmænd og Præster 154, 199; mellem Adelsmænd og Bønder 22, 77, 210. Jvfr. Mønstring, Rustning. Alderdomsforsørgelse 28, 201, 689; af kongelige Tjenere 31, 38 f., 44 f., 63, 180 f.; af Præster 232, 568. Jvfr. Hospital, Pension. Apotek 23, 259, 421 f., 511 f., 698; Apotekere 37, 259, 511 f., 606, 773; fritages for kgl. og borgerlig Tynge 422, 511 f.; maa holde aaben Vinkælder 259, 422, 511.

Arkeli. Kongens Arkeli paa Kbhvns Slot 219, 456; paa Kronborg 45, 215. Indkøb af Krigsmunition 387. Landsbykirker, der have mere end én Klokke, skulle afgive Klokker til Omstøbning til Forbedring af Rigets Arkeli 649, 670 f. Jvfr. Kirkeinventar. Købstæder skulle levere Kobber til Arkeliet 675. Skyts, som er udlaant fra Kongens Arkeli til Adelsmand, kræves tilbage 681. Kugler 210, 219, 473. Kædekugler 216. Stangkugler 505. Jvfr. Bøsser, Fyrværkeri, Rustkammer, Skyts, Tøjhus.

Arkelimestre se Hans Budtz, Hans

- Kast, Hans Kirckmann, Matthias Kirckmann, Kornelius Kristensen.
- Arkiv. Lensmænds Arkiver 10, 144, 177, 183, 204, 261, 313 f., 316 f., 331, 337, 344, 358, 364, 394, 441, 446, 448, 468, 564 f., 673. Lensmænd aflevere ikke Lenets Breve ved deres Fratrædelse af Lenet 316 f., 344. Stifts- og Kapitelsarkiver 63, 252, 506, 571 f., 584, 689 f. Klostres Arkiver 49, 313 f., 397. Kirkes Brevkiste (435), 748. Hospitals Arkiv 441. Private adelige Brevkister 7, 45, 144, 177, 286, 316 f., 351 f., 435, 499, 688. Breve skulle opbevares i Kirken 7, 46. Registrering af Breve 144, 177, 351 f., 397, 435, 499, 618, 688, 748, 778. Falske Breve 234, 240. Forfalskning af Brev 286. Breve ødelagte 261.
- Arrestation af Skibe i Sundet se Beslaglæggelse.
- Artilleri se Skyts.
- Arv. Arvesager efter adelige 45, 55 f., 98 f., 258, 293 f., 305, 378 f., 453 f., 554, 650 f.; efter uadelige: i Købstæder 109 f., 388 f., 423, 540, 553 f., 646, 652, 710, 712; paa Landet 85, 433, 735. Arv, forfalden til Kronen, skønkes Arvingerne 729. Gaaen fra Arv og Gæld 572, 618, 729. Jvfr. Skiftevesen.
- Astrag se Sten.
- Astronomiske Instrumenter paa Hveen 163.
- B**aadsmænd se Flaaden.
- Badstue 102.
- Bartskærere 29, 37, 127, 169, 175, 410, 419, 478, 550, 572, 659 f., 697. Jvfr. Lønninger.
- Bededage 56, 339, 346, 453, 666 f.
- Befordring af Kongens Fadebur og Folk 62, 257 ff.; af Enkedronning Sofies Folk og Gods 48, 219, 237. Forbud mod ulovlig Befordring 36, 46, 257 f. Befordring af fremmede fyrstelige Personer, der rejse gennem Riget 179, 373; af fremmede Gesandter 74. Jvfr. Bønder, Postvesen, Ægt.
- Begravelser. Fyrstelige, 414 f. Adelige Begravelser 412, 423, 502 f., 506, 567, 569, 744. Forordning om Adelens Begravelse 739 f. Klage over for store Begravelsesomkostninger 631. Begravelse under Galgen af Misdæder, der har ombragt sig selv, 437. Bennikeglas se Drikkeglas.
- Berider, kgl., 146, 181, 263 f., 549 f., 563, 570, 587, 601, 667, 678 f.
- Besigtelser i Anledning af Mageskifter 12, 58, 61 f., 160, 178, 182, 194, 212, 334, 371, 400, 424, 448, 450 f., 483 f., 507 ff., 513, 523, 532, 546, 558 ff., 577, 582, 638, 645, 686, 688, 694 f., 721 f., 730, 733 f., 749.
- Beskærmelsesbreve, kgl., 2, 17, 22, 42, 99, 182, 235, 261, 403, 453, 472, 659.
- Beslaglæggelse (Arrestation) af Skibe og Gods 136, 214, 284, 416, 489, 502, 668, 753, 755. Løsgivelse (178), 214, 257.
- Bibel 529.
- Birkeføgder fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 206. Jvfr. Lønninger.
- Bjergværksdrift 771. Jvfr. Erts, Jærnhytte.
- Bly 23, 505, 645 f.
- Bogtrykkere (Bogførere) 399, 633.
- Bogvesen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 155 f.,

- 183, 391, 399, 633, 754. Bog decideret til Kongen 44, 100, 442; til Dronningen 279. Jvfr. Bibel.
- Bohave. Senge og Tilbehør 207, 223. Forgyldt Læder med Historier og Trykværk til Tapet 473 f.
- Boldhuse 4, 67, 98, 103 f., 476, 505, 519. Boldte 519. Raketter 519.
- Borddækning, Tilbehør til, (Duge, Tallerkener etc.) 206 f., 223. Jvfr. Drikkeglas.
- Borgeleje. Borgelejebreve 21, 165f., 446 f., 576, 579, 673, 676. Fritagelse for Borgeleje mod at betale Penge i Stedet 682. Fastsettelse af Kostpenge for Bøsseskytter og Baadsmænd, der ligge i Borgeleje, 65. Jvfr. Baadsmænd, Bøsseskytter.
- Borgere se Købstæder.
- Bortrømning 406, 410, 571, 772.
- Brandlidte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmer 13, 18, 23, 29, 48 f., 54, 61, 67, 74 f., 78, 82 f., 102, 116, 135, 184 f., 208, 224, 232, 242, 250, 260, 331, 341, 346 f., 359, 383 ff., 391 f., 397, 417, 471, 490, 505, 517 f., 522, 527 ff., 545 f., 601, 663, 673 f., 687, 692, 696 f., 706 f., 709, 716, 749, 752, 758, 767, 779 f.; fritages for Skat 48 f.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i Sjælland og Møen 14, 262, 384, 517, 549, 642; i Skaane, Halland og Blekinge 682 f., 685, 695, 699, 732; i Jylland 111, 438, 524, 527, 553, 736. Istandsættelse (Anlæg) af Broer 14, 225, 262, 384, 438, 517, 524, 527, 549, 553, 642, 682 f., 685, 695, 699, 732. Bropenge (Brokorn) til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 616, 736.
- Brok- og Stensnider 740.
- Bryllup, Kongens, 223. Adelige Bryllupper 70, 513, 529, 639 f., 646, 682, 747. Borgerlige 45, 57, 70, 75, 543, 653.
- Brødbagning 5, 33, 69, 191, 328, 360, 389, 449, 530 ff., 550, 560 f., 565, 575 f., 657, 676.
- Byfoged udnævnes 167, 223, 510; afskediges 211. Jvfr. Lønninger. Byfoged fritages for Skat og borgerlig Tyngde 313. Regnskabsrestancer 90—93, 152, 245, 353—56, 381, 383, 429 ff., 454 f.; eftergives 7.
- Bygmestre se Bernt, Jørgen v. Friberg, Vilhelm Grafen, Herkules Overberch, Villum Paaske, Hans Stenwinckel, Vilhelm Korneliussen.
- Bygningsarbejder se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte.
- Byskat nedsættes 170. Restancer 432; eftergives 266.
- Bægere se Drikkeglas.
- Bøder se Sagefald.
- Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 168, 366, 412, 438, 669, 695. Bønder tilsiges til Fæstningsarbejde 115, 329 f., 420 f., 486; maa give Penge i Stedet 115. Adelen Bønder skulle hjælpe til ved Fæstningsarbejder 325, 667 f. Bønder skulle holde Vagt ved Grænsen 712. Bønder skulle male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skulle stille Vogne til Transport af Sten, Kalk og Tømmer 96, 418, 421 f., 438, 456 f., 481, 494, 496, 523, 542, 569, 638, 686, 695, 778; maa give Penge i Stedet 556. Bønder skulle stille Skuder til Transport af Kalk 660 f. Bønder skulle befordre Kongens Fa-

- debur 23, 258 f. Bønder nægte at gøre Ægt og Arbejde 199, 251, 282 f., 363, 421, 599, 756. Universitets-, Kapitels- og Kirkejenere skulle hjælpe Kronens Bønder med Ægt 366, 368, 442, 451, 464, 569, 599, 699, 778. Regulering af Hoveri 26. Fritagelse for Hoveri 3, 48, 213, 224, 266, 313, 343, 419, 426, 437, 524, 601 f., 604. Fritagelse for at deles til Stavns 50, (104), 184, 252, 271 f., 437, 462, 470, 600, 611, 644, 652, 655. Bønder ulovligt udviste af deres Gaarde 17, 158, 181. Bønders Privilegier 24, 111, 433. Kongens Omsorg for Bønder 77. Bønder klage over deres Lensmand 147 f., 159 f., 169, 181; vise sig ulydige 147 f., 199, 251, 363, 599, 756. Jvfr. Handel, Indfæstning, Jagt, Landgilde, Rustning, Skat.
- Bøndergods.** Jordegent Gods. Herligheden over jordegent Gods bortforlenes 320 f., 614; mageskiftes bort 484. Køb af jordegent Bøndergods til Kronen 161, 307, 313, 720 f. — Nedlæggelse af Bøndergaarde 41, 200, 476 f., 712. Sammenlægning af Bøndergaarde 654, 773.
- Bøsser** 499. Bøsselader 601. Musesketter 672. Bøssemager 102, 451 f., 499, 601, 639. Jvfr. Lønninger.
- Bøsseskytter** lægges i Borgeleje 21, 446 f., 576. Jvfr. Borgeleje, Lønninger.
- Daabshøjtideligheder.** Adelsmand skal repræsentere Kongen som Fadder 45.
- Dansere** 772.
- Degne** 108, 330, 423, 454, 710, 723, 725, 729 f., 749, 758. Strid om
- Degnes Kaldelse 59 f. Degndømt fra Embedet 178.
- Digevæsen** i Hertugdømmet 442, 577, 613, 720.
- Domkapitler** se Kapitler.
- Domme.** Landsdommere skulle give Vidisse af en af dem afsagt Dom 358 f., 622. Domme paa Landstinget maa kun udfærdiges i Landsdommerens og Landstingskriverens Navn 221.
- Domstol** i Ægteskabssager 2 f., 35 f., 443, 694, 736.
- Drabanter,** Kongens, 37, 60, 210. Hovedsmand se Valentin Schewerin.
- Drabssager** 4, 134, 358, 391, 465, 568, 611. Drab paa adelige 296, 582; paa uadelige 6, 14, 33, 42, 69 f., 79, 101, 113, 148, 165, 289 f., 340, 373, 404, 411, 447, 508, 566, 573, 634, 659, 744, 757. Jvfr. Mord, Selvmord.
- Dragere** 462, 738.
- Dragning af Værelser** 272.
- Drejerkammer,** Kongens, 224, 333, 547, 554, 672.
- Dreng,** Kongens, se Hans Philips, Henrik Zepelin.
- Drikkeglas.** Bennikeglas 218, 255.
- Dug** se Borddækning.
- Dyr.** Bjørn 14. Brasiliekat 424 f. Marekatte 503. Forsendelse af levende Dyr 202, 529, 710. Hugging i Skovene for Dyrene under stærk Frost 359.
- Dyrehave** 22, 105, 475.
- Dyrtid** 702.
- Dødsstraf** se Livsstraf.
- Ejendomstrætter:** paa Sjælland og Møen 11, 629, 653; i Skaane, Halland og Blekinge 30, 112, 153; i Fyen 49, 288 f., 525, 559, 705, 748; paa Laaland og Falster 83, 231, 322, 393, 752 f.; i

- Jylland 85, 96 f., 204, 209, 337, 358 f., 390 f., 475, 576 f., 622, 707, 726. Forbud mod at paaføre Adelsmand Trætte paa hans Gods, medens han er i Udlandet, 160, 758.
- Ekspektancebreve paa gejstlige Forleninger: i Roskilde 32.
- Enke, Forsørgelse af, 14, 103, 504, 640.
- Enspændere 37, 168, 369, 452, 494, 516, 684, 695 f. Afskedigelse 770. Jvfr. Lønninger.
- Erts 664, 731.
- Falke 205, 207, 425, 592. Falkefænger 205.
- Fattigforsørgelse 45, 177, 264. Jvfr. Alderdomsforsørgelse, Hospitaller.
- Finanser se Pengevæsen.
- Fisk. Enkelte Arter af Fisk 10, 20, 55, 120 f., 123 f., 172, 192, 201, 331, 462, 464, 547. Jvfr. Hoffet, Priser.
- Fiskere 332, 374 f., 547, 587, 677.
- Fiskeri, Ret til, 107, 368, 463, 739. Strid om Fiskeri 300 f., 314. Forbud mod Fiskeri 137, 145, 528. Aalegaard (-kiste) 128, 276, 332, 342, 460, 482, 555, 615, 653. Laksefiskeri 20, 107, 128 f., 302, 342, 420, 496, 513, 615, 727. Fiskekister 411. Fiskediger 195, 276, 396, 678. Karpedamme 544 f. Fiskeriet ved Nibe 662 f.; i Limfjorden 300 f.; under Vespensø 272. Indkøb af Fiskeredskaber 216, 396, 483, 610, 714. Fiskerbaade til Kongens Brug 411.
- Fiskemester se Joakim von der Lippe.
- Flaaden. Skibes Bygning, Udstyrelse og Istandsættelse 14, 68, 178, 226 f., 247, 281, 519. Indkøb og Leverancer af Skibsrekvisitter (Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc.) 40, 150, 226, 321, 328, 361 f., 367, 569, 691. Leverancer og Indkøb af Fetalje osv. til Flaaden og Holmen 5, 9 f., 33, 69, 172 f., 190—93, 312, 328 f., 360 f., 389, 448 ff., 530 ff., 575, 598, 657 f. Holmens Regnskab 173 ff., 190. Reduktion af de store Udgifter paa Holmen 231. Proviantskrivers Restance eftergives 627 f. Skibes Udrustning og Udsendelse 150, 165, 236, 395 f., 490 f., 519, 525 f., 633 f., 659 ff., 769 f. Baadsmænd skulle stilles af Købstæder 655; lægges i Borgeleje 165 f., 576, 579, 673, 676. Jvfr. Borgeleje. Admiral se Herluf Daa, Børge Trolle, Mogens Ulfeldt. Befalingsmand paa Holmen se Niels Malmø, Børge Trolle. Proviantskriver paa Bremerholm se Klavs Meckelborg, Niels Paa-ske. Søofficerer 148, 150, 156, 165, 201, 379, 396, 403, 450, 490 f., 568, 572, 623, 634 f., 663, 676, 714, 759 ff., 769 f., 772. Jvfr. Lønninger. Kgl. Skippere 30, 47, 52, 174, 274, 323, 334, 515. Kgl. Skibe: Angelike 403; Argo 669, 760, 770; Charitas 403, 666, 760; Dragen 231; Duen 150, 396, 760; Gideon 760 f.; Gullands Grib 231; Hektor 201, 396, 634, 711, 760; Herkules 519; Josafat 231, 396; Josva 519; Karudsen 274; Lille Galej 770; »Lillium Pertit« 403; Mikael 144, 396, 634; Musen 195; Neptun 403, 623, 634; Papegøjen 396; Raabukken 403; Ra-fael 164, 250, 396, 525, 760; Ro-

- sen 30; Samson 231; Trost 760 f.; Uglen 30; Viktor 519, 759 f., 769 f.
- Flygtninge, Svenske, i Danmark 393 f., 450; maa opholde sig i Blekinge 367.
- Fodermarskal se Klavs v. Ahnen.
- Foged fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde af sin Gaard 253, 750.
- Forbrydelse af Gods og Penge til Kronen 156. Tilbagegivelse 403 f., 538 f., 565 f., 595, 605.
- Forbud se Ejendomstrætter, Udførselsforbud.
- Forsvarsanstalter og Forsigtighedsforanstaltninger 171, 265, 503, 712. Jvfr. Fæstningsarbejder.
- Fortæring, Betaling af, se Herberg (Udkvitning af).
- Forvisning fra Riget 54, 317.
- Fredebrev 228, 234, 447, 591, 744, 765.
- Fredejagt se Vildtbane.
- Fredløshed 33, 70, 96, 114, 165, 182, 228, 234, 289, 321, 447, 477, 566, 591, 713, 765.
- Fremmede se Udlændinge.
- Fribyttere 396, 490 f., 528, 623, 633 f., 745.
- Frugttræer se Urtehave.
- Fuglefænger 37. Indkøb af Fuglespise 216, 396, 483, 610, 715.
- Furér 37.
- Fyr 289, 724, 734.
- Fyrstebesøg 1, 4, 171, 179, 222 f., 414.
- Fyrværkeri 401. Fyrværker 216.
- Fædrift se Kvægavl.
- Færger 155, 214, 434, 470, 494, 686. Færgehús 155. Bygning af Pramme 214, 527.
- Fæstningsarbejder 101 f., 106, 115, 129, 325, 329 f., 451, 486, 499 f., 505, 599, 667 f., 701. Ugentlig Afregning med Arbejdsfolkene ved saadanne 129, 342, 500. Adelen Bønder skulle deltage i Fæstningsarbejder 486, 501.
- Gejstlighed se Jurisdiktion, Kapellan, Provst, Præst, Superintendent. Undersøgelse af den gejstlige Stands Besværinger paa Island 268 f.
- Gesandter til: Bremen Stift 51, 64 f.; England 59, 162, 195, 201, 469, 489, 761 f.; Generalstaterne 162; Magdeborg 180, 195; Polen 162, 230, 233, 581 f.; Rusland 162, 200, 615, 659, 671, 711, 738, 743, 758, 760; Sachsen 743, 757; Spanske Nederlande 528; Sverrig 364, 443, 580 f., 655, 773. — Gesandter fra Danzig 326 f.; Kejseren 75 f.; Rusland 684 f., 690, 693, 695; Skotland 650 f.; Sverrig 375.
- Gilder se Lavsvæsen.
- Gjethus 424, 470, 473, 490, 600 f., 639.
- Glasbrænder 255. Glashytte 255. Fransk Glas 452.
- Graver (Vejopsynsmand) 105, 514, 544 f., 678. Jvfr. Lønninger.
- Gravmonument 303.
- Grynmalen 5, 69, 449, 530 ff., 565, 657, 676.
- Gudstjeneste se Kirker.
- Gæld, Kongens, se Pengevæsen.
- Gældssager. Adelige Skyldnere 10, 37 ff., 60, 62, 68, 100 f., 113, 136 ff., 143, 168, 220, 232, 318, 359, 398, 404 f., 447 f., 453, 476, 561, 627, 636, 649 f., 663, 741, 749, 755 f. Uadelige Skyldnere 6, 53 f., 60, 171 f., 194, 226, 228, 271, 371 f., 416, 453, 463, 521 f., 569, 572, 577, 585, 659, 681 f., 699 f., 765.
- Gæsteri, Fritagelse for, 524. Gæ-

steri paa Bornholm 561—64.
Klage over Gæsteri paa Gulland
549.

Haandværkere. Haandværker maa følge Kongens Hof og bruge sit Haandværk uden at tage Børgerkab eller vinde Lavet 64, 247. Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industridrivende [Betegnelsen er for nogle Vedkommende maaske kun et Navn]: Billedhugger 535; Billedskærer 401, 483, 494, 586; Blytækker 645; Brøndmester 415; Buntmager 464; Bødker 84, 176, 332, 547; Bøsemager 102, 451 f., 499, 601, 639; Bøsestøber 519; Drejer 181, 333 f., 672; Feldbereder 487, 603; Fyrværker 216; Glarmester 332, 547; Glasbrænder 255; Grovsmed 332, 547; Guldslager 464, 628; Guldsmed 155, 235, 275, 516, 603, 619, 646, 757, 773; Hellebardmager 210; Hjulmand 37, 332, 547; Kalkslagere 484; Kandestøber 579 f.; Klejnsmed 228, 273, 539, 605 f., 679 f.; Kontrafejere 37, 774; Lademager 326, 601, 773; Lygtemager 524; Maler 174, 219, 516, 626, 652; Messingstøber 593; Murmester 343, 484, 499, 629, 644, 732 f.; Plattenslager 23, 25, 323, 370, 416, 589, 758; Polerer 758; Rebslager 175; Remmesnider 415; Rørmester 528, 579 f.; Rotgietter 600 f.; Sadelmager 370; Savskærere 489; Sejlægger 175; Skomager 57, 64, 156, 426, 722; Skrædder 37, 165, 452, 489; Smed 27, 175, 201, 213, 352 f., 370, 470, 683, 754 f., 767, 778; Smeltere 646, 677 f.; Snedker 238, 332, 359, 470 f., 481, 483,

489 f., 547, 566, 586 f.; Sporemager 146, 249, 488 f., 570, 688, 754; Stenhugger 343, 346, 421, 476, 480, 499, 507, 535, 544, 689 f., 692; Støbemester (Gitmester) 713; Teglblænder 611 f., 663, 705 f.; Teltmager 556 f.; Tøffelmager 64; Tømmermænd 31, 104, 332, 401, 547; Væver 600.

Hammermølle 227, 370, 470, 487, 498, 595, 680, 748.

Hamp 519.

Handel. Bestemmelser om Handel 436, 566, 591 f. Handelsprivilegier 73, 261, 306, 436, 523 f., 571, 720. Indskrænkninger i Handelsfrihed 295, 566. Kgl. Faktorer i Udlandet 12, 71 f., 347, 716. Kgl. Købmænd 194, 336. Udenlandske Købmænds Handel i Danmark 53 f., 99, 256, 453, 714. Danske Købmænds Handel i Udlandet 298, 399 f., 401 f., 409, 420, 479, 489 f., 493, 495, 502, 505, 510 f., 580 f., 706, 711, 715, 717, 719, 723, 737, 743—47, 749 f., 755, 758. Handel paa Island 267 f., 402, 466, 617, 714, 720; paa Vespeneø 552; paa Færøerne 141, 198 f., 622; paa Norge 275; paa Narva 204 f., 671, 770; paa Spanien 770. Jvfr. Søfart. Bønders Handel 261, 595. Forbud mod Landkøb 643, 740. Handsker. Indkøb af engelske Handsker 96.

Harnisker (Rustninger), Kongens, 23, 44, 369, 620. Indkøb af Harnisker 370, 416.

Have 516 f. Lysthave 593. Kongens Gartner 104, 620. Jvfr. Urtehave.

Havn. Ulovlige Havne 261. Istandsættelse af Havn 544, 620, 633, 693.

- Havnefogder 154, 488.
 Hederider 644.
 Heksesag se Trolddomssag.
 Herberger i Købstad 496. Udkvitning af Herberg 41, 49, 76, 83, 241 f., 260.
 Herold, kgl., se Peder Frandsen, Johan Marieborg.
 Herredag 243, 407, 693 f.
 Herredsfogder 84. Løn 425, 434, 436, 524, 544, 727, 736. Herredsfogder fritages for Afgifter og Tyngte af deres Gaarde 28 f., 84, 280, 296, 319, 376, 433 f., 597, 632, 653, 693, 716, 722, 724, 757. Mangel paa Bønder, der ere duelige til Herredsfogedbestilling, 150.
 Herredstings Flytning 303. Herredstings Holdelse henlægges til en anden Dag 24. Bønders Misbrug af Herredssegl 213 f., 340.
 Heste. Kongens Stod 384, 400, 471, 497, 550, 707 f., 712. Kongens Heste 22, 264, 586. Kongens Rideheste 70, 79. Skydehest 771 f. Indkøb af Hestedækker 650. Leverancer af Havre til Kongens Heste 22, 41, 54, 79, 191 f., 215, 309, 312, 319 f., 325, 329, 336 f., 413, 532 ff., 566, 675, 685, 687, 753.
 Hestehave 507.
 Historieskrivning. Oversættelse fra Tysk til Latin af de danske Kongers Bedrifter paa Tapeterne paa Kronborg 713.
 Historiograf, kgl., se Niels Krag, Jon Jakobsen Venusin.
 Hoffet, Indbydelse til, 639 f., 747. Jvfr. Bryllupshøjtideligheder, Fyrstebesøg, Kroning. Leverancer og Indkøb af Fødevarer o. lign. 9 f., 22, 69, 172, 184, 190—193, 201, 217, 311 f., 327, 329, 336 f., 345 f., 375, 488, 530, 532 ff., 598. Jvfr. Vin, Øl. Dronningens daglige Tjenerpersonale 241.
 Hofmarskal se Henning Gjøe.
 Hofmester, Rigens, se Kristoffer Valkendorf. Prins Ulriks Hofmester se Albrekt Skeel.
 Hofmesterinde, Dronningens, se Beate Hvitfeldt.
 Hofsinder (Hofjunkere) 36 f., 66, 270, 279, 498, 736, 771. Jvfr. Lønninger.
 Hollændere bosættes paa Øen Egholm 768.
 Hospital. Fundats 483, 635 f. Forleningsbrev paa Hospital 250, 335. Udnævnelse af Hospitalsforstander 114, 216, 266, 716. Henlæggelse til Hospital af Tiender (383); af Penge 323; af gammelt Inventar 720. Mageskifte 762. Regnskab 281, 652, 742. Optagelse i Hospital 4, 21, 28, 44, 61, 63, 70, 75, 82, 95 f., 143, 221, 232, 351, 358 f., 425 f., 440, 466, 478, 568, 593, 683, 698, 723, 725. Klager over Uorden i Hospital 228 f.
 Hospitaler se Aarhus, Aalborg, Aarhus, Helsingør, Kallundborg, Kolding, København, Køge, Malmø, Odense, Randers, Ribe, Roskilde, Slagelse.
 Hospitalsgods 263; bortmageskiftes 686. Pantsat Hospitalsgods indløses af Kronen til Hospitallet 81.
 Hoveri se Bønder.
 Hunde. Mynder 184. Skydehund 772.
 Hvalfisk 16.
 Hæren. Officerer 181. Adalburser 388. Hopmænd 442, 470, 472. Profos 388. Vagtmester paa Visborg 550. Antagelse af Bøsseskytter 181, af Knægte 537,

- 696; Afskedigelse af Knægte 537. Artikler for Krigsfolket i Halmstad 508; paa Varberg Slot 299; paa Visborg Slot 550. Jvfr. Lønninger.
- Hærværk sværges 717.
- Højhedsret, Kongens, paa Søen. Anholdelse (Opholdelse) af Skibe 272 f.
- I**ldebrande paa Herregaarde: Sandholt 306, 313; Vaar 299; — i Købstæder: Slagelse 538; Stubekøbing 169 f.; Varberg 169, 759.
- Indfæstning (Stedsmaal) 156, 205, 596, 757. Fritagelse for at svare Indfæstning 22, 73 f., 596.
- Indlager (Indmaning) 390, 685, 748 f.
- Injuriesager 2, 110, 155, 393, 403, 436, 540, 566, 624, 650, 672 f., 675.
- Instrukser for: Lensmanden paa Kbhvns Slot 448; Proviantskriveren paa Bremerholm 173—76, 445; Arkelimester paa Tøjhuset 569 f.; Arkelimester paa Visborg 551; den Tilsynshavende ved Befæstningsanlægget ved Korsesker (Kristianopel) 499 f.; Foged paa Færøerne 141; Tolderen paa Gulland 553.
- Instrumentister, kgl., 101, 194, 269, 314, 416, 601 f., 621, 662, 674, 680, 774. Harpeslaaer 772. Organist 663. Taarnmænd 13, 54, 159, 219. Trommetere 37, 79, 81, 194, 206, 306, 395, 512, 555, 662. Trompetere 306, 314, 516. Jvfr. Lønninger. Engelske Instrumentister 772.
- Invald (Krøbling) faar Ophold i Hospital 4, 61, 70, 95 f., 143.
- Inventariums Besigtelse (Optagelse) paa kgl. Slotte og Gaarde 270. Jvfr. Slotte (Besigtelser af Slotsbygninger). Gammelt Inventar skænkes Hospital 720; fattige Folk 103, 267. Inventariums Forbedring 103, 473. Omlavning 748.
- Isgruber 60. Iskasser 37. Ismester 60. Jvfr. Lønninger.
- J**agt 1, 22, 65, 70, 164, 187 f., 246, 412, 506, 510, 513, 523, 526, 529 f., 567, 569, 587 f., 661, 682, 708, 744, 768 f. Dugsvend 37. Pandeknægte 16. Pandesvende 495, 626. Skydehest 771 f. Skydehund 772. Mynder 184. Forbud mod, at Bønderne sætte spidse Staver i deres Gærder, hvorpaa Dyrene kunne komme til Skade, 587. Jvfr. Adel, Fuglefænger, Vildtbane.
- Jagthuse 22, 27, 106, 276.
- Jomfrukammer, Dronningens. Optagelse af Adelsjomfruer heri 209, 458, 625 f., 636 f.
- Jordebøger. Indsendelse af Jordebøger over Krongods, som nogen har i Forlening uden aarlig at gøre Regnskab deraf, 66, 441. Indsendelse af en særlig specificeret Jordebog over et Len 364 f., 541.
- Jurisdiktion, gejstlig, 607, 718, 722 f. Strid om den gejstlige Jurisdiktion 77 f., 161 f., 260, 299 f. Lensmændene skulle indsende Registre over den Kronen tilkommende gejstlige Rente i deres Len 70.
- Jægermester, kgl. se Joakim Bülow. Jvfr. Lønninger.
- Jærnhytte 642, 656, 677 f. Jvfr. Bjærgværksdrift, Erts.
- K**akkelovne 84, 206, 377. Kalentehus 694.

- Kalk 254, 364, 377, 388, 390, 421, 437, 450, 478, 487, 492, 494, 561, 609, 613, 616, 619, 625, 660 f., 686, 692, 711, 718, 730, 735, 746. Kalkovn 421, 496, 625.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.
- Kammerjunker, Kongens, se Frederik Rosenkrantz. Regnskab 298. Dronningens Kammerjunker se Anders Sinklar.
- Kammertjener, Kongens, se David Jørgensen, David Lucht. Jvfr. Lønninger.
- Kancelliets Tjenere (Sekretærer) se Sivert Beck, Jørgen Brockenhuus, Klavs Dyre, Augustus Erich, Iver Friis, Baltser Fuchs, Sivert Grubbe, Hans Otsen, Jens Mogensen Harbou, Jørgen Heidenreich, Ludvig Heitmann, Jørgen Madsen, Hans Olufsen Kofod, Niels Krag, Lavrids Mule, Kalixtus Schein, Jens Sparre, Hans Stygge, Ludvig Weiner, Carsten Vogt.
- Kansler, Kongens, se Kristian Friis. Rigens Kansler se Arild Hvitfeldt.
- Kantori, Kongens, 75, 81, 145, 194, 330, 358, 416, 578, 680, 697, 745, 758, 768. Skolemester 572. Jvfr. Instrumentister, Lønninger.
- Kapellans Underhold 250, 262 f., 665. Sogn henlagt til Underhold for Kapellanen ved Roskilde Domkirke 665. Præst søger om Tilladelse til at holde Kapellan 58 f., 759. Det paalægges Præst at holde Kapellan 559. Kapellan afsat 17. Kapellan maa gøre Tjeneste som Slotspræst 548. Kapellan maa ægte Præstens Datter 524 f.
- Kapelmester, kgl., se Gregorius Trehou.
- Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Forlening med Kannikedømmer: i Aarhus 287, 376, 398, 460, 651, 664, 744; Lund 269, 324, 338 f., 498, 688, 695, 713, 736, 755; Ribe 205, 602 f., 745; Roskilde 39, 170, 238, 271, 598, 602, 743, 764 f.; Viborg 542. Optionsret for ikke-residerende Kanniker 603. Kongen ønsker, at en Mand skal have et bestemt Præbende uden Option 764 f. Kannikedømme fratages Indehaveren 494. Residens forfalden 274. Lektor 755. Stiftsbog 338.
- Kapitelsgods 112, 114. Herligheden af Kannike- og Vikariatjenerne i Aarhus Kapitel følger Kronen (376); Undtagelser herfra 398, 744. Prælater og Kanniker i Aarhus Kapitel maa nyde den Herlighed af Kapitelstjenerne, som de tidligere have haft, 11 f. Kapitelsgods bortkommet 58.
- Kapitelssprivilegier 10 f., 73, 201.
- Kapuner 191.
- Kirker. Forfaldne Kirker 218, 315, 559, 576. Nedbrydelse 315, 625. Istandsættelse af og Bygearbejder paa Kirker: Aalborg Vor Frue Kirke 293; Agger Refs H.) 253; Avaskær (Blekinge) 518; Durup (Harre H.) 45; Koldinghus Slotskirke 689; Nebsager (Bjerge H., Jylland) 522; Ribe Domkirke 434, 520 f.; Ry (Tyrsting H.) 523; Viborg Domkirke 559. Gaver (Laan) til Kirkers Istandsættelse 763; eftergives 763. Kirker laane hinanden Penge 504. Kirker skulle bidrage til andre Kirkers Istandsættelse 45, 253, 293, 520 f., 522 f., 559; til Bygning

- af et Hus i Kollegiegaarden 478 f., 483; til brandlidt Præst 304. Ordning af Stolestand i Kirke 49. Ligsten indmuret i Kirkevæggen skal nedtages 526 f.
- Kirkebøn for Kongehuset 238; for Dronningens Forløsning 407.
- Kirkegods 51, 348, 350. Kronens Rettighed til Kirkegods afstaas (pant sættes, bortforpagtes) 694.
- Kirkeinventar. Klokker 504. Landsbykirker, der have mere end én Klokke, skulle afgive Klokker til Omstøbning til Forbedring af Rigets Arkeli 649, 670 f.; Lempelser heri 685, 690, 693, 704; maa give Kobber i Stedet for efter Vægt 683, 687, 705, 724.
- Kirkelade 623.
- Kirkenavn 283.
- Kirkeregnskaber 138, 264, 280, 308 f., 543, 627, 650, 727, 741. Strid om Retten til at høre Kirkeregnskaber 34, 308 f.
- Klenodier (Guldkæder osv.) 416, 452, 660.
- Kloster. Valg af Abbedisse i Maribo Kloster overlades til Kongen 8. Forsørgelse af afskeditet Abbedisse 15, 222, 238; Underholdet fratages hende paa Grund af utilbørlig Optræden 149. Klosterjomfruers Optagelse 154, 206, 452, 491, 709. Stadfæstelse af Maribo Klosters Privilegier 100.
- Klostergods 448, 619; bortmageskiftes 212, 270, 334, 367.
- Klædedragt. Æresklædning 200, 582, 659, 689.
- Kobber. Indkøb af Kobber i Sverrig 366. Jvfr. Arkeli, Kirkeinventar, Købstæder.
- Kokke 21 f., 37 ff., 56, 103, 219, 223, 275, 335 f., 543, 690, 692. Ridderkok 37. Jvfr. Lønninger.
- Kongerejser i Indlandet 23 f., 61, 257 f.; til Norge 402 f., 769—72; til Hertugdømmerne 24.
- Kontrafejer af Kongen 416, 452, 660, 696, 771; af Dronningen 771.
- Kontrakter om Udførelse af Arbejder 239 f., 369, 480, 514, 586, 611 f., 645 f., 679 f., 688 f., 698, 732 f.
- Korn. Salg af Kronens Korn 311, 324 ff., 329, 335, 412 f., 535, 707. Køb af Sædekorn til Kongen 282, 473. Kronen forstrækker Bønderne med Sædekorn 31, 146 f., 536. Bønder maa tilbytte sig Sæderug for Byg 217.
- Kroer 28, 41, 49, 106 f., 368 f., 460, 496.
- Krongods. Kronens Køb af Gods 444 f., 458 f., 502. Bønder skulle bidrage til Betalingen heraf 444 f. Krongods i Købstæder bortskødes (bortskænkes) 39, 245, 334, 417, 555, 617, 637 f., 735, 742, 767, 773 f. — Køb af Bøndergods se Bøndergods; af Købstadgods 105, 142, 446, 452, 731.
- Kroning, Christian IV's, Værk herom 155. Dronningens Kroning 272 ff., 278.
- Krudt 219. Krudtmager 334. Krudtmølle 334.
- Kugler se Arkeli.
- Kul, Brænding af, 190 f., 561, 656, 684, 713. Stenkul 23, 182, 266, 426, 489 f., 498, 544, 638, 669. Opgravning af Stenkul 661.
- Kvægavl. Købstæders Fædrift 44, 181, 424, 495 f. Strid om Fædrift 424, 495 f., 539. Indkøb af Tyre i Frisland 85.
- Købstad. Oprettelse af Købstad

469. Nedlæggelse af Købstæder
 469. Lensmand skal have Køb-
 stad i Forsvar 133 f. Købstæ-
 der skulle sende Fuldmægtige
 til et Møde paa Grænsen med
 Sverrig 780. Strid mellem By-
 øvrighed og Borgere 72 f., 379,
 539. Valg af Borgemestre 69,
 326, 597. Byøvrigheds Ret til
 at oppebære Tiendeparten af af-
 død fremmed Købmands Gods
 gælder ikke for Søstædernes
 (Hansestædernes) Vedkommende
 294. Byøvrighed maa oppebære
 Sise i Løn 270. Købstæder ere
 pligtige til at stille Skuder til
 Transport 401, 479, 660 f., 746;
 skulle laane Kongen Duge, Tal-
 lerkener, Sengetøj osv. 223,
 272 f. Købstæder skulle stille
 Haandværkere til Kongens Brug
 484, 644. Købstæder skulle skaf-
 fe Kvinder til at drage Værel-
 ser 272 f. Købstæder skulle ud-
 rede Baadsmænd 655. Købstæ-
 der skulle levere Kobber til Ar-
 keliet 675. Købstad maa anven-
 de Byskat (Sise, Skat, Told,
 særlig Afgift) til Istandsættelse
 af Byens Gader, Havn, Kirke,
 Raadhus, Skole, Befæstning 505,
 544, 620, 633. Købstad maa op-
 tage Laan til Havns Istandsæt-
 telse 620. Brudeskate 18 f., 766.
 Begunstigelse 135. Restancer
 94, 152. Købstad fritages for
 Byskat 170; for Hold og anden
 Tynge 170. Kongens Haand-
 værksfolk og andre Tjenere frit-
 ages for borgerlig Tynge 39,
 57, 81, 164, 263 f., 343, 464, 614,
 626, 774. Borgere fritages for
 Afgift og Tynge 31, 63 f., 577 f.,
 596, 603, 640, 767. Brandlidte
 Borgere fritages for Byskat og
 Hold 168 f. Strid om Adeliges

Frihed for Skat og borgerlig
 Tynge af de Ejendomme og
 Grunde, de eje i Købstad, 85 f.,
 256. Nedsættelse af Jordskyld
 465. Midlertidig Fritagelse for
 Jordskyld 603 f. Taksation af
 gejstlige Tomter og Jorder for
 Jordskyld 464 f. Tilladelse til
 at holde aaben Vinkælder i Køb-
 stad 259. Renligholdelse af Ga-
 der 559. Forordning om Skor-
 stene, Ildsteder og Esser i Kø-
 benhavn 177. Ingen i Køben-
 havn maa holde Kvæg, som om
 Dagen drives ud og ind ad Por-
 tene, 44. Forbud mod at holde
 Svin indenfor Portene i Køben-
 havn 47. Jvfr. Borgelejevreve,
 Byskat, Flaaden, Fæstningsar-
 bejder, Handel, Krongods, Kvæg-
 avl, Told, Udførselsforbud.

Købstadsprivilegier 5 f., 38, 55, 61,
 63, 84, 136, 148 f., 170, 176,
 181 f., 195 ff., 218 f., 222, 232,
 241, 249, 266, 275—80, 282, 290,
 299, 313, 341, 436, 469, 524, 594,
 662.

Køgemester se Hans Bülow.

Ladegaarde 20, 102, 319, 338, 415,
 421, 542, 547 f., 711 f., 720, 728.

Lagmænd 306 f., 403, 619.

Landgilde. Klage over Forhøjelse
 af Landgilde 228. Nedsættelse
 af Landgilde 29, 146, 169, 207,
 263, 299, 303 f., 387, 439, 578 f.,
 653 f., 732. Midlertidig Efter-
 givelse 80, 82, 94, 98, 105, 426 f.,
 437, 496, 578, 604, 653, 700, 772.
 Henstand med Udredelse af
 Landgilde 146, 249 f., 271, 654.
 Restancer hos Bønderne 165,
 324, 335, 647, 662, 664, 675 f.
 Restancer eftergives Bønder 22,
 28 f., 48, 79, 82, 142, 145 f., 164,
 254, 275 f., 329, 374, 426, 432,

- 602, 705, 710, 779. Landgilde maa betaales med Penge 466, 732, 765, 779. Bønder maa betale deres Ruglandgilde med Byg 434; maa svare Smør i Stedet for Honning i Landgilde 280.
- Landkøb se Handel.
- Landløbere se Løsgængere.
- Landsdommer udnævnes 155, 305, 321, 335, 635; lønnes med Len 155, 292 f., 305, 393, 635. Afsked 291, 294 f. Landsdommer nægter at dømme i en Sag 72 f.; at give Stævning 705. Landsdommer skal dømme endeligt i en Sag 73, 291. Irettesættelse 72 f. Klage over Landsdommer 72 f. Landsdommer skal forklare sin Dom nærmere 417. Adelsmænd tilforordnes til at sidde i Landsdommers Sted 83 f., 231, 393, 476, 504, 599, 612 f., 648, 673, 705, 756.
- Landsdommere se Gabriel Knudsen Akeleje, Lage Beck, Jørgen Friis, Gregers Juel, Mogens Juel, Iver Juul, Jens Kofod, Lavrids Fyenbo, Peder Madsen Laxmand, Erik Mogensen Mormand, Rudbek Pors, Movrids Stygge, Lage Urne.
- Landsting. Adelsmænd skulle sidde til Doms paa Landstinget sammen med Landsdommeren 218. Domme paa Landstinget maa kun udfærdiges i Landsdommerens og Landstingsskriverens Navn 221.
- Landstingsskriver 398.
- Lavdagsbreve 102, 108.
- Lavsvæsen 64, 275, 427, 475, 481, 754 f.
- Lejdebrev 97, 296 f., 582, 634.
- Len se Hospital, Kapitler, Kirkegods, Landsdommere, Pantelen, Tiender, Vikarier. Udstedelse af nye Forleningsbreve 117—34. Lens Omraader forandres: paa Sjælland og Møen 118, 152, 229, 251, 306, 566 f., 677, 706, 709 f., 763, 767; i Skaane, Halland og Blekinge 43, 110 f., 114, 127 f., 221 f., 251, 348, 481 f., 573, 602, 607 f., 610, 629, 750; paa Fyen 51 f., 131, 149, 154, 266, 453, 457, 469, 623 f.; i Jylland 99, 116, 119, 124, 132, 134, 143, 149, 152 ff., 196, 203, 255, 291, 298, 348 ff., 352, 395, 468 f., 484, 583, 610, 709. Len henlægges under et andet Len 98, 110 f., 118 f., 124, 127 f., 131 f., 134, 143, 152 ff., 196, 221, 413, 473, 481 f., 484, 723, 768, 772 f. Indsendelse af Jordebøger over Krongods, som nogen har i Forlening uden aarlig at gøre Regnskab deraf, 66. Indsendelse af en særlig specificeret Jordebog over et Len 364 f., 541.
- Lensafgifter. Lensmænd skulle fremsende deres Regnskaber i rette Tid 385. Forhøjelse 14 f. Nedsættelser 274, 301 ff. Restancer: paa Sjælland og Møen 86 f., 151, 244, 311, 334, 355, 381, 427 f., 454, 481, 540; i Skaane, Halland, Blekinge og Bornholm 35, 88 f., 151, 245, 312, 353 f., 381 ff., 428, 484 ff.; paa Laaland og Falster 87, 151, 244, 356; paa Fyen og Langeland 35, 87, 244, 334, 356, 427 f., 455, 477, 536; i Jylland 30 f., 34 f., 87 f., 151, 244 f., 311, 356 f., 381, 398 f., 427 f., 455 f., 481, 562, 639, 674; i Norge 35, 88 ff., 151, 244 f., 356 f., 382 f., 428 f., 481, 485 f., 540; paa Island 35, 90, 151, 245, 396 f., 429, 456, 688, 741; paa Gulland 35, 89, 245,

- 382, 485. Restancer eftergives 40, 323, 410, 612. Lensmænds Regnskab 129, 311, 384 f., 592. Antegnelser 105, 311, 561 f., 564, 573. Kvittanser: paa Sjælland og Møen 13, 97, 117, 170, 189, 196, 225, 266, 292, 297, 308, 338, 396, 410, 495, 636, 722, 733, 765 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 163 f., 202 f., 248, 278, 397 f., 418, 748; paa Bornholm 513; paa Laaland og Følster 297, 451; paa Fyen og Langeland 97, 156, 185, 200, 753; i Jylland 183, 204, 225, 280 f., 285, 287, 297 ff., 304, 308, 313, 320, 425, 439 f., 444, 487 f., 495, 643, 723, 759; paa Gulland 248; paa Island 155, 436, 560.
- Lensmand skal have Købstad i Forsvar 133 f., 185. Lensmand faar Erstatning for Tabet af en Forlening 701. Forbedring af Lensvilkaar 134, 211, 224, 269 f., 274, 292, 301 f., 369, 418, 488, 745, 757. Lensmand lønnes med en bestemt Pengeløn 25, 117 ff., 369. Irettesættelser 150 f., 167, 375, 559. Klager over Lensmænd 62, 113, 137, 147 f., 159 f., 169, 181, 384, 488, 495 f., 754. Lensmand forbryder sit Len 59. Strid mellem Lensmand og Bønder 166.
- Livgeding, Dronning Sofies, 23 f. Livsstraffe 235, 249, 322, 618. Benaadning 395, 435, 619.
- Lysekroner 593.
- Lysestager 216, 223.
- Lysthave se Have.
- Læger 269, 461. Kongens Livlæge se Johan Bentz, Jakob Hasebart.
- Læsemestre se Kapitler.
- Lønninger: Arkelimester 497, 570, 767; Bartsvær 550, 697; Birkefoged 725; Byfogder 13, 152, 223, 510; Bygningsskriver 421; Bøssemager 452; Bøsseskytter 127; Dyrehavevogter 475 f.; Dyrevogtere 248, 588, 698, 780 f.; Enspænder 168; Graver 105, 545, 678; kgl. Haandværkere 27, 84, 104, 213, 337, 343, 353, 363, 397, 412, 464, 470, 477, 483, 488 f., 499, 512, 587, 600 f., 672, 683, 701; Herredsfogder 425, 434, 436, 524, 544, 727, 736; Hofjunker 66, 279, 736; Hopmand 442; Instrumentister 194; Ismester 60; Jægermester 319; kgl. Kammertjener 546; Kancelliembedsmænd 52 f., 150; Knægte 14, 127, 129, 342, 537; Kokke 22, 56 f., 219, 335 f., 690; Krudtmager 334; kgl. Købmand 336; Profos 388; Proviantskriveren og hans Folk paa Holmen 175 f.; Rentekammerembedsmænd 3, 44; Rigshofmester 44; Rustmester 25; Rustvognssvend 33; Rørmester 528, 579 f.; Skolemester 688; Skolemester i Kongens Kantori 572; Skovridere 16, 82, 101, 184, 376, 461 f., 742, 774; Slagter 680; Slotspræst 391; Smelter 678; Statholder paa Københavns Slot 624; Superintendent 193 f., 491, 542; Svinesnider 54 f., 687; Sølvpop 557 f.; Jagtsølvpop 208 f.; Søofficerer 148, 156, 450, 568, 572, 635, 663, 676, 714; Taarnmænd 13, 54, 159; Trommetere 395, 512, 555; Teltmager 557; Toldere 197, 227, 267, 269, 292, 307, 510, 550, 608, 614, 640, 658, 669, 690 f., 708; Toldskrivere 608 f.; Tolk 741; Tøjmester 460; Urtegaardsmand 671;

- Vagtmester 127, 550 f.; Vintapper 774; Vognmager 38; Vognmester 626.
- Løstgighed se Utugt.
- Løsgængere, Anholdelse af, 115, 203, 238 f., 387, 390, 645, 717. Løsgængere skulle gøre Tvangsarbejde ved Byggearbejder 238 f., 387, 390, 645, 717.
- Maal.** Kornmaal 122 f., 125, 127, 342, 728. Forordning om Tønde-
maal 739, 769. Forordning om den lybske Alens Brug i Nørre-
jylland 740.
- Mageskifte annulleres 439. Kon-
gen kræver et Mageskifte, der er
afsluttet i hans umyndige Aar,
annulleret 240, 472; ønsker, at
et Mageskifte skal gaa tilbage
300. Mageskifte mellem Adels-
mand og Bonde 308; mellem
Præst og Bønder 281. Lens-
mand skal erklære sig om, hvor-
vidt Gods kan bortmageskiftes
fra Kronen 136, 316, 480, 540 f.,
628, 686, 744, 765, 781. Jvfr.
Besigtelse.
- Majestætsfornærmelse 241, 250.
- Maler se Haandværk.
- Maltgøren 360 ff., 375, 450, 531 f.,
676.
- Mandheltsbreve se Oprejsnings-
breve.
- Markeder 287 f., 634, 740. Kon-
gen forbeholder sig Markeds-
told 163.
- Markeskel 167, 209, 248, 252, 342,
505 f., 546. Trætter herom 63,
338, 363 ff., 438, 440 f., 747.
- Mark, Rigens, se Peder Munk.
- Misvækst 702.
- Mord 1, 321 f., 411, 477. Jvfr.
Drabssager, Selvmord.
- Mursten 6, 96, 273. 424, 434, 516,
577, 607, 675, 680, 685, 751.
Brænding af Mursten 41, 247,
257, 515, 585, 611 f., 663, 755.
- Musikalske Instrumenter 667, 772.
- Trommeter 205. Lutenstrønge
460.
- Møde paa Grænsen mellem Dan-
mark og Sverrig 233 f., 580 f.,
647 f., 655, 665 f., 702, 708, 712,
773, 780. Møde mellem Dan-
mark og England i Emden
(1600) 469, 494; i Bremen
(1602) 761.
- Møller i Sjælland og Møen 50, 78,
104 f., 142, 168, 197, 207, 210,
213, 262, 317, 352, 514; 546, 575,
578, 592, 617, 620 f., 625, 632,
642, 654, 658 f., 677, 705; i Skaa-
ne, Halland og Blekinge 140,
285, 348, 442, 485, 582, 608, 623,
646, 732; paa Fyen og Lange-
land 267, 432, 509, 551 f.; i Jyl-
land 7, 62, 132, 164, 196, 252,
254, 293, 299, 349, 371, 474, 476,
523, 574 f., 700, 717, 726, 734,
746, 762, 764, 772; i Norge 771.
- Møller ere satte for højt i Land-
gilde 142 f., 187, 299. Nedlæg-
gelse af Møller, der ere til Ska-
de for Kronens Møller, 50, 487,
523, 632. Hestemøller 632. Møl-
lestene 197, 208, 261, 732, 771.
- Kinding (Vandstøven) 617.
- Møllestub 575. Jvfr. Hammer-
mølle, Krudtmølle, Papirmølle,
Polérmølle, Smeltemølle, Stam-
pemølle.
- Møllestøvning 267, 525, 578.
- Mølletvang 64, 474, 551 f., 746.
- Mønsterskriver se Hans Meckel-
borg.
- Mønstring af Adel 629 f.; af Bor-
gere i Købstad 259, 307, 310 f.,
442; Fritagelse herfor 274 f.; af
Bønder 307. Jvfr. Rustning.
- Møntvæsen. Møntgaarden 494.

- Møntmester se Hans Dalhusen, Nicolaus Schwabe. Kvittans 327.
- Forordning om Dalerens Værdi 740.
- Nathold** 549.
- Olden.** Fri Olden 368, 524, 691. Oldengæld 222 f., 301 f., 764. Oldinge sætte Gaarde (Møller) for Landgilde 187, 207, 263, 653; gøre Markeskel 364, 506, 747. Opregnsningsbreve for nederfældige 16, 75, 164, 187, 247 f., 251, 290, 296, 341 f., 393 f., 403, 436, 528, 566, 650, 672, 716 f., 719, 765. Opregnsningsbreve til Sags Forfølgelse, uaftet den ikke er paa-talt i rette Tid, 33, 204, 293, 358, 373, 391, 404, 411, 465, 508, 518, 568, 613, 659, 692 f., 712, 757, 778 f.
- Organist se Instrumentister.
- Orgemester 451.
- Pantelen.** Jvfr. Bøndergods, Kirkegods. Tilladelse til at indløse Pantelen (-gods) 278. Indløsninger til Kronen 99, 279, 324, 343 ff., 347—50, 401, 471, 484. Jvfr. Prækclusion.
- Papegøje 425.
- Papirmølle 426, 751.
- Pasbreve 30, 97, 379, 384, 386, 399—402, 409, 420, 432, 479, 490, 493, 495, 505, 510 f., 706, 711, 715, 717, 719, 723, 737, 744—47. Jvfr. Søbreve.
- Patronatsret 491 f., 508, 610 f., 625, 666.
- Pengevæsen. Forordning om Dalerens Værdi 740. Kongen trænger til Penge 61, 86. Indbetalinger i Kongens eget Kammer 592; i Rentekammeret 117, 297 f., 312, 319 f., 322, 398, 418, 488, 495, 556, 605 f., 722 f. Pengeforsendelser 507. Udbetalinger af Tolden se Told i Sundet. Kronens Gæld 440, 445, 711. Betaling heraf 38, 190, 295 f., 420, 446, 579, 728, 731. Jvfr. Herberg (Udkvitning). Kongen optager Laan 61, 65. Afregning med indenlandske Leverandører 38, 49, 66, 71, 682 f.; med udenlandske Leverandører 205 f., 416. Afregning med Haandværkere 346, 424, 509, 589, 593, 646, 652. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 68, 203, 273, 276, 312, 317, 389 f., 398, 432, 481, 605 f., 608, 669, 674, 694, 775 ff. Eftergivelse deraf 40, 271, 488, 662, 713. Jvfr. Prækclusion.
- Pension 44, 57, 79, 101, 263 f., 338, 369, 495, 586. Jvfr. Alderdomsforsørgelse.
- Pest 227, 665.
- Polérmølle 758.
- Post se Vandkunst.
- Postvæsen 412. Postrider 332. Postvogne 103, 206, (333), 548. Afskaffelse af Postvogne 475.
- Primsigning 454.
- Priser paa: Eddike 331; Falke 592; Fide 157, 331; Flæsk 331, 586; Hejrefjer 219; Humle 331; Kobber 366; Korn 267, 586, 765; Lam 586; Marekatte 503; Smør 267, 533 f., 586; Stænger og Mundstykker 570; Svin 267; Tran 289; Trommeter 205; Vadmel 157; Øksne 321, 586.
- Profos 388. Rigens Profos se Hans von Grønningen. Rytterprofos 459.
- Provster 486. Afsættelse 308.
- Provsti, Forlening paa, 702, 780.

- Prædikant. Hofprædikant se Anders Bentsen Dallin, Kristen Jensen, Kristoffer Knopf.
- Præklausur af Panteforskrivninger og Gældsbreve, der ikke ere anmeldte inden en vis Tid, 66.
- Præsters Kaldelse og Udnævnelse 109 ff., 193, 303, 486, 511, 635, 725, 749, 780. Strid herom 46, 108, 161, 341, 362 f., 564, 631, 769. Ulovlige Kaldsbreve 16, 46, 108, 363, 497 f. Kongelige Befordringsskrivelser til Præstekald 16, 100, 145, 154, 228, 233, 281 f., 442, 511, 513, 635, 682, 715, 735, 739, 756, 759, 777, 780. Krænkelse af Bøndernes Kaldsret 46, 109, 504. Præsters Løn 139 f., 182, 196, 207, 321, 460, 486, 674, 749. Strid mellem Præster herom 201 f. Præst klager over utilstrækkeligt Underhold 691. Præst afsat 154, 308, 396, 643, 768; midlertidigt 252; maa faa Kald igen 154, 177 f., 308, 396, 768; forser sig i Kirketjenesten 135, 141, 171. Præst gjort sig skyldig i Utugt 111, 177 f., 251 f., 396, 408, 497, 642 f.; i Mord 411. Præst beskyldt for at lave falske Breve 234. Præst udgivet Breve i verdslig Handel 236, 308, 742. Gammel Præst maa blive optaget i Hospital 232, 568. Strid med Adelsmand 154, 199; med Bønder 139 f. Skibspræst 174. Slotspræst 32, 127, 263, 303, 391, 419, 548, 635, 735, 777.
- Præstegaarde 12, 28, (199), 207, 262, 281, 309. Præstegaard brændt 279, 304, 482, 724. Sognepræst klager over, at han ingen Præstegaard har 691.
- Ran sværges 719.
- Rebning. Strid om Skovrebning 364.
- Regnskabsrestancer se Byfogder, Byskatter, Lensafgifter, Sise-mestre, Toldere. Restancelister 34 f., 86—94, 353—57, 381 ff., 427—32, 454 ff.
- Rejser. Jvfr. Gesandter, Kongerejser, Tærepenge.
- Rentefod 445.
- Rentemester se Sivert Beck, Holger Gagge, Enevold Kruse. Regnskab skal forhøres 394, 592. Kvittanser 3, 21, 660.
- Rettergang. Ingen Dømmer maa opsætte en Sag mere end 6 Uger 116. Lovhøringer 479, 737.
- Retterting, kgl., 107, 243, 380, 407, 693 f.
- Ridefoged 621; fritages for Afgift og Tynge af sin Gaard 255, 519. Klager over Ridefoged 7 f., 16, 147 f., 158, 402, 404, 634. Underslæb 329.
- Rigsraadet. Møder 75, 78 f., 140 f., 190, 242 f., 272, 352, 407, 694. Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger 68, 170, 202, 229 f., 291, 294, 340 f., 394, 486, 502, 509, 648 f., 730 f., 750 f. Rigsraader skulle sidde Retterting 107, 380. Rigsraader skulle forhøre Rentemesterregnskab 394, 592. Rigsraader skulle være Forlovere for Kongen 61, 65, 440, 445. Rigsraader faa Forbedring af Lensvilkaar 301 f. Rigsraader skulle dømme mellem Hertug Karl af Sverrig og nogle til Danmark flygtede svenske Adelsmænd 392 ff. Kgl. Forsikringsbrev til Rigsraadet 730 f.
- Rustkammer, Kongens, 25. Rustmester 25. Jvfr. Arkeli, Tøjhus.
- Rustning. Taksation af Adel for

- Rustning 629 f., 643 f., 670.
 Adelsmand fritages midlertidig for at holde Rustning 461.
 Taksation af Bønder for Rustning 466 f. Øvelse af Bønder i Krigsbrug 703 f.
- Sagefald 211.**
- Salpetersydere, kgl., 156, 158 f., 270, 275, 324, 420, 422 f., 490, 509, 604, 706, 732, 737, 775.
- Salt 20, 182, 331 f., 401, 536, 547.
- Sandemænd 286; fritages for Ægt og Arbejde 80 f., 621 f.; dømte nederfældige 248, 341 f., 717; forfalske Brev om Fritagelse for Ægt og Arbejde 286.
- Sandemændstov 96, 248, 546, 648, 657.
- Sandflugt 29, 146, 169, 303 f., 439, 514, 559, 756.
- Segl. Kansleren skal lade det gamle Segl kassere og herefter bruge det ny 625.
- Sejerværk 332, 547. Sejermager 37, 774.
- Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
- Selvmord 566. Jvfr. Drabssager, Mord.
- Senge se Bohave.
- Sindssyge 726.
- Sise. Almindelige Bestemmelser om Sise 752. Fritagelse for at svare Sise 28, 71, 145, 181, 194, 369, 543, 604, 609, 674, 696, 772. Restancer 90—93, 152, 354 f.
- Sisemestre, Udnævnelse af, 214, 307, 380, 510, 690.
- Skarpretter (Rettermand) 127, 605.
- Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 502, 509, 537. Begunstigelser 48 f., 135, 536, 778. Restancer 93 f. Brudskat 18 ff., 64, 69, 766. Restancer af Madskatter 93.
- Skibe, Fragtning af, (195), 267, 434. Køb af Skibe til Kronen 621.
- Skiftevesen 51, 258, 293 f., 305, 435, 465, 467, 514 f., 522, 553 f., 583, 597, 667, 708, 725, 734, 736, 778. Jvfr. Arv.
- Skilsmisse 322, 752. Jvfr. Ægteskabssager.
- Skoler. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 82, 120 f., 133, 139, 141, 170, 270, 285, 745, 757, 774. Henlæggelse af Løseøre til Skole 330. Penge testamenterede til Skole 139. Optagelse i Sorø Skole 235, 273, 418, 451, 471, 479 f., 500 f., 507, 529, 578, 589, 591 f., 595, 604, 611 f., 617, 619, 637, 644 f., 663, 669, 673, 697, 709, 713 f., 719, 721, 736, 750, 754, 756, 758, 768, 775, 777, 779. Sorø Skoles Regnskab 765 f. Børneskole i Kbhvn. 323. Skriverskole 387. Skolemestre 75, 81 f., 688 f., 715; klage over Mangel paa Underhold 373, 377 f. Jvfr. Lønninger. Hørere 16, 42, 170, 296. Sogn henlagt til Underhold for Skolemester 378.
- Skorstene 177, 623.
- Skove. Undersøgelse af Skoves Tilstand ved ny Lensmands Tiltrædelse 17, 24, 50, 115, 120 f., 124, 130, 155, 172, 261, 323, 400, 417, 491 ff., 617, 694, 710, 719 f., 726, 741, 746. Foranstaltninger for at skaane Skove 15, 82, 387 f., 497, 511, 639, 715. Udvisning af Ildebrændsel 38, 306, 359, 368, 542, 691, 718. Udvisning af Tømmer 68, 262, 326, 333 f., 424, 518, 646, 724, 732, 772. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Ildebrændsel, Vogntømmer etc. 189,

- 424, 518. Jordegne Bønders Ret til at hugge i deres egne Skove 497, 511. Ulovlig Skovhugst 387 f., 497, 508, 518. Bønder maa bruge Skov til Fæhug 597. Skov forhugget 508. Nedbrydning af Skovhuse 686, 696.
- Skovfogder 756; fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 55.
- Skovridere 15 f., 58, 82, 101, 184, 376, 416, 461, 486 f., 654, 742, 774. Jvfr. Lønninger. Skovridere fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 58, 742.
- Skraaer se Lavsvæsen.
- Skyts 216, 457, 519, 526, 657, 731, 771. Skytshjul 574. Lader 368, 457, 574. Ladestykker 45. Stokke 368. Jvfr. Bøsser.
- Skænk, Kongens, se Jakob Rosenkrantz.
- Skøvlingsbreve 1 f.
- Slotte (Klostre, Gaarde osv.), Bygearbejder paa: Aakær 672; Aalborghus 443; Aalholm 285; Antvorskov 379; Baahus 254, 590, 660 f., 711; Dragsholm 252 f., 375; Falsterbo Slot 67; Frederiksborg 22, 98, 103 f., 346, 369 f., 434, 452, 480, 509, 516, 558, 645 f., 652, 675, 679 f., 686, 692, 733, 771, 778; Grøftebjærggaard 390; Hald 719; Halmstad 390, 412, 451, 508, 590, 609, 616, 660 f., 667 f., 701, 735; Helsingborg 437; Jungshoved 501, 632; Koldinghus 67, 84, 215, 238 f., 246, 254, 257, 267, 323, 518, 521, 526, 536, 689; Kristianopel (Korsesker) 390, 420 f., 484, 496, 499 f., 512, 518, 523, 542, 556, 584, 590, 594, 621; Kronborg 4, 98, 106; København 98, 366, 387 f., 476, 480, 515, 605, 644, 755; Landskrone 409, 442; Lyngsbæk (Mols H.) 161; Malmøhus 26, 41; Mariaer Kloster 765; Riberhus 242, 574, 720; Rugaard 136, 142, 148 f., 390; Skanderborg 102, 460 f., 476, 505, 519; Tranekær 200, 392; Varberg 101, 115, 254, 451, 477 f., 501, 590, 599, 609, 616, 692; Vinstrupgaard 138 f.; Visborg 591; Ørum 169. Nedbrydning af Slot (Gaard) 67, 138 f., 594, 665, 698. Besigtelse af Slotsbygninger: i Sjælland og Møen 17, 24, 121, 323, 694, 734; i Skaane, Halland og Blekinge 130, 270, 285, 617, 710, 737; i Fyen og Langeland 136, 148 f., 197 f., 720, 734; i Jylland 24, 49 f., 115, 120, 124, 155, 158, 161, 306, 389, 400, 414, 491, 493, 718 f., 726, 735, 737, 759. Forordning om Udspisningen paa Kongens Slotte og Huse 409 f.
- Slotslov 119, 123, 126 ff., 207, 331, 342, 419, 546, 624, 728.
- Slotstjenere 30, 253, 332 f., 462, 547, 626, 686, 738.
- Smeltehytte se Jærnhytte.
- Smeltemølle 677 f., 683 f.
- Sogn henlægges som Anneks til et andet 262 f., 559. Anneks skilles 630 f.
- Sognefoged fritages for Afgift 435.
- Speceri, Køb af, 66, 71. Indsyltede Kirsebær 103.
- Staldmester, kgl., se Styring Bohl.
- Stampemølle 487, 751.
- Statholder i København se Brejde Rantzau. Statholder i Hertugdømmerne se Gert Rantzau, Henrik Rantzau. Statholder i Norge se Jørgen Friis, Aksel Gyldenstjerne.
- Stedsmaal se Indfæstning.
- Sten, Brydning af, 98, 330, 520,

623. Hugning af Sten 4, 103 f. Stenbrud paa Kullen 713. Bloksten 248, 330, 526. Buckenberger Sten 521. Kampesten 106, 170, 366, 401, 420 f., 438, 457, 480, 595, 621, 659, 707. Skifersten 521.
- Stenkul se Kul.
- Stod, Kongens, se Heste.
- Strandingsgods se Vrag.
- Studier, Understøttelser til, 13, 419, 568. Studier i Udlandet 6, 13, 16, 100, 287, 404, 512 f., 568, 681.
- Sukker 66, 142. Kanarisukker 281.
- Superintendent. Udnævnelse 193. Løn 193 f., 491, 542. Residens forfalden 723. Lensmand skal istandsætte Superintendentens Residens 723.
- Svin. Forbud mod at holde Svin indenfor Portene i København 47.
- Svinesnider 54, 687.
- Svovlmester 175.
- Sydfrugter. Citroner 281.
- Søbreve 144, 150, 204 f., 242, 258 f., 274, 490 f., 623, 633 f., 659 ff. Jvfr. Pasbreve.
- Søfart. Bønders Ret til Sejlads 597. Sejlads nord om Vardøhus 258 f. Advarsel til danske Købstæder mod at sætte Nederlændere til Skippere, Styrmand eller Købmænd paa deres Skibe 505. Jvfr. Handel.
- Sølvkammer, Kongens, 32, 37. Sølvpop 557 f., 583. Jagtsølvpop 208. Sølvpopknægt 634.
- Sørgedragt 415.
- Søtønder 73, 406.
- Taarnmænd se Instrumentister.
- Tagsten 585. Brænding af Tagsten 611 f., 663.
- Tallerkener se Borddækning.
- Tapet se Bohave.
- Tatere 135, 236, 412.
- Teglovne (-lader) 6, 47, 129, 137, 276, 342, 412, 515, 574, 594, 611 f., 663 f., 685, 755. Nedbrydelse 264. Teglblænder 611 f., 663, 705 f.
- Tiender, Forlening paa: i Sjælland og Møen 250, 261, 309 f., 321, 339, 380, 501 f., 614, 658, 670, 761; i Skaane, Halland og Blekinge 471, 482, 508, 609, 641 f.; paa Fyen og Langeland 214, 307; i Jylland 73, 104, 235, 252, 318, 383, 439, 528. Tilbagebetaling af bortforlemede Tiender 183, 186 f., 312, 320, 397, 781. Strid om Retten til at bortfæste Tiender 386, 402 f., 593 f. Fæstebreve paa Livstid paa Tiender mod Kornafgift: i Sjælland og Møen 2, 26 f., 43, 46, 84, 95, 111, 186, 374; i Skaane, Halland og Blekinge 6, 42, 47, 95, 423, 433, 482, 573, (596 f.), 604; paa Fyen og Langeland 95; i Jylland 2, 7, 15, 60, 76, 81, 94, 153, 167, 197, 201, 420, 664. Fæstebrev tages tilbage 320, 350, 358, 413 f., 470, 573. Tilladelse til at give Penge i Stedet for Kornafgiften 65, 76, 253, 374, 560. Forhøjelse af Afgift 576. Nedsættelse i Afgift 398, 416 f., 477, 756 f. Fritagelse for Afgift 242, 378, 649. Tiende skal ydes i Kærven 649. Strid om Tiende 285 ff., 432 f., 474. Lensmand forholder Kirker Afgiften af deres Tiender 138, 377. Krontiende henlægges til Hospital (383). Krontiende anvendes til Løn for Superintendent 491; for Præster 252, 321, 383; for Kapellan 250, 261; til Underhold af Sko-

- lepersoner 285 f.; af brandlidt Præst 279, 482. Krontiende anvendes til Løn for Kongetjenere og andre Embedsmænd 30, 43, 214, 216, 235, 309 f., 339, 501 f., 528, 614, 658, 670.
- Tingbøger 204, 316, 331, 344, 408.
- Told. Almindelige Bestemmelser om Told 315, 408, 437, 505, 538, 553 ff., 744, 752. Ringkøbing og Ystad skulle regnes som almindelige og lovlige Toldsteder 437. Told i Havn udenfor Købstad 261; paa Samsø 752; paa Gulland 744. Told i Købstæder: Assens 59, 218, 220; Kerteminde 315; Kolding 64 f.; Malmø 505; Middelfart 439; Ribe 177, 414; Ringkøbing 437; Varberg 759; Visby 408, 553; Ystad 437. Told af Heste og Øksne 678. Regnskab 392, 439, 759. Antegnelse 759. Restancer 42, 90—93, 152, 220, 245, 271, 312, 330, 353—56, 382 f., 392 f., 414, 429 ff., 454 f., 515, 537 f., 638 f. Købmænd faa Eftergivelse af en Del af Tolden 282. Toldbegunstigelser 20, 395, 403, 676. Toldsvig 63, 84. — Told i Sundet. Udbetalinger af Tolden 44 f., 54, 142, 146, 166, 210, 281, 387, 424 f., 452, 470 f., 474, 490, 498, 503, 511, 516 f., 529, 558, 563, 567, 570, 586 f., 592 f., 601, 607, 620 f., 642, 646, 667, 669, 672, 674 f., 680, 683, 690, 692, 724. Kvittanser til Tolderne 189, 319, 415, 556, 592. Toldsvig 163, 337, 404. Fritagelse for at svare Told 109, 138, 260, 402, 505, 511, 632, 775. — Told i Bæltet 144, 538.
- Toldere, Udnævnelse af, 115, 197, 214, 227, 269, 291, 307, 380, 392, 408, 504, 510, 608, 640, 658, 690 f., 708. Tolder fritages for Skat og borgerlig Tyngte 197, 608 f. Jvfr. Lønninger. Afsættelse 392.
- Toldskriver, Udnævnelse af, 608 f. Jvfr. Lønninger.
- Tolk 741.
- Tortur 77, 188, 230, 701.
- Trolddomssager 8 f., 155, 224, (282 f., 290), 589 f.
- Turnering. Ringrenden 265, 278. Kongens Turnertøj 23.
- Tvañgsarbejde for Løsgængere og Tyve 238 f., 387, 390, 605, 645, 717.
- Tyverier 32, 249, 528, 605.
- Tærepenge til Rejser 59, 64 f., 159, 308, 452, 585, 646, 772.
- Tøjhuset i Kbhvn. 215, 457, 460, 561, 781. Tøjmaster 460. Jvfr. Arkeli, Rustkammer.
- Tøjsorter 3, 317.
- Tømmer forskrives fra Norge 9, 22, 40, 412, 593, 719; fra Gulland 40, 215, 247, 284 f., 340, 515 f., 518, 526, 593, 666, 691, 781; fra Blekinge 40, 150, 183 f., 226, 329, 361, 367, 456 f., 693; fra Haderslevhus Len 362; fra Danzig 519. Hugning af Tømmer 36, 40, 45, 68, 102, 142, 197, 214, 216, 225, 241, 339, 368, 409, 437, 449, 456 f., 461, 481, 508, 575, 584, 646, 658 f., 685, 695.
- Udførselsforbud. Forbud mod Udførsel af: Byg 202 f., 230, 236 f., 340 f., 347, 394 (Undt. 256, 259); Egetømmer 744; Flæsk 202 f.; Havre 202 f. (Undt. 256); Krudt 170, 180; saltet Kød 215 (Undt. 12); Malt 236 f., 340 f., 347, 394; Rug 68, 80, 202 f., 677; Salpeter 170, 180; Fedesvin 202 f.: magre Svin 202 f.;

- Tømmer 699; Ved 699 (Undt. 200); Græsøksne 740; levende Kvæg fra Bornholm 648; Heste, Øksne, levende Kvæg og saltet Kød fra Gulland 512; hugne Sten fra Gulland 327 f., 340; Tømmer over 12 Al. langt fra Gulland 516. Udførselsforbud krænktes 257; hæves 277 f., 327, 405 f., 443, 670. Forbud mod Udførsel af Korn fra Danmark gælder ikke, naar Kornet udføres til Norge 253 f. Staldøksne maa kun udføres fra Assens, Kolding, Middelfart, Ribe og Rødby. Undtagelser herfra 106, 116 f., 210, 249 f., 376, 380, 389, 441, 475, 488, 702, 707.
- Udlændinge. Tilsyn med fremmede, der komme til Helsingør, 503.
- Universitetet. Stadfæstelse af Fundats og Privilegier 25. Kommunitetet 147; Regnskab 766. Bygning af et Hus i Kollegiegaarden til de 100 Studenter 478 f., 483. Regnskab for Hjælpen til Kollegiehusets Bygning skal forhøres 474. Skaanske Kirkers Bidrag til Professorernes Løn 539.
- Urtegaardsmand 671, 742.
- Urtehave 105, 498, 742; Indkøb af Træer (Frugttræer) i Holland 104 f., 424, 498, 560, 620. Kongens Gartner 104, 620. Jvfr. Have.
- Utugt 2, 240, 396, 406 ff., 426 f., 618 f., 642 f.
- Vaaben 682 f. Hellebarder 672. Kortelasker 682.
- Vandkunst (-ledning) 216, 409, 516, 528, 579 f., 626. Render der til 216, 505. Rørmester 528, 579 f.
- Vanfør optages i Hospital 75, 466, 725. Jvfr. Invalid.
- Ved, Leverance af, 613, 638 f., 718. Borgerne i Skelskør maa hente Ved i Nørrejylland, Fyen og Langeland 306.
- Vej, Istandsættelse af, 225, 553, 566, 617 f. Flytning af Vej 226. Anlæggelse af ny Vej 438. Opsyn med Veje 105. Forbud mod at færdes paa den ny Vej mellem Antvorskov og Ringsted Kloster 52. Jvfr. Gravere.
- Vekselbreve 347, 387, 716.
- Vidnesbyrd, Falske, 165, 188 f., 237, 571, 573, 644.
- Vikarier, Breve paa: Aarhus 96, 651, 753; Lund 269, 464, 695, 708, 723, 755, 758; Odense 457; Roskilde 267, 662. Strid om Vikarie 57 f.
- Vildsvin 530. Svinegaarde til disse 530.
- Vildtbane, Kongens, 164, 184, 457, 587, 698, 768 f. Dyrevogtere 248, 500, 587 f., 698, 780 f. Jvfr. Lønninger, Skovfogder, Skovridere.
- Vildttyveri 322, 347, 351, 373, 377, 478, 510, 515, 535, 570 f., 612, 628, 684.
- Vin 30, 51, 66, 71, 109, 138, 402. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 259. Indkøb af Vin til Hoffet 51.
- Vinduesglas 255.
- Vintapper, kgl., 528, 774. Jvfr. Lønninger. Kældersvend 57.
- Vogne 71. Rustvogne 222, 470, 587. Vognkurve til Rustvogne 587. Kgl. Vognmester 37, 626. Vognmager 38. Vogngaarden 626.
- Vognskud 511.
- Vold 32 f., 291.
- Vornedskab se Bønder.
- Vrag og Strandingsgods 1, 72,

- 187, 318, 385 f., 565, 567, 684 ff., 700, 731 f. Klager over for høj Bjærgeløn 27, 700. Klager over utilbørlig Behandling af skibbrudne 72, 76 f., 160, 318, 386, 588.
- Værgemaal for adelige 53, 55 f., 98 f., 168, 230 f., 233, 305, 371, 406, 453 f., 467, 492, 499, 511, 514 f., 522, 597, 600, 614, 629, 636 f., 645, 667, 708, 722, 725, 736, 746, 752, 761, 770; for uadelige 201, 522, 735. Tilladelse for Værge til at sælge adelig Myndlings Gods 652.
- Ægt 470, 638. Klager over Ægt 46, 101 f., 113, 228, 282, 560 f., 594 f., 762. Fritagelse for Ægt 3, 48, 80 f., 213, 224, 266, 313, 343, 419, 426, 437, 496, 524, 573, 601 f., 604. Regulering af Ægt 26, 762. Bestemmelser angaaende Købstæders Vognægt 66 f.;
- angaaende Bønders Vognægt 170 f.
- Ægteskab. Ægteskabssager 2, 35 f., 295, 443, 694, 736. Ægteskabstilladelse for beslægtede 7. Fraskilt maa indgaa nyt Ægteskab 322, 752.
- Øde Gaarde 26 f., 29, 111 f., 137, 263, 266, 419, 578, 715, 773; skulle lægges sammen 26.
- Øksne, Handel med, 249, 254 f., 296, 315, 330, 335, 380, 389, 395, 403, 441, 488, 519, 527 f., 536, 543 f., 550, 678, 682, 697. Jvfr. Told. Køb af Øksne til Kronen 173, 312, 315, 451, 658. Opstaldning af Øksne 126 f., 130, 208, 312, 315, 333, 615, 682, 729.
- Øl, Brygning af, 328, 412, 530. Sisefri Indførsel af Øl fra Udlandet se Sise.
- Østers 223, 274.